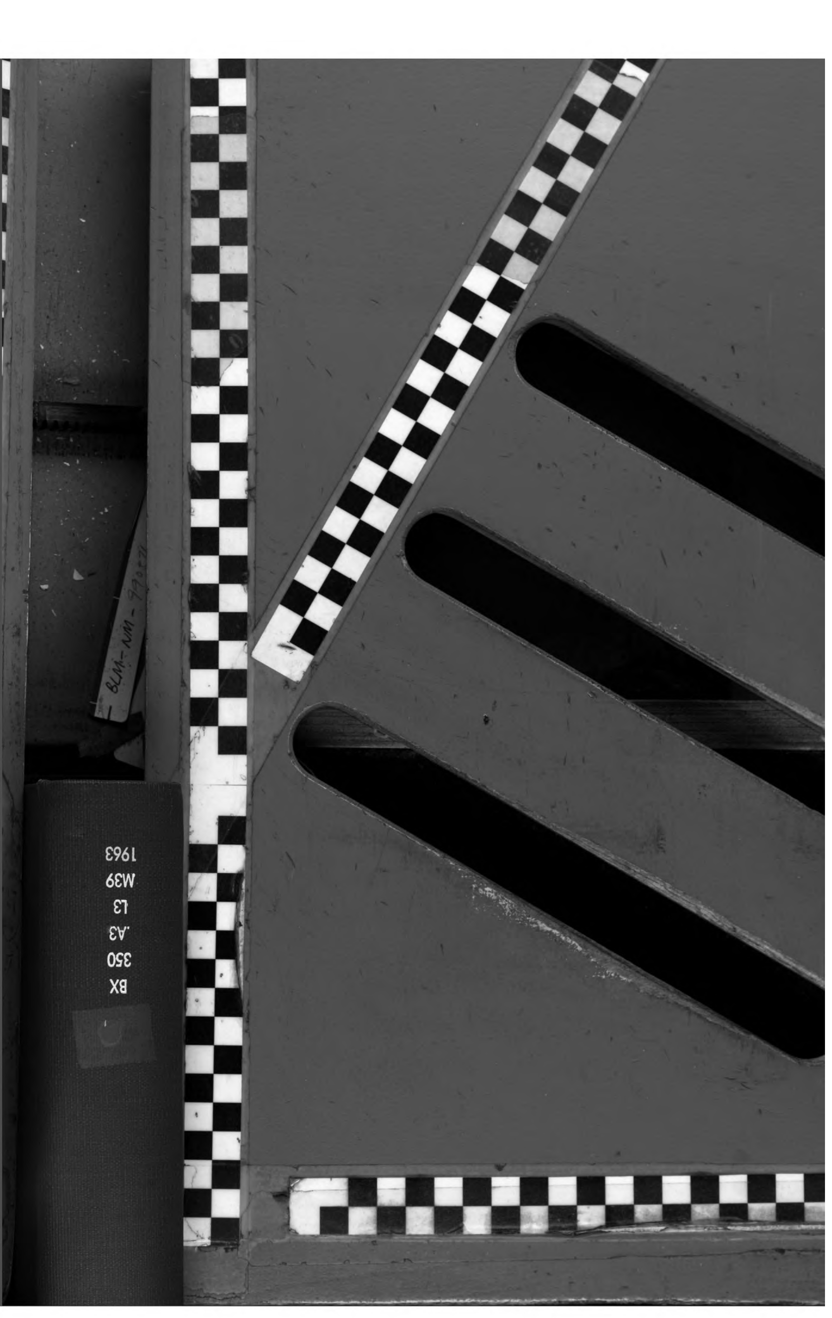
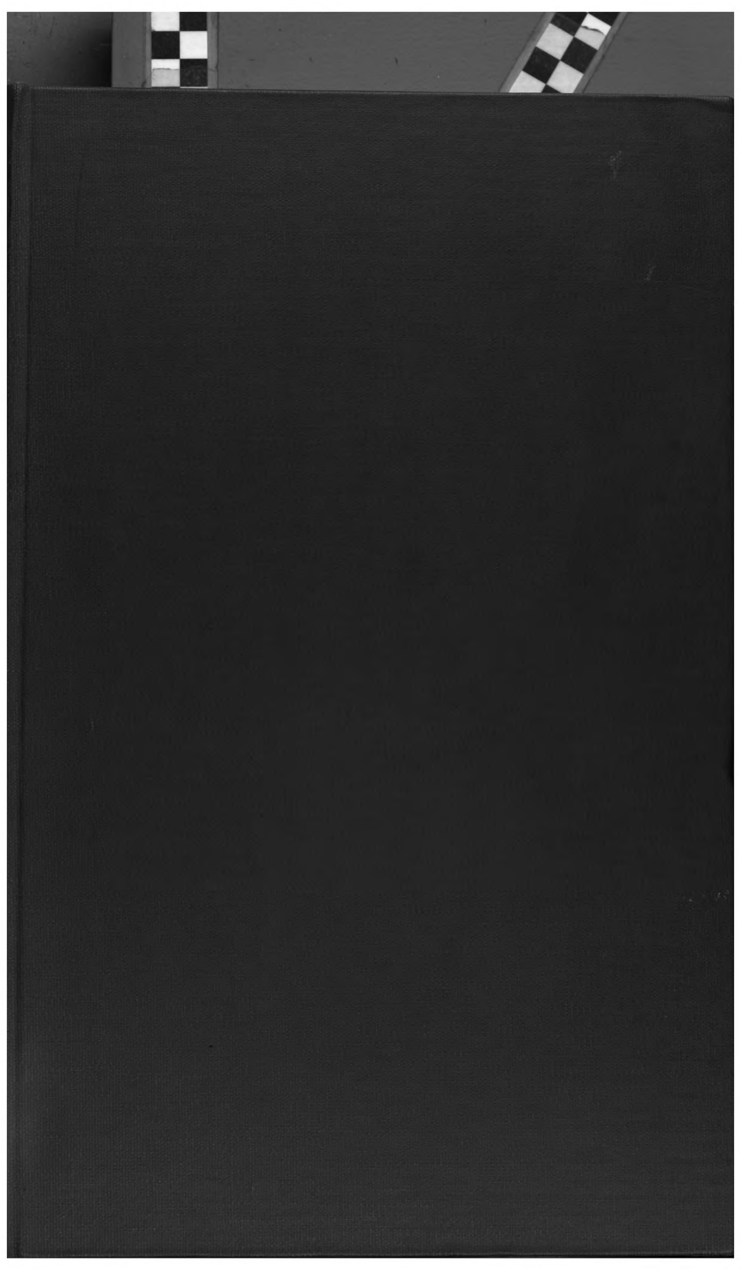

BX
350
.A3
L3
M39
1963

ANNUS

ECCLESIASTICUS

GRÆCO-SLAVICUS

ANNUS ECCLESIASTICUS GRÆCO-SLAVICUS

EDITUS ANNO MILLENARIO

SANCTORUM CYRILLI ET METHODII

SLAVICÆ GENTIS APOSTOLORUM

SEU

COMMEMORATIO ET BREVIARIUM RERUM GESTARUM EORUM QUI FASTIS SACRIS GRÆCIS ET SLAVICIS ILLATI SUNT.

SCRIPSIT JOANNES MARTINOV, CAZANENSIS,
PRESBYTER SOCIETATIS JESU.

BRUXELLIS,
TYPIS HENRICI GOEMAERE.
MDCCCLXIII.

REVERENDISSIMO DOMINO

JOANNI BERNARDO FITZ-PATRICK,

EPISCOPO BOSTONIENSI IN AMERICA.

Reverendissime Domine,

Quum Deus ita disposuerit rerum humanarum ordinem ut Tu, laboribus apostolicis fractus et sollicitudine episcopali defatigatus, consentiente Romano Pontifice, requiem aliquam et virium reparationem in collegio S. Michaelis Bruxellensi quæreres, ego vero ibidem residerem ut ultimam manum Anno ecclesiastico græco-slavico apponerem eumdemque excudendum curarem, hæc non minima mea fuit felicitas Te novisse, quotidianis Tuis colloquiis interfuisse, et mansuetudinem Tuam, humilitatem, fortitudinem et sapientiam integro pene anno admiratum esse. Atque hæc communia fuerunt sodalium Bruxellensium gaudia. Verum hoc ego percepi singulare, quod patriæ meæ, ubi olim, quum Constantinopolitanæ fraudes nondum tam exitiosæ fuerant, bene multi floruerunt præclari sanctique viri, ex toto animo misereris, quod avelli se sivit, ignorantia magis quam malitia, e gremio ecclesiæ catholicæ et in schismatis barathrum detrahi; quod calcar addis et animum iis qui viam parare cupiant ad restaurandam pristinam ecclesiasticam unitatem; et quod demum me Russum, a patria dilectissima propter

veræ fidei professionem extorrem, tanta benignitate prosequeris, quantam vix a viro, cujus parentes in Hibernia pro religione catholica innumera damna et detrimenta passi sunt, exspectare fas sit. Ut autem hujus Tuæ benevolentiæ meique grati animi tessera exstet perennis, cum bona Tua venia hoc nomini Tuo opus dedicavi; orans Te atque obtestans ut solita facilitate Tua id versare digneris. Cernes in eo innumeris sanctis abundasse Orientem, quando cum ecclesia Romana unius fidei professione et ecclesiasticæ communionis vinculis esset conjunctus; quum vero Photius jam et Michael Cærularius zizania seminassent, multos tamen adhuc reges, principes, præsules, aliosque, qui nunc cælitum cultu honorentur a suis, sedulo laborasse ut pax et concordia restitueretur et se reapse suosque populos cum Romano Pontifice conciliasse : unde, si secum constent populares mei, fateantur oportet rem optimam esse hanc conciliationem; demum Slavos omnes, maxime Russos, mirum in modum pios esse in sanctissimam Dei Matrem. Hæc itaque in Anno meo ecclesiastico videbis; neque videbis sine lætitia, quippe qui bonas Russorum res diligas et laudare ames. Quidni hæc pura sunt neque immixta tot miseriis, ex hæresi et schismate obortis? Sed *oportet esse hæreses*, teste Apostolo; qui tamen voluit ut iis (quantum fieri posset) obsisteretur : cujus rei nullum in America splendidius est exemplar, quam Tu ipse, Reverendissime Domine, qui in media gente hæretica aut infideli tot nova fundasti templa parochialia, tot monialium seu piarum magistrarum cœnobia erexisti, et Societati nostræ excitasti collegium quod optimis scholis adversariorum inferius non esset; qui tanto studio cleri Bostoniensis incrementa, instructionem et sanctimoniam promovisti, cum consiliis dirigis, laudis stimulo provocas, atque etiam virgæ severitate (si necesse est) corrigis; qui, satis non habens aliena confidere opera, ipse omnia inspicis et scrutaris, diurnum aut nocturnum laborem non refugis, atque nunc, quum valetudo Tua tam parum firma sit, diœcesim tamen Tuam, etiam in Belgio, circumferre videris. Faxit Deus ut ea aliquando oriatur in Russia libertas, qua liceat illic sanctæ ecclesiæ Romanæ episcopos constituere Tui similes! Profecto, quando tandem huic voto annuet Deus, quum in patria mea tot adhuc res bonæ sint et apprime christianæ, brevi florebit iterum genuina religio et professio pietatis. Et quidem, quo citius hæc fiant, conjunctis orationibus vim cælo inferamus.

Reverendissimæ Dominationis Tuæ,
infimus et obsequentissimus in Christo famulus,

JOANNES MARTINOV.

Bruxellis, in collegio S. Michaelis, in festo S. Joannis Apostoli et Evangelistæ, anno 1863.

MONITUM HAGIOGRAPHORUM

DE

ANNO ECCLESIASTICO GRÆCO-SLAVICO.

Quum hoc sibi sumpsisset Bollandus ut Acta sanctorum, quæ Rosweidus typis mandare cogitaverat, reapse in lucem mitteret, fines, quos sibi præstituerat magister, plurimum propagavit. Hic enim edere tantummodo voluerat Acta, quæ ipse ex codicibus manuscriptis excerpsisset aut inde fideliter ab aliis excerpta fuisse nosset, omissis sanctorum nominibus quorum antiquæ non exstarent Vitæ. Contra Bollandus, ut operis titulus præfert, Acta Sanctorum, quotquot toto orbe coluntur vel a catholicis scriptoribus celebrantur, ex latinis et græcis aliorumque gentium antiquis monumentis colligere, digerere et notis illustrare sibi proposuit. Verum neque ipse nec quisquam ex collegis et successoribus unquam sibi persuaserunt nullos se prætorituros viros, quibus jus esset occupandi inter illos locum; imo primus publico non prodierat tomus quin intellectum esset *conjectos fuisse in omittendorum classem nonnullos, quorum postea et sanctitatem publicis festis monumentisque celebratam didicisset* operis parens *et res gestas accepisset* (1). Quantacumque autem cura collecta semper fuerit ante singulos dies hæc omittendorum classis, in quam ex martyrologiis et catalogis sanctorum illata sunt multorum nomina, *quibus cælestes honores non sunt Ecclesiæ judicio decreti vel antiqua populorum pietate prærogati,* multum abest ut hæc integra sit et omnibus numeris absoluta. Præteriti imprimis innumeri ex Ecclesiis orientalibus, qui, postquam per gentilitias æmulationes et superborum hominum molitiones respublica christiana in partes scissa est, floruerunt, magnum inter suos reliquerunt nomen et honores ecclesiasticos assecuti sunt. Neque id studio factum aut industria, sed interdum humana infirmitate, interdum monumentorum penuria. Ecquis autem crimini vertat quod in tanta rerum silva multæ res oculorum aciem fugerunt, aut quod libri præsto non fuerunt quos manibus versare nunc licet? quis præterea ignoret multa documenta, quæ jam ex latebris prosilierunt, densa olim nocte pressa fuisse?

2. Ex his profecto lacunæ plurimæ ad sequentes dies, aut ad finem voluminum, mensium et maxime primi semestris impletæ sunt; sed non potissima pars, verum longe minima. Quamobrem jam pridem cogitavimus remedium qualecumque huic afferre malo; nullum autem opportunius visum est quam si singularium Ecclesiarum, quarum præcipue sancti-sive in ipso opere nostro, sive in prætermissis neglecti fuere, fastos sacros ederemus, quibus breviter contineretur Vita insignium virorum, qui a popularibus inter cælites recensiti sunt et veneratione ecclesiastica donati. Nullius autem Ecclesiæ beati magis in opere nostro desiderabantur quam Slavonicæ. Re quidem vera Papebrochius initio tomi I mensis Maii excudendas curavit sumptibus maximis Imagineum Kalendarium Moscum, quod inde Ephemerides effigiatæ Græco-Moscæ Papebrochii dictæ sunt; verum in hoc pauca nomina Slavica sunt, sed pleraque Græca aut Orientalia. Quod enim inter Latinos usitatum est, ut celeberrimi et antiquissimi universim colantur, minus vero illustres et præcipue recentiores ab iis tantum Ecclesiis, quas aut virtutum suarum odore aut reliquiarum præsentia lætificaverunt, illud idem observatur etiam ab Orientalibus et imprimis a Russis cæterisque Slavis. Ingens scilicet agmen sanctorum venerantur, quorum nomina in Menæis Græcorum leguntur; alios habent populares, quorum cultus etiam late patet; sed his multo plures item populares, qui aut in una tantum diœcesi, aut in uno monasterio, ecclesia aut loco cælitum honores accipiunt; atque hos in Moscis illis Ephemeribus frustra quæres : quo factum est ut hi decessores nostros atque alios fere omnes Occidentales seu Latinos plane latuerint.

3. Quod de Papebrochii Ephemeridibus dixi, intelligendum est etiam de Specimine Ecclesiæ Ruthenicæ Ignatii Kulczynskii, quod non ita pridem novis typis edendum curavit noster Joannes Martinof, is ipse Anni ecclesiastici Græco-Slavici scriptor. Kulczynskius quidem omisit plerorum sanctorum Græcorum aut Latinorum memoriam, retinens solum ea quæ Ecclesiæ Ruthenicæ arbitrabatur esse propria; sed multum abest ut omnia aut potiorem partem protulerit in medium. Quum enim illum suum librum conscripsit, versabatur Romæ et in promptu solum habebat Anthologium et Tryphologium, anno 1643, et Ustav seu Horologium, anno 1679 Leopoli in Galicia typis excusa. Quamobrem *nonnullos tantum,* inquit in Præfatione, *sanctorum indigenarum Vitas profero, quia non habeo ad præsens unde omnes desumam; sed cum redivero in patriam, eas quæ desiderantur conquiram et publicæ utilitati, Deo adjuvante, exponam,* Ast ut patrium solum repetiit, aliarum rerum mole pressus fuit neque fidem datam solvere potuit.

(1) Acta SS. tom. I Januarii, in Præf.

Majora consilia, quam quæ Kulczynskii Specimine præstita sunt, animo conceperat Josephus Simonius Assemanius, non contentus Capponianas tabulas, quas circa annum 1300 pictas credebat explicare, verum etiam Ephemerides Possevinianas, Papebrochianas et Kulczynskianas. Ast hoc conatu non potuit multo plura nomina complecti; quoniam in omnibus illis fastis eadem fere occurrunt aut saltem quæ universis fere Slavicis gentibus communia sunt; vix autem quæ particularibus Ecclesiis sunt propria, licet maximus horum sit numerus.

4. Haud scio utrum celebrioribus illis triumviris annumerandus sit Franciscus Xaverius de Pejacsevich, suppressæ Societatis nostræ filius, qui de sanctis Serbiæ singulariter disputavit: liber enim ejus, licet non parvæ sit molis, tam parum innotuit ut ab eruditis etiam ignoretur. Occasio scribendi ei fuit quod anno 1771 Serbi non uniti typis Viennensibus ediderant calendarium, continens præter morem quatuordecim sanctorum Serborum nomina. Laqueum sibi structum esse conclamarunt uniti, quod pleraque illa festa etiam in foro celebranda essent; omnes, si unus forte S. Sabas archiepiscopus excipiatur, schismaticos esse; neque ferendam hanc novitatem. Adversum hæc primus in arenam descendit Adamus Franciscus Kollarius, laudatissimus bibliothecæ Vindobonensis custos, qui kalendarii illius censor exstiterat. Verum hanc litem nequaquam exstinguere potuit, ita ut anno 1775 abripi se siverit Pejacsevičius ad eam participandam. Multos itaque annos posuit in scrutandis veterum Serborum aliorumque scriptis, quo origines Ecclesiæ Serbiæ explicaret et ostenderet plerosque ex illis sanctis certissime fuisse catholicos; de aliis vero nulla esse argumenta, quibus vincatur eos fuisse schismaticos, contra multa esse quibus suadeatur eos vere fuisse catholicos; nil itaque esse cur eos impugnent uniti; contra ex hac ipsa eorum veneratione facile parari posse viam qua non uniti ad unitatem perveniant. E vivis recessit scriptor, priusquam in lucem venisset liber; quem anno 1779 suis sumptibus publici juris fecit Matthæus Franciscus Kerticza, Bosnensis seu Diakovariensis et Sirmiensis episcopus, titulo *Historiæ Serviæ seu Colloquiorum* XIII *de statu regni et religionis Serviæ ab exordio ad finem, sive a sæculo* VII *ad* XV. Sed, ut apparet, intra Serviam omnino se continuit Pejacsevičius. Quum itaque Papebrochii, Kulczynskii, Assemani et Pejacsevičii tentamina unici fere fontes sint, quos Latini, linguæ Russiacæ aut Slavicæ ignari, adire queant, hinc patet nullis auxiliis suppleri posse defectum, qui in opere nostro deprehenditur.

5. Nemo magis ea re perculsus est quam, quem paulo supra appellabam, Joannes noster Martinof. Hic domo Russus, et gentis suæ amantissimus, litterarumque Slavicarum, tum veterum, tum recentium, supra ætatem peritus, vehementer indoluit quod tot præclari viri, quos Ecclesia Slavica genuit, plane ommissi essent et ne in prætermissis quidem memorati. Sategit ille quidem ne in novis Actorum sanctorum tomis similes nævi admitterentur, quemadmodum ex subsidiis, quæ nobis in commentariis de S. Parasceve, de S. Hilarione Moglenensi et de S. Joanne Rylensi, et maxime ex ejus de S. Aretha, Kievocryptensi monacho, lucubratione, tomo X Octobris inserta, quotusquisque facile colliget. Sed his non resarcitæ veteres rimæ, nec quæ omissa fuerunt, suppleta. Quamobrem rogatus ut, quum bene multos libros Slavicos, ad historiam ecclesiasticam et hagiologicam pertinentes, haberet, et præcipuis instructus esset subsidiis quibus hæc opera præstari possit, hoc sibi sumeret ut Annum ecclesiasticum Slavicum litteris mandaret, prius causatus est plurium annorum id fore laborem; verum quum semel et iterum voce et scripto monitus esset, non postulari scriptionem, in qua res singulæ examinarentur (quemadmodum ipsimet facere consuevimus aut saltem nitimur), sed summam tantum Vitarum sanctorum, quales vulgo in Russia et in aliis Slavici idiomatis regionibus circumferri solent, victas tandem dedit manus et se exorari passus est.

6. Quicumque itaque ad præsens opusculum versandum accesserit, nolit oblivisci quis ei præscriptus fuerit scopus. Nunquam scilicet auctoris mens fuit Vitas conscribere, in quibus accurate stabilirentur rerum gestarum tempora; loca illustrarentur; expenderetur documentorum ætas et vis; monumenta de sanctis Slavis (quantum fieri possit) indicarentur et recenserentur omnia; difficultates et nodi, quibus historiæ Slavorum præprimis plenæ sunt, non secarentur sed solverentur; mores, consuetudines, earumque immutationes investigarentur et sexcenta id genus declararentur: hæc ut quis rite et luculente faciat, integram impendere necesse est vitam. De his itaque cogitatum est nunquam. Quod vero flagitatione nostra victus sibi proposuit, id multo arctioribus continetur finibus; scilicet ut ex libris Slavicis, quos Musæum S. Cyrilli patrum nostrorum Russorum Parisiense sat magno numero continet, breviaria quædam conficeret, in singulos anni dies distribuenda; non ut Latini crederent se hinc haurire posse quidquid hagiographiæ Slavicæ laticibus concluditur, sed ut gustarent saltem de ejus fontibus: qua ratione qualitercumque etiam explerentur lacunæ, quas in Actis Sanctorum esse supra fassi fuimus. Et quidem, licet adjutoris nostri opus properatum sit et tumultuaria potius scriptione quam præmeditata exercitatione confectum, arbitramur tamen id ipsis Slavis neque inutile fore, neque ingratum. Plura enim venerata sibi nomina in eo conjuncta simul habent, quam alibi uspiam; deinde passim res præcipuæ collectæ sunt et brevibus verbis conceptæ; et demum, quamvis omnes fontes indicati non sint (neque enim id Parisiis aut Bruxellis fieri potuit, quod ne Mosquæ quidem et Petropoli fieri posset), multi tamen indigitati iique sæpius non omnibus, etiam doctis, noti. Horum postea singularis veniet Elenchus.

7. In referendis autem illustrium illorum virorum gestis delectus nullus habitus est; omnes,

omnes, quotquot scivit Martinovius a Slavis ecclesiastica veneratione coli, et Slavis, ritum orientalem sequentibus, accenseri posse, in catalogos suos recepit eisque suum singulis assignavit locum seu potius diem. Studio itaque omissi duntaxat sancti Slavi, ritibus latinis addicti, quales exempli gratia inter Polonos SS. Casimirus, Joannes Cantius et ambo Stanislaï; inter Bohemos SS. Adalbertus et Joannes Nepomucenus et innumeri alii, quorum nomina Crugeri, Balbini, Skargæ et aliorum libri facile dabunt; si qui contra ritus orientalis sequaces præteriti fuerint, id oblivione factum aut ignorantia : quam ii tantum probro vertent qui, quod in simili provincia nunquam versati sunt, plane nesciunt quam difficile sit in hoc rerum genere omnia scire et ex iis quæ sciuntur nil incuriose prætermittere.

8. Quum id itaque et Martinovii et nostrum consilium fuerit, fieri non potuit ut multis non fieret locus, qui Ecclesiam catholicam non audiverint; quod ne quis male interpretetur, juverit id negotium aliquantulum explicare. Nos catholicos esse et, quod profitebatur Bollandus in Præfatione generali (1), cum hæresibus et schismatibus æternas esse inimicitias, nemo (putem) dubitat aut unquam dubitavit; sed hinc minime vetamur narrare gesta eorum, qui iisdem impliciti fuerunt aut impliciti fuisse videntur. Neque simili vetito se obstrictos fuisse arbitrati fuerunt decessores nostri, qui in Prætermissis ad singulos dies plurium segregum, qui a suis venerationem ecclesiasticam accipiunt et kalendariis inscripti sunt, res gestas breviter complexi fuerunt; idemque fecerunt in patriarchis Constantinopolitanis, Antiochenis, Alexandrinis et Hierosolymitanis, et similiter in antipapis Romanis. Qua in re licet schismaticos aut hæreticos frequenter eos appellarint, universim tamen moderate de eis dixerunt, a verbis aculeatis et mordacibus abstinentes. Sed in his apertum erat schismatis et hæresis peccatum; non item, ubi ad Slavos devenimus, dummodo pauci excipiantur, ut Jonas, Photius et alii hujus generis : de qua tamen re nolim longam dissertationem instituere.

9. Disputavit jam de fide Russorum Papebrochius in præfatione ad Ephemerides Græco-Moscas, sibi a P. Alberto Kojalowicz, Lithuaniæ historico, persuaderi passus metropolitas Russos usque ad annum 1520 fuisse catholicos. Atque eo passim inclinasse olim Basilianos Ruthenos unitos ut schisma in Russia recentissimum fuisse ostenderent, dum contra non uniti patres suos Ecclesiæ Romanæ nunquam paruisse contenderent, compluribus latinis jam innotuit. Illa itaqua opinione ductus, in opere nostro agi volebat Papebrochius de omnibus, qui Ephemeridibus suis inscripti erant. Verum id votum impletum non est; ita ut Sollerius ad diem 15 julii, qua S. Vladimirus, dux Russorum, a Slavis colitur, et ad diem 24 ejusdem mensis, quæ SS. Boriso et Hlibo, S. Vladimiri filiis, sacra est, ausus non fuerit eis locum inter sanctos catholicos concedere; sed ad diem 5 septembris, qua horum nomina kalendariis etiam inscripta sunt, disputationem rejecit, contentus eos in Prætermissis commemorasse, donec certiora de fide Russorum innotescerent. Videbatur scilicet decessoribus nostris Papebrochius multa quidem recte disseruissè, sed magis generaliter quam ferret argumenti varietas, vicissitudo temporum et animorum inconstantia.

10. Interea anno 1734 Romæ edidit et Clementi papæ XII dedicavit Kulczynckius, quod jam appellavi, Specimen Ecclesiæ Ruthenicæ; in quo *arripuit avide*, ut Stiltingi (2) verbis utar, *quidquid apud Papebrochium aliosque scriptores invenit argumentorum et conjecturarum ad schisma a Russis amoliendum suasque hisce non raro conjecturas addidit; at difficultates, quæ aliunde se offerunt, dissimulavit magis quam discussit aut sustulit.* Quum itaque anno 1748 ventum esset in opere nostro ad diem 5 septembris et Sollerii promissis faciendum foret satis, luculentam dissertationem, tomo II Septembris præmissam, scripsit Stiltingus de conversione et fide Russorum. Ostendit in ea Russos, tempore S. Vladimiri ad christiana sacra traductos, initio conversionis catholicos fuisse, et patriarchas Constantinopolitanos, quorum throno obnoxii erant, tunc temporis cum Ecclesia Romana fuisse unitos; deinde eosdem Russos toto sæculo XI fuisse catholicos ex singulis metropolitis patere; sæculo autem XII aliquos metropolitas fuisse catholicos, plures fidei dubiæ; sæculo XIII, quo schisma prævaluit in Russia, non defuisse tamen catholicos; sed metropolitas omnes fidei fuisse dubiæ aut suspectæ; sæculo XIV similiter nullum metropolitam certo fuisse catholicum, licet aliqui vulgo credantur catholici; sæculo XV Photio schismatico successorem datum fuisse catholicum, eodemque sæculo Russos circa tempus concilii Florentini in duas scissas fuisse partes, quarum una catholica fuerit usque ad annum 1520, altera constanter schismatica; demum ab anno 1520 usque ad annum 1594 metropolitas Kiovienses omnes fuisse schismaticos, donec in Brestensi synodo episcopi, in regis Poloniæ ditionibus degentes, statuerint se Romano pontifici subjicere; quod anno sequenti fecere; quos deinceps fuisse catholicos, usque dum anno 1839 inaudita ignavia se suosque greges e Romanæ Ecclesiæ ovili abreptos, inimico homini tradiderint, novimus omnes ; alios autem omnes, metropolitæ et dein patriarchæ Moscuensi et postmodum synodo Petroburgensi adhærentes, fuisse schismaticos. Atque hæc Stiltingi opusculi summa est,

11. Sub idem tempus sudabat Josephus Antonius Assemani in conscribendo Kalendario suo Ecclesiæ universæ, quod tamen sanctos, Slavicis fastis inscriptos, unice continet. Plus quatuor tomos enarrandis rebus ecclesiasticis Slavorum impendit; neque in his omisit om-

(1) Acta SS. tom. I januarii, pag. XXX. — (2) Acta SS. tom. 2 septembris, pag. I.

nino

nino Russos, satis tamen fere habens de eorumdem conversione et de proximis secutis temporibus dicere. Plura autem dedit de Serbis et maxime de Bulgaris, consistens tamen fere in monumentis latinis. Unde fit ut, quum Russi inter omnes Slavos maximum sanctorum numerum celebrent, parum prosit ejus opus ad discernendos in Martinovii, quæ daturi sumus, vitarum breviariis catholicos ab aliis. Quamobrem id unum addendum videtur, quod scriptor ille, qui graviter culpat Kulczynskium quod pro catholicis obtruderit plures hoc nomine indignos (1), sensisse tamen Capponianis tabulis, quos circa annum 1300 pictas fuisse falso contendit, nullos inscriptos fuisse quin fuerint catholici (2). Pejacsevičium, qui pone venit, non minus favere Serbis eorumque omnes patronos a schismatis crimine liberare supra vidimus. Non ita pridem, anno scilicet 1841, Augustinus Theiner edidit typis Augustanis historiam recentiorum vicissitudinum Ecclesiæ catholicæ in Polonia et Russia (3), cui præmisit lustrationem seu recognitionem Ecclesiæ Russiacæ ejusque cum Ecclesia Romana commercii ab ejus exordiis usque ad Catharinæ II imperatricis ævum; atque in hac opella diligenter indàgavit quidquid facere videretur ad persuadendum Russos ab unitate Ecclesiæ non abhorruisse, nisi brevi spatio, intervallis solum et perpetuo tantum recentioribus temporibus. Et sane multa protulit in medium lectu digna et ad intentum scopum bene collineata; verum quum præstitutus finis non postularet ut quæ adversantur in eadem constituerentur luce, sequitur inde ut qui juxta hæc de rebus ecclesiasticis Russiacis judicium generale ferre vellet, prorsus aberraret a vero. Post Theinerum versavit idem argumentum, sed multo magis particulatim, Verderius noster in lucubratione de originibus catholicis Ecclesiæ Russiacæ (4); sed quo penitius in has inquisivit et uberius de iisdem dixit, eo magis dolendum est quod ad annum 1100 stetit et hactenus nil dixit de sequentibus temporibus, omnium longe difficillimis. De aliis vix est quod dicam. Strahlius in Historia ecclesiastica Russiæ uti etiam in Historia politica nuspiam eam rem singulari cura tractat; Karamsinus autem et imprimis Macarius archiepiscopus in sua *Introductione fidei christianæ in Russia,* uti et cæteri historici Russi, in eo fere sunt ut, quantum fieri potest, constituant interstitium inter catholicos et Russos; quæ negare aliquo modo aut in dubium revocare possunt, inficientur aut incertum faciant; quæ non possunt, elevent saltem et extenuent: quasi summum malum non esset omnibusque deplorandum quod Christi tunica inconsutilis scissa est, neque id sat cito accidere potuisse eis videretur.

12. Quum autem hæc mente recolligimus atque uno intuemur conspectu, affirmare posse nobis videmur alios quidem singulares partes copiosius et accuratius tractasse, Stiltingi tamen dissertationem omnium plenissimam esse et longe maximi faciendam. Sed quod sentiebat desideratus collega noster Antonius Tinnebroek, in rebus Slavicis et præprimis in Russiacis plurimum versatus, id nos quoque sentimus, scilicet Stiltingum justo severiorem fuisse quemadmodum Papebrochius benignior fuerat, et quantum hic peccavit in amplificando temporis spatio, quo Russi cum Ecclesia catholica omnia necessitudinis vincula non abruperint, tanto illum nimium esse in contrahendis iisdem intervallis: cujus judicii apertæ sunt rationes. Demonstravit scilicet Stiltingus manifesto sæpius eos prorsus alienos fuisse ab Ecclesia catholica, quando eosdem ab eo non dissensisse generatim pronuntiavit Papebrochius; verum, licet Stiltingus magis particulatim vicissitudines Ecclesiæ Russiacæ investigarit et (quantum potuit) singula expenderit tempora, multa nihilominus, ut ex Theinero liquet, (quem tamen fontes indigenæ latuerunt,) singularia omisit, quibus appareat sæpe in mediis dissidiis nil fixum firmumque fuisse, neque omnem tunc interclusum fuisse mutuum usum, et præcipue, quum metropolitarum aversi essent animi, non semper eodem modo comparatos fuisse principes et populos: ita ut nequaquam possibile sit quidquam universim statuere. Præterea, donec sæculo XVII patriarchatus Mosquensis erectus est, obnoxii erant Russi patriarchis Constantinopolitanis; quos non omnes, etiam post concilii Florentini tempora, ita dissensisse a Romanis pontificibus, ut nullum cum eis haberent commercium, vel ex iis solum constat documentis, quæ raptim Theinerus tetigit. Præterea certo certius est metropolitas Russos aliosque Constantinopolitanis patriarchis non semper adhæsisse, imo ab iis plane dissedisse sæpius; quapropter nefas est concludere Russos semper participasse Byzantinorum in Latinos odia. Neque impugnatum ab omnibus concilium Florentinum, in quo Isidorus, metropolita Kioviensis et Mosquensis, anno 1439 singulari studio Ecclesiæ rimas resarcire sategit. Id eodem anno receptum est Kioviæ et sequenti promulgatum Mosquæ; ubi re quidem vera brevi post a czaro et magnatibus rejectum fuit; sed diu multos servavit in clero et populo asseclas, fideliter Isidori, profugi et ad mortem usque obedientiam Romano pontifici debitam professi, partes tuentes. Unde apparet quam difficile sit definire qui, dum hæc omnia fierent et continuo mutarentur, atque alio modo in una provincia et alio in alia constituerentur, clerusque et populus in varias diversasque distraheretur factiones, quam difficile, inquam, sit definire qui catholici fuerint, qui non, seu quinam ex iis, qui kalendariis Slavorum inscripti sunt, inter sanctos catholicos retinendi sint, quinam autem expungendi.

13. Profecto cogitandum non erat de solvendis hoc loco tot difficultatibus, quæ non nisi in

(1) Kalendarium Ecclesiæ universæ, tom. I, pag. 155 et seqq. — (2) Ibid. pag. 7 et 8. — (3) Die neuesten Zustände der katolischen Kirche beider Ritus in Polen und Russland seit Katharina II bis auf unsere Tage. — (4) Études de théologie, de philosophie et d'histoire, publiées par les PP. Daniel et Gagarin, tom. II, Origines catholiques de l'Église russe, par le P. Verdière, pag. 133 — 306.

historia

historia ecclesiastica Slavorum orientalium attingi ordine queunt. Supererat itaque id unum ut ii soli, qui passim catholici fuisse habeantur et qui a catholicis colantur, dicerentur *sancti*; alii vero, et quidem longe maxima pars, quod non satis constaret eos fuisse catholicos aut a catholicis pro sanctis agnosci illa laude non honestarentur; reliqui demum, qui schismatici certo fuerint, dicerentur apertis verbis hac labe infecti fuisse. Neque licuit in referendis eorum omnium gestis accuratiores esse. Slavi enim æque ac reliqui recentiores Orientales plane Vitas nullas habent historicas, quales Latini legunt bene multas; sed quas versant et amant, panegyres sunt verbosæ, communibus laudibus plenæ, ex quibus vix quidquam de sanctorum gestis cognoscas, ne indolem quidem. Perquam itaque difficile est earum examen instituere, quum nil fere quod singulare sit contineant. Miracula autem sæpe prima specie fabulosa apparent; alia autem, quæ miraculorum loco habentur, hoc nomine nequaquam digna sunt, siquidem mere naturalia sint: quo referas imprimis corporum integritatem, quæ fundamentum est plerarumque canonizationum Slavicarum recentiorum. Quis enim nescit multis in locis corpora sponte et naturaliter servari integra? Aliquando vero corpora sponte siccari, non corrumpi? Verbo nil tam incertum esse quam hoc prodigium? Quare inter catholicos pro miraculo nequaquam admittitur corporis integritas, nisi carnes molles maneant et elasticæ, nisi membra plane mobilia sint, nisi annos duret incorruptio quadraginta aut quinquaginta; intra quos (nisi digitus Dei adsit) carnes non possint non exsiccari. Sed horum omnium nil curant Slavi et Græci; quibus persuasum est omnem corporis conservationem prodigiosam esse; si enim mala fama accedat, signum esse mortuum excommunicatum esse; si bona fama, eum esse sanctum. Neque ullum aliud miraculum novimus, quod serio examinatum fuerit. Hinc intelligitur quam parum fidei videantur nobis mereri laudes, quibus qui sanctorum albo Russiaco inscripti sunt a suis onerantur, et miracula, propter quæ complures vocantur thaumaturgi aut novi thaumaturgi. Quod si itaque aliquid de illis laudibus aut miraculis referatur, nemo putet hæc firma a nobis censeri et ex bonis fontibus hausta : nil enim aliud propositum fuit quam ut compendio exhiberentur quæ in libris Slavicis legantur multo fusius; non ut cæce credantur, sed ut aliquando examinentur. Quum autem omnino statutum nobis sit quæstiones juridicas et theologicas de communione ecclesiastica vitare, quoniam paucis capitibus omnino non possint expediri, stylus hic sistendus jam esset, nisi pauca de singulorum dierum titulis et subsequentibus observationibus lector monendus videretur.

14. Porro nisi quis plane hospes sit in Historia Europæ occidentalis, is norit oportet nil minus illic stabile fuisse quam gentium sedes. Aliæ enim venerunt post alias, aliquando expellentes priores, aliquando se interponentes; ita tamen ut sæpe mixtura nulla fieret. Atque nunc etiam plurimæ vivunt illic juxta se invicem positæ, sed plane distinctæ et separatæ. Hinc fit ut inter medios Slavos reperire sit Armenos, Græcos, Rumanos seu Valaccos aliosque. Quodsi qui ex his cælitum honoribus ambiantur, prorsus impossibile est ut secernantur a Slavis, nisi expressis verbis significetur qua gente orti fuerint: quod raro fit. Dein ex alienigenis, potissime ex Græcis, assumpti fuerunt multi, maxime ut episcopali aut abbatiali officio inter Slavos fungerentur; adeo ut, si Slavi non sint natione, videantur esse vita, ritu ecclesiastico et muneribus. Præterea Macedonia, in qua Mons Atho jacet, nunc occupatur maximam partem a Slavis et in ipso Monte sancto multi semper vixerunt et vivunt Slavi; quin etiam integra monasteria ex solis constant Slavis. Quis autem hagioritas, qui cultu ecclesiastico honorantur, singulos suæ adscribet genti? Profecto aliqui sine negotio ad classem suam ablegari possunt; sed non omnes; neque semper certo. Huc maxime pertinent neomartyres Græci, quorum sanctus mons quasi officina est; (inofficioso verbo utimur, ut culpemus imprudentem disciplinam, qua miseri peccatores excitentur ad sponte se offerendos truculentæ neci, ut sanguine suo priora scelera eluant. Ad hæc si impellat spiritus sancti impetus, bene est; sed ex institutione humana nequaquam fieri debent.) Quum itaque ob has aliasque causas sæpe fieret ut ambiguum esset quinam Slavis annumerandi essent ex tribus hominum classibus, quas modo recensuimus, hoc demum consilium initum est ut eorum omnium, quorum Vita nunquam videtur in Actis Sanctorum illustranda, quod aut non satis constet de eorum fide aut de eorum inter catholicos cultu, vitæ breviaria ederentur. Quod quum statutum esset, admittendi etiam visi sunt Iberi seu Georgiani, qui omnes fere catholici fuerunt, sed qui cum Slavis nil aliud commune habent, nisi quod eorum posteri nunc Russis pareant. Utique, quum tam late aperuissemus ostium, si fieri potuisset, omnes quotquot floruerunt fama sanctitatis in pristino patriarchatu Constantinopolitano, erutos voluissemus e tenebris et recentiorum Vitas in summaria contractas : sed libri defuerunt et tempus. Verum, licet nomina absint complura, tot tamen congesta fuerunt, ut nil simile etiam inter ipsos Orientales exsistat. Hæc inter ut ordo aliquis induceretur, in *Memoriis Slavicis* de iis tantummodo actum est, qui ritu orientali Slavico, quem SS. Cyrillus et Methodius incoharunt et promoverunt, usi fuisse videantur; ad *Observanda* vero relati sunt alii omnes, de quibus, quod minus cognita sint Latinis eorum gesta, paulo copiosius dicendum visum fuerit.

15. Ut autem omnia illa nomina colligerentur, kalendaria aliique fasti sacri examinanda fuerunt. Quorum quum ingentem syllogen ad manum haberemus partim in musæo nostro, partim in bibliotheca publica Bruxellensi, alia vero multa, maxime Slavica, collecta servaret

*a** Martinovius,

Martinovius, opportunum visum est aliquid tentare simile celeberrimis Hieronymianis Fastis. Hos enim sæculo IV ex innumeris singularum Ecclesiarum kalendariis collectos esse norunt omnes; ita ut nullum magis insigne supersit de innumera sanctorum martyrum multitudine documentum. Re quidem vera *Annus ecclesiasticus Græco-Slavicus* nondum tot abundat nominibus, quot Hieronymianum Martyrologium, sed nil nisi initium aliquod facere cogitavit scriptor. Sane plus centum quinquaginta menologia, synaxaria aliique id genus laterculi sacri excussa fuerunt; sed innumeri supersunt in bibliothecis Parisiensibus, Vaticanis, Berolinensibus, Monachiensibus, Viennensibus et maxime Mosquensibus et Petropolitanis, quæ nemo hactenus adierit. Veniat jam qui hæc pristinæ pietatis monumenta verset atque inde eruat quæ Martinovii lucubrationi desint. Constantinopolitani singulares natales sanctorum fere innotuerunt; sed Asiæ Minoris latent pene omnes; neque ipsius Græciæ et maxime insularum cogniti sunt satis. De Fastis Slavicis idem fere dixerim. Profecto satis felix fuit Martinovius ut ex omnibus fere Slavorum regionibus kalendaria collegerit; sed non sufficit. Necesse esset ut saltem præcipuarum ecclesiarum cathedralium et monasteriorum synaxaria describerentur : quoniam ut inter Latinos sic apud Slavos aliosque Orientales singulæ ecclesiæ proprios patronos aut certe populares venerantur; quos nonnisi ope particularium fastorum nosse fas est. Magna itque messis adhuc manet virum illum strenuum, qui natales sanctorum ex Menæis, Menologiis et Synaxariis in unum conferre voluerit et certo ordine disponere.

16. Quem autem ordinem observavit Martinovius, is simplicissimus est. Principii loco positum fuit inter Græca et Slavica monumenta tantam intercedere connexionem et communitatem, ut hæc semper habenda sit ob oculos. Et quidem omnia ex Græco fonte fluxisse in Slavicas Ecclesias per sacrum ritum exploratum est; idque a tempore SS. Cyrilli et Methodii qui ritus Græco-Slavici vere parentes sunt et conditores. Ab his nimirum libris aliquot liturgicis. Slavico sermone primum donati sunt, Evangeliis scilicet, seu Missalibus et Psalterio, utpote sacris usibus prorsus necessariis; quo exemplo cæteros dein codices sacros et liturgicos e Græco in Slavicum verterunt Methodii discipuli, Clemens, Gorazdus, Nahum aliique numero plures. Verumtamen exstant etiam nunc quædam sacræ liturgiæ monumenta Palæoslovenica quæ non immerito ipsorummet Cyrilli et Methodii opus habeantur; qualis est codex Ostromiranus, Vaticanus glagloliticus seu Assemanianus, et potissimum Fragmenta glagolitica, non ita pridem Pragæ inventa a clar. Hæfflero et illustrata a Josepho Schaffarik, qui venerandas has glagoliticarum litterarum reliquias ad sæculum x imo et ix retulit. Porro ex toto opere Martinovii manifestissime eruitur, SS. Cyrillum et Methodium non Latinum, sed Græcum ritum docuisse Moravos, Bulgaros, Slovenos aliosque; nec stare posse contrariam sententiam Assemani et qui eum sequuntur; quin etiam Kopitarium a vero deflexisse, quum asseruit S. Methodium Kalendaria Constantinopolitana ad Romanos fastos reformasse : argumenta enim, quæ profert in Hesychio, in Glagolita Cloziano et in Prolegomenis ad Evangeliarium Remense, tenuia nimis sunt ac levia. Quibus facillime eversis, inaniter gloriantur Russi acatholici. Detur enim Kalendariorum Slavicorum originem Græcam esse, ut demonstrarunt Bodianski, Nevostrujev, Bilarski aliique, nil inde; quum tempore SS. Cyrilli et Methodii, uti tempore Vladimiri, unica esset Ecclesia catholica. Quoniam itaque catholici erant SS. Cyrillus et Methodicus, cur ad Romanos fastos exegissent Slavicos? Nexus itaque ille inter codices Slavicos et Græcos nequaquam solvendus est, sed omnino retinendus. Verumtamen distinctio quædam facienda visa est, cujus fundamentum in ipsa græca Kalendariorum Slavicorum origine positum est. Scilicet singulis diebus præmisit litteris majusculis Martinovius Kalendarium Ostromiranum, quod licet multis diebus vacet, inter antiquos tamen omnium copiosissimum, saltem priore sui parte, est; et ab omni schismatico fermento purum; ita ut inde intelligi possit qui fere sancti sæculo XI adulto Slavis, adhuc catholicis, innotuissent. Post singula nomina indicantur alii codices quibus iidem sancti eadem die descripti sint, prius codices Slavici, dein Græci, separati fere particula *cum*. Postea venit manipulus sanctorum, quorum nominibus littera *S.* seu vocabulum *Sanctus* præmissum est; hi quoque in aliquot codidicibus Slavicis inventi sunt, et forte Græcis etiam libris inscripti. Denique accedit alius manipulus, cujus fere nominibus signum crucis (†) præpositum est : atque hi in solis libris Græcis obvii fuerunt. Illa itaque qualicumque distinctione cernitur quæ a Græcis mutuati sint Slavi (a Slavis contra nil fere sumpserunt Græci); atque ex hac codicum recensione intelligitur quam extensus et celeber fuerit quorumdam sanctorum cultus, et frequenter quam antiquus, et aliquando quæ ejus fuerint vices. Illud autem summum atque præcipuum est in lucem trahi innumeros sanctos, quorum multi olim in maxima veneratione essent, nunc fere in oblivione. Verum id argumentum si prosequerer, necesse esset partim ea quæ doctissimus Molanus Usuardi Martyrologio, partim ea quæ Baronius Martyrologio Romano præfatus est, describere atque etiam expolire : sed id nos facere non sinit, quam sectamur in hoc Monito, brevitas. Sequitur etiam ex hac codicum collatione hoc commodum ut multa, quæ seorsim non intelligantur, sine negotio pateant et manifesta fiant, ut primum componuntur cum aliis memoriis; ut aliorum, quæ vitiosa sint, detegantur vitia et vitiorum origines et causæ; et demum ut bene multa nomina, quæ quorum essent ignorabatur, quoniam nil erat quo distinguerentur ab homonymis aut determinarentur, ad certos sanctos jam referri possint.

17. Atque

17. Atque hæc in *Observandis* maxime curata sunt; ubi etiam singularia, potissime quæ in libris slavicis occurrunt, consignata fuerunt. Verumtamen modus statuendus fuit. In immensum enim crevissent hæc Observanda, si methodum Assemani, explicantis Tabulas Capponianas, Sabbatinii et Mazochii, illustrantium Kalendarium Neapolitanum marmoreum, et demum Morcellii, mira industria vetustissimum Kalendarium Constantinopolitanum declarantis, secutus fuisset Martinovius : quod neque ipse voluit, neque nos. Nondum præterea venit tempus, quo pro rei dignitate et argumenti amplitudine kalendarium universale orientale confieri et explicari possit. Prius enim, quod jam monuimus, edenda adhuc sunt multa kalendaria græca, multa slavica, atque etiam forte arabica, syriaca, æthiopica, armeniaca et alia in Oriente conscripta. Re quidem vera diu cogitavimus kalendaria secundum patriarchatus omnino dividenda esse; sed hic frustra tentatum est Antiochena separare et Hierosolymitana, atque in unis Constantinopolitanis consistere : nam per S. Sabæ libros liturgicos, quos monachi, maxime Athonitæ, Antiochia et Hierosolymis secum ferebant, omnia mixta sunt. Alexandria, ut remotior, sic etiam auctoritate minus valuit; verumtamen omnibus patriarchatibus Orientis tot sancti communes sunt, ut operæ pretium non videatur huic fundamento festorum seu etiam kalendariorum, quibus festa continentur, classes superstruere. Quamvis autem hæc ita sint, nisi tamen omnia semper turbata et confusa esse debeant, classes aliquot seu familias constituendæ sunt, in quas distribuantur codices. De Slavicis aliquid tentavit Martinovius, ut modo videbitur.

Atque his satis declaratum arbitramur quæ sit *Anni ecclesiastici Græco-Slavici* origo, quis ejus scopus, quæ in eo conscribendo servata fuerit methodus. Quæ nulla ratione melius utiliusque approbare poterit lector, quam si, hoc tentamine excitatus, ipse in arenam descendat, novos codices græcos et slavicos afferens, quibus biulca impleantur, perversa corrigantur, obscura declarentur. Hæc nostra vota, multo autem magis Martinovii, cui jam locum facimus.

PROLEGOMENA JOANNIS MARTINOVII

DE

FONTIBUS ANNI ECCLESIASTICI GRÆCO-SLAVICI.

Ad hoc tentamen conficiendum adhibiti sunt libri Slavici,

Quum ipsimet Bollandiani in præmisso Monito lectorem docuerint quibus incitamentis ad præsentem lucubrationem faciendam devenerim, quæ mihi proposuerim consilia et qua incedere via statuerim, me liberarunt ingrato præfandi onere. Id tamen repetere velim scriptionem meam tentamen esse, nequaquam perfectum opus; ad quod plane mihi defuerunt necessaria subsidia. Quibus autem hæc patent (et quidem populares mei, quibus in exilio vivere necessaria lex non est, Petropoli et Mosquæ hac fausta fortuna fruuntur), quibus itaque auxilia illa denegata non sunt, ii mihi succedere velint et quæ conatus sum perficere. Quo voto nullum apud me est ardentius. Superest autem ut hoc loco monumenta, quibus usus sum, quantum fieri potest, ordine disponam et qualia sint describam:

quorum origo partim Constantinopoli, partim in Palæstina fuit,

2. Porro, ut codices Græci, sacri et liturgici, familiarum Palæstinensis et Constantinopolitanæ inter Slavos omnium sunt frequentissimi, sic quoque libri liturgici Slavici, quum ad illos compositi aut correcti fuerint, maxime apud eosdem invaluerunt. Initio quidem nil habebant Slavi nisi quod Constantinopolitanum esset; sed, quum Typicum Hierosolymitanum S. Sabæ in montem Atho devenerat et brevi temporis spatio Athonensium scriptorum diligentia per universas patriarchatus Constantinopolitani partes sparsum fuerat, et passim, partim saltem, admissum; fieri non poterat (maxime quod in sacro monte semper degerint Serbi, Bulgari aliique Slavi, adeoque Russi a tempore Jaroslai monasterium sibi proprium ibidem habuerint), ut Hierosolymitani ritus aliquot, quo referas festa sanctorum, in Slavicas provincias non penetrarent. Factum id maxime sæculo XIV, immo XV, Cypriano metropolita Kioviensi, natione Serbo; quo sedente, magnus codicum numerus ex monte Atho in Russiam delatus est et per librarios propagatus; neque cessavit deinceps mutuum inter Kioviam et montem Atho commercium. Nil itaque mirum, ut unico exemplo contentus sim, si inter Typicum Chilandariense et Kalendarium Bibliorum Ostrogensium summa appareat concordia seu similitudo. Verumtamen non ex monte Atho profecti sunt antiquissimi codices Slavici liturgici, sed potius ex Bulgaria, quo ritum Constantinopolitanum, Slavice versum, SS. Cyrillus et Methodius sæculo IX invexerant et ubi sæculo X literaria studia florebant omnium maxime; unde dein transierunt in Russiam. Neque illæ solæ fuerunt varietatum scaturigines et causæ; quarum tamen indagatio plena atque perfecta ne tentari quidem nunc potest, quoniam nondum sat multi codices veteres innotuerunt.

et qui dividi possunt in quatuor familias.

3. Sed si fontes nondum omnes aperti sint, manifesti tamen jam sunt complures rivi, qui ad certos quasi fluvios pertineant et singuli certam majorum convallium declivitatem sequi videantur. Codices scilicet intelligo, qui, licet sæpe uni ab alteris descripti non fuerint, communibus tamen affectionibus fuerunt obnoxii; unde eis insit similitudo quædam, quæ quasi cognatio est: et quidem vera cognatio hæc dicenda est, quando apographa, quamvis correcta, aucta aut minuta, versamus. Neque hactenus licet aliam vim accuratioremque significatum vocabulo *familiæ* tribuere, si id ad libros liturgicos Slavicos et maxime ad synaxaria transferatur. Quod quum ordinis claritatisque gratia faciendum sit, indicandæ mihi visæ sunt sequentes familiæ.

I Bulgarica, cui adscribantur a) Kalendarium Vaticanum glagoliticum seu Assemanianum, b) Zographiense glagoliticum, c) Ternobiense, d) Suprasliense, e) Parisinum I, III et VIII.

II Russica, quæ dividenda videtur in Novgorodensem, Kioviensem et Mosquensem. — 1) Ad *Novgorodensem* autem, quæ omnium antiquissima est et locupletissima, quoniam eo usque non penetrarunt sævæ Mongolorum turmæ, referenda sunt a) Kalendarium Ostromiranum, b) Novgorodense I, seu Putiatianum, de quo unus mensis Majus superest, c) Mstislaviense, d) Arcadianum, e) Novgorsdense II et III, d) Rumiantsovianum, e) Menæa quædam Petropolitana, f) Parisinum IV. 2) *Kioviensi*, quæ nonnisi recentiores fere codices capit (si excipias Patericon Cryptense) quoniam sæpius illic grassati sunt Tartari, tribui possunt, a) Ostrogenses fasti, descripti ab Assemano et Dobrowskio, b) Ephemerides effigiatæ Papebrochii, c) plura Kalendariorum apographa, quæ P. David, Societatis Jesu, Mosquæ missionarius, manu sua procuravit et ad Bollandianos olim misit. Kioviensis quasi filia est Leopolitana, etiam recens et eosdem habens libros liturgicos; quos Ignatius Kulčinskius in conscribendo Specimine ecclesiæ Ruthenicæ adhibuit; maxime Horologium Leopolitanum et Počajovense, cujus duplicem editionem nos præ oculis habuimus. 3) *Mosquensis*, quoniam ad communem usum typographica arte maxime propagata est

est, *vulgata* dicenda foret, nisi ad tam splendidum nomen promerendum majus necessarium esset studium et scientia. Huc autem refer Menæa mensualia, typis excusa, Prologum seu rectius Menologium parvum et Menologium Demetrii Rostoviensis; non quod Mosqua originem suam traxerint, sed quia Mosquensibus typis excusa sunt exemplaria, in hoc opere passim citata. His addendæ Tabulæ Capponianæ.

III Serbica, quæ continet a) Kalendarium Sišatovacense, c) Typicon Chilandariense, d) Parisinum VI et VII; et alia quam plurima in bibliothecis passim servata.

IV) Valachica, quæ tamen cum Kioviensi plane convenire videtur, si judicium ferendum sit ex Menæis februarii bibliothecæ Ossolinianæ, anno 1492 scriptis, et ex Kalendario anni 1801.

Illis adde multos libros græcos.

4. Verum non his solum usus sum codicibus, sed aliis nonnullis, quos suo loco describam. Quibus adde bene multos Græcos, quorum antesignanus fere est Menologium Basilii. Sed de his jam peculiarius agendum. Quare prodeant nunc ordine singuli codices, prius Græci, dein Slavici.

Græcorum Kalendariorum delineatio.

5. De Kalendariis acturos, quibus in Anno Ecclesiastico passim et fere ad singulos dies usi sumus, res ipsa monet a fastis Græcorum exordium ducendum esse; quum ex his originem suam trahant primæva Kalendaria Slavonica. Experientia enim magistra, sæpenumero interpretatio Slavica tam parum accurata est tamve insolita, ut nonnisi, considerato exemplari unde descripta fuit, intelligi queat. Accedit quod Græca Kalendaria, licet viris harum rerum curiosis minime ignota sint, utpote typis jamdudum, etsi non omnia, vulgata, nuspiam tamen leguntur in unum volumen simul collecta, sicuti fit in præsenti opere; sed in libris plerumque rarissimis delitescunt; quæ proin hic in unum agmen coacta simul prodire gratum speramus fore lectori sacrarum antiquitatum studioso. Præterea siquis integram Kalendariorum sive Græcorum, sive Slavicorum Syllogen adhuc desideratam singulari volumine moliatur, quanto planiorem sibi viam reperiet? Cæterum tota ista de Græcis Kalendariis tractatio breviter expedienda est, utpote erudito lectori minus ignota.

Menologium Basilianum, ad finem sæculi X scriptum.

6. Et vero inter Synaxaria Ecclesiæ græcæ selectiora, quæ numero plus viginti passim usurpavimus, principem locum sibi vindicat Menologium jussu Basilii imperatoris exaratum, tum quod antiquissimum est, tum quod rerum abundantia et auctoritate reliquis præstat; siquidem non privato alicujus arbitrio confectum est, sed ad publicum ecclesiarum Constantinopolitanarum usum. Scriptum autem fuit jubente, non Basilio Macedone, qui imperium tenuit ab anno 867 ad annum 886; (nam ad 17 decembris fit illic *commemoratio B. Theophanon, uxoris Leonis, imperatoris*, anno 894 vita functæ;) sed Basilio II Porphyrogenito, qui imperavit toto fere sæculo posterius, ab anno scilicet 976 ad annum 1025, atque ob immensas clades Bulgarorum genti illatas Bulgaroctoni cognomen accepit. Scriptum itaque est tempore quo fidem Christi in Russiam primo invexit S. Vladimirus, sacra unda tinctus anno 988; adeoque potuit ex apographis innotescere Kioviæ saltem sæculo XI, uti certo innotuit sæculo proxime sequenti. Jam vero prius Menologii semestre, elegantissimo charactere exaratum, de quo plura Allatius in *Dissertatione de libris ecclesiasticis Græcorum*, cap. 12, adservatur in Musæo Vaticano. Alteram semestris partem, a mense nempe martii ad augustum invenit cardinalis Albanius, postea assumpto Clementis XI nomine summus pontifex, in monasterio Basiliano Cryptæ-Ferratæ in Latio; *non quidem*, ut aiunt Bollandiani, *pari characterum elegantia et picturarum ad singulas paginas deliciis exornatam (qualem in Vaticano esse vidimus), sed antiquitate et fide nihilo inferiorem, eumdemque Basilii imperatoris titulum præferentem; ut hanc Vaticanæ illius partis si non germanam alteram, ab eadem manu velut utero prognatam, certe genuinam ex parte atque auctore eodem tum cæteris indiciis, tum styli perfectissima similitudine nihil hæsitantes crederemus.* (Act. SS., tom. I Martii pag. 861). Quam idcirco in opere suo ad singulos menses, incipiendo a martio, græce vulgare instituerunt; et vulgassent integram nisi utramque partem græce et latine, typis Urbinatensibus juris publici fecisset Josephus Simonius Assemanus, Benedicto XIII summo pontifici dicatam, anno 1727. Quum autem in codice Cryptæ-Ferratæ, avulsis ob codicis vetustatem foliis, dies aliquot desiderentur, nimirum junii 9, 10 et 11, augusti 4, 13, 14, 28, 29, 30 et 31, eos ex Menæis Græcorum excusis descriptos et latinitate donatos adjecit editor. Ad hoc itaque celebratissimum sacræ antiquitatis monumentum cætera omnia synaxaria sive slavica sive græca revocare consultum visum est; in eoque fideliter referendo eo major diligentia adhibita, quod Menologiis hujusmodi slavicis, minus accurate Prologis dictis, ad instar exemplaris præluxisse, saltem in sex prioribus anni mensibus, a septembri ad martium, a viris fide dignis dicatur. An vero idem intelligendum sit de altero semestri, equidem antiquorum Prologorum copia destitutus, aliis me hac parte felicioribus relinquo definiendum. Illud tamen statui potest, Kalendario Ostromirano aliud a Basiliano exemplar præluxisse, ut cuivis alterum cum altero conferenti facile innotescet; imo sunt qui dicant Menologium istud ante sæc. XII Russis mansisse ignotum; ea forsan ratione ducti, quod antiquissima Prologorum seu Menologiorum slavicorum exemplaria XII sæculum vix attingant, nedum superent.

Constantinopolitanum scriptum ante medium sæculum VIII.

7. *Constantinopolitanæ Ecclesiæ Kalendarium*, a Ven. V. Morcellio Romæ editum anno 1788 et diurnis commentariis illustratum, nimis notum est, quam ut in eo describendo diutius inhæream. Est autem omnium Græcorum Kalendariorum quæ hactenus innotuerint antiquissimum; quippe quod ante medium sæculum octavum exaratum fuit, ut fusius disputat cl. Morcellius in præfatione,

præfatione, pag. 10; quod proinde Menologium Basilianum duobus sæculis et amplius ætate superat. Kalendarium istud ad Ecclesiam CPolitanam pertinuisse ex multis argumentis demonstratur; non tamen ad Magnam ecclesiam seu templum Sophianum; *sed*, juxta Morcellium, *unum ex iis esse quæ communia habebantur; quemadmodum apud nos quoque alia eduntur quibus plerique utantur, alia quædam ad certos cœtus ac certa collegia pertinent* (tom. I, pag. 280).

Neapolitanum marmoreum sculptum medio sæculo IX.

8. Inter duo Kalendaria modo laudata medium quasi locum tenet Kalendarium Neapolitanum, non in membranis aut charta, ut cætera, descriptum, sed marmori post octingentesimum annum Christi, ac medio fere sæculo nono insculptum. Cujus editiones enumeratas reperiet lector in Elencho auctorum ad finem hujus procemii, ad siglas *Neap.*; unde etiam amplior ejus notitia petenda est. Quod Kalendarium, ut reliqua latina, nequaquam a nobis seponi potuit. Licet enim latinos mores sæpenumero sequatur atque, si ita loqui fas est, latinizet; tamen permulta etiam refert, quæ Græcorum potius quam Latinorum sacris usibus accommodata sint; ut utriusque ecclesiæ, æque cæterum catholicæ, commodis consuluisse videatur; maxime quum constet Græcum ritum in ecclesia Neapolitana olim viguisse.

Hierosolymitanum et Calipolitanum, scripta circa annum 1000.

9. Basiliano Menologio coævum fere est utrumque Kalendarium, in lucem productum a Ven. V. Augustino Scholzio. Horum alterum seu Hierosolymitanum, quod legitur ad finem codicis Evangeliorum bibl. Paris. signati 53, scriptum est a Daniele quodam, qui Hierosolymis in Monte Sancto habitavit; alterum seu Calipolitanum habetur in fine codicis ejusdem bibl. signati 79. Prius inde a 6 julii mutilus est. Utrumque typus vulgavit Scholzius tum seorsim in opusculo cui titulus: *De Menologiis duorum cod. græcorum bibl. regiæ Parisinæ commentatio*, Bonnæ, 1823, tum ad finem prioris tomi Novi Testamenti. Illud unice in memoriam lectoris revocasse sufficiat, Hierosolymitanum Kalendarium, licet in multis conveniat cum Ephemeridibus Græcorum vulgaribus, diesque festos indicet, quos soli Constantinopolitani celebrare solebant, plures tamen discrepantias intercedere. *Nam*, ut ait Scholzius, qui totam hanc rem penitus discussit, *non solum magna in eo est dissensio dierum, in quibus sancti vel res memoratu dignæ commemorantur, sed etiam in sanctis ipsis atque in diebus festis. Sic Theophanes, auctor canonum, et Theophania, regina,* 10 *octobris, Artemidorus* 27 *octobris, Cæcilia* 22 *novembris, Eubiota* 18 *decembris, Epephra* 8 *aprilis, Cophri* 9 *aprilis, Sebastiana* 3 *maii, Aphrodisius* 4 *maii in hoc solo memorantur.* Ad hæc, sancti Constantinopolitani aliique plurimi sæculi XI prætermittuntur; rarius vero Palæstinenses. Præterea dies festi nonnulli memorantur, qui ab Hierosolymitanis solis semper celebrati sunt. Unde conficitur Kalendarium hoc usui fuisse ecclesiæ Hierosolymitanæ, uti Calipolitanæ inserviisse alterum ex similibus argumentis collegit idem Scholzius. Quamvis enim cum Fastis Constantinopolitanis plerumque concordet, in nonnullis tamen ab eis recedit, ut in ecclesiis particularibus, propter consuetudines cuique proprias, solet contingere.

Coisliniana et Parisina.

10. Præter duo illa Kalendaria præstantissima vulgavit idem Scholzius in fine tomi secundi Novi Testamenti aliud Kalendarium ex cod. 205 bibl. Coislinianæ descriptum et perpetua collatione cum quinque aliis auctum : quorum primum erutum est ex cod. 199 Coisl. pervetusto, reliqui vero ex codd. bibl. reg. Parisinæ signatis nn. 47, 57, 112, 125 et 164. Duo priora indicantur in opere meo siglis *Coisl.*; cæteri vocantur communi vocabulo *Parisini Græci*, et compendiosius siglis *Pg.* Synaxaria hæc omnia integra sunt; sed diversæ ætatis, nimirum Coisl. 205 refertur ad an. 1079; Coisl. 199 ad sæc. XII, reliqui Parisini ad sæc. XIV vel XV, uti enucleatius rem declaravit Scholzius, loco citato pag. 456; ubi sermonem instituit *de Synaxariis et Menologiis quæ reperiuntur in codicibus Parisiensibus Actuum et Epistolarum.*

Naniana sæc. X et XI.

11. Nanianum Kalendarium subministrarunt duo codices Naniani, signati CLXIV et CLXVI, quos ven. vir Mingharellius designavit in Catalogo Naniano græco his verbis : COD. CLXIV *membranaceus, in-folio, mutilus initio et in fine, constans foliis* 78, *scriptus literis quas unciales vocant,* sæculo X. Continet lectiones evangelicas, et a folio 29 Kalendarium, incipiendo a septembri; cujus tres ultimi menses desiderantur. Plurimum convenit cum Florentino primo seu n. XVIII, ejusdem sæculi, de quo dicetur inferius. Alter seu CLXVI, *membraneus in-folio, sæc.* XI, *magni faciendus, constans quaternionibus* 38 et reliqua. Continet Evangelia pro singulis per annum hebdomadis; quin et ea quæ omnibus diebus legenda sunt, et notas musicas; a folio autem 249 incipit Kalendarium, ex quo Mingharellius ea duntaxat protulit, quæ in Hemerologio Venetiano anni 1764 adnotata non invenit. Utilissimus nobis fuit uterque.

Lindebrogianum scriptum post annum 944.

12. Magno usui item fuit in conscribendo Anno Græco-Slavico codex magnam partem a Papebrochio conscriptus et collectus, olim Bollandianus, nunc bibl. publicæ Bruxellensis, ubi notatus est num. 11322-26; ex quo deprompsi sequentia Kalendaria : 1° Lindebrogianum, a fol. 1 ad 15. Est vetus Menologium designans insigniora totius anni festa et proprias cuique ex Evangelio et Apostolo lectiones; quod alicujus ecclesiæ Constantinopolitanæ fuisse demonstrant festa soli huic urbi propria, etiam recentiora; in cæteris autem partibus ipsum antiquissimum esse duxerunt Bollandiani, Act. SS. April. II, pag. 67; non tamen sæculo decimo vetustius, siquidem 16 Augusti meminit imaginis acheropiitæ, Edessa CPolim allatæ, anno 944.

Crypto-Ferratense. Taurinense utrumque.

Venit ibidem dein Crypto-Ferratense, a folio 36, continens fragmentum Menæi imperfecti a Martio ad 14 Aprilis. Taurinensia duo, signata in codice α et 6, apud me 1 et 2, pariter non integra sunt; nam prius incipit tantummodo a 15 Martii, posterius 29 Martii; desinunt vero ad 31 Augusti.

31 Augusti. Conveniunt autem cum Menæis Mediolanensibus, signatis O, 148, de quibus modo. Neutrum legi in catalogo codd. biblioth. Taurinensis, quem adornavit Josephus Pasinus. Quæ sequuntur Mediolanensia Kalendaria seu Menæa ex bibl. Ambrosiana, numero plura sunt, atque fol. 162 verso ita breviter delineantur : Primum signatum N 103 *in-fol.* continens Μαρτυρολόγιον *seu Menologium. Codex perantiquus et optimus ex Calabria advectus anno* 1606. *A* 1 *die Octobris usque ad* 4 *Februarii.* Secundum, notatum O 148 *in-fol.* continet *Menæa a* 9 *Novembris usque ad* 17 *Augusti.* Tertium, N. 178, (non autem 378, ut erronee signatur in codice) *in-fol.* complectitur *Menæa valde antiqua a* 3 *Septembris usque ad* 31 *Augusti; sed folia hinc inde desunt.* Quartum, N 153, *in-fol. Codex valde antiquus Corcyræ emptus, a* 21 *Octobris usque ad finem Decembris.* Quintum, T n° 364, *in-4° a* 29 *Septembris ad* 20 *Junii,* adeoque initio et fine mutilum. Sextum, V n° 378, *in-4°. Est integer December cum odis, carminibus et elogiis.* Septimum signatum V n° 393, *in-4° a* 6 *Septembris usque ad* 3 *Martii, convenit fere cum* primo seu N 103. Alibi, fol. 64 verso, dicitur pervetustus, Crotonæ emptus. His addendum octavum, in-4°, notatum T n° 178 et continens mensem Octobrem; de quo agitur folio 54; nonum, in-4° quod signatur T n° 219 et continet mensem Novembrem, ut patet ex folio 66, ubi leguntur ejus fragmenta. Kalendarium, confectum ex his novem codicibus perpetuo inter se collatis, legitur folio 158 et sequentibus ; excerpta vero sive sanctorum elogia referuntur a folio 40 ad folium 68, non quidem integra, sed quatenus supplementa sunt Menæorum impressorum. — Hæc excipit pretiosissimum æque ac notissimum Synaxarium Sirmundianum seu collegii Claromontani Patrum soc. Jesu, quod fuit P. Sirmundi, venerandæ antiquitatis codex membranaceus, unum alterumve et sæpe plures sanctos singulis diebus per totum annum referens absque distichis. Accedunt excerpta ex Menæis Chiffletii chartaceis, sex tantum menses continentibus a Martio ad Septembrem, cum singulis distichis pro singulis sanctis a fol. 70 ad fol. 126; cum supplemento ad Synaxarium Sirmundianum a fol. 130 ad fol. 136. Ipsa vero sanctorum nomina, uti passim in Kalendariis referri solent, ex Menologio Chiffletiano deprompta habentur fol. 163 et sequentibus; quod tamen, foliis ad invicem post madefactionem inseparabiliter agglutinatis, multis in locis legi non potuit; ut notatur ibidem in procemio. Sirmundianis adnumeratur in opere nostro etiam Kalendarium, ex Menæis anonymis depromptum, a 17 Augusti ad 9 Maii, de quo codex fol. 136 et seq. — Kalendaria Mazarinæa, id est ex Menæis Mazarini descripta, sunt numero tria; primum, ex quo fol. 148 exhibentur excerpta pro solo mense Julio, in cæteris omnibus fere convenit cum Chiffletiano. Secundum, a 20 Martii ad 19 Augusti, concordat plerumque cum Dominicano primo; de quo dicetur modo. Tertium, antiquissimum, continet pauca pro Septembri, Octobri, Martio et Julio. De his in cod. Bruxellensi agitur a fol. 148 ad 150. — Nomine Dominicani Kalendarii veniunt excerpta ex Menæis mss, olim conventus S. Ludovici PP. Prædicatorum Parisiis, a mense Martio ad Septembrem; et ex aliis Menæis bibl. S. Marci patrum Dominicanorum, Florentiæ, pro mensibus Aprili et Majo tantum. De his agitur fol. 150-155. Demum compendioso titulo *Agan* seu *Agann* notatur quoddam Kalendarium seu Menæum mihi ignotum, ad paucos dies; quos hic accurate describendos esse visum est. Itaque in variantibus ad Menæa excusa lectionibus, de quibus dicetur modo, ad 3 Septembris ex cod. *Agan*, refertur S. Stephanus abbas et confes., Constantinus Junior, imper. et Archontion ep. Ad 31 Octobr. puer mart., et 12 puellæ suspensæ; SS. MM. Seleucus et Stratonica. Ad 1 Nov. Cyprianus et Juliania; ad 11 Nov. Leo patr. CP. et Flavianus; ad 12, Arsacius; ad 22, S. Maximus Capiclanius, Zacharias in mari, et Procopius; ad diem 24, S. Chrysogonus, S. Rufus, in pace mortuus, et Mara Triglini. Plura ex Agan codice citata non inveni.

Sirmundianum et Chiffletianum.

Mazarinæa.

Dominicanum.

Florentina.

13. Kalendaria Florentina suppeditarunt quinque codices Bibl. Mediceæ Laurentianæ; quorum amplam notitiam dedit Aug. Mar. Bandinius in præclaro catalogo codd. mss. hujus thesauri, typis Cæsareis Florentiæ excuso, anno 1764. De quibus hæc pauca inde delibare liceat, ut quæ scripta in opere nostro simul conjuncta atque communi compendio *Flor.* comprehensa passim citantur, jam hic accuratius, aliud ab alio secernantur. Maximas itaque partes in Kalendariis istis obtinet synaxarium cod. Evangeliorum signati XVIII, membranacei, perspicue et eleganter exarati sæculo x. Est enim reliquorum omnium, quæ in aliis hujus bibliothecæ codicibus legantur, plenissimum; licet pluribus diebus mutilum sit, puta 6 et 8 Februarii, 2, 14, 16, 20, 21, 23, 24, 26, 28, 29 et 31 Martii, aliisque quæ hic exscribere supersedeo. — Secundum Kalendarium continetur in Codice membranaceo Novi Testamenti, signato XXVII, sæculi XII; legitur, ut sæpe usuvenit, initio voluminis, præeunte Synaxario seu Indiculo lectionum Evangelicarum sive pericoparum. A priore identidem discrepat, ut testatur Bandinius, qui idcirco integrum excudendum curavit; omisso altero kalendario, quod in eodem codice XXVII ad pag. 346 obvium est, sequentem præferens titulum : *Delectus comprendiarius* (Ἐκλογάδιον) *cum Deo insigniorum sanctorum totius anni.* Atque hæc duo, ut dixi, ex integro recusa legere est apud Bandinium, pag. 130 et 154. Ex reliquis vero tribus, nempe codd. XXXIV, XIV et XXIV, ea tantum exhibentur, in quibus a duobus prioribus aliquid discriminis intercedat. Sunt enim codices isti diversa ætate conscripti, et quidem cod. XXXIV, continens Evangelia, exaratus est sæculo XI; cod. XXIV quatuor Evangeliorum, sæculo XIII; ultimus denique seu XIV scriptus fuit sæculo XIII, sed synaxarium, recentius adjectum, præfert annum 1418. Demum omnia quinque integrum annum complectuntur.

14. Vindobonense

Vindobonense. 14 Vindobonense Kalendarium deprompsi ex codice mss. foliorum 67 in 4°, quem socii Bollandiani, dum Bruxellis opus meum conscriberem, compararunt, typis jamjam paratum, et forsan juris publici reapse factum. In ultimo enim folio legitur solita censoris formula : *Imprimatur*, I et II fasciculus, die 29 Novembris anno 1825 apposita a Sartorio censore; in secundo autem folio legitur : SYNAXARIUM *Evangeliarii et Menologii codici Byzantino præmissum. E codice Vindobonensi descripsit Stephanus Endlicher. Examen criticum, fasciculus secundus.* — Priorem codicis partem a pag. 1 ad 57 occupat synaxarium lectionum Evangelicarum juxta ritum ecclesiæ orientalis incipiendo a dominica Paschatis. Posterior a pag. 57 ad pag. 103 continet synaxarium sanctorum, incipiens a septembri; sequuntur lectiones evangelicæ communes; pag. vero 111 texitur *Index sanctorum et dierum festorum qui in Menologio codicis Byzantini commemorantur*. De Kalendario dixisse sufficiat, illud cum aliis Constantinopolitanis, verbi gratia Saxo-Gothano, quod edidit Matthæi, maxime convenire; nec quidquam peculiare offerre. Jam vero inquirenti mihi, quisnam sit ille codex bibliothecæ Cæsareæ, non alius occurrit præter quam ille, quem in prolegomenis ad Novum Testamentum, tom. I, pag LXIII, Aug. Scholzius recenset sub numero 124 his verbis : *Cæsaræus Vindobonensis Nessel.* 188, *Lambecii* 31, *olim Leontis cujusdam, codex memor. in 4° sæc.* XII, *continet evangelia cum canonibus Eusebianis et synaxariis; ad familiam accedit alexandrinam, sed habet etiam nonnullas lectiones singulares* et reliqua. Lambecius vero, Commentariorum de bibl. Cæsarea t. 3, pag. 126, postquam eum pervetustum nominaverat et optimæ notæ, ac ex 188 foliis constantem dixerat, hæc addit : *Continentur eo quatuor Evangelia tanto studio scripta, ut in fine cujusque Evangelii non tantum adnotatum sit, quot* VERSUS *unumquodque comprehendat, verum etiam quot* VERBA... *Post quatuor autem Evangelia exstat in eodem Codice Ephemeris sive Calendarium Ecclesiæ Constantinopolitanæ, quo recensentur lectiones Evangelicæ singulis cujusque mensis diebus assignatæ una cum nominibus Sanctorum, quorum memoria quotannis celebratur.* Hactenus Lambecius. Cujus testimonium an recte adduxerimus, revera nescimus, quum divinando arbitrati simus codicem nostrum a Lambeciano 31 aut Scholziano 124 alium non esse.

Typica Athonensia. 15 Typicorum Athonensium nomine veniunt ea quæ Spicilegii Solesmensis tomo IV, pag. 445 et seq., evulgavit vir sacrarum antiquitatum bene peritus, J. B. Pitra, nuper in purpuratorum patrum collegium adlectus. Eruta sunt e cod. Coisl. n° 37, 36 et Paris. 2500; nec videntur ante sæculum XIV fuisse exarata, licet ex antigraphis longe antiquioribus fuerint descripta. Continent autem duntaxat festa totius anni selectiora; et quidem in primo typico in tres classes distincta, majora, media et minora, in quibus scilicet præscribebatur monachis Athonensibus ab operibus vacare et jejunium solvere. Secundum, paulo contractius, est indiculus dierum, in quibus vel monachis vel mercenariis vel utrisque simul ab operibus erat abstinendum. Tertio et quarto continentur festa, majora et minora, quæ obtinebant tum apud Studitas, tum Hierosolymis; et quidem Studiensia omnia consignata sunt multo accuratius quam Hierosolymitana, uti testatur scriptor incertus Athonita in proœmio. A quo illud etiam discimus, non admodum inter se convenire ea quæ in adjectis typicis ordinantur festa; sed sæpenumero quæ in uno reperiantur libro, ea in altero desiderari; variasque in singulis locis vigere consuetudines in celebrandis sanctorum festis, sive majora sint illa, sive minora. Argumento sunto duo ultima typicorum compendia, in quibus nec eadem semper festa, nec eodem gradu solemnitatis referuntur; sed quæ in uno desunt, ea supplentur ab altero. Cæterum omnino concordant sive cum Kalendario Hierosolymitano sæculi X Scholziano sive cum Typico Chilandariensi anni 1331; de quo dicetur infra. Excipiatur solus dies 13 Decembris, ad quem in Typico III, seu Studitarum et Hierosolymitanorum, præter S. Eustratium refertur S. Ignatius, sane ep. Antiochenus et martyr, qui in cæteris omnibus commemorari solet ad 20 Decembris.

Saxo-Gothanum sæculi XI et Mosquense. 16 Kalendarium Gothanum seu Saxo-Gothanum nuncupatum est a serenissimo duce Saxo-Gothano, ex cujus bibliotheca edidit suum Vetustum Ecclesiæ, ut videtur, Constantinopolitanæ Evangeliarium cl. Matthæi, Lipsiæ, 1791. Codicem, ac proinde Kalendarium, ad finem Lectionarii adjectum, retulit Matthæi ad sæculum XI. Convenit plerumque cum Kalendario Mosquensi, quod ad finem Novi Testamenti græce ex codicibus præsertim Mosquensibus, t. I, vulgavit idem Matthæi, Lipsiæ, anno 1803. Neutrum integrum est.

Sirletianum. 17 De Sirletiano Menologio, quod in Thesauro Monument. eccles. tom. III edidit Canisius, non est cur plura disseram, quum notissimum sit. Illud tantum adnotabo hoc Menologium græce non exstare, sed ex Menæis tum mss., tum editis excerptum esse (ut ait Papebrochius pluribus in locis) et quidem levi opera.

Maximus Margunius. 18 Mihi parum profuit; multoque minus liber Maximi Margunii, Cytherorum episcopi, qui omnia sua ex editione Menæorum Veneta anni 1595 et seq. mutuatus est et lingua vulgari donavit.

Menæa excusa. 19 Menæorum vero Græcorum utramque editionem diligenter, perpetua collatione adhibita, examinavi; idque eo majori cura, quod slavonica Menæa magna ex parte ad eorum normam composita sint et ordinata. Licet enim in codice Bruxellensi, superius laudato, exstet index, a Papebrochio ad usum suum olim confectus ac cum cæteris Menæis mss. quæ supra descripsi, perpetuo collatus, is tamen mihi haudquaquam sufficere potuit, quum inter antiquam editio-

nem Venetam, qua olim Bollandiani utebantur, et recentiorem anno 1843 editam, non parva discrepantia intercedat.

Siberus.

20 Kalendarium metricum Siberi, quum ex omnigenis Menæis tam excusis quam mss. collectum sit, prætermittendum non erat; quemadmodum nec Martyrologium in usum monachorum ordinis S. Basilii, Romæ editum anno 1848, et Martyrologio Romano ejusdem anni adnexum.

Martyrologium Basilianum Italo-Græcum.

21 Licet enim insigniter latinizet, quandoque tamen scitu utilia exhibet, et quæ Orientalium aures erigere queant. Festa insuper quædam continet solis catholicis ritus slavici propria, ut verbi gratia festum B. Josaphati, archiepiscopi Polocensis et martyris. Græcis autem illis fontibus succedant jam Slavici rivi.

Codicis Ostromirani, anno 1056 scripti, amplior notitia.

22 Porro celeberrimum Ostromiranum Evangeliarium, typis expensisque Academiæ Petropolitanæ splendide, ut decebat, excusum, publici juris fecit anno 1843 Alexander Vostokov, vir in slavicis, si quis unquam, summe peritus. Textui slavonico, quod exemplaris sui characteres oculis exhibet quam simillimos atque ad vivum repræsentat, adjectus est textus Evangeliorum græcus; præterea regulæ grammaticæ et vocabularium ex codice eruta. In fine voluminis, in epilogo, legitur nomen scriptoris Gregorii diaconi; qui, præter alia, dicit se scripsisse hoc Evangelium incipiendo a 21 Octobris anni 6564 ad 12 Maii, S. Epiphanio sacrum, anni 6565, in usum Josephi Ostromiri, præfecti Novgorodensis, et propinqui Iziaslai, magni ducis Kioviensis. Unde colligimus sequentia : imprimis quidem codicem fuisse descriptum ex alio vetustiore, ut putatur, bulgarico secundo, et quidem anno 1056-1057, septem scilicet mensium circiter spatio, nempe a 21 octobris anni 1056 ad 12 Maii anni 1057, ordiendo scilicet annum a mense martio, non septembri; nam secus laborasset Gregorius menses novemdecim, quod pro voluminis mole parum probabile videtur; scripsisset enim a 21 octobris anni 6564 seu 1056 ad primam septembris anni 6565 seu 1057, et insuper a prima septembris anni 1057 ad 12 maii ejusdem anni. Unde manifestum est solitum fuisse Gregorium computare annos non solum a mense septembri, verum etiam, pro civili maxime usu, a mense martio; qui duplex computandi modus in chronologicis apprime observandus est. Ex epilogo illo Gregorii sequitur insuper festum sancti Epiphanii, quod illic indicatur, celebratum esse 12 Maii, adeoque addendum Kalendario Ostromirano, in quo ad hanc diem omissum est, ut tot alia festa ad alios dies ; quod in ejusmodi eclogadiis sæpissime fieri solet. Nimirum continet hoc volumen Lectiones evangelicas per anni circulum, juxta ritum Ecclesiæ græcæ, incipiendo a Dominica Paschatis usque ad Sabbatum sanctum. Subjungitur Kalendarium sanctorum a mense septembri ad finem augusti. Demum evangelia quædam in quibusdam diebus festis legenda. Et vero dictum Kalendarium est omnium quæ hactenus innotuerunt tempore antiquissimum; eoque pluris ducendum quod certum annum, quo exaratus est, præseferat, licet non sit completum. Re quidem vera ad finem codicis Remensis, de quo fusius alibi dicetur, legimus eum exaratum fuisse ab ipsomet S. Procopio, abbate Sazaviensi, qui e vivis secessit anno 1053, adeoque codici Ostromirano saltem aliquot annis esse antiquiorem; verum tantæ antiquitatis characteres haudquaquam præfert codex ille Sazavo-Remensis, nec qua cyrillianis literis scriptus est, nec qua glagoliticis. Si autem orthographiam spectes et verborum structuram ac nasalium sonorum diligentem observantiam, Ostromirano omnino postponatur oportet; qui hac ex parte nullum sibi habet secundum; et tam perfectus est ut juxta quosdam quam proxime accedat ad genuinum illum ac primogenium sacrorum librorum textum, qualis ab ipsismet SS. Cyrillo et Methodio ejusve discipulis fuerit adornatus. Latuit porro codex Ostromiranus usque ad an. 1806, quo casu inventus est in cubiculo Catharinæ II imperatricis demortuæ. Quam inventionem eodem ipso anno juris publici fecit in suo Lyceo, t. II, l. i, p. 101, Joannes Martynov, de literis russicis et græcis bene meritus. A quonam aut quando imperatrici fuerit oblatum, non liquet; illud tamen constat, antequam in imperatorum palatium devenerit, asservatum fuisse in S. Sophiæ Novgorodiæ, ut testatur inscriptio initio codicis adjecta sæculo xi. Nunc ornamento est bibl. publicæ Petropolitanæ. De hoc pignore palæoslovenico scripserunt bene multi; lectu dignissima sunt ea quæ disseruit cl. Fr. Miklosich in opere periodico : Jahrbücher der Literatur, 1847, n. 169, p. 1-39.

Codex Vaticanus glagoliticus seu Assemanianus, sæculo XI scriptus.

23 Tres codices Slavicos citabimus ex bibliotheca Vaticana, kalendariis ornatos. Omnium celeberrimus æque ac vetustissimus est codex glagoliticis literis sæculo xi exaratus, quem Hierosolymis Romam advexit Josephus Assemanus anno 1736. Est liber Evangelistarium dictus, seu Evangelium eclogadium, continens lectiones evangelicas per anni decursum, juxta ritum ecclesiæ Græco-Slavicæ, incipiendo a dominica Resurrectionis ad sabbatum sanctum, ordine in Typico Græcorum diebus dominicis et Sabbatis præscripto: — Sequitur Kalendarium sanctorum a mense septembri ad finem augusti; in quo leguntur evangelia præcipuis diebus festis accommodata; tum lectiones in dominicis ad matutinum et de communi sanctorum. Denique in ultimo folio exstat ratio præparandi se ad celebranda divina mysteria et alia quædam lectu difficilia. Plura de codice hoc scripserunt Caramanus, *Identità della lingua litterale Slava*, § 52; Assemanus, in Kalend. Eccles. univ. passim; Dobrowsky, in Institutionibus linguæ Slavicæ, pag. 688-689; Bobrowky apud Angelum Mai, Script. Vet. nova coll. Romæ 1831, tom. V. pag. 105. Kopitar in Glag. Cloz. pag. IV, X, XXVIII, et in Hesychii discipulo, pag. 39-41; Sreznevski, De antiquis

antiquis liter. palœoslavicæ monumentis disquisitione, p. 6, et in Izvestia Acad. t. X, pag. 160; et potissimum t. III. Schafarik, iu *Pohled na provvck hlahol skeho pisemnictwi.* — A Josepho Dobrovskio, qui cæco præjudicio nullum codicem glagoliticum sæculo XIII antiquiorem unquam admisit, et qui eum sequitur Bobravskius, refertur ad sæculum XIII aut XIV: at meliore jure assignatur XI a Kopitario, Caramano, Schaffarikio, Sreznevskio et cæteris, ea potissimum ratione ductis, quod codicis hujus textus evangelicus proxime accedit ad textum gemelli sui Ostromirani, formasque vocum exhibet antiquissimas, ut fuse prosecutus est Kopitarius in Hesychii discipulo, et fusius declarabitur, ut spero, a viro cl. Francisco Rački in cimelii hujus editione ardenter desiderata. Plura animadvertenda sunt in codice hoc optimæ notæ : imprimis quod, licet literis glagoliticis scriptus sit, tamen in eumdem ordinem modumque redactus est, quo comparati sunt codices cyrilliani. Secundo, quod continet kalendarium glagoliticum pro toto anno; quod in nullo alio codice glagolitico hactenus reperire erat. Nam in codice quatuor Evangeliorum, qui penes Grigorovičium est, nonnisi fragmentum synaxarii superest; Zographiense vere comprehendit tantum quinque menses, idque cyrillianis literis. Tertio, utræque literæ, glagoliticæ scilicet et cyrillianæ, non raro permiscentur: unde utramque scripturam simul exstitisse non immerito concludas. Scriptus est in Macedonia in usum Bulgarorum, ut liquet ex festis ecclesiæ Bulgaræ propriis, quale est SS. Cyrilli et Methodii, Clementis episcopi Velicensis, martyrum Stromnicensium seu Tiberiopolitanorum aliorumque. Apud Assemanum, qui eo plurimum usus est in Kalendariis suis ecclesiæ universæ, vocatur codex *Slavicus;* in præsenti vero opere nuncupatur *Assemanianus*, ut ita dignoscatur a multis aliis Slavicis et maxime a duobus codicibus Vaticanis I et II, cyrilliano charactere conscriptis. Vulgo tamen designatur nomine Vaticani glagolitici, sine alio additamento. Sæpe in eo recensendo dormitasse Assemanum demonstravit Kopitarius in Hesychii discipulo, pag. 40 et seq.; nos tamen, quum adcuratius apographum diu frustra rogaverimus, pretiosum hoc kalendarium ex commentariis Assemanianis eruere fuimus coacti, adhibitis emendationibus Kopitarii. Pertinet itaque hoc Eclogadium ad vetustissima literaturæ palæoslovenicæ monumenta, valetque ad labefactandam opinionem Assemani, docentis a SS. Cyrillo et Methodio invectum fuisse ritum Slavo-Latinum, non Slavo-Græcum.

Kalendarium Putiatianum, sæculi XI.

24 Kalendarium Novgorodense I seu Putiatianum excerptum est ex Menæis maii, quæ asservantur in bibliotheca Sophiana Novgorodiæ. Codex hic perantiquus, foliorum 134, minutis characteribus exaratus a Putiata quodam, refertur ad sæculum XI a cl. Al. Vostokovio, qui eum fuse descripsit in Memoriis Academiæ Petropolitanæ (Učenyia Zapiski) tom. II, pag. 126; et quidem ad sæculi XI initia, imo ad extremum sæculum X eumdem consignat J. Kuprianov in Descriptione codd. membraneorum ejusdem bibliothecæ, pag. 10-12; ajens Putiatam, codicis scriptorem, non alium esse, a celeberrimo homonymo, qui regnante S. Vladimiro, simul cum Dobrynia urbis præfecto, Novgorodenses ad fidem Christianam igne ferroque convertisse dicitur in Chronico Joachimi, episcopi Novgorodensis, anno 1030 vita functi. Quod si daretur, Kalendarium Putiatæ ætate antecelleret ipsummet Evangelium Ostromiranum, annis 1056 et 1057 certo exaratum.

Kalendarium Suprasliense, sæculi XI.

25 Kalendarium Suprasliense erutum est ex codice, quem anno 1851 publici juris fecit cl. Franciscus Miklosič, Vindobonæ, in opere ita inscripto : *Monumenta linguæ palæoslavenicæ e codice Suprasliensi*. Continet hoc volumen Vitas sanctorum, qui celebrantur mense martio, incipiendo a die quarta (tres namque priores desiderantur) ad trigesimam primam; præterea plures homilias S. Joannis Chrysostomi, unam S. Epiphanii et unam Photii, patriarchæ. Est itaque Menæorum volumen singulare. Quod ad ætatem codicis attinet, eum sæculo XI adjudicandum esse, imo in ipsa linguæ palæoslavenicæ patria scriptum omnesque ejusdem sermonis codices literis cyrillicis exaratos ætate antecellere contendit editor, optimus sane judex. Suprasliensis appellatus est, quia servabatur olim in abbatia Basilianorum Suprasliensi prope Bialostokium, in Alba Russia. Plura docebit clar. editor in præfatione.

Kalendarium Petropolitanum, sæculi X aut XI.

26 Petropolitanum Kalendarium ideo nuncupatum est, quia desumptum est ex codice bibl. publicæ Petropolitanæ. Codex iste familiæ Bulgaro-Novgorodensis continet officia sanctorum insigniorum pro mense septembri, octobri et novembri, et refertur ad sæculum X vel ad initium XI ab Alexandro Pypin, qui ampliorem ejus notitiam dedit in Prolegomenis Societatis Histor. Mosquensis, 1838, t. III, p. 36.

Kalendarium Mstislaviense, ineuntis sæculi XII.

27 Kalendarium Mstislaviense pro singulis diebus anni legitur in Evangeliario Eclogadio, quod jussu Mstislai, ducis Novgorodensis, scripsit Alexius quidam, Lazari presbyteri filius, pro ecclesia Annuntiationis in Gorodiščensi suburbio; ut liquet ex duplici inscriptione codici adjecta. Quum porro constet Mstislaum sedisse Novgorodiæ usque ad annum 1117, quo ei successit filius Vsevolodus, ecclesiam vero B. Mariæ Gorodiščensem excitatam fuisse a Mstislao an. 1103, hinc pronum est concludere, præsentem codicem exaratum esse intra annos 1103 et 1117. Est autem codex iste pulcherrime exaratus, et optimæ notæ, atque Ostromirano hac in re facile suppar; Kalendario vero instructus est longe ampliore quam Ostromiranum est, plurimis diebus, ut vidimus, mutilum, aut quam illud aliud est Evangeliarii monasterii S. Georgii Novgorodensis, scripti a Theodoro monacho intra annos 1118 et 1128. Eruditam codicis hujus descriptionem in lucem proxime dabit idem vir clar. Capiton Nevostrujev, qui Kalendarium

Ostromiranum

Ostromiranum brevi commentario jam instruxit, et simul cum Al. Garsklio egregiam vulgavit Descriptionem codicum Slavicorum bibliothecæ synodalis Mosquensis, de qua dicetur inferius. Hic idem in lucem dedit etiam Kalendarium Evangeliarii Mstislaviensis cum perpetua collatione Ostromirani et brevibus adnotationibus; quod nos in Kalendariorum Sylloge ad finem operis excudi jussimus, prout legitur in Memoriis Academiæ Petropolitanæ (Izvestia) tom. X, pag. 111 et seq. Teste itaque Cap. Nevostrujevio, Kalendarium istud apprime convenit cum Synaxario codicis Evangeliorum Græci, bibl. Synodalis Mosquensis, signati n. 43, qui exaratus est anno 1065, atque ex Monte Atho Mosquam, uti tot alii, allatus. Præterea convenire dicitur cum Menologio Basilii imperatoris; quod postremum an verum sit, quisque facile perspiciet, si alterum Kalendarium cum altero conferat, seu etiam cum Kalendariis sive Slavicis, uti Parisino I et Ternobiensi, sive cum Græcis, præsertim Hierosolymitano et Calipolitano, quæ edidit Scholzius. Ab Ostromirano in multis recedit, cum Rumiantsoviano autem aliisque sequioris ævi synaxariis magis concordat.

Arcadianum scriptum sub medium sæculum XII.

28 Kalendarium Arcadianum ita nuncupatur, quia exaratum fuit tempore Arcadii, archiepiscopi Novgorodensis ab anno 1156-1613; de quo dictum est in opere nostro ad 10 februarii. Pertinet itaque hic codex ad familiam Novgorodensem; continetque stichiras pro toto anno, non tamen pro singulis anni diebus; quin et tribus prioribus mensibus (incipiendo a septembri et initio decembris) nunc mutilus est. Cætera suppeditabit Kuprianov in sua codd. Sophiensium Descriptione, pag. 34.

Novgorodense II et III, sæculi XII.

29 Ad eamdem classem spectant duo alia Kalendaria, Novgorodense II et III a me dicta, sæc. XII. Quorum prius, signatum n. 22, descriptum est ex Menæis mensis aprilis; posterius vero ex Menæis mensis junii. Utrumque fusius descripsit jam citatus Kuprianov, Descriptionis pag. 19 et seq.

Kalend. ex Annalibus Novgorodensibus excerptum.

30 Ad eamdem cum tribus præcedentibus stirpem pertinet Kalendarium ex chronicis Novgorodensibus, speciminis ergo, excerptum atque in decursu Anni ecclesiastici literis initialibus *Ng.* seu *Novg.* distinctum. Plerumque autem cum synaxariis Menæorum convenit.

Kalendarium Zographiense sæc. XII-XIII.

31 Zographiense Kalendarium desumptum est ex codice Quatuor Evangeliorum familiæ bulgaricæ, qui in monasterio ejusdem nominis adservatur in Monte Atho, catenæ alligatum. In sylloge Kalendariorum relatum est, ad sæculum XII-XIII; at ipsemet codex, qua scilicet parte continet Quatuor Evangelia, refertur ad sæculum XI, imo a quibusdam, sed minus recte, plus integro sæculo dicitur esse antiquius. Scriptus est literis glagoliticis in Bulgaria; unde postmodum in Montem Atho allatus, ibique synaxario auctus characteribus cyrillicis : quod tamen synaxarium nonnisi quatuor priores menses exhibet, incipiendo a Septembri, et insuper priores octo dies Januarii. Cætera desiderantur. Codicem hunc primus omnium detexit Michanovič, anno 1843, consulis Austriaci munere fungens Thessalonicæ. Descripserunt vero plures, V. Grigorovič anno 1844 in suo itinere Turcico pag. 67-71; Avraamovič in opere Sveta Gora, 1848, pag. 169. Petkovič, in Memoriis Academiæ, anni 1856; denique Ismael Sreznevski, illarum Memoriarum moderator æstimatissimus. Cujus ego humanitati debeo apographum Kalendarii Zographiensis, accurratissime expressum, juxta exemplar, quod cl. A. Sevastianov, photographiæ ope in Monte Atho procuravit.

Parisinum I.

32 Kalendarium Parisinum I reperitur in antiquo codice, olim S. Germani, quem Josephus Dobrowski in Institutionibus linguæ slavicæ veteris dialecti passim distinguit littera A, at qui in catalogo bibliothecæ publicæ Parisinæ signatur n° 25. Ab auctore catalogi refertur ad sæculum XI, non contradicente Dobrowskio; ab aliis affigitur, sæculo XIV, imo sequiori ævo : sane sæculo XIII antiquius non est. Synaxarium satis concordat cum Mstislaviensi, et multo magis cum Ternobiensi anni 1273, paucis tantum exceptis. Cæterum oscitanter scriptus est mendisque scatet. Descriptus esse videtur ex aliquo exemplari glagolitico recentiori, ut conjicere licet ex sequentibus nominum formis : *Gaurielis*, *Paula* (pro Pavla), *Benedicta* (pro Venedicta), *Teodoti*, *Tomæ*, *Eutymii*, *Timotei*, et ita fere constanter *t* pro *th*; præterea, *Jovanis*, *Gligorii* et similibus. Plura vide in opusculo meo : *Les manuscrits slaves de la bibliothèque impériale de Paris*, pag. 98, ed. 1858.

Ternobense scriptum anno 1272.

33 Optimæ notæ est Kalendarium codicis Ternobiensis, exarati anno 1272, Ignatio archiepiscopo. Continet sanctos pro singulis diebus anni; inter quos tamen, præter S. Parasceviam et S. Joannem Rylensem, nulli reperiuntur Slavi. Ad diem 9 Martii texuntur nomina omnium quadraginta martyrum Sebastenorum; unde colligas codicem exaratum fuisse in ipsamet civitate Ternobensi, ubi olim exstabat templum nomini horum pugilum dicatum. Plura de ipsomet codice legere est in Memoriis Academiæ Petropolitanæ (Izvestija) tom. VII, pag. 154. Adservatur apud cl. Franciscum Miklošichium; qui mihi, dum Vindobone duobus abhinc annis versarer, benigne communicavit examinandum; postmodum autem, a me rogatus, pretiosi Kalendarii apographum, manu propria exaratum, humanissime submisit; cui optimo viro gratias ago maximas.

Rumiantsovianum sæc. XIII.

34 Rumiantsoviani kalendarii nomine venit illud, quod ex codice signato n° CCLXXXIV scriptoque sæculo XIII, edidit Macarius archiepiscopus, Historiæ Eccles. Russ. tom. III, pag. 279-292. Continentur illo volumine plura officia, quotidiano usui inservientia; unde ei nomen *Libri usualis* (Slavice obichod) inhæsit; quod usitatiore forsan apud latinos vocabulo diceres *Officiorum*

rum liber seu *Hemerologion*. In Anno Ecclesiastico passim præfert nomen Prologi, licet minus recte, quod hic lectorem semel monuisse sufficiat. Errandi ansam præbuerunt duo Prologi, alter bibliothecæ publicæ Petropolitanæ, alter Novgorodensis S. Sophiæ, ejusdem sæculi XIII, in quo utroque habetur Kalendarium pro singulis anni diebus; completum, sed ineditum. Codicem Rumiantsovianum illustravit Al. Vostokovius in Descriptione hujus Musæi.

Sišatovacense, scriptum anno 1324.

35 Præstantissimum Kalendarium Sišatovacense suppeditavit codex Actuum Apostolorum mem branaceus, quem non semel olim laudavit Josephus Dobrowsky in præfatione ad Institutiones linguæ slavicæ, anno autem 1843 juris publici integrum fecit Vindobonæ clar. V. Franciscus Miklošich; apud quem ampliorem codicis notitiam requirat studiosus lector. Nos paucis contentos esse oportet. Exaratus est codex anno creationis 6852 (id est 1324) ab hieromonacho Damiano, Pechii in arce *ždrelo*, regnante Stephano Urošio tertio, jubente vero omnium regionum serbicarum archiepiscopo Nicodemo. Pertinet ad familiam serbicam magnique habendus est ab hagiologis propter synaxarium ad finem lectionum adjectum, maxime cum kalendaria in hujusmodi *Apostolis*, ut vocantur, plerisque diebus manca esse soleant aut breviora.

Chilandariense, scriptum anno 1331.

36 Ad eamdem familiam serbicam referendum est Kalendarium Typici Chilandariensis, in monasterio ejusdem nominis scriptum, anno creati mundi 6839, reparatæ salutis 1331, sub Gervasio hegumeno, a Romano monacho, qui se peccatorem, ac corpore et spiritu claudum esse dicit. Codex hic, ex foliis 275 in 4° constans et membranaceus, nunc adservatur in bibliotheca regia Berolinensi, signatus n° 49. Kalendarium, incipiens a mense septembri, primis diebus diebus mutilum est. Hoc ego, dum Berolini versarer, contuli cum Kalendario Sišatovacensi; non tamen integrum descripsi; sed lectiones tantum variantes diligenter adnotavi; quas deinceps concordes esse plerumque reperi cum Kalendario Bibliorum Ostrogensium : cui propterea exemplaris instar fere præluxisse non immerito diceretur. Maxime cum constet aliunde plurimos codices liturgicos a Monte Atho in Russiam jam sæculo xv fuisse invectos; Constantino, vero Ostrogeæ duci, qui Bibliorum Slavicorum editionem principem excudendam curavit, plurimos codices Græcos et Slavicos undequaque conquisitos præ manibus fuisse. Atque hanc ob rationem non parvi faciendum est Typicon Chilandariense; quod propterea in sylloge editurus amicos rogavi, ut integri kalendarii apographum mihi submitterent, accurate descriptum. Quod quum diu sed frustra exspectassem, nec tamen in Sylloge Kalendariorum esset omnino prætermittendum idcirco ea ratione excudi curavi ut lectiones variantes, quas solas excerptas habebam, Sišatovacensi Synaxario adjicerem.

Vaticana I et II, scripta sæculo XIII et XIV.

37 Kalendaria Vaticana I et II, ut signantur apud Josephum Assemanum et in præsenti opere, excerpta sunt ex codicibus bibl. Vaticanæ, quorum uberem descriptionem dedit Assemanus Kalend. Ecclesiæ Univ. tom. I. cap. viii, pag. 100 et seq. Uterque codex exaratus est litteris cyrillicis; et quidem prior, membraneus, foliorum 275, juxta Assemanum sæculo xi; at juxta Bobrowskium, canonicum Vilnensem, cui, libenter assentior, referendus est ad sæculum decimum tertium. Vide tractatiunculam ejus de codicibus Musæi Vaticani Slavicis tam mss. quam typo excusis in Scriptorum veterum nova collectione cardinalis Maji, tomo V. Est autem codex Vaticanus I eclogadium, quippe qui contineat lectiones evangelicas pro toto anno cum Kalendario Sanctorum et aliquot evangeliis die Dominica legendis. Altero autem codice Vaticano, foliorum 238, comprehenduntur quatuor Evangelia. Hunc librum sæculo decimo tertio exaratum esse conjecit Assemanus; Bobrowskius vero ad decimum quartum referendum censet, *sive quod a puro Slavonismo*, ut loquitur, *deflectat, sive quod plura contineat quæ non nisi in textu edito mediæ recensionis inveniantur*. Hanc quoque sententiam Bobrowskii veri similiorem esse duco, maxime quum constet raros admodum exstare codices Slavicos *Quatuor Evangeliorum*, qui sæculo XIV sint antiquiores. In toto Musæo Rumiantsoviano ne unum quidem est; sed habetur tantum exemplar Tetraevangelii sæculi XIV. In bibliotheca synodali Mosquensi, olim patriarcharum, inter 53 codices sacros unum tantummodo Tetraevangelium occurrit sæculi xiii et unum sæculi xiv. Lege Vostokov, Gorski et Nevostrujev.

Parisina octo scripta sæculis XV-XVII.

38 Parisinos codices recensui in opusculo : *Les Manuscrits Slaves de la bibliothèque impériale de Paris*, ut hic solam numerorum concordantiam indicasse sufficiat. Itaque codex Parisinus I in catalogo bibliothecæ et in illo opusculo præfert numerum 25; Parisinus II respondet numero 27; Parisinus III, continens quatuor Evangelia Bulgaricæ recensionis, signatur n° 18; IV seu n° 19, sæc. XVI, recensionis Russicæ, continet Menæa Octobris; V seu n° 20, sæc. XVII, exhibet quatuor Evangelia et pene in omnibus convenit cum Parisino III. Codice signato n° 21 seu VI, sec. XV, comprehenduntur Menæa Februarii, recensionis Serbicæ, siquidem exarata sunt in monasterio Končulensi, de cujus situ plura disserui in opusculo superius citato, pag. 91. Codex VII seu n° 22, etiam Serbicæ recensionis, scriptus est in Monte Atho, anno 1419, ab Antonio monacho. Continet Menæa Januarii. Ultimus denique, in catalogo n° 23, apud me VIII, sæc. xiv-xv continet Menæa Augusti; videtur exaratus in Bulgaria, ob festum S. Joannis Rylensis.

Remense scriptum sæc. XIII aut XIV.

39 Kalendarium codicis Remensis, cyrillicis litteris exaratum, priores sex menses complectens, a nonnullis refertur ad sæculum XI, atque propria manu S. Procopii, abbatis Sazaviensis, sicuti et tota pars codicis Cyrillica scripta esse putatur. Quod si verum foret, profecto omnia cætera kalendaria ætate antecelleret, ipsoque codice Ostromirano saltem triennio præiret, siquidem S. Procopius in cælum migravit anno 1053. Hanc opinionem pie promovendam curavit bonæ

memoriæ Venceslaus Hanka, potissimum in editione codicis Pragensi, anno 1846. Verum Vostokovius, Kopitarius, Miclošich, Sreznevski aliique plurimi sæc. XIII aut etiam XIV exaratum esse docent, idque meliore jure. Juxta Kopitarium scriptus fuerit apud Ruthenos, et juxta Bilarskium, nunc Academiæ Petropolitanæ sodalem, qui omnium accuratissime scripsit de isto codice, patriam habuerit Moldo-Vlachiam, proinde pertineret ad codices mediæ recensionis Bulgaricæ. Equidem, ubi hoc cimelium bibliothecæ Remensis lustravi et textum genuinum cum splendida editione silvestrina diligenter contuli, tot inter utrumque textum discrepantias palæographicas deprehendi, ut argumenta cl. Bilarskii, ex palæographia petita, non parum momenti apud me amiserint; simul autem optaverim, ut codex iste ope photographiæ, mentiri nesciæ, tandem aliquando exhibeatur expressum.

Moldo-Valachicum, scriptum anno 1492.

40 Kalendarium Moldo-Valachicum appello illud, quod deprompsi ex Menæorum volumine ms. bibl. Ossolinianæ, signato n° 368: continet mensem Februarii tantum, scriptumque est in Moldavia, anno 1492, sub Voïvoda Joanne Stephano, filio Bogdani. Omnino concordat cum Parisino VI, ejusdem sæculi, et cum Kalendario Euchologii Valachici, editi Budæ anno 1803.

Venetum, excusum anno 1538.

41 Kalendarium Venetum, ex Menæis eclogadiis, Venetiæ excusis anno 1538, excerptum, si originem spectes, Serbicæ recensioni accensendum est, siquidem editionem curavit Moyses, Dečanensis in Macedonia hieromonachus. Hujus Synaxarii meminit Dobrowsky Inst., pag. XLI.

Ostrogense, excusum anno 1580.

42 Ostrogense Kalendarium descripsi ex Bibliorum editione principe, quam suis typis excudendam curavit Constantinus, dux Ostrogiæ, anno 1581 vel potius 1580. Maxime convenit cum Typico Chilandariensi anni 1331, ut observatum est supra; præterea concordat cum plerisque kalendariis, quæ solent subjungi post Biblia Kioviensia, Mosquensia, Budensia, Počajovensia, aliaque, quorum seriem reperiet qui volet apud eumdem Dobrowskium, pag, L et seqq.

Leopolitanum, editum anno 1648 et 1839, et Počajovense anni 1802. Typicon et Menæa Mosquensia, excusa anno 1848.

43 Ad eamdem classem spectant Kalendaria Leopolitana annorum 1648 et 1839, et Horologium Počajovense, in usus Ruthenorum Unitorum excusum anno 1802, quæ cum Ostrogensi mirum quantum consonant; ab Horologio autem seu Ustavo Leopolitano, anni 1679, quod passim citat Kulčinski in Specimine, vix ac ne vixquidem recedunt. Idem judicium esto de Typico Mosquensi seu Ustavo anni 1861 et de Kalendario in fine Menæorum (ut vocantur) *communium* (Obščaia minea) quæ excusa sunt anno 1846; nisi quod in his adjecti sint sancti, Ecclesiæ Russiacæ proprii.

Patericon Kioviense, editum Mosquæ anno 1757.

44 Hic jam de Menologiis aliquid delibandum est, quum eorum mentio fere singulis paginis recurrat in præsente opere : nempe de Paterico Kioviensi, de Menologio minore seu Prologo, et de majore seu Demetrii Rostoviensis: sunt enim e genere menologiorum. Horum primum monasterio Kievocryptensi proprium est, a nobis alibi descriptum. Usi sumus editione Mosquensi anni 1757.

Prologus, editus an. 1850.

45 Prologi nomine venit liber compendiosas sanctorum vitas com plectens, juxta ecclesiasti cum ordinem dierum dispositas, intermixtis homiliis aliisque narrationibus ad fovendam lectoris pietatem. Has tamen ultimas frustra inquiras in primævis Prologi exemplaribus, quæ sola vitarum compendia referre solent, ad instar Menologii Basilii; ex quo, ut alibi observavi, procul dubio Slavonice descripta fuere, ac temporis decursu variis additamentis ab indigenis aucta et ampliata. Quare inepte vocantur passim nomine Prologorum, cum appellanda forent Synaxaria, seu Menologia compendiosa, sola voluminis amplitudine a Menologio Demetrii seu Macarii distincta. Exstant autem in mss. nonnulla venerandæ antiquitatis, utpote quæ attingunt sæculum XIII, imo et XII. Ad ultimum pertinent Synaxarium Novgorodense S. Sophiæ, et alterum bibliothecæ publicæ Petropolitanæ, in quibus habentur Kalendaria pro singulis anni diebus maxime completa.

Menologium Demetrii Rostoviensis, editum anno 1852.

46 Longe fusius sanctorum Vitas prosequitur Menologium Demetrii Rostoviensis, de quo passim disseruimus in Anno Ecclesiastico; ita tamen, ut quasdam Vitas, quæ in Parvo Menologio leguntur, retractare prætermittat; quod idem intelligatur de Parvo. Est autem maximam partem contractum ex Menologio ms. Macarii metropolitæ seu Magno.

Tabulæ Papebrochianæ anno 1658, et Capponianæ circa annum 1660 pictæ

47 Subsidiorum genus constituunt singulare Kalendaria effigiata; e quibus hic produximus celebratiora duo, Papebrochianum, in Actis SS. initio tomi I Maii editum, et Capponianum, quod illustravit Assemanus Kalend. Eccl. Univ. tomo V et VI. De utroque hic quædam uberius declarare consultum visum est, præsertim ad ætatem Tabularum Capponianarum certo definiendam. Quum enim in hac stabilienda graviter erratum sit a Josepho Assemano (1); qui, quod nulli sancti inscripti sunt, anno 1300 posteriores; nulli Russi aut Slavi præter SS. Cyrillum, Methodium et Sabam, qui anno 1237 archiepiscopus Serbiæ obiit; et demum quod nominum forma, litterarum modus, picturæ elegantia et vestitus ratio sæculum XIII designent, nil dubitans ad sæculum XIII retulit; a Kulcinio (2), qui eis S. Vladimiri ævum inscriptum voluit; a Dobrowskio (3), qui *facile admiserit eas a Serbicis monachis circa annum* 1300 *fuisse pictas;* et demum a Falconio (4), qui omnium primus eas in lucem protraxit, quasi sæculo XI aut XII fuissent pictæ. Quæ quisque suis superstruxit conjecturis nolim enarrare, quod comœdiæ propriora sint. Hoc scito lector tabulas pictas esse post medium sæculum XVII a pictoribus probe notis. Tabulæ enim, qua menses September, October et November

(1) Kalendar. Eccles. Univ. tom. I, cap. II, pag. 6 et alibi passim. — (2) Ap. Assemanum, ibid. pag. — (3) Instit. ling. slav. veter, dialecti pag. XIII. — (4) Fasti SS. Ecclesiæ Græco-Ruthenicæ, pag. 169.

continentur,

continentur, inscriptum est : *Sergius, filius Basilii, pinxit*; quæ exhibet Martium, Aprilem et Maium, hæc præfert verba : *Andreas, Eliæ filius, pinxit:* et eam demum, quæ Junium, Julium et Augustum continet, *Nicetas, Joannis filius, pinxit.* Jamvero pictores istos post medium sæculum XVII floruisse, atque singulos in annalibus Mosquensibus non semel nec sine laude commemorari circa annum 1659, exploratum est.

A Sergio Andrea et Niceta, pictoribus regiis Mosquensibus;

48 Et quidem Sergius Rožkov, Kostromæ Basilio patre natus, postquam pictoris artem exercuisset in urbe natali, inde Mosquam cum pluribus aliis accersitus fuit anno 1659, ut ecclesiæ S. Michaelis archangeli picturis exornandæ ibidem operam navaret, quemadmodum testatur chirographum, a prædictis pictoribus subscriptum anno 1659, die 19 Julii; quod legitur in Actis Societatis Archeologicæ Petropolitanæ, vol. VIII, pag. 38. Scilicet cum pictores, Mosquæ degentes et fisco adscripti, seu *regii*, ut vocabantur, numero essent longe pauciores, quam ut operi alicui majoris molis exequendo sufficerent soli, quotiescumque hujusmodi necessitas sese offerebat, e provinciis adjacentibus Mosquam vocari solebant iconographi meliores, et *regiorum* pictorum instar expensis fisci alebantur et remunerabantur. In horum itaque numerum adscriptus fuit Sergius, Basilii filius, qui et discipulos efformasse perhibetur. Idem, præter operam in pingendo templo S. Michaelis positam, instaurare jussus est a M. Ducissa, anno 1668, imagines sancti Sergii et S. Alexii metropolitæ, ut ferunt Acta præfata (pag. 76); anno vero 1670 ecclesiam monialium S. Joannis Mosquæ pinxit, ab aliis sociis Kostromensibus adjutus; tum vitam S. Mariæ Ægyptiacæ picturis illustravit, ac tandem socius fuit Simeoni Ušakovio in sedecim tabulis pingendis, quæ totidem miracula ope B. M. V. *titulo fontis vivifici* patrata repræsentarent. Erat autem Ušakovius anno 1626 natus, et Hilarioni metropolitæ Suzdaliensi sanguine junctus. Inter regios pictores facile princeps, populariter pingens et *hollandice* seu *francice*, et regius examinator constitutus, probavit *Nicetam, Joannis filium*, cujus nomen legendum occurrit in tertia tabula Capponii, inventusque est ab Ušakovio, *artis pictoriæ magister bonus* (Acta, pag. 33.) Demum Andreas Iljin, seu Eliæ filius, commemoratur ad annum 1688, quo regii stipendiarii pictoris titulo ornatus est, propterea quod sanctorum facies in minutis iconibus repræsentare bene callebat, quemadmodum Acta illa referunt (p. 34). Fuerunt igitur Sergius, Andreas et Nicetas pictores sæculi XVII in pingendis parvis imaginibus seu miniaturis versatissimi; et licet annus, quo Capponianas tabulas adornarunt, definiri nequeat, tamen intra annos 1660 et 1670 tuto collocari possunt.

non vero anterius.

49 Quæ quum ita se habeant, supervacaneum esse videtur, rationes supra allatas, quibus conjecturam suam communire conatus est Assemanus, pluribus refellere; quædam tamen, earum occasione, hic observare lubet. Et primo quidem exploratum est, quam plurimos codices exstare, etiam sæc. XVI et recentius exaratos, in quibus nulla mentio fiat sanctorum Serbiæ, Bulgariæ aut Russiæ propriorum, si excipiantur SS. Cyrillus et Methodius, Borisus et Glebus. Exemplo sit codex ms. *Actuum Apostolorum*, anno 1549 in Russia scriptus, qui in nostro Musæo Cyrilliano Parisiis adservatur; ad ejus finem, pro more, breve Synaxarium adjectum est, in quo præter sanctos aut dies festos, utrique Ecclesiæ Græcæ et Romanæ communes, nullus alius reperitur. Habemus et aliud ejusdem *Apostoli* exemplar, typis Leopolitanis anno 1654 excusum ac simili Synaxario seu Kalendario instructum; in quo e sanctis indigenis commemorantur duntaxat Borisus et Glebus, anno 1015 a fratre suo Germano perempti. An ideo ad sæculum duodecimum referendus est uterque codex? Nec magis valent argumenta, ex mira tabularum et characterum venustate petita; siquidem notissima res est, pictores Russos magistrorum suorum Græcorum antigrapha adeo religiose semper fuisse imitatos, ut a certa pingendi regula deflectere omnino nefas esse ducerent. Unde fit, ut picturæ sæculo XVII, vel etiam nostra ætate confectæ, modo ad normam pingendi iconographis in *Typico* (slavice *Podlinnik*) præscriptam exactæ sint, antiquitatis speciem adeo feliciter referant ac simulent, ut primo intuitu eas sæculo XIII imo et XII delineatas fuisse dicas. Præterea ex iis quæ de *francica* seu *hollandica* pingendi ratione attigimus supra, manifestum fit, exquisitiorem illam formarum elegantiam ex occidentis regionibus in scholam Moscoviticam fuisse invectam, idque non ante sæculum XVI; formas vero rudiores artemque pingendi, ut vocabant, *vulgarem*, in eadem religiose fuisse servatas, veluti sacras quasdam antiquitatis reliquias, a nemine mutandas. Jam si incriptiones slavonicæ singulis tabellis superpositæ ad leges palæographiæ expendantur, ne umbra quidem dubii remanere mihi videtur. Quum enim in his incidendis non minorem curam adhibere solerent iconographi, quam in ipsismet imaginibus exemplari suo conformandis; inscriptiones vero Capponianæ evidentissima sequioris ævi vestigia prodant, uti ex litterarum quarumdam forma concludere pronum est; idcirco etiam hac parte sæculo XIII non erant adjudicandæ. Ex omnibus, quæ hactenus dicta sunt, concludere fas est, Kalendarium Capponii imagineum, quod ad sæculum XIII retulit Assemanus, cujusque antiquitatem præ Kalendario Papebrochiano tantis laudibus extulit, reapse triginta minimum annis esse recentius. Præterea Papebrochianæ Ephemerides exhibent nobis sanctos slavicos numero plurimos, dum Capponianæ, præter SS. Borisum et Glebum, natione Russos, et SS. Cyrillum et Methodium, nec non et S. Sabam, Serbum, alium exhibent nullum.

Kalendaria

50 Ultimo loco veniunt Kalendaria, quorum solummodo particulas seu excerpta damus. Porro de

Mosquensia Synodalia.

de excerptis codd. bibl. Berolinensis, Vindobonensis, Leopolitanæ, Ossolinianæ, Onuphrianæ et Premysliensis disserere supersedemus, ne fastidium lectori ingeratur. Sufficiat, speciminis ergo, paucis describere excerpta *Synodalia*, utpote accessu difficiliora. *Synodalia* porro intelligo ea, quæ deprompta sunt ex codicibus bibl. Synodalis Mosquensis, olim patriarchicæ. Horum descriptionem partim jam adornarunt, partim adornabunt Alexander Gorski et Capiton Nevostrujev, viri profecto eruditi. Tomo hujus *Descriptionis* primo, qui solus, ni fallor, hactenus lucem vidit, illustrantur codices sacri numero 53. Quorum plerisque adnexa sunt Kalendaria sive Eclogadia pro singulis diebus anni. At, quod valde dolendum est, nullum eorum profertur ex integro, sed commemorantur duntaxat festa Ecclesiarum Slavicarum propria, omissis cæteris, eo quod ad propositum parum facere auctoribus videbantur. Jamvero integra Kalendaria reperiuntur in sequentibus codicibus : nn. 1, 20, 25, 28, 45, 46 et 47. Quorum primus seu Gennadianus, anni 1499, nulli ejusdem generis secundus, continet integrum corpus bibliorum. Codex 20, membraneus Krylosii, prope Galič, Kostromiæ civitatem, exaratus anno 1144, continet quatuor Evangeliæ; quod rarissime occurrit, quum pene omnia Tetraevangelia sæculum XIV haud excedant. Cod. 25, scriptus anno 1358, sub Alexio metropolita, in membrana, continet Evangelia eclogadia. Similiter cod. signatus n. 28, etiam membranaceus, scriptus in fine sæc. XIV. Tribus ultimis comprehenduntur lectiones ex Actis apostolorum et epistolis, singulis dominicis legendæ; et quidem cod. 45, pergameneus, exaratus est anno 1307; cod. 46, etiam membranaceus, intra annos 1309 et 1312; cod. 47 denique pertinet ad sæculum XVI. In cod. 45 desiderantur duo tantum ultimi dies januarii. Deest etiam dies 29 tum in hoc cod. tum in cod. 46; verum lacunam istam ex anno bissextili facile interpreteris, quin omissionis arguatur synaxarista. Exstant Kalendaria, ut dixi modo, in cæteris quoque codicibus a 21 ad 53, at non pro singulis anni diebus. Sunt autem codices isti vel Evangeliaria (nempe nn. 21, 22, 23, 24, 26, 27, 29, 30, 31, 32, 38) vel Tetraevangelia (a n. 33 ad 44) vel Apostolus (a 45 ad 53). Ultimæ classi accensendi sunt codd. 35 et 40, in quibus Acta apostolorum et Epistolæ junguntur cum quatuor Evangeliis. Jamvero operæ pretium visum est modicas illas Kalendariorum particulas hic proferre, diligenter in unum collectas ac juxta ordinem dierum dispositas.

Kalendariorum slavicorum sylloge.

51 Ex immensa autem hac Kalendariorum quæ hactenus recensui multitudine, pauca duntaxat Slavica selegi, quæ quasi aliorum specimen essent et imago; licet antiquiora aut quibus alia singularis laus insit, præferenda visa sint. In hac autem edenda Sylloge hanc rationem secutus sum, ut, quanquam fere omnia vertenda essent latine, codices tamen ipsos mss. Slavicos, quantum fieri posset, repræsentarem; potissime distorta nomina slavica latinis litteris, ut sivit linguarum diversitas, exhibens. Quare cum illic antiquos libros proxime sequerer, nolui discedere a vulgari Orientalium more, annum a mense septembri incohantium; quamvis in Anno Ecclesiastico a mense januario exorsus sim. Sed hic meus labor est, mea lucubratio; ubi procul dubio majorem mihi vindicare potui libertatem. Quid vero potius faciendum erat? Non enim inter Orientales unica fuit ratio statuendi annorum exordia; atque ab ipsis Russis, maxime ante Mongolorum adventum, observatum fuit ut (quemadmodum liquet ex Epilogo Evangeliarii Ostromirani, ex Psalterio Tchertkoviano sæculi XII atque etiam ex Kalendario codicis Bibliorum Gennadiani, qui anno 1499 scriptus est) annum inciperent a die 1 martii. Quam ob rem, licet in edenda Kalendariorum Sylloge imitari noluerimus Latinos, qui Martyrologia antiqua, in quibus dies 25 decembris primus sit, a die 1 januarii exordiantur, lectori tamen facilius et rationi magis consentaneum esse duximus ut Annus ecclesiasticus ad communem Europæorum computum exigeretur.

Auctoris labor.

52 Atque his subsidiis et ratione ad umbilicum tandem duxi opus qualecumque meum; quod speraram aliquot mensibus ocius in publicum iturum : sed impedimenta amovere non potui. Verum locus esto adagio : sat cito, si sat bene. Id unum profiteri possum me non labori pepercisse et omnem quæ in me esset adhibuisse diligentiam; sed in tanta rerum varietate et multitudine non potui non sæpe peccare, licet telam texuerim et retexuerim, magistris Sollerio, Baronio, Morcellio, Mazochio, Assemano utroque, maxime autem sociis Bollandianis; qui uti me ad suscipiendum arduum hunc laborem excitarunt, sic me in eo prosequendo, exanclando et complendo desudantem, qua consiliis, qua opera, non stimularunt tantum, sed et sublevarunt.

Conclusio.

53 Reliquum est ut lectorem iterum iterumque rogem ne de hac mea lucubratione judicium ferat, nisi prius expenderit *Monitum*, quod initio libri est; dein ut enixis precibus obtester Deum, qui errata corrigit et dispersa congregat, ut Græcorum Slavorumque Ecclesias cum Romana matre sua denuo conjungere dignetur, easque in eum reducat statum, quo, sedentibus S. Nicolao I et Hadriano II, viderunt eas SS. Cyrillus et Methodius, qui collectas a se inter Slavicas gentes primitias sanctæ Romanæ Ecclesiæ obtulerunt. Sit itaque unum ovile et unus pastor!

ELENCHUS

AUCTORUM ET OPERUM QUIBUS NITUNTUR MEMORIÆ SLAVICÆ.

ADDITÆ SUNT

SINGULORUM TITULORUM COMPENDIARIÆ NOTÆ.

Acta archæographica. — *Acta ex bibliothecis et archiviis imperii Rossiaci eruta, collecta et edita a collegio archæographico Academiæ scientiarum.* Constant ex quatuor voluminibus in 4° anno 1836 editis Petropoli; quorum primum, initio ducto ab anno 1294, pertingit ad annum 1462; ultimum vero desinit in anno 1700. Ad calcem uniuscujusque adjectæ sunt breves annotationes.

Acta histor. — *Acta historica*, ab eodem collegio archæographico tribus voluminibus in 4° vulgata anno 1841. Complectuntur temporis spatia ab anno 1334 usque ad annum 1645. Accedit supplementum, quod sequentes annos usque ad 1654 comprehendit. Prodiit anno 1848.

Acta Russ. occid. — *Acta ad historiam Russiæ occidentalis spectantia, et a collegio archæographico collecta et edita.* Continentur quinque voluminibus in 4°; quorum primum in lucem venit anno 1846, secundum et tertium anno 1848, quartum anno 1851, quintum denique anno 1853. Complectuntur autem tria sæcula et dimidium seu res ab anno 1340 usque ad annum 1700 gestas; unde Kioviensis Ecclesiæ historia illustratur non parum.

Acta soc. geogr. — *Acta societatis geographicæ, Petropolitanæ.* Opus periodicum. V. *Hilferding.*

Acta societatis archæologicæ. — *Acta societatis archæologicæ*, vol. XIII. Opus periodicum, singulis annis semel prodiens Petropoli (Russice).

Acta patr. CP. — *Acta patriarchatus Constantinopolitani* 1315-1402, *e codicibus manuscriptis Bibliothecæ palatinæ Vindobonensis ediderunt Fr. Miklosich et Jos. Muller, Tom. prior et posterior, Vindobonæ*, 1860 et 1862. Magni momenti opus est ad illustrandas res græcas medii ævi sive sacras sive profanas. Quædam insuper continet ad historiam Ecclesiæ Kioviensis spectantia. Est autem totius operis titulus sequens: *Acta et diplomata græca medii ævi sacra et profana.*

Archiv jugo-slav. — *Arhiv za povestnicu jugo-slavensku. Uredio Ivan Kukuljević-Sakcinski.* Agram, 1851-1854, vol. tria, tabulis illustrata. — Anno 1857 prodiit vol. IV. Opus periodicum, historiam Illyrici seu Slavorum meridionalium tum profanam, tum sacram illustrans, nec tantum a catholicis, sed etiam in Russia laudibus cumulatum.

Acta SS. — *Acta Sanctorum*, 55. vol. Potissimum evolvendi à Slavis Martii tomus II, primus Maii et Augusti, II Septembris, auctarium tomi VI Octobris, et tomi IX et X Octobris.

Acta SS. MM. Orient. — *Acta SS. Martyrum Occidentalium et Orientalium*, ed. Steph. Evodius Assemanus, Romæ 1748.

Anonymus. — Auctor anonymus commentarii de *Antiquissimo Kalendario russiaco Evangelii Ostromirani*, in opere periodico Christianskoe čtenie (Lectio christiana), mensis Junii anni 1852 Petropoli.

Ambros. Hier. Russ. — *Historia hierarchiæ russicæ, auctore Ambrosio, hieromonacho et Seminarii Novgorodensis præfecto. Mosquæ, an.* 1807-1815. Opus hoc parum obvium, ex sex voluminibus in 8° constans, in duas partes divisum est; quarum altera exhibet omnium cathedrarum episcopalium origines et fata, in altera de monasteriis tractatur, ita ut episcopologium et monasticon Russicum merito possit appellari. Profert insuper omnium quotquot noscebantur episcoporum nomina, nec non et sanctorum Ecclesiæ Russicæ catalogum, ex Menologiis et Synaxariis depromptum et ordine chronologico dispositum.

Andrič. — *Geschichte des Fürstenthums Montenegro von der ältesten Zeit bis zum Jahre* 1852 nach Serbischen Aktenstücken, Hulfswerken und Volksliedern von Alexander Andrič. Mit vielen Gnadenbriefen, Ukasen, Manifesten, Proclamationen, Sermons und sonstigen Aktenstücken, nebst einem Anhange. enthaltend die Regententafel der Balsiden und der Familie Cernojevic. Wien, 1853.

Ansbert. — Ansberti clerici, Historia de expeditione Frederici I imperatoris, ed. a J. Dobrovski, Pragæ, 1827. Expeditioni interfuit auctor.

Antiquitates Russicæ. — *Antiquités russes, d'après les monuments historiques des Islandais et des anciens Scandinaves, éditées par la société royale des antiquaires du Nord.* 2 vol. fol. Coppenhague 1850.

Arcyb. — *Arcybašev, Narratio de Russia*, 3 vol. in 4°. Cf. ubi de *Chronicis.*

Assem. Kal. Eccl. — *Kalendaria Ecclesiæ universæ, opera et studio Josephi Simonis Assemani*, edita Romæ anno 1755.

Bibl. slavica. — *Bibliotheca Slavica*, duo vol. ed. Miklosich et Fidler. Vindobonæ, anno 1851 et 1858.

Bodianski. — *De tempore quo exorti sint litterarum Slavicarum apices. Mosquæ* 1855. Disquisitio non vulgariter erudita, ac vitæ sancti Cyrilli, qui characteres Slavicos excogitavit omnium primus, et fratris ejus Methodii, uberrimam lucem affundens. Genuinus operis titulus est: *O vremeni proishoždenia Slavianskih pismen.*

Brosset. — *Chronique géorgienne*, éd. à Paris, an. 1830. *Description géographique de la Géorgie*, par Wakhoucht, publié par Brosset. Paris, 1848.

Buslajev. — *Historica lineamenta litterarum et artium Russiæ* (Istoričeskie Očerki), auctore Theod. Buslajev, vol. II. Petropoli anno 1861. — Eleganter scripta et excusa. Continet nonnullas SS. Vitas ad regulas artis criticæ exactas; quod vix ab alio quovis Russo hactenus tentatum sit.

c* Constantinopolis

Cangius. *Constantinopolis Christiana*, ed. Parisiis, anno 1648, Venetiis, 1729.

Cas. mus. česk. *Casopis musea Kralovstvi českeho* seu *Chronicon Musæi bohemici*. Opus periodicum Pragæ prodiens, resque Slavicas universas, præsertim vero Bohemicas erudite enarrans.

Chopin. *Bosnie, Servie, Herzegovine, Bulgarie, Slavonie, Croatie, Dalmatie, Monténégro, Albanie*, Dans l'Univers pittoresque, Paris, Didot, 1856.

Chron. Nest. *Chronicon Nestoris*, editum ab Academia Petropolitana, continetur primo volumine *collectionis completæ annalium Russicorum*, quam Academia Petropolitana evulgandam curavit, et jam ad nonum tomum feliciter perduxit. Porro quod ab ea profectum est *Nestoris Chronicon*, idem est ac *Laurentianum;* hoc cognomine a monacho vocatum, qui antiquissimi codicis scriptor esse perhibetur. Innumera enim exstabant olim Nestoris ecgrapha, ad certas familias seu classes facile reducenda; quarum singulæ a locis, in quibus codices fuerant conscripti, suum traxerunt vocabulum. Notissima sunt Chronica sequentia : Kioviense seu Gustinense, Volynense, Suzdaliense, Novgorodense, Pscovense, Rostoviense etc. quibus addendi codices Regiomontanus seu Radzivillianus, Sophiensis, Voskresenskianus et Niconianus. Horum nullus sæculo XIV anterior est, non ipse codex Laurentianus; qui licet ætate cæteros antecedat, non nisi anno tamen 1377 fuit conscriptus; imo nec Kioviensis, quem nonnulli anno 1309, sed perperam, exaratum fuisse volunt. Prædicti codices omnes, si Niconianum excipias, ita in editione Academica exhibentur, ut variæ lectiones diligenter recensitæ sint; annotata autem et quem reliquum laborem ars critica postulat, desideretur aut lectoris studio relictus sit. Ad hæc excusus est liber typis Cyrillicis quidem, at non antiquis, sed recentioribus hodieque usitatis; qui adhibiti fuere in edenda ipsa parte, quæ est Nestoris; qui tamen eos procul dubio alienissimos habuit. Quam ob causam genuinam suam Nestori formam restituere tentavit clarissimus Fr. Miklosich in editione, quam nuperrime Vindobonæ evulgavit, ad leges palæographiæ slavicæ diligentissime procuratam. Restat ut aliquis nudum illum Nestoris textum ad artis criticæ regulas excutiat, commentariis, annotationibus aliaque hujusmodi supellectili instructum proponat. Interea consulantur sequentes Chronicorum editiones :

Chron. Nicon. *Chronicon Niconianum*, ab anno 862 ad annum 1630, 8 vol. in 4°, ed. Academia Petropolitana, 1767-1792. Primum volumen curavit Schloezerus, reliquos Bašilov.

Chron. Soph. *Chronicon Sophiense*, ab anno 862 ad annum 1534, ed. P. Strojev. Mosquæ 1820 et 1821. Continetur duobus voluminibus in 4°, quorum prius desinit in anno 1424; posterius annales Ducatus Mosquensis exhibet integros; accedit ad calcem rerum index.

Chron. Pscov. *Chronicon Pscovense*, edidit Pogodin, Mosquæ anno 1836. Editio propter rerum indicem ad finem operis adjectum, non spernenda, etiamsi tomus quartus Collectionis Academicæ, de qua supra, eumdem textum contineat.

Chron. Paris. *La chronique de Nestor, traduite en français, d'après l'édition de Pétersbourg* (manuscrit de Kœnigsberg) *accompagnée de notes etc., par Louis Paris*, 2 tom. in 8°. Paris, 1834. Commendanda, quia omnibus maxime obvia, licet codex ille Regiomontanus seu Radzivillianus non sit optimæ notæ.

Chron. Arcyb. Verum omnium commendatissimam Chronicorum editionem dedit Arcybašev, supra laudatus, in opere cui inscribitur *Narratio de Russia* (*Povestvovanie o Rossii*), quodque ex tribus voluminibus in 4° constans, omnium Annalium argumenta in unum corpus redacta exhibet, adjectis ad marginem inferiorem tum variantibus lectionibus, tum annotationibus et fontibus argumentorum. Est, ut ita dicam, *Chronicorum Concordantia;* editionis vero Academicæ non tantum optimum compendium, sed et supplementum prorsus necessarium. Primum volumen prodiit anno 1838, tertium anno proxime elapso.

Ctenija. *Ctenija Moskovskago Obščestva Istorii i drevnostej*, i. e. Prolegomena Societatis historiæ et antiquitatum Mosquensis. Opus periodicum, licet nullis temporis terminis finitum. Continet autem plurima ad historiam ecclesiasticam illustrandam perutilia eaque eruditione plena.

Debolski. *Annus liturgicus* (Dni bogosluženia) *ecclesiæ Orientalis*. tom. 2, ed. quinta, Petropoli an. 1856.

Derblich. *Land und Leute der Moldau und Walachei*. Prag, 1859.

Dict. hagiogr. *Dictionarium historicum Sanctorum qui in Ecclesia russica coluntur*, (*Slovar istoričeskij o Sviatyh proslavennyh v Rossijskoj cerkvi etc.*). *Petropoli*, 1836. *Altera editio, emendatior et completior, an.* 1862. Incertus hujus operis auctor, a nobis centies citandus, non solum eorum Sanctorum Vitas breviter enarrat, qui cultu publico ab universa ecclesia Russica celebrari solent, sed etiam eos, qui non nisi in quibusdam locis coluntur, aut nude commemorantur. Hinc est ut plus sexaginta supra trecentos recenseat in indice alphabetico, initio operis sui posito. Ad finem autem adjecti leguntur auctores multi, quibus in operis scriptione usus est auctor. Nos eos viros tantummodo in Annum nostrum inveximus, quos ecclesiastico cultu honorant indigenæ, omissis cæteris, quorum cultus in incerto positus est; qua in re ducem habuimus Menologii Ecclesiæ Orientalis auctorem, Michaelem Veršinskium; de quo dicetur postea suo loco. Alteram editionem in plurimis differre ab altera notavimus passim; posteriore tamen, quum tardius nobis advenerit, parcius usi sumus, licet emendatior sit et magis completa.

Dobrovski. *Mährische Legende von Cyrill und Method*, id est, Legenda moravica SS. Cyrilli et Methodii, ex codicibus mss. desumpta et cum aliis legendis collata. Pragæ, 1826. Opus criticum. At multo majoris momenti est ejusdem auctoris liber :

Cyril et Meth. *Cyrill und Method der Slaven Apostel*, seu de SS. Cyrillo et Methodio, Slavorum apostolis,

lis, tentamen historico-criticum. Pragæ, 1823. Idem, russico idiomate donatum, et pluribus additionibus locupletatum, prodiit Mosquæ, anno 1825, curante Michaele Pogodino. Quantam auctoritatem in rebus slavicis tractandis habeat Dobrovius, neminem latet quin in gentis hujus monumentis prorsus sit peregrinus. Ejusdem

Glagol. *Glagolitica*, editio altera, anni 1822. Pragæ.

Vita SS. Simeonis et Sabæ, Serbiæ apostolorum, a Dometiano, hieromonacho Chilandariensi et S. Sabæ alumno, conscripta, a Cyrillo Zivkovicio autem, orthodoxo episcopo Pancratiæ et Slavoniæ, contracta et castigata. Vindobonæ, anno 1794. Eamdem editionem nil immutatam verbotenus expressit et gallica versione explanavit Parisiis, vir cl. Alexander Chodzko, anno 1858. Manet itaque alios laudabilis genuinum Dometiani textum edendi cura; nam Zivkovicii textus ab acatholicis interpolis purus non est, (Dometianus.)

Dudik Hist. Mor. *Maehrens allgemeine Geschichte* im Auftrage des Mæhrischen Landesausfschusses dargestelt von Dr B. Dudik, Ord. S. Bened. 1[m] vol. a remotissimis temporibus ad annum 906. Brunæ, 1860. Præclarum opus hoc in tres libros partitum est, quorum tertius vitam et gesta SS. Cyrilli et Methodii fuse et critice tractat. In quo conscribendo usus est auctor doctissimus prædecessorum omnium scriptis, etiam slavicis, quæ horum Apostolorum gesta illustrant. Ejusdem

Iter Romanum, 2 vol. 1853. Wien.

Elisejev. *Vita SS. Gurii*, Germani et Barsonophii, Kazanensium thaumaturgorum, auctore Elisejev. Kazaniæ, 1847.

Eugen., Dict. script. eccl. *Dictionarium historicum scriptorum ecclesiasticorum Ecclesiæ græco-russiacæ.* 2 vol. ed. 1827 Petropoli. Opus magnæ apud Russos auctoritatis, et licet parumper antiquatum, nihilo tamen minus a quovis similem materiam tractaturo necessario consulendum. Illud in librum suum « *Das gelehrte Rusland* » magna ex parte invexit *Strahlius*. Ejusdem

Descr. Eccl. Kiov. *Descriptio ecclesiæ S. Sophiæ et hierarchiæ Kioviensis*, ed. Kioviæ 1825 in 4°. Accedunt varia documenta historica et tabulæ Ecclesiam S. Sophiæ repræsentantes. Non minoris apud suos auctoritatis liber, in quo res ad historiam Ecclesiæ Kioviensis pertinentes satis prolixe tractavit auctor, zelotypiæ potius quam veritatis studiosus. Ejusdem

Descr. Laur. *Descriptio Lauræ Kievocryptensis*, in 4° edit. 2, Kioviæ, 1831. Historiam continet monasterii Cryptensis ab origine usque ad nostra tempora, et præterea magnam copiam instrumentorum publicorum eamdem illustrantium. Auctoris nomen exhibetur p. 159, ubi archimandritarum Kioviensium seriem claudit *Eugenius* Bolchovitinov, ordine undeoctogesimus, ab anno 1824 metropolita Kioviensis. Ejusdem

Hist. Duc. Pscov. *Historia Ducatus Pscoviensis*, 4 vol. Kioviæ, 1831.

Eug. Bulg. de Bapt. Olgæ. *De Baptismo Olgæ*, Magnæ Ducissæ, disquisitio historica, auctore Eugenio Bulgaris, archiepiscopo Sloveniæ et Chersonæ. Petropoli, 1792 (latine et russice). Exemplar latinum titulo caret; est enim responsum, quod dedit Eugenius « *Viro præstantissimo doctissimoque Domino Friderico Schall, literarum humaniorum in gymnasio Poltaviensi professori.* » Vitam Eugenii, anno 1806 mortui, et scripta numero copiosissima exhibuit Eugenius, metropolita Kioviensis in Dictionario Scriptorum Ecclesiasticorum Russiæ, tomo I, pag. 145-165; nuperrime vero edidit A. Papadopulus Vretos, in opusculo barbare scripto, cujus titulus est : *Biographie de l'archevêque Eugène Bulgari, rédigée sur des documents authentiques.* Athènes, 1859.

Recherches sur la chronologie arménienne, 1er volume. Paris, 1860. Dulaurier.

Vita et conversatio sancti et deiferi patris nostri Joannis Rylensis, auctore Euthymio, patriarcha Ternobiensi, edita Belgradi anno 1836, adcurante Neophyto, expensas præbente Joasapho, monasterii Rylensis hieromonachis (slavice). Excerpta Euthymiani operis dedit A. Hilferding in suis Literis ad historiam Serborum et Bulgarorum spectantibus; de quibus modo. Euthym.

Fabricii Bibliotheca græca, ed. Harlesii Hamburg, 1791-1809. Fabr.

Illyricum sacrum, auctoribus Daniele Farlati et Coleto, 8 vol. in-fol. Venetiis, anno 1751-1819. Opus classicum, omnibusque notum. Farlati.

Testimonia de Immaculata B. M. V. Conceptione, ex auctoribus Russis deprompta atque slavonico idiomate vulgata Cenomani, anno 1858. Gagarin, S. J.

Témoignage d'un contemporain sur saint Vladimir, publié pour la première fois en français, par le prince Aug. Galitzin, Techener, 1861. Continet epistolam S. Brunonis seu Bonifacii ad Henricum II, imperatorem, anno 1007 datam, jamque a Hilferdingo, anno 1860 Mosquæ vulgatam. In qua epistola iter suum enarrat S. Bruno, quod Kioviam susceperat, a S. Vladimirio se peramanter fuisse susceptum et tractatum asseverans. Latinum exemplar asservari dicitur in bibliotheca Casseliana unde; per amanuensem sibi describi illud fecerat eruditus vir Uffenbachius, anno 1716; post cujus obitum prædictum ecgraphum in bibliothecam Hamburgensem venit, ibique hodiedum exstat. Galitzin.

Dalmatien und Montenegro mit einem Ausfluge nach der Herzegowina und einer geschichtlichen Uebersicht der Schicksale Dalmatiens und Ragusa's. Nach Sir J. Gardner Wilkinson bearbeitet von Wilhelm Adolf Lindau. 2 Bande, Leipzig, 1849. Gardner Wilkinson.

Geschichte der Slawenapostel Cyrill und Methodius und der Slawischen Liturgie. Von D. Ginzel, Leitmeritz, J. A. 1857. Accedit ad calcem operis « *Codex legendarum et monumentorum de SS. Cyrillo et Methodio nec non de liturgia slavica agentium;* » præterea Appendiculus germanice conscriptus de « *Fragmentis glagoliticis, quæ professor D. Hœfler Pragæ invenit* (anno 1855), *clarissimus vero Schafarik illustravit.* » Opus criticum et propter documenta modo indicata maxime commendandum. Ginzel.

Glasnik, id est *Nuntius societatis Serbicarum literarum*, opus periodicum, vol. 12, Belgradi, an. 1848-1860. Prodit in lucem quotannis, continetque plures sanctorum Vitas ex Glasnik.

ex antiquioribus codicibus manuscriptis depromptis, nec non et alia plura ad historiam ecclesiæ Serbicæ facientia.

Gloria B.M.V. *Gloria sanctissimæ Dominæ nostræ et Deiparæ semperque Virginis Mariæ, in miraculosis ejusdem iconibus, quæ in Russia apparuerunt, manifestata.* (Slava Bogorodicy Marii). Partes tres, Mosquæ, 1853. Duæ priores agunt de cultu beatæ Virginis Mariæ qui apud Græcos viget; in tertia disseritur de Russorum erga Deiparam pietate, deque sacris ejusdem iconibus, quæ in Russia passim tamquam miraculis insignes magna religione coluntur. Sunt autem apud Slavos hæ imagines adeo numerosæ, ut earum descriptio integrum volumen non parvæ molis facile expleret.

Gorski et Nevostrujev. *Descriptio codicum Slavicorum bibl. synodicæ Mosquensis*, tom. I, pars prima et secunda, annis 1855 et 1859, auctoribus Alexandro Gorskio et Capitone Nevostrujevio. Priore parte comprehenduntur codices sacri; posteriore opera SS. Patrum. Opus probatæ eruditionis; at nondum absolutum. Dolendum, quod in describendis Evangeliariis aliisque libris liturgicis, priore parte contentis, parce nimis ac jejune egerint de Kalendariis, quæ in eisdem inserta sunt; ita ut tota de Kalendariis tractatio duobus aut tribus paginis absolvatur, quamvis eorum nonnulla, quæ nempe in codd. signatis 20 25 et 28 reperiuntur, totius anni sanctos referant.

Grad. lib. *Gradualis liber* (Stepennaja kniga), regalis genealogiæ gradus exhibens, auctoribus Cypriano et Macario metropolitis, 2 vol. 1775 Mosquæ. Pertingit ad annum 1559.

Grigorovič. *De Slavorum apostolis disquisitio* in regionibus Turciæ europeæ facta, auctore V. Grigorovič, in Universitate Kazanensi professore. Optima hæc scriptio, in *Diurnali Ministerii publicæ instructionis* pro anno 1847 inserta, præter generales notiones de Slavorum apostolis in veteri Serbia et Bulgaria, exhibet græcam Vitam S. Clementis, episcopi Bulgarorum, sæculo XIII, ut auctori doctissimo videtur, conscriptam.

Gumppenberg. Atlas Marianus, ed. Monachi, anno 1672.

Hacski. *Menologia, Kalendaria et Hagioptycha* russica, opus chronologicum et historicum, tribus libris constans. Edit. Mosquæ 1856. In Quæstionibus chronologicis elucidandis multum subsidii præbet, eoque titulo utilissimum est.

Herberstein. *Rerum Moscovitarum commentarii*, ed. Basileæ, anno 1556. Præclaram hanc baronis Sigismundi de Russia tractationem nuper ex exemplari Basileensi ediderunt Universitatis Petropolitanæ alumni, eruditis prolegomenis et adnotationibus locupletatam, addita quoque versione russica. Restat ut elucubrationem suam, insertam « *Collectaneis* » anno 1857 et 1860 duobus voluminibus a se editis, seorsim quoque typis mandent editores.

Hilferding. *Literæ ad Historiam Serborum et Bulgarorum pertinentes, Mosquæ* 1855. Agunt de Historia Serbiæ et Bulgariæ antiquiore, continentque Vitam S. Joannis Rylensis ex vetusto codice exscriptam.

Acta soc. Geogr. *Acta Societatis geographicæ*, t. XIII, edit. Petropol. 1859. Fere integrum volumen replet tractatus ejusdem auctoris de Serbia, Bosnia et Herzegovina, variis notitiis de sanctis Serbiæ refertus, statumque gentis Slavicæ, regiones istas incolentis, ornatiore stylo magis quam veridico depingens.

Izvestija. *Notitiæ seu Commentaria Academiæ literarum Russicarum Petropolitanæ.* Opus periodicum, anno 1852 inchoatum, et quidquid ad literas Slavicas quomodocumque pertinet, in lucem proferens, adhibita arte critica; de rebus vero hagiographicis innumera continet, a quovis hanc materiam tractante præ oculis omnino habenda. Commentariorum editioni præest clarissimus Izmael Sreznevski, in Slavicis nemini in Russia secundus.

Jaroševič. *Matka swietyh Polska*, albo żywoty swietych, blogoslawionych, wielebnych, swiatobliwych, pobożnych Polakow i Polek; *Sanctorum mater Polonia*, seu vitæ sanctorum, beatorum, venerabilium et devotorum Polonorum et Polonarum, auctore Flaviano Jaroševicio, ord. S. Francisci Reformati, 2 vol., ed. Pecaris, in Silesia superiore, anno 1850, juxta editionem anni 1767 factam. Pietati promovendæ potius, quam eruditioni aut arti criticæ indulsit auctor, utpote qui non tantum sanctos, numero quidem paucos, in medium protulit, sed et innumeros alios commemoravit, qui sive in religione, sive in mundo virtutibus inclaruerunt, non secus ac in Menologiis religiosorum Vitæ enarrari solent. Ad hæc, ex sanctis ecclesiæ ruthenicæ non nisi sequentes admisit auctor, Alexium Metropolitam, Borisum et Glebum, martyres, Mercurium Smolenscensem (ad 10 Julii) et Olgam, cæteris omnibus prætermissis.

Joannes Comnenus. *Descriptio Montis Atho*, auctore Joanne Comneno, recusa græce et latine in Palæographia græca Montfauconii, a p. 441 ad p. 499. Titulus proprius est: Προσκυνητάριον τοῦ ἁγίου ὄρους τοῦ Ἄθωνος, sub quo prima vice prodiit opus Bucharesti, anno 1701.

Kalajdo. *Joannes, Bulgariæ Exarcha*, ed. Kalajdovič Mosquæ 1824, in-folio maximo. Ejusdem *Monumenta literarum russicarum sæculi* XII, adnotationibus, variis lectionibus et graphicis speciminibus illustrata, Mosquæ, 1821. Utrumque opus criticum. Horum prius agit de Joanne, archiepiscopo Bulgariæ, qui sæculo X floruit, nec non de literarum slavicarum auctoribus, Cyrillo et Methodio, Clemente, episc. Bulgariæ, etc. Alterum continet quindecim scripta Cyrilli, episcopi Turoviæ, epistolam Nicephori metropolitæ ad Vladimirum, magnum ducem Russiæ, alteram epistolam Joannis metropolitæ, Clementi, Romano pontifici, inscriptam, Responsa Niphontis, episcopi Novgorodensis, ad Cyriacum data, Decretum Eliæ, Novgorodensis archipræsulis, Narrationem Danielis exulis, ac tandem famosam epistolam B. Simonis, episcopi Vladimiriensis et Suzdaliensis ad Polycarpum, monachum Cryptensem, destinatam. Porro scriptis Cyrilli, Niphontis, Eliæ et Simonis, qui inter sanctos a Russis numerari solent, præmisit auctor breves quidem, at solidas de eorum vita tractationes.

Kalačov. *Archivium* de rebus Russiæ juridico-historicum.

Historia

Karamzin. *Historia imperii rossiaci*, 12 vol. ed. Petropol. 1818. Opus classicum, propter magnam adnotationum criticarum copiam, ad calcem cujusque voluminis adjectarum, summopere commendandum. Cæterum nimis notum, quam ut longius in eo hæreamus. Monitum tantum lectorem volumus : *HistoriamKaramzinianam* non excedere annum 1613, quo thronum Moscoviticum ascendit Michael Romanov, dynastarum hodie in Russia regnantium omnium primus.

Karatajev. *Index chronologicus librorum slavonicorum*, litteris cyrillianis excusorum ab anno 1491 ad annum 1730, auctore J. Karatajev. Petropoli, anno 1861. — Liber perutilis et magna cura concinnatus.

Kazanski. *Historia monachatus orthodoxi in Russia*, inde ab origine monasterii Kievocryptensis, a S. Antonio fundati, usque ad S. Sergium, Lauræ SS. Trinitatis conditorem. Scripsit Kazanski, in Academia ecclesiastica Mosquensi professor. Mosquæ, 1855. Compilatio optime quidem ex optimæ notæ auctoribus indigenis facta, novi tamen fere nihil exhibens, si excipias appendicem de tempore quo Antonius monasterii Cryptensis fundamenta jecit, non eruditam tantum, sed et novam modo.

Kojalovicius. S. J. *Historiæ Lituanæ pars prior*, libri novem, auctore Alberto Wuyk Kojalovicio, S. J., Dantisci 1650, in 4°. Desinit in anno 1387. Historiæ Lituanæ a conjunctione magni Ducatus cum regno Poloniæ ad unionem eorum dominiorum, libri octo. Antverpiæ, 1669 Desinit in annum 1572. — Utraque pars permagni æstimatur, simul et difficilime reperitur. — *Miscellanea rerum ad statum Ecclesiasticum in magno Ducatu Lituaniæ pertinentium.* Wilnæ, anno 1650. Horum initio leguntur compendiosæ Vitæ sanctorum Lituanæ Ecclesiæ propriorum. — Addamus plures Kojalovicii notitias de imaginibus B. M. V. miraculosis, quæ in Lituania et Polonia sua ætate colebantur, in *Atlante Mariano* Gumppenbergi esse insertas.

Kopitar, Proleg. ad Evang. Rem. *Prolegomena historica in Evangelia Slavica, quibus olim in Regum Francorum oleo sacro inungendorum solemnibus uti solebat Ecclesia Remensis.* Hæc prolegomena præmissa sunt Evangelio Remensi, vulgo *Texte du sacre* dicto, et Parisiis anno 1843 typis vulgato. — Iterum excusa sunt in *Bibliotheca Slavica*, quam Vindobonæ anno 1851 evulgavit Franciscus Miklosič, tomo I, pag. 18 et seq. — Hujus Bibliothecæ initio legi potest Kopitarii vita ab ipsomet conscripta. — Ejusdem *Glagolita Clozianus*, Vindobonæ, 1836. Cui necessario addendum est opusculum clarissimi Miklosičii, ita inscriptum : *Zum Glagolita Clozianus.* Vindobonæ 1860.

Kovalevski. *Quatuor menses in Monte-Nigro peracti.* Auctore Kovalevski, Petropoli, 1841 (russice).

Kostom. Mon. lit. ant. *Monumenta litterarum russicarum antiquiora*, accurarunt Kostomarov et Pypin, expensas præbuit Comes Kušelev-Bezborodko, tomi tres Petropoli 1860-1862. Inter alia minoris momenti, puta narrationes mysticas aut fabulas apud vulgus vigentes, reperiuntur in tertio tomo, quo potissime usi sumus, Legendæ de quibusdam sanctis indigenis, ex codicibus manuscriptis depromptæ, at nullo addito commentario. — Nicolaus Kostomarov Historiam russicæ gentis prælegit in Universitate Petropolitana, estque aliorum operum auctor notissimus. Plura quoque scripsit Alexander Pypin.

Kubarev, De Pater. *Disquisitio de paterico Cryptensi, nec non antiquissimi ejusdem ecgraphi descriptio.* Auctore A. Kubarev, Mosquæ, 1847. Licet quadraginta paginis tantum constet hæc opella, multi tamen ponderis est, auctorisque merita commendat. *De Nestoris chronico dissertatio*, inserta in volumine Disquisitionum de Historia Russiæ, quas evulgandas suscepit Pogodin, historiæ russicæ cultor strenuus et ipse. De utroque tractatu sæpe sæpius agitur in commentario prævio ad Vitam B. Arethæ, monachi Kievocryptensis, in *Actis SS.* Octobris tomo decimo,

Vid. Archiv. jugoslav.

Kukuljević-Sakcinski. Kulčinski, Spec. *Specimen Ecclesiæ Ruthenicæ* ab origine susceptæ fidei ad nostra usque tempora in suis capitibus cum S. Sede Romana unitæ, cum Appendice, per Ignatium Kulczynski, ord. S. Basilii. Editio Parisina, anno 1859, juxta rarissima exemplaria romanæ editionis anni 1733 a me vulgata, ac præfatione, annotationibus variisque indicibus locupletata.

Diaspro. *Il diaspro prodigiosa* di tre colori, ovvero narrazione istorica delle tre immagini miraculose della B. V. Maria, la prima di Zyrovice in Lituania, la seconda del Pascolo in Roma, e la terza copia della seconda parimente in Zyrovice, detta da quei populi Romana. Romæ, 1732. Opusculum quadripartitum, cujus secunda pars continet brevem Vitam B. Josaphati, archiepiscopi Polocensis et martyris.

Menol. Basil. *Menologium Basilianum*, ed. anno 1771. Opus posthumum, Basiliani ordinis Vitas sanctorum illustriores continens, in singulos anni dies ordine distributas. Kulčinii Vitam legesis in editione *Speciminis* Parisina. Quem licet acerrime, pro more suo, impugnet Assemanus, tamen fere ex integro in sua Kalendaria Ecclesiæ universæ exscripsit, quæcumque de sanctis Ruthenis continet Specimen; habet autem optimas res, easque ex vetustis et probatis fontibus depromptas.

Kupr. codd. Novg. *Conspectus codicum membraneorum qui in bibliotheca Novgorodensi ad S. Sophiam asservantur* (Obozrenije pergaminnyh rukopisej, etc.) auctore Kuprianovio, 1857, Petropoli. Antequam seorsim in lucem prodiret hæc erudita codicum mss. descriptio, legi potuit in Commentariis Academicis (Isvestija), quibus tanto omnium rei peritorum applausu moderatur clarissimus Sreznevskij.

Lequien. *Oriens Christianus*, studio Michaelis Lequien. ed. Parisiis, anno 1740.

Macarius, Hist. eccl. russ. *Historia Ecclesiæ Russicæ*, auctore Macario, episcopo Vinnitsæ, 3 v. Petropol, an. 1857. Incipit a tempore Vladimiri I, et desinit in annum 1240. Tomi quarti fragmenta vulgata sunt in variis operibus periodicis, in decursu operis hujus citandis. Reliqua volumina desiderantur. Tempora ante Vladimirum elapsa complexus est idem auctor in opere antea edito, cui inscribitur titulus : *Historia christianæ religionis in Russia usque ad tempora Vladimiri, ducis*, seu introductio in historiam Ecclesiæ Russicæ, auctore Macario,

rio, archimandrita, Petropoli 1846. Utrumque opus, ut verum dicamus, summa diligentia concinnatum est, et quamvis veritati historicæ non ubique consonet, ac popularium præconcepta judicia nimium redoleat, tamen ab historiæ ecclesiasticæ tractatoribus sedulo manibus versandum est, tum propter artem criticam, qua facta expenduntur, tum propter fontes uberrimos, qui reserantur ab auctore, doctissimo, simul et feracissimo.

Maceda. — *Hosius vere Hosius*, ΟΣΙΟΣ ΑΛΕΘΩΣ ΟΣΙΟΣ, *hoc est Hosius vere innocens, vere sanctus*. Dissertationes duæ : I De commentitio M. Hosii, Cordubensis episcopi, lapsu; II De sanctitate et cultu legitimo ejusdem, etc. Auctore Michaele Josepho Maceda, presbytero, Bononiæ, 1790.

Martinof. — *Manuscrits slaves de la Bibliothèque impériale de Paris*, par le P. Martinof, S. J., avec un calque, Paris, 1858. Huic opusculo inserta est vita *S. Simeonis, magni Zupani Serbiæ*, a S. Stephano, ejusdem filio et Serbiæ rege, scripta sæculo XIII.

Martyrol. V. — Martyrologium Venetum, ed. anno 1798, accurante Cariophilo.

Maximovič. — *Kievlianin*, pro anno 1840. Analecta rerum ad Russiam inferiorem spectantium.

Mazochius. — Alexii Symmachii Mazochii, Neapolitanæ ecclesiæ canonici, etc., in Vetus marmoreum S. Neapolitanæ ecclesiæ Kalendarium commentarius : tomi tres; Neapoli, an. 1743. Comprehendit sex priores anni menses tantum. Solidæ eruditionis opus.

Menæa. — *Menæa menstrua*, liber, quo exhibentur Officia ecclesiastica, in duodecim menses divisa et totidem voluminibus contenta. Edita Mosquæ, 1847.

Menolog. — Menologium seu *Vitæ Sanctorum omnium qui ab Ecclesia Græco-Russica coluntur*, auctore Demetrio, Rostoviensi metropolita, 4 vol. in folio maximo, Mosquæ, 1852. Plura de hoc opere dicemus in Vita Demetrii, quem inter sanctos suos collocant Russi, et cujus vitam prolixiorem legere est in fronte primi voluminis.

Miklos. Monum. Serb. — *Monumenta Serbica spectantia historiam Serbiæ, Bosniæ et Ragusii*, edidit Miklosich, Viennæ, 1858. Hic liber egregius complectitur diplomata spectantia ad historiam Serbiæ, Bosnæ et Ragusii, quæ lingua Serbica conscripta sunt. Diplomatibus addidit collector quasdam inscriptiones, ad eamdem historiam nonnihil facientes. Desinit in annum 1490, inde ab anno 1114. Ejusdem

Chron. Nest. — *Chronica Nestoris*, (1860, Vindobonæ) codicem Laurentianum, ut vocatur, reproducens, cum pluribus aliis codd. mss. collatum, et ad leges palæographiæ slavicæ exactum. Cæterum ab editione Academiæ Petropolitanæ, de qua supra egimus, re quidem ipsa parum abludit. Ejusdem

Acta patr. CP. — *Acta patriarchatus Constantinopolitani*. V. supra.

Bibl. slav. — *Bibliotheca slavica*. V. supra.

Monum. lit. — Monumenta lit. ant. Cfr Kostomarov.

Montfaucon. — *Palæographia græca*, ed. Paris. anno 1708.

Morcelius. — *Kalendarium Ecclesiæ Constantinopolitanæ*, mille annorum vetustate insigne, primitus e bibliotheca Romana Albanorum in lucem editum et veterum monumentorum comparatione diurnisque commentariis illustratum cura Stephani Antonii Morcelli, tomi 2, Romæ, anno 1788. Egregium opus.

Mosqu. — *Mosquitianin* (seu Moscovita). Opus periodicum prodiens singulis mensibus Mosquæ.

Muraltus. — *Essai de chronographie byzantine* pour servir à l'examen du Bas-Empire et particulièrement des chronographes slavons de 395 à 1057, par Edouard de Muralt, St-Petersbourg, 1855. Liber chronologiam apprime illustrans, et manibus constanter terendus, licet rudiore stylo sit conscriptus.

Muraviev. — *Vitæ sanctorum Ecclesiæ Russiacæ, nec non Iberorum et Slavorum*, 12 vol. anno 1856-1860. Petropoli. Liber hagiographo necessarius, eo quod Vitæ ibidem contentæ ex codicibus manuscriptis magna ex parte exscriptæ sint, quamvis legentium pietati promovendæ, et arti oratoriæ multo magis quam criticæ exercendæ aut solidæ eruditioni indulsisse videatur auctor, cæteroquin notissimus. Ejusdem

Hist. Eccl. Russ. — *Historia Ecclesiæ Russicæ*, Petropoli 1838. Desinit in annum 1723, id est in tempus quo Synodus Petropolitana, ex nutu Petri Magni, patriarchæ Mosquensis jura hæreditavit, patriarcharum OEcumenicorum quasi soror.

Neophytus. — *Officia et Vita venerabilis et Deiferi patris nostri Joannis Rylensis, eremitæ*, ex antiquis codd. eruta a Neophyto, typis vero vulgata a Joasapho, ejusdem monasterii Rylensis hieromonachis, Belgradi anno 1836. Accedit narratio de reditu reliquiarum S. Joannis Rylensis, ex urbe Ternobo, et de monasterii Rylensis instauratione, auctore Vladislao Grammatico.

Nestor. Chron. — *Nestoris Chronicon*. V. supra. Ejusdem

Vita sanctorum Borisi et Glebi, ed. Sreznevski, Petropoli, 1860.

Vita S. Theodosii, monasterii Kievocryptensis hegumeni et fundatoris, edidit Philaretes, episcopus Rigensis, in opere periodico cui titulus : « *Učenyja zapiski*, » tomo secundo anno 1856. Ejusdem

Officium. — *Officium sanctæ Euphrosyniæ* Polocensis, cujus memoria celebratur ad diem 25 Maii. Petropoli, 1856, typis synodalibus.

Opera SS. PP. — *Opera sanctorum patrum*, in linguam russicam conversa, cum appendicibus. Opus periodicum, cura Academiæ ecclesiasticæ Mosquæ prodiens. Plurima sanctorum indigenarum Vitas offert, in appendicibus passim legendas.

Ostrovski. — *Descriptio historica ecclesiæ cathedralis Kostromensis*, auctore Ostrovski, ejusdem ecclesiæ presbytero, Mosquæ, 1855.

Palauzov. — *Sæculum Simeonis, regis Bulgariæ* (Viek bulgarskago tsarja Simeona) Petropoli, 1852. Plura habet de SS. Slavorum apostolis, Cyrillo et Methodio, nec non de Clemente, Gorazdo, etc.

Passek. — *Očerki Rossii* (seu Russiæ lineamenta), libri quinque, 1838-1842.

Patericon Cryptense. — *Patericon Cryptense*, edit. Mosquensis, anno 1767.

Patericon Athon. — *Patericon Athoense* (Afonski Paterik) seu Descriptio Vitarum sanctorum qui in Monte Atho claruerunt, tom. 2, Petropoli, an. 1860. Scriptus idiomate russico.

Pejacsevich. — *Historia Serviæ* seu Colloquia XIII de statu regni

regni et religionis Serviæ ab exordio ad finem sive a sæculo VII ad XV, auctore Franc. Xaverio e lib. Baron. de Pejacevich a Verocza, opus posthumum, in-fol., Colocæ, 1797. Liber rarissimus vereque aureus.

Plano Carp. *Joannis de Plano Carpini, Antivarensis archiepiscopi, Historia Mongolorum, quos nos Tartaros appellamus*, editio societatis Geographicæ Parisiensis, inserta in opere cui inscribitur : Recueil de voyages et de mémoires publiés par la société de Géographie, t. IV, (p. 603-774), Paris, 1839. Editionem Plano-Carpini curavit et commentariis uberrimis instruxit D'Avezac.

Philar. Hist. Eccl. Russ. *Historia Ecclesiæ Russicæ*, auctore Philareto, archiepiscopo Charkoviensi, 3 volumina, Mosquæ 1857 et 1859. Duo priora jam tertio excusa prodeunt, ultimum vero anno 1859 tantum in lucem venit. Totum opus, in quinque libros divisum, totidem periodos complectitur : quarum prima desinit in annum 1238; secunda comprehendit tempus dominationis Mongolicæ; tertia incipit ab anno 1410, quo Metropolis in duas partes scissa est; quartam orditur annus 1589, quo Patriarchatus Mosquensis creatus est : excipit autem periodus Synodalis ab anno 1719 ad nostra usque tempora. Opus notabile si eruditionem spectes fontesque uberrimos unde haustum; si vero veritatem historicam respicias, a præconceptis popularium judiciis et partium studio minime immune adeoque valde caute legendum. Omnium tamen, quotquot hucusque prodierunt opera, similem materiam tractantia, procul dubio maxime completum est.

Cyril. et Method. *Cyrillus et Methodius, Slavorum apostoli*, Mosquæ 1846. Scripsit idem Philaretus, tunc episcopus Rigensis; iterumque vulgavit anno 1859 in opere de *Patribus Ecclesiæ*, de quo statim. Tractatiuncula erroribus referta.

Doctr. hist. de PP. Eccl. *Doctrina historica de Patribus Ecclesiæ*, vol. tria, Petropoli 1859. Horum ultimum, præter scriptionem de SS. Cyrillo et Methodio, agit de S. Clemente Bulgariæ episcopo, de B. Nestore, S. Theodosio Kievocryptensi et S. Hilarione Metropolita Kioviensi. Ejusdem

Conspect. litt. eccl. *Conspectus litterarum ecclesiasticarum in Russia* (Obzor Russkoi duchovnoj litteratury). Petropoli, 1856. Insertus tomo tertio operis periodici Academiæ : *Eruditorum memoriæ* (Učenyja Zapiski) dicti; dein vero Charkoviæ seorsim typis mandatus anno 1859. Tractatus re quidem vera eruditus, opusque Eugenii metropolitæ de *Scriptoribus ecclesiasticis* plurimum complens; in iis tamen, quæ ad scriptores ruthenos cum Romana sede unitos spectant, necessario complendus et ipse. Editionem separatam edidit auctor, jam archiepiscopus Tchernigoviensis et Nežinensis.

Pogodin, Collect. Histor. *Collectanea historica Russiæ*. (Russkij istoričeskij Sbornik). IV vol. 1837-1842. Mosquæ Ejusdem, *Disquisitiones de historia russica* Mosquæ, 1840-1855. Prodierunt quinque tomi : quorum primus agit de historiæ russicæ fontibus et imprimis de Nestoris chronico; secundus disserit de Varego-Russorum origine et de Slovenis; tertius continet periodum Normannicam ; quam claudit annus 1054; quartus et sextus comprehendunt periodum sequentem, ab anno 1054 ad annum 1240. Quintum volumen et septimum, in quibus tractabitur de periodo Mongolica, adhuc desiderantur.

Cyril. et Meth. *Cyrillus et Methodius, Slavorum apostoli*, opus Josephi Dobrowskii historico-criticum, e lingua Germanica in Russicam convertit, et variis appendicibus auxit Pogodin, Mosquæ, 1825, in-4°. Ubi notanda sequentia editoris verba ad pag. VII : « *Quædam*, ait, *in primo operis paragrapho contenta, omitti debuerunt* NECESSITATE ITA EXIGENTE, *salva tamen rei essentia.* » Notavimus insuper in *Collectaneis historicis* primo loco citatis, variorum auctorum tractatus contineri; inter alia vero optimam dissertationem de Nestore, quam conscripsit A. Kubarev, superius a nobis laudatus. Cf. insuper quæ diximus supra, ubi de *Chronico Pscovensi*.

Polycarpus. *Epistola ad Acyndinum Cryptensem archimandritam.* Habetur in Paterico Cryptensi, folio 194 verso et sequentibus, ed. Mosquensis anno 1767. Ejusdem *Vitæ* quorumdam Patrum Cryptensium, in epistola modo laudata primitus contentæ, leguntur in eodem Paterico seorsim positæ folio 135 et sequentibus. — De Polycarpo plura diximus in commentario prævio ad Vitam B. Arethæ, tomo X Octobris *Actorum* ad diem 24 Octobris insertam.

Pouqueville. *Voyage de la Grèce*, 6 vol. Paris 1826. *Histoire de la régénération de la Grèce*. 4 volumes Bruxelles, 1825.

Pravila. *Pravila molebnaja Svetych serbskih prosvetitelei*, Mosquæ 1765. Id est canones precum in honorem sanctorum Serbiæ apostolorum (russice).

Pravosl. Sobesed. *Pravoslavnyj sobesednik*, seu *Colloquia orthodoxa*, Kazaniæ. Opus periodicum, anno 1855 inchoatum, curante Academia ecclesiastica Kazanensi. — Passim sanctorum indigenarum Vitas exhibet e codicibus manuscriptis erutas, atque adnotationibus auctas.

De præfectis Novgorodensibus tentamen. Petropoli, 1821, auctore incerto.

Prologus. *Prologus*, i. e. Synaxarium, 2 vol. in-f°. Mosquæ, 1843. Vitas Sanctorum sive alienigenarum sive indigenarum exhibet, quæ et breves sunt et fide, ut generatim loquamur, vix digniores quam eæ, quæ in Menologii voluminibus continentur.

Proprium Poloniæ et Sueciæ. *Proprium* sive Officia propria Festorum et *sanctorum Patronorum* regni Poloniæ et Sueciæ. Campoduni, 1856.

Przglad. Poznanski. *Prežglad* seu Speculator Poznaniensis, opus periodicum anno 1845 inceptum, adcurante Joanne Kozmian, hodie sacerdote, magno rei catholicæ zelatore.

Pypin. *Monumenta literarum russ. antiquiora*. Vide Kostomarov.

Rački, Cyrilli Method. *Viek i djelovanje sv. Cyrilla i Methoda Slovjenskih Apostolov.* Nacrtao Dr. Franjo Rački, fasciculus I et II. Agram, 1857-1859. Tractatus hic cæteris omnibus, quotquot de hac materia agunt, facile anteponendus, adeoque dignissimus, qui e lingua illyrica in aliam vulgatiorem convertatur, et ita apud alienigenas quoque quammaxime innotescat. Uterque fasciculus partem historicam complectitur; tertius de litteris Slavicis, a S. Cyrillo

rillo inventis, fuse tractaturus. ab omnibus slavicarum rerum amatoribus summopere desideratur.

Raič. Hist. popul. slav. *Historia variorum populorum Slavorum, imprimis vero Bulgarorum, Chrobatorum et Serborum ex oblivionis tenebris in lucem historicam eruta*, auctore Joanne Raič, Kovilensis monasterii ad S. Michaelem archimandrita. 4 vol. in 8°, Budæ, 1823, cum tabulis geographicis et genealogicis. — Opus criticum in quo conscribendo usus est auctor non modo scriptoribus græcis et latinis, sed etiam indigenis, usque ad hunc diem forsan ineditis. Magnopere igitur commendandum est, quamvis minus eleganti calamo exaratum sit. Editionem Viennensem anni 1794 ignoramus.

Ratšin. *De Monast. et Eccl. Russ.* — Notitiæ historicæ de omnibus monasteriis et notabilioribus ecclesiis, quotquot olim in Russia exstiterunt aut hodiedum exstant, in unum corpus redactæ, auctore Alexandro Ratšin. Mosquæ 1852. — Liber unicus.

Rudnev. De hæres. *Tractatus de hæresibus et sectis quæ in Ecclesia Russica a tempore Vladimiri Magni usque ad Joannem Minacem exstiterunt.* Auctore Nicolao Rudnev, Academiæ ecclesiasticæ Mosquensis studioso. Mosquæ, 1838.

Russk. beseda. *Russkaja besêda* (seu Colloquia Russica), Mosquæ, 1856-1861, opus periodicum.

Russk. Vest. *Russkij Vestnik* (seu Nuntius Russicus), Mosquæ 1856-1861, opus periodicum, ideo hic citatum, quia hagiographica quædam, licet pauca, continet.

Sabbas. *Index bibliothecæ Mosquensis patriarchicæ* (hodie synodicæ), auctore Sabba, archimandrita, Mosquæ 1858. Est catalogus omnium codicum mss. dictæ bibliothecæ, alphabetico ordine dispositus. Prior pars continet codices Græcos, posterior Slavicos; utraque commentariis et adnotationibus pene destituta. Accedit fragmentum de characterismis quorumdum SS. Patrum, auctore Ulpiano, ex codice Græco signato 101, anni 993, excerptum, addito textu russico et slavonico; demum vocabularium. Auctor hujus opusculi nuper evectus est ad sedem Možaïscenam.

Sabbatinius. *Il vetusto calendario Napoletano* nuovamente scoverto con varie note illustrato dal P. D. Lodovico Sabbatini d'Anfora, prete della Congregatione de' pii Operaji. Opus tomis IX comprehensum, quorum primus prodiit anno 1743, ultimus anno 1747; continet novem priores anni menses.

Schafarick. Monum. Slav. Merid. *Monumenta litteraria Slavorum Meridionalium* (Pamatky drevniho pisemnictvi jihoslovanov). Pragæ 1851.

Monum. Glagol. *Monumenta Glagolitica* (Pamatky Hlaholskeho pisemnictvi). Pragæ 1853. Uterque liber a rei peritis maxime laudatus, quemadmodum et sequens : *Ueber den Ursprung und die Heimath des Glagolitismus*, Pragæ, 1858.

Schlözer. *Nestor. Chronica russica, palæo-slavonice scripta*, inter se collata, interpretatione et adnotationibus aucta edidit, Aug. Ludov. Schlözer. Russico idiomate donavit Dem. Jazykov, Petropoli 1809. Volumina tria. Horum secundum prolixe disserit de sanctis Slavorum apostolis Cyrillo et Methodio, de S. Clemente, Bulgrriæ episcopo etc.

Skarga. *Vitæ Sanctorum* ed. Vilnensis, 1780. Opus classicum, et plurimus vicibus recusum.

Serbinovič. *Notitia historica de Vita S. Euphrosynæ, ducissæ Polocensis.* Petropoli, 1841. Accedit descriptio crucis quam monasterio S. Salvatoris dono dederat Sancta Euphrosyna. Cæterum nomen suum tacuit auctor.

Schevyrev, Hist. lit. rus. *Historia litterarum russicarum, præcipue antiquarum.* Publice prælegit Steph. Schevyrev, in universitate Mosquensi professor. Vol. 4 Mosquæ 1846-1860.

Simon, epist. ad Polyc. *Epistola ad Polycarpum, monachum Pečerensem* data, a Simone episc. Vladimiriæ et Suzdaliæ. Editionem ejus præ cæteris commendandam vulgavit Kalajdovicus, *in Monumentis litterariis sæculi* XII, anno 1821 in lucem datis. Legitur etiam in Paterico, fol. 122-129 edit. Mosquensis anni 1767. De Simonis Vita, virtutibus et scriptis fuse tractavimus in commentario prævio ad B. Aretham, *Act. Sanctorum* ad 24 Octobris.

Solovjev, Hist. Russ. *Historia gentis Russicæ*, auctore Solovjev, in univers. Mosquensi professore. Decem priora volumina, jam typis mandata, desinunt in medium sæculi decimi septimi. Eorum primum prodiit anno 1854.

Sreznevski. *Legendæ Sanctorum Borisi et Glebi*, auctore Nestore. Ex codice Sylvestrino sæculi XIV, splendide et quam accuratissime, servatis omnibus palæographiæ legibus, edita Petropoli, anno 1860, cura illustrissimi professoris Sreznevskii. Innumera alia scripsit clarissimus editor, rerum Slavicarum, si quis unquam, pertissimus, simul et *Actis litterariis* Academiæ scientiarum edendis præpositus.

Stebelski, Duo Lumin. Dua swiatla (seu Duo magna Polociæ luminaria), i. e. Vitæ SS. Euphrosynæ et Parasceviæ, quibus accedunt Chronologia et Appendix ad Chronologiam. Vilnæ 1781 (polonice). Opus maximi momenti, utpote quod fere universam Ecclesiæ Ruthenicæ historiam usque ad annum 1781 comprehendit; simul autem et rarissimum, adeoque ut iterum typis mandetur, summopere desiderandum.

Strahl. *Das gelehrte Russland.* Leipzig, 1828. *Geschichte der Russischen Kirche*, 1 vol. Halæ, 1830. Horum prius ex Eugenii metropolitæ Kioviensis *Dictionario scriptorum ecclesiasticorum* quoad magnam partem exscriptum; posterius vero reliquis voluminibus caret.

Stredowski. *Sacra Moraviæ historia* sive Vita SS. Cyrilli et Methodii genere civium Romanorum etc. ex diversis historicorum scriptorum Codicibus... collecta... a Joanne Georgio Stredowsky. Solisbaci, 1710. Liber plus 600 paginis in quarto constans, et acerbo sudore, ut titulus præfert, concinnatus.

Stulz. *Vita SS. Cyrilli et Methodii, Slavorum apostolorum.* Zivot swatyh Cyrilla a Methodia, apostoluv Slowanskih. Brunæ, 1857. Opusculum, pium æque ac eruditum, quæ duo rarissime inter se copulata reperiuntur.

Suchomlinov. *Codices manuscripti Comitis A. Uvarovii.* Tomus secundus, monumenta litteraria complectens. Fasciculus primus in 4°. Petropoli, 1858. Præter hunc fasciculum nihil aliud in lucem prodiit hucusque. Continet vero scripta

pta B. Cyrilli, episcopi Turoviensis, quas eruditissima præfatione ornavit auctor, in Universitate Petropolitana humaniorum literarum professor.

Susza, episc. Chelmensis. *Cursus vitæ et certamen martyrii beati Josaphat, archiepiscopi Polocensis.* Romæ 1665.

Saulus et Paulus ruthenæ Unionis, sanguine Beati Josaphat transformatus, sive Meletius Smotriscius, archiepiscopus Hierapolitanus, archimandrita Dermanensis, ord. S. Basil. M. per Jacobum Suszam, episcopum Chelmensem. Romæ, 1665.

Synaxarium. V. Prologus.

Tatiščev Hist. imp. Ross. *Historia imperii Rossiaci*, vol. VI. Opus posthumum, variis temporibus editum, nimirum tria priora volumina anno 1764-1773; quartum anno 1784; duo ultima vero nostris diebus addita. De auctore hoc qui plura scire cupit adeat præfationem meam in opusculo cujus titulus ita sonat: *Testament de Basile Tatistchef.* Paris, 1860.

Theiner, mon. Pol. et Lithuan. *Vetera Monumenta Poloniæ et Lithuaniæ* gentiumque finitimarum historiam illustrantia, maximam partem nondum edita ex tabulariis Vaticanis collecta et chronologico ordine disposita ab Aug. Theiner. Tomi tres in fol. max. ab anno 1217 ad annum 1700; quorum primum prodiit Romæ anno 1860, ultimum anno 1862.

Turgener, Hist. Russ. mon. *Historica Russiæ monimenta*, ex antiquis exterarum gentium archivis et bibliothecis deprompta ab. A. J. Turgenevio. Duo vol. in 4°. Petropoli anno 1841-1842. Accedit supplementum, a Collegio Archeographico editum Petropoli anno 1848. Utinam plura ejusmodi monumenta ederent patriæ historiæ cultores: sunt namque auro pretiosiora.

Tsarstvennik *Tsarstvennik* seu Historia Bulgarica, explanans undenam Bulgari originem duxerunt, quomodo et quamdiu regnarunt et qua ratione regnum suum amiserunt ac jugum subierunt. Ex Mauro Orbino, Baronio, Zonara, Theophane, S. Euthymio Ternobiensi, (S.) Demetrio Rostoviensi aliisque Chronographis collecta. Budæ, 1844. Opusculum et mole tenue et auctoritate.

Učen. Zapiski. *Učenyja zapiski* (seu Eruditorum acta), ab Academia scientiarum Petropolitana edita, moderante Sreznevskio. Primum volumen prodiit anno 1854, ultimum, ordine quintum, anno 1859.

Ustav. *Ustav* seu Typicon, ordinem divini officii exhibens, qui per integrum annum servari debet, in-fol. Mosquæ 1848.

Vattenbach, Beitrage. Vattenbach, *Beiträge zur Geschichte der christlichen Kirche in Mähren.* Wien, 1849.

Verš. Menol. *Menologium Ecclesiæ orientalis orthodoxæ,* auctore Veršinskio, presbytero. Petropoli 1854. Opus egregium. V. etiam *Menologium.*

Vialla. Voyage historique et politique au Montenégro, par M. le colonel Vialla de Sommières, 2 vol. Parisiis, 1820.

Vita S. Clementis. Vita S. Clementis, episcopi Bulgarorum. Græce edidit Franc. Miklosich. Vindobonæ, 1847. Vita hæc auctori anonymo, eique schismatico debita, est.

Vita S. Metrophanis, episcopi Voronežensis, Mosquæ 1838.

Vita S. Demetrii Rostoviensis metropoltiæ, auctore Arsenio, metropolita.

Vita S. Euphrosynæ, Polotsensis ducissæ. V. Serbinovič.

Vita S. Theodosii, hegum. Cryptensis. V. Philaret.

Vostokov. Evangelium Ostromiranum, Petropoli, 1843. Descriptio codicum manuscriptorum Musæi Rumiantsoviani, Petropoli, 1842.

Wangnereckius. *Pietas Mariana Græcorum* sive ex duodecim tomis Menæorum et septem reliquis Græcæ ecclesiæ voluminibus, nunquam in latinum traductis, rerum et conceptuum selectorum pars prima, interprete Simone Wangnereckio S. J., Monachii anno 1647. Opusculum lectu gratissimum, et quod recuderetur non indignum.

Zernin. V. Archiv hist. jurid. Kalačovii.

ZoriaHalicka. *Zoria Halicka seu Album pro anno* 1860, Leopoli. Liber hic a Ruthenis cum sede Romana Unitis in lucem datus, curante Bogdano Dedickio, continet Vitam Jobi Scetensis schismatici a scriptore coævo etiam schismatico satis imperite concinnatam.

Zubrycki. *Historia veteris ducatus Russo-Galiciensis,* in quatuor partes divisa. Leopoli, 1852. Liber erudite quidem, at rudiore calamo scriptus.

INDICULUS

SIGLORUM QUIBUS KALENDARIA IN HOC OPERE PASSIM INDICANTUR.

Agan. Incertus codex, sæpe citatus in apographo Bollandiano ms., hodie bibliothecæ Burgundicæ.
Arc. Arcadianum seu Novgorodense, sub Arcadío archiepiscopo scriptum sæculo. XII (an. 1156-1163).
Ass. Kalend. Assemanianum seu Vaticanum, glagoliticis characteribus exaratum, sæculo XI.
Ath. Patericon Montis Atho.
Bas. Menologium Basilii, imperatoris, Urbini 1727.
Bud. Kalendarium bibliorum, ed. Budæ, anno 1806.
Cap. Tabulæ Capponianæ, sæc. XVII, edit. et illustratæ a J. S. Assemano in Kal. Ecclesiæ universæ, t. V. et VI.
CF. Idem ac Crypto-Ferratæ, de quo infra.
CL. *seu Clar.* Synaxarium græcum ms. collegii Claromontani seu Sirmundianum.
Chiffl. Menæa Græca mss. Chiffletii.
Chil. Typicon monasterii Chilandariensis ms., anni 1331.
Coisl. Codd. bibl. Coisl., n. 199 et 205, editi a Scholzio.
Copt. Synaxarium Copticum, citatum a Ludolpho et Bollandianis.
Crypt. Typicon græcum monast. Crypto-Ferratæ.
CP. Kalend. Ecclesiæ CPolitanæ, sæc. VIII, ed. a Morcellio. Romæ, 1788.
Cyth. Vitæ Sanctorum, ed. a Maximo Margunio, ep. Cytherorum, anno 1656.
Div. Menæa Græca mss. Divionénsia seu Chiffletiana.
Dom. Menæa gr. mss. Patrum Dominicanorum.
Euch. Euchologium Serbicum. ed. an. 1854.
Eph. Ephemerides græco-moscæ figuratæ, quas illustravit Papebrochius, Act. SS. Maii, tomo I.
Flor. Synaxaria græca bibl. Laurentianæ Florentiæ.
Goth. Synaxarium Evangelii Saxo-Gothani, sæculi XI. Edid. Matthæi.
CP. Synaxarium Calipolitanum, sæc. X, ed. a Scholzio.
Gen. Kalendarium græc. Genebrardi.
Hag. Dictionarium hagiographicum, edit. Petropoli, 1839 et 1862, incerto auctore.
Hier. Kalend. græc. Hierosolymitanum, sæc. X, ed. a Scholzio.
Horol. Horologium Počajovense, ed. an. 1802.
Iber. Synaxaria Ecclesiæ Ibericæ quorum excerpta vulgavit Brosset Junior in suo Chronico Iberico.
Itg. Martyrologium in usum monachorum Italo-Græciæ, ord. S. Basilii, ed. 1848.
Kal. Kalendarium Mosquense, ed. an. 1818.
Kiov. Varia Kalendaria Kioviensia et Patris David S. J.
Leop. Kalend. Leopolitana, an. 1648 et 1839.
Man. Manuale seu Regula iconographorum.
Marg. *seu Max.* Maximus Margunius, ep. Cytherorum. Cfr Cyther.
Maz. Menæa græca mss. Mazarinæa.
Med. Menæa græca mss. bibl. Ambrosianæ Mediolani.
Men. Menæa Communia, ad quorum calcem adjectum est Kalendarium pro singulis diebus anni, ed. Mosquæ, 1848.
Mg. *seu Meng.* Menæa Græca excusa Venetis annis 1585 et 1834.
Mosch. Officia propria eccles. Bulgaræ, ed. Moschopoli.
Mst. Kalend. Evangeliarii Mstislaviensis, ante annum 1117.
Msq. Synax. gr. bibl. Mosq. synod., edita a Matthæi.
Nan. Codd. mss. bibl. Nanianæ.
Neap. Kalend. Neapolitanum marmoreum, sæculi IX.
Novg. Kalendarium ex Chronicis Novgorodensibus excerptum.
Og. Kalend. bibliorum Ostrogensium, an. 1581.
Ostr. Kalend. Evangeliarii Ostromirani, annorum 1056, 1057.
Pg. Synax. gr. bibl. Parisinæ ed. a Scholzio.
Pp. *seu Pap.* Tabulæ Papebrochii figuratæ.
Pat. Patericon Kievocryptense, ed. Mosquæ, 1757.
Poss. Synaxarium Possevini.
Pr. *seu Prol.* Prologus, id est Menologium compendiosum, ed. Mosquæ, 1850.
Prem. Synaxarium Premysliense, ed. an. 1861.
Ps. Kalendarium excusum ad calcem Psalterii Glossati.
Put. Menæa Novgorodensia mensis Maii, scripta a Putiata, sæc. X-XI.
Rem. Kalend. Evangeliarii Remensis.
Rum. Codex Novgorodensis Musæi Rumiantsoviani.
Supr. Menæa Suprasliensia, Mensis Martii sæc. XI.
Sib. Siberi Menolog. metricum.
Sirl. Menologium cardinalis Sirleti.
Sirm. Menæa mss. Sirmundi seu Claromontana.
Siš. Sišatovacensis monast. Kalendarium, anni 1324.
Sp. Kalend. Sparvenfeldianum, ms.
Syn. Synaxarium græcum Nicodemi.
Taur. Menæa gr. aut cod. bibl. Taurinensis.
Tern. Kalend. Ternobiensis ecclesiæ ms. anni 1272.
Val. Synaxarium Horologii Valachici, ed. anno 1803, et Menæa febr. mss. bibl. Ossolinianæ, anni 1492.
Vat. Codd. Vaticani duo, editi ab Assemano in Kal. eccl.
Ven. Menæa Veneta ed. anno 1538.
Verš. Kalendarium Eccles. Græcæ Orientalis, ed. Petropoli, anno 1854, auctore Demetrio Veršinski.
Vind. Kalendarium ecclesiæ CPolitanæ, ms., sæc. XII, in bibl. Cæsarea Vindobonensi.
Ust. Ustav. seu Typicon, ed. Mosquæ. an. 1861.
Zogr. Kalendarium ad calcem Evangelii Zographiensis glagolitici, sæc. XI, exaratum literis cyrillianis, sæculo XII vel XIII.

ANNUS ECCLESIASTICUS GRÆCO-SLAVICUS.

PROTESTATIO AUCTORIS.

Quod protestari solent patres Bollandiani se in Actis sanctorum servatas velle Urbani papæ VIII Constitutiones; neque suis aliarumve relatis commentariis aliud pondus tribui quam sit historiæ ab hominibus errori obnoxiis scriptæ; idem ego in fronte hujus Anni ecclesiastici Græco-Slavici, qui tomi XI Octobris pars est, solemniter protestor; tanto magis quod documentorum defectu non semper facile definiri possit qui legitime qui illegitime colantur, quin etiam qui catholici fuerint, qui ab unitate ecclesiastica alieni; dein quod multa retuli non meo nomine et ut credantur, sed ex libris slavicis aliisque orientalibus ut examinentur : quidquid autem in his aut a vera fide aut a probatis ecclesiasticis moribus diversum sit (verbi gratia ecclesiæ catholicæ hostium laudes), id non minus improbo quam Evodius Assemanus aliique qui hæreticorum et schismaticorum scripta protulerunt in medium. Sed hæc omnia sparsim in ipso Anno ecclesiastico declaravi.

MENSIS JANUARIUS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromireno.

CIRCUMCISIO DOMINI NOSTRI JESU CHRISTI. (*Ita omnes codices slavici cum Bas. CPol. Hier. GP. Neap. etc*). ET MEMORIA PATRIS NOSTRI BASILII, ARCHIEPISCOPI CÆSAREÆ IN CAPPADOCIA (*Mstisl. et plurimi cum Bas. Neap. Hier. GP. Vind. Goth. Pg. Flor. Msq. etc.*).

Ex variis.

S. Basilii Ancyrani martyris (*Men. Prol. Kal. et recentiores cum Sirm. Chifl. Maz.*).

† Theodoti mart. (*Maz. Mg.*) † Gregorii ep., patris S. Gregorii Theologi (*Maz. Mg.*). † MM. Theopempti et Theodotæ (*Bas.*).

OBSERVANDA.

Circumcisio.

Etsi in codicibus Slavorum liturgicis prima Januarii constantissime vocetur *Circumcisionis dies*, et huic mysterio celebrando sit imprimis sacra, nihilominus tamen eadem die recolitur quoque memoria sacratissimi Nominis *Jesu*, quod in ipsamet circumcisione Puero fuit impositum. Testantur id hymni sacri, quos decantare initio anni solet Ecclesia Græco-Slavica, uti quando fideles alloquitur his verbis : *Venite gloriosum Christi Domini nomen in sanctimonia celebremus; hodie namque, quemadmodum Deum decet, vocatus est Jesus* (Ode 9); et iterum : *Octavo die circumciditur Dominator ut puer; nomen vero Jesu accipit ut Salvator mundi et Dominus.* Utrumque innuit inscriptio Slavica Tabulæ Græco-Moscæ, initio hujus mensis superposita, quæ latine ita sonat : *Octavi futuri sæculi vitam incessabilem repræsentat* (Januarius), *in quo Dominus circumcisus est et die octava vitæ nomen suscepit.* Ubi notabis allusionem ad vitam futuram, quæ utpote omnimode perfecta octonario numero mystice significari putabatur olim. In Euchologio autem Ruthenorum catholico festum hodiernum annunciatur hoc modo : *Circumcisio secundum carnem Domini Nostri Jesu Christi;* statimque additur sequens clausula : *Dominus Noster Jesus Christus ideo circumcisus est, ne legem transgredi videretur, neve dicere possent hæretici phantasticam fuisse ejus incarnationem : etenim et carnem verissime assumpsit Dominus, et legis non adversarius fuit sed consummator, baptisma pro circumcisione nobis donans.* Ibidem, in oratione dimissoria seu *ἀπολυτικίῳ* dicitur celebrari hodie simul cum Circumcisione pueri Jesu festum S. Basilii, archiepiscopi Cappadocii; et re quidem vera de utroque perpetuus sermo fit in officio hujus diei. Utrumque referunt similiter synaxaria, non tamen omnia. Et quidem Arcadianus codex sat antiquus habet solummodo *Circumcisionem Domini*, tacito Basilio, quemadmodum et Kalendarium CPolitanum, a Morcellio vulgatum. In Saxo-Gothano contra tacetur Circumcisio. Assemanianus codex glagoliticus, quem a prædicto CPolitano raro dissentire testatur idem Morcellius (Kalend. tom. I, pag. 220), similiter nihil habet de S. Basilio; Circumcisionem quoque annuntiat aliter ac cæteri, nempe : *Circumcisio octavaria Domini Nostri Jesu Christi;* ut ita conveniat cum Martyrologiis Latinis, quorum pleraque Octavam Nativitatis et Circumcisionem simul commemorant. Parisinus I plane eadem habet ac Arcadianus; quibus addendus Ruthenicus Possevini, Circumcisionem duntaxat referens, dum cæteri fere omnes cum Mstislavico utrumque festum exhibent, quamvis varii sint verbis. —

S. Basilius.

A Latinis ad eamdem hanc diem colitur S. Basilius una cum Circumcisione Dominica : *Depositio S. Basilii episcopi, cujus celebritas* XVIII *kalendas Julii, qua die ordinatus fuit episcopus, potissimum recolitur.* Ita Martyrologium Romanum. His duabus diebus Græcorum pietas sæculo XI addidit tertiam, SS. Basilio, Gregorio Theologo et Joanni Chrysostomo communiter dicandam; ut tres sint omnino dies sancto antistiti Cæsareensi sacræ, prima Januarii qua obiit, decima quarta Junii qua ordinatus est et trigesima Januarii. Harum secunda in nullo Græcorum synaxario reperitur, præter Horologium seu Horarium ad usum monasterii Cryptæferratæ et aliorum monasteriorum Ordinis S. Basilii, Romæ excusum. Iidem tamen monachi omnes solemnem faciunt primam memoriam una cum officio de Circumcisione. In Euchologio Ruthenorum catholico post festi annuntiationem additur sequens notula : *Basilius Magnus floruit circa annum 345, regnantibus Juliano Apostata et Valente. Patrem habuit nomine Basilium ex Ponto, matrem vero Æmiliam ex Cappadocia oriundam. Rexit ecclesiam Dei annos octo, menses septem, dies sexdecim, obiitque in pace, annos natus quinque supra quadraginta.* Plura in hac chronotaxi emendanda sunt aut elucidanda; juxta calculos a Bollandianis sociis prolatos ad XIV Junii, S. Basilius natus est anno 316, ad episcopatum evectus anno 370, die XIV Junii, e vivis cessit anno 379 plusquam sexagenarius. In Menæis Slavicis inseri solet Vita S. Doctoris, S. Amphilochio, episcopo Iconiensi tributa; verum nihil in ea esse Amphilochii jamdudum a viris eruditis demonstratum est. Nec minus constat diem hunc in memoriam mortis S. Basilii antiquitus fuisse celebratum. Id egregie confirmatur ex Kalendario marmoreo Neapolitano, in quo ad kalendas Januarii sic scribitur : *DP. S. Basilii*, id est *Depositio. Est autem*, advertit cl. Mazochius, *huic kalendario perpetuum, ut diebus emortualibus depositionis nota præscribatur.* Imo ex Nazianzeno observat doctissimus Josephus a Puteo, Ordinis S. Basilii abbas generalis, ab Assemano citatus, diem festum S. Basilii, non multo post ejus obitum celebratum (Kal. t. VI, pag. 4). Attamen Kalendarium Morcellii CPolitanum nullam prorsus facit S. Doctoris mentionem, neque ad præsentem diem, neque ad aliam quamcumque. Contra, Synaxaria Slavica fere omnia, ut supra attigi, eum hoc die referunt pluribusque titulis exornant.

DIES II JANUARII.

exornant. Mstisl. legit ita : *Memoria venerabilis Patris nostri Basilii;* similiter et Sišatovacense. Nec in alia re Remense discrepat ab utroque, nisi quod *Sanctum* dicat loco *Venerabilis*. Rumiantsovianum suo modó habet : *Eadem die Sancti Basilii* MAGNI *Antistitis*. Titulum *Magni* exhibent reliqua synaxaria fere omnia, sive impressa sive manuscripta, Vaticanum utrumque, Ostrogense, Capponianum; Leopolitanum vero, quod citavimus supra, et Menæa Slavonica annuntiant plenius : *Sancti Patris nostri Basilii Magni, archiep. Cæsareæ Cappadociæ*, quemadmodum et Menolog. Basilii imperatoris. — Eadem Menæa, Prologus et Kalend. Mosquense exhibent alium S. Basilium, patria Ancyranum et martyrem. Passus est hic Cæsareæ in Cappadocia sub Juliano, fuitque coævus alteri Basilio Ancyrano, martyri et presbytero, cujus festum agitur 22 Martii. Commemoratur etiam in cod. Rumiantsoviano et in Menologio Basilii imperatoris, sed ad diem Januarii secundam; ex qua in primam a recentioribus translatus esse videtur, propter sanctum antistitem cognominem, in cujus diœcesi martyrii palmam reportaverat. Talis nempe mos est Ecclesiæ Orientalis, alibi a nobis declaratus. (Cf. Act. SS. Oct. t. X, in Vita B. Arethæ, monachi Kievo-cryptensis, pag. 864). Menologium porro Mosquense, de hoc sancto agens : *Notum sit*, ait, *duos fuisse Basilios Ancyranos, quorum alter erat presbyter et colitur die* XXII *Martii. alter e numero non consecratorum; de quo nobis hodie sermo. Uterque passus est sub Juliano imperatore a præside Saturnino; at non in eodem loco.* In Actis SS. agitur de priore die secunda, omisso posteriore. — SS. Theopemptus et Theodota in Menologio Basilii vocantur martyres; in aliis erronee parentes SS. Cosmæ et Damiani. Distinguendi sunt a SS. Theopempto et Theona MM., de quibus ad diem quartam. Eorum acta habes in Act. SS. XXVII sept., pag. 428 et seq. Cf. Siberum ad 2 Jan. et quæ a nobis dicenda sunt ad diem proxime sequentem. — S. Gregorii laudes fusissime prosequitur S. Gregorius filius, cognomento Theologus, in oratione funebri, quam ex interpretatione latina Billii vulgavit Bollandus in Actis Sanctorum ad hanc diem, pag. 21 et seqq.

S. Basilius Ancyranus. — *SS. Theopemptus et Theodota.* — *S. Gregorius.*

DIES II.

Ex Ostromirano.

[MEMORIA S. APOLLINARIÆ. ET VENERABILIS PATRIS GREGORII THAUMATURGI IN ACRITO. ET VIGILIA SANCTORUM THEOPHANIORUM.]

Ex variis.

S. Silvestri papæ (*Par. Ass. Mst. Prol. et reliqui cum Bas. Neap. Hier. Gp. Vind. Pg. Nan. Flor.*). S. Basilii Junioris (*Rum. cum Bas. Maz. Mg. Sirl.*). S. Petri in Atroa (*Rum. cum Sirm.*) S. Theogenis, episc. Parii et martyris (*Men. Prol. Kal. cum Mg.*). Silvestri mon. Crypt. (*Pat.* Profestum Luminum (*Rum. cum Hier. Gp. ét aliis*). Post festum Natalis Christi (*Mstisl.*).

† Theopempti et Theodotæ, matris SS. Cosmæ et Damiani (*Mg. Sib.*). † Marci, Surdi (*Mg.*). † Sergii, mart. (*Mg.*). † Theopisti, mart. (*Mg.*). [Cosmæ, patr. CPolitani (*Mg.*)]. † Silvestri Troynopolitani in Sicilia, mon. Ord. S. Basilii (*Italg.*).

OBSERVANDA.

SS. Apollinaria et Gregorius Acritensis.

Præter Ostromiranum codicem, nullus alius, quantum sciam, agit hac die de SS. Apollinaria et Gregorio Acritensi; dum plerique commemorant utrumque Sanctum ad diem hujus mensis quintam, ut videbimus modo. Hunc errorem irrepsisse in codicem Ostromiranum merito suspicatus est eruditissimus in slavicis vir Nevostrujev, ea potissimum ratione ductus, quod post nomina S. Apollinariæ et S. Gregorii in prædicto synaxario continenter veniat Theophaniorum vigilia, quæ certo certius ad diem Januarii quintam pertinet. Error facile oriri potuit ex similitudine litterarum в̃ et є̃, quibus Græcorum more utuntur Slavi ad significandos numeros 2 et 5 : qua forsan similitudine deceptus, legit amanuensis alterum pro altero. Adde, quod Gregorius diaconus, qui Evangelium illud in Ostromiri usum exaraverat, oscitantiæ suæ et inscitiæ non unum prodat argumentum, indigitandum suo loco. Itaque conjecturæ eruditissimi professoris Nevostrujev eo libentius subscribo, quod in Synaxariis Slavicis, de quibus potissima cura mihi incumbit, S. Apollinariæ nomen repererim ad diem quartam aut quintam, S. Gregorii autem duntaxat ad quintam; qua ideo melius agetur de utroque. — Venientibus ad S. Silvestrum papam imprimis notandum est, in Ostromirano synaxario memoriam sancti Silvestri fieri, præter hanc diem, etiam ad trigesimam primam Decembris, juxta Latinorum morem; atque in hoc differre ab omnibus aliis synaxariis tum Slavicis, tum Græcis, quæ de S. Silvestro agunt duntaxat secunda Januarii; convenire autem cum Kalendario marmoreo Neapolitano, quod agit de hoc pontifice utraque die. Et quidem ad secundam Januarii habet : *Depositio Silvestri papæ*, non secus ac Ephemerides Græcorum metricæ (Act. SS. t. I Maji), sequentem versum exhibentes : Θυμὸν ἀποπνέει Σίλβεστρος δευτέρῃ ἠοῖ (Spiritus efflatur Silvestri die secunda). Errare utriusque Kalendarii auctorem observat Mazochius, nescio an recte; depositionis enim notam in nullo alio synaxario Slavico deprehendi, ex sequentibus lectionibus patebit. Sic Mstislavicum habet : *Memoria venerabilis Patris nostri Silvestri;* similiter et Sišatovacense, omissa sola voce *Memoria*. Ostrogense omittit eamdem vocem, mutatque *venerabilem* in *sanctum*, more recentiorum. Assemanianum legit : *Sancti Silvestri papæ Romani*. Eodem modo habent Vaticanum secundum, vacante primo, et recentiora fere omnia. Rumiantsovianum paulo aliter: *Sancti magni consecratoris* (id est pontificis) *Silvestri*. Parisinum, Possevinianum, Capponianum simpliciter: *S. Silvestri*. Ephemerides Papebrochii figuratæ nudum nomen, pro more, exhibent; at in manuscriptis additur : *Papa Romanus*. His omnibus prævivit Menologium Basilianum (tom. II, pag. 78), ubi legimus ita: *Memoria S. Patris nostri Silvestri, papæ Romani*. Convenit Missale Venetum, excusum anno 1538. In nullo tamen codice, præter Ostromiranum occurrit forma illa : *papež* (papa), apud occidentales Slavos usitatissima. Optimas de S. Silvestro annotationes scripsit Assemanus (Kalend. t. VI, pag. 8 et seq.); ex his unam huc referendam censeo, nimirum fabulam illam de bove a Judæo interfecto, et a S. Silvestro ad vitam revocato, uti fingunt Acta Sancti antiqua, et inepte repetunt Menologia Slavica. — Rumiantsovianum solum est ex Slavicis, in quo repererim sanctum Basilium cognomento *Novum* seu *Juniorem* ad hanc diem. Adest quidem sanctus ille in Menologio imperatoris Basilii græco, ad

S. Silvester. — *S. Basilius Novus.*

Dies II Januarii.

ad quod constanter recurrendum est, ubi de Synaxariis Slavicis agitur; at omni cognomine destitutus prodit, cum annuntietur his verbis: *Ἄθλησις τοῦ ἁγίου μάρτυρος Βασιλείου*, quod est, *certamen sancti martyris Basilii*. Porro agi hic de S. Basilio Ancyrano, martyre, quem Menæa Slavica memorant ad diem præcedentem, indubium est ex Menologiis Græcis Sirleti, Sirmondi, Mazarini, et aliis.

S. Petrus Atroæ.

Basilio Juniori adjungitur ibidem: *Sanctus Petrus qui in Atroa*. Colitur a Latinis cum cognomento Balsami seu Abalsami, tertia Januarii. Ad eamdem habent: Menæa Græca excusa: *Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Πέτρου τοῦ Σημειοφόρου, ἐν τῷ ἁγίῳ Ζαχαρίᾳ τῆς Ἀτρώας κειμένου*, *Eadem die commemoratio S. P. N. Petri Semeiophori*, (quod est signiferi) *in æde S. Zachariæ Atroæ jacentis*. Hæc eadem leguntur in Menæis Sirmondianis mss., ad diem secundam. Jamvero hic Petrus idem est quem Acta latina, Menæa ut vocantur Communia et Prologus Rumiantsovii consignant tum ad diem undecimam Januarii, tum etiam ad XIV Octobris. (Cf. Assem. Kal. VI, pag. 60.) Insuper Menæa Slavica memorant S. Petrum Atroensem ad diem XIII Septembris, adduntque eum non differre ab alio Petro Aphirensi, cujus memoria agitur ad V ejusdem mensis. Rem totam de hoc Sancto accurate discussit Assemanus, Kalendariorum t. VI, ad XII Januarii, qua colitur Petrus a Russis hodiernis, ut dicemus suo loco. An die II Januarii loco III ejus natalis olim ageretur, quia illa die Cæsareæ passus esse dicitur in Actis ejusdem Syriacis, teste Assemano, pag. 61, definire nequeo. —

S. Theogenes.

S. Theogenes habetur in Prologo et in Kalendario Mosquensi recentiori, et hac eadem die legitur apud Notkerum. At Menologium Basilii imperatoris et Prologus Rumiantsovianus agunt de S. Theogene ad diem quartam; Romanum vero Martyrologium ad tertiam simul cum duobus aliis martyrii sociis Cyrino et Primo. (Cf. Act. SS. Jan. t. I, pag. 133.) Tertia quoque referuntur in Sirm. et Med. Quod si quæratur, cur ita ad varios dies adscriptus sit, non una posset ratio suppeditari, si per tempus liceret. Plura desiderantem remittimus ad Acta SS., ubi legi poterunt Acta hujus S. Martyris. Rum. habet mendose: *Eageni*. Men. et Prol. referunt eum his verbis: *Eodem die sancti martyris Theogenis, qui episcopus erat Parii Hellespontici, et a Zylicinthio tribuno cæsus et in mare demersus occubuit.* Versinski in Menol.: *Theogenis, episcopi Parii*. Episcopus Parii vocatur etiam in Menologio Basiliano picto. At non episcopum, sed episcopi filium fuisse conjecit Rosweydus noster, consentientibus hagiographis Bollandianis. —

Profestum.

In Rum. additur primo loco: *Profestum Illuminationis* juxta morem Græcorum, qui quatuor dies profestos Epiph. præmittunt, ut recte emendavit Assemanus Papebrochium dicentem, ad IV Jan. Mrlg. Græc. metrici, tres tantum dies profestos præmitti a Græcis. Minus recte tamen addidit Assemanus, id constare ex codicibus Vaticanis Ruthenicis, a nobis etiam sæpissime citandis, cum neuter ullum profestum contineat, et solus secundus vigiliam habeat die V. Mstisl. singulariter legit: *Post festum Natalis Christi*, quod vel sabbatum vel dominicam post Natales Christi indicat, quemadmodum in cod. Vaticano primo ad XXX et XXXI Decembris legitur: *Nativitatis Christi*. —

S. Silvester Siculus et Kioviensis.

Præter S. Silvestrum pontificem Romanum, duo alii Sancti ei cognomines referuntur hodie, quorum alter erat monachus Italo-Græcus, ex ordine S. Basilii Magni, alter Kioviensis, ex monasterio Cryptensi. Prior commemoratur hodie ob natalitia, et iterum referetur die IX Februarii et II Maii (teste Bollando, pag. 124). De posteriore agit brevis notitia in capite Memoriarum Slavicarum inferius danda. —

SS. Theopemptus et Theodota.

In Menæis Græcis excusis S. Theodota diserte vocatur mater SS. Cosmæ et Damiani, tacito Theopempto; similiter in commentariis sat prolixis de sanctis his anargyris, quæ Actis SS. inserta sunt ad XXVII Septembris, nullum indicium reperitur, quo Theopemptum eorum patrem fuisse appareat. Hinc errore *parentes* SS. Cosmæ et Damiani vocantur Theopemptus et Theodota in Indice manuscripto ad Menæa Græcorum excusa, quem in usum suum confecerat Papebrochius. In Menologio Basilii præferunt titulum *martyrum*. Cæterum de eis sermo recurret alio loco. —

Cosmas.

Agitur de Cosma I, cognomento Hierosolymitano, qui vixit anno 1075. Hic in Menæis Græcis thaumaturgi titulo decoratur; a Bollandianis vero sociis ut *homo non parum de schismate suspectus* in Sanctorum senatum non admittitur, sed inter prætermissos ad hanc diem relegatur. (Cf. Chron. Patr. CP., t. I, Aug. num. 764.)

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Monitum. Hic in mentem revocanda sunt nonnulla ex iis quæ dicta sunt in præfatione, nimirum nos neque Silvestri, qui primo loco prodit, nec ullius ex sequentibus cultum vel proponere velle vel approbare, sed eorum duntaxat qui inter catholicos legitime cælitum honores adepti sint. Siquidem hanc quæstionem jam nunc de omnibus versare prorsus impossibile est, de nonnullis id facere supervacaneum foret. Quapropter hæc disquisitio, quantum ad singulos attinet, necessario reservanda est ad diem quo in Kalendariis referuntur, et ad quem eorum cultus in Actis Sanctorum vel in operis supplemento, pro more examinabitur. Cæterum ipsis verbis scriptorum slavicorum loqui plerumque conati sumus: quod meminisse velit lector maxime iis locis, quæ ad sanctimoniam aut cultum pertinent; ne his de rebus quidquam nos ipsos jam nunc asserere existimet.

Silvester, mon. cryptensis.

Silvestri nomen in Kalendariis desideratur, et quandonam obierit, definiri nequit, quamvis revocandus sit ad sæculum XII vel XIII. Colitur hac die in monasterio Kievocryptensi, ubi corpus ejus asservari dicitur in crypta Antonii. In moribus scilicet Ecclesiæ Ruthenicæ est antiquioribus sanctis proprios cognomines sociare, quorum dies emortualis ignoratur, uti fusius declaratum est a me alibi. (Vide Acta SS. Octobr., tom. X, pag. 864, num. 1.) Cæterum idem mos sociandi sanctos cognomines apud Latinos quoque in usu est, neque minus frequenti. A scriptoribus indigenis vocatur *Silvester obediens et miraculorum patrator*; immo, si Muravievio fides adhibenda, non diversus est a Silvestro monacho, Chronicæ Nestoris continuatore; quod nemo alius, quod sciam, dixerat unquam: sed usitatum est huic auctori talia adferre, quæ nusquam alibi reperias, nedum suspicari possis, cum sæpissime manifestæ veritati contraria sint.

1) Cfr. Descriptio Lauræ Kiov., pag. 87. 2) Diction. hagiogr. pag. 49. 3) Murav. Vitæ SS., pag. 2.

Juliania

Dies III Januarii.

Juliania Muromiensis.

Juliania vidua, quæ venit secunda inter slavos, colitur tantummodo in vico Lazarevskoi dicto, provinciæ Muromiensis, ubi degit. Eam inter Sanctos Muromiensis ecclesiæ numerari testatur codex quidam mss. sæculi XVII, a Muravievio citatus et cui inscribitur : *Liber dictus de Sanctis Russis etc.* Parentibus nobilibus nata, pietate et amore erga pauperes enituisse traditur Juliania, divino potius magisterio quam humano edocta. Dum annum ageret decimum septimum, ut parentibus obsecundaret, nupsit viro cuidam nobili et christiano, nomine Gregorio. Conjux fidelissima, humilitatis, caritatis et patientiæ erga omnes, immo erga mancipia moribus difficiliora, eximia dedit exempla, pauperibus largas eleemosynas clam erogans, orationi noctes integras impendens, jejuniis et humicubationibus corpus domans, in adversis fortis, in tentationibus sui victrix. Beatissimam Mariam Virginem et S. Nicolaum Myrensem, thaumaturgum, peculiari cultu prosequebatur, illudque unice anhelabat, ut, relicto mundo, vitam ageret perfectiorem; atque interea a marito suo impetravit, ut castum conjugium illibatumque servaretur deinceps ab utroque. Mortuo marito et duobus filiis, Deo sese arctius adstrinxit Juliania, bonisque omnibus (erat autem dives satis) in egenos distributis, pauperculæ instar victitavit parcissime, semper tamen affabilis ac hilaris. Tandem ad grandem ætatem progressa, in morbum lethalem incidit, obiitque inter fundendum preces, anno 1613, sacramentis refecta et a filiis famulisque circumdata. Hæc contractius ex Vita Julianæ quam conscripsit ipsius filius, nomine Callistrates, edidit vero N. Kostomarov juxta codicem manuscriptum sæculi XVII, olim Tsarskianum (n° 129), in monumentis litterariis infra citandum. Ejusdem vitam elegantiore calamo exaratam et commentariis criticis, non semper tamen probandis, instructam, vulgavit cl. Buslaiev, in universitate Mosquensi professor, sæpius a me in decursu hujus operis citandus.

1) Cfr Kostomarov, Monum. liter. russ. antiquiora, tom. I, pag. 63 et seq. 2) Buslaiev, Lineamenta historica liter. russ. et artium. tom. II, pag. 281 ad 330. 3) Muraviev, Vitæ Sanct. ad hanc diem. 4) Dict. hag. ed. 1862, pag. 127.

DIES III.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Martyris Gordii (*Par. Vat. 2. Rum. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Neap. Hier. Gp. Vind. Pg. Msq. Flor. Nan. Sirm. Maz. Mg. etc.*). S. Prophetæ Malachiæ et Profestum Luminum (*Mst. Rum. Men. Prol. Kal. Hor. cum Bas. Hier. Gp. Pg. Nan. Sirm. Maz. Chif. Mg.*). S. Michææ prophetæ (*Sišatovac.*) [Isidorus cum Sociis LXXII (*Dict. hag.*)].

† Petri signiferi (*Mg.*) † MM. matris et duorum filiorum (*Mg.*). † Theogenis, ep. et mr. (*Sirm. Med.*). † Theopempti et Theonæ, MM. (*Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Gordius et Malachias.

Ostromiranum vacat usque ad diem sextam; silet etiam Assemanianum glagoliticum tum hac die, tum duodecim sequentibus. Assemanus observat utrumque sanctum antiquis martyrologiis latinis esse ignotum, ac proin ex græcis hodierno romano illatum, ubi Gordius ponitur ad hanc diem, Malachias ad XIV ejusdem mensis. Codex Parisinus primus nominat tantummodo Gordium, ut supra; de Malachia vero agit die proxime sequenti his verbis: *Prophetæ Malachiæ.* Codex Vaticanus secundus: *Gordius martyr.* Mstislavicus, contra, omisso Gordio, meminit solius prophetæ Malachiæ, modo supra indicato, nec videtur brevitatis causa id factum esse, cum continenter addatur ibidem *profestum Luminum.* Notandum hoc est eo magis, quod uterque sanctus legatur tum in Menologio Basilii, tum in duobus synaxariis sæculi X, Hierosolymitano et Calipolitano, quæ edidit Scholz. Item Rum. synaxarista jungit utrumque his verbis : *Memoria sancti prophetæ Malachiæ et sancti martyris Gordii.* Et ita fere omnes alii. —

Michæas.

In solo *Sišatovacensi* hodie legitur : *Sancti prophetæ Michææ;* quod etsi nusquam alibi reperire est, non tamen ideo mendum esse dixerim, scriptoris socordiæ tribuendum. Potest enim supponi peculiariter cultum fuisse S. Michæam prophetam in ecclesia monasterii Sišatovacensis, et sive ob hanc rationem sive ob aliam quamlibet translatum ad hanc diem ex die quinta, qua celebratur non tantum in Menologio Basiliano, sed et in codice Rumiantsoviano. Uter vero ex duobus prophetis hujus nominis hodie celebretur, videri poterit apud socios Bollandianos, ad diem XV Januarii et XIV Augusti. Cæteri codices concordant cum Rumiantsoviano, ut diximus, nec nisi in minutiis discrepant. Ephemerides Papebrochii brevissime, de more: *Malachias. Gordius.* Menæa Mosquensia : *Memoria S. prophetæ Malachiæ; eodem die passio sancti martyris Gordii.* — Synaxarium Mstislavicum, Ostrogense et recentiora addunt profestum Illuminationis seu Theophaniæ; et quidem Ostrogense et alia primo loco, Mstislavicum vero secundo. —

Isidorus.

De Isidoro ejusque sociis, quos hodie commemorari ait Muraviev, nescio qua auctoritate nixus, melius agetur VIII Januarii, eorum die mortis.

DIES IV.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Malachiæ prophetæ (*Par.*). Passio S. Theogenis (*Rum. cum Bas. Sirm. Sirl. Flor. Taur.*). SS. Theopempti et Theonæ (*Rum. cum Bas. Sirl. Sirm.*). S. Theoctisti, socii S. Euthymii (*Prol. Men. Siš. Poss. Og. Leop. Kal. Hor. cum Sirm. Med. Msq. Mg.*). S. Apollinariæ (*Prol. Mg.*). Synaxis 70 Apostolorum (*Par. 2. Leop. Men. Vat. 2. Og. Prol. et alii cum Vind. Pg. Msq. Mg. etc.*). SS. Zosimi et Athanasii commentarisii (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Hier. Sirl. Sirm. Maz. Mg.*). Profestum Luminum (*cum Hier. GP. Flor. Nan.*). [Memoria monachorum Vatopedi (*Ath.*). Onuphrii a Turcis occisi (*Ath.*)].

† Pauli Thebæi (*Hier. Nan.*). † Euthymii Junioris (*Sirm. Med.*). † Theoctisti Confes. (*Sirm.*). † Theoctisti Cucumi in Sicilia (*Sirm. Italogr.*) † Syncleticæ (*Bas. Sirm. Sirl.*). † Metrophanis, patr. CPolitani. (*Neap.*). † Sex martyrum (*Mg.*).

Cod.

OBSERVANDA.

S. Malachias. Cod. Par. omnium antiquissimus breviter, pro more : *Prophetæ Malachiæ.* — Mstislavicus, toties a me citandus, vacat, saltem in exemplari typis excuso, quo usus sum, dum hæc scriberem. *SS. Theogenes, Theopemptus et Theonas.* —Prologus Rum. refert *Eagenem*, loco Theogenis, simul cum Theopempto et Theona, quos omnes exhibet etiam Menologium Basilianum vocatque martyres. De Theogene dictum est supra, ad secundum hujus mensis. Duos reliquos, Theopemptum et Theonam, nominant cum Menæis Græcorum excusis synaxaria recentiora ad diem sequentem. Iidem hodie commemorantur in nonnullis synaxariis venerandæ antiquitatis, quæ citavimus supra, et nominatim in Menologio Basilii imperatoris, ut mireris, qui asserere potuerit Assemanus in illo Menologio de eis agi die quinta (Calend. VI, p. 17). —Siš. et Chil.: *Sancti Theoctisti.* *S. Theoctistus.* Og. : *Venerabilis Theoctisti.* Possevinus vero legit : *Concilium Theoncistæ*, duo festa in unum perperam conjungens, perinde ac si synaxis illa apostolorum ad Theoctistum referretur. Non melior est *Theretistus* Genebrardi. Papp. et Vat. II., omittunt Theoctistum. Menæa slav : *Eadem die memoria venerabilis patris nostri Theoctisti, Cucumi in Sicilia.* Minus recte habet Prologus Mosquensis excusus : *Vener. Patris Theoctisti, socii S. Euthymii Magni*, confundens scilicet Theoctistum siculum, abbatem Cucumi, cum alio Theoctisto, in Palæstina, quem ad 3 septembris referunt synaxaria. — *SS. Apollinaria et Syncletica.* S. Apollinariam a S. Syncletica probe discernunt Menæa Græca, quamvis priori quoque cognomen Syncleticæ tribuant. S. Apollinariæ meminit hodie Prologus excusus, ab aliis hac in re dissentiens. Syncleticam, Sirleto *Encleticam*, referunt quædam Synaxaria Græca antiquiora. Nos de utraque agemus cum Slavicis codicibus die sequenti. — *Synaxis 70 Apostolorum.* In Menologio Slavico majore subditur catalogus omnium discipulorum, qui a Christo Domino electi fuisse dicuntur, numero septuaginta, quibus adduntur Dionysius Areopagita et Simeon Niger. De eorum nominibus et numero breviter solideque disseruit Cuperus in commentario historico-critico ad diem XV Julii, pag. 16. Quamvis autem fuerint illi discipuli numero 72, tamen in synaxariis annuntiatur numerus septuagenarius, brevitatis causa, ut sentit Cuperus modo laudatus. —Menæa et Prologus habent dein : *S. Zosimus. S. Athanasius.* *Et sanctorum martyrum Zosimi monachi siculi et Athanasii commentariensis.* Martyres quoque vocantur in Menæis Græcis et Menologio Basilii. De solo Zosimo meminerunt Gallipolit. et Florent. — *Profestum.* Profestum in quibusdum recentioribus synaxariis ponitur primo loco. — *Metrophanes.* Metrophanis patriarchæ festum nusquam hoc die consignari observaverat jam Mazocchius; solet namque referri ad IV Junii, quando et in marmore Neapolitano iterum recolitur. — *Eustatius.* De Eustathio, archiepiscopo Serbiæ, dicemus modo in Memoriis Slavicis. — *Monachi Montis Atho.* Innati in Romanam Ecclesiam sanctamque cum ea unionem odii signa frequentissima deprehendas in libris, in quibus gesta et conversationem suorum, ut putant, sanctorum, enarrant Græci et Russi. Argumento est *Patericon Montis Atho*, Vitas continens eorum omnium, qui in Monte Atho virtutum fama dicuntur enituisse. In hoc namque sequens legitur annunciatio ad præsentem diem : *Sancti Martyres a Michaele Palæologo imperatore et a patriarcha Vecco latinizantibus passi eo quod utrique hæresim eorum exprobrassent.* Deinceps enumerantur monachi, qui in variis monasteriis persecutionem passi esse finguntur, nimirum Euthymius, hegumenus Vatopedi, cum duodecim sociis, quorum memoria dicitur recoli hodie. Euthymio adduntur viginti et sex alii e monasterio Zographi, igne combusti in pyrgo seu turri, die X octobris, qua commemorantur æque ac XXII septembris; præterea alii quidam ascetæ monasterii Iberorum, quorum memoria celebratur die XIII Maii; denique totius Montis Atho protohegumenus cum sociis, quorum annua commemoratio fit in monasterio Caryarum, omnium præcipuo, quinto die Decembris. Mitto pseudo-martyrum horum nomina; simul et Veccum patriarcham a calumnia, qua eum auctor schismaticus impetit, vindicare supersedeo. Multa de catholicis circumferuntur quæ non modo falsa sunt, sed et prorsus incredibilia ac talia quæ ne potuisse quidem accidere videantur; cujusmodi est illud Joannis Comneni in Descriptione Montis Atho, Romanum pontificem, in Montem Atho profectum, monasteria quædam compilasse et incendisse, quod monachi illic degentes nollent eum adorare. *Hujusmodi artificio*, ait illius Descriptionis editor, Montefalconius, *utuntur Græcorum præsules et primores, ut cæteri Græci, odiosis hujusmodi narrationibus decepti, in schismate detineantur.* Palæographiæ Græc. lib. VII, p. 434. Negari tamen non potest hujusmodi commentis subesse interdum aliquale saltem fundamentum. Cum, exempli causa, regeritur fabula ista Comneni, imo cum volumen integrum, *Paradisus mentalis* dictum, profertur a Græcis et Russis, in quo invasiones Latinorum in Montem Atho fuse narrantur, multumque forsan exaggerantur, in memoriam redit pulcherrima epistola Innocentii III, ad monachos Athonitas anno 1214 data. In hac summus pontifex, loquens de quodam *Dei* et *ecclesiæ inimico, qui, latrunculis congregatis in quodam castro, quod idem in Monte* (Atho) *construxerat per auxilium brachii sæcularis, non solum ecclesias vestras*, ait, *tanquam prædo sacrilegus et crudelis, auro, argento et ornamentis omnibus spoliavit, verum etiam ut pecuniam exhauriret, quam* (monachos) *credebat ille perditionis filius congregasse, tanquam insanus carnifex atque tortor peremit crudeliter quosdam vestrum multiplici genere tormentorum; sed tandem sua prava intentione frustratus, exinde per imperatoris potentiam est dejectus.* (Epist. tom. II, pag. 829-830, ed. Paris. 1682.). Quibus recitatis, solatur monachos Romanus pontifex eorumque privilegia omnia confirmat et communit; bona vero omnia sub Beati Petri et sua suscipit protectione. In alia quoque epistola, anno 1281 ad eosdem agioritas data, conqueritur idem pontifex de episcopo Sebastiensi; qui, cum custodiam monasteriorum Montis Sancti, quæ ad sedem apostolicam immediate pertinere dicebantur, suscepisset, *eas commisit enormitates, quæ non sunt dignæ relatu*, ac propterea a prædicta custodia apostolica auctoritate penitus fuit amotus. (Ibid. pag. 424). Fieri itaque potuit, ut tum *enormitates* illæ, tum etiam incursiones, temporum decursu obliteratæ, ipsimet pontifici Romano ab ignaris hominibus fuerint tributæ. Quod ad Michaelem Palæologum spectat, narratur quidem ille oppugnatores unionis ecclesiasticæ, pro qua acerbiori forsan zelo laborabat, variis pœnis afflixisse, teste Pachymere. Verumtamen de monachis Montis Atho nullum facit mentionem idem Pachymeres, cæteroquin parum æquus judex. — *Onuphrius seu Manassius Gabrovensis.* Magnum profecto apud Græcos numerum exstare eorum, qui recentiori ætate à Turcis crudeliter perempti sint, facile dabit catholicus quisque, quin eos propterea inter martyres Christi recensere velit: contra veluti veros martyres eos venerantur cultuque ecclesiastico honorant græci. Horum autem numero censetur Onuphrius quidam, in baptismo

DIES IV JANUARII.

baptismo Matthæus, e vico Gabrovo diœcesis Ternobiensis oriundus, atque initio sæculi hujus interfectus. De quo sequentia narrant auctores indigenæ, vel ideo hic non prætermittendi quod simillima referunt etiam de aliis, quos dicunt, martyribus, Turcarum crudelitate peremptis. Ferunt igitur Matthæum, a parentibus, dum adhuc puer octennis erat, severius ob quoddam delictum castigatum, coram Turcis imprudenter declarasse se ad Mahometum transiturum, promissisque staturum, ni a parentibus impediretur. Adolescens factus in monasterium Chilandariense abiit Matthæus, ibique non modo habitu monastico minori indutus est, sed et diaconatu auctus. Mox præteritorum pœnitens, et simul exemplis Euthymii, Ignatii et Acacii accensus, quos pro orthodoxia sanguinem fudisse acceperat, simile mortis genus concupiscere cœpit, quo infantiæ delictum expiaret. Ne autem tanto certamini subeundo imparatus esset, per quatuor integros menses durissimam egit pœnitentiam, parvula cellula inclusus, solo pane et aqua parcissime vescens, profundas ad terram usque inclinationes, græcorum more, ter millies et quingenties quotidie faciens, minus profundas vero pæne innumeras. Tum, assumpto magno schemate, cum nomine Manassiæ, in insulam Chium navigavit, sene quodam Gregorio comite, atque plurium concivium in nova martyrii palæstra magistro. Ibi, octiduo in oratione peracto, sumptaque sacra communione, feria VI, utpote Passioni dominicæ sacra, ad tribunal sponte sua se sistit Onuphrius : Christianam fidem a se olim negatam, nunc vero se facti pœnitere, Mahometis placita detestari ac exsecrare, denique se mori malle quam Christum negare. Quamobrem in carcerem missus, paulo post gladio jugulatur et in mare projicitur, sacco inclusus, anno 1818, die Januarii quarta, vitæ suæ trigesimo secundo. Id specimen esto novorum martyriorum; quorum ea fere omnia, quæ annuis officiis recoluntur, studiose præter Christi consilium et sanctam communemque prudentiam quæsita sunt : ita ut mons Athos martyriorum officina dici possit. Cfr Pater. Ath., t. II, p. 335.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Eustathius, archiepiscopus Serbiæ.

Vitas archiepiscoporum Serbiæ fusiore calamo exaraverat Daniel, eorum ultimus ordine, in libro cui titulus *Genealogia* (Rodoslov). Easdem breviter contractas exhibet *Narratio,* in opere periodico *Glasnik* typis vulgata ; atque inde deprompta sunt fere omnia quæ de Eustathio hic subjiciuntur. Antea tamen præmonendus est lector, Eustathium, aliis Eustratium, nomine forsan in baptismate indito, fuisse Serbiæ archiepiscopum ordine sextum, atque coli apud Serbos ut sanctum, quemadmodum et omnes decessores ejus, si unum excipias Danielem I, qui Ecclesiæ Serbicæ præerat medius inter Joannicium, cui successit Eustathius, et Sabam II, Arsenii I successorem, præeunte omnibus S. Saba hujus nominus primo. Igitur Eustathius, patria Budimlensis, inde ab infantia Deum creatorem suum eximie amavit. Juvenis factus, paternam domum clam reliquit, et monasticum habitum tonsuramque suscepit ab episcopo Neophyto, in ecclesia monasterii Zentensis S. Michaelis Archistrategi, ubi sedem episcopalem instituerat S. Sabas I, et sacrum baptisma acceperat S. Simeon Nemania, S. Sabæ parens, ut in utriusque Vita refertur ad diem XIV Januarii et XIII Februarii. Religiosæ vitæ curriculum tanto fervore iniit Eustathius, ut fratribus admirationi esset, orationis studio, rerum terrenarum contemptu, laboribus assiduis et exactissima obedientia eis prælucens. Proprium cibum egenis ad se venientibus erogabat, famem patiens ipse. Amore Jesu Domini accensus, cum sepulcrum ejus vivificum et loca sacra adire concupisceret votaque cordis sui Deo in orationibus commendaret instanter, ecce duo monachi peregrini eodem, quo Eustathius desiderio capti, in monasterium S. Michaelis veniunt. Factumque est ut, quem communi voto et proposito jamdudum sibi junctum habebant, re quoque ipsa itineris Jerosolymitani socium adnumerarint. Navigavit igitur in urbem sanctam Eustathius, et universa loca, Christi Domini memoria illustrata, summa pietate obivit. Peregrinatione absoluta, Montem Sanctum repetiit, quo vitæ reliquum procul a tumultu degeret, sedemque suam fixit in celeberrimo monasterio Chilandariensi, quod popularibus excipiendis exstruxerant SS. Simeon et Sabas. Verum Deus, qui exaltat humiles, noluit, ut sub modio lateret Eustathius, quem, uti lucernam ardentem, decreverat ponendum super candelabrum totius Ecclesiæ Serbicæ. Nimirum, virtutum ejus fama longe lateque manante, non modo fratres Montis Atho etiam e remotioribus monasteriis ad eum confluxerunt, sed et ipsi Serbiæ reges inviserunt eum venerabundi, quo pia ejus monita recolerent conversationemque contemplarentur. Hinc primo in hegumenum monasterii Chilandariensis eligitur; dein ad cathedram Zentensem provehitur; et quam olim adierat incolueratque novitius, eamdem ecclesiam episcopali auctoritate accipit regendam. Pavit autem et verbo et exemplo diligentissime ad annum 1279; quo ad sedem Pechiensem, a morte Joannicii vacuam, promotus est unanimi episcoporum Serbiæ consensu, et annuente Stephano Dragutino rege, qui sceptrum tenuit ab anno 1270 ad annum 1316. Quamvis autem electioni multum obluctaretur Eustathius, se tanto oneri ferendo imparem esse asseverans, oblatam tamen aut potius sibi impositam dignitatem assumere consensit, ne ecclesiam relinqueret viduam, aut universæ synodi judicio contradiceret. Itaque prolixis precibus ad Deum fusis, gratiaque implorata, qua sancti Sabæ sedem digne administraret, ac in tremendo judicio Christo Domino fidenter dicere posset : « Ecce ego et filii mei quos dedisti mihi, » et ita cælestis hæreditatis simul cum sancto decessore suo fieret particeps, muneri archiepiscopali strenue se accinxit; gregemque sibi concreditum ea cura gubernavit, ut quotidie ad reddendam Summo Pastori rationem esset paratus, unamquamque diem sibi ultimam fore reputans. Qua in re ducem habuit et magistrum S. Sabam, cujus vestigia constanter premere et virtutum exempla innovare summo conatu allaboravit. Postquam autem

autem ea diligentia Ecclesiam Serbiæ septem annorum spatio rexisset, plurimasque ædes sacras ædificasset, gravi morbo correptus, eum sibi lethalem fore prænovit. Morabatur tunc antistes in monasterio Gidičensi, non multum distante a Pechio, ubi sedem suam ad tempus fixerant Serbiæ archiepiscopi. Itaque, morte imminente, sacramentis Ecclesiæ piissime receptis, postquam adstantes episcopos et monachos, in lacrymas effusos, ad lætandum in Domino potius quam flerent exhortatus esset, et extrema donasset benedictione, inter verba: «In manus tuas commendo spiritum meum,» placidissime obdormivit, die quarta Januarii, anno salutis 1286. Conditus in ecclesia Gidičensi Salvatoris, miraculorum fama inclaruisse fertur per universam regionem. Narrant indigenæ insuper apparuisse eum ecclesiarchæ monasterii Gidičensis specie juvenis, flammeum ensem vibrantis, morasque in publico cultu sibi reddendo exprobrasse. Visionem narravit ecclesiarcha Urošio II regi et Jacobo archiepiscopo, qui in locum defuncti præsulis suffectus fuerat anno 1286. Hic igitur sepulcrum aperiri jussit, et corpus integrum repertum suavemque exhalans odorem elevari ac in medio templi deponi, die quarta Januarii, ecclesiastico cultui Eustathii addicta. Non multo post ob exortos per universam Serbiam belli tumultus, has exuvias ex ecclesia Gidičensi in Pechiensem, utpote securiorem, transferendas curavit idem Jacobus, ubi simul cum cæteris ecclesiæ Serbiæ archipræsulibus etiamnum quiescunt, non sine rumore frequentium curationum. Si vera sint ultima synaxaristæ Serbici verba, mirari licet, Pejacevicium, tantopere in rebus Serbiæ versatum, nihil de rumore isto accepisse, nec inter sanctos Serbiæ collocasse Eustathium.

Cfr 1) *Genealogia*, seu Vitæ archiepiscoporum totius Serbiæ, auctore Daniele, archiepisc Serbiæ. 2) *Glasnik*. t. VI, pag. 31-34 3) Cod. ms. bibl. Pechiensis, citat. apud Muraviev ad hunc diem.

DIES V.

Ex Ostromirano. MEMORIA S. APOLLINARIÆ (*Rum. Siš. Men. Kal. Hor.*). ET VENERABILIS PATRIS GREGORII THAUMATURGI IN ACRITA (*Rum. Siš. Prol. Men. cum Hier. Nan. Sirm. Maz. Mg.*). VIGILIA SANCTORUM THEOPHANIORUM (*Mstisl. Arc. Rum. Siš. Chil. Hor. cum Hier. CP. Vind. Gpol. Flor. Goth. Msq.*).

Ex variis. S. Pauli Thebæi (*Par.*). S. Prophetæ Michææ (*Rum. Hor. Kal. cum Bas. Sirl.*). SS. Phostirii et Mennæ (*Men. Prol. Kal. cum Maz. Mg.*). SS. Theopempti, Theonæ et Syncleticæ (*Chil. Men. Prol. Ostr. Cap. Pap. Kal.*).

† Epiphanii patr. CPolitani (*Neap.*). † Taïdis, m. (*Maz. Mg.*). † Theoidi (*Maz. Mg.*). † Domnicæ seu Domnæ (*Mg. Maz.*). † Tatianæ (*Maz. Mg.*). [Romani mart. (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

S. Apollinaria. In Ostromirano cod. errore positam esse Apollinariam ad II diem, diximus supra. Ponitur autem primo loco: *Memoria sanctæ Apollinariæ*. In Prologo refertur ad diem præcedentem seu 4; in Rumiants. hodie his verbis: *Et venerabilis matris nostræ Apollinariæ* (subintellige: *memoria*.) Menæa Slavonica addunt: *virginis, quæ in virili habitu certabat;* Vers. superaddit: *sub nomine Dorothei*. Codex Sišat. feminam in virum plane mutat: *Memoria venerabilis Apollinarii*. — Cæteri, omissa

S. Syncletica. Apollinaria, agunt duntaxat de Syncletica: verbi causa, tabulæ Papebr. et Cappon. legunt: *Synclitica*, sine encomio. Chiland. et Ostrog. addunt titulum *venerabilis*. Menæa plenius: *Memoria venerabilis matris nostræ Syncleticæ*. Mitto alia. Verum cum sancta quoque Apollinaria *Syncleticæ* cognomen præferat, utpote patricio genere orta, hinc originem traxit confusio quædam, quam non in synaxariis modo, sed etiam in menologiis facile deprehendes. Nimirum tres censentur Syncleticæ: senior quæ tempore Constantini Magni floruit; junior quæ vixit circa annum 434; et Apollinaria Syncletica. Verosimile esse censet Assemanus Græcos ex Syncletica juniore seu diaconissa, quam Sedulius laudat, Apollinariam Syncleticam fecisse, et ex Actis S. Eugeniæ (25 Dec.) eamdem calumniam Syncleticæ imposuisse, quasi scilicet sororem suam compressisset; erat enim Syncletica monastico habitu virili induta et Dorotheus appellata: Kalend. VI, pag. 18. Sane fabulosa sunt Acta Apollinariæ, Metaphrastæ, ut assolet, tributa: proponuntur tamen in Menologio slavico Macarii metropolitæ; qui, si eorum loco S. Syncleticæ vitam seu potius spiritualium exhortationum syllogen dedisset, viris doctis magis probaretur. — In Ostromirano, ad diem 2, annuntiatur secundo loco, his verbis: *Et venerabilis patris Gregorii in Acrita*. In Rum. post verba: Memoria S. Pr. Micheæ, additur: *et*

S. Gregorius Acritensis. *sancti Gregorii Cretensis;* et eodem modo legitur in Prologo. In Sis. simpliciter: *et Gregorii*. Basilianum Menologium tacet omnino, et Hierosolymitanum sæc. X, a Scholzio editum, post vigiliam expresse meminit sancti hujus Gregorii: τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ Γρηγορίου τοῦ ἐν τῷ Ἀκρίτᾳ. Est autem Acritas Bithyniæ promontorium ad initium Propontidis, teste Ptolemæo, tabula prima Asiæ. In eo fuisse videtur monasterium, ad quod Gregorium adduxisse narratur in ejus Vita Michael, Synnadarum episcopus, in Phrygiam rediens. (Cfr Act. SS. Jan. tom. I, pag. 191). Erat porro Gregorius natione Cretensis: hinc factum est, ut ab aliis nominetur Cretensis, Acritensis ab aliis, inter quos socii Bollandiani, loco supra laudato. Solus Kopitarius, in Glagolita Cloziano (pag. LXV) subdubitanter miscuit Acritam Bithyniæ cum Agrigento in Sicilia. — Arcad. antiquissimus

Vigilia. legit: *Profestum Theophaniæ*, omissis cæteris; similiter et Mst.; in Si. ponitur tertio loco: *In vigilia Theophaniorum*. Rem. omittit particulam. *Profestum* primo loco habet Ostrog. et recentiores passim. — In nullo alio reperitur Paulus

S. Paulus Thebæus. Thebæus præterquam in cod. Parisino I. Adest quidem in Synaxario Hierosolymitano sæc. X, at die præcedenti; unde forte ad hanc diem relatus est. — Rum. legit modo supra posito; Michææ

S. Michæas. prophetæ meminit etiam Kalendarium omnium Sanctorum; ex Græcis vero Menologium Basilianum, quod hac in re præluxisse videtur Slavico Rum. — De Theopempto et Theona actum præce-

SS. Theopemptus et Theonas. dentibus diebus. In Chil. Capp. Pap. nuda proferuntur nomina cum titulo martyrum; cujus loco Ostrogense ponit: *Sancti*. Possevinus duntaxat priorem nominat, at perperam mutat in *Teopertum*.

Dies VI Januarii.

Teopertum. In Menæis uterque annuntiatur primo loco, ita: *Passio SS. Martyrum Theopempti et Theonæ.* De utroque agit etiam Menologium Basilii imperatoris, toties a me citandum. — Qui sequitur S. Epiphanius, ille est, qui ecclesiam CPolitanam rexit ab anno 520 ad annum 535, obiitque die Junii quinta; ac proinde omnino distinctus a S. Epiphanio Cyprio. De illo patriarcha CPolitano legeris Acta SS. Aug. t. I, in Chronol. nº 342 et seq. et Mazochium ad hanc diem. — Bis in anno, die v Januarii et xvi Februarii, Romani memoriam recoli apud Græcos testatur Νέον μαρτυρολόγιον, recentiorum Christianorum mortem pro fide perpessorum enarrans. Narratur itaque ibi Romanum, hominem illiteratum et agrestem, ad Loca Sancta invisenda profectum, in monasterio S. Sabbæ Hierosolymitani aliquandiu habitasse; atque, auditis narrationibus de SS. Martyribus Christi, tanto eos imitandi ardore esse accensum ut Thessalonicam illico profectus fuerit, ibique coram judice Mahometano se sistens, Christi doctrinam publice confessus sit, Mahometis secta diris objurgationibus castigata. Quapropter cæditur primo crudeliter, capitisque damnatur; at dein, cuidam navis duci venditus atque magno pretio a christianis redemptus, in Montem Atho secessit, quo novis certaminibus sese pararet. Et re quidem vera mox CPolim profectus, Turcas ad iram contra se concitat singulari prorsus industria usus. Denuo itaque comprehenditur, varieque vexatus, tandem capite mulctatur anno 1694, die, ut videtur, quarta Januarii. Corpus ejus ab Anglis fertur emptum et in Angliam delatum. Cfr Νέον μαρτυρολόγιον, cit. in Pater. Ath., t. II, p. 151.

S. Epiphanius. *Romanus.*

DIES VI.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Festum Epiphaniorum. (*Ita omnes.*)
S. Abo, martyr (*Iber.*).

OBSERVANDA.

Theophania.

Mst. et Rem. *Sancta Theophania*, id est *Dei apparitio*. Capp. Arc. *Theophania Domini*. Rum. Og. et passim: *Sancta Theophania Domini N. Jesu Christi*. Par. *Baptismus Domini*, uti in Menologio Basiliano; Siš. *Theophania*. Pp. *Sanctarum Theophaniarum*. Notanda est lectio Ostromirana, quia sola refert dictionem latinis potius quam græcis propriam. Notanda quoque lectio codicis Parisini, ab aliis abludens, ipsi vero Basiliano Menologio consentiens. Omnes agunt de hac festivitate tantum, solo tacente codice Glagolitico Assemaniano, saltem teste Kopitario. Miror igitur, quomodo Nevostrujev asserere potuerit tacere etiam codicem Ostromiranum (pag. 122). — Non obscuram certaminis sui palæstram nactus est sanctus Abo, Tiphlisium, Carthliæ metropolim, Iberico idiomate Tphilissi seu Tphilis-Kalaki dictam, ob aquas thermales, quæ simile nomen indiderunt Bohemorum civitati Teplitz, a Slavica voce *teplo*, id est, *tepidus*. Sancti hujus martyris gesta et agonem tradidit Antonius patriarcha in Martyrologii sui concione duodecima; et commemorant Iberorum Chronica, teste Muralto (Chronogr. Byzant. pag. 722) et Brossetio. Ex quibus pauca accipe. Tempore chalifi Abd-allah, cujus imperio subdita erat Georgia seu Carthlia, regionem hanc administrabat Nerses, cristavi titulum vulgo præ se ferens. Hic ab inimicis falso insimulatus, Bagdadam accersitur atque in carcerem truditur; sed, mortuo Abdallah, libertati redditur. Iberiam itaque repetiit, comite juvene quodam, cui nomen Abo seu Arbo, patria Arabia. Degebat autem Abo Bagdadæ una cum parentibus suis, unguentorum commercium exercens. Cognita religione christiana, quæ tunc apud Iberos admodum florebat, eam ex toto corde adamavit, utque mysteria fidei nostræ melius addisceret, orationi et jejunio vacabat multum. Dominum etiam suum, Agarenos fugientem, in Osetiam primum, dein ad Chozaros libenter secutus est, atque christianæ militiæ nomen dedit, ejuratis placitis Mahometis. Paulo post in Abhaziam profectus, quo majora charismata æmularetur, strictiorem vivendi rationem sibi imposuit, media in civitate veluti in eremo degens, annuente loci episcopo ac approbante. Interea, facultas data est Nerseti redeundi in Iberiam, Stephano ejus nepote, quem regioni præposuerat chalifus, intercedente; quapropter patriam repetit Nerses venitque in civitatem Tiphlis, comite itineris Abo. Erat autem urbs illa Saracenis frequentissima, ac homini Saraceno ad castra Christi transgresso admodum molesta. Et re quidem vera mox a concivibus, quod avitam religionem deseruisset, vexari cœpit variis modis, et sive blanditiis, sive minis, ut Christum ejuraret, adigi, sed frustra. Tandem, triennnio ita inter multiplices tentationes exacto, a Saracenis comprehenditur atque in vincula conjicitur die xxvii Decembris. Imminente die Epiphaniæ, qui eo anno incidebat in feriam sextam, et quo martyrii palmam erat promeriturus, totam noctem in oratione peregit, sacros hymnos psalmosque miro fervore decantans. Ipso vero die festo, postquam sacramentis sese communiisset, coram tribunali sistitur secundo, Christumque non ore modo, sed et sanguinis effusione fortis atlheta profitetur. Quare capite plexus est, jubente chalifo Mousa, anno 787; et ita sanguinis baptisma recepit eodem die, quo Dominus Noster baptismum aquæ receperat olim. Corpus ejus in cimeterio Sagodeboli igne combustum est, ac in fluvium Cyrum seu Kurum præterlabentem ex summo monte dejectum, a miraculis mox inclaruisse fertur. Mire dissentiunt auctores in indicando anno, quo passus sit S. Abo. Muraviev, homo in chronologicis omnino peregrinus, scripsit anno 890; Muralt, quem nos sequimur, anno 787. Cfr 1) Martyrol. Patriarchæ Antonii, concio 12, et Vitæ SS. Iberiæ manuscriptæ, auctore Katholico Bessarione, citata apud Muraviev. 2) Muralt, p. 722.

S. Abo, martyr.

DIES VII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Synaxis sancti Joannis Baptistæ. (*Ita omnes.*)
† Et Translatio manus (*Joannis Baptistæ*) CPolim. (*Mg. Sirm. Maz.*). † MM. Juliani et Basilissæ (*Neap.*). † Cyri, patr. CP. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Joannes Baptista.

Codices Mst. et Ostromiranus legunt nomen Joannis: *Joana*, scriptum cum unica consona *n*. Unde conjicere licet, prototypon glagoliticum præfulsisse diacono Gregorio, qui codicem Ostromiranum descripsit. Parisinus I habet: *Synaxis sancti Jovannis Baptistæ*. Hunc quoque codicem ex glagolitico transcriptum, tum *Jovannis* nomen, tum alia indubia signa indicant satis. Menologium Basilianum inserit: *et gloriosi*.— Rum.: *Synaxim sancti et venerandi Præcursoris* (Predtetsa) *celebramus*. Ubi notabis Præcursoris nomen slavicum, Novgorodensium more enuntiatum; nam solent illi literam č, quæ italico *c* in voce *Cicerone* æquivalet, cum litteris *ts*, germanico *z*, permutare. Unde prodit originem suam transcriptor codicis. Og.: *Synaxis sancti et venerandi Joannis Præcursoris*, omissis duabus ultimis vocibus. Siš.: *Synaxis S. Joannis Baptistæ*. Men.: *Synaxis S. Joannis Præcursoris et Baptistæ Domini*. Vat. I et II, Pp. Cap. Poss.: *Synaxis S. Joannis Præcursoris*. Et ita recentioria synaxaria communiter. Post diem septimam additur in Ostromirano codice *Sabbatum post Illuminationem* et *Dominica post Illuminationem*. Ita et plurimi alii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Theodosius Uglicensis.

Recentioris ætatis est Theodosius, quippe qui floruerit post medium sæculum XVII. Egit archimandritæ officium in monasterio Cernigoviæ civitatis Elecensi, usque ad annum 1693, quo cathedram Cernigoviensem ascendit, a morte Lazari Baranovicii vacuam. Obiit die 7 januarii anno 1693, quemadmodum testatur inscriptio tumulo ejus imposita. Verum enimvero, cum Cernigoviensem Ecclesiam ad mortem usque rexerit et in monasterio urbis illius etiamnum quiescat, cur Uglicensis cognominatus sit passim, aut quando et qua occasione corpus ejus fuerit elevatum, ignoratur. Uglicii forte natus est.

1) Ambros. I, 153; III, 427. 2) Dict. hagiogr. pag. 285.

DIES VIII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

MEMORIA SANCTI GREGORII, EPISCOPI MYSIÆ.

Memoria sanctæ mart. Domnicæ (*Mst. Siš. Men. Pr. Hor. Kal. Pap. Pos. cum Sirm. Nan. Mg.*). S. Juliani martyris (*Par. I, Siš. Prol. Kal. Hor. cum Sirm. Mg.*) et S. Basilissæ (*Men. Prol. Hor. Kal. cum Hier. Vind. Pg. Nan. Sirm. Mg.*). SS. Martyrum Theophili diaconi et Helladii laici (*Rum. Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*). Memoria S. Georgii Chozevitæ (*Chil. Men. Og. Pp. Pr. Hor. Kal. cum Mg.*). S. Æmiliani confessoris (*Chil. Og. Hor. et recentiora cum Mg.*). S. Carterii hieromartyris (*Men. Pr. Kal. cum Sirm. et Mg.*). Venerab. P. Eliæ anachoretæ (*Men. Pr. Kal.*). Gregorii Cryptensis (*Pat. Men. Bud. Kal. Verš. et recentiora*). [Isidorus cum 72 sociis.]

† Hippolyti, papæ rom. (*GP. Flor.*). † Cyri, patr. CPolitani (*Sirm. Mg.*). † Attici, patr. CP. (*Mg.*). † Sameæ, proph. (*Mg.*). † Agathonis et Theoctisti (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Gregorius ep. Mysiæ.

Quisnam sit ille Gregorius, Mysiæ, id est, Bulgariæ episcopus, de quo solus Ostromiranus codex agit, divinare potius quam certi aliquid statuere licet nobis, antiquiorum Bulgariæ monumentorum copia destitutis. Juvat tamen cl. Nevostrujevii sententiam latine proferre, qui de Gregorio Bulgariæ episcopo in sequentem modum disserit in notis ad Synaxarium Mstislavicum: *Inventa est nuper*, ait, *a cl. viro B. Grigorovicio, in ecclesia Achridana S. Sophiæ, olim metropolitana, quam tempore Constantini Monomachi* (1042-1053) *extruxerat Leo, Bulgariæ archiepiscopus, tunc vero pene diruta, sequens inscriptio græca ex lapidibus ustis composita*: Γρηγοριος... σκηνην εγειρας... των θεογραφων νομων εθνη των Μυσων εκδιδασκει πανσοφος... ςφκ, *id est*: « *Gregorii... ædem excitavit... divinas leges Mysorum gentem docet perquam sapienter...* 6520 *vel* 1012. » *Ex quibus inscriptionis verbis erui videtur, fuisse in S. Sophiæ templo sacellum aliquod erectum in honorem Gregorii, sapientissimi Mysorum doctoris et magistri. Gregorium monachum,* « *omnium, ut vocatur, ecclesiarum Bulgariæ clericum,* » *norunt eruditi. Hic nempe chronicum Joannis Malalæ slavonico sermone donavit, in usus Simeonis, regis Bulgariæ ab anno* 888-927. *Potuit deinceps episcopus fieri, imo et Menologio* (*græco*) *inscribi, nisi alium Gregorium remotioris ævi supponere malimus.* Hucusque cl. vir Nevostrujev. De Gregorio clerico plura suppeditabit Philaretes, archiep. Cernigoviæ, in *Prospectu liter.* n° 6. Cum igitur libera inter duos Gregorios eligendi optio unicuique relinquatur, nec parum objectationibus obnoxia videatur sententia auctoris modo laudati, liceat præferre Gregorium antiquiorem, scilicet Nyssenum, *Nyssa* in *Mysiam* mutata; aut forte Georgium, Dobelti seu Debelti episcopum, natione Græcum, qui cum Manuele, Petro et Leone episcopis atque aliis sociis CCCLXXVII martyrium subiit anno 812 vel 813, imperante Bulgaris Murtagone, et colitur a Græcis et Slavis undecimo Kalendas Februarii (22 jan.) simul cum cæteris passionis suæ sociis. Hi omnes, apud Bulgaros captivi, eam gentem christianis doctrinis imbuerunt, ut aperte testatur Theophanes, certamen martyrum enarrans, et confirmat Theophylactus, Bulgariæ archiepiscopus, hujus nominis primus, in Narratione de XV Martyribus Tiberiopolitanis (Theophyl. opp., tom. III). Quam bene quadrent hæc in nostram inscriptionem, nemo non videt. Jac. Coletus noster, Illyrici sacri t. VIII, pag. 208, de Georgio agens: *Incertum*, ait, *an martyres hi sint Illyricis adjungendi, quippe omnes Adrianopoli in Thracia a barbaris comprehensi, si Georgium excipias, et extra imperii Romani fines perempti*. Nec obstat Gregorii nomen, leviter immutatum, aut altum de martyrio silentium in inscriptione. Alterum enim facile irrepere potuit, ob vocum similitudinem; alterum aut excidere, est enim inscriptio illa pluribus vocibus mutila; aut etiam prorsus omitti. Sed novæ memoriæ exspectentur. —

S. Domnica.

S. Domnica aliis est *Domniciana*, uti Venet.; aliis *Domna*, uti Possevino et Siš, qui scribit hæc, primo loco: *Memoria sanctæ martyris Domnæ et Juliani*. Menologium Basilii ad X diem Domnicam vocat, uti plerique synaxaristæ. De S. Domnica breviter agunt Menæa Slavica et Prologus, referuntque

runtque eadem quæ continentur sive in Menologio Basilii imperatoris ad diem decimam, sive in officio diei, quod conscripserat Josephus hymnographus. Plura desideraverat Bollandus operis sui tomo primo ad hanc diem. Verum Papebrochius in notis ad Synaxarium Græcorum metricum asserit habere se vitam hujus sanctæ hegumenæ græce ac latine dandam in supplemento Januarii, necdum edito. — « In cod. ms. bibl. Coislinianæ, n° 303, sæculo decimo exarato, legitur venerabilis Georgii Chozevitæ Vita, fusiore calamo scripta ab Antonio, Georgii, ut videtur, discipulo. Ibidem narratur, Georgium, Cypro oriundum, mortuis parentibus, secessisse in monasterium quoddam, cui præerat ejus patruus, dein migrasse in lauram Calamonis, prope Jordanem, ubi morabatur frater ejus Heraclides; a quo, dum adhuc imberbis juvenis esset, perductum fuisse in cœnobium B. Virginis dictæ Chozeviticæ, ibique obiisse, paulo ante invasionem Persarum. Chozeviticum cœnobium, inter Jordanem et Hierosolymam situm, fundasse dicitur S. Joannes, de quo agetur ad diem 3 octobris. » — Hactenus auctor Menologii Ecclesiæ orientalis, Demetrius Veršinski, ultimis his annis morte præreptus. Scriptio illa Antonii adhuc in tenebris latet; sed alia sunt exemplaria quam Coislinianum. Apographum enim, ex Seguieriano desumptum, in Musæo suo servant Bollandiani; cujus initium est: *Γεώργιος τῷ μὲν γένει Κύπριος*. Pone hanc Vitam sequitur officium, immo narratio miraculorum B. M. Virginis in monasterio Choziva, in qua celebrantur quinque sancti patres, qui ibidem simul colebantur et quorum nomina, quum alium diem cultus ignoremus, placet hic recitare. Sunt autem illi SS. Promus, Helias, Gennæus, Æaulis et Zenon, totidem illius monasterii incolæ; quibus addendus S. Joannes, metropolita Cæsareæ Stratonis. — Viginti quinque diebus diversis occurrit S. Julianus, teste Castellano, quem citat Mazochius. — Paris. I breviter pro more: *martyris Juliani*, omissis sociis passionis ejus, puta Basilissa, et aliis quamplurimis. Utriusque nomen exhibent Synaxaria Hierosol. et Callip. sæculi x. Menæa Slavica : *eadem die passio SS. martyrum Juliani et Basilissæ et sociorum*. Inter hos nominatur in Kal. Mosquensi Celsius, Antonius, Anastasius et Marionilla, mater Celsii. — In Rum. SS. Theophilus et Helladius referuntur ut supra, immutato paulisper Helladii nomine (Eladja). Ita etiam habet Menologium Basilii, inserta voce : *martyrum*. — In Cap. Leop. Og. Par. VII fit memoria : *Venerabilis Georgii, Domnicæ et Æmiliani*. — De Isidoro ejusque sociis agetur modo in Memoriis Slavicis.

S. Georgius Chozevita. — *SS. Julianus et Basilissa.* — *SS. Helladius et Theophilus.* — *S. Æmilianus. Isidorus.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Gregorius mon. cryptensis.

Tres numerantur monachi, nomine Gregorii, Kievocryptenses: primus hymnorum sacrorum auctor, cujus memoria celebratur VIII Augusti; secundus, nomine tenus notus, commemoratur ad XXVIII Augusti; tertius denique, de quo nunc sermo, floruit sæculo XI, vivente adhuc S. Theodosio, monasterii Kievo-cryptensis fundatore; a quo in monachorum cœtum receptus est beatus vir anno 1064, ac virtutes religioso homini convenientes edoctus. Mirum in eo orationis studium, cui diu noctuque vacare non desistebat; quapropter miraculorum donum a Deo accepit, prædicens futura, dæmonesque vel sola præsentia fugans. Fures, ad eum deprædandum jam paratos, ad pœnitentiam miraculose adegit, uni ex eis proxima morte prædicta. Similiter et satellitibus Rostislai, ducis Perejaslaviensis, sibi illudentes, in aquis simul cum principe perituros prænuntiavit. Quo oraculo iratus Rostislaus Gregorium, lapide ad collum appenso, in Boristhenem projici jussit; at post triduum corpus ejus in cella a fratribus inventum traditur, si fides adhibenda sit auctori Paterici, veris fictitia quandoque miscenti. Rostislaus autem, hostem fugiens, in fluvio Stugna misere periit, anno 1094; ita ut eventu prædictio Gregorii rite comprobata fuerit. Hæc summatim ex auctoribus indigenis, præeunte Paterico Kievo-cryptensi.

Cfr. 1) Pater. Crypt., fol. 151 et seq. 2) Prolog. et Menologium ad hunc diem. 3) Diction. hagiolog. pag. 79. 4) Menol. Verš. ad hunc diem.

Isidorus et 70 socii.

Horum nomina in nullo synaxario reperiri observatum est supra ad diem III; quo eorum memoriam apud suos fieri asserit Muraviev, mortemque violentam rhetorum more, ut assolet, enarrat, aut potius narrationem cujusdam monachi Barlaami, auctoris merito suspecti nec omnino coævi, ampliat et exaggerat. Narrationis summa hæc est. Tempore persecutionis, quam anno 1472 excitaverant Germani in civitate Livoniæ Dorpatensi [apprime catholica], degebant ibi sacerdotes duo Russi, Isidorus et Joannes, curam suæ gentis spiritualem habentes. Horum alter, Joannes, ipso persecutionis initio Pscoviam abiit, ut Germanorum effugeret manus; alter vero remansit Dorpati, quo ecclesiam SS. Nicolai et Georgii sibi concreditam tueretur. Quem apprehensum cum blanditiis ad Latinorum castra pellicere frustra conarentur Germani, ad minas devenerunt, accusantes virum quasi nempe Latinorum cultum contemptui haberet, utpote Græcæ religionis homo. Igitur (si hagiographis Russis fides sit) ipsomet Epiphaniorum die, ad flumen aquæ benedicendæ causa, Græcorum ritu solito, procedentem milites comprehendunt una cum aliis plurimis, et coram judice statuunt. Sprevit minas judicis Isidorus et orthodoxiam (vel forte ritum orientalem) non modo est confessus, sed et Germanis ipsis ut amplecterentur, suadere aggressus est. Quare in carcerem truditur, cum sociis duobus super septuaginta, quos ad certamen subeundum animavit. Cum autem, iterum coram judice ductus, nec promissis nec minis cessisset, in flumen Omovžam [Embachum intellige] projicitur, sacris vestibus ornatus. Proximo autem verno tempore, quum effluxissent hiemales fluvii aquæ, occisorum corpora tribus milliaribus ab urbe integra (et forsan a frigore servata) reperta sunt et honorifice condita in ecclesia S. Nicolai. Interemptus est Isidorus tempore Joannis III, magni ducis Moscoviæ ab anno 1462 ad annum 1505, Joanne archiepiscopo regente Ecclesiam Novgorodensem et Pscovensem; ad quam ecclesia illa Dorpati pertinebat. Horum mortem violentam enarravit omnium primus, ut dixi, monachus ille Barlaam nomine, jubente Macario metropolita, Menologii magni auctore, qui floruit sæc. XV. Exstat præfata narratio in synaxario mss. sæc. XVII, comitis

comitis Uvarovii, olim Tsarskiano; quæ omnino conferenda est cum historiis ordinis Teutonici (ex eo enim sunt Germani, qui occidisse dicuntur Isidorum), atque etiam cum annalibus Russorum, ubi bellum Livonicum explicatur; neque omittendæ literæ Romanorum pontificum, quas inter Monumenta Poloniæ historica non ita pridem edidit Theinerus et ex quibus constat equites Teutonicos non minus avare et truculente hoc bello habuisse christianos, ritum latinum sequentes : ita ut parum verisimile sit tum religionis rationem habitam fuisse. Quodsi tamen habita sit, cogitandum S. Augustini de martyribus Donatistarum pronuntiatum : *Martyrem non facit pœna, sed causa.*

Cfr. 1) Dict. hag. ed. 1862, pag. 108. 2) Murav. in Vitis SS. ad diem III Januarii. 3) Theineri, Monum. Polon. t. II, num. CCXX, CCXXVI, CCXXIX et seq.

DIES IX.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

Passio S. Polyeucti martyris (*Mst. Par. Arc. Rum. Siš. Chil. Men. Pr. Og. Pp. Cap. Vat. uterque, Pos. Hor. Kal. etc. cum Bas. CP. Sirm. Maz. Hier. GP. Vind. Nan. Pg. Flor. Msq. Mg.*). Post festum Luminum (*Mst. Vat. I, Nan. Hier. etc.*). S. Eustratii thaumaturgi (*Rum. Men. Pr. Kal. Hor. cum Sirm. et Mg.*). S. Marciani (*Cap. Kiov. Sirm.*). S. Sameæ prophetæ (*Men. Prol. Kal.*). S. Petri, ep. Sebasteni (*Men. Kal. Verš.*). S. Petri Abessalamitæ (*Sirm.*) Et memoria magni terræ motus (*Siš. Sirm.*). Philippi metropolitæ Mosquensis (*Men. Prol. Kal. Bud.*).

† Theoctisti mart. (*Bas.*). † Achiæ prophetæ (*Bas. Sirm.*). † Theoctisti ep. et conf. (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Polyeuctus. Paris. : *Sancti Polyeucti.* Arc. addit: *martyris.* Mst. errore: *hieromartyris;* cætera, ut supra. Rum. et Men. ut Mst., mutato erroneo titulo *hieromartyris* in verum : *martyris.* Siš. : *Sancti martyris Polyeucti.* Eodem modo referunt Og. Bud. et recentiora alia. Vat. II.: *Martyr Polyeuctus.* Idem habet Capp. in genitivo. Pos. mendose: *Martyris Poluecii.* Pap. *Polyeuctus.* — *De festo Luminum.* Vat. I: *De Epiphania.* — *S. Eustratius.* Rum.: *Et S. Patris Eustratii.* Men. : *Et memoria vener. Patris nostri Eustratii.* Verš. addit : *thaumaturgi.* — *S. Marcianus.* In Kal. Papebr. mss. errore : *Et S. Patris N. Marci.* Eodem modo habet Og. ad diem sequentem, quo vulgo referri solet S. Marcianus. — *Philippus.* Philippus metr. obiit anno 1570, strangulatus jussu Joannis IV cognomento Terribilis. Adeantur Memoriæ Slavicæ ad hanc diem. — *S. Petrus Sebastenus.* *S. Petri Sebasteni nomen,* ait Bollandus, *in nullo Menologio Græco legitur ad hanc diem:* nec contrarium testatur codex Menæorum Sirmondianus, ubi S. Petrus vocatur Abasalomita ; de quo etiam ad diem XII.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Philippus, metropolita Mosquensis.

Celeberrimus hic Antistes, quem thaumaturgi titulo decorant indigenæ, nobilissimis parentibus Stephano et Barbara Mosquæ natus, et Theodori nomine in sacro fonte insignitus, ab infantia sese, ut traditur, Deo dedit. Dum adhuc puer esset, virum moribus agebat, lectioni libenter vacans, pueriles vero ludos fastidiens, ut omnibus esset admirationi. Cum annum trigesimum attigisset, relicta aula, ubi inter honorarios ephebos degerat, in remotissimum asceterium Solovecense, nesciis parentibus, abiit, soli regi invisibili exinde serviturus. Monachus effectus, obedientia, sui contemptu, præsertim vero humilitate præ cæteris eminuit. Quapropter fratrum regimini præpositus est; ac dein ad sedem metropolitanam, licet valde reluctans, evectus fuit, volente Joanne IV, cognomento Minace. Verum non diu Ecclesiam rexit. Cum enim, libertatis ecclesiasticæ studiosissimus summam Joannis crudelitatem, in neces et tormenta effusi, ægerrime ferret Philippus et quem cuncti adibant tremebundi, tum secreto, tum publice monere mansuetudinis et officii non timeret, sumpsit inde occasionem nocendi princeps. Verum ne commoveretur plebis multitudo, justitiæ speciem simulavit rex, et falsis testibus subornatis, præsulem in jus vocavit, quasi nimirum regiam læsisset majestatem; eumque mox, dum sacra perageret, in ipso templo comprehendi jussit, vesteque lacera indutum, scopis e templo pelli et in vincula conjici. Octiduo post, e carcere eductus antistes in monasterium Tveriæ Otrocense (seu Puerorum) trusus est, ibique, anno sequenti, id est, 1569, animam suam Deo reddidit, die 23 decembris, a Maluta Skuratovio, Joannis amico dignissimo, strangulatus. Demortui corpus, in monasterium Solovecense delatum, inde Mosquam a Nicone patriarcha translatum est anno 1652, die 3 julii, ibique in ecclesia cathedrali honorifice conditum, utpote jam ante annum 1636 a Russis publice cultum. His de causis bis in anno coli solet Philippus in Ecclesia Moschorum, qui eum martyris titulo passim condecorant, die 9 januarii, et 3 julii, habetque officium proprium. [Quibus brevissime et summatim dictis, fusiora cupientem remittimus ad fontes indigenas, quorum præcipui sequuntur.]

Cf. 1) Prologus, ad 9 Jan. 2) Annales Novgorod. pag. 162, 253. 3) Kurbski, Hist. Joan. IV, pag. 117, 121, 127. 4) Philaretes, Hist eccl. russ. part. III, pag. 35-37. 5) Menolog. Verš, ad hunc diem. 6) Karamzin, Histor. t. IX. 7) Vita mss. Bibl. Synod. Mosquen., citata a Murav. ad hunc diem, pag. 157. 8) Dict. hag. ed. 1862, pag. 255 et seq.

DIES X.

Ex Ostromirano.

MEMORIA PATRIS NOSTRI JOANNIS (*cum Neap.*). VENERABILIS PATRIS NOSTRI GREGORII, EPISCOPI NYSSENI (*Pr. Men. Hor. Kal. Par. I et VII, Rum. cum Bas. CP. Hier. Nan. Pg. Msq. Fl. Maz. Sirm. Sirl. Mg.*).

Post

DIES XI JANUARII. *Ex variis.*

Post festum Luminum (*Vat.* I *et* II, *Mst.*). Venerabilis Domitiani episcopi Melitinæ (*Siš. Og. Pp. Cap. Men. Pr. Hor. Leop. Kal. cum Bas. Hier. GP. Pg. Nan. Sirm. Maz. Mg.*). S. Marciani, presbyteri et œconomi (*Chil. Og. Hor. Kal. Cap. Men. Pr. Leop. cum Bas. Maz. Mg.*). S. Theosebiæ, diaconissæ (*Men. Kal.*). Pauli Komeliensis (*Prol. Men. Kal.*).

† Polyeucti, mart. (*Pg.*) † Ammonii alias Amorii (*Mg.*). † Domnicæ (*Bas. Maz.*) † Theodosii, cœnobiarchæ (*GP.*).

OBSERVANDA.

S. Joannes Chrysost.

Lectio imprimis notanda; etenim venerabilem Patrem Joannem, quem refert Ostromiranus primo loco, nusquam reperies ad hunc diem, neque in Græcis codicibus neque in Slavicis, excepto Kalendario marmoreo Neapolitano. In hoc enim annuntiatur prædictum festum ita : *S. Johannis Chrim.* (id est Chrysostomi), nulla alia nota addita, nec depositionis, nec natalium, quæ in marmore isto frequentissimæ sunt. Sed de hac re plura suppeditabit cl. Mazochius in Commentariis suis ad diem XXVII Januarii. — Illustrissimus Barthol. Kopitar in interpretatione Ostromirani Kalendarii latina de S. Gregorio habet sequentia: *Memoria P. N. Joannis et Sancti* (ὁσίου) *P. N. Gregorii episcopi Nysseni*; in textu vero slavico, ex adversa parte posito, post vocem *prepodobnago*, id est venerabilis, non sancti, addit admirationis particulam *sic*, perinde ac si erronea esset *venerabilis* denominatio, Gregorio episcopo attributa. At errasse virum eruditissimum nemo non videt, cum non Ostromiranus codex tantum, sed et alii plures, simili modo venerabilem appellent eumdem Gregorium episcopum. Nec aliter annuntiatur Domitianus, episcopus, sive in Menæis recentioribus sive in Synaxariis remotioris ævi, exempli gratia Sišatovacensi. Unde liquet, promiscue usurpari voces illas : ὅσιος et ἅγιος, nec nimio rigore sumenda esse ea, quæ in hanc rem discrete scripserat Papebrochius noster ita aiens: *Nota quod* ὅσιος *et* ὁσία FERE *dicantur de monachis et sanctimonialibus,* ἱερὸς *de presbyteris et episcopis,* ἅγιος *universim de cujusvis conditionis et sexus Sanctis.* Maii tom. I, pag. VII. Sed ad Gregorium

S. Gregorius Nyssenus.

Nyssenum redeamus, quem varii codices varie referunt. Par. I ita breviter: *Sancti Gligori Nysseni;* slavice *Gligora*, more scilicet Slavorum meridionalium. Mst. concordat omnino cum Ostromirano, omissis verbis: *Patris nostri Joannis.* Item Menæa, mutata voce *Venerabilis* in *Sancti.* Rum.: *Memoria sancti consecratoris Gregorii, archiepiscopi Nusseni.* Ubi notabis et consecratoris nomen et archiepiscopi titulum, sane erroneum. Siš. : *Venerabilis Patris nostri Gregorii episcopi.* Rem. : *Memoria S. Gregorii Nysseni, fratris Magni Basilii.* Og. : *S. P. N. Gregorii Nysseni.* Pos. : *S. Patris Gregorii.* Vat. I : *Gregorii Nysseni.* Pp. : *Gregorius.* — Siš. simpliciter: *Venerabilis Domitiani.* Og. : *Dometiani Mitelensis* pro *Meletino.* In Pp. et Cap. profertur nudum nomen : *Dometianus.* Men. Prol. Verš. : *Memoria vener. P. N. Dometiani, episcopi Meletinæ.* — In Men. Sirmundi extat S. Marcianus die IX. Item in Chiland. Typico : *Et Marciani presbyteri.* Synaxarium Og. perperam Marcianum mutat in Marcum, ut patet ex titulo *œconomi*, quem ei tribuit. Error iste communis est Synaxario Og. cum Kioviensi P. David, S. J., ut adnotavimus ad diem præcedentem. In Menæis et Prologo additur : *Magnæ ecclesiæ CPtanæ.* Constat excitatas fuisse a S. Marciano ecclesias SS. Irenes, Anastasiæ, Isidori, et alias. — S. Theosba, quam Verš. vocat etiam Theosebiam, uxor erat S. Gregorii Nysseni. — Vat. uterque habet: *de Epiphania.* Mst. ut supra, juxta Hier. et GP. sæc. X: μεθ' ἑορτήν. — De Paulo Komeliensi ampliora habes in Memoriis Slavicis infra dandis. — S. Polyeuctus occurrit hoc die etiam in vetustioribus martyrologiis latinis.

S. Domitianus. S. Marcianus. S. Theosebia. De Festivitate. Paulus. S. Polyeuctus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Paulus Komelscius seu Obnorensis.

Eremiticam vitam coluerunt in Russia sæculo XV non pauci; inter quos præcipui nominantur Paulus Obnorensis, Sabbas Višerensis et Nilus Sorensis. De primo sequentia perhibent auctores indigenæ. Dicunt nempe Paulum nobili genere Mosquæ ortum, cum annum ætatis attigisset vigesimum secundum, ne matrimonium contrahere a parentibus cogeretur, paternam domum reliquisse, vitamque monasticam esse amplexum, variis in locis agendam. In qua postquam a Sergio Radonežensi fuisset institutus, in solitudine non procul ab ejus monasterio annos quindecim degit; tum in silva Komeliensi arborem concavam per triennium inhabitavit, summæ abstinentiæ deditus, quippe qui non nisi sabbato et die dominica cibum sumeret, tum etiam parcissimo; cæteris vero diebus omnino ab eo abstineret. Demum in monte Obnorensi, ad flumen Nurmam sito, commoratus est; ubi et a latronibus in vincula conjectus. Interea, crescente numero sociorum, ecclesiam et cœnobium ibidem in valle subjacenti extruxit; nolens tamen hegumeni munus suscipere, sed illud discipulo suo Alexio committens. Ipse vero, solitudinis amans, seorsim ab aliis vivere statuit, nec nisi sabbato et die dominica fratribus miscebatur; quo tempore eos ad virtutem exhortabatur. Tandem, cum ad ultimam senectutem pervenisset, multumque a dæmonibus probatus esset, ad requiem transiit anno 1429, die 10 januarii, ætatis suæ centesimo duodecimo. Ex quonam tempore a Russis colatur, hactenus nesciri videtur. Pauli corpus, anno 1546 levatum, in nova ecclesia conditum fuit; ubi hodieque requiescit. Vitam ex memoriis coævis et traditionibus collectam ab auctore incerto refert Macarius metropolita in suo Menologio majore.

Cfr 1) Prolog. ad hunc diem. 2) Men. Macarii mss. 3) Dict. hag. 192. 4) Murav. Jan. pag. 158 et seq. 5) Phil. Hist. eccl. rus. III, p. 160.

DIES XI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

Passio sanctorum martyrum Marci et Agapii (*Mst. cum Mg.*). Memoria venerabilis Patris nostri Theodosii, cœnobiarchæ (*Ita Mst. et omnes, præter Ass. et Rem. qui vacant, cum Bas. Mg. Sirm. Maz. Hier. GP. Vind. Pg. Goth. Msq. Fl. Neap.*). Sacromartyris Petri (*Rum. cum Bas. Maz.*). S. Marciani (*Pp.*). Memoria venerabilis Patris Theodosii Antiocheni (*Prol. Men. Kal.*

Kal. cum Mg. Maz.). Michaelis Klopscii, Sali (*Prol. Men. Kal.*). Theodosii, metr. Trapezuntis (*Ath.*). Romili erem. (*Prol. serb.*)

† Theoctisti, patriarchæ (*Goth.*). † Gregorii Nysseni (*GP.*). † Synaxis Angelorum (*Mg.*). † Stephani protomartyris, in Placidianis (*Mg. Sirm.*). † Eupraxiæ (*Mg.*). † Theodori (*Mg.*). † Maëri (*Mg.*). † Vitalis (*Mg.*). † Marci, apost. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Theodosius M.

Mirabitur non nemo, nihil dici de S. Theodosio Magno in cod. Ostromiri; idque eo magis quod cæteri Slavici codices meminerint ejus omnes, æque ac Menologium Basilianum et martyrologia latina. Sed id pro veteri usu. Nam tacet quoque de eo Menologium CP. antiquissimum, a Morcellio editum; aliud vero Callipolitanum sæculi x, quod typis vulgavit Scholz, agit de Theodosio die præcedente; ad præsentem autem refert S. Gregorium Nyssenum. Magnus ille Theodosius in variis codicibus variis titulis ornatus prodit: in cod. græco Mosq. appellatur *patriarcha;* in Arcad. vocatur *cœnobitarum institutor;* similiter in Rum. in Menolog. et Prol. excuso, Bud. et aliis; in hisce præterea appellatur *venerabilis*, non secus ac in Siš. et in Kal. Mosquensi; in Ostrogensi vero et Papebr. habet titulum *sancti:* utrumque enim promiscue usurpatur. — Theoctistus *patriarcha* legitur in Gothano, probabilissime pro Theodosio cœnobiarcha, quem cod. quidam Mosquensis jam vocaverat patriarcham. — Præter Theodosium cœnobiarcham in Men. gr. commemoratur alter Theodosius, Antiochenus, qui condidit celebre monasterium in *Scopulo* appellatum. In Kalendariis antiquioribus refertur ad diem VIII Februarii. — In Men. gr. nominatur Marcus apostolus πληγείων τοῦ Τάυρου. — Ibidem Agapius titulum præfert archimandritæ; nec quidquam commune habet cum S. Marco utroque, minimeque vocandus est martyr, ut est in Mst. — Non minorem nodum facit Petrus, quem codex Rum. martyrem nominat et simul *pontificem*. Equidem in Menæis ad diem 12 narratur vita Petri Abesalamitæ, de quo actum est supra ad diem 2; at hic sanctus nequaquam fuit sacerdos, nedum episcopus. De eodem martyre Abesalamita agit etiam Menologium Basilianum ad præsentem diem. Cum igitur Rum. codex Petrum, Abesalamitam, qui Atroæ passus est, jam retulerit die secunda Januarii, hodiernum vero episcopi seu consecratoris appellatione condecoret, asserere non auderem, agi hic de uno eodemque sancto, modo fides adhibenda sit kalendario impresso et non supponatur mendose ibi positas esse voces : *pontificis martyris*, pro *sancti martyris*. — De S. Marciano, presbytero et œconomo magnæ ecclesiæ, actum est die præcedenti, et agetur forsitan in commentariis ad Ephemerides Græco-Moscas. — De Michaele, cognomento Klopscio, uberiorem notitiam suppeditabunt Memoriæ Slavicæ. — Theodosius metropolita oriundus erat e finibus Castoriæ, e vico Koritza seu Corussi, fratremque natu minorem habuit Dionysium, deinceps monasterii in Monte Atho suo nomine insigniti fundatorem. Juvenis annorum octodecim, CPolim profectus est; ubi a patriarcha benigne receptus, ac dein ad diaconatum et tandem ad presbyteratum promotus fuit. Verum solitudinis amore, relicta regia urbe, in Montem Atho secessit, atque in monasterio Philothei primum monachi conditionem, tum etiam hegumeni munus suscepit. Quo dum perfungebatur, fratrem suum Dionysium, adhuc juvenem, in monachorum cœtum admisit ac religiosæ vitæ leges erudivit. Interea Dionysio in solitudinem secedente, ipsemet cum quadam die cum aliis monachis piscationi vacabat, a piratis captus in Brussam defertur urbisque christianis venditur. Mox libertati restitutus non Montem Atho, sed Constantinopolim appulit. Monasterio cuidam illic aliquandiu præpositus fuit; unde ad sedem metropolitanam Trapezuntis transiit. Erat tunc Trapezuntina civitas imperatoris græci Alexii Comneni sedes. Quam cum adivisset frater Theodosii, imperatorem exoraturus, ut monasterii a se fundandi in Monte Atho patrocinium susciperet, petitionem fratris Alexio fecit acceptam, quin et ipsum Dionysium tertio Trapezunte versantem, morteque præreptum, sepulturæ tradidit. Floruit itaque Theodosius sæculo XIV, coliturque, ni fallor, duntaxat a monachis Montis Atho, qui eum *Patrem suum venerabilem et Theophorum deprædicant*. Cfr Pater. Montis Atho, pag. 393, et in vita Dionysii, pag. 376 et seqq. Item Montfauc. Palœogr. gr. lib. VII. pag. 476.

(Marginal notes: S. Theoctistus; S. Theodosius Antioch.; S. Marcus; S. Agapius; S. Petrus; S. Marcianus; Michael; Theodosius metropolita Trapezuntis.)

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Romilus, monachus.

Romili nomen etsi in Synaxariis Serbicis numquam offenderim, eum tamen ad hanc diem coli testantur auctores infra referendi et nominatim prologus quidam serbicus, sat antiquus, quem nos fere ad verbum huc retulimus. Illo igitur teste, Romilus, patre græco, matre bulgara, Viddini natus, et Rasko in baptismo vocatus, floruit sæculo decimo tertio ineunte; [imo decimo quarto, ut liquet ex sequentibus.] In scholam ad literas addiscendas a parentibus traditus, æmulos tum majori diligentia, tum feliciori in studiis profectu facile superavit. Adolescens, ut mundo nuntium mitteret, Ternobum, inclytam Zagoriæ seu Transmontanæ regionis civitatem, contendit, ibique in monasterio quodam monasticum schema induit, Romili nomine assumpto. Postmodum, monasterio relicto, in eremum Parorianam ad Gregorium Sinaitam perrexit. Quo loco cum propter frequentes latronum irruptiones diutius commorari nequivisset, in Zagoriam remeavit, comitem secum habens Hilarionem, sibi amicissimum. Sedem itaque fixit in loco Mokry, iter unius diei a Ternobo distante. Verum mox, latronibus domitis, paceque et securitate Paroriæ incolis ab Alexandro rege restituta, eodem, unde abierat, properavit Romilus cum Hilarione; quibus brevi post socium sese adjunxit Gregorius quidam, Constantinopoli advectus; qui et magistri vitam postea scripsit. Sed frustra tranquillitatem speraverat Romilus : imminebat enim Parorianis Musulmanorum invasio. De qua mature a præfecto Scoplensi certior factus, utque eam fuga præverteret monitus, ad sedem Mocrensem, quam antea occupaverat, rediit Romilus, et brevi post in Montem Atho iter instituit. Mansit itaque ad illius montis radices cum sociis in loco, Melana dicto, donec e vivis cessit *Uglešius*, Macedoniæ et Thraciæ despotes, in bello contra Turcas ad Ciarnomenum hodie Tčermen, anno 1373 occisus. Tunc enim, tumultibus undique exortis, monachisque Athonicis fuga salutem turmatim

Dies XII Januarii.

matim petentibus, Romilus quoque sanctum Montem deserere coactus est. Quare in Illyricum perrexit; plurimisque ab errore ad fidei unitatem et a peccatorum cœno ad virtutem reductis, in locum quemdam vulgo Aulon nuncupatum secessit. Tandem in Serbiam cum sociis profectus, Ravanitsæ in monasterio Ascensionis sese inclusit, nec multo post instabilem suam vitam, an peregrinationem cum manente civitate commutavit. Ita fere Prologus quidam Serbicus, cujus ampliorem notitiam reperies in opere periodico *Glasnik*. Vitam Romili, a Gregorio ejus discipulo, ut diximus, exaratam, mihi tamen ignotam, ornatiori stylo adumbravit et officio auxit Gregorius Semivlachus zeu Zamblak, deinceps metropolita Kioviensis celeberrimus. Conferre juvabit ea quæ dicta sunt de Theodosio Ternobensi ad XXVIII Januarii et de Gregorio Sinaita ad VIII Augusti.

Cfr 1) Vita Romili, auctore Gregorio, ejus discipulo. 2) Alia Vita ejusdem ms., auctore Gregorio Zamblak seu Semivlacho. 3) *Glasnik*, tom. IX, pag. 252 et seq. et tom. XI, pag. 37.

Michael Klopscius, Salus.

Sæculo XV floruit Michael, vir profecto singularis. Qui quum Mosquensium ducum sanguine esset nobilissimus, omnibus propter Christum derelictis, veste pauperrima indutus in monasterium Klopscense, prope Novgorodiam, mirabiliter venit anno 1408, die 23 junii; ubi ab hegumeno, repentinam ejus apparitionem demirante, susceptus, mansit tacito nomine et ignotis natalibus. Stultus amore Dei factus, vitam rigidissimam instituit. Somnum super terram nudam capiebat, cibum semel tantum sumebat in hebdomada, et quidem parcissimum. Quotiescumque autem hominibus miscebatur, *salum* seu stultum agebat, ludibriis et injuriis obnoxius. Dei honorem alacriter vindicabat peccatoresque tum amore tum castigatione ad resipiscentiam adducebat. Imminentem reipublicæ ruinam Novgorodensibus prænuntiavit ea ipsa die qua lucem aspexit Joannes IV, olim Novgorodiæ flagellum. Anno tandem 1452, die 11 januarii, ad Deum, quem mirum in modum diligebat, transiit, postquam annos quadraginta quatuor in religione exegisset, multaque patrasset miracula. Cultum ejus ecclesiasticum per totam Russiam agendum decrevit Concilium Mosquense anni 1547, ordinaria sua auctoritate nixum, præsidente Macario metropolita; vitam vero scripsit anno 1537 nobilis vir, Michael dictus, consilio ejusdem Macarii. Colitur etiam Michael quibusdam in locis 23 junii, quæ est dies ingressus ejus in religionem anniversaria.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad hunc diem. 2) Acta jurid. t. I, nº 215. 3) Dict. hag., pag. 196. 4) Menol. Verš. ad hunc diem. 5) Phil. Hist. eccl. rus., III, pag. 93, 145 et 199. 6) Pypin, Monum. lit. ant. III, 36 et seq.

DIES XII.

Ostrominarum. Ex variis.

VACAT.

Passio S. Tatianæ, martyris. (*Ita omnes post Mstisl. cum Bas. Hier. Pg. Nan. Msq. Sirm. Mg. Sirl. Maz.*). Post festum Luminum (*Mst.*) S. Meortii (*Rum. Men. Kal. Prol. cum. Bas. Maz. Sirl.*). S. Patris Eliæ (*Rum. cum Sirm. Mg.*). S. Petri dicti Abesalamitæ, martyris (*Men. Prol. Pap. Kal. cum Mg.*). S. Sabæ, primi archiepiscopi Serbiæ (*Og. Msq. Hung. Ps. Kal. Kiov.*). S. Eupraxiæ (*Hor. Leop. Kal.*). [Martiniani Belozerici, Eleazari Azerensis et Irenarchi mon. (*Hag.*)].

† Euthasiæ, mart. (*Mg.*). † Octo martyrum Nicææ (*Mg.*) † Quadraginta monachorum Ord. S. Basilii et martyrum (*Italgr.*). † Stephani ad Lacum Anserum (*Nan. GP. Flor.*). † Athanasii, conf. (*Bas.*). † Theodori Euchaitæ, mr. (*Mg.*). † Martiniani (*Neap.*). † Theodoræ Alexandrinæ (*Neap. Mg.*). † Alexandri, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Tatiana.

Acta S. Tatianæ plurimum convenire cum Actis SS. Martinæ et Priscæ, quæ ambæ Romæ certaverant, annotant Bollandiani, ac propter miram hanc similitudinem parum authentica esse suspicantur, totamque materiam paucis absolvunt. (Cfr pag. 720.) In Actis S. Tatianæ slavicis eadem, quoad substantiam rei, leguntur ac in latinis S. Martinæ; at undenam sumpta sint, tacet Menol. præter morem. S. Martina et S. Prisca Græcis et Slavis prorsus ignotæ manent. (Cfr Assem.) — De S. Petro in Menæis legitur : τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου Μάρτυρος Πέτρου τοῦ Ἀβεσαλαμίτου : *eodem die commemoratio S. martyris Petri Abesalamitæ;* in Basiliano vero describitur certamen martyris, ad diem præcedentem. Unde patet eumdem esse ac Petrum cognomento *Signiferum*, Atroæ sepultum; de quo nos egimus supra ad diem Januarii secundam, et iterum ad diem undecimam ejusdem mensis. Utraque enim die recolitur in synaxariis antiquioribus, v. g. Rumiantsoviano sæculi XIII. Unde recte Papebrochius in nota ad hunc locum : ***Martyr Eleutheropoli in Palæstina, colitur a Latinis cum cognomento Balsami seu Abelsami, tertia Januarii.*** Nempe paterno nomine ***Abelsamus*** dictus fuit, in baptismo autem Petrus, quemadmodum testantur Acta Anastasiana. Porro natus est Petrus in pago Anea apud Eleutheropolim, passus vero sub Diocletiano, dum adhuc in flore ætatis esset, et Atroæ sepulturam accepit. Cur igitur in tabella repræsentetur barbatus, cum imberbis juvenis esset, aliam causam non video, præterquam pictoris mosci imperitiam. Propius veritati accessit tabularum Capponianarum pictor origine etiam moscus. Hic enim S. Petrum repræsentat juvenem ***nudum in fornacem immissum, et manibus expansis orantem, dum hinc inde*** *duo satellites flammam ignis*, ***hasta stimulantes***, *ardentiorem efficiunt* (Assem. tom. VI, pag. 60); alter pictor, certaminis genere postposito, solum martyrium indicavit et hanc ob causam S. Martyrem exhibuit crucem dextera tenentem; imo et militari habitu indutum, quamvis nuspiam legatur fuisse miles. Quibus addendum sanctum Martyrem hunc iterum commemorari in Menæis Slavicis ad diem XIII Septembris. — Eliam Thaumaturgum commemorari hodie apud Græcos, patet ex eorum Menæis; ut adverterat Bollandus in prætermissis ad hunc diem. Quod si etiam in Synaxario Rum. thaumaturgus appellaretur, satis inde liqueret, eum non esse alium ab Elia propheta; at cum ille simpliciter ***sanctus Pater*** dicatur, amplectenda est sententia Raderi nostri, ibidem

S. Petrus. *S. Elias.*

Dies XII Januarii.

ibidem citati, qui existimat agi hic de Elia anachoreta, cujus laudes enarrant Ruffinus et Palladius. Porro de Elia anachoreta actum est supra, ad diem 8 januarii, quo quamnam ob rationem fuerit translatus, ignorare me ingenue fateor. — S. Meortius nominatur in Menol. Basilii: *certamen sancti martyris Meortii* (Μεορτίου); in Menæis Græcis et Slavicis et in Prologo *Mertius*. Utrumque placet. —De S. Saba, primo archiepiscopo Serbiæ, Chilandar. et recentiora synaxaria agunt ad diem 14. Plura itaque cupientem remittimus ad Memorias Slavicas, ubi fusius de eo tractatum est, aut etiam ad Acta Sanctorum, illa eadem die, pag. 979 et seq. Assemanus tractat ad præsentem diem sat fuse, licet non in omnibus recte. — S. Eupraxia vocatur hodie in Horologio Počajovensi; at in Prol. excuso et in Menologio Veršinscii prorsus omissa est. In Kal. Budensi refertur die sequenti. Eadem ne sit ac S. Euthasia, mihi nondum liquet. — Mazochius legit *Marciniania*, deque hac sua imaginaria *Marciniania* in adnotationibus necquidquam commentatur. Id veri nominis corruptelam esse testatur card. Maï, qui correctius exemplar marmoris Neapolitani edendum curavit tomo V Scriptorum veterum novæ collectionis, pag. 58. S. Martiniano jungitur in Kalend. Neap. S. Theodora, nimirum Alexandriæ cum S. Didymo martyrio coronata.

S. Meortius. *S. Sabas.* *S. Eupraxia.* *S. Martinianus.* *S. Theodora.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Martinianus, hegumenus.

Martinianus, Cyrilli Belozerici discipulus, monasticum habitum induit, cum adhuc juvenis esset. Relicto magistro, cœnobium Kozeozerense, 100 milliaria a Novgorodo dissitum, fundavit, illudque aliquandiu rexit. Mox, Cyrillo in urbem Možaiscum evocato, in ejus locum a fratribus monasterii Belozerici subrogatur. Hegumeni munus summa diligentia et cura exercuit, tantamque apud omnes auctoritatem nactus est, ut nomine ejus ipsummet monasterium nuncupaverint. Tum, monasterio Sergii Radonežensis præpositus est, ita volente magno duce Basilio Cæco, a quo valde honorabatur. At octennio exacto, ad socios Belozerenses rediit, munusque administratoris, eorum precibus susceptum, ad mortem usque exercuit. Obiit autem anno 1483, die 12 januarii, ætatis suæ 86. Corpus ejus conditum est in sacello illius monasterii, ejus nomine dicato, una cum exuviis Galactionis, Sali, qui contubernio et magisterio Martiniani fuerat usus, dono futura prævidendi, ut tradunt, præditus.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 178. 2) Murav. ad hunc diem, pag. 195 et seq. 3) Ambros. Hist. hier. russ., III, pag. 572, et VI, pag. 851.

Eleazarus, mon. Anzerensis.

Eleazarus, parentibus mercatoribus Kozelscii natus, mundo mature valedixit et in celebre monasterium Solovecense, Maris Albi, secessit. Unde, plures per annos in vita religiosa diligenter institutus, in insulam Anzerensem se contulit, non procul a Solovecensi positam, ibique vitam eremiticam sat diu egit, orationi et pœnitentiæ indulgens. Virtutum vero ejus fama percrebrescente, plures attraxit socios, inter quos Niconem, deinceps patriarcham omnium celeberrimum, cœnobiumque, anno 1616 institutum, diligenter rexit, et regula a semetipso conscripta dotavit. Denique laboribus et senio confractus, et futura prædicendi dono conspicuus, obdormivit anno 1656, die 13 januarii, postquam Nicodemum in sui locum subrogasset. Sepultus est in monasterio Anzerensi, et præfata die ibidem colitur atque etiam in monasterio Solovecensi.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 108. 2) Prav. Sobes., Jan. 1860, pag. 101-120, et Febr. pag. 237-252.

Irenarchus, mon. reclusus.

Eadem die colitur in monasterio SS. Borisi et Glebi Rostoviensi Irenarchus, monachus reclusus. Hic, patre colono Rostovia oriundus, et in baptismo Eliæ nomine vocatus, initio quidem agris colendis dedit operam; mortuo vero parente, mercaturam fecit usque ad annum ætatis trigesimum. Tum spirituali mercationi unice vacare secum statuit. Quare monasterium SS. Borisi et Glebi, ad Rostoviam positum, ingressus, tonsuram accepit; ibique, postquam triennio in alio monasterio S. Lazari commoratus esset, ad mortem usque permansit, 38 annos integros in cella reclusus et gravissima catena vinctus. Obiit anno 1613, die 13 januarii, prophetiæ dono et virtutibus, ut fertur, clarus. Vitam ejus scripsit Alexander, discipulus.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 122. 2) Murav., pag. 337 et seq.

DIES XIII.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

Passio sanctorum martyrum Hermyli et Stratonici (*Mst. et post eum fere omnes Slavici cod. cum Bas. Hier. GP. Vind. Coisl. Nan. Flor. Msq. Maz. Sirm. Sirl. Mg.*). Sancti Patris Stephani (*Rum.*). S. Jacobi Nizibiæ, episcopi (*Rum. Men. Kal. Prol. Leop. cum Sirm. Mg.*). S. Petri, martyris Aniensis, Hierapoli (*Men. Prol. Kal.*). SS. Patrum in Sinai et Raitha occisorum (*Pp.*). Adoratio Catenæ S. Apostoli Petri (*Rem.*).

† Glaphyræ, virg. (*Ex actis S. Basilei, ep.*). † Athanasii, mart. (*Mg.*). † SS. MM. Pachomii et Papyrini (*Mg.*). † Eliæ prophetæ encænia (*Mg.*). [Marcus Ephesinus (*Synax.*). Maximus Causocalybita (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

S. Hermylus.

In Ostromirano venit S. Hermylus prima Junii; in Mst. et Rum. nominatur *Ermolus;* in Ostrog. vero *Ermolaus;* quod usu receptissimum est. *Parisinus* cod. antiquus omittit *Stratonicum*, uno nomine, pro more, contentus. In Kalendario Possevini positus est pro Hermolao *Hermogenes*, errore manifesto. Cæterum de sancto hoc diacono ejusque socio Stratonico commentariensi nihil peculiare occurrit dicendum, nisi quod acta eorum martyrii græca etiamnum inedita manent. — Sancti

Dies XIII Januarii.
S. Petrus.
S. Stephanus.

Sancti patris, Stephani meminit solus codex Rum., concorditer cum Menologio Græcorum a Baronio citato seu Sirletiano; idem est ac ille Stephanus, de quo Menologia Slavica post Basilianum agunt ad diem XIV, Synaxarium vero Callipolitanum sæculi X et Nanianum sæc. XI ad diem XII. Porro in Menologio Basiliano Stephanus diserte nominatur fundator cœnobii Chenolaci seu ad lacum Anserum, diciturque Leoni Isaurico fuisse coævus, qui sæculo VIII imperavit. Sepultus in monasterio a se condito, ut sequens distichon innuit :

> Τῷ χηνολάκκου τὴν μονὴν δειμαμένῳ
> Θείῳ Στεφάνῳ λάκκος ὠρύχθη τάφου.

> **Qui ad lacum Anserum cœnobium construxit,**
> **Divino Stephano lacus sepulchri effossus est.**

SS. Patres in Sina et Raitha.

— Magnam Papebrochio facessunt difficultatem *Sancti Patres in Sinai et Raitha occisi*. Et primo quidem quærit vir doctissimus, quinam sint illi quatuor monachi in una tumba collocati a pictore mosco. Difficultatem auget inscriptio ad latus et subtus posita, quam Papebrochius legit ita : *Pambon, Hipabe, Berbinda, Hieroschemon*, μοναχοὶ πρῶτοι... Ἱερλῆμσκι et interpretatur sequenti modo : *Pambon, etc... monachi primi Hierosolymitani, forte,* addit, *sub Chosroe occisi, de quibus tamen alibi nihil legi*. Papebrochii errorem, utut monstrosum, Kulcinius, homo ruthenus, silendo præterivit, meliora forsitan proferre non valens. Assemanus vero Papebrochium corrigere præsumpsit his verbis : *Non advertit*, ait, *vir doctus, eas litteras significare : Sacro schemate indutos eos monachos primos fuisse ex Sinaitis, qui passi sunt sub Diocletiano etc... a Saracenis occisi, qui proin non ad decimum tertium, sed ad decimum quartum hujus pertinent, ut superscriptio docet* (Kalend. tom. VI, pag. 64). Risum vix continebit lector slavonici idiomatis gnarus, talia legendo. Etenim luce clarius est, nihil commune intercedere inter literas ad latus positas et inscriptionem superiorem. In hac nempe annuntiatur martyrium SS. Patrum in Sinai et Raitha peremptorum, in illis vero refertur nomen Pambæ Beryndæ, hieromonachi Kioviensis, viri in re Slavorum litteraria non ignoti, cujus opera studioque Ephemerides Græco-Moscorum figuratæ lucem aspexerant. Erat porro Pambo Berynda Hierosolymis oriundus aut saltem inde Kioviam venit, ubi rei typographicæ præpositus plures libros liturgicos slavonico idiomate edi curavit. Quos omnes recensuit S. Karatajev in perbello opusculo cui titulus : *Index chronologicus librorum Slavonicorum, caracteribus cyrillicis excusorum ab anno 1491 ad annum 1730* (Petrop. 1861). Litteræ ad latus subtusque positæ latine sonant ita : *Pambo, qui et Paulus Berynda, hieroschimmonachus, protosyncellus hierosolymitanus.* Immo nomen ejus tabellæ appositum esse puto non solum quia curaverat Ephemeridum harum editionem, sed quia etiam picturarum auctor exstitit ipse. Solent nempe pictores nomina sua tabulis a se confectis adscribere, ut in confesso est apud omnes et abunde testantur tabulæ Capponianæ. Rationem vero, cur huic uni tabellæ appositum sit, et non aliis, suppeditant ortus et nomen Pambæ seu Pauli, quod in baptismo et in religione nactus erat Berynda; qui, cum olim monachus Hierosolymis degisset, probeque nosset unum e martyribus Raithenis gestasse nomen Pauli, eidem sese tanquam patrono suo voluerit sociatum. Cæterum quod ad ipsos martyres spectat, de eis melius agetur die sequenti, quo commemorantur a cæteris omnibus, præter Ephemerides Papebrochianas. Hodie autem officium eorum celebratur, teste Horologio Počajovensi, quia die decimo quarto recolitur octava Theophaniorum.

Adoratio catenæ S. Petri.

— Similiter remittenda est festivitas *adorandæ Catenæ* ad diem XVI Januarii.

Marcus Ephesinus.

— Nisi recentiores Græci incredibili odio concordiam ecclesiasticam, pro qua Christus paulo ante mortem preces ad Patrem suum fudit, aversarentur, profecto intelligeret nemo quomodo fieri potuerit ut virum, in quo nil unquam de spiritu Christi apparuerit, sanctorum albo adscripserint. Est enim Marcus ille Ephesinus idem qui in concilio Florentino a cæteris Patribus Græcis, Russis et Latinis dissensit; qui dein universum Orientem adversus decretam Florentiæ pacem commovit, omnesque pristinas simultates restituit et exasperavit, et irremediabile forte fecit Photii, seu potius Michaelis Cerularii schisma. Plura de hoc metropolita disserere nolumus, de quo quippe historiæ ecclesiasticæ plenæ sunt; id unum animadversione dignum ducimus, scilicet eum nequaquam cum sanctimoniæ laude in coævis asseclarum suorum scriptis venire, sed recentiorem esse ejus probitatis famam.

Maximus Causocalybita.

— Prolixam satis minusque probabilem de Maximo narrationem texuit auctor Paterici Montis Atho, ex exemplari græco depromptam. Paucis contracta hic prodeat. Perhibent igitur, Maximum Lampsaci non ignobili loco ortum, anno ætatis decimo septimo, insciis parentibus, in montem Ganum aufugisse, ne matrimonii vinculis constringeretur. Monasticum habitum indutus, seni cuidam Marco per omnia obedivit; quo demortuo, aliquandiu in solitudine vagatus est et in montibus Papiciensibus. Dein CPolim transfretavit, ubi ad postes templi Blachernici consedit, S. Andreæ τοῦ σάλου (Sali) vivendi rationem imitaturus, nudis pedibus incedens, fame sitique corpus domans, verbo, stultum agens. Hic dum morabatur, a B. Maria Virgine sublimis orationis donum se accepisse dicebat, ut exinde sanctissima Jesu et Mariæ nomina in mente sua volveret assidue. Noluit tamen cœnobiticam vitam inire, licet ab ipsomet patriarcha rogatus et monitus; imo nec ad templum Deiparæ diu sedit; sed, relicta urbe, in Montem Athum profectus est, quo liberius forsan initam vitæ rationem agere posset. Itaque initio quidem in Lauram S. Athanasii susceptus ad portam ecclesiæ sedit, sacellarii munere fungens; ex quo autem seni cuidam mira quæ in oratione experiebatur cælestesque, ut aiebat, visiones revelavit, somniator ab omnibus passim habebatur. Ad hæc, laura relicta, varia peragravit loca, aut sicubi calybum seu tugurium ex viminibus confectum ad breve tempus poneret, illud dein igni tradebat, alio migraturus; unde *Causo-Calybita* cognominatus est. Interea a Gregorio Sinaita (de quo agetur suo loco) persuasus, errabundam vitam dereliquit, atque in spelunca quadam perangusta sedem suam fixit et quatuordecim annos integros in eadem peregit, donec extremis appropinquans ad lauram S. Athanasii ipse quoque propius accessit; ubi et spiritum Deo reddidit sæculo XIV, anno ætatis nonagesimo quinto, miraculis in vita et post mortem (si fides habenda auctoribus indigenis) conspicuus. Obitus diem esse decimum tertium januarii testatur titulus prolixæ illius vitæ; tertium vero supra vigesimum assignat auctor sub narrationis finem, ut inde conjicere liceat, errasse in indicando hoc posteriore aut Paterici auctorem, aut typographum russum. Quam vero suspectæ fidei sit fons græcus, ex quo Maximi laudes haustæ sunt, manifestum facit narratio de Gregorio Palama, qui statim post Maximum prodit ibidem, Sancti titulo (pro nefas!) condecoratus. Cfr Νέον ἐκλόγιον, cit. in Pater. Montis Atho, t. I, pag. 267 et seqq.

DIES XIV.

DIES XIV.

Ex Ostromirano.

MEMORIA SANCTORUM PATRUM NOSTRORUM ET MARTYRUM IN SINAI OCCISORUM. (*Ita fere omnes.*) SANCTORUM THEODULI (*Bas. Sirm. Maz. Mg.*), NILI ET JOANNIS. — MEMORIA SS. PATRUM (*in Raitha*) (*Bas. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*).

Ex variis.

Sancti Patris nostri Sabbæ, archiepiscopi Serbiæ (*Chil. Men. Prol. Ath. Leop. Euchol. Kal. Pp. Pos. etc.*). S. Agnetis, virg. et mart. (*Pp. cum Mg.*). S. Josephi, mon. Raitheni (*Prol. Kal.*). S. Stephani ad lacum Anserum seu Chenolaci (*Men. Prol. cum Bas. Sirm. Maz. Mg.*). Venerabilis Eupraxiæ (*Bud.*). S. Moysis, monachi et mart. (*Prol. Kal.*). S. Ninæ (*Iber.*).

† Petri Alexandrini (*Sirl.*). † Athanasii (*Bas.*). † Macrinæ, aviæ S. Basilii Magni (*Itg.*).

OBSERVANDA.

SS. Patres Sinaitæ et Raitheni.

Hodiernam lectionem Ostromirani codicis esse corruptam patet : refert namque sanctum quemdam *Abbadam*, qui dubio procul nunquam in rerum natura exstitit. Pergit autem post SS. Nilum et Joannem his verbis : *et memoria sancti Abbadæ* (slavice *Avvade* in dativo); ubi nomen appellativum græcum ἀββάδων in nomen proprium fuit mutatum a scriba hellenici idiomatis, ut apparet, parum gnaro. Forsan habuit ille præ manibus duplex exemplar græcum, alterum in quo annuntiabatur : *Memoria sanctorum Patrum nostrorum in monte Sina peremptorum* (Μνήμη τῶν ὁσίων πατέρων ἡμῶν τῶν ἐν τῷ Σινᾷ ὄρει τελειωθέντων), quemadmodum habetur in Menologio Basilii imperatoris Porphyrogeniti; alterum in quo brevius legebatur ita : τῶν ἁγίων ἀββάδων, id est *sanctorum abbatum seu patrum*. Utut sit, error Ostromirani synaxaristæ nequaquam fluxit in Annales Russicos, ut liquet ex apographo chronicæ Nestoris Laurentiano, quod nempe a Laurentio monacho scriptum esse perhibetur anno 1377. Hic enim apographi sui tempus indicaturus : *Scribere cœpi*, ait,... *mensis Januarii die decimo quarto, memoriæ sanctorum Patrum nostrorum Abbatum sacro.* Hinc conjicere licet, Ostromirano codici præluxisse exemplar aliquod græcum a Menologio Basilii distinctum, Synaxario vero CPolitano Morcellii aut Callipolitano Scholzii non absimile, cum in utroque legatur ad hanc diem : τῶν ἁγίων ἀββάδων (sanctorum abbatum) et nihil amplius. Cum itaque manifeste agatur hodie de Patribus Raithenis, propterea immutanda erat lectio Ostromirani codicis genuina, modo superius indicato. Magna etiam deprehenditur confusio in codicibus Slavicis; quæ ut aliquatenus discutiatur, imprimis tenendum est tria esse agmina martyrum, qui in Sinai et Raitha certamen sustinuerunt. Primum passum est sub Diocletiano in monte Sinai; secundum eodem tempore in Raitha, quod duorum dierum intervallo distat a monte Sinai; tertium denique certavit in eodem monte, at sæculo proxime sequenti, id est quinto, quando morabatur ibidem S. Nilus, olim præfectus CPolitanus, tunc vero monachus Sinaita. Raithenorum Patrum triginta et octo cædem a barbaris illatam enarravit Ammonius, testis oculatus, cujus scriptionem edidit Combefisius in *Triumphis selectis martyrum*, ed. Paris. 1660, pag. 88 et seq. Martyrium Patrum Sinaitarum scripto tradidit posteris S. Nilus, oculatus testis et ipse; in qua narratione meminit ille prioris cædis quæ tempore Diocletiani contigerat, his verbis : *Interempti sunt quoque*, ait, *alii* (id est Patres Sinaitæ) *multis ante temporibus : quorum quoque commemorationem, propter viæ longitudinem et eorum qui congregantur multitudinem, eodem die peragunt.* Cum itaque priores isti Patres Sinaitæ eodem die quo Raitheni passi sint, hinc factum est, ut non modo utrique martyres Sinaitæ inter se, sed etiam cum manipulo Raitheno plerumque confundantur, perinde ac si unicum fuisset Martyrum agmen in Sinai et Raitha eodem tempore et ab eisdem barbaris interfectum. Jam vero inter Synaxaria Slavica nullum hactenus offendi, quod trium istarum turmarum distinctam memoriam exhibeat, quemadmodum id factum est in Menologio Basilii; sed eorum alia de solis martyribus Sinaitis agunt, utramque turmam Sinaiticam in unum cogendo; alia solos martyres Raithenos commemorant; alia tandem de omnibus simul tractant, nulla temporum locorumve habita ratione. Et quidem de Sinaitis Mstisl. habet ita : *Memoria sanctorum Patrum occisorum in monte Sina;* Rumiants. paulo aliter : *Passio sanctorum Patrum cæsorum in Sinai monte et S. Theoduli.* Sišatov. : *Passio SS. venerabilium Patrum nostrorum monachorum in Sinai monte occisorum.* Vat. I : *Patres montis Sinai.* De Raithenis commemorant Capp. Kal. Mosq. his verbis : *Sanctorum martyrum in Raitha.* Ephemerides Papebr. apocalyptice : *Sanctorum Patrum in Raitha centum.* At in tabula repræsentantur duntaxat undecim Patres Sinaitæ. De utrisque tandem simul habetur in Parisino breviter ita : *Sanctorum Patrum cæsorum*, ut diceres aliunde exscriptum; in Ostrog. Par. altero, et Arcadiano : *Venerabilium Patrum in Sinai et Raithu occisorum;* similiter in Prologo et Menæis. Quibus ita in genere delibatis, veniamus ad Ephemerides Papebrochianas. In his nempe duplici cædi Martyrum tabella respondet duplex. Altera, quæ ad diem XIII pertinet, repræsentat martyres Raithenos sub Diocletiano passos; sunt autem numero quatuor, quorum duo barbati, imberbes duo alii, ut hac ratione aliquatenus adumbrarentur juvenes illi ætate florentes senesque venerandi, quos, teste Ammonio, videre erat exanimes et simul jacentes humi. Sinaitas, eodem tempore passos, indicat sola inscriptio tabellæ superposita, quæ latine reddita sonat : *Sanctorum Patrum in Sinai et Raitha occisorum.* In altera tabella, ad diem XIV collocata, repræsentantur decem sancti martyres Sinaitæ, tempore S. Nili passi; quorum nomina referuntur apud S. Nilum et sunt : Theodulus, presbyter, Paulus, Joannes, Proclus, Hypatius, Isaac, Macarius, Marcus, Benjamin et Elias. His præponitur ibidem alius monachus, probabiliter S. Nilus, librum evangelii manu tenens, et nimbo caput ornatus. Supra vero legitur : *Sanctorum Patrum in Raithu centum*, cum scribi debebat : *Sanctorum Patrum in Sinai*, omisso numero centenario (CTO), quem tamen bene ex litteris slavicis eruerat interpres Belga, quidquid in contrarium clamet Assemanus. Papebrochius vero, qui utramque tabellam ut melius potuit explicavit, eruit ex eadem inscriptione præter numerum LXX, græcis O, etiam nomen Sabæ. Fatetur tamen esse hic aliquam confusionem ; imo maximam. Sane confusa sunt omnia sive in ejus interpretatione sive etiam in ipsamet inscriptione slavica, quæ aliud omnino exprimit quam rem in tabella depictam; siquidem illa loquitur de Patribus Raithenis, hæc vero repræsentat martyres Sinaitas, præcedente S. Nilo. Cæterum errandi occasionem præbere potuit pictori Menæorum Slavonicorum liber et Prologus, in quo non raro posterior cædes Sinaitarum annuntiatur iisdem

3 plane

plane verbis ac prior: *Passio SS. Patrum in Sinai et Raitha, tempore Nili occisorum.* Licuit igitur pictori, brevitatis causa, superscribere tantummodo voces *in Raitha*, quamvis in tabula repræsentaverit Patres Sinaitas cum S. Nilo, non vero Raithenos. Exemplum in promptu est : nempe in Menologio Mosquensi, anno 1850 excuso, legitur ad præsentem diem : *Memoria SS. Martyrum in Sinai et Raithu, tempore Diocletiani occisorum*; at in Actis quæ subjiciuntur narratur martyrium Patrum Raithenorum, Ammonio auctore. En primam cædem, primamque simul confusionem. Post narrationem Ammonii enuntiatur : *Secunda cædes SS. Martyrum in Sinai et Raithu, tempore Nili facta;* in elogio vero describitur martyrium Patrum Sinaitarum ejus coævorum. En alteram cædem et alteram confusionem. Hinc liquet, quam pronum esset pictori, ducibus Menæis et Prologis, aliud scribere et aliud pingere, errare in titulis et vera repræsentare in imagine, non secus ac ipsamet Menæa aliud annuntiant in titulis et aliud narrant in Actis subsequentibus. Alioquin nonne conveniebat distinctis diebus pingere res totius sæculi intervallo inter se sejunctas? — *S. Sabbas, archiep. Serbiæ.* In Typico Chilandariensi anni 1331 legitur expresse : *Et sancti Patris nostri Sabæ;* similiter et in Prologo quodam serbico sæculi XIII et in aliis. Possevinus brevius ita : *S. Patris Sabæ;* in Men. et Prol. excusis, in Leop. Euchol. Bud. et aliis quibusdam recentioris ævi additur titulus *archiepiscopi Serbiæ*. Papebrochius intrudit quidem *Sabam* initio tabellæ in Ephemeridibus Græco-Moscis collocatæ, non tamen Serbum, sed alium, temporibus Diocletiani occisum a Saracenis. Assemanus vero confidenter affirmat, agi de S. Saba, Serbiæ episcopo, additque sequentem epigraphen : *Saba otec*, id est *Sabas pater*, genuinam scilicet lectionem ad fictitiam arbitrarie detorquens; ego quidem nunquam *Sabæ* nomen ex primis litteris eruissem, et quod magis miror, Kulčinio Rutheno Assemani errorem communem esse video. Errandi ansam forsitan præbuit Assemano vox *otec*, secundo loco posita, quam pro nominativo singulari sumpsit ille, dum evidentissime sumenda erat pro genitivo plurali; in utroque enim casu eadem forma solet usurpari. Plura de illo antistite in Memoriis Slavicis. — *S. Agnes.* Sanctæ Agnetis virginis juxta ac martyris meminerunt hodie, præter Menæa Græca excusa, solummodo Ephemerides Græco-Moscæ Papebrochii, qui, rei novitate motus, martyr ne romana sit, an sancta aliqua indigena definire nequivit. Romanam esse constat ex Menæis Græcorum, ubi sequens distichon legitur de ea :

> Ἁγνὴν ἄναγνοι θέντες εἰς οἶκον σκότους,
> Πάμφωτον αὐτῇ προὐξένησαν οἰκίαν.

Agnetem, id est puram, *impuri mittentes in domum tenebrarum lucidissimam ipsi compararunt mansionem*). Qua de re consulatur omnino Assemanus (Kal VI, pag. 63). Kulčinius hanc Agnetem perperam refert ad diem XV, et S. Paulo eremitæ adjungit, uti recte observaverat Assemanus, loco citato. Vide dicta ad XXI Januarii et V Julii. — *S. Nilus.* S. Nilus ille est, qui testis oculatus exstitit martyrii Patrum Sinaitarum, illudque scripto tradidit. — *S. Theodulus.* S. Theodulus refertur in Menologio Basilii, unde devenit in synaxaria, testantibus Menæis Græcis; erat autem filius S. Nili supralaudati et sacerdos. — *S. Eupraxia.* *Venerabilis Eupraxia* diserte annuntiatur in Synaxario Budensi, anno 1807 edito et relata est die XII. — *S. Joseph.* In Kal. distinctius ita : *Venerabilis Josephi Analitini, monachi Raitheni.* — *S. Moyses.* S. Moyses, monachus, occisus a Saracenis, commemoratur in Kal. simul cum SS. Stephano, Theodulo et Josepho. — Hodie celebratam fuisse antiquitus memoriam S. Basilii Magni apud Latinos, testatur Bollandus, *S. Macrina.* agens de S. Macrina in prætermissis ad præsentem diem. — *S. Nina.* Celebratissimum est per totam qua late patet Iberiam Georgiamve nomen S. Ninæ, Moysi Chorenensi Nuniæ, quæ genti huic salutare lumen fidei attulit sæculo IV omnium prima, Illuminatricis titulo a suis ideo donata, non secus ac S. Gregorius Armeniæ Apostolus vocari solet et Illuminator. Quamvis autem tantæ famæ sit nomen S. Ninæ, nihilominus illud Latinis mansit adhuc ignotum. Ruffinus enim Aquilejensis, Historiæ ecclesiasticæ capite X integro, de conversione gentis Iberorum agens, tanti boni causam dicit quidem *mulierem quamdam captivam*, nomen tamen sanctissimæ virginis tacet. Tacent quoque cæteri Occidentis scriptores ecclesiastici, Ruffini vestigia relegentes, scriptoris alioquin fere coævi et a Bacurio, gentis Ibericæ rege, gesta sanctæ Ninæ edocti : ut somniari videatur Muraviev, asserens sanctam istam feminam vocari a Ruffino *Nonnam captivam*. Quæ igitur *ancilla christiana* passim nuncupari solet apud Latinos, eam scriptores indigenæ ore unanimi appellant sanctam Ninam seu Nino, nec captivam aut ignobili loco natam fuisse, sed maxime ingenuam et nobilissimo sanguine asseverant, utpote S. Georgii martyris neptim ac patriarchæ Hierosolymitano sanguine junctam. Adhuc puella plura de Iberorum gente deque sacra Domini nostri veste inconsutili, ad gentem istam olim delata, a matre sua acceperat Nina. Quum adolevisset, Ephesim petiit, cum quadam matrona, patriarcha benedicente, atque, ut fert traditio, ipsamet B. Virgine Maria id suadente. Inde cum sancta Ripsyme regina ac martyre, Diocletiani furores cum septuaginta duabus sociabus fugiente, in Armeniam perrexit; martyrii tamen palmam ibidem non invenit, quemadmodum id accidit S. Ripsymæ et triginta quatuor sociabus, ob castimoniæ amorem a Tiridate rege crudelissime interemptis; sed in partes Iberiæ secessit, adhuc barbaræ et in umbra mortis sedentis, venitque in civitatem regiam Mtskhetam, regnante tunc Miriano, idolorum cultore. Vitam duxit piam, sobriam ac pudicam, totisque diebus ac noctibus obsecrationes Deo exhibebat, ut admirationi barbaris esset; et primo quidem sedem suam posuit Nina in loco ubi confluunt Cyrus seu Kurus (Iberis Mtqvar) et Aragvia; tum a matrona quadam Anastasia hospitio suscepta esse perhibetur; qui locus hodiedum visitur et S. Ninæ sacer est. Narrant insuper auctores indigenæ, fabularum rerumque parum credibilium amatores, in moribus ei fuisse in vicina vinea sub umbra cedri mirifici nocturnas orationes persolvere; audiverat namque ad arboris hujus radices defossam latere sacratissimam Domini nostri vestem; quam Eliam Hebræum, ex genere sacerdotis Heli, Jerosolymis ad Iberos detulisse olim, atque cum sorore sua Sidonia simul sub terram defodisse. Hanc et alias aniles fabulas fuse prosequitur Muraviev, in opere toties a me citando. Illud vero constat, mox virtutum sanctæ virginis famam increbruisse, præsertim postquam mulieris cujusdam filiolo desperatam ab hominibus salutem reddidisset, cilicio suo ægrotanti superposito, fusaque ad Deum oratione. Facti fama ad aures reginæ perlabitur; quæ gravissimo corporis dolore afflicta in desperatione maxima erat. Rogat itaque ad se christianam virginem deduci; qua abnuente, ipsa se regina deferri ad ejus cellulam jubet. Similiter cilicio imposito et invocato Christi nomine, ægrotam sanam fecit S. Nina, Christum Dei filium salutis et vitæ auctorem esse docens eumque invocandum. Re audita, rex Mirian quum ob salutem uxoris munera deferri juberet S. Ninæ, illa autem respueret, a regina commonetur, ut secum Christum Deum coleret. Distulit ille, sæpius licet ab uxore admonitus,

nitus, donec quadam die, in venatione Christi miraculo a summo discrimine liberatus, illico promiserit ultra non alium Deum adoraturum quam Christum. Mox, a S. Nina doctrinam Christianam edoctus, sacris undis abluitur Mirian, totiusque gentis fit apostolus. Ecclesiam quoque in honorem duodecim Apostolorum exstrui jussit, quam nonnisi mirabili intercessione S. Ninæ absolutam esse testatur Ruffinus, rem fusius prosequens. Postea, S. Ninæ monitis ad imperatorem Constantinum legationem mandavit Mirian, sacerdotes rogans qui cœptum erga Iberos Dei munus perficerent. Voti compos factus, incredibili gaudio refectus est. Eustathium, patriarcham Hierosolymitanum, ad Iberos missum esse, nascentemque ecslesiam Mtskhetensem ordinasse, narrant quidam auctores indigenæ, quos sequitur Muraviev; at prorsus refragatur historia ac temporum ratio. Postmodum, S. Nina in solitudinem secessit, trans Aragviam fluvium in montanis sitam, ubi hodiedum templum visitur ejus nomini sacrum; inde in fines Kachetiæ abiit, cujus reginam Sophiam nomine ad fidem christianam pertraxisse perhibent iidem auctores, tacente Ruffino. Moses Chorenensis tradit eam, initio a Clarziis facto, apud Alanas et Caspias portas usque ad Massagetarum fines prædicasse. Tandem mortem imminere sibi sentiens, sacramentis refecta, piissime obdormivit in Domino, in loco ubi deinceps extructa est ecclesia S. Georgii, olim Bodbiensis metropolitæ sedes præcipua. Cfr 1) Ruffinus, Hist. eccl., lib. X, cap. XI. 2) Vita S. Ninæ ms. citata apud Muraviev. 3) Wakhoucht, Geogr. Iberiæ, passim. 4) Moses Chorenensis, lib. II, cap. LXXXIII.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Sabbas, archiep. Serbiæ.

Tres filios procreavit cum uxore Anna S. Stephanus Nemania, hujus nominis secundus, Serbiæ megajupanus, seu magnus comes, Vulcanum, Stephanum et Rastcum : quorum primus, tanquam primogenitus regnum Dalmatiæ et Diocleæ obtinuit; secundus, qui et Primocoronatus appellari solet, Rasciæ principatum accepit; Rastcus vero, tertio loco genitus, anno 1169, regente adhuc Serbiam patre, a quo ob pietatis sensus præ cæteris fratribus diligebatur, aulicas turbas pertæsus, anno ætatis suæ decimo septimo, venatus causa egressus, cum quodam monacho athonite, natione Russo, qui ipsi amplectendæ vitæ religiosæ auctor hortatorque exstiterat, a cætero nobilium comitatu secessit, rectaque Montem Atho petens, in monasterio russico S. Pantaleonis cum religioso habitu nomen Sabbæ suscepit; et mox hegumeni imperio ad Vatopedi cœnobium transiit. Diu conquisitus, cum illic tandem a submisso per sollicitum patrem centurione detectus fuisset, crines quos jam attonderat vestesque ad patrem deferendas curavit, exaratis literis cælestis pietatis plenis : quibus denique non modo assensum impetravit, verum et patrem optimum eo permovit, ut et ipse, abdicato regno ac sæculi curis, monasticam vitam amplexus, in angusta Studenicensis cœnobii cella, assumpto Simeonis nomine, se abdiderit : unde postmodum in Montem Atho transivit, ibique ad mortem usque degit. Mariti sui exemplum imitata est Anna, in religione Anastasia dicta. Posthæc Sabbas, ad presbyteri ac archimandritæ munera per metropolitam Thessalonicensem provectus, fratrum principum Vulcani et Stephani rogatu Chilandarii gubernationem suscepit, quod e ruderibus excitaverat et ad religiosum instauraverat nitorem, vivo adhuc parente suo Simeone. Pro cujus cœnobii negotiis, cum subinde Constantinopolim proficiscitur, magna illic honoris significatione ac gaudio susceptus est ab imperatore ac patriarcha Germano (quem Gervasium alii appellant), eo etiam nomine, quod imperatoris Nicæni Theodori Lascaris filia Radoslao, Stephani Primocoronati filio primogenito, nupta esset. Atque tunc, anno scilicet 1221, ab imperatore et patriarcha designatus fuit Sabbas totius Serbiæ ac Maritimæ archiepiscopus. Quam dignitatem, quum diu renuisset, victus demum fratrum, discipulorum et monachorum precibus, admisit, avitasque ditiones repetiit ad erudiendam et præceptis orthodoxæ et catholicæ pietatis informandam gentem suam. Sedens porro in throno Ecclesiæ Serbiæ, cum fratre suo Stephano, Vulcani successore, de sincera religione ac pietate restituenda Serbiæ sollicitus, cum græci ritus episcopatus pauci adhuc, nec pares populorum necessitati viderentur, eosdem ad duodecim numero provexit fundavitque. Et quidem primum in Cholmia in Stopa templo B. M. Virginis; secundum in Zenta in ecclesia S. Michaelis; tertium in Debra in templo S. Nicolai; quartum in Budimlia in æde S. Georgii; quintum in Rassa in ecclesia SS. Apostolorum Petri et Pauli; sextum in Chvostno, æde B. M. Virginis Studenicensi : septimum in Prizren, in templo B. Virginis : octavum in Gračanitsa, itidem in æde B. M. Virginis; nonum in Toplitsa ad S. Nicolai; decimum in Braničevo in æde S. Nicolai; undecimum Belgradi in templo B. Mariæ; ultimum denique episcopatum instituit in Moravitsa in æde S. Archilii. Et in mandatis dedit per has omnes ditiones doceri, tenerique quam constantissime veram catholicamque fidem, a sanctis apostolis et Ecclesiæ doctoribus traditam. His omnibus rite peractis, ad coronationem Stephani megajupani processit. Quapropter prædictorum omnium antistitum concilium convenire jussit in magno archiepiscopio Pechiensi, ibique coram clero universo, nobilitate majori minorique et magna populi multitudine fratrem suum regali diademate coronavit; unde *Primocoronatus* vulgo appellari cœpit Stephanus. Diadema vero, quo eum decoravit, impetraverat ab Honorio III papa, per episcopum Methodium, quem ideo Romam missum fuisse extra omnem controversiam positum est. Quæ coronatio, anno 1222 facta, et legatio arctissimam S. Sabbæ cum Romano pontifice conjunctionem reddit manifestam. Post annos aliquot inter labores apostolicos exactos dimisit sanctus archipræsul episcopales infulas, et Arsenium, virum sanctitate conspicuum, successorem instituit; ipse vero solitudinis amantissimus in Montem Atho, ex quo ad infulas provectus fuerat, rursum secessit, postquam Ecclesiam Serbiæ multa auctoritate, prudentia et dexteritate rexisset, omnibus

Dies XV Januarii.

omnibus semper affabilis, cunctosque paterno affectu excipiens, nec ulla locorum distantia aut asperitate a lustrandis fidelium cœtibus impeditus. Post hæc duplicem peregrinationem instituit ad invisendam Terram sanctam: ex qua dum secundo per Bulgariam reverteretur, morbo correptus, in cælum evolavit anno Domini 1237, meritis onustus miraculisque in vita et post mortem admodum clarus. Eodem anno, corpus ejus, omnis corruptionis expers illæsumque, a Vladislao rege ex illustri urbe Ternobo in patriam revectum, et in cœnobio Mileševo, in ecclesia Ascendentis Domini, ab Arsenio conditum est; ibique per trecentos et sexaginta annos magno peregrinorum concursu celebratum fuit, donec scilicet ab impiis Turcis, postquam Mileševum oppidum expugnassent, tumulo extractum est et flammis sacrilegis absumptum mense Aprili, die 27, festo S. Simonis martyris, anno 1595. Quæ ubi primum sancti viri exuvias invaserunt, ab ipso rogo ad cælum usque magna barbarorum confusione mille coloribus speciosam nubeculam assurrexisse ferunt; portentum non obscurum cladis Turcarum, quæ sacrilegum facinus, cum ipsius ducis infami post cladem interitu, statim consecuta est. Quam nos hic brevissime perstrinximus vitam sancti Sabbæ, fusiori calamo exaravit Dometianus, ejus discipulus et in cœnobio Caryarum hieromonachus, anno creationis 6751 et reparatæ salutis 1243, non autem 1264, uti passim traditur; quod opus, apprime catholicum et sive pietatem spectes, sive veritatis sinceræ studium, sive denique rerum quæ ibi enarrantur copiam ac varietatem valde commendabile, nondum lucem, qua tamen dignissimum est, vidit. Exstant alia quoque scripta vitam sancti hujus antistitis adumbrantia. Non omnia conveniunt cum veritate; quam notam potissime meretur lucubratio Muravievii de S. Sabba, qualis legitur in Vitis Sanctorum, pag. 209 et seq. — Quæ hactenus hoc loco excusa est Vitæ epitome, prius edita fuit in nostro Trifolio Serbico.

Cfr 1) Vita S. Sabæ ms., auctore Dometiano, monacho, anno 1243 conscripta. (In Bibl. Vindobonensi in cod. slav. supplemento, nº 28.) 2) Vita ejusdem, auctore Theodosio, monacho, ed. A. Danicicio, Belgradi, 1861. 3) Légendes slaves du moyen âge, auctore A. Chodzko, Paris 1858. 4) Pejacevich, Hist. Serbiæ, pag. 178, 5) Vita S. Simeonis Nemaniæ, auctore eodem Dometiano, anno 1264 scripta. Reperitur in citato cod. ms. Vindob. Præterea cæteri auctores de S. Simeone, citandi ad 13 Febr. 6) Vita S. Sabbæ, abbatis, Stephani Nemaniæ Rasciæ, regis filii, auctore Joanne Tomco Marnavitio Bosnensi, ed. opera et studio Joan. Paulovich Lucich, Venetiis, 1789. 7) Acta SS., ad diem 14 Januarii. 8) Patericon Montis Atho, tom. I, pag. 188 et seq. 9) Raič Hist. Serb., tom. II, lib. v, cap.4. 10) Assemani, Kalend., t. VI, pag. 39 et seq. 11) Prologus, ad 14 Januarii.

DIES XV.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Joannis Calybitæ (*Mst. Arc. Pr. Men. Hor. Kal. et recentiora cum Bas. Hier. GP. Vind. Nan. Msq. Coisl. Flor. Goth. Gen. Sirm. Maz. Mg.*). S. Pauli Thebæi (*Mst. Rum. Chil. Og. Pr. Men. Hor. Kal. cum Bas. Hier. GP. Nan. Msq. Maz Sirm. Gen. Mg.*). S. Pansophii, martyris (*Men. Pr. Kal. cum Hier. GP. Nan. Sirm. Mg.*).

† Theodoræ (*Sirl.*). † Anastasii Persæ (*Sirl.*). † Cosmæ, episc. Majumensis (*Mg. Sirm.*). † Charitinæ, mart. (*Bas. Sirm. Sirl.*). † Sex Patrum (*Mg. Sib.*).

OBSERVANDA.

SS. Joannes Calybita et Paulus Thebæus.

In Mstisl. habetur: *Memoria S. Joannis Calybitæ et Pauli Thebæi;* in Arcad. commemoratur Joannes, omissa voce *Memoria*, et tacito nomine S. Pauli. Paris. singulariter meminit: *Sancti Jovanis Nocturni* (slavice *noščnika*), manifesto errore pro *kuščnika* seu *Calybitæ*. Hinc liquet, descriptum esse codicem istum ex aliquo ectypo glagoliticis litteris exarato, quod cyrillicis characteribus oscitanter reddidit scriba, litterarum glagoliticarum *k* et *n* similitudine deceptus. In Rum. legitur: *Dormitio S. Patris Pauli Thebæi et S. Joannis Calybitæ*; similiter in Menologio Basilii: *Dormitio S. P. N. Pauli Thebæi;* et dein subditur: *Eadem die commemoratio S. P. N. Joannis Calybitæ, qui aureum evangelium gestabat.* Siš.: *Venerabilis Patris nostri Joannis Calybitæ.* Ostrog. fere convenit cum Rum., omissa tantummodo voce *dormitio*. Vat. II breviter: *Paulus Thebæus, Joannes Calybita;* Ephem. Papebrochii brevissime, pro more: *Paulus, Joannes.* Porro S. Joannes *Calybita*, ab eo quod inhabitavit tuguriolo (καλύβην græci vocant), et etiam *propter Christum pauper*, ὁ διὰ Χριστὸν πτωχὸς, cognominatus, in nullis antiquis martyrologiis latinis hodie invenitur, teste Bollando ad xv Januarii, pag. 1029, § 2. Erat monachus e monasterio Acœmetarum CPolitano, quod fundaverat S. Alexander. In fastis Græco-Moscis figuratis depingitur planeta undique clausa, pendente e collo ad talos usque stola cruce signata, dextera benedicens, sinistra manu Evangelii codicem illum aureum tenens; Paulus vero stans nudo capite, barba prolixa, tunica ex palmæ foliis contexta indutus, expansis manibus. Cfr Assemanus, in Kalend. ad hunc diem. — In Menæis Slavicis: *Eodem die memoria S. martyris Pansophii, qui sub Decio imperatore ab augustali Alexandrino pro Christo passus est.* Augustalis nomine venit præfectus urbis, quod in Prologo Slavico et in Menæis Græcis in nomen proprium mutatum est. — Quænam sit ista Theodora, non constat; forsitan Theodora, mater S. Joannis Calybitæ. — Sancti Cosmæ hymnographi memoria desideratur hodie non solum in Synaxariis Slavicis, quæ eum potissimum celebrant 12 octobris, sed etiam in editione Menæorum Græcorum Veneta, anno 1843 facta; exstat tamen in editione eorumdem antiquiore anni scilicet 1595, et apud Marguniun, qui inde derivare sua assolet, cum brevi sancti antistitis elogio, quod apud alios obvium est die 12 octobris. — Sanctam quoque Charitinam silentio prætereunt Menæa recentiora, sive Græca, sive Slavica; in quibus nomen ejus inscribitur ad 5 octobris, accedente brevi elogio. Huic simillimum encomium exstat in Men. Basilii ad præsentem diem, unde merito concludere licet illis diebus agi de una eademque martyre. De ea redibit sermo cum Ostromirano ad 5 Octobris; et de alia Charitina ad 7 Septembris.

S. Pansophius. *S. Theodora.* *S. Cosmas.* *S. Charitina.*

DIES XVI.

DIES XVI.

Dies XVI Januarii.

Ex Ostromirano. OSCULATIO ET ADORATIO CATENARUM SANCTI APOSTOLI PETRI. (*Ita omnes, præter Remensem, cum Bas. CP. Hier. GP. Nan. Sirm. Mg. Sirl. et reliquis.*)

Ex variis. S. Antonii Magni (*Rem.*). Memoria SS. martyrum, tergeminorum fratrum, Speusippi, Eleusippi et Meleusippi, Leonillæ eorum aviæ, Neonis, Turboni et Jovillæ sociorum (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Nan. Maz. Mg. Sirl.*). S. Danactis, lectoris et martyris (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm.*). [Damasceni, hegum. Chilandariensis (*Ath.*). Maximi Totmensis (*Hag.*)].

† Galatiani (*Neap.*).

OBSERVANDA.

Catenæ S. Petri. In codice Sišatovacensi, quem cl. Miklosich in lucem dedit, Catenarum festum annuntiatur his verbis : *Sancti et summi Apostoli Petri venerandæ* (catenæ) *adoratio*. In Mstisl. et Rum. legitur fere ut in Ostromirano, præter vocem *osculatio*, quæ abest; similiter in Ostrog. Bud. Msq. Men. Prol. et in recentioribus, in quibus loco *summi* ponitur *gloriosissimi*. Quæ in Ephemeridibus Papebrochianis inscripta sunt, legantur ita : *Adoratio venerandarum catenarum S. Apostoli Petri*, non autem *Liberatio ex carcere per Angelum*, uti expresserat interpres belga, jam a Papebrochio correctus, nec *Egressio ex carcere Apostoli Petri*, quemadmodum voluit Assemanus, Kulčinium immerito corrigens, quo Capponianam suam inscriptionem arbitrarie imponeret Papebrochianæ tabulæ. Cæterum hæc ultima male respondet inscriptioni superpositæ; cum non catenarum adorationem exprimat, sed eductionem Petri e carcere. In Arcad. habetur : *Adoratio venerandæ catenæ Apostoli Petri;* similiter in Assem., omissa voce *venerandæ*. In Par. I : *Venerandæ catenæ Petri Apostoli.* Vat. I : *Catenæ S. Petri Apostoli.* Possev. : *S. Apostoli Petri.* Capponianæ tabulæ modo insolito : *Egressio ex carcere* (puta S. Petri). Tandem in Chronicis Russorum antiquioribus hoc festum vocatur *casus catenarum* seu vinculorum, secundum illud Actuum Apostolorum : *et ceciderunt catenæ de manibus ejus* (XII, 7). Cfr Annal. Novgorod. I ad annum 1188-1192 seu 6696-6700. Partem catenæ Jerosolymis a patriarcha Juvenalio acceptæ CPolim attulit Eudocia imperatrix, et in ecclesia SS. Apostolorum reponendam curavit, circa annum 435. Hinc in Horologio solet inseri sequens troparium : *Roma non derelicta, ad nos venisti per veneranda vincula, quæ portaveras tu, Apostolorum præses, quæque nos veneramur,* etc. Et iterum : *Lapis Christus lapidem fidei præclare glorificat, discipulorum præsidem.* In Martyrologiis Latinis hoc festum recolitur prima Augusti, et eadem die pluribus illustratur in Actis Sanctorum. — *S. Antonius.* S. Antonius Magnus commemoratur hodie a solo Remensi, et quidem phrasi insolita : *Memoria Patris Sancti Antonii;* a cæteris profertur die sequenti, quemadmodum et S. Speusippus cum sociis, *S. Speusippus.* et S. Danax lector, qui hodie prodeunt tantummodo in Menæis et in Prologo recentius excusis. Et quidem in hoc ultimo titulus exhibet duntaxat duos fratres *Peusipum* (imo Speusippum) et *Elasipum* (id est Eleusippum), omisso Melasippo seu Meleusippo; in Synaxario autem agitur de tribus fratribus. Ibidem S. Leonilla, eorum avia, vocatur Neonilla. Cæterum vix alia tam varie scripta Sanctorum nomina reperias. — *S. Galatianus.* Sanctum Galatianum nuspiam in libris ecclesiasticis Græcorum Latinorumve comparere asserit Mazochius in commentariis ad hunc diem; putatque eum aut minime distinguendum a S. Galatio, martyre Nicomediensi, qui in Martyrologio Hieronimiano Florentinii refertur ad XXII Februarii, aut novum omnino esse et huc usque ignotum Sanctum. Mallem ego Galactionem aliquem intelligi, sive ille Emesinus sit, qui apud Græcos et Slavos 5 Novembris colitur, sive qui 22 Junii celebratur, sive etiam ab utroque diversus. Marmori Neapolitano insculptum est : NT. S. GALATIANI, id est *natalis;* jamvero nomen illud Galatiani, maxime in obliquo casu, loco *Galactionis* facile scribi potuit; uti S. *Metrophani* memoria fit in eodem marmore loco S. Metrophanis, ad 4 Januarii, et S. *Philoni* ad 24 ejusdem mensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Maximus Totmensis. Obiit Maximus anno 1650, et cultu qualicunque gaudet in sola civitate Totmensi, in qua degit. Est autem nomen ejus in codicibus hagiologicis adeo recens, ut in Dictionario hagiographico, anno 1836 typis vulgato, desideraretur, et non nisi in altera ejusdem editione, anno proxime elapso facta, comparuerit. Sufficiet itaque dicere, Maximum fuisse sacerdotem et simul stultos propter Christum æmulatum esse; quæ duo rarissime apparent sociata. — *Damascenus Chilandariensis.* Damascenus, vico Gabrovo Ternobiensis ditionis oriundus, et in monasterio Chilandariensi monachus ac deinde hegumenus, suspendio peremptus est a Turcis anno 1771. Mortis causam aliaque adjuncta declarata habes in Novo Martyrologio Græco; ex quo auctor Paterici Athonici narrat Damascenum, in metochium Sistovo in Bulgaria negotiorum causa profectum, cum inde in Montem Atho esset rediturus, a Turcis, debita monasterio solvere detrectantibus, non modo omnibus quæ secum habebat spoliatum fuisse, sed etiam stupri accusatum, quasi scilicet virgini cuidam Turcicæ vim intulisset, quam ipsimet subornaverant et in ejus mansionem Sistovianam clam adduxerant. Insontem coram tribunali trahunt calumniatores, mortisque sententiam ab invito judice extorquent, veniam de cætero vitamque Damasceno promittentes, si ad sacra sua transire vellet. At ille se christianum semper fuisse et ad mortem usque manere velle placide respondet. Quapropter ad locum supplicii ducitur, atque suspendio vitam absolvit, postquam se cruce signasset atque supremam ad Deum fudisset orationem. Apostata Alsatiensis Cerfberr, qui ejurata Christi fide nomen Ibrahim-Manzour-Effendi assumpsit atque anno 1827 vulgavit librum *Mémoires sur la Grèce et l'Albanie pendant le gouvernement d'Ali-Pacha* et paulo post a se ipse cruentis manibus pœnas repetiit, multis narrat in Turcia Europæa, ubi infanda adversus naturam facinora plane venialia sunt, fornicatio autem sanguine luitur, communissimam

munissimam esse perdendi cujuslibet hominis exosi viam, mulierculam peregrinam clam in illius domum introducere. Illic ea lege.

Cfr Νέον μαρτυρολόγιον, citat. in Paterico Athon. t. II, pag. 193.

DIES XVII.

Ex Ostromirano.

MEMORIA VENERABILIS ANTONII. (*Ita omnes præter Remensem, cum Bas. CP. Hier. GP. Neap. Goth. Vind. Coisl. Flor. Sirm. Maz. Mg.*)

Ex variis.

SS. Memoria trium puerorum Speusippi, Eleusippi et Melesippi, equitum (*Rum. cum Bas.*). S. Antonii Romani, Novgorodiæ (*Pap.*).

† Theodoti, ep. Cyrensis in Cypro (*Mg.*). † Juliani Sabæ *seu* Senioris (*Mg. Sirm.*). † Achillei (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Antonius Magnus.

Maximo in honore esse apud Orientales sanctum cœnobitarum protoparentem testantur synaxaria Græca juxta ac Slavica. Ad institutum meum quod propius accedit, Synaxaristæ et menologi universim omnes pro hac die certatim pugnant, excepto solo Remensi, qui S. Antonium refert die præcedenti. In Arcad. legitur : *Venerabilis Patris Antonii*. In Mst. Rum. Siš. Chil. Men. Mosq. additur titulus Magni : *Memoria V. P. N. Antonii Magni*. In editione Bibliorum Ostrog. vocatur *sanctus* pro venerabili. Vaticano secundo insertus est : *Antonius Magnus, abbas*. Singularis est annuntiatio cod. Asseman. glagolitici : *Sancti Patris nostri Beati Antonii, monachorum institutoris* (seu cœnobiarchæ). Par. 1 breviter, pro more: *Sancti Antonii*. Denique Cap. Pap. Poss. habent brevissime : *Antonius*. — Rumiantsov. codex solus est, quantum sciam, qui hodie agat de sanctis tergeminis fratribus; convenit tamen hac in re cum Menol. Basiliano, quod ei præluxisse videtur. In hoc enim post commemorationem V. P. N. Antonii Magni, pergitur ita : Ἄθλησις τῶν ἁγίων τριῶν παίδων Σπευσίππου, Ἐλασίππου, Βελεσίππου καὶ τῶν σὺν αὐτοῖς, id est : *Certamen sanctorum trium puerorum Speusippi, Elasippi, Velesippi et sociorum*. In ipso vero textu nominantur ἱππηλάται ἄριστοι, *equites insignes*. Porro eadem prorsus ad litteram refert codex Rum. excusus; ita enim habet : *Commemoratio V. P. N. Antonii Magni, et sanctorum trium* (et) *puerorum equitum, Speusipi, Velesipi et Elasipi;* ubi particula *et* secundo loco posita, non præcedere debuit vocem *puerorum*, sed sequi. In eodem cod. additur, præter morem, sequens troparium in honorem *sanctorum equitum martyrum : Trina claritas martyrio illustrata, Speusipe, Velasipe*, (tertii nomen desideratur) *ignea tormenta pati ausi coronam gloriæ a Christo accepistis. Orate Dominum pro grege vestro.* — Antonium, cognomento Romanum, commemorat hodie Synaxarium Papebrochii manuscriptum; cæteri vero referunt ad diem 3 Augusti, quo colitur. — De S. Juliano confer Acta SS. Oct. VIII, pag. 349.

S. Speusippus et Socii. — S. Antonius Novgorodensis. — S. Julianus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Antonius Dymensis.

Antonius hic, unus ex insignioribus Barlaami Hutynensis alumnis, monasterio ab eodem fundato præfuit ab anno 1273. Dymensis cognomen nactus est, quod, monasterio Hutynensi relicto, aliud exstruxit ad lacum Dymensem, quindecim chiliometris ab urbe Tichvina dissitum. Colitur hac die, qua videtur decessisse; sed tantum in suo monasterio, quod hodieque exstat, cum sacello ejus nomini dicato.

Cfr 1) Ambros., Hist. hier. Rus., IV, pag. 71. 2) Dict. hagiogr., pag. 34. 3) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d., pag. 381 et seq.

S. Antonius Romanus. — Antonius de lacu Nigro.

Eadem die colitur Novgorodiæ S. Antonius cognomento Romanus, de quo agemus infra, ad diem tertiam Augusti, ejus memoriæ in universa Ecclesia Russiaca sacram.

Commemoratur insuper alius Antonius, ascerii cujusdam ad lacum Nigrum, in diœcesi Novgorodensi siti, fundator. Verum de illo nihil amplius scire se fatentur scriptores Russi; ideoque et nos de eo silebimus.

Cfr Dict. hagiogr., pag. 39.

DIES XVIII

Ex Ostromirano.

SANCTI ATHANASII ET CYRILLI (*Ita omnes*) ET ALEXANDRI (*CP.*).

Ex variis.

Eadem die memoria venerabilis Patris nostri Marciani Cyrensis (*Men. Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*). Maximi, archip. Serbiæ (*Chil. Bud. Euch.*).

† Eusebiæ cognomento Xenæ (*Bas. Maz. Mg.*). † Theodulæ (*Bas. Sirm. Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Athanasius, Cyrillus et Alexander.

Cum tres illi sancti primo loco positi aliquam pariant difficultatem, operæ pretium est varias lectiones diligenter colligere, ut lucis aliquid inde affundatur quæstioni modo agitandæ. Porro, quantum huc spectat, synaxaria omnia in tres classes dividi possunt; quarum prima eos laterculos complectitur, qui de Athanasio, Cyrillo et Alexandro nominatim agunt; secunda constat ex synaxariis, quæ referunt duos priores tantum, Cyrillum, et Athanasium; tertia denique comprehendit eos codices, in quibus memoratur solus Athanasius. Ad primam classem pertinet solus, quantum sciam, codex Ostromiranus; quamvis alios etiam Slavicos exstare non dubitem : de Græcis codicibus hujus classis agetur modo. Ad secundam classem spectant plures codices, tum antiquiores, tum recentiores. Horum alii addunt titulum *pontificis* aut *Alexandrini*. Sic in Mst. diserte legitur : *Memoria S. P. N. Athanasii et Cyrilli, archiepiscopi Alexandrini*. Rectius in numero plurali habent Arc. et Rum. : *Memoria sanctorum pontificum Athanasii et Cyrilli*. Similiter glagoliticus Assemani : *SS. PP. nostrorum Athanasii et Cyrilli, archiepiscoporum Alexandrinorum;* cum quo conveniunt Horol. Cap. Men. Prol. Bud. Vat. uterque, Valach. etc. In aliis indicantur quidem

dem idem ambo, sed sine ullo titulo. Hos inter primo loco venit perantiquus codex Slavicus Par. I, in quo legitur ita: *Sanctorum Athanasii et Cyrilli*. Tum Siš.: *SS. PP. nostrorum Athanasii et Cyrilli*. Item Remens., Og. Mosq. vulgatus. In Ephemeridibus Græco-Moscis pro more ponuntur nuda nomina: *Athanasius, Cyrillus*. Ad tertiam classem denique referendum est Kalendarium Neapolitanum marmoreum, in quo sculptum est duntaxat: NT (seu Natalis) *S. Athanasii episcopi*. Cæterum quidam codices secundæ classis, etsi sola nomina utriusque pontificis proferunt, re tamen ipsa eos archiepiscopos aut patriarchas Alexandrinos esse satis indicant sive imagines adjectæ, ut in Ephemeridibus Papebrochianis, sive etiam synaxaria, ut in Menol. Basiliano. Fidenter itaque dico rectissimam esse lectionem Ostromirani codicis, adeoque Alexandri nomen ibidem omnino retinendum, licet contrarium tenere videatur cl. Nevostrujev. Esto taceant S. Alexandrum cæteri codices Slavici; an ideo dormitasse dicendus est Gregorius diaconus, qui eximium illud Evangelium exaravit, aut oscitanter addidisse nomen Alexandri, cum scribere debuisset *Alexandrini?* Nequaquam. Et re quidem vera in Kalendario CPolitano, quod Morcellius edidit notisque illustravit, aperte citatur Alexander una cum Cyrillo et Athanasio his verbis: *Memoria reditus S. Athanasii ex exilio. Et memoria sanctorum Cyrilli et Alexandri*. Ad hæc, in Menologio Basiliano figurato, breve synaxarium expresse loquitur non solum de SS. Athanasio et Cyrillo, uti præfert titulus, sed etiam de Alexandro, qui vocatur sanctus: *Μετὰ δὲ θάνατον τοῦ ἁγίου Ἀλεξάνδρου*, ait, *Πατριάρχης γέγονεν Ἀλεξανδρείας*, id est: *Mortuo sancto Alexandro, patriarcha Alexandriæ creatus est* (Athanasius). Jamvero quam facile esset transcriptori slavico Alexandri nomen duobus aliis in titulo adjicere, nemo non videt. Sed quinam Cyrillus et Alexander? Patriarchas Alexandrinos esse aiunt, ni fallor, omnes, excepto cl. Morcellio. Hic enim, in suo commentario ad hanc diem, stabilire conatus est, agi non de patriarchis Alexandrinis, sed de monachis CPolitanis, quorum alter, Cyrillus, Acœmetarum monachorum fuerit hegumenus et Studii monasterii rector circa annum 473; alter vero, Alexander, eorumdem monachorum auctor et parens. Non placet hæc sententia; et imprimis parum movet ratio, deprompta ex silentio Menologiorum et Menæorum de S. Alexandro aliis anni diebus; nam constat memoriam sancti hujus hegumeni agi bis in anno, die 23 Februarii et iterum 3 Julii. Quod magis mireris, innititur Morcellius Menologio Basiliano; sed solum titulum legisse contentus, nec ad picturas ejusdem attendit, nec synaxarium inspexit, in quo tamen, ut vidimus, expresse agitur de Cyrillo et Alexandro, Alexandriæ patriarchis. Accedit, quod lectio Evangelica, quæ ad hanc diem indicatur tum in codice Ostromirano, tum in codice Hierosolymitano sæculi x, quem edidit Scholzius, desumenda est ad diem 11 Octobris; jam vero isto die in Ostromirano codice agitur, primo loco, memoria SS. Nectarii, Arsaci, Attici et Sisinnii patriarcharum CPoleos, in Hierosolymitano autem fit commemoratio orthodoxiæ, hoc est septimæ synodi œcumenicæ: quæ duo sane ad Acœmetas monachos minime spectant. Liquet itaque sermonem hic non esse de Alexandro Acœmetarum parente, sed de decessore S. Athanasii, viro eximiæ sanctitatis; cujus vita gestaque optime illustrantur in Actis SS. ad xxvi Februarii, sed in fastis Menæisque Slavis omnino prætermissa sunt. Rationem hujus festi, quatenus ad Athanasium pertinet, abunde declaravit Morcellius in Commentariis ad Calendarium CPolitanum. — De Marciano, Cyro oriundo, sermo redibit ad 2 Novembris. — Obitus Maximi, metropolitæ, consignatur hodie in Typico Chilandariensi, non illo, quod a me passim citatur, sed alio sequioris ævi. Ejus vita dabitur infra in *Memoriis slavicis*. — Cum S. Eusebiam, quæ et Xenia, codices Slavici referant ad diem xxiv hujus mensis, de ea tunc agere præplacet.

S. Marcianus. *Maximus.* *S. Eusebia.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Maximus, Serbiæ despota.

Maximus, Stephani despotæ et Angelinæ filius, et prius Georgius dictus, ab infantia sacris codicibus legendis operam dabat. Castitatem vero colebat tam fideliter, ut, propter egregiam formam ab imperatoris filia sollicitatus, a proposito suo caste vivendi nullatenus potuerit dimoveri. A rege Hungariæ, cui tunc Serbia subdita erat, accersitus, accepit Sirmium regendum, et paulo post Sabellam, regis filiam, uxorem duxit. Verum enimvero cum eam ad sua sacra traducere non potuisset, ea intacta, in monasterium sese recepit, a semetipso fundatum. Cujus exemplum mox secuta est Sabella, postquam ad orthodoxos accessisset. Interea, mortuo Joanne, fratre suo, quin hæredem relinqueret, cogitur a proceribus Maximus thronum ascendere, non diu tamen occupandum. Etenim mox ab alienigenis pulsus, profugit ad Vlachiæ Voivodam Radulum, quem postquam cum Bogdano, altero Voivoda, ipsi inimico et jamjam præliaturo, reconciliasset, ab utroque archiepiscopus Vlachiæ salutatur; quod ægerrime tulit. Mortuo Radulo, ut ejus successoris Michnæ, Turcarum partibus addicti, impia conamina eluderet, obtinuit ut pacis componendæ causa in Hungariam mitteretur. Qua conclusa, literis regiis ad Michnam missis, apud regem Hungariæ mansit, eoque auxiliante monasterium Krušedolense sub titulo B. M. V. Annuntiatæ erexit, ubi et supremum diem obiit anno 1516, cælesti visione, ut fertur, antea recreatus. Supersedemus hæc ex antiquo Prologo contracta secundum Hungariæ historicos expendere.

Cfr 1) Raič, Hist. Serb., lib. IV, cap. vi et vii. 2) Vita ejus ex antiquo Prologo in Glasn., t. XI, pag. 124-129. 3) Illyric. sacr., t. VIII, pag. 60 et seq.

DIES XIX.

Ostromiranum. *Ex variis.*

Vacat.

Memoria venerabilis Patris nostri Macarii Ægyptii (*Mst. Par. Rum. Siš. Chil. Og. Eph. Vat. I. Poss. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Sirm. Hier. GP. Vind. Goth. Coisl. Flor. Maz. Mg.*). [Vener. Patris Macarii Romani (*Rum. Eph. cum Bas.*)]. S. Macarii Alexandrini (*Men. Hor. Prol. Kal. cum Sirl. Sirm. Maz. Mg.*). S. Euphrasiæ seu Euphrosynæ, virg. et martyris (*Men. Prol. Hor. Leopol. Kal. Euchol. cum Sirm. Maz. Mg.*). S. Arsenii, archiepiscopi Corcyrani (*Leop. Euch. Cap. Valach.*).

† Theodoti, ep. Cypri et mart. (*Bas. Sirm. Med. Maz. Sirl.*). † Gregorii Nazianzeni translatio (*Mg.*).

Dies XIX Januarii.

(*Mg.*). † Pauli eremitæ (*Neap.*). † Luciani, Paulæ et filiorum Hypatii, Claudii, Pauli et Dionysii (*Mg.*). † Lucilliani (*Sirm.*). † Memoria magni miraculi, Nicææ, quando nempe magnus imperator Ecclesiæ catholicæ portas aperuit eamque tradidit orthodoxis (*Nan. Mg.*). S. Antonius Martqophius (*Iber.*).

OBSERVANDA.

S. Macarius Ægyptius.

Capponianæ tabulæ, ait Assemanus (Kal. VI, pag. 99), solum Macarium Ægyptium exhibent; pro Macario vero Alexandrino adjungunt Arsenium, Romanæ scilicet Ecclesiæ diaconum; imo verisimilius existimat idem Assemanus, non de Arsenio sermonem esse, sed de Macario Alexandrino; emendandam propterea inscriptionem, ita ut sit : *Macarius, Macarius.* Verum emendandus ipsemet vir doctissimus, quippe qui et Macarium Alexandrinum et Arsenium Magnum perperam introducat, ut infra dicetur. Utrumque Macarium, Romanum et Ægyptium, exhibet Menologium Basilianum; ubi notabis, Macarium Romanum non nudum aut hirsutum prodire, ut in tabulis Moscis, sed monachali veste indutum. — Perlectis iis, quæ de fabuloso S. Macario disseruntur in Actis Sanctorum, in appendice ad 23 Octobris, pag. 563 et seqq. intellexi continuo, supervacaneum fore, egregio commentario addere quidquam, quum rem totam acute pariter ac erudite prosecutus sit commentator. Quapropter, pro instituto meo, quædam tantummodo proferre sufficiet ex fontibus mere slavicis. Et primo quidem animadvertendum est, in Menologiis Slavicis Macarii Romani memoriam fieri plerumque die 19 Januarii, quæ etiam duobus aliis Macariis, Ægyptiaco et Alexandrino, sacra est; rarissime vero die 23 Octobris, quæ apud græcos menologos recentiores solemnior habetur. Sane in Menologio Basilii continetur breve Macarii Romani elogium ad diem 19 Januarii, quod inde in sua menologia et synaxaria derivarunt auctores slavi ferme universi. Excipiendus Prologi manuscripti bibliothecæ Vindobonensis transcriptor serbus, qui cæteroquin tum diem 23 Octobris, tum ipsammet fabulam de Macario Romano, ad literam mutuatus est ex Maximo Margunio, episcopo Cytherorum. In recentioribus autem Menæis, quibus utor, item in Menologio Veršinsciano et in Horologio catholicorum Ruthenico, non modo fabula de Macario Romano, sed et omnis memoria prorsus expuncta est. In *Monumentis literarum Russicarum antiquis*, tomo tertio, quo genuinum librorum apocryphorum et fictitiorum textum exprimendum curavit Pypin, de republica slavica jam bene meritus, duplex exstat narratio de Macario Romano; brevissima altera, altera longior multoque fabulosior quam illa altera, quam ex Prologo Serbico bibl. Vindobonensis in usus meos descripsi. Harum prior deprompta est ex prologo pergameneo bibl. publicæ Petropolitanæ anno 1432 exarato, et sequentem titulum præsefert : *Ejusdem mensis* (Januarii) *die* 19 *memoria VV. PP. nostrorum Macarii Romani et Macarii Ægyptiaci eremitæ.* Posterior, sæculo XIV scripta et *Analectis Paisianis* inserta, agit *de tribus monachis, quomodo scilicet S. Macarium invenerint.* Eidem in cod. Tsarskiano, sect. III, n° 70 inscriptum est : *Mensis Januarii die* 19, *vita sancti venerabilis Patris nostri Macarii, qui prope paradisum viginti stadia circiter repertus est* (pag. 135). Erraret autem ille qui Macarium Romanum a Russis hodiernis veluti sanctum coli putaret aut fabulam istam pro re vera et certa haberi. De modo pingendi Macarium dicetur alibi. Interea observet velim lector in Ephemeridibus Græco-Moscis figuratis inscriptionem slavonicam aliquantulum deformatam esse a pictore belga, qui litteras I et N passim confundit; præterea ultimo inscriptionis vocabulo significari non *episcopum* (ЕПИК) sed *Ægyptium*, (ЕГИП), ipsa veste Macarii Ægyptii errorem arguente, ut jamdudum observaverat Papebrochius.

Macarius Romanus.

S. Macarius Alexandrinus.

— Alexandrinum eremitam utrique Macario cognominem referunt codices sequioris ævi. — Euphrasia Nicomediensis laudatur in Men. Basilii; Kal. Serbicum anni 1807, Hor. et Leopol. habent : *Sanctæ Euphrosynæ, virginis*, quasi non fuerit etiam martyr. Virginem et martyrem recte vocant Menol. et Veršinski. Vide Acta SS. ad hanc diem.

S. Euphrasia.

S. Arsenius Corcyræus.

— Archiepiscopus vocatur Arsenius in Kal. Serbico, episcopus in Leopolitano et Valachico. Cappon. tabulæ referunt nudum nomen. In Cal. Papebrochii manuscripto legitur : *Et S. Arsenii, archiepiscopi Cverkiscensis*, manifesto errore, pro *Corcyrensis*, vel, ut Russus diceret: *Korkirski*. Corcyræ enim nomen pronuntiant Russi *korkiram*, et inde adjectivum *korkirski* efformant. Assemanus, ut dixi, non modo hunc Arsenium cum magno illo Arsenio eremita confundit, sed etiam verisimilius existimat non de Arsenio sermonem esse in tabulis Capponianis, sed de Macario Alexandrino sacerdote; at perperam; nam in tabulis illis expresse nominantur Macarius et Arsenius; et quidem alter monachus, alter episcopus, ut patet ex pictura apposita (pag. 99, t. VI.) Nequaquam igitur emendanda erat inscriptio Capponiana, nec scribendum : *Macarius, Macarius*, quemadmodum id legitur in Menæis Græcis, et placuit Assemano. Arsenium, episcopum Corcyræ, certe referunt Kalendaria Leopolitanum, Serbicum et Valachicum, quæ duo ultima anno 1807, Budæ excusa. Vita ejus adhuc inedita est; plura tamen de eo legere licet in Actis SS., in Addendis ad XIX Jan. (t. II, pag. 1138).

S. Antonius Martqophius.

— Post sanctam Ninam, quæ omnium prima semen fidei christianæ in Iberiam seu Karthliam invexerat, regnante nempe Pharsmano IV, venerunt in eamdem regionem tredecim monachi Syri, duce Joanne Zedazeno, quo salutare Jesu Christi nomen latius propagarent. Horum ex numero fuit sanctus Antonius, cognomento Martqophius, qui sedem suam fixit in Guthaëba, antiqua episcoporum Karthliensium sede, ibique templum excitavit Salvatori sacrum et imagine Edessena, quæ adorandam Christi Domini faciem repræsentat, celeberrimum; propter quam iconem solet beatus vir passim exhiberi cum picta tabula. Martqophiensis vero cognomentum nactus est, quod, sociis in monasterio Guthaëbæ relictis, ipse in vicinam speluncam secessit, ut eremitarum more, Deo soli solus viveret : Iberorum enim idiomate Martqophi significat *solitarium* seu *hominem solitarie degentem.* Est locus iste, hodie Martqoph, peramœne in montanis situs, nec nisi viginti chiliometris a Tiphlisio distans. Mansit ibidem S. Antonius annos quindecim, jejuniis et orationi imprimis deditus; quin etiam, si auctoribus, quos sine judicio sequitur Muraviev, fides adhibeatur, S. Simeonis Stylitæ, qui columnam ascenderat anno 423, conversationem imitatus est, eaque de causa ipse quoque Iberiæ stylita passim nuncupatur. Exstare etiamnum aiunt columnam, in qua degerit sanctus Antonius. Sepultus est in ecclesia monasterii a se conditi, quo deinceps sedem suam transtulit episcopus Rusthaviensis, diruto Rusthavio, priori episcoporum sede. S. Antonii cultum ecclesiasticum manifestum facit tum officium, in ejus honorem conscriptum ab Antonio patriarcha, tum etiam templum Martqophiense, nuperius a fundamentis instauratum atque fidelium concursu frequens. Secum pugnat Muraviev,

viev, dum sanctum Antonium coli dicit die XIX, in tabula autem picta, quam initio mensis præmisit, refert ad diem XXII. Plura cupienti præsto sunt 1) Wakhoucht, Descript. géogr. de l'Ibérie, pag. 303, 305. 2) Klaproth, Voyage au Caucase et en Géorgie, tom. II, p. 67. 3) Muraviev, Januar. pag. 394 et seq.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Macarius, monachus Kievocryptensis.

Conditus in cryptis Antonii, ubi ejus exuviæ etiamnum asservantur. Mortis annus ignoratur. Coli dicitur hac die in Laura Kievocryptensi.

Cfr Dict. hag., pag. 175.

Theodorus Novgorodensis, Salus.

Eodem die colitur Theodorus Novgorodensis, qui sæculo XIV floruit. Novgorodia oriundus et in timore Dei a parentibus educatus, ut adolescens factus est, sacris lectionibus non minus quam Nicolai Kačanovii, de quo alibi, exemplo accensus, stultus pro Christo fieri statuit. Itaque, Salorum instar, in summa vixit paupertate, omnia, quæ ab aliis dono accipiebat, egenis erogans; nudisque pedibus etiam rigidissimo hiemis tempore ambulans, nec ubi caput reclinaret habens. Cum irrideretur ac injuriis peteretur, pro irrisoribus orationes Deo fundebat. Nocturno tempore ecclesias civitatis circuibat solus, pro ejus prosperitate Deum deprecans. Tandem mortem adesse sentiens: « Valete, aiebat, obviam sibi occurrentes alloquens, valete, longum namque mihi imminet iter. » Colitur Novgorodiæ, ubi corpus ejus quiescit, habetque officium proprium.

Cfr Dict. hag., pag. 280.

DIES XX.

Ex Ostromirano.

Memoria venerabilis Euthymii. (*Ita omnes.*)

Ex variis.

SS. martyrum Bassi, Eusebii, Eutychii et Basilidis (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Mg.*). SS. martyrum Innæ, Pinnæ et Rimmæ (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Mg.*). SS. MM. Eugenii, Valeriani, Candidi et Aquilæ (*Prol. cum Bas. Sirm. Sirl. Med. Mg.*).

† Sebastiani (*Neap.*). † Neophyti, mart. (*Sirl.*). † Petri Telonarii (*Sirm. Mg.*). † Annæ Romæ mortuæ (*Sirm. Flor.*). † Charitinæ, mart. (*Sirm. Flor.*). † MM. Thyrsi et Agnetis (*Sirm.*). † Leonis, imper. (*Sirm.*). † Elpidii, Danactis et Helenæ (*Flor.*).

OBSERVANDA.

S. Euthymius. Natalis agitur dies S. Euthymii, qui in Rum. vocatur *magnus;* similiter in Menæis excusis et in aliis recentioris ævi synaxariis, præeunte Menologio Basilii. Arcad. concordat cum Ostromirano; in Paris. Assem. Rem. Possev. habetur: *Sancti Patris nostri Euthymii.* Vaticanum utrumque brevius: *Euthymius abbas;* in Ephemeridibus Moscis recte: *Euthymius.* — *S. Bassus et soc.* De S. Basso seu prima turma sanctorum martyrum agit Menologium Basilii ad præsentem diem; vide dicenda infra ad VII Februarii. — *S. Inna et soc.* De S. Inna et sociis ejus iterum sermo erit die XX Junii, quando agitur translationis memoria, dum hodie recolitur passio. — *S. Eugenius et soc.* Sancti quoque Eugenii et sociorum commemoratio fiet melius ad diem sequentem, quo refertur in Slavicis codicibus. — *S. Charitina.* S. Charitinam retulimus jam die decima quinta. — *S. Anna.* Juxta Sirm., S. Anna obiit in *vetere* Roma, at juxta Flor., *in senectute.*

DIES XXI.

Ostromiranum.

Vacat.

Ex variis.

Passio S. martyris Neophyti (*Mst. Ass. Rum. Chil. Prol. Hor. Cap. Og. Men. Euchol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Hier. GP. Vind. Flor. Nan. Mg.*). S. Patris Maximi, confessoris (*Mst. Par. Rum. Prol. Chil. Siš. Og. Cap. Pp. Vat. Men. Hor. Kal. cum Hier. GP. Vind. Coisl. Msq. Sirm. Msq. Goth. Mg.*). S. Zosimi, ep. Syracusani (*Rum. cum Bas. Sirm. Maz. Flor. Med. Mg.*). SS. Eugenii, Valeriani, Candidi et Aquilæ (*Chil. Men. Prol. Og. Leop. Euchol. Hor. Kal. cum Flor. Mg.*). S. Agnetis (*Men. Prol. Kal. cum Neap. Med. Mgg.*). S. Anastasii Cryptensis (*Kal.*).

† Synaxis Irenæ, martyris (*Mg.*). † Thyrsi et Agnetis, martyrum (*Sirm. Med.*). † Monachorum quatuor in Tyro (*Mg.*). [Neophyti, prosmonarii Vatopedi (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

S. Neophytus. In quibusdam synaxariis commemoratur solus Neophytus, omisso S. Maximo, uti in Bas. et Assem. In Rum. ponitur secundo loco post Maximum; et ita fere apud omnes, excepto Mstislavico. Acta S. Neophyti, quæ in Menologio Slavico leguntur, et magnam partem ex libris liturgicis deprompta sunt, plura continent fabulosa. Observat Falconius apud Assemanum: *Ista Acta homo impostor tradit, quibus tantum ex verisimili est credendum humana fide. Præter martyrium, fabula omnia, etiam nomen Neophyti, quod insolitum* (Kal. VI, pag. 101). Id durius. — *S. Zosimus.* Zosimum inveni in solo cod. Rum., ubi vocatur *Izosimi:* pejus in Actis SS. *Losimi,* nisi sit mendum typographi. Zosimi, episcopi Syracusani, memoriam agit hac die Men. Basilianum; ex quo fonte probabiliter desumpsit eum codex Mstislavicus; ex Mst. vero Rumiantsovianus; in Men. Slavicis commemoratur die 30 Martii. — *S. Eugenius et soc.* In Men. Basilii Eugenius cum sociis commemoratur ad diem præcedentem postremo loco. Postremus quoque prodit in quibusdam kalendariis recentioribus, uti in Menæorum libro; in aliis vero, uti in Kal. Serbico anni 1807, item in Leop. et Mosquensi obtinet primum locum; in Typico Serbico sæc. XIV et in Bibliis Ostrog. nominatur solus, ac si præcipuus esset in Trapezuntina martyrum turma. — *S. Agnes.* Nuspiam legi S. Agnetem ad hanc diem, præterquam in Prologo et Menæis, quæ

Dies XXII Januarii.

quæ continent ejus Vitam, a S. Ambrosio conscriptam. Hac eadem die commemoratur in Kal. Neap. (Cfr Mazochii, Kal. Neap. tom. I, p. 17), et in Mart. Romano (Cfr Acta SS. Jan. II, p. 350). In Med. additur: *Romæ*. Nos de ea egimus ad 14 Januarii, et iterum agemus ad 5 Julii. — *S. Anastasius.* Anastasius, monachus Cryptensis et martyr, remissus est a Veršinskio ad diem sequentem. — *SS. Martyres in Tyro.* In Menæis Græcis numerantur tantum quatuor martyres in Tyro, ut patet ex disticho adjecto; at in Indice ms. Papebrochii numerus hic mutatus est in quadraginta. — *Synaxis S. Irenes.* Synaxin Irenes nuntiant Menæa Græca et Cytheræus Maximus, nullo elogio addito. Synaxis ista fieri solebat in celeberrima ecclesia S. Irenes ad mare posita (πρὸς θάλασσαν), quæ propterea vocabatur maritima (παραθαλάσσια) aut etiam S. *Irene ad Fretum* (τὸ πέραμα). Jamvero in Actis S. Marciani, presb. et œconomi magnæ ecclesiæ CPolitanæ, de quo nos egimus die x Januarii, narratur templum hoc S. Irenes, quæ est inter martyres admirabilis, excitatum fuisse a S. Marciano mari proximum; « adeo ut huic quoque » templo conveniat quod dictum est : *Ipse super* » *maria fundavit eam* (Ps. XXIII, 2), omnium scili» cet opifex. » Templi encænia quotannis peragebantur vigesima Januarii. Quo tempore magnus erat concursus multitudinis et frequens in ore omnium decantabatur Marcianus et cætera (Acta SS. Jan. I, pag. 614 et 615). De hac eadem ecclesia iterum sermo fit in Vita S. Auxentii, archimandritæ, n. XI, in actis S. Isidori, in cujus honorem ædem ædificaverat idem Marcianus; præterea, in Vita S. Matronæ (9 Nov.), ubi dicitur nomine *Pacis Dei* fuisse appellata (*Pacem* enim *Irene* græco idiomate significat), ut S. *Sophiæ* templum a divina Sapientia nomen suum traxerat. Plura de situ hujus *Irenes maritimæ* vide apud Cangium (CP. christ., lib. IV, pag. 148), ubi et aliæ ecclesiæ sanctæ hujus megalomartyris recensentur; colitur autem S. Irene apud Græcos die 5 Maii. Quod vero hodie Menæa et Margunius annuntiant hanc synaxim, nullo prolato sanctæ martyris elogio, noli inde concludere agi hic de sancta minus celebri, sed in memoriam potius tibi revoca, nonnisi celebriorum sanctorum synaxes fieri aut ecclesiarum eisdem sacrarum dedicationes commemorari. Neque dubium est quin memoria sit S. Irenes megalomartyris, ut vocatur apud Græcos. Denique notabis, antiquitus hanc synaxim celebratam fuisse die xx Januarii; unde postmodum translatam ad diem præsentem, fortasse propter festum S. Euthymii Magni, diei vigesimæ affixum. In Men. Gr. additur : Eadem die ἐν τῷ κῶ πασχα κυριακῃ τοῦ ἀζώτου (id est dominica *Prodigi* seu ἀποκρέως), cum sequenti disticho :

> Ἄσωτος εἴτις, ὡς ἐγὼ, θαῤῥῶν ἴθι.
> Θείου γὰρ οἴκτου πᾶσιν ἤνοικται θύρα.

id est :

> *Prodigus si quis, ut ego, audacter veni :*
> *Divinæ enim misericordiæ omnibus aperta est via.*

Sanctum aliquem esse hunc *Asotum* putavit Bollandus in prætermissis ad præsentem diem; fatetur tamen se nusquam in aliis martyrologiis ejus legisse nomen. Sed nec legi poterat, cum disticho illo celebretur in Menæis non sanctus Asotus, sed dominica *Prodigi*, Latinis Septuagesimæ, quemadmodum et alibi celebrantur dominica Paralytici, aut Tyrophagi, etc. Idem est ac si diceretur S. Septuagesima. — *Neophytus Vatopedii.* Claruit Neophytus in monasterio Vatopedii, ubi prosmonarii munere fungebatur. Hic dum in quadam metochia negotiorum monasterii causa versabatur, gravi morbo correptus mortemque sibi imminere sentiens, Deiparam ferventer adprecatus est, ut sanitatem sibi reddere dignaretur. Orantem exaudivit Maria, annumque integrum concedi nuntiavit, quo ad mortem sese pararet. Valetudine recuperata, in monasterium remeavit Neophytus; sed, anno præterlapso, cum quadam die dominica ad synaxim se disponeret, iterato vocem de icone B. Virginis procedentem audire sibi visus est, imminentis mortis prænuntiam. Et quidem, peracta synaxi, diem obiit in pace; quandonam incertum. Cfr Νέος παράδεισος, citat. in Pater. Athon., tom. II, pag. 377.

DIES XXII.

Ex Ostromirano. **P**ASSIO S. APOSTOLI TIMOTHEI. (*Ita fere omnes.*) S. ANASTASII, Persæ (*Chil. Og. Prol. Hor. Kal. Arc. Cap. Men. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Neap. Hier. GP. Vind. Nan. Pg. Msq. Itg.*).

Ex variis. SS. martyrum Victoris et Vincentii (*Mst. cum Bas. Neap. Mg. Sirm.*). SS. MM. Manuelis, Petri, Georgii, Leontii, Sionii, Gabrielis, Joannis, Leontis, Parodi, et aliorum 377, in Bulgaria (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Mg. Med. Sirm. Maz.*). S. Anastasii Cryptensis (*Men. Kiov.*). Translatio reliquiarum S. Ignatii (*Pg.*).

† Callinici, hegumeni Casularum (*Bibl. Taur., t. I, p.* 308). † Ananiæ (*Goth. Msq.*). † Translatio reliq. Anastasii Persæ (*Itg.*). † Agathonis (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Timotheus. Concordat omnino Ostromiranum cum Menologio Basiliano, si demantur Victor et Anastasius Kievo-cryptensis. Unde perperam scripsit Veršinski agi in eodem de S. Timotheo ad 24 Januarii. Præter passionem S. Anastasii Persæ commemoratur ibidem translatio reliquiarum ejusdem martyris (Cfr Acta SS. Jan. II, p. 563. Assem. Kal. VI, 101. Morcel. Kal. CPolit., t. II, p. 33. Menæa ex Metaphraste). — *S. Anastasius Persa.* Acta S. Anastasii Persæ habentur latine apud Surium ad 22 jan. Videantur Act. SS. Jan. II, p. 422 seq.; Morc. Kal. CP. loco cit.; Menæa ex Metaphraste; Prologus ad 24 de translatione corporis S. Anastasii. — *S. Victor.* De S. Victore agit hodie solum Martyrologium Romanum, et simul de Vincentio, Orontio, Acquilina ejusque marito, Gerundæ in Hispania passis. (Act. SS. Jan. II, pag. 389 et seq.) — *S. Vincentius.* Menol. Basilii et Sirm. agunt de Vincentio archidiacono Cæsaraugustano, qui Valentiæ passus est simul cum Valerio episcopo. In Menæis Slavicis recurrit ad 11 Nov. (Surius, 22 Jan.; Act. SS. Jan. II, 393 et seq.; Ruinart., II, 343). Adest quoque in marmore Neapolitano. De quonam Vincentio agatur in cod. Mstislavico dicant alii peritiores. — *S. Manuel et soc.* De S. Manuele conferantur Acta SS. Jan. II, pag. 441. Assem. Kal., t. VI, p. 353. Theophyl. Opp. t. III.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Anastasius, Kievocryptensis. **A**nastasius, monachus Kievo-Cryptensis, martyrium fecisse perhibetur sæculo XI; cætera ignorantur, nisi quod diaconatu erat ornatus. Corpus ejus asservatur in cryptis Antonii; memoria vero ad hanc diem recolitur in solo monasterio Cryptensi.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 22. 2) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XXIII.

DIES XXIII.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. Passio S. Clementis, episcopi Ancyrani. (*Ita omnes cum Bas. Hier. GP. CP. Pg. Nan. Sirl. Vind. Flor. Msq. Sirm. Maz. Mg.*). SS. MM. Agathangeli, Charitonis, Christophori, Phlegontis et Eucarpii, militum Amisi (*Par. Og. Men. Pr. Kal. Hor. cum Bas. Sirm. Mg. Maz. Neap. CP. Hier. GP. Coisl. Goth. Msq. Flor. Nan.*). S. Paulini, episc. Nolani (*Men. Kal. Prol.*). S. Maysimæ Syri (*Prol. Men. Kal. cum Mg.*). Ven. Salamanis Silentiarii (*Prol. Men. Kal. cum Mg.*). Commemoratio sextæ Synodi generalis (*Prol. Kal. cum Mg.*). [Gennadii Kostromensis (*Prol. Kal.*)].

† Eusebii abb. (*Mg.Mde. Sirm.*). † Duorum Martyrum in Pario (*Mg.*). † Desponsatio B. M. cum S. Josepho, Jerosolymis. (*Itg.*)

OBSERVANDA.

S. Clemens. In Ostromirano agitur de S. Clemente die sequenti. In Menæis leguntur acta ejus ex Metaphraste *S. Agathangelus, et alii.* et aliis; Acta SS. Jan. II, pag. 458. — Agathangelus, diaconus, a S. Clemente conversus ad fidem, palmam martyrii tulit 5 Novembris. Cæterorum sola nomina commemorantur. — *S. Paulinus.* In Mart. Rom. venit S. Paulinus ad 22 Junii; in Menæis legitur Vita ejus ex Dialogis S. Gregorii M. papæ desumpta. (V. Fabr. IX, 315.) — *S. Maysimas.* De sancto Maysima nihil in Menologio Basiliano, quidquid dicat Veršinskius; *S. Salamanes.* nihil quoque de Salamane; at utriusque Acta exhibentur in Act. SS. Jan. II, 489 et seq. Refertur insuper die XVII Februarii. — *VI Synodus.* De VI Synodi memoria Cfr Act. SS. Jan. I, pag. 623.

MEMORIÆ SLAVICAE.

Gennadius Kostromensis seu Lubimogradensis. Gennadius, in baptismo Gregorius dictus, divitibus parentibus Joanne et Helena in Lithuania ortus, a puero divinis rebus vacavit in ecclesiis assiduus, ideoque a parentibus frequenter reprehensus. Ubi adolevit, paterna domo clam relicta, in Russiam profectus est, variisque regionibus peragratis, Mosquam Novgorodiamque perlustravit, ac tandem ab Alexandro Svirensi, qui inter sanctos Russiæ recensetur, ad Cornelium Comelscensem destinatur, mediis in silvis degentem. A quo benigne exceptus habitu monachali induitur, priori nomine mutato. Verum cum peregrini juvenis ardentissimo fervore ad invidiam concitarentur fratres, in ipsum Cornelium hegumenum mox insurrecturi, concesserunt ambo in eremum quamdam, ad lacum Surensem sitam, ibique reclusorum more vixerunt, laboribus orationibusque intentissimi. Paulo post sociorum numero crescente, ecclesiam Transfigurationis cum monasterio erexit Gennadius, illudque usque ad mortem rexit. Obiit autem die 23 januarii anno 1565, miraculis in vita et post mortem, ut fertur, conspicuus.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 74. 3) Murav., par. 398. 4) Menol. Verš., ad h. d.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano. PASSIO SANCTI MARTYRIS CLEMENTIS.

Ex variis. Memoria venerabilis Xeniæ. (*Omnes præter Ostromiranum.*) SS. MM. Pauli, Pausirii et Theodotionis (*Rum. cum Bas. Maz. Sirm. Med. Mg.*). S. Babylæ Siculi, martyris, et discipulorum ejus Timothei et Agapii (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Macedonii (*Prol. Men. Kal. cum Mg.*). Translatio reliquiarum S. Anastasii Persæ (*Prol. Kal. cum Mg.*). [Joannis Cazanensis (*Hag.*)]

† Philonis, episc. Calpasii in Cypro (*Neap. Mg.*). † Vincentii, mart. (*Nan.*). † Philippi, presb. (*Mg.*). † Helladii commentarisii, mart. (*Mg.*). † Hermogenis et Mennæ, mart. (*Mg.*). † Barsimei et duorum fratrum (*Mg.*). † Zosimi (*Mg.*). † Joannis Baptistæ memoria juxta sepulchrum (*Mg. Marg.*). † Theodulæ, mr. (*Med.*). † Monachorum in monasterio S. Sabæ occisorum (*Msq.*). † Publii, abb. (*Med.*). [Dionysii Olympici (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

S. Clemens. De S. Clemente, episcopo Ancyrano, ejusque in martyrio sociis agunt omnes die præcedenti, solo Ostromirano excepto. — *S. Eusebia Xene.* S. Eusebia, virgo, cognomento Xene seu Xenia, id est *peregrina*, quam Possevinus perperam vocat *Euximiam*, refertur hodie apud Synaxaristas Slavicos fere omnes. In Menologio Basilii nominatur ad XVIII Januarii. Ejus Acta græce vulgavit Assemanus in Bibl. Orient., t. II, pag. 51; exstant latine in Actis SS., tom. II, pag. 598 et seq. et apud Surium ad XXV Januarii. In Menologio Slavico legitur Vita desumpta ex mss. græcis et Metaphraste. — Tabulæ Papebrochianæ repræsentant cum S. Xene sanctum Paulum, martyrem, quem Papebrochius cor- *S. Paulus et soc.* rupte legit *Pabelum*. In Men. Basiliano habetur : *Certamen SS. MM. Pauli, Pausirii et Theodotionis.* Quorum duo priores fratres erant monachi; et occurrunt in solo codice Rumiantsoviano; Paulum exhibent Ephemerides Græco-Moschæ. Theodotionis nomen prætermissum utrobique. Miror nihil legi de his martyribus nec in Menæis Slavicis, nec in Menologio recentissimo Veršinskii. — Papebrochius confundit Paulum, de quo modo, *S. Babylas.* cum Babyla, presbytero Antiocheno, qui in Siciliam profugiens martyrium passus est cum duobus discipulis, atque a celeberrimo S. Babyla, episcopo Antiocheno, distinguendus est. — *S. Macedonius.* De S. Macedonio cfr Act. SS., Jan., t. II, p. 593 et seq. — *SS. MM. Sabaitae.* MM. Sabaitis videtur errore appositus dies 24 (κδ) pro 14 seu ιδ. — *S. Philo.* De Philone, discipulo S. Epiphanii, vide Mazochium ad hunc diem. — *S. Theodota.* Theodota aliis Eusebia, mater sanctorum puerorum et martyrum Urbani, Pricidiani et Apolonii, diserte nominatur hodie in Menæis Græcis Mediolan.; et in Actis S. Babylæ sanctissima femina fuisse dici- *S. Joan. Baptista.* tur. — Templi S. Joannis B. juxta sepulcrum, πλησίον τοῦ

Dies XXV Januarii.

Dionysius Olympicus.

τοῦ Τάφου, meminit Cangius libro IV *CP. Christianæ*, pag. 104; quid autem per Τάφου intelligendum sit, dicere nequivit, nisi quod ædes conjuncta fuerit sepulcro Dominico in Locis Sanctis. — In libro, cui titulus Νέος παράδεισος, de Dionysio multa tradit auctor anonymus, quæ verissima esse attestatur initio narrationis; nos vero breviter exponemus. Jacet videlicet in diœcesi Phanariensi vicus Platina, satis obscurus, ubi degebant Nicolaus et Theodora, Dionysii parentes, conditione pauperes, pietate non postremi. His florenti ætate orbatus Dionysiis, erudiendis pueris dedit operam, atque inde vitam suam sustentavit, donec, relictis omnibus, in monasterium τὰ μετέωρα abiit, monente ac comitante Anthimo, cœnobii illius monacho, qui negotiorum causa Platinam venerat. Mox tamen in Montem Athum, inscio, quin et invito præposito, clam aufugit, ubi seni cuidam Seraphimo instituendum sese tradidit. Sacerdotio auctus, a Seraphimo, ad primarii hegumeni munus interim promoto, licentiam impetravit in solitudine Deo serviendi, atque non procul ab asceterio Caracallæ in vasto deserto sedem sibi delegit, ubi ecclesiam SS. Trinitatis erexit et triennio tenuit, vitam severissime instituens. Tum ad Loca Sancta invisenda mare transfretavit, parumque abfuit, ut ad cathedram Hierosolymitanam fuerit promotus. In Montem Athum redux, altero septennio solitarius degit; quo peracto, hegumeni munus in monasterio Philothei suscepit invitus, at paulo post, murmurantibus fratribus, qui rigidiorem ejus vivendi modum ægre ferebant, valedixit, et in Berrhœensem secessit regionem, comitantibus quibusdam fratribus; fuitque monasterio S. Antonii parum frequenti præpositus. Cum autem hic quoque ad cathedram episcopalem expeteretur Dionysius, fama scilicet ejus undique manante, in montem Olympum sese abscondit, ubi ad extremum vitæ suæ diem latuit, plura a loci domino Saraceno juxta ac a dæmonibus perpessus. Obiit die XXIV Januarii, anno incerto, postquam adstantes fratres eximia commonuisset exhortatione. Floruit sæculo XVI. Cfr Νέος παράδεισος, cit. in Pat. Athon., tom. II, p. 46.

MEMORIAE SLAVICAE.

Joannes et Petrus Cazanenses.

Synclitici nomen habet Joannes in Menæis Novgorodensibus anni 1664. Passio narratur ab annalista hoc modo: Anno 1529, regnante Joanne IV, Novgorodiam, quæ Inferior nuncupatur, invaserunt Tartari; a quibus comprehensus, aut potius raptus, et in captivitatem abductus est juvenis quidam, Joannes nomine, castitatis et orandi studio, nec non et liberalitate erga egenos conspicuus. Hunc igitur, ut a fide Christi ad impuram Mahometi sectam pertraheret Chani præceptor, tum blanditiis, tum minis usus est; sed frustra. Quare confessoris constantia exacerbatus, capite eum plecti jussit, non procul ab urbe, summoque in colle. Accidit autem, ut non extemplo animam exhalaverit Joannes; sed, licet gladio in collo percussus, totoque corpore graviter læsus, pro semimortuo relictus sit. Ad se igitur reversus, caputque sanguinolentum manibus sustentans, sacerdotem arcessivit fortis athleta, et veniam peccatorum nactus, ac viatico refectus, inter populares supremum spiritum edidit. Sepultus est in silva, in veteri cœmeterio, non longe ab urbe dissito. Aliquot post annis, inclaruit ibidem alter Christiani nominis confessor, Petrus nomine, cum adhuc esset neophytus. Accidit nempe, ut Tartarorum dux Sih-Ali, tertio Cazaniam missus, indeque pulsus, Sviažscum urbem fuga petere coactus sit. Quem cum plures mercatores et milites sequi non valerent, a Cazanensibus crudeliter occisi sunt. Inter hos porro fuit Petrus noster; quem cum parentes ejus, Mahometi erroribus addicti, blandiendo et minando ad eosdem reducere frustra essent conati, judici tradiderunt, extremo supplicio damnandum. Sepultus est Petrus Cazaniæ in loco, quo nostra ætate ecclesia Resurrectionis exstat. Hactenus scriptores indigenæ.

Cfr. 1) Murav., Vitæ SS. ad h. d., pag. 435. 2) *Dict. hag.* pag. 117 *ed.* 1862.

DIES XXV.

Ex Ostromirено.
Ex variis.

Memoria S. Gregorii Theologi. (*Ita omnes.*)

S. Isaiæ prophetæ (*Pp. cum Mg.*). S. Publii, mon. in Syria (*Menol. Prol. Kal. cum Mg. Sirm.*). S. Mari cantoris (*Men. Kal. Prol.*). S. Felicitatis et septem infantium ejus, Januarii, Felicis, Philippi, Silvani, Alexandri, Vitalis et Martialis (*Kal. Prol. cum Mg.*). Festum SS. Deiparæ Dolorum solutricis (*Kal.*).

† MM. Medulæ et soc. (*Mg.*). † Demetrii, sceuophylacis (*Mg.*). † Apollinis (*Mg.*). † Translatio Theodori Studitæ, Platonis, et Josephi archiep. Thessalonicæ (*Med.*). † MM. Juventini et Maximi, Antiochiæ (*Act. SS.*) [Auxentii, epirotæ, *Synax.*]

OBSERVANDA.

S. Gregorius. S. Gregorius Nazianzenus commemoratur quidem hodie in quibusdam Martyrologis Latinis; coli tamen solet apud Latinos die IX Maji, quo nulla prorsus fit mentio ejus in codicibus Græco-Slavicis. — *S. Isaias.* Apud Maximum Cythereum et in Menæis Græcis anno 1595 excusis annuntiatur *commemoratio S. Isaiæ prophetæ prope S. Laurentium CPoli*; quæ quam ob rem instituta sit, nescitur: omissa quoque est in eorumdem Menæorum editione Veneta anni 1843. — *S. Mares.* S. Mares, abbas in Syria, propter vocis claritatem et psallendi artem cantor dictus est; καλλίφωνος ἦν... καὶ ψάλτης τέλειος ὑπάρχων, aiunt Menæa Græca. — *S. Juventius.* Miratur Bollandus nusquam in Græcorum Menæis, Menologiis, aliisve fastis sacris SS. Juventii et Maximi exstare memoriam; idem silentium deprehenditur in Synaxariis Slavicis; ideo tamen noluimus eos prætermittere. Eorum acta ex homilia XL S. Joannis Chrysostomi exstant apud Bollandianos, ad hunc diem, pag. 109 et seq. — *B. V. Maria.* Beata Maria cognomento Dolorum Solutrix seu potius *dolores meos extingue*, (sic enim sonat titulus), colitur hodie in ecclesia Mosquensi

Auxentius.

Mosquensi S. Nicolai Pupyšensis. — Anno Domini 1720, ut scriptor Græcus testatur, capite truncatus obiit Auxentius, annos triginta natus, natione Epirota. Juvenis venit CPolim, ubi in vitia præceps ruit; atque, coriarii conditione relicta, navali militiæ nomen dedit, dissolutis moribus, uti antea, vivens. A sociis Saracenis falso insimulatus quasi ad eorum sacra transiisset, præ timore CPolim clam aufugit; quæ res stimulus fuit ut peccata sua recogitarit eaque sanguinis effusione expiare secum statuerit. Quare ad priorem navim rediit; ubi illico opportunam invenit pro Christo moriendi occasionem; atque initio quidem crudelissime cæsus, dein capite plexus, voti compos factus est. Demortui corpus honorifice ab ipsomet patriarcha CPolitano sepultum fuit in ecclesia B. Virginis ad Fontem; caput vero deinceps in monasterium Xyropotamis in Monte Atho translatum, illic hodie etiam visitur. Hæc summatim ex auctore Græco, citato in opere periodico, cui titulus : *Spiritualia colloquia* (Duhovnaia beseda) tom. XIV, pag. 257 et seq.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Moyses Novgorodensis.

Moyses, in baptismo Metrophanes, divitibus parentibus Novgorodiæ natus, cum, a puero Deum adamasset, in monasterium Iveriæ Otročense clam secessit; unde, postquam vitam monasticam edoctus esset, in cœnobium Novgorodense S. Georgii transiit, ibique hegumeni munere defunctus est, donec, mortuo archiepiscopo Davide, in ejus locum a S. Petro metropolita fuerit suffectus anno 1325. Verum quadriennio exacto, dignitatem suam abdicavit archipræsul, in monasterio Kolomensi piam quietem quæsiturus. Frustra autem speravit se ibi omnes vitæ dies victurum. Ecclesia enim pastore suo iterum orbata, nimirum morte Basilii ejus successoris, non potuit pedum archiepiscopale non resumere, a Novgorodensibus enixe rogatus. Sedem itaque denuo occupavit, eamque usque ad annum 1360 tenuit, multaque interea monasteria et templa erigenda curavit. Illo autem anno, tum quia inter ipsum et metropolitam Mosquæ, Petrum, discordia intercesserat, tum etiam quia mortem appropinquare sentiebat, sede iterum relicta, in cœnobium Skavorodense, quod ipse fundaverat, secessit. Obiit ibidem anno 1362, die 25 Januarii, nec nisi anno 1686 corpus ejus fuit levatum, atque, si auctoribus credamus, incolume repertum. Erat autem vir eruditionis non communis, sedulo venientes ad se erudiens, multorumque scriptorum, quæ adhuc exstant, auctor. Vitam ejus et officium conscripsit Pachomius Logotheta, hagiographus, quam aliis verbis regerit Muraviev (pag. 499); brevius autem attigerunt auctores modo nominandi.

Cfr. 1) Ambros., Hist. hier. Russ., tom. I, pag. 73. 2) Dict. hag. pag. 198. 3) Philar., Prospectus, n° 95.

DIES XXVI.

Ex Ostromirano.

S. Polycarpi episcopi. S. Xenophontis, (Mariæ) uxoris, et duorum filiorum Arcadii et Joannis (*Ita fere omnes cum Neap.*).

Ex variis.

Translatio S. Theodori Studitæ (*Og. Men. Kal. Prol. Hor. cum Msq.*). Et fratris ejus Josephi Solunici (*Iidem*). S. Simeonis senioris, anachoretæ (*Prol. Kal. cum Sirm. Flor. Mg.*). SS. Martyrum Ananiæ presb. et Petri clavigeri cum septem militibus (*Men. Prol. Kal. cum Mg.*). Memoria magni terræ motus (*Prol. cum Bas. Med. Flor. Nan. Mg.*).

† MM. Asterii et sociorum (*Flor.*). † Ammoniæ (*Mg. Sib.*). † Gabrielis, abb. Hierosolymis (*Mg. Sib.*). † Duorum MM. in Phrygia (*Mg. Sib.*). † Paulæ, vid. (*Italg.*). † Davidis regis (*Iber.*).

OBSERVANDA.

S. Polycarpus.

De S. Polycarpo, episcopo Smyrnensi, agunt omnia Synaxaria Græca et Slavica ad XXIII Februarii; at in Martyrologio Romano commemoratio fit hodie, non secus ac in Ostromirano: quod omnino notandum est. Hinc enim conjici potest præluxisse Kalendario Ostromirano aliquod exemplar Romanum. — *S. Xenophon.* Refertur S. Xenophon ab omnibus præter Florent. qui agit de eo die trigesimo. — *S. Theodorus Studita.* Hodie recolitur translatio reliquiarum S. Theodori Studitæ ex Chersoneso Acritensi CPolim una cum venerandis exuviis S. Platonis, ejus nepotis, et S. Josephi, metropolitæ Thessalonicensis, ejus fratris. Facta est anno 845, tempore S. Methodii patriarchæ CPolitani. Proprium S. Theodori festum agitur XI Novembris; S. Platonis vero quinta Aprilis; *S. Joseph.* S. Josephi Thessalonicensis hodie. — *S. Simeon Senior.* In Menæis Gr. Simeon Senior omissus est in titulo, verum in disticho diserte vocatur Priscus :

> Τὸν οὖν παλαιὲ Συμεὼν, ἀπεξύσω,
> Ἐχθροῦ παλαιοῦ λεπτύνας εἰς χοῦν κάραν,

id est *Pulverem, prisce Simeon, tergis, Hostisque prisci conteris terra caput*. Cfr Acta SS. — *S. Ananias.* De S. Anania presbytero et martyre melius agetur die sequenti. — *Terræ motus.* Accidit anno 247 CPoli temporibus Theodosii Junioris terræ motus, de quo hic sermo. — *S. Asterius et Socii.* S. Asterii socii sunt Claudius, Neon et Neonilla, de quibus alii agunt die sequenti. — *S. Paula.* De S. Paula vidua Romana, videsis Acta Sanctorum, p. 711. — *S. David III rex Iberiæ.* Inter Sanctos, qui Iberorum Ecclesiam olim virtutum fama, rempublicam vero victoriarum gloria illustrarunt, nullus profecto invenitur qui Davidi regi, cognomento Instauratori, possit æquiparari. Dolendum itaque quod magni hujus sanctique principis Vita, quam fusiori calamo exaravit Antonius, Ikaltiensis monasterii monachus, ejusque in via spiritus magister et dux, hactenus deperdita sit; ut nobis pauca tantummodo, illinc in annales Georgiæ illata, liceat proponere. Juvenis itaque annorum sedecim erat David, Georgii II filius unicus, quando anno 1098 gravissimam coronam accepit. Erat enim Karthaliæ facies horrenda visu : foris bella et incursiones, intus dissidia et gemitus luctuosissimi; omnia vastata et deserto simillima. Imprimis igitur, domito Liparide Orbeliano, bellorum civilium auctore præcipuo, ad majora certamina contra Turcas gentis dominatores, sese paravit, atque ut Hierosolymam a Francorum copiis captam esse audivit, odiosum Turcarum jugum illico dejecit, annui tributi solutione negata. Interea, mortuo

Gabriele

Gabriele patriarcha, qui *catholicos* apud Iberos vocari solet, et in ejus locum electo Joanne III, concilium cogendum curavit Mtskheti, (nomen est civitatis regiæ antiquioris), quo morum corruptelæ remedium afferretur. Concilii statuta columnæ lapideæ in templo Mtskhetensi erectæ fuerunt insculpta, et pax Ecclesiæ reddita, quam insignis victoriæ mox subsecutæ sunt, Kachktia et Gandža Iberorum imperio subjecta. Corporis non minus ac animi magnitudine super cæteros eminebat David, in bello insuper fortissimus, domi vero piis exercitiis deditus, præsertim autem sacrorum codicum lectioni, quam etiam in itineribus intermittebat nunquam. Pietatem ejus erga S. Georgium, insignem totius Georgiæ patronum, et erga sanctissimam virginem Mariam, suam in bellis contra Turcas auxiliatricem, testatur templum in honorem Deiparæ Gelati in finibus Imeretiæ erectum, ac ejus imagine miraculosa tropheisque bellicis ope ejusdem, ut putabat, comparatis, ornatissimum. Ecclesiæ addidit monasterium et nosocomium, quod invisebat sæpius, ægrotis ipsemet inserviens, et caritatis documenta præbens eximia. Enituit quoque in eo justitiæ et continentiæ amor, et munificentia erga Dei domos vere regia, in pauperes vero liberalitas tanta, ut infelicem se diceret si quo die marsupium auro plenum non omnino vacuum domum referret. Anno regni sui vigesimo, cum Meleko sultano, Trialetiam, Iberiæ provinciam, cum ducentis bellatorum millibus invadente, signa commisit, hostemque in fugam vertit, quamvis plus quinque millia militum non habuerit; atque spoliis onustus rediit ad sua. Qua victoria de hostibus reportata, a diuturno Turcarum jugo patriam liberavit; tantamque gloriam sibi comparavit, ut dignus inventus sit cujus filiam uxorem duceret Græcorum imperator, Alexius Commenus, religionis catholicæ zelo et devotione erga Romanam sedem notissimus. Ut autem futuris Turcarum invasionibus viam præcluderet, cum Kipčacensi gente finitima, cis Caucasum degente, fœdus pepigit, illudque matrimonio cum Golinducha Kipčacensis principis filia firmavit, accepto simul castello Darial munitissimo; dataque genti facultate in Iberiam immigrandi. Quo factum est, ut dum Kipčacenses quadragies mille ad bellandum contra Turcas semper haberet paratos, eosdem colonos ab idolorum cultu ad veram religionem traducendi nactus sit occasionem peropportunam. Horum ope Turcomanos ubicumque e regionis suæ finibus profligans, tandem anno 1121 immensam cladem eis intulit, Trialetiam iterum invadentibus; anno vero sequenti Tiphlisiam, quæ ab annis quadringentis sub Turcarum jugo gemebat, cepit, ibique sedem suam figit. Mox Persarum rege devicto, sine ullo suorum detrimento, Chirvani regione potitus est, totoque littore maris Caspii; destructis quoque Derbenti portis ferreis, quarum fragmenta sepulcrum ejus hodiedum exornant. Ad hæc, Armeniæ australis civitatem principem, Ani dictam, suæ potestati subjecit, ibique secundo concilio adfuit, quod Joanne III præside contra Armenorum errores celebratum est, fructu nullo. Tandem dum pace Iberia frueretur, tot tantisque laboribus exantlatis, ad æternam requiem transiit in monasterio Gelatiensi quod ipse fundaverat, anno regni sui trigesimo quarto, vitæ quinquagesimo quarto, postquam imperii habenas, admodum dilatati, commisisset filio suo Demetrio. Conditus est in ecclesia ejusdem monasterii, in ipso introitu, ubi sequens legitur inscriptio, lapidi tumulari insculpta : « *Hæc requies mea in sæculum sæculi; hic habitabo quoniam elegi eam.* » (Ps. CXXXI, 14.) Ejus memoriam recolunt Iberi die Januarii XXVI, si fides habeatur Muravievio, qui tamen eum XXVI obiisse disertis verbis dicit in Vita, quam ex Chronico Wachtangi exscripsit, quibusdam ex incerto traditionis fonte adjectis. — Cfr Wachtang, Chronicon Iberiæ, cit. apud Murav. Wakhoucht, Descript. Géogr. de la Géorgie, p. 125, 359.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria reliquiarum S. Joannis Chrysostomi. (*Ita omnes.*) Et SS. Ananiæ, Petri et septem aliorum (*Rum. et Assem. cum Bas. Flor. Med. Sirm.*).

Translatio reliquiarum fratrum Chilandariensium (*Chil.*).

† MM. Claudii, Asterii, Neonis, Neonillæ (*Sirm. Flor.*). † Marcianæ, imperatricis (*Sirm. Mg.*). † Petri Ægyptii (*Mg.*). † Claudini (*Sirm. Mg.*). † Simeonis Prisci (*Flor. Med.*). Omnium defunctorum (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. J. Chrysostomus. S. Ananias. Monachi Chil. Omnes defuncti.

De hoc die et aliis sancto Doctori sacris, videsis Acta SS., pag. 760, et Sept. t. IV, p. 691. — De Anania martyre et sociis agitur, ad diem præcedentem, in Menæis, Prologo et apud Veršinskium; verum in antiquioribus, Rumiantsoviano et Assemaniano, quemadmodum et in Menologio Basilii, ad diem præsentem. (Act. SS., Febr. III, p. 490.) — Translatio fratrum Chilandariensium annotata est manu recentiori in Typico Chilandariensi manuscripto bibl. Berolinensis. — In Menæis Græcis excusis legitur ad calcem : *Eadem die sabbato carniprivii, memoria omnium dormientium.* — In Menæis Græcis Sirmondi manuscriptis S. Marciana jungitur cum S. Claudino; at in excusis refertur seorsim et apostolis æquiparatur, accedente sequenti disticho :

S. Marciana.

Τὴν βασίλισσαν Μαρκιανὴν ἐκ βίου,
Χριστὸς βασιλεὺς ἐξάγει βασιλέων.

reginam Marcianam e vita educit Christus rex regum. Dicitur insuper obiisse in pace, quemadmodum et S. Claudianus.

DIES XXVIII.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria venerabilis Ephræmi. (*Ita omnes.*)

[Translatio reliquiarum S. Ignatii (*Mst.*)]. Venerabilis Palladii, eremitæ (*Prol. Men. Kal. cum Mg. Med. Flor. Sirm.*). Venerabilis Ephræmi, eunuchi, episcopi Perejaslaviæ (*Men. Kal. Hag.*). S. Ephræmi, archimandritæ monasterii SS. Borisi et Glebi (*Men. Prol. Kal.*). [Theodosii hegum. Totmensis (*Men. Prol. Kal.*)].

† Jacobi, mon. (*Mg. Med. Flor.*). † Duarum MM., matris et filiæ (*Mg.*). † Charitis, m. (*Mg.*). † Cyrilli, patr. Alexandrini (*Sib. Itg.*). † Marcianæ, imper. (*Med. Flor.*).

Mirari

OBSERVANDA.

S. Ignatius martyr.

Mirari subit, in Kal. Mstislavico excuso signari hac die *Translationem reliquiarum S. Ignatii*, prætermisso S. Ephræmo. Id typothetæ errore factum esse liquet ex iis, quæ ibidem immediate subduntur ex cod. Ostromirano, nempe : *Eadem die memoria ven. Jacobi, reclusi.* Porro in Ostromirano Evangelio memoria Jacobi, reclusi, certo certius ponitur ad diem XXIX, post commemorationem S. Ignatii, die vero XXVIII expresse agitur de S. Ephræmo. Nec facile dabitur tantum sanctum in codice Mst. fuisse omissum, præsertim cum ipsemet Nevostrujev, hujus Kalendarii editor doctissimus, asserat, referri ibi omnes anni dies, præter 23 octobris. Retulimus tamen lectionem cod. Mstislavici, prout jacet in editione academiæ Petropolitanæ. Quod eadem die veniunt plures Ephræmi nil mirum. Baronius, in observationibus ad Martyrologium Rom. die XII Februarii, quo tres sanctos *Modestos* retulit : *Tot sanctorum*, ait, *ejusdem nominis sub una die coacervationem ea de causa a majoribus aliquando factam animadvertimus, quod natalis alicujus martyris dies incertus esset; ut est exemplum de S. Columba Cordubensi, cujus quum diu natalis dies latuit, eadem die, qua agitur solemnitas Columbæ Senonensis, ejus commemoratio celebrari consuevit. Imo*, teste Mazochio, *est hoc perpetuum in Martyrologiis, ut sancti cognomines uno eodemque die coacervati millies reperiantur.* Reperiuntur autem in unum locum ita coacti maxime illi, quorum dies emortualis nesciretur. (Cfr In vetus marmor. Neapol. Kalendarium commentar., ad XVIII Januarii, pag. 15). Qui Latinorum usus invaluit quoque apud Græcos, quibus nil solemnius est quam sanctos cognomines eadem die collocare, quemadmodum id manifestum reddit præsentis diei laterculus, tres Ephræmos socians, solo nomine junctos. Ephræm Perejaslaviensis prætermissus est in Prologo Mosquensi, æque ac Theodosius Ternobiensis. De utroque plura dicentur in *Memoriis Slavicis*, quemadmodum et de Ephræmo Novotorgensi et de Theodosio Totmensi, cui additus est a nobis alter, Ternobo oriundus.

S. Ephræm Perejaslaviæ.

S. Cyrillus Alexandrinus

— S. Cyrillus Alexandrinus colitur a Græcis XVIII Januarii una cum S. Athanasio; et iterum solus die IX Junii, qua putant eum esse mortuum. Apud Latinos autem celebratur præsenti die, quo eum obiisse censent : qua de re fuse disserit Assemanus, Kal., tom. VI, p. 90, et Papebrochius in Actis SS. ad hunc diem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Ephræm Perejaslaviensis.

Ephræm, cognomento Eunuchus, genere Russus, ab episcopo ejusdem nominis et ævi Suzdaliensi, aut ab Hilarione metropolita, quocum perperam a quibusdam confunditur, omnino distinguendus est. An autem discernendus sit etiam ab Ephræmo, metropolita Kioviensi, ejus coævo, negatur fere ab omnibus, quotquot hanc quæstionem tractarunt hucusque, uno tantum, quod sciam, dempto. Nobis communem auctorum sententiam præplacuit amplecti, alio loco, Deo dante, serio exagitandam. Igitur Ephræm, ex aulicis magni ducis Jaroslai monachus Cryptensis factus, postquam aliquantum temporis cum S. Antonio in eadem crypta fuisset versatus, accepta ejus benedictione, Constantinopolim profectus est ibidemque in quodam monasterio mansit. Regulam monasterii Studii transcripsit, a B. Theodosio rogatus; qui eam in Kioviense cœnobium primus omnium invexit; unde per universam Russiam propagata est. Quæ Regula B. Theodori Studitæ non ita pridem ab Eminentissimo Cardinali A. Mai in Nova Bibliotheca Patrum græce vulgata est. In patriam redux, cryptam suam repetiit, ibique degit, donec ad cathedram Perejaslaviensem, a morte Petri, episcopi, ordine secundi, vacuam, evectus fuerit inter annos 1079 et 1089. Erat autem Perejaslavia, urbs Kioviæ proxima, olimque metropolitarum Kioviensium sedes ad annum 1054, quo illi simul cum sede sua metropolitana jura Kioviam transtulerunt; Perejeslaviam vero novæ diœceseos effecerunt caput, vicarii metropolitani titulo ejusdem episcopis affixo. Porro cum ædes Perejaslaviæ metropolitana, quam S. Michaeli archangelo sacram fecerat primus Ecclesiæ Kioviensis metropolita, nomine Michael, a nobis ad diem trigesimam Septembris laudandus, pro vetustate dilaberetur, eam de novo e lapidibus exstruendam curavit Ephræm, et baptisterium addidit, Constantinopolitano S. Sophiæ non absimile, adjectis etiam duobus sacellis, quorum alterum S. Theodoro Studitæ, alterum S. Andreæ, Russiæ apostolo, dicatum est. Quam forte ob causam metropolita Perejaslaviensis dictus est ab annalista. Mortuo Joanne metropolita, hujus nominis secundo, in ejus loco subrogatur Ephræm anno 1089; et licet Ecclesiam Kioviensem, ut quibusdam placet, vicaria potestate administrasset, tamen nonnisi anno 1092 ad dignitatem metropolitanam, ut accurate loquamur, evectus est; unde factum, ut vulgo episcopus Perejaslaviensis nuncupetur. Rexit Ecclesiam Kioviensem annos quinque, festumque translationis S. Nicolai, Myris Barum vecti, quod Urbanus II anno 1089 ad diem nonam Maji statuerat, eadem die in Russia instituit celebrandum; unde egregium habes argumentum, sanctum hunc metropolitam sedi apostolicæ obedientissimum vixisse. Alia etiam pietatis et zeli dedit documenta, miraculorumque dono in vita et post mortem a Deo ornatus fuisse traditur. Obiit anno 1097, conditus in crypta Antonii, ubi etiamnum asservatur. Placet hic, pro coronide, subdere seriem chronologicam episcoporum Perejaslaviæ, quorum e numero fuit Ephræm. Sunt autem sequentes : 1) Nicolaus (ann. 1054). 2) Petrus (circa ann. 1072). 3) Ephræm, de quo supra. 4) Lazarus. 5) Sylvester. 6) Joannes. 7) Marcus seu Marcellus, (defunctus anno 1134). 8) Macarius (ab anno 1134 ad 1141). 9) Euthymius. 10) Basilius (dubius). 11) Antonius; (in diptychis ponitur nono loco). 12) Paulus (ab anno 1198). 13) Simeon a Tartaris occisus anno 1237. 14) Theodorus, ordine ultimus : eo mortuo finem accepit quoque diœcesis Perejaslaviensis, nonnisi anno 1701 instaurata.

Cfr 1) Vita S. Theodosii, auctore Nestore. 2) Patericon, fol. 120 verso et seqq. 3) Kulcinii, Specimen eccl. Ruthen, pag. 114. 4) Diction. hag., pag. 110. 5) Macarii, Hist. eccl. Russ, II, pag. 9 et 192. 6) Philaret., Hist. eccl. Russ. I, pag. 127. 7) Maximović, de antiqua diœcesi Prerejaslaviensi, in opere periodico Prolegom. Mosqu., 1858, t. IV. 8) Menæa et Prolog. ad hunc diem. 9) Karamzin, t. II, pag. 104.

Dies XXVIII Januarii. *Ephraem Novotorgensis.*

Eadem die colitur Ephræm, monasterii Novotorgensis SS. Borisi et Glebi archimandrita; qui, Hungaria oriundus, olim sanctis ducibus Boriso et Glebo ministraverat simul cum fratre suo Georgio, martyrii palmam una cum heris suis adepto. His igitur martyrio peremptis anno 1015, abiit Ephræm in regionem urbi Toržok seu Novyj Toržok proximam, ibique hospitium ad dexteram ripam Tvertsæ fluvii ædificavit, simul et ecclesiam erexit SS. martyribus Boriso et Glebo dicatam, addito etiam monasteriolo, quod ipsemet regendum suscepit. Obiit sæculo XI, die 28 Januarii, anno incerto. Corpus ejus integrum repertum esse anno 1572 tradunt scriptores indigenæ.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 109. 2) Menol. Verš. ad h. d. 3) Menæa ad h. d. 4) Muraviev., pag. 483 et seq.

Theodosius Ternobiensis.

Quamvis nomen Theodosii Ternobiensis in synaxariis nullibi reperiatur inscriptum, eum tamen ob allatam supra rationem ponimus hodie simul cum Theodosio Totmensi : quæ autem de eo hic damus, ea desumpta sunt maximam partem ex Vita Theodosii, auctore Callisto, patriarcha Constantinopolitano, ejus coævo, sæculi scilicet XIV. Theodosius porro, natione Bulgarus, natalem urbem reliquit insciis parentibus, et in monasterium S. Nicolai Vidinense, Arčar dictum, sese abdidit. Amanter ibi receptus ab hegumeno Jobo, et monastico habitu decoratus, brevi virtutibus omnibus religiosi viri præ cæteris fratribus enituit, præsertim vero humili obedientia. Postquam autem multum temporis in his exercendis consumpsisset, parentibus orbatus, ad meliora charismata sese extendens, Ternobum, Bulgariæ caput, abiit, atque cœnobium B. M. Virginis, quod vulgo *Mons Sanctus* nuncupatur, ingressus est. Illic tamen non diu mansit Theodosius; sed in aliud, Crevense dictum, transiit; quo etiam mox relicto, in montem Slivensem, perrexit, ibique plures annos degit inter monachos B. M. V. Epikernevianæ, omnibus carus et amabilis. Verum neque tum votorum suorum compos factus est, quod virum, qui eum in via spiritus dirigeret, inter Bulgaros monachos invenire non potuit. Quapropter simul ac audivit multa præclara dici de Gregorio quodam, cognomento Sinaita, qui in loco Paraoria, (mons iste in Vita Gregorii, auctore patriarcha Callisto, *Latens* (*Skrytny*) vocatur,) in finibus Græciæ et Bulgariæ commorabatur, continuo ad virum Dei properavit, fratribus relictis. Erat Gregorius Sinaita inter omnes temporis sui monachos Montis Atho doctrina et virtute longe præstantissimus pluribusque discipulis in utraque palæstra magister apud suos celebratissimus. Horum notiores fuerunt Gerasimus, Josephus, Nicolaus, Marcus, Jacobus, Aaron et Clemens, quorum gesta in vita Gregorii Sinaitæ magistri fusius enarrantur. Venerat porro Gregorius iste in Paraoriam e Monte Atho, fugiens ab Agarenis, qui tunc universam Græciam vastabant. Verum cum Paraoria quoque infestaretur a latronibus, missus est Theodosius a magistro suo ad Alexandrum, Bulgariæ regem, rogaturus ut regionem istam (ipsi enim erat subjecta) ab inimicorum incursionibus liberaret, monachisque divinis rebus vacandi facultatem redderet securam. Annuit libenter petitioni rex pientissimus; quin et cœnobium extruxit propriis expensis, illudque omnibus rebus necessariis munivit, reditibusque dotavit, adjectis pluribus vicis et lacu quodam piscoso. Redux in monasterium, Theodosius licentiam ab hegumeno petiit obtinuitque in cella solitaria Deo soli impensius vacandi. Interea, novis monasterii necessitatibus exortis, iterum mittitur ad Alexandrum in urbem regiam, unde socium adduxit, nomine Romanum. Mortuo autem Gregorio in ejus locum eligitur Theodosius unanimi fratrum consensu. Quam electionem cum ægerrime ferret, paulo post, relicto cœnobio, complura monasteria invisit, Romano socio; adiit itaque Slivnum, Montem Atho, CPolim, Mesembriam, ac tandem in monte Kilipbario, procul longe a Ternobo dissito, sedem fixit, annuente Alexandro rege, et advenientibus undique sociis circiter quinquaginta; quos inter Dionysius quidam mira virtutum fama inclaruisse narratur. Exortas hæreses Massaliensium seu Bogomilorum, Adamitarum et Judaizantium strenue oppugnavit, illudque a patriarcha, viro alioquin simplici, obtinuit, ut, concilio coacto, hæresum fautores publica condemnatione plecterentur, pœnasque luerent condignas. Celebratum autem est concilium contra Adamitas, anno salutis 1360, præsidente patriarcha Theodosio, et errores impurissimi profligati. Crevit igitur Theodosii hegumeni fama, sociosque pene innumeros ad eum attraxit. At cum Agareni totam Macedoniam iterum vastarent, in locum accessu perdifficilem, utpote summis in rupibus positum, sese cum sociis abdidit. Tandem post trienniales varios labores, gravi morbo correptus, ubi audivit patriarcham Callistum e Serbia CPolim rediisse, illico statuit in urbem regiam proficisci. Quare, Romano in successorem suis fratribus relicto, navem ascendit, appulitque CPolim, ibique non multo post pie obiisse dicitur annis onustus. Ejus corpus honorifice sepultum est in S. Mamantis æde a patriarcha Callisto, qui etiam Theodosii vitam, ut diximus, exaravit, rogatus a Concilio CPolitano et universo clero. Hinc forsitan factum est, ut Theodosii memoria, apud Græcos celebrata, Bulgaris parum innotuerit, ac non nisi in monasterio ab ipsomet condito publice colatur.

Cfr 1) Vita S. Theodosii Ternobiensis, auctore patr. Callisto, ed. in Prolegomenis Mosq., an. 1860, t. I, sect. III, pag. 1 et seq. 2) Vita Gregorii Sinaitæ, auctore eodem patriarcha, in Paterico Montis Atho, t. I, pag. 348 et seq.

Theodosius Totmensis.

Theodosius Totmensis lucem aspexit Vologdæ, ubi et monachi vestem induit in monasterio SS. Salvatoris, a S. Demetrio Prilucensi fundato. Mox, monasterii salinis præpositus, quod Totmæ possidebant fratres, ibidem monasterium instituit anno 1554; quod dum regeret, immunitatibus et privilegiis, a rege impetratis, nec non et prædiis ditavit, quemadmodum ejus fert testamentum, propria manu exaratum. Obiit Theodosius

sius anno 1568, die 28 januarii, lacrymarum dono conspicuus atque etiam, ut fertur, miraculorum. Conditus est in monasterio Sumoriano. Coli cœpit anno 1720; sed anno 1798 in Sanctorum Russiæ album a Synodo imperatoria illatus est. Habet officium proprium.

Cfr 1) Prol. et Menæa ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 284. 3) Murav., Vitæ SS. ad h. d., pag. 497 et seq.

DIES XXIX.

Ex Ostromirano. Memoria Ignatii deiferi (*Omnes cum Bas. Sirm. Maz. Mg Neap. Hier. GP. Vind. Med. Flor. et cæt.*) Venerabilis Jacobi reclusi (*Med.*)

Ex variis. SS. septem MM. Samosatenorum Romani, Jacobi, Philothei, Yperichii, Abibi, Juliani et Parigorii, (*Prol. cum Med. Mg. Sirm.*). SS. MM. Silvani episcopi, Lucæ diaconi et Mocii lectoris, Amisi (*Men. Prol. Kal. cum Mg.*). S. Laurentii, reclusi cryptensis (*Men. Pat. Kal.*). S. Aphrati, anachoretæ (*Hor. cum Mg. Med. Sirm.*).

† MM. Tathuelis, Sarbeli et Babeæ sororis (*Bas. Meg. Maz.*). † Barsimæi, ep. Edesseni et mar. (*Meg. Maz.*). † Zosimi, papæ (*Italg.*). † Hippolyti, papæ (*Med.*)

OBSERVANDA.

S. Ignatius. Consentiunt cum Ostromirano synaxaria universa, sive Slavica sive Græca, excepto codice Mstislavico excuso, qui Translationem S. Ignatii (de hac enim agitur hodie) consignat die præcedenti, hodie vero vacat. Id typographi Petropolitani oscitantiæ potius quam ipsimet codici manuscripto tribuendum, observavimus supra. Martyris hujus memoriam agi apud Latinos Kalendis Februarii, norunt omnes. Imo in Actis SS. Febr. I, pag. 13, plures dies referuntur S. Ignatio sacri, solo XXIX excepto. Notandus est dies XXXI Januarii, qui in Kalendariis quibusdam Belgicis sicut etiam in Martyrologio Trevirensi S. Martini occurrit, S. Ignatio probabiliter ideo sacer, quia Kalendis Februarii præcipuum cultum obtinebat in istis ecclesiis alius aliquis sanctus. Eadem ratio valere videtur pro die XXIX. Natalem diem S. Ignatii agunt Græci et Rutheni die XX Decembris, quo Latini commemorant corporis ejus translationem. — *S. Jacobus.* De S. Jacobo recluso seu Exercitatore, quem distinguas a Jacobo martyre in Palæstina, agitur in Menæis Græcis et in Actis SS. ad diem præcedentem; in Slavicis vero ad IV Martii; et X Octobr. in Menologio Basilii. — *S. Barsimæus.* Refertur S. Barsimæus hodie et die sequenti; hodie scilicet cum SS. Sarbelo et Babæa, aliis Barbea aut Bebæa, quos sacro baptismate donaverat; cras ob cultum peculiarem. — *S. Aphraates.* Apud Latinos colitur S. Aphraates VII Aprilis, qua et vitam sancti hujus anachoretæ exhibent Acta SS. p. 664, auctore Theodoreto, ep. Cyri.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Laurentius Kievocryptensis. Laurentius vir fuit insignis, qui floruit sæculo undecimo. Quo perfectius Deo serviret, exiguæ cellæ sese includere statuerat; verum cæteris fratribus quominus id faceret prohibentibus, ad monasterium Kioviense S. Demetrii, annuente hegumeno, transiit; ubi voti compos factus et parvam cellam adeptus, in jejuniis et orationibus diu satis perseveravit. Tum ad cryptas Antonii redux, ibidem extremam diem obiit anno salutis 1200, in provecta senectute, virtutum corona et dono sanandi morbos ornatus. Ejus exuviæ in eadem crypta hucusque quiescere dicuntur.

Cfr 1) Kulc., Specim. pag. 4. 2) Prolog. et Menol. ex Paterico ad h. d. 3) Dict. hag. pag. 164. 4) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XXX.

Ex Ostromirano. Inventio reliquiarum venerandarum S. Clementis papæ Romani, quarti post apostolum Petrum (*Ass.*).

Ex variis. Passio S. Hippolyti papæ (*Cæteri omnes cum Hier. GP. Vind. Nan. Msq.*). SS. MM. Censorini, Sabini seu Sabaïni, Auræ seu Chryses et aliorum, sociorum S. Hippolyti (*Men. Prol. Kal. cum Bas.*). SS. trium antistitum Gregorii, Basilii et Joannis Chrysostomi (*Chil. Og. Men. Prol. Kal. cum Mg.*). S. Theophili Novi, martyris (*Men. Kal. Prol. cum Mg. Flor. Med. Sirm.*). V. P. Zenonis (*Men. Pr. Kal.*). [Theodori Gabroviensis (*Ath.*)]. Petri, regis Bulgari (*Prol. ms.*).

† Cyri et Joannis (*Pg. Goth. Msq. Sirl.*). † Xenophontis mar. et soc. (*Flor. Msq.*). † MM. Felicis, Maximi, Herculini, Venerii, Styracini, Mennæ, Commodi, Hermi, Mauri, Eusebii, Rustici, Monagrii, Amandini, Olympii, Cypri, Theodori, Tribuni, Maximi, presb., Archelai, diac., Cyriaci, ep. et Sabaïni (*Mg. Sirm. Med.*). † Barsimæi, ep. Edessæ et mart. (*Bas. Mg. Med.*). † Sarbili (*Med. Sirm.*). † Barsi, ep. Edes. (*Sib.*). † Triphænæ mart., Victorini et trium virginum (*Sirm.*). † MM. Theodori et Theophanis fratrum (*Italg.*). † Theodulæ, mart. (*Flor.*).

OBSERVANDA.

S. Clemens, Papa. Festivitatem S. Clementis papæ, notatu dignissimam, silentio prætereunt Menæa Græca et Slavica, excepto solo Assemaniano glagolitico. De S. Clementis translatione Chersona Romam firmum testimonium habetur in Epistola Anastasii Bibliothecarii ad Carolum regem: *Vir magnus*, inquit, *et apostolicæ vitæ præceptor Constantinus philosophus* (qui et Cyrillus) *Romam sub venerabilis memoriæ*

memoriæ Adriano juniore papa venit, S. Clementis corpus sedi suæ restituit. Hæc Anastasius, testis oculatus. Eadem tradit Baronius in Martyrologio suo ad 23 Novembris. Translationis hujus historiam primus omnium vulgavit Henschenius in Actis Sanctorum in vita SS. Cyrilli et Methodii, ad nonam Martii (t. II, p. 12 et seq.). Certum est autem ex annalibus Russorum, manum S. Clementis papæ, Kioviam delatam fuisse S. Vladimiro rege, et capiti Clementis, Metropolitæ Kioviensis anno 1146 electi, in signum consecrationis impositam. Igitur, codice Ostromirano et Assemaniano teste, apud Slavos ritus græci translatio hæc paulo post S. Cyrilli ejusque fratris Methodii episcopi obitum fuit celebrata, uti jam pridem observavit Assemanus (VI, p. 111). — *SS. Cyrus et Joannes.* De SS. Cyro et Joanne agemus opportunius die sequenti. — *Petrus rex Bulgariæ.* Petrus, rex Bulgariæ, commemoratur ad hanc diem in duobus Prologis mss. sæculi XII, alias ad diem XXV Novembris, quo fit memoria S. Petri, patr. Alexandrini, et S. Clementis, Papæ Romani. Jam quæritur, uter sit ille Petrus, cum constet duos reges cognomines præfuisse Bulgariæ : alii enim volunt designari Petrum primum, Simeonis filium et Bulgariæ regem ab anno 927 ad annum 967, alii Petrum secundum, qui rexit Bulgariam ab anno 1186 ad 1189. In posteriorem sententiam propendit clar. Vostokov (Codd. mss. Musæi Rumiantsoviani, pag. 449); prior tamen omnino præplacet, ut explicabimus in Memoriis Slavicis ad 25 Novembris. Vitam Petri, quicumque demum ille fuerit, a Theophylacto, archiep. Bulgariæ et hagiographo celeberrimo, conscriptam, reperiri in Bibl. Ambrosiana auctor est Montfauconius (Bibl. t. I, pag. 505). Ubi notandum est, duos Theophylactos Ecclesiæ Bulgariæ archiepiscopos fuisse, quorum alter tempore S. Ignatii, alter sæculo XIII floruit, et scripta plurima posteris reliquit. Petri Bulgari nomen in nullo synaxario vidi. — S. Hippolytus perperam vocatur *papa romanus* in Menæis Græcis, Prologo Mosq. aliisque synaxariis passim. In Horologio Počajovensi recte : *S. Hippolytus.* *S. Hieromartyris Hyppoliti, ep. Portus Romani seu Portuensis. Papa* quoque nominatur in Menol. Basilii, die præcedenti, at sine titulo *Romani*; quæ vox lato sensu sumenda est, quo nempe significetur episcopus. Verum volent forte nonnulli *papæ romani* titulum ortum fuisse quod sanctus martyr antipapa fuerit, oppositus S. Callisto; eum quippe auctorem esse Philosophoumenon ; postea martyrio errata sua resarcivisse, etc. Sed hæc controversia longior est quam ut hic exponatur. Sunt et alii errores, ex eodem Menologio Græcorum in Slavicos codices derivati, quos emendare hic non est locus. In Mart. Rom. celebratur S. Hippolytus, Portuensis episcop., die 22 Augusti ; qui vero hodie ponitur, non Portuensis episcopus est, sed presbyter Antiochiæ passus; S. Chryse, die 24, reliqui Socii die 23 ejusdem mensis. — *S. Barsimæus.* De S. Barsimæo martyre agunt Menæa Græca ad diem XXIX, Romana vero Martyrologia hodie. — Hodie quoque refertur *S. Sarbilus.* S. Sarbilus in Mediol. et Sirmondianis Menæis Græcis; quem loco S. Barsimæi scriptum esse arbitratus est Papebrochius. — *S. Barsus.* S. Barsus vel Barses, episcopus Edessæ, minime confundendus cum Barsimæo, nominatur hodie in Martyrologio Romano et Menologio Canisii; vulgo tamen refertur apud Græcos die XXVIII Februarii et XV Octobris. — *S. Triphæna.* De S. Triphæna, Victorino et tribus virginibus, nempe filiabus S. Athanasiæ, agit solus Sirletus. — *SS. Theodorus et Theophanes.* *Theodori et Theophanis dies natalis,* teste martyrologio Basilianorum Italo-Græcorum, *fuit sexto Kalendas Januarii,* seu XXVII Decembris; quem vide, si lubet. — *Theodorus Gabroviensis.* Quæ initio hujus mensis de Onuphrio Gabroviensi dicta sunt, ea saltem ex parte huic quoque Theodoro conveniunt cæterisque omnibus simili mortis compendio peremptis. Erat Theodorus Mytilene oriundus, ac vinculo matrimonii obstrictus. Cum autem contigisset illi, ira abrepto, fidem negare, facti pœnitens, Montem Athum petiit, atque solita pœnitentia peracta, in patriam rediit ibique volens lubensque coram judice Saraceno se sistit, Christum profitetur, mortisque damnatus suspendio vitam absolvit anno 1784. Corpus ejus in mare projectum, ac deinde littori redditum in ecclesia S. Joannis Baptistæ condiderunt christiani ; quod tamen mox iterum quærentes nullatenus potuerunt reperire ; ut hodiedum ubinam lateat, ignoretur. Quæ res fabulis forte magis abundat quam miraculis. Cfr Νέον μαρτυρολόγιον, citat. in Paterico Montis Atho tom. II, pag. 212.

DIES XXXI.

Ex Ostromirano. MEMORIA SS. MARTYRUM ABBA CYRI ET JOANNIS (*Omnes*).

Ex variis. S. Athanasiæ, martyris et trium filiarum ejus Theodosiæ, Theoctistæ et Eudoxiæ (*Pap. Men. Prol. Kal. cum Med. Mg.*). SS. Victorini, Victoris, Nicephori, Claudii, Diodori, Serapionis et Papiæ, martyrum Corinthi (*Prol. Men. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Mg.*). S. Tryphænæ, mr. (*Prol. Men. Kal. cum Sirm. Maz. Med. Mg. Italg.*). Nicetæ, episc. Novogorodensis (*Pat. Prol. Men. Kal. Kiov.*). [Eliæ Ardunis (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

SS. Cyrus et Joannes. Celeberrimi hi martyres cognomento Anargyri passim coluntur hodie a Græcis et Slavis æque ac a Latinis, quamvis in quibusdam synaxariis referantur etiam die præcedenti. In Kalendario Constantinopolitano Morcellii annuntiantur plane eodem modo ac in codice Ostromirano. Eorum festivitas peragebatur olim CPoli in ipsorum templo, quod erat in regione urbis, quæ a Sphoracio nomen habebat. Id indicant Menæa Græca ad calcem Synaxarii, et in suum Menologium inde derivavit Sirletus, non tamen ad diem trigesimam primam, sed ad trigesimam, nisi id negligentia contigit. Recte vero posuit ἐν τοῖς Σφορακίου pro Φορακίου, quemadmodum habetur in Menæis Græcorum. Cfr Acta SS., Jan. t. II, pag. 1081. — *S. Athanasia.* De S. Athanasia recole quod notavimus supra, apud Sirletum, die trigesima, præter SS. Cyrum et Joannem referri etiam tres virgines, nempe S. Athanasiæ filias et præterea SS. Victorinum et Tryphænam, nomen vero Athanasiæ desiderari ; solent hi omnes simul indicari in Menæis Græcorum, unde sua passim describebat Sirletus, nec semper accurate. — *S. Victorinus.* De S. Victorino martyre ejusque sociis agunt iterum Synaxaria Slavica ad decimam Martii, Romanum vero Martyrologium die XXV Februarii. — *S. Tryphæna.* S. Tryphænam, virginem et martyrem Cyzici in Hellesponto, Menologium Græcorum seu Sirleti, a Canisio editum, refert ita : *Eodem die* (XXX Januarii) *sanctorum martyrum Triphænæ ex Cyzico Hellesponti urbe;* ubi SS. Victorinum

ctorinum sociosque errore prætermissos esse liquet. Juvat huc referre ex Menæis distichon, ad nomen Tryphænæ alludens :

> Ταῦρος, Τρύφαινα, σοῦ τρυφᾷ τὸ σαρκίον,
> Καὶ πρὸς τρυφὰς πέμπει σε τὰς ἀκηράτους.

Taurus, Tryphæna, delicate vescitur tuis carnibus, et ad delicias te transmittit puras. — De Theodoro Mytilenensi a Turcis perempto actum die præcedenti; similis sors exstitit Eliæ Ardunis, anno 1686 igne cremati. Atque hic gradum sistere cogitaram. Verum, quia auctori Paterici Athonitarum Græco-Russo, quicumque tandem ille sit, quædam vere stupenda narrare placuit, ea huc, speciminis loco, referre lubet, ut auctoris stoliditatem catholicus lector perspiciat. Extollit igitur magister Eliæ, hominis cæteroquin minime exculti, prudentiam et in conversando cum aliis dexteritatem, atque religionis christianæ zelum; at statim post addit fidem ab eodem fuisse negatam; nemine cogente; ratione fere nulla; ut hominis imprudentia ac animi inconstantia appareat manifesta. Accipe auctoris ipsamet verba: *Beatus Elias*, ait, *proximi saluti consulens* (agitur de christianis Peloponesi tributorum onere gravatis) *atque ostendere volens, alios quoque posse ita agere* (id est ad castra Mahometi transire, quo a tributis solvendis liberarentur), *in simplicitate cordis præsentibus christianis dixit : Offeratur mihi modo pileus ruber* (Turcarum sermone *fes*), *et illico fio alienigena : quibus auditis, quidam ex majoribus loci, jocandi gratia, turcicum pileum ei submisit; at ille, diabolicæ astutiæ immemor, nec tartareas tenebras extemplo excutere valens, ad judicem loci illico pergit fidemque Christi abrenuntiat*. Pergit auctor prædictus : *Ad ignem damnatur Elias, atque in rogum optime paratum conjicitur, cum ecce, o rem miram! intacti manent vestes martyris imo et capilli, totumque corpus integrum servatur ac illæsum, ligno cæteraque omni materia combustibili in cineres redacta, anima vero jam in cælestibus mansionibus ante thronum Altissimi jubilante* (pag. 149). Quæ quam parum credibilia sint, quamve tenuem fidem mereatur Paterici auctor, nemo non videt. Cætera cum aliis communia sunt, si excipias Eliam natum Calamatani, qui Moreæ vicus est, ejusque caput a christianis reconditum fuisse in monasterio Vurkano. Cfr Νέον μαρτυρολόγιον, cit. in Paterico Montis Atho, pag. 146 et seq.

Elias Ardunis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Nicetas Novgorodensis.

Nicetas, Kioviensis, dum adhuc adolescens esset, monasterium Cryptense ingressus, reclusorum vitam agere statuit. At quia propriis viribus, juvenum more, nimis confideret, seniorum consiliis spretis, propterea a dæmone sub specie angeli boni latente graviter illusus est. Nimirum posthabito orandi studio, Novumque Testamentum fastidiens, totus fuit in legendis libris Veteris Testamenti; quos magna ex parte memoriter recitare, simul et consilia visentibus dare, futura prædicere aliaque hujus modi ad vanam gloriam captandam præstare oblectamento ei erat. Tandem patrum Cryptensium precibus a tentatione liberatus, scientiæque a dæmone immissæ illico oblitus, vitæ religiosæ rudimenta de novo discere agressus est, eo majore studio, quo longius a recto tramite aberraverat. Episcopus Novgorodiæ electus anno 1095, vitæ sanctitatem etiam miraculis comprobavit : incendii flammas precibus suis extinxit; siccitatis vero tempore pluviam e cælo impetravit. Obiit anno 1107, die 30 januarii. Corpus ejus circa annum 1558 integrum repertum, in ecclesiam cathedralem S. Sophiæ Kioviensem solemniter illatum est, ubi non solum die præsenti peculiari cultu honoratur, verum etiam 30 aprilis.

Cfr 1) Vita antiq. auct., citata apud Macarium, Hist. Eccl. Russ. II, pag. 14 et 271. 2) Prolog. et Menæa ex Pater. ad h. d. 3) Dict. hag. pag. 206. 4) Nestoris Annal. I, 109; II, 3, 122, 179, 213.

MENSIS FEBRUARIUS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

Memoria S. martyris Tryphonis (*Omnes*).

S. Patris Vendimiani (*Rum. Men. Pr. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Mg.*). Venerab. Petri Galati (*Men. Pr. Kal. cum Sirm. Med. Mg.*). SS. MM. Perpetuæ, Satyri, Revocati, Satornili, Secundi et Felicitatis (*Men. Pr. Kal. Verš. cum Mg.*). Profestum Hypapantes D. N. Jesu Christi (*Mg.*).

† Hypapante D. N. (*Sirl.*). † Sancti et justi Simeon (*Sirl.*). † Basilii, ep. Thessalonicæ et confes. (*Sirm.*). † Ephræm Syri (*Italg.*). † Timothei (*Mg.*). † Theionis et duorum puerorum, MM. (*Mg.*). † Carionis, mart. (*Mg.*). † Agnetis Romanæ (*Sirm.*). [Nectarii, hegumeni Casularum (*Necrol. Casulense*)]. † Davidis, Simeonis et Georgii metr. Mitylenes, fratrum et confessorum Mitylenensium. (*Laur.*)

OBSERVANDA.

S. Tryphon.

Partem Kalendarii Ostromirani aggredimur paucis festis distinctam; toto namque mense Februario exhibet dies festos septem tantum; in Græcorum quoque Synaxariis raras esse festivitates tribus sequentibus mensibus, neminem latet. De profesto Occursus nihil habet synaxarista Ostromiranus, sed solam exhibet *memoriam S. Tryphonis*, non secus ac CPolitanus Morcellii. In Mst. Assem. Rum. et Possev. inscribitur : *Passio S. martyris Tryphonis*, præeunte forsan Menologio Basilii, ubi legitur primo loco : *Certamen S. mart. Tryphonis*; apud Sirletum vero : *Natalis dies S. mart. Tryphonis, sub Gordio imperatore passi*. Remense Evang. concordat cum Mst., nisi quod omissa sit vox *martyris*; contra, in Par. III et V S. Tryphon præfert titulum *megalomartyris*. Similiter

Dies II Februarii.

militer in Arc. Tern. Siš. Og. Mon. et Horol. omittitur *passio : S. Tryphonis martyris*; Par. I brevius : *S. Trephunis*; tandem brevissime Capp. et Pap. : *Tryphon*. In Menologio Slavico legitur Vita S. Tryphonis ex Metaphraste, ut dicitur ibidem, contracta; encomium autem, quod in Prologo inseritur, ex Menæis Græcis fideliter descriptum est, nec dissimile ab eo, quod in Menol. Basilii mensem Februarium orditur, si excipias clausulam de loco, ubi solemnia S. Martyris peragi solebant. Est autem encomium illud e græco tam presse translatum, ut quandoque difficile sit intellectu, ni græcum exemplar præ oculis habeatur; quod generatim de textu codicum liturgicorum Slavico intelligi potest. — *S. Vendimianus.* S. Vindemiani, eremitæ, memoria agitur hodie in Menæis et in Menologio Basilii. — *S. Perpetua.* De S. Perpetua ejusque in martyrio sociis agunt hodie cum Men. Gr. excusis Menologi Slavi; Græci vero antiquiores ad diem sequentem. — *Hypapante et profestum.* In synaxariis ætatis remotioris nullam fieri mentionem profesti, vidimus modo; at in recentioribus inscribitur passim, et quidem in Menæis Slavicis et Græcis, in Horol. aliisque, refertur primo loco. Imo ipsammet festivitatem Hypapantes refert in Menologio suo Sirletus; ita namque mensem Februarium orditur : *Natalis dies S. martyris Tryphonis, sub Gordio imperatore passi. Eodem die Hypapante Domini Nostri Jesu Christi, quo tempore beatus Simeon Christum Dominum in ulnas accepit.* Errorem cubare hic satis superque declarant tum Profestum Occursus, quod certo certius prima Februarii recolitur a Græcis et Slavis, tum etiam unanimis Menologorum consensus, festum Hypapantes referentium die secundo, nomen denique quo passim distinguitur ille dies apud auctores : solet enim vocari *quadragesimus dies* a celebritate Natalium Christi, quo scilicet expleti sunt dies purgationis e veteris legis præscripto. — *S. Simeon.* Solus quoque Sirletus est, qui hodie celebrari dicat memoriam S. Simeonis, quam cæteri omnes recolunt die tertio Februarii, licet potuerit illa agi antiquitus simul cum festo Occursus Domini, uti dicetur suo loco. — *S. Basilius.* S. Basilium, episcopum Thessalonicensem, commemorant Menæa Sirmundi mss., adduntque eum Athenis esse oriundum. Scripsit S. Basilius Vitam S. Euthymii Thessalonicensis, thaumaturgi, qui tempore SS. Cyrilli et Methodii floruit, dignusque omnino est, cujus gesta, quæ mihi ex slavica versione tantummodo innotuerunt, Latinis vero prorsus ignota manent, in lucem tandem prodeant, præsertim cum utriusque sancti Vita desideretur in Menologiis Slavicis et Græcis. Brevis de S. Basilio notitia habetur in Actis SS. ad hanc diem. — *S. Ephræm.* S. Ephræm, cognomento Syrus, vulgo referri solet die 28 Januarii; at in Martyrologio Italo-Græco annuntiatur initio hujus mensis, quin et recensetur inter sanctos ordinis S. Basilii Magni, quemadmodum et alii plures, suo loco indicandi. — *S. Agnes.* In supplemento ad Synax. Sirm. mss. inscribitur S. Agnetis memoria his verbis : *Certamen sanctæ et victricis* (καλλινίκου) *Agnetis Romanæ*. Non semel actum est de ea mense Januario. — *Nectarius.* Plura de Nectarii virtutibus et orthodoxia disseruerunt continuatores Bollandi, Act. SS., Oct., t. VIII, pag. 277, ubi etiam de S. Josepho monasterii Casulensis fundatore in Calabria deque successoribus ejusdem sermo versatur, insuper et Necrologium illius monasterii expenditur accuratius ac illustratur. In cod. quodam bibl. Taurinensis occurrit die nono hujus.

DIES II.

Ex Ostromirano. Occursus Domini Nostri Jesu Christi (*Omnes*).

Ex variis. † S. Simeonis (*Neap.*). † MM. Perpetuæ, Felicitatis et sociorum. (*Bas. Med. Maz. Sirm.*). † Agathodori, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

Occursus Domini Nostri. Hypapantem sive Occursum Domini Nostri Jesu Christi celebrant hodie Græci et Slavi consensu unanimi in omnibus suis Menologiis, Synaxariis et Menæis, solo Sirletiano excepto, quod levi cæteroquin opera concinnatum esse jamdudum nec semel animadverterat Papebrochius. Eamdem solennitatem in antiquioribus martyrologiis suis expressit exemplo Orientalium Ecclesia Occidentis, retento græco vocabulo Hypapantes. In Horologio Ruthenorum Počajov. attexitur sequens elogium : *Veteris legis umbra hodie impleta est hoc modo : quadraginta nempe diebus elapsis post ineffabilem suam a purissima Virgine Maria nativitatem secundum carnem, allatus est Jesus Christus a matre sua et Josepho sponso in templum atque inibi a Simeone justo, qui ei obviam occurrit, in ulnas susceptus.* Aliud encomium, quod in Prologo Mosquensi et alias obvium est et paulo fusius rem declarat, totidem fere verbis exstat in Menæis Græcis atque latine redditum legitur in Actis Sanctorum (Febr. t. I, pag. 217). Accedit sequens clausula : *Celebritas fit in veneranda immaculatæ Dominæ nostræ Deiparæ semperque Virginis æde, quæ est in Blachernis.* Fiebat autem olim magno cum apparatu, præsente ipsomet imperatore, quem, teste Codino, ad templum Blachernicum usque comitabantur Varangi: solebant vero hi equitantem imperatorem comitari, portantes humeris secures suas, erantque cum Slavis permixti, ut neminem fugit in Slavicis non omnino peregrinum. Sed et nostra ætate festivitas Hypapantes inter duodecim solenniores numeratur, atque per octo dies integros agi solet, nisi feriæ occurrentes quadragesimalis temporis obstent. Habet etiam vigiliam seu profestum. In eodem Prologo Mosquensi adjicitur notissima illa in festivitatem oratio S. Cyrilli, ut vulgo credebatur, Hierosolymitani, quæ incipit : *Gaude valde, filia Sion;* quam S. Cyrillo episcopo Constantinopolitano multo pejus adscribit editor moscus. Notabilis est etiam lectio Codd. Mst. et Rom : *ousretenie* (occursus) : sapit enim idiotismum Russorum meridionalium. — *S. Simeon.* Quum sanctus Simeon communiter recolatur die tertia, ad illam differendus est, quamvis hodie nominetur in Kal. Neap., ubi insculptum est : PVRIF. SCE MARIE SVMEO, *purificatio sanctæ Mariæ, Symeon.* Cæterum istud SVMEO inde manavit, quod etiam in Græcorum libris interdum hoc festum *S. Simeonis* vocetur. — *S. Perpetua et soc.* De S. Perpetua ejusque in martyrio sociis nihil legitur hodie in Menologiis Menæisque Slavicis; quæ eas referunt Kalendis Februarii. Secus Græca.

DIES III.

DIES III.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

Memoria S. Simeonis qui Dominum excepit (*Omnes*).

S. Annæ prophetissæ (*Mst. Tern. Men. Pr. Hor. cum Bas. Hier. GP. Nan. Sirm. Maz. Mg.*). SS. MM. Adriani et Eubuli (*Men. Pr. Kal. cum Bas. Med. Maz. Mg.*). S. Blasii, armentarii mart. (*Pr. Men. Kal. cum Sirm. Flor. Med. Mg.*). S. Azariæ prophetæ (*Men. Pr. Kal. cum Sirm. Mg.*). SS. MM. Papii, Diodori et Claudiani (*Men. Prol. Kal.*).

† SS. Pauli et Simonis (*Mg.*): † S. Claudii, confes. (*Mg.*). † Commemoratio animarum (*Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Simeon et Anna.

SS. Simeonis et Annæ memoriam recolunt hodie synaxaria fere omnia sive Græcorum sive Slavica; si excipiatur Kalendarium Neapolitanum, in quo S. Simeon nominatur ad 2, et Sirletianum, in quo refertur Kalendis Februarii; in utroque tamen simul cum Hypapante Domini : qua in re, observat Morcellius, Græci id, quod veri magis simile est, sectari videntur. Sane in Prologo diserte enuntiatur, sanctissimum senem, viso Domino et prænuntiatis eis quæ erant ventura, continenter obiisse; quod etiam binæ lectiones Evangelicæ diei declarare videntur. At Kalendarium Græcorum metricum fert : Τῇ τριτάτῃ δεσμοῖς βίοιο λύθη Συμεώνης, *tertia corporeis vinclis Simeona resolvit*; tertio die mentio SS. Simeonis et Annæ fit in duplici Cod. Barberino, quos citat Morcellius; et eodem die commemorantur fere in omnibus aliis synaxariis. Mos scilicet invaluit apud Græcos, post singula majora Christi Domini festa postridie subjungere memoriam eorum Sanctorum qui propius ad mysterium concurrerunt. Ita post festum Theophaniarum, septima Januarii, sequitur memoria sive synaxis S. Joannis Baptistæ; Natales Domini excipit synaxis SS. Deiparæ cum S. Josepho; Nativitati B. Virginis subjungitur memoria SS. Joachim et Annæ; Annuntiationi vero festum S. Gabrielis archangeli. Similiter post Occursum Domini Nostri congruum erat recolere memoriam SS. Simeonis et Annæ. — Sirletus inscripsit nomen S. Hadriani, tacito Eubulo, ad diem proxime sequentem. — S. Blasius, quia conditione erat bubulcus, græce βουκόλος, ideo aliquando nomine *S. Bucoli* perperam designatur; est autem probe distinguendus a sancto cognomine, episcopo Sebasteno, cujus natalis dies annuntiatur hodie in Neapolitano : N. S. BLASSI; quod interpretaturus Mazochius orditur ita : *A Græcis non hoc, sed* XI *die Febr. celebratur in Menæis, Anthologio et Menologio. At Latini... hoc die.* Verum est quidem, S. Blasium episcopum celebrari apud Græcos et Slavos hodiernos die XI; an autem de antiquioribus idem sit intelligendum non constat; imo contrarium indicari videtur in marmore Neapolitano, Græcos mores plerumque sectante. Sane in Actis sancti martyris dicitur ille passus esse tertio nonas Februarii, eodemque die veneranda ejus passio solemnisque dies natalis celebrari. Quæ si apud Bollandum melius legisset vir doctissimus, alia omnino commentatus esset de S. Blasio ad hanc diem neque negasset hic, uti alibi etiam solet, diem emortualem sanctorum in Kalendario Neapolitano umquam *natalem* dici. Animadversione dignum est Blasium, dum Cæsareæ in Cappadocia non ignobile martyrium faceret et in bulliente lebete detineretur, sumpta inde aqua credentes aspersisse atque in nomine SS. Trinitatis baptizasse. Quod non in Menæis Græcis solum, sed etiam in Prologo Mosquensi totidem verbis excusum legitur; quamvis hujuscemodi baptismus, per aspersionem collatus, a Russis hodiernis tanquam res nova et antiquis temporibus prorsus inaudita improbetur. Quoniam autem dies ejus passionis incertus est, ideo sancto suo cognomini sociatus est ad præsentem diem; unde hic deinceps, ob festum SS. Simeonis et Annæ, ad XI Februarii translatus esse videtur. — De S. Azaria additur in Menol. Slav. : *de quo in lib.* II *Paralipomenon, cap.* 15 *scriptum est.* — Confessoris titulum præfert S. Claudius in Menæis Græcis, at in Kal. Neap. ad diem quartam vocatur monachus; quapropter distinguendum esse crederem a S. Claudiano martyre, qui cum aliis sociis nominatur hac eadem die et etiam sequenti. Præter distichon consuetum quod in Menæis et apud Siberum exstat, cætera desiderantur. — Animarum commemorationem referunt hodie Menæa Veneta his verbis : Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἡ ἐν τῷ κυρίῳ πάσχα κατὰ τὸ σάββατον τῆς τυροφάγου μνήμη τῶν δικαίων ψυχῶν; quæ subsequuntur duo senarii versus : *Hos cogitantibus mentibus semper piis, libamen et poscentibus versus lito.* In editione eorumdem Menæorum Veneta anni 1843 omnia ista omittuntur. In Triodio tamen quadragesimali, eadem commemoratio fit sabbato ante Dominicam Tyrophagi, quæ respondet Latinorum quinquagesimæ; apud Assemanum ex eodem Triodio refertur ad feriam sextam. (VI, pag. 581.)

S. Hadrianus. *S. Blasius Armentarius.* *S. Azarias, propheta.* *S. Claudius.* *Commemoratio animarum.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Romanus Ugliciensis.

Mortuo patre Vladimiro, Ugliciam cum fratre suo Andræa regendam accepit Romanus, eamque dein solus gubernavit ad annum usque 1285, quo obiit die 3 Februarii. Corpus ejus in ecclesia Transfigurationis conditum; ubi, posteaquam plus tria sæcula in terra jacuerat, integrum repertum esse dicitur anno 1595. Tum in ecclesiam cathedralem, a solo refectam, illatum est, et hodiedum ibidem quiescit.

Cfr 1) Dict. hag. pag. 235. 2) Murav. Vitæ SS. ad hanc diem.

DIES IV.

Ostromiranum
Ex variis.

Vacat.

Memoria venerabilis P. N. Isidori Pelusiotæ (*Mst. et cæteri cum Bas. Sirm. Hier. GP. Vind. Nan. Coisl. Maz. Mg.*). SS. MM. Papii, Diodori, Claudiani (*Rum. cum Bas. Sirm. Flor. Med.*). S. Nicolai Studitæ, confessoris (*Rum. Pap. Men. Kal. Prol. cum Sirm. Mg. Flor, Med.*). S. Isdori, mart. (*Leop. Pap. Kal. Hor.*). S. Abramii, episc. Arbelorum in Perside et mart. (*Prol. Kal. cum. Bas. Sirl. Maz. Sirm. Mg.*). Sancti cujusdam eremitæ Ægyptii (*Menol.*) Cyrilli Novoezerensis (*Pap. Men. Prol. Kal.*). Georgii, principis (*Kal. Pap.*).

† Joannis

Dies IV Februarii.

† Joannis Irenopolitani (*Mg. Sirm.*). † Theoctisti, mart. (*Sirm. Mg.*). † Iasimi, thaumaturgi (*Mg.*). † Adriani, mart. Cæsareæ et soc. (*Med. Sirl.*). † Nicetæ in Pythiis (*Hier. Nan.*). † Claudii, mon. (*Neap.*). † Agathæ, mart. (*Sirl.*). † Protoparentum Adami et Evæ ejectio (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Isidorus. In Mst. et Rum. S. Isidorus vulgari nomine appellatur *Sidor;* in Rum. præterea eidem sociantur SS. martyres Papius cum sociis et S. Nicolaus Studita. In Typico Chilandariensi manifesto errore ponitur : *Theodorus Pelusiota.* In Italg. additur : *ex ordine nostro.* — Antiquiora synaxaria referunt *S. Papius et soc.* S. Papium et socios die præsenti, recentiora vero pridie. S. Claudianus in Rum. mutatus est in Claudionem (*Clodiona*). — *S. Iadorus.* S. Iadorus palmam martyrii promeruit, sub Numerio, imperante Decio, anno 253. Ita Horolog. Ruthenorum, et præterea nihil. A S. Iadore, episcopo et martyre in Africa, qui cum multis aliis sub Valeriano passus est, omnino distinguendus. Veršinscius in Menologio suo breviter et prudenter : *S. mart. Iadori.* — *S. Abramius.* Perperam in Kalend. Papebrochii mss. S. Abramius vocatur episc. *Rubimensis;* nec videtur alius esse a *sancto Patre Abramio* qui in Rum. refertur die sequenti. — *Cyrillus et Georgius.* De Cyrillo Novoezerensi et Georgio, principe, agetur modo in Memoriis Slavicis. — *S. Nicolaus Studita.* S. Nicolaus Studita, ex ordine Acœmetorum CPoli, SS. Cyrilli et Methodii coævus, erat magni Theodori Studitæ individuus socius in carceribus et tormentis. Photii, intrusi in sedem S. Ignatii, communionem ut evitaret, monasterii præfecturæ valedixit, multaque perpessus est. Ejus memoriam consecravit S. Nicolaus I, papa Romanus, dum petiit ab imperatore Michaele cum præcipuis hegumenis et episcopis ipsum mitti Romam ex parte S. Ignatii, patriarchæ, contra Photium invasorem et schismaticum, ut fuse declaratur in S. Nicolai Studitæ Vita lectu dignissima. (Cf. Act. SS. ad h. d., pag. 538 et seqq.) Eadem exstat in Menol. Mosquensi, at longe contractior et a græco exemplari caute abludit in iis quæ ad Photium spectant. — *S. Adrianus.* In Menæis bibl. Ambrosianæ mss. et in Menologio Sirleti annuntiatur hodie *martyrium S. Adriani et reliquorum Cæsareæ;* et quidem apud Sirletum breviter ita : *Natalis S. Hadriani qui apud Cæsaream sub Decio, imperatore, martyrium passus est;* in Mediol. vero cum sequenti synaxario, quod, quia diversum est ab elogio S. Adriani, martyris, socii S. Eubuli, et adhuc ineditum, ex integro hic proponere placet. — Οὗτοι ὑπῆρχον ἐπὶ Δεκίου τοῦ βασιλέως, ἐκ τῶν Σαταλέων πόλεως τῆς Παμφυλῶν ἐπαρχίας ἐπιτήδευμα ἔχοντες, τῇ τέχνῃ κτηνοτρόφοι, τῇ θρησκείᾳ χριστιανοί. Συλλαμβάνονται ὑπὸ Πουπλίου τοῦ ἡγεμόνος τῆς Παμφυλίας καὶ ἐρωτηθέντες ὡμολόγησαν τὸ ὄνομα τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἀναγκασθέντες ἀρνήσασθαι αὐτὸν οὐκ ἐσάλευσαν τὸν νοῦν τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, ἀλλὰ καὶ ὕβρισιν ἔβαλλον τὸν ἡγεμόνα; θυμωθεὶς οὖν ξίφει τούτους ἐκτέμνει τὰς κεφαλὰς καὶ κηδεύονται ὑπὸ χριστιανῶν. *Erant hi sub Decio, imperatore, ex Satalorum civitate provinciæ Pamphiliæ originem trahentes, conditione jumentorum pastores, moribus christiani. A Publio, præfecto Pamphiliæ, comprehensi et interrogati, nomen veri Dei nostri confessi sunt; quod quum ejurare cogerentur, in amore Christi nequaquam vacillarunt, minis præfecti contemptis. Qui iratus gladio eos animadvertere jussit, capiteque mulctatos sepelierunt christiani.* Hinc satis apparet diversum esse hunc Adrianum a sancto cognomine, qui non Cæsareæ Pamphiliæ sed Palestinæ, nec sub Decio, imperatore, et Publio, præfecto, sed sub Firmiliano, imperante Diocletiano, martyrii palmam, tulit. Ejus nulla mentio fit in Men. Slavicis. — *S. Nicetas.* In Hier. additur : τοῦ ἐν Πιθίοις; rectius in Naniano : τοῦ ὁσίου Νικήτα τοῦ ἐν τοῖς Πυθίοις. Pythiorum locus erat in Bithynia propter thermas celeberrimus, in quo splendidum palatium exstruxerat Justinianus et ædem S. Michaeli sacram. Pythiorium palatii meminit auctor Vitæ S. Nicolai Studitæ, de quo nos egimus modo. Consulatur Cangius CP. Christ., l. IV, pag. 178. In Menol. Mosq. ad calcem diei additur: *Commemoratio cujusdam eremitæ Deum timentis et in virtute proficientis, qui in monte solitario, in finibus urbis Antinoe in Ægypto, morabatur;* tum prolixe narratur viri pœnitentia de peccato, quod commiserat imprudenter.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Cyrillus Novoezerensis. Quantam Deo gloriam aliquando procuraturus esset Cyrillus, jam a ventre matris prænuntiasse fertur. Hæc enim eum, utero gestatum, audisse sibi visa est exclamantem : *Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth, plena est terra gloria ejus.* Antequam adolevisset, monasticæ vitæ desiderio accensus, paternam domum clam reliquit, et ad B. Cornelium Comelscensem se contulit; a quo tonsuram accepit, annos 16 natus, et dein in vita monastica institutus est. Re comperta, in desertum advolat parens, Cyrillum secum abducturus; verum sancti juvenis monitis persuasus, propositum mutat, nomenque religioni dat ipse, post triennium ibidem moriturus. Similiter fecit et mater, angelicam formam induta, sub nomine Helenæ. Utroque orbatus, concitatiore pede in via perfectionis cucurrit Cyrillus, Cornelio duce et moderatore. Tum, arctioris vitæ cupidus, in desertum secessit, annuente magistro, et viginti annis ibidem rigidissime peractis, tandem in insulam Rubram (Krasnoie) Lacus Novi seu Novoezerensem, divinitus sibi præmonstratam, appulit; ubi cella posita, duas ædiculas erexit sub titulo Resurrectionis et B. M. V. Odigitricis. Mox in grande monasterium parvula cella excrevit, in qua vitam hanc ærumnosam cum æterna commutavit Cyrillus anno 1532 die 4 Februarii, virtutum splendore nec non et miraculorum et prophetiæ dono clarus habitus. Officium consecutus est cum duplici canone.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag. pag. 153. 3) Murav. Vitæ SS. ad h. d. 4) Menol. Vers. ad h. d.

Georgius Magnus Dux. Eodem die colitur a Russis, tanquam martyr, Georgius, magnus dux, a Tartaris, Russiam tunc primum invadentibus, interfectus. Erat autem Georgius, filius Vsevolodi III, anno 1189 natus, thronumque Vladimiriæ, quæ ea ætate urbs regia habebatur, accepit ab eo regendum anno 1212. Quod cum ægerrime ferret Constantinus, utpote Vsevolodi filius natu major, bellum inter utrumque fratrem exortum est, in quo adversa fortuna pugnavit Georgius. Cæsus itaque et a fratre throno pulsus est; quem non nisi post obitum Constantini iterum occupavit anno 1219. Erat porro Georgius pietatis eximiæ, in mandatis Dei semper ambulans;

ambulans; Deique timore plenus non amicos tantum, sed et inimicos diligebat. Pauperibus largus ultra modum, Dei ministros venerabatur fovebatque vel maxime, imprimis autem B. Simonem, episcopum Vladimiriæ et Suzdaliæ, doctrina et pietate celeberrimum; multa quoque monasteria et templa curavit excitanda, ac sacris codicibus, iconibus, prædiisque ditanda. Propter has sane virtutes, non minus quam propter observantiam erga summum pontificem, ad cujus obedientiam accessisse videtur Georgius, dignus inventus est, qui gloriosam mortem occubuerit in cruento conflictu, cum Tartaris, christiani nominis inimicis, ad Sitim flumen habito die 4 Martii anno 1238. Corpus ejus, ab episcopo Rostoviæ, Cyrillo, agnitum, ex campo, ubi inter tot alia jacebat, in ecclesiam Vladimiriæ delatum fuit et Basilio, ejus nepoti, in eodem tumulo appositum. Officium habet ad diem 4 Februarii.

Cfr 1) Annal. I, pag. 200. 2) Dict. hag. pag. 74. 3) Acta SS., Oct. t. X in Vita B. Arethæ, pag. 878. 4) Kulčin., Specimen, pag. 279. 5) Karamzin, III, pag. 221-280. 6) Macarius, Hist. eccl. Russ., pag. 227. 7) Turgenev, Histor. Russ. monum., t. I, pag. 30.

DIES V.

Ostromira-num.
Ex variis.

VACAT.

S. Agathæ, martyris (*Mst. Par. Tern. et cæteri ferme omnes cum Bas. Hier. GP. Vind. Goth. Neap. Maz. Sirm. Mg.*). S. Patris Abramii (*Rum.*). S. Polyeucti Junioris, patr. CPolitani (*Rum. cum Sirm. et Mg.*). S. Theoduliæ, mart. et sociorum ejus, Helladii, Boethi, Macarii et Evagrii (*Menol. Prol. cum Mg.*).

† Theodosii, in Scopulo (*Mg. Flor. Med.*).

OBSERVANDA.

S. Agatha. In Mst. Rum. Menol. legitur : *Passio S. Martyris Agathæ;* in Prologo : *Memoria S. mart. Agathæ;* in Par. VI, in Menæis, Tern. et Sišat. : *S. martyris Agathæ*. Kalendar. Moscov. apud Assemanum : *Martyris Agathæ*. Par. I : *S. Agathæ*. Capp. et Ephem. Græco-Moscæ brevissime : *Agatha*. Possevinus habet : *S. Martyris Agapii*, non tam inepte, ut volunt Papebrochius et Assemanus, modo legatur *Sanctæ*. Slavice enim Agatha audit *Agafia*, et in genitivo *Agafii*, ex quo interpres Possevini formavit suum *Agapium*. — *S. Abramius.* S. Abramius idem est quem memoravimus heri. Fuit episcopus Arbelorum et martyr, anno 348, sub Sapore rege, in vico Thelman dicto, capite truncatus. Brevem ejus Vitam, commentario prævio illustratam, exhibent Acta SS., Febr. tom. I, pag. 466 et seqq. — *S. Polyeuctus patr. CP.* Polyeuctus, patriarcha CPolitanus, sedit ab anno 956 ad annum 970. Etsi nævis quibusdam fortasse non caruit, si historicorum judicio acta ejus pensare velimus, ut observavit Bollandus, tamen in Album Sanctorum retulerunt et publice venerantur Græci, etiam ii qui Ecclesiæ Catholicæ addicti sunt. Plura de eo reperies apud eumdem Bollandum, in Actis SS. Febr. tom. I, pag. 706 et seqq., ab Ecclesiæ Orientalis asseclis serio perpendenda. Hujus enim patriarchæ manu sacrum lavacrum suscepit anno 957 magna ducissa Russiæ, Olga, Christiano nomine Helena; de qua dicetur ad XI Julii. *Junior* nuncupatus est in codice Rum., ut a S. Polyeucto Smyrnensi distinguatur. In aliis Codd. Slavicis non occurrit; tacetur quoque in Menologio Veršinsciano. — *S. Theodulia.* Confusionem aliquam pariunt S. Theoduliæ socii, quorum nomina in duplici synaxario Menologii et Prologi varie expressa sunt. Nempe in Prologo nominatur Helladius commentarisius cum *Boëtho*, βοηθός, quod latine audit *auxiliatorem;* in Menologio vero Helladius vocatur præfecti *auxiliator*, nomine proprio sumpto pro appellativo, dum commentariensis manet anonymus. Menæis Slavicis præluxerunt Græca cum Menol. Basiliano, quibus præferendam censemus cum Bollando lectionem Prologi in titulo a nobis expressam. — *S. Helladius.* De S. Helladio, commentariensi, actum est 24 Jan. die ejus mortis. — *S. Theodosius in Scopulo.* S. Theodosium in Scopulo, græce ἐν Σκοπέλῳ, memoravimus ad XI Januarii, et referemus tertio ad VIII Februarii. Hodie nominatur in editione Menæorum Græcorum Veneta anni 1843; omittitur autem in editione principe, quæ cæteroquin in pluribus inter se differunt. Sed nec synaxarium, quod hodie subjicitur in Menæis, convenit cum synaxario Januarii, ut dubitare liceat, an de eodem Theodosio Antiocheno agatur utrobique; Antiochenum tamen certe exhibent Med. et Flor.

DIES VI.

Ostromira-num.
Ex variis.

VACAT.

S. Bucoli, episcopi Smyrnensis (*Mst. Rum. Par. I et VI. Tern. Siš. et cæteri cum Hier. GP. Pg. Vind. Goth.*). S. Juliani, martyris, Emesæ in Phœnicia (*Rum. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). Memoria SS. MM. Silvani episcopi, Lucæ diaconi et Mocii lectoris (*Rum. cum Bas. Maz. Sirl.*). SS. MM. Faustæ, virginis cum Evilasio et Maximo, Cyzici in Propontide (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Neap. Sirl. Mg. Sirm. Maz. Nan.*). SS. Marthæ et Mariæ sororum ac fratris earum Lycarionis (*Prol. et Kal.*). SS. MM. Dorotheæ virginis, Christæ seu Christinæ et Callistæ sororum et Theophili scholastici (*Men. Kal.*). S. Parthenii (*Poss.*). Jacobi, ep. Rostoviensis in Russia (*Pp.*).

† Petri, episc., fratris S. Basilii Magni (*Itg.*). † Fausti, episc. et mart. (*Bas. Sirm.*). † Basilii in Darianis (*Sirm*). † Barsonuphii (*Sirm.*). [Photii patr. CP. (*Sirm.*)].

OBSERVANDA.

S. Bucolus. In Mst. : *Memoria vener. patris nostri Vycoli episcopi Smyrnæ;* in Rum. vocatur *consecrator et sanctus;* in Horol. *episcopus*, cum sequenti adnotatiuncula : *Vixit Bucolus tempore S. Joannis Theologi, a quo et ordinatus est antea quam Polycarpus martyr.* Consentiunt cæteri omnes, præter Possevinum; qui ejus loco nominat Parthenium, S. Bucolum autem refert ad diem sequentem, nomine aliquantulum

Dies VII Februarii.

S. Julianus.

quantulum immutato : *S. Patris Ucolii*, meridionalium scilicet Russorum more, qui consonam *v* vocali *u* passim postponunt. — S. Julianus in Rum. vocatur *sanctus*, sine titulo martyris; non secus ac S. Silvanus, Lucas et Mocius; martyrem appellant auctores Menologii et Prologi, brevique encomio ornant. — De Sylvano et ejus sociis egimus ad 29 Januarii, quo die certarunt; at hodie celebrantur in Prologo Rumiantsoviano, Menol. Basilii et in Actis Sanctorum. — In Menolog. et Prologo excuso exstat de S. Fausta ejusque sociis breve elogium ex Menæis Græcis depromptum; Anthologium, Neap. Nanianus codex solius Faustæ meminerunt; utpote præcipuæ. Latini de his martyribus agunt 20 Septembris. — S. Faustum adfert Menol. Basilii his verbis : *Commemoratio S. Fausti episcopi*, sine ullo synaxàrio; Sirm. addit titulum martyris jungitque S. Basilium qui colitur in æde Darii. Ecclesiæ SS. Cosmæ et Damiani in Darianis, ἐν τοῖς Δαρείου meminit quidem Cangius CP. Christ. lib. IV, pag. 122; at quisnam sit ille Basilius, non liquet. — Sanctas sorores et martyres celebrant hodie Menolog. et Prologus, adduntque eis Lycarionem seu Carionem, Græcis Bucarionem, qui in Prologo vocatur monachus, in Menol. vero frater Marthæ. De his Græci et Latini post Basilianum Menol. agunt die 8 Februarii. — Sat prolixum sermonem texuit in S. Dorotheam Menologus Slavicus, tacente Prologo. Plura continentur in Actis SS. Febr. tom. I, pag. 771 et seq. — Nescio, cur ad præsentem diem referatur in Kalendario Mss. Papebrochii Jacobus, Rostoviæ episcopus, quum celebrari soleat 27 Novembris, quo obiit. — S. Petrum, ep. Sebastenum et fratrem S. Basilii, refert hodie Kalendarium Basilianorum Italo-Græciæ, Romæ excusum anno 1845; verum continuo addit natalem ejus celebrari quinto Idus Januarii seu die 9. — De S. Barsonuphio agitur hodie in solo Sirmundiano Synaxario; ejus Vita partim fabulosa, partim incerta expenditur in Actis SS., ad XI April. pag. 23. — Profecto mirabitur lector in sacros fastos, in quibus S. Ignatius celebretur, intrusum esse nomen Photii illius, qui præcipuus exstitit sanctissimi viri adversarius et auctor schismatis inter Ecclesiam Græcam et Latinam. De quo, quia integra volumina conscripta exstant, et fuse disseritur in vita S. Ignatii, patr. CPolitani, auctore Niceta Paphlagone, in ultimo tomo Octobris recusa, plura dicere supersedemus. Illud tamen lectorem volumus monitum, a Symeone Magistro et Logotheta, quem eumdem esse cum Simeone Metaphraste doctissimi quidam contendunt, hunc pseudopatriarcham teterrimo colore depingi, edit. Paris., pag. 442. Nam asserit, *illum ex sacrilego conjugio ortum esse, impietatem ipsius variis sanctorum* (Joannicii, Euthymii, ut puto, Thessalonicensis) *vaticiniis prænuntiatam fuisse; eumque insimulat magiæ, aliorumque criminum, de quibus plerique auctores non meminerunt.* Quibus ita brevissime relatis, *satis certa sunt*, pergit Pinius noster, *turbulenti hujus viri scelera, quamvis ea non exaggerentur, et alia ex uno scriptore, reliquis tacentibus, hic non referantur. Quare omnem harum accusationum fidem penes Simeonem relinquimus, et memoriam Photii, aliunde omnibus catholicis satis odiosam, incertis flagitiis gravare nolumus.* Hæc Pinius in Chronol. Patr. CP. initio mensis Aug., pag. 112, mitissime sane et sapienter. Jam vero lugendi schismatis istius ducem Græci recentiores non modo miris laudibus extollunt, sed et inter sanctos Ecclesiæ suæ recensent, ut liquet ex Synaxario Sirmundiano, quod ad 17 Februarii sic habet : *Memoria S. Barsonuphii et sancti patris nostri archiepiscopi Constantinopolitani Photii. Celebratur autem festum illius in æde sacra sancti prophetæ et baptistæ Joannis, quæ sita est in loco Quietis,* ἐν τοῖς ἠρεμίας. Cæterum in nullo alio Menologio Græco aut Slavico mentio fit de Photio, ut jure dixeris cum Pinio illum *ab aliquo privato et audaci schismatico* in Sanctorum Album fuisse inscriptum, quemadmodum nostra ætate id in lucubrationibus suis factitant auctores quidem Russi, inter quos primas obtinet Muraviev. Nulla quoque ecclesia J. Baptistæ invenitur apud Cangium, quæ cognomen a quiete loci præferat.

S. Silvanus et soc. — S. Fausta, Virgo et soc. — S. Faustus ep. et mr. — S. Basilius. — SS. Martha et Maria cum Lycarione. — S. Dorothea et soc. — Jacobus ep. Rostoviæ. — S. Petrus, Ep. — S. Barsonuphius. — Photius.

DIES VII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Parthenii, ep. Lampsaceni (*Mst. Par. I, II et VI. Tern. Prol. Siš. Men. Hor. etc. cum Bas. Hier. GP. Vind Pg. Nan. Fl. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*). S. Theopempti, mart. et soc. (*Rum. cum Sirm. Mg.*). S. Lucæ in Hellade (*Par. VI. Og. Cap. Pap. Bud. Hor. Men. Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*). SS. quatuor protectorum eorumque famulorum 1003, martyrum Nicomediæ (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Mg.*). S. Bucoli (*Poss.*). S. Helladii (*Chil.*).

† Memoria Petri in Monobatis (*Sirm. Mg.*). † Arionis seu Aprionis, ep. Cypri (*Bas. Sirm.*). † Sex Martyrum in Phrygia (*Mg.*). † Theodori Stratilati (*Hier. Nan. Msq. Vind.*).

OBSERVANDA.

S. Parthenius.

In cod. Mstisl. habetur : *Memoria sancti patris nostri Parthenii*; in Siš. : *venerabilis patris nostri Parthenii*, omissa *memoria;* Rumiants. tacet. In Horol. Prol. Menæis et aliis quam plurimis additur : *episcopi Lampsaceni* aut *Lampsacensis civitatis.* Similiter in Menolog., nisi quod loco *memoriæ* legatur *vita.* In Par. I vocatur *Phartenius*; in Par. VI bene quidem nominatur Parthenius, sed civitas, cujus episcopus fuit, dicitur *Laphacensis.* Possevinus legit : *S. patris Parthenii*, ad diem præcedentem. In Menæis exstat officium proprium; in Menolog. inseritur Vita, ex Metaphraste, inscripta Crispino, qui se Parthenii discipulum esse profitetur. — *S. Theopemptum* martyrem commemorat hodie synaxarista Rum. his verbis: *Passio sancti Theopempti et sociorum ejus*, tacitis SS. Parthenio et Luca, quos tamen nominant cæteri codices fere universi. Duos sanctos nomine Theopempti insignitos protulimus die 2, 3, 4 et 5 Januarii; quorum alter, dignitate episcopus, sociatus est cum S. Theona, alter cum S. Theodota. Hodiernum a priore illo diversum non esse aperte testatur Menologus Slav., additque S. Theopemptum episcopum, præter S. Theonam, habuisse martyrii socios quatuor protectores eorumque famulos, de quibus modo erit sermo. Quos omnes Rum. comprehendit generali formula : *et sociorum ejus*, nominato solo præcipuo : ubi notandum est, notam *passionis* et *memoriæ*, non semper in cod. illo esse urgendam. — *S. Lucas*, cognomento *Helladicus* seu *Junior*, distinguendus est a S. Luca Stylita, qui etiam

S. Theopemptus. — S. Lucas.

Junior

Junior nuncupari solet et uno anno tantum post e vivis cessit, anno scilicet 946, die xi Decembris, quo recolitur in Fastis. Est et alius Lucas, hegumenus monasterii Salvatoris, τοῦ Σωτῆρος, nuncupati Profundi Rivi, ad 7 Sept. Fastis inscripti. Qui omnes Juniores vocantur comparati S. Lucæ Siculo, anno 828 vita defuncto, ut opinatur Bollandus, aut potius comparati S. Lucæ, evangelistæ. S. Lucam in Hellade referunt Menæa Græca, Venetiis anno 1596 excusa, his verbis : *S. P. N. Lucæ in Sterio Helladis*, ἐν Στηρίῳ τῆς Ἑλλάδος; quæ a recentiore editore contracta sunt ita : *S. P. N. Lucæ, qui in Hellade*, τοῦ ἐν Ἑλλάδι, expuncta additione *in Sterio*. An recte Soterium inde efformaverit Bollandus, judicent alii; at certe cognomen *Tyrensis*, quod in Paris. VI et in Ostrog. occurrit, corruptelam esse græci vocabuli, negabit nemo. — Huic similem errorem irrepsisse puto in nomine *Helladii*, quod ex typico Chiland. bibl. Berolinensis exscripsi ultimo loco, cum inter sanctos qui in Paterico Montis Atho recensentur bene multi, nullus Helladius inveniatur, qui vixerit ante annum 1334, quo typicon exaratum est; et aliunde error ex cognomento S. Lucæ facile oriri potuerit. — In Menol. Basilii annuntiatur certamen *trium millium;* at in Menol. et Prol. Mosq., pariter ac in Men. Græcis numerantur tantum *mille et tres*, χιλίων καὶ τριῶν, intercedente scilicet particula *et*. Præterea, in Prol. veniunt primo loco quatuor protectores, quos Menologus nominat in synaxario, remittitque ad xx Januarii. Corripit quoque auctorem Prologi, qui, Menol. Basilii duce, S. Petrum, socium S. Theopempti, inepte vocat episc. Alexandrinum, cum carceris custos fuerit. Cfr dicta ad 28 Decembris et 2 Septembris.

Helladius. — DIES VIII FEBRUARII. — *SS. Martyres 1003.*

DIES VIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

Memoria S. Zachariæ, prophetæ (*Mst. Rum. Vat. I. Tern. Par. I et VI. Siš. Og. Men. Prol. Hor. Kal. et alii cum Bas. Hier. Vind. Msq. Sirm. Nan. Maz. Sirl. Mg.*). S. Theodori Stratilatæ (*Omnes citati modo, præter Par. I. cum Bas. Sirm. Mg.*). S. Theodosii, mon. (*Rum. cum Bas.*).

† Theodoræ (*Sirm.*). † Nicephori, mr. (*GP.*). † MM. Nicephori et Stephani (*GP. Mg.*). † Macarii, ep. Paphi, in Cypro (*Sirm.*). † Philadelphi, mart. (*Bas. Sirm.*). † Polycarpi, mr. (*Sirm.*). † Pergitæ (*Sirm.*). † MM. Marthæ et Mariæ sororum, ac Lycarionis mon. (*Bas. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Zacharias. Qui in Menologio Basilii commemorantur sancti Zacharias, Theodorus, Theodosius, ii eodem ordine inscribuntur hodie in Rum., et duo priores in Mst. Primo loco refertur etiam S. Zacharias in Tern. Par. I., Siš. et Chil., cæteris antiquioribus synaxariis vacantibus; dum recentiores recolunt post S. Theodorum, secundo loco. In hisce insuper cognominatur *qui falcem vidit*, slavice *Serpovidets*, propter visionem, quæ in libro Zachariæ, cap. 5; a Latinis celebratur 6 Septembris. Fallitur Baronius, tradens eum a Græcis recoli die 3 Septembris in Menologio, nimirum Sirletiano. In hoc enim diserte commemoratur 8 Februarii ita : *S. Zachariæ, prophetæ, e numero duodecim*; quinto vero Septembris agitur : *Natalis S. prophetæ Zachariæ, patris B. Præcursoris Joannis Baptistæ*, consentientibus omnibus Kalendariis Græcis et Slavicis. — *S. Theodorus dux.* S. Theodorum, ducem, quem Slavi græco vocabulo Stratilatam nuncupare solent, non solum recentioribus Kalendariis Græco-Slavicis, ut minus recte scripsit Bollandus, sed etiam antiquioribus optimæque notæ, insertum esse vidimus modo. Pridie quoque commemoratur in quibusdam Kalendariis remotioris ævi, at paucis numero et duntaxat græcis; quibus perperam adnumeratur a Baronio Menologium Sirleti, ubi prorsus nulla mentio fit de S. Theodoro, neque ad præsentem diem, neque ad præcedentem. In Mst., secundo loco : *Eadem die Theodori Stratilatæ;* in Rum. : *et sancti mart. Theodori Stratilatæ;* in Par. II, III et V, in Hor. Men. et Prol. decoratur titulo *megalomartyris*. Vat. II : *Theodori militis*. Pap. : *Theodorus Stratilates*. Capp. et Kal. Mosq. apud Assemanum : *Martyr Theodorus;* apud Genebrardum corrupte : *Theodoretus*. In Menol. Basilii additur : *in Euchaitis;* in Sirm. vitiose *in Euchania;* Euchaita vocatur quoque in Horol. Počajovensi. Cum autem S. Theodorus Tyro eodem modo passim cognominetur, hinc factum est, ut ob nominis cognominisque convenientiam alter pro altero a viris etiam eruditis quandoque accipiatur. Quam in rem juvabit huc referre ex Menologio Mosquensi sequentem adnotationem : *Sciant oportet, duos esse Theodoros megalomartyres Euchaitas, Tyronem alterum, alterum hunc Stratilatam. Prior sub Maximino passus, anno 289, conditus est in Euchaitis, ut fusius declarabitur in ejus Vita ad 17 Februarii. Posterior certamen subiit viginti duobus aut tribus annis post, sub Licinio, anno 312, pariterque ad Euchaitas translatus est. Igitur uterque Theodorus est Euchaita.* Hactenus Menologium, claudicante parumper chronologia, quam emendare non est hujus loci. Ibidem inseritur Vita seu potius *Passio S. megalomartyris Theodori Stratilatæ, auctore Varo* (aliis Abgaro) *ejus discipulo, ex Metaphraste*, imo ex Surio descripta, quemadmodum id produnt nonnullæ locutiones latinis propriæ. Opellam Dœderleinianam, qua passio magni hujus martyris in tabulis repræsentatur, subjecta unicuique propria inscriptione in lingua slavonica, norunt antiquitatum slavicarum amatores. — *S. Theodosius.* S. Theodosium commemorat hodie solus Rum. cum Menologio Basilii, eisdem fere verbis: *Sancti patris nostri Theodosii;* Synaxarium vero Græcum aperte vocat Antiochenum; de quo nos cum recentioribus egimus ad xi Januarii, et iterum ad 3 hujus, cum Menæis Græcis excusis. — *S. Theodora.* De S. Theodora meminit Sirm. post S. Macarium, ep. Paphi, ita : *et sanctæ Theodoræ;* eadem esse videtur cum Theodora Augusta, Theophili imperatoris uxore, cujus encomium legitur in Menol. Basilii ad xi Februarii. — *S. Martha.* S. Martham, Mariam sororem et Lycarionem celebravimus 6 hujus. — *S. Nicephorus uterque.* Synaxarium Callipolitanum, a Scholzio vulgatum, memoriam recolit S. Nicephori, martyris, cui cæteri pene omnes assignant diem sequentem; ab Antiocheno namque hodiernum minime diversum esse duco, vel eam ob rationem, quod in citato synaxario nonnisi clariores sancti soleant nominari; alter vero Nicephorus, quem cum Stephano referunt hodie Menæa Gr. excusa, nominetenus notus sit, omnique synaxario destitutus. Hodie autem celebratur propter festum S. Zachariæ, prophetæ, quod in Callipolitano inscribitur ad diem nonam.

Dies IX et X Februarii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Sabas II, archiepiscopus Serbiæ.

Stephanum primo coronatum regem Serbiæ quatuor suscepisse filios Radoslaum, Vladislaum, Stephanum et Prædislaum, indubia testantur serbicæ historiæ documenta. Ex his tres priores natali ordine avitum thronum occuparunt. Ultimus S. Sabæ I archiepiscopi, patrui sui, exemplum secutus, religiosum vitæ institutum amplexus est et, quemadmodum annales patriæ loquuntur, per omnia similis eidem effectus. Loca etiam Sancta, non secus ac ille, lustrando obiit diuque Jerosolymis commoratus est. Inde Montem Atho petiit ibique virtutibus religiosi hominis diligenter se exercuit, donec redivit in patriam, ut piratarum continuas incursiones ac devastationes effugeret. Interea virtutum fama inclaruit adeo, ut ad sedem archiepiscopalem fuerit evectus; quam et occupavit post S. Arsenium, S Sabæ I discipulum ac successorem. Rexit Ecclesiam Serbicam Sabas II (hoc enim nomen in religione assumpserat Radoslaus), septem annorum spatio. Quibus peractis, ad meliorem vitam transiit et in ecclesia Ascensionis Pechiensi sepulturæ mandatus integer et incorruptus hodieque visitur. Ejus vitam et gesta scripto tradiderunt auctores indigenæ, inter quos præcipui nominandi sunt Daniel archiepiscopus Serbiæ, hujus nominis secundus, Comes Brancovitch, *Historiæ Serbicæ*, lib. III, pag. 91 et seq., et qui citat utrumque, Raič, *Historiæ Serborum*, l. VII, cap. XIII, § 21. Meminit quidem ejusdem Sabæ Xaverius Pejacevič in opere suo præstantissimo atque virtutum fama eum claruisse testatur: inter sanctos tamen Serbiæ, quorum indicem texuit in fronte operis sui, ponere prætermisit.

DIES IX.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Nicephori, martyris (*Mst. Rum. Par. I et VI, Tern. Siš. Chil. Og. Vat. uterque, Pap. Capp. Hor. Men. Prol. cum Bas. Neap. et aliis quam plurimis*). S. Marcelli seu Marciani, ep. Siracusani; et SS. MM. Philagrii, ep. in Cypro, et Pancratii, ep. Tauromenii (*Rum. Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Nan. Mg.*).

† Romani Cilicis (*Sirm. Mg.*). † Petri Damasceni, mart. (*Mg.*). † Zachariæ, prophetæ (*Callip.*). † MM. Mariæ Marthæ et Lycarionis (*Anon.*). [Nectarii, heg. Casulensis (*Taur.*)]

OBSERVANDA.

S. Nicephorus. *Onesiphori* in Par. I error est manifestus pro *Nicephori*. Cujus Vita, Menologio Slavonico inserta, eadem est ac ea, quam Falconius fictitiam declaravit, annuente Assemano; Mazochius vero tuetur, ut fide dignissimam. Acta Latina exstant apud Surium, 9 Febr., pag. 89; atque eadem ex codice regis christianissimi restituta ac commentario prævio illustrata vulgavit G. Henschenius, in Actis SS. Febr., t. II, pag. 283; et iterum ex versione antiqua latina, pag. 894-895. Græce cum antiqua versione latine leguntur in Actis Ruinartii, pag. 238-245, ed. 1713 in fol. et sunt eadem ac Menolog. Slavici. Alia Acta, auctore Joanne, Sardium episcopo, interprete vero Alexandro Barroetio data sunt in Act. SS. Febr., t. II, pag. 285-288. — *S. Marcianus.* S. Marcianus, Syracusarum episcopus, nomen Marcelli præfert in Menologio Basilii, in Kal., Prologo et Menolog. Slavico, at rectius in cod. Rum. et Ephemeridibus Papebrochii. Syracusanum episcopum esse suspicatur Bollandus, de S. Philagrio agens ad hanc diem. Marciani Syracusani encomium, ex ms. Vaticano, græce et latine, interprete Sirmundo, cum commentario prævio et notis Papebrochii insertum est in Act. SS. Jan., t. II, pag. 786-795. — *S. Pancratius.* S. Pancratii sermo encomiasticus, auctore Gregorio, monacho Paguriensi, latine, interprete Florito, cum commentario præeunte et notis Henschenii, exstat in Act. SS. Apr., t. I, pag. 237-245. In Eccl. Græco-Russica S. Pancratii memoria recolitur insuper ad 9 Julii. — *S. Philagrius.* De sancto Philagrio et duobus prioribus consulatur Assemanus. (Kal., tom. VI, 119). In Rum. Marcianus, Pancratius et Philagrius sociati prodeunt cum titulo episcopi. — *S. Romanus Thaumat.* Bis in anno S. Romani, monachi et thaumaturgi, nomen inscriptum occurrit in Menæis Græcis, ad 9 Februarii et 27 Novembris. Qui genere cum esset Cilix, nempe ex urbe Rhoso, ἐκ πολεως της Ῥωσου; et uti 27 Nov. eadem Menæa habent: ἐν τῃ Ῥωσσων τεχθεις, *in Rhossorum urbe natus*. Hinc Raderus occasionem sumpsit scribendi S. Romanum profectum esse e gente *Rossorum, Roxolanorum* seu *Ruthenorum*, subscribente etiam Maximo Margunio, episcopo Cytherorum. Nam in Vitis Sanctorum ad 27 Novembris ita habet: γεννηθεις εις την Ῥουσιαν, *natus apud Rhusiam*. Accepta sane foret hæc interpretandi ratio cl. Lamanscio Petropolitano, qui eruditam pariter ac prolixam instituit nuper elucubrationem *de colonis Slavis in Asia minore, Africa et Hispania*, magno popularium applausu exceptam. Consule hac de re simul et de gestis S. Romani Bollandum, pag. 295 et seq. — *S. Zacharias, Propheta.* S. Zacharias, propheta, quem cæteri recolunt pridie, nominatur hodie in synax. Scholzii Callipolitano, S. Nicephorus vero refertur pridie; qui transponendi modus in kalendariis frequentissimus est. — *S. Martha et soc. Nectarius.* De S. Martha ejusque sociis, et de Nectario, hegumeno monasterio Casulensis, actum est supra. Nectarii memoriam adnotavimus ex cod. quodam Græco, citato Bibl. Taurinensis, t. I, p. 308.

DIES X.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Charalampi, presbyteri et martyris (*Ita omnes*). SS. MM. Porphyrii, Bapti et trium mulierum; et Theæ, Valentinæ et Pauli, Cæsareæ in Palæstina (*Men. Horol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg.*). S. Prochori, mon. Cryptensis (*Ephem. Pater. Men. Kal.*). S. Anastasii, patr. CPolitani (*Horol.*

(*Horol. Men. Bud. Kal. cum Sirm. Mg.*). Antonii, Arcadii, Basilii, Germani, Gregorii, Joachimi, Lucæ, Martyrii, Simeonis, epp. Novgorodensium (*Hag.*). Annæ, ducissæ (*Hag.*).

† Laurentii, mon. in Sicilia (*Itg.*). † Zenonis (*Sirm. Mg.*). † Synaxis S. Deiparæ in Ariobindi (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Charalampus.

In Mst. habetur : ***Passio sancti hieromartyris Charalampii.*** Rum. convenit cum Mst. in apponenda nota ***passionis***, demit tamen titulum ***hieromartyris***, additque S. Porphyrium. In Tern. Chil. et Siš. : ***Sancti hieromart. Charalampii;*** martyr simpliciter dicitur in Menæis; in Og. : ***Sancti patris*** Charalampii. Apud Papebr. et Capp. : ***Charalampus***, imo ***Charamphius*** in Par. I, sæpe corrupto. Acta martyris, auctore incerto, ex Ms. Græco regis Galliæ, interprete J. Henxtovio, cum commentario prævio et notis Bollandi legesis in Actis SS. Febr. t. I, pag. 381-386. Veršinski facit Charalampium episcopum, quem tamen simplicem sacerdotem fuisse aperte testatur præter alia Menologium Basilianum. — In eodem Menologio S. Baptus vocatur Dauctus, Δαύκτος. — Iterum corrigendus est Veršinscius, quod S. Theam mutaverit in Ennatham, Paulum vero in Paulam, nescio qua auctoritate fretus. Sane Eusebius Cæsareensis, qui horum Martyrum agonem enarravit, nec Ennatham noverat nec Paulam. Hinc distinguendæ videntur tres SS. Porphyrii et Charalampi sociæ anonymæ a SS. Thea, Valentina et Paulo. De his tribus agitur in Actis SS. die 25 Julii, (Jul. t. IV, p. 163-166.) — De Prochoro Kioviensi vide dicenda infra in Memoriis Slavicis. — Anastasium archiepiscopum CP. inter prætermissos collocavit Bollandus, addita sequenti nota : ***Unicum in vulgatis Catalogis legimus ejus sedis archiepiscopum Anastasium, tempore Constantini Copronymi eumque hæreticum.*** (Febr. t. II, pag. 377). Bollandi sententiam comprobavit P. Cuperus noster in ***Hist. Chronol. Patr. CP.***, p. 93. Nihilominus in Horologio Ruthenorum catholicorum disertis verbis fit commemoratio ***sancti sacromartyris Anastasii, archiep. CPolitani;*** ubi notabis titulum ***hieromartyris*** quo decoratur. Prudentius egit Veršinski, omnem Anastasii memoriam expungendo e Menologio suo. — Ecclesiæ B. Virginis in æde Ariobindi seu Areobindi meminit Cangius, pag. 93.

S. Baptus. SS. Thea et Paulus. S. Prochorus. S. Anastasius. Synaxis Deiparæ.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Prochorus Cryptensis.

Claruit S. Prochorus circa initium sæculi undecimi, Sviatopolco principatum Kioviæ tenente. Cum maturam ætatem attigisset, Smolensco, urbe natali relicta, Kioviam petiit, et habitu monastico de manibus Joannis, Cryptensis hegumeni, suscepto, rigidissimam vitam ducere instituit. Victus illi fuit panis cum aqua modica; deliciæ vero herba quædam, atriplex dicta : cujus rei causa Atriplicinei cognomen (slavice *lebednik*) nactus est. Miraculis, adhuc vivum, claruisse ferunt : cum enim aliquando populus rei frumentariæ laboraret inopia, preces ad Deum fudit Prochorus. Tunc plurimum atriplicis, in campis mirabiliter multiplicatæ, collectum est; ex quo panes confecit pauperibus erogandos; atque hi comedentium palato tam dulces erant ut mirarentur omnes. Idem ad populum sublevandum cinerem in salem convertit non semel; quare et a mercatoribus apud principem accusatus fuit, quod salem in cella sua reconditum teneret, plebique cum magno ærarii damno distribueret. Veniunt itaque principis ministri in cellam Prochori ut salem recognoscant, quem cinerem purum putumque esse reperiunt stupentes. Quo prodigio permotus princeps, magnam exinde concepit venerationem erga servum Dei, quem semper egregie coluit, defunctum vero doluit sincerissime, et proprios humeros sacro oneri subdens, cryptis Antonii intulit ac reverenter tumulavit. Obiit autem Prochorus anno 1103, die 10 februarii.

Cfr 1) Kulčinius, Spec., pag. 5-7. 2) Prolog. ex Patrico ad h. d. 3) Dict. hag., pag. 234.

Episcopi Novgorodenses.

Eodem die recolitur memoria Antistitum Novgorodensium 1) Antonii, 2) Arcadii, 3) Basilii, 4) Germani, 5) Gregorii, 6) Joachimi, 7) Lucæ, 8) Martyrii et 9) Simeonis. De quibus singulis breviter juxta ordinem, qui litterarum est proprius, dicturi, lectorem antea monitum volumus, eosdem præsules coli insuper ad diem quartum octobris, officio tamen omnibus communi; quod a sola Ecclesia Novgorodensi usurpatur. — Antonius igitur, nobilissimo genere ortus, laico nomine Dobrynia Andrenkovicius, in monasterio Hutynensi religiosæ vitæ jecit fundamenta. Unde, Metrophane archiepiscopo a Novgorodensibus pulso, ejus loco ad illam cathedram evectus est anno 1212, eamque ad annum 1220 prudentissime occupavit, donec scilicet pœnitentia ducti Novgorodenses Metrophanem in sede restituerunt. Tunc ad cathedram Premysliæ in Galicia transiit; anno vero 1225 ad priorem rediit. Cum autem viribus jam confractis et fere mutus esset, post triennium munus suum ultro abdicavit. At Arsenio iterum sede moto, (mutabat scilicet gens ista præsules suos et præfectos non secus ac amictum), tertio e monasterio in palatium archiepiscopale ducitur, aut potius trahitur Antonius; licet mutus et invitus. Mox tamen ad cellam redit: et sancte moritur ibidem, die 8 octobris anno 1238.

Antonius.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 35. 2) Ambros., Hist. hier. rus., I, 71.

Arcadius.

Arcadius floruit sæculo XII. Antequam archiepiscopus eligeretur, hegumeni munere fungebatur in monasterio Assumptionis, hodie vacuo, quod ipsemet fundaverat et suo nomine insigniverat anno 1150. Sedit annos septem, obiitque die 19 septembris anno 1163, in ecclesia cathedrali S. Sophiæ tumulatus. Commemoratur etiam ad 23 decembris.

Cfr Dict. hag., pag. 40.

Basilius.

Basilius, cognomento Koleka, ex presbytero sæculari archiepiscopus ab 1330, initio æmulum habuit Arsenium, quem Pscovenses, archiepiscopi Novgorodensis jurisdictionem ægerrime ferentes, in proprium episcopum sibi elegerant, annuente Gedimino magno Lituaniæ

Dies X Februarii.

Lituaniæ duce. Mox tamen repugnantes Pscovensium animos sibi devinxit, et ita utrique Ecclesiæ, Novgorodensi et Pscovensi, præfuit solus. Ob virtutum præstantiam mitra alba, a successoribus deinceps gestanda, et casula cruciata primus omnium fuit a patriarcha Constantinopolitano decoratus. Pluribus in locis templa excitavit, gregemque curæ suæ commissam mira caritate amplexus est, imo caritatis victima occubuit. Cum enim Pscoviæ incolis extrema christiani hominis solatia ministraret, contagiosam luem, tunc ibi grassantem, contraxit. Qua consumptus, anno 1352 die 23 julii migravit ex hac vita.

Cfr 1) Ambros., Hist. hier. russ., I, 73. 2) Dict. hag., pag. 54. 3) Philar., Prospectus, n° 67.

Germanus.

Germanus, ordine quintus, sedit Novgorodiæ ab anno 1078 ad annum 1096, obiitque Kioviæ; unde postmodum ejus corpus Novgorodiam translatum est.

Cfr 1) Hist. hier., I, pag. 68. 2) Dict. hag., Pag. 77. 3) Murav., Vitæ SS. ad h. d.

Gregorius.

Gregorii mentionem faciunt auctores in Vita Eliæ seu Joannis, archiepiscopi Novgorodensis, cujus frater uterinus erat et in cathedra successor ab anno 1186 ad annum 1193; quo obdormivit die 24 maji, in ecclesia cathedrali juxta fratrem suum tumulatus. Eliæ vita legitur ad 7 septembris.

Cfr 1) Ambros., Hist. hier russ., I, pag. 70. 2) Dict. hag., pag. 79. 3) Murav. loc. cit.

Joachim.

Joachim, Korsunensis, episcoporum Novgorodensium ordine primus, Ecclesiam rexit inde ab anno 993; eamque in fide, quam Michael I, metropolita Kioviensis, paulo antea plantaverat, firmavit et instituit. Contritis idolis et in fluvium projectis, templa in honorem veri Dei excitavit, quorum alterum S. Sophiæ, alterum SS. Joachimo et Annæ dicavit. Apostolico zelo doctrinam sociabat minime communem : erat namque litteris apprime excultus, quemadmodum testatur Chronicon, quod ipsius nomine circumfertur. Scholam instituit, in qua pueri doctrinam christianam et linguam græcam ediscerent, magistro Ephræmo, discipulo suo. Tandem cum Ecclesiam per annos fere 40 sancte rexisset, ad supernas sedes migravit. In ecclesia SS. Joachim et Annæ tumulatus, anno 1699 in ecclesiam S. Sophiæ, de novo e lateribus exstructam illatus est.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 128. 2) Annal. Nicon., I, 105. 3) Chronic. Soph., I, 88. 4) Macar., Hist. eccl. russ., I, pag. 5 et 200. 5) Tatiščev, Hist. imp. russ., I, 38-40. 4) Murav., loc. cit.

Lucas.

Lucas, cognomento Djidiata, Zidiata seu Ziriata, cujus meminit B. Simon in epistola ad Polycarpum, natione Russus, successit Joachimo anno 1035. Hujus doctrinam æmulatus, in ipso episcopatus sui ingressu Exhortationem ad fratres conscripsit, multosque alios libros e græco slavicos fecit. Pietate etiam et mansuetudine imprimis enituit; et quidem pietatem ejus testatam facit templum S. Sophiæ, e solo refectum et splendidissime ornatum. Mansuetudinem vero demonstravit maxime in rebus adversis. Etenim anno 1055 a famulo suo falso accusatus, et Kioviam a metropolita Ephræmo citatus, toto triennio humiliter ibidem mansit detentus. Delatore demum falsi convicto, libertati sedique restitutus est; verum dum iter Novgorodense repeteret, morte præpeditus obdormivit in Domino die 15 octobris anno 1060, in loco Kopyso dicto. Corpus ejus, ad ecclesiam cathedralem conditum, post annos quingentos in eamdem illatum est.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 170. 2) Annales, I, 65: III, 121, 179, 211: V, 139. 3) Macar., Hist. eccl. russ., I, 87 et 262; II 12. 4) Pateficon, fol. 224. 5) Murav., loc. cit.

Martyrius.

Martyrius, antequam ad sedem archiepiscopalem ascendisset, hegumenus fuit monasterii Staro-Russici, quod fundaverat ipse anno 1192. Episcopus effectus, plures ecclesias aut a fundamentis exædificavit, aut refecit. Demum Volyniam dum peteret, a magno duce Vsevolodo Georgide accersitus, supremum obiit diem in insula Seligero, 24 augusti anno 1199. Rexit Ecclesiam annos sex. Corpus ejus Novgorodiam delatum fuit et in ecclesia S. Sophiæ positum.

Cfr 1) Ambr., Hier. russ., I, 71. 2) Dict. hag., pag. 178. 3) Murav., loc. cit.

Simeon.

Simeon denique, ex monacho Hutynensi archiepiscopus factus, cathedram ascendit anno 1415, quam morte sua vacuam reliquit anno 1431, die 15 januarii, in ecclesia S. Sophia sepultus. Exstat ejus epistola duplex, ad monachos Montis Sancti altera, altera ad Pscovenses data.

Cfr 1) Ambros., Hier. russ., I, 71. 2) Dict. hag., pag. 250. 3) Phil., Prospect., n° 86. 4) Murav., loc. cit.

Anna ducissa.

His præsulibus solet addi Anna, S. Olai, Suæciæ regis filia, Iaroslai I, magni ducis Kioviensis uxor. Colitur namque et ad hanc diem, et præterea 4 octobris simul cum Vladimiro Jaroslaide, filio suo. Quam ultimam festivitatem instituit anno 1439 archiepiscopus Novgorodensis Euthymius. Illud porro notandum, B. Annam, cui laicum nomen Ingigerda, in baptismo *Irene*, cum morti proxima esset, magnum, ut aiunt, schema induisse inter ducissas Russiæ omnium primam, assumpto nomine Annæ, quo passim solet designari. Obiit autem medio sæculo undecimo, anno scilicet 1050, quemadmodum fert inscriptio tumulo ejus imposita, et hodiedum in ecclesia S. Sophiæ exstans.

Cfr Dict. hag., pag. 23, ed. 1862.

DIES XI.

DIES XI.

Ostromiranum. *Ex variis.* DIES XI FEBRUARII.

VACAT.

S. Blasii, hieromartyris, episc. Sebasteni (*Mst. Arc. Rum. Tern. Par. I et VI. Assem. Siš. Chil. Og. Men. Pr. Hor. Capp. Pap. etc. cum Bas. Hier. GP. Vind. Goth. Flor. Pg. Msq. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). S. Theodoræ, imperatricis (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg.*). Demetrii Prilucensis (*Prol. Men. Kal. Pap.*). Vsevolodi seu Gabrielis, ducis Pscovensis (*Prol. Kal. Men.*).

† Macedonii (*Sirm.*). † Inventio reliquiarum S. Zachariæ prophetæ, patris S. Joannis Baptistæ (*Sirm. Mg.*). † MM. duorum infantium et septem mulierum (*Bas. Mg.*). † Simeonis Stylitæ (*Italg.*).

OBSERVANDA.

S. Blasius, mart. et soc. *Hieromartyris* titulo, qui de episcopis juxta ac de presbyteris usurpatur, decoratus prodit S. Blasius in synaxariis bene multis, tum antiquioribus, tum recentioris ævi; male tamen vocatur *presbyter* et *martyr* in Kalend. Basilianorum Italo-Græciæ Mss., quod in Musæo suo adservant Bollandiani. — In Mst. agitur *memoria S. Hieromart. Blasii*; in Rum. rectius inscribitur: *Passio sancti antistitis Blasii*, cum hoc die martyrium consummasse testentur ipsius Acta, in Menolog. Slav. inserta, auctore Metaphraste. In Assem. Siš. Chil. habetur: *Sancti hieromartyris Blasii*; in aliis brevius ita : *S. Blasii*, et in Pap. brevissime : *Blasius*. Horol. convenit cum Chil., additque : *episcopi Sebasteni*; quod passim recurrit apud recentiores; quin et archiepiscopus prædicatur in Men. Græcis excusis. In Menol. insuper adjicitur: *et qui cum eo passi sunt*; in synaxario autem expresse nominantur *septem mulieres*, ante ipsius passionem gladio animadversæ, et duo pueri qui simul cum eo capite plexi sunt hac eadem die. Prologi auctor synaxarium suum deprompsit ex Men. Græcis excusis, quæ cum Sirm. Mss. de sociis S. Blasii agunt seorsim. Sanctarum mulierum expressa mentio fit in titulo Menologii Basiliani; imo in tabella repræsentantur martyrio S. Blasii adstantes; non sine nota anachronismi, cum constet eas antea passas esse. Rarum esse apud Græcos cultum S. Blasii asserit Mazochius in observationibus ad 3 Febr. Kalendarii Neapolitani; an recte, dubito valde. — *S. Theodora Augusta.* S. Theodoram imperatricem recolunt hodie synaxaristæ et menologi recentiores; secus Græci, teste Menologio Basilii et aliis quibusdam. Vita ejus, quam ad 12 Febr., pag. 554 et seq. ex variis scriptoribus conflatam dedit Bollandus, hactenus desideratur in Menologiis Slavonicis, quemadmodum et aliorum sanctorum bene multorum. — *S. Macedonius.* S. Macedonium, quem Sirm. commemorat solus, Menæa Græca excusa referunt 29 hujus, tacentibus Codd. Slavicis utroque die. — *S. Zacharias.* De S. Zacharia, patre S. Joannis Baptistæ, agi hodie testatum faciunt Menæa Græca; Latina vero Martyrologia memorant ad 5 Novembris. — Notabilis est hodierna lectio Kalend. Italo-Græci : *S. Simeon Stylita.* *Antiochiæ, sancti Simeonis monachi Ordinis Sancti Basilii, qui in columna stans multos annos vixit; unde et stylitæ cognomen accepit; cujus vita et conversatio extitit admirabilis. Ejus natalis celebratur tertio Idus Januarii.* Hæc eadem leguntur in Martyrol. Romano, at non tertio Idus Januarii seu die XI, sed Nonis Januarii seu 5 die. Hæc describere placuit in gratiam lectoris Slavi, qui nunquam forsan audiverit S. Simeonem Stylitam ex ordine fuisse S. Basilii Magni. — *Demetrius Prilucensis.* *De S. Demetrio hegumeno in Pryluka* paucis absolvit Kulčinius in *Specimine Eccl. Ruthenicæ*, pag. 7 editionis Parisinæ, a me paratæ; uberior notitia dabitur modo, tum ut Papebrochii desiderio aliquatenus fiat satis, tum etiam ut lector catholicus amplius informetur de actis et virtutibus hujusce viri, quem *sancti* titulo ornaverat Kulčinius, *thaumaturgum* vero Vologdensem passim appellant indigenæ. — *Vsevolodus, dux.* Ibidem illustranda erit memoria Vsevolodi, ducis Pscovensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Vsevolodus, dux Pscovensis. **L**ucem aspexit Vsevolodus, in baptismo Gabriel, circa initium sæculi duodecimi, Novgorodiæ. Cui a Mstislao patre suo, totius Russiæ magno duce, præfectus anno 1117, omnium virtutum, quæ christianum principem decent, præbuit exempla, justitiæ nempe, clementiæ, pietatis, præsertim vero caritatis: qua vere orphanorum et viduarum tutor erat et quibusvis misericordiæ pandebat sinum. Pluribus in locis templa excitavit; quorum illud maxime laudandum, quod Opočæ constituit patrono S. Joanni Baptistæ. Propter bellum contra Suzdalienses infeliciter gestum a Novgorodensibus pulsus, Vyšegorodi aliquantum temporis constitit; dein vero a Pscovensibus in regem assumptus est anno 1137, non diu tamen eisdem præfuturus. Anno enim proxime sequenti lethali morbo correptus ad regem regum migravit, die 11 Februarii. Defuncti principis corpus cum in urbem suam deferre statuissent Novgorodenses, factum esse traditur, ut nulla vi de loco suo potuerit dimoveri. Mansit itaque Pscoviæ, ubi, postquam quinquaginta quinque annos jacuerat, integrum repertum perhibetur die 27 Novembris, ac tandem nostra ætate, anno scilicet 1834, die 22 Aprilis, e sacello laterali in partem interiorem ecclesiæ cathedralis summa pompa translatum fuit. Quocirca ter in anno colitur prædictis diebus, mortis, inventionis et translationis anniversaria memoria illustribus.

Cfr 1) Prol. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag. pag. 69. 3) Muraviev, Vitæ SS. ad 27 Nov. 4) Menol. Verš. ad h. d. 6) Liber. Grad., I, 254 265.

Demetrius Prilucensis. Natus in urbe Perejaslaviæ Transylvanæ (seu Zalesciæ) monasticum habitum ibidem in monasterio Goricensi induit. Dein hegumeni munere defunctus est in cœnobio S. Nicolai, quod ad lacum Perejaslaviensem fundaverat, non longe a laura S. Sergii Radonežensis, cujus commercio frequentissime utebatur. Deinde, relicto monasterio, in fines Vologdæ contendit; sedeque sua non procul a Vologda urbe fixa, ecclesiam et monasterium Prilucense fundavit anno 1371, Demetrio Tanaico, magno Russiæ duce, necessarias ad id expensas suppeditante. Vere pater pauperum fuit ac pupillorum et viduarum advocatus. Debitoribus, unde solverent,

Dies XII Februarii.

rent, præstabat, aut condonabat; et plurimos captivorum redimi curavit et suis restitui. Obiit anno 1391, die 11 Februarii, et in ecclesia Prilucensi tumulatus fuit. Ejus Vitam exaravit Longinus, monasterii modo laudati hieromonachus.

Cfr 1) Prol. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag. pag. 87. 3) Menol. Veri. ad h. d.

Georgius Junior. Eadem die agunt nonnulli de Georgio Juniore, anno 1541 a Turcis crudeliter occiso in Bulgaria; verum de eo melius agetur ad 26 Maii.

DIES XII.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Meletii, archiep. Antiocheni (*Mst. Rum. Tern. Prol. Menol. Men. Kal. Hor. cum Hier. GP. Vind. Goth. Nan. Sirm. Flor. Msq. Mg.*). S. Antonii, archiep. CPolitani (*Rum. Men. Bud. Prol. Hor. Kal. Eph. cum Bas. Sirm. Nan. Hier. Mg.*). SS. Mariæ, quæ et Marinus, et Eugenii patris ejus (*Menol. Prol. Kal. Bud. cum Bas. Sirm. Mg.*). S. Maronis thaumaturgi (*Kal. Mosq.*). S. Theodoræ, imperatricis (*Ephem.*). S. Alexii, metropolitæ Kioviensis (*Men. Prol. Leop. Kal. Ephem.*). Apparitio iconis B. M. Virginis Ibericæ (*Kal.*). Translatio corporis Michaelis Cernigoviensis.
† MM. Saturnini et Plotini (*Sirm. Maz. Mg.*). † Martyrum mille et trium Nicomediæ (*Sirm. Msq.*).

OBSERVANDA.

S. Meletius. In Mst. et Rum. præfigitur nota *Memoriæ;* in priore nominatur primo loco; in posteriore post Antonium CPolitanum. Tern. Paris. I et Poss. conveniunt in depravato nomine *Melentii*, quibus addendus Genebrardus habens *Moletium*. Poss. insuper appellat *martyrem*, sensu latissimo. Cæteri communiter habent ita : *S. P. N. Meletii, archiepiscopi Antiochiæ;* Tern. brevius : *S. P. Melentii;* Ephem. brevissime : *Meletius*. De eo recurret sermo ad 22 hujus. Officium proprium habet in Menæis, in Menologio vero synaxarium ex variis auctoribus conflatum. Cfr Acta SS. Febr. t. II, pag. 600; Oriens. Christ, t. I, pag. 713; Febr. IX, pag. 304. — *S. Antonius.* *Memoria Sancti Patris nostri Antonii, archiep. CPolitani* annuntiatur in Menol. Basilii primo loco, prætermisso S. Meletio, aut potius ad 23 Augusti remisso. In synaxario male cognominatur *Vlacheas* pro *Caulea*. Egregias Antonii virtutes, imprimis autem liberalitatem in pauperes cujusvis nationis, Scythas, Mysos aliosque, deprædicat Nicephorus philosophus apud Bollandianos, Febr. t. II, pag. 621. Consulatur etiam Hist. chronol. patr. CP., pag. 113. — *S. Marinus.* In nonnullis Kalendariis, Leop. Bas. vocatur *Marina*, minus recte, pro Maria aut Marino. In Actis SS. de ea tractatur Jul. t. IV, pag. 278. — *S. Alexius.* S. Alexii Kioviensis nomen reperitur non solum in Kalendariis superius allatis, sed in aliis quoque quam plurimis, quos longum esset recensere. Breve de sancto antistite commentarium præmisit Henschenius Actis sat antiquis, quæ Vilna acceperat a Sarbievio nostro, et in opere Bollandiano vulgavit ad hanc diem, pag. 639. Plura suppeditabunt tum *Memoriæ Slavicæ*, tum maxime auctores ad calcem earum citandi. Hic duo notanda in antecessum : alterum est, Alexii nomen desiderari in Horologio Ruthenorum Počajoviensi; alterum vero, codicem illum Leopolitanum, qui in titulo citatur, asservari in Bibl. Universitatis Pragensis. — *S. Maro.* In Kalendario Mosquensi, anni 1818, nempe in syllabo ecclesiarum Mosquensium et Festorum quæ in eisdem quotannis celebrantur, commemoratur ad hanc diem post S. Alexium S. Maro his verbis : *Et venerabilis patris nostri Maronis thaumaturgi.* Ejus solennia agi dicuntur in ecclesia Annuntiationis, ubi exstat sacellum ejus nomine dicatum. De S. Marone agitur iterum 14 et 19 Januarii. — *S. Theodora.* Ephemerides Græco-Moscæ singulares sunt, dum hodie repræsentant S. Theodoram Augustam, quam cæteri omnes referunt pridie. — *SS. Martyres Nicomedienses.* Similiter de MM. Nicomediensibus actum est supra ad 7 Januarii. — *Imago B. M. V. Iberica.* De inventione iconis Ibericæ, a fabulis non omnino salva, consulantur *Memoriæ Slavicæ* ad 26 Junii et liber, cui titulus *Gloria Mariæ semper Virginis*, part. III, sect. II. pag. 21.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Alexius, metrop. Kioviensis. Natus est Alexius, baptismali nomine Eleutherius, in Volynia, anno 1293, a parentibus catholicis et nobilibus, Theodoro et Maria. Duodennis, cum aucupio, puerorum more, oblectaretur, nocte audivit per somnum vocem dicentem sibi : Alexi, quid frustra laboras? Ecce, abhinc eris homines capiens. Mirabatur puer Alexium se vocari. Igitur ubi ad annum ætatis duodevigesimum pervenit, religiosæ vitæ se dedit in monasterio Epiphaniæ Mosquensi, nomenque Alexii cum habitu accepit. Litteris Græcis apprime excultus, novum Testamentum e Græco idiomate Slavonicum fecit. Sanctitatis vero fama fruebatur tanta, ut anno 1350 episcopus Vladimiriæ Kliazmensis creatus sit et Theognosti metropolitæ coadjutor, anno vero 1354 metropolita Kioviæ totiusque Russiæ a synodo salutatus, annuente patriarcha Constantinopolitano Philotheo. Quia tamen hic alterum metropolitam simul designavit, Romanum nomine, et patriarcha Ternobiensis Kioviam tertium submisit, nomine Theodoretum; idcirco Ecclesiam Kioviensem per vicarios gubernavit Alexius, rerumque componendarum causa iter Constantinopolitanum bis instituit. Rexit autem Ecclesiam sibi concreditam summa laude. Principes Tverenses a bellis mutuis cohibuit. Tšanibegi, Tartarorum chani, qui in Russiam dominabatur, uxori jam triennio cæcæ visum restituit. Antequam autem ad civitatem pervenisset in qua regina degebat, illa ipsa in somniis vidit sanctum sacerdotalibus vestibus indutum. Quare etiam omnem habitum episcopo et sacerdotibus, ejusmodi qualem vidit, parare jussit; abeuntem vero præsulem muneribus cumulavit. Cumque immanis Berdebecus, patre suo Tšanibego et duodecim fratribus crudeliter necatis, rerum potitus, Russorum ditionem crudeli manu invasurus esset, Alexius in Tartariam iterum mittitur, iram tyranni sopit, et optatam Ecclesiæ patriæque affert pacem. Ad sedem

sedem suam redux, muneri pastorali impensius explendo incubuit. Plurimis in locis ecclesias et monasteria exædificavit, splendoremque cultui divino reddidit antiquum; martyrum quoque Lituanorum Joannis, Antonii et Eustathii, qui sub Olgerdo ethnico passi fuerant, cultum publicum fecit, annuente Philotheo patriarcha. Mosquæ templum in honorem archistrategi Michaelis, e sectis lapidibus, extruxit, ibique sepulcrum propriis manibus excidit. Demum, postquam plurima ad incrementum gloriæ divinæ præclare egisset, virtutibus et miraculis clarus, peracto Missæ sacrificio et benedictione principi populoque impertita, ex hac vita decessit, anno 1378, feria sexta, die Februarii 12 (secundum alios 15, sed errore manifesto, cum anno 1378, currente litera dominicali C, dies 15 in feriam sextam incidere minime potuerit), venerandam adeptus senectutem et de obitu suo a Deo præmonitus. Conditus est in monasterio, ut vocatur, Miraculoso (Cudovo), quod ipsemet erexerat; et ter quotannis colitur, nimirum die Februarii 12, die 20 Maii, qua translatus fuit, denique quinta Octobris, tribus Mosquæ archipræsulibus sacra. S. Alexii gesta a pluribus illustrata sunt atque descripta; at quinque potissimum circumferuntur Vitæ seu Legendæ Slavonice scriptæ. Harum prima, auctore forsan Pitirimo, ep. Permiensi, qui anno 1445 e vivis cessit, obviam est in Codd. Mss., cæterisque antiquior. Secunda, quam fuse conscripserat Pachomius Logotheta anno 1460, longe fusior evasit in *Graduali libro* (1, p. 114), ubi rebus gestis Vitas quoque illustriorum Sanctorum intexuit auctor. Tertia, auctore incerto satisque brevis, incipit his verbis : *Hic sanctus pater noster Alexius genere erat nobilissimus, e regione septentrionali, etc.*; exstat in Prologo, anno 1641 Mosquæ vulgato. Quartam reperies in Chronico Novgorodensi (t. IV, pag. 55). Quinta denique, cui inscribitur *Concio de Vita S. Alexii*, legi potest in Prologo recenter excuso ad hanc diem. Hactenus de *Vitis* Alexii tum excusis, tum Mss., ex Macarii, archiep. Charkoviensis, Historia Eccles. Russ., tom. III, nondum omnino absoluto. Quibus addendi sunt sequentes auctores :

1) Acta SS. ad 12 Febr., pag. 639. 2) Kulčinii, Specimen, pag. 8. 3) Menol. et Prolog. ad 12 Febr., 21 Maii et 5 Oct. 4) Dict hag., pag. 18. 5) Hist hierar. Russ. III, pag. 296. 6) Philaret. Obzor., n° 70.

Michael, dux Cernigoviæ.

Eadem die Michaelis, *ducis et martyris, reliquiarum translatio Cernigovia Mosquam.* De hoc principe agitur ad 20 septembris, qua passus est.

DIES XIII.

Ostromiroanum.

VACAT.

Ex variis.

S. P. N. Martiniani (*Mst. Rum. Tern. Par. I, III. Men. Prol. Hor. Kal. Pap. Cap. Poss. cum Bas. Hier. GP. Vind. Goth. Pg. Flor. Msq. Sirm. Maz. Mg.*). S. Eulogii, archiep. Alexandrini (*Rum. Men. Prol. cum Bas. Sirm. Mg.*). SS. mulierum Zoæ et Photinæ (*Men. Prol. Kal. Hor.*). SS. Acquilæ et Priscillæ (*Rum. cum Bas. Sirm. Mg.*). S. Simeonis Myrobletæ (*Chil. Ath. Prol. Men. Kal. Bud. Ephem. Par. II, III et VI*). SS. MM. Pamphyli et Porphyrii (*Rem.*).

† Timothei, patriarchæ (*Neap.*). † MM. patris et filii, cruci affixorum (*Mg.*) † P. N. Maïusimæ (*Sirm.*). P. N. Acepsimæ (*Sirm.*) † Theodosii, cœnobiarchæ (*Italg.*).

OBSERVANDA.

S. Martinianus.

Quæ in titulo relata sunt modo, testatum faciunt Græcos Slavosque unanimes esse in recolenda memoria S. Martiniani ad præsentem diem; nam quod in Par. VI ad 14 hujus relatus sit, id propter festum S. Simeonis Serbi factum esse liquet. Nota *memoriæ* expresse signatur in Mst. et Rum.; at a cæteris omittitur. Ab aliis vocatur *sanctus*, *venerabilis* ab aliis; ut iterum perspectus fiat promiscuus utriusque denominationis usus. In Men. Græcis additur : τοῦ ἐν τῷ Βουνῷ. *Marciani* apud Genebrardum et *Martiani* apud Possevinum minutiæ sunt, vix attentione dignæ. — Eulogii nomen occurrit etiam sequenti die in Tabulis Græco-moscis; utroque die agitur de patriarcha Alexandriæ, cujus gesta et virtutes illustrata sunt in Actis SS. Sept. tom. IV, a pag. 83; ubi præter alia observatu digna est duplex visio, quam habuisse fertur sanctus antistes, et quæ ex Menologio Basilii defluxit in Menæa Græca et Slavonica ætatis recentioris. Consulantur etiam quæ de hoc patriarcha disseruit auctor Hist. Chronol. de patr. Alexandr., pag. 68. — SS. Acquilæ et Priscillæ festivitas peragitur apud recentiores Græcos Slavosque 14 Julii, non secus ac apud Latinos. Videsis Acta SS. 8 Jul., pag. 534. — Post S. Sabbam, archiepiscopum, nemo alius e Serbis tanta sanctitatis miraculorumque fama gaudet apud suos quam Simeon Nemania, S. Sabbæ parens, et ex rege Serbiæ, monachus, anno 1200 vita defunctus. Cujus memoria recolitur jam in Fastis Serbicis sæculi XIII, estque satis frequens. In Par. II, III et IV cognominatur *Serbicus;* item in quatuor codd. bibl. Vindob. signatis 13, 15, 17, 22; in Par. VI et in Anthologio Kulčinii prædicatur *Serbiæ doctor et novus myrobleta. Myrobleta* nuncupatur etiam in Chil., in Evangelistario bibl. Vindob. signato 28, sæculi XIV, et in recentioribus sat multis. *Serborum episcopus* hallucinatio est Kulčinii, indigna quæ refellatur. Plura suppeditabunt *Memoriæ Slavicæ*. — Prorsus singularis est et insolita lectio Evang. Remensis, referens SS. martyres Pamphilum et Porphyrium, ejus famulum; de quibus cæteri omnes certatim agunt 16 februarii, Latini vero etiam die 17 febr. et 1 junii, ut magis declarabitur infra. Nec transpositionis hujusmodi ratio in promptu est, cum dies 16 in Remensi vacet. — Cl. Mazochio S. Timotheus, marmori Neap. hodie insertus, idem est ac S. Timotheus cognomento ῥοδιερμος : quod multis explicare et stabilire conatur in adnotationibus suis ad hanc diem. Recolantur etiam dicta ad 9 Maji. — An S. Maïusimas distinguendus sit a S. Acepsima, mihi non liquet; inquirere autem non vacat, præsertim cum neutrius nomen in Synaxariis Slavicis signatum reperiatur ad præsentem diem.

S. Eulogius.

SS. Acquila et Priscilla.

S. Simeon Myrobleta.

S. Pamphilus.

S. Thimotheus, patriarcha.

SS. Maiusimas et Acepsimas.

MEMORIÆ

Dies XIII Februarii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Simeon Nemania.

Stephanus Nemania, hujus nominis secundus, in cœnobio Simeon dictus, filius erat Tichomili, anno 1114 natus. Zentæ, in ecclesia S. Michaelis Archistrategi baptisma suscepit, sed ritu, ut videtur, sacrilego Patarenorum seu Bogomilorum; quorum nefanda hæresis Zachlumiam, Zentam, Dalmatiam, totamque Bosniam late jam invaserat, et latini perinde ac græci ritus homines Ecclesiasque cum ipsis sacrorum ministris corruperat. Veneno isto infecti erant non modo magnates plurimi, sed et ipse Culinus, Bosniæ princeps, Nemaniæ socer, et principis uxor, et soror, Nemaniæ fratri connubio juncta. Verum, baptismi vitio agnito, in Rassia, ubi Bogomilorum hæresis damnabatur, Stephanus catholico, sed græco ritu, quum adhuc puer erat, iterum baptizatus est ab episcopo Leontio in ecclesia SS. Petri et Pauli. Postquam adolevisset et regioni suæ fuisset præpositus, ditiones parenti suo, a Græcis vi ablatas, recuperavit; factusque est totius Serbiæ et Maritimæ dominus et megajupanus, seu magnus comes. Fredericum I, imperatorem, Jerosolymitanæ expeditionis ducem, magna pompa excepit in civitate Nissa, aliquando munita; eique splendida munera obtulit, vinum insuper et hordeum, oves et boves, et inter cætera dona eos, quos dicunt, boves marinos seu phocas sex, aprum mansuetum et tres cervos vivos itidem mansuetos. Singulos quoque imperatoris familiares principes munifice variis donis honoravit. Se ipse denique et omnes suos cum armis obtulisse dicitur in adjutorium susceptæ expeditionis cruciatæ, et *specialiter*, ut Ansberti chronographi verbis utar, *adversus regem Græciæ, si forte contingeret adversari eum Christi exercitui, sicut ipsi de eo tunc opinabantur, propter præmissos latrunculos*, militiam crucis *in dies infestantes*. Dum itaque Serbiæ præesset, pietate et præsertim liberalitate ac misericordia enituit, innumeris eleemosynis in pauperes erogatis, pluribusque templis et monasteriis exstructis; inter quæ celeberrimum illud, auro ac marmore ornatissimum, quod ad fluvium Studenitsam etiam nunc conspicitur. Quo in genere pietatis, apud Serbiæ reges tam solemni, præivit exemplo. Procreavit Stephanus cum Anna uxore sua filios tres Stephanum, Vulcanum et Rastcum, deinceps primum Serbiæ archiepiscopum, a quo etiam ad vestem monasticam capessendam fuit illectus. Cum nempe Sabbas seu Rastco, adhuc junior, in Montem Atho sive Sanctum clam aufugisset, vitamque religiosam ibidem fuisset amplexus, patri suo, licet rem ægerrime ferenti, ut se imitaretur feliciter persuasit. Itaque, postquam annos triginta septem Serbiam gloriose gubernasset, filium Stephanum, secundo loco natum, qui vulgo Primocoronatus vocatur, successorem suum designavit; mundique honoribus et pompis valedicens coronam cum cucullo commutavit, et in cœnobium Studenicense, a semetipso erectum, sese abdidit, ibique minorem et majorem habitum ab episcopo Callinico, exquisito pietatis sensu, suscepit anno 1195, die Martii vigesima quinta. Mariti sui exemplum imitata est Anna, in religione Anastasia dicta. Exactis autem duobus annis, Studenitsa in Montem Atho venit Simeon, 2 Novembris anno 1198; ibique in claustro Vatopedi erectis sex sacellis, post annum unum et menses quinque in Chilandarium transiit cum filio suo Sabba; ubi reliquum vitæ suæ mansit. Religiosæ vero vitæ curriculum tanto fervore, tantaque potissimum humilitate emensus est, filio magistro et duce, ut in admirationem raperet socios universos. Monasterium Chilandariense, deinceps omnium longe celeberrimum, tunc vero pene dirutum, e ruderibus de novo excitavit, optimeque dotatum, ecclesia, sub titulo Præsentationis B. M. Virginis seu, ut Græci aiunt, Ingressus in templum, auxit, impetrans insuper ab Alexio Comneno, imperatore, filii sui Stephani regis socero, ut prædictum cœnobium Serbiæ regum proprium esset, nec alteri juri quam imperiali obnoxium; unde Serbicum nuncupari ex illo tempore solitum est. Tandem senio et jejuniis confractus, cum exemplo suo plurimos Christo lucratus esset, et brevi cursu multa tempora explevisset, piissime in S. Sabbæ, filii sui, amplexibus obdormivit anno 1200, die Februarii decima tertia, ætatis anno octogesimo septimo, sacramentis Ecclesiæ refectus et cælesti etiam visione recreatus. Corpus ejus e monasterio Chilandariensi Studenitsam translatum fuit a S. Sabba, jam archiepiscopo, die undevigesima Februarii, anno 1208. Hujus translationis occasionem et historiam accipe ab ipsomet beato archipræsule, in Vita S. Simeonis. *Interea*, ait, *cum multæ turbationes fuissent exortæ in Græcorum regione atque ad nos usque perrepsissent, rogatus fui a fratribus meis, Stephano rege et Vulcano megajupano, ut parentis nostri corpus in patriam ab omni turbatione immunem transveherem. Quam petitionem justam esse tempusque opportunum videns, sepulcrum patris mei aperui, et reperi corpus ejus integrum et illæsum, licet per octo annos ibi jacuisset. Sacras itaque reliquias accipiens, itineri me accinxi, et quamvis magni in regionibus istis fierent tumultus, ego tamen Dei auxilio fretus et B. V. Mariæ ac venerandi parentis mei intercessione adjutus, per ignem, ut aiunt, et aquam transivi, incolumis et illæsus, et perveni in civitatem Serbiæ Chvostno dictam. Ulterius progredienti mihi obvii occurrerunt fratres prædicti Stephanus et Vulcanus, simul cum episcopis, presbyteris, hegumenis, monachis quam plurimis et magnatibus universis, atque venerandum corpus domini Simeonis ipsimet detulerunt in ecclesiam monasterii Studenicensis, ubi in tumulo pridem parato condiderunt pompa solemni magnoque populi concursu. Atque hæc facta sunt die decima mensis Februarii.* Sacræ Simeonis exuviæ miraculis mox inclaruerunt, oleumque suavissimi odoris stillare cœpit, adeo quandoque copiosum, ut totum sacellum perfundere videretur; unde et Myrobletæ nomen et peculiarem cultum apud Serbos obtinuit sanctus Simeon. Festum ejus agitur ad diem decimam tertiam

tertiam Februarii, qua cessit e vivis. Vitam autem habemus a pluribus auctoribus adumbratam; inter quos primo sane loco censendi sunt ambo S. Simeonis filii, S. Sabbas et S. Stephanus Primocoronatus, modo laudati; quibus addendus Dometianus, hieromonachus Chilandariensis et S. Sabbæ discipulus; insuper et Daniel II, inter archiepiscopos Serbiæ ordine postremus.

Dies XIV Februarii.

Cfr 1) Vita S. Simeonis, auctore S. Sabba, ed. Schafarik. 2) Vita ejusdem, auctore S. Stephano, rege, ed. Schafarik. 3) Vita ejusdem, auctore Dometiano, ms. 4) Daniel II, arch. Serbiæ, Genealogia regum Serbiæ. 5) Acta SS., tom. I Jan., pag. 979 et seq. 6) Pejacević, Hist. Serbiæ, pag. 163 et seq. 7) Raič, Hist. Serb.. lib. VII, cap. 3. 8) Chronica Serbica, in Pamatky, ed. Schafarik. 9) Assemani, Kalend., t. VI, pag. 38 et seq. 10) Farlati, t. VII, pag. 33. 11) Prologus, ad diem XII Februarii. 12) Kulčinius, Specimen Eccles. Ruthenicæ, ed. Paris., pag. 11. 13) Légendes Slaves du moyen âge, ed. A. Chodzko. 14) Ansberti Historia, pag. 31 et seq. 15) Manuscrits Slaves de la bibl. impériale de Paris, par le P. Martinof, S. J. pag. 47 et seq.

DIES XIV.

Ostromiranum.

MEMORIA VENERAB. AUXENTII, THAUMATURGI (*Omnes*). VENERABILIS PATRIS NOSTRI CONSTANTINI PHILOSOPHI, QUI IN MONACHATU DICTUS EST CYRILLUS (*Ass. Par. I. Rum. Men. Prol. Hor. Pap. Cap. Leop. Bud. Val. et alii quam plurimi*).

Ex variis.

S. Eulogii, patr. CP. (*Ephem.*). S. Abramii, ep. Carrarum (*Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*). S. Martiniani (*Par. VI*). S. Maronis, eremitæ (*Menol. Prol. Kal. cum Sirm. et Mg.*). S. Isacii, reclusi Cryptensis (*Pat. Men. Kiov. Serb. Kal.*). S. Eustratii, mart. Chersonesi (*Prol. ms.*). Translatio corporis Michaelis Cernigoviensis (*Kal*).

† Philemonis, hieromart., ep. Gazensis (*Bas. Sirm.*). † Synaxis S. Joannis Evangelistæ in ecclesia Diaconissæ (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Cyrillus, Slavorum apostolus.

S. Cyrilli, Slavorum apostoli, memoria, in Græcorum Fastis nuspiam obvia, in Slavicis celebratissima est atque ab remotiori ævo frequentata. Testantur id libri liturgici melioris notæ sæculo XI et sequentibus exarati; quibus omnibus sive auctoritate sive ætate præit Evangelium Ostromiranum anno 1056 et 1057 conscriptum, festum S. Cyrilli annuntians modo supra relato. In qua annuntiandi ratione duo notatu non indigna sunt, nempe *Constantini* nomen, cujus loco nonnisi extremo morbo Romæ laboranti inditum fuit nomen *Cyrilli*, et titulus *philosophi*, quo passim distinctus prodit Cyrillus. Præterea, solet *Slavonicæ gentis doctor* nuncupari; quin et *Catanensis episcopus* in quibusdam fastis cognominatur, forte inepte. Sed singulorum codicum genuinam phrasim in medium proferamus, ut cuivis perspectum fiat, quantum inter se varient quantisque modis inclytissimum Slavorum apostolum deprædicent et condecorent. In Assemaniano glagolitico habetur : *Sancti Patris nostri Cyrilli philosophi;* similiter in Paris. I, demptis vocibus : *Patris nostri*. In Rum. recolitur *memoria SS. PP. nostrorum Auxentii et Cyrilli*, *doctoris gentis Slovenicæ;* ubi notandum ultimum vocabulum, utpote quod proprium sit gentis hujus nomen et germanum. *Sloveni* nempe passim audiunt in monumentis slavicis antiquioris ævi, non *Slavi*. In Horologio Ruthenorum refertur post S. Auxentium his verbis : *Et venerabilis Patris nostri Cyrilli, episcopi Catanensis;* quibus minori charactere subditur : *Philosophi et doctoris Slovenorum et Bulgarorum*, *atque inventoris literarum* (Slavicarum), *quas e græcis russicas fecit*, *anno salutis* 863, *imperii Michaelis tertio*. In alio codice Evangeliorum Leopolitano legitur : *Idem Slavos et Bulgaros baptizavit*. Undenam *Catanensis episcopus* dictus sit, adhuc nescitur; ita tamen appellatur in plurimis codicibus, Bud. Leopol. aliisque recentioris ævi; imo in nonnullis vocatur episcopus civitatis *Canaonensis*, ut in Prologo Mosq. excuso, et *Natanensis* in Pap. mss. Varii quoque sunt dies commemorationis : nimirum hoc die recolitur S. Cyrillus solus, qui est ejus dies emortualis; at 9 Martii, 6 Aprilis, 11 Maii et 26 Augusti celebratur simul cum fratre suo, S. Methodio, archiep. Moraviæ. Nuperrime tandem decretum est a summo pontifice Pio IX, ut festivitas utriusque sancti in posterum celebretur 5 Julii; quo et reapse celebrata est hocce anno apud Slovenos, Bohemos, Moravos et Croatas, a SS. Cyrillo et Methodio mille annis abhinc evangelicis doctrinis imbutos. Hactenus codices excusi, quos mihimetipsi propriis oculis inspicere licuit et manibus versare. Addendi sunt codices mss. quorum magna copia in pluteis Petropolitanis et Mosquensibus congesta latet, et unde sequentia proposuit cl. Nevostrujev, in annotatis suis ad Kalendarium Evangelii Mstislavici, toties in decursu hujus operis a me citandi. Commemoratur igitur S. Cyrillus in duplici Prologo bibl. Synodalis Mosquæ, signato n° 247 et 248; insuper in Prologo Serbico sæculi XIII, quem citat in opere suo de Joanne exarcha Bulgariæ doct. Kalaidovič; in Menæis sæc. XII ejusdem bibliothecæ, signatis n° 164; item in codice Evangeliorum sæc. XIII musæi Rumiantsoviani, signato n° 106; in tribus aliis codicibus sæc. XIV bibl. synodalis, signatis nn. 21, 46 et 25, quorum primus exaratus est anno 1307, secundus anno 1337, tertius anno 1358; denique in volumine Actuum Apostolorum quod scriptum est intra annos 1309 et 1312, et signatum n° 45, ut juniores codices prætereantur, quos nimis longum esset recensere. Hæc ita summatim dicta, fusius, ut spero, declarabuntur in egregia *Descriptione codd. mss. Slavicorum bibliothecæ synodalis Mosquensis*, tomo secundo, quem vir doctissimus mox dabit in lucem. Non est hujus loci fastos latinos referre, qui S. Cyrillum commemorant; alioquin nota sunt ex eis quæ Josephus Dobrovsky, slavicorum studiorum facile parens, publici juris fecit in præclaro opusculo cui inscribitur SS. *Cyrillus et Methodius*, *Slavorum apostoli*. Quorum acta etsi ab aliis quoque illustrata sunt, nec sine magno eruditionis apparatu; tamen ad tuendam omnimodam eorum sinceritatem, brevia occurrunt, scopuli et syrtes in mari magno, quod mihi opportuniore tempore enatandum propono. Plura scilicet in eorum vita, gestis, laboribus, ærumnis, scriptis enodanda supersunt, quæ etiam post stratam a multis eruditissimis viris viam, operosissima indagatione indigeant, nec scio monumentane hactenus cognita rem sufficienter complanatura sint. Interea consulatur breviarium rerum ab eis gestarum, quod

quod, pro instituto meo, *Memoriis Slavicis* insertum est; inserere autem placuit ad 5 Julii, ut dies illa Latinis nunc adeo solemnis, saltem aliqua sanctorum apostolorum commemoratione sit distincta. — S. Cyrillo, Slavorum apostolo, jungitur hodie in Tabulis Græco-Moscis S. Eulogius, monastico habitu indutus, quem idcirco indigenam esse conjiciebat Papebrochius. At episcopum Alexandrinum esse constat. Quod autem habitu monastico indutus repræsentetur, id pictoris oscitantiæ tribuendum. Nec omnino displicet sententia Assemani, conjicientis errorem adesse in nominum epigraphe, legendumque *Auxentius, Eulogius, Cyrillus;* præsertim cum in Fastis Slavicis S. Cyrillus monachi titulo potius quam episcopi decoretur. — De S. Marone, qui in Menologio vocatur *Myron*, et iterum redibit 19 februarii, legesis quæ disseruntur in Actis SS., Febr., tom. II, pag. 766. — Qua ratione martyris Chersonensis titulum promeruerit Eustratius, et quo sensu id sumendum sit, declarabunt *Memoriæ Slavicæ* ad 28 Martii, quo solet coli. Occurrit etiam crastina die, modestiore designatione *monachi* donatus. — Templum sanctissimæ Deiparæ, quod Diaconissæ nuncupatur, commemoratur in Menæis Græcorum 28 Julii, quo ejus encænia peraguntur. Ex hodierna annuntiatione conjicere licet, exstitisse inibi sacellum S. Joannis, apostoli, quod tamen inter ædes eidem CPoli sacras prætermisit Cangius. (Cfr CP. christ., lib. IV, pag. 87.)

S. Eulogius. — S. Maro, eremita. — S. Eustratius. Cryptensis. — S. Joannes Evangelista.

DIES XV.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Onesimi, apostoli et martyris (*Mst. Rum. Tern. Par. I et VI. Sišat. Chil. Og. Ephem. Poss. Cap. Men. Prol. Hor. cum Bas. Hier. Sirl. Mg. etc.*). SS. Paphnutii et Euphrosynæ, ejus filiæ (*Leop. Hor. Bud. Kal. cum Bas. Sirm.*). S. Eusebii, anachoretæ (*Prol. Men. Kal. cum Sirm. Mg.*). S. Eustratii, mon. Cryptensis (*Pp.*).

† Pantaleonis (*Neap.*). † Maioris, mart. (*Bas. Med. Sirm.*). † Joannis eleemosynarii, archiep. Alexandrini (*Italogr.*).

OBSERVANDA.

S. Onesimus.

S. Onesimi, Ephesiorum episcopi, festum celebratur hodie apud Slavos et Græcos, apud Latinos vero die proxime sequenti. Ille est, de quo S. Paulus scribit ad Philemonem, ex servo factus apostoli discipulus et episcopus. In Mst. et Rum. annuntiatur *Passio sancti apostoli Onesimi*, quamvis non constet, utrum hoc die martyrium consummaverit, quum Latinis martyrologis hodie ignotus sit. *Apostolus* vocatur etiam in Tern. et passim; imo *unus e 70 discipulis*, uti est in Menologio. Præterea appellatur *martyr et discipulus S. Pauli* tum in Prologo tum in eodem Menologio, prælucente Basiliano; in in Chil. et Siš. *discipulus Pauli*, tantum. In Par. I breviter, de more : *S. Onesimi.* Ephemerides Græco-moscæ et Cap. nudum nomen proferunt : *Onesimus.* Quod Possevinus scripsit : *Anysini*, sat insulse, modo revera scripserit ita, et non *Anisimi.* Hoc enim ultimum vulgo usurpatur : Russorum nempe idiomate vocalis o, quotiescunque accentu careat, non aliter sonat ac *a* correptum. Longe gravior error irrepsit in Acta Slavonica, a Græcis minime distincta; in utrisque enim S. Onesimus Ephesinus perperam confunditur cum altero, Puteolano, atque Puteolis obiisse narratur, quum Romæ crurifragio mulctatum esse constet inter omnes. At Ephesi post S. Timotheum sedisse, recte testantur eadem Acta; quibus proinde Onesimus, servus Philemonis et episcopus Ephesiorum, unus est prorsus idemque, licet id non omnino probetur. In Prologo altum de episcopatu Ephesino silentium. Hinc est, quod in Tabulis Græco-Moscis S. Onesimus repræsentetur absque habitu episcopali; Prologo namque duce passim utebantur pictores. Quam in rem Papebrochius, postquam pictorem moscum laudasset, hæc subdit : *Episcopum enim non fuisse, haud satis probant ea quæ de eo habemus.* Clausula ista minime retractari ea quæ de episcopatu Ephesino ab Henschenio recte stabilita fuerunt in Actis SS., ad 16 Febr., lectorem monitum omnino voluit Papebrochius ipse, teste Sollerio in annotatis ad Martyrologium Usuardi. *Onesimi, archiepiscopi Ephesi*, meminerunt Menæa Græca ad I Decembris; alibi examinandum an recte. — Non assequor rationem, cur S. Eustratius huc translatus sit ex 28 Martii, quo die recolitur a cæteris. — S. Pantaleo non est diversus a medico illo Nicomediensi, qui apud Græcos Latinosque consignatur 27 Julii, quo de eo agemus et nos cum eodem marmore Neapolitano. Ex hodierna commemoratione liquet, eum bis in anno celebratum fuisse olim apud Græcos æque ac Latinos; et reapse in quibusdam martyrologiis nominatur pridie, imo et diversis diebus februarii in veteribus scriptis refertur, teste Mazochio. — S. Maïrum seu Maërum ex Men. Græcis retulimus XI Januarii; S. Maior prodit hodie in eisdem Menæis et in Menol. Basilii; uterque porro dicitur inter flagella vitam amisisse; fere idem imponitur nomen utrique; verbo, unum eumdemque esse suadent omnia. — S. Joannes, archiep. Alexandriæ, *ex Ordine S. Basilii, M.*, translatus est ad hanc diem ex 23 Januarii, quo colitur apud alios ferme omnes.

S. Eustratius. — S. Pantaleo. — S. Maior, martyr. — S. Joannes, eleemosynarius.

DIES XVI.

Ostromiranum. Ex variis.

PASSIO SANCTI PAMPHILI ET ALIORUM MULTORUM (*Mst. Rum. Ass. Tern. Par. I et IV, Siš. Chil. Og. Men. Prol. Hor. etc. cum Bas. CP. GP. Hier. Vind. Pg. Nan. Flor. Maz. Msq. Mg.*).

SS. MM. Pauli, Valentis, diaconi, Porphyrii, Seleuci, Theoduli, Juliani, Samuelis, Eliæ, Danielis, Jeremiæ et Isaiæ, sociorum S. Pamphili, Cæsareæ (*Men. Kal. Hor. cum Baz.*). SS. Martyrum Martyropoli, in Perside (*Men. Prol. cum CP. Bas. et Mg.*). S. Maruthæ, ep. Mesopotamiæ (*Prol. Men. Kal. cum Bas. Sirm. Mg.*). S. Flaviani, patr. CPolitani (*Hor. Kal. Pp. cum Mg.*). S. P. N. Alexandri (*Pp.*). Romani (*Ath.*).

† Julianiæ, virg. et mart. Nicomediæ (*Neap.*). † Flaviani, mon. (*Mg.*). † Mariamnæ, sororis S. Philippi (*Nan.*). † Euphrosynæ, virg. (*Itg.*).

Numerum

OBSERVANDA.

S. Pamphilus et soc.

Numerum martyrum, qui in Ostrom. non designatur, docet Menologium, post Eusebium, apud quem alio ordine referuntur. Ex his solus Pamphilus, qui in Bas. depravate nominatur *Pamphius*, imo *Samphilus* in Par. I, erat sacerdotali dignitate insignitus, sicuti *Valens* diaconali, cui in Rum. inditum est nomen *Paulentis*, ex duobus forsan nominibus Pauli et Ualentis contractum. Hi omnes in unum rectissime collecti communi festo hodie celebrantur a Græcis et Slavis, dum apud Latinos coluntur disjuncti et in tres varios dies dispersi : Pamphilus, Valens et Paulus 1 Junii, Theodulus et Julianus 17 Februarii, reliqui septem hodie. Verumenimvero non ab omnibus Codd. citantur omnes. In Mst. annuntiatur *passio S. Pamphili et sociorum ejus*. Rum. meminit passionis SS. *Panphili* et *Paulentis*, tantum; Paulum et Pamphilum nominat Par. I. In Rem. Pamphilo additur Porphyrius, ad 13 Februarii; Ostrog. superaddit : *et sociorum*. Asseman. longe plenius : *SS. MM. Pamphili, Valentis, Pauli, Porphyli* (lege Porphyrii), *Seleuci*, *Juliani et aliorum*, omissis nempe SS. Theodulo et quinque Ægyptiis, qui prophetarum nomina sibi imposuerunt. Omnium plenissime Horol., ubi etiam quinque Ægyptii accurate distinguuntur a cæteris. In codicibus melioris notæ, Ostr. Mst. et Rum. præfigitur nota: *Passio;* est enim dies quo omnes duodecim socii martyrii gloriam promeruerunt. Slavicis Menologis consentire Græcos, testatum faciunt apographa in titulo citata. Tacet solum Sirletianum, in quo S. Pamphili memoria rejecta est ad 5 Novembris, licet eo die sileatur a cæteris omnibus. Hinc sacrum manipulum hodiernum coli a Græcis nonis Novembris concludit Emin. Baronius, in adnotatis ad 1 Junii, Sirletiani Menologii auctoritate deceptus. — Qui sequitur S. Maruthas, ep. Mesopotamiæ, ædificasse dicitur Martyropolim, quam a Cæsarea minime diversam esse contendit Morcellius, Kalend. suo CPolitano potissimum innixus; in hoc enim annuntiatur *memoria S. Martyris Pamphili et sanctorum qui cum eo Martyropoli quiescunt*. Litem aliis relinquimus dirimendam. — S. Flavianus, patr. CPolitanus, commemoratur hodie in Hor. et in aliis nonnullis; in Men. Basilii nominatur die sequenti, ultimo loco; at in Hieros. die 18. Distinguendus omnino a S. Flaviano, monacho et eremita, cujus breve encomium exstat in Menæis Græcis. Romanum retulimus 4 Januarii. — Apud Græcos et Slavos festum S. Julianæ Nicomediensis fere nunquam signatur alio die quam XXI Decembris. Excipiendum Kalend. Neapolitanum, quod cæteroquin passim argumento est Latinis juxta ac Græcis communia fuisse olim plura festa, quæ deinceps variis diebus agi consueverunt. — S. Euphrosyna virgo illa est, quæ cognominatur Alexandrina et vulgo colitur kalendis Januarii, ut manifestum facit annuntiatio Martyrologii Italo-Græci.

S. Maruthas, ep. Mesopot. — *S. Flavianus, uterque.* — *S. Juliana.* — *S. Euphrosyna.*

DIES XVII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

Passio S. Megalomartyris Theodori Tironis (*Mst. Rum. Prol. Men. Hor. Kal. Ass. Tern. Par. I et IV, Siš. Chil. Og. Vat. I. Eph. Cap. Poss. cum Bas. Hier. GP. Vind. Pg. Lind. Goth. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). S. Mariamnæ, sororis S. Philippi, apostoli (*Rum. Prol. Menol. Hor. Kal. cum Hier. GP. Flor.*). Inventio reliquiarum S. Mennæ Calliceladi (*Men. Prol. Kal.*).

† Auxibii, ep. Soliorum, in Cypro (*Bas. Sirm. Maz. Mg.*). † Theocteristi (*Mg. Sirm.*). † Salamanis (*Mg.*). † Flaviani, archiep. CPolitani (*Bas.*). † Pauli Junioris, episcopi (*Neap.*). † Agathonis, papæ Romani (*Itg.*). † Marciani et Pulcheriæ, imperatorum (*Mg. Marg.*).

OBSERVANDA.

S. Theodorus Tyro.

In Mst. additur : *Ejus* (S. Theodori) *memoriam celebramus primo Sabbato jejuniorum quadragesimalium;* eadem clausula legitur in Menæis Græcis excusis et Sirm. mss. In illis superadditur tum celebritatis ratio, nimirum *stupendum Colyborum miraculum*, tum etiam locus quo peragebantur solemnia sancti Martyris, in æde scilicet Sphoracii. Sed adeantur potius Allatius, Assemanus, Goar aliique. — Gesta S. Mariamnæ, ex qua Rum. formavit suam *Marimianiam*, illustrantur in Vita S. Philippi, quem Græci colunt 14 Novembris. — *Calliceladum* dictum esse S. Mennam ob vocis elegantiam, monet Raderus in adnotationibus Mss. ad Menæa; idem est ac qui vulgo refertur a synaxaristis XI Novembris. — S. Salamanes, Silentiarius, is est de quo actum est 23 Januarii. — De S. Auxibio, episcopo Soliæ seu Solonis, memorant soli, ni fallor, Menologi Græci, tum hoc die, tum die 19, quo etiam celebratur a Latinis; inserendus itaque in Menologia Slavica, unacum tot aliis quorum tamen Vitæ græce latineve passim circumferuntur. Græca Vita S. Auxibii, quam latine vulgavit Henschenius, asservatur in Bibl. Regia et etiam in Burgundica Bruxellis. Incipit : Βούλομαι διηγήσασθαι ὑμῖν τὴν θαυμαστὴν et reliqua. — In Italo-Gr. additur : *nostri ordinis;* præterea : *Qui quievit quarto idus Januarii* (die 10); hoc nempe die celebratur a Latinis. Redibit 20 hujus. — S. Pulcheriæ Augustæ adjungunt Menæa Græca Marcianum conjugem, adduntque utriusque solemnia agi in Magna Ecclesia CPolitana. Utrumque nomen recurrit in Sirm. die sequenti. Verumenim vero de cultu Marciani non omnino constare asserunt Bollandiani, ad X Septembris, S. Pulcheriæ sacram, qua data occasione rem totam enodant expenduntque. Marciani nulla memoria apud Slavos.

S. Mariamna. — *S. Mennas.* — *S. Salamanes.* — *S. Auxibius.* — *S. Agatho, papa Romanus.* — *S. Pulcheria et Marcianus.*

DIES XVIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. P. N. Leonis, papæ Romani (*Mst. Rum. Tern. Par. I et VI, Prol. et reliqui cum Bas. Hier. GP. Pg. Vind. Nan. Fl. Msq. Sirm. Goth. Mg.*). S. Agapeti, ep. Synnadarum seu Synai, et thaum. (*Men. Prol. Kal. Rum. cum Hieros. Nan.*). S. Leontii (*Rum.*). S. Maximi, mart. (*Ephem.*). S. Flaviani, confessoris, archiep. CPolitani (*Men. Verš. cum Nan. Hier. Sirl.*).

† MM. Leonis

Dies XIX et XX. Februarii.

† MM. Leonis et Paregorii (*Mg.*). † Pimenii (*Neap.*). † Thomæ et Joannis Jejunatoris, patr. CPolitani (*Sirm.*). † Memoria piorum imperatorum Marciani et Pulcheriæ (*Sirm.*). † Simeonis, presb. et mart. (*Italogr.*).

OBSERVANDA.

S. Leo, papa Romanus. S. Leonem Magnum passim referunt hodie Græcorum et Slavorum Synaxaria, Latina vero XI Aprilis et 28 Junii; quamvis nullus ex his tribus diebus sit ejus dies natalis in cælo seu depositionis; in quo assignando disputant martyrologi. In Mst. annuntiatur : ***Memoria Venerab. Patris nostri Leontis***; in Rum. : ***Memoria Sancti Leonis, papæ Romani***; similiter in Prologo, nisi quod addatur : ***patris nostri***, et loco ***Leonis*** positum sit ***Leontii***; et ita passim tum ***Leonis*** tum ***Leontii*** nomen usurpant synaxaristæ, Græcam scilicet formam (Λέων, Λέοντος) mutuati. Imo in eodem Rum. post S. Leonem, papam, continuo nominatur ***S. Leontius*** quidam, cum S. Agapio sociatus; ut facile perspicias, utrumque vocabulum æque in usu esse. — *SS. Leontius et Paregorius.* Pro *Agapio* legendum *Agapitum*, palam est; at quisnam *Leontius?* In Menæis Græcorum excusis agitur commemoratio ***SS. MM. Leonis*** (græce Λέοντος) ***et Paregorii, qui Pataris in Lycia decertarunt.*** Jamvero nominum conformitas suadet maxime Leonem martyrem a Leontio illo codicis Rum. minime esse diversum. Quod si ita est, omnino restituenda sunt nomina ***Leonis*** et ***Paregorii*** martyrum Fastis Slavicis, utpote quæ nec in Menologio, nec in Prologo, imo nec apud Versinskium reperiantur. — *S. Agapitus.* In Menologio Basilii commemoratur primo loco S. Agapitus, thaumaturgus, ***ep. Sinai;*** Σιναιοῦ episcopus vocatur etiam in Hieros. Nan. Men. Græcis et Prologo; at ***Synnadensis*** inscribitur in Menologio. Habet præterea titulum confessoris in Menæis Græcis et prolixo encomio donatur, quod una cum titulo confessoris inde mutuatus est auctor Prologi Mosquensis. — *S. Maximus.* Singularis est lectio Ephemeridum, quippe quæ laudant S. Maximum cæterosque martyrii ejus socios referant; dum alii omnes die sequenti, quo dabimus et nos. — *S. Flavianus, patr. CP.* S. Flavianum, patr. CPolitanum, exhibet hodie Menologium Slavonicum et nonnulla Kalendaria vetusta optimæque notæ, Hieros. Callipolitanum, cum Sirletiano; at in Basiliano occurrit die præcedenti; in Menæis vero excusis die 16; in Prologo desideratur. Ex Ordine S. Basilii fuerit, si fides adhibenda Martyrologio Italo-Græco. — *S. Pimenus.* Consule quæ de S. Pimeno presb. et martyre adnotavit Mazochius. — *S. Simeon.* Simeon quoque presbyter et martyr fuisse dicitur in Martyrol. Italo-Græco. cujus apographum in Musæo Bollandiano asservatur; verum nec consuetam notam præfert : ***ex ordine nostro;*** nec diversus est a S. Symeone, episcopo Hieros. et martyre, cujus natalis celebratur hodie a Latinis.

DIES XIX.

Ostromiro-num. Ex variis.

VACAT.

SS. Apostolorum et MM. Archippi, Philemonis et Apphiæ, virginis (*Mst. Men. Prol. Pos. Cap. Pap. Kal. Par. VI. Siš. Chil. Og. etc. cum Vind. Pg. Msq. Mg.*). S. Theodori (*Par. I*). S Dosithei, discipuli S. Dorothei (*Men. Kal.*). S. Rabulæ, discipuli S. Baripsabæ (*Prol. Kal. Menol. cum Mg.*). SS. Eugenii et Macarii, presb. Antiochiensium et confessorum (*Menol. Prol. Kal. cum Mg.*). SS. MM. Maximi, Theodoti, Hesychii et Asclepiodotæ (*Tern. Prol. Kal. Hor. Val. cum Bas. Hier. Nan. Flor. Maz. Sirm. Mg.*).

† Cononis, mon. (*Mg.*). † Cindæi, ep. Pisidiæ, Eutropii, Aniani et Agathonis, papæ (*Sirm.*). † Marini, mart. (*GP.*). † Mari, eremitæ (*Sirm.*). † Sophronii, episc. (*Sirm.*). † Timothei Cæsareensis (*Sirm.*). † MM. Sadoth et Soc. (*Nan.*). † Auxibii, ep. Solonis, in Cypro (*Nan.*).

OBSERVANDA.

S. Archippus. Non omnes tres martyres ab omnibus referuntur, nec eadem die; in Val. signantur postridie. In Bas. 23 Nov. Tres nominat Mst.; at Archippum perverse appellat *Archipapam*, quemadmodum et Kal. CPolitanum bibliothecæ Vindobensis et Hieros. (ἀρχιπάππου); præterea *Archieppam*, ad diem sequentem. Nec magis recte *Apphium* fecit ex Apphia virgine synaxarista Sišatovacensis. A Latinis coluntur variis diebus; S. Archippus 20 Martii, duo alii 22 Novembris. — *S. Theodorus.* Paris. codex I solus est, cui inscriptum sit nomen Theodori; quod initio quidem mendosum censebam, propter *Theodotum*, mart. et socium Maximi, qui communiter commemoratur hoc die, et quandoque vocatur Theodorus, licet male; postea tamen retinendam esse statui lectionem Cod. genuinam, ea potissimum ratione ductus, quod S. Theodorus Stratilates et megalomartyr, ni hodie poneretur, omnino commemoratione careret in citato codice, quippe qui fuerit prætermissus die 8, ejus nomini passim dicata. — *S. Maximus et soc.* Præter Theodotum et Asclepiodotam, socius S. Maximi inscribitur in Fastis Græco-Slavicis S. Hesychius, cujus tamen nulla fit mentio in Actis martyrii Græcis; deest quoque in Tern. et desideratur ad 17 Sept. quando iterum refertur. Notandum quoque discrimen in modo scribendi nomen Asclepiodatæ, quod feminæ est apud Græcos, viri apud Latinos. Theodotum a quibusdam minus recte dici *Theodorum* adnotavimus supra. *S. Asclepiodota.* *Sclipiodotæ* mentio fit in Menæis mss., anno 1492 in Valachia exaratis, simul cum Maximo et Hesychio. In Rum. et Bas. commemorantur tantummodo Maximus et Theodotus, præfixa nota ***passionis*** seu ***certaminis***. — *S. Conon hegumenus.* Non unum Cononem, martyrem, nominant Kalendaria Slavica; hodiernum tamen videntur omisisse; nuspiam saltem nomen ejus reperi. Erat ille presbyter et hegumenus monasterii Phetuclæ in Palæstina; de quo exstat in Menæis Græcorum breve encomium. De cæteris aut jam actum est aut agetur die cujusque proprio.

DIES XX.

Ostromira-num. Ex variis.

VACAT.

S. P. N. Leonis, episc. Catanensis (*Mst. Rum. Tern. Par. VI. Siš. Chil. Og. Eph. Cap. Poss. Men. Prol. Hor. etc. cum Bas. Hier. Vind. Maz. Mg.*). S, Archippi, discipuli S. Pauli (*Mst. Val. cum Sirm.*).

Sirm.). SS. MM. Sadoch et centum viginti et octo sociorum (*Rum. Kal. Prol. Hor. Men. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). S. Agathonis, papæ Romani (*Prol. Men. Hor. Kal. cum Sirm.*). S. Paphnutii (*Par. I cum Hier. GP. Flor.*). S. Polycarpi, mart. (*Rem.*).

† Sophronii, ep. (*Bas.*). † Eutropii (*Med.*). † Cyndæi, ep. Pisidiæ (*Med.*). † Eustathii Antiocheni (*Msq.*). † Aniani (*Med. Sirm.*). † Bessarionis (*Mg.*). † Antonii, patr. CPolitani (*Italg.*).

OBSERVANDA.

S. Leo Catanensis. S. Leonem Catanensem referunt hodie pene omnia synaxaria, addito quandoque titulo thaumaturgi, quo decoratur in Martyrologio Romano. *Leontem* vocant antiquiora quædam, Græcorum more. In Menæis Græcis peculiare exstat officium, cui subditur in utraque editione Veneta synaxarium seu Vitæ breviarium. Fallitur itaque Assemanus, nullum aiens exstare synaxarium. — *S. Archippus.* Diximus supra S. Archippum iterato commemorari hodie in codice Mstisl. sub deformato nomine *Archieppi;* in Valachico vero simul cum SS. Philemone et Apphia. Synaxaristæ Novgorodensi errandi occasionem præbere potuit exemplar aliquod Græcum, Hierosolymitano simile, quod edidit Scholzius. In hoc nempe ad 20 februarii, post memoriam *sancti Patris nostri Paphnutii*, additur : τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου ἀρχιπάππου Ματθαίου, τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Παύλου καὶ Λέοντος ἐπισκόπου τῆς Κατάννης; *eadem die S. apostoli archipapæ Matthæi, sancti ap. Pauli et Leonis, ep. Catanæ.* Hæc in editione Scholziana, anno 1830 Lipsiæ absoluta; in priore vero, Bonnæ facta anno 1823, loco *Matthæi* legitur *Matthiæ* (Ματθίου), servata alioquin eadem interpunctione. Ubi ματθαιου pro μαθητου (discipuli) inepte scriptum esse, nemo non videt. De cætero similes errores frequentissimi sunt in Fastis Græcorum Slavorumque manuscriptis. — *S. Sadoch et soc.* S. Sadoch seu Sadoth, Persis *Sciadhustes*, quod nomen *amicum regis* significat, occurrit ad præsentem diem in Menologio Basilii una cum sociis suis 128. Plura de his martyribus reperies in Act. SS. tum ad hunc diem, tum ad 19 octobris, a pag. 379, quo iterum referuntur; præterea in Actis SS. MM. Orient., part. I, pag. 88, ubi S. Sadoth martyrium consummasse dicitur non *die*, sed *luna* vigesima, quæ eo anno (nempe 342) incidebat in diem octavam. — *S. Polycarpus.* In Remensi Evangelio solo refertur Polycarpus, quem cæteri recolunt 23 hujus : novum argumentum habes codicem hunc ab aliis abludere. — *S. Paphnutius.* Item dicendum venit de codice Parisino I, ubi nominatur hodie S. *Papnotius*, id est *Paphnutius*, a cæteris omnibus prætermissus; legitur tamen in Hieros. et quidem, ut vidimus, primo loco. — *S. Cyndæus.* In marmore Neapolitano insculptum est nomen *S. Cindini*, quod hic notasse sufficiet. — *S. Antonius, patr. CP.* Mart. Italo-Græcum orditur præsentem diem his verbis : *Constantinopoli S. Antonii, episcopi, Ordinis S. Basilii*, etc., *cujus natale pridie idus februarii.* *S. Agatho, papa.* Sanctus quoque Agatho, papa, e Basilianorum cœtu fuit, eodem Martyrologio teste.

DIES XXI.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Timothei in Symbolis (*Mst. Rum. Men. Prol. Kal. Par. VI, Og. Cap. Ephem. Poss. Hor. etc. cum GP. Hier. Sirm. Vind. Nan. Pg. Mg.*). SS. MM. Mauritii et 70 sociorum (*Mst. cum Sirm. Mg.*). S. Eustathii, patr. Antiocheni (*Rum. Tern. Par. I, Siš. Men. Prol. Og. Cap. Hor. Kal. Euchol. cum Hier. Goth. Nan. Med. Msq. Sirm. Maz. Sirl. Mg. Marg.*). Memoria vener. Patris Agathonis (*Rum. cum Bas.*). S. Joannis, patr. CPolitani (*Rum. cum Mg. Sirm.*). S. Zachariæ, ep. Hierosol. (*Rum. cum Mg. Sirm.*). S. Leonis, patriarchæ (*Rum.*). Inventio sanctarum reliquiarum Eugeniis (*Cap. Hung.*). S. Georgii, ep. Amastridæ (*Men. Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*).

† Jacobi (*Sirm.*). † Convuldii Panormitani (*Italg.*). † Eustathii et soc. (*Msq.*). † MM. Anthusæ et duorum famulorum (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Timotheus. Duos sanctos potissimum recolunt kalendaria recentiora : S. Timotheum qui in Symbolis, anachoretam, et S. Eustathium, patriarcham Antiochiæ; dum in antiquioribus modo hic commemoratur, modo ille, uti palam fit ex testimoniis in titulo allatis. Tabella Græco-Mosca Papebrochii repræsentat S. Timotheum, patriarchali ornatu vestitum, ut continuo intelligas errasse pictorem in appingendo nomine Timothei, pro quo ponendus erat Eustathius. — *S. Eustathius patr. Antioch.* Celeberrimus iste patriarcha Antiochenus non semel in anno commemoratur in sacris Græcorum et Slavorum Fastis, 21 et 22 Februarii, 5 Junii, et olim apud Antiochenos colebatur circa medium Novembris, die scilicet, ut conjicere licet, vigesima; apud Latinos vero colitur die 26 Julii; unde constat, quam longe lateque per orientem et occidentem Ecclesia patriarchæ hujus sanctitatem eximiam venerata sit. Jamvero a plurimis refertur tum hodie, tum 5 Junii; die 22 Februarii consignatur in solo Mstislaviensi. In codice Rumiantsoviano legitur, sine alio additamento, una cum Agathone, Timotheo, Joanne, Zacharia et Leone, medius inter duos ultimos. In Prologo Mosquensi excuso dicitur obiisse Philippis Macedoniæ, quo in exilium fuerat missus, et inde Antiochiam translatus centum annis post. Idem exilii locus indicatur in Horologio Ruthenorum catholico, additurque annus 360, quasi Eustathio fuerit emortualis. Quæ omnia cum historia et temporum ratione pugnare jamdudum ostenderat Boschius, in egregio commentario ad S. Eustathii Vitam in Actis SS. præmisso. Fictitium quoque videtur iter Eustathii Ibericum, de quo fabulatur Muraviev in Vita S. Ninæ, vulgo *ancillæ christianæ*, a nobis relata 14 hujus. — *S. Joannes, patr. CP. S. Zacharias.* In Rum. S. Joannes commemoratur nominetenus juxta ac S. Zacharias; illum patriarcham CPolitanum esse, cognomento Scholasticum, hunc vero patr. Hierosolymitanum, testatum faciunt Menæa Græca excusa et Sirmundiana mss., in quibus Zacharias corrupte vocatur *Zachæus*. — *S. Leo, patr.* At quisnam sit S. Leo, *patriarcha*, prout annuntiatur in eodem Prologo Rum., docebor ab aliis. — *S. Eustathius.* Quod autem ad sanctum *Eustathium et socios* ejus attinet, verosimillimum est nil intercedere illos inter et patriarcham cognominem, de quo supra. — *S. Convuldius.* De S. Convuldio ex ordine S. Basilii, consulatur Martyrol. Italogr. et Romanum. *S. Jacobus.* Prolixum S. Jacobi encomium insertum est in Menologio Slavico.

DIES XXII

Dies XXII et XXIII Februarii.

DIES XXII.

Ostromira num. *Ex variis.*

VACAT.

S. Patris nostri Meletii, patr. Antiocheni (*Mst.*). S. Proterii, patr. Alexandrini et mart. (*Mst. cum Nan. Msq.*). S. Eustathii, ep. Antiochiæ (*Mst.*). SS. MM. Mauritii et 70 sociorum (*Men. Prol. Kal*). S. Thomæ, patr. CPolitani (*Par. I,Tern. cum. Hier. GP. Nan. Flor.*). S. Petri, monachi (*Rum. Men. Prol. Hor. Kal.*). S. Athanasii, confessoris et mon. in Paulopetrio (*Rum. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg.*). SS. Andronici et Juniæ, apostolorum (*Rum. cum Sirm.*). Inventio sanctarum reliquiarum in Eugeniis (*Siš. Chil. Og. Prol. Men. Kal. Hor. Ephem. Poss. etc. cum Vind. Pg. Msq. Sirm. Mg.*). SS. Thalassii, Limnii et Baradati, anachoretarum in Syria (*Men. Prol. Kal. cum Mg.*).

† Telesphori, papæ Romani (*Sirm. Maz. Mg.*). † Blasii, ep. (*Sirm.*). † Theclæ, mart. (*Neap.*). † Porphyrii, ep. Gazæ (*Goth.*). † Anthusæ et 12 familiarium (*Mg.*). † Syneti, mart. (*Mg. Sirm*).

OBSERVANDA.

S. Meletius. Lectio cod. Mstislavici omnino singularis est atque notatu digna. De S. Meletio Antiocheno jam actum est in Mst. Rum. aliisque 12 februarii. — *S. Proterius.* Plura dicenda erunt de sancto Proterio, martyre, ad 28, quo die refertur pene ab omnibus; ibidem declarabitur, cur variis diebus in synaxariis sit inscriptus. *Troterius* Genebrardi vix memoratu dignus. — *S. Thomas.* *Tomas* codicis Parisini, in quo orthographiæ leges sæpe sæpius læduntur, est patriarcha CPolitanus, quemadmodum id palam fit ex Kalendario Hierosol. Scholzii. Porro non inopportune commemoratur hoc die, utpote cujus tempore inventæ fuerint in ædibus Eugenii reliquiæ sanctorum martyrum, puta Andronici et Juniæ; quod fusius enarratur in synaxario diei. — *Inventio reliquiarum in Eugeniis.* Prædicti duo martyres diserte nominantur in Prologo Rum., aliis ipsammet inventionem reliquiarum referentibus, tacitis nominibus; porro *Unia* in Rum. pro Junia, uti alibi *Ulitta* pro Julitta, idiotismus est Russorum proprius. S. *Ugnefantium* Possevini, aut S. *Euphemiam* interpretis belgæ in memoriam revocare tædet. Eugenianus locus erat in parte orientali Constantinopoleos situs, ἐν τοῖς Εὐγενίου. *Horum martyrum nomina*, ait Menologii Slavici auctor, *solus Deus scit, qui ea in librum vitæ intulit.* In Prologo autem narratur Nicolao cuidam calligrapho divinitus revelata fuisse nomina SS. Andronici et Juniæ, quorum corpora in Eugeniis laterent. Quæ duo hagiologis Russis relinquo concilianda. — *SS. Athanasius et Petrus mon.* S. Athanasii nomen cum titulo *confessoris* refertur hodie in Menologio Basilii, quod CPoli cultu gauderet; in Men. Græcis additur : in *Paulopetrio*, ut ita probe distinguatur ab altero Athanasio Athonite, qui cum S. Petro etiam Athonite sociatur, uti hodiernus. De eo videsis Acta SS. Febr., tom. III, pag. 298.

DIES XXIII.

Ex Ostromirano.

PASSIO SANCTI MARTYRIS POLYCARPI EPISCOPI SMYRNENSIS. (*Ita fere omnes cum Bas. Hier. Neap. Sirm. Maz. Med. Mg. etc.*).

Ex variis. S. Alexandri, mon., fundatoris Acœmetorum (*Menol. Prol. Kal.*). SS. Joannis, Antiochi, Antonini seu Antonii et Moysis, eremitarum in Syria (*Menol. Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*). SS. Zebini, Polychronii, Moysis et Damiani, eremitarum in Syria (*Menol. Prol. Kal. cum Mg.*). [Damiani Esphigmenii et alterius Damiani, mon. (*Ath.*)].

† Gorgoniæ, sororis S. Gregorii, theologi (*Mg.*). † Clementis, mart. (*Mg.*). † Theæ, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Polycarpus. Dictum est in titulo *fere omnes*; id propter Cod. Remensem in quo S. Polycarpus commemoratur 20 Februarii. Hodie refertur etiam a multis martyrologis latinis, quamvis communius signetur 26 Januarii, die vero præsenti inscribatur sanctus homonymus, presbyter romanus et confessor, non martyr. *Zmirensem* episcopum, ut corrupte legitur in Tern., retulimus jam 26 Januarii.— *S. Alexander.* In Prologo et Menologio Slavonico diserte signatur hodie S. Alexander, et quidem in Menologio nuncupatur parens Acœmetorum et fundator, in Prologo autem simpliciter monachus; sed accedente brevi synaxario, quod hic speciminis gratia prodeat; est enim proprius fetus auctoris Mosci, a fusiore Vita, quæ ad 3 Julii in Menologio legitur, distinctus. In Menæis vero Græcis non tantum nullum synaxarium, sed et nulla exstat mentio S. Alexandri, neque ad hanc diem neque ad 3 Julii. Juxta Prologum itaque : *Erat hic beatus semperque memorandus Pater noster Alexander e finibus Asiæ, a copiosis parentibus oriundus. Constantinopoli literas edoctus, mundo valedixit vestemque induit monachalem. Tum in Asiam* (imo Syriam) *profectus, in eremum secessit, vitamque solitariam in antro duxit, ac multa miracula patravit. Porro quum audisset civitatem vicinam idolorum cultui esse deditam, itineri sese illico accinxit, fanumque succendit; ad mortem propterea quæsitus a loci incolis, certamen de fide Christi cum eis instituit adeo feliciter, ut urbis præfectum ac dein magnam civium multitudinem baptismali unda lustraverit. Erat ei socius individuus, Arbilus* (rectius Rabulas) *nomine, quem antea baptizaverat; hic bona omnia in pauperes erogabat, in jejuniis et orationibus jugiter perseverans; quapropter in episcopum Ephesinum* (lege Edessenum) *assumptus est, Deo ita disponente, qui timentes se nunquam derelinquit. Alios etiam quamplurimos ab ethnica falsitate ad vera dogmata traduxit Alexander, inter quos et insignem quemdam latronem; quo baptisato, in eremum secedens annos viginti decertavit ibidem, noctes in montibus ducens, die vero in cisterna vacua delitescens. Re cognita, quadringenti socii conveniunt, eumque sibi statuunt hegumenum. Quos ille in novem turmas distributos totidem monasteriis formandis addixit, secundum propriam cujusque nationem, Græcos, Syros, Romanos, Arabes, Armenos, Bulgaros,*

ros, Iberos et Khozaros. Ipse vero civitates peragrabat, omnes docendo atque pro nomine Christi strenue cum infidelibus decertando. Tandem, exactis in monachatu annis quinquaginta, ad Deum migravit; cujus venerandum corpus in finibus Phœniciæ sepultum est. Hactenus Prologus Mosquensis, omnino conferendus cum Menologio, vel potius cum textu genuino; cujus latina versio exstat in Actis SS. ad 15 Januarii, quo recolitur a Latinis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Damianus Esphigmenius.

Pauca de Damiano narrant auctores indigenæ; floruisse nempe in Monte Atho, in asceterio Samaria, quod ad monasterium Esphigmeni pertinebat, atque in eodem loco positum est, ubi solitarie olim degisse dicitur S. Antonius Kievocryptensis; laudari insuper viri obedientiam etiam prodigio comprobatam, si quid miraculi insit in eis quæ sequuntur. Accidit nimirum quadam die, ut spiritualem patrem invisurus, ad monasterium Chilandariense proficisceretur absentemque diutius exspectare cogeretur. Ingruebat interea nox, frequenti pluvia horrida, magnumque aderat periculum errandi in via. Quod ut præverteretur, instabant fratres rogantes ut secum maneret usque ad mane; at ille, spretis fratrum precibus, itineri se accinxit, ne senioris mandatum postponeret, quo pernoctare extra cellam suam vetabatur. Mox tamen ubinam terrarum esset prorsus ignorans, seque in summo discrimine positum putans, in hæc verba prorupit : *Domine Jesu Christi, salva me pereuntem;* cum ecce cellæ suæ se adstare miratur, nihil de cætero læsus. Narrant etiam demortui corpus per quadraginta dies suavem exhalasse odorem, cujus fragrantia pertigerit ad monasterium Esphigmeni usque, a quo Samaria mons semihoræ itinere dissitus est. Hactenus auctor Vitæ Cosmæ Zographici, eremitæ; quem inter et Damianum magna dicitur intercessisse amicitia. De Cosma, qui obiit anno 1323, agetur 22 Septembris.

Cfr 1) Ἀκολουθία τῶν ἁγίων πατέρων, cit. in Pat. Ath., tom. I, pag. 401. 2) Νέον ἐκλόγιον, cit. in Pat. Ath., tom. I, pag. 252.

Alter Damianus.

In libro cui titulus Νέον μαρτυρολόγιον et apud synaxaristam Nicodemum commemoratur hoc eodem die alter Damianus, qui postquam aliquot annis in Monte Atho, in monasterio Philothei degisset, tum in finibus Kissoviæ et Larissæ verbum Dei prædicasset, atque multas persecutiones sive a falsis christianis sive ab Agarenis esset perpessus, tandem in vico Bulgarini comprehensus, et a præfecto Larissæ diu varieque tortus, igne crematur atque in fluvium Pinion projicitur, anno 1568; quapropter hosiomartyris titulo a suis decoratur. Oriundus erat Damianus e vico Richovan, diœceseos Agraphiensis, a parentibus christianis et piis.

Cfr 1) Νέον μαρτυρολόγιον, cit. in Pat. Ath., II, pag. 97. 2) Συναξαριστής, ad hunc diem.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano.

INVENTIO CAPITIS S. JOANNIS PROPHETÆ, PRÆCURSORIS ET BAPTISTÆ (*Omnes, præter Arcad. cum Bas. Neap. CP. et cæt.*).

Ex variis.

S. Erasmi, mon. Kievo-Cryptensis (*Men. Prol. Kal. Pat.*).

† Rhegini, ep. Scopulorum et mart. (*Bas.*). † Zebini, Polychronii, Moysis et Damiani, eremit. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

Inventio capitis S. Joannis Baptistæ.

Festum S. Joannis Baptistæ referunt hodie codices omnes, excepto solo Arcadiano, sæc. XII, in quo inscriptum est ad diem sequentem. *Prophetæ, Præcursoris* et *Baptistæ* titulis ornatus prodit in Men. Græcis, uti in Ostr. In quibusdam synaxariis expresse agitur de inventione *prima et secunda;* ita in Menæis et Kalendariis Mosquensibus recentioris ævi, et in Horologio Počajov., in quo prima inventio facta esse dicitur a duobus monachis, quos repræsentatos habes in tabula Græco-Mosca. Tertia inventio recolitur 25 Maii. *Decollationem* Joannis Baptistæ, ut est apud Possevinum, aut synaxin in *Phoracii*, ut in Prologo, prætereo. Cfr Acta SS. ad 24 Aug. — Quisnam sit Erasmus, declarabunt *Memoriæ Slavicæ*. Prologus, in titulo inscriptus, non ille est qui passim a me citatur, sed alter, longe antiquior, in monasterio SS. Salvatoris Galiciensi anno 1518 exaratus. Asservatur hodie in bibliotheca monasterii S. Onuphrii, Leopoli. — In Menæis Græcis sanctus episcopus Scopulorum prodit die sequenti, ad quam translatus est sane ob festum Joannis Baptistæ.

S. Erasmus Cryptensis. *S. Rheginus.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Erasmus Cryptensis.

Floruit Erasmus circa medium sæculi XII. A juventute vitam monasticam inter socios Kievocryptenses amplexus, omnes facultates suas convertit in templum sacris imaginibus ornandum. Senex factus, cum in extremum morbum incidisset, a sanctis monasterii fundatoribus, Antonio et Theodosio, de peculiari eorum pro sua salute intercessione certior redditus est, imo et a sanctissima Virgine visitatus. Quæ etiam a Filio suo impetravit ut æterna in cælis mansione frueretur, qui domus Dei decorem dilexerat tantopere in terris. Igitur, cum sese fratrum precibus humillime commendasset, post triduum, ut promiserat B. Virgo, ex hac vita migravit, magno ascetarum habitu indutus. In cryptis Antonii sepultus fuit.

Cfr 1) Prolog. ex Paterico, ad h. d. 2) Dict. hag. p. 109. 3) Kulčin., Specimen, pag. 12.

Erasmo

Dies XXV et XXVI Februarii. Gerasimus Novgorodensis.

Erasmo additur ad hanc diem Gerasimus, archiepiscopus Novgorodensis; de quo cum apud antiquiores scriptores nihil reperiatur, nobis quoque tacere præplacet. Adeantur tamen, si lubet, Vitæ Sanctorum Ecclesiæ Russiæ, recentissime conscriptæ, et a nobis sæpius citatæ.

DIES XXV.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Tarasii, archiep. CPolitani (*Mst. Rum. Par. I et VI, Tern. Siš. Chil. Og. Hor. Men. Prol. etc. cum Bas. GP. Hier. Vind. Pg. Flor. Msq. Maz. Sirm. Mg. Sirl.*). S. Marcelli, ep. Apameæ in Cypro (*Rum. cum Sirm. Mg.*). S. Alexandri, mart. Druzipari in Thracia (*Rum. cum Bas. Med. Sirm. Maz. Mg.*). S. Erasmi, mon. Kievocryptensis (*Pateric.*). Inventio capitis Joannis Baptistæ (*Arc.*).

† Rhegini, ep. Scopulorum et mart. (*Sirm. Mg. Cyth.*). † Hypatii, ep. Gangrensis (*Mg.*), † Antonii, mart. (*Sirm. Mg.*). † Asclepii et Jacobi, erem. (*Med. Sirm.*). † Theodosii, episcopi (*Neap.*). † Theodori, Sali (*Sirm. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Tarasius. In Rum. recolitur *memoria sancti pontificis Tarasii;* item in Mst. additis verbis : *archiep. CPolitani.* Recte : non est enim dies emortualis S. Tarasii, qui obiit 18 Februarii. In Italogr. additur : *ex Ordine nostro. Tarsium* cod. Par. I, *Torasium* Possevini, aut *Terasium* Genebrardi indicasse sufficiet. Vitam habes in Actis SS., Febr., tom. III, a pag. 572; de translatione reliquiarum Venetias, ibidem Sept., tom. IV, a pag. 463. — *S. Marcellus.* Marcellum sine alio ullo additamento refert hodie solus cod. Rum., tacentibus cæteris omnibus. Episcopum *Apameæ in Cypro* fuisse testantur Menæa Græca excusa et Sirmundi mss.; at legendum : *Apameæ in Syria* conjiciunt Bollandiani, quum in Cypro nuspiam reperiatur; eumque esse S. Marcellum, qui in Martyrol. Romano refertur 14 Augusti. Accedit auctoritas Kal. Neapolitani, in quo signatur Marcellus, ep. *de Suria* ad 28 februarii, ab hodierno sane non distinctus. *Amaseæ*, quod in Mediol. legitur, mendum est amanuensis. — SS. Tarasio et Marcello adjungitur in Rum. S. Alexander, intercedente commate, quo aliquomodo indicetur non esse ex ordine episcoporum. *S. Alexander mart.* Martyr nuncupatur in Bas. et in Menæis Græcis excusis et Mediol. ac Flor. mss. — *S. Erasmus.* Hodie refertur Erasmus ex Paterico Cryptensi apud Kulčinium, dum in codicibus a me consultis passim nominatur ad diem præcedentem. Cæterum parvi momenti res est. — *SS. Asclepius et Jacobus erem.* In Menæis Mediolan. mss. exstat breve encomium SS. Asclepii et Jacobi, juxta quod, ille quidem fuerit discipulus S. Polychronii, de quo actum pridie et 23 februarii; hic vero eremita, in quadam domuncula prope vicum dictum Niaousan inclusus; de quo alii agunt 21 Februarii. — *S. Hypatius ep. Gangræ.* S. Hypatium, Gangrensem episcopum, colunt Græci 31 Martii; hodie autem inscripsit solus editor Menæorum Græcorum antiquus, a recentiore merito correctus; in editione enim Veneta anni 1843 prorsus nulla fit mentio S. Hypatii ad præsentem diem.

DIES XXVI.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Porphyrii, ep. Gazæ (*Mst. Rum. Par. I et VI, Chil. Og. Prol. Men. Tern. Hor. Cap. Pap. Poss. cum Bas. Neap. Hier. GP. Vind. Pg. Msq. Maz. Mg.*). S. Stephani (*Rum. cum Bas. Flor. Med.*). S. Gelasii, mart. (*Rum. cum Sirm. Med.*). S. Nicolai, toparchi (*Rum. cum Sirm.*). S. Sebastiani, mart. (*Kal. cum Mg.*). SS. MM. Photinæ et soc. (*Hor. cum Mg.*).

† MM. Papiæ et sociorum (*Flor.*). † Macarii, Hierosolymitani (*Hier. GP.*). † Baradati, erem. (*Sirm. Flor. Med.*). † Theæ, mart. (*Sirm.*). † Memoria ordinationis S. Joannis Chrysostomi (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Porphyrius. A cæteris synaxariis abludit Sišatovacense in eo, quod sanctum episcopum Gazæ commemorat die sequenti, hodie vero vacat. Porphyrii nomen torquetur variis modis; Paris. I scribit : *Phorphiri;* Possevino est *Parthenius*; in Mstisl. vocatur episc. *Gazinensis;* apud Genebrardum nomina quidem recte scripta, sed in fine additur : *et Symsi;* quod quid sibi velit, aliis relinquo divinandum. Nonne Sebastiani? Menol. Slavonicum continet Vitam S. Porphyrii, auctore Marco, ejus discipulo, aliquantulum contractam, de cujus sinceritate et authentia consulatur omnino Mazochius (Kal. Neap. tom. I, a pag. 70). Quamvis autem hic dies ei revera emortualis fuerit, tamen in Rum. et Mst. præmittitur nota *memoriæ*, non *depositionis*, uti et in Menol. Basilii, imperatoris. In Neap. similiter insculptum est N seu *natale*; quod cum aperte pugnet cum placitis Mazochii, alibi jam a me castigatis, coactus est vir cl. aliam viam inire, atque dicere, vocabulum illud esse generale, et universe quodlibet festum anniversarium sive depositionis, sive translationis, alteriusve generis notare (loc. cit.). Quæ posterior sententia verissima est. — Tres una sociati prodeunt in cod. Rum., Stephanus, Gelasius et Nicolaus. *S. Stephanus.* Horum primus erat conditor valetudinarii Armatii, uti palam fit ex Menol. Basilii. — *S. Gelasius.* Gelasius, mimus, laudatur hodie in Men. Ambrosianis seu Mediol. quod encomium latuit Henschenium; communius refertur die sequenti; *Gelasinus* vocatur in Chronico Alexandrino. — *S. Nicolaus.* In Sirm. annuntiatur hodie *memoria Patris nostri Nicolai τοῦ κατοπινοῦ*, cæteris omnibus ignoti, si excipias auctorem Prologi Rum., a quo slavonice cognominatur *pomestnik*, quasi *toparchum* diceres. Porro *κατοπινὸς* græce significat *a tergo venientem*, *sequentem*, *posteriorem* ac proin etiam *juniorem*, quod hagiographis solemne est, ut Nicolaus ὁ κατοπινὸς idem sit

sit ac *Nicolaus Junior;* Bollandiani legerunt olim ita : S. Nicolai *Catonici;* verum interpres slavus a *τεντς* derivandum censebat : neutrum, ut puto, recte. Jamvero, cum S. Nicolaus veniat post Joan. Chrysostomum, simpliciori titulo *Patris nostri* distinctus, putarem intelligendum esse S. Nicolaum, abbatem Studii et confessorem, qui cum S. Theodoro Studita certavit, et 4 februarii colitur a Græcis. Junior dictus fuerit quod venerit post S. Nicolaum, Myrensem thaumaturgum. — De S. Photina et sociis agunt Græci et Slavi tum hodie, tum etiam 20 Martii, simul cum Latinis. Eorum martyrium fuse narratur in Menæis Græcis, ubi etiam multus sermo de Sebastiano, duce, quem Hor. et Kal. Mosquense fœde miscent cum altero Sebastiano, martyre sub Diocletiano. Sane in Horol. Ruthenorum catholicorum post verba : *Et sancti martyris Sebastiani* continuo additur : *qui gladio obiit,* anno 287, *regnante Diocletiano;* cum in confesso sit apud omnes hunc Sebastianum non tertio, sed primo sæculo martyrium fecisse cum S. Photina, Samaratina, de qua in Evangelio scriptum est. — De S. Baradato, anachoreta, quem solum referunt hodie codd. in titulo diei citati, egimus supra, ad diem 22 hujus.

S. Photina et soc. — *S. Sebastianus dux.* — *S. Baradatus, eremita.*

DIES XXVII.

Ostromiranum. — *Ex variis.*

VACAT.

S. Procopii Decapolitæ et confessoris (*Mst. Rum. Tern. Par. I et IV, Og. Eph. Hor. Men. Prol. Kal. cum Bas. Hier. Vind. Sirm. Msq. Mg. Flor. Med.*). S. Basilii, confessoris et synascetæ S. Procopii (*Rum. cum Bas. Sirl. Mg. Med.*). S. Marciani theophori (*Rum. cum Sirm. Med.*). S. Porphyrii, ep. Gazæ (*Sil. cum Flor.*). S. Phalelæi, eremitæ in Syria (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Mg.*). S. Gelasii mimi, mart. (*Men. Val. cum Mg. Sirm. Med.*). S. Titi, mon. Kioviensis (*Pat. Men. Kal.*).

† Stephani, curatoris nosocomii (*Mg.*). † Nesii, mart. (*Mg.*). † Lucæ, abbatis ordinis S Basilii (*Itlg.*).

OBSERVANDA.

SS. Procopius Decapolita et Basilius.

Quando dies 27 est penultimus februarii, quod anno communi contingere solet, tunc sancti Procopius et Basilius, qui cæteroquin una certarunt, simul nominantur in fastis; secus, distribuuntur in duos dies, ita ut præsens dies assignetur S. Procopio; et S. Basilio proxime sequens. Utrumque testantur Kalendaria Slavica et Græca. In Menol. Basilii commemorantur ambo sub uno eodemque synaxario; similiter in Menæis Sirletianis et in Prologo Rumiantsoviano; in quo etiam primo loco venit non *S. Prochopius*, ut vocatur, sed Basilius. At communius sejuncti prodeunt in fastis recentioribus. Denique occurrunt ambo die 28, quando annus est intercalaris, ut patet ex Typico Chilandariensi bibl. Berolinensis. Hinc illa varietas, quam tribus extremis Februarii diebus facile apprehendat quisque. — Sanctum quoque Phalelæum, anachoretam, alii referunt hodie, alii postridie, uti Menologus Basilii imperatoris, et Sirm. mss. — *Theophori* nomen præfert Marcianus in Rum. Novgorodensi, et Sirmundiano Græco; idem est cum Marciano presbytero et œconomo ecclesiæ CPolitanæ, qui in fastis nostris adscriptus est 10 Januarii, at quem Rum. codex silentio præterivit, forsan propter festum S. Gregorii Nysseni. — In Menæis Græcis excusis celebratur his verbis : *Eodem die S. Stephanus, qui gerocomium in locis Armatii constituit, in pace obdormivit.* — De Tito plura declarabuntur in Memoriis Slavicis.

S. Phalelæus. — *S. Marcianus.* — *S. Stephanus.* — *S. Titus Kioviensis.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Titus Cryptensis.

Erant in monasterio Kievocryptensi monachi duo, Titus, presbyter, et Evagrius, diaconus, tenerrimæ amicitiæ vinculo conjuncti, quæ tamen postmodum, invidia diaboli homicidæ, in mutua odia degeneravit. Post multum vero temporis in morbum incidit Titus, reique pœnitens, veniam ab Evagrio magna humilitate petit; cumque ad extremum devenisset, fratresque Evagrium odii tenacissimum adduxissent vel invitum, ad pedes ejus procumbit Titus, ut videbatur, jamjam moriturus, veniamque iterum atque iterum inter lacrymas flagitat, sed frustra. Porro accidisse ferunt ut Evagrius, qui se nec in hac vita nec in altera Tito condonaturum pertinacissime asseruerat, ad pedes fratrum mortuus ceciderit, Titus vero a limine mortis ad sanitatem et vitam redierit. Ex eo tempore mira caritate erga fratres conspicuus fuit, qua et peccatorum multitudinem obtexit, et in via perfectionis multum profecit; et ita cum sancte vixisset, tranquillam et piam mortem promeritus, in cryptis Antonii conditus est. Vixit autem sæculo XII.

Cfr 1) Patericon, fol. 214 (verso) et seq. 2) Menol. et Prol. ad h. d. 3) Menol. Verš. ad h. d. 4) Dict. hag., pag. 260.

DIES XXVIII.

Ostromiranum — *Ex variis.*

VACAT.

S. Basilii, confessoris (*Mst. Tern. Par. I et VI, Chil. Og. Cap. Eph. Hor. Men. Prol. Val. cum GP. Sirm. Maz. Flor. Mg.*). S. Procopii Decapolitæ (*Assem. Itg.*). S. Nestoris, episc. et martyris (*Mst. Rum. Tern. Eph. Prol. Men. Kal. cum Bas. Mg.*). S. Phalelæi, eremitæ (*Menol. Prol. cum Bas.*). S. Sacromartyris Proterii, patriarchæ Alexandrini (*Men. Prol. Kal. Horol. Val. cum Sirm. Mg.*). SS. Marinæ, seu Maranæ, et Cyræ (*Hor. Menol. Prol. cum Sirm. Mg.*). S. Domnicæ (*Hor. Kal. cum Bas.*). † Sex

Dies XXIX Februarii.

† Sex Martyrum Ægyptiorum (*Mg.*). † Apostolorum Nymphæ et Eubuli (*Sirm. Mg.*). † Marcelli, episc. de Syria (*Neap.*). † S. Barsæ, ep. Damasceni (*Sirm. Mg.*). † Pauli, Sali, Corinthi (*Sirm.*). † Abercii, mart. (*Mg. Sirm.*). † Cosmæ, metrop. Chalcedonensis (*Msq.*). † Gelasii, mart. (*Med.*). † Cassiani (*Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Basilius et Procopius. In recentioribus Kalendariis hæc dies est S. Basilio potissimum sacra, uti hesterna S. Procopio. Excipiendum solum Assem. Glagoliticum, in quo hodie recolitur memoria S. Procopii Decapolitæ, et Martyrologium Basilianorum Italo-Græcorum, quod parvæ hac in re auctoritatis est. In Menol. Slavico et Græco, item in Prologo, additur breve synaxarium, quod nescio cur dixerit Assemanus desiderari in Menæis Græcis; nam in utraque editione Veneta procul dubio exstat. Officium diei auctorem habet Theophanem. — *S. Proterius.* *Sacromartyris* titulo decoratur S. Proterius, patriarcha Alexandrinus, in plurimis synaxariis Græcis et Slavicis sive recentioris ævi, sive etiam antiquioribus, ut in Callipolitano sæc. x, ad 29 Februarii; idque jure merito, utpote qui tanta ab asseclis impii Dioscori, et præsertim a Timotheo Æluro fuerit passus. Illustre est quatuor episcoporum Thraciæ de Proterio testimonium, *qui postquam eum orthodoxum et sanctum patrem* deprædicassent, martyrem quoque pronuntiarunt his verbis : *Sanctissimum quidem Proterium in ordine et choro sanctorum martyrum ponimus, et ejus intercessionibus misericordem et propitium Deum nobis fieri postulamus.* Ejus gesta et certamina pro fide catholica exantlata egregie illustrarunt Bollandiani, *mirantes hujus sanctissimi martyris nomen in tabulas romanas non fuisse a Baronio relatum, imo neque venisse in censum aliorum fastorum latinorum.* (Febr. tom. III, pag. 736). In Menologio Mosquensi sat prolixum legitur encomium, quod ex variis auctoribus Græcis, imo potius Latinis compilatum est, at ab eo quod in Prologo ibidem excuso et in Menæis Græcis exstat, diversum. Non uno die Proterii nomen signari in Kalendariis, diximus alibi (ad 22 Febr.) Ratio hujus varietatis alia non occurrit, quam quod incertus est passionis dies; obiit enim sanctus præsul circa Paschalia festa, nempe in Cœna Domini aut sabbato sancto aut ipso Paschatis die. — *Sex martyres Ægyptii.* Sex martyres Ægyptii, qui accedunt, sunt e comitatu S. Proterii, quocum in baptisterio occisi fuerunt et referuntur in Menæis Græcis, anno 1843 editis. Quia autem in editione antiquiore desiderabantur, idcirco sane inter prætermissos a Bollandianis fuerunt collocati. — *S. Nymphas et Eubulus.* Utrumque apostolum Nympham et Eubulum frustra quæsivi in libris Slavorum liturgicis imo et in Menologio Veršinskiano. — *SS. tres mulieres.* SS. Marina et Domnica in Menol. Basilii appellantur *Marana* et *Domnina.* — *S. Paulus.* Post nomen S. Pauli, in Sirmundiano ecgrapho additur notula : 28 vel 29; propter annum scilicet bissextilem. — *S. Marcellus, ep. Syriæ.* De S. Marcello, episcopo Apameæ actum est 25 hujus mensis ad quem recurrat lector; utrobique enim agitur de uno eodemque sancto.

DIES XXIX.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Cassiani Romani (*Par. I et IV, Chil. Og. Hor. Men. Prol. Kal. Val. cum Pg. Mg.*). S. Joannis seu Barsonophii (*Prol. Menol. Kal.*). S. Theocteristi, mart. (*Prol. Kal.*). S. Maximi, conf. (*Tern.*) † Proterii, mart. (*GP.*). † Basilii, mart. (*Msq.*). † MM. Papiæ, Diodori et Claudiani (*Hier. Nan. Vind.*). † Macedonii (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Cassianus. S. Cassiani memoria agitur in Kalendariis Slavicis quovis quarto anno, quemadmodum id aperte declaratur tum in Horologio Počajovensi, ad calcem hujus diei, tum etiam in Prologo. Recte Papebrochius in Ephemeridibus Græco-Moscis : *Solum*, ait, *colitur a Græcis* (imo et Slavis) *quarto quoque anno*, *quem bissextilem vocamus;* scilicet hoc die; nam anno communi celebratur die 28, uti testantur Menæa Græca, ubi initio hujus diei legitur sequens monitum : *Sciendum est, quod quando annus est bissextilis, canitur hoc officium* (S. Cassiani) *die* 29, *quando vero non est bissextilis, canitur die* 28. Utrumque verum est, nec erat, cur in Papebrochium ob dicta superius animadverteret Assemanus; clarius tamen dicitur in Prologo, *diem* 29 *non quotannis, sed solum quarto quovis anno celebrari;* nec aliud monuit Papebrochius. Qua occasione notetur nomen bissextilis transiisse etiam ad Slavos, at aliquatenus corruptum, quum intercalaris dies audiat vulgo *vykososny*, et paulo melius *visectus*, græce *βισεκτος*. *Bissextilem* vero ideo vocari a Latinis, quod *bis* dicatur *sexto Kalendas* Martii, nempe die 24 et 25 Februarii, norunt omnes. Ex dictis hactenus intelligitur facile, cur nomen Cassiani desideretur hodie in Kalendariis Mst. Rum. Sišat.; scripta nimirum fuerunt anno communi, non bissextili. Præter cognomentum *Romani*, quod Cassiano passim tribuitur, quamvis dicatur genere fuisse *Scytha*, *ex Taurica Chersoneso oriundus*, additur titulus *confessoris;* qua de re consulantur omnino Acta SS. ad 23 Julii, pag. 482. — *S. Proterius.* De S. Proterio, patr. Alexandriæ et martyre egimus pridie; unde huc translatus est in Callipolitano, propter annum bissextilem, non secus ac S. Basilius, martyr, quem eumdem esse ducimus, ac S. Basilium, synascetam S. Procopii Decapolitæ. *S. Basilius.* Martyr appellatur improprie. — *S. Papias et soc.* SS. Martyrum Papiæ, Diodori, Claudionis et Cononis memoriam recolunt Latini 26 Februarii, Græci et Slavi 3 hujus, dempto tamen S. Conone qui colitur 5 Martii. Diodorum et Claudianum restituimus pro *Theodoro* et *Claudio*, uti habent ecgrapha Græca, superius citata. Cfr dicta 26 Februarii. Pro coronide, subdere liceat inscriptionem, quæ initio hujus mensis in Ephemeridibus Græco-Moscis legitur, atque ex I epistola S. Joannis apostoli vers. 18 fere ad verbum deprompta est : *Ultima hora est, et Antichristus venit, et nunc Antichristi multi facti sunt, unde scimus quia novissima hora est.* Quæ verba de industria ad calcem mensis Februarii proponenda duximus, utpote qui totius anni ultimus esse censeretur olim, ac proinde hujus finem aliquatenus adumbrare. Sane in libris Slavorum liturgicis, in Menologio, Horario et aliis, initio mensis Martii sedulo declarari solet, mensem istum esse omnium primum, quo et mundus fuerit creatus, et primus Adam ex paradiso ejectus, et Dei Filius incarnatus, mortem pro nostra salute reparanda passus, atque e mortuis redivivus protoparentes nostros ab inferis liberaverit. Idcirco omnes solis lunæque revolutiones a mense Martio olim principium sumebant.

MENSIS

MENSIS MARTIUS.

DIES PRIMUS.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Eudociæ, mart. (*Mst. Arc. Ass. Par. Rum. Tern. Prol. Hor. Kal. Euch. Serb. etc. cum Bas. Sirl. Sirm. Maz. Mg. Med. Hier. GP. Msq. Vind. Goth. Flor.*). SS. MM. Nestoris et Tribimii (*Prol. Kal. cum Bas. Msq. Crypt. Sirm.*). S. Nestoris, mart. (*Chiffl.*) S. Antoninæ, v. et mart. (*Prol. Kal. Sirl. Maz. Crypt. Chiffl. Mg.*). S. Domninæ seu Domnicæ Junioris, virg. (*Prol. Kal. cum Sirl. Mg. Sirm. Med.*) SS. MM. Marcelli et Antonii seu Antonini (*Prol. Kal. CF. Sirm. cum Chiffl. Crypt. Sirm. Mg.*).

† MM. Agapii, Charisii, Nicephori (*Sirm.*). [Agapii (*Ath.*)]. † MM. Silvestri et Sophronii (*Chiffl. Sirm. Crypt. Mg.*). † Sophronii, mon. (*Neap.*).

OBSERVANDA.

SS. Martyres 40.

Ipsomet initio mensis hujus nodum facit codex Ostromiranus; commemorat enim passionem martyrum quadraginta, non indicato die, quem non alium esse a nono, fere pro certe habeo, ac propterea exprimendum hic non curavi; etiamsi Kopitarius in interpretatione sua latina, nil dubitando, affixerit prædictam passionem huic diei, quæ S. Eudociæ Samaritanæ, mart., sacra est. —

S. Nestor.
S. Antonina.

SS. Nestor et Tribimæus seu Tribimius occurrunt hodie in Bas.; at in Men. Chiffl. postridie. —Item S. Antonina venit die proxime sequenti in Bas. et Med. — In Synaxario Sirmundi mss., refertur

S. Agapius et soc.

S. Agapius, martyr, una cum SS. Charisio et Nicephoro; at præter nomen, nihil commune habet cum Agapio Montis Atho, qui sæculo XIV vixit, ut dicemus modo. Iidem tres martyres recensentur inter eos qui cum Leone, Donato et aliis passi sunt Romæ an in Africa incertum; celebrantur in Actis SS. ad 1 Martii. In Men. Sirmundianis annuntiatio hujus diei concluditur ita : *et sanctorum martyrum Charisii, Nicephori et Agapii.* —

Agapius e Monte Atho.

Juxta auctorem libri, cui titulus Νέος παράδεισος, erat in Monte Atho asceterium *Kolitza* dictum, quod a monasterio Vatopedio pendebat, atque nostra ætate jam non exstat. Inibi cum seniore suo degebat Agapius. Quem ad litus maris versantem comprehenderunt Turcæ et Magnesiæ cuidam Turcæ vendiderunt. Post annos duodecim in dura servitute peractos, a B. Virgine, ut fertur, vinculis liberatur Agapius atque ad seniorem suum redire jubetur. Verum iste contraria mandat : Magnesiam repeteret, vinculis se iterum gravaret, patiendo herum Christo lucrifaceret. Mandato obtemperat Agapius, et quæ sibi acciderat hero sincere declarat. Qui rei novitate perculsus, priores sensus mutat, mox autem in Montem Atho cum Agapio et duobus filiis se confert, ibique christianam fidem primum, tum etiam monasticam amplectitur, ac quem servum habuerat olim, magistrum nactus est et in spiritu ducem. Hæc ex *Novo Paradiso*, mira sane parumque credibilia. Nec minus miraberis viri, qui sæculo XIX vixit, incertum mansisse annum obitus. —

S. Sophronius uterque.

Duo Sophronii occurrunt hodie in Fastis Græcis, quorum alter vocatur martyr cum sociis suis Silvestro, Marcello et Antonino, alter vero *monachus*, ut habetur in marmore Neapolitano. Jamvero S. Sophronium *monachum* non alium esse a clarissimo homonymo, patriarcha Hierosolymitano, suadet, præter alia, vel ipsum silentium dicti Kalendarii ad diem XI, quo fere unanimi consensu recolitur ab aliis menologis et synaxaristis. Nec obstat titulus *monachi*, quo insignitur S. Sophronius *patriarcha*, ut pluribus declaravit Mazochius; quem exscribere non est animus. Cur autem ipsomet mensis initio collocatus sit in Kalendario Neap., id innuere videtur alter Sophronius, martyr. Quum enim dies sancto Sophronio Hierosolymitano emortualis adhuc maneat incertus, idcirco assignatæ sunt ei Kalendæ Martii, quas martyr homonymus occupabat, perperam *Sophonius* vocatus in Menæis Cryptæ ferratæ.

DIES II.

Ostromiranum
Ex variis.

VACAT.

S. Theodoti, ep. Cyrenensis (*Mst. Par. Rum. Tern. Prol. Hor. Men. Kal. etc. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Hier. GP. Vind. Pg. Mg.*).S. Parmenæ, apostoli (*Rum. cum Sirl. Bas. Sirm. Chiffl. Maz. Crypt. Med. Mg.*). S. Troadii (*Men. Kal. cum Bas. Crypt. Mg. Med.*). S. Agathonis, eremitæ (*Men. Kal. Prol.*). S. Euthaliæ, virg. et mart. (*Men. Kal. cum Mg. Crypt.*). SS. martyrum 440 qui a Longobardis passi sunt (*Men. Kal.*). † Arsenii, ep. Tverensis (*Prol. Kal.*).

† Adriani et Nataliæ (*Neap.*). † Athaliæ (*Mg.*). † Hesychii, ep. et mr. (*Mg.*). † Andronici et Athanasiæ (*Bas. Crypt. Maz. Mg. Med.*). † Theodoreti, episc. Antiochiæ (*Bas. Med.*). † Titi, ap. (*Flor.*). † Porphyrii, ep. Gazæ et martyris (*Bas. Sirl. Med. Crypt. Maz.*). † Cointi seu Quinti, thaum. (*Bas. Med. Sirm. Maz. Msq. Mg.*). † Leolucæ, abb. Montis Leonis in Sicilia (*Itg.*). † MM. Nestoris et Tribimii (*Chiffl.*) † Antoninæ, mart. (*Med. Bas.*).

OBSERVANDA.

S. Parmenas.
S. Agatho.

In cod. Cryptæ-ferratæ signatur *dormitio* S. Parmenæ, ap., ex 7 diaconis unius. —Agatho, abbas et confessor in deserto Scete in Ægypto, floruit sæculo IV dimidiato, habuitque magistrum S. Alonium. Ejus dicta et facta, collecta ex Vitis Patrum secundum editionem Heriberti Rosweydi, præmisso commentario de ipsius ævo et vitæ præcipuis momentis, habentur in Act. SS. Oct. t. IX, pag. 901. Ibidem leguntur apophthegmata S. Agathonis, ex codice Græco Colbertino edita et latine versa a

Cotelerio

DIES III ET IV MARTII. S. Hesychius. Cotelerio (pag. 205 et seq.). In nullo Synaxario Græco hodie reperitur. — Hesychius sive Isicius in Menæis Græcis excusis refertur primo loco cum officio, dum cæterorum aut sola elogia aut nuda nomina recitantur. Miror, quod omissus sit in cæteris menæis sive græcis sive slavicis. Erat episcopus Carcesæ aut Cazoriæ in Hispania; de cujus gestis vide Act. SS. ad primam Martii. — *S. Theodoretus.* Theodoretum Slavici codd. commemorant die III; ad quam vide. In Cod. Med. dicitur episcopus; presbyter in Menologio Basilii. — *S. Porphyrius.* De eo actum est die XXVI. — *SS. Andronicus et Athanasia.* Andronicus et Athanasia, martyres sine gladio, ut vocantur, ἀξίφοι, hodie ideo omissi a Codd. Slavicis, quia referuntur ad IX Oct., idque melius. — *S. Euthalia.* De S. Euthalia iterum agunt Fasti Slavici cum Romanis XXVII Augusti; an eadem ac Athalia?—*SS. Martyres 440.* Videsis Acta SS., p. 141, ubi gesta SS. MM. referuntur ex Dialogis S. Gregorii Papæ. — *Arsenius.* De Arsenio Tverensi agetur modo.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Arsenius Tverensis. Arsenius, Tverensis, cum a teneris unguibus Christum Dominum ejusque Matrem sanctissimam dilexisset, mundi vero vanitatem contemptui haberet, parentibus valedicens, in monasterium quoddam urbanum se recepit, orationis et abstinentiæ exercitiis diu noctuque vacaturus. Mox in locum Djelticovo dictum secessit, ibique monasterium cum ecclesia instituit, illudque paterna caritate et summa prudentia gubernavit, donec ob virtutum præstantiam et famam ad cathedram Tverensem fuerit assumptus anno 1390. Gregi suo maxima, ut bonum decet pastorem, diligentia invigilabat, principes et magnates de justitia erudiens, egenos vero et orphanos misericordiæ sinu fovens. Præter monasterium Djelticovense pluribus aliis in locis templa erigenda curavit et ornanda. Ejus consiliis sanctorum patrum Cryptensium vitæ primum fuerunt in unum collectæ, quemadmodum testatur Paterici codex, anno 1406 exaratus, qui omnium, quotquot hucusque innotuerunt, antiquissimus est. Demum annis meritisque onustus, ad Dominum migravit die 2 martii, anno 1409.

Cfr 1) Prol. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 41. 3) Act. SS., Oct. t. X, in Vita B. Arethæ, pag. 875, n° 12.

DIES III.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. SS. MM. Eutropii, Cleonici et Basilisci, Amaseæ in Cappadocia (*Mst. Prol. Hor. et alii cum Bas. Sirl. Sirm. Maz. Crypt. Med. Coisl. Hier. GP. Msq. Vind. Goth. Flor.*). SS. Zenonis et Zoili (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). S. Piamæ, virg. (*Kal. Prol. cum Mg.*). S. Theodoriti, presb. Antioch. et mart. (*Prol. Men. cum Chiffl. Mg.*).

† Eustochii, mon. (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Eutropius, mr. et soc. S. Basiliscus passus est seorsim a duobus prioribus, Eutropio et Cleonico, qui S. Theodoro Tyroni erant in martyrio socii. In Prologo excuso distinguitur a Basilisco Amaseno; videant alii an recte. Nos observabimus eum peculiariter commemorari die 22 Maii, primo loco, fere ab omnibus Menologis Slavicis. — *S. Theodoritus.* S. Theodoritus seu Theodorus, quem commemoravimus die præcedenti, celebratur hodie etiam in Menæis Græcis excusis antiquioribus, et in supplemento ms. Chiffletii ad Menæa excusa quod citatur in Act. SS., Oct., t. X, p. 33, nempe ad 23 diem. Ibidem habes *Passionem* S. Martyris, auctore anonymo, ex mss. Sanlaurentiano et Bodecensi, collatis cum editionibus J. Mabillonii, Theodorici Ruinartii, et ms. anonymo et præmissa critica disquisitione de sancto martyre, de die et anno ejus martyrii. In Menæis Slavicis et apud Verš. ponitur die VIII Martii; in Martyrologiis Latinis tum die XXIII Martii, tum XXIII Octobris, qui est proprius ejus martyrii, et quidem anno salutis 362, ut evicit eruditissimus Actorum editor R. P. Van Hecke. — *S. Eustochius.* S. Eustochius socius S. Convuldii, de quo XXI Februarii, erat ex Ordine S. Basilii.

DIES IV.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. SS. Pauli et Julianæ, sororis ejus, mart. (*Mst. Supr. Par. Siš. Men. Kal. Hor. Prol. cum Bas. Chiffl. Med. Nan. Hier. GP. Msq. Vind.*). S. Gerasimi, mon. (*Rum. Chil. Pp. Cap. Men. Prol. Hor. Kal. Euch. cum Bas. Crypt. Sirl. Maz. Sirm. Pg. GP. Mg.*). S. Jacobi, mon. (*Supr. Rum. Men. Kal. Prol. cum Sirm.*). S. Gregorii, ep. Constantiæ in Cypro (*Kal. Prol. cum Mg.*). S. Cononis, mart. (*Ostrog.*). S. Venceslai, ducis Bohemorum et mart. (*Prol. Kal.*). Danielis, ducis Moscoviæ (*Prol. Kal.*). Vasilko, ducis Rostoviensis (*Prol. Kal.*).

† MM. Archelai, Cyrilli et Photii (*Sirl. Crypt. Maz. Sirm.*). † MM. Perpetuæ, Satyri et soc. (*Sirl. Sirm.*). † Iraidis, martyris (*Sirm. Crypt. Maz. Sirl.*). † Hesychii, mart. (*Sirm. Chiffl. Maz. Flor.*). † Marci, ab. (*Bas. Neap.*). † MM. Codrati, Acacii, Stratonici (*Chiffl.*). † Sarbelus (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Gerasimus. Recentiores habent fere omnes primo loco S. Gerasimum. Cfr diem XX et diem V quæ est ei emortualis. — *S. Jacobus.* S. Jacobus annuntiatur in Rum. ita: *S. Jacobus, cujus vita admodum inclyta; magnus asceta* vocatur in Sirm. Vide Acta SS., pag. 300. — *S. Gregorius.* S. *Gregorium* referunt hodie etiam Menæa Græca excusa;

S. Conon. *S. Venceslaus.* *Dies V Martii.* *S. Paulus et soc.* *S. Sarbilus.* *S. Irais.*

excusa; at in Menologio Basilii, Men., Mediol., Sirm. et Maz. legitur die proxime sequenti, et vocatur diserte ep. Constantiæ in insula Cypro; non autem CPoleos, ut habent Verš. et Kalend. Mosquense. — De S. Conone agunt Kalendaria, die v. — De S. Martyre Venceslao legesis Act. SS. ad 28 sept. De duobus ultimis, Ecclesiæ Russicæ propriis, agetur modo in Memoriis Slavicis. — In Bas. additur Paulo Stratonicus, qui melius adjungeretur SS. Codrato et Acacio; cum quibus certavit Ptolomaïde in Palæstina, effectus ex carnifice martyr. — S. Sarbilus ex sacrificulo martyr, commemoratus est supra ad xxix Januarii. — De sancta Iraide, virgine et martyre, quia tacent hodie auctores Slavici, tacebimus et nos; agemus vero cum Prologo ad sequentem diem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Vasilko, seu Basilius, dux Rostoviensis.

Basilius, Constantini I, ducis Vladimiriensis, filius, lucem aspexit anno 1209, die 7 decembris. Regnavit Rostoviæ, ob benignitatem et mansuetos mores omnibus carus, sed tempestate infelicissima, qua nempe Tartarorum turbæ in Vladimiriam impetum fecerunt, ac dein in pugna infaustissima, ad Sitim flumen, ingentem cladem Russis intulerunt. In qua pugna Basilius quoque in Tartarorum manus lapsus est, et in castra inimica abductus. Ubi propter generis nobilitatem, vultus decorem et animi fortitudinem, cunctis venerabilis, ut Tartarorum cultum impium amplecteretur, non semel tentatus est; verum, cum nec blanditiis nec minis ad id adduci potuisset, exquisitis tormentis cruciatus, morte crudelissima afficitur anno 1238, die 4 martii. Martyris corpus, in silva inventum, Rostoviam honorifice detulit Cyrillus episcopus, et in eumdem tumulum posuit, in quo jacebat Georgius I, magnus dux, in eadem pugna Sitiensi interfectus. Habuit Vasilko duos filios, Borisum et Glebum, quos ei pepererat Maria uxor, S. Michaëlis Cernogoviensis filia.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag. pag. 53.

Daniel Mosquensis.

Eadem die colitur Daniel, primus Mosquensium dux. Filius fuit S. Alexandri Nevensis, natu minimus, anno 1261 genitus. Dum adhuc bimulus esset, sanctum parentem amisit. Mosquensem ducatum, magni imperii semen minimum, nullo æmulo, hæreditavit, eumque deinceps Perejaslavia auxit, vicinis quidem ducibus timendus, ipse vero nemini subjectus. Demum, cælo maturus, in morbum incidit, quo confectus, brevi terrestre regnum cum cælesti commutavit, anno 1303, die 4 martii, postquam magnum ascetarum habitum induerat, seque moriturum in communem fratrum sepulturam mandaverat deponi. Venerandas ejus exuvias condiderunt fratres in ecclesia cathedrali S. Michaëlis; unde anno 1652, die 30 augusti, qua ideo colitur secundo, translatæ sunt in monasterium ejus nomine insignitum, quodque ad Mosquam fluvium fundaverat ipse.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag. pag. 84.

Gerasimus Vologdensis.

Eadem die coli dicitur a quibusdam auctoribus nostræ ætatis Gerasimus, cognomento Vologdensis, monasterii Glušicensis alumnus. Floruit sæculo xii, Kiovia oriundus. Et quidem, anno 1147 relicta urbe natali, Vologdam contendit, ibique ad flumen Kaisarovum ecclesiam SS. Trinitatis cum monasterio erexit; in quo supremum diem obiit anno 1178, die 4 martii. Hunc Gerasimum indicat Dictionarii hagiographici auctor, diem tacens, qua recolitur.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 76. 2) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d.

DIES V.

Ostromiranum. *Ex variis.*

Vacat.

S. Cononis, hortulani (*Mst. Siš. Pp. Cap. Men. Kal. Prol. cum Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Cononis, martyris Isauri (*Par. Euch. Kal. Hor. Prol. cum Sirm. Maz. Med. Hier. GP. Flor. Mg.*). S. Hesychii, presb. Hierosol. (*Rum. Kal. Prol. cum Bas. Med. Maz. Nan. Hier.*). S. Basilisci, mart. (*Supr.*). S. Marci, mon. (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Maz. Chiffl. Mg. Med.*). S. Gerasimi Jordanici (*Ostrog. cum Neap. Itg.*). S. Eulogii, mart. in Palæstina (*Men. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Eulampii, mart. (*Prol. Kal. cum Chiffl. Med. Mg.*). S. Iraidis, mart. (*Prol. cum Mg.*). Translatio orthodoxorum ducum Theodori Jaroslaviensis et filiorum ejus Davidis et Constantini (*Prol. Kal. Ustav.*). S. Onesimi seu Anisii, mart. (*Kal.*). Joannis Bulgari (*Ath.*).

† Gregorii, ep. Cypri (*Bas. Sirm. Maz. Med.*). † Georgii in mon. Anthemii Hierosol. (*Msq.*). † Archelai, mart. et soc. (*Mg. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Conon, mart. *S. Basiliscus.* *S. Gerasimus.* *Theodorus Jaroslaviensis.* *S. Irais.* *Joannes Bulgarus.*

Parisiense habet simpliciter : *sancti martyris*, tacito nomine Cononis; alii referunt postridie, alii die viii, ut Sirletus, a quo vocatur S. Conon τοῦ κηπρίου. — S. Basiliscum citavimus jam ad diem tertiam. — S. Gerasimum, in Neap. Ierasimum, retulimus die præcedenti, licet præsens dies sit ejus propria; ex familia S. Basilii M. fuisse testatur Martyrol. Italo-Græcorum. — Inventa sunt ossa Theodori et filiorum anno 1463; anno vero sequenti die 5 martii in arcam lapideam posita. De sanctis Theodoro, Davide et Constantino agetur ad diem 19 Septembris, Theodoro emortualem. — S. Irais seu Herais passa est martyrium cum S. Archelao et aliis, quorum numerus variatur apud auctores. Varii quoque sunt dies quibus inscripta est in Fastis sacris; nam præter hunc diem refertur apud Sirletum postridie; tum 23 septembris in plurimis Kalendariis; in Ostromirano denique 5 octobris. — In Paterico Montis Atho annuntiatur hodie *Passio sancti martyris Joannis Bulgari*,

Dies VI et VII Martii. *S. Archelaus mart. et soc.*

Bulgari, cum sequenti additamento : *Memoria ejus 5 Martii*. De hoc juvene dicetur modo in *Memoriis Slavicis*. — Apud Chiffl. numerantur 152 socii Archelai, in Men. Gr. excusis 142; alias 150. — In solo Kal. Mosq. legi nomen S. Onesimi. — S. Gregorius ille est, de quo sermo fuit die præcedenti; at in Actis SS. tractatur hodie.

S. Onesimus. S. Gregorius.

MEMORIÆ SLAVICAE.

Hadrianus hegumenus et Leonidas.

Commemorantur ad eamdem diem Hadrianus, hegumenus, simul et Leonidas, tanquam sanctorum cultu honorandi. Quorum ille, Macario metropolita benedicente, monasterium Posehonense ad Vetkam fluvium ædificavit, anno 1543, illudque rexit. De Leonida vero, præter nomen, omnia nos latent.

Cfr 1) Dict. hag. pag. 10. 2) Muraviev, vitæ SS. ad h. d.

Basilius Mirogensis et Joseph Pscoviensis.

Basilium, hegumenum Mirogensem, cum Josepho, presbytero, aliisque sociis, morte affectis a Livonibus, qui anno 1299 Pscoviam invaserant, prætermittendum esse censemus, utpote quorum cultus, imo et mortis occasio nihil certi habeant. Inest autem Mirogense monasterium urbi Pscoviensi, fuitque institutum a celeberrimo Niphonte, Novgorodensi episcopo, nec non et ab Abraamio, de quibus alibi.

Cfr 1) Dict. hag. pag. 54. 2) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d.

Joannes Bulgarus.

Annorum undeviginti juvenis erat Joannes, Bulgaria oriundus, quum gladio animadversus fuit a Turcis in aula fani Turcici, olim ecclesiæ Sophiensis, anno 1784. Venit ille CPolim, ut christianam fidem inibi publice profiteretur, atque fidei olim negatæ crimine sese expiaret, mortem sponte oppetendo. Antequam autem CPolim pergeret Turcarum more indutus, in Laura Montis Atho Athanasiana tres annos mansit, tristis semper ac taciturnus, conscientia scilicet constanter remordente, atque majora piacula exposcente. Voti compos factus est eodem anno quo Theodorus, ad 30 Januarii a nobis commemoratus.

Cfr 1) Νέον Μαρτυρολόγιον, cit. in Paterico Montis Atho, tom. II, pag. 214.

DIES VI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

Passio SS. martyrum 42 Amorrhææ in Syria recenter manifestatorum (*Mst. Arc. Par. Rum. Siš. Og. Cap. Men. Prol. Kal. Hor. cum Bas. Hier. GP. Pg. Goth. Msq. Med. Chiffl. Maz. Mg. Sirl.*). SS. MM. Theodori, Constantini, Callisti, Theophili, Basois seu Bassonis et soc. (*Prol.*). S. Cononis, hortulani, et alterius Cononis (*Rum. Supr. Men. Kal. cum Bas.*). S. Arcadii Cyprii, confes. (*Men. Kal. Prol. cum Meg.*). Inventio S. Crucis, facta a B. Helena (*Hor. Prol. cum Mg.*). Inventio clavorum (*Prol. cum Mg.*).

† Hesychii, thaum. (*Chiffl. Mg.*). † Cononis Isauri, mr. (*Bas.*). † MM. Juliani, Eubuli (*Bas. Sirm. Med.*). † Basilii, ep. Chersonæ et mr. (*Neap.*). † Euphrosyni, m. (*Mg.*). † Maximi, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Martyres 42. *S. Conon uterque.*

Quemadmodum pridie, ita et hodie codex Parisiensis agit de SS. Martyribus generatim, nec numero eorum, nec loco passionis indicato. Quorumdam nomina posuimus supra ex Prologo et Sirleto. — De utroque Conone egimus ad diem præcedentem. Hodie commemorantur in Menologio Basilii, imperatoris, et præterea in cod. Slavico Suprasliensi, qui tamen agit de solo Conone Isauro, omisso altero hortulano. — Arcadium dedimus ex Prologo et aliis; at in Sirletiano et Mediol. exhibetur die sequenti, in Basil. die VIII. — Qui sequuntur SS. Julianus et Eubulus, erant S. Arcadii, martyris, socii, atque discipuli; de quibus in Menol. Bas. agitur tum 7, tum 8 hujus. — Ex inclyto martyrum Chersonensium manipulo nominatur in Kal. Neapolitano solus Basilius, utpote antesignanus; quod passim obvium est in dicto marmore.

S. Arcadius. S. Julianus et Eubulus. S. Basilius, martyr.

DIES VII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

SS. Basilii, Agathadori, Elpidii, Etherii seu Eleutherii, Capitonis, Ephræmi, Eugenii, numero septem, pontificum Chersonæ et martyrum (*Mst. Par. Rum. Tern. Siš. Og. Cap. Men. Hor. Kal. Prol. cum Hier. Pg. Msq. Flor. Sirl. Bas. Med. Sirm Maz. Vind.*). S. Pauli, episc. Prusæ (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Sirl.*). S. Æmiliani, mon. (*Prol. Kal.*). S. Pauli, persimplicis (*Kal. Hor. cum Mg.*). SS. MM. Nestoris et Arcadii, epp. Trimythuntinorum (*Sirl. Mg. Bas. Neap. Med.*).

† Theophylacti Nicomed. (*GP.*). † Dometii (*Bas. Med.*). † MM. Juliani, Eubuli (*Bas. Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Martyres Chersonesi.

Non omnes septem martyres ab omnibus recensentur : In cod. Mstislavico leguntur tantum quinque priores, inter quos *Capaton* pro Capitone; in Rumiantsoviano nominantur tres, Basilius, Eugenius et Agathodorus. Ephræmum addit Ostrogensis, et ita completur septenarius numerus

SS. MM. in Amorrhea. *S. Paulus, confess.*

rus illustrium martyrum, quos omnes optime optimus nominat codex Ternobiensis. *Chesponis* pro Chersonæ, et alia id genus apud Genebrardum legi nemo mirabitur. — In Suprasliensi codice agitur hodie de SS. martyribus Amorrhæis, de Chersonensibus vero die sequenti; secus alii. — S. Paulum, quem auctor Prologi fecit episc. *Plusiadenum*, exhibet Menolog. Basilii; at Æmilianum, præter Prologum, alius nemo. — In Kalendario Neap. fit mentio solius Arcadii, tacito Nestore : solent nempe fasti hi marmorei e pluribus collegis duntaxat præcipuum adnotare. Præit quoque Arcadius in Menologio Basilii et Synaxario Sirmundi Claromontano. Rem totam breviter et optime illustravit Mazochius, prælucente face Bollandiana.

Dies VIII IX et X Martii. SS. Arcadius et Nestor.

DIES VIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Theophylacti, ep. Nicomed. et mart. (*Mst. Tern. Prol. Hor. Kal. Men. Euch. Sirl. et cæt. cum Bas. Sirm. Dom. Maz. Mg. Med. Flor. Hier. Pg. Msq.*). S. Ermæ, apostoli (*Rum. et Kal. Prol. cum Sirm. Maz. Mg.*). S. Theodoriti, presb. Antioch. et mart. (*Men. Kal. Prol.*). S. Theoctisti (*Ostrog.*). S. Theophanis (*Poss.*). S. Dometii (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). SS. ep. et mart. Chersonæ (*Supr. cum Bas. GP.*).

† Pauli, ep. Prusæ (*Mg.*). † Dionis, mart. (*Mg.*). † Dionysii, mart. (*Maz.*). MM. Arcadii, Eubulii, Juliani (*Bas.*). † Vitalis, abbat. in Sicilia. (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Theophylactus. *S. Hermas.*

S. Theophylacti nomen invenitur in Basiliano Menologio; at apud Sirletum occurrit die præcedenti, sed et alii sancti commemorantur die non suo : S. Hermas pridie; et S. Dometius, die præcedenti, Theodoritus die Martii secunda. Utrum Theoctistes et Theophanes sphalmate scribæ positi sint, loco Theophylacti, probabile videtur. De Chersonensibus martyribus agit hodie præter Basilianum, ubi secundo referuntur, etiam Synaxarium Callipolitanum. — Utrum pro *Dionis* legendum sit *Dionysii*, manet incertum.

S. Dion.

DIES IX.

Ex Ostromirano. Ex variis.

SS. QUADRAGINTA MARTYRUM SEBASTÆ (*Mst. Arc. Supr. Tern. Rem. Rum. Hor. Kal. Prol. etc. cum Bas. Neap. Sirm. Maz. Crypt. Med. CP. Hier. GP. Msq. Coisl. etc.*).

S. Urpasiani (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Cæsarii, fratris S. Gregorii Nazianzeni (*Kal. Pr. Chil. (Mg.*). S. Tarasii (*Prol. Verš. Men. cum Mg.*). S. Dionysii, mart. Corinthi (*Prol.*).

† Pauli, ep. Pelusiadis (*Md. Mg.*). † Gregorii, fratris S. Basilii (*Itg.*). † MM quatuor, patris, matris et duorum filiorum (*Mg.*).

OBSERVANDA.

MM. Sebasteni.

Licet Ostromiranus codex illustres martyres Sebastæ recolat non indicata celebritatis die, eos tamen hodiernæ affigendos esse suasit unanimis cæterorum codicum consensus. Inter quos principem locum obtinet Kalendarium Ternobiense, quadraginta athletarum nomina non sine quodam fastu referens. Sunt autem sequentia : Cyrion, Candidus, Domnus, Severianus, Eutychius, Cyrinus, Theodulus, Bebianus, Aggeas, Hesychius, Sacerdon, Uallus, Priscus, Chodion, Ennoicus, Meliton, Eliades, Alexander, Heraclius, Egdicus, Joannes, Philoxtimon, Falavius, Xanthius, Valerius, Nicolaus, Athanasius, Theophilus, Lysimachus, Gais, Claudius, Smaragdus, Sisinnius, Leonidas, Aëtius, Acacius, Dometianus, Gorgonius et Julianus *capdelarius* (lege cubicularius). *Qui omnes*, pergitur in eodem codice, *unanimiter martyrium passi sunt, in civitate Sebastena, regnante Licinio, sub Agricola præfecto et Lycia duce.* Prolixæ annuntiationis rationem suggerit ecclesia nomini SS. MM. Ternobi dicata, in qua solemniori cultu celebrabantur. — De S. Urpasiano tractatur in Actis SS. ad 13 Martii, pag. 259, quæ hic indigitasse sufficiet. — S. Tarasii, aiunt Menæa, meminit Prologus, quin addat quisnam fuerit ille sanctus; in Menologio enim legitur simpliciter, ad 25 Februarii, esse quemdam sanctum Tarasium nomine, et nil plus. — Dionysius discipulus erat S. Condrati, gladio peremptus. — Hodie recolitur depositio S. Gregorio Nyssæ in Martyrologio Italo-Græcorum, qui eum, pro more, inter monachos ordinis S. Basilii collocant.

S. Urpasianus. *S. Tarasius.* *S. Dionysius.* *S. Gregorius.*

DIES X.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Condrati, mart. et soc. Corinthi (*Mst. Supr. Tern. et alii*), nimirum Cypriani, Dionysii, Anectis, Pauli, Crescentis et aliorum (*Men. Pr. Hor. Kal. cum Sirl. Bas. Sirm. Chiffl. Maz. Med. (Mg. Hier. GP. Pg. Msq. Flor. Vind.*). SS. MM. Condrati Nicomediæ, Satorini, Victorini et aliorum (*Men. Kal.*). Venerabilis Anastasiæ, patriciæ (*Men. Prol. Kal.*). S. Pionii, mart. (*Prol. Men.*). Sanctæ matris nostræ Anastasiæ (*Prol. cum Mg.*). Memoria S. Deiparæ, in cujus honorem dicitur acathistum (*Prol.*).

† Dionysii, mart. socii Condrati (*Bas.*). † Marciani, mart. (*Men.*). † Poplii, ep. et mart. *Neap.*). [Michaelis Maurudæ (*Synax.*)].

OBSERVANDA.

Dies XI et XII Martii.

OBSERVANDA.

S. Condratus mr Corinthi. Priori martyrum turmæ adduntur, præter eos, quos supra nominavimus, etiam sequentes : Dionysius, Victorinus, Victor, Nicephorus, Claudius, Diodorus, Serapio et Papias, de quibus dictum est ad 31 Januarii ; his addendi Leonidas, et septem mulieres : Chariessa, Nunechia, Basilissa, Nica, Calissa, Gallina, Theodora, quorum omnium peculiaris commemoratio fiet ad 16 Aprilis. — *S. Pionius.* De S. Pionio opportunius agetur ad diem sequentem. Auctor est Vitæ S. Polycarpi, ep. Smyrnensis et martyris, quam legere licet in Menologio Slavico, ubi etiam expresse monemur ab editore mosquensi, S. Pionii memoriam agi hoc die. Verum id pro recentiori usu. Nam in antiquioribus Kalendariis nomen S. Pionii inscriptum est die XI aut XII Martii. Quorum ultimus est ejus proprius; hoc enim die certamen suum complevit martyr fortissimus, uti rectissime fert codex Supraslìensis, sæculi XIV, a clar. Fr. Miklosich typis vulgatus. Die quoque XI in antiquis fastis inscriptum esse testantur Menologium Basilii, Kalendarium Neapolitanum et alii quamplurimi optimæ notæ. Cur itaque præsens dies præplacuerit auctori Prologi, non assequor; synaxarium enim, in quo et fabula de igne tartareo qui in Sicilia, e monte Ætna scilicet, procederet, depromptum est ex Menologio imperatoris Basilii; at dies 10 ex proprio ingenio auctoris Russi, ut videtur, adscripta. Plura habes die sequenti. — *Michael Maurudas.* Michael Maurudas, a Turcis Thessalonicæ crematus fuit anno 1544.

DIES XI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Sophronii, episc. Hierosolymitani (*Mst. Tern. Prol. Kal. Men. et cæt. cum Sirl. Bas. Med. Bas. Sirm. Maz. Mg. Hier. GP. Pg. Msq. Flor.*). S. Pionii, mart. (*Men. Rum. Kal. cum Sirl. Bas. Med. Sirm. Maz. Neap. Mg.*). Translatio reliquiarum S. Epimachi, mart. CPolim. (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*).

† Euthymii, archiep. Novgorodensis (*Prol. Kal.*). † Georgii theophori et thaum. (*Mg. Med.*). † MM. Abdæ, ep., Benjamin, diac. et soc. (*Chiffl.*). † Constantini Judæi (*Laur.*). MM. Trophimi et Thali (*Sirl. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Sophronius. In Ternob. : *S. Sophronii, episcopi*; in Mst. additur : *Hierosolymitani*. In Paris. I : *S. Sophronii*. Nuspiam præfert titulum *monachi*, sed episcopus ab aliis, ab aliis patriarcha passim vocatur; hæc adnotanda erant ob dicta initio mensis de Sophronio *monacho*, quem habet illo die Kalendarium Neapolitanum. — *S. Pionius.* De S. Pionio quædam attigimus pridie, et iterum agemus die sequenti. Unum tantummodo adnotabimus, nimirum pene omnes consentire in assignando hoc die, non quod sit S. Pionio emortualis, sed quia in 12 Martii, ejus martyrio sacrum, incidit festum S. Gregorii, Papæ Romani, quem solemniore cultu prosequuntur Græci et præsertim Slavi. Recte igitur in Rum. præscribitur nota *Memoriæ*. Quod vero vocetur episcopus (*Sviatitel*), quum simplex presbyter fuerit, id condonandum synaxaristæ, alioquin optimo, de sancto, qui Smyrnæ sæculo tertio certavit, post mille annos Novgorodiæ agenti. Martyrii socios habuit Pionius Asclepiadem, Macedonium, Linum, presbyterum, et Sabinum. — *Relatio Epimachi.* In quodam codice notatur hodie relatio *Callimacti* CPolim, ubi procul dubio Callimachus vitiose positus est pro Epimacho. S. Callimachi festum agitur 31 Octobris. — *S. Georgius mart.* In Menæis Græcis additur : τοῦ ἐν τῷ ἱππίῳ λεγομένου, τοῦ νεοφανοῦς. — *S. Constantinus Judæus.* Constantini Acta græce in cod. Laurent. bibl., ipsi Fabricio adaucto ignota. Cfr Bandini, p. 712, n. 18.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Euthymius Novgorodensis. Vixit Euthymius II, archipræsul Novgorodensis, tempore Concilii Florentini. Natus est Novgorodiæ, ibique pie educatus a parentibus, Michea et Anna, dum adhuc infantulus esset, Beatæ Virgini oblatus est. Cum annum decimum quintum attigisset, monasticum habitum accepit ab hegumeno monasterii Viažicensis, Pœmene, eoque duce et magistro in virtutibus adeo profecit, ut mox a S. Simone in palatium archiepiscopale fuerit assumptus. Mortuo præsule, initio quidem in monasterio Salvatoris Hutynensi degit, tum vero fratribus monasterii in monte Lisicino præfuit, usque ad annum 1430, quo e cella ad cathedram transivit, a morte Euthymii I vacuam. Verumtamen nonnisi quatuor annis post peractam electionem fuit ordinatus. Smolensci a Gerasimo Metropolita. Episcopus gregi suo summa diligentia invigilavit, cultusque ecclesiastici decori consuluit. Monasterium Viažicense, in quo primitias vitæ monasticæ Deo obtulerat, ampliavit et priori ecclesiæ S. Nicolai e solo refectæ, alteram addidit nomine S. Joanni Evangelistæ dicatam, quem in sacro fonte nactus fuerat patronum.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag. pag. 107. 3) Hist. hier. Russ., I, 74.

DIES XII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Theophanis, Sigrianensis, confessoris (*Mst. Tern. et cæteri cum Bas. Hier. GP. Flor. Msq. Pg. Vind. Sirm. Maz. Med. Dom. Mg.*). S. Sabini (*Rum.*). S. Gregorii Dialogi, papæ Romani (*Men. Prol. Eph. Leop. Kal. Hor. cum Neap. Sirm. Maz. Bas. Med. Sirl. Mg. Itg.*). S. Phinees, justi (*Prol. Kal. cum Mg.*). Passio S. Pionii, presbyteri in urbe Smyrnensi (*Suprasl.*). S. Cyrilli, Hierosolymitani (*Leop. Kal. Hor. cum Mg.*). Festum iconis B. Mariæ Lyddensis seu Romanæ.

† Martyrum novem qui igne perierunt (*Chiffl.*). † Martyrum qui a militibus perempti sunt (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Theophanes Sigrianensis. In Menæis Græcis excusis et in Menologio imperatoris Basilii additur : *in magno campo jacentis.* — In hoc eodem Menologio et in Suprasliensi refertur *S. Sabinus.* S. Sabinus, martyr Ægyptius, ad diem sequentem; aliunde constat inter socios S. Pionii martyris, de quo modo, exstitisse etiam Sabinum; de utronam agatur in cod. Rumiantsoviano, non *S. Pionius.* mihi liquet. — Notatu dignissima est lectio codicis Suprasliensis, his verbis concepta : *Passio sancti Pionnii* (lege Pionii) *presbyteri in urbe Smyrnensi;* abludit namque a cæteris omnibus, quotquot vidi menologis, et, quod caput est, verum diem obitus sola consignatum exhibet, dum alii 10, alii 11 diem assignent. Quam vero celebre fuerit olim martyrium S. Pionii, vel ex eo apparet, quod in Menologio Basilii præter titulum hieromartyris etiam primum locum obtinuerit, postposito patriarcha Hierosolymitano, S. Sophronio, a quo deinceps omnino evictus est. — Inter tot *S. Gregorius Dialogus.* sanctos ordini S. Basilii Magni adscriptos Magnum quoque Gregorium Pontificem Romanum recensendum esse contendit Martyrologium Basilianorum Italo-Græcum. Non uno die refertur ubique: in Menologio Basilii, quod sequuntur Slavonica Kalendaria, commemoratur hoc die; at sequenti prodit in cod. Suprasliensi et Leopolitano. Ad hæc, vulgo nuncupatur *Dialogus*, utpote Dialogorum auctor, ex quo eximium illud volumen græcitate donavit Zacharias papa; quod agnomen ab imperitis Gregorio II pariter tribui solet. *In confingendis istius modi agnomentis*, verba sunt Mazochii, *mire in liturgicis libris luxuriant Græcorum ingenia, ut vix ullus sit sanctus, quin διακριτικῷ aliquo cognomine ab aliis homonymis distinguatur* (tom. I, pag. 83).

DIES XIII.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. Reditus reliquiarum S. Nicephori, patr. CPtani (*Mst. Par. I et alii quam plurimi cum Sirm. Chiffl. Med. Dom. Mg. Hier. Vind. GP. Pg. Msq. Itg.*). S. Alexandri, martyris (*Men. Prol. Rum. Kal. cum Bas. Maz. Sirm.*). S. Christinæ, mart. in Perside (*Kal. Prol. cum Neap. Chiffl. Sirl. Mg.*). S. Sabini, mart. (*Supr. Prol. Kal. Tern. cum Chiffl. Sirl. Mg.*). SS. MM. Africani, Publii, Terentii (*Kal. Prol. cum Sirl. Mg. Hier. Chiffl. Vind. Flor.*). S. Anini, thaumat. (*Prol. Kal.*).

† Abibi, mart. (*Mg.*). † Urpasiani, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Nicephorus. Teste Prologo, festum S. Nicephori agitur CPoli in ecclesia SS. Apostolorum. — In eo referendo consentiunt satis codices; non ita est ubi agitur *S. Alexander.* de SS. Alexandro et Sabino; uterque refertur *S. Sabinus.* hodie in Menol. Basilii. Præterea Sabinus adest in Ternob., Suprasliensi et Hierosolymitano. Apud Sirletum et in Kalendario Mosq. adduntur socii Africanus, Publius et Terentius, quos omnes omittit Veršinski, et quidem recte; simul cum S. Sabino, de quo agit die 16 ejusdem mensis. — *S. Aninus.* S. Aninus a variis vario die refertur. In cod. Suprasliensi prodit die 16, apud Veršinskium, seu potius in Menæis Slavicis, die 18, in Prologo et Kal. Mosq. hodie et iterum die 18; quæ variationes in Kalendariis frequentissimæ sunt. — Martyr *S. Abibus, mart.* Hermopolitanus, quem Men. Græca excusa tradunt lapidibus obrutum et in flumen projectum (Cfr Acta SS., Mart., t. II, pag. 458), diversus est ab altero Abibo, monacho in Ægypto, cujus mentio fit æque ac S. Apollinis ad diem XXII Octobris; ut facile persuadebunt Acta SS., t. VIII Oct., pag. 175 et seq.

DIES XIV.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Alexandri, mart. Pydnæ in Macedonia (*Mst. Supr. Par. I. Tern. Hor. Hung. et alii multi cum Bas. Maz. Sirl. Mg. Chiffl. Med. Vind. Mosq. Nan.*). S. Benedicti abbatis Romani (*Mst. Rum. Ass. Ostrog. Prol. Euch. serb. Kal. Hor. et alii cum Hier. GP. Nan. Med. Sirm. Maz. Chiffl. Mg. Sirl. Pg.*). S. Euschemonis, ep. Lampsaceni (*Rum. Kal. Prol. cum Bas. Maz. Chiffl. Med. Mg.*). Apparitio imaginis B. M. Virginis Kostromensis, dictæ Theodoricæ (*Prol. Kal.*). Theognosti, metr. Kioviensis (*Prol. Kal.*).

† MM. Satyri, Saturnini, Reucati, Perpetuæ et Felicitatis (*Bas. Sirm.*). † Joannis in Rufinianis (*Hier.*). † Pionii, hieromart. (*Hier.*). † Cyrilli et Methodii, episcoporum, in Moravia (*Itg.*). † Infantis, socii S. Convuldii (*Itg.*). † Euphrasiæ, mart. (*Sirm.*). † Christinæ, mart. in Perside (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Alexander, martyr. *Passio* S. Alexandri recolitur in Mst.; cui addi potest Suprasliensis, quamvis in codice excuso non expressa sit martyrii dies. *Pidmæ* pro *Pydnæ* minutiæ sunt. — Crassior error irrepsit in Cod. *S. Benedictus.* Hieros., in quo S. Benedictus nuncupatur *episcopus Romæ*, quemadmodum et in Naniano, ad diem proxime sequentem. Nec illud est prætereundum, sanctissimi hujus monachorum occidentalium parentis memoriam bis recoli in Mst., 14 et 21 Martii; quod magnam viri famam etiam in Oriente viguisse commonstrat. — Non uno die SS. Cyril*SS. Cyrillus et Methodius.*lum et Methodium coli apud Slavicas gentes adnotavimus alibi; utrumque episcopali dignitate fuisse ornatos, tenent auctores bene multi; at institutum S. Basilii professos nusquam hactenus legi præterquam apud Stridowskium aut similis auctoritatis scriptores. Ad hæc, in solo Martyrologio Italo-Græcorum commemorantur hoc die, et quidem his verbis : *In Moravia sanctorum episcoporum Cyrilli et Methodii, Ordinis S. Basilii, qui multas illarum regionum gentes cum earum regibus ad fidem Christi perduxerunt.* Plura forent hic adnotanda, ni obstaret scopus mihi præfixus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Dies XV et XVI Martii. *Imaginis B. Mariæ Virginis Kostromensis, seu Theodoricæ apparitio.*

Iconem piam anno 1239 reperiisse traditur Basilius, dux Galicii et Kostromæ, cognomento Kvašnia. Dum nempe quadam die (erat autem XVI Augusti) venationi vacaret, non procul ab urbe imaginem beatæ Mariæ Virginis offendit, de arbore suspensam. Quæ imago cum nequaquam posset ab illo apprehendi, quippe quæ superius semper ascenderet, in manus presbyteri, qui eam apprehendere a principe jussus fuerat, ultro se demisit, et in ecclesiam cathedralem S. Theodori Stratilati ingenti populi concursu delata est; unde et *Theodoricæ* cognomen accepit. Asservatur nunc iterum in ecclesia Assumptionis, in quam olim e cathedrali æde fuerat translata. In ipso autem apparitionis loco ecclesiam et monasterium erigi curavit Basilius, magnisque prædiis et latifundiis dotavit. Porro licet miraculosa hæc imago apparuerit die 16 Augusti, translatus tamen est cultus ad 14 Martii, quod hac die, anno 1613, Michael Romanovius, dynastarum nunc in Russia imperantium protoparens, monasterium S. Hypatii Kostromense, ubi delitescebat, jamjam cum palatio commutaturus, a matre sua Martha coram prædicta imagine ultimam acceperit benedictionem.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Karamsin, t. IV, not. 38. 3) Macarius, Hist. Eccl., III, pag. 266, not. 103. 4) Menolog. Verš. ad h. d. 5) Gloria SS. V. Mariæ, part. 3. sect. 2, pag. 5 et seqq.

Theognostus Kioviensis.

Theognostus, Græcia oriundus, S. Petri in sede metropolitana successor ab anno 1328, rexit Ecclesiam non minori zelo, licet impari fortuna. Cum enim apud magnum Tartarorum chanum Tšanibegum fuisset accusatus, quasi ingentem auri et argenti copiam sibi a clero exigeret solvendam, ipse vero tributa chano solvere detrectaret, multa a Tartaris eo usque passus est, donec magno pretio soluto licentiam obtinuerit abeundi. In Russiam redux, (rediit autem salvis Ecclesiæ immunitatibus), gregem suum per alios decem annos pascere perrexit, Deo, qui læta tristibus miscere assolet, aspirante. Nempe idem ille Olgerdus, magnus dux Lithuaniæ, qui olim christiani nominis odio aulicos suos Antonium, Joannem et Eustathium martyrio affecerat, postmodum ad resipiscentiam venit, et suadente imprimis Juliania Tverensi, conjuge sua, fidem christianam professus, tum Ruthenos, tum Latinos in urbem Vilnam, Lithuaniæ caput, admisit, et plurima templa pro utroque ritu ædificavit. Tandem virtutibus et annis dives ad summum animarum pastorem abiit præsul anno 1353, die 14 martii, cum sedisset annos triginta quinque, in ecclesia cathedrali juxta sanctum decessorem suum tumulatus.

Cfr 1) Prolog., Menæa et Menol. Verš. ad h. d. 2) Specimen Eccl. Ruth., pag. 119. 3) Dict. hag. pag. 272. 4) Dict. script. Eccles. II, 280 et 281. 5) Philaret., Hist. Eccl. Russ., II, 10, 18, 82-84, 80 91 et passim.

DIES XV.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

SS. duorum Alexandrorum et duorum Dionysiorum, Agapii, Timolai, Romili, Paisii seu Publii (*Mst. Rum. Hor. Kal. Prol. Supr. Men. cum Sirl. Bas. Med. Msq.*). S. Papiæ, mart. (*Chil. Ps. glos.*). S. Bucoli (*Pp.*). S. Thalassii, mart. (*Supr.*). S. Alexandri, presb. Sidæ (*Men. Kal. Prol.*). S. Nicandri, Ægyptii, mart. (*Men. Kal. Prol. cum Sirl. Bas. Maz. Med. Chiffl. Mg.*). S. Benedicti, abbatis (*Par I, Ternob. cum Nan.*).

† Jacobi, confes. (*GP.*). † Alexandri, mart. Pydnæ (*Hier.*). † Pionii, mart. (*Vind. Nan.*). † Olympi et Rodionis (*Pg.*). † Joannis in Rufinianis (*Bas. Taur. Nan. Mosq.*). † Nicodemi (*Neap.*). † Zachariæ, papæ (*Itg.*). † Menigni Fullonis, mart. (*Sirl. Chiffl. Maz.*). † Aristobuli, apost. et ep. in Britannia (*Sirm. Maz. Sirl. Med.*).

OBSERVANDA.

S. Paisius. In Mst. perperam scribitur : *Plisii;* qui error reperitur etiam in Chiffl. et Med.; in aliis : *Publius.* Primo loco citatur Agapius. In Cod. Msq. legitur solus Agapius cum Joanne, probabiliter qui in Rufinianis. — *S. Papias.* Papiam alii referunt die XVI, putantque esse eumdem cum Papia, martyre, qui celebrabatur die 14 Sept.; unde propter festum Exaltationis translatus fuerit ad 16 Martii, quemadmodum J. Chrysostomus ob eamdem rationem remissus est ad 13 Novembris. — Codicem Ternobiensem et Parisiensem I mire inter se convenire perspectum erit cuique qui alterum cum altero conferre voluerit ac componere. *S. Benedictus, abbas.* Cujus concordiæ argumento sit hodierna in utriusque codice commemoratio S. Benedicti, quam in nullo alio Slavico Kalendario legi consignatam. Utrique consonat Nanianus, ubi *episcopus Romæ* vocatus est modo prorsus singulari et inaudito. In Flor. fit commemoratio *terræ motus;* de quo alii ad diem 17.

DIES XVI.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

S. Papæ, mart. (*Mst. Tern. Siš. Cap. Ps. gloss. Kal. Hor. cum Sirl. Bas. Sirm. Chiffl. Dom. Maz. Mg. Med.*). SS. Trophimi et Thalli (*Par. Tern. Men. Kal. Prol. cum Bas. Med. Maz. Dom. Nan. Hier. Vind.*). S. Juliani (*Rum. Kal. Hor. cum Sirl. Sirm. Bas. Mg.*). S. Romani, mart. (*Rum. cum Bas. Med. Pg.*) S. Aristobuli, ep. Britanniæ, unius ex 70 discipulis (*Rum. Men. Prol. Kal. cum Bas.*

Bas. Chiffl. Med.). S. Anini thaum. (*Supr. Menol. cum Chiffl. Mg.*). S. Sabini, mart. (*Chil. Og. Pp. Men. Euch. Serb. Prol. Hor. Kal. cum GP. Pg. Sirl. Maz. Mg.*). S. Alexandri, papæ romani (*Kal. Hor. cum Bas. Med. Maz. Mg. Dom.*). Serapionis, archiep. Novgorodensis (*Prol. Kal.*).

† Joannis in Rufinianis (*Mg. Med.*). † Menigni seu Benigni, mart. in Pario (*Med. Bas. Pg.*). † Euphrasiæ, mart. (*Bas. Med. Dom. Maz.*). † Decem MM. in Phœnicia (*Mg.*). † Theophanis, confes. (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Papas. S. Papas, mart. idem ac Papias, de quo supra, relatus est in Men. Basilii primo loco. Julianus et Menignus cum Romano referuntur in eodem Basiliano; sicuti et Trophimus et Thallus.—*S. Sabinus.* S. Sabinum quem refert jam Kalendarium Callipolitanum, dedimus supra die XIII. — Apud Sirl. et alios *S. Aristobulus.* Aristobulus inscriptus est pridie. — *S. Julianus.* S. Julianum, seorsim a S. Romano, ponit Bas. et Kal. Mosq.; Veršinskius omisit utrumque, æque ac S. Alexandrum, Romanum Pontificem, qui tempore Adriani passus est, teste Kalendario Mosquensi, an. 1818. — *S. Aninus.* Hodie adest Aninus etiam in Mart. Rom. V. Acta SS. 16 Mart. p. 431; Boissonadii Anecdota Græca, t. II, p. 409. — *S. Theophanes.* S. Theophanis natale commemoratur XII Martii, unde huc translatus est. In Kal. citatis supra, *S. Menignus.* S. Menignus refertur una cum S. Romano.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Serapio Novgorodensis. Patria fuit Serapioni vicus quidam Pehorna, viginti chiliometra a Mosqua distans; parentes vero christiani homines et pii. A quibus ad litteras addiscendas mature traditus, dein ad matrimonium contra vota contrahendum impulsus est : tenebatur enim monasticæ vitæ desiderio. Mox ad presbyteratum evehitur jam conjugatus (quemadmodum mos, in orientali Ecclesia, a synodo Trullana perperam invalescere cœpit). Mortua uxore, cui unum tantum annum convixit, in monasterium Dubenense abiit, ac paulo post a fratribus monasterii Radoneżensis salutatur hegumenus, anno 1493. Demum anno 1506 Ecclesiæ Novgorodensi præficitur a Basilio, magno duce. Quia autem vir erat probatissimæ virtutis, etiam miraculorum testimonio firmatæ, ideo non persecutiones ei defuerunt, non cruces. Notum est dissidium quod inter eum et Josephum, hegumenum Volocensem, intercessit, malorum omnium origo. Cum nempe Josephus cœnobium suum magno duci et metropolitæ Mosquensi propria auctoritate subdidisset, ipse propterea excommunicationi subditus est a Serapione, cujus juridictionem læserat. Serapionem hac occasione de sede movit metropolita Simon et interdicto subjecit; Basilius vero magnus dux in monasterium Andronicianum Mosquæ includi jussit, ac dein in Lauram S. Sergii transferri, ubi reliquum ærumnosæ vitæ suæ mansit præsul. Tandem morti proximus, magnum ascetarum schema induit, meritisque dives, ex hac valle miseriarum recessit anno 1516, die 16 Martii. Corpus ejus elevarunt eodem quo obiit anno, die 7 Aprilis, qua ideo colitur secundo. Exstat epistola ejus ad Simonem metropolitam, in qua sese recte et ad normam canonum Ecclesiæ egisse contra Josephum, alioquin jurisdictioni suæ subditum, abunde probat.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Philar., Prospectus, nº 121 et pag. 125. 3) Dict. hag. pag. 241. 4) Hist. hier. Russ., t. I, pag. 76. 5) Menol. Verš. ad h. d. 6) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d.

DIES XVII.

Ostromiranum. S. Alexii, hominis Dei (*Mst. Rum. Tern. Par. I, Prol. Hor. Og. Siš. Chil. et cæteri cum Hier. GP. Vind. Msq. Nan. Flor. Med. Sirm. Chiffl. Maz. Mg.*). Commemoratio terræ motus (*Mst. Siš. Chil. Prol. cum Med. Nan.*).

Ex variis. Resurrectio Lazari, amici Christi (*Mst. Rum. Ternob. Siš. Chil. cum Hier. Nan.*). S. Marini, martyris (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Chiffl.*). Macarii, hegum. Kolazinensis (*Prol. Kal. Men.*).

† Simeonis Bar-Saboë, ep. in Perside (*Mg.*). † Pauli, mart. pro cultu imaginum occisi (*Sirl. Chiffl. Mg.*). † Theocteristi, confes. (*Sirl. Chiffl. Mg.*). † Passio Onesimi, episc. (*Neap.*). † Joannis in Rufinianis (*Chiffl.*). † Martyrum in Phœnicia (*Chiffl.*). † Romani, mart. (*Chiffl.*). † Alexandri, papæ (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Alexius. S. Alexium, hominem Dei, celebrant hodie in Fastis sui Slavi, præeunte Menologio Basilii; in quo tantum abest ut sileatur hodie, quemadmodum scripsit Falconius, ut etiam primum locum obtineat, postposito S. Marino. In Menologio et Prologo Slavonico fuse narratur Vita sancti hujus viri, utpote quam in deliciis habeat gens illa, insolitarum rerum et quæ præter consuetum morem fiunt valde curiosa. Et quidem duplex Vita inseritur in Prologo, brevis altera, altera prolixior, et ab ea quæ in Menologio legitur diversa. Præter luculenta ista synaxaria habetur in Menæis officium proprium cum canone, quem sæculo nono condidit Josephus hymnographus. Utrum autem a Joanne Calybita distinctus sit S. Alexius, non hujus instituti est examinare. Certe in Fastis Slavicis apprime distinguitur uterque, quod indicasse in præsentiarum sufficiet. Apud Latinos celebratur S. Alexius 17 Julii. — *Terræ motus.* Juxta Menæa et Prol. accidit iste terræ motus regnante Constantino. — *S. Simeon.* Simeon Bar-Saboë erat episc. in Perside, de cujus gestis adeantur Acta SS. ad 20 Oct., p. 841. — *S. Paulus.* S. Paulus, mart. in Creta, refertur in Men. Græcis Sirleti ad hanc diem, et memoratur in Actis S. Stephani Junioris, martyris, cujus festum fit 28 Nov; et etiam in Actis S. Andreæ in Crisi, quæ habentur in Actis SS. Oct., t. VIII, p. 127. Distinguendus a S. Paulo Juniore, etiam martyre CPoli, de quo die VIII Julii. — *S. Theocteristus.* Theocteristus CPoli pro iconibus passus est sub Copronymo simul cum S. Paulo et quinque aliis, de quibus omnibus egregie tractat R. P. Carpentier in commentario prævio ad Vitam S. Andreæ in Crisi, Oct., t. VIII, p. 127 et seq.; adeantur insuper Acta SS. Mart.,

Dies XVIII Martii. S. Onesimus.

Mart., t. II, p. 609. — In marmore Neap. insculptum est : PONESIMI EPI, quod Mazochius legendum statuit ita : *Passio Onesimi episcopi;* atque evincere conatur intelligendum esse illustrem S. Pauli discipulum et ex servo apostolum ac martyrem, quem Græci cum Puteolano antiquitus jam confundere solebant, uti liquidum fit ex eorum Menologiis, ad 15 Februarii, et confirmatur ex Kalendario Neapolitano, dummodo re vera agatur de *passione* Onesimi apostoli.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Macarius Kolazinus.

Macarius, in vico Gribkovo, nunc Kozino, prope Kašinum urbem, nobili genere natus est, matre Irene, patre Basilio, cognomento Koža. Ubi adolevit, parentibus obtemperaturus, uxorem duxit Helenam, nobilem puellam. Mox vero, tum uxore, tum parentibus orbatus, mundo valedixit, factusque monachus, Deo se totum mancipavit, mutato Matthæi nomine, quod in sacro fonte acceperat. Paulo post, sacerdotio auctus, in solitudinem contendit cum septem aliis sociis; sedeque prope Kašinum fixa, cellas ibidem posuit; unde illustre monasterium Kolazinense mox excrevit. Nomen indidit monasterio loci dominus, Joannes Kolaza, qui initio quidem piis advenis admodum erat adversus, quin imo necem Macarii moliebatur; postea vero, pœnitentia ductus, veniam ad pedes ejus provolutus petiit, nec prædia tantum aliaque bona externa, sed et seipsum servo Dei tradidit, ejusque monasterium ingressus est. Cum igitur hegumenus diu sancteque hegumenatu functus esset Macarius, multasque perpessus a diabolo tentationes, ad aliam vitam migravit anno 1483. Non præsenti duntaxat die colitur, sed etiam 26 Maii, translationis ejus, anno 1521 factæ, anniversaria die. Est autem celeberrimus ex aliis octo concivibus, quos veluti sanctos colunt Russi.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 171. 3) Menolog. Veri. ad h. d.

DIES XVIII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Memoria sancti patris Cyrilli, archiepiscopi et martyris (*Omnes*).

SS. Martyrum Trophimi et Eucarpi seu Eucarpionis (*Prol. Kal. cum Chiffl. Sirl. Mg.*). S. Anini, erem. et thaumaturgi (*Men. Prol. Kal. cum Sirm. Dom.*). SS. MM. Alexandræ, Claudiæ, Euphrasiæ et aliarum (*Horol. Euch. cum Bas.*).

† Mariæ, sororis S. Lazari (*Mg. Chiffl.*). † Decies mille martyrum Nicomediæ (*Sirl. Chiffl. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Cyrillus Hierosolym.

Lectio codicis Ostromirani illud singulare habet, quod præter archiepiscopi titulum etiam martyris agnomen tribuat S. Cyrillo Hierosolymitano; qui licet vere martyr fuisse nequeat dici, tamen aliqua ratione potest appellari propter ea quæ ab Arianis perpessus fuit. Aliam viam inire mavult Cl. Nevostrujev, qui sequentem adnotationem subjunxit : *In Ostromirano*, ait, *additur in fine :* H MKA (et martyris); *id intelligi debet de majore numero martyrum qui in protypo fuerat signo aliquo expressus, at quem omisit Kalendarii Ostromirani concinnator, extrema inscriptionis parte servata.* At pace viri eruditissimi dicam, non tanti momenti esse hanc rationem, ut propterea genuina codicis lectio sit deserenda, quæ et per se plana est et argumentis satis idoneis posset facile defendi. Similiter parum convenit titulus *patriarchæ*, quo idem sanctus episcopus ornatur in typico S. Sabæ; nondum enim eo tempore Hierosolymitani antistites *patriarchæ* inscribebantur, sed Cyrilli successor, Joannes, primus omnium *patriarchæ* titulo donatus est. Rectius in Mst. Rum. et Tern. inscribitur *episcopus;* in Sišat. Chil. Menol. Prol. Men. Hor. aliisque recentioris ævi audit *archiepiscopus*. In Italo-Græco Martyrologio accensetur insuper ordini S. Basilii Magni; an jure, judicent alii. Ad hæc, in Mst. et Rum. recolitur tantummodo *memoria* sancti antistitis; marmor Neapolitanum insculptum habet *Natale*; in Menæis vero Græcis excusis præsens dies dicitur fuisse Cyrillo emortualis. Sic enim fert versiculus synaxario præmissus : *Octava decima mortis rapit hora Cyrillum.* Quam in rem observat Mazochius, *solenne esse Ephemeridibus Græcis*, unde versiculus desumptus est, *eos dies, quibus celebre aliquod festum a Græcis affigitur*, pro emortualibus venditare (pag. 98). Nec multum juvat Ephemerides marmor Neapolitanum; in quo *natalis* nota festum quodlibet sive depositionis, sive passionis, sive translationis quotannis recurrens promiscue significat. De S. Cyrillo silet codex Suprasliensis, hac parte mancus. — In eodem codice exstat Vita S. Anini thaumaturgi, rebus vere stupendis referta, atque antiquis Bollandianis ignota; encomium enim quod ex Menæis Græcis a Radero exscriptum protulerunt, longe brevius est quam Suprasliense a clar. Fr. Miklosičio vulgatum. Idem dicatur de Synaxario Slavonico Menologii Mosquensis, quod ex eodem fonte, quo Raderianum, aut forsan ab ipsomet Radero, haustum est. Jamvero, quum in Vita S. Anini multus sit sermo de leonibus, (duos namque ad obsequia sua habuisse perhibetur), in mentem subit durior censura Mazochii, simili in materia hæc pronuntiantis : *Illud verius est*, ait, *consuevisse antiquos sylvicolis sanctis* (qualis erat Aninus noster) *leonem juxta adnectere ad genus vitæ ab iis actum commonstrandum.* (Tom. I, pag. 85, in ipso fine.) Cl. Nevostrujev asserit agi hodie de S. Anino in Suprasl.; dubito an recte. — De S. Alexandra melius agendum erit die sequenti. In Basiliano commemorantur septem mulieres generatim, nullius nomine indicato. — Nicomediæ in Bithynia martyrium sustinuerunt tum decem millia athletarum, quos ultimo loco retulimus, tum SS. Trophimus et Eucarpius, Græcis Eucarpion. His duobus adjiciuntur in Menæis Græcis socii, sed quinam sint illi, non indicatur. S. Trophimus redibit 22 hujus mensis.

S. Aninus. *S. Alexandra et soc.* *S. Trophimus et soc.*

DIES XIX.

DIES XIX.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Agapii, mart. et soc. (*Mst.*). SS. Chrysanthi et Dariæ et soc. (*Tern. Par. Siš. Chil. Og. Cap. Kal. Prol. Hor. Men. et recentiores omnes cum Neap. Sirl. Clar. Maz. Vind. Med. Hier. GP. Pg. Flor.*). SS. Patrum occisorum in monasterio S. Sabæ (*Rum. cum Bas. Maz.*). S. Thomæ, patr. CPolitani (*Rum. Hor. Leop. cum Med.*). S. Pauli, persimplicis (*Suprasl.*). S. Pancharii, mart. (*Prol. Kal. cum Sirl. Mg.*). S. Claudii tribuni, mart. (*Prol. cum Sirl. Mg.*). [Demetrii, a Turcis occisi (*Synax.*)]. S. Hilariæ, uxoris Claudii, Jasonis et Mauri, filiorum ejus (*Sirl. Mg.*). † Anini, thaumat. (*Med. Taur.*). † MM. Diodori et Mariani (*Sirl. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Agapius. S. Agapium cum sociis septem Puplio seu Paisio, Romulo seu Romilo, Timolao, duobus Alexandris et duobis Dionysiis retulimus 15 hujus; hodie secundo referuntur in Cod. Mstislavico, licet nominetur solus Agapius; tandem die 24 tertio commemorantur tum in Menæis excusis tum in marmore Neapolitano. Optimas adnotationes de hoc manipulo reperies apud Assemanum, ad 15 Martii, quo eorum martyrium completum est et solemniter celebratur a Græcis, dum Latinis præplacuit dies 24. Nota *passionis*, quæ in Mst. præscribitur S. Agapio, ex dictis modo minus recte posita est; eamdem enim jam præfixam vidimus diei 15, qui vere obitualis fuit S. Agapio. — Simile quid exhiberi putavit cl. Mazochius *SS. Chrysanthus et Daria.* in Kalendario Neapolitano, in SS. Chrysantho et Daria, qui in eo bis commemorantur, die præsenti et xxv Octobris, præscripta utrique diei nota *passionis*. Scilicet, quum dubium esset, quonam die hi duo sancti pro Christo occubuerint, atque ab aliis assignaretur dies præsens, ab aliis vero dies 15 Octobris, idcirco *marmor Neapolitanum utrique obsecundat.* Ita Mazochius (tom. I, p. 99). Profecto perurbane. Verum id cum veritate non omnino convenire clamat lapis Neapolitanus; nam, teste illustr. Cardinali A. Mai, qui correctius exemplar hujus Kalendarii edidit, non *Passio*, sed *Natale* præfigitur hodie nominibus Chrysanthi et Dariæ. Utut est de assignanda festivitate SS. Chrysanthi et Dariæ, non abs re erit varias slavicorum codicum lectiones accurate colligere. Porro utrumque sanctum martyrem referunt Fasti Slavici hoc solo, quod sciam, die. Et quidem cod. Ternob., in Bulgaria anno 1272 exaratus, meminit eorum primo loco his verbis: *Sancti martyris Chrysanthi et Dariæ*, postpositis *patribus Sabaitis*. Paris. I, qui cum Ternobiensi fere per omnia convenit, licet brevior sit, similiter facit mentionem *S. Chrysonti*. In Sišatovacensi, serbico, anno 1324 confecto, inscribitur : *SS. martyrum Chrysanthi et Dariæ;* pari modo in Typico Chilandariensi, biblioth. Berolinensis, quod solo decennio recentius est atque priori satis consentiens. Ex quo fonte serbico derivata est eadem aut similis lectio in Synaxarium bibliorum Ostrogensium, in Prologum, Menæa, Horologium Ruthenorum Počajovense aliaque Kalendaria recentiora, quæ longum esset recensere. Dolendum tamen nihil dici de martyrum pare in tradi Ostrom. Mst. Rum. et Suprasliensi, omnium antiquissimis. Atque hæc ex Fastis Slavicis. Quod ad Græcos attinet, pro hodierna festivitate stant kalendaria bene multa optimæque notæ, qualia sunt Neap. Hieros. Morcellii, et Callipolitanum a Scholzio edita, Vindobonense CPoli exaratum, Mediol., Laurentianum, Taurinense, Claromontanum, Mazarinæum, Coislinianum, Chiffletii et Sirleti, ut nihil dicatur de Menæis excusis, de Margunio Cythereo, qui inde sua exscribere assolet, aut de Genebrardo. Fatendum tamen, in nullo ex his codicibus præscribi notam *passionis*, non excepto lapide Neapolitano, in quo, ut dictum est initio, præmittitur non ad 19 Martii, sed tantum ad 25 Octobris. Item : *certamen sanctorum martyrum Chrysanthi et Dariæ* consignatur in Menologio Basilii imperatoris, at non hoc mense, nec ad 25 Octobris, sed ad 17; quo utrumque nomen inscriptum est secundo in Mazarinæo et in Men. Græcis excusis. Utrum in Fastis Slavicis alio die quam præsenti occurrat, nec asserere in præsentiarum valeo, nec negare; rem declarabit index generalis, ad calcem hujus *Anni græco-slavici* adjiciendus. Atque hæc pro instituto meo sufficient; quæ vel eam ob causam non erant prætermittenda, quod hoc ipsomet Actorum volumine illustranda veniunt gesta SS. Chrysanthi et Dariæ. — Quatuor diebus continuis inscriptum *S. Thomas, patr. CP.* est nomen S. Thomæ Patriarchæ CPolitani in Fastis Græco-Slavicis, 19, 20, 21 et 22 hujus. Et quidem hodie legitur in Synaxario Rum., sæculi decimi tertii, primo loco : *Memoria sancti Thomæ patr. CPolitani;* ubi recte prænotata est *memoria*; nam in cod. bibl. Ambrosianæ, signato O num. 148, diserte consignatur *reliquiarum ejus translatio*, ἀνακομιδή. Ita prologus antiquus; recentior vero, Mosquæ excusus, de S. Thoma agit die 21 ; Kalendarium CPolitanum Morcellii die 22; vigesima denique Menologium Basilii. — Qui post S. Pancha- *SS. Claudius et soc.* rium nominati sunt in titulo diei Claudius, Hilaria uxor, Jason et Maurus, filii eorum, Diodorus et Marianus, hi socii fuerunt SS. Chrysanthi et Dariæ; unde novum momentum additur testimoniis supra a me allatis de communissima hac apud Græcos festivitate utriusque. — Recolantur quæ *S. Aninus.* dicta sunt de S. Anino, thaumaturgo, ad diem præcedentem et undecimam. — Inter tot sanctos *Demetrius Tornara.* recentioris creationis, recensetur a synaxarista Nicodemo ad hunc diem Demetrius Tornara, anno 1564 gladio percussus; cujus rei aniversariam memoriam hoc die recolendam statuerunt Græci. Cætera desiderantur.

DIES XX.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Photinæ, mart. et soc. (*Mst. Siš. Hor. Og. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Maz. Sirl.*). [S. Patris Germani (*Mst.*)]. S. Gerasimi (*Ternob. cum Maz. Mg.*). S. Terentii, Africani et Pompeii (*Suprasl.*). S. Nicetæ, archiep. Apolloniadis et confes. (*Rum. Leop. Hor. Kal. cum Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). SS. Patrum Sabaitarum a Saracenis interfectorum (*Par. I. Chil. Euch. Hor. Kal. cum CP.*

DIES XXI MARTII.

GP. Hier. Pg. Vind. Mg. Sirl. Itg.). S. Cyrilli seu Berylli Catanensis (*Pap.*). SS. septem mulierum, Alexandræ, Claudiæ, Euphrasiæ, Matronæ, Julianæ, Euthymiæ et Theodosiæ (*Prol. Kal. cum Taur. Sirm. Mg.*) .S. Arčili, regis Iberiæ et mart. (*Iber.*).

† MM. Archelai, Cyrilli et Photii (*Maz.*). † Sebastiani ducis, Anatolii, Photii, Photidis, Parasceves et Cyriacæ (*Sirl.*). † Iconii, presb. Smyrnensis (*Maz.*) † Emmanuelis, mart. (*Mg.*). † Rodionis, mart. (*Mg.*). † Aquilæ tribuni (*Mg.*). † Lollionis, mart. (*Mg.*). † Thomæ, patr. CPolitani (*Bas.*). † Nicodemi, abbat. in Calabria (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Photina et soc. Apud Sirletum S. Photinæ adjunguntur præter Photium, Photidim, Parascevam et Cyriacam seu Domnicam, etiam Victor et Joseph, quem Ostrog. vocat Josiam. De S. Photina actum supra. — *S. Gerasimus.* Tres omnino dies sunt, S. Gerasimo Jordanico (nam de hoc agitur in Fastis nostris) dicati, quartus Martii, quintus et vigesimus. In Mstisl., tacito Gerasimo, consignatum legitur nomen *Sancti patris Germani*, secundo loco; quod in cæteris Synaxariis Græcis juxta ac Slavicis desideratur. At in Ternob. diserte fit commemoratio *Sancti patris Gerasimi*, quem referunt insuper Menæa Græca sive excusa, sive Sirmondi et Chiffletii manuscripta. Errorem irrepsisse in codicem Mstislavicum crederem libenter, vel eam ob rationem quod S. Gerasimi nulla facta sit ibidem mentio nec ad 4 Martii, quo recoli solet a Græcis, nec ad 5, quo ejus obitum celebrant Latini. Quia tamen magnæ auctoritatis est codex ille et aliunde non omni ex parte certus est error, lectionem genuinam in titulo servare placuit, uncis inclusam. — In Menologio et Kal. *S. Patres Sabaitæ.* Mosquensi Patres Sabaitæ recensentur hi : Joannes, Sergius, Patricius etc. In Par. I annuntiatio est sequens : *S. Sabæ*. Inepta satis. — De *S. Cyrillus Catanensis.* S. Cyrillo Catanensi opportunior locus dicendi erit ad diem sequentem, quo a pluribus refertur. — *S. Alexandra et soc.* S. Alexandra cum sociis martyrii sui venit apud Sirletum die præcedenti; tres priores nominavimus jam ad 18 hujus; quo commemorantur etiam in Menologio imperatorio, sed generatim tacitisque nominibus. Hodie nominatim recensentur omnes septem, non tamen ab omnibus. *Matronam* mutavit Menæorum et Prologi auctor in *Patronam*. — *S. Thomas, patr. CP.* Juxta chronicum Alexandrinum obiit S. Thomas patr. CP. die Martii 20; sepultus 22. Rectissime itaque refertur hoc die in Menol. Basiliano.—Apud Iberos celebratur *S. Arčilus, rex Iberiæ et mart.* memoria sancti Arčili regis et martyris, cujus certamen et gesta illustria ex chronico Djiantirano deprompta tradidit totius Iberiæ primas Bessario, nos vero hic contracta damus ex opere Muravievii. Narratur itaque Arčilum fuisse filium Stephani regis; quo vita functo, Iberiæ regimen suscepisse simul cum fratre suo Miro; at mox, Abkhaziam migrasse, quo Arabum invasiones effugeret. Quum vero nec Anacopi (civitas est Abhazorum, reliquiis S. Simonis Zelotæ apostoli atque imagine S. Deiparæ miraculosæ clara) securi essent, imo a Mirvano Surdo, Arabum duce, ad necem peterentur, arma acceperunt; atque, tribus millibus militum in aciem eductis, hostibus numero longe præstantioribus immensam intulerunt cladem. Mortuo interea fratre Miro, qui lethale in pugna acceperat vulnus, Iberiæ præfuit Arčilus solus, eamque quinquaginta annorum spatio gubernavit adeo feliciter ac sapienter, ut florentissimum vocatum sit ejus regnum ab annalistis Iberis. At extremis regni sui annis, quum Iberiam invasisset Arabum dux Casim, atque igne ferroque florentissimas Kachetiæ et Karthelicæ provincias devastaret; in castra inimicorum ultro sese confert Arčilus, ferocis ducis clementiam pro gentis suæ salute imploraturus. A quo honorifice quidem exceptus est; at quum ad fidem christianam negandam nec blanditiis, nec minis adduci posset, in vincula conjectus atque gladio percussus est 20 Martii anno 781. Sacrum ejus corpus, a familiaribus clam ablatum, atque in montanis honorifice conditum est in ecclesia Notcarensi, quam fundavit ipse. Atque hæc est summa eorum quæ in Vitis sanctorum ex codice Iberico tradidit nobis Bessario metropolita. Cfr 1) Murav. ad hanc diem. 2) Wakhoucht, Description géogr. de la Géorgie, pag. 129 et 333.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Euphrosynus Sinoezerensis. Euphrosynus, nomine Ephræm in baptismo insignitus, dum adhuc junior esset, in monasterium Balaamicum abiit; unde Novgorodiam contendit : ac tandem in Tichvinensi cœnobio tonsuram cum Euphrosyni nomine suscepit. Ad vitam monasticam jam instructus, in solitudinem secessit, sedeque ad lacum cœruleum fixa, unde ei Sino-ezerensis cognomen mansit, cryptam sibi effodit quam annum integrum incoluit. Triennio peracto, cum sociorum numerus paululum accrevisset, monasterium instituit, ecclesiamque posuit Annuntiationis titulo. Demum anno 1612, die 20 Martii, ad aliam vitam migravit, a Polonis, monasterium eo tempore vastantibus, interfectus, postquam magnum schema induerat, monachorum Orientalium more. An colatur alicubi, tacent auctores russi.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 105.

DIES XXI.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Jacobi, ep. et confessoris (*Mst. Rum. Tern. Prol. Kal. Hor. et alii fere omnes cum Bas. Hier. GP. Pg. Vind. Med. Mg. Maz. Nan. Sirl.*). S. Benedicti (*Mst. cum Bas. Neapol.*). S. Isacii Dalmati (*Suprasl.*). S. Berylli seu Cyrilli Catanensis (*Prol. Kal. cum Sirl. Bas. Maz. Chiffl. Mg. Med. Clar.*). S. Thomæ, patr. CP. (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*).

† MM. Philomenis et Domnini (*Sirl. Clar. Maz. Taur.*). † MM. Callinicæ et Basilissæ (*Sirl.*). † Ananii (*Hier. Nan.*). † Artemonis, mart. (*Nan*). † Serapionis Sidonitæ (*Mg.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Jacobus junior. *S. Cyrillus Catanensis.*

In Menol. Basilii S. Jacobus cognominatur Junior. — SS. Cyrillus et Thomas ponuntur hodie etiam in Men. Græcis Chiffletii. In Kal. mosquensi S. Cyrillus, rectius Beryllus, dicitur vixisse primo sæculo, imo, teste Veršinskio, fuisse discipulus S. Petri et primus episcopus Catanensis. In cod. Coislin., signato 223, asseritur discipulus non Petri, sed Pauli apostoli. In Menol. Bas. Sirlet. et Chiffl., item in Martyrol. Romano vocatur Beryllus: quod est germanum ejus nomen; at apud Slavos solemnius nomen Cyrilli. Vidimus autem supra, hoc eodem mense, obvium esse nomen S. Cyrilli *philosophi* cum titulo *Catanensis*; atque probabile est ex hac utriusque sancti proximitate manasse errorem quorumdam fastorum, in quibus S. Cyrillus, Moraviæ Apostolus, perverse nuncupatur Catanensis, imo et Canaonensis, corrupto scilicet nomine Catanæ civitatis. *Sacrosancti martyris* titulo donatur ille a Sirleto; perperam. — Quænam sit ratio, cur hodie commemoretur in Prol. et Menologio S. Thomas patriarcha CP., difficile est dictu. Translatus fuerit ex die præcedenti, quo obiit, aut ex die sequenti quo sepulturam accepit, in gratiam SS. Patrum Sabaitarum aut S. Basilii Ancyrani, quorum hic colitur 22, illi 20 hujus. — Iterato occurrit nobis S. Benedictus, jam 14 Martii celebratus. Utroque die refertur etiam in Fastis Græcis; ex qua duplici patriarchæ sanctissimi commemoratione apparet magnitudo famæ, qua vel apud Orientales fruebatur olim. — SS. Callinica et Basilissa martyres proferuntur a solo Sirleto; ab aliis tum die 22, tum 26 hujus. Et quidem hoc ultimo die commemoratur in Menologio Basilii, cum brevi encomio, at mutato nomine Callinicæ in Callinicum, ut controversia sit de sexu. Neutrum noverunt Menologi Slavici. — S. Ananium arbitror esse eumdem ac S. Aninum, miraculis clarum; de quo dictum ad 18 Martii.

S. Thomas, patr. CP. *S. Benedictus, abbas.* *SS. Callinica et Basilissa.* *S. Ananius.*

DIES XXII.

Ex Ostromirano.

Memoria S. Thomæ Novi, archiep. CPolitani. (*Ita etiam Assem. cum Med. CP. Hier. GP. Neapol.*).

Ex variis.

S. Basilii, presb. Ancyrani et mart. (*Mst. Tern. Prol. Kal. Hor. et fere omnes cum Sirl. Bas. Mg. Sirm. Maz. Med. Hier. Vind. GP. Coisl. Flor.*). SS. Trophimi et Eucarpionis, mart. (*Suprasl.*). S. Artemonis, ep. (*Rum. cum Bas. Maz.*). S. Georgii, thaumaturgi (*Rum.*). S. Drosidis, mart. et soc. quinque (*Prol. Kal. Val. cum Mg. Sirl.*). S. Isaaci, mon. (*Kal. Hor.*). [Euthymii, mon. (*Ath.*)].

† Euphrasiæ, virg. in Theb. (*Itg.*). † MM. Callinicæ et Basilissæ (*Med. Mg. Maz. Clar. Chif.*).

OBSERVANDA.

S. Thomas, patr. CP.

S. Thomam, patr. CP. a variis varia die annuntiari notavimus alibi. Hodie inscriptus est in paucis quidem fastis, at qui omnium antiquissimi sunt atque cæteris, si Menologium Basilii imperatoris excipias, auctoritate præstantiores: in Hierosolym. et Callipolitano, a Scholzio editis, sæculi x, Neapolitano marmoreo sæculi octavi, CPolitano Morcellii sæculi noni et Assemaniano Glagolitico, undecimo sæculo nequaquam posteriori. Tria notanda occurrunt: Primum est, nota *Memoriæ* in Ostr. præscripta, modo generico, non secus ac in CPolitano Morcellii : *μνήμη*; in Neap. insculptum est : N S THOME PAT, *natale* S. *Thomæ, patriarchæ;* quod ad idem redit, cum *Natale* de quovis festo usurpetur in fastis marmoreis. In Med. signatur : *κοίμησις dormitio*, seu *obitus*. Rectius erat inscribere *depositionem;* hoc enim die non mortuum, sed sepulturæ mandatum esse, luculenter testatur Chronicon Alexandrinum : *Hoc anno mense Distro, qui est Romanis Martius, die* xx, *qui incidit in feriam* vi, *moritur Thomas, patr. CPolitanus, et* xxii *ejusdem mensis die Dominico terræ mandatur*. Habes rationem cur in fastis consignetur non uno die. Secundo, observatu dignus est titulus *Novi* seu *Junioris*, quo discriminatur a S. Thoma Apostolo. Tandem in Kalend. CP. Morcellii, in marmore Neapolitano et in Men. Mediol. præfert titulum *patriarchæ;* in Ostrom. et Assem. vocatur *archiepiscopus;* in Hier. et GP. *episcopus*. Quod autem in Neap. insculptum sit *patriarcha* sine addita sede, hoc non *κατ' ἐξοχὴν* dictum, ut opinatur Mazochius, sed unice propter loci angustiam; qua etiam vocabulorum *Natale* et *patriarcha* sola initialia signa insculpere licuit. At in CPolitano, Assem. et Mediol. vocatur *CPolitanus*. Ad hæc, memoria S. Thomæ inscribitur etiam 24 hujus mensis, quo forsan translata est propter festum Dominicæ in quam incidit depositionis ejus dies. Atque ita quinque diebus universim insertum est nomen hujus patriarchæ; imo in Kalend. CPolitano uno ex tribus diebus festivis (plura hoc mense non continet); ut inde concludas, celebratissimum olim fuisse præsentem festivitatem. — Recole dicta de sancto martyre cognomine ad 1 Januarii. In cod. Parisino, citato apud Scholzium, nuncupatur *primarius dux, πρωτοστράτηγος*. — S. Drosis, martyr, quæ et Drozela, Drusilla, Drusina, Latinorum Fastis ignota est, quamvis in Græcis Slavicisque asseratur filia fuisse Trajani imperatoris. In Menæis excusis et Sirletianis adjunguntur quinque martyrii sociæ. Elogium, quod ex Menæis Græcis in Prologum Mosquensem manavit, adeo fabulis inquinatum est, ut integrum recitare abnuerint Bollandiani, brevi ejus compendio contenti. Quo citato et excusso : *Itaque existimamus*, ait Stiltingus, cui subscribo libenter, *eamdem omnino esse Drosidem, quæ ad hunc diem apud Græcos memoratur, cum ea, quam laudat Chrysostomus. Non tamen admittimus commenta Græcorum, qui illam et Trajani filiam dixerunt et alia quædam fabulosa, ut apparet, de ipsa et de quinque martyribus, quibuscum comprehensa dicitur, in Menæis protulerunt.* Tractat autem de Droside non ad 23 Septembris, ut scripsit Veršinski, sed ad 22, a pag. 300. Placuit fabula non modo Russis, sed et Valachis. Nam in libro Valachico : *Martirii crucii din ambele Dacii: Martyres utriusque Daciæ*, qui Bucharesti prodiit anno 1836, S. Drosis secundo loco venit, ubi et de S. Clemente, papa et martyre, deque SS. Cyrillo et Methodio versatur sermo. — S. Euphrasia, virgo in Thebaide, adnumeratur religiosæ familiæ S. Basilii Magni in Martyrologio Italo-Græco; cujus natale celebratum est supra, 14 Martii. — In Paterico Montis Atho, tom. II, pag. 298, annuntiatur memoria sancti et gloriosi neomartyris Euthymii, monachi, quæ recurrit etiam 1 Maii; tum additur prolixa narratio de ejus vita et passione, cujus summa redit ad hoc. Erat ille in Polopeneso in vico

S. Basilius Ancyranus. *S. Drosis.* *S. Euphrasia.* *Euthymius Athonites.*

Dies XXIII Martii.

vico Dimitsani a christianis parentibus Panagiota et Maria natus; juvenis, in vitia præceps ruit, neglecto proposito in Montem Atho secedendi; quin et fidem negavit. Tum in se reversus, meliorem vivendi modum instituit, factusque monachus in Monte sancto, ardens concepit desiderium juventutis crimina profuso sanguine lavandi ac expiandi. Peractis itaque solitis pœnitentiæ exercitiis, CPolim appulit; ibique Christum publice coram Turcis professus, utque vota christiana iterum ejuraret incassum tentatus, gladio percussus est, anno salutis reparatæ 1814, ætatis suæ vigesimo. Cætera vix lectoris catholici digna sunt adeoque prætermittenda.

DIES XXIII.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Niconis, mart. et 199 sociorum (*Mst. Tern. Rum. et alii plurimi cum Bas. Sirm. Max. Med. Hier. Mg. Vind. GP. Pg. Itg.*). S. Dometii et sociorum, mart. (*Supr. cum Sirl. Bas. Med. Mg.*). S. Jacobi (*Par I.*). SS. Philetæ synclitici, Lydiæ, uxoris ejus, Macedonis et Theoprepii filiorum, Cronidis præfecti et Amphilochii famuli (*Prol. Kal.*). S. Niconis, mon. Kievo-Cryptensis (*Pater. Men. Kal.*). [Lucæ, mon. (*Ath.*)].

† MM. Pelagiæ, Aquilæ, Eparchi et Theodosiæ (*Sirl. Med.*). † Georgii Junioris, thaum. (*Sirm. Mg.*). † Christinæ, mart. (*Nan.*). † Crucifixio D. N. Jesu Christi (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Nicon et soc. *S. Jacobus, ep.* *S. Philetas.* *S. Nicon cryptensis.* *S. Dometius, mart.*

Niconis socios ducentos numerat Ostrogense. In Sirl. referuntur die sequenti.—Jacobus idem est cum Jacobo Juniore, episcopo et confessore, qui a nobis celebratus est ad 21 Martii, quemque alii iterum recitant ad diem sequentem. — De S. Phileta et soc. agetur melius ad 28 Martii. — S. Niconem Kievocryptensem illustrabunt Memoriæ Slavicæ modo dandæ. — In cod. Suprasliensi, quod solius mensis Martii Vitas continet, habetur *martyrium sancti Dometii et discipulorum ejus;* qui in Menæis ejusdem mensis Ambrosianis et apud Sirletum nominantur quatuor et sunt Pelagia, Aquila, Eparchus et Theodosia. At in Menæis Græcorum excusis commemoratur S. *Dometion* solus, mutato paulisper nomine et accedente solito disticho; est enim idem cum S. Dometio. In Menologio quoque Basilii prodit solus Dometius, suppressis nominibus sociorum. Sejungendum esse arbitrantur etiam Bollandiani, eo quod in Phrygia certasse dicatur, quod de aliis quatuor martyribus nequeat prædicari. Idcirco in titulo supra allato seorsim prodiit, quamvis in Med. et Sirl. cum aliis sit conjunctus. Eparchus apud Bollandianos vocatur *Eparchius;* quid si nomen appellativum sit, non proprium? — In Paterico Montis Atho, tom. II, pag. 235, narratur *Martyrium sancti et inclyti hosiomartyris Lucæ*, ex Νέῳ λειμωνάριῳ depromptum. Est autem narratio ista adeo insulse concinnata, ut hic minime recitanda videatur. Non enim aliud fere continet, quam perpetuas istius juvenis, quem conscientia remordebat, concursationes de civitate in civitatem, de monasterio in monasterium; quæ ad locorum notitiam comparandam multo magis quam ad morum ædificationem inservirent. Ad hæc, tantum abest, ut virtutibus claruerit Lucas, ut vel mendacii non immerito insimulandus esse videatur. Postquam enim quindecim sedes mutasset, nec uspiam consistere valuisset, tandem Mytilenam profectus est, ut coram Turcis Christi fidem profiteretur, quam puer negaverat olim. A judice interrogatus, undenam gentium esset et ubi tamdiu latuisset, nihil hæsitans respondit se indigenam esse et in Russia degisse, atque inde Mytilenam in Russica navi appulisse; quum tamen eum Adrianopoli esse oriundum nec unquam Russorum fines adivisse testatum faciat totius narrationis series et ordo. Missis igitur auctoris græci commentis, sufficiat dicere Lucam anno ætatis decimo sexto, salutis reparatæ 1802, Mytilenæ a Turcis fuisse suspendio peremptum atque ut martyrem commemorari a suis hoc die. — S. Georgium Novum seu Juniorem celebravimus XI Martii. In Menæis Græcis cognominatur νεοφάνης et thaumaturgus, in ecclesia S. Joannis Evangelistæ in Bigis seu Dibippio miraculis clarus. — Varii omnino sunt dies quibus affigitur sacra memoria Cruxifixionis Domini Nostri Jesu Christi; quos enumeratos reperies in Actis SS. ad 25 diem Martii, p. 540, quam adi. Cfr Patritium, de Evangeliis.

Lucas, monachus. *S. Georgius junior.* *Crucifixio D. N. Jesu Christi.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Nicon Kievocryptensis.

Fuit ille inter discipulos B. Antonii Kievocryptensis omnium primus; sed latet undenam aut quando ad eum advenerit. Quum autem presbyter esset B. Nicon, ideo a B. Antonio jubebatur tonsuram habitumque monachalem advenientibus sociis conferre. Inter quos, præter magnum Theodosium, recensentur Barlaam et Ephræm, nobilissimo sanguine illustres, magnique ducis Jaroslai aulici. Hos quum a Nicone cucullatos accepisset Jaroslaus, furore motus, monasterium funditus evertere, fratresque in exilium mittere comminatus est; et certe minis facta addidisset, nisi uxoris monitis et precibus mollitus, ad meliores sensus rediisset. Nihilominus exulare debuit Nicon, innocentissimus tempestatis auctor; quare, accepta Antonii benedictione, in insulam Tmutorocaniam iter instituit, anno 1068, ibique in monasterio in honorem Beatæ Mariæ Virginis a se fundato diu vixit. Tandem, Antonio et Theodosio jam defunctis, ad Cryptas Kiovienses remeavit, ubi post obitum Stephani hegumeni, in ejus locum communi fratrum consensu subrogatus est. Monasterium sancte rexit plures annos, cumque ejus ecclesiam instaurasset et arte pictoria curasset exornari, virtutibus et miraculis conspicuus ad Dominum migravit anno 1088, die 23 martii, in cryptis Antonii sepeliendus.

Cfr 1) Menol. et Prol. ex Paterico. et Verš. ad h. d. 2) Kulčinius, pag. 20. 3) Dict. hag., pag. 211. 4) Macarius, Hist. eccl. Russ. I, p. 31 et 60.

DIES XXIV.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

PASSIO SANCTORUM QUINQUAGINTA MARTYRUM CÆSAREÆ (*Bas. Mg.*). ET VIGILIA ANNUNTIATIONIS.

S. Artemonis, ep. Seleuciæ (*Mst. Tern. Prol. Kal. Hor. cum Hier. Vind. Med. Maz. Sirm. Mg.*). S. Artemii, ep. Thessalonicensis (*Supr. Par. I. Chil. Og. Ps. glos. Prol. Hor. Kal. cum Mg.*). S. Basilii, mart. (*Rum.*). S. Zachariæ, reclusi (*Cap. Men. Leop. Euch. Kal. Prol. cum Maz. Taur. Mg.*). S. Isaacii, (*Pp.*). S. Jacobi, conf. (*Kal. Men. Prol. cum Mg. Maz.*). [Lazari-abbæ, Muromensis (*Hag.*)].

† Severi, ep. Catanæ (*Sirl. Maz.*). † Thomæ, ep. CP. (*Coisl.*). † Nicandri, mart. in Ægypto (*Mg.*). † Martini Thebæi (*Mg.*). † Martyrum octo (*Neap.*). † Georgii Junioris, thaum. (*Maz.*). † Niconis (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

SS. Martyres quinquaginta. Cl. Kopitar male legit octo pro quinquaginta; quæ duo facile miscentur, quod litteræ solummodo una lineola transversali inter se discriminentur; nimirum numerus octavus apud Slavos æque ac apud Græcos exprimitur per litteram H, numerus vero quinquagenarius æquipollet litteræ N. Basilianum Menologium refert 35 socios tantum. — *S. Nicon.* In Men. Sirleti hodie referri S. Niconem diximus modo. — *SS. Artemon et Artemius.* SS. Artemon et Artemius, licet ob nominis similitudinem facile confundantur et re quidem ipsa, in Martyrologio Arabo-Ægyptiaco et in codice aliquo Slavico S. Artemius vocetur Artemon, tamen diversa sede, quam uterque occupavit, discernuntur satis. — *S. Basilius, mart.* Qui in Rum. commemoratur Basilius cum titulo *martyris*, idem sane est cum S. Basilio, presb. Ancyrano. — *S. Thomas CP.* Jam quinto recurrit memoria sanctissimi præsulis CPolitani, Thomæ; quæ cur huc translata sit, divinari potius licet, quam asserere aliquid certi. De eo satis dictum supra. — *S. Jacobus.* S. Jacobus videtur esse strenuus ille imaginum propugnator, relatus a nobis die XXI, qua præcipue colitur, et etiam præcedenti. — *SS. Martyres octo.* Sanctus manipulus martyrum, quorum natale recolitur hodie in marmore Neapolitano, sunt illi celeberrimi octo, de quibus egimus supra, XV Martii. Eorum Eusebius in Historia Mart. Palæstinæ tum nomina tum genus martyrii scripsit. Nomina autem sunt hæc : Agapius, Puplius seu Paisius, Timolaus, Romilus, duo Dionysii et duo Alexandri. Cfr Mazochius ad hunc diem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Lazarus-Abba, Muromensis. In monasterio Muromensi commemoratur ad hanc diem Lazarus-Abba, ejusdem monasterii hegumenus et auctor. Floruit sæculo decimo quarto fere integro, e vita decedens anno 1391, plus quam centenarius : inde procul dubio *Abba* cognominatus. Antequam in Russiam veniret, monasterium quoddam Romanum aut potius Romæum incolebat : hoc enim nomine recentiores Græci, Rumeliam inhabitantes, sese passim insigniunt. Venit porro Constantinopoli Novgorodiam, ab ipsomet patriarcha Cpolitano missus ad Basilium archiepiscopum, apud quem toto novennio commoratus est. Defuncto Basilio, in insulam Muromensem, lacu Onega circumfluam, secessit Lazarus, ibique monasterii fundamenta posuit, non sine mira Basilii interventione, quem sibi videre visus fuerat. Insuper et ecclesiam Assumptionis excitavit eo ipso loco, ubi mulierem quamdam, luce splendidiorem, sibi apparentem viderat. Nec parum ab indigenis, utpote idolorum cultoribus, pati debuit, præsertim initio; verum ubi juvenem quemdam, unius e præcipuis viris filium, miraculose sanavit, non modo venerationi omnibus fuit, sed et plurimos eorum Christo lucratus est. Interea, sociorum numero in dies crescente, alteram ecclesiam erexit, titulo S. Lazari, hospitis Christi; et ita monasterii Muromensis institutor effectus, illud sapienter rexit usque ad mortem. Quæ hactenus de Lazaro diximus, deprompta sunt ex testamento, quod conscripserat ipse.

Cfr 1) Hist. hier. Russ., t. V, pag. 115-129. 2) Dict. hag., pag. 163. 3) Murav. ad hunc diem.

DIES XXV.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

ANNUNTIATIO DEIPARÆ. (*Ita omnes.*)

† Dometii et sociorum ejus, Pelagiæ, Aquilæ, Eparchi et Theodosiæ, martyrum (*Sirm. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Dometius et soc. De S. Dometio, ejusque sociis, veris aut prætensis, actum est 23 hujusce mensis, ad quam vide.

DIES XXVI.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

Synaxis S. Gabrielis, archangeli (*Mst. Tern. Rum. Par. I. et cæteri omnes.*). S. Irenæi, ep. Sirmiensis et mart. (*Supr. Men. Kal. Prol.*). S. Malchi, mon. (*Men. Kal. cum Chiffl.*). SS. viginti sex martyrum in Gothia; Bathusii et Verci cum duobus filiis et duabus filiabus; Arpilæ,

 monachi

Dies XXVII et XXVIII Martii.

monachi et laicorum Abibæ, Agni, Reasi, Igathracis, Iskoi, Signici, Sonirili, Suimbali, Silæ, Thermi, Phiagi, et feminarum Allæ, Annæ, Laridis, Moicæ, Mamicæ, Virces et Animaidis (*Prol. Kal. cum Sirl. Maz. Clar. Mg. Bas.*). S. Basilii Junioris (*Men. Kal. Prol.*).

† Natalis S. Sabini (*Neap.*). † Isacii (*Nan.*). † Stephani Xilinitis (*Clar. Maz.*). † MM. Philemonis et Domnæ (*Bas. Sirm. Maz.*). † Callinici et Basilissæ, mr. (*Bas.*). † Abrahæ, olim latronis (*Sirm.*). † Stephani Trigliensis, confess. (*Sirl. Med. Sirm.*). † MM. Quadrati, Theodosii seu Theodosiæ, Emmanuelis, Sabini et aliorum (*Sirl. Med. Dom. Sirm. Maz. Mg.*). † Joannis, patr. Hieros. (*Taur. Dom. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Gabriel archangelus. *Synaxim Gabrielis, archangeli, celebramus*, ait Mstislaviensis, quæ annuntiandi ratio sæpe recurrit in Synaxariis. *Gauriel* Codicis Par. I prodit Slavum meridionalem. — *S. Irenæus.* S. Irenæi Sirmiensis memoria fit iterato ad 23 Augusti tum in Menol. Basilii, imperatoris, tum in Prologo. In Supraсliensi perperam vocatur episcopus *Smyrnæ*. — *S. Martyres Gothi.* SS. Martyres Gothi nominantur omnes in Actis SS., Mart. t. III, pag. 619. Ubi additur insuper S. Constans. In Bas. habetur modo generico : *plurimorum MM., etc.* nec omnes simul referuntur ubique. — *S. Basilius junior.* Basilii Junioris seu Novi Acta exstant in opere Bollandiano, ad 26 Martii, et omnino comparanda sunt cum Synaxariis Slavicis, propter res vere stupendas quæ ibidem venditantur de migrationibus S. Theodoræ, famulæ S. Basilii, post mortem. Norunt lectores catholici in migrationibus istis animæ e corporis carcere egressæ consistere, juxta Græcos et Russos, pœnas illas purgatorias, de quarum natura nihil definierunt concilia Florentinum et Tridentinum — *S. Quadratus.* De S. Quadrato vide dicenda ad diem sequentem. — *S. Joannes.* Recole quæ de S. Joanne in prætermissis ad præsentem diem adnotata sunt in Act. SS., tom. III Martii. Conferantur etiam observata inferius, ad 30 hujus mensis.

DIES XXVII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Matronæ Thessalonicensis, mart. (*Mst. Tern. Prol. Kal. Hor. cum Hier. GP. Pg. Vind. Flor. Mg. Sirm. Med.*). SS. Phileti et Lydiæ, uxoris, Macedonis, Theoprepii filiorum ejus, Cronidis et Amphilochii (*Rum. Pp. cum Bas. Maz. Chiffl. Mg. Sirl.*). SS. Manuelis et Theodosii, mart. (*Prol. Kal. cum Bas.*). S. Joannis Providi, anachoretæ (*Men. Kal.*).

† Isacii, mart. (*Neap.*). † Acacii, ep. Metilinæ, conf. (*Chiffl. Clar.*). † Pauli, ep. Corinthi (*Mg.*). † Jonæ et Barachisii (*Med. Mg.*). † Anini, proph. (*Mg.*). † Cerici in Apro, in Thracia (*Mg. Med. Sirm.*). † Stephani, confessoris (*Bas.*). † Codrati, ep. (*Bas.*). † Eutychii et Herodionis (*Sirm. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Matrona. De S. Matrona, Thessalonicensi, seu ut apud Slavos audit Solunensis, agitur in Menol. Basilii die sequenti; in Actis SS., die 15 Martii; apud Coptos 7 Septembris. In officio diei legitur canon Theophanis, hymnographi. — *S. Philetus et soc.* S. Philetum, uxorem ejus et filios cæterosque martyrii socios nominavimus ex Prologo ad 23 Martii; de iis proprius agendi locus erit, ad diem proxime sequentem. Hic vero in antecessum observabimus, in cod. Rum. Lydiam immutatam esse in Chudeam; ad hæc, in Menæis Sirl. Maz. et excusis eidem adjunctos esse Macedonem, Theoprepium, filios ejus; Cronidem commentariensem et Amphilochium ducem. — *S. Manuel et soc.* Manuel, qui hodie celebratur una cum Theodosio, Sabino, Codrato seu Quadrato aliisque sociis duodecim jam relatus est die præcedenti. In Menologio Basilii de S. Codrato agitur seorsim. — *S. Isacius.* S. Isacium, martyrem, refert cod. Nanianus die præcedenti. — *S. Joannes.* S. Joannes, eremita Lycopolitanus, in Thebaide, non diversus est ab eo qui in Vita SS. Cyri et Joannis anargyrorum a S. Sophronio adornata, voce coptica *Senuphius*, id est propheta, appellatur. Ubi obiter notabimus, in eodem loco Actorum SS. Cyri et Joannis vitiose scribi Scete pro Sciut; Sciut autem Lycopolim ipsam designare. Cfr Acta SS. ad hanc diem, Mart. t. III, pag. 698; et insuper Antonii Georgii præfatio ad *Fragmentum Evang. S. Joannis Græco-Copto-Thebaicum*, ed. Romæ 1789, pag. CLV et seq. — *S. Stephanus.* De S. Stephano, hegumeno, dictum heri. — *S. Aninus, propheta.* Quisnam sit S. Aninus, propheta, non constat; fortassis Hannani ille, quem Asa, rex Juda (2 Paralip. 16), in nervum compingi jussit.

DIES XXVIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Phileti et soc. (*Mst. Par. I. Siš. cum Sirl. Med. Nan. Mg. Taur.*). S. Hilarionis Junioris, hegumeni Peleceti et thaum. (*Chil. Og. Men. Hor. Kal. cum Bas. Hier. Sirl. Med. Sirm. Mg. Nan. Hier. Vind.*). S. Stephani, hegum. et thaum. (*Par. Prol. ms. Chil. Cap. Kal. Men. Hor. cum GP. Anthol. Pg. Genebr.*). SS. Jonæ et Barachesii et soc. (*Rum. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Med.*). S. Herodionis, apostoli (*Rum. cum Bas. Sirl. Maz.*). S. Eustratii, Cryptensis mon. et mart. (*Pat. Men. Kal.*). [Hilarionis Pscovensis (*Hag.*)].

† Marci, ep. Arethusæ et Cyrilli, diaconi (*Bas. Sirm.*). † Matronæ, mart. (*Bas. Clar. Maz. Marg.*). † Hesychii, presb. Hieros. (*Bas.*). † Eutychii, ep. (*Neap.*). † Zosimi, ep. Syracusani (*Chiffl.*). † Eustathii, ep. Bithyniæ (*Taur.*). † Cononis, mon. Nesi in Sicilia (*Itg.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Philetus. Si Eustratium Cryptensem excipias, qui sæculo XI obiit, omnes sancti hujus diei jam in vetustioribus synaxariis inscripti sunt. S. Philetum cum sociis nominatim jam bis retulimus 23 et 27 hujus; pro quo *Philippum* male legit Mstislaviensis codex, idcirco a me in titulo correctus. In Ternob. nuncupatur patricius (*boliarin*); cui adduntur Lydia uxor et duo filii Macedo et Theoprepius. — *S. Jonas et soc.* SS. Jonæ et Barachesio adduntur in Prologo socii sequentes : Zanithas, Lazarus, Maruthas, Narsus, Elias, Maras, Abibus, Sibeithas et Sabas; in Bas. et Supr. remissi ad diem sequentem; at apud Sirl. ad præcedentem. — *S. Herodion.* *Rodivon*, Russorum more pro Herodione, inscriptus est in Mstislaviensi. Rursus veniet in Menæis Slavicis et Græcis die VIII Aprilis. — *S Eustratius.* De Eustratio plura declarabunt Memoriæ Slavicæ. — *S. Eutychius.* In Neapolitano marmore consignatur *Depositio Etuchii* (lege Eutychii) *episcopi*, de quo prolixam eruditamque tractationem instituit Mazochius, ut probaret, Etuchium, qui in marmore signatur, non alium revera esse quam Hesychium, presbyterum Hierosolymitanum, tot operum scriptorem clarissimum; quippe is hoc die obiit, quo et in Menol. Basilii memoratur. Idcirco emendandum marmor, ac legendum *Hesychium*. Sabbatinius Eutychium legendum quidem arbitratur, at episcopo substituit alterum sanctum cognominem, diaconum, qui cum pluribus episcopis martyrium passus fuerit et propter hanc rationem pro episcopo habitus sit ipse. Neutra sententia placet. Quis enim unquam credat, tantæ famæ virum, qualis S. Hesychius erat, qui fontes scientiarum exhausisse prædicatur, adeo fuisse Græcis Neapolitanis ignotum, ut eum ex presbytero fecerint episcopum, et ex Hesychio Etuchium? Sunt et alia plura, quæ obstant, quominus cl. Mazochii placita probentur quæ persequi non est hujus loci. Unum tantummodo proponere liceat, in mea provincia conquisitum, nec omnino spernendum. Nempe *Eutychii*, *episcopi*, diserte meminerunt Menæa Mediol. et Taurin. mss., ad diem proxime sequentem, qui est 29 Martii. Jamvero hoc die obiisse S. Eutychium aperte dicit Veršinskius in Menologio Ecclesiæ Orientalis. Esto. Theophanes in Chronographia scripserit Eutychium obiisse 6 Aprilis, indictione 15; explicandum semper manebit, undenam Menæa Med. et Taur. desumpserint suum Eutychium, episcopum, ad 29 Martii, et qui in Kalendario marmoreo die 6 Aprilis signetur *Natale* Eutychii, patriarchæ, quum omnino sculpi debebat *Depositio*. Quod autem in enuntiando nomine et titulo ecclesiastico levis utrinque intercedat discrepantia; id parvi momenti essė liquet. Nec magis movet nota *Depositionis*, affixa in marmore Neapolitano diei 28, non autem, ut conveniebat, vigesimo nono : id enim fieri potuit, ob festum S. Reducis, ep. Neapolitani, quod incidit in 29 Martii; tunc enim solemnitas S. Eutychii potuit anticipari una die, servata nota *depositionis*. Sed de his satis. — *S. Marcus.* Menæa Sirmundi mss., quæ in titulo simul cum Basiliano Menologio citavimus, agunt de S. Marco solo, tacito Cyrillo. Cæterum in Menol. quoque Basilii diversum habent synaxarium. Utrumque sanctum referunt Fasti Slavici die sequenti, ad quem idcirco remittendi. — *S. Hilarion.* S. Hilarionem Juniorem et thaumaturgum referunt plura Kalendaria sive Slavica, sive Græca; inter quæ primas obtinet Menologium Basilii, ubi iterum inscribitur quarta Maii, quinta vero in Prologo.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Eustratius Cryptensis. Eustratius, Kioviensis, quum frequentibus cum monachis Cryptensibus colloquiis monasticæ vitæ desiderio fuisset accensus, pauperibus opes suas distribuit, habitumque monasticum indutus cum Cryptensibus sociis sanctissime vixit. Imprimis jejunio et abstinentiæ indulgebat, jejunatoris cognomen idcirco promeritus. Interea, anno 1096, Polovocenses, Boniaco duce, Kioviam invadunt, cladeque ingenti edita, monasterium vastant, multosque captivos abducunt, inter quos Eustratium, mox cuidam Hebræo Chersonæ venditum. Qui cæteris Eustratii sociis fame enectis, ipsum ad ejurandam Christi fidem qua illiciis, qua flagellis adigere frustra conatus, ne operam ulterius perderet, cruci affixit. Ex qua fortis Christi athleta dies quindecim pependisse dicitur, et tortoris insultus et horrendas blasphemias incredibili animi constantia repulisse; donec a furente hero hasta transfixus est. Corpus ejus exanime, in mare projectum diuque quæsitum, ac demum, miraculorum fama juvante, inventum honorifice Kioviam detulerunt fideles, et in Cryptis Antonii tumularunt. Passus est Eustratius circa annum 1010.

Cfr 1) Menol. ex Paterico ad h. d. 2) Kulčin., Specimen Eccl. Ruthen., pag. 13. 3) Dict. hag., pag. 100. 4) Veršinski, Menolog. ad h. d.

Hilarion Pscovensis. Hodie commemoratur quoque Hilarion quidam Pscovensis, discipulus Euphrosyni et hegumenus ac fundator monasterii Ozerensis, Patrocinio SS. Deiparæ (*Pocrov*) dicati. Erectum est illud monasterium anno 1470, ad fluvium Djelčam, anno vero 1764 supressum. In cujus ecclesia conditus fuit Hilarion, qui anno 1476 e vivis cessit.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 103, ed. 1862.

DIES XXIX.

Ostromiranum. Ex variis. VACAT.

SS. Marci, ep. Arethusæ, Cyrilli, diaconi et aliorum (*Mst. Hor. et alii plurimi cum GP. Pg. Med. Mg. Sirm. Sirl. Maz. Chiffl.*). S. Eustathii, ep. Ciensis et conf. (*Par. I. Tern. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Mg. Chiffl. Med.*). S. Joannis in Puteo, eremitæ (*Prol. Kal. cum Chiffl.*). SS. Jonæ et Barachesii (*Supr. cum Bas. Sirm. Maz.*). [Joannis seu Jonæ et Marci Pscoviensium (*Hag.*)].

† Eutychii, ep. (*Med. Taur.*). † Alexandri (*Mg.*). † Marci Atheniensis (*Acta SS.*). † Acacii, confes. (*Bas.*). † Sosthenis, Apollinis, Cephæ, Cæsarii, Epaphroditi (*Mg.*). † Joannis, patr. Hierosolym. (*Hier. Vind. Chiffl. Nan.*).

OBSERVANDA.

DIES XXX MARTII.

OBSERVANDA.

S. Marcus, ep. Arethusæ.

S. Marcus, ep. Arethusanus, et S. Cyrillus, diaconus, passi sunt sub Juliano Apostata. Horum martyrum nomina referuntur in omnibus fere Synaxariis Slavicis et Græcis, iisque antiquissimis, ut vidimus alibi; S. Marci vero fides et sanctitas, Tillemontio immerito suspecta, vindicatur in Actis SS. ad hanc diem (Mart., t. III, p. 777 et etiam Oct., t. VIII, p. 850, § 12. Confer etiam Macedam, dissert. II, p. 297, n. 75.) Baronius suam duriorem sententiam de sancto Marco, in Annotatis ad Martyrologium sub eadem die prolatam, emollivit in Annalibus suis (ad annum 362, § CLIII.) Et re quidem vera omnes historici egregiam hujus episcopi in patiendo constantiam, et insignem pietatem deprædicant; sed et, quod pluris æstimari debet, ipse Gregorius Nazianzenus eum appellat virum eximium et sacrosanctum senem (Oratione prima adversus Julianum). In Menologio Basilii refertur duobus diebus, nempe die XXVIII Martii his verbis : *Καὶ Μαρτίνου ἐπισκόπου Ἀρεθουσίων καὶ Κυρίλλου διακόνου. Et memoria S. Martini* (lege Marci) *episcopi Arethusani, et Cyrilli, diaconi*. Ubi evidenter, vel ex socio diacono, ait R. P. Van Hecke, pro Martino Marcus legi debet. Die vero XXX, luculentius utriusque martyris elogium continetur in eodem Menologio. — S. Sosthenes, martyr, et socii memorantur in Menæis Græcorum excusis tum hodie tum sequenti die; iterum apud Græcos VII, VIII et IX Decembris; et S. Epaphroditus apud Latinos, quando de aliis varia dicta sunt in Actis SS. XXII Martii. Colitur etiam S. Sosthenes 28 Nov. et S. Apollo 12 Julii. — S. Joannis in Puteo Vitam græce scriptam ex cod. Vaticano ediderunt Bollandiani socii ad calcem mensis Martii. pag. 45 et seq. Occurrit etiam die proxime sequenti, tum in Menæis Græcis, tum in Mart. Romano. — Marcus Atheniensis refertur in Menæis Græcis mss. XX et XXII Maii. — Notatu digna est lectio codd. Med. et Taur.; in quibus si titulo episcopi addita fuisset sedes, multam lucem afferretur obscuræ quæstioni de sancto, quem pridie Kalend. Neapolitanum recitat his verbis : *Depositio Eutichii episcopi*. Conjecturam meam proposui supra, nec aliud quod addatur, habeo. Interea ut aliunde lux fiat, opto et exspecto.

S. Sosthenes et soc. — *S. Joannes in Puteo.* — *S. Marcus Atheniensis.* — *S. Eutychius, ep.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Jonas Pscoviensis et Marcus.

Joannes (ita namque antea vocabatur Jonas) sacerdotale munus egit Dorpati; quæ urbs ab indigenis Jurievo solebat nuncupari; factusque monachus in locum venit, ubi hodie monasterium Pscovo-Cryptense cernitur, ibique juxta cryptam, quam in montis latere repererat excavatam, cellam suam condidit; cryptam vero in ædiculam, Beatæ Mariæ Virginis ad cælos assumptæ sacram, convertit anno 1473. Obiit anno sequenti, die 29 martii; qua die in quibusdam locis colitur. Mox novum cœnobium, loco prioris, in montis latere eduxit Michael, Jonæ successor, ecclesiamque Beatis Antonio et Theodosio Cryptensibus dicavit, in qua usque in præsens tempus imago Beatæ Virginis, miraculis illustris, asservatur. De Marco, qui Jonæ jungi solet, illud tantum constat, fuisse eum omnium primum e monachis prædicti monasterii Pscovo-Cryptensis, ibique jacere sepultum.

Cfr 1) Hier. Russ., tom. III, pag. 77. 2) Dict. hag., pag. 135 et 177.

DIES XXX.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Joannis Climacis (*Mst. et omnes cum Bas. Maz. Med. Sirm. Hier. GP. Par. Vind. Mg. Flor.*). S. Joadi, prophetæ (*Rum. Kal. Prol. cum Bas. Sirl. Maz.*). S. Eubulæ, matris S. Panteleemonis (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Zosimi, ep. Syracusarum (*Prol. Kal. cum Sirl. Mg.*). SS. apostolorum Sosthenis, Apollinis, Cephæ, Cæsaris et Epaphroditi (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Joannis Silentiarii (*Kal. Hor. Prol. cum Sirl.*). S. Eustathii, confes., ep. Bithyniæ (*Prol. cum Mg. Sirl.*).

† Menandri natalis (*Neap.*). † Herodionis, ap. (*Maz.*). † Joannis, patr. Hieros. (*Bas. Chiffl. Med.*). † Cyriaci, ep. CP. (*Chiffl.*). † Hilarionis, hegumeni Casulorum (*Bibl. Taur. t. I, p.* 308). † MM. triginta et octo, in Cappadocia (*Bas.*). † Joannis in Puteo (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Joannes Climax. — *S. Cyriacus, patr. CP.*

S. Joannes in Suprasliensi cod. cognominatur *Scholasticus;* in Assemaniano glagolitico dicitur Jovanes. — Quia non semel in fastis occurrit memoria S. Cyriaci, patr. CP., exspectare placet diem quo refertur apud Menologos Slavos. In Kalendario CP. Morcellii inscriptus est 30 Novembris, in Menæis vero editis, 17 Octobris, quo sepulturæ fuerat mandatus. — In Ephemeridibus Papebrochii Græco-Moscis cernitur ad hanc diem imago Christi crucifixi cum sequenti epigraphe : *Crucifixio Domini Nostri, Golgotha;* de qua vide dicta ad 23 hujus, et ad ultimam februarii. In Kalendario quoque Mosquensi an. 1818, in catalogo festivitatum, quæ in variis ecclesiis celebrantur Mosquæ, post commemorationem *S. P. N. Joannis Climacis* factam hoc eodem die pergitur ita: *Et Crucifixio D. N. Jesu Christi,* cui dicata est ecclesia peculiaris *Salvatoris* seu Tranfigurationis Salvatoris. — S. Joannes Silentiarius iterum memoratur die sequenti in cod. Suprasliensi. Ex episcopo Ascalonis monachus factus in laura S. Sabæ Hierosolymis, ibidem in pace obiisse asseritur in Prologo, Mosquæ excuso, Slavico. Est igitur plane diversus a SS. homonymis, Joanne qui in *Puteo*; item ab alio Joanne quem Menologium Basilii et alia vocant patriarcham Hierosolymitanum; denique a Joanne Climace, qui celebratur hoc eodem die. Verum quæ de Joanne Silentiario in Prologo narrantur et nos brevissime contraximus modo, adeo conveniunt cum gestis cujusdam S. Jacobi, etiam monachi ex episcopo facti, ut alterum ab altero solo nomine diversum esse diceres, ni obstaret Cyrillus Scythopolitanus, S. Joannis biographus coævus, cui omnino credendum est. De S. Jacobo illo agetur infra, XI Novembris. Cfr Act. SS. Oct., X, pag. 687, n. 87.

Crucifixio D. N. Jesu Christi. — *S. Joannes Silentiarius.*

DIES XXXI.

DIES XXXI.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Vari, mart. (*Mst. Siš. Par. I*). SS. MM. Abdæ, ep. et Benjamini, diaconi et sociorum (*Ternob. Prol. antiq. Kal. cum Sirl. Bas. Maz. Mg.*). S. Stephani, thaumat. (*Rum. et Prol. cum Med. Sirm.*). S. Blasii, thaumat. (*Rum. et Prol.*). S. Hypatii, thaum. et ep. Gangræ (*Chil. Men. Kal. Hor. Pr. cum GP. Pg. Sirl. Mg.*). S. Hypatii, heg. in Rufinianis (*Prol. Kal. Euch. serb.*). S. Joannis Silentiarii, in mon. S. Sabæ (*Suprasl.*). S. Josephi, justi (*Men. Kal.*). S. Theophili, mart. (*Men. Kal. cum Med. Maz.*). S. Apollonii, eremitæ in Thebaide (*Prol. Kal.*). [Jonæ, metr. Mosquensis (*Kal. Men. Hag. Prol.*)]. Apparitio iconis B. M. Ibericæ (*Kal.*). † Davidis Garedjiensis (*Iber.*).

† Martyrum triginta et octo (*Taur.*). † MM. in carcere a muribus peremptorum (*Mg.*). † MM. Menandri et Neophyti (*Hieros. Vind. Nan.*). † Glycerii, mart. (*Neap.*). † Acacii, ep. Melitenæ (*Mg. Maz. Med.*). † Sabini, mart. (*Taur. Maz.*). † Athenæi, mart. (*Med.*). † Christophori, mart. (*Dom.*). † Joad, proph. (*Sirm.*). † Joannis, patr. Hieros. (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Varus et soc. In nullo synaxario græco reperitur hodie S. Varus, qui in Parisiensi I insulse vocatur Aurus. De eo menologorum turba agit die 19 oct.; quibus addendum Martyr. Romanum. Acta nuper edita sunt latine et græce in Act. SS. Oct., t. VIII, p. 428, et egregiis commentariis illustrata. — *S. Stephanus.* De S. Stephano vulgo agunt synaxaria die 28; at hodie inscriptus est simul cum S. Benjamino et S. Theophilo, martyre, in antiquo prologo sæc. XIII, quemadmodum id testatur doct. Lavrovski in Prælectionibus Societ. Historicæ Mosquensis, an. 1858, t. III. — *Jonas.* Schismaticum fuisse Jonam metropolitam et *filium perditionis* testis est Pius II papa. — *S. Hypatius Gangræ.* In Chil. simpliciter : *Patris nostri Hypatii*, probabiliter Gangrensis, cujus memoria celebratur non uno die in Fastis Græcis et Slavicis. In Ephemeridibus Græco-Moscis figuratis repræsentatur episcopali habitu ornatus et imaginem B. V. Mariæ manu tenens, ad significandum eum pro cultu imaginum decertavisse. Atqui hoc non convenire S. Hypatio, Gangrensi episcopo et martyri, constat ex historia ecclesiastica. Id adnotaverat jam Papebrochius, additque imaginem hanc forte spectare ad alterum Hypatium, episcopum quoque et pro imaginibus confessorem, qui celebratur in Menæis ad 20 Septembris. Adde in Ephemeridibus inscriptum esse *episcopum Hypatium*, non addita sede. Quod autem in *Typico* Veneto vocetur *Ancyranus* id oscitantiæ editoris tribuendum. Sane in editione Menæorum recentiore, anno 1843 facta, de Hypatio Ancyrano altum silentium. — *S. Abdas.* Inter socios S. Abdæ, numeratur S. Hormisdas, qui idem est cum S. Achæmenide, 3 Nov. iterum celebrandus. At cum in Actis SS. Oct., t. VIII, p. 842, fuse disseratur de S. Abda, nolumus nos agere actum. Notabimus tamen eum commemorari hodie jam in antiquis Kalendariis, e quorum numero Ternobiense. — *S. Benjamin.* Mediol. Menæa jungunt S. Benjaminum cum S. Athenæo, martyre. — *S. Hypatius in Rufinianis.* S. Hypatius illustratur ad 17 Junii a Bollandianis; at in Prologo habet elogium satis longum hoc die. — *SS. MM. in carcere.* Passi sunt cum SS. Abda, ep. et Benjamino, diacono. Habent longum elogium in Menæis Græcorum majoribus et memorantur in Actis S. Abdæ quæ in opere Bollandiano leguntur XII Maii. — *S. Sabinus.* Non est diversus S. Sabinus a S. Abibo, (utrumque enim nomen habet in synaxariis), martyre Hermopolitano in Ægypto; de quo nos egimus die XIII Martii. — *S. David Garedjiensis.* Iberorum Ecclesia celebrat feria quinta hebdomadæ sanctæ memoriam illustris eremitæ Davidis Garedjiensis; quem ad finem hujus mensis ponendum duximus, tum quod feria illa nulli diei certæ affixa sit; tum etiam quod dies trigesima Martii, ut vidimus supra, Crucifixioni Dominicæ sit dicata. Vixit David sæculo quinto, quo maxime florebat in Palæstina religio christiana, eratque unus e discipulis S. Joannis Zedaseni, cum quo in Iberiam venit, relicta Syria, unde erat oriundus. Quia autem solitudinem amabat, mox in secretiorem eremum Garedjiensem secessit, comite Luciano, ibique in quodam antro ad pedes rupis præcelsæ sedem suam fixit. Aquæ fontem, quo desertum carebat omnino, precibus ad Deum fusis impetravit, quo sitim sedaret; escam ei præbebant plantarum radices; quae vivendi ratio adeo sobria erat, ut deficeret socii fides; quem dum quadam die ad perseverandum animabat magister, derepente adveniunt tres cervæ satisque abundam lactis alimoniam præbent, deinceps quoque statis diebus allaturæ, quemadmodum et de S. Ægidio, abbate, perhibetur in ejus Vita. Contigit autem venatores prædictam eremum intrare; atque cervam sancto viro lac præbentem propriis oculis videre; manante vero rei fama, crevit etiam discipulorum numerus. Itaque cellas in opposita montis parte excavandas curavit David, ibique primi monasterii fundamenta jecit, cui præposuit seniorem quemdam nomine Dadam; ipse vero, cum paucis alumnis, in priori antro perseveravit. Brevi post erecta est a Luciano magna Laura *Motsameti* seu Martyrum dicta, eorum nempe qui a Saracenis in solemni die Paschæ interempti fuerant numero sexies mille; universim vero duodecim monasteria erecta, vivente adhuc S. Davide. Quibus optime ordinatis, in sanctam civitatem profectus est, ut pie sepulcrum Domini adoraret; verum, quæ viri humilitas erat, urbi appropinquans, ulterius pergere non est ausus; sed, sumptis tribus lapidibus, in Iberiam remeare secum statuit; propositumque explesset procul dubio, nisi ab Hierosolymorum patriarcha Elia, in somniis admonito, fuisset impeditus. Ad suos redux ultimos vitæ suæ annos in visendis monasteriis a se fundatis posuit. Tandem mortem sibi appropinquare sentiens, deque ejus hora præmonitus, extrema exhortatione refecit fratres universos; tum sacramentis refectus et ipse, dum preces fundebat in genua provolutus, spiritum reddidit Deo. Demortuum magistrum et parentem condiderunt discipuli in ecclesia quam fundaverat Bubacarus, loci princeps, a S. Davide non sine miraculi interventione olim ad fidem Christi conversus. Hactenus auctor anonymus Vitæ mss. S. Davidis, cujus prototypon iberico idiomate exaratum asservatur in monasterio Garedjiensi, teste Muravievio, in Vitis SS. ad hunc diem. Sunt autem in hac Vita quædam parum credibilia et suspectæ fidei, pariter ac in Vita S. Ægidii, cum qua miro modo convenit. Uterque sanctus, patria relicta, ad exteros profugit, et in solitudine secretiore pascitur a cerva; utrumque detegunt venatores et magistrum sibi statuunt; utrique princeps erigit ecclesiam; uterque loca sancta lustrat, Romana Ægidius, Hierosolymitana David; uterque demum redux sanctissime moritur medios inter fratres. Quam similitudinem indicasse hic sufficiet.

MENSIS APRILIS.

DIES PRIMUS.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Mariæ Ægyptiæ (*Ita omnes*). S. Zosimi (*Pp.*). S. Macarii, heg. Peleceti (*Prol. Kal. cum Chiffl. Sirl. Mg. Itg.*). SS. MM. Gerontii et Basilidis (*Prol. Kal. cum Mg. Chiffl.*). Sancti et justi Achaz (*Prol. Kal. cum Chiffl. Mg.*). S. Abramii, Bulgari (*Kal.*). S. Euthymii, thaum. (*Rum.*). Euthymii Suzdalensis (*Menol. Prol. Pp.*). S. Joannis, archiep. (*Pp.*).

† Callinici, mart. (*Neap.*). † Titi (*Med.*). † Polycarpi, mart. et soc. (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Zosimus. S. Zosimus solet omitti hoc die, quia peculiariter colitur die 4 Aprilis. Vide Act. SS. ad 2 Apr., p. 67. — *Achaz.* Quem sanctum et justum dicunt Fasti Græco-Slavici, eum Bollandiani socii in Act. SS., Aug. t. I, pag. 96 et seq., et etiam in prætermissis ad hunc diem impium pronuntiant, nil hæsitantes. — *S. Euthymius.* Quisnam sit ille Euthymius, thaumat., priori loco positus, minime indicatur in cod. Rumiantsoviano non ultimæ notæ; sanctum esse testantur Menæa Sirm., ubi citatur die sequenti 17 et 18 hujus. Ab Euthymio Suzdaliensi diversum esse temporum ratio expostulat omnino : hic namque obiit anno 1404, ac proinde totius sæculi intervallo recentius est quam codex Rumiantsovianus. Inter plures sanctos cognomines nullus occurrit, cui thaumaturgi cognomen magis conveniat, quam S. Euthymius Junior et Theophorus seu Thessalonicensis, cujus Vitam, auctore L. Basilio, archiepiscopo, fusius dabimus ad 15 Octobris, quæ dies est ejus mortis, præsens vero translationis alicujus memoria anniversaria. — *S. Macarius.* In Mart. Italo-Græco asseritur Ordini S. Basilii Macarius, adeoque annuntiatur primo loco, remissa S. Maria Ægyptiaca ad diem sequentem; quam cæteri omnes referunt hodie. — *S. Joannes, archiep.* In Kalendario Papebrochii mss. aperte ponitur S. Joannes archiepiscopus, quem pro Jona, archiepiscopo Kioviensi, positum crediderim libenter. Commemoratur hic duobus ultimis diebus Martii, magnaque apud suos gaudet fama, ob bella sanctæ Unioni cum Ecclesia Romana illata, uti declaratum est superius. Est quidem et archiepiscopus Joannes nomine, qui Novgorodiæ sedit; at cujus nulla prorsus fit mentio ad hunc diem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Abramius Bulgarus. Natione hic Bulgarus fuit, professione mercator. Qui cum mercandi causa in Magnam Bulgariam, seu Volgariam urbem venisset, atque a Bulgaris, idolorum cultui addictis, ad fidem christianam ejurandam frustra adigeretur, immaniter ab eisdem trucidatus est kalendis aprilis, anno 1229. Corpus ejus, a mercatoribus christianis, qui ejus agoni adstiterant testes, in eadem urbe sepultum; anno insequenti Vladimiriam Kliazmensem delatum fuit, ibique magna populi frequentia ab episcopo loci in monasterio, hodie B. M. V. Assumptioni sacro, repositum, die 6 martii, qua secundo colitur.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 5. 2) Menol. Verš. ad hunc diem.

Euthymius Suzdaliensis. Euthymius, a baptismo Joannes, piis parentibus in Novgorodia Inferiore natus et educatus est. Cum die quadam in ecclesia, quam frequentissime adibat, istud Evangelii oraculum : *Si quis vult venire post me, abneget semetipsum*, etc., cordis aure potius quam carnis percepisset, protinus mundo valedixit, et in monasterium Cryptense se recepit a Dionysio hegumeno, deinceps episcopo Suzdaliæ, in via spiritus instruendus. Quo duce profecit adeo, ut cæteris esset admirationi. Abstinentiam summe coluit, cibum, quantum ad arcendam mortem erat necessarius, sumens; aqua non nisi ad urgentem sitim sedandam utens; lacrymæ continuæ, etiam mediis in laboribus. Tanta virtutum omnium præstantia perculsus magnus dux Suzdaliæ, Borisus, virum Dei sibi a Dionysio expetivit ac primum quidem ecclesiæ Transfigurationis et monasterio apud se exstruendis, dein fratribus gubernandis præposuit anno 1257. Hegumenus fratres ad virtutum monasticarum normam tum verbo, tum exemplo diligenter erudivit eo successu, ut brevi ad ter centum sociorum numerus excreverit, monasterii spatiis continere eos jam non valentibus. Quare alterum cœnobium excitavit, S. Joannis Climacis nomine dicatum. Erat porro S. Sergio Radonežensi amicissimus, quocum de rebus ad spiritum pertinentibus frequenti colloquio tractabat. Tandem annis meritisque onustus, cum fratrum curam per annos duos supra quinquaginta sancte exercuisset, fere nonagenarius ad Deum, conscientiarum scrutatorem, migravit anno 1404, die prima aprilis. Sepultus est in tumulo, quem sibi paraverat ipse, coliturque tum hac die, tum etiam 4 julii, inventionis ejus, anno 1507 factæ, anniversaria. Habet officium proprium.

Cfr 1) Prol. ad 1 Apr. et 4 Julii. 2) Muraviev ad hunc diem ex Vita ms. 3) Dict. hag., pag. 107.

DIES II.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Nicetæ (*Mst. Par. Siš. Chil. Og. Cap.*). S. Josephi, hymnographi (*Mst. Siš. Chil.*). S. Titi, thaum. mon. (*Rum. Tern. Euch. Kal. Hor. Prol. cum Hier. GP. Vind. Pg. Flor. Taur. Sirl. Dom. Maz.*). S. Apphiani seu Amphiani, mart. et fratris ejus Ædesii (*Rum. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Crypt. Nan. Flor. Dom. Maz. Mg. Chiffl. Sirm. Med.*). S. Polycarpi, mart. Alexandriæ (*Men. Kal. cum Bas. Maz. Dom. Taur. Neap. Mg.*). Certamen S. P. nostri Euthymii, thaumaturgi (*Sirm.*).

† Theodosiæ, virg. et mart. (*Sirl. Chiffl. Bas. Maz. Mg.*). † Theodori Syceotæ (*Goth.*). † Mariæ Ægyptiacæ (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Nicetas Medicenus. S. Apphianus. Alii, post Sirletum, agunt de SS. Niceta et Josepho die sequenti. — S. Apphianum alii referunt die IX Aprilis, ut Rum. Non confundendus cum S. Amphiano, martyre, in Africa, qui colitur eadem die. Passus est Cæsareæ in Palestina; frater vero ejus Ædesius Alexandriæ, paulo post, nempe VIII Aprilis. — *S. Theodosia.* S. Theodosia in Prologo est minus recte Theodora dicta. Memoratur apud Græcos etiam crastina, solemnissime vero 29 Maii. Erroneam esse lectionem Prologi apparet vel ex eo, quod die sequenti taceat de S. Theodosia, quam tamen alii codices referunt bene multi. — *S. Polycarpus.* Secundo Aprilis martyrium passus esse perhibetur S. Polycarpus, non ille Smyrnensis episcopus, quem Græci et Slavi passim colunt die XXIII Februarii, Latini vero die XXVI Januarii, sed alius quidam Alexandriæ passus; in Mazar. additur : *et sociorum*. — *S. Euthymius, thaum.* De S. Euthymio, quem Juniorem esse arbitramur, dictum est ad diem præcedentem et fusius tractabitur ad 15 Octobris, quo obiit.

DIES III.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Theodosiæ, virg. et mart. et soc. (*Mst. Rum. Siš. Chil. Kal. Leop. cum Bas. CF. Med. Pg. Taur. Il*). S. Nicetæ, heg. Mediciensis (*Rum. Tern. Par. I. Chil. Og. Pp. Cap. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Sirl. Sirm. Hier. Vind. Pg. Dom. Maz. CF. Chiffl. Mg. Nan. Flor. Med.*). SS. Irenes, Agapiæ et Chioniæ (*Rum. Siš. Kal. Hor. Prol. Leop. cum Bas. CF. Maz.*). SS. MM. Elpiphidori, Dii, Bythonii et Galici (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Chiffl. Med. Mg.*). S. Illyrici, thaum. (*Kal. Prol. cum Chiffl. Med. Mg. Sirm.*). [Pauli, a Turcis occisi (*Martyr.*)]

† Josephi, hymnographi (*Bas. Mg. CF. Maz. Chiffl. Med. Itg.*). † Georgii in Maleo (*Callipol.*). † Antiochi, patr. (*Goth.*).

OBSERVANDA.

S. Agapia et sorores. S. Agapiam cod. Rum. vocat vernaculo nomine *Lubov*. Eædem sorores referuntur in aliis synaxariis die 16 Aprilis, ad quam vide. — *SS. Elpiphidorus et soc.* In Sirmundiano supplemento commemorantur primo loco Saleucus Bithynius cum Ilirio; ubi loco *Saleuci* legendus est *Galicus*. — *S. Illyricus.* In Menæis Græcis bibl. Ambrosianæ, signatis littera O, numero 148, S. Illyricus commemoratur ita : *Sancti Helitrii*, τοῦ ὁσίου Ἡλιτρίου. In Suppl. Sirmundiano vocatur Ἡλιτρίος. In Prologo additur : *in monte Myrsione*, qui ubinam terrarum situs sit, discerem ab auctore Prologi perlibenter. — *S. Antiochus.* S. Antiochus refertur in solo cod. Saxo-Gothano, a cl. Matthæi in lucem dato : quæ lectio omnino singularis est; forsan legendus est Eutychius, de quo die VI.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Paulus. Russia oriundus, adhuc puer a Tartaris in captivitatem abductus Paulus, mox a quodam christiano viro redemptus est et manumissus. Porro laborabat Paulus epilepsia. Quo morbo cum quodam die correptus esset, quia in ecclesiam trahebatur a suis prorsus invitus, cum ab Agarenis sibi obviis quidnam rei esset interrogaretur, amens reposuit se *esse agarenum*. Qua data occasione, rem totam deferunt Turcæ Regis præfecto incusantes Christianos, quod Mahometi asseclas vel in ipsa urbe regia pervertere non timerent. Statuitur coram judice Paulus, et in carcerem projicitur. Postridie interrogatus, an vere Mahometi præcepta sectaretur, negavit Paulus, addiditque se, licet epilepsia et amentia interdum laboraret, Christianum tamen et fuisse semper et fore. Igitur, in carcerem redit, post triduum iterum interrogandus. Statuto die, ad tribunal stetit et Christum publice confessus est; quare capitis damnatus est in hippodromo ea ipsa die qua Dominus Noster cruci affixus fuerat, anno 1683. Haec summatim ex Cariophylo, quem citat Muraviev, in Vitis SS. ad hunc diem.

Cfr Νέον μαρτυρολόγιον, ed. Venet. 1798.

DIES IV.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. Memoria B. patris nostri et doctoris Methodii, archiep. Moraviæ (*Voloc.*). SS. Theoduli, lectoris et Agathopodis, diac. (*Mst. Par. I. Tern. Siš. Prol. cum Bas. Neap. Hier. GP. Vind. Flor. Nan. Taur. Med. CF. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Josephi, hymnogr. (*Rum. Chil. Men. Pp. Euch.* serb.

Dies V Aprilis.

serb. Kal. Hor. cum Hier. GP. Pg. Nan. Dom.). S. Zosimi, eremitæ (*Rum. Men. Kal. Hor. Prol. cum Chiffl. Sirl. Men.*). S. Georgii in Maleo (*Chil. Men. Pp. Euch. Kal. Hor. cum Sirl. Dom. Sirm. Maz. Mg. Flor.*). SS. MM. Pherbuthæ, ejus sororis et ancillæ (*Men. Kal. Prol. cum Sirl. Chiffl. Maz. Mg.*). S. Platonis heg. Studitæ (*Kal. Hor. cum Sirl. Mg. Itg.*). [Theonæ, metr. Thessal. (*Ath.*). Nicetæ (*Ath.*).]

† Publii, mart. (*Mg. Chiffl. Sirl.*). † Theonæ, Simeonis et Phorbini (*Mg. Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Methodius, apost. Slavorum. Lectio quam primo loco posuimus ex cod. quodam mss. biblioth. monasterii Josephi Volocensis, omnino singularis est et insolita, cum cæteri omnes taceant. — *S. Zosimus.* S. Zosimum retulimus jam initio mensis cum S. Maria Ægyptiaca; in Rum. vocatur *Izosimus*. — *S. Agathopodus.* S. Agathopodus in Siš. vocatur *Gatapodus*; in Pp. mss. *Agathopus*. — *S. Plato.* S. Platoni additur apud Sirletum S. Publius. De utroque agetur melius die sequenti. — *S. Georgius.* Item dicendum de S. Georgio in Maleo, quem antiquiora synaxaria referunt crastina die, dum in recentioribus ponitur primo loco. — *S. Theonas.* S. Theonas refertur etiam apud Sirletum simul cum Simeone et Phorbino, de quibus omnibus vide diem sequentem. Valde diversus est a cognomine metropolita Thessalonicensi, qui inscribitur in Paterico Montis Atho. — *S. Pherbutha.* S. Pherbutha, quæ et Tarbuta, Tarbua et Tarbula, virgo devota et martyr, passa est sub Sapore cum sorore sua et pedissequa. In Actis martyrii Græcis sola Therme exprimitur; in Actis Latinis refertur Pherbutha cum sorore et ancilla; eædem tres nominantur in Menæis Mediolanensibus bibliothecæ Ambrosianæ et aliis. Acta martyrii latine exstant in Act. SS. ad diem 22 Aprilis. — *Theonas, metr. Thessalonicensis.* In libro cui inscribitur Ἀκολουθία τῶν ἁγιορείτων πατέρων, tom. II, pag. 103 legitur breve elogium *Venerabilis Theonæ, metropolitæ Thessalonicensis;* quod ad verbum latine redditum sic se habet: *Theophorus pater noster Theonas initio quidem morabatur in monasterio Montis Atho Iberico, ubi sacerdotii vices explebat, quemadmodum id testatur Vita Jacobi Iberi. Tum, silentii amans, simul cum ipso ascetarum certamina amplexus est in asceterio S. Joannis Præcursoris; exeuntem vero ad prædicandum verbum Dei secutus est, atque ad mortem ejus usque laborum socius permansit indivisus. Mortuo Jacobo, hegumeni munere fungebatur in monasterio S. Anastasiæ Galičistensi, unde ad sedem transiit Thessalonicensem. Cujus venerandum corpus in dicto monasterio hactenus videre est incorruptum. De eo iterum recurret sermo in Vita Jacobi; quem nominavimus supra:* quam ex eodem Novo Martyrologio referemus inferius ad 1 Novembris. Hactenus auctor incertus Martyrologii, quem citat Patericon Montis Atho. — *Nicetas.* Ingenue fatetur auctor Paterici Nicetæ nomen desiderari in Synaxario Nicodemi, desiderari quoque et vitam; qua deficiente, illud unice innotuit Nicetam, natione Epirotam, in monasterio Russico Montis Atho spiritualis vitæ jecisse fundamenta, atque presbyteri ministerium explevisse; tum vero, perfectiora anhelantem, in asceterium S. Annæ secessisse, atque martyrium voluntarium in civitate Serrarum invenisse. Obiit anno 1808, pridie Paschatis, conditus in æde S. Nicolai. Vocatur a suis hieromartyr et sanctus.

DIES V.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Georgii in Maleo (*Mst. Rum. Tern. Siš. cum Hier. Taur. Sirm. Nan. Med. Vind.*). SS. MM. Theoduli et Agathopodi (*Chil. Eph. Pp. Og. Men. Prol. Hor. Kal. cum Sirl. Dom. Pg. Flor.*). S. Publii, mon. (*Men. Kal. Prol.*). S. Platonis Studitæ, conf. (*Men. Prol.*). S. Theodoræ Thessalonicensis (*Men. Prol. Kal. Hor. cum Chiffl. Mg.*). SS. Theonæ, Simeonis et Forbini (*Prol. Kal.*). S. Marci Atheniensis (*Men. Kal.*). S. Patris Gordii (*Par. I*). SS. MM. Theodoræ et Didymi (*Hor. cum Chiffl. Mg.*). S. Theodori (*Rum.*).

† MM. Thermi, sororis et ancillæ (*Bas. Taur. Neap. Chiffl. Dom. Maz. Mg. Med. CF. Sirm.*). † MM. Claudii, Diodori, Victoris, Victorini, Papii, Nicephori et Serapionis (*Sirl. Mg. Taur. Dom. Maz. GP. Med.*). † Claudiani Persæ, mr. (*Med. Taur.*). † Zenonis, mr. (*Sirl. Mg. CF. Taur. Chiffl. Maz.*). † Quinque juvenum, martyrum in urbe Lesbo (*Sirl. Chiffl. Mg.*). † MM. Cyriæ seu Dominæ et Dulæ (*Men. Div.*). † Pompeji, m. (*Men. Taur. Maz. CF. Chiffl.*). † MM. Maximi et Percutii (*Mg. Taur. CF. Maz.*). † MM. centum et vigenti, in Perside (*Sirm. Med. Taur. CF.*). † Hypomonæ, mr. (*Nan.*). † Nicetæ Mediciensis (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Gordius. Singularis est lectio hæc cod. Parisini I. — *S. Theodorus.* Theodorus diserte refertur in Poč. Horologio et videtur esse idem ac Theodotus quem hodie refert Possevinus; imo uterque forsan positus est pro Theodora Thessalonicensi. — *S. Theodora et Didymus.* SS. Theodora et Didymus referuntur secunda vice ad 27 Aprilis; apud Latinos recolitur 28 ejusdem mensis. Quæ in Horologio Didymo jungitur Theodora, omnino distinguenda est a S. Theodora Thessalonicensi. — *S. Nicetas.* Nicetas idem est ac ille de quo actum est ad diem 3 Aprilis. — *S. Claudius.* S. Claudius et soc. in Men. Græcis referuntur primo loco, in Slavicis vero XXXI Januarii. Ut vidimus supra in Chiffl. et Taur. manipuli antesignanus vocatur *Claudianus*. — *S. Marcus.* De S. Marco quia egimus ad 29 Martii, nihil remanet dicendum. — *S. Terentius.* S. Terentius refertur in Taur. et Maz. simul cum Pompejo, Maximo et Zenone, quasi hi martyrii ejus socii fuerint. De S. Zenone et Pompejo Acta SS. agunt hodie; de Terentio et Maximo ad 10 Aprilis. — *SS. Cyria et Dula.* SS. Cyria et Dula forsan non distinctæ sunt a sociis S. Pherbuthæ, cum sint nomina appellativa non propria. — *S. Thermus.* S. Thermus nequaquam confundendus est cum Therme seu rectius Tarbua, Tarbuta, sc. Pherbutha. Confusionem parit cod. Taur. ubi legitur: *S. M. Thermi, sororis ejus et ancillæ.* Therme in Basil. rectius vocatur: Pherbutha, de qua actum heri. Qui in Men. et Rom. Mart. exprimitur S. *Thermus*, omnino alius est a Therme, sorore Pherbuthæ. — *S. Hypomona.* Nominetenus nota est S. Hypomona, martyr (græce: ὑπομονή), quæ in Supplem. Sirmundiano commemoratur ad 9 Aprilis simul cum SS. Amphiano et Ædesio. In Prologo additur: Eadem die homilia de terræ motu qui acciderat Antiochiæ, et, quo audito, timeamus Deum nos ob peccata nostra castigantem.

DIES VI.

DIES VI.

Ex Ostromirano. Ex variis.

SS. Martyrum centum et viginti (*Mst. Ass. Men. Kal. Prol. cum Bas. Sirl. Nan. Mg. Chiffl.*). S. Eutychii, archiep. CPtani. (*Ita fere omnes cum Bas. Clar. Maz. Dom. Neap. Hier. GP. Vind. Pg. Flor. Taur. 2, Maz. Mg. Med. CF.*). Memoria dormitionis S. P. N. Methodii, archiep. Moraviæ superioris, ac fratris S. P. Cyrilli, philosophi (*Ass. Sišat.*). S. Platonidis (*Men. Kal. Prol. cum Sirl. Chiffl. Mg.*). SS. Jeremiæ et Archilei, presbyteri (*Prol. Kal.*).

† Claudii (*Genebr.*). † Duorum MM. Ascalonæ (*Mg. Chiffl.*). † Philareti, mon. in Sicilia (*Itg.*). [Gregorii Sinaitæ (*Ath.*). Gregorii Byzantini (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

SS. Martyres 120. S. Eutychius. Cod. Assemani addit: *qui in Perside.* Basilianum Menol. numerat 150. — De S. Eutychio plura dixi ad 28 Martii. Possevinus perperam mutavit in Euchemium. Vita auctore Eustathio in Act. SS. latine, p. 548 et seq.; græce in Appendice. — *S. Methodius.* Imprimis notanda est lectio Assemaniani codicis glagolitici de S. Cyrillo, cujus mentio facta est jam die XIV Februarii : præsentem diem esse S. Methodio emortualem constat insuper ex Vita ejus antiqua, quam in lucem dedit Josephus Schafarik; et cujus titulus fert ita : *Mensis Aprilis* VI *die, commemoratio et vita beati Patris nostri et doctoris Methodii, archiepiscopi Moraviæ.* Hæc eadem annuntiatio legitur in cod. Mosq. mss. ecclesiæ Assumptionis, signato n° 175/18; in Menæis Macarii mss.; in Menol. Academ. Mosq. signato 94, in alio cod. ejusdem Academiæ, signato 63. — Vitam Philareti Panormitani, auctore Nilo, monacho, dederunt latine Acta SS., pag. 606 et seq. — *S. Philaretus. S. Platonis.* Apud Sirletum sancta Platonis est mutata in sanctum Platonidem; scilicet erronee illinc defluxit nominativus *Platonides*, quæ est terminatio virilis. — *S. Claudius.* Refertur Claudius in Anthologio Christophori Mytileni metrico et in Kalendario Genebrardi. Videtur esse antesignanus turmæ martyrum, de quibus nos egimus die præcedenti aut forsan idem ac Claudianus Persa, de quo ibidem. — *Gregorius Sinaita.* Gregorius Sinaita hoc die refertur in libro : Νέον ἐκλόγιον; unde transiit in Patericon Montis Atho. At in Slavicis Kalendariis celebratur die VIII Augusti; in Menæis vero Græcis bibl. synod. Mosq., die XXVII Novembris, teste archimandrita Saba, in suo *Manuductore bibl. patriarchicæ* (pag. 91). Nos Slavica sectari solemus potius quam Græca.

DIES VII.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

S. Georgii, ep. Mytilenæ (*Mst. Tern. Rum. Siš. Chil. Og. Pp. CP. Men. Leop. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Chiffl. Med. Vind. Mg. CF. Maz. Hier. GP. Taur. Pg. Flor.*). S. Rodionis, apost. (*Pp.*). S. Calliopii, mart. (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Med. Sirm. CF. Dom. Maz. Mg. Chiffl.*). SS. MM. Rufini, diac., Acquilinæ et 200 soc. (*Prol. Kal. cum Neapol. Bas. Med. Taur. Maz. CF. Chiffl. Flor. Dom. Mg.*). Danielis Perejaslaviensis (*Prol. Kal.*). S. Serapionis, monachi (*Kal. Hor.*).

† MM. Irenes et Chioniæ (*Nan.*).

OBSERVANDA.

S. Georgius. S. Georgius, episcopus Mytilenæ in insula Lesbo, apud Slavos minus recte audit ep. Melitinæ. Cfr Acta SS. ad h. d. pag. 668. — *S. Herodion.* Herodion, slavice Rodion, melius poneretur die sequenti. — *S. Calliopius.* Calliopius in Menæis Sirletianis refertur bis. In Prologo et Kalendario Mosquensi perperam miscetur cum Rufino ejusque sociis; forsan quia passus est in Cilicia quemadmodum et isti; non tamen in eodem Ciliciæ loco, sed Pompejopoli; Rufinus vero cum sociis, Synopæ. — *S. Aquilina et soc.* In Kal. Mosq. et Menæis Cryptæ Ferratæ numerantur 200 socii Acquilinæ, cognomento Junioris, et Rufini.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Daniel, Perejaslaviensis. **D**aniel, in baptismo Demetrius dictus, ex urbe Mcensco oriundus, initio quidem monachus fuit in monasterio Paphnutii Borovcensis per totum decennium; at dein in solitudinem abiit, Deo arctius sese devincturus. Biennio peracto, Perejaslaviam, quæ Transilvana cognominatur, venit, ibique monasterium ingressus est B. M. V. Goricense, ubi magnam vitæ suæ partem, annos scilicet triginta, in virtutibus se exercuit, sacerdotio initiatus est et hegumeni munere auctus. Fuit illi in amoribus hospitalitatem erga peregrinos et erga pauperes misericordiam exercere, vivis eleemosynam erogando, mortuis vero sepulturam donando. Cum autem instituti sui ampliandi esset percupidus, sociorumque numerus accresceret in dies, aliud monasterium fundavit, ejus nomine nuncupatum, non procul a Perejaslavia, eodem loco situm, quo pauperes suos sepelire solebat: addiditque et ecclesiam, SS. Trinitati dicatam, anno 1508. Biennio elapso, novique cœtus regimine suscepto, ad finem vitæ hegumenus ibidem exstitit, virtutum exempla omnibus præbens eximia, omnibus propterea præsertim vero magno duci admodum carus. Non multo ante mortem, corpus Andreæ, ducis Smolenscensis, reperit Perejaslaviæ incorruptum. Obiit autem Daniel die 7 aprilis, anno 1540, ætatis suæ octogesimo primo, et in monasterio SS. Trinitatis tumulatus est. Mortales ejus exuviæ anno 1652, die 30 decembris elevatæ, et in sacellum ipsius nomine dicatum illatæ sunt, ubi manserunt usque ad annum 1782, quo tumbæ argenteæ inclusæ sunt, die 16 octobris. Hinc ter in anno colitur a suis, die mortis 7 aprilis, 30 decembris et 16 octobris, inventionis et translationis die anniversaria.

Cfr 1) Prol. et Menol. ad 7 Apr. 2) Dict. hag. pag. 86. 3) Menol. Verš. ad 7 Apr. 4) Muraviev, Vita SS., ad h. d. 5) Phil., Hist., III, 237.

DIES VIII.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Herodionis, ep. et soc., Agabi, Rufi, Asyncriti, Phlegontis et Ermii (*Mst. Rum. Tern. Menol. Eph. etc. cum Hier. GP. Pg. Vind. Flor. Nan. Sirm. Maz. Dom. Chiffl. Med.*). S. Cælestini, papæ (*Prol. Euch. Kal. Hor. cum Neap. Bas. Sirm. Dom. Maz. Chiffl. Mg. Med. Nan. CF.*). S. Pausilypi, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Clar. Chiffl. Maz. Med. CF.*). S. Georgii (*Par. I*). Niphontis, ep. Novgorodensis (*Men. Pater. Kal. Pp. Prol.*).

† Philareti, mon. et mart. Panormi (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Herodion. S. Herodion, vulgo Rodion dictus, in nonnullis codicibus prodit aut cum omnibus sociis, aut cum SS. Agabo et Rufo tantum. In Menol. Basilii de eo actum ad XXVIII Martii; de S. Agabo ad X Aprilis. — *S. Cælestinus, papa.* *Cælestinus papa, cujus verba omnia et facta cum apostolorum traditionibus conveniebant, impium Nestorium per litteras deposuit.* Ita de sancto pontifice Prologus in brevi synaxario; quod recentiores quidam auctores pseudo-orthodoxi in memoriam sibi revocare debebant, antequam sanctissimi papæ facta calumniis essent petituri. — *S. Georgius.* In Cod. Parisino I legitur : *S. Grogii*, pro *Georgii*; forsan est ep. Mytilenæ, de quo vulgo agitur ad diem præcedentem. — *Niphon.* Brevem de Niphonte notitiam habes in Memoriis Slavicis hujus diei. — *S. Philaretus.* Philaretes monachus erat Ordinis S. Basilii, sub Saracenis martyrio consecratus, circa annum DCCCXXIV, regnante Michaele Balbo; hoc enim tempore occuparunt Siciliam Saraceni, testibus Cedreno et Zonara. Cfr Acta SS. pag. 753.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Niphon Novgorodensis. Niphon, Græcia, ut probabilius videtur, oriundus, et in monachum a Timotheo, hegumeno Kievocryptensi, tonsus, cathedram Novgorodensem ascendit anno 1131. Quam dum occuparet, principum Russorum lugenda dissidia pacavit. Erat autem litteris Græcis et Slavicis excultus, et ecclesiasticæ disciplinæ peritus, quemadmodum tum Responsa ejus ad Cyriacum hieromonachum, tum alia scripta abunde testantur. Plures ecclesias excitavit et monasterii Spasomirogensis auctor fuit et institutor. Clementem metropolitam, Ruthenum, eo quod ab episcopis Russis, inconsulto Patriarcha Constantinopolitano, fuerit electus, agnoscere renuit; quapropter in monasterio Cryptensi ab Iziaslao Magno Duce inclusus detinebatur, donec a Georgio Dolgorukio seu Longimano libertati sedique suæ fuit restitutus. Ut autem novum metropolitam, Constantinum, de quo alibi, CPoli venire accepit, Kioviam iter instituit, eidem obviaturus; verum morbo correptus, ibidem obiit anno 1156, mense aprili, a S. Theodosio in somniis visitatus deque morte sua præmonitus. Erat namque tum erga hunc sanctum, tum erga Beatam Virginem devotissimus. Magna præterea pollebat doctrinæ et sanctitatis fama, præcipue apud Novgorodenses qui eum totius Russiæ defensorem et patronum nuncupant, maxime dolentes venerandas ejus exuvias non in S. Sophiæ Novgorodiensi templo, sed in Cryptis Theodosianis Kioviæ fuisse conditas. Diem obitus ejus alii volunt esse 15, alii 18 vel 21 ; incertam pariter dicunt orthodoxiam et sanctitatem.

Cfr 1) Menol. ex Paterico et Verš. ad h. d. 2) Dict. hagiogr., pag. 215. 3) Macarius, Hist. eccl. t. III, pag. 61 et 184. 4) Philaret., Conspectus, n° 30. 5) Niphon, ep. Novgorod., auctore Zernin. 6) Karamzin, t. II, not. 380. 7) Kalajdović, Monum. lit. a pag. 167. 8) Murav. ad hunc diem.

DIES IX.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Eupsychii, mart. Cæsareæ (*Mst. Tern. Rum. et cæteri cum Bas. PG. Vind. Mg. Med. Sirl. Clar. Dom. Maz.*). SS. MM. Amphiani et Ædesii (*Rum. cum Sirm.*). S. Vadimi, archim. et martyris (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Med. Sirm. Chiffl. Maz. Mg. CF.*). SS. mart. Heliodori, Disani seu Desæ ep. et Mariabi, presb., Audiesi et aliorum numero 270 in Perside (*Menol. Kal. Prol. cum Bas. Sirl. Med. Mg. Dom. Maz. Chiffl.*).

† Patermuthii et Copri (*Hier. Nan*). † Mariæ Ægyptiæ (*Neap.*). † Hypomonæ, mart. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Eupsychius. In quibusdam codicibus mss. loco S. Eupsychii legitur *Eutychii*; errorem esse cogito. — *S. Amphianus.* De S. Amphiano egimus die II Aprilis; refertur in Men. Claromontanis una cum Ædesio de quo actum ibidem. — *SS. MM. in Perside.* Ad martyres in Perside pertinet quoque sancta martyr Ia, de qua agetur XI Septembris, et S. Heliodorus, quem exprimunt seorsim Menæa Græcorum excusa. In Basil. Menologio et in Synaxario Claromontani collegii aperte vocatur episcopus, poniturque primo loco, dum a cæteris prætermittitur. — *S. Hypomone, mart.* S. Hypomonam, martyrem, retulimus ex cod. Naniano jam ad quintam aprilis. — *SS. Patermuthius et Coprus.* De SS. Patermuthio et Coprio codd. Slavici agunt nona Julii.

DIES X.

DIES X.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. SS. Martyrum Terentii, Africani, Maximi, Pompeii, Zenonis, Alexandri, Theodori, Macarii, et aliorum numero 40 (*Mst. Tern. Prol. Hor. Kal. cum Hier. GP. Pg. Flor. Neap. CF. Vind. Chiffl. Sirl. Bas. Sirm. Maz. Crypt. Dom. Med.*). SS. Jacobi, presb., Azadæni et Audicii, diacon. (*Men. Kal. Prol. cum Chiffl. Mg.*).

† Macarii, episcopi Antiocheni (*Itg.*). † Agabi, ap., unius ex LXII (*Bas. Maz. Med. Crypt.*). † Holdæ, prophetissæ (*Chiffl. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Terentius et soc. Alii alios nominant; quidam solum Terentium, quem Crypt. vocat *Terentianum;* in Mst. referuntur quatuor priores; eosdem nominat Rum., mutato perperam Pompeio in Poplium, additoque S. Zenone, et quadragenario numero universo. Eumdem numerum indicat Men. Basilii; at cod. Serbicus Sišatovacensis monasterii recenset 36. In officio diei celebrantur tantum triginta, inter quos occurrit quidam nomine Macarius. Alexandrum et Theodorum addunt Menologia. De omnibus denuo agit Prologus die 28 Oct. et 13 Martii. — In Martyrologio Basilianorum Italo-Græciæ fit commemoratio S. Macarii primo loco, his verbis: *Sancti Macarii, episcopi Antiocheni, Ordinis S. Basilii, virtutibus et miraculis clari.* Vide *Acta SS.* ad h. d. Erat archiepiscopus Armenus, residens in monasterio S. Simeonis Stylitæ, prope Antiochiam. *S. Macarius Antiochenus.*

DIES XI.

Ex Ostromirano. S. ANTIPÆ, EP. PERGÆ. (*Ita omnes cum Bas. Crypt. Med. Chiffl.*).

Ex variis. S. Pharmutii, eremitæ (*Prol. Kal. Hor. cum Mg. Chiffl.*). SS. MM. Processi et Martiniani (*Prol. Verš.*). S. Joannis, discipuli S. Gregorii Decapolitæ (*Prol. cum Mg. Chiffl.*). [Jacobi, heg. (*Hag.*).]

† Tryphenæ, mart. Cyzici (*Mg. Chiffl. Med. Marg.*).

OBSERVANDA.

S. Antipas. Cod. Par. I de more corrupte habet: *S. Andithi.* Prologus et Papebrochianus manuscriptus addunt sequentia: *qui habet a Deo gratiam sanandi dolorem dentium.* — *S. Joannes.* De S. Joanne agetur inferius ad XVIII Aprilis; prætermissus est tum in editione Menæorum Græcorum Veneta anni 1842, tum apud plerosque synaxaristas Slavicos. — *S. Pharmuthius.* S. Pharmuthius seu Patermuthius magister erat S. Joannis in Puteo, de quo actum ad 29 Martii. — *Jacobus Galicensis.* In Dict. Hag. ad h. d. refertur Jacobus Galicensis, de quo iterum 5 Maii.

DIES XII.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Basilii, ep. Pariensis et conf. (*Mst. Rum. Tern. et alii permulti cum Hier. GP. Vind. Pg. Mg. Sirl. Sirm. Maz. Dom. Med. Flor.*). S. Artemonis, ep. (*Rum. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Chiffl. Crypt.*). S. Dymi et Protionis seu Proclionis (*Rum. cum Sirm. Mg. Med. Chiffl.*). Translatio venerandæ zonæ SS. Deiparæ (*Rum. Prol. cum Mg. Chiffl.*). S. Pausilypi, mart. (*Ternob.*). S. Anthusæ (*Men. Pp. Kal. Prol. cum Mg. Chiffl.*). S. Athanasiæ, abbatissæ (*Men. Kal. Prol.*). SS. MM. Mennæ, Davidis seu Dadæ et Joannis (*Men. Kal. Prol. cum Chiffl. Med.*). S. Isaac, Syri (*Men. Kal.*). S. Zenonis, ep. Veronensis et mart. (*Men. Kal.*). [Acacii Novi, mon. (*Ath.*)].

† Gerontii, mart. (*Nan. Neap.*). † Sergii, archiep. CP. ex monast. Manuelis (*Nan.*). † Sabæ Gothi, mart. (*Taur. Med.*). † Sabæ, mart. et soc. (*Taur.*). † Martini, papæ R. (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Basilius. S. Basilius, quem referunt Slavica Synaxaria fere omnia, annuntiatur in Men. Bas. die sequenti. — *S. Artemon.* Contra S. martyris Artemonis memoria fit in Bas. Menol. hodie. In Sirm. et in Crypt. asseritur fuisse *presbyter.* In Menæis Slavicis laudatur ad 24 Martii. — *Zona Deiparæ.* In Menæis Græcorum festum B. M. annuntiatur his verbis: *Eadem die, anno* 6450 (qui est salutis 942), *regnantibus Constantino et Romano porphyrogenitis, allata est veneranda Zona SS. Deiparæ Dominæ Nostræ ex Episcopio Zylæ in regiam urbem* (CPolim); *postea vero iterum reposita in sacro monumento Chalcoprateorum, die Augusti trigesima prima.* Quid veri subsit huic annuntiationi, expendetur in *Anno Slavico* ad 31 Augusti. — *S. Pausilypus.* S. *Paulolypus,* mart. refertur in solo Ternob., vero nomine corrupto; in Naniano est ad decimam quartam. — *S. Athanasia.* Athanasia, vidua et monialis in insula Ægina, melius ponenda esset die XIV Augusti, qua obiisse dicitur in Actis ejus Græcis. Colitur tamen tum hodie, tum die XVIII Aprilis, quo probabiliter translata est ex hodierna. In Prologo narratur S. Athanasiam viro suo orbatam fuisse tempore quo insulam Æginam invaserant *Russi* (lege Mauri); eamdem, morti jamjam proximam, sororibus præcepisse ut per quadraginta dies consequentes pauperibus mensam apponerent; quod cum neglexissent sanctimoniales, apparuisse eis S. Athanasiam, negligentiam exprobasse, ac sequentia addidisse verba notatu digna: *Sciatis oportet, quæcumque pro animabus defunctorum fiunt ad quadragesimum diem usque, sive eleemosyna præbeatur, sive pauperes alantur, sive preces presbyterorum solitæ persolvantur, prædictis animabus ita prodesse ut peccatorum remissionem, si peccatis gravantur, obtineant; aut, si justæ sunt, bonorum omnium impletione*

Dies XIII et XIV Aprilis.

SS. Mennas, David. S. Zeno. S. Sabas Gothus. S. Martinus. Acacius.

impletione ditentur. In tabula Papebrochiana scripturam præfert hæc sancta abbatissa adeo corruptam, ut eam nemo prorsus intelligat, excepta prima voce *Gospodi* (Domine). — S. Dada vocatur pro Davide in Prologo, oscitantia scribæ qui græci nominis formam abbreviatam pro nomine proprio usurpavit. (Græce enim David contracte scribitur Δαδ). — De S. Zenonis vita, gestis et modo quo cœptus est coli ut martyr, cum tamen nude confessor sit dicendus, fusius tractatur in Actis SS. h. d., pag. 70 et seq. — S. Sabæ Gotho emortualem esse diem hunc XII Aprilis designant Acta, a Bollandianis edita, p. 88 et seq. Alterius Sabæ ducis, etiam Gothi, at non in Gothia, ut iste, sed Romæ cum LXX sociis passi, memoria fit XXIV Aprilis. In Slavicis Synaxariis permultis refertur die XV, qua agemus et nos. — De S. Martino quoque agetur ad diem proxime sequentem. — Acacium, cognomento Novum seu Juniorem, a baptismo Anastasium, commemorat hoc die Patericon Montis Atho, tom. II, pag. 164, ex libro cui inscribitur : Νέον μαρτυρολόγιον. Obiit Acacius anno 1730, fere centenarius, virtutibus et spiritualibus donis, ut fertur, clarus. Religiosæ vitæ curriculum iniit in monasterio S. Dionysii ad montem Olympum, dum annum agebat vigesimum tertium; perfecit autem in Monte Atho, et quidem in loco ubi olim degerat Maximus Causocalybita, cujus mores vitamque ex parte æmulatus est; quin etiam (mirare novam ascesim) pulverem marmoreum farinæ loco siccis herbis miscere solitus fuit. Verum quo severior et insolentior erat vivendi ejus ratio, eo magis crescebat (ut illic mos est) apud alios auctoritas; quæ tanta erat ut plurimi eum in spiritualibus ducem sibi certatim deligerent; inter quos nominandi potissimum tres, Romanus, Nicodemus et Pachomius, domo Russus, quos ad voluntariam pro christiana fide mortem parasse fertur et erudivisse. Erat Acacius e vico Galacensi, in diœcesi Agraphæ, christianis piisque parentibus oriundus.

DIES XIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Martini, papæ (*Mst. Tern. Par. I. Rum. Siš. cum Sirl. Clar. Maz. Dom. Mg. Chiffl. Taur. Nan. Med.*). S. Cyrilli (*Rum.*). S. Crescentis, mart. (*Prol. Tern. Kal. cum Bas. Hier. GP. CF. Med. Taur. Vind. Nan. Med.*). S. Thomaidis, mart. (*Men. Kal.*). S. Artemonis, presb. et mart. (*Men. Verš. Chil. Og. Cap. Novg. Prol. Kal. Hor. et recentiores cum Pg. Flor.*). SS. MM. Phasici Cyropolitanii et Ascetriæ, filiæ ejus (*Prol. Verš. cum Med. Dom.*).

† MM. Maximi, Dadæ et Quintiliani (*Sirl. Mg. Chiffl.*). † Eleutherii Persæ, mart. (*Bas. Mg. Med. Sirm. Dom. Maz. Chiffl.*). † Zoïli Romani, mart. (*Med. Taur. Clar. Dom. Maz. Men.*). † Basilii, ep. Parii (*Bas. CF.*). † Theodosii, Basilii et Gerontii, mm. (*Med. Taur. Clar. Dom. Maz.*). † MM. Simeonis, arch. in Perside, Abdelæ, presb., Gusthasati et centum quinquaginta soc. (*Taur. Flor. Maz. Sirm. Dom. Med.*). † Theodosii, mart. (*Hier. GP. Mg. Nan. Chiffl.*). Translatio S. Januarii (*Neap.*). † Alexandri, Joannis et Pauli Junioris, patr. CP. (Flor.).

OBSERVANDA.

S. Artemon. S. Martinus. S. Cyrillus. S. Crescens. S. Phasicus. S. Eleutherius et soc. S. Simeon et soc.

Vulgo refertur hodie sanctus hic hieromartyr, non Seleuciæ episcopus, ut conjicit Papebrochius, sed presbyter Laodiceæ, passus tempore Diocletiani, sub præside Patricio, cum episcopo Sisinio; et quidem apud recentiores inscribitur primo loco. — Antiquiores synaxaristæ, duce Menol. Basiliano, S. Martinum, papam Romanum, referunt hodie; recentiores vero exprimunt die sequenti; Parisinus cod. legit: *S. Marini;* Possevinus æque male : *S. Marciani.* — Quisnam sit ille Cyrillus, non assequor; forsan Cyriacus martyr, de quo alii agunt postridie; in Cod. Rum. sociatur cum S. Martino. — S. Crescens refertur iterum die XV. — De S. Phasico seu Phusica vide dicta ad XIV et XVII Aprilis; insuper Acta SS. ad diem XXI. — SS. Eleutherius, Theodosius et Zoïlus passi sunt sub Sapore Rege. Quorum secundus, Theodosius, a quibusdam perperam vocatur *Theodosia;* Basilius vero non diversus esse videtur a S. Basilide qui cum S. Gerontio relatus est ad diem 1 Aprilis. — S. Simeon et socii a plerisque nominantur etiam ad diem sequentem, et quidem primo loco, ut modo videbimus.

DIES XIV.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Symeonis, ep. in Perside et mart. et soc. 150 (*Mst. Tern. Rum. Siš. et alii plures cum Bas. Maz. Nan. Crypt.*). S. Martini, papæ Rom. et conf. (*Chil. Ostrog. Pg. Cap. Men. Prol. Hor. Kal. cum Pg. Flor.*). SS. MM. Eustachii, Antonii et Joannis in Lithuania (*Leop. Pp. Horol. Men. Kal.*). SS. mille Martyrum in Perside et Azati, eunuchi (*Men. Pr. Kal. cum Bas. Med. Taur. Maz.*). S. Ardalionis, mart. (*Prol. Kal. cum Sirl. Meg. Chiffl. Taur. I. Med. Crypt.*). SS. apost. Aristarchi, Pudi et Trophimi (*Par. Novg.* 3, *cum GP. Sirm. Maz. Dom. Hier. Chiffl. Vind. Mg.*).

† Thomaidis, mart. ex urbe Alexandriæ (*Sirl. Mg. Chiffl.*). † MM. Ananæ Abdelæ, Phusæ et soc. 150 (*CF.*). † Phusici et filiæ ejus, mm. (*Bas. Maz. CF.*). † MM. Tiburtii et Valeriani (*Neapol.*). † Pausilypi, mr. (*Nan.*). † Jacobi, presb. et Azæ, diaconi (*Bas. Laur. Maz. Sirm. Nan. Med.*). † Cyriaci, sacromart. (*Taur. I*). † Eleutherii, Persæ, mart. (*Sirm.*). † Zoili, Romani (*Sirm.*). † MM. Theodosii, Basilidis et Gerontii (*Sirm.*)

OBSERVANDA.

S. Simeon et soc. S. Martinus.

In Ternob. et Bas. numerantur socii S. Simeonis 150. Passus est in Perside, non secus ac Azates cum aliis martyribus mille, et Phusicus cum filia sua, Jacobus et Aza. In Naniano vocatur ep. Antiochiæ. In Med. legitur : *Certamen mille martyrum qui cum 150 sociis S. Simeonis passi sunt et inter quos Azates.* — S. Martinus refertur hodie apud synaxaristas Slavicos recentiores primo loco; apud

apud Græcos vero die præcedenti. Consule quæ de hujus sancti pontificis et martyris exilio docte scripsit Assemanus, Italiæ scriptor. t. II, p. 49 et seq. — De SS. MM. Lithuanis vide Act. SS ad hanc diem, pag. 265. Leopolitani codices, in quibus hæc martyrum trias refertur, sunt numero plures. Non uno die cum Christo triumpharunt: nam S. Joannes obiit 23 Aprilis; Eustathius vero 13 Decembris. — S. Aristarchus in Menæis Græcis hodie nominatur primo loco cum Pudo et Trophimo; in Slavicis vero crastina die, excepto Parisino, in quo tamen exprimitur solus Aristarchus. — S. Cyriacus duplici Synaxario Taurinensi inscribitur, semel quidem ad hunc, semel ad sequentem diem, quo occurrit etiam S. Cyriacus, Hierosolymorum episcopus, non tamen martyr.

SS. MM. Lithuani. *S. Aristarchus.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Antonius, Joannes et Eustathius.

Joannes et Antonius fratres, nec non et Eustathius nobiles erant Lithuani, Olgerdi, magni ducis Lithuaniæ ab anno 1329 ad annum 1381, cubicularii. Populariter vocabantur Kumets, Kruglets et Nežilo. A familia christiana ipsius ducissæ natione Russæ ad veri Dei cultum conversi, et a Nestorio presbytero baptizati, ob fidem catholicam constanter professam, præsertim quod vetitos cibos statis diebus comedere recusarent, suspendio necati sunt, jussu Olgerdi, adhuc ethnico ignis cultui addicti. Et primo quidem Joannes in carcerem cum Antonio missus, et post annum animo concidens impiæ principis jussioni paruit et vinculis liberatus est. Antonius contra, licet natu minor, mansit inconcussus, fratremque graviter increpuit, imo et videre renuit. apostatam. Resipuit Joannes, et fidem rursus publice confessus, fustibus cæsus est et in carcerem iterum detrusus. Demum, post multum temporis, Antonio de quercu suspenso die 14 januarii, ipse quoque suspendio vitam clausit, die 14 aprilis, quemadmodum ei prædixerat frater. Simile fatum nactus est Eustathius adhuc ætate florens et vultus decore conspicuus. Post multa namque tormenta, post verbera, cruris confractionem, cutis capillorumque (quas sibi ethnicorum more radi non permittebat) violentam detractionem, in eadem illa quercu suspensus, martyrii palmam promeruit, die 13 decembris. Passi sunt Vilnæ anno 1342, et in templo SS. Trinitatis ritus græco-russi sepulti; anno vero 1347 in Sanctorum Russicum Album a S. Alexio, metropolita Kioviensi, adnumerati.

Cfr 1) Acta SS. ad xiv Apr., pag. 265 et seq. 2) Menol. et Verš. ad h. d. 3) Dict. hag. pag. 56. Philar., II, 28, 93.

DIES XV.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Sabæ, Gothi, mart. (*Mst. et cæteri omnes cum Bas. Hier. GP. Vind. Nan. Med.*). S. Crescentii, mart. (*Mst. Novg.* 3 *cum Sirl. Mg. Chiffl. Sirm. Dom. Maz. Maz. Taur.*). SS. Aristarchi, Pudæ et Teophimi, apost. (*Rum. Chil. Og. Men. Pr. Hor. Kal. cum Bas. Coisl. Flor.*). SS. Basilissæ et Anastasiæ (*Men. Leop. II, Kal. Hor. Prol cum Bas. Sirl. Mg. Mediol. Dom. Maz. Chiffl.*).

† MM. Theodori, presb. et Pausilypii (*Men. Chiffl. Maz. Neap. Med.*). † Mille Martyrum in Perside (*Taur. II*). † MM. Irenæ, Agapiæ et Chioniæ (*Sirm. Maz.*). † Quirici seu Cyriaci, mart. (*Taur. II*). † Leonidæ, ep. Athenarum (*Mg. Med. Dom. Maz. Chiffl.*). † Leonidæ, mart. et soc. (*Hier. GP. Nan. Vind.*). † Jacobi, presb. et Azæ, diaconi, mm. (*Taur. II*).

OBSERVANDA.

S. Sabas Gothus.

S. Sabas, Gothus, martyr in Cappadocia, apprime distinguendus ab altero Saba etiam Gotho qui Romæ passus est et refertur xxiv hujus. In Cod. Rumiantsovii cognominatur *čtin*, ad designandum, ut videtur, *lectoris* officium, quod exprimitur voce illa slavica, et innuunt aliquatenus Acta martyrii, ubi inter alia legimus S. Sabam assiduum fuisse in *psallendo in ecclesia* (Act. SS., 12 Apr., pag. 88, lit. F). Potest etiam esse corruptela vocis slavicæ *gotin*, quæ significat *gothum*. Occurrit non una die. — Est hæc dies in Synaxariis Slavicis S. Aristarchi et soc. propria, ut et in Basiliano Menologio. — S. Crescentius relatus fuit jam die xiii Aprilis. In Menæis Novgorod. 3 additur : *qui Myris*. — De S. Irene Slavici Codices agunt die sequenti. — Quisnam sit S. Cyriacus non constat. — Duos Leonidas referunt Kalendaria, alterum martyrem, alterum episcopum; S. Leonidæ martyri in Naniano additur S. Nicodemus.

S. Aristarchus et soc. *S. Crescentius.* *S. Irene.* *S. Cyriacus.* *S. Leonidas et soc.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Mstislaus, magnus dux Kioviensis.

In Prologo Serbico manuscripto sæculi xiii fit ad hanc diem commemoratio Mstislai principis his verbis : *Eadem die, commemoratio orthodoxi principis Mstislai, a sacro baptismo Theodori. Erat porro princeps iste Vladimiri filius, ejusque in sede Kioviensi successor, christianis virtutibus, magnisque Dei donis insignis. Enituit in eo mira in quemvis hominem misericordia et domus divinæ zelus; quo impulsus templum Annuntiationis Mariæ Virginis, auro, argento, lapideque pretioso ornatissimum, condidit Novgorodiæ; et Kioviæ alterum S. Theodoro Tyroni sacrum; quod magna solemnitate consecrandum curavit a metropolita Kioviensi Michaele : pluresque alias ecclesias erexit. Aurum et argentum ne manu quidem tetigit, divitiarum contemptor eximius. Mortem suam præsciens, sepulcrum parari jussit, in quo et conditus fuit magno honore a filio suo et omni synclito* (seu *senatu*) *atque in prædicta ecclesia S. Theodori depositus.* Ita Prologus. Porro Vladimirus ille, de quo hic sermo, cognomento

DIES XVI ET XVII APRILIS.

gnomento Monomachus, Kioviæ regnabat ad annum usque 1125, quo cessit e vivis. In ejus locum successit eodem anno Mstislaus noster, dux Novgorodiæ, ab anno 1095; quam dum gubernaret, anno scilicet 1099, ecclesiam Annuntiationis prope urbem condidit, in loco Rurici castello dicto, in cujus usus celeberrimum Evangelium conscribi jussit, *Mstislaviense* ideo nuncupatum, atque Ostromirano codici qui anno 1056 vel 1057 exaratus fuit, sive auctoritate sive ætate omnium proximum, utpote sexaginta annis duntaxat aut certe non multo pluribus recentius. Utrumque templum, B. Mariæ et S. Theodori, exstat etiamnum. Cætera Mstislai gesta leguntur apud historicos scriptores. Nomen ejus nusquam in fastis sacris, quod sciam, occurrit nisi in Prologo illo Serbico sæculi XIII.

Cfr 1) Annal., t. I, pag. 131, 11 et 12. 2) Vostokof, Cod. mss. Rum., pag. 452. 3) Izvestia, t. IX, pag. 73 et seq. 4) Dict. hag., pag. IV, ed. 1862, in adnot.

DIES XVI.

Ostromira num. Ex variis.

VACAT.

SS. MM. Leonidæ et soc., Chariessæ, Theodoræ et aliarum (*Mst. Tern. Rum. Siš. Chil. Kal. Prol. cum Bas. Neapol. Sirl. Mg. Dom. Maz. Med. Chiffl. Taur.*). S. Acacii, ep. Melitenæ (*Par. cum Hier. Vind. Nan.*). SS. MM. Irenæ, Agapiæ et Chioniæ (*Chil. Men. Novg.* 3. *Og. Verš. Pp. Prol. Hor. Kal. cum GP. Pg. Flor. Taur. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). S. Irenæ, mart. (*Men. Verš. Prol. cum Bas. Maz. Taur. Mg. Med.*).

† M. Felicis, ep., Januarii, presb. et Septiminii (*Sirl. Mg. Chiffl.*). † Georgii, ep. Mytilenæ (*Sirm.*). † Crescentis (*Genebr.*). † Adriani, mart. (*Bas.*).

OBSERVANDA.

S. Leonidas et soc.

De S. Leonida martyre et ejus sociis jam actum est die X Martii, ubi commemoravimus martyrii ejus socios, Chariessam, Nunechiam, Basilissam, Nicam, Callistam, Theodoram et Galinam. Harum unam tantum S. Chariessam, nominatim refert codex Rum.; præterea Theodoram nominat codex Ternob.; recens vero Prologus omnes. Quibus adnumeranda est S. Irena, ultimo loco posita et S. Adrianus, de quo die proxima. — *S. Acacius.* S. Acacius a longe pluribus refertur die sequenti. — *S. Irene et soc.* De SS. Irene, Agapia et Chionia, sororibus ac martyribus, egimus supra, ad III Aprilis. An altera Irene sit eadem ac prior, manet in obscuro. Irenem in *Hircenem* mutare potuit solus Genebrardus. — *S. Georgius.* De S. Georgio vide dicta ad 7 Aprilis.

DIES XVII.

Ostromira num. Ex variis.

VACAT.

S. Agapeti, papæ Rom. (*Mst. Men. Prolog. Tern. Rum. Siš. Kal. Hor. cum Bas. Sirl. Maz. Chiffl. Neap. Hier. Vind. Nan. Med.*). S. Acacii, ep. Melitenæ (*Rum. Tern. Chil. Og. Men. Prol. Leop. Kal. Hor. cum Taur. I. Dom. Maz. Pg. Flor.*). S. Cosmæ, ep. Chalcedonis (*Par. cum Hier. Nan.*). S. Simeonis, ep. Persidis et mart. et soc., Abdelai et Ananiæ, presb., Usthasani, eunuchi, Phusici, Ascetriæ, Azati et aliorum 1150 soc. (*Par. Men. Euch. Novg.* 3, *Kal. Hor. Prol. cum Sirl. Clar. Chiffl. Maz. Mg. GP. Pg. Flor.*). S. Adriani, mart. (*Prol. Kal. cum Sirl. Mg. Chiffl.*). Zosimi Solovecensis (*Men. Kal. Prol.*).

† Sabæ Gothi, mart. (*Sirm.*). † MM. Basilissæ et Anastasiæ (*Sirm.*). † MM. Leonidæ et soc. (*Sirm.*). † Irenæ, mart. (*Sirm.*). † Memoria S. P. N. Euthymii, thaumat. (*Med. Sirm. Taur.*). † Anthusæ (*Bas. Maz. Med.*). † Ardalionis, mimi. (*Bas. Med.*).

OBSERVANDA.

S. Adrianus. S. Adrianus adnumeratur sociis S. Leonidæ, de quo die præcedenti. — *Zosimus.* De Zosimo Solovecensi, qui plures ecclesias habet sibi sacras, quarum tres Mosquæ, teste Kalendario Mosquensi, pag. 267, agetur modo, in Memoriis Slavicis. — *S. Simeon et soc.* In Menæis Græcis Simeon et soc. inscribuntur primo loco cum officio; in Novgorod. 3 fit mentio solius Simeonis, omissis sociis. — *S. Euthymius.* Thaumaturgi titulo ornatus refertur Euthymius, tum hoc die, tum proxime sequenti; sane non diversus ab eo, qui commemoratus est initio mensis. Nam omnia eadem sunt, excepto primo verbo, cum die primo et secundo legatur *certamen*, hoc vero *memoria*. Recolitur autem memoria vel translationis vel elevationis. Euthymium, Madytarum episcopum, intelligendum opinabantur Bollandiani ad 18 Aprilis; nihil quoque certi statuerunt eorum continuatores ad 15 Octobris, in re obscura satis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Zosimus Solovecensis.

Zosimus in vico Tolvujo, ad lacum Onegam, honestis et christianis parentibus, Gabriele et Barbara, natus, a puero futuræ sanctitatis signa dedit, morum innocentia et gravitate. Adolescens, a parentibus sollicitatus ad matrimonium, quum caste Deo vivere secum statuisset, relicta domo paterna, monasticam vitam aggressus est. Et quidem initio solus Novgorodiæ degit, dein vero in insulam Solovecensem perrexit, ubi postmodum monasterium celeberrimum instituit. Quo in proposito suasorem et socium habuit seniorem quemdam, Germanum nomine. Igitur in eodem ipso loco, ubi olim crucem plantaverat Sabbatius, ecclesiam eduxit Zosimus, titulo Transfigurationis, cellasque ligneas pro sociis undique convolantibus posuit. Misit quoque ad archiepiscopum Novgorodensem Joannem fratres qui hegumenum nascenti cœnobio impetrarent, accepitque Paulum hieromonachum, cui in omnibus ex animo obtemperavit. Verum enimvero, cum nec Paulus, nec successor ejus Jonas

nas monasterii labores situsque asperitatem diu ferre potuissent, communi consilio statutum fuit, ut deinceps e gremio suo hegumenum eligerent. Electus fuit contra vota Zosimus consensu unanimi et archiepiscopo probandus propositus. Crescebat interea numerus fratrum; quare ampliorem ecclesiam excitavit novus hegumenus, sacris Sabbatii reliquiis in eamdem illatis; cellasque posuit numero longe plures. Illud etiam a Novgorodensi præfecto et reipublicæ moderatoribus impetravit, ut totum archipelagum Solovecensi monasterio tribuerint, donatione scripto sigilloque firmata. Martham quoque, quæ summa potestate in republica potiebatur, initio sibi infensam, ad meliora adduxit, ejusque favorem et gratiam promeruit, postquam præsertim proximam reipublicæ Novgorodensis ruinam coram fuerat vaticinatus. Tandem, morte jamjam imminente, fratres extrema commonuit, sacrisque mysteriis munitus, somno mortis obdormivit, anno 1478, die 17 Aprilis, miraculis, ut volunt, et futura prædicendi dono conspicuus. Corpus ejus in tumulo, quem effoderat ipse, conditum, anno 1566 in sacellum translatum est, Zosimi et Sabbatii nomini sacrum, die 8 augusti; qua die deinceps secundo coli cœpit. Sanctorum albo Russico adscriptus est Zosimus a concilio Mosquensi, quod anno 1547 celebravit Macarius metropolita.

Cfr 1) Proleg. Menol. et Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 113. 3) Colloq. Orthod., mens. Jan., Aug. et Oct., an. 1859.

DIES XVIII.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Cosmæ, ep. Chalcedonis (*Mst. Tern. Rum. Siš. Chil. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Med. Chiffl. Maz. Sirl.*). S. Joannis, discipuli S. Gregorii Decapolitæ (*Par. Men. Prol. Chil. Og. Pp. Leop. Kal. Hor. cum Bas. Dom. Mg. GP. Sirl. Pg. Flor. Sib. Itg.*). S. Sabæ Gothi (*Eph. Pp. cum Sirl. Genebr. Chiffl.*). S. Athanasiæ viduæ (*Pp. Kal. Mosq. cum Mg. Sirl. Chiffl.*). SS. MM. Victoris, Zotici, Zenonis, Acyndini, Severiani et Antonini (*Prol. Kal. cum Bas. Taur. I et II*). SS. MM. Jacobi et Azæ (*Novg.* 3 *cum Dom. Flor. Taur. I*). Joannis Junioris, CPoli a Mahomedanis passi (*Men. Kal. Hor. cum Mg.*). [Joannis Kulicæ (*Synax.*)].

† Euthymii, thaum. (*Med. Sirm. Dom. Taur. I et II*). † Georgii, ep. Antiocheni (*Taur. I et II, Dom. Itg.*). † Eleutherii (*Neap.*). † Joannis Palæolauritæ (*Hier. Vind. Nan.*). † Agapiti, pp. (*Sirm.*). † Anthusæ (*Sirm.*). † Ardalionis (*Sirm.*). † Acacii, ep. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Cosmas. *S. Joannes.*

De S. Cosma actum heri; in Sirm. 19 die; in Maz. 14 die. — In Menæis Græcorum excusis ponitur Joannes primo loco, habetque officium proprium.

S. Sabas Gothus.

— In editione Menæorum Veneta, anno 1603 facta, additur Sabæ nomini titulus ducis, Στρατηλάτου, errore manifesto : est enim titulus ille alterius Sabæ, etiam Gothi, qui sub Aureliano cum aliis LXX militibus Romæ passus est; contra sanctus hujus diei solus martyrium subiit. Ejus nomen jam ter offendimus, scilicet die XII, XV et hesterna.

S. Athanasia.

— De sancta Athanasia, vidua et hegumena Ægynensi, egimus supra ad diem 12 Aprilis; in Pp. mss. perperam mutata est in Athanasium.

S. Victor et soc.

— Ultimus Victoris socius, Antoninus, deest in Prol. et Kal.

Joannes Epirota.

— Acta Joannis martyris ex Anthologia Græca, Venetiis anno 1630 edita, latine fecit Matth. Raderus, et in Actis Sanctorum vulgavit Papebrochius, Aprilis tom. II, pag. 610 et 611. Adnotat Raderus, hunc Joannem abesse a totis Menæis et Menologiis, puta antiquioribus; recentiora enim Menæa, Venetiis anno 1843 vulgata, etsi Joannis elogio careant, mentionem tamen faciunt his verbis : Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ μνήμη τοῦ ἁγίου νεομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων, μαρτυρούσαντος ἐν ἔτει ͵αφκϛ *Eadem die memoria sancti neomartyris Joannis Joannina oriundi, qui passus est anno* 1526. Additur quoque sequens distichon, ad quasdam martyrii circumstantias alludens :

> Βληθεὶς καμίνου ἐν μέσῳ, Ἰωάνη,
> Χριστῷ προσῇδες ὕμνον εὐχαριστίας.

Projectus in medium caminum, Joannes, Christo decantasti hymnum gratiarum. Alii versus præmittuntur in Anthologio, quod anno 1719 publici juris fecit Glycas quidam, ipsamet Joannina oriundus; aliterque annuntiatur memoria Joannis, tacito martyrii anno. Versus sunt hi :

> Τμηθεὶς καμίνου δέσμιος γυμνὸς κάρη
> Θεὸν ἀνύμνει ἐν μέσῳ Ἰωάνης,
> Ὀγδοάτι δεκάτῃ κτάν Ἰωάννην πυρὶ ἄος.

Sequitur idem elogium martyris quod præ oculis habuerat Raderus in editione, anno 1603 facta. Hoc elogium dum repetunt synaxaristæ recentiores, non pauca temere immutant. Addunt insuper auctorem elogii esse protopapam quemdam, Nicolaum Malaxam nomine, patria Naupliensem, et Joannis coævum. Narrant quoque miracula quædam ope aquæ patrata, quam tetigerant reliquiæ. Quorum nonnulla cum evenissent Venetiis, ubi Malaxas negotiorum causa aliquandiu moratus est, magnam famam obtinuit ideo Joannes, et ab ipsismet catholicis non spernendæ auctoritatis invocabatur, uti a legato regis Portugalliæ, Domno Diego, qui a gravi morbo quo laborabat continuo liberatus esse dicitur, simulac aliquid bibit de aqua Joannis benedicta. De miraculis istis legere licet quæ habentur in opere periodico : *Duhovnaja beseda*, tom. XII, n. 17, pag. 501 et seqq.

Joannes Kulika.

— Dicitur in Synaxarista Nicodemi passus esse Joannes Kulika a Turcis anno 1564.

DIES XIX.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Joannis Palæolauritæ (*Mst. Tern. Rum. Siš. Og. Pp. Hor. Kal. Pr. cum Dom. Sirl. Pg. Flor. Med.*). SS. Christophori, Theonæ et Antonini (*Rum. Prol. cum Bas. Maz. Dom. Taur. I et II*). S. Theodori Trichinæ (*Par. I*). S. Georgii, ep. Pisidiæ et conf. (*Men. Kal. Prol. cum Sirl. Mg. Chiffl.*).

Chiffl.). S. Nicephori, heg. Catavadi (*Prol. Kal.*). S. Tryphonis, patr. CP. (*Men. Kal. cum Sirl. Mg. Chiffl.*). S. Paphnutii, mon. Hieros. (*Leop. Hor. cum Sirl. Mg.*). S. Paphnutii, mart. *Novg.* 3).

† Philippi, et ep., mart. (*Neap.*). † MM. Theodori, Philippæ, matris S. Theodori., Socratis et Dionysii, Pergæ in Pamphilia (*Mg. Sirl. Sirm. Chiffl. Hier. GP. Nan.*). † Longini, Isauri, mm. (*Nan.*). † Aphrodisii (*Nan.*). † Jacobi et Azæ, mm. (*Vind.*). † Euthymii, thaum. (*Sirm.*). † Agapeti, papæ (*Sirm.*). † Joannis, discip. Greg. Decap. (*Clar.*). † Ardalionis (*Sirm.*). [Simeonis, Discalceati (*Ath.*). Agathangeli Esphigmenici (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

S. Joannes Palæolaurita.

S. Christophorus et soc.

S. Theodorus.

In Sišatov. codice legitur : *Joannis Palæoli* et *Uritæ*; in Coisliniensi : παλαιολαβρίτου; utrumque satis inepte. — S. Christophorus, martyr et socius Victoris et aliorum præterita die relatorum, memoratur in Prologo musæi Rumiantsoviani et excuso; et iterum referetur die sequenti, quo illustratur in Actis SS., p. 747. — Soli Parisiensi Synaxario mss. vetusto inscribitur hodie S. Theodorus, nullo addito cognomine quo ab aliis Theodoris, discriminetur. Trichinam tamen intelligendum suadet idem codex Parisinus, utpote qui die sequenti expresse referat S. Theodorum Pergensem, cæteris omnibus agentibus de S. Theodoro Trichina. Unde videtur anticipare una die temporis ordinem, et quidem, ut puto, propter festum S. Onuphrii, quem iterum fere solus exprimit idem codex. Jamvero in cæteris Synaxariis Slavicis de tribus Theodoris agi solet sequenti ordine: de S. Theodoro Trichina die xx, de S. Theodoro Pergensi die xxi, de S. Theodoro Syceota die xxii. Cæterum in Græcis Synaxariis exprimi S. Theodorum Pergensem ejusque socios vidimus modo. Confer etiam adnotationem diei sequenti appositam. — In cod. Laurentiano Florentiæ refertur nudum nomen Jacobi. — Duos Paphnutios distinguunt Kalendaria, monachum et *martyrem;* in Menæis Novgorod. 3 refertur martyr, quem alii commemorant die sequenti. — Quater jam commemoratus est S. Euthymius, thaumaturgus hoc eodem mense. — *Vita venerabilis et theophori patris nostri Simeonis Discalceati, novi thaumaturgi*, legitur ad hunc diem in Paterico Montis Atho. Deprompta est ex libro, qui Smyrnæ prodiit anno 1746, atque officium Simeonis continet. Narrat porro auctor ejus incertus Simeonem sacerdotis filium fuisse, et anno ætatis decimo quinto ab episcopo Demetriadis Pachomio (pendebat diœcesis ista a metropolita Larissæ), susceptum, atque dein monachali habitu et diaconatu auctum; mox tamen in monasterium Οἰκονομεῖον, ad montem Olympum prope Kissaram, secessisse; inde vero in lauram Athanasianam Montis Atho perrexisse; ubi ad presbyteratum fuisse evectum; ac tandem monasterium Philothei gubernasse, donec a rebellantibus fratribus hegumeni baculum deponere fuerit coactus. Relicto itaque monasterio, in montem Phlamurium, Zagoræ contiguum, secessit; ubi postquam septem annos cum summa vitæ severitate peregisset, a vicinis detectus, cœnobii fundamenta jecit ædemque SS. Trinitati sacram excitavit. Tum Epirum Thessaliamque peragravit, verbum Dei seminans ubique, non sine vitæ propriæ discrimine : nempe in Euripo (nam huc etiam venit pariter ac Athenas) a præfecto comprehensus igne damnandus erat, nisi intervenisset præfecti mater. Morti ereptus, et inter fratres Phlamurienses aliquandiu commoratus Constantinopolim profectus est, ubi non multo post supremum diem obiit, multis, ut fert auctor ejus Vitæ, signis post mortem clarus. Conditus fuit Chalcis, in æde SS. Deiparæ; unde biennio post, in monasterium Phlamuriense translatus. Hactenus auctor anonymus, qui non modo annum ejus mortis, sed et vitæ tempus reliquit in incerto; quod tamen ex nomine Pachomii, episcopi Demetriadis, posset erui et aliqua ratione definiri. — Hoc eodem die recolunt Græci recentiores memoriam Agathangeli, a baptismo Athanasii, qui anno 1819, ætatis undevigesimo a Turcis Smyrnensibus capite minutus est. Mortem autem sponte sua subiit, ut crimen antea ejuratæ fidei sanguine profuso expiaret, quemadmodum tot alii Montis Atho alumni. Agathangeli gesta, pœnitentiam et obitum prolixo admodum calamo descripsit Germanus quidam, a quo sua mutuatus est auctor Paterici Montis Atho, II, p. 436.

S. Jacobus, mart.

S. Paphnutius uterque.

S. Euthymius thaum.

Simeon discalceatus.

Agathangelus Esphigmenicus.

DIES XX.

Ostromiranum.

Ex variis.

VACAT.

S. Theodori Trichinæ (*Mst. Rum. Tern. Prol. Siš. Novg.* 3, *Og. Leop. Kal. Hor. cum Bas. GP. Sirm. Dom. Med. Maz. Sirl. Mg. Chiffl. Flor. Pg.*). S. Theodori Pergæ (*Par. I*). S. Anastasii, heg. Sinaitæ (*Men. Prol. cum Bas. Leop. II, Kal. Hor.*). [Alexandri, heg. Kargopolitani (*Pp.*)]. S. Anastasii, patr. Antiocheni (*Kal. cum Maz. Dom. Mg. Chiffl. Itg.*). S. Gregorii, ep. Antiochiæ (*Kal.*).

† MM. Victoris, Zotici, Zenonis, Acindyni, Cæsarii, Christophori, Theonæ, Severiani et Antonini (*Sirl. Sib. Mg. Sirm. Chiffl.*). † Zachæi, ap. (*Mg.*). † Georgii, ep. Pisidiæ (*Sirm.*). † Thyphonis, patr. CP. (*Sirm.*). † Paphnutii, mart. (*Dom. Taur. I et II, Hieros. Vind. Nan. Neap.*). † Joannis Palæolauritæ (*Dom. Chiffl.*). † Paphnutii, hieros. (*Mg. Acta SS.*). † MM. Januarii et soc., Desiderii, Procli, Sosii, Fausti, Eutychii et Acutionis (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Theodorus.

Tres Theodori, tribus consequentibus diebus occurrentes, rem intricatiorem reddunt; præsertim in iis codicibus, ubi S. Theodori nomen sine alio additamento ponitur, uti in Paris. Habes impromptu causam talis dierum permutationis, nimirum festum S. Onuphrii, propter quod unus e Theodoris ad diem xix rejectus est. Hinc conjicio Par. codicem scriptum fuisse in loco aliquo ubi vigebat cultus S. Onuphrii, ut nunc apud monachos Basilianos, Leopoli, ubi hodie adhuc exstat monasterium et ecclesia huic sancto dicata. Nec probabile videtur Onuphrium scriptum esse pro *Januario*. S. Theodorus Pergensis celebrari solet die sequenti. A Possevino perperam vocatur *Theodosius*. —

S. Alexander. *sius.* — De Alexandro agimus in Memoriis Slavicis. — *S. Victor et soc.* De MM. Victore et sociis actum est die XVIII, exceptis SS. Cæsario, Theona et Christophoro; qui nihil commune cum cæteris habent, ac ideo sejungendi erant Sirleto. SS. Christophori, Theonæ et Antonii nomina inscripta sunt die præcedenti. — *S. Zacchæus.* Zacchæus ap. occurrit in quibusdam Menæis hodie et duobus diebus sequentibus. Ex disticho, adjecto in editione Menæorum Veneta anno 1843 facta, apparet agi de Zacchæo publicano, de sycomoro a Christo evocato, quasi postea fuisset episcopus. Sic enim sonat distichon Græcum :

> Ὀυχὶ κατάβα, ἀλλ' ἀνάβα, σοὶ λέγει,
> Ζακχαῖε, Χριστὸς προσκαλῶν σε εἰς πόλον.

id est : *Non descende, sed ascende, dicit tibi, o Zacchæe, Christus, vocans te in cælum* — *S. Januarius et soc.* In supplemento Sirmund. inscriptum est : *certamen S. Joannis, ar.*, quem S. Januarium esse manifestum faciunt sociorum nomina; in Slavicis Kalendariis referuntur die sequenti.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Alexander Oševensis.

Floruit Alexander sæculo xv. Annos viginti sex natus, in monasterio Cyrilli Belozerensis tonsuram accepit, auctusque sacerdotio, in quadam solitudine Kargopolensi, ad flumen Tčuriagam, cellam posuit. Mox, ecclesiam ædificaturus S. Nicolai, cujus miraculosam imaginem secum attulerat, ab archiepiscopo Novgorodensi benedictionem et antimensa impetravit, quin et hegumenus salutatus est. Ad suos redux, monasterium ampliavit, illudque sepe munivit, et prædiis, ab Anastasia, matrona nobilissima, ejusque filio Georgio, dono acceptis, locupletavit. Demum anno salutis 1479, ætatis suæ quinquagesimo secundo, vivere in terris desiit, die 20 aprilis, in ædicula suo nomini dicata tumulatus; cujus Vitam et officium conscripsit Theodosius monasterii Oševensis alumnus.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 12, ed. 1862. 2) Murav. ad h. d. ex Vita mss. auctore Theodosio.

DIES XXI.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Theodori Pergæ et soc. (*Mst. Siš. Og. Men. Kal. Hor. Prol. cum Typ. Geneb. Pg. Flor. Med.*). S. Onuphrii (*Par. I, Leop.*). S. Alexandræ, imperatricis (*Rum. cum Bas. Taur. I et II, Dom. Mg. Sirl. Clar. Maz. Chiffl. Euch. Kal.*). SS. MM. Isacii, Apollos et Condrati (*Rum. Kal. Prol. cum Bas. Mg. Dom. Sirl. Maz. Clar. Chiffl. Taur. I et II*). SS. MM. Januarii et soc. (*Og. Men. Prol. Kal. Hor. Verš. cum Bas. Sirl. Flor. Dom. Maz.*). S. Michææ, proph. (*Rum. cum Bas. Sirl.*). S. Maximiani seu Maximi, patr. CPolitani (*Prol. Menol. cum Neap. Sirl. Sirm. Mg. Chiffl.*). S. Anastasii Sinaitæ (*Pp. cum Sirl. Clar. Mg. Chiffl.*). SS. MM. Pasicratis et Valentini (*Prol.*). S. Timothei (*Novg. 3, cum Taur. I et II, Dom.*). S. Theodori Trichinæ, mart. (*Eph. cum Hier. Vind.*).

† Paphnutii, mon. (*Sirm.*). † Zacchæi, apost. (*Sirm. Dom. Maz. Taur. I et II*). † Anthusæ (*Dom. Maz.*). † Joannis Palæolauritæ (*GP.*).

OBSERVANDA.

Theodorus Pergensis. Socii S. Theodori nominantur in Menæis sequentes: Dioscorus, presbyter, Socrates, Dionysius, milites, et Philippia, mater S. Theodori. In officio diei sanctus hic vocatur hieromartyr. — *S. Onuphrius.* Omnino singularis est lectio Codd. Par. I et Leopolitani, qui referunt S. Onuphrium, de quo cæteri omnes tacent. — *S. Januarius et soc.* S. Januarius socios martyrii habuit, teste Prologo et Menol., Probulum (i. e. Proclum), Sossium et Faustum, diaconos, Desiderium, lectorem, Eutychium et Acutionem, laicos; de quibus iterum tractatur in Prologo ad 19 Sept.; ubi perperam vocatur *Anuriius* quemadmodum hodie in Ostrogensi. Cfr Mazochius in Append. ad tom. I et tom. III, pag. 963 et 1002. — *S. Alexandra.* In ecclesia Russica sancta Alexandra translata esse dicitur nuper ad 23 Aprilis, jubente Nicolao I imperatore. — *S. Maximianus.* Maximianus, seu Maximus, de quo alii die XXIV, fuit Nestorii in sede CPolitana successor. Hujus S. Antistitis memoria iterum celebratur die XX Novembris simul cum Gennadio etiam patriarcha CPtano. Maximus vocatur in Menæis Chiffletii, Sirleti et in editione Veneta anni 1603; at in recentiore, anno 1843 excusa, nominatur recte Maximianus. In Neap. legitur : *Maximi, ep. Con.* — *SS. Valentinus et Pasicrates.* In Men. S. Pasicrates et in Prologo *Parasicrates*, refertur die 24.

DIES XXII.

Ex Ostromirano.

MEMORIA S. THEODORI SYCEOTÆ (*Ita fere omnes cum Bas. Sirm. Chiffl. Hier. GP. Vind. Pg. Flor. Nan. Dom. Maz. Med. Mg.*).

Ex variis.

S. Nathanaelis, ap. (*Rum. cum Bas. Mg. Sirl. Med.*). SS. apost. Apellis, Lucæ seu Lucii et Clementis (*Kal. Hor. cum Bas. Mg. Sirl. Med. Sirm. Maz. Chiffl.*). S. Timothei (*Rum. cum Mg.*). S. Vitalis, mon. (*Men. Kal. Hor. Prol.*). Translatio corporis Vsevolodi Gabrielis, ducis Pscovensis (*Prol. Kal. Verš.*).

† Nearchi, mart. (*Mg. Chiffl.*). † Gaii, papæ Romani (*Neap.*). † Michææ, proph. (*Sirm. Dom.*). † Zacchæi, apost. (*Sirm.*). [Acacii (*Ath.*)].

OBSERVANDA.

S. Theodorus Syceota. Theodorus Syceota in Ostr. et Mst. dicitur ὅσιος, licet fuerit episcopus; in Rum. plenius : *Memoria sancti antistitis Theodori Syceotæ.* — *S. Nathanael.* *Nathanael, seu commemoratio cognitionis, qua in notitiam Christi venit.*

Dies XXIII et XXIV Aprilis.

SS. Apelles, Lucas et Clemens. *S. Timotheus.* *S. Gaius, papa.*

venit. Ita Menæa, addentia eumdem esse ac Simonem Zelotem. — Apellis loco in Kalendario omnium SS. ponitur S. Nathanael; imo in Men. Græcorum recentioribus omnes tres omittuntur. — S. Timotheum retulimus pridie ex Menæis Novgorod. et Taurinensibus; martyrem non fuisse apparet ex eisdem Menæis, ubi nude vocatur *sanctus pater;* ponitur autem primo loco, ante S. Zacchæum, apostolum et alios; qua eadem die commemoratur etiam in cod. PP. Prædicatorum. In Rum. refertur post Theodorum Syceotam et apost. Nathanaelem. Idemne sit ac S. Timotheus, apostolus, an potius cum Thimotheo qui in Symbolis confundendus, non liquet. — *Passio S. Gaii, papæ Romis.* Ita marmor Neapolitanum; ut alibi *Critis* scil. ex græca pronuntiatione Ῥώμης et Κρήτης. Simile quid habemus in cod. Ostromirano ad 25 Novembris, quo commemoratur *Passio S. Clementis Rumech.* Recte præponitur *passionis* nota; hoc enim die decessisse S. Gaium seu Caium constat aliunde; at martyrii palmam vetustiora kalendaria ei non concedunt. Dicendum itaque, cum Tillemontio, nota VI, S. Cajum iis martyribus adnumerari, qui multa pro fide Christi passi sunt, quamvis perfectum martyrium profuso sanguine non sint adepti. Simili modo martyrem appellari S. Cyrillum, archiep. Hierosolymitanum, et alios, adnotavimus suo loco. — In Sirmund., si recte legi, S. Michæas annuntiatur ita : *Memoria S. prophetæ et anachoretæ.* — Vitam Vsevolodi, principis Pscovensis, qui et Gabriel, dedimus ad undecimam Februarii, qua emortuus est; iterumque de eo dicemus ad 27 Novembris, qua corpus ejus fuit inventum. Hodierna autem festivitas est recentissima, quippe quæ instituta fuit anno 1834, quo Vsevolodi exuviæ e sacello laterali in interiorem partem ecclesiæ SS. Trinitatis migrarunt.

S. Michæas. *Vsevolodus Pscovensis.*

DIES XXIII.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

MEMORIA S. GEORGII, MARTYRIS. (*Ita omnes.*)

S. Alexandra, imperatrix (*Men. Val. Hor.*). SS. MM. Anatolii et Protaleonis (*Kal. cum Mg.*). S. Joannis Lithuani, mart. (*Prol. Menol.*).

† Glycerii, agricolæ, mart. (*Mg.*). † Valerii, mart. (*Mg. Chiffl.*). † Athanasii, ex mago martyris (*Mg.*). † MM. Donati et Therini (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Georgius, martyr.

Vix ullus est terræ angulus, ait Mazochius, *quo non S. Georgii cultus pervaserit : in tantum ut ingens Asiæ tractus, qui inter Pontum Euxinum et mare Caspium protenditur, Georgiæ (incolis Gurgistan) ob eam causam sibi nomen imposuisse feratur* (t. I, p. 229). De quo, quia immane quantum conscriptum est, illud solum hic suggerere liceat, nempe *memoriæ* notam præfigi in Ostrom. concorditer cum Neap. et CP.; *passionem* vero consignari in Mst. Rum. Siš. et Bas.; ut vel inde videant, incertum fuisse diem S. Georgii emortualem. Acta martyrii, prout in Menol. Mosquensi jacent, spuriis sunt adnumeranda, non secus ac tot alia ibidem excusa. — De S. Alexandra fere nullibi mentio fit ad hanc diem, propter S. Georgii festum; sed vulgo refertur ad diem XXI. Inscribitur tamen hodie in quibusdam kalendariis cum S. Glycerio, eo quod utriusque mentio fit in Actis celeberrimi megalomartyris.

S. Alexandra.

DIES XXIV.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Sabæ Stratilatæ et soc. 70 (*Mst. Tern. Rum. Novg.* 3 *et cæteri cum Maz. Sirm. Pg. Flor. Med. Mg. Hier. GP. Vind.*). S. Elizabeth, thaumaturgæ (*Men. Cap. Kal. Val. Prol. cum Bas. Sirm. Dom. Maz. Chiffl. Mg. Med.*). SS. MM. Eusebii, Neonis, Leontii, Longini et aliorum 40 (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirl. Mg. Taur. Maz. Chiffl.*). SS. MM. Pasicratis et Valentini (*Men. cum Bas. Sirl. Clar. Maz. Mg. Med.*). S. Thomæ Sali, mon. (*Men. Kal.*) [Ducæ, a Turcis perempti (*Synax.*)].

† Martyrum Chalcedone occisorum (*Taur. Hier.*). † MM. Demetrii, Danactis, Christophori, Donati, Therini, Nestorii, Nicæ et aliorum (*Taur. I et II, Sirm.*). † Innocentii, papæ Rom. (*Neap.*). † Encænia S. Georgii, megalomartyris, in Cypresseto. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Elizabeth. *S. Sabas.* *S. Eusebius et soc.*

S. Elizabeth apud alios refertur die XXV, ut in Leop. 2; at communiter inscribitur hodie, et quidem in Græcorum Menæis, primo loco. — De sancto Saba agit Menologium Basilii die sequenti. — In eodem Basiliano nullus e sociis Eusebii nominatim designatur. Contra in Sirmundiano Synaxario et in Men. Taurinensibus nominantur præter Neonem, Leontium, et Longinum, Demetrius et cæteri in titulo laudati. Demetrius et Danax exprimuntur in cod. Ostromirano, die VI Maii, eisque junguntur Donatus, Therianus et Mesirus in Menæis Chiffletii, Sirmundi et Mediolanensibus, signatis O, 148. Notetur, quadragenarium numerum sociorum esse fictum, reponendosque quatuor socios, ut habetur cæteroquin in Menæis Græcorum excusis. In Taur. I deest Donatus. — S. Georgii festum certatim agunt synaxaristæ ad 23 Aprilis. In Supplemento Sirmundiano occurrit hoc die memoria ecclesiæ huic sancto martyri dicatæ in Cypresseto, ἐν τῷ Κυπαρισσίῳ, quæ quo loco CPoli sita sit, ignorare se fatetur Cangius. Plura de hoc argumento congesta reperies in Act. SS. Oct. tom. IX, pag. 521, nn. 4 et 5. — De Saba Cryptensi nihil aliud dicere habeo præterquam quod in cryptis Antonii hodiedum asservari perhibeatur, et in Laura Cryptensi cultu ecclesiastico honoretur ad præsentem diem, testibus auctore Dict. hag., pag. 240, et Eugenio, metropolita, in Descriptione Lauræ Kievocryptensis, pag. 87.

S. Georgius, martyr. *Sabas Cryptensis.*

DIES XXV.

DIES XXV.

Ex Ostromirano. PASSIO S. APOSTOLI ET EVANGELISTÆ MARCI. (*Ita omnes.*)
Ex variis. S. Elizabeth (*Leop.*).
† Macedonii, patr. CP. (*Taur. II. Sirm. Men. Chiffl.*). † Nicæ, mart. (*Mg. Chiffl.*). † Octo monachorum, mart. (*Mg.*). † Sabæ, ducis et 70 sociorum (*Bas.*).

OBSERVANDA.

S. Marcus. *Passio* S. Marci notatur in Ostr., non secus ac in Neap. Bas. et Rum.; in cæteris signatur memoria. De toto hoc argumento legantur egregii commentarii Mazochii in Acta Marci græca, ab Henschenio vulgata. — *S. Macedonius.* S. Macedonii gesta et vitam illustrant Bollandiani ad hanc diem, pag. 369 et seq. — *S. Nice.* Sanctæ Nicæ martyris memoria celebratur etiam die præcedenti, junctim cum SS. Eusebio, Neone et aliis. — *SS. MM Octo.* Vide de SS. Martyribus Act. SS. hac die, pag. 374 et seq. — *Sabas.* De S. Saba martyre egimus die præcedenti.

DIES XXVI.

Ex Ostromirano. S. BASILII, EP. AMASEÆ ET MART. (*Ita omnes cum Bas. Neap. Hier. GP. Vind. Pg. Mg. Goth. Sirm. Dom. Maz. Mg. Chiffl. Flor. Med.*).
Ex variis. S. Glaphyræ, virg. (*Kal. Hor. cum Men. Chiffl.*). S. Stephani, ep. Permiæ (*Men. Pp. Kal. Prol.*).
† Publii, mart. (*Bas.*). † Justæ (*Men. Chiffl.*). † Nestoris, mon. (*Mg. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Basilius. Bis de S. Basilio agit codex Ostromiri, hodie et postridie, et quidem hoc die facit nudam mentionem; postridie vero recolit ejus *passionem*, addito etiam S. Publio, martyrii socio, et germano certaminis loco; nam hodie pro *Amaseæ* habet: *Amazoni*. — *S. Stephanus.* Hac die festum Stephani agitur peculiari modo in ecclesia *Salvatoris* Mosquensi, ubi corpus ejus conditum fuerat sub metropolita Cypriano, teste Kal. Mosq., pag. 269. — *S. Glaphyra.* S. Glaphyra jam occurrit nobis XIII Januarii; hodie iterum ponitur propter S. Basilium, in cujus actis nominatur non semel. — *S. Justa.* S. Justa celebratur hodie apud Græcos, et in Actis SS., p. 424. — *S. Nestor, monachus.* Ibidem ex Menæis Græcis illustratur S. Nestor, p. 424. — *Publius.* Præter S. Glaphyram, Basilio jungitur Publius, conversus audita prædicatione S. Basilii Nicomediæ, ibique passus. In Synaxariis refertur insuper duobus consequentibus diebus, et quidem in Ostromirano codice et in Menæis Græcis excusis die XXVII, in Synaxario Sirmundi, XXVIII Aprilis. In Actis SS. errore celebratur die XXV, quod putaverit cl. Henschenius proponi hunc martyrem ea die in Menologio Basilii; cum tamen certo certius laudetur ibidem die præsenti, simul cum Basilio. Utrumque jungit et codicis Ostromirani auctor, ut dixi supra, ad diem sequentem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Stephanus Permiensis. Magna sanctitatis fama in Russia gaudet Stephanus, Permiǽ apostolus vulgo cognominatus. Natus Ustiugæ, piis et honestis parentibus, Simone et Maria, optimisque naturæ dotibus præditus, dum adhuc lectoris munus in ecclesia cathedrali urbis ageret, animarum zelo accensus, Permiensium conversionem secum mente revolvere cœpit. Quo autem eorum linguam melius addisceret, simul et Deo sese arctius devinceret, in monasterium Epiphaniæ Rostoviense abiit, ubi suscepta tonsura, sacris doctrinis addiscendis totum sese impendit, duce Maximo hegumeno. Porro cum Zyrianicæ linguæ esset admodum rudis, litterisque careret, ideo characteres excogitavit Stephanus, quibus libros ecclesiasticos exprimeret. Demum, sacerdotio initiatus a Gerasimo, episcopo Kolomensi et metropolitæ vicario, acceptaque ejus benedictione, ad opus suum peragendum sese accinxit. Primum ad ostium Vyčegdæ fluminis veniens, verbum Dei gentibus prædicavit. Tum ad Ostium-Vymæ, primariam Zyrianorum sedem, progressus Christianorum numerum auxit ad mille, templumque Annuntiationis erexit, idolorum fano præcipuo in cineres redacto. Ad probandam doctrinæ christianæ veritatem, per ignem et aquam transire paratissimum se exhibuit mago cuidam, qui sese idem facturum coram turba jactaverat. Qua animi constantia et mago timorem incussit Stephanus, et victas manus dederunt præsentes turbæ, sacrum baptisma turmatim flagitantes. Duas itaque novas ecclesias eis condidit Stephanus, duoque monasteria instituit, scholis instructa. Anno vero 1383, Mosquam profectus, ut episcopum nascenti Ecclesiæ impetraret, eidem præficitur ipse a Pœmeno metropolita. In Permiam redux sedem suam fixit Ustvymæ, acceptique muneris partes tanta laude explevit, ut non solum Permiæ apostolus, sed et omnium pater, nutritor et advocatus fuerit nuncupatus. Tandem laboribus confractus, quo per octodecim annos multo ardore exantelaverat, ad aliam vitam transiit Mosquæ, anno 1396, die 26 aprilis; quemadmodum tribus ante mensibus prædixisse fertur. Officio ecclesiastico colitur.

Cfr 1) Vita S. Stephani Permiensis, auctore Epiphanio, ejus discipulo. 2) Menol. Prol., et Verš. ad h. h. 3) Dict. hag., pag. 253 et seq. 4) Philaret., Hist Eccl., II, 33-35, 39, 42 et 108. 5) Kulčin., Spec. pag. 15.

DIES XXVII.

Dies XXVII et XXVIII Aprilis.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Passio SS. martyrum Basilii, ep. Amaseni et Publii (*cum Mg. Maz. Med. Chiffl.*).

S. Simeonis, ep. Hieros., cognati Dñi (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Kal. Prol. Hor. cum Hier. GP. Vind. Pg. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg. Med. Chiffl. Kal. etc. cum Chiffl.*). S. Stephani, ep. Vladimiriæ in Volynia (*Pat. Men. Kal.*).

† Joannis, conf., abb. mon. Catharorum (*Sirl. Mg. Chiffl.*). † MM. Maximi, Dadæ et Quintiani (*Nan.*). † Aristarchi, Marci et Zenonis ac 70 (*Sirl. Men. Chiffl.*). † Clementis, hymnographi (*Maz.*). † Zosimi, mon. (*Maz. Taur. I et II*). † Irenes, mart. (*Neap.*). † MM. Sosipatri et Jasonis (*Bas.*). † Cercyræ, mart. (*Bas.*). † Saturnini, mart. et soc. (*Bas.*). † Eulogii, hospitalis (*Men. Maz. Chiffl.*). † Theodoræ et Didymi (*Sirm.*). † Lollionis Junioris (*Mg. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

SS. Basilius et Publius.

Valde notanda est lectio cod. Ostromirani, cui nullus alius e Slavicis adstipulatur. Refragatur et Græcis, in eo quod signet *passionem*, cum tamen S. Basilium martyrium consummasse 28 Martii probe constet. Verum undenam iterato veniat idem S. Basilius Amasenus, indicant Men. Mazarinea, ubi diserte agitur de translatione ejus corporis, de qua alii ad 30 Apr. Ad hæc in Ostromir. legitur : *Peplii*; in Menæis Græcis : *Poplionis* seu *Puplionis*. — In editione Menæorum Veneta, anni 1843 Aristarchus et socii sunt prætermissi. — De S. Jasone, Sosipatro et Cercyra melius agetur die sequenti qua referri solent in Synaxariis Slavicis. — Vide de S. Clemente ad xxx Aprilis. — In Med. signatis O, num. 148, et N, num. 378, post S. Eulogium additur : *in S. Mocio*. — S. Irenæ martyris memoriam celebrant quædam Synaxaria Græca die sequenti.

S. Aristarchus. S. Jason. S. Clemens. S. Eulogius. S. Irene.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Stephanus Vladimirensis.

Adolevit Stephanus sub alis S. Theodosii Cryptensis, cujus magisterio instructus et sedulo excultus, non ultimum locum inter ejus alumnos obtinuit. Quin imo adeo in via spiritus profecit, tantaque apud sanctum hegumenum gaudebat auctoritate, ut verba ad fratres facere ab eodem non semel jussus fuerit, et in successorem ab ipsomet Theodosio, jamjam morituro, fuerit designatus, summo omnium consensu. Fungebatur etiam Stephanus officio domestici id est præfecti ecclesiæ, utpote qui et canendi artem et ritus ecclesiasticos bene callebat. Hegumenus inceptam a S. Theodosio ecclesiam lapideam perfecit, fratresque in novum monasterium induxit, aliquot tantum sociis in priore relictis, qui mortuos collegas sepulturæ traderent, et sacris mysteriis sublevarent. At quadriennio post, a fratribus, incertam ob causam, a regimine semotus, novum sibi monasterium exstruxit, Clovense dictum, illudque regula S. Theodosii dotavit et ecclesia lapidea sub titulo Beatæ Mariæ Virginis in Blachernis. Tandem ecclesiæ Vladimiriensis in Volynia præposituram adeptus, anno 1091, cum eidem sancte præfuisset, ad Dominum migravit anno 1094, die 27 Aprilis, sanctorum cultu honestatus.

Cfr 1) Vita S. Theodosii, auct. Nestore. 2) Annales, I, pag. 80, 85, 90, 96, 266. 3) Prol. et Menol. ex Pater. et Verš. ad hunc diem. 4) Dict. hag., pag. 252. — Macar., Hist. Eccl., II, 14 et 59.

DIES XXVIII.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

SS. Jasonis, Sosipatri et soc. (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Novg.* 3, *Chil. Siš. Og. Cap. Prol. Hor. Kal. cum Hier. GP. Vind. Coisl. Flor. Med. Chiffl.*). SS. MM. Maximi, Dadæ et Quintiliani (*Chil. Kal. Hor. Prol. cum Bas. Sirm. Maz. Flor. Med.*). SS. MM. Zenonis, Eusebii, Neonis et Vitalis (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Nan. Neap. Chiffl. Sirm.*). S. Cercyræ, virg. et mart. (*Chil. Kal. Prol. cum Chiffl.*). S. Cyrilli, ep. Turoviæ (*Prol. Kal.*). [Cyrilli, Tčelmogorensis (*Hag.*)]. S. Isaacii Kievo-cryptensis (*Men. et Pat.*).

† Patricii, ep. Prusæ et mart. (*Sirl. Men.*). † Memnonis, thaum. (*Bas. Mg. Maz. Sirm.*). † MM. Cyzicensium, Theognidis, Rufi, etc. (*Men. Maz.*). † Miraculum Carthag. factum (*Mg. Chiffl.*). † Eulogii, xenodochi (*Sirm.*). † Evodii et Onesiphori (*Chiffl.*). † Septem latronum a Jasone conversorum (*Chiffl.*). † Encænia S. Irenæ veteris et novæ (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Jazon et soc.

Præsens dies est S. Jasoni sociisque imprimis sacer. In Par. I legitur *Nazonis*; in Rum. *Azonis*, non secus ac in Sišat. Sozipater colitur etiam 10 Novembris cum Olympa, Herodione et aliis; at apud Sirletum inscribitur diei sequenti hujus. — Chilandariense Typicon refert nomen Cercyræ nunc difficile lectu. In Prologo dicitur fuisse filia Cercylini regis; fusius autem laudatur in Menologio Basilii ad diem præcedentem; in elogio SS. Jasonis et Sosipatri in Menologio Mosquensi hodie. Quam narrationem valde suspectam habet Papebrochius, verba cujus accipe : *Vereor, ait, ne illa aliquibus videatur fabulæ quam historiæ propior, eamdemque censuram subeat Cercylinus, rex, nomine a sua insula derivato dictus, quam filia Cercyra, Græcum ejusdem insulæ nomen referens, quod Κέρκυρα scribitur : nihil enim familiarius mythologis, quam personis in scenam adducendis nomina mutuari a locis eo spectantibus* etc. (Cfr Act. SS., Jun., t. V, pag. 6 ad xxv). Ubi disces distinguere SS. Jasonem et Sosipatrum, a SS. Mnasone et Sopatro quibuscum vulgo confundi solent sive in Slavicis

S. Cercyra.

Dies XXIX et XXX Aprilis.

Slavicis Menologiis et Græcis sive in Latinis. De S. Cercyra vide Acta SS. ad XIX Aprilis. Huic adduntur a quibusdam septem latrones, a Jasone conversi. Notanda lectio cod. ms. Parisini : *Nazonem* enim, pro *Mnasone*, legunt etiam pleraque martyrologia latina antiquiora, quibus perinde est scribere *Mnason*, *Nazon* et *Jason*. Habes itaque confusionis vestigia, etiam in Slavicis Synaxariis venerandæ antiquitatis. — De S. Zenone agit Sirletus die sequenti. — MM. Cyzicenses in Codd. Slavicis referuntur omnes die sequenti.

S. Zeno et soc. *SS. MM. Cyzicenses.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Cyrillus Turoviensis.

Cyrillus, celeberrimum Ecclesiæ Turoviensis ornamentum, divitibus parentibus Turoviæ natus et educatus, ab adolescentia sacrorum codicum lectioni potius quam mundanæ vanitati sectandæ operam dedit. Mox monasticam vitam ibidem amplexus, gratum Spiritui Sancto habitaculum factus est, jejuniis et vigiliis cæteros fratres antecellens, præsertim autem humili obedientia, quam hegumeno suo, veluti ipsimet Christo, præstare, verbo et exemplo edocebat omnes. Tum altiora charismata æmulatus in turrim sese inclusit, orationi et jejuniis jugiter vacaturus. Multa etiam conscripsit, pietatis et sapientiæ plena. Quare, rogante principe Turoviæ populoque universo applaudente, episcopus Turoviensis ordinatus est. Pontifex effectus gregem sibi concreditum tum virtutum omnium exemplo, tum doctrina christiana diligenter nutriens, tantam gloriam comparavit, ut sæculi sui Chrysostomus cognominaretur. Postquam autem Ecclesiam suam sancte administraverat, ad summum animarum pastorem migravit anno 1182. Colitur ad hanc diem; at quandonam inceperit ejus cultus incertum.

Cfr 1) Prolog., Menol. et Verš. ad h. d. 2) Vita antiqua in Codd. mss. comit. Uvarovii, tom. II, part. I. 3) Kalajdovic., Monum. liter. 4) Schevyrev, t. II, p. 223. 5) Dict. hist., pag. 152. 6) Hier. russ., t. I, pag. 225 7) et 285. Philar., Hist. Eccl. russ. t. I, p. 44 et seq.

DIES XXIX.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Memnonis, thaum. (*Mst. Tern. Rum. Siš. Og. Pp. Kal. Hor. Men. Prol. cum Hier. Vind. Pg. Nan. Typ. Flor. Med. Chiffl.*). SS. MM. novem, Theognidis, Rufi et aliorum, Cyzici (*Par. Rum. Chil. Og. Pp. Cap. Prol. Men. Kal. Hor. cum Bas. Dom. Hier. Nan. Med. Pg. Chiffl. Fl.*). SS. MM. Diodori et Rodopiani, diaconi (*Prol. Menol. Kal. cum Dom. Maz. Sirm. Med.*). S. Auxibii, ep. Soliorum (*Rum. cum Sirm. Med. Taur.*). Venerab. Patris Zosimi (*Novg.* 3).

† Onesiphori et Evodii, epp. et mart. (*Sirl. Mg.*). † Jasonis et Sosipatris (*Mg. Sirl. Maz. Dom.*). † Cercyræ et 7 latronum a Jasone conversorum (*Mg. Sirl.*). † Viginti duo Martyrum (*Hier. Nan.*). † MM. Zenonis et Vitalis (*Sirl.*). † Eusebii, mart. (*Sirl.*). † Simonis, cognomento Judæ, ap. (*Bas. Flor.*). † Thedosiæ, v. (*Sirm.*). † MM. Galici, Bithynii, Dii (*Sirm.*). † Illyrici, thaum. (*Sirm.*). † MM. Quintiani seu Cantiani et Attici seu Tatici (*Sirm. Maz. Med. Taur.*). † Patricii, ep. Prusæ (*Chiffl.*). Miraculi Carthagine patrati (*Chiffl*). † Hermæi, mart. (*Sirm.*). † Jacobi, Fratris Domini (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Memnon. *SS. MM. Cyzicenses.*

Hodie recoli solent S. Memnon et martyres Cyzicenses. In Bas., pro Memnone, quem retulit pridie, commemoratur primo loco S. Simon, apostolus. In Hier. et Nan. S. Memnon jungitur cum 9 martyribus. SS. martyres Cyzicenses sunt Theognis, Rufus, Antipater, Theostichus, Artemas, Magnus, Theodotus, Thaumasius et Philemon; qui omnes recensentur in Menol., Prologo et Horol. Počajovensi. S. Rodopianus, Diodori socius, in Prologo audit *Herodion*. — De S. Auxibio, archiepiscopo Soliæ in Cypro, actum est 19 Februarii. — Alibi jam vidimus torqueri nomen S. Illyrici; in Sirmund. mutatus est in *Clerium* (Κλήριον); quo nomine prodit in Actis Sanctorum. Simile quid accidit S. Attico, quem alii nominant *Taticum*, imo et *Tacitum*. — In Sirm. Hermæo additur : τοῦ ἐν τῷ Σιρμίῳ.

S. Rodopianus. *S. Auxibius.* *S. Illyricus.* *S. Hermæus.*

DIES XXX.

Ex Ostromirano.

S. APOSTOLI JACOBI, FRATRIS S. JOANNIS EVANGELISTÆ. (*Mst. Rum. Tern. Siš. Og. Prol. Men. Hor. etc. cum Sirm. Maz. Chiffl. Dom. Hier. Vind. Pg. Flor. Mg.*).

Ex variis.

S. Donati, ep. Euroæ in Epiro (*Men. Kal. cum. Chiffl. Sirl. Mg.*). S. Maximi, mart. (*Kal. Prol. cum Mg. Chiffl.*). Inventio reliq. S. Basilii, ep. Amaseni et mart. (*Kal. Prol. cum Mg. Chiffl.*). S. Nicetæ, ep. Novgorodensis (*Novg. Kal.*).

† Jacobi, fratris Domini (*Bas.*). † Clementis, hymnographi (*Sirl. Chiffl.*). † Rufini, mart. (*GP.*). † Catechesis S. Ephræmi (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Jacobus Zebedæi. *S. Donatus.* *S. Maximus.* *S. Basilius.*

In Slavicis codd. fere omnibus proponitur hoc die S. Jacobus apost., filius Zebedæi et frater Joannis Evangelistæ; at in Bas. nominatur alter Jacobus, frater Domini. — S. Donatus, ep. Aureæ, quem refert Sirletus, ab Euroensi minime est diversus. Cfr Acta SS., pag. 764 et seq. — De S. Maximo videsis diem XXVIII, ubi duos martyrii socios habet; confer etiam Acta SS. ad hanc diem, ut hodiernum Maximum ab altero qui ex Asia discernas. — De Basilio Amaseno bis agitur in Ostromirano, die XXVI et XXVII, quarum posterior est dies translationis ejus anniversaria. Acta martyrii Græca, auctore Joanne, presbytero Nicomediensi, teste oculato, vulgarunt Bollandiani ad calcem mensis Aprilis, pag. L et sequent. — S. Clemens, confessor et hymnographus apud Græcos, luculenter illustratur in Acta SS., pag. 787. — Nicetas, episc., commemoratur hodie in Annalibus Novgorodiæ, 201; in quibus præterea ad 29 Nov. inscribitur : *Inventio corporis Nicetæ Novgorodensis.*

S. Clemens. *S. Nicetas.*

MENSIS MAIUS.

MENSIS MAIUS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria S. Jeremiæ, prophetæ. (*Omnes.*)

S. Batæ, mon. et mart. (*Prol. Menol. Kal. cum Bas. Sirm. Chiffl. Maz. Mg.*). S. Macarii, metrop. Kiov. et mart. (*Hag.*). [Paphnutii Borovcensis (*Menol. Prol. Kal. Pp.*). Gerasimi Bolonensis (*Hag.*). [Euthymii, Ignatii et Acacii, monachorum (*Ath.*)].

† Jacobi et Philippi (*Neap.*). † Philippi, unius ex septem diaconis (*Taur.*). † Bassi, mart. (*Taur.*). † Philosophi, mart. (*Sirm. Chiffl.*). † Isidoræ (*Chiffl.*). † Sabæ, ep. Daphnusiæ (*Med. Taur.*). † Sabæ, mart. (*Chiffl.*). † Encænia novæ ecclesiæ in palatio (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Jeremias. Sacram Jeremiæ prophetæ memoriam recolunt initio hujus mensis Græci pariter ac Latini; et quidem in Rum. inscribitur *Dormitio* ejus, non secus ac in Basiliano (κοίμησις), et apud Notkerum (*pausatio*). Ostromiranum convenit magis cum CPolitano Morcellii, et cum Martyrologio Arabico-Ægyptiaco in quo habentur ista : *Primo die Maii memoria Jeremiæ, prophetæ, sanctificati* (intellige ab utero matris, ut plurimi censent). In Mstisl. annuntiatur ejus *passio*, dum Ternob. Par. I. Put. Siš. et cæteri simpliciter meminere S. *Jeremiæ, prophetæ*. In Menologio Mosquensi legitur hodie: *Vita, prophetiæ et passio S. prophetæ Jeremiæ, ex Sacra Scriptura breviter adumbrata;* imo octo folia integra implens et fabulis ex pseudo-Epiphanio depromptis nonnihil locupletata; de quibus legatur oportet adnotatio Papebrochii ad Ephemerides Græcas metricas, pag. xxv, et quæ tradit Falconius, pag. 89. Synaxarium Prologi, ex Chronico Alexandrino aliisque non majoris momenti fontibus desumptum, exstat jam in *Collectaneis Sviatoslai*, sæc. xi. — *S. Macarius, metr. Kioviensis.* Quis fuerit Macarius ille Kioviensis, docebunt modo *Memoriæ Slavicæ*. — *Gerasimus.* Solo fere nomine innotuit Gerasimus Bolonensis, conditus in monasterio SS. Trinitatis, prope Dorogobužiam civitatem; quod, teste Diction. hagiographico, ed. novissimæ, pag. 65, excitaverat anno 1528; juxta Muravievium vero, qui minorem sane fidem meretur, nonnisi anno 1628, toto scilicet centennio intercedente. — *Euthymius, Ignatius et Acacius.* De Euthymio, anno 1814 a Turcis occiso, egimus ad 22 Martii. Eodem anno, die 8 octobris, suspendio peremptus est a Turcis Ignatius, a baptismo Joannes, Euthymio amicissimus. Antequam autem voluntariam pro fide mortem subierit, monasticam vitam duxit in Monte Atho, et multo antea degit aliquandiu in monasterio Rylensi in Bulgaria; erat enim Bulgarus natione, ex vico Eski-Zagora, diœceseos Ternobiensis, oriundus, linguæque slavonicæ peritissimus. Quamvis autem e vivis cesserit 8 octobris, colitur tamen a monachis Montis Atho non hoc die, sed 20 Octobris; qua corpus ejus simul cum exuviis Euthymii in Montem CPoli allatum est et insuper prima Maii, qua capite minutus est Acacius, utriusque exemplum æmulatus. Obiit anno 1816 et sepulturam accepit in æde utrique dicato in Monte Atho, ubi sese ad mortem paraverat, monachorum Chilandariensium aliorumque conversatione utens. — *SS. Jacobus et Philippus.* In Neap. marmore insculptum est : *Natale Jacobi et Philippi;* in Menæis Taurinensibus mss, quæ citavi in titulo, mentio fit de solo Philippo, *uno e septem diaconis*. Jamvero quum tres sint Jacobi et duo etiam Philippi, difficile est dictu ex nudo nomine, de quibusnam agatur in Neapolitano. Sane nullum ex modo allatis hoc die referunt Kalendaria Slavica; nam de S. Jacobo Alphæi agunt 9 Octobris; de altero Jacobo, filio Zebedæi, 30 Aprilis; de Jacobo, fratre Domini, 23 Octobris; de S. Philippo, apostolo, 14 Novembris et de S. Philippo, diacono, 11 Octobris. — *S. Bassus.* S. Bassum, martyrem, cum Eusebio, Eutychio et Basilide sociis retulimus ad 20 Januarii; eumdem esse ac hodiernum, arbitrantur Bollandiani. — *S. Philosophus.* Iidem putant S. Philosophi nomen a facto sumptum, *quod nempe in molli culcitro religatus provocanti ad libidinem meretriculæ præmorsam dentibus linguam in vultum expuerit;* quomodo eumdem alii Nicetam seu Victorem appellavere. — *Encænia Ecclesiæ novæ.* De ecclesia nova cujus encænia kalendis Maii celebravit Photius, cum, extincto S. Ignatio, sedem patriarchalem recepit, habita etiam oratione, consulatur Cangius, CP. Christianæ, lib. iv, pag. 97 et lib. ii, pag. 127. Orationis istius titulus est hic : Ἔκφρασις τῆς ἐν τοῖς Βασιλείοις νέας ἐκκλησίας τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος οἰκοδομηθείσης : *descriptio novæ ecclesiæ SS. Deiparæ in palatio, a Basilio Macedone excitatæ*. Vulgo tamen S. Michaelis nomine venit apud scriptores; quia utrique fuit sacra, imo et Salvatori, Eliæ et Nicolao, thaumaturgo. In Supplemento Sirmundi tacentur nomina.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Macarius, metrop. Kioviensis. Tres Macarios Kioviensi Ecclesiæ præfuisse constat apud omnes. Horum primus, de quo nobis sermo, sanctorum Albo inscriptus, vixit sæculo decimo quinto. Secundus Ecclesiam Kioviensem rexit ab anno 1538 ad 1550, quem a schismatis macula liberum fuisse opinatur Kulčinius; tertius denique, cognomento Ragoza, unionem cum sede Romana instauravit anno 1596, in synodo Brestensi. Jamvero Macarius I Lithuania erat oriundus. Adhuc juvenis monasticum institutum S. Basilii professus est, ac dein munere hegumeni defunctus

functus in Vilnensi monasterio SS. Trinitatis. Quod dum obiret, simul etiam universæ Lithuaniæ ecclesias et monasteria administrabat. Quantopere Sedi Apostolicæ fuerit addictus ac devotus, luculente demonstrat gravissima epistola, ad Sixtum IV anno 1476, die 14 Martii, nomine totius cleri Kioviensis et optimatum destinata, et a Macario quoque nostro subscripta; qui venit tertio loco, post Misaëlem metropolitam electum, et Joannem archimandritam Kievocryptensem. Eximia hæc epistola incipit his verbis : *Universali papæ, magno soli, totius orbis luminari, Ecclesiæ luci, sanctissimo patrum patri, summoque pastorum pastori, beato Sixto, sanctæ, universæ, catholicæ et apostolicæ Ecclesiæ vicario dignissimo et reliqua*. Est autem tantis Romani Pontificis laudibus plena, quantas hactenus nuspiam legere sit; Spiritum quoque Sanctum a Patre Filioque una eademque spiratione procedere apertissime profitentur Ecclesiæ Kioviensis antistites. Unde perspectum fit, vehementer errare eos, qui asserunt unionem in synodo Florentina instauratam fuisse incassum, minimeque Kioviæ perseverasse; quod in scriptis suis passim venditant auctores Russi recentiores, nimio orthodoxiæ suæ zelo abrepti. Illud quoque indubium, Macarium archimandritam non modo observantissimum exstitisse Romani Pontificis filium, sed et strenuum ritus slavici propugnatorem ac defensorem. Hinc factum, ut mortuo Jona Hlezna, seu potius Glina, metropolita, qui post Simeonem, Misaelis successorem, Kioviæ sedit, in ejus locum substitutus fuerit Macarius, anno 1495. Mox, relicta Vilna, ubi residere solebant metropolitæ Kiovienses, iter instituit Macarius, metropolim suam lustraturus. Itaque dum itineratur, in Tartarorum Crimensium manus incidit quorum frequentes incursiones memorantur in Chronicis Russis ad annos 1416, 1442, 1452, 1457, 1473, 1479, 1482, 1486; ab eisque in vico Strigolovio, seu Skrygolovio, ad Bčičim fluvium prope Mozyrium sito, crudeli morte afficitur die 1 maii 1497, cum biennio tantum gregem suæ curæ concreditum rexisset. Corpus Macarii in medio campo projectum, et capite ac dextra truncatum, Christi fideles Kioviam detulerunt et in ecclesia S. Sophiæ condiderunt, magna celebritate. Est autem Macarius tam apud non unitos, quam apud Russos Romanæ Sedi unitos in magna veneratione. Olim colebatur die 18 januarii, S. Macarii Ægyptiaci anniversaria; verum ab anno 1827 coli cœpit die, qua obierat, 1 Maii. Sacræ ejus reliquiæ hodiedum asservantur Kioviæ, et quotannis prædicta die circumferuntur magno populi concursu, clero sequentia troparia, Græcorum more, interim decantante : *Divina ac incruenta offerens sacrificia, sanguinem tuum, ab impiis Agarenis profusum, hostiam innocentem obtulisti Domino tuo, pastorum capiti Christo; a quo nobis suppliciter te rogantibus impetra, ut iram in gentes, bella meditantes, effundat*. Et hoc alterum : *Exsultat civitas Kioviensis, magnum thesaurum adepta, tuum scilicet, o beate antistes Macari, corpus corruptionis expers; thronum enim tuum ab immanium inimicorum invasione usque ad sanguinem defendisti, et nunc cælesti throno adstas, ubi et nostri memor sis, pater noster, Creatorem rogans, ut te in omnibus adversitatibus refugium habeamus, teque gloriemur, inclamantes : Gaude Macari, antistitum decus!* Non absimilis argumenti est oratiuncula, quam olim in canone suo, in honorem Patrum Kievocryptensium, posuerat Meletius Syrigus : *Sacromartyrum decus, o beate Macari, qui antequam visibilem in terris acciperes thronum, ad thronos præmissus es invisibiles, Deum mihi propitium redde*. Indicatur beatum virum cæsum esse, priusquam Kioviam venisset.

Cfr 1) Kulčinius, Specimen, pag. 125. 2) Stebelscius, part. II, pag. 51, 71 et 72. 3) Menolog. ad hanc diem. 4) Murav., ad hanc diem. 5) Philar., Hist. Eccl. Russ., tom. III, pag. 175.

Paphnutius, hegumenus Borovcensis.

Paphnutius, Joannis filius, in vico Kudinovo natus, et nomen Parthenii in sacro baptismate sortitus, cum adolevisset, paterna domo clam relicta, in monasterio Vysocensi Borovscii religiosæ vitæ jecit fundamenta. Ob virtutum præstantiam morumque disciplinam hegumenus a Photio metropolita electus, assumpto schemate, in desertum, monasterio vicinum, abiit cum duobus sociis, ibique, ad fluvium Istremam anno 1440 ecclesiam erexit, et monasterium adjecit, suo nomine deinceps nuncupatum. Ibidem hegumenatus munere defunctus, et provectam nactus ætatem, obiit anno 1480, kalendis maii. Ejus natalis per universam Ecclesiam Russicam ecclesiastico cultu honoratur, statuto synodi Mosquensis anni 1547. Paphnutii Borovcensis Vitam, a Bassiano, ejus discipulo ac deinceps Rostoviæ archiepiscopo, sat prolixo calamo adumbratam, in Menæa sua invexit Macarius, metropolita; officium vero et canonem conscripsit alter discipulus Innocentius.

Cfr 1) Menol. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 225. 3) Philar., Hist. Eccl. Russ., III, pag. 157. 4) Muraviev, Vitæ SS. ad hunc diem ex Cod. mss. monast. S. Sergii, signato 8.

DIES II.

Ex Ostromirano.

SS. MM. Hesperii et Zoes, uxoris, et Cyriaci ac Theoduli, liberorum ejus (*Put. Men. Kal. Prol. cum Bas. Sirl. Mg. Sirm. Maz.*). Eodem die, S. Athanasii (*Omnes cum Bas. Dom. Maz. Mg. Nan. Vind. Hier. GP. CP. Vind. Coisl. Mosq. Lind. Goth. Neap. Flor.*).

Ex variis.

Translatio reliquiarum SS. Martyrum et fratrum Borisi et Glebi (*Rum. Pap. Leop. Hor. Kal. Prol.*). S. Borisi, regis Bulgariæ (*Verš.*).

† Silvani, ep. et 40 soc. MM. (*Chiffl. Med. Maz.*). † Martyrum quadraginta in Ægypto et in Palæstina (*Chiffl.*). † Joannis, thaum. (*Chiffl.*). † Cyrilli, patr. Alex. (*GP. Mosq.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Hesperius et soc.

Imperite habet Ostr.: *SS. MM. Hesperi et Zoxiæ et conjugis ejus, et Cyriaci ac Theodoli, liberorum.* In Mart. Rom. et apud Sirletum Hesperius vocatur *Exuperius* (Cfr Acta SS., 2 Maii.) Alibi veniunt die sequenti; at hodie nominantur in Menol. Basilii et quidem primo loco. — S. Athanasio in Synaxario Callipolitano, a Scholzio edito, et in Mosq. additur S. Cyrillus, item patriarcha Alexandrinus, quemadmodum id fecerunt Menæa Græcorum excusa et Slavica, ad 18 Januarii. *Dormitionis* ejus esse hunc diem aperte testatur post Menol. Basilii codex Rum. In cæteris, uti in Mst., inscribitur *memoria* sancti Athanasii aut solum nomen, omissa omni nota, uti in Ternobiensi. Marmor Neapolitanum habet *natale S. Athanasii, patriarchæ,* eodem plane modo, quo ad 18 Januarii, nisi quod ibi non *patriarcham* vocaverit, sed *episcopum,* quod idem S. Eutychio patr. CPolitano contigisse animadvertimus supra. Sola Chiffletii Menæa referunt *allationem* reliquiarum Athanasii, scilicet ex urbe Alexandria CPolim; id tamen non obstat, quominus dies præsens ei fuerit emortualis, quippe quo, ut arbitratur Morcellius, et Athanasii mors, et corporis translatio simul acciderit, licet non eodem anno. Quæ in contrarium protulit Mazochius, ea levia sunt omnino, et argumentis ex ipsiusmet libro petitis facile solvuntur. — Duplex memoratur in Annalibus Russis translatio SS. Borisi et Glebi; altera facta est anno 1072, regnante Iziaslao, sub metropolita Georgio, vivente adhuc S. Theodosio hegumeno Kioviensi; altera vero anno 1115, eodem die, quo sacræ eorum reliquiæ translatæ sunt ex ecclesia lignea in lapideam, imperante Vladimiro Monomacho. Intelligitur itaque, cur neutrius translationis mentio facta sit in cod. Ostromirano, qui annis 1056-1057 fuit exaratus; sed nec memoratur in Mstislavico, qui anno 1117 scriptus est. De utroque sancto agetur ad diem quo gloriosam occubuerunt mortem. — S. Borisi, qui et Michael, ad fidem Christi conversionem et gesta declarabunt Memoriæ Slavicæ, modo citandæ. — S. Joannes, thaumat. ille est qui quarto hujus vocatur Palæolaurita; de quo actum supra.

S. Athanasius patr. Alexandrinus. — *SS. Borisus et Glebus.* — *S. Borisus rex Bulgariæ.* — *S. Joannes.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Borisus, rex Bulgariæ.

Borisus, qui et Bogoris, Zviniči seu Presiami filius, Bulgariam, post crudelem Malomirum, rexit, ab anno 843 ad annum 888. Quem ut ab idololatriæ tenebris ad lucem fidei christianæ traduceret misericors Deus, qua bellis contra populos finitimos Serbos, Dalmatas et Græcos, infeliciter gestis, qua fame et peste per regionem sæviente disposuit, et consiliis denique et exemplis præclari monachi Theodori Cupharæ, tunc in Bulgaria captivi, necnon etiam propriæ sororis. Quocirca, postquam præsertim a S. Methodio, Constantinopoli in Moraviam pergente, fuisset visitatus et permotus, christianam religionem, simul cum duobus filiis Vladimiro et Simeone, anno 866 amplexus est, suscepto nomine Michaelis. At ubi proceribus et populo innotuit, principem mutasse religionem, concitatis turbis, tollere eum de medio moliti sunt. Quos ille, exigua suorum manu, prælato crucis signo, aggressus profligavit, et inopinato rerum eventu perculsos, Christo lucratus est, gentemque pene universam ad fidem catholicam traduxit. Id factum esse anno EXTI BEXTI, quemadmodum fert inscriptio, bulgaricæ versioni S. Athanasii, auctore Constantino episcopo et S. Methodii Moravici discipulo, inserta; quæ quid sibi velit, aliis inquirendum relinquo. Sane slavica non est, nec sensum ullum slavo homini exhibet. Fertur autem tanta perfectione virtutis stadium ingressus esse, ut interdiu ornamentis regiis indutus in publico procederet, noctibus vero sacco vestitus, latenter ecclesiam intraret, et super pavimentum ipsius basilicæ, substrato tantum cilicio, humi procumbens in oratione jaceret. Ne cum schismatico Photio communicaret, legatos misit ad sanctum Nicolaum I, pontificem Romanum, a quo famosas illas ad quæsita sua responsiones accepit anno 867, communionem Ecclesiæ Bulgaricæ cum Romana apertissime testantes. Mortuo S. Methodio, Moraviæ et Pannoniæ archiepiscopo, anno 885, ejus successorem ac discipulum Gorazdum, cum aliis, Clemente, Naumo, Angellario, Saba et Davide, Moravia pulsis, honorifice excepit, totamque Bulgariam, in septem diœceses divisam, subjecit Clementi, quem in ducem spiritualem sibi elegit et Archipræsulem Achridensem esse voluit. Imo et vices apostolicas sedi Achridensi in perpetuum affixit, Romano Pontifice Marino annuente, atque ita Ecclesiæ Bulgaricæ autocephaliam cum reverentia sedi Romanæ debita sapientissime conciliavit. Idem corpora SS. Martyrum Tiberiopolitanorum Tiberiopoli seu Strumitza Bregalnitzam transferri curavit et in templo, quod in eorum honorem erexerat ibidem, collocari. Paulo post, religione catholica jam stabilita, regnum terrenum dimisit, et designato successore, purpuram cum monastico habitu commutavit, eleemosynis, jejuniis vigiliis et orationi diu noctuque intentus. Interea Vladimirus, quem regem Bulgariæ in sui locum constituerat, prædas licenter cœpit agere, libidinibus vacare, omni conatu denique ad gentilitios ritus populum recenter baptizatum reducere. Quod cum audisset pater, nimio zelo accensus, sacrum habitum ad tempus deposuit, et militiæ cingulo resumpto, filium persecutus est. Quem mox cepit, oculisque privatum, in carcerem misit. Dein, juniore filio Simeone in regem constituto, ad monasterium regressus, reliquum vitæ in sancta conversatione duxit. Obiit anno 893, die 2 Maii.

Cfr 1) Pejacevich, Hist. Serbiæ, pag. 67 et seq. 2) Palauzov, Simeon, rex Bulgar., pag. 17 et seq. 3) Acta SS., t. II, Febr., pag. 563. 4) Vita S. Clementis, inferius danda, ad 22 diem Novembris. 5) Vita S. Clementis, ed. Miclosich, pag. 23 et seq. 6) Pertz, Monum. Germ., t. I, pag. 580. 7) Vita brevior S. Clementis, græce ed. Jos. Schaffarik. 8) Muraviev, Vitæ SS. ad. hanc diem.

DIES III.

DIES III.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. SS. MM. Timothei et Mauræ (*Mst. Rum. Put. Prol. Ternob. Kal. Siš. Chil. Men. cum Bas. Sirm. Dom. Maz. Mg. Nan. Vind. Flor. Hier. GP. Coisl.*). S. Hierothei (*Par. I*). S. Petri Argivorum (*Rum. Kal. Prol. cum Bas. Med. Chiffl. Sirm. Maz. Taur.*). Obitus S. Theodosii, heg. Kievo-Cryptensis (*Rum. Og. Pp. Pat. Men. Prol. Hor. Leop.*). Festum B. M. V. Kievo-Cryptensis (*Kalend.*). Demetrii Uglicensis (*Hag.*).

† Inventio S. Crucis (*Neap.*). † MM. Diodori et Rodopiani (*Sirl. Mg.*). † MM. Hesperi et Zoes, et filiorum Cyriaci et Theoduli (*Hier. Vind. Nan.*). † M. Sebastianæ (*Hier. Nan.*). † Mart. 26 (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

SS. Timotheus et Maura. Timotheus, lector, et Maura, ejus uxor, referuntur hodie apud plerosque synaxaristas Græcos et Slavos. Acta Græca videsis apud Bollandianos, Maii tom. III, pag. 376 et 741. — *S. Hierotheus.* S. Hierotheum profert hodie solus Parisinus I, nullo alio adstipulante. Putarem errore positum esse pro Timotheo. — *S. Theodosius.* Obiit Theodosius anno 1074; cujus reliquiæ inventæ anno 1091, anno vero 1108 cultu publico honoratæ a Nicephoro, metropolita Kioviensi, qui eum in Sanctorum Album inseruit. Dormitionis ejus memoria occurrit hoc die jam in Prol. sæc. XIII; at translatio reliquiarum celebratur 14 augusti; sed hæc uberius declarabuntur in *Memoriis Slavicis*. — *Festum B. M. V. Kioviensis.* Festum B. M. V. Kievo-Cryptensis cœptum est celebrari anno 1085, quo CPoli Kioviam allata esse fertur ipsius imago a quatuor pictoribus græcis, jubente ipsamet beatissima Virgine. A templo, in quo hactenus asservatur, accepit nomen Kievocryptensis; licet initio vocabatur *Blachernica*, a templo Blachernarum CPolitano, ubi pictoribus apparuisse narratur SS. Deipara. De hac icone, miraculis clara, deque festivitatis origine et progressu tractat tum Menologium excusum, ad 3 Maii et 14 Augusti; tum potissimum auctor Vitæ *S. Theodosii*. Quorum summa redit ad hoc: anno 1073, cum jam de erigenda ecclesia Assumptionis Kievocryptensi consilium inivissent SS. Antonius et Theodosius, apparuit B. Virgo in templo ad Blachernas CPolitano cæmentariis quibusdam eosque de erectione templi ad Cryptas Kiovienses allocuta est, formam molis ipsis præscripsit, instructosque copioso auro Kioviam ire jussit. Obtemperarunt operarii, Kioviam venerunt, visionem beatis viris enarrarunt et ita, brevi tempore, juvante Deipara, templum mire inceptum, absolverunt. Nec minus miranda est imaginis prædictæ origo: cum enim, peracto decennio, pictores, e Græcia venientes, templum B. Virginis essent ornaturi, imago beatissimæ Mariæ visu pulcherrima, sua sponte supra altare efformata fuisse perhibetur, et brevi multis miraculis inclaruisse. Quare peculiari cultu ex illo tempore celebrari cœpit eadem die, qua magni Theodosii memoriam agunt Russi. Profecto mirabilia sunt ista et quæ difficile fidem apud lectores invenient. Sed nec magis credibilia sunt ea quæ auctores indigenæ perhibent de icone *B. M. Svenensis*, quæ hoc eodem die celebratur inde ab anno 1288, quo Romanus, Tčernigoviæ dux, visum recuperasse dicitur, precibus coram ea fusis. Nimirum ex eis quæ de hujus imaginis origine et apparitione vulgo circumferuntur, sequitur eam non esse diversam ab imagine Kievocryptensi quæ veluti replicationis miraculo et Kioviæ manserit et ad fluvium Svenam, non procul ab urbe Briansk fluentem, inter ramos suspensa fuerit inventa. Celebratur autem præter hanc diem etiam 17 Augusti. — *Demetrius Uglicensis.* *Demetrii, principis Uglicensis*, corporis translatio peculiari festivitate recolitur inde ab anno 1606, quo instituta est ab Hermogene, patriarcha Mosquensi. Porro translatum est corpus Demetrii e civitate Uglicensi Mosquam. Cujus translationis historiam exhibent Menæa ad 15 Maii, quo occisus est innocens puer; at hodie commemoratur in Menologio Veršinskiano.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Theodosius, Kievocryptensis. Inter omnes sanctos, quotquot ecclesia Russica religioso cultu celebrat facile principem locum obtinet Theodosius, monasterii Kievocryptensis fundator, et cœnobiticæ vitæ in ecclesia Russica institutor. Natus est in oppido Vasilevo, non procul a Kiovia, parentibus honestis et christianis, quibuscum mox in urbem Kursk migravit. Ab ineunte ætate eximia futuræ pietatis signa dedit: ecclesiam quotidie adibat, hymnis et lectioni sacræ supra ætatem intentus. Anno decimo quarto, patre orbatus, ad majora certamina sese extendit; viles pannos indutus, mundi illecebras refugiebat diligenter, lumbosque ferreo torque constringebat, licet a matre propterea increparetur frequenter, duriusque tractaretur. Nimirum perfectiorem vitam anhelabat Theodosius ad magna a Deo vocatus. Itaque, postquam domum paternam iterato relinquendi periculum nullo successu fecisset, verbera et vincula ideo a matre perpessus, tandem domo aufugit, venitque Kioviam ad B. Antonium, eumque supplex oravit ut se in discipulum reciperet. Voti compos factus anno 1051, et a Nicone tonsura donatus, mansit in obedientia Antonii, tantaque virtutum omnium præbuit documenta, ut vel ipsi magistro suo esset admirationi. Quadriennio exacto, a matre sua diu quæsitus et inventus, eidem persuasit, ut velum acciperet, et monialium regulam in Nicolai asceterio Kioviæ profiteretur. Interea Nicone Tmutoracaniam profecto, quo magni ducis fugeret iras, ad presbyteratum gressum fecit Theodosius; ac paulo post, cum nempe fratrum advenientium numero crescente B. Antonius, solitudinis alioquin amantissimus, in cryptam, seorsim positam, secessisset, ejusque in hegumenatu successor, Barlaamus nomine, in monasterium S. Demetrii a magno duce translatus esset, ad regimen unanimi consensu evehunt fratres Theodosium. Factus hegumenus, de pristino vivendi more nihil imminuit, quin potius omnium minister evasit devotissimus. Socios

Dies IV Maii.

e cryptis subterraneis in ædem recenter absolutam transtulit, regulaque cœnobitica dotavit, a celeberrimo monasterio Studio accepta. Verumenimvero vitæ suæ exemplo multo magis, quam regula data etiam verbo fratres curæ suæ commissos erudiebat optimus magister; quæ enim docebat eos verbo, ea in se ipso et in operibus suis ad vivum repræsentabat, abstinentiam, unionem cum Deo, humilitatem, disciplinæ monasticæ studium, præsertim autem fraternam caritatem. Integram quadragesimam in jejuniis, oratione et silentio peracturus, angustæ cryptæ se includere solebat: somnum vero capiebat permodicum, idque nunquam jacens, sed sedens. Multis idcirco et insignibus donis a Deo præventus est, multosque sanctitatis suæ fama traxit alumnos. Quorum numero crescente, monasterium ampliavit illudque muro circumduxit et ecclesiam lapideam, loco prioris ligneæ, in honorem beatæ Mariæ Virginis in cælos assumptæ, quam tenerrimo affectu semper coluit, erigere aggressus est anno 1073. At brevi post, morbo correptus, quem sibi lethalem fore a Deo certior fuerat factus, non absoluta ecclesia, obiit anno 1074, die 3 maii, postquam Stephanum ecclesiarcham in sui locum designasset. Sacræ ejus exuviæ, in cryptis conditæ, in ecclesiam majorem translatæ sunt anno 1091, die 14 augusti, qua secundo colitur. In Sanctorum Albo inscriptus est anno 1180, a metropolita Nicephoro. Reliquit S. Theodosius quædam scripta pietatis plena; inter quæ nequaquam numeranda est epistola incerti auctoris *de religione Variagorum*, id est Latinorum, ad Iziaslaum, principem, data.

Cfr 1) Vita S. Theodosii, auctore Nestore, annalista. 2) Annales Nestoris. 3) Prolog., Menol. et Verš. ad h. d. 4) Macarius, Hist. Eccl. Russ., t. II, pag. 30 et seq.. 5) Philar., Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 40 et seq. 6) Kulčinius, Specimen, pag. 16.

DIES IV.

Ex Ostromirano.

MEMORIA S. APHRODISII, MEDÆ (*cum Nan. Hier. Coisl. Neap. Clar. Div. Maz.*). S. GAII (*cum Maz. Chiffl. Sirm.*).

Ex variis.

S. Silvani, ep. et mart. et 40 soc. (*Par. I, Pp. Prol. Kal. cum Bas. Chiffl. Sirm. Med.*). S. Olbiani, ep. Aneorum et mart. (*Rum. Kal. Prol. cum Bas. Chiffl. Med. Sirm. Maz.*). S. Nicetæ, heg. Mecidii (*Mst. Rum. Pp. cum Sirl. Mg. Maz.*). S. Athanasii, archiep. Corinthi (*Rum. cum Mg. Chiffl.*). S. Pelagiæ, virg. et mart. Tarsensis (*Put. Chil. Og. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum Sirl. Flor. Mg. Sirm. Chiffl. Coisl. GP.*). S. Pelagiæ, olim meretricis (*Horol.*). Translatio reliquiarum Lazari, amici Christi, et S. Mariæ Magdalenæ (*Rum. cum Chiffl. et Sirm.*). SS. MM. Probi, Tarachi et Andronici (*Siš.*). S. Erasmi, mart. (*Prol. Kal.*). [Nicephori (*Ath.*)].

† Nicephori, heg. Mecidii (*Bas. Chiffl.*). † Joannis Theristæ, abb. Panorm. (*Itg.*). † Joannis Palæolauritæ (*Mg. Maz.*). † Hilarionis, thaum. (*Mg. Sirm. Bas. Chiffl. Maz.*). † Barbari, militis et mart. (*Taur. Med.*). † Irenes, mart. (*Sirm. Dom. Maz. Hier. Nan. Vind.*).

OBSERVANDA.

SS. Aphrodisius et Gaius.

In Ostr. legitur : *S. Aphrodisii, Gaimidi* lege : *Gai, Medæ.* Permixtæ sunt duæ turmæ martyrum, in quarum altera militarunt SS. Aphrodisius, Meldas, Leontius, Antoninus, Macrobius, Valerianus et alii; in altera : S. Gaius, Neophytus et quatuor alii socii, Gaianus, Zeno, Marcius, Macarius, quos referunt Taur. et Chiffl. In Hier. adest solus Aphrodisius; in Naniano additur : *et cæterorum*; in utroque tamen ponitur secundo loco, post S. Irenem. In Neap. : *Aphrodisii et congreg. ejus.* Hinc si minus probanda est lectio Ostromirana, pari jure rejiciatur emendatio proposita a Cl. Kopitario, qui substituit *Ganimedem.* Rectissime Nevostrujev legendum dicit : *Milidi* i. e. Meldæ. Cæterum etiam in codd. Græcis, v. g. in utroque Taurinensi, ad diem 5 pro Melda leguntur nomina *Medæ, Melthæ.* — De S. Silvano, ep. et soc., Nicephoro et Olbiano, tractatur in *Actis SS.* hac die; de Niceta, heg. Mecidiensi, ad 3 Aprilis; de S. Athanasio die quinta Maii. De S. Pelagia 29 Octobris. — Olbianus in Rum. vocatur Jovilianus. — Probus celebratur a Græcis 12 Oct.; apud Latinos die 11 Oct. — Erasmus videtur esse idem ac ille, de quo inferius ad diem 10 erit sermo. Apud Latinos celebratur 2 Junii. — Nicetas, hegumenus monasterii Mecidii (Μηκίδιον), CPoli, vulgo vocatur Medicensis; uti etiam in Bas. Nicephorus, ejusdem monasterii abbas. — S. Pelagia in Menæis Græcis celebratur primo loco. — S. Hilarion in Basil. et apud Chiffletium nuncupatur thaumaturgus. — Joannis Theristæ festum agitur xxv Junii. — In libro *Acoluthia Patrum hagioritarum*, quem citat Pat. Ath. t. I, p. 399, traditur Nicephorus catholicam fidem dereliquisse et Gregorio Palamæ in orando fuisse magistrum. Quæ duo non modo sanctitatem, sed etiam orthodoxiam viri hujus, ut vocatur, *Theophori*, reddunt valde suspectam.

S. Silvanus et soc. — S. Olbianus. — S. Probus. — S. Erasmus. — SS. Nicetas et Nicephorus. — S. Pelagia. — S. Hilarion. — S. Joannes. Nicephorus Athonites.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Clemens Alphani et fratres ejus Cyrillus, Nicephorus, Niphon et Isaacius.

Floruisse videntur sæculo duodecimo ineunte, fueruntque reipublicæ Novgorodensis præfecti, licet vita, gesta, ac virtutes plane sint nobis hodie ignota, et ipsa eorum nomina in præfectorum Novgorodensium serie prætermissa fuerint. Coluntur autem in Ecclesia Novgorodensi, thaumaturgorum titulo ornati. Corpora eorum, miraculis, ut aiunt, clara, reperta fuerunt circa annum 1162, tempore Joannis seu Eliæ, archiepiscopi, et in monasterio monialium Sokolnicensi condita, unde in monasterium S. Antonii Romani migrarunt anno 1775. Eorum memoria recolitur ad hanc diem in solo monasterio Sokolnicensi, idque non nisi ab anno 1809.

Cfr 1) Hist. hier. Russ., t. III, pag. 127. 2) De præfectis Novgorod., pag. 52. 3) Dict. hist., pag. 154.

Inter

Methodius, hegumenus Pesnošianus. — Dies V, VI et VII. Maii.

Inter alumnos S. Sergii Radoneżensis insigniores procul dubio collocandus est Methodius; qui postquam a magistro suo vitam monasticam fuisset edoctus, accepta ejus benedictione, in profundissimam solitudinem sese abdidit, Deo soli vacaturus. Verum cum sociorum frequentiam, licet mediis in silvis positus, non posset effugere, commodiorem locum exquisivit Methodius, et ad confluentem Pesnošæ et Jahromæ cellas posuit, ædemque S. Nicolao excitavit, unde et monasterii Pesnošiani cognomen venit. Obiit Methodius in prædicto monasterio, anno 1392 die 4 junii, hegumeni munere defunctus.

Cfr 1) Menolog, Verš. ad h. d. 2) Philaret., Hist. eccl. Russ., II, 115. 3) Kalajdovicius, Descriptio mon. S. Nicolai ad Pesnošam.

DIES V.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. megalomartyris Irenes (*Omnes cum Bas. Sirl. Typ. GP. Coisl. Flor.*). Encænia S. Deiparæ Cyri (*Mg.*). S. Hilarionis, thaum. (*Prol.*).

† Nicephori Medicensis (*Sirm.*). † Silvani, episc. et mart. (*Taur. I et II*). † Pelagiæ, mart. Tarsi (*Sirm. Chiffl. Vind. Hier. Nan.*). † MM. Aphrodisii, Meldæ seu Medæ, Macrobii, Valeriani, Adriani, Leontii, Antonii et aliorum, Scythopoli (*Taur. Med.*). † Ananiæ, apostoli (*Neap.*). † Leonis, mon. in Calabria (*Itg.*). † MM. Neophyti, Gaii, Gajani (*Taur. I et II. Mg.*). † Barbari, mart. (*Taur. I et II, Med. Sirm.*). † Athanasii, ep. Corinthi (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Irene. In Prologo legitur longum elogium sanctæ Irenes fabulis refertum; quod ideo erat omittendum. — *S. Deipara Cyri.* Ædes Deiparæ Κύρου, a Cyro consule et præfecto, Theodosio Juniore imperante, ædificata, celebratur potissimum a scriptoribus, teste Cangio, ob imaginem Deiparæ, quæ ibidem magno cultu et pia veneratione colebatur. CP. Christ., IV, p. 87.

S. Hilarion. — Hilarion apud alios nominatur die præcedenti. — *S. Neophytus et soc.* De Neophyto et sociis actum est pridie. In Menæis Græcis excusis additur : *festum eorum peragitur in ecclesia SS. Cosmæ et Damiani in Darianis* (ἐν τοῖς Δαρείου). Iterum redibunt XI Augusti, ad quam vide.

DIES VI.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

SS. MM. DEMETRII, DANACTIS (*cum Med. Taur. I et II, Div. Sirm.*).

Sancti et justi Job (*Mst. Put. Par. Rum. Og. Pp. Men. Kal. Prol. etc. cum Bas. Hier. Coisl. Vind. Sirm. Dom. Maz. Flor.*). SS. Andronici et Athanasiæ (*Pp. cum Mg.*). MM. SS. Barbari, militis et sociorum Bacchi, Callimachi et Dionysii (*Men. Kal.*). S. Barbari, olim latronis (*Men. Kal. Prol. Hor.*).

† MM. Donati, Therini et Mesiræ, sociorum Demetrii et Danactis (*Med. Chiffl. Sirm. Taur. I et II.*). † Parmenæ ex 70 et Euthaliæ (*Sirl. cum Mg.*). † Quinti, Troadii et Theodoreti Antiocheni (*Sirl. Mg. Cyth.*). † Theodoti, ep. Cyreneensis (*Sirl. cum Mg.*). † Matthæi, ap. natal. (*Neap.*). † Memoria SS. Pachomii, Hilarionis et Mamantis (*Bas. Med. Taur. I et II. Chiffl. Maz.*). † Patricii (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Demetrius et soc. In Ostr. habetur : *Dmitri Dnactis*, unde Kopitar effinxit suum *Demetradnactem*. SS. Demetrius, Danax, Donatus et alii citantur hodie in variis Menæis Græcis, et etiam ad XXIV Aprilis, ut ibidem adnotavimus. *Dimii* pro *Demetrii* meminit Siš. His martyribus adnumerandi sunt SS. Therinus, Mesiras, seu Meseera, et Barbarus, gladio cæsus, de quo sequens distichon :

> Nomine quidem es Barbarus; ast qui te colit
> Ut fortem athletam, mente barbarus non est.

Præter hunc Barbarum nominatur etiam alter Barbarus, distinctus a priore. Plura de utroque vide in Actis SS. ad hanc diem. pag. 103; præterea ad XXIV Aprilis, pag. 264, n. 5. — *S. Job.* De patientissimo Job agunt Bollandiani X Maii, juxta Mart. Rom. — *SS. Andronicus et Athanasia.* SS. Andronicus et Athanasia memorantur etiam in Acta SS. ad hanc diem, inter prætermissos, et iterum die IX Octob., qua profertur eorum Vita. De eis jam egimus supra ad II Martii, quemadmodum et de SS. Parmena, Quinto, Troadio, Euthalia, Theodoreto et Theodoto. — *S. Theodoretus.* S. Theodoretus, in Slavicis codd. hodie desideratus, est is presbyter Antiochenus, aliis Theodorus dictus, qui sub Juliano passus est et colitur potissimum XXIII Oct. Cfr Acta SS. ad hanc diem, pag. 105; et quæ tradita sunt ad diem XXII et XIX Januarii.

DIES VII.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

Apparitio crucis Dominicæ in cælis, Jerosolymæ (*Mst. Put. Par. Rum. Men. Og. Siš. Pg. Prol. Kal. etc. cum Bas. Sirl. Dom. Mg. Hier. GP. Coisl. Vind. Mosq. Flor.*). S. Acacii, mart. (*Par. Og. Men.*

Dies VIII Maii.

Men. Prol. Euch. Hor. Kal. Verš. cum Bas. Clar. Maz. Mg. Hier. GP. Vind.). S. Pachomii, abbatis (*Rum. cum Clar. Copt.*). Nili Sorensis (*Hag.*). [Pachomii (*Ath.*)]. S. Joannes Zedazeni, et duodecim sociorum (*Iber.*).

† Samuelis, proph. (*Neap.*). † Martyrum Neophyti, Gaii, Gaiani (*Chiffl.*). † Joannis Damasceni (*Itg.*). † Codrati, mart. (*Mg.*). † Joannis Psichaitæ (*Mg.*). † Maximi, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

Inventio crucis. Inventio crucis primo loco refertur in Menæis sive Græcis sive Slavicis; et quidem in Menologiis Græcis potissimum celebratur *memoria ostensæ Crucis Constantino, imperatori*, cum verbis : *in hoc signo vinces*. — *SS. Acacius et Maximus.* Acacius seu Achatius, martyr CPoli, Latinis fere Agathius est et colitur VIII Maii cum S. Maximo Nicomed, presb., et plurimis aliis. — *S. Codratus.* S. Codratus seu Quadratus, mart. in Bithynia, commemoratur in Menæis Græcorum excusis cum suis sociis. Synaxarium est diversum ab eo quod continetur in Menæis Mediol. mss. ad 9 hujus. Apud Latinos celebratur IX Maii. — *S. Pachomius.* S. Pachomius, abbas in Ægypto, in Basilii Menologo celebratur pridie. — *S. Joannes Psichaita.* Joannes Psichaita, conf. ab iconomachis plura passus, a Latinis colitur XXV Maii. — *S. Joannes Damascenus.* Joannis Damasceni natalis dies celebratur hodie in Martyrologio Basilianorum Italo-Græco. — *S. Joannes Zedazenus.* De S. Joanne Zedazeno sermo recurret ad 4 Novembris.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Nilus, hegumenus Sorensis. Beloozerensis monasterii alumnus fuit Nilus Sorensis, nobilissimo Majcoviorum genere ortus. Hic, lustratis cœnobiis et asceteriis, quæ tum in Oriente, tum in Monte Atho præ cæteris celebrabantur, ad lacum Album redux, in solitudinem secessit, cellamque suam ad Soram fluvium fixit; ubi paulo post, ecclesiam B. M. V. cum monasterio Sorensi erexit. In quo non cœnobitarum, sed ascetarum regulam, quod ei peculiare fuit, invexit, ac dein in testamento suo, adhuc exstanti, fuse explicuit, asceticæ vitæ restaurator ideo cognominatus. Nec facile ad convivendum sibi admittebat candidatos; sed, turba amota, selectioribus contentus fuit. Quare universa, quam congregaverat Nilus, communitas quatuordecim tantum seniores numerabat. Humilitatis studiosissimus, fratres suos enixe rogavit, ut morituri corpus aut in campos escam feris projicerent, aut in fossam communem sine ullo honore demitterent. Paupertatem vel post mortem colere visus est; cum enim Joannes IV, Sorense asceterium invisens, lapideam ecclesiam loco ligneæ construi jussisset, regis jussionem adimplere vetuisse traditur Nilus, monasterii hegumeno in somnis apparens. Obiit die 7 maii, anno 1508, ætatis suæ septuagesimo sexto.

Cfr 1) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 213. 2) Hier. Russ., t. V, pag. 210-240. 4) Philaret, Hist. Eccl. Russ., t. III, pag. 160.

Pachomius, CPoli a Turcis interfectus. Pachomius, Ukrainia, piis parentibus, oriundus, adhuc puer a Tartaris captivus abductus est et cuidam mahumetano ferrifabro venditus. A quo in Anatoliæ urbem Usad avehitur, et domini sui artem religionemque addiscere cogitur; at frustra. Etenim nec promissis, nec minis a Christo separari potuit Pachomius, quascumque tribulationes pro eo pati paratus. Quocirca libertati erat jamjam restituendus, cum ecce, repentino morbo correptus, decumbit. Ægrotum ad instar suorum induunt impii Turcæ, quasi nimirum ille Mahometis spurcitias fuisset amplexatus; circumcidere tamen non audent. Quæ ægerrime ferens Pachomius, cum Smyrnam mercandi causa venisset, inde in Montem Atho navigavit, vestem Turcicam habitu monastico commutaturus. Duodecim ibidem annis peractis, eremitæ cuidam socium se adjunxit, ejusque severam vivendi rationem æmulatus, diuque et varie a senioribus probatus in Anatoliam remeat, atque in eadem urbe, quam olim incoluerat, in foro publico apparet, ut christianam fidem solemniter profitendi habeat occasionem. Illico comprehenditur imperterritus confessor, et coram judice sistitur, a quo aut fidem ejurare aut certam necem subire jubetur. Supplicium eligit Pachomius, capiteque truncatus, gloriose occubuit anno 1730, die Ascensionis. Corpus ejus in insula Pathmo hodiedum dicitur asservari et cultu publico quotannis ad præsentem die celebrari.

1) Martyrol. Constantinopol., ed. Venet. 179 et seq.

DIES VIII.

Ex Ostromirano. Memoria S. apostoli et evangelistæ Joannis Theologi (*Omnes cum Bas. GP. Maz. Vind. Dom. Mg. Hier. GP. Pg.*).

Ex variis. S. Arsenii Magni (*Mst. Put. Rum. Chil. Og. Pp. Men. Leop. Kal. Prol. et Horol. cum Bas. Sirm. Chiffl. Dom. Maz. Mg. Hier. GP. Msq.*).

† Apparitio S. Angeli, prop. (*Neap.*). † Melis, hymnographi (*Chiffl.*). † Coronæ militum, mart. (*Chiffl.*). † Nicomæ, mart. (*Sirm.*). † Tarasii, thaum. in Lycaonia (*Sirm.*). † Acacii, mart (*Med.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Joannes, apostolus. Post S. Joannem ev. in Prologo additur : *Eadem die collectio sacri pulveris id est mannæ ex tumulo ejus defluentis.* Fabula hæc celebratur hodie etiam a Coptis. — *S. Arsenius.* S. Arsenius Magnus a Latinis colitur XIX Julii. — *S. Meles.* Distichon de S. Mele sonat ita : *Melen migrantem hymnographum ex hac vita, Laudare rythmis convenit, ut est hic mens.* — *S. Tarasius.* S. Tarasius videtur distinctus esse a Tarasio, arch. CPolitano, cæterum solo nomine notus. — *Apparitio S. Angeli.* Neapol. lapis : *Apparitio S. Angeli prop*[ugnatoris]; intellige S. Michaelis in monte Gargano; quam celebrant Latini. Ultimum compendium nec Mazochius explicuit, nec illustr. cardinalis Maii. — *S. Nicomas.* S. Nicomas erat unus e sociis S. Acacii, CPoli. martyrio coronati, de quo nos egimus pridie.

DIES IX.

Ostromiranum. **V**ACAT.

Ex variis. S. Isaiæ, prophetæ (*Mst. Put. Par. Rum. Siš. Og. Pp. Leop. Men. Hor. Kal. cum Bas. Neap. Hier. GP. Pg. Vind. Goth. Flor. Mg. Maz. Dom.*). S. Christophori, mart. (*Put. Chil. Og. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Neapol. Hier. GP. Pg. Mosq. Goth. Vind. Dom. Maz. Mg. Flor.*). Translatio reliquiarum S. Nicolai thaumaturgi Myris Barum (*Rum. Pp. Men. Verš. Ternob. Euch. Kal. Hor. Prol.*). S. Schio Syri, erem. (*Iber.*).

† Natalis S. Gregorii Nazianzeni (*Itg.*). † MM. Epimachi et Gordiani (*Bas. Mg. Sirl. Med. Taur. I et II, Sirm.*). † Codrati, mart. et soc. (*Bas. Mg. Chiffl. Maz. Clar. Taur. I et II, Maz. Marg.*). † Tryphenæ, mart. (*Med. Sirm. Taur. I et II.*). † Timothei, patriarchæ (*Med. Taur. I et II, Sirm.*). † MM. Saturnini et Rufini (*Chiffl.*). † MM. Acquilinæ et Callinici (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Isaias. In cod. Rum. perperam additur : *filii Amos;* a Latinis colitur Isaias 5 Julii. — In codice Parisino *Christophorus* sumitur pro cognomine S. Isaiæ : nec enim aliter intelligi potest titulus *Theophori* (bogonostza) quo decoratur propheta. *S. Christophorus.* A S. Christophoro conversi sunt ad fidem SS. Acquilina et Rufinus, qui in codd. Græcis mss. inscribuntur disjuncti. — *S. Nicolaus.* Translatio reliquiarum S. Nicolai Barum facta est anno 1092. In Prologo exstat longum sancti elogium, cui additur narratio de miraculis ab eo patratis, peculiariter vero in S. Stephano, Dečanensi, rege Serbiæ, cui visum restituit, uti fuse evolvitur in Vita regis. (Cfr Memoriæ Slavicæ ad 30 Octobris). Festivitatem hanc ab Urbano II papa institutam, Græcis vero omnino ignotam, in Kioviensem Ecclesiam invexit, et ut in perpetuum celebraretur decrevit Ephræm metropolita anno 1092. Qua de re conferantur Prologus et Menologium excusum ad hunc diem, Kulčinius, in Specimine, pag. 114; Philaretus, Histor. Eccl. Russ., t. I, pag. 95; et Macarius, Hist. Eccl. Russ., t. II, pag. 191. — *S. Timotheus.* De Timotheo patr. conferantur omnino quæ de vocabulo illo μεδιτμὸς disserunt Bollandiani, hac die, pag. 359 et Mazochius ad 13 Februarii ; in codd. enim superius allatis legitur : καὶ ὁ μεδιτμὸς τοῦ ἁγ. Τιμοθέου πατριάρχου. — De S. Schio, quem hodie celebrat recens Iberorum Ecclesia, agetur fusius ad diem 4 Novembris, S. Joanni Zedazeno ejusque sociis Eliæ et Stephano sacram.

DIES X.

Ostromiranum. **V**ACAT.

Ex variis. S. Simonis Zelotæ, apostoli (*Omnes cum Bas. Sirl. Hier. GP. Coisl. Msq. Sirm. Maz. Vind. Dom. Mg. Flor.*). S. Hesychii, mart. Antiocheni (*Prol. Kal. cum Bas. Sirl. Mg. Chiffl. Sirm. Maz.*). SS. MM. Alphii, Philadelphii, Cypriani, Erasmi et soc. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirl. Mg. Clar. Maz. Dom. Div.*). S. Isidoræ Salæ (*Men. Kal.*). S. Thaidis, pœnitentis (*Men. Kal.*). S. Simonis, ep. Vladimiriæ et Suzdaliæ (*Pat. Men. Kal.*).

† Laurentii (*Chiffl.*). † Abdæ, mart. (*Dom.*). † Condrati, mart. et soc. (*Sirm. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

SS. MM. Alphius et soc. De S. Erasmo mentio facta est jam 4 Maii. Cyprianus Sirmundo est Cyrinus, aliis Cyrillus. Præter Alphium et socios martyres, quos ex Menæis Græcis in sua Martyrologia invexerunt Latini, nemo alius ex Sanctis hic citatis colitur a Latinis præsenti die. — *S. Simon, ep. Vladimiriæ.* De Simone, ep. Vladimiriæ ac Suzdaliæ et hagiographo, fuse tractavimus in Actis SS. Oct., t. X pag. 877, quando de B. Aretha, monacho Cryptensi, instituebatur tractatio. Adscriptus est huic diei propter sanctum apostolum sibi cognominem.

DIES XI.

Ex Ostromirano. **G**ENETHLIACUS DIES URBIS (CPoleos) (*Mst. Tern. Chil. Siš. Og. Pp. Prol. Kal. cum Bas. Lind. Hier. GP. Goth. Vind. Msq. Flor. Nan.*). S. MOCII, MART. CPOLI (*Put. Tern. Rum. Par. I. Chil. Og. Leop. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Hier. GP. Coisl. Vind. Goth. Lind. Sirm. Dom. Maz. Flor. Msq.*).

Ex variis. Sanctorum Cyrilli et Methodii, episcoporum Moraviæ et Slavicæ gentis apostolorum (*Men. Kal. Prol. Hor.*). S. Dioscoridis (*Rum. cum Bas. Sirm. Maz. Chiffl. Sirl.*). S. Theodosiæ, mart. (*Prol.*).

† Pachomii (*CP. Hier.*). † Hilarionis, mon. (*Neap.*). † Philippi Argyrii, mon. (*Itg.*).

OBSERVANDA.

DIES XI MAII.

OBSERVANDA.

Natalis CPoleos.

In Græcis codicibus fit commemoratio exstructæ urbis his verbis aut similibus : ἡ μνήμη τοῦ γενέθλιου τῆς πόλεως; quod synaxarista Ostromiranus reddidit modo prorsus inaudito : *Memoria sancti Genethlii et multorum*. Similibus erroribus fœdatus est totus fere mensis Maius cod. Ostromirani. *Zosiam et conjugem Hesperii* pro Zoe conjuge, *Gaimidum* pro Gaio et Mida, *Dmitradnactem* pro Demetrio et Danacte retulimus suo quemque die; mox refertur ex eodem fonte *Memoriam sanctorum Basilii, Constantini et Helenæ*, pro *memoria sanctorum imperatorum* (βασιλέων) *Const. et Helenæ*. Hinc pronum est concludere, Gregorio diacono, qui codicem exaravit, præluxisse protypon aliquod Græcum diversum a Menologio Basilii et nonnihil corruptum. Nam præterquam quod in Menologio nulla fiat mentio SS. Aphrodisii, Gai, Meldæ seu Midæ, Demetrii et Danactis hoc mense, etiam encænia urbis annuntiantur paulo aliter ac in Ostromirano : ἡ ἀνάμνησις τοῦ γενέθλιου τῆς Κωνσταντινουπόλεως. In Ternob. refertur *memoria geneseos* (*bytia*) *urbis regiæ*, non secus ac in CPolitano Morcellii : εἰς τὰ γενέθλιον τῆς πόλεως. Mst. addit : *Benevolentia Dei spiritualiter agimus memoriam regiæ urbis a Deo servatæ*. Cæterum *Natale* usurpatur de quacumque festivitate; natale reditus, natale cathedræ, calicis, templi, imo dicitur natale terræ motus γενέσια σεισμοῦ. Novæ urbis CPolitanæ dedicationem Græci vocant γενέθλια seu ἐγκαίνια, natalitium diem; quem celebratam fuisse XI Maii, anno vigesimo quinto Constantini, tradit Hesychius Milesius, apud Cangium CP. Christianæ, lib. I, pag. 27. In Prologo : *encænia regiæ urbis*. In Menologio excuso inscribitur post SS. Cyrillum et Methodium his verbis : *Eadem die commemoratio encæniorum regiæ urbis, quando nimirum magnus imperator Constantinus Byzantium valde ampliavit et suo nomine Constantinopolim dixit, sedeque sua e veteri Roma in eam translata, novam Romam vocari jussit, atque SS. Deiparæ patrocinio dicavit.* Hæc in codicibus Ecclesiæ Mosquensis; at in Horologio Ruthenorum catholicorum festivitas hæc omnino prætermissa est. — Undecima Maii solemnis recolitur memoria SS. Cyrilli et Methodii apud Slavos in oriente et meridie degentes, puta Russos, Bulgaros et Serbos. Cur autem hanc diem elegerint difficile dictu est; id tamen antiquitus factum esse testantur Menologia Slavonica ævi remotioris. Quorum exemplo hodiernum quoque Menologium, Mosquæ excusum, continet *vitam et labores venerabilium patrum nostrorum, Methodii et Constantini, qui et Cyrillus, Moraviæ episcoporum et Slavicæ gentis doctorum*. Incipit vero his verbis : *Tempore iconoclastarum Græciæ imperatorum, Leonis Armeni et Michaelis Trauli, ejus successoris, qui et Balbus cognominatur, item Theophili, filii Michaelis, erat Solunæ* (*civitas eadem est ac Thessalonica*) *vir quidam nobilis et dives, Leo nomine* et reliqua. Collegisse hanc Vitam dicitur auctor ex pluribus Vitis manuscriptis; imo non aliud est quam quæ legenda vocari solet pannonica S. Cyrilli, slavonice excusa curis cl. Josephi Schafarik, latine vero hactenus a nemine. Eidem quædam admixta sunt ex legenda pannonica S. Methodii, quam edidit slavonice idem Schafarik, latinitate autem donavit Fr. Miklosich, slavicarum litterarum in Universitate Vindobonensi professor. Quæ autem in Menologio excuso de SS. Cyrillo et Methodio leguntur, ea fortuito casu nactus, in suum Nestorem, capite decimo, invexit Schlœzerus, nullo prorsus instituto examine; quo tamen potissimum indigebat legenda S. Cyrilli, quum plurima contineat non nisi sobrie admittenda. Ejusmodi sane est iter saracenum et disputationes theologicæ, cum Saracenis et Hebræis a S. Cyrillo institutæ atque prolixo calamo exaratæ; quæ tamen a Schlœzero vero longe similiora esse pronuntiantur, quam res in legenda Italica de translatione corporis S. Clementis aut in Bohemica de conversione Bohemorum contentæ, scilicet quia hæc e fontibus scatebant Latinis adeoque scriptori catholicis infenso parum gratæ. Quamvis debilem esse Menologii Mosquensis auctoritatem persuasum sibi habebit, quivis in rebus hagiologicis non omnino peregrinus; SS. Cyrillum et Methodium nec inter Khozaros, nec apud Bulgaros, nec in Bohemia fuisse unquam, decretorie, ut solet, pronuntiat idem Schlœzerus, Menologii Mosquensis testimonio unice innixus; in Moraviam autem Constantinopoli perrexisse per Chersonesum, hodiernam Crimeam, id valde probabile esse censet, ut nihil dicatur de aliis ejusmodi commentis, quibus caput illud Nestoris decimum refertum est, quantumvis jactitet auctor illud summa qua potuit cura fuisse confectum; sed plura expendere non est hujus loci. In *Prologo* annuntiatur ad hanc eamdem diem *memoria venerabilis patris nostri Methodii, episcopi Moraviæ et Russiæ doctoris*, accedente sequenti Synaxario, quod, quia breve est et singulare, ex integro huc referre placet: *Venerabilis pater noster Methodius natus est Thessalonicæ a parentibus nobilibus et copiosis, Leone et Maria. A juventute sua in librorum scientia admodum erat versatus, corporisque viribus pollens; imperatori quoque innotuit, coram quo adstabat semper. Dum autem annum ageret duodecimum, Slavorum principatum obtinuit, inter quos toto decennio commoratus est ac linguam Slavonicam didicit literasque Slavonicas cum fratre suo Cyrillo composuit. Tum brevitatem vitæ præsentis secum reputans atque cum pœnarum quæ peccatores manent duratione conferens, timore Dei tactus, dignitatem principis abdicavit ultro, atque in montem Olympum profectus monachi habitum induit. Quadam autem die imperator misit fratrem ejus Cyrillum ad Khozaros, ut Hebræos disputando convinceret et faceret inde extorres : fuerant enim Khozari Hebræorum religionem amplexi. Adiit ille Methodium fratrem suum, qui linguam Slavonicam callebat; utque sese comitaretur impetravit. Peragrata itaque regione universa, omnes incolas ad veram religionem pertraxerunt, Hebræis profligatis. Tunc flagitare cœperunt Slaveni baptismum, Khozari doctorem, Moravi episcopum, Vlachi magistrum; rediitque Methodius Constantinopolim, et in episcopum a patriarcha unctus est, ac ad Moravos missus, ubi multis signis inclaruit. Zambrium quemdam, natione Khozarum, religione vero hæreticum, qui Christi fidem blasphemebat, publice falsitatis convicit. Indixerat nempe Moravorum princeps concilium, ad quod convenerunt Judæorum duo millia, duce Zambrio; Methodius autem venit solus. Et oppugnabant illi fidem christianam; quos omnes athleta egregius, Methodius, prophetarum et apostolorum enuntiatis, velut bino jaculorum genere armatus, obruit et devicit. Contigitque tunc signum magnum: crepuit Zambrius medius, Sedislaum vero deglutivit terra; cæteri aut igne combusti sunt, aut fuga salutem petierunt. Christiani autem jubilabant, et Methodio imposuerunt nomen* Os Christi. *Qui vitæ cursu completo in senectute bona migravit ad Deum.* Hactenus *Synaxarium*, cujus auctorem esse Russum produnt titulus et totius narrationis tenor. — In eodem Prologo commemoratur S. Theodosia, *protomartyr*, cujus synaxis peragi dicitur in monasterio Dexiocratico ibique sacrum ejus corpus asservari. Ita Prologus ad hanc diem, et iterum ad 18; at in Menologio excuso et Macarii manuscripto sanctæ hujus martyris pro cultu imaginum passæ mentio fit ad diem 19.

SS. Cyrillus et Methodius, Slavorum Apostoli.

S. Theodosia, martyr.

DIES XII.

DIES XII.

Ex Ostromirano.

S. Epiphanii (*Omnes cum Bas. Sirm. Dom. Flor. Maz. Hier. CP. Neap. GP. Coisl. Vind. Mosq. Goth. Med.*).

Ex variis.

S. Germani, arch. CP. (*Mst. Rum. Chil. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Sirl. Sirm. Maz. Med. Hier. GP. Flor.*). S. Sabini, archiep. Cypri (*Prol. Kal.*). S. Polybii, ep. Rhinocyri (*Prol. Kal.*). Dedicatio ecclesiæ S. Deiparæ Kioviensis (*Rum.*). Dionysii, archim. Radoneżensis (*Hag.*).

† Parmenæ, ex 70, et Euthaliæ (*Mg.*). † Cointi seu Quinti et Troadii (*Mg.*). † Andronici et Athanasiæ (*Mg.*). † Theodoreti, presb. Antiocheni (*Mg.*). † Georgii in monte Maleo (*Sirm. Chiffl.*). † Nicephori, presb. in monast. Aphaxeos (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Epiphanius. S. Epiphanium, Cypri episcopum, tot scriptis illustrem, celebrant hoc die Kalendaria Græca pariter ac Latina fere universa. Accedunt in Slavicis encomia, quorum unum notabimus, in Menologio Mosquensi prolixo calamo exaratum, atque ex Vita Epiphanii, auctoribus SS. Polubio et Sabino, quæ germana non est, depromptum. Mirandum itaque erat, nihil de tanto viro tradi in Kalendario Ostromiri; verum non omnis Epiphanii memoria ibidem expuncta; nam in epilogo diserte asserit Gregorius, diaconus, codicem a se absolutum fuisse 12 *Maii quo fit memoria S. Epiphanii*. Quam propterea in titulo diei nil dubius statui inscribendam. In CPolitano, post S. Epiphanium Cypri, additur *και λοιπων πατριαρχων, et cæterorum patriarcharum*, puta Constantiensium; de quo titulo recolantur dicta ab eruditissimo Morcellio in suis commentariis diurnis, t. II, pag. 104. Perperam tamen in Goth. et Mosq. S. Epiphanius vocatur archiep. Constantinopolitanus. — *S. Germanus.* S. Epiphanio, archiepiscopo Cypri, fasti plerique addunt S. Germanum patriarcham CPolitanum. Tacent tamen duo Kalendaria omnium antiquissima, Neapolitanum marmoreum et CPolitanum a Morcellio vulgatum, quorum posterius decem tantum annis S. Germani obitus præcessisse putatur. Obiit autem S. Patriarcha anno 730. — *Dedicatio Ecclesiæ B. M. Kioviæ.* Celebrata est dedicatio B. M. Kioviensis, tempore S. Vladimiri, qui primus e regibus Russis fidem Christi publice est professus. — *Dionysius.* Dionysium Radoneżensem refert hodie Diction. hagiologicum; licet autem vitam ejus fuse narrent auctores indigenæ recentiores, nos tamen cum antiquioribus silentio præterire malumus. Adeantur, si lubet, *Vitæ SS.* Ecclesiæ Russicæ, quas ex codd. mss. se excerpisse dicit Muraviev.

DIES XIII.

Ostromiranum.

Vacat.

Ex variis.

S. Glyceriæ, virg. et mart. (*Mst. Rum. Siš. Og. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Hier. GP. Flor. Coisl. Sirl. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Alexandri, mart. Romani (*Put. Par. I. Rum. Hor. Prol. cum Bas. Hier. Med. Taur. Sirm. Dom. Goth. Msq. Vind.*). S. Pausicaci seu Pausiaci, ep. Synnadarum (*Prol. Kal. cum Bas. Maz. Mg. Sirm.*). S. Alexandri, ep. Tiberianorum (*Med. Chiffl.*). S. Sergii seu Georgii, confes. CPoli (*Rum. Men. Prol. Verš. cum Bas. Sirl. Mg. Sirm. Maz.*). SS. MM. Heraclii, Paulini et Venedimi (*Prol.*). SS. Joannis, Euthymii et Georgii Iberorum (*Ath.*). [Gabrielis Iberi et aliorum (*Ath.*).]

† Germani, episc. CP. (*Itg.*). † Polybii, ep. (*Neap.*). † Nicephori, presb. in monast. Aphaxeos (*Taur. I. Chiffl. Sirm.*). † Laodicii, custodis carceris, mart. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Glyceria. In Kalendario Mosquensi S. Glyceria nominatur bis eodem die, et quidem prima vice sola, secunda cum Laodicio custode carceris et martyrii socio. Unam eamdemque esse non dubites. In Coisl. n. 199 perperam dicitur *Asceria*. — *S. Alexander uterque.* S. Alexander, martyr, natione Romanus, cujus festum celebrari dicitur Centumcellis, in Horologio Počajoviæ vocatur Cyprius, probabiliter corrupto nomine Drisipari, ubi capite truncatus et in flumen præterlabens projectus coronam promeruit; non absimili corruptela nominatur *Dioriparus* apud Sirletum. Cæterum, probe distinguendus est ab altero Alexandro, episcopo Tiberianorum, alias Hierosolymorum; uterque fœde miscetur in Med. — *S. Heraclius et soc.* De S. Heraclio martyre et sociis ejus iterum agetur in Prologo die XVIII simul cum SS. MM. Petro, Dionysio, Andrea, Paulo et Christina; quo inscribuntur etiam in Menologio Mosquensi; in Sirletiano referuntur die XVI. — *S. Germanus, patr. CP.* S. Germanus, patr. CPolitanus, cujus natale recolitur pridie, refertur in solo Martyrologio Italo-Græco, a quo etiam adseritur Ordini S. Basilii. — *S. Georgius seu Sergius.* S. Sergium, confessorem, qui pro cultu sanctarum imaginum sub Theophilo, imperatore, verbera et carcerem passus est, consignant Menæa Græca; at in Prologo et Menol. Slavonico nominatur Georgius; unum eumdemque esse manifestum faciunt synaxaria adjecta. — *S. Polybius.* S. Polybium, episcopum Rhynocyri, Slavica Kalendaria commemorant die præcedenti, simul cum S. Epiphanio, cujus erat discipulus; Græca hodie et die proxime sequenti. — *S. Nicephorus.* Frustra a me quæsitus est Nicephorus in Actis SS., licet diserte indicetur in veteri apographo Bollandianorum ms.; non videtur esse diversus a presbytero illo anonymo monasterii Aphapseos, quem refert synaxarium Sirmundi. — *SS. Joannes, Euthymius, Georgius.* De Joanne, Euthymio et Georgio agetur 30 Junii, quamvis in Monte Atho eorum memoria recolatur præsenti die quo Euthymius obiit. De Gabriele aliisque, qui tempore Michaelis Palæologi a patr. Becco passi fuisse dicuntur, recolantur quæ ad 4 Januarii de istiusmodi martyribus Montis Atho animadvertimus. Erat porro Gabriel, monachus *Gabriel Iberus.* monasterii Iberorum, quod fundaverant Joannes, Euthymius et Georgius.

Dies XIV et XV Maii.

DIES XIV.

Ex Ostromiruno. PASSIO SANCTI ISIDORI (*Omnes cum Bas. CP. Hier. GP. Vind. Coisl. Flor. Sirm. Maz. Dom. Sirl. Mg.*). S. PACHOMII.

Ex variis. S. Maximi, mart. (*Rum. Prol. Kal. cum Bas. Maz. Sirl. Sirm. Chiffl.*). Isidori Sali, Rostoviensis (*Pp. Prol. Men. Kal.*). S. Serapionis Sindonitæ (*Men. Verš. Prol.*).

† MM. Alexandri, Barbari et Coluthi (*Clar. Chiffl. Med. Maz. Dom.*). † Polybii, discip. S. Epiphanii (*Taur. I et II, Dom. Maz.*). † Gerasimi, mon. in Calabria (*Itg.*). † Therapontis, ep. in Cypro (*Mg.*) † M. Glyceriæ (*Goth. Msq.*). † Bonifacii, mart. (*Neap.*). † Deiparæ Diaconissæ (*Taur. I et II*).

OBSERVANDA.

S. Isidorus, mart. In Synaxario pervetusto Putiatæ Novgorodensis Isidorus cognominatur : ***archiepiscopus Otski***, quasi hic martyr fuisset antistes Ecclesiæ *Otiensis*. Manifesta corruptela est vocis *Option*. — *S. Pachomius.* Est Magnus ille Pachomius, de quo recentiora synaxaria fere omnia agunt 15 Maii, Latini vero hodie. — In Prologo excuso legitur : *Eadem die homilia de* *S. Serapio.* *Serapione sene*, ubi narratur solo sindone indutum circumivisse ubique, unde et cognomen *Sindonitæ* accepit; at in Menologio legitur ad hanc diem ejus Vita, ex Palladio desumpta; unde concludendum est, præsentem diem esse cultui ejus dicatam. — *S. Alexander, martyr.* S. Alexander nominatur junctim cum Barbaro et Colutho; an diversus sit ab Alexandro Romano, qui commemoratus est pridie, non liquet plane. — *S. Coluthus.* S. Coluthus iterum refertur ad XIX in Bas. et in Menæis Slavicis et Græcis, sed solus. In Mediol. additur : quorum synaxis peragitur in S. Irenes æde *Maritima* (πρὸς θάλασσαν); de qua ecclesia est actum ad 21 Januarii. — *SS. Deiparæ Diaconissæ.* Ædis SS. Deiparæ Diaconissæ dictæ mentionem facit Cangius, IV, p. 87.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Isidorus, Rostoviensis. Isidorus, cognomento Tverdislaus, Germania e nobili Meisterorum genere oriundus, et in religione catholica institutus, ut fatuus pro Christo fieret, paternam domum, insciis parentibus, reliquit, et orientem versus profectus, pluribus regionibus peragratis, in Russiam tandem venit, sedemque Rostoviæ fixit, ritu romano cum græco-russico commutato, non vero fide, ut autumant auctores indigenæ. Innovavit nimirum eo tempore Ecclesiarum unionem celeberrimus semperque memorandus Isidorus, metropolita Kioviensis, deinceps cardinalis. Porro degit Tverdislaus in tuguriolo vimineo, quod non modo omni suppellectili destitutum, sed et tecto vacuum erat. Ibi noctes integras orationi vacabat aut somnum humi capiebat pluviis nivibusque expositus; die vero per urbem ambulabat veste tenuissima indutus, hominumque contumeliis obnoxius. Tandem resolutionis suæ tempus adesse sentiens, jejunio et precibus solito magis indulsit, et, tuguriolo inclusus, ad æternam requiem migravit die 14 maii, anno 1474, in hæc verba : *In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum.* Beati mortem evulgavit suavissimus odor e corpore manans et universam implens civitatem. Venientes itaque fideles, Isidori corpus terræ condiderunt eo ipso loco, ubi obierat. Ecclesiam ibidem dein superstruxerunt.

Cfr 1) Prolog. et Menol. Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 124.

DIES XV.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Pachomii Magni (*Mst. et cæteri fere omnes, cum Bas. Sirl. Sirm. Dom. Maz. Mg. Hier. GP. Pg. Goth. Msq. Vind. Flor.*). S. Theodori Consecrati, ejus discipuli (*Mst. Put. Men. Rum. Siš. Men. cum Bas. Sirl Maz. Hier. GP. Vind.*). S. Achillei, ep. Larissæ (*Par. Rum. Kal. Prol. cum Bas. Sirl. Mg. Sirm. Dom.*). S. Nicolai, patr. CPolitani (*Rum. cum Med. Taur. II, Sirm.*). S. Isaiæ, ep. Rostoviensi. (*Prol. Men. Pat. Pp. Kal.*). Demetrii Uglicensis (*Men. Prol. Kal.*). [Euphrosyni, Pscoviensis (*Prol. Men. Kal.*].

† MM. Abdæ, Abdijesu, ep. et 16 presbyterorum et 7 virginum e terra Khaskhar (*Med. Sirm. Taur. II, Chiffl. Dom. Maz.*). † Barbari, thaum. (*Flor.*). † Anastasiæ Latrensis (*Coisl.*). † MM. Heraclii, Paulini et Benedicti seu Venedimi (*Bas. Dom. Maz. Med. Chiffl. Taur. II*). † MM. Petri, Pauli, Andreæ, Dionysii et Christinæ (*Bas. Med. Taur. II*). † Pueri Lampsaci, mart. (*Chiffl.*). † MM. Simeonis, Isacii et Bachtisii, soc. (*Bas. Med. Taur. II, Sirm.*). † Deiparæ περαν ἐν τω περιτειχισματι (*Sirm.*). † Imaginis B. V in Camulianis (*Med. Sirm. Taur. II*). † Georgii, ep. Mytilenæ (*Sirl.*). † Zachariæ, proph. (*Neap.*). S. Alexandri, ep. Hierosol. (*Sirl.*). † SS. Patrum in mon. S. Sabæ occisorum (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Achilleus. In Rum. legitur : *Theodori, Ilarissæ, Pachomii, Nicolai.* Ubi probabilissime inter Theodorum et Ilarissam excidit nomen Achillei, cum nulla sancta Hilarissa inveniatur, Achilleus vero fuerit episcopus Larissæ. — *S. Theodorus Consecratus.* S. Theodorus Consecratus profertur ab aliis die sequenti. — *S. Nicolaus, patr. CP.* S. Nicolaus est patriarcha CP. cognomento Mysticus, qui non uno occurrit die; in Div. XIV, in Taur. et Mazar. XVII, in Par. Slavico XX, etc. De eo fuse tractant Bollandiani, XV Maii, p. 509, probantque S. Nicolaum obiisse hoc die, anno 925. — *Demetrius Uglicensis.* Exstant ecclesiæ Demetrio, Uglicensi principi, dicatæ, teste Kal. Mosq. pag. 272. Cfr. *Disquisitio de obitu principis Demetrii*, auctore Philareto, nunc archiep. Kharcoviensi, in Prælectionibus Soc. hist. Mosq. an. 1858, t. I, pag. 1 et seq. Plura dabunt Memoriæ Slavicæ. — *S. Heraclius et soc.* S. Heraclius et socii ejus occurrunt etiam tribus subsequentibus diebus, unde iterum perspicuum fit, quanta ex hac iteratione exoriri debuerit in Synaxariis confusio. — *SS. Deiparæ.* Ædem B. V. περαν ἐν τῷ περιτειχίσματι apud Cangium non reperi. — *S. Alexander, ep. Hierosol.* S. Alexander vulgo celebratur 12 Decembris.

MEMORIÆ

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Isaias, episcopus Rostoviæ et thaum.

Kioviæ natus, Isaias monachus Cryptensis fuit tempore Antonii et Theodosii. Ob sanctos mores et eximiam pietatem monasterio S. Demetrii Kioviensi præfectus est anno 1062, ac tandem ad sedem Rostoviensem evectus anno 1077. Ecclesiam suam zelo vere apostolico excolebat, et innumeras animas Christo Domino genuit. Regiones sibi subditas lustravit gnaviter; idola, ubicunque reperiebantur, igni tradidit, baptizavit alios, alios recenter baptizatos in fide consolidavit, omnes vero misericordiæ operibus sibi devinxit. Demum christiana religione, quam etiam miraculis comprobavit per universam diœcesim omnino implantata, ad vineæ Dominum migravit anno 1090, die 15 maii, sanctorum cultu jam exeunte sæculo undecimo a Rostoviensibus honoratus. Sacræ ejus reliquiæ, anno 1160 vel 1164 die 23 ejusdem mensis repertæ, in ecclesia cathedrali Rostoviæ solemni pompa fuerunt collocatæ, peculiari festivitate in memoriam hujus inventionis instituta.

Cfr 1) Nestor in Vita S. Theodosii. 2) Annales ejusdem, pag. 89. 3) Annales Nicon., II, pag. 191. 4) Vita auct. anon., in Colloq. Orthod., an. 1858, mens. Mart., pag. 412-450. 5) Macarius, Hist. Eccl. Russ., II. 16, 77 et 274. 6) Prolog. Menol. et Verš. ad h. d. 7) Dict. hag., pag. 124. 8) Kulčin., Specimen, pag. 21.

Euphrosynus, monachus Pscoviensis.

Euphrosynus, in baptismo Eleazarus, in vico Videlebensi prope Pscoviam urbem, piis parentibus ortus est circa anno 1386. Sacras litteras mature didicit, eisque legendis et recogitandis, addita abstinentia, potius quam ludis aliisve carnis oblectamentis indulsit. Continentiam adeo coluit, ut parentes, matrimonio eum adstringere volentes, clam reliquerit, vitamque monasticam, jampridem desideratam, amplexus sit in cœnobio Suiatogorio, triginta chiliometra ab urbe dissito. Cum autem virtutum ejus fama late permanaret, ut hominum applausus fugeret, in eremum secessit anno 1447, et ad Talvam fluvium per aliquod tempus eremitarum instar degit in parvulo tuguriolo, carnem jejuniis et vigiliis domans. Postmodum, adjunctis sibi sociis, ecclesiam titulo SS. Basilii, Gregorii et Joannis Chrysostomi, ab eisdem in somniis præmonitus, excitavit, et monasterium instituit, quod tamen regere præ humilitate renuit. Ipse vero regulam monasticam adumbravit, ex triginta capitibus constantem, quam in magnum suum Menologium inseruit Macarius, metropolita; nec non et testamentum reliquit, in quo paupertatis studium imprimis commendatur. Utrum vero CPolim profectus fuerit, quorumdam dubiorum solvendorum causa, dubitatur. Obiit Euphrosynus, anno 1481, die 15 maii, in monasterio suo conditus. Defuncti vitam enarravit Basilius quidam, Eleazari coævus, et alius auctor hactenus deperditus.

Cfr 1) Prolog. et Menol. Verš. ad h. d. 2) Colloq. Orthod., an. 1860, mensis Augusti. 3) Philaret., Prospect. liter., n° 101.

Demetrius, princeps Uglicensis.

Demetrius, quem Ecclesia Græco-Russica tanquam martyrem veneratur, filius fuit Joannis IV, cognomento Terribilis, frater vero Theodori natu minor, in lucem editus anno 1584. Nondum biennis patre orbatus, Ugliciam, Mosquæ proximam, cum matre sua mittitur educandus, Theodoro thronum ascendente. At non diu inter vivos morari datum fuit parvulo Demetrio. Nam cum Theodorus procreandæ prolis non esset capax, insuper et ægritudine consumptus brevi mori speraretur, Borisus vero Godunovius, magister equitum, regno inhiaret, jamque favore sororis suæ, quam Theodoro in uxorem dederat, summum rerum arbitrium esset consecutus, ut thronum securius occupare posset, Demetrium futurum imperii hæredem e medio tollere constituit. Itaque sicarios ad castrum Uglicense clam submittit, ut insontem puerum immaniter necent, die 15 maii, anno 1591. Corpus Demetrii, Ugliciæ conditum, inde Mosquam transtulit patriarcha Philaretus, anno 1606, die 3 junii; qua secundo colitur. Habet officium cum duplici canone.

Cfr 1) Menol. et Veršinski ad hunc diem et ad 3 Junii. 2) Kulčinski, pag. 295. 3) Philaret., De morte Demetrii Uglicensis disquisitio. 4) Soloviev, Hist. Russ., t. VII, pag. 412 et seq.

DIES XVI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Georgii, ep. Mytilenæ (*Mst. Rum. Siš. Chil. Kal. Prol. cum Bas. Mg. Clar. Dom. Maz. GP.*). S. Theodori Sanctificati (*Chil. Og. Pp. Men. Euch. Kal. Hor. cum Coisl. Flor. Maz. Mg.*). S. Zachariæ, patris S. Joannis Baptistæ (*Put. Tern.*). S. Alexandri, ep. Hierosolymorum (*Rum. cum Med. Dom. Maz. Taur. I et II, Mg.*). SS. MM. Arcadii et soc. (*Par.*). S. Musæ, puellæ (*Men. Prol.*). Translatio corporis Ephremi Perecomensis (*Ps. Pp. Kal.*). SS. MM. Viti, Modesti et Crescentis, (*Kal. Hor.*).

† Zachariæ, unius e 16 prophetis (*Hier. Sirm. Vind.*). † Patricii (*Msq. Goth.*). † MM. Abdæ, Abdiesu, episc. in Perside et XXVIII soc. (*Bas. Mg. Taur. I, Chiffl. Sirm.*). † MM. quadraginta quatuor in monast. S. Sabæ (*Mg. Sirm. Chiffl. Dom. Maz.*). † Euphemiæ, prope sinum Neorii (*Mg. Sirm. Chiffl. Maz. Dom.*). † MM. Simeonis, Isacii et Bachtisii (*Taur. I, Chiffl. Mg.*). † MM. Heraclii, Paulini, Venedimi (*Sirm. Maz. Med. Taur. I*). † Nicolai, patr. CPolitani (*Taur. I*). † Apparitio imaginis non manufactæ B. V. in Camulianis (*Med. Taur. I*). † MM. Theognii, Agapii et Pisti (*Sirm. Chiffl.*). † Neadii, thaum. (*Sirm. Chiffl. Dom. Maz.*). † Judæ, apost., fratris Jacobi (*Med. Taur. I et II, Sirm.*). † Petri Blachernitæ, mart. (*Chiffl.*). † Papylini, mart. (*Chiffl.*).

 Recentiora

Dies XVII Maii.

OBSERVANDA.

S. Theodorus Sanctificatus.

Recentiora Kalendaria et Menologia referunt primo loco S. Theodorum, cognomento *Sanctificatum* dictum. Cujus cognominis ratio recte indicatur in Menologio Basilii his verbis : *S. P. N. Theodorus, propter sanctitatem ac puritatem sanctificati nomen adeptus, ab infantia Deum amavit* et reliqua; et paulo inferius : *S. Pachomio ejusque sanctis sociis contubernalis fuit et moribus similis apparuit. Unde et magnam ἡγιασμένου, hoc est sanctificati, appellationem promeruit.* At juxta Moscorum Kalendarium magnum, teste Menol. Mosquensi, *ideo sanctificatus dicitur, quod mater ejus, cum eum in utero concepisset, stellam in somniis viderit perfulgidam in uterum suum de cælo descendentem; quo infantulus a ventre matris sui a Deo electus et Spiritus Sancti gratia sanctificatus esse significaretur. Visio ista,* pergit Menologium, *ignota est Metaphrastæ et aliis Codd. Græcis; tacetur quoque in Menologio Majore Macarii et in Prologo; magisque convenire videtur S. Theodoro Syceotæ; propterea expuncta est ex Vita et ad calcem diei inter adnotanda rejecta. Sanctificati* autem cognomen acceperit S. Theodorus, si credamus Menologio, *ideo quia inter monachos cœnobii Tabenisensis, ubi morabatur, ad sacerdotium evectus fuerit omnium primus.* Verum S. Theodorum presbyterum fuisse, nuspiam legitur. — Duos Zacharias commemorari hoc die indubia res est : nam in cod. Novgorodensi Putiatæ, qui sæculo x vel xi exaratus fuisse putatur, diserte legitur : *canon sancti prophetæ Zachariæ, patris Joannis Baptistæ.* Zachariæ vero, *unius e sexdecim prophetis,* non minus aperte meminit cod. Hierosolymitanus sæc. x et Sirmundianus in supplemento; quibus accensendus est Vindobonensis; hic enim licet referat solum nomen *Zachariæ, prophetæ,* tamen adjectam habet lectio Evangelicam, quæ omnino convenit cum lectione ad diem 8 Februarii, S. Zachariæ uni e duodecim minoribus prophetis, ut vidimus, sacram. Difficultatem parit cod. Ternobiensis, in quo fit simplex commemoratio *sancti Zachariæ, prophetæ,* sine alio titulo aut additamento qualicunque; eodem scilicet modo quo inscriptus est ibidem ad 8 Februarii et ad 5 Septembris; jam vero utrique sancto titulus prophetæ communis est et æque convenit. — Simile dubium movet Kalendar. Neapolitanum a nobis citatum ad diem præteritum; quamvis enim cl. Mazochius statuerit intelligendum esse S. Zachariam, *undecimum e prophetis minoribus,* id tamen ex sola inscriptione marmori insculpta minime sequitur. Decimo quinto diei affixus est, juxta Mazochium, quia hodiernus festo S. Restitutæ, virginis, impeditur, quæ apud Neapolitanos et proximos insulanos celeberrima est. In Supplemento Sirmundi et in Chiffl. additur : *de quo scriptum ad* 8 *februarii.* — Petrus Blachernita martyrii palmam CPoli promeruit, anno 761, una cum S. Andrea Cretensi, dicto in Crisi. De eo plura reperiet lector in Actis SS. ad hunc diem, pag. 926 et etiam Oct.. tom. VIII, pag. 429. — In Taur. et Sirm. numerantur socii S. Abdæ viginti tres, quorum 16 sacerdotes et 7 virgines; de quibus omnibus opportunius dicetur ad diem proxime sequentem. — *S. Euphemiæ celebritas ad navale portus CPoli ob sanctam virtutem,* seu miracula, indicatur ex mss. Synaxariis et Menæis Græcis apud Bollandianos, pag. 560; et iterum ad diem 16 Septembris, sanctæ huic martyri sacram. At in Menæis Græcorum excusis, editione antiquiore (nam in recentiore deest), celebritas ista agi dicitur juxta *sinum Neorii* (Neorium sinui Ceratico CPoli adjacebat), ad S. Virtutem, εἰς ἁγίαν Δύναμιν, id est Christi, qui est virtus. Qua de re consulatur omnino Cangius in sua CPoli Christiana, l. iv, pag. 82 et 146.

S. Zacharias, uterque. — S. Petrus Blachernita. — S. Abda, mart. et soc. — S. Euphemia.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Ephræm Perecomensis.

Eximiæ abstinentiæ et mansuetudinis signa a puero dedit Ephræm, a baptismo Eustathius, Kašini natus. Quia vero solitariam vitam adamavit, ut voti compos fieret, parentibus Simone et Anna relictis, in Colazinense monasterium sese abdidit, quin et ipsis parentibus monasticum institutum profiteri feliciter persuasit. Triennio peracto, ad Sabbam Viserensem cælitus (ut ferunt), destinatur Eustathius, tunc annos 15 natus, tonsuraque ab eodem recepta anno 1450, cellam ad lacum Ilmenum posuit. Mox advenientibus fratribus, sacris initiatur ab Euthymio, archiepiscopo Novgorodensi, ad suosque redux monasterium cum ecclesia S. Epiphaniæ fundat, et paulo post alteram titulo S. Nicolai lapideam excitat, in qua et conditus est. Obiit anno 1452, die 26 septembris. Colitur tamen die 16 Maii, qua corpus ejus in ecclesiam monasterii fuit translatum. Officio ecclesiastico colitur.

Cfr Dict. hag., pag. 111.

DIES XVII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

SS. Andronici, apost., unius ex 70, et Juniæ (*Rum. Put. Par. I, Mst. Siš, Chil. Og. Pp. Hor. Kal. Men. Prol. etc. cum Bas. Hier. GP. Sirl. Mg. Sirm. Dom. Flor. Maz. Coisl. Vind.*). SS. MM. Solochonis, seu Solonis, Pamphamyri et Pamphalonis (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirl. Mg. Sirm. Chiffl. Maz. Dom. Hier. GP. Med.*). S. Stephani, patr. CP., fratris Leonis, imperatoris (*Prol. Leop. Kal. Hor. cum Bas. Med. Taur. I et II, Dom. Sirm. Chiffl.*).

† MM. Heraclii, Pauli, Venedimi (*Mg. Maz. Med. Taur.*). † MM. Alexandrorum duorum et Dionysiorum, Agapii, Timolai, Romuli et Plesii (*Mg.*). † Epaphroditi, ex 70 (*Med. Sirm. Dom.*). † Theodori, papæ Rom. et mart. (*Med.*). † Theodoreti, presb. Antioch. (*Med. Sirm. Maz. Dom.*). † Martiniani, eremitæ, in Areobindi (*Med.*). † MM. Petri, Andreæ, Pauli, Dionysii et Christinæ (*Chiffl.*). † Marci, evang. (*Neap.*). † Juliani, mr. (*Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Andronicus et Junia.

SS. Andronici et Juniæ meminere Kalendaria ad 22 Februarii, quando celebratur inventio reliquiarum in Eugenianis. Commemorantur insuper 30 Julii. S. Juniam feminam fuisse, non virum, consentiunt Synaxaria Græca et Slavica, contradicente solo pseudo-Dorotheo, qui in synopsi

opsi

opsi sua fecit eum episcopum Apamiæ in Syria. Idem S. Andronicum asserit fuisse Pannoniæ episcopum; imo Sirmiensem Ecclesiam rexisse, ac Sirmii sedisse constans traditio fert et pluribus expendit Farlatius, Illyrici sacri tom. I, pag. 262, confirmatque Salagius in lib. III de statu Ecclesiæ Pannonicæ. Porro S. Methodius, Moraviæ episcopus, S. Andronici successoribus adnumeratur passim; quin et in Legenda Pannonica sat antiqua dicitur Kocel, Pannoniæ inferioris dux, excepisse magno honore S. Methodium, Roma venientem, iterumque misisse ad Apostolicum cum viginti aliis, ut ordinaretur *episcopus in Pannonia, in sedem sancti Andronici*, apostoli, qui unus ex septuaginta fuit. — *SS. Stephanus, patr. CP* Nicolaum Mysticum, patriarcham CPolitanam, retulimus pridie ex Kalendariis Græcis; hodie inscriptus est in Græcis Slavicisque S. Stephanus I, frater Leonis, imperatoris, et Photii schismatici successor ab anno 886 ad annum 893; quo sancte obiit. Stephano subrogatus est Antonius Cauleas, quem excepit Nicolaus Mysticus, uterque in Sanctorum Albo insertus. Sed et aliud sanctorum patriarcharum par multo postea in Ecclesia CPolitana illuxit, Tryphon et Polyeuctus, qui anno 970 mortuus est; ut vel hinc perspectum habeat lector, Ecclesiarum unionem, a Photio disruptam, diu postea perseverasse. — *SS. Epaphroditus et soc.* SS. Epaphroditus, Julianus, Theodoritus, Theodorus et Martinianus referuntur in Taur. I et II die sequenti. — *S. Theodoretus* S. Theodoretus videtur esse is qui sub Juliano apostata certavit pro fide, et colitur 23 Octobris; quo gesta ejus illustravit R. P. Joseph Van Hecke. — *S. Marcus, evangel.* Merito hodiernam Kalendarii Neapolitani inscriptionem miram esse pronuntiat Mazochius, quum revera ferme nullum S. Marci, evangelistæ, vestigium existat hoc die apud Græcos synaxaristas aut apud Latinos, si excipiantur tria martyrologia mss., quæ citantur a Bollandianis, non tamen ad hanc diem, uti Mazochius scripsit, sed ad proxime sequentem. Peculiare aliquod festum videtur celebratum fuisse olim in Ecclesia Neapolitana et alibi, non tamen ob passionem, quæ communiter affigitur diei 25 Aprilis; licet juxta cl. Mazochium, dies 25 fuit non consummati martyrii, sed depositionis anniversaria, ut prolixe æque ac erudite disserit in commentariis ad Acta S. Marci Græco-Latina, ad illam diem.

DIES XVIII.

Ex Ostromirano. VACAT.

Ex variis. S. Theodoti Ancyrani, mart. et septem virg. sociarum, Thecusæ, Alexandræ, Phainæ, Euphrasiæ, Claudiæ, Matronæ et Juliæ seu Julianiæ (*Mst. Rum. Tern. Chil. Og. Pp. Prol. Kal. Leop. Hor. Men. cum Bas. Flor. Coisl. Sirl. Mg. Maz. Chiffl.*). SS. MM. Petri, Dionysii, Andreæ, Pauli et Christinæ (*Put. Leop. Par. Siš. Og. Pp. Kal. Hor. Prol. cum Dom. Hier. Vind. Flor. Sirm. Taur. I, Mg.*). SS. MM. Heraclii, Paulini et Venedimi (*Men. Put. Prol. Kal. Hor. cum Mg. Maz.*). S. Epaphroditæ, apost. (*Rum. cum Neap. Chiffl. Taur. I et II, Med.*). SS. MM. Simeonis, Isaaci et Bachtisii (*Kal. Prol.*). S. Theodosiæ, virg. et martyris (*Mst. Prol. Rum. cum Bas. Sirm.*).
† Siræ, mart. in Perside (*Laur.*). † Leonis, m. (*GP.*). † Euphrasiæ, mart. (*Chiffl. Med.*). † Juliani, mart. (*Chiffl. Dom. Sirm. Maz. Taur. I et II*). † Anastasiæ seu Anastasonis (*Chiffl.*). † Theodori, papæ Rom. (*Chiffl. Sirm. Dom. Taur. I et II*). † Martiniani (*Sirm. Med. Maz. Taur. I et II.*). † Philethæri, mart. (*Med. Dom. Maz. Hier.*). † MM. Clericorum et laicorum, sub Valente (*Sirm.*). † Amphiani et Ædesii (*Meg.*). † Arsenii Junioris, in Brutiis (*Itg.*). † Stephani, patr. CPolitani (*Taur. Sirm. Chiffl.*). † Theodoreti, presb. Antiocheni (*Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Theodotus et soc. Non omnia synaxaria æque plene referunt sanctos Martyres. In Mst. Theodotus mutatus est in Theodotam et positus ultimo loco; præterea corrupta leguntur nomina *Thecusisæ* (Θεκούσης), *Sphainisæ* (Φαεινῆς), *Euphrosiasæ* (Εὐφρασίας) pro Thecusa, Phaina et Euphrasia; omissæ quoque sunt Claudia et Julia. Solam Alexandram cum Theodotio refert Leopolitanum; Ternobiense septem virgines nominatim exhibet, tacito S. Theodoto, qui cæteroquin non hoc die martyrium consummavit, sed VII Junii, quo idcirco seorsim colitur a Græcis cultu solemniori. In Actis SS. additur S. Losander, etiam Ancyræ passus. In Rum. et Bas. fit mentio *Theodoti et 8 virginum*; *SS. Petrus et soc.* Ostrog. rectius indicat septenarium numerum. — In cod. Putiatiano perantiquo annuntiatur duplex martyrum turma, quarum antesignani fuerunt Petrus et Heraclius; pro *Dionysii et Christinæ* legendum esse *S. Dionysiæ, virginis valde christianæ*, aiunt Bollandiani; an recte nequeo dicere. In Par. habetur tantummodo : *S. Petri, mart.* In Hier. additur præter Dionysium S. Philetærus; apud Sirletum nominatur Theodorus, oscitantia amanuensis, pro Theodoto. — *SS. Heraclius et soc.* De S. Heraclio et sociis actum est die XIII; apud Sirletum pridie. Passi sunt Athenis. — *S. Theodosia* S. Theodosiam martyrem CPoli, commemoravit Prologus ad diem XI; et iterum refert hodie, accedente novo elogio sanctæ, quod æque breve est et a priore parum dissimile. In Menologio ponitur ad 19 Maii. Videtur esse eadem ac S. Theodota, quæ in Mstislavico adnumeratur sociabus S. Theodoti primo loco relatis. Quod autem inscripta sit in cod. Rumiantsoviano, quamvis tacito nomine, id innuit octenarius numerus virginum, quæ cum S. Theodoto passæ esse dicuntur ibidem. — *S. Euphrasia* Inter has exstabat S. Euphrasia, quam distinguas oportet ab alia sancta cognomine, non Ancyræ, nec cum S. Theodoto, sed Nicææ in Bithynia sine sociis passa. — *S. Martinianus.* In Domin. S. Martinianus vocatur Marcus. — *S. Theodorus* Non papa Romanus, sed episcopus incertæ sedis fuit S. Theodorus, Romæ martyrii coronam adeptus. Antiquitus enim papæ nomen commune exstitit omnibus episcopis, cujus rei innumera sunt exempla apud ecclesiasticos scriptores.

DIES XIX.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. SS. MM. Patricii, ep. Prusæ et soc., Acacii, Menandri et Poliæni (*Mst. Put. Tern. Par. Rum. Siš. Og. Pp. Men. Leop. Kal. Hor. Prol. cum Bas. Neap. Mg. Flor. Sirm. Dam. Maz. Hier. Coisl.*).

S. Coluthi,

Dies XX Maii.

S. Coluthi, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Chiffl. Med. Sirm. Taur. I et II*). S. Joannis, ep. Gothi (*Prol. Kal.*). Cornelii Comelscii, thaum. (*Prol. Kal.*). Joannis, principis, qui et Ignatius, Vologdæ (*Prol. Kal.*).

† MM. Philethæri, Cyriacæ et soc. (*Bas. Sirl. Sirm. Chiffl.*). † Theotimæ, mart. (*Chiffl.*). † Zosimi (*Callip.*). † Priscillæ et soc. (*Vind.*).

OBSERVANDA.

SS. Patricius et soc.

In Kalend. Hieros. manifesto errore refertur *S. hieromartyr Petrus*, quem errorem corrigit Cod. Coisl. 199 ita : *S. Hieromart. Patricii, Prusæ cum sociis*. Quominus enim de S. Petro, martyre, qui cum SS. Dionysio, Paulo et Andrea Lampsaci in Hellesponte certarunt, intelligatur Codex Hieros., id vetat titulus hieromartyris. Quod ad S. Patricium attinet, ejus gesta egregiis commentariis illustravit Mazochius, ut plura disserere prorsus supervacaneum foret. In Menologio Mosquensi exstant Acta martyrii e græco quodam fonte hausta atque a sinceris non multum diversa; Synaxarium vero Prologi ex Menæis Græcorum excusis ex integro desumptum est. In utroque multus est sermo de ignibus subterraneis et de impiorum suppliciis ex veterum christianorum sententia, non secus ac in Synaxario Venetorum Menæorum ad 28 Aprilis. Ad hæc, tum in Menologio tum in Prologo nominantur Patricii socii tres, Acacius, Menander et Polyænus; de quibus tamen tacent Acta sincera. Porro Vesuvianos ignes a primi sæculi christianis a gehennæ promptuariis fuisse repetitos, ex inedito ad id tempus Gerasimi monachi fragmento ostendit cl. Mazochius, eademque de Vesuvio S. Patricium sensisse ex Menæis et Cedreno demonstrat. Tum, in additamentis ad mensem maium, t. III, pag. 982, postquam dixisset non modo celebratissimam illam S. Patricii concionem de ignibus subterraneis ex Georgio Hamartolo a Cedreno fuisse decerptam, sed et alia plura ex ejusdem chronico (quippe ducentis annis antiquiore) in usus suos vertisse : *Utinam*, ait, *Hamartoli hujus chronicon* (*quod in pluribus bibliothecis latet*) *in lucem protrahatur*. Qui si nostra ætate vixisset, voti compotem redderet pulcherrima chronici editio Petropolitana, quam incredibili studio et eruditione adornavit ed. Muraltus, Academia scientiarum Petropolitana typos suos impensasque liberaliter suppeditante.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Cornelius Komelscius.

Natus est Rostoviæ, patre Theodoro, viro nobili et opulento, a quo ad aulam missus, inter ephebos magnæ ducissæ Mariæ, deinceps monialis, aliquandiu moratus est. Mox tamen, aulam cum monasterio Belozerensi commutavit, factusque monachus, transcribendis libris vacabat. Tum monachorum indigenarum more, plurima monasteria invisit, ac tandem, sacerdotio a Gennadio, archiepiscopo Novgorodensi, auctus, in sylvas Komelscenses prope Vologdam sese contulit, ibique ecclesiam et hospitium ædificavit, annuente metropolita Mosquensi Simone. Monasterio absoluto, ejusque administratione duodecim sociis selectioribus commissa, iterum in solitudinem abiit cum Gennadio comite, et ad lacum Surscium alterius cœnobii jecit fundamenta, Gennadii nomine insigniti. Utrique insuper regulam dedit, ex capitibus quindecim constantem. Tandem, in prius monasterium redux, recusato hegumenatu, tanquam simplex monachus ibidem degit ad annum 1537, diem vero 9 maii, qua obiit, sanctitatis fama clarus. Cultum ejus ad universam Russiam extendit concilium Mosquense anno 1600.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag., Pag. 159.

Joannes, dux Uglicensis.

Joannes, Andreæ Uglicensis ducis et Helenæ filius, Demetrii Tanaici pronepos, sacro fonte lustratus est in Magnis Lucis. Ad annum decimum tertium mansit in domo paterna, et singulari modestia excelluit, puerilia spernens. Tum, Joannis IV jussu, simul cum parente suo et Demetrio fratre comprehensus, in vincula conjicitur Perejaslaviæ; unde in monasterium Salvatoris Vologdense translatus, diem obiit, magno schemate indutus, et accepto nomine Ignatii, postquam triginta et duos annos in exilio summa patientia peregisset, fratremque suum ad precandum pro auctoribus malorum suorum tum verbo tum exemplo erudivisset. Obiit die 19 maii, anno 1522, et tanquam sanctus ab indigenis colitur.

Cfr Dict. hag., pag. 133.

Sergius, mon. Suhtoviensis.

Eadem die commemoratur Sergius quidam monachus Suhtoviensis, anno 1609 vita functus. Verum cum de ejus cultu minime nobis constet, ideo nominasse eum hic sufficiet. Plura desideranti indicabimus Diction. hagiographicum, pag. 245.

DIES XX.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

S. Thallelæi, mart. et soc. (*Omnes cum Bas. Hier. Chiffl. Sirm. Dom. Maz. Mg. Coisl. Goth. Neap. CP. Msq. Vind. Flor. Laur.*). S. Ascalonis, seu Asclæ, mart. (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Med. Sirm. Chiffl. Maz. Taur. I et II*). Nativitas S. Nicolai (*Par. I*). Inventio corporis S. Alexii, metr. Kioviensis (*Prol. Pp. Kal.*). MM. SS. Philetæri, Cyriacæ et soc. (*Prol.*). Prima translatio reliquiarum SS. Borisi et Glebi (*Prol.*). [Dovmontis (*Hag.*). Pitirimi, ep. Permiensis (*Hag.*).] S. Marci Atheniensis, eremitæ (*Maz. Chiffl. Dom. Sirm.*).

† Alexandri et Asterii (*Chiffl.*). † Antiochii, mart., soc. S. Procopii (*Clar. Dom. Maz. Taur. I et II*). † Nicostrati, mart. (*Sirm. Dom. Taur. I et II, Maz.*). † MM. Crescentis, Pauli, Dioscoridis (*Sirm.*).

(*Sirm. Chiffl. Dom.*). † Anatolii et Salonæ (*Dom.*). † Thalassii (*Chiffl. Clar. Dom. Maz.*). † Codrati et Marcelli, mart. (*Dom. Taur.*). † Sophiæ, medicæ (*Dom. Taur. I et II*). † Theodoreti, presb. (*Div.*). † Abercii et Helenæ (*Dom.*). † Heliconidis, mart. (*Dom. Maz.*). † Maximiani, patr. CP. (*Div.*). † Dedicatio ecclesiæ Omninm Sanctorum (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Thallelæus et soc.

In Fastis Græcis et Slavicis fere omnibus celebratur hodie gloriosa mors S. Thallelæi, megalomartyris et thaumaturgi, qui cum Alexandro et Asterio spiculatoribus Ægis in Cilicia martyrii palmam promeruit. Sane in Menologio Mosquensi disertis verbis asseritur obiisse die vigesima Maii; quod etiam in Actis Græcis legi constat. Accedit auctoritas Kalendariorum optimæ notæ quæ mire consentiunt in præfigenda huic diei nota *passionis*, qualia sunt Neapolitanum marmoreum, Bas., Sirm., Mstislavicum, Rumiantsovianum et alia. Refragatur Papebrochius, qui S. Thallelæum 23 Augusti martyrium consummasse, præsentem vero diem non passionis, sed elevati corporis diem fuisse asseverat, melioris notæ Actis innixus. (Cfr Act. SS. ad hunc diem.) Papebrochium omni scrupulo liberare conatur Mazochius, tom. II, pag. 407; adnotat insuper illam in nomine Martyris scribendo rationem, quæ in titulo usurpata est, cæteris antecellere; fit enim a θαλλος et ἐλαια, quod ramum oleæ interpreteris. — Cum Græco nomine Ασκλα occurrit S. Ascalon in Menæis Chiffl., Mediol., Taurin., Sirm. et Maz.; minime diversus a S. Aquila, quem corrupto nomine refert Sirletus in Menologio suo, ut palam fit ex genere martyrii indicato. Obiit nempe S. Ascalon seu Ascla ferreis pectinibus dilaniatus. Commemoratur iterum cum S. Leonida in Actis SS. MM. Thyrsi, Leucii et Philemonis, ad 14 Decembris, ubi et de Arriano, præfecto, ad fidem converso. — In cod. Parisino I refertur hoc die *nativitas sancti Nicolai*: quæ lectio singularis prorsus est et cui nuspiam reperire potui secundam. Recolantur dicta ad 15 Maii, ubi ex Synax. Rumiantsoviano retulimus S. Nicolaum, patr. CP.: quem huc translatum esse reor in cod. Parisino, propter festum S. Achillii, episcopi Larissensis. Quod si verum est, Nicolaum cognomento *Mysticum* intelligendum esse patet. — S. Alexium, metropolitam Kioviensem, celebravimus cum Fastis Slavicis die 12 Februarii, et iterum commemorabimus ad 5 Octobris simul cum Petro et Jona, Kioviæ metropolitis. Hodie recolitur reliquiarum ejus inventio, quam Tabulæ Græco-Mosquæ ad vivum repræsentant. Inventæ autem sunt non anno 1436, ut tradit Kulčinski, sed 1439; in ecclesiam S. Alexii nomine sacram translatæ anno 1485; tandem anno 1685 mediæ inter ædes Annuntiationis et S. Alexii fuerunt positæ. Inventionis historia fuse texitur in Prologo; ad quam remittit lectorem Menologii editor. — In utroque commemoratur S. *Philetærus*, martyr; quin et brevi encomio ornatur in Prologo, in Menologio vero 30 Decembris. — Prima translatio reliquiarum SS. Borisi et Glebi contigit anno 1057, die 2 Maii; secunda 1115 eodem die. Cur hodie celebretur prior in Prologo, non liquet. — Pitirimum, episcopum Permiensem, referunt auctores recentiores, tacente Prologo et Menologio; quod idem intelligatur de Dovmonte Pscoviensi. De utroque agent *Memoriæ Slavicæ*. — SS. Alexander et Asterius memorantur in Actis S. Thallelæi, cui exstiterunt in martyrio socii. Præterea nominantur Macarius, Thallelæi præceptor, Philagrius, Timotheus, Asteronas, Theodula, Macaria aliique.

S. Ascalon. *S. Nicolaus.* *Inventio reliquiarum S. Alexii.* *S. Philetærus.* *SS. Borisus et Glebus.* *Dovmontes et Pitirimus.* *SS. Alexander et Asterius.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Dovmontes, dux Pscoviensis.

Dovmontes, qui et Domantes, christiano nomine Timotheus, magnorum Lithuaniæ ducum sanguine illustris, patria pulsus Pscoviam migravit cum trecentis familiis christianis, ibique christianæ militiæ nomen dedit anno 1266. Apud Pscovenses tantam sibi comparavit auctoritatem, ut in ducem ab eisdem fuerit assumptus, pietate non minus quam fortitudine conspicuus. Ecclesiam adire, enseque altari imposito, Deum ferventer deprecari, nec nisi assumpta sacerdotis benedictione, ensem accingere ei pugnaturo in moribus fuit. Tandem provectam nactus ætatem et contagiosa quadam lue correptus, obiit die 20 maii, anno 1299, postquam aliquot diebus ante claram de Teutonici ordinis militibus, urbem oppugnantibus, victoriam reportaverat. Conditus est in Ecclesia SS. Trinitatis, ubi hodiedum visitur sepulcrum ejus et ensis eidem appensus. Publico cultu honorari cœpit sæculo sequenti, quo prima ædes ejus nomine exstructa est. In editione Dict. hag. recentissima dicitur coli 25 Maii; at dies 20 expressa est in priore.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 97. 2) Kulčinius, Specim., pag. 313.

Pitirimus, episcopus Permiensis.

Eadem die commemoratur Pitirimus, episcopus, anno 1450 circiter a paganis crudeliter interfectus. Præfuit Ecclesiæ Permiensi ordine quartus, scripsitque compendiosam vitam Alexii metropolitæ, nec non et canonem de inventis reliquiis ejusdem sancti.

DIES XXI.

Ex Ostromirano.

Memoria SS. imperatorum Constantini et Helenæ, matris ejus (*Ita omnes cum Bas. Neap. Lind. et reliquis*).

Ex variis.

Constantini, principis, et filiorum ejus Michaelis et Theodori, Muromiensium (*Prol. Pp. Kal.*). Cassiani, Uglicensis (*Prol. Kal.*). [Pachomii, mon., a Turcis interfecti (*Ath.*)]. Festum B. V. Vladimiriensis (*Kal.*).

† Eleutherii, mart. (*CP.*).

OBSERVANDA.

SS. Constantinus et Helena.

SS. Constantino et Helenæ præmittitur in Ostromirano *Basilius*, manifesta oscitantia Gregorii diaconi, qui quum in Græco codice reperisset του άγιου βασιλεως Κωνσταντινου και Ἑλενης, nomen Græcum regis ex appellativo fecit proprium. Similia sphalmata in hoc eodem mense non semel occurrere observavimus supra. Quod ad cultum Constantini imperatoris attinet, eum antiquitus apud Græcos et dein in Slavicis ecclesiis invaluisse, argumento sunt Fasti eorum sacri ætatis remo-

Dies XXI Maii.

tioris, qualia sunt Neapolitanum marmoreum, CPolitanum Morcellii, Basilianum, ut taceantur alia. In quibus Constantinus quoque *sancti* titulo solet ornari, non eo sensu, quo primis Ecclesiæ sæculis *sancti* vocabantur fideles, sequentibus vero episcopi et imperatores CPolitani, sed ut ea significetur sanctitatis nota, qua Ecclesia viros virtutibus insignes decoravit. Helenam scilicet non modo a Græcis, sed etiam a Romana Ecclesia ut sanctam coli neminem latet; licet hæc Constantini cultum nunquam approbarit. Sed de hoc argumento consulantur quæ viri apprime docti, Bollandiani, Assemanus, Mazochius et alii abunde conscripserunt. Illud interea notetur Constantinum non hoc die sed proxime sequenti obiisse, ac proin errasse Græcos uno die in assignando ejus festo; multo magis autem in affigendo eidem diei 21 mortem S. Helenæ ejus matris; ad hæc plura esse in Synaxariis Menologii et Prologi Slavici de SS. Helena et Constantino, quæ emendatione indigeant, quemadmodum et in Græcis.— Plurima exstant in Russia templa et sacella, præsertim Mosquæ B. Mariæ Vladimiriensi dicata; quæ recensita reperies in Kalendario Mosq. anni 1818, pag. 272. — Qui huic festo præmittuntur, Constantinus, princeps Muromiensis, et Cassianus innotescent amplius ex *Memoriis Slavicis* inferius — De S. Eleutherio nullam hodie in Fastis Græcis injici mentionem observat Morcellius (t. II, p. 113), solidamque, ut solet, de S. Martyre instituit tractationem, ut statuat hodiernum Martyrem non Persam esse, sed Byzantinum, qui nempe in Menologio Basilii martyr occubuisse dicitur in proxima Bithynia, quo baptismatis suscipiendi causa secesserat. Apud Slavos recolitur die 15 Decembris una cum S. Eleutherio, ep. Illyricorum. — Cultum exhiberi hodie Pachomio in quibusdam locis, testatur Patericon Montis Atho. Nos egimus die 5, qua a Turcis peremptum esse constat ex eodem Paterico.

Festum B. V. Vladimiriensis. — *S. Eleutherius.* — *Pachomius.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Constantinus, dux Muromiæ, ejusque filii Michael et Theodorus.

Constantinus, qui et Jaroslaus, e genere S. Vladimiri, a patre suo Sviatoslao Tchernigoviæ duce, Muromiam regendam accepit, exeunte sæculo undecimo. Porro pertinebat Muromia ad ditionem Kazanensem, eratque gentilitiis superstitionibus æque ac libertati suæ valde addicta. Quare antequam Muromiensem civitatem veniret ipse, filium suum Michaelem præmisit Constantinus legatum, qui Muromiensium animos sibi conciliaret. At illi apprehensum Michaelem morte plectunt, et extra civitatem corpus exanime projiciunt. Tunc, exercitu comparato, urbem oppugnat Constantinus, et vi occupat. Rerum semel potitus, in convertendis Muromiensibus totus fuit. Quos ut securius Christo lucraretur, nec precibus et suasioni, nec muneribus et promissis, imo nec vitæ propriæ pepercit, non semel ad mortem ideo quæsitus. Innumeros propterea sacro fonte lustrari, lustratosque excoli diligenter curavit, pluribus templis erectis, et episcopo constituto. Tandem obdormivit in Domino anno 1129, in ecclesia Annuntiationis, quam fundaverat, sepultus. Colitur ad hanc diem inventionis anniversariam, et præterea 3 Julii, conjunctim cum Basilio, Vladimiriæ et Jaroslaviæ duce.

Cfr 1) Prolog. et Menol. Vers. ad h. d. 2) Macarius, Hist. Eccl. Russ, II, pag. 17-21, 275 notæ, 61 et 69. 3) Annal, I, 89, 108-109 et 131. 4) Karamzin, II, 119-120, 172. 5) Dict. hag., pag. 158 et 274.

Cassianus, Uglicensis.

Morea patria fuit Cassiano, a baptismate Constantino, nobilissima Mabnucensium principum familia oriundo. Mosquam venit cum Sophia, Palæologorum Joannis et Constantini nepti, quam Joanni III in uxorem dederat pater, Moreæ despota, nomine Thomas. Jamvero, aliis e comitatu in patriam redeuntibus, ipse in Russia permansit, ac paulo post, spretis honoribus et prædiis a magno duce sibi oblatis, divinæ majestatis servitio sese mancipare statuit. Itaque postquam apud archiepiscopum Rostoviæ Joasaphum aliquantum temporis commemoratus esset, in monasterium Therapontianum ad Lacum Album abiit, ibique tonsuram cum nomine Cassiani suscepit. Mox, relicto monasterio, cum quibusdam sociis sedem fixit ad fluvium Volgam prope Ugliciam, et ecclesiam excitavit, annuente diœceseos episcopo, Tichone. Qua ob excrescentium aquarum inundationem labefactata, novum monasterium cum templo erexit; ubi et supremum diem obiit anno 1504, die 2 octobris, provectam nactus senectutem. Colitur tamen in prædicto monasterio ad diem præsentem; quin et hodie, non 2 octobris, obiisse asseritur in editione Diction. hag. recentiore.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 145.

B. Mariæ Virginis imago Vladimiriensis.

Imago illa quam, ut tot alias, a S. Luca pictam fuisse volunt auctores indigenæ, Jerosolymis Constantinopolim advenisse dicitur anno 450, ac deinceps a patriarcha CPolitano Chrysoberga Georgio Dolgorukio, magno duci, dono data et in monasterio Vyšegorodensi collocata. Hæc retinuit aliquandiu apud Kiovienses Pirogošcæ nomen a mercatore, qui eam Constantinopoli secum advexerat. Mox, ob miraculorum famam, quæ ope imaginis cœperant patrari, ab Andrea Bogolubscio, Georgii filio, visitata, ejus jussu, Bogoluboviam primo, dein, anno scilicet 1160, Vladimiriam fuit delata, ibique in ecclesia cathedrali Assumptionis collocata. Eam veluti tutamen quoddam, quotiescunque erat pugnaturus, secum in castris ferre solebat Andreas; ejusque ope victoriam de Bulgaris Volgensibus reportatam fuisse narrant, eamque ob causam festum die prima augusti institutum. Porro mansit imago Vladimiriæ ad annum 1395, quo Mosquam fuit delata, et summa populi frequentia a metropolita Cypriano et principe Basilio excepta. Translationis memoriam agunt die 26 Augusti, quæ ideo *Festum occursus* nuncupatur, ut dicetur suo loco. Præterea, die 23 Junii, celebratur aliud festum eidem iconi sacrum, ob victoriam de Achmate Khano reportatam; et tandem hac die 21 Maii, eo quod ejusdem imaginis ope a Tartarorum Krimensium invasione tertio liberata fuisse traditur Mosqua, anno 1521. Narrant nimirum auctores indigenæ, Mahmetum Gireum, Tartarorum ducem, Mosquensia suburbia jamjam appositis ignibus combusturum, innumeras Russorum copias conspexisse qui urbem circumstarent eamque defendere

essent parati. Visione bis et ter repetita perterritus Khanus, repente in fugam se dedit, exultante præ gaudio urbe universa, atque Beatam Deiparam laudibus extollente. Triplicem suam a Tartaris liberationem celebrans Ecclesia Mosquensis canit in hunc modum : *Hodie clare festum agit inclytissima urbs Mosqua, eo quod solis auroram, scilicet mirificam iconem tuam susceperit, o Domina. Deprecare igitur Christum Deum nostrum ex te incarnatum, ut hancce urbem et civitates ac regiones christianorum universas servet ab inimicorum incursibus illæsas, animabus vero nostris salutem præbeat, quia misericors est.* Festivitas *Occursus* innovata fuit anno 1514, et ipsamet icon instaurata. Exstant præterea et aliæ plures imagines, quæ vulgo Vladimirienses nuncupantur.

Cfr 1) Liber Grad., lit. I, pag. 534. 2) Menolog. Verš. ad h. d. 3) Gloria B. M. V., t. III, sect. 2, pag. 32 et seq.

DIES XXII.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

Memoria S. Basilisci (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. Sirm. etc.*).

S. Apostoli Judæ (*Rum, cum Bas.*). [S. Callinici (*Eph.*)]. Memoria S. Melchisedec (*Prol. mss.*). Commemoratio secundæ Synodi Œcumenicæ (*Prol. Horol. Kal.*).

† Marci Atheniensis, eremitæ (*Med. Dom.*). † Nicostrati, mart. (*Med.*). † Antiochi, mart., socii S. Procopii (*Med.*). † MM. Marcelli et Codrati (*Chiffl. Med. Dom. Sirm. Maz.*). † Sophiæ, medicæ, mart. (*Chiffl. Med. Sirm. Maz.*). † Romani, abb. (*Itg.*). † Epimachi, mart. (*Laur.*). † MM. Donati, ep., Macarii, presbyteri, Theodori, diaconi, Thmui (*Laur.*).

OBSERVANDA.

S. Basiliscus. S. Basilisci et commilitonum ejus Eutropii et Cleonici meminimus ad 3 Martii, quo simul recoluntur a Græcis, dum hodie peculiari festivitate celebratur S. Basiliscus solus; quod dies præsens sancto martyri fuerit emortualis. Id diserte testatur Synaxarium Sirmundi mss., et confirmatur ex Menologio Basilii et Kalendario Neap., aliisque quam plurimis, in quibus inscribitur *certamen* vel *passio*. In Ostrom. et Mst. consignatur quidem *memoria;* at in Rum. legitur: *passio*. Quod autem in Actis apud Bollandianos editis legitur coronatus esse 21 Julii, id latino interpreti aliive interpolatori tribuendum demonstravit vir clari nominis Mazochius in diatribis ad hunc diem. Sane in Kalendariis Græco-Slavicis nullum exstat S. Basilisci vestigium ad dictum diem Julii. In Ephem. Græco-Moscis ignorantiæ pictoris tribuendus est *Callinicus*, quem ideo uncis inclusimus. — *S. Melchisedec.* *Memoria S. Patris nostri Melchisedec* annuntiatur hodie in quodam Prologo ms. Musæi Rumiantsoviani, sæculi XV vel XVI, signato 321; accedente brevi synaxario, cujus exemplar Græcum habetur in Chronico Paschali. — *S. Epimachus.* Acta S. Epimachi martyris, diversa a Lambecianis et Coislinianis, citantur a Bandinio, p. 460. In alio codice exstat de eodem concio Athanasii Alexandrini. Apocrypha omnia et fictitia. In Menol. Bas. recolitur 30 Octobris. — *S. Romanus et soc.* S. Romanus ille est, qui S. Benedicto ministravit in specu, eumque veste monastica induit, si credas martyrologio Ordinis S. Basilii Magni. — *S. Donatus et soc.* In cod. Bibl. Laurentianæ Florentiæ, unde exscripsimus nomen S. Epimachi martyris, consignantur quoque qui ultimo loco citati sunt a nobis Donatus, Macarius et Theodorus, martyrii palmam adepti Thmui in Ægypto, seu, uti in Græco exemplari legitur, in Pothumie, ἐν Ποθμουμῃ. Acta martyrii Græco-Latine vulgata sunt in opere Bollandiano, ad præsentem diem, a pag. 144.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Vladimirus, rex Dalmatiæ et martyr.

Vladimirus, qui et Joannes, filius erat Pretislai, qui, mortuo parente suo Chvalimiro, regionem Zentam acceperat regendam, dum alii duo fratres ejus, Dragomirus Travuniæ et Cholmiæ, Miroslaus Podgoriæ præessent. Quodam vero tempore accidit, ut Miroslaus veniens, causa visendi fratrem suum Pretislaum, natu maximum, navim ascenderit, ortaque subito tempestate, perierit in lacu Scodrensi ipse et qui cum eo erant; cujus terram possedit Pretislaus Zentæque adjunxit. Post hæc genuit Pretislaus filium, quem Vladimirum vocavit, et in pace quievit, sepultus in ecclesia sanctæ Mariæ, in loco qui dicitur Gazem. Puer autem, accepto regno, crescebat decoratus omni sapientia et sanctitate. Dum adhuc esset adolescens, regnaretque in loco patris sui, invasit Dalmatiæ partes Samuel, Bulgarorum imperator ab anno 967 ad annum 1015, venitque in terras Vladimiri cum magno exercitu. Rex vero, qui vir sanctus erat, nolebatque aliquem de suis perire in bello, secessit humiliter in montem qui olim *Obliquus* dicebatur, hodie vero *Niger* appellari solet, et est difficilis accessu. Imperator itaque (sic enim vocari cœperunt Bulgariæ principes inde a tempore Samuelis, Græcorum imperatoribus infensissimi,) cernens, se regi prævalere non posse, partem sui exercitus ad montis pedem reliquit, partemque secum ducens, ad expugnandum Dulcinium oppidum perrexit. Narrat Vladimiri biographus antiquus fuisse in monte illo serpentes, quorum morsus certam læsis mortem inferrent, precibus vero beati ad Deum fusis omnem nocendi vim, quasi sine veneno essent, amisisse. Interea misit imperator nuntios Vladimiro, ut cum omnibus, qui cum eo erant, descenderet de monte; sed rex minime acquievit invasoris jussis. Præfectus autem loci istius, honorum divitiarumque studio abreptus, misit ad imperatorem legatos dicens se traditurum regem. Re cognita, rex, congregatis omnibus, qui cum eo erant, se paratum esse declaravit, animam pro omnibus ponere, et corpus sponte tradere trucidandum potius, quam ut subditos

universos sineret pati, sive gladium, sive famem. Igitur omnibus valedicto, perrexit ad imperatorem, a quo continuo in exilium relegatus fuit in locum regionis Achridanæ qui vocatur Prespa; ubi et curia imperatoris erat. Imperator cum Dulcinium expugnare nullatenus valeret, ira accensus totam Dalmatiam igne ferroque devastavit ita, ut sine habitatore regio ista esse videretur; similiter et maritimas terras montanasque vastavit Samuel usque ad Jadram, et ita per Bosnam et Rasciam reversus est in sua. Vladimirus interea detinebatur in vinculis, orationi et jejuniis vacans die noctuque. Quadam autem die apparuit ei Angelus Domini, confortans eum, et nuntians quæ ei ventura erant, quomodo nimirum carcere liberandus esset et martyrii palmam accepturus. Visione angelica roboratus, rex magis ac magis orationibus incubuit et jejuniis. Quadam itaque die imperatoris filia, Cossara nomine, divino spiritu impellente, accessit ad patrem, petiitque ab eo veniam visendi captivos et pedes eorum lavandi: quod ei concessit pater libenter. Descendit itaque in carcerem Cossara, ut opus misericordiæ perficeret; cumque vidisset Vladimirum non modo forma speciosum esse, sed etiam divina prudentia plenum, ejusque humilitatem, mansuetudinem et modestiam fuisset admirata, ac sermone super mel et favum dulci refecta, condoluit juveni, et corpore et anima adeo pulchro. Et quoniam audierat eum ex regali prosapia ortum esse, adamavit eum, et a vinculis liberare continuo statuit secum. Quapropter ad imperatorem accedens, ad pedes ejus provoluta, Vladimirum regem in sponsum sibi expetivit, addens se morituram potius, quam alii nupturam. Annuit petitioni imperator, quia valde filiam diligebat, et sciebat Vladimirum esse regem; statim itaque eum jussit sibi præsentari; balneo lotum et veste regia indutum, et benigne intuens atque osculans, coram regni sui magnatibus, tradidit ei filiam suam in uxorem. Celebratis nuptiis more regali, constituit Samuel Vladimirum in regem, totamque regionem Dyrachii priori ejus possessioni adjunxit; Dragomiro præterea, Vladimiri patruo Tribuniam, quam antea rexerat ille, restituit. Vivebat Vladimirus rex cum Cossara, uxore sua, in omni sanctitate et castitate, diligens Deum, et serviens illi assidue, populumque sibi commissum regebat cum timore Dei et justitia. Cum autem Samuel bellis contra Græcos distineretur fere continuis, socius illi fuit fidelissimus, atque insignia virtutis præbuit documenta. Præsertim vero insectabatur nefandam Bogomilorum hæresim, quæ tunc in ditione sua passim grassabatur. Defuncto Samuele, anno 1014, die 15 septembris, imperium ejus accepit Radomirus Gabriel, Cossaræ frater, quem mox Joannes Vladislaus, Basilio Græcorum imperatore Bulgaroctono suasore et instigatore, dolo interfecit, et Bulgariam, qua late patebat, regendam accepit. Ut autem, securius gubernacula teneret solus, Vladimirum quoque perimere secum statuit, eodem Basilio consulente; idque eo libentius, quod Bogomilorum placitis ipse simul cum impia uxore sua esset addictus; Vladimirus contra inimicissimus, ut vidimus supra et ut aperte testatur græcus S. Vladimiri biographus. Quare nuntios ad eum misit Vladislaus qui eum ad se venire rogarent; quibus auditis, obstitit regina, viroque persuasit ut se abire sineret, quo incolumis maneret ipse. Dimisit uxorem Vladimirus, perrexitque ad consobrinum suum Cossara, quam ille honorifice quidem suscepit, at fraudulenter. Etenim legatos misit ad regem secundo, qui crucem auream ei deferrent fidemque, dicens: Quare venire dubitas? Ecce uxor tua apud me est, et nil mali passa, imo honorifice a me tractata. Accipe fidem crucis, et veni, ut videam te et cum donis domum remittam, simul cum uxore. Cui respondit rex: Scimus, quod D. N. Jesus Christus, non in aurea vel argentea cruce passus est, sed in lignea; igitur, si fides tua vera est, veraque verba tua sunt, ligneam crucem mitte mihi per manus religiosorum hominum, et ego tunc veniam, virtute D. N. Jesu Christi confisus et spem habens in vivifica cruce ac ligno pretioso. Tunc accersitis duobus episcopis, quorum alter vocabatur David, et quodam monacho, mentiendo illis fidem suam, dedit Vladislaus ligneam crucem, destinavitque ad regem Vladimirum. Rex vero accipiens crucem, pronus adoravit in terra, et deosculatus recondidit in sinu suo, assumptisque paucis secum, profectus est ad imperatorem. Jusserat imperator per viam ponere ei insidias, ut morte afficerent transeuntem; Deus autem, qui ab infantia custodivit famulum suum, noluit eum improvide e vivis exire; nam misit angelos suos, qui eum custodirent; cumque pertransiret loca ubi insidiæ positæ erant, videbant insidiatores comitari regem milites, quasi alas habentes, manuque gladios gestantes, ac perterriti diffugerunt, quisque in locum suum. Vladimirus itaque venit Prespam, imperatoris sedem, atque curiam ingressus, ut ei mos erat, cœpit orare Deum. Ut autem cognovit imperator adventum ejus, valde iratus est: proposuerat nempe in corde suo curare ut ab aliis occideretur rex, antequam Prespam veniret; ne perjurus videretur ipse aut necis complex. Verum cum jam videret opus suum nequissimum detectum esse, tempore prandii spiculatores subornavit, qui piissimum regem decollarent. Orantem igitur circumdant milites Vladimirum; at ille, ut rem cognovit, vocatis episcopis et monacho qui ibidem aderant, perjurii crimen exprobravit eis, præ pudore vultum ejus non audentibus aspicere. Tunc, absoluta oratione et confessione, accepto corpore et sanguine Domini, crucemque illam ab imperatore sibi oblatam manibus tenens, adjecit: Orate pro me, Domini mei; et hæc crux veneranda una vobiscum sit mihi testis in die Domini, quoniam absque culpa morior. Dein, adorata cruce, pacem dedit episcopis; et flentibus omnibus egressus est ecclesia, moxque a militibus ad januam ejusdem capite truncatus est die maii vigesima secunda anno 1015. Corpus ejus tulerunt episcopi et in eadem ecclesia cum hymnis et laudibus honorifice sepelierunt. Ut autem merita beati martyris declararet Dominus, multi diversis languoribus vexati, post orationes ad ejus tumulum peractas, sanabantur. Quibus omnibus ad pœnitentiam motus Vladislaus, timoreque perculsus, concessit

consobrinæ suæ dolore maximo afflictæ, ut ei liceret beati Vladimiri corpus tollere et honorifice condere ubicunque vellet. Tulit itaque regina beati viri corpus et in loco Craina, ubi curia ejus fuit, nunc autem vicus est exiguus, ab Antibaro passuum millia circiter novem in orientem distans, in ecclesia B. Mariæ condidit. Jacet ibi corpus integrum et suave olens, quasi multo aromate conditum, et crux illa, quam ab imperatore acceperat, in manu hæret (verba sunt Diocleatis); multaque beneficia recto corde petentibus præstantur ibi in hodiernum diem, et magna populi multitudo in ecclesia ista quotannis die festivitati ejus sacro conspicitur congregata. Uxor vero Vladimiri, Cossara, sanctimonialis effecta, pie et sancte vixit, et in eodem templo sepulta fuit ad pedes viri sui. Eodem tempore quo translatum fuit beati martyris corpus Prespa Crainam, Vladislaus, congregatis copiis venit possidere terram Vladimiri et Dyrrachium, juxta Basilii imperatoris promissa; stetit itaque ante Dyrrachium, ut obsidione caperet; verum antequam perficeret eam, morte improba e vivis cessit. Etenim quadam die, dum epularetur, videre sibi visus est militem armatum, beato Vladimiro quam simillimum; terroreque perculsus exclamavit magna voce: Accurrite, milites mei! accurrite et defendite me, quia Vladimirus occidere me vult! Et hæc dicens surrexit de solio suo, ut fugeret; statimque percussus ab Angelo, ut tradit Diocleas, aut ut Græci malunt, vi occulta sublatus, corruit in terram, et mortuus est corpore et anima. Milites ejus fugerunt omnes præ timore et terrore; sicque divino judicio factum est, ut nequissimus fratricida, qui ad prandium sedens S. Vladimirum decollari jusserat, ipse hora cœnæ percuteretur. Obiit anno 1019.

Cfr 1) Diocleas, apud Schwandtner, Rerum hungar. Script., tom. III, a pag. 492. 2) Vita S. Vladimiri græce, in libro rarissimo *Officia propria Ecclesiæ Bulgaræ* continente, pag. 35-62. Moschopoli, in Macedonia, 1741. 3) *Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου βασιλέως καὶ μεγαλομάρτυρος Ἰωάννου τοῦ Βλαδιμήρου*, Venetiis, 1858. 4) Farlati, Illyricum sacr., tom. VII, pag. 436 et tom. VIII, pag. 197. 5) Pejacevich, Hist. Serbiæ, pag. 99, 108, 422. 6) Hilferding, Literæ ad historiam Serb. spectantes, period. secunda, in opere periodico : Russkaja beseda, tom. 14, an. 1859. 7) Cedrenus, II, pag. 463.

DIES XXIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Michaelis, ep. Synnadarum et confes. (*Mst. Prol. Tern. Par. I, Men. Rum. Siš. Chil. Og. Hor. cum Bas. Sirl. Mg. Sirm. Dom. Maz. Hier. GP. Coisl. Goth. Vind. Msq. Flor.*). S. Joannis Psichaitæ (*Put. cum Chiffl. Med. Taur.*). S. Michaelis, mon. et mart. (*Men. Euch. Kal. Prol.*). Inventio reliq. S. Leontii, ep. Rostoviæ (*Prol. Kal.*). S. Euphrosynæ, ducissæ Polocensis et abbatissæ (*Men. Euch. Kal. Prol.*).

† Mariæ Myrophoræ (*Chiffl.*). † Simeonis Junioris in Monte mirabili (*Bas.*). † Marthæ, matris S. Simeonis qui in Monte mirabili (*Laur.*). † MM. Salonæ et Seleuci (*Chiffl.*). † Ephebi, ep. Neapolitani (*Neap.*). † Meletii, ducis, Joannis, Stephani, Serapionis (*Med. Sirm. Maz. Hier.*).

OBSERVANDA.

S. Michael, Synnadarum ep. Variis cognominibus ornatur in codd. S. Michael; in Hieros. cognominatur ep. Synnadarum et *syncellus*. In Callipol., Msq., et Goth. insuper præfert titulum *confessoris*: ad hæc *Syndoarum* episcopus audit apud Genebrardum; *Sinaiticus* in Sišatovacensi; *Synadonensis* in Mstislavico; quæ et similia parvi cæteroquin sunt momenti. De eo fuse Bollandiani agunt tom. V Maii, pag. 257, ad præsentem diem, quo etiam in Martyrologio Romano inscriptus est. — *S. Joannes Psichaita.* Psichaita, a voce græca ψιχὴ (mica) rectius scribendus, quam Psychaita, occurrit saltem sexies in hoc mense, scilicet 7, 23, 24, 25, qua tractant de eo Acta SS. cum Bas.; præterea recolitur die 28, sed potissimum vigesima sexta. — *S. Michael, mon. et mart.* A S. Michaele, ep. Synnadarum in Phrygia, probe distinguendus est alter Michael, monachus et martyr; qui tum in Menologio tum in Prologo brevi ornatur synaxario. — *S. Leontius ep. Rostoviæ.* Plura de S. Leontio Rostoviensi declarabunt *Memoriæ Slavicæ*, inferius dandæ. — *S. Euphrosyna.* Quæ de S. Euphrosyna, e Polocensium ducum prosapie, breviter perstricta sunt in Memoriis Slavicis, ea abunde sufficient, ut Assemano omnis eximatur scrupulus, quem ei injecerant Bollandiani et Kulčinius, rectissime statuentes diversam esse sanctam Euphrosynam a S. Parasceve, Polocensium quoque ducum filia, et S. Euphrosynæ cognata atque ejusdem monasterii moderatrice; de qua oportunior dicendi locus erit ad 28 Octobris. — *S. Maria.* De Maria Unguentifera, uxore Cleophæ, matre Jacobi et Josephi, agunt Bollandiani ad 9 Aprilis, quo colitur a Latinis. — *S. Martha.* Vita S. Marthæ ex cod. Laurentiano exscripta occurrit apud Bollandianos, p. 403 sub die 24, S. Simeoni dicato. In Slavicis codd. recolitur 4 Julii. — *S. Simeon.* S. Marthæ S. Simeon, matri filius, adjungitur hoc eodem die in uno alterove codice Græco; at in Slavicis Kalendariis S. Simeon, thaumastorita, inscriptus est die sequenti, ad quem ideo remittendus. — *Meletius et alii.* Qui ultimo loco consignati sunt apud Græcos Meletius cum sociis Joanne et Stephano et Serapio, in Slavicis codd. pariter referuntur ad diem sequentem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Leontius, episc. Rostoviensis.

Leontius, Græcus, CPoli educatus, omnium primus e monasterio Cryptensi ad cathedram episcopalem fuit evectus; neque ante annum 1051, quo metropolitanam sedem Hilarion primum occupavit. Porro destinatus est Leontius Rostoviam, ubi labores vere apostolicos subire debuit et magna pro nomine Jesu ab ethnicis pati, sed felicissimo successu. Etenim quorum impias superstitiones nec duo priores Rostoviæ antistites, Theodorus et Hilarion, nec ipsemet Abraham, Rostoviæ apostolus dictus, evellere valuerant, eas extirpare datum fuit Leontio, divina gratia adjuto. Denique omnibus Rostoviæ incolis ad fidem Christi adductis,

Dies XXIV Maii.

ductis, quam etiam miraculis comprobavit, pretiosam in conspectu Domini mortem promeruit anno circiter 1077. Quamvis incruentam mortem obierit, quia tamen permulta a paganis fuit perpessus, ideo hieromartyris titulum olim obtinuit, duobus primis martyribus, Theodoro et Joanni, natione Varegis, qui tempore Vladimiri I fuerant passi, adnumeratus. Sacræ ejus exuviæ repertæ sunt anno 1164, die 23 maii; qua die ex eo tempore solemni cultu celebratur.

Cfr 1) Vita, auct. anon. in Colloq. orthod., 1858, mens. Febr., pag. 301-318. 2) Macarius, Hist. Eccl. Russ., II, 15 et not. 59 et III pag. 279. 3) Prolog., Menol. et Verš. ad h. d. 4) Dict. hag., pag. 167.

S. Euphrosyna, Abbatissa Polocensis et virgo.

Predislava, christiano nomine Euphrosyna, ex genere S. Vladimiri oriunda, erat filia Georgii Sviatoslai, ducis Polocensis, cujus pater Vseslaus Briačislaides, longe celeberrimus, fato cesserat anno 1101. Duodennis in monasterium urbis, insciis parentibus, abiit, ut divino sponso, spreto terrestri, virginitatem ac seipsam offerret, ibique habitu monialium suscepto, sub obedientia amitæ suæ, Romani principis viduæ et abbatissæ, vixit. Mox, annuente episcopo loci Elia, in cellam se inclusit, ad sanctuarium ecclesiæ cathedralis S. Sophiæ proxime collocatam; in qua solitudine multum temporis mansit, orationis et jejuniis dedita, et manuum suarum labore ac præsertim librorum transcriptione egenis necessaria tribuens. Dein, divino monitu, in locum Seltse dictum recessit; quem cum a præfato episcopo, coram principe et magnatibus, dono accepisset, novam ibi ecclesiam S. Salvatoris Transfigurati, e coctis lapidibus excitavit, adjecto monasterio monialium cui ipsamet præfuit. Sorori suæ germanæ Gordislavæ, quæ et Eudoxia, Zvenislaæ seu Euphrasiæ, suæ collactaneæ, duabusque neptibus, Euphemiæ et Agathæ, persuasit ut eamdem religionem ibidem susciperent; et plurimis aliis gregem suum auxit, inter quas sanctitatis fama imprimis inclaruit Parasceva virgo, quæ cum S. Euphrosyna sociari passim solet. Præterea alterum monasterium, Deiparæ sacrum et viris destinatum, exstruxit. Ecclesiam Salvatoris, quæ adhuc exstat, diligenter ad splendorem ornavit, nec non et imagine ditavit, vulgo Korsunensi dicta, eaque celeberrima, utpote a S. Luca, ut fertur, delineata Ephesi; quam sibi ab imperatore Manuele impetraverat. Exstat insuper etiamnum crux aurea, eleganter elaborata, et variis reliquiis ornata, cum slavica epigraphe, donum esse Euphrosynæ, ecclesiæ Salvatoris oblatum, indicante. Postquam ita cœtum suum, tunc florentissimum, per plures annos sancte rexisset, Hierosolymitanam peregrinationem suscepit, Davide fratre et Euphrasia sorore comitibus. At non diu Hierosolymis mansit pia monialis; mox enim, morbo correpta, quem lethalem sibi fore prænoverat, sacramentis rite susceptis, ex terrestri Hierosolyma ad cælestem transivit, anno Domini 1173, die 23 maii, postquam quadraginta annorum spatio hegumenatus munere erat functa. Sacræ ejus exuviæ in monasterio S. Theodosii conditæ, dein Kioviam sunt translatæ, et in cryptis Theodosianis positæ, ubi hactenus religiose asservantur. Colitur non solum a Ruthenis cum sancta sede Romana unitis, sed etiam ab aliis; in Lithuania vero, cujus urbem principem illustraverat, inter præcipuas regni patronas numeratur.

Cfr 1) Liber gradualis, t. I, 260-283. 2) Stebelski, Duo luminaria, etc. 3) Prol. et Men. ad h. d. ol. excusum et ms. 4) De vita S. Euphrosynæ, notitia historica, Petr. 1841, auct. Serbinovitch. 5) Specimen Eccl. Ruth., pag. 52. 6) Assemani, Kalend., VI, p. 368. 7) Act. SS., 23 Maii, p. 234. 8) Macarius, Hist. Eccl. Russ., III, p. 50. 9) Kojaloviez, Miscellanea, § 1. 10) Karamzin, II, p. 441 et seq.

DIES XXIV.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Simeonis Junioris in Monte mirabili (*Omnes cum Hier. GP. Coisl. Goth. Vind. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Meletii, ducis militum et martyris cum Serapione, Theodora, Fausto, Joanne, Stephano, Callinico et aliis sociis quam plurimis (*Rum. Prol. Men. Hor. Kal. Verš. cum Bas. Sirm. Maz. Chiffl. Flor. Sirl. Med.*). S. Nicetæ Perejaslaviensis, stylitæ (*Prol Menol. Eph. Kal. Verš.*).

† Joannis Psichaitæ (*Sirm. Med. Taur. II*). † Meletii, Peucæ, mart. et aliorum (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Simeon in Monte mirabili.

Si codicem Ostromiranum excipias, cæteri omnes summa consensione consignant S. Simeonem in Monte mirabili seu *thaumastoritam*, quasi *Miromontanum* diceres. *Junior* vocatur respectu ad S. Simeonem Stylitam quoque, quem Slavica Kalendaria referunt potissimum prima Septembris, Græca vero tum kalendis Septembris, tum 26 Julii. In Hieros. habetur simpliciter : *Sancti Patris nostri in Monte mirabili*, quemadmodum conveniebat scriptori Hierosolymis degenti. In Saxo-Gothano inscribitur diei 25 Maii, quod oscitantiæ amanuensis, an transponendi consuetudini, apud synaxaristas satis solemni, tribuendum sit, parum ad rem facit. In Menologio Mosquensi excuso exstat Simeonis Junioris Vita, ex magnis Menæis Macarii mss. excerpta, quæ eadem legi potest in Actis Sanctorum fusissimo calamo græce et latine exarata; ubi simul reperire est Vitam S. Marthæ, matris Simeonis thaumastoritæ, quamvis illius festum celebrant Græci nonnisi 5 Julii. — Antiquus Prologus Musæi Rumiantsoviani, toties a me citatus et in posterum citandus, præter S. Simeonem, consignatos habet secundo loco : Serapionem, Theodorum, Faustum, Meletium, ducem, et alios numero mille supra myriadem (sive undecies mille) ducentos et octo. In Menologio Mosquensi et apud Veršinskium numerantur tantum mille ducenti et octo; Horolog. Počajovense refert solos Meletium, Joannem et Stephanum, tacito sociorum numero. Non sine insigni, quoad numerum, varietate commemoratur idem manipulus in codd. Græcis, Bas. Sirm.

S. Meletius et soc.

Sirm., Chiffl., Maz., Flor. et in Menologio Sirleti; unde transierunt in Martyrologium Baronii, accedentibus ubique prolixis elogiis. Porro Acta martyrii græca inter fabulas amandanda esse pronuntiarunt Bollandiani, licet ea in opere suo ex integro dederint, etiam latinitate donata. Duplex exstat in Prologo Mosquensi encomium martyrum: de Meletio nominatim agit alterum; alterum de Serapione; at in Menologio, a cujus auctore cæteroquin sæpe castigatur Prologus, expunctum est utrumque, relicta nuda martyrum commemoratione, quamvis similes fabulas non omnino aspernetur menologus russus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Nicetas Stylita, Perejaslavensis.

Patria Nicetæ fuit Perejaslavia Transylvana in regione Rostoviensi. Ubi adolevit, vitiis sese totus dedit, ob morum pravitatem ac ferociam omnibus invisus. Timoris Dei tamen non prorsus oblitus, cum verba illa Isaiæ, prophetæ, audisset : *Lavamini et estote mundi*, in sese reversus, totus exhorruit atque continuo in alium hominem mutatus, relictis filiis, uxore, bonis omnibus, in monasterium secessit, prope Perejaslaviam, ibique in summa pœnitentia stylitarum instar reliquum vitæ tempus degit, ferreo cilicio indutus. Quod quum propter detritionis splendorem argenteum esse existimarent homines quidam pessimi, præda illecti, sanctum virum morte affecerunt. Obiit anno 1186, curationum dono in vita et post mortem clarus : unde thaumaturgi cognomen ei accessit, et in prædicto monasterio conditus est ; quod idcirco ejus nomine insignitur.

Cfr 1) Prolog. et Menol. Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 207. 3) Kulčinius, Specimen, pag. 23.

DIES XXV.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

Tertia inventio capitis S. Joannis Præcursoris (*Omnes cum Lind. Mg. Dom. Maz. Hier. GP. Clar. Vind. Msq. Flor.*). S. Therapontis, episc. Cyprii et mart. (*Prol. Men. Kal. cum Bas.*). S. Carpi, apost. (*Rum.*). S. Pancharii, mart. Nicomediæ (*Rum. cum Bas. Chiffl. Sirm. Mg.*). S. Therapontis, mart. (*Rum. cum Bas. Mg. Dom.*).

† Meletii, ducis, Joannis et Stephani, comitum, omnisque multitudinis eorum (*Laur.*). † Jacobi, apost. (*Neap.*). † Alphæi (*Chiffl.*). † Joannis Psichaitæ (*Bas. Sirm.*). † Marthæ, matris Simeonis Stylitæ (*Chiffl.*). † Eutropiæ, m. (*Chiffl.*). † Olbiani (*Chiffl.*). † Abercii et Helenæ (*Sirm.*). † Cælestini, m. (*Chiffl.*). † Jejunii, mon. Locris in Calabria (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Therapon.

Duo Therapontes referuntur a variis tum præsenti die, tum etiam duobus diebus proxime sequentibus, præterea die XXVIII alter, alter vero die XIV; propterea diligentius sunt discriminandi. Uterque igitur commemoratur hodie in Menologio Basilii, et quidem primo loco S. Therapon, episcopus, ut ibidem traditur, ex Cypro CPolim translatus; tum S. Therapon, presbyter Sardicensis Ecclesiæ in Lydia et martyr. Neutrum episcopum fuisse sententia est Bollandianorum: verum apud Græcos jam pridem illa opinio invaluit, ut alter presbyter, alter episcopali dignitate fuisse credatur ornatus. Utut est, in Menæis et Prologis Slavicis recentioribus, hodie recolitur memoria translationis reliquiarum S. Therapontis ex insula Cypro Constantinopolim, non secus ac in Men. Basilii. In Rumiantsoviano autem Prologo sæc. XIII agitur de S. Theraponte, qui Sardis in Lydia passus est; de Cyprio vero postridie. Acta SS., omnino consulenda, tractant de utroque simul die XXVII. — Satis dictum de Meletio sociisque ejus die præterita — S. Jacobus, in marmore Neap. insculptus, Alphæi filius est, cujus nulla hodie apud alios vestigia reperiuntur, Mazochio teste; inscribitur tamen in Martyrologio Bedæ die sequenti.

S. Meletius et soc. S. Jacobus, apost.

DIES XXVI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Carpi, apostoli, unius ex 70 discip. (*Mst. Rum. Tern. Put. Par. I, Hor. Prol. Men. et fere omnes cum Bas. Coisl. Msq. Flor. Mg. Sirm. Dom. Maz. Lind. Typ.*). S. Alphæi, apost. (*Put. Men. Kal. Prol. cum Clar. Dom. Maz. Mg. Chiffl.*). SS. MM. Abercii et Helenæ (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Sirl. Mg. Chiffl.*). S. Joannis Psichaitæ, confes. (*Prol. Kal. cum Dom. Maz. Taur. I*). S. Therapontis, ep. Cypri et mart. (*Rum. cum Laur.*). S. Judæ, ap. fratris Domini (*Put. cum. Sirl. Hier. GP. Neap. Vind. Goth. Msq. Coisl.*). S. Georgii Junioris, mart. Sardicæ in Bulgaria (*Men. Prol. Pp.*). [Inventio corporis Macarii Kolazinensis (*Kal.*).]

† Therapontis, presb. Sardicensis et mart. (*Sirm. Laur. Taur. I*). † Timothei, ep. et mart. Prusæ (*Chiffl.*). † Sergii et Bacchi in Rufinianis (*Dom.*). † MM. Eubiotæ seu Eusebioti, Alipii, Pauli et Julianiæ (*Dom. Maz. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Alphæus.

S. Alphæus, pater SS. apostolorum Matthæi et Jacobi, ipse quoque apostolus a Græcis vocatus passim, significatione vocabuli ampliore, inscribitur in Menæis Putiatæ perantiquis aliisque recentioris notæ Kalendariis ; at nullibi facta mentione Jacobi. In Synaxario Sirmundi fit commemoratio *Sancti apostoli Alphæi, fratris Domini, et filiorum ejus ;* quem locum sic integre legendum esse censet Papebrochius : *S. apost. Alphæi [patris apostolorum Matthæi et Jacobi]*. — In eodem Synax. Putiatiano legitur insuper : *Canon S. Carpi, apostoli, opus Sephi* (lege Josephi). *Eadem die, S. apostoli Judæ, fratris Domini, Jacobi,* ubi post *Domini* intercidisse videntur voces ; *et sancti.* Simile quid accidisse

S. Judas, apost.

Dies XXVII Maii. S. Therapon.

accidisse circa S. Alphæum in Sirm., vidimus modo. — Quia hodie in Rum. Synaxario S. Therapon præfert titulum *episcopi*; qui autem pridie relatus est ibidem, omni titulo caret: conjicere fas est, agi hic de S. Theraponte e Cypro CPolim translato, quem episcopum in insula Cypro fuisse Græci pariter ac Slavi credunt vulgo, auctoritate Menologii Basilii, imperatoris, potissimum innixi. De S. Theraponte Sardicensi agi in Synaxario Sirmundiano liquet ex elogio ibidem adjecto. In cod. Laur. unde desumpta sunt Acta, quæ dederunt Bollandiani ad 17 hujus, vocatur sacromartyr. Cæterum Acta ista reputantur fabulosa. — De S. Alypio et sociis agetur iterum crastina diei. — *Kalendarium omnium sanctorum* signat hodie, teste Veršinskio, inventionem corporis Macarii Kolazinensis, quæ contigit anno 1521. De Macario isto, hegumeno monasterii Kolazinensis, tractatum est 17 martii, quo colitur a Russis. — Georgium Juniorem nominasse hic sufficiet, siquidem ex Memoriis Slavicis satis innotescet.

S. Alypius et soc. — Inventio corporis Macarii Kolazinensis. — Georgius junior.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Georgius novus, martyr in Bulgaria.

De martyre Sardicensi sequentia ex Prologo excerpenda visa. Georgius, nobilissimo genere Sardicæ in Bulgaria natus et a parentibus, Joanne et Maria, pie excultus, anno vigesimo quinto eisdem orbatus, cum a Mahometanis ad negandam christianam religionem tentaretur, constanti animo Christum confessus est, Mahometi doctrinam diabolicum inventum esse publice declarans. Nimirum deputaverant juveni quemdam legis doctorem, qui eum ad impuras Mahometi doctrinas pertraheret. Cui, principum suorum munificentiam laudibus extollenti, reposuit Georgius : impiorum sacrificia abominationi esse Deo; multos quidem fuisse a sæculo principes, qui, præclaris rebus patratis, impie obierint; nec ullos sanctos in ea religione floruisse; apud christianos vero plurimos semper fuisse, sive reges, sive presbyteros, sive laicos, in sanctorum album relatos, et corporum integritate ac miraculis claros. Quod si verbis meis, addidit, credere renuis, ostendam tibi in hacce civitate principem nostrum Milutinum, qui adhuc suavissime olens, dormire potius quam mortuus esse videtur. (Colitur Milutinus a Serbis tanquam sanctus, die trigesimo Octobris quo illustrabitur in Memoriis Slavicis.). Quare ad urbis præfectum ductus, cum nullis promissis a proposito avelli posset, ferreis unguibus excarnificatus, et candentibus laminis exustus, per urbis plateas circumductus et tandem in ignem projectus, martyrio vitam consummavit, anno 1514. Dum autem in igne jaceret, tanta pluviæ copia erupit, tantaque tonitruum vis resonuit ut et ignis aquarum inundatione extingueretur et tortores præ timore fugerent. Interea corpus martyris, clarissimo splendore oborto, detegerunt christiani, remque ad metropolitam Jeremiam detulerunt; qui veniens honorifice illud in urbem detulit et in ecclesia S. Georgii martyris tumulavit.

Cfr 1) Prol. et Menol. ad h. d. 2) Martyrol. Græcum, ed. Venetiis, 1799, citatum apud Muraviev ad 11 Febr.

DIES XXVII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Therapontis, presb. Sardicensis et mart. (*Mst. Tern. Siš. Chil. Og. Pp. Men. Prol Hor. Kal. Hier. GP. Goth. Msq. Sirm. Chiffl. Med. Coisl. Flor. Taur. II*). S. Helladii, mart. et soc. (*Put. Siš. cum Sirl. Mg. Sirm. Chiffl. Maz.*). S. Clementis, hymnographi et conf. (*Rum. cum Sirm. Maz.*). SS. MM. Theodoræ, virg. et Didymi, militis (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirl. Med. Taur. I et II, Maz. Mg.*). S. Serapionis (*Par. I*). [Inventio corporum Cypriani, Photii et Jonæ, metropol. Kioviensium (*Prol. Kal.*).] Therapontis Belozerici (*Prol. Pp. Kal.*). Inventio corporis Nili Stolobensis (*Ps. Pp. Kal.*).

† Therapontis, hierom., ep. Cypri (*Med. Maz. Typ.*). † Anastasiæ, mr. (*Neap.*). † Carpi, ap. (*Hier. Vind.*). † Heliconidis, mr. (*Sirm.*). † MM. Alipii, Eubioti seu Eusebiotæ, Pauli et sororis ejus, Julianæ (*Med. Taur. I et II, Sirm.*). † Stephani, patr. CP. (*Sirm. Maz. Nan. Taur. II*). † Sergii et Bacchi in Pera, in Rufinianis (*Sirm. Med. Maz. Taur. I et II*). † MM. Abercii et Helenæ (*Dom.*).

OBSERVANDA.

S. Therapon.

Qui primo loco commemoratur S. Therapon, erat presbyter Sardicensis et martyr, non vero episcopus, ut vocari solet in Synaxariis Slavicis plerisque, et uti repræsentatus spectatur in tabulis Græco-Moscis, quas edidit Papebrochius initio mensis Maii. In quibusdam tamen kalendariis nuncupatur generico vocabulo hieromartyr, quod de presbyteris perinde ac de episcopis passim usurpatur. — Iterum singularem lectionem exhibet cod. Parisinus in consignando nomine Serapionis, sine ullo additamento. Quem unum e sociis Meletii, ducis militum, esse, vel eo libentius darem, quod de utroque seorsim agatur in Prologo, licet non ad hunc diem; erat enim inter tot Meletii commilitones facile præcipuus; imo in cod. Rumiantsoviano nominatur primo loco, sequentibus Theodoro, Fausto et Meletio; quorum ultimus totius cohortis antesignanus vulgo habetur et dux. — Ex tribus antistitibus Kioviensibus, quorum inventa corpora celebrantur hodie, Photium et Jonam inter hostes unionis catholicæ primarios recenseri ignorat nemo. Facta est autem inventio illa anno 1472. — De quanam Anastasia agatur in marmore Neapolitano, versamur in incerto; quæcunque autem ea fuerit, eam hodie martyrium consummasse innuit satis *passionis* nota, in marmore præfixa. — Acta S. Heliconidis, licet fabulosa, leguntur apud Bollandianos ad hunc diem; at in Slavicis inscripta est postridie — Exauctorato Photio, patriarcha, qui lugendi schismatis Græcorum præcipuus exstitit auctor, sedem CPolitanam occupavit S. Stephanus, Leonis imperatoris frater, quem Latini æque ac Græci inter sanctos recensent. Ejus memoriam egimus supra, die 27 hujus mensis.

S. Serapio. — Tres antistites Kiovienses. — S. Anastasia, mart. — S. Heliconis. — S. Stephanus, patr. CP.

MEMORIÆ

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Therapontes, hegumenus Belozerensis.

Therapontes, Volocensis, nobili genere ortus, in monasterio Simoniano Mosquæ religiosæ vitæ initia posuit, duce et magistro S. Sergio Radoneženzi. Pluribus annis ibidem peractis, in solitudinem se contulit cum Cyrillo, deinceps hegumeno Belozerensi, et speluncam sibi ad lacum Album effodit. Mox propius ad hunc lacum accedens, sedem suam posuit, dein ecclesiam et monasterium fundavit, invisens Cyrillum frequenter, ejusque consuetudine mirum in modum proficiens. Monasterium absolutum prædiis ditavit Andreas, Možaisci dux, ditionis vero Belozerensis dominus. A quo cum Možaiscum esset accersitus Therapontes, aliud cœnobium ibidem fundaturus, fratribus valedixit, Martiniano in sui locum suffecto, novumque monasterium Lužecense, a fluvio Lužka ita nuncupatum, eduxit anno 1408; ubi et supremum diem obiit, anno 1426, die 27 maii, provecta senectute. De Cyrillo autem uberius agetur ad diem 9 Junii.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 287. 3) Menol. Verš. ad h. d.

Jonas, metrop. Mosquensis.

Quoniam nomen Jonæ, metropolitæ Mosquensis plus quater recurrit in Fastis Russorum librisque liturgicis, quod magnæ profecto qua apud suos gaudet venerationis indicium est, vitam hominis, quamvis schismatis macula fœdati, paucis attingere visum est, quo abs Kioviensibus præsulibus ejusdem nominis accuratius distinguatur. Vixit igitur Jonas sæculo xv. Natalis urbs Galič fuit, pater vero Theodorus, cognomento Opaušev, vulgo Odnouša; ex quo, ut opinor, fluxit corrupta forma *de Asciscenia*, apud Latinos auctores obvia. Dum annum ageret duodecimum, in monasterio quodam Galičensi tonsuram accepit; dein in monasterio Simonis Mosquensi commoratus est, donec anno 1437 ad sedem Rezanensem transiit. Quam dum occupavit, simul etiam Mosquensis Ecclesiæ, quæ a morte Photii anno 1431 vita functi manebat vacua, curam egit. Metropolitanum tamen pedum nonnisi multo post obtinuit, quum nempe Basilio Cæco, magno duci, in resumendo sceptro et in devincendo æmulo Basilio Chemiaka auxiliator fuerat et magna ex parte auctor. CPolim itaque missus est, ut laborum mercedem acciperet; sed fructu prorsus nullo; nam antequam ad urbem appelleret, Isidorus, Thessalonicensis, Kioviæ totiusque Russiæ metropolita institutus fuerat a patriarcha Josepho et Joanne Palæologo, imperatore, unionis cum Ecclesia Romana ciendæ studiosis. In qua amplectenda atque per totam Russiam propaganda quantum adlaboraverit Isidorus, testantur acta Concilii Florentini; cui et adfuit ipse, et totius Ecclesiæ Kioviensis nomine subscripsit. Mosquam redux, eamdem ut magnus dux amplecteretur non modo ei non persuasit, sed ob promulgatum unionis decretum, apprehensus et in monasterio Tchudovo, quod prope Mosquam situm est, inclusus fuit; unde post plures menses evasit cum duobus sociis Athanasio et Gregorio, deinceps metropolita, Romamque feliciter pervenit, anno 1443; ubi supremum obiit diem, 27 aprilis, anno 1462, plura pro sancta unione non sine vitæ discrimine perpessus. In cujus loco Jonam, convocato concilio, constituit Basilius Cæcus auctoritate propria, neglectaque patriarchæ CPolitanæ approbatione, quam certe ægre obtinuisset a Mamma, de unione Florentina bene sentiente. Sedit Jonas annos duodecim, quos in dissolvendo opere Isidori fere unice consumpsit, Mosquensis tamen imperii limitibus circumscriptus. Nam in Kioviensi Ecclesia Isidori vices exceperat Gregorius II, anno 1442; quo rogante Pius II summus pontifex decretum voluit ut in postrum superior Russia seu Moscovia maneret penes *filium perditionis* (ita Pium in bulla loqui testatur Kulčinski), Jonam; inferior vero, Poloniæ regi subdita, archiepiscopo Kioviensi assignaretur, cum Ecclesiis suffraganeis Brestensi, Smolenscensi, Polocensi, Turoviensi, Luceorensi, Vladimiriensi, Premysliensi, Chelmensi, Leopolitana et Haliciensi. Ex quo tempore proprios quæque habuit rectores Ecclesia Kioviensis et Mosquensis. Licet autem priorem etiam potestati suæ subjicere plurimum adnixus fuerit Jonas, obtinere tamen illud non valuit. Obiit itaque a gremio Ecclesiæ catholicæ sejunctus, die 31 martii, anno 1461, catholicis quidem parum gratus, suis vero summe venerandus; quapropter et in Sanctorum Mosquensium album illatus est atque thaumaturgi titulo insignitus: quod ob miracula frequenter patrata promeruisse venditatur. Horum unum animi causa retulisse sufficiet: narratur nempe virum quemdam nobilem, qui gravi dentium dolore laborabat, violenti ictu alapæ, a Jona in ipsomet sanctuario impactæ, ab omni dolore illico liberatum fuisse. Colitur a suis, ut dictum, quater in anno: 31 vel 30 Martii, quo die obiit; 27 Maii, quo corpus ejus elevatum est; præterea 15 Junii una cum Cypriano et Photio; ac 5 Octobris simul cum SS. Petro et Alexio. Atqui hæc de Jona sufficient abunde.

Cfr 1) Menologium et Veršinski ad 31 Martii. 2) Prologus ad 15 Junii. 3) Muraviev, in Vitis SS., qui cæteroquin, præter commenta, nihil novi adfert, quantum ad rerum substantiam. His addendus: 4) Kulčinius in Specimine, pag. 122, ubi traditur brevis notitia de Isidoro ex Ciaconio descripta. 5) Potissimum vero Strahlius, auctor egregiæ dissertationis, cui titulus : *Der russische Metropolit Isidor, und sein versuch die Russisch-Griechische Kirche mit der Römisch-Katholischen zu vereinigen.* Tübingen Quartalschrift, 1823, fasc. 1, pag. 46 et seqq.

DIES XXVIII.

Ostromira-num. Ex variis.

VACAT.

S. Helladii, hieromart. (*Mst. Men. Kal. Hor. Prol. cum Bas. Vind. Sirl. Chiffl. Hier. GP.*). S. Nicetæ, ep. Chalcedonensis (*Par. I, Chil. Og. Pp. Men. Hor. Kal. Hier. GP. Coisl. Flor.*). S. Theodosiæ, virg. et mart. (*Put.*). S. Eutychii, ep. Melitenensis (*Hor. cum Dom. Mg.*). S. Heliconidis, mart.

DIES XXIX MAII.

mart. (*Men. Kal. Prol. cum Sirl. Bas. Mg. Sirm. Med. Taur. I et II*). S. Ignatii, ep. Rostoviæ (*Men. Pp. Kal.*). Memoria SS. PP. primæ synodi Nicænæ (*Hor.*). SS. MM. Crescentis, Pauli, Dioscoridis (*Rum. cum Bas. Hier. GP. Neap. Taur. 1 et II*).

† Joannis Psichaitæ (*Mg.*). † Andreæ Sali (*Chiffl.*). † Anatolii et Saronæ, Romanorum (*Sirm. Med. Chiffl.*). † Therapontis, mart. (*Maz.*). † Theoduli, monachi et stylitæ (*Laur.*).

OBSERVANDA.

S. Theodosia. S. Theodosia, virgo et martyr, refertur hodie in antiquis Menæis mensis Maii Putiatianis, dum cæteri Fasti Græci pariter ac Slavici eam nominant die sequenti; quo agemus et nos. — *S. Euthychius, ep. Melitenæ.* S. Eutychius seu Eutyches, ep. Melitenæ in Armenia et martyr, occurrit in Fastis Græcis et Slavicis hodie et duobus qui proxime sequuntur diebus. Apud Lequienum, Orb. christ., tom. I, p. 439, minus recte vocatur Eupsychius. Acta ejus hactenus desiderantur tum in Græcis Menæis, tum in Slavicis. — *S. Heliconis.* Contra S. Heliconidis vita et passio fuse discribuntur in Menologio Mosquensi, quod fabulosa a sinceris discernere parum curat. — *S. Ignatius, ep. Rostoviensis.* Sequitur S. Ignatius, qui in Tabulis Græco-Moscis apponitur S. Nicetæ, ep. Chalcedonensi, et nonnihil negotii facessit Kulčinio et Assemano. Quorum ille, quum in libris suis nihil de eo reperisset pro S. Ignatio, patriarcha CPolitano, positum esse statuit a pictore ignaro, ac propterea ex indiculo sanctorum Ruthenorum eliminandum (pag. 82); hic vero, quia in Tabulis Caponianis Nicetæ Helladium associatum esse vidit, pro S. Helladio erronee inscriptum esse a pictore mosco vero simile censuit. At quantum a vero distat utraque interpretatio, id satis superque declarabunt Memoriæ Slavicæ. Interea dicatur in antecessum, Ignatium illum esse episcopum Rostoviæ et S. Leontii, de quo actum ad 23 Maii, in cathedra successorem. — *S. Crescens et soc.* SS. Crescentem, Paulum et Dioscoridem exhibet optimus Cod. Rumiantsovianus, præfixa nota passionis, quæ cernitur etiam in Kal. Neapolitano. Non in solis itaque Græcorum libris reperiuntur, quemadmodum clar. Mazochius asseverat. Cæterum in codd. Slavicis de eis agi solet ad diem 13 Aprilis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Ignatius, episcopus Rostoviensis. Vixit Ignatius sæculo decimo tertio, piis parentibus ortus et in omnium virtutum disciplina institutus. Monachus factus in S. Epiphaniæ asceterio, ob virtutum præstantiam archimandrita primum, dein episcopus Rostoviensis eligitur, loco Cyrilli, anno 1262 demortui. Adfuit Ignatius concilio, quod Vladimiriæ celebravit Cyrillus metropolita, anno 1274; rexitque ecclesiam sibi concreditam, ut bonum decet pastorem : immunitates ejusdem coram magno Tartarorum khano tuitus est, et dissidia inter principes Rostovienses exortas prudentissime pacavit. Nihilominus apud Cyrillum falso accusatus, interdicto subjectus fuit, sed mox juribus suis restitutus. Tandem, cum viginti sex annos Ecclesiam Rostoviensem rexisset, sancte obiit, anno 1288, die 28 maii. Statim post mortem stupendis miraculis inclaruisse traditur. Nam dum in ecclesiam cathedralem incredibili populi frequentia deferebatur, e feretro surrexisse et adstantes turbas benedixisse perhibetur; et præterea archimandritam civitatis gravi morbo laborantem mire sanasse. Reliquiæ ejus hodiedum asservantur in ecclesia Assumptionis Rostoviæ.

Cfr 1) Prolog. Menol. et Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 116. 3) Philaret., Hist. Eccl. Russ., II, pag. 90.

DIES XXIX.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Theodosiæ, virg. et mart., CPoli (*Mst. Rum. Tern. Par. I. Chil. Og. Pp. Men. Kal. Hor. cum Bas. Neap. Sirl. Mg. Clar. Maz. Hier. GP. Goth. Vind. Msq. Coisl. Flor.*). S. Theodosiæ, virg. et mart., Tyri (*Men. Kal. cum Sirl. Mg.*). S. Eutychii, mart. (*Put.*). Memoria primæ Synodus OEcumenicæ Nicææ (*Men. Rum. Prol. Kal. cum Bas. Sirl. Med. Taur. I et II*). Obitus Joannis Sali, Ustiugensis (*Prol. Kal.*).

† Olbiani, mart., ep. Anæorum (*Bas. Sirm. Mg. Chiffl. Maz.*). † Alexandri, papæ Alexandrini (*Chiffl. Maz. Med. Taur. I et II*). † Hypatii in Rufinianis (*Chiffl.*). † Mariti et uxoris, mart. (*Chiffl.*). † Mariæ, virg. (*Laur.*). † MM. Crescentis, Pauli et Dioscoridis (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Theodosia, utraque. Duas omnino sanctas nomine Theodosiæ insignitas referunt Fasti hodierni, CPolitanam alteram, alteram Tyrensem. In Prologo Mosquensi commemoratur Theodosia Tyrensis die 2 Aprilis sub nomine Theodoræ; CPolitana vero refertur ibidem die XI et XVIII Maii; in Menologio refertur utraque hodie, et encomio donatur separatim. Parisinus cod., quem corruptelis scatere observavimus alibi, pro S. *Theodosia* habet S. *Theodoram*. In Rum. recolitur *passio* S. Theodosiæ, virginis; at utriusnam, reliquit divinandum. Plura cupienti præsto sunt scripta Mazochii, Assemani, Bollandianorum aliorumque. — *S. Eutychius, mart.* Quemadmodum S. Theodosiam pridie, ita S. Eutychium hodie exprimit cod. Putiatiæ inter Slavicos solus. — *S. Alexander, patr. Alex.* De sanctissimo patr. Alexandrino, Alexandro, qui S. Athanasium in sede habuit successorem, sermo a nobis versabatur supra ad 18 Januarii; quo in Ostromirano adscribitur SS. Cyrillo et Athanasio. Hodie tamen de eo tacent Kalendaria Slavica.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Joannes Salus, Ustiugensis. Natus est Joannes in vico Puhovo, prope Magnum Ustiugum, ex parentibus christianis, Saba et Natalia. A teneris unguibus miram abstinentiam coluit Joannes : nam feria quarta et

Dies XXX et XXXI Maii.

et sexta nihil manducavit, cæteris diebus pane et aqua contentus. Noctu vacabat orationi, interdiu vero per plateas incedebat meditabundus, ut amens esse a multis duceretur. Quam vivendi rationem non semel exprobravit filio mater; at frustra. Mortuo conjuge, eadem monasticam vitam amplectitur. Cujus exemplum æmulatus, fatuus pro Christo fit Joannes. Igitur Ustiugam veniens, tuguriolum ad ecclesiam incoluit, noctibus assidue orans, interdiu vero per urbem veste lacera et pene nudus incedens. Quot itaque injurias, irrisiones, verbera et similia pertulerit, incredibile dictu est. Famem et simul sitim, frigus, æstum aliaque intrepidus pertulit, non sine mirabili Dei interventione. Quadam enim die ardentem fornacem ingressus, super carbones cubuisse legitur, quin aliquid in corpore læderetur. Tandem laboribus pœnitentiaque confectus, obiit anno 1494, die 29 maii, a concilio Mosquensi anno 1647 cultu ecclesiastico honoratus. Habet officium cum canone Theophanis.

Cfr 1) Prolog. et Menolog. Or. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 132.

DIES XXX.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Isaaci, heg. in monast. Dalmati et confes. (*Mst. Put. cum Bas. Neap. Sirl. Mg. Maz. Sirm. Dom. Chiffl. Hier. Coisl. Flor. Goth. Vind. Msq.*). S. Eutychii, discipuli S. Joannis apostoli et mart. (*Siš. cum Taur. I, Dom. Maz. Chiffl.*). Memoria omnium SS. Patrum et cognatorum S. Basilii Magni (*Hor. Itg.*).

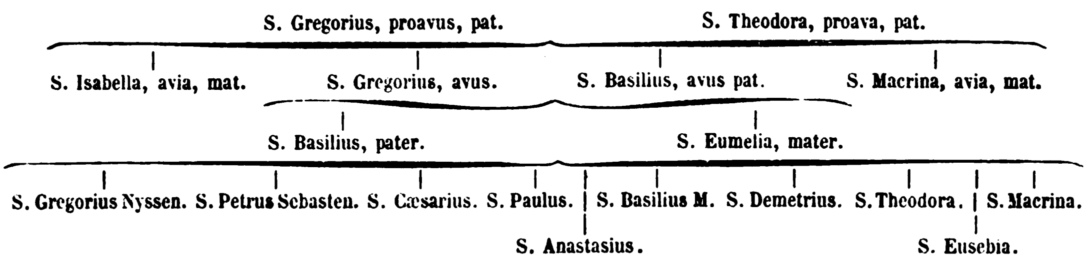
† MM. Eusebii, Romani, Meletii, Charalampi, Christinæ et aliorum, Nicomediæ combustorum (*Bas. Chiffl. Med. Maz. Sirm. Taur. I*). † Eupli, mart. (*Chiffl.*). † Hermii (*GP.*). † Copri (*Laur.*). † Andreæ, mart. CPoli (*Acta SS.*).

OBSERVANDA.

S. Isaacius.

De Isaacio, quem Genebrardus insulse mutavit in Haacium, recolantur optimæ adnotationes Mazochii, p. 435. — Familia S. Basilii potest sequenti stemmate repræsentari, quod nos hic subjicimus.

Cognatio S. Basilii Magni.

In Martyrologio Basilianorum commemorantur hodie tantum parentes S. Basilii Magni, Basilius et Eumelia. Prædicta tabella non omnino convenit cum computo Bollandianorum; hi siquidem numerant tres fratres et sex sorores, quarum tres voverint castitatem; illa vero ponit sex fratres et tres duntaxat sorores, qua de re consulantur, si lubet, Acta SS. ad præsentem diem. — Martyres Nicomedienses referuntur in solis codicibus Græcis hodie et postridie; horum tres, Eusebius, Charalampius et Christina nominatim consignantur utroque die. Porro S. Christina minime diversa est ab ea, quam cum nota *passionis* refert marmor Neapolitanum 31 Maii. Rectius tamen ponuntur hoc die, quem glorioso martyrio illustrasse dicuntur in Græcorum libris liturgicis. Qua occasione notare liceat et illud, Meletium in Bas. audire *Mentium*, in Med. vero *Teleium*, similiter S. Charalampium mutatum esse in Chiffl. et Med. in *Barlamum*. Ad hæc in Med. additur: *Eorum synaxis peragitur in æde S. Iraidis, virg. et martyris.* — S. Coprum martyrem retulimus ex codd. Hierosol. et Naniano ad 9 Aprilis, quo commemoratur simul cum Patermuthio. — Imprimis commendata velim Acta S. Andreæ Chiensis, qui CPoli a Turcis pro fide Christi tormenta passus est, anno 1465. Exstant apud Bolandianos, ad 30 Maii, a pag. 185.

S. Eusebius et soc. — *S. Coprus.* — *S. Andreas, mart.*

DIES XXXI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Hermii, mart. (*Mst. Put. Tern. Par. I, Rum. Chil. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Sirl. Hier. Coisl. Vind. Msq. Mg. Sirm. Dom. Maz. Flor.*). S. Hermæ, apost., unius ex 70 discip. (*Men. Prol. Kal. Hor.*). S. Philosophi, mart. (*Menol. Kal. Prol.*). Inventio corporis S. Theodosii, heg. Kievo-Cryptensis (*Rum.*).

† Joannis, ep. Gothiæ (*Chiffl.*). † Isacii (*GP.*). † Eusebii et Charalampii (*Chiffl. Sirm. Maz.*). † Christinæ, mart. (*Neap.*). † Josephi ab Arimathæa.

OBSERVANDA.

S. Hermius.

In Callipol. ponitur S. Isacius loco S. Hermii, ordine dierum interverso. At lectio Saxo-Gothani Synaxarii, exhibens S. Germanum, omnino est scribæ oscitantiæ tribuenda. In codice nempe legitur ita: γερμ., teste Matthæi, qui Kalendarium istud CPolitanum publici juris fecit. Simili modo Possevinus et Paris. I, uterque sæpe corruptus, referunt S. *Heremiam* pro Hermio. Cætera ad institutum meum non pertinent. — In Prologo Rumiantsoviano qui sæculo decimo tertio exaratus est, annuntiatur, veluti pro coronide mensis Maii, *Allatio reliquiarum sancti patris Theodosii, hegumeni Cryptensis*; cujus sacræ exuviæ inventæ fuerunt anno 1091. Utrum hæc allatio pro inventione sumenda sit, an translationis alicujus memoriam significet, in incerto manet. Sane translationis festum agitur 14 Augusti. Præcipua vero sanctissimi monachorum Ruthenorum protoparentis festivitas celebratur 3 Maii, quo satis a me illustratus est. — S. Josephum recoli a Græcis die

Inventio corporis S. Theodosii. — *S. Josephus ab Arimathæa.*

Dies primus Junii.

die 31 Maii, auctor est Schioppalalba in Dissertatione in perantiquam sacram tabulam Græcam a card. Bessarione dono datam pag. 33, ed. Venet. 1767; at in libro Triodii Paschalis, seu, ut apud Slavos audit, *floridi*, memoria ejus signatur Dominica Unguentiferarum, quæ est ordine tertia. Etiam in Martyrologio Romano nomen ejus legitur, sed, ut testatur Bollandus, multo serius inscriptum, nempe post annum 1583 et quidem ad diem 17 Martii, non autem ad 7, ut errore posuit Schioppalalba. Apud Siberum exstat in S. Josephum sequens distichon ad XXIII Martii:

Φέρων σε φεύγει, Σῶτερ, Ἰωσὴφ, πάλαι,
Καὶ νῦν Ἰωσὴφ ἄλλος ἐνθάπτει φέρων.

Olim ferens te, Salvator, exulat Josephus;
Et nunc alter Josephus te fert sepeliendum.

Versiculi isti succedunt apud Siberum duobus distichis in crucifixum Salvatorem et in latronem cum Christo cruci affixum; unde palam fit, memoriam S. Josephi incidere in sabbatum majoris hebdomadis, quo recolitur sepultura Christi Domini.

MENSIS JUNIUS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MM. HERMYLI, STRATONICI (*Maz. Sirl. Mg.*). ET JUSTINI, PHILOSOPHI (*Mst. Tern. Par. Prol. Men. Chil. Leop. Novg. 2. Kal. cum Bas. Neap. Sirm. Chiffl. Dom. Maz. Mg.*).

Ex variis.

SS. MM. Justini et sociorum Charitonis, Charitæ, uxoris, Evelpistii, Hieracii, Pæonis, Valeriani seu Liberiani et aliorum (*Rum. Men. Prol. Novg. 2, Siš. Kal. cum Bas. Sirm. Dom. Maz. CP. Hier. Coisl. Vind. Msq. Mg.*). SS. MM. Ptolomæi, Lucii et alius, Romæ (*Menol.*). Dionysii Glušicensis (*Prol. Men. Kal. Pp.*). S. Agapeti, mon. Kievocryptensis (*Pat. Menol. Pp. Kal.*).

† Firmi, mart. (*Mg.*). † Thespesii, mart. (*Mg.*). † Neonis, ep. Pyrrhi et mart. (*Chiffl.*). † Hypatii, ep. (*Sirl. Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Hermylus et Stratonicus.

Quemadmodum ad 30 Januarii de SS. Hermilo et Stratonico egerunt Kalendaria Slavica omnia, excepto solo Ostromirano; ita hodie quoque solum ex Slavicis est quod utriusque martyris memoriam faciat, adstipulantibus quibusdam Græcis, at paucis numero. Habet autem præfixam notam *passionis*, quæ, quatenus respicit S. Justinum, reperitur etiam in Mstisl., Rum., Neap. et Bas. Notandum tamen est, emortualem S. Justino diem fuisse non hunc, sed 17 Junii; duos præterea Justinos martyres, quorum alter philosophus, alter cum S. Charitone aliisque certasse perhibetur, constanter discriminari a Græcis et Slavis, quamvis minime distinguendos esse statuant viri non indocti. De qua controversia, ne in aliena incurram, adeantur imprimis Mazochius in commentariis ad hunc diem, Tillemontius, Assemanus et Bollandiani in Actis SS. Aprilis, t. II, pag. 104, et Oct., t. VII, pag. 386; ubi de SS. Ptolomæo et Lucio. Atque hæc de S. Justino, philosopho dicto. Nam de altero legi possunt eadem Acta SS., ad primam Junii, pag. 16; cujus socius, S. Chariton, adscriptus est in editione Scholzii recentiore ad diem proxime sequentem.—Simul cum S. Justino philosopho celebrantur hodie SS. Ptolomæus, Lucius et tertius quidam ignotus nomine; quorum certamini adstitisse perhibetur *philosophus*, antequam martyr evaderet ipse: quin et certaminis memoriam in celebri sua *Apologia* posteris reliquit adumbratam. — Quæ de SS. Agapeto et Dionysio conjiciendo scripsit Papebrochius in Prolegomenis ad mensem Maium, et pag. 135, ea pleniorem notitiam expostulabant omnino. Dederat quidem eam Kulčinius, at nonnisi dimidiatam; siquidem Dionysium silentio præterire maluit, eo quod nomen ejus in libris suis non repererit; imo pro S. Agapeto amanuensis errore positum esse declaravit. Solet autem S. Agapetus, medicus ἀνάργυρος, slavice *bezmezdny*, seu gratis curationes præstans, appellari; adeoque pace Assemani dicam, jure merito in dubium vocavit Papebrochius interpretationem istius vocabuli a Sparwenfeldio datam, qua significabatur vir *vindictæ non cupidus*. Sed audiantur *Memoriæ*.

SS. Justinus uterque.

S. Ptolomæus et soc.

S. Agapetus et Dionysius.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Agapetus, mon. Kioviensis.

Agapetus, Kioviensis, ab Antonio tonsuram suscepit, ejusque vitam non contemplatus modo, (initio namque cum sancto magistro, vivebat in eadem crypta,) sed etiam imitatus est. Postmodum in cœnobio fratrum consortio utebatur, et regularum observantia eminuit adeo, ut donum sanandi morbos a Deo obtinuisse diceretur. Infirmis fratribus obsequia quævis præstabat libenter, et cella sua relicta, curabat eos diligentissime. Sanabat autem ægrotos ope quarumdam herbarum, quibus vescebatur ipse, vel precatione, qua herbas istas fieri salutiferas, Deo ita volente, aiebat. Quare adducebantur ei ægroti ex universa urbe; et sanati redibant omnes, etiam obstinatiori morbo detenti. Porro contigit, ut in gravissimum morbum inciderit Vladimirus Monomachus, tum Tchernigoviæ dux. Vocatur medicus quidam Armenus, a quo tamen nil juvaminis accepit ægrotus. Itaque rogant hegumenum Cryptensem Joannem, ut sine mora ad principem mitteret Agapetum. Verum Agapetus, qui nunquam pedem protulerat foras, e monasterio egredi renuit, satisque habuit mittere ægroto herbarum suarum partem. Quas ut gustavit Vladimirus, continuo convaluit. Cum igitur sanus ad monasterium venisset, sospitatori suo gratias acturus, ne videre quidem Agapetum potuit; sed abire debuit, relictis ad januam Agapeti magnis muneribus; quæ vir Dei superioris arbitrio permisit intacta. Sanabat nempe omnes gratis, ideo ἀνάργυρος cognominatus. Tandem pœnitentiæ laboribus fractus, in senectute bona obiit circa annum 1095, die 1 junii.

Cfr 1) Prologus, ex Paterico ad h. d. 2) Kulčinii Specim., pag. 24. 3) Dict. hag., pag. 8. 4) Menol. Verš. ad h. d.

Aliis

Dionysius, Glušicensis.

Aliis aliam vivendi rationem instituentibus, eam, quæ orientalibus lauris propria est, vivendi formam in boreales regiones invexit Dionysius, Glušicensis monasterii fundator. Porro natus est Dionysius, a baptismo Demetrius, prope Vologdam et accepit tonsuram a Dionysio Athonita, tunc Lubenscensis monasterii hegumeno, deinceps autem episcopo Rostoviensi. Peracto novennio, vicinam regionem peragravit cum Pachomio comite, solitudinem quærens, stetitque ad vicum S. Lucæ, et monasterium, quod olim exstiterat ibidem huic Evangelistæ dicatum, instauravit, ecclesia S. Nicolai auxit anno 1393, et aliquandiu gubernavit. Tum, Pachomio in sui locum suffecto, ulterius in eremo progressus, alterum cœnobium instituit ad Glušitsam fluvium anno 1403; unde ei Glušicensis cognomen. Lauræ nomen mox obtinuit id monasterium, tum ob monachorum multitudinem, tum propter auctoritatem quam in alia tria monasteria a Dionysio fundata exercuit, utpote quæ proprio carebant hegumeno, et a Glušicensi in omnibus pendebant. In quibus unum, in loco Sosnovets erectum, valde gratum sibi habuit, et in locum sepulturæ suæ elegit. Quæ omnia in monastica disciplina instituit, imaginibusque a se ipso pictis et codicibus manu propria exaratis ditavit. Tandem, innumerorum alumnorum parens effectus, in monasterio Pokroviensi obiit anno 1437, die 1 junii, in tumulo, quem sibi paraverat, conditus. Sanctorum Russiæ albo adscripsit Dionysium concilium Mosquense, anno 1547 celebratum.

Dies II Junii.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Menol. Verš. ad h. d. 3) Dict. hag., pag. 96. 4) Philar., Hist. Eccl. russ. t. III, pag. 145 et 158.

DIES II.

Ex Ostromirano.

MEMORIA S. P. N. NICEPHORI (*Omnes cum Bas. Hier. GP. Sirm. Maz. Dom. Flor. Coisl. Vind. Msq. Mg.*).

Ex variis.

S. Erasmi, ep. et mart. (*Ass. Tern. Novg. 1, cum Neap. Mosch. Sirm.*). S. Alexandri, patr. CPolitani (*Hor. Prol.*). S. Joannis Sučaviensis, mart. (*Men. Kal. Pp.*). [Constantini Agareni (*Ath.*)].

† Petri, mart. (*Neap.*). † Luciani, mart. (*GP.*). † Pyrrhi, ep., Gerasimi et Erasmi (*Sirm.*). † Martyrum triginta octo (*Chiffl.*). † Matris et trium liberorum (*Chiffl.*). † Mille martyrum Antiochiæ (*Sirm.*). † Acacii, mart. (*Sirm.*). † Attali, mart. (*Sirm.*). † Hermyli et Stratonici (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Erasmus.

Observatu digna est hodierna commemoratio S. Erasmi, utpote Bulgaricorum codd. propria, recentioribus vero Slavicis ignota : in his enim celebratur 4 Maii. In marmore Neap. recte signatur : *passio;* quæ hoc die reapse contigit. In Novg. 1 vocatur *pater noster et archiepiscopus*. In officiis Ecclesiæ Bulgaræ, Moschopoli editis, habetur : *Memoriam celebramus sancti hieromartyris Erasmi qui Achridæ;* imo episcopus *Formiensis* nuncupatur in Menol. Prologo et apud Veršinskium. Verum non Formiensis, sed incertæ sedis in Syria episcopus erat Erasmus, primo Antiochiæ, dein Sirmii et Singiduni (hodie Belgrad in Serbia), ac tandem Formiis in Campania, sub Diocletiano et Maximiano tormenta passus; de quo legantur Acta SS., pag. 211. — *S. Alexander, patr. CP.* S. Alexander erat coævus et in laboribus socius S. Metrophanis, primi patriarchæ CPolitani, de quo versabitur sermo die proxime sequenti. — *S. Joannes Sučaviensis.* Kulčinius fatetur ingenue se prorsus nihil reperisse in suis libris de Joanne, qui tamen in Kalendario Mosquensi vocatur megalomartyr, diciturque gloriosam obiisse mortem Belgradi, anno 1492; imo exstat Mosquæ in ecclesia Dormitionis B. M. Virginis sacellum huic martyri dicatum, teste Kalendario pag. 273; unde sicuti de cultu Joannis ecclesiastico dubitari nequit, ita nec inter Græcos est inquirendus, ut declarabunt Memoriæ Slavicæ hujus diei. — *S. Petrus.* S. Petrus, exorcista, jungi solet cum S. Marcellino presbytero, quem martyrii sui socium habuit. Cfr Acta SS., pag. 170. — *Constantinus Athonicus.* In *novo martyrologio* Græcorum, anno 1856 edito, quod citatur in Paterico Montis Atho, tom. II, pag. 415, annuntiatur *Vita et passio sancti et inclyti neomartyris Constantini natu Agareni, qui Cydoniæ tormenta passus est et CPoli vita functus*. Erat hic Mytilena oriundus atque in Agarenorum erroribus excultus; at dein christianam religionem juvenis professus est, quam ad vitæ finem usque fideliter tenuit. Obiit autem hoc die, postquam quadraginta dierum spatio variis pœnis fuisset afflictus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Joannes Sučaviensis.

Passus est anno 1492 Belgradi ad ostium Tyræ siti (hodie Akerman); unde corpus ejus Sučaviam, quæ est Moldovlachiæ urbs, olim princeps, translatum est, imperante Voivoda Joanne Alexandro. Hinc cognomen martyris Sučaviensis. Porro Joannes iste Trapezunte erat oriundus, agebatque mercaturam. Accidit autem, ut quadam die, Belgradum cum mercibus tendens, de rebus ad fidem spectantibus disceptaverit cum itineris sociis. A quibus apud præfectum Belgradensem traductus, et quasi solem adorare vellet falso denuntiatus, cum nec blanditiis, nec minis a christiana fide averti posset, exquisitis tormentis cruciatus ac tandem capite plexus gloriosum martyrium consummavit. Agonem ejus fuse enarravit Gregorius Semivlachus, tunc in monasterio Pantocratoris hegumenus, deinceps vero Ecclesiæ Kioviensis metropolita, qui etiam S. Parasceviæ Ternoviensis Vitam conscripsit. Verum Gregorii scriptio de Joannis martyrio, prout eam exhibent libri modo citandi, artis criticæ cribro agitanda est. Exstat officium liturgicum.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Menolog. Verš. ad h. d. 3) Acta SS. Jun., tom. I, pag. 263 et 264. 4) Assemani Kalend., VI, pag. 404. 5) Kulčinski Specim. pag. 83 et 308.

Dies III, IV et V Junii.

DIES III.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Luciani, mart. et soc. (*Mst. Par. I, Rum. Og. Pp. Men. Kal. Novg.* 1, *cum Sirm. Msq. Flor. Goth.*). S. Luciani, mart. Tarsi (*Prol. Kal.*). S. Lucilliani, mart. et quatuor puerorum, Claudii, Hypatii, Pauli et Dionysii, et S. Paulæ, virginis (*Siš. Chil. Og. Pp. Leop. Men. Prol. Kal. Hor. cum Bas. Med. Hier. Sirm. Dom. Maz. Mg. Flor. Chiffl.*). S. Metrophanis, patr. CPolitani (*Tern.*). Translatio corporis S. Demetrii principis Uglicia Mosquam (*Men. Pp. Kal.*).

† Nicephori, patr. CPolitani (*GP.*). † Athanasii, thaum. et mon. in Asia minore (*Chiffl.*). † Achillæ, patr. Alexandrini (*Dom.*).

OBSERVANDA.

S. Lucianus, uterque. Duo martyres Luciani nomine insigniti referuntur hodie; quorum alter martyrii socios habuit Maximianum et Julianum, tempore Domitiani; alter Tarso oriundus, certavit solus. In Kalendario omnium sanctorum Mosquensi perperam confunditur uterque. In Horologio Počajovensi agitur de solo martyre Tarsensi, non secus ac in Prologo. Cæterum magnam parit confusionem nominum Luciani et Lucilliani similitudo. — *S. Lucillianus.* Mazochio est S. Lucillianus idem ac S. Lucianus; verum distinctus ab eodem prodit in Horologio et in Græcorum Menæis, ut constat ex sociis ibidem adjectis. — *S. Paula.* S. Paulina, aliis Paula, in Menæis quidem plerisque eodem quo præcedentes encomio continetur; at in Menologio Basilii seorsim inscripta legitur, ac si minime ad eorum comitatum pertineret. Separatim quoque ab aliis refertur in Horologio Leopolitano. — *S. Metrophanes.* Quamvis S. Metrophanem hoc die inscriptum inveniam in Kalend. Ternobiensi, quod humanissime submiserat mihi cl. Fr. Miklosich, manu propria exaratum, eum tamen nonnisi hæsitanter hodie refero, tum quia vulgo affigi solet diei sequenti, tum quia in apographo Miklosičiano quintus dies desideratur, ac proinde per anticipationem hoc die videtur consignari.

DIES IV.

Ex Ostromirano. MEMORIA S. PATRIS NOSTRI METROPHANIS, ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. Vind. Goth. Pg. Flor. Msq. Sirm. Dom. Maz. Mg.*).

Ex variis. S. Andreæ, ep. Cretæ (*Rum. cum Sirm. Taur. II*). S. Astei, ep. Dyrrachii (*Prol. Kal.*). SS. MM. Frontasii, Severini, Severiani et Silani (*Men. Kal.*). SS. MM. Marciani, Nicandri (*Tern.*). S. Concordii, mart. (*Men. Kal.*). S. Zosimi, ep. (*Men. Kal.*). [Methodii, heg. Pesnošensis (*Kal.*).]

† Joannis, hegum. Monagriensis et mart. (*Chiffl.*). † Nicephori, archiep. CP. (*GP.*). † Sophiæ, viduæ in Thracia (*Chiffl.*). † Alonii, abb. in Ægypto (*Chiffl.*). † Marthæ et Mariæ (*Sirl. Taur. II*).

OBSERVANDA.

S. Metrophanes. Die IV Januarii recolebatur olim S. Metrophanes a Neapolitanis, teste Kalendario marmoreo. Erat porro S. Metrophanes primus Byzantinorum episcopus, ab anno scilicet CCCXV ad annum CCCXXV. In Kal. CP. vocatur jam patriarcha: de quo qui plura legere cupiat, evolvat volumen a Morcellio editum; præsertim vero consulat Acta Sanctorum hujus diei, quo acta S. Metrophanis illustrantur a pag. 384, et non pauca reperiuntur de S. Alexandro, successore ejus dignissimo. Menologii et Prologi Slavonici compilatores, fabuloso pseudo-Dorothei catalogo episcoporum Byzantinorum inhærentes, fictitios commemorant S. Metrophanis prædecessores, Probum et Dometium, quorum nomina prorsus expungenda. Quæ de S. Metrophane adnotavimus pridie, occasione cod. Ternobiensis, eadem valent de SS. Marciano et Nicandro, quos idem codex hodie profert, anticipando cæteros omnes uno die. — *S. Concordius.* De S. Concordio, episcopo Hiberno, prope Camberiacum in Sabaudia sed non martyre, tractant hodie Acta SS., pag. 413. An idem sit ac S. Concordius, martyr, dubitatur valde. — *S. Joannes Menagriensis.* Vide quæ de S. Joanne, hegumeno Menagriensi, disputantur in Act. SS., Oct. tom. VIII, pag. 130. — *S. Nicephorus, patr. CP.* Iterato S. Nicephorum, patr. CPolitanum, refert Synaxarium GP. Scholzii; utrum id recte factum, an potius corruptela sit nominis Methrophanis, præsertim cum S. Nicephorus jam die præcedenti in eodem Kalendario legatur inscriptus, sub judice lis est. — *Methodius Pesnošensis.* Methodius Sergii Radonežensis alumnus et monasterii Pesnošensis institutor, floruit sæc. XIV, vita functus anno 1392, die 4 Junii. Cultus incertus. Cfr Dict. hag., p. 161, ed. 1862; Kalajdovič, Descriptio monast. S. Nicolai ad Pesnošam; Philar., Hist. Eccl. Russ., II, p. 115.

DIES V.

Ex Ostromirano. S. MARCIANI, MARTYRIS ET SOC. (*Mst. Rum. Novg. Men. Prol. Kal. cum Bas. Clar. Chiffl. Maz. Mg. Sirl.*).

Ex variis. S. Dorothei, ep. Tyri et mart. (*Chil. Og. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum GP. Coisl. Mg. Genebr.*). S. Dorothei, heg. (*Men. Verš. Ng.*). S. Anubii, conf. eremitæ in Ægypto (*Men. Kal.*). S. Theodori, thaum. (*Men. Prol. Kal.*). S. Eustathii, patr. Antiochiæ (*Par. cum Hier. Nan. Chiffl. Med. Mg. Crypt. Marg. Sirl.*). S. Hilarionis Junioris, heg. CP. (*Siš. Novg.* 1, *cum Clar. Div.*). Igoris, princ. Tchernigoviæ (*Men. Kal. Prol.*). [Constantini, metr. Kioviæ (*Men. Kal.*).] Obitus Theodori, princ. Jaroslaviæ (*Ps. Kal. Prol.*). Memoria liberationis ab alienigenis, ope et precibus SS. Deiparæ et semper Virginis Mariæ obtentæ (*Mst. cum Nan. Vind. CP.*).

† Zenaidis, mart. (*Neap. Chiffl. Sirl.*). † Cyriæ, Valeriæ, Marciæ, mart. (*Sirl.*). † [Æsiæ et Suzannæ] (*Chiffl.*). † Quinque virginum (*Chiffl.*). † Sebastianæ, thaum. (*Vind.*). † Cononis, mart. Romæ (*Chiffl.*). † Christophori, mart. Romæ (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

SS. Marcianus et soc.

S. Marcianus et soc. annuntiantur in Mstisl. et Novg. generali formula : *passio sanctorum decem martyrum.* In Rum. minus recte : *SS. MM. Nicandri, Marciani et aliorum decem.* Hi cæteri sunt : Hyperichius, Apollo, Leonidas, Arius, Gorgius, Selinius, Irinius (lege Selenias, Irene) et Pambo. In Annal. Pscov. IV, p. 187, mendose referuntur ad IV Julii. — S. Dorotheus, ep. et martyr., de quo etiam die sequenti, imprimis distinguendus est a S. Dorotheo, hegumeno, et duobus aliis, Juniore et Thebano. Quorum publicum cultum incertum duxit P. Janningius, eo quod in Græcis Synaxariis et Fastis Latinis nulla vestigia reppererit. Verum contrarium suadent Synaxaria Slavica, e græcis fontibus sane deprompta. De Dorotheis uberes commentarios suppeditat opus Bollandianum, pag. 434 et 591. — De Igore Constantino et Theodosio cfr *Memoriæ Slavicæ.* — Memoria liberationis ab Avaris disertis verbis exprimitur in Synaxariis Græcis pervetustis, CPolitano, Vindobonensi, Naniano; et quidem duplex fiebat olim CPoli supplicatio publica, in Campo altera, altera in templo urbis. In CPol. nominatur ecclesia S. Gregorii theologi; at in Nan. et Vind. ecclesia S. Babylæ. Non videtur festum istud esse diversum ab illo, cujus meminit codex, longe ante Tartarorum invasionem exaratus. — Exstat in monasterio Alexandri Nevensis, Petropoli, sacellum Theodori Jaroslaviensis nomini sacrum, ubi peculiaris solemnitas agitur quotannis hoc die. — Quæ ad S. Eustathium spectant, dicta sunt alibi, ad 21 Februarii. — S. Zenais memoratur apud Sirletum una cum SS. Cyria, Valeria et Marcia, passis Cæsareæ, a quibus tamen sejungenda. In Neap. profertur sola; in Chiffl. subintelligenda cum cæteris quatuor : de quibus dicetur modo.

S. Dorotheus. Igor Kioviensis. Memoria Liberationis. Theodorus. S. Eustathius. S. Zenais.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Igor, magnus dux Tehernigoviæ et Kioviæ.

Igor, Olegi filius, S. Vladimiri I pronepos, thronum Kioviensem occupavit anno 1146, quod tantum duodecim dierum spatio tenuit. Etenim, invidia ducti Kiovienses, vocarunt ad se Perejaslaviæ ducem Iziaslaum, qui magnis copiis instructus Kioviam sine mora properavit. Committitur prœlium ; in quo adversante fortuna victus, captivus abducitur Igor, et in carcerem traditur ab Iziaslao, nova bella spirante. Quem ut a sanguine fundendo arceret Igor, mundo sceptroque valedixit et monachi habitum assumpsit. At ne in monasterio quidem securus permanere potuit: nam Kioviensis plebs, cædem ejus de novo spirans, monasterium invadit ; sanctumque principem nebulones morte afficiunt anno 1147, obnitentibus licet regni clerique primoribus, mortuique corpus, funibus ligatum, in urbem trahunt et in forum publicum projiciunt. Die sequenti collegit illud Clemens metropolita et in ecclesia S. Simeonis honorifice tumulavit. Inde Tchernogoviam solemni pompa translatum est anno 1150.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Menolog. Verš. ad h. d. 3) Dict. hag., pag. 116. 4) Annales II, pag. 34 et 35. 5) Philar., Hist. Eccl. Russ., t. I, 97, 136.

Constantinus, metropolita Kioviensis.

Successit Constantinus in sede metropolitana Clementi, anno 1156, seditque annos quatuor. Quibus peractis, a Mstislao, Rostislai filio, sede pulsus, secessit Tchernigoviam, ubi morbo correptus, mox supremum diem obiit, qui fuit quintus junii, anno 1159. Moriturus episcopum loci sacramento obstrinxit, ut corpus suum demortuum funibus extra urbem trahi et canibus in escam projici juberet. Obtemperavit quidem episcopus, verum tertio post obitum die, in ecclesiam cathedralem honorifice intulit, jubente Sviatoslao Tchernigoviæ duce, et juxta Igorem, a Kioviensibus interfectum, posuit. Plura de hoc metropolita, Clementis æmulo, egi tomo X Actorum Sanctorum, ad 24 Octobris, in commentario prævio ad vitam B. Arethæ, monachi Cryptensis. Cultus incertus.

Cfr 1) Menæa, ad h. d. 2) Menolog. Verš. ad h. d. 3) Dict. hag., pag. 155.

Theodorus, dux Novgorodiensis.

Theodorus, anno 1219, patre Jaroslao II natus, et omnibus boni principis virtutibus conspicuus, dum anno 1231, vitæ suæ tertio super trigesimum, ad nuptias celebrandas sese parabat, morte præreptus esse traditur, die 5 junii.

Cfr 1) Karamzin, III, pag. 255 et 258. 2) Dict. hag., pag. 276. 3) Prolog. et Menol. Verš. ad h. d.

DIES VI.

Ex Ostromirano.

Passio sanctarum quinque virginum Marthæ, Mariæ, Theclæ, Zenaidis et Nemmoniæ (*cum Sirm. Med. Mg.*).

Ex variis.

S. Dorothei, ep. Tyri et mart. (*Mst. Par. I, Novg.* 1, *Tern. Rum. Siš. Og. Pp. cum Hier. Chiffl.*). S. Hilarionis Junioris, heg. monasterii Dalmati (*Chil. Og. Pp. Hor. Men. Verš. Prol. cum Coisl. Mg.*). S. Bessarionis (*Chil. Og. Pp. Men. Verš. Hor. Prol. cum GP. Coisl. Vind. Flor. Typ.*). SS. virginum et martyrum, Archelaæ, Theclæ et Suzannæ (*Men. Kal.*). S. Marciani, mart. (*Eph. Pp.*) [S. Theodori (*Novg.*)].

† Encænia ecclesiæ S. Petri (*Sirm.*) † Epiphanii, patr. (*Sirm.*). † MM. Eusebiæ seu Æsiæ et Suzannæ (*Clar. Div. Maz. Dom.*). † Et Zenaidis, thaum. et mart. (*Iidem*). † MM. Cyriæ, Valeriæ et Marciæ, Cæsareæ (*Chiffl. Sirm. Bas. Maz.*). † Attali, thaum. (*Chiffl. Dom. Maz. Mg. Med.*). † Photi seu Lucii (*Chiffl.*). † Anthimii, ep. et mart. (*Neap.*). † Gelasii, mr. (*Chiffl. Maz.*). † Mamelthæ (*CP.*). † Christophori et Cononis, mm. Romæ (*Clar.*). † Anub, erem. in Ægypto (*Chiffl.*). † Marthæ et Mariæ, Unguentiferarum (*Sirm.*). † Polycarpi (*Neap.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

SS. Quinque Virgines. SS. quinque Virgines passæ sunt sub Sapore, rege, in Perside, sexto Junii, ut auctor est Assemanus in Actis martyrii Syriacis. Porro quinque omnino turmæ mulierum occurrunt nobis hodie, sedulo discriminendæ. De prima agetur infra ad 9 Junii; secunda est Salernita, de qua Latini agunt 18 Januarii; ad tertiam spectant SS. Eusebia et Susanna; quartam faciunt martyres Cæsareenses, S. Cyria, Valeria et Macia, in Menol. Mosq. Cyriaca, Caleria et Maria; quintam denique illustrarunt SS. Thecla et altera Zenais. In Menæis Græcorum excusis celebrantur sanctæ quinque virgines, omissis nominibus; in Sirm. et Med. nominantur tantum Martha et Maria; at Nemmonia nuspiam alibi reperitur præterquam in Ostromirano. — *S. Marcianus, mart.* S. Marcianus, martyr, primo loco venit in Ephem. Græco-Moscis et in Pap. manuscripto; item in Menol. Basilii, sed die 7, quo profertur secunda vice; in Assem. et Med. consignatur die 8. — *S. Hilarion.* S. Hilarion, qui idem est ac sanctus cognomen diei præcedentis, præfuit celebri monasterio, quod CPoli fundaverat insignis vir, Dalmatus nomine. Cfr Act. SS., pag. 758. — *S. Archelaa et soc.* In nullo, quod sciam, Kalendario Græco obviam sunt hoc die S. Archelaa et sociæ, quæ martyrium passæ sunt sub Diocletiano, Salerni. Cfr Act. SS., Jan. XVIII, p. 190. — *S. Eusebia et soc.* S. Eusebia passim Æsia (*Αἰσία*) vocatur, non tamen in Sirmundiano; insuper dicitur fuisse discipula S. Pancratii et Suzannæ. *S. Zenais.* Utrique additur in Sirm. S. Zenais, thaumaturga; at apud Sirletum S. Eusebia refertur pridie una cum SS. Cyria, Valeria et Marcia, nescio qua ratione; cum utraque turma nil commune habeat cum S. Archelaa. — *S. Anthimus.* S. Anthimum ab alio martyre cognomine, sed presbytero, distinguendum esse præstabilius ducit cl. Mazochius; fusamque ea de re instituit disquisitionem, quam indicasse hoc sufficiet.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Paisius Galicensis. Monasterio Assumptionis, quod etiam Paisianum vocatur, præfuit Paisius ad annum 1504, quo obiit. Est autem id monasterium non ignobile ob Beatæ Mariæ Virginis iconem, quam miraculis claram volunt indigenæ et quam Mosquam secum detulit Paisius; qui et privilegia quædam suo monasterio a magno duce Basilio impetrasse perhibetur. Colitur etiam die 23 maii.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 225; 2) Muraviev, ad. h. d.

Paisius Uglicensis. Alter hic Paisius colitur Ugliciæ ad hanc eamdem diem, qua obiisse traditur, anno 1506. Macarium Kolazinum, suum avunculum, habuit in vita monastica ducem et magistrum, quin et tutorem alterumque parentem. Etenim, cum patre et matre fuisset orbatus annorum undecim puer, a præclaro viro in monasterium Kolazinum susceptus est et tonsura insignitus. Anno 1493, monasterio Patrocinii B. M. V., prope Ugliciam, ab Andrea principe loci præpositus, et a Tychone, episcopo Rostoviensi, sacerdos factus, fratrum regimini summa omnium laude præfuit usque ad obitum.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 225. 2) Muraviev, ad h. d.

DIES VII.

Ostromiranum. Ex variis. Vacat.

S. Theodoti Ancyrani, mart. (*Mst. Par. Tern. Rum. Prol. Novg.* 1; *Chil. Og. Kal. Hor. cum Bas. GP. Pg. Flor. Sirm. Chiffl. Maz. Mg.*). SS. MM. Marcelli, papæ, Sisinnii et Cyriaci, diaconorum, Aproniani, commentarisii, Papiæ et Mauri, militum, Smaragdi, Largi, Saturnini et Crescentii; et SS. mulierum Priscillæ et Lucinæ, et S. Artemiæ, reginæ (*Men. Kal.*). SS. mulierum Cyræ seu Cyriacæ, Valeriæ et Marciæ (*Prol. Men. Kal. cum Mg.*).

† Anthimi, presb. et Stephani (*Sirm. Chiffl. Med. Maz. Mg.*). † Cyrilli, ep. Alexandriæ (*Neap. Med. Taur.*). † Nicandri et Marciani, mr. (*Bas.*). † MM. Eusebiæ seu Æsiæ et Suzannæ, discipularum S. Pancratii et Zenaidis, thaum. (*Mg.*). † Lycarionis, mr. (*Mg.*). † Michaelis, archangeli (*Med.*). † Tarasii et Joannis, mm. (*Div. Mg.*) † Sebastianæ, thaum. (*Chiffl. Sirm. Med. Maz. Mg.*). † Potamiænæ, mr. (*Chiffl. Sirm.*). † Ananiæ et Codrati, mr. (*Med. Taur.*). † Alexandri, ep. Prusæ, ep. et mart. (*Med. Taur.*).

OBSERVANDA.

S. Theodotus. In *Bas.* consignatur *martyrium et translatio* S. Theodoti; in Prol. Rum. sola translatio reliquiarum. In Novg. 1 loco *Ancyrani* vocatur *S. Marcellus.* *Ankraski*, quasi diceres : *Ancrasinus*. — Menologium Slavonicum agit de Marcellino Pontifice Romano, *tum utilitatis ergo, tum ut innotescat differentia inter Marcellum et Marcellinum.* Cfr. Acta *S. Potamiæna.* SS., 26 Apr. tom. III, pag. 412-414. — S. Potamiæna, Junior cognomento, qua tempore, qua conditione distincta est a S. Potamiæna *Seniore*, quæ a Latinis colitur die 28 Junii. — *SS. Ananias et Condratus.* De SS. Anania et Codrato iterum meliusque agetur ad diem XII Junii. — *S. Sebastiana.* Alteram Sebastianam, virginem et martyrem Heracleæ, commemorant Acta SS. inter prætermissos et copioso commentario adumbrant in supplemento ad mensem Junium, tomo VI, parte I, pag. 37. Apud Græcos colitur die XVI Sept. et XXIV Octobris.

DIES VIII.

DIES VIII.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Theodori Stratilati translatio (*Mst. Ass. Tern. Par. Rum. Novg. I, Prol. Og. Ap. Chil. Pp. Hor. Kal. cum Bas. GP. Pg. Vind. Goth. Nan. Msq. Flor. Clar. Div. Dom. Maz. Mg.*). S. Ephrem, patr. Antiocheni (*Men. Verš. Prol.*). S. Zosimi (*Men. Kal.*). Theophanis, a Turcis CPoli perempti (*Synax.*). SS. MM. Nicandri et Marciani (*Kal. cum Sirm. Chiffl. Mg.*).

† Alexandri, ep. (*Neap.*). † Pauli Caioumensis, conf. (*Nan.*). † Calliopes, mart. (*Mg.*). † Melaniæ (*Chiffl.*). † Athris, abb. in Ægypto (*Chiffl.*). † Marci, mart. (*Chiffl.*). † Germani (*Sirl.*). † Naucratii, abbatis Studii (*Chiffl.*). † Memoria SS. Deiparæ in Sosthenio CPoli (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Theodorus. Hodie agitur de translatione reliquiarum S. Theodori, ducis, Heraclea Ponti Euchaitam; non de martyrio, quod passus est 8 Februarii, qua iterum commemoratur. Hinc titulus Euchaiti, quem præfert in Flor. In Prologo duplex exstat sancti elogium, longius alterum, alterum brevius; quorum illud ex græco fonte recens haustum est. — *S. Marcianus.* Notanda est lectio codicis Assemaniani in quo primo loco refertur S. Nicander cum S. Marciano; secundo vero S. Theodorus, miles in Oriente. De Marciano et socio ejus egimus ad v et vi Junii. Primas autem ideo tenent, quia fortasse peculiari cultu gaudebant in loco ubi prædictum Synaxarium conscriptum est. Socius iste in Synaxario Divionensi vocatur Marcus, apud Sirletum autem Germanus. — *S. Alexander.* De S. Alexandro ep. commemorant alii ad diem sequentem. Mazochius putat agi hodie in marmore Neap. de episcopo Prusæ. — *Theophanes.* In Synaxarista Nicodemi inscriptus est hodie Theophanes, a Turcis anno 1559 CPoli interfectus, cujus pleniorem notitiam hauriat, si lubet, ex opere prædicto curiosus lector.

DIES IX.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

SS. MM. Alexandri et Antoninæ, virg. (*Mst. Ng. Pap. cum Sirm.*). S. Cyrilli, patr. Alexandrini (*Tern. Par. I, Rum. Novg. 1, Chil. Og. Pp. Men. Kal. Hor. Prol. cum GP. Pg. Vind. Msq. Chiffl. Mg.*). SS. Orestis, Diomedis et Rhodonis, mart. (*Siš. cum Taur. I, Dom. Maz.*). SS. MM. Theclæ, Marthæ et Mariæ, Mariamnæ seu Zenaidis, et Enneim seu Nemmoniæ (*Kal. Hor. Chiffl. Acta mart. Oriental.*). Cyrilli Belozerici (*Prol. Men. Pp. Kal.*). Alexandri, heg. Kuštensis (*Prol. Kal.*).

† Alexandri, ep. Prusæ et mart. (*Clar. Med. Maz. Chiffl. Dom.*). † Pelagiæ, mr. Antiochenæ (*Bas. Mg. Dom. Sirm.*). † Hypati in Rufinianis (*Nan.*). † Nicasii (*Neap.*). † Fortunati, ap. (*Nan.*). † Ananiæ et Condrati mart, (*Div. Maz.*). † Cyri (*Div.*). † Michaelis, arch. in Sosthenio CP. (*Sirm. Med.*). † Trium virg. et martyrum in Chio (*Chiffl.*). † Pansemnis, pœnitentis et Theophanis, reclusi (*Maz.*).

OBSERVANDA.

SS. Alexander et Antonina. In Men. Bas. SS. Alexander et Antonina, quæ et Antonides, referuntur die sequenti; item in Rum. Novg. 1 et aliis. Cfr Acta SS., III Maii, p. 381 et 744. — *S. Cyrillus Alexandrinus.* In Bas. S. Cyrillus venit 27 Junii; in Prologo iterum 18 Januarii simul cum S. Athanasio; in Mart. Romano et Actis SS., die 28 Januarii. — *S. Orestes et soc.* S. Rhodonem, Slavicis codicibus ignotum, exhibet Synaxarium Sirmundi.— *S. Thecla et soc.* Sexto die celebrata est memoria SS. quinque Virginum Theclæ, Marthæ, Mariæ, Zenaidis et Nemmoniæ, quas sicuti tunc ex Slavicis Synaxariis referebat solum Ostromiranum, ita hodie refert ex Græcis solum Chiffletianum. Sunt enim plane eædem, nisi quod quædam intercedat in nominibus varietas. Nempe pro *Zenaide* scribitur in Chiffletiano Mariamna, in Actis Syriacis, Maria, et in Hagiologio metrico Habessinorum Abia. Nemmonia vero in Actis Græcis Chiffletii vocatur Enneim (Ἐννεὶμ), in Syriacis Assemani Ama; in Hagiologio tacetur, sed exprimitur conditio ancillaris. Omnes tamen dicuntur virgines; et quidem in græco synaxario cognominantur *canonicæ*. De quo titulo deque SS. martyrum gestis vide Acta SS. Junii, t. II, pag. 173, et Octobris, t. X, pag. 730; Assemani, Acta mart. Orient. I, 123. — *Cyrillus Belozerensis.* Cyrillus, quem inter monachos Sabaitas collocaverat Kulčinius in Specimine, pag. 83, apprime indigena est atque inter monachos suæ gentis non ultimæ notæ; ut palam fiet ex Memoriis Slavicis, quæ subduntur.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Cyrillus Belozerensis. Celebris est apud indigenas Cyrillus, Belozerensis monasterii fundator et rector; qui natus Mosquæ, piis et nobilibus parentibus, anno 1337, litterarum studio, moribus castis et pietate a puero excelluit. Quo vero saluti suæ vacaret securius, mortuis parentibus, in monasterium Simonianum abiit, ad Theodorum, archimandritam ejus simul et fundatorem. A quo, accepta tonsura cum nomine Cyrilli (vocabatur ante Cosmas), seniori cuidam, Michaeli nomine, viro in spiritualibus apprime versato ac deinceps ob magnas virtutes Smolenscensi Ecclesiæ præfecto, traditur instituendus. Tunc enituit vel maxime Cyrilli humilitas et obedientia omni numero absoluta; vilissima namque monasterii munia alacri animo obibat: dum autem panes coquebat, ignis aspectu æternæ damnatorum incendia ea devotione recogitabat, ut continuas lacrymas funderet; et quo pressius Christum Dominum sequeretur, stultus pro eo fieri decrevit. Impedire tamen non potuit, quominus,

cælesti

cælesti ejus sapientia elucente, contra vota sacerdotio ornaretur; imo et in locum Theodori, ad Rostoviensem cathedram assumpti, sufficeretur aliquando. Habebat autem tantam virtutis famam, ut quotiescunque monasterium adibat S. Sergius, Cyrillum inviseret omnium primum, spiritualia cum eo tractaturus. Fratribus præpositus majori studio humilitatem et caritatem excolere cœpit, omniumque corda sibi devinxit. Verum salutis propriæ nunquam immemor, cum de solitudine quærenda frequenter cogitasset, imo et vocem cælitus emissam audisset, ad lacum Album pergere præcipientem, cœnobium clam reliquit et in locum divinitus sibi præmonstratum cum Theraponte properavit; cum quo in cellula aliquandiu degit. Mox ulterius progressus, in crypta a se effossa sedem fixit, soli Deo notus. At bono virtutum ejus odore manante, sociisque paulatim ad eum confluentibus, cellas addere coactus est, fratrumque regimen suscipere. Itaque ecclesiam Assumptionis et monasterium, deinceps famosissimum exstruxit, ubi strictiorem regularum observantiam induxit, eamque non tantum verbo et scripto, sed exemplo maxime, socios docuit. In Deum mire confidit, præsertim ubi rebus ad victum necessariis destituebantur fratres. Tandem miraculorum et prophetiæ fama conspicuus, postquam acerrimas dæmonum tentationes et infestationes invicto animo superasset, in morbum incidit: ex quo et mortuus est die 9 junii, anno 1427, hegumenatus sui trigesimo, ætatis vero nonagesimo. Vitam ejus scripsit Pachomius, Serbus, aliarum etiam Vitarum auctor non ignobilis.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Lib. Gradualis, II, pag. 47. 3) Hist. Hier. Russ., IV, 385-391. 4) Dict. hag., pag. 153. 5) Philaret., Hist. Eccl. Russ., II, pag. 117.

Alexander, hegumenus Kuštensis.

Alexandrum, ortum Vologda, monasticæ vitæ genuit cœnobium Spasokamenense, ubi tonsuram accepit a Dionysio, hegumeno, et aliquandiu mansit. Tum in solitudinem contendens, sedem fixit ad fluvium Kuštam in cella, quam occupaverat Euthymius quidam eremita, et monasterium cum ecclesia Assumptionis ædificavit, Simeone et Demetrio, Jaroslaviæ ducibus locique dominis, præsertim vero Maria, Demetrii uxore, uberrimas eleemosynas largientibus. Obiit Alexander anno 1439, die 9 junii.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 61. 3) Menolog. Verš. ad h. d. 4) Murav., Vitæ SS. ad h. d.

DIES X.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Timothei, ep. Prusæ (*Mst. Tern. Par. Rum. Chil. Og. Pp. Men. Hor. Kal. cum Bas. Msq. Vind. Pg. Goth. Clar. Div. Dom. Maz. Mg.*). SS. MM. Alexandri et Antoninæ (*Rum. Novg.* 1. *Kal. Prol. Hor. cum Bas. GP. Sirm. Dom. Taur. I, Mg.*). S. Benjamini, mart. (*Sil. cum Sirm.*). S. Theophanis, Antiocheni (*Prol. Kal. cum Clar. Div. Maz. Mg. Med. Sirl.*). S. Bassiani, ep. Lydiæ (*Men. Kal.*). Alexandri Kuštensis (*Hag.*).

† Pansemnis, pœnit. Antiochiæ (*Clar. Div. Maz. Mg. Sirl. Med.*). † Barnabæ, ap. (*Neap.*). † Canidis, reclusi et confes. in Cappadocia (*Bas. Mg. Sirl. Marg.*). † Cyri (*Maz.*). † Apollinis et Alexii, epp. (*Mg. Sirm. Med.*). † Neanisci seu Juvenis, mart. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Timotheus. S. Timotheus vocatur in Mst. episc. Cypri; at in cæteris synaxariis sive Græcis sive Slavicis sedisse dicitur Prusæ, in Bithynia; quod vero propius est. Cfr Acta SS., pag. 273. — *S. Alexander et soc.* In recentioribus codd. Slavicis S. Alexander cum sociis affixus est huic diei; dum pridie refertur in quibusdam Kalendariis ætatis remotioris. Occurrit etiam ad 3 Junii. — *S. Benjamin.* S. Benjamin martyris titulo decoratus prodit in Synax. Græco Sirmundi, at a Bollandianis relinquitur incertus. Equidem arbitror esse eumdem ac Benjaminum diaconum, de quo actum 31 Martii, et iterum agetur 31 Octobris. — *S. Barnabas.* S. Barnabas translatus est huc e die sequenti. — *S. Bassianus.* S. Bassianus erat ep. Laudensis, ortu Syracusanus. Refertur in Martyrologiis Latinis die XIV, sed potissimum die XIX. — *S. Neaniscus.* Neaniscus notatur quidem in cod. ms. quod Bollandianis erat olim in usu, at in Actis SS. omnino est prætermissus.

DIES XI.

Ex Ostromirano.

MEMORIA SS. APOST. BARTHOLOMÆI ET BARNABÆ (*Omnes cum Bas. CP. GP. Vind. Coisl. Chiffl. Flor. Msq. Goth. Sirm. Dom. Maz. Mg.*).

Ex variis.

S. Onuphrii, eremitæ (*Ass.*). [Barnabæ Vetlugensis (*Hag.*)].

† Maximi et Antonini (*Neap.*). † Apollinis, ep. (*Chiffl.*). † Gabrielis, archangeli (*Mg.*). † Theopempti et quatuor soc. (*Mg. Chiffl.*). † Zenonis (*Chiffl.*). † Triphylii (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Bartholomæus. In Rum. legitur: *Passio SS. apostolorum Valphromæi et Judæ*; unde liquet hanc scribendi rationem antiquitus fuisse in usu apud Russos; sed nec nostra ætate insolita est apud vulgus; bene igitur in Kalendario suo *Valphromeum* scripsit Possevinus, a Kulčinio temere carptus. Translatio reliquiarum S. Bartholomæi solemniter celebratur 25 Augusti. Num fuerit Arabiæ et Indiæ apostolus, declaratur Act. SS., tom. X Oct., pag. 672 et seq. Solum Barnabam refert Kalend. CPolitanum Morcellii, et commentariis illustrant Acta SS., pag. 421 et seq. — *S. Onuphrius.* De S. Onuphrio melius agetur die sequenti; uti etiam de SS. Zenone et Maximo.

MEMORIÆ

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Barnabas, Vetlugensis.

Venit Barnabæ Vetlugensis cognomen ex monasterio, quod ad Vetlugam fundaverat sæculo xv, quo floruit. Antequam autem illud institueret, Vologdæ degit, ubi et in lucem editus est ac sacris initiatus. Obiisse traditur anno 1492, die 11 junii, SS. apostolis Bartholomæo et Barnabæ sacro, cum annos viginti octo in monasterio a se fundato in oratione et pœnitentiæ laboribus sese exercuisset. Cultum ejus jam ab antiquo invaluisse dicunt auctores indigenæ; at nullum vestigium reperitur in kalendariis.

Cfr 1) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 52.

DIES XII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Onuphrii Magni (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Novg. Chil. Og. Pp. Cap. Men. Mg. Prol. Hor. Kal. cum Bas. GP. Vind. Flor. Pg. Goth. Msq.*). S. Petri Athonitæ (*Og. Nan. Siš. Ap. Leop. Hor. Ath. Men. Prol. cum Typ.*). S. Condrati, mart. (*Novg. 1, cum Nan.*). SS. Joannis, Andreæ, Raclambonis et Theophili, eremitarum (*Kal.*). [Arsenii Konevensis (*Hag.*). Stephani Komelscensis (*Hag.*). Bassiani et Jonæ, Solovecensium (*Hag.*)].

† Antoninæ, mart. (*Bas. Mg. Sirm. Maz.*). † Zenonis, mart. (*Neap.*). † Joannis, ducis militum (*Mg. Sirm. Med.*). † Triphyllii et Zenonis, epp. (*Mg. Sirm. Maz.*). † Juliani, heg. CPolitani. (*Mg. Sirm. Maz. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Onuphrius. Magno apud Græcos Slavosque cultu honoratur S. Onuphrius eremita, qui in Mst. et Novg. : *Enuphrius*, in Par. *Enophrus* audit. Plura de tanto sancto dicere vetat rei notitia; consulantur Acta SS., pag. 527 ad hanc diem. — *S. Joannes et soc.* De Joanne, Audrea et aliis, quos e Kalendario Mosquensi deprompsimus, agitur in vita S. Onuphrii. — *S. Petrus Athonites.* In Actis Sanctorum, p. 538, illustrantur gesta S. Petri Athonitæ, anachoretæ in Monte Atho omnium primi, atque a S. Onuphrio, si vitæ genus spectes, quam simillimi; qui in cod. quodam Slavico fœde nuncupatus est *Atheniensis*, (*Athinski* pro *Athonski*). Colitur hoc eodem die a monachis Athonicis, et iterum 5 Julii, quo jungi solet cum S. Athanasio, celeberrimo in eodem Monte eremiticæ vitæ magistro. — *S. Condratus.* S. Condratus annuntiatur in Novg. Menæis sæc. xii, primo loco, ante S. Onuphrium. In cod. Naniano sæculi xi additur : τοῦ ἐν ῥυνδα... forte IN RHYNDACENSI regione. Rhyndacus autem fluvius est Mysiæ minoris, Olympenam ditionem a Sigriana disterminans. — *S. Joannes, dux militum.* Joannes, dux, ideo forsan in Menæis Græcorum excusis refertur una cum Zenone, Triphyllio et Juliano, quod eorum omnium reliquiæ in aliquam ecclesiam simul illatæ communi festo celebrantur. De S. Triphyllio agetur insuper die sequenti. — *S. Julianus.* Synax. CP. Sirmundi de sancto Juliano suggerit sequentia : *S. Juliani*, τοῦ εἰς τὰ Δίβα ἐν τῇ Δαγόυτῃ. In Menæis Græcorum excusis pro Δίβα ponitur Λίβα, sub finem vero legitur : ἐν τοῖς Δάγατου, pro quo in Chiffletianis habetur, ἐν τῇ Δαγουηλ. Cfr Acta SS., XII, Junii, pag. 537.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Arsenius Konevensis.

Floruit Arsenius tempore S. Euthymii, qui Ecclesiæ Novgorodensi præfuit ab anno 1433. Novgorodia, natali urbe, in Montem Atho profectus, imaginem B. Mariæ Virginis, de qua ad 10 Julii agimus, inde secum attulit, vitam monasticam Deiparæ præsidio aggressurus. Itaque in montem, qui *sanctus* vulgo nuncupatur, ascendit, ibique aliquantum temporis cum alumnis suis commoratus est. Tum vero ad lacum vicinum propius accedens, cellas posuit et ecclesiam erexit titulo Nativitatis B. M. V.; ubi et ab Euthymio archiepiscopo visitatus et alba mitra donatus est. Anno vigesimo quinto a condito asceterio, cœnobium, insolita aquarum inundatione vastatum, in insulam Konevensem transtulit, novamque ecclesiam excitavit, in qua et sepultus est anno mortis 1444.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 43. 2) Menol. et Vers. ad h. d.

Bassianus et Jonas, Solovecenses.

De Bassiano et Jona, monachis Solovecensibus, illud unice constat, eos in mari Albo cum pluribus aliis, in Solovecense monasterium tendentibus, naufragio periisse anno 1566.

Cfr Dict. hag., pag. 61.

Stephanus Komelscius.

Sæculo decimo sexto floruit hic Stephanus, Vologdæ non ignobili genere natus. Qui postquam in monasterio Glušicensi per aliquot annos sese in virtutibus religiosis exercuisset, ac dein in cœnobio Tichvinensi aliquantum temporis esset commoratus, ad Komelæ fluvii ostia, ubi scilicet ille in lacum ejusdem nominis influit, sedem suam fixit, et oratorium ædificavit S. Nicolao sacrum; cujus imaginem secum attulerat. Triennio post, Mosquam profectus Stephanus, sacrisque a metropolita Daniele initiatus, et copiosa eleemosyna onustus, ad suos rediit, atque ecclesiam cum monasterio erexit; cui præfuit usque ad mortem. Obiit anno 1542, die 12 junii, habetque officium proprium.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 258. 2) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d.

Dies XIII et XIV Junii.

DIES XIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Aquilinæ, mart. (*Mst. Tern. Par. Rum. Novg.* 1, *Siš. Chil. Og. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Neap. GP. Vind. Goth. Msq. Pg. Clar. Dom. Maz. Mg.*). S. Triphyllii, ep. Leucusiæ in Cypro (*Og. Pp. Novg. Hor. Men. Verš. cum Pg. Sirm. Maz.*). SS. episc. Alexandri et Petri (*Rum.*). SS. Annæ et Joannis, filii ejus (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Antoninæ, martyris (*Kal. Prol. cum Dom.*). Andronici, Mosquensis (*Pp. Hag.*).

† Jacobi, mon. (*Sirm. Chiffl.*). † Antipatri, ep. Bostrensis (*Chiffl. Sirm. Med.*). † Eulogii, patr. Antiocheni (*Chiffl. Sirm. Med. Maz.*). † Martyrum mille (*Chiffl.*). † Diodori Emeseni, mart. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Aquilina. S. Aquilina, græce Ἀκυλίνη, vulgo *Aculina* dicta, in Siš. perperam nominatur *Ecquilina*. Cfr Acta SS., pag. 671 et seq. Junii, t. II. — *S. Triphyllius.* S. Triphyllius commemoratur in Vita S. Spiridionis. Vide Acta SS., 12 Jun., tom. II, pag. 618-685. — *S. Antonina.* De sancta Antonina Kal. Mosq. agit ad diem x Junii. — *S. Jacobus.* In Menæis mss., Sirm. et Chiffl. nomini S. Jacobi monachi additur sequens clausula : *qui, errore seductus, Antichristum adoravit.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Andronicus, hegumenus. **P**romiserat S. Alexius metropolita ante CPolitanum iter se, si illud feliciter cederet, ecclesiam Salvatori dicaturum; votique compos factus, ut datæ promissioni faceret satis, S. Sergium Radoneženzem rogavit ut aliquem mitteret, qui condendo templo invigilaret, impetravitque Andronicum, unum e præcipuis ejus discipulis. Erat porro templum Salvatoris propter iconem *non manufactam*, quam Alexius CPoli secum attulerat, ornatissimum. Templo addidit Andronicus monasterium, illudque rexit; unde Androniciani cognomen ei mansit. Obiit anno 1474.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 28. 2) Philar., Hist. Eccl. Russ., t. III, pag. 115.

DIES XIV.

Ex Ostromirano. Ex variis.

MEMORIA S. PROPHETÆ ELISÆI (*Omnes cum Bas. CP. et cæt.*).

S. Methodii, patr. CPolitani (*Rum. Novg.* 1, *Prol. Og. Pp. Kal. Hor. Men. cum Bas. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Cyrilli, ep. Cretæ et mart. (*Rum. Prol. cum Bas. Med. Taur. Chiffl. Sirm. Maz. Mg.*). S. Theodori, CPolitani (*Siš. Chil.*). S. Joannis, Iberi (*Ath.*). Niphontis, mon. (*Ath.*).

† Julittæ mart. (*Chiffl.*). † Basilii Magni (*Horar. Crypto-Ferr.*). † Marciani, ep. Syracusarum (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Elisæus. Præter hunc diem refertur S. Elisæus etiam die 20 Julii, qui S. Eliæ prophetæ peculariter est sacer, cujus gesta docte adumbrata habes in Acta SS., pag. 784 et seq. — *S. Methodius, patr. CP.* Apud eosdem Bollandianos illustrantur Acta S. Methodii, pag. 961; quæ cum gestis S. Cyrilli Slavorum apostoli et fratris S. Methodii Moravici, prout jacent *in Legenda Pannonica*, ut vocatur, tantam quibusdam in rebus convenientiam produnt et analogiam, ut si quis ea incerto *Legendæ* auctori præluxisse asserere velit, per me liceat. Sed hæc indicasse sufficiet, aliquando, Deo dante, penitius a me examinanda. — *S. Cyrillus, ep. Gortynæ.* S. Cyrillum, episcopum Gortynæ, in insula Creta, celebrari hodie in codd. Græcorum ferme omnibus, licet fateantur Bollandiani, remittere tamen maluerunt ad x Julii, non aliam ob rationem, nisi quod hic dies assignetur S. Cyrillo in Martyrologio Romano. — *S. Theodorus.* Theodorus videtur esse idem ac Syceota; de quo agetur postridie. — *SS. Julitta et Cyricus.* De SS. Julitta et Cyrico, filio ejus, agunt Latini die xvi, et olim agebant die xv; apud Græcos et Slavos communiter assignatur eisdem dies 15 Julii. — *S. Joannes Iberus.* Celeberrimum est in Monte Atho monasterium Iberorum, cujus tres recenseri solent fundatores, Joannes, Euthymius et Georgius, Iberia oriundi, quorum nomina non uno die inscripta leguntur in kalendariis; nam præter 13 Maii, quo tres simul commemorantur in Paterico Montis Atho, referuntur etiam die 30 Junii; præterea S. Georgius 28 Julii; et S. Joannes hodie, qui dies fuit ei obitualis, uti 13 Maii S. Euthymio, et 28 Junii S. Georgio. Nos de omnibus simul fusius agemus ad 30 Junii. — *Niphon Athonites.* In eodem Monte Atho recolitur hodie memoria Niphontis, qui sæculo XIV ibidem virtutibus et miraculis claruisse perhibetur in Paterico Athonico, t. I, p. 322, aut potius in libro Νέον ἐκλόγιον, unde sua mutuatus est Paterici concinnator russus. Erat Nicephorus e vico Lucovia, in ditione Argyrocastron sito, patre presbytero, oriundus, ac sacerdotio auctus et ipse; quem inter et Maximum Causocalybitam, magna quidem intercessit necessitas et amicitia; at non in moribus similitudo, sed discrimen. Quantum enim hic erraticam degebat vitam prorsusque singularem, ut legere est ad 31 Januarii, tantum stabilis atque communis, licet non communibus virtutibus distincta, erat vita Nicephori, qui *Teophori* titulo idcirco exornatur a suis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Mstislaus, dux Novgorodiæ. **C**eleberrimus est in fastis gentis Russicæ Mstislaus, Rostislai Michaelis, magni ducis Kioviensis filius, cognomente *Validus*. Illustre est certamen illud singulare, quod cum Polovčensi

vcensi quodam homine immensæ magnitudinis iniit, et ex quo exiit victor, non sine mirando Beatæ Mariæ auxilio, quam jamjam vincendus fuerat adprecatus. Enituit in eo charitas et misericordia erga pauperes, quos non modo eleemosynis cumulabat, sed et honoribus sincere præveniebat. Verum non diu Novgorodensibus solatio fuit; postquam enim unum annum eis imperasset, repentino morbo correptus, e vivis cessit anno 1180, die 14 junii, dum adhuc ætate floreret. Quantopere vivum amarent cuncti, testes sunt annalistæ, quum neminem fuisse affirment, qui non abunde fleret defunctum.

Cfr 1) Dict. hag. præf., pag. V et 199. 2) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d. 3) Philaret, Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 144.

DIES XV.

Ex Ostromirano.

SS. MM. VITI ET MODESTI, PÆDAGOGI EJUS (*Men. Ass. Novg.* 1, *Kal. cum Neap. Maz. et Mart. Rom.*).

Ex variis.

Et Crescentiæ nutricis (*Assem. Kal. Novg.* 1). S. Amos, prophetæ (*Mst. Tern. et fere omnes cum GP. Vind. Pg. Msq. Goth. Sirm. Maz. Mg.*). S. Fortunati, apost., episc. Neapolitani in Campania (*Novg.* 1, *cum Neap. Chiffl. Dom. Maz.*). S. Dulæ, mart. (*Men. Mg. Verš. Prol. cum Bas. Clar. Div. Med. Maz.*). S. Dulæ, mon. et mart. (*Pat. Men. Kal. Prol.*). S. Hieronymi (*Leop. Kiov. Menol. Kal. Hor. cum Chiffl.*). Translatio reliquiarum S. Theodori Syceotæ (*Hor. Novg.* 1, *Kalend. cum Nan.*). S. Lazari, regis Serbiæ (*Men. Kal.*). [Jonæ, metrop. Kioviensis (*Men. Kal. Prol.*). Gregorius Avnežensis (*Hag.*). Niphontis, patr. CP. (*Ath.*)].

† Nersi, mart. (*Mg.*). † Vetulæ, mart. (*Chiffl.*). † Achaici et Stephani, app. (*Chiffl.*). † Ortisii, abb. in Thebaide (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

SS. Vitus et soc.

Antiquissima est lectio codd. Ostromirani et Assemaniani glagolitici; in quo ultimo exprimitur ita : *SS. MM. Viti et Modesti, pædagogi et Chrestanicæ, nutricis ejus.* In Neap. insculptus est solus S. Vitus. — *S. Amos.* S. Amos, propheta in Bas. refertur die sequenti. In Ephem. figuratis errore positum : *Ammon;* uti in Prologo perperam vocatur *pater* Isaiæ prophetæ; quem errorem emendaverat jam pridem S. Hieronymus, in procemio in Amos et in Isaiam, cap. I. — *S. Dulas, mon.* S. Dulas Tatianus celebratur hodie apud Græcos, et illustratur in Actis SS., pag. 1042 et seq. Erat ille non eparchus Ciliciæ, sed ex hac eparchia oriundus. De altero Dula, monacho et martyre, memorant soli codices Slavici recentiores. — *S. Theodorus Syceota.* In Kal. Kioviensi, Leopolitano aliisque Parvæ Russiæ hodie agitur anniversarius dies translationis S. Theodori Syceotæ; cujus Vita inserta est in Menologio ad 22 Aprilis. In Naniano cod. additur : *ex Galatia in regiam urbem,* id est CPolim. In Novg. 1 refertur primo loco. — *S. Hieronymus.* Quamvis nuspiam adhuc repererim S. Hieronymi encomium et multo minus vitam slavonice scriptam, eum tamen non omnino exulare a Fastis Slavonicis patet. — *Jonas, metr. Kioviensis.* De Jona, cujus memoria tertio recolitur, plura disseruimus ad 27 Maii. — *Gregorius Avnežensis.* Eodem die commemoratur Gregorius Avnežensis, qui cum Cassiano œconomo a Tartaris et Viaticensibus, claustrum invadentibus, morte affectus est anno 1392. Coli cœpit ab anno 1524, quo corpus ejus levatum est a Macario metropolita. Cfr Dict. hag., pag. 81 ; Prolog. et Menol. ad hunc diem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Lazarus, rex Serbiæ.

Anno 1372, post obitum Urošii, totius Serbiæ rex constitutus est Lazarus, Prilepcia oriundus, pietate non minus quam fortitudine imprimis clarus. Uxorem duxit Militzam, in religione Euphemiam, illustri Nemanidum sanguine ortam. Regno potitus, multos viros sanctos et spirituales sibi consiliarios delegit; quorum prudentia adjutus, plures annos feliciter gubernavit, regnumque excommunicationis vinculo a temporibus Stephani Dušani irretitum curavit solvi. Monachorum amans, egenorum studiosus, erga seniores venerabundus, cum coætaneis gratiosus fuisse perhibetur; ecclesiarum vero restaurator et auctor, atque eleemosynarum, quæ numerari nequeunt, largitor exstitit prorsus eximius. Ravanitsæ præclarum templum erexit, in quo et conditus est : Jerosolymam Montemque Sanctum venerabundus invisit. Verum humani generis inimicus, invidia tabescens, contra pium principem impiissimum suscitavit Amuratum, cædes et rapinas spirantem. Quem cum suasione ab injusta sanguinis effusione avertere non valuisset Lazarus, vim vi retundere decrevit. Igitur, fortium pane refectus, pugnam cum innumeris Agarenis in campo Kossovo iniit; in qua gloriosam mortem oppetiit anno 1389, capite truncatus. Corpus Lazari, quem tanquam martyrem pro fide christiana mortuum colunt Serbi, prius in vicina ecclesia conditum, dein in monasterium Ravanicense translatum est ; ubi hodiedum, ut passim legitur, magna populi religione celebratur. Verumtamen Milescichius, Austriæ et Etruriæ inter Ragusinos consul, qui circa annum 1740 patriarchatum Ipekiensem diligenter visitavit, perhibet Lazari corpus in monasterio Opova, in Esclavonia, in montibus Fruškæ prope Petrovaradinum magno hominum concursu suo tempore cultum fuisse. Alia ad manum sunt exempla virorum, quorum corpora non uno in loco servare se putant illarum regionum incolæ : neque mirum, quum turcicis bellis huc illuc confugerint cum sanctorum reliquiis : ex qua re facile nasci potuit in hoc rerum genere perturbatio.

Cfr 1) Glasnik, t. XI, pag. 108 et seq. 2) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d. 3) Vita S. Stephani Dečanici, auct. Gregorio Semivlacho. 4) Acta soc. Geogr. Petropolit., tom. XII, pag. 263 et 272. 5) Menol. et Veršinski. ad h. d. 6) Illyricum sacrum, tom. VIII, pag. 52 et 56. 7) Pejacevich, Hist. Serb. pag. 324 et seq.

Dies XVI, XVII et XVIII Junii.

DIES XVI.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Tychonis, ep. Amathuntis et thaumat. (*Mst. Tern. et cæteri cum Bas. GP. Vind. Pg. Msq. Goth. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). SS. mart. Tigrii, presbyt. et Eutropii, lectoris (*Men. Kal.*). [Tychonis Luchoviensis (*Men. Kal. Prol.*).]

† Amos, proph. (*Bas.*). † Athenogenis, mart. (*Neap.*). † Marci, ep. Apolloniadis (*Chiffl.*). † Quinque martyrum Nicomediæ (*Chiffl.*). † Martyrum quadraginta Romæ (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Tychon ep. *SS. Tigrius et Eutropius.* *Tychon Luchoviensis.*

In cod. Mstislavico non secus ac in Flor., Coisl. etc., S. Tychon vocatur ep. Amathuntis; in nonnullis, minus recte, Trimethuntis. Cfr Acta SS. ad h. d., p. 92 et seq. — Bollandus, de SS. Tigrio et Eutropio tractaturus ad XII Januarii, pag. 725, quum in Græcorum Menæis, Menologiis aliisque, qui penes eum erant, Fastis eorum nomina non offenderet, ideo egit die jam dicto cum Martyrologio Romano. Verum non ignota esse eorum nomina vel gesta Synaxariis Græcis, argumento sunt Menologia Slavica, utpote ex Græcis exemplaribus procul dubio descripta. — Præter S. Tychonem, ep. Amathuntis in Cypro, Russorum Ecclesia duos alios viros hujus nominis colit veluti sanctos; quorum alter, Luchoviensis, floruit sæculo decimo quinto, alter Voronežiæ episcopus, sæculo ultimo mortuus, nonnisi nuperrime in sanctorum Russorum Album relatus est a synodo Petropolitana, quam Petrus Primus patriarchæ Mosquensi substituit. Posteriori cultum exhibent Russi inde ab anno 1862, ad diem 13 Augusti; de priore hæc pauca accipe.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Tychon Luchoviensis.

Tychon, Ucrainia oriundus, primo miles, dein monachorum certamina aggressurus, Mosquam venit, acceptaque tonsura, in eremum Luchoviensem secessit, asceterio ibidem instituto. Sacerdotii tamen dignitatem suscipere nunquam voluit, sed monachus gregarius obdormivit in morte, anno 1492. Corpus ejus inventum est anno 1565.

Cfr 1) Prolog. et Menol. Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 229, ed. 1862.

DIES XVII.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

SS. MM. Manuelis, Sabelii et Ismaelis (*Mst. Tern. Prol. Kal. et alii cum Bas. GP. Vind. Pg. Msq. Flor. Goth. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Hypatii (*Rum. cum Sirm. Mg.*). SS. MM. Isauri, Basilii, Innocentii, Hermii, Peregrini et aliorum in Macedonia (*Hor. cum Mg.*).

† Nicandri (*Neap.*). † Bessarionis, anachor. (*Mg. Sirl.*). † Josephi, erem. (*Chiffl.*). † Philonidis, ep. Carii in Cypro et mart. (*Chiffl.*). † Piori, erem. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Manuel et soc. *S. Hypatius.* *S. Nicander.* *S. Bessarion.* *S. Joseph.* *S. Philonides.* *S. Piorus.*

In Menæis Græcis SS. Manueli, Ismaeli et Sabelio junguntur Isaurus cæterique in titulo relati. In Sišatov. additur : *qui in Perside;* quæ verba intelligenda sunt non de martyrii loco, cum passi sint Chalcedone, sed de martyrum ortu : erant enim Persia oriundi. Habent officium proprium.— S. Hypatius refertur hodie solus in cod. seu Prologo musei Rumiantsoviani, estque omnino distinctus ab eo qui venit ibidem postridie una cum S. Theodulo. Etenim in Menæis excusis et Sirmundi. S. Hypatio hodierno additur: *in Rufinianis;* ex quibus verbis liquet agi hodie de presbytero monasterii Rufinianensis, in Bithynia siti. — Cfr Acta SS., pag. 303 et seq. — Apud Latinos S. Nicander nominatur simul cum Marciano, Daria, uxore sua, et Pasicrate, martyribus Atinæ et Venafri in Campania. Cfr Acta SS. ad h. d., pag. 266, et ad XXVIII Aprilis; ubi tractatur etiam de S. Marco, episcopo Atinensi, post quem aut cum quo martyrium passi sunt, multaque traduntur ad notitiam horum martyrum spectantia. In Neap. legitur quidem nomen solius Nicandri; at obliviscendum non est, in hoc Kalendario solum antesignanum plerumque consignari; ac propterea hic quoque subaudiendum Marcianum, aliosque martyrii ejus socios. Cæterum observat Mazochius, qui optimos in utrumque sanctum conscripsit commentarios, eos non hoc die martyrium fecisse, sed 8 junii. — De S. Bessarione jam actum XX Februarii. — S. Joseph iterum referetur ad XX Junii; sicuti S. Philonides ad 30 Augusti, qua de eo agunt Bollandiani, p. 544. — Qui sequitur S. Piorus videtur omnino idem esse ac Orus, eremita, de quo commemoratio fit ad diem VII Augusti; nam Orus est nomen Ægyptiacum seu Copticum, et *Pi* articulus copticus, ut monuit me R. P. Carpentier.

DIES XVIII.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

MEMORIA SANCTI MARTYRIS LEONTII (*Mst. Rum. Arc. Tern. Par. I, Sišat. Chil. Og. Prol. Men. Hor. Kal. cum Bas. CP. Vind. Msq. Flor. Goth. Dom. Sirm. Maz. Mg.*).

SS. MM. Hypatii et Theoduli (*Rum. Men. Kal. Prol. cum Dom. Maz. Chiffl. Sirm. Mg.*). [Leontii Providi (*Ath.*).] Festum B. M. Virginis Bogolubensis (*Kal.*).

† MM. Marci et Marcellini (*Neap.*). † Ætherii, mart. (*Mg.*). † Leontii, pastoris (*Sirm. Chiffl.*). † Erasmi (*Chiffl.*). † Duorum martyrum (*Chiffl.*). † MM. Gregorii, episc., Demetrii, archidiaconi et Calogeri, hegum. in Sicilia (*Act. SS.*).

OBSERVANDA

OBSERVANDA.

S. Leontius et soc.

S. Leontium, quem patronum suum olim habebant Syri, Theodoretus vero inter primarios martyres recenset, pleraque kalendaria referunt cum SS. Hypatio et Theodulo, militibus, quibuscum martyrium fecit Tripoli in Phœnicia, sub Vespasiano. In Rum. diserte nominantur omnes tres, et quidem *Upatius* pro Hypatio; in Mstisl. refertur S. Leontius, *et qui cum eo passi sunt;* præterea in utroque cod. præscribitur nota *passionis*, cujus loco in Ostr. legitur *memoria*. Cæteri consignant nudum nomen Leontii, addito plerumque titulo martyris; quem hac die pro Christo occubuisse testantur, præter martyrii Acta, etiam Ephemerides metricæ, sic habentes : *Immoreris plagis decima octava, Leonti*. In Prologo excuso additur Encomio sequens clausula : *Celebratur ejus solemnitus trans fretum in Camaridio, in oratoria ejus æde quæ proxime ad portam Fontis sita est;* ubi omnino reponenda est particula *et* legendumque in *Camaridio et in oratoria ejus æde;* cum in confesso sit portam Fontis non trans fretum sitam fuisse, sed non procul a celebri ecclesia Beatæ Virginis ad *Fontem* dicta, atque uno tantum stadio ab urbe distante. Expungendum pariter cognomen *Africanæ*, quod Tripoli, quæ urbs Phœniciæ est, tribuitur ibidem. Habet hic sanctus Megalomartyr officium proprium cum canone, auctore S. Joanne Damasceno. Acta martyrii, prout in Menologio leguntur, non sunt germanum opus Cyri, quamvis sub ejus nomine vulgo circumferantur; sed potius, ut observavit Henschenius, ex memoriis Cyri in carcere relictis composita variisque additamentis deinceps ab auctore anonymo exornata. Erat Cyrus custos carceris, in quo detinebatur S. Leontius, megalomartyr. — Alter Leontius, ex Paterico Montis Atho, t. II, pag. 102, superius relatus, cui patria Peloponesus, obiit quidem 16 Martii; commemoratur tamen ab hagioritis hodie, ut auctor est Malaxas Naupliensis in *Acoluthia patrum Montis Atho*, quam citat Patericon jam dictum. Obiit autem Leontius, anno 1605, ætatis 85 in monasterio S. Dionysii, quod per sexaginta annos continentes inhabitaverat; ne semel quidem extra muros egressus, quod in monachis regionum istarum non parvæ sane severitatis indicium est; quapropter et prophetiæ dono a Deo ditatus fuisse fertur, a suis vero Providi titulo insignitus.—Festum B. M. V. Bogolubensis institutum est ab Andrea Bogolubscio, magno duce, anno 1158; quo quum Vyšegradia veniens Rostoviæ appropinquaret, sacra B. Mariæ icone onustus, ei apparuit ipsa Virgo, præcipiens, ut hanc imaginem non Rostoviam, sed Vladimiriam deferret. Obtemperavit Andreas, jecitque simul, juxta Deiparæ jussionem, urbis fundamenta in apparitionis loco. Ipsam vero visionem pingi curavit, pictamque imaginem, vulgo inde Bogolubensem dictam, in cognomine civitate collocavit, cultu publico celebrandam. Exstat Mosquæ ecclesia eidem sacra, teste Kalendario Mosq., pag. 274. Plura suppeditabunt Macarius, Hist. Eccl. Russ., t. III, pag. 38, et auctor libri cujus inscriptio est Gloria B. M. V., lib. III, sect. II, pag. 42. — Quum SS. Marcus et Marcellianus fratres, in marmore Neapolitano hodie insculpti, non videantur esse diversi a SS. Marco et Mocio, qui in Slavicis Kalendariis commemorantur ad 3 Julii, imo nec a sanctis cognominibus qui simul cum S. Sebastiano referuntur ad 18 Decembris; idcirco opportunius de his martyribus gemellis agendum erit ad diem 3 mensis Julii, quo in Slavicis codd. seorsim referuntur.

Leontius Athonites. *Festum B. M. Bogolubensis.* *SS. Marcus et Marcellianus.*

DIES XIX.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Judæ, apost., fratris D. N. Jesu Christi secundum carnem (*Mst. Rum. Ass. Chil. Men. Prol. Hor. Og. cum Bas. GP. Msq. Flor. Coisl. Dom. Maz. Mg.*). S. Ezechielis, prophetæ (*Tern. cum Vind.*). S. Zosimi, militis et mart. (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Joannis, eremitæ (*Prol. Men. Kal.*). S. Paisii Magni (*Men. Kal.*).

† Gervasii et Protasii (*Neap.*). † Bartholomæi et Barnabæ, apostolorum (*Flor.*). † Trophimi, apost. (*Flor.*). † Zenonis, er. (*Mg.*). † Asyncriti, mr. (*Chiffl. Dom.*). † Mariæ, matris Josephi (*Chiffl.*). † Methodii, ep. Patarensis (*Dom.*).

OBSERVANDA.

S. Judas, Apostolus.

S. Judas, qui et Thaddæus seu Levi, frater S. Jacobi, primi ep. Hierosolymarum, non confundendus cum alio Thaddæo, ap., uno ex 70 discipulis, quem Slavi æque ac Græci colunt 21 Augusti. In Mstisl., post ea quæ superius allata sunt additur : *filii Josephi*, et distinctius in Menologio excuso : *filii Josephi Sponsi;* verum SS. Judam et Jacobum, fratres Domini, non Josephi filios fuisse, sed Alphæi seu Cleophæ, fratris Josephi, constat apud viros doctos. Sunt in Menologio et alia plura ad S. Judæ agnomina, gesta, consanguinitatem cum aliis spectantia, quæ emendatione indigerent, at quæ operosioris indagationis sunt quam ut ferat institutum meum. Sufficiat itaque plura cupienti indicare egregiam dissertationem de fratribus Domini, quam tomo sexto Sept. Actuum SS. præmisit Stiltingus. In Assem. strictim habetur : *S. apostoli Thaddæi*, et ita in plurimis aliis. In Rum. præfigitur nota *passionis;* similiter in Menologio Basilii habetur : *Certamen sancti apostoli Judæ*, ubi S. Thaddæum, ap., intelligendum esse, existimat Mazochius. In marmore Neap. S. Judæ, ap., *passio* affigitur diei 26 Maii; quæ omnia quam confusa sint, nemo non videt. Illud tamen prore indubia habeatur, Judam sive Thaddæum, apostolum, a Thaddæo, uno ex 70, constanter distinctos fuisse apud Græcos; eamque distinctionem obtinere hodie apud viros doctos Occidentis ferme universos, licet olim ex duobus Thaddæis unicum facere solerent. *Gambratium* Possevini mitto, ne Kulčinium exscribere cogar. — S. Joannes, eremita in Ægypto, idem est ac Josephus quem alii commemorant postridie. — Prolixa admodum Vita Paisii Magni, Joannis Colobi nomine inscripta, reperitur in Menologio Mosquensi, cæteris omnibus Kalendariis ne nomen quidem Paisii proferentibus ad hunc diem; quod cæteroquin Martyrologio Romano prorsus ignotum mansisse videtur. Erat Paisius discipulus Pambonis et socius Joannis Colobi, quorum prior colitur apud Græcos 18 Julii, posterior 17 Oct. et 9 Nov. — Cur in Kalendario Neap. SS. Gervasio et Protasio præscribatur nota *passionis*, cum tamen probe exploratum sit, præsentem

S. Joannes, eremita. *S. Paisius.* *SS. Gervasius et Protasius.*

Dies XX et XXI Junii.

tem diem non eorum martyrio, sed inventione aut translatione distinctum esse, fuse prosequitur Alexius Mazochius in suis exercitationibus ad hunc diem.

DIES XX.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Methodii, ep. Patarensis (*Mst. Rum. Chil. Novg. Prol. Og. Men. Kal. Hor. cum Bas. Par. Vind. Sirm. Maz. Mg. Typ.*). S. Asyncritis et soc. (*Tern. Par. I, cum Neap. Sirm. Med. Chiffl.*). SS. MM. Aristoclei, presb., Demetriani, diaconi et Athanasii, lectoris (*Men. Kal. Prol. cum Chiffl.*). SS. MM. Innæ, Pinnæ et Rinnæ (*Men. Kal. Prol. cum GP.*). S. Leucii, ep. et confess. (*Men. Kal.*). Callisti, patr. CPolitani (*Ath.*). S. Nahum, ep. in Bulgaria (*Moschopol.*).

† Josephi, erem. in Ægypto (*Sirm. Med. Taur. Chiffl.*). Translatio tunicarum SS. app. Joannis, Lucæ, Andreæ, Thomæ, Elisæi, proph. et Lazari, martyris, CPpolim (*Sirm. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Methodius. Sanctum Methodium martyrem et antistitem distinguendum esse a S. Methodio, ep. Olympi, opinantur Bollandiani, contrarium asserente Assemano, Kalend. vi, p. 435. Cfr Act. SS.; tom. iv Junii, p. 5 Oriens Chr. I, p. 977, col. b. In Mst. habetur: *passio S. hieromartyris Methodii, ep. Taronis* (lege *Patarorum*); passionis nota præscribitur etiam in Rum. et in Menologio Basilii. — *S. Asyncrites.* S. Asyncrites, unus ex 70 disc., forsan ab hodierno non diversus, relatus est jam ad 8 Aprilis. Neapolitano marmori est *Syncritus*. In Tern. legitur: *Sancti..... Asyncriti*, obliteratis mediis litteris, quæ forsan *martyris* aut *apostoli* titulum continebant; nec plus lucis affert. cod. Par. I, alioquin brevissimus; habet enim tantummodo: S. Asyncriti. Cæteri codd. Slavici tacent omnes. Cfr Acta SS. ad hunc diem, pag. 6 et seq. — *S. Aristocleus.* In antiquioribus Prologis et in Men. Bas. refertur S. Aristocleus, martyr, cum sociis, die 23 Junii, ad quam vide. — *SS. Inna et soc.* Inna, Pinna et Rinna, erant discipuli S. Andreæ, apostoli, de quibus jam dictum ad 20 Januarii. Hodie recolitur translatio eorum in oppidulum Aliscum, ab episcopo Gothiæ Goddo facta, quemadmodum id testatur cod. ms. bibl. Parisinæ, n° 1488 signatus, quem in Menologio suo citat Veršinski. — *S. Leucius, confes.* Leucium, episcopum, prius sedisse Alexandriæ, tum Brundusiopoli, aiunt Menologia et Veršinski; in Actis SS. vero (Jan. tom. I, pag. 667) et in Mart. Rom. distinguuntur duo Leucii, quorum alter martyrii palmam tulerit Alexandriæ, alter episcopus fuerit Brundusinus. — *Callistus, patr. CP.* Callistum hujus nominis primum, quem hodie citat Patericon Montis Atho, I, p. 302, satis norunt lectores ex iis quæ de hoc patriarcha scripta sunt in Historia chronologica patr. CPolitanorum, pag. 179. Nec novi quidquam discent ex brevi encomio Paterici; in quo insignibus virtutibus claruisse prædicatur, quum tamen *Palamitarum amicum* fuisse et Palamiticæ synodo ad annum 1351 subscripsisse, in confesso sit apud omnes. Obiit in Serbia, ubi legatione fungebatur apud Elizabetham, Serbiæ reginam, quæ tanta eum veneratione prosequebatur, ut sese deum quemdam hospitio excepisse putaret, teste Cantacuzeno; demortui vero cadaver repetentibus monachis Montis Atho, inter quos aliquandiu immoratus fuerat, recusaret, dicens se hujus viri patrocinio indigere. Magnam lucem gestis patriarchæ hujus affundunt *Acta patriarchatus CPolitani*, quæ cl. Franciscus Miklosich et Jos. Muller non ita pridem e scriniis bibliothecæ cæsareæ Vindobonensis protulerunt, duobus tomis contenta, et pluribus aliis, ut sperandum est, mox augenda.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Nahum, ep. Bulgariæ et thaum.

Septem sancti viri numerantur, qui peculiari cultu a Bulgaris celebrantur tanquam Bulgariæ apostoli et spiritales parentes: Cyrillus et Methodius fratres, Clemens et Nahum, Gorazdus, Sabas et Angelarius, vulgo sancti ἑπταρίθμοι appellati. Unus itaque ex hoc sacro septenario fuit Nahum, SS. Cyrilli et Methodii discipulus, eisque in natione Slavica convertenda adjutor. Nec in apostolatu tantum et evangelii prædicatione, sed etiam in passione et persecutione socius eisdem exstitit individuus ac securus: multa namque a clero Germanico, ritibus slavicis inimico, perpessus est, verbera et vincula, injurias et irrisiones. In libris liturgicis in slavicum idioma vertendis utrique apostolo multum adlaboravit; et quæcunque sibi præcipiebant, magna devotione executioni mandabat. Eisdem Romam euntibus, quo linguæ slavicæ usum tum in sacris celebrandis, tum in Scripturis legendis ab Adriano II impetrarent, comes fuit continuus. Moravia pulsus, in Bulgariam venit, mortuis jam Cyrillo et Methodio; ac S. Clementi, Velicensi episcopo, initio quidem fuit in evangelizanda natione Bulgara auxiliator, dein vero in episcopali munere (ut quidam volunt) successor. Ejus opera præsertim effloruit regio Debolensis, lacui Achridano adjacens, ubi etiamnum monasterium S. Nahum exstat, ab ipso verosimiliter fundatum. Colitur tum hac die, tum etiam 16 Julii conjunctim cum aliis sex Bulgariæ apostolis, superius commemoratis.

Cfr 1) Ἀκολουθίαι τῶν ἁγίων ἑπταρίθμων, etc. 2) Vita S. Clementis, episc. Bulg. ed. Miclosich. 3) Colloq. Russica, an. 1859, tom. II, pag. 126 et seq. 4) Stulz, Zivot SS. Cyrilla a Methodia, Brünn, 1857. 5) Schafarik, Rozkvět liter. v Bulharsku.

DIES XXI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Juliani, Tarsensis, mart. (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Chil. Og. Men. Novg. I, Prol. Hor. Kal. cum Bas. GP. Vind. Flor. Msq. Pg. Dom. Maz. Mg.*). S. Terentii, ep. Iconii (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). S. Julii, presb. et Juliani, diaconi, fratris ejus (*Kal. Men.*). S. Marci, ep. Apolloniadis (*Prol.*

(*Prol. Menol. cum Mg.*). SS. MM. Juliani Ægyptii, Antonii, presb., Celsii, Anastasii et aliorum (*Prol. cum Clar. Div. Maz.*). SS. MM. Luarsabi, et Arcili, regum Iberiæ (*Iber.*).
† Rufi, mart. (*Neap.*). † Aphrodisii, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Julianus. Tres Julianos consignant hodie Kalend. Slavonica: primus, natione Cilix et martyr, laudatur hodie primo loco in Prologo; secundus, Ægyptius, erat hegumenus monasterii, quod 10 millia monachorum continebat, teste Prologo, in quo prolixum legitur encomium ejus. Julii vero presbyteri et Juliani diaconi nulla ibidem fit mentio. Vide Act. SS. ad hunc diem inter prætermissos, pag. 64, lit. F et ad 9 Januarii. — *S. Marcus.* S. Marcum, ep. Apolloniadis, cognomento Justum et nepotem S. Barnabæ, ap., diserte commemorant hoc die Prologus et Menolog. excusum, at nullo accedente synaxario. Addit Menologium de eo agi 4 Januarii, et iterum 27 Septembris, ac in Vita S. Barnabæ ad 11 Maii. Apud Verš. et in editione Menæorum Veneta recentiore de Marco, episcopo, tacetur. Omiserunt eum quoque in titulo operis sui socii Bollandiani, eo quod episcopatum istum gratis ei affictum crederent, imo in commentariis de S. Barnaba, cujus consobrinus fuisse dicitur, docent nullam esse causam ipsum distinguendi a S. Marco, evangelista, de quo agunt ex professo ad diem xxv Aprilis, eidem sacram. Ad præsentem vero tractant tantummodo de SS. Tertio et Justo, qui passim S. Marco junguntur. Apud Græcos omnium trium memoria simul recolitur die xxx Octobris.— *S. Rufus.* S. Rufum marmoris Neapolitani eumdem esse ac Rufinum qui fecit martyrium Alexandriæ cum Martia, auctor est Mazochius; dubito, an recte. Cfr Act. SS. ad diem sequentem, pag. 145 et Mazochium in commentariis ad hunc diem. — *S. Luarsabus.* S. Luarsabum, Carthaliæ regem, qui floruit sæculo decimo septimo, celebrari hodie simul cum S. Arčilo rege, auctor est Muraviev in Vita sanctæ Ketevaniæ, reginæ, ad diem 13 Septembris. De S. Arčilo actum est ad 20 Martii; de S. Luarsabo opportunior dicendi occasio dabitur 13 Septembris, quando agendum erit de S. Ketevania.

DIES XXII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Eusebii, ep. Samosateni et mart. (*Mst. Tern. Novg. 1 et fere omnes cum Bas. GP. Nan. Flor. Pg. Vind. Sirm. Chiffl. Dom. Maz. Sirl. Mg.*). SS. Galactionis et Julianiæ, mart. (*Kal. Hor. cum Sirm. Chiffl.*). SS. MM. Zenonis et Zenæ (*Prol. Kal. cum Chiffl. Med. Maz. Sirm. Mg.*).

† Paulini, ep. (*Neap.*). † Terentii, ep. Iconiæ, et Marci, ep. Apollaniadis, Jesu Justi, ep. Eleutehropolis, Artemæ, ep. Lystræ et sociorum (*Med. Taur. Dom. Clar. Maz.*). † Pompiani, mart. (*Sirm. Chiffl.*). † Saturnini, filii S. Julianæ (*Sirm. Chiffl.*). † Basilii, hegum. monast. Patelariæ (*Nan. Taur. I et II, Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Eusebius, ep. Samosatenus. S. Eusebium, ep. Samosatenum in Syria, certatim referunt hoc die, non 21, Kalendaria et Menæa Græca sive excusa sive manuscripta, quibus concinunt Kalendaria Slavica. Hunc ex Menologio Sirleti in martyrologium suum ad 21 Junii primus omnium invexit Baronius, aut potius Eusebio, ep. Cæsareæ in Palestina, quem antiquissima quæque latina martyrologia eo die referebant, substituit, applaudente cl. Mazochio, nec omnino renuente Papebrochio, cujus ipsissima verba accipe : *Neque difficulter crediderim*, ait, *ut alios plures, sic etiam hunc* (Samosatenum) *a propria apud Græcos die ad proximam apud Latinos migrasse; deinde, ex ignorantia Samosateni, irrepsisse apud illos Cæsareensem.* Equidem viri summi sententiæ libenter subscribo. Addam insuper, Græcis Slavicisque Kalendariis solum Eusebium Samosatenum esse notum. In cod. Mst. annuntiatur hodie *Passio sancti hieromartyris Juliani Samosateni*, pro quo legendum esse *Eusebii Samosateni* suadet tum titulus hieromartyris, qui S. Juliano minime convenit, cum fuerit laicus homo; tum quod in eodem codice de Juliano martyre jam sermo fuit pridie. Esto exstiterit S. Julianus, martyr Samosatenus; sed ille colitur non his diebus, sed 29 Januarii. — *S. Galactio.* Galactio, martyr CPoli, socios martyrii sui habuit S. Julianam cum filio ejus Saturnino et S. Pompianum. Cfr Acta SS., p. 145. In Kalendariis Slavicis nominari solent tantum Galaction et Juliana. — *SS. Terentius et Marcus.* De S. Marco, episcopo Apolloniadis et Barnabæ apostoli nepote, dictum est ad diem 21 hujus, quo nomen ejus occurrit in Menologio et Prologo Mosquensi. Ibidem eodemque die commemoratus est Iconiensis antistes, Terentius, qui cæteroquin nullam hagiologis parit difficultatem. — *SS. Zeno et Zenas.* In fine synaxarii de SS. Zenone et Zena additur solita clausula : *Quorum celebritas peragitur in æde S. Georgii* in Cypresseto; quod Prologus Mosq. corrupit in *Lyparisium.* De situ hujus ædis disputatur adhuc.

DIES XXIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Agrippinæ, mart. (*Mst. Rum. Tern. Novg. 1, Prol. etc. cum GP. Vind. Goth. Pg. Flor. Msq. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). SS. MM. Aristoclei, presb., Demetrii seu Demetriani, diac. et Athanasii, lectoris (*Rum. Eph. cum Bas. Neap. Maz. Dom. Mg. Med.*). SS. MM. Eustochii, Gaii seu Gaiani, nepotis, Probi, Lolii et Urbani, filiorum ejus et aliorum (*Prol. Kal. cum Bas. Chiffl. Med. Maz.*). Occursus imaginis B. M. Virginis Vladimiriensis (*Kal. Prol.*). Artemii Vercoliensis (*Kal.*).

† MM. Zenonæ et Zenæ (*Bas.*).

OBSERVANDA.

Dies XXIV et XXV Junii.

OBSERVANDA.

S. Agrippina. S. Agrippina, virgo Romana et martyr, Russis vulgo *Agraphena* dicta, gloriosi certaminis palmam tulit tempore Valeriani imperatoris. Mirari autem subit hodie nullam fieri mentionem martyrii, quod cum ea tolerarunt Bassa, Paula et Agathonica, quæ tamen diserte nominantur in Actis S. Agrippinæ, imo et martyrium sustinuisse prædicantur in officio diei hujus proprio. In Mst., Rum. præscribitur nota *passionis*.—SS. Aristocleus et soc. Cohortem illam martyrum, cujus antesignanus fuit Aristocleus, presbyter, nominavimus ad 21 hujus mensis ex codicibus recentioris ætatis et ex Prologo musæi Rum. — Artemius Vercoliensis. In Kalendario omnium sanctorum et in Menologio Veršinskiano inscribitur hodie obitus Artemii Vercoliensis; verumtamen in Menologio Mosquensi et in Prologo memoria ejus recolitur ad 20 Octobris, quo de ea agemus et nos.— Festum B. M. Vladimiriensis. Alibi dictum est, pluries in anno celebrari festum imaginis B. M. Vladimiriensis. Hodierna solemnitas instituta est anno 1480, in memoriam insignis auxilii, quo a Tartarorum invasione Moscoviam liberavit Beata Virgo. Stetit nimirum Achmates, cum immensis copiis, ad fluvium Ugram, quem nunc vulgo *Deiparæ cingulum* nuncupant, eo quod orientales Moscoviæ terminos circumcingit, et quodammodo protegit; stabant quoque ex adverso Moscorum exercitus. Porro ingens eo tempore insæviit frigus, quo ut concretus stetit fluvius, animum despondent Russi, tergaque hostibus vertunt. Simulatam esse fugam existimans Achmates, ipse quoque, repentino terrore perculsus, aufugit, Moscoviæ ditionibus illæsis. Miram aut saltem singularem hanc a Mongolis liberationem intercessioni B. Mariæ, coram qua toto isto tempore in ecclesiis continuæ fundebantur preces, tribuendam esse asseverant auctores indigenæ. Cfr Prolog. ad h. d., Lib. Gradualis, t. I, p. 555., Menol. Verš. ad hunc diem.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano. **N**ativitas Joannis Prodromi et Baptistæ (*Omnes cum Bas. Neap. CP. GP. etc.*).

Ex variis. S. Zachariæ prophetæ (*Novg.* 1, *Eph.*). SS. septem fratrum et mart., Orentii, Pharnacii, Erotis, Firmosi, Firmini, Cyriaci et Longini (*Prol. Kal. cum Bas. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

Nativitas S. Joannis Baptistæ. Antiquissimam apud Græcos Latinosque festivitatem certatim celebrant quoque christiani ritus Slavici; sed et apud Iberos tanta est festi hujus fama, ut nomen suum indiderit mensi Junio, qui non aliter vulgo nuncupatur quam *Joano Bisthuh*, ut testatur cl. Brosset in *Chronico Iberorum*, pag. 9. Quanta autem in veneratione fuerit CPoli, id abunde testantur frequentia templa ac monasteria ipsius nomini ibidem sacra, quæ singulatim recenset Cangius in CPoli christiana. Inter hæc insigne admodum erat monasterium Studii, cujus regula a S. Theodosio Kioviensi in monasterium Cryptense invecta fuit, et inde per universam Russiam propagata. In Horologio Počajovensi, quod Ruthenis catholicis in usu est (nam quæ in libris Mosquæ excusis, præsertim vero in Prologo venditantur, ea catholici lectoris non tanti interest) sequens legitur adnotatio : *Notum sit, litem moveri a multis circa baptisma Joannis Præcursoris, aliis aliter de hac quæstione statuentibus; ad quam controversiam dirimendam, manifestetur oportet veritas; est autem hæc : tunc baptizatus est et sanctificatus S. Joannes, quando manus suas baptizando Christo imposuit, teste S. Joanne Damasceno dicente: Itaque Joannes ad suscipiendum Spiritum antea purgabat per aquam* (Fidei orthodoxæ, l. IV, cap. IX). *Quintum, Domini baptisma, quo ipse baptizatus fuit; non quod ipsemet sanctificatione indigeret, sed propter nostram sanctificationem et ut peccatum undis ablueret, totumque veterem Adamum in aqua sepeliret; ut præterea Præcursorem sanctificaret. Et iterum in fine : Joannes, imposita Domini capiti manu, et cruore proprio baptizatus fuit.* Hactenus Horologium Počajovense, aiens insuper, initio adnotationis, S. Joannem Baptistam ad inferos descendisse, atque resurrectionem Domini Nostri Jesu Christi animabus ibidem detentis annuntiasse. Plura in hac clausula indigent animadversione. — *S. Zacharias.* Zachariam prophetam exhibent Ephemerides Græco-Moscæ, et Menæa Novgorod. 1, addita S. Elizabeth; quæ duo nomina simul juncta satis superque indigitant, agi de S. Zacharia, patre Joannis Baptistæ.

DIES XXV.

Ex Ostromirano. **M**emoria S. Februniæ, virg. et mart. (*Ita omnes cum Bas. Neap. GP. Flor. Vind. Msq. Pg. Sirm. Maz. Dom. Chiffl. Mg.*).

Ex variis. SS. Petri et Februniæ Muromensium (*Prol. Kal. Pp.*). Dionysii, heg. Athonici (*Ath.*). Dometii, heg. (*Ath.*). Procopii, mon. a Turcis occisi (*Ath.*). [Petri Niegušæ, Montisnigri archiep.].

† Septem fratrum, Orentii et cæterorum (*Mg. Sirm. Maz.*). † MM. Leonidis, Lybes et Eutropiæ (*Chiffl.*). † Simonis, erem. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Febronia. Febronia, monacha, martyrii socios habuit Leonidem, Lybem et Eutropiam, quarum certamen enarratur in Actis SS., pag. 17 et seq. Eadem Acta syriace vulgavit J. S. Assemanus, Bibl. Orientalis tomo IV, immerito negans ea esse genuina. Jamvero hoc die martyrium coronasse unanimi consensu referunt Kalendaria Græca, Bas., Neap., Menæa excusa et mss., accedentibus codd. Slavicis, ut Mstisl. et Rum. in quibus diserte præscribitur *nota passionis*. Nec obstat Ostromirani codicis auctoritas; potuit enim Kalendarii istius auctor primævus præ oculis habere Acta Græca, in quibus re vera de fuso sanguine nihil reperitur notatum; sed solummodo in fine scribitur, *depositas fuisse sanctæ martyris reliquias die 25 Junii.* Jamvero depositæ fuerunt eodem ipso die, ut sæpe usuvenit, quo sancta decertavit. — *SS. Petrus et Febronia Muromenses.* Petri et Februniæ Muromensium breve elogium ex antiquis codicibus mss. Slavicis latino sermone donatum vulgaverunt PP. Bollandiani, in opere suo ad

ad præsentem diem, pag. 111; quapropter paucis rem absolvent Memoriæ Slavicæ modo dandæ. — *Dionysius, hegum.* De Theodosio, metropolita Trapezuntis, fratre Dionysii ætate majore, actum est XI Januarii, et quia ibi quædam de ipso Dionysio delibata sunt, idcirco pauca erunt hodie dicenda. Itaque postquam a fratre suo, tunc monasterii Philothei hegumeno, in religiosum cœtum fuerat accensitus Dionysius ac dein ab episcopo Herisseno sacerdotio auctus, relicto cœnobio in summa Montis Atho, ut vocatur, *parvi* secessit, quo Deo conjunctius viveret, ibique conspicuum monasterium excitavit anno 1380, imperatore Alexio Comneno sumptus ad id præstante atque monasterii patrocinium suscipiente; exstruxit autem illud in loco, ut fertur, divinitus monstrato, et peramœne supra littus maris sito, fecitque sancto Præcursori sacrum. Exstat adhuc in bibliotheca monasterii eximium chrysobullum Alexii imperatoris, cujus initium est : Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ, etc. Idem exornavit deinde Neagulus Bassaraba, Voivoda Ungaro-Valachiæ, qui et aquæductum fecit et aquam in monasterium derivavit. Tertio decoratum fuit a Voivoda Petro, qui anno 1580 Ecclesiam depingi curavit, et multo splendidius a Roxandra, Petri filia, ut cæteros monasterii protectores taceam, quos enumerat Joannes Comnenus, rem totam fuse prosequens. Ut monasterio suo consuleret, ter Trapezuntem navigavit Dionysius; ubi dum tertio versabatur, supremum diem obiit, anno vitæ suæ septuagesimo secundo, die Junii XXV, atque a fratre suo Theodosio, metropolita, honorificam accepit ibidem sepulturam. Hæc fusius declarata reperiuntur in Paterico Montis Atho, t. I, p. 376 et seqq.; cui addendi : Joan. Comnenus, Descriptio Montis Atho, Palæogr. Græcæ, l. VII p. 476. Descriptio monasteriorum Montis Atho, Petropoli, 1869, p. 123 et seq.; Fallmerayer, Originalfragmente etc..., citatus a doct. Miklosič, *Slavische Bibliothek*, t. I, p. 165. — *Dometius.* Non aliter innotescit nobis Dometius, nisi quod fuerit Dionysii jam laudati socius et amicus, eique demortuo in regendo monasterio S. Joannis Baptistæ successor. Ita auctor Paterici Montis Atho, t. I, p. 394, ex libro cui titulus : Acoluthia, Patrum hagioritarum. — *Procopius.* Dionysio et Dometio adnumeratur Procopius quidam, e finibus Varnæ oriundus; qui ex monacho Montis Atho evasit primum apostata, deinceps vero christianæ fidei confessor, ut tot alii. Occubuit Smyrnæ anno 1810. Hæc summatim ex Paterico, t. II, p. 266.

Dies XXV Junii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Petrus, Muromiæ dux.

Petrus, omnibus qui christianum principem decent virtutibus clarus, patrem habuit Georgium Vladimiridem, uxorem vero Febroniam, prudentia et pietate multo magis quam generis claritate illustrem. Hujus sanctitatem testatam fuisse volunt miro sanationum et secreta cognoscendi dono : quemadmodum fuse narratur in Vita, quam nuper in lucem ediderunt auctores Russi, inferius primo loco indicandi; sed quæ, utpote fabulis referta, egregia indiget castigatione. Verum, ut illa mittantur, postquam Petrus Muromiæ summa omnium laude imperasset, tandem maximam nactus senectutem, ex his terris migravit anno 1228, magno schemate cum nomine Davidis antea assumpto. Conditus est Muromiæ, in ecclesia cathedrali, et in eo sepulcro positus, quod ejus uxorem, a sanctitate quoque laudatam et in religione Euphrosyniam dictam, eodemque anno vita functam, mox erat excepturum. Utriusque memoriam ad præsentem diem coli statuit concilium Mosquense anno 1547.

Cfr 1) Monum. lit. ant. ed. Kostomarov, I, p. 29. 2) Prolog. et Muraviev ad h. d. 3) Dict. hag., p. 226. 4) Menol. Veršinski ad h. d. 5) Macarii, Hist. Eccl. Russ., t. III, p. 231 et not. 365.

Petrus Nieguš Montisnigri archiep. et princeps.

Natus est Petrus anno circiter 1747 in vico Montisnigri, nomine Nieguš; unde cognomen suum traxit. Juvenis versabatur Petropoli in Russia, quum ibidem die 10 martii, anno 1766, patruus ejus, Basilius, archiepiscopus, diem obiit. Aderat etiam Josephus Mukicevič, monachus Dalmata ex Maina oriundus; qui per capellanum regium Platonem a magno duce Paulo efflagitavit, ut quod juvenis eruditioni adhuc deerat, singulari sollicitudine procuraretur. Eum deinceps non deseruit ille monachus, sed cum duobus militum præfectis russis, Michaele Tarasov et Joanne Vasilievič Kozlovski, reduxit Stanievicium, castrum in finibus Montisnigri et Boccae Catharensis, et simul metropolim et monasterium; ubi archiepiscopus Sabbas ejus institutionem absolvit. Diligenter his curis respondit Petrus, et præter linguam patriam seu servicam et veterem slavicam seu liturgicam, didicit loqui russice, germanice et italice, atque aliquid etiam de linguis anglica et gallica delibavit. Cæterum ingenium ei erat amplum, alacris mens et natura imperio aptissima; statura vero magna erat, promissa barba, corporis habitus firmus; ita ut tota ejus species eximiam quamdam dignitatem spiraret et majestatem. Militarem scientiam non omnino neglexerat; et eam profecto probe calluit, qua barbaræ suæ genti victoriam de immanium Turcarum agminibus assereret et aliquando etiam de Gallis. Quibus dotibus quum præditus esset, quid mirum si efferis et bellicosis monticolis ad finem vitæ usque acceptissimus fuerit eosque habuerit sibi obedientissimos? Domum jam redierat, quum die 28 octobris anni 1768 Cevii pugnata est truculentissima pugna, in qua ter mille Cernegorenses sexaginta millia Turcarum fuderunt. Cui certamini non adfuit solum Petrus, sed ex monte Lisac aggressionis dedit signum. Tanta tum jam erat ejus apud suos auctoritas. Dux item erat anno 1774, quum cum parva manu septingentos Venetos milites, ad monasterium Stanievicium, quod simul castrum fuisse diximus, occupandum missos, in fugam vertit et propulit usque ad Popore. Hoc tempore principis loco habebant Cernegorenses medici Buduensis famulum quemdam, Stephanum Maly nomine seu Parvum, qui se Petrum III imperatorem esse, Russia profugum, credulæ genti persuaserat; ita ut clerus, licet error manifestus esset, metu discordiæ mendacium dissimulare cogeretur. Stephani morte mutata est rerum conditio anno 1774, et exinde venit reipublicæ regimen in archiepiscopi Sabbæ manus et Petri Petrovič,

Petrović, jam archimandritæ creati. Hic anno 1778 Petropolim cum duobus aliis mittendus visus est, qui ibidem (ni fallor), utpote Sabbæ adjutor et designatus successor, episcopalem consecrationem acciperet et pristina pacta redintegraret; sed septem mensium spatio nil istic profecit, quod in itinere cum duce militari Zorić, Potemkin adversario, amicitiam iniisset: qua repulsa facile adducti sunt Cernegorenses ad fœdus iniendum cum Austriacis. Firmata est deinceps hæc societas; et quidem, quum anno 1782 archiepiscopus Sabbas e vivis recessisset et populus urgeret Petrum ut sibi manus imponi curaret, a legato Golovkino ab itinere Petropolitano impeditus, consensu Josephi II, imperatoris Austriaci, die 14 octobris ejusdem anni 1782 archiepiscopus ordinatus est a Moyse Putnik, metropolita Carlostadiensi; in quam civitatem Arsenius II, Ipekiensis patriarcha, ad catholicum religionem plane propensus, anno 1741 sedem suam metu Turcarum transtulerat. Biennio post videtur Petrus se denuo dedisse in viam, ut universam Europam peragraret. Ut autem ineunte anno 1786 Tergestum et inde Petropolim venit, Montemnigrum interea temporis a Turcis devastatum fuisse intellexit. Quo propere pergens, eo appulit mense februario ejusdem anni et oculis suis vidit vicos, oppida atque ipsum Cetinense monasterium, antea suam sedem, spoliata et igne deleta, cives profugos, vectigalia a Turcis imposita et gravissimum æs alienum contractum. Atque hæc nata ex discordia, quæ, dum abesset, efferbuerat et nonnullos mense maio anni superioris eo impulerat ut Turcas injuriarum suarum adhiberent vindices! Quibus rebus cognitis, nil potius Petrus habuit, quam ut pacem inter suos conciliaret et, negatis vectigalibus, Montisnigri libertatem assereret. Russis itaque et Austriacis, quum anno 1788 Turcis bellum indixere, non magna opus fuit industria, ut Petrum ejusque gentem in partes suas adducerent. Triennium exinde cum hoste pugnarunt Cernegorenses diversa fortuna, jugum Turcicum nunquam sibi imponi passi: quare neque Josephus II, neque Catharina II a perfidiæ crimine absolvi possunt, quod anno 1791 pace Sistoviensi agnoverunt Montemnigrum ditionem esse Turcicam, ejusque incolas Sultano subditos. Hinc sequentibus annis Petro novæ pugnæ cum Turcis fuerunt; quæ omnium gravissimæ factæ sunt anno 1796, quo Galli fœdus cum Turcis inierunt de occupandis Venetorum coloniis: quibus tuto potiri non liceret, nisi interjectus Monsniger prius domitus esset. Præfuit ipse Petrus prælio Krusiensi longe faustissimo, quo die 22 septembris integer exercitus Turcarum fusus est, et sultani in ipsa Albania dominatus fractus. Licuit deinde Petro cogitata sua referre ad conficiendas leges, quibus gentis suæ ferocia cohiberetur et ex prædonibus cives fierent. Coacta comitia die 18 octobris anni 1798, in quibus triginta tres articuli probati; quibus die 18 augusti anni 1803 sex alii additi; et imprimis cautum ut Austriaca ditio ab omni molestia vacua esset. Verum ea erat gentis barbaries, ut quum foris non bellarent, domi pacem habere non possent: quare publice edixit Petrus, ut aut a discordiis intestinis cessarent, aut se officium suum abdicare sinerent. Quibus minis eos illuc adduxit ut quinquaginta præfectos aut judices admitterent. Interea tentabat sultanus, misso Polono quodam et edicto proposito, Cernegorenses tributarios facere: insigne Turcicæ amentiæ specimen. Paulus vero, Russorum imperator, eorumdem sibi amicitiam conciliare satagebat, datis die 1 maii anni 1798 gratulatoriis litteris cum insignibus ordinis S. Alexandri Nevensis et die 11 januarii anni sequentis missis mille ducatis, totidem pollicitis in singulos annos. De his ut gratias referret, misit Petrus in Russiam cum armis Krusiensi prælio a Turcis ereptis (ea munerum loco censebantur) archimandritam Buceticium, virum metu pœnæ olim ex provincia Gerbali Veneta profugum nimiaque confidentia in Montemnigrum receptum. Hæc ingentis mali labes. Metropoliticam sedem affectans, munera non Petri, sed suo nomine obtulit Buceticius. Archiepiscopum et Dulcium (hoc enim nomine vulgo cognitus est Franciscus Dubrostević, eruditus Ragusinus, quem Petrus secum olim Petropoli duxerat et deinceps cancellarium adhibuerat) ambos, inquam, incusavit, quod Gallis favebant et ut populum ad religionem catholicam traducerent laborabant; dein quod oleum sanctum, libri liturgici et antimensia seu altaria consecrata missa ex Russia non distribuebantur, ita ut baptizati pueri confirmationis sacramento carerent et nil de libris et antimensiis nosset populus; quod decessoris mitra, imperatorium donum, jam ab anno 1790 pro plumbi et pulveris tormentarii pretio oppignorata, in alienis adhuc erat manibus; et demum quod in monasteriis nulli erant monachi, ita ut ne semel quidem in anno ibidem missæ sacrificium fieret. Misit itaque imperator Alexander comitem Ivelić, qui dolo Petrum caperet eumque traderet navarchæ russo, Corcyræ consistenti, hinc in Siberiam ablegandum, ejusque loco substitueret Buceticium. Sed ut Catharum advenit Ivelicius, secreto mandata sua aperuit fratri, Rizanensi archipresbytero: cui quum nil prius fuisset quam ut hæc cum metropolita communicaret, frustra ad conventum invitavit Ivelicius Petrum; frustra gentis primores tentavit; frustra gravissimas minas adhibuit; frustra demum inter archiepiscopi adversarios sparsit Alexandri imperatoris litteras, quibus Cernegorenses ad fidem Ivelicio habendam impellebantur, et alteras sanctæ synodi Petropolitanæ, quibus jubebatur Petrus causam suam dicere coram ejus cancellis. Hæc eo vergere ut Monsniger in Russiæ clientelam cederet, intellexere omnes, et quaternis litteris, aliis post alias ad Ivelicium datis, eum docuere se quidem a Russiæ autocratore adversus hostes defendi et protegi velle, sed non periculo libertatis, quæ vita potior sibi sit; falsis criminibus culpari archiepiscopum, patriæ patrem, cui cæterum nil cum sancta synodo commune sit; in Montenigro non omnia quidem optime esse composita, quum scholæ, tribunalia aliaque id genus instituta desint; verumtamen hæreses ibi nunquam, prout in Russia, egisse radices; cæterum res ante Petri Magni tempora pejori loco fuisse apud Moscos, neque nunc in exemplum proponi posse; rectius

ctius acturam sanctam synodum, si spiritales Russorum morbos curet et simul protegat Serbos orthodoxos, qui quod se armis tueri nequeunt, quemadmodum Cernegorenses solent, trucidantur a Turcis; et alia id genus, quæ ab ipso Petro aut scripta fuerint aut certe suggesta. Litteras quoque dederunt Cernegorenses ad imperatorem Alexandrum, sed paulo humaniores, testati tamen se nil unquam acturos præter archiepiscopi voluntatem; in eo repositam esse omnem suam fiduciam seque omnia quæ loquatur credere; virum esse animo constanti et imperturbato, sine ambitione, populi utilitatibus unice incumbentem et tam laboriosum ut, nisi Deus vires adderet, concideret sub onere gubernandæ Ecclesiæ, in qua sacri canones nondum vigeant. Addebant se imperatoria quidem consilia audire velle, sed clientelam et sanctæ synodi auctoritatem ferre non posse. In cunctis his epistolis nulla Dulcii mentio; in quem tamen volunt omnem culpam derivatam fuisse a Petro. Quod tamen certum est, in carcerem trusus fuit Dulcius; ubi nimio dolore absumptus est. Interim quum Russorum magnopere referret Cernegorenses adversarios non habere, prius Muzurevskium, dein Stephanum Andreevič Senkovski legatos imperator misit, qui de Ivelicii et Buceticii gestis inquirerent. Quam imprudenter ille, hic autem quam prave egisset, intellexere facile; et jussus fuisset Buceticius in Siberiam migrare, nisi veniam impetrasset Petrus. Quum hæc sedata fuisset tempestas animique monticolarum Senkovskii opera Russis denuo devincti, convertit se iterum archiepiscopus ad corrigenda Montisnigri instituta. Anno itaque 1805 aspero tempore cœpit omnes vicos circuire; quo itinere decennales dolores articulares contraxit, quibus tamen impeditus non fuit, quin extremo eodem anno arma denuo sumpserit. Quum enim Presburgensi pacto Austriaci Catharum, quæ octennium eis paruerat, Gallis cessissent, incolæ novum id jugum aversati, Petri auxilium implorarunt; quod ille non negavit. Atque hac re factum est, ut anno 1806 Russorum, in his plagis adversus Gallos bellantium, partes Petrus secutus sit; qua fidelitate promeruit pretiosissimam mitram a synodo Petropolitana dono missam. Nil omisere Galli ut hanc societatem solverent; quin etiam obtulit legatus Lariston Petro universæ Dalmatiæ patriarchatum; sed cassum plane fuit id molimen, annoque sequenti bis Petrus cum Russis tentavit Herzegovinum seu principatum S. Sabbæ Turcis, Gallorum sociis, eripere et in libertatem vindicare; neque prius cessavit ab hoc opere, quam fœdus Tilsitense finem imposuit irritis suis conatibus. Dum per id pactum Dalmatiæ secure dominarentur Galli, hi jam colloquiis, jam vi monticolas obsequentes sibi facere adnisi sunt; hinc nova certamina instituenda fuere Petro, cui non minus negotium erat cum Turcis, et simul auxilium præstandum Kara Georgio, Serviæ libertatem promoventi. Anno 1813 juvit Petrus Anglos in expellendis Gallis ex provincia Catharensi : quæ ditio mense octobri ejusdem anni Montinigro adjecta est, paulo tamen post, ita volente Alexandro imperatore, Austriacis reddita ; quibuscum Petrus deinceps pacifice vixit. Cætera Alexandrum, Russiæ imperatorem, nunquam benevolum expertus est; neque ante annum 1829, quum Nicolaus successisset, promissam olim a Paulo I annuam pensionem accepit. Interea, quantum potuerat, legibus constrinxerat gentis audaciam; privatis odiis et truculentarum ultionum consuetudini imposuerat modum; qualecunque regimen invexerat, cavens tamen ne bellicosum montanorum animum emolliret, in quo salus reipublicæ, continuis Turcarum insidiis et molitionibus tentata, consisteret; anno 1816, quum fames provinciam enecaret, omnes intenderat vires, ut popularium inopiam sublevaret, atque omni tempore, (quum probe intelligeret arte perficiendum esse quod natura negabat,) ruris disciplinam promoverat: neque has curas ante mortem omisit; et quidem, annos octoginta tres natus, primores ad pacem inter omnes tribus sanciendam in diem 18 octobris anni 1830 acciverat, pridieque vespere cum eis, foco circumpositis, agebat de adhibendis postridie industriis, quum cœpit hora septima male habere. Sentiens itaque vitæ finem instare, ultimo adhortatus est rudes homines ad concordiam inter se servandam, ad acriter suam semper tuendam libertatem, et ad excludendos Montenigro extraneos. Dein ut se in cellam ducerent rogavit: quod dum fieret, ultimum spiritum exhalavit incredibili gentis suæ dolore. Obiit Cetiniæ, quo sedem suam a castro Stonevič transtulerat. Corpus depositum fuit in Citiniensi monasterio; ubi quum id anno 1836 integrum repertum fuisset, satis fuit incertissimum hoc prodigium, ut populus dilectissimum suum præsulem in sanctorum numerum referret. In quam rem consensit Petrus II, illius successor, et statuta fuit annua ejus festivitas sub diem 20 junii, (ni fallor, die 25); sed totum annum conveniunt peregrini ad sepulcrum celeberrimi archiepiscopi, quem in hymno ecclesiastico Montisnigri Stellam vocarunt. Et certe virum in media barbarie magnum fuisse, gentis suæ columen et patrem nemo jure negabit; sed simul id dandum, eum non ab omni ambitione fuisse vacuum, adeoque in id incubuisse ut patriarchatus Ipekiensis jura subvicarii titulo sibi sumeret et in omnes Serbos dominationem aucuparetur. Quare vicinorum fiducia aliquando caruit; verumtamen nunquam peccavit in socios ea perfidia, quam ab iisdem sæpius expertus erat. Defuit præterea ei quod catholicus nunquam fuit, licet ad catholicos propensus fuisse videatur; neque in alia animi affectione videntur hodie esse gentis primores; quin anno 1851 adivit archiepiscopus Petrus II Pium papam IX et benevole cum eo egit, et quum hæc scribimus versatur Romæ principis Danielis vidua. Faxit Deus, ut Nigrimontis incolæ, qui post Cæruliana ausa sæpius cum ecclesia Romana pacem redintegrarunt, ad matris sinum omnino redeant et in eodem perpetuo versentur!

Cfr 1) Andrič, *Geschichte des Montenegro*. 2) Pouqueville, Voyage, tom. I, pag. 38 et seq.; Histoire, tom. I, pag. 19 et seq. 3) Chopin, Bosnie, Serbie, etc., pag. 175 et seq. 4) Vialla de Sommieres. tom. I, pag. 362, et tom. II, pag. 1 et seq. 5) Gardner Wilkinson, tom. II, pag. 10 et seq. 6) Kovalevski, Quatuor menses in Montenigro peracti, petropoli, 1841.

DIES XXVI.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Davidis Thessalonicensis (*Mst. Prol. Kal. Hor. Tern. Novg.* 1, *cum GP. Coisl. Vind. Msq. Dom. Maz. Mg.*). S. Joannis Gothi (*Kal. cum Bas. Chiffl. Mg.*). S. Dionysii, ep. Suzdaliæ (*Kal.*). Festum iconis B. Mariæ Lyddensis seu Romanæ (*Menol.*). Apparitio iconis B. M. V. Tichvinensis (*Men. Kal. Prol.*). S. Radjeni (*Iber.*).

† MM. Joannis et Pauli (*Neap.*). † Sampsonis Xenodochi (*Flor.*). † Rufi, ex 70 disc. (*Med. Chiffl.*). † Timonis, unius ex 70 (*Chiffl. Sirm.*). † Epenæti, ex 70 (*Chiffl. Sirm.*). † MM. Therapontis, Macarii, Marci et Marciæ (*Sirm. Med. Taur.*). † Theodori in Rhesio encænia (*Taur. f*). † Anthionis *Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Dionysius. Eruditissimi Bollandi socii tractant hodie, pag. 246, de Dionysio quodam Bulgariæ archiepiscopo, quem manifesto confundunt cum Dionysio Suzdaliensi. Hujus pleniorem notitiam exhibent Memoriæ inferius ponendæ. — *SS. Joannes et Paulus.* De Joanne et Paulo, martyribus Romanis, deque S. Terentiano et filio ejus fuse tractatur in Actis SS., p. 158 et seq. — *Festum B. M. Romanæ et Tichvinensis.* De Imagine B. Virginis Lyddensis seu Romanæ diceremus in Memoriis Slavicis, nisi fides deesset. Plura sacella et templa B. M. Tichvinensi dicata esse Mosquæ et alibi testatur Kal. Mosquense, p. 275. Consulantur Memoriæ Slavicæ hujus diei. — *S. Timon.* De Timone, uno ex septuaginta duobus discipulis Domini, confer, si lubet, Acta SS., t. X Oct., pag. 671, n. 31. — *S. Sampson.* In alio cod. Florentino S. Sampson refertur die sequenti; idque melius. — *S. Radjen.* In synaxario Iberorum ms., cujus meminit Brosset in *chronico Georgiano*, refertur ad hunc diem S. Radjen. Porro ad ultimum diem Martii contractam dedi notitiam de S. Davide Garedjiensi, eremita in Iberia seu Georgia; addidi et rationem cur in fine Martii fuerit collocatus. Jamvero quum hodiernum Radjenum ab eremita Garedjiensi distinctum esse certum non sit, idcirco plura dicere hic supersedemus. — De æde S. Theodori in Rhesio vide Cangium, CP. Christ. IV, 199.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Dionysius, episcopus Suzdaliensis. Obiit Dionysius Kioviæ anno 1385. Divino servitio ab adolescentia mancipatus, cryptam prope Novgorodiam inferiorem incoluit, et monasterium, Cryptense dictum, ibidem exstruxit et gubernavit. Ob præstantes virtutes ad sedem Suzdaliensem a S. Alexio, metropolita, evectus, multa passus est tum a magno duce Demetrio Tanaico, tum præsertim a Mitjao, qui dignitatem metropolitanam usurpaverat, reclamantibus cæteris episcopis, et maxime Dionysio. Hæresim Strigolnicorum, in finibus Novgorodiæ et Pscoviæ potissimum grassantem, qua verbo, qua scripto oppugnavit eo successu, ut magni ducis benevolentiam captaverit; a quo et Constantinopolim missus est, ut metropolitanam investituram acciperet a patriarcha. Qua obtenta, dum Mosquam repeteret, Kioviæ comprehenditur jussu Vladimiri Olgerdovicii, et custodibus traditus supremum diem ibidem obiit anno 1385, die 26 junii. Hunc igitur Dionysium, natione Græcum, in Kalendaria sua inserunt quidem auctores recentiores; verum nec Menæorum liber, nec Menologium, nec Prologus de eo quidquam habet. Recentiores autem fontes indicantur infra.

Cfr 1) Muraviev, Vitæ SS, ad h. d. 2) Diction. hagiogr., p. 95. 3) Menolog. Verš. ad h. d. 4) Philaret, Hist. Eccl. Russ., II, pag. 87.

Festum B. M. Tichvinensis. Narrant miraculosam hanc imaginem, Constantinopoli, ut fert traditio, oriundam, postquam pluribus in locis ditionis Novgorodensis apparuisset, quin tamen uspiam consisteret, tandem ad fluvium Tichvinam consedisse, et summa populi religione fuisse exceptam, anno 1383, archiepiscopo Alexio Novgorodensem Ecclesiam regente. In cujus apparitionis memoriam singularis hæc festivitas instituta est, templo insuper et monasterio Tichvinensi in loco visionis exædificato. Stupendam Apparitionis historiam fuse narrat Prologus, fusissime autem Menologii editor Mosquensis. Memorat quoque Menologii orientalis Ecclesiæ auctor ad præsentem diem. Minus etiam credibilis est historia imaginis Lyddensis.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano. MEMORIA S. SAMPSONIS XENODOCHI (*Omnes cum Bas. CP. GP. Vind. Msq. Pg. Flor. Sirm. Chiffl. Dom. Maz. Mg.*).

Ex variis. S. Cyrilli, patr. Alexandrini (*Ass. Rum. cum Bas. Maz.*). S. Severi, jejunatoris (*Men. Kal.*).

† Davidis, mon. Thessal. (*Bas.*). † Irenæi (*Neap.*). † Anecti seu Aniceti, mart. Cæsareæ (*Mg. Sirl. Cyth.*). † Joannæ, myrophoræ (*Chiffl.*). † Lucæ, erem. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Sampson. Vita Sampsonis cognomento *Hospitalis*, auctore Metaphraste, exstat in Actis SS, pag. 255; ex qua manifestum fit, quandonam vixerit Simeon dictus Metaphrastes; qua de re adeo disceptatum est inter eruditos. Superstes fuit scilicet non tantum Constantino Porphyrogenito, ut credidit Verhovius noster, sed etiam Joanni Tzemiscæ. Videsis etiam Pagium ad annum 968. — Joanna, unguentifera,

S. Joanna. S. Lucas.

tifera, quam ex cod. Chiffletii ms. exscriptam protuli, uxor erat Chuzæ; de ea plura legere est in Actis SS. ad 24 Maii. — Cum præter nomen Lucæ eremitæ nihil amplius reperit Papebrochius, idque in solo Synaxario Divionensi inscriptum, reliquit eum inter sanctos, ut invenit; certius judicium de sanctitate viri Deo et tempori dimittens. Operæ pretium erit perlegere ea quæ occasione Lucæ eremitæ, de aliis Græcæ Ecclesiæ sanctis sæculi IX et X statuendum dicit idem Papebrochius. — S. Cyrillum, patr. Alexandrinum, quem solemni cultu celebrat universa Græcorum Ecclesia ad 18 Januarii, diserte nominat hodie cod. Assemani glagoliticus, quem ille Hierosolymis Romam attulit. Concinit Hagiologium metricum Habessynorum, et, uti opinior, cod. Rum., quamvis proferat nudum nomen *Curilli episcopi*. — *Nota*. Hodie agitur insuper memoria victoriæ de Suevis, a Petro I reportatæ ad Poltavam, anno 1709.

DIES XXVIII ET XXIX JUNII. S. Cyrillus patr. Alexandrinus.

DIES XXVIII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

INVENTIO RELIQUIARUM SS. CYRI ET JOANNIS (*Omnes cum Bas. CP. GP. Goth. Pg. Flor. Msq. Nan. Sirm. Maz. Dom. Vind. Mg.*).

S. Pauli, medici (*Prol. Kal. cum Sirm. Taur. Med Maz. Chiffl.*). SS. Sergii et Germani Balaamicorum (*Verš. Kal.*).

† Leonis, papæ (*Neap.*). † Hypatii, ep. Gangræ (*Nan.*). † Pappii seu Pappiani, mart. in Sicilia (*Mg.*). † Agathodori et Agathonicæ (*Med. Taur. Chiffl. Maz.*). † Luciani, conf. (*Chiffl.*). † Macedonii et duorum puerorum (*Chiffl.*). † Sergii, mon. (*Sirm. Chiffl.*). † Moysis, eremitæ (*Chiffl. Sirm.*). † Martyrum 70 Scytopoli (*Chiffl.*). † Trium MM. in Galatia (*Chiffl.*). † Josephi, mart. et soc. (*Taur. I, Maz.*).

OBSERVANDA.

SS. Cyrus et Joannes. S. Paulus.

Senkesser Æthiopicum, a Dillmanno vulgatum, sic habet : « Die quarta mensis Hamle (28 Junii) translatio corporum Abukiri et Joannis, qui Jacatit mensis die VI (31 Januarii) passi sunt. » Dillmann, Catal. codd. mss. bibl. Bodleianæ, pars. VII, codd. Æthiop., pag. 63, Oxonii 1848. In Mart. Romano celebratur memoria SS. MM. Alexandriæ, quorum ultimo loco venit S. Rais seu Herais, Ostromirano Synaxario non ignota. — Lucianus et Macedonius fere nominetenus noti sunt. Qui vero post S. Paulum medicum memorantur in iisdem Synaxariis Græcis Agathodorus et Agathonica, videntur Bollandianis fuisse famuli S. Pauli diaconi, alias Papyli, cum S. Carpo episcopo passi, atque in Actis SS. relati ad XIII Aprilis. — S. Leo, de quo agit Neap., est hujus nominis primus, non secundus. De eo plura habes in Actis SS., pag. 374 et seq. et apud Sollerium in Martyr. Usuardino ad hunc diem. — Sergius, fundator monasterii Nicetiatæ in sinu Nicomediensi et militiæ magister, floruit sæculo nono. Cfr Acta SS., p. 384. — Verosimiliter dicunt Bollandiani hodiernum Moysen esse eumdem cujus memoriam celebrarunt ipsi XVIII Februarii, et de quo iterum pluribus egerunt tom. X Oct., pag. 679. Moysem Æthiopem, eremitam quoque, retulerunt iidem hagiographi XVIII Junii. — Josephus videtur passus esse cum SS. Acepsima et Aithala, quos retulimus alibi.

S. Leo. S. Sergius. S. Moyses. S. Josephus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Sergius et Germanus, Balaamici.

Multa de his duobus monachis narrantur aut potius conjiciuntur ab auctoribus indigenis vel prorsus inepta, vel nullo solido argumento nixa. Alii namque apostolicis viris eos convixisse somniantur, alii, inter quos Muraviev toties jam in opere hoc citatus, tempore S. Olgæ floruisse autumant; sunt qui eos ad tempora S. Vladimiri remittere malunt. Jamvero illud tantum pro certo dari potest utriusque originem et adventum omnino ignorari. Probabilissima tamen sententia est eorum, qui Sergium et Germanum sæculo XIV vixisse affirmant, quo nempe Karelia sub dominationem Russiæ venit. Porro Balaamica insula sita est medio in lacu Ladoga; unde monasterium, a Sergio et Germano institutum, Balaamici cognomen retinuit. Cæterum uterque vir tum in Prologo tum in Menæis desideratur. Translationis festum agunt Russi 11 Septembris.

Cfr 1) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 77. 3) Macarius, Hist. Eccl. Russ. I, pag. 153 et seq. 4) Philaretes, Hist. Eccl. Russ., II, 32. 5) Menol. Vers. ad h. d.

DIES XXIX.

Ex Ostromirano. Ex variis.

MEMORIA SS. APP. PETRI ET PAULI (*Ita omnes cum Bas. Neap. CP. GP. etc.*).

S. Petri, thaum. Rostoviensis (*Pp. Kal. Prol.*). Andreæ Bogolubensis (*Hag.*). S. Eustathii Mzkhetensis (*Iber.*).

OBSERVANDA.

SS. Petrus et Paulus apostoli.

Valde notandum est elogium sanctorum apostolorum, auctore S. Joanne Chrysostomo, quod hodie legere est in Prologo. In eo enim S. Petrus disertissime vocatur *omnium apostolorum pastor præcipuus* (*pastyriu* VLADYČNYI *vseh apostol*). Cujus testimonii momentum tantum est, ut sufficeret vel solum ad refellendas omnes cavillationes, quas contra primatum S. Petri objicere solent Russi acatholici. Primatum dico non honoris, quem libentissime dabit Russorum quivis, sed jurisdictionis ac potestatis, quem totis viribus tum apostolorum principi tum ejus successoribus eripere conantur, sed frustra. — De Petro Rostoviensi dicendi locus proprius est ad diem præsentem, licet apud alios referatur die sequenti. In Actis SS. magnifice prædicatur Czar Rostoviensis, cum tamen esset regulus; id neminem gravabit. De Petro Muromensi et uxore ejus Febronia egimus supra, ad diem XXV, sanctæ Febroniæ, virgini et martyri, sacram. — In Kalendario quod ad calcem

S. Petrus Rostoviensis. S. Eustathius Mzkhetensis.

DIES XXX JUNII.

cem Bibliorum in Iberica lingua recens editorum adjectum est, legitur nomen S. Eustathii Mzkhetensis ad 29 Junii; at in Synaxario quodam antiquo, quod citatur in *Chronico* Brosseti, inscriptus est ad 20 Decembris; quo agemus de eo, si interea quædam de eo apud auctores invenire datum fuerit. Est autem Mzkheta Karthelia primaria civitas et caput.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Petrus Rostoviensis.

Alii recensent Petrum ad hanc diem, alii ad præcedentem, sancto Petro, apostolorum principi sacram. Floruit sæculo decimo tertio, dominantibus in Russia Mongolis, fuitque Chani Bercai nepos. Qui cum Rostoviæ episcopum, Cyrillum, de idolorum vanitate, deque christiana doctrina, et de S. Leontio, Rostoviæ apostolo, coram Chano disserentem audivisset, suscipiendæ fidei christianæ desiderium concepit; utque voti compos fieret, Cyrillo Rostoviam redeunti sese socium clam adjunxit. Baptismo cum nomine Petri suscepto, apud episcopum mansit usque ad annum 1266, quo ille obiit; Ignatio vero, Cyrilli successori, ecclesiam cum monasterio exstruxit sub titulo SS. apostolorum Petri et Pauli; a quibus hac de re in visione præmoneri sibi visus fuerat, et pecuniam accepisse fertur ad emendam terram templo erigendo necessariam. Ne autem in Asiam rediret Petrus, uxorem duxit, suadente principe Rostoviensi, a quo tanquam frater diligebatur. Postmodum, uxore filiisque ab ea procreatis orbatus, mundo valedixit, habituque monastico suscepto, in provecta senectute obiit anno circiter 1290. Sepultus est in monasterio a se condito, ubi ad hunc diem quiescit.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Colloquia Orthod., 1859, mens. Mart., pag. 357 et seq. 3) Buslajev, Očerki, t. II, a pag. 155. 4) Dict. hag., pag. 227. 5) Menol. Verš. ad h. d.

Andreas Bogolubensis.

Andreas Vladimiriæ sedit ab anno 1157 ad annum 1174, fuitque filius Georgii Dolgorukii, seu Longimani. Eminuit in Andrea pietas, ac potissimum tener erga B. Virginem affectus; cujus imaginem secum in castris ferre solebat præliaturus. Ejusdem virginis ope et præsidio insignem de Bulgaris Volgensibus reportavit victoriam anno 1164, in cujus rei memoriam festum peculiare in honorem B. M. V. Vladimiriensis institui voluit, et prima die augusti quotannis celebrari. Idem cum Vyšegorodia Rostoviam peteret, miraculosam B. M. V. imaginem secum deferens, a Beata Virgine in loco quodam sistere juberi sibi visus est et ecclesiæ urbisque jacere fundamenta, imagine Vladimiriam delata. In cujus visionis memoriam aliud festum institutum est, in honorem B. M. V. Bogolubensis die 18 junii obeundum, ut vidimus supra. Obiit Andreas anno 1174, die 29 junii, a proceribus et cognatis interfectus. Colitur præterea peculiari officio ad diem 4 Julii.

Cfr 1) Annal., t. I, pag. 140, 156, II, 111-113. 2) Macarius, Hist. Eccl. Russ. III, pag. 224 et seq. 3) Dict. hag., pag. 22. 4) Kulčinius, Specimen, pag. 278.

DIES XXX.

Ex Ostromirano. Ex variis.

MEMORIA SANCTORUM DUODECIM APOSTOLORUM (*Omnes cum Bas. GP. Vind. Goth. etc.*).

B. Petri, thaum. Rostoviensis (*Menol.*). S. Georgii Mtha-Tzmindani (*Iber.*). SS. Euthymii, Georgii et Joannis Iberorum (*Iber.*).

† Pauli, ap. (*Neap.*). † MM. Diomedis, Eulampii Tarsensis, Melitonis, Petri Synapensis et Asclepiadis (*Chiffl.*). † MM. Leonis et Paregorii, Pataræ in Lycia (*Acta SS.*). † Basilides, mart. Alexandriæ (*Acta SS.*).

OBSERVANDA.

Synaxis XII Apostolorum.

Solemnitatem hanc apud Græcos veterem fuisse et statam testatur, præter alia documenta SS. Patrum, SS. Apostolorum templum, omnium quæ in CPoli exstiterunt, post Sophianum, celeberrimum ac pulcherrimum. Exstruxit illud Constantinus Magnus, statuitque, ut in eo imperatores christiani post obitum humarentur: quapropter imperatorium cœmeterium vulgo fuit appellatum, ut fuse demonstravit Cangius, CPolis christianæ lib. IV, p. 105 et seq. Difficile itaque credet quis cl. Morcellio, conjicienti celebritatem hanc apud Latinos dudum institutam, nonnisi recentiori ævo a Græcis fuisse probatam et adscitam, temporibus nimirum Concilii Nicæni II, quum jam Iconomachorum rabies deferbuisset (Kal. Const., t. II, p. 144). In Ostromirano Synaxario et passim diserte exprimitur numerus duodenarius; quin tamen ideo non nominetur S. Paulus; cujus apostoli nomen seorsim expressum legitur in Kalendario Neapolitano marmoreo. Addatur, officii, quod in honorem SS. duodecim apostolorum recitari solet a Græcis, auctorem esse Theophanem, metropolitam Nicææ, qui floruit sæculo nono. — Georgium Mtha-Tzmindanum hoc die consignatum reperio in Kalend. Iberorum, quod in Chronico Iberico cl. Brossetus in lucem dedit anno 1830. A sancto Ibero sibi cognomine, qui cum duobus aliis, Euthymio et Joanne prodire solet, probe distinguendum esse suadet cognomen Mtha-Tzmindani. Posterior nempe degit in Monte Atho, ibique cum SS. Joanne et Euthymio monasterii, quod in eorum memoriam hactenus Ibericum nuncupatur, auctor fuit. De unoquoque accipe pauca. Joannes, e civitate Tao seu Taos Car oriundus, Davidis Curopalatæ, Iberiæ regis, erat consiliarius. At mox, despecta mundi gloria, (erat enim illustri genere prognatus,) monachum induit in monasterio Colpa; unde in montem Olympum S. Joannicii Magni nomine clarum transiit, ac tandem Montem Atho petiit, Athanasii Athonici famâ illectus; cujus non consuetudine tantum, sed etiam familiaritate usus est. Quadam die, dum Constantinopoli monasterii causam agebat apud imperatorem, proprium filium, Euthymium, ibi cum avunculo versantem, casu offendit. Urbem nempe adierat Euthymius ut studia litterarum perficeret; quippe qui tenera adhuc esset ætate. Quibus absolutis, mundo valedixit et ipse, atque parenti suo in monasterio Athanasiano socium sese adjunxit. Interea Joannes, solitudinis amore, lauram

S. Georgius Mtha-Tzmindanus.

SS. Joannes, Euthymius et Georgius.

ram reliquit et in locum, ubi exstabat ædicula, e monacho qui eam excitaverat, Clementina dicta, cum filio secessit, ibique brevi socios nactus est adeo frequentes, ut amplioris ecclesiæ et monasterii fundamenta jacere coactus fuerit. Qua in re adjutorem habuit Tornicium Iberum, qui, e duce exercitus monachus, tropæis bellicis non minus quam sanguinis nobilitate erat illustris; quin etiam, dum in Monte Atho morabatur, ab imperatrice Theophania, suadente Iberiæ rege, iterum militum dux constitutus fuit adversus Persas, imperium bello invadentes; quibus devictis enseque deposito, in Montem Atho rediit, atque monasterium, quod in Iberorum usum eduxerat Joannes, splendide ornavit, ibique reliquum vitæ suæ mansit. Non diu superstes fuit benefactori suo Joannes; at antequam commune naturæ debitum solveret, Euthymio monasterii regimen commisit ea lege, ut ipsi demortuo succederet in hegumenatu Georgius, utriusque cognatus; qui tunc temporis jam in monasterio morabatur. Obiit autem Joannes 14 junii, coliturque a monachis Athonicis, ut dictum est, 13 Maii una cum Euthymio. Rexit hic monasterium, a patre sibi concreditum, annos quindecim; nec illi soli, sed et cæteris omnibus quotquot in Monte exstabant, præfuisse dicitur. Quamvis autem hegumeni curis varie distineretur, tamen multos libros in usum gentis suæ conscripsit, præsertim pios; selecta scilicet patrum opera, vitasque sanctorum et, quod caput est, scripturas sacras, e Græca lingua in Ibericam non ineleganter transtulit; quapropter unus e celeberrimis undecimi sæculi scriptoribus habetur a suis. In quo labore socios habuit Arsenium, episcopum Nino-Tzmindanum, et Joannem Gerdzelidzen, qui reclusorum vitam prope monasterium agebant. Tandem CPolim negotiorum monasterii causa profectus, cum quadam die per plateas urbis equo insedens procederet, in terram ab eo dejectus graviterque læsus, non multo post animam Deo reddidit anno 1026, die 13 Maii. Corpus ejus, CPoli in Montem Atho avectum, primo in ecclesia monasterii Iberici, S. Joanni Baptistæ sacra, dein in majori ecclesia B. M. in cælos Assumptæ translatum, et in marmoreo sepulchro a Georgio conditum est. De Georgio quoque pauca delibanda sunt. Et primo quidem distinguatur oportet a Georgio seniore, qui Euthymio in regendo monasterio fuit successor, atque huic aliquandiu moderator. Natus erat in Trialetia, a parentibus piis, Jacobo et Maria, anno 1014, imperante Georgio I. Septennis sorori suæ, nomine Theclæ, quæ in monasterio Sam-Tzkhetensi velum assumpserat, traditur educandus; tum anno ætatis decimo, in monasterio B. M. Khakhulensi, a sene quodam Hilarione excultus est, ac tandem CPolim abductus, ubi litterarum Græcarum et philosophiæ studio annos duodecim impendit. In patriam redux, monasterio Khakhulensi nomen dedit, ibique tonsuram ab Hilarione accepit, annos natus viginti quinque; mox, relicto cœtu, in Palæstinam clam profectus est, sedemque fixit non procul a monasterio S. Romani, socius factus cujusdam senis Georgii, natione Iberi; a cujus nutu pependit annos tres. Tum Jerosolymam adire, et loca sancta adorare; quin et in montem sanctum pergere permissus est, quo Euthymii fama trahebatur. At sanctum virum in vivis non reperit; mansit tamen in monasterio Iberorum, fratribus virtutum exempla præbens tanta, ut ecclesiæ ab eis brevi præfectus sit et ad sacerdotium promotus. Euthymii exemplo, plurima volumina iberice conscripsit; synaxarium nempe, aliosque libros liturgicos, Menæorum partem, commentarios in Genesim, et epistolas universas in linguam Ibericam convertit; præterea multa de monasterii fundatoribus et originibus scripto mandavit. Joannis et Euthymii corpora in novam ecclesiam Assumptionis transferenda curavit; ipsam vero ecclesiam plumbeo tecto munivit. Narratur insuper Slavos in Livadia degentes, homines admodum rudes, ab idolorum cultu ad fidem Christi traduxisse, præcipuo idolo confracto et contrito. Cum autem itinerum frequentia curarumque multitudine ab incepto scribendi libros proposito impediretur, relicto Monte Atho, in Armeniam minorem trajecit, et, sede in Monte Nigro fixa, in vertendis libris, aut potius in recognoscendis lucubrationibus Euthymii totus fuit, eas expoliens, exornans, dictionem, constructionemque verborum accuratissime castigans. Unde factum est, ut, Georgii scriptis per monasteria propagatis, fama quoque manaret ad Iberiam usque, auctoris præsentiam expetentibus non solum Ecclesiæ Ibericæ præsulibus, sed etiam rege Bagrato III. Perrexit itaque in patriam Georgius, ubi magno honore ab omnibus, potissimum vero a rege et Maria, matre ejus, exceptus est, omnibusque carus effectus, tum ob consiliorum prudentiam doctrinæque præstantiam, tum maxime propter misericordiam erga orphanos; quos, magno numero congregatos, litteras docebat ipsemet ac singulari cura excolebat. Mansit in Iberio annos quinque, donec a Babyloniæ rege Alp-Arslano, qui Iberiam invasit, fuerit deturbatus. Itaque Montem Atho iterum repetere statuit, comitantibus orphanorum suorum turmis. At Deo secus volente, CPoli levi morbo correptus placide obdormivit anno 1066, die 28 junii, atque in Montem avectus in ecclesia Præcursoris sepultus est, unde anno proxime sequente in majorem ecclesiam Assumptionis translatus ac in marmoreo sepulcro positus una cum fratre suo Joanne et Tornicio. Facta quidem fuit hæc solemnis translatio die 24 maii; verum neque hoc die colitur, neque 28, quo obiit, sed 30 Junii, qui apostolorum collegio sacer est; apostolus Iberiæ propter eximia scripta nuncupatus et ipse. Atque hæc de fundatoribus monasterii Iberorum sufficient. Plura qui volet reperiet tum in eorum Vita a patriarcha Iberiæ Bessarione conscripta, quam suo idiomate tradidit Muraviev ad hunc diem; tum in Paterico Montis Atho, ad 13 Maii; tum denique in Vita mss. monasterii Iberici; quæ tamen in pluribus locis a se invicem dissident et accurate aliquando examinanda erunt. — De Petro Rostoviensi actum pridie. — Diomedes et socii ejus martyres sunt Græci, non uno aut loco, aut tempore passi; de quorum agone : cfr Act. SS., p. 574.

Dies XXX Junii. — *S. Petrus.* — *SS. Diomedes et soc.*

MENSIS JULIUS.

MENSIS JULIUS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano.

MEMORIA SS. ANARGYRORUM COSMÆ ET DAMIANI, MART. (*Ita omnes cum Bas. CP. GP. Pg. Vind. Goth. Sirm. Dom. Maz. Sirl.*).

Ex variis.

S. Petri, olim patricii (*Men. Hor. Prol. Kal. cum Bas. Med. Taur. II, Chiffl. Sirm. Maz.*). S. Potiti, pueri (*Men. Kal.*).

† Simonis et Judæ, app. (*Neap.*). † Basilii, abb. mon. ad profundum rivum (*Mg.*). † Leonis, erem. (*Chiffl. Sirm.*). † Martyrum bis mille (*Chiffl. Maz.*). † Mauricii, mr. (*Sirm. Chiffl.*). † Viginti quinque MM. Nicomediæ (*Clar. Div.*). † Simeonis Sali (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

SS. Cosmas et Damianus.

Soli Mst. et Rum. agunt de passione SS. Cosmæ et Damiani. In Horol. Prol. et aliis additur : *qui Romæ passi sunt*; *Romani* vocantur in Ternobiensi, uti in Vindobonensi, τῶν ἀπὸ Ῥώμης. In CP. et Naniano fit nuda commemoratio *SS. Anargyrorum*, τῶν ἀναργύρων. At alibi consignatur *dedicatio ecclesiæ SS. Cosmæ et Damiani*, nimirum Cephalœdi; quod vero est similius et videtur indicari in Synaxario Ostromirano: in quo, non secus ac in CP., signatur sola *memoria*, non *passio*. Diximus autem alicubi non fuisse horum nominum martyres alios præter Arabes. — Testatur Baronius, agi de Simeone hoc die in Menologio Græcorum, puta Sirletiano, quod solum, latine ex Menæis redditum, præ manibus habebat. Jamvero Menologia et Menæa, sive Græca sive Slavica omnia, quotquot inspicere mihi datum fuit, agunt de S. Simeone Salo die XXI Julii. Errorem suum in Fastos Latinos invexit clariss. Baronius, et ita orta esse videtur diversitas dierum, quibus memoria hujus sancti celebratur apud Latinos et Græcos. Fieri tamen potuit, ut in codice aliquo ms. revera notatus fuerit dies 1 (α) pro vigesimo primo (κα), oscitantia amanuensis. Videsis quæ hac de re adnotaverunt Bollandiani ad diem primam Julii, pag. 130. — S. Petri, patricii, Vitam ex Menæis mss. Mediolanensibus desumptam legere poterit qui volet in Act. SS., pag. 290 et seq. In Taur. II memoratur die 3 hujus.

S. Simeon Salus.

S. Petri patricii.

DIES II.

Ex Ostromirano.

DEPOSITIO TUNICÆ SS. DEIPARÆ IN BLACHERNIS. (*Omnes cum Bas. CP. GP. Vind. Mg. etc.*).

Ex variis.

S. Juvenalii, patr. Jerosolym. (*Men. Kal. Prol. et Hor. cum Bas. Maz. Dom. Med. Chiffl. Mg.*). Festum iconis B. M. V. Achtyrensis (*Kalend.*). Obitus Photii, metr. Kioviensis (*Kalend.*).

† Hyacinthi, mr. in Phrygia (*Bas.*). † Processi et Martiniani † Quinti, mart. (*Med. Taur. Sirm. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

Depositio Tunicæ B. M. V.

In Kalendario CPolitano Morcellii agitur de translatione monumenti (græce σορὸς) Blachernarum. De vestibus SS. Deiparæ in hac celeberrima æde asservatis fuse agit Cangius in Notis ad Alexiadem, pag. 329, edit. regiæ. Secunda depositio sacræ vestis commemoratur die ultima Augusti. Exstat Mosquæ ecclesia, in ipsomet palatio exstructa tempore Basilii cognomento Cæci, et anno 1526 consecrata. Est ibidem, teste Kalend. pag. 279, et alia Ecclesia B. M. Akhtyrensi sacra, in qua hodie peculiari solemnitate recolitur apparitio imaginis Akhtyrensis dictæ. Apparitionis tempus figunt auctores ad annum 1739. Cfr Menologium Veršinskianum ad hanc diem et opus inscriptum : Gloria B. M. V., part. III, sect. III, p. 90 et seq. — De S. Juvenalio, patriarcha, plura disserere vetat erudita tractatio, quæ inserta est in Actis SS., Jul. tom. VII, pag. 855—863. — Quemadmodum tempore SS. Cyrilli et Methodii inconsutilem Christi Domini vestem sacram, Ecclesiæ, inquam, unitatem scindere attentavit Photius, patriarcha, ita ineunte sæculo XV unioni infestissimum sese probavit Photius, metr. Kioviensis, non semel jam commemoratus. Cujus obitum recolunt Russi hodie, corporis vero translationem 27 Maii; iterum redibit 5 Octobris.

Festum B. V. Akhtyrensis.

S. Juvenalius.

Photius metr. Kioviensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Photius, metropolita Kioviensis.

Quæ de Jona, metropolita, superius adnotavimus, eadem in Photium hunc omnino quadrant. Nempe quemadmodum ille, ita et iste Ecclesiam Kioviensem turbavit potius, quam rexit. Præfit autem per annos unum et viginti, scilicet ab anno 1410, quo in metropolitam a Matthæo, patriarcha, creatus fuerat, ad annum 1431, quo obiit, die 1 aut 2 julii. Erat autem Photius Græcia oriundus, et in Palestina apud Acacium, episcopum, educatus; ubi et monachum induit anno 1410, dum adhuc juvenili ætate floreret. Photii gesta breviter perstringit Kulčinius, Speciminis sui pag. 120, cujus verba huc referre minime gravabor : *Photius*, ait, *ad Kioviensem promotus sedem, cœpit Russiam schismate græcanico inficere, thesauros S. Sophiæ expilare, census ecclesiæ metropolitanæ emungere ac dilapidare, jamque cum omnia fere sacra cimelia, et præcipue mappam, scutellas et sandalia B. Virginis auro gemmisque pretiosis affabre exornata in Græciam exportasset, episcopi Rutheni tam gravibus occurrentes damnis, celebrata synodo Novgorodensi in Lithuania, Alexandro Vitoldo, magno Lituanorum*

rum duce, Photium multorum et magnorum criminum reum, sede metropolitana removerunt. Acta hæc sunt anno 1415, *die* 15 *decembris.*

Cfr 1) Prolog. ad 27 Maii. 2) Colloq. orthod., 1860, Septemb. 3) Prospectus, n° 95. 4) Philaret., Hist. Eccl., III, 1-8, 12, 97, 155 et passim. 5) Macarius, in opere periodico Učenyia Zapiski, t. VII, pag. 47 et seq.

DIES III.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S.Hyacinthi, cubicularii et mart. (*Mst. Tern. Par. Rum. Ng.* 1, *Chil. Men. Prol. Hor. Kal. Leop. etc., cum Bas. GP. Goth. Vind. Pg. Msq. Maz. Dom. Chiffl. Mg.*). SS. MM. Marci et Mocii (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Taur. Maz. Chiffl. Sirl.*). S. Aniceti, mart. (*Par.*). S. Anatolii, patr. CPlitani (*Men. Prol. Pp. Kal. Hor. Dom Sirm. Maz.*). SS. MM. Theodoti et Theodotiæ, Diomedis, Eulampii, Asclepidioti et Golinduchæ (*Kal. et Prol. cum Bas. Chiffl. Maz. Mg.*). S. Alexandri, heg. et fundatoris Acœmetarum (*Men. Kal.*). Translatio corporis Philippi, metr. Kioviæ (*Kal. Prol.*). Obitus Basilii et Constantini, principum Jaroslaviæ (*Kalend.*).

† Thomæ, mart. (*Neap.*). † Petri, patricii (*Taur. I*).

OBSERVANDA.

S. Hyacinthus. Plures sunt sancti martyres Hyacinthi nomine distincti; quos nominis fama præit hodiernus, Cæsareæ in Cappadocia martyrium passus. — *SS. Theodotus et Theodotia.* S. Theodotus et Theodotia in Prologo iterum referuntur die sequenti cum brevi encomio. In Kal. omnino omissi sunt, uti Diomedes et alii in Basiliano Menologio. — *SS. Marcus et Mocius.* Marcum et Mocium ad hunc diem proferunt libri Græcorum Slavorumque liturgici fere omnes, probeque discriminant a SS. Marco et Marcelliano, qui coluntur 18 Junii et iterum 28 Decembris; verum hosce ultimos eosdem omnino esse ac hodiernos, conjectura est cl. Mazochii, cui equidem subscribere non repugnabo. Sane hodiernum synaxarium SS. Marci et Mocii, prout in Prologo legitur, per omnia convenit cum encomio SS. Marci et Marcelliani latino, ut utrumque conferenti persuasum erit. Aliunde variis modis effertur nomen Mocii : scribitur namque in Kalendariis Mochius, Mucius, Mucianus. — *S. Anatolius, patr. CP.* Apprime distinguendus est S. Anatolius, CPolitanus, ab Anatolio, episcopo Laodiceæ, quem hoc eodem die referunt fasti quidam ex Eusebii Chronico. Ab accusationibus, quæ adversus sanctum patriarcham congeri solent, liberant eum Bollandiani in peculiari inquisitione; quam hac de re instituerunt, pag. 652 et seq., addita ejusdem Vita, auctore anonymo, pag. 659. Cfr etiam Acta SS., Febr. t. I, pag. 357, lit. F. — *Philippus, metr. Kioviensis.* Translatio corporis Philippi, metropolitæ, e monasterio Solovecensi Mosquam facta est anno 1652. — *S. Thomas, apostolus.* S. Thomam, apostolum, referunt quædam Kalendaria Coptica et Martyrologia Latina, testibus Bollandianis. An autem sit idem ac S. Thomas, martyr, marmori Neap. insculptus, non constat.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Basilius et Constantinus, Jaroslaviæ duces.

Obiit Basilius, Vsevolodii ducis Jaroslaviensis filius, anno salutis 1249 Vladimiriæ, unde corpus Jaroslaviam translatum et simul cum reliquiis B. Constantini, Muromensis, de quo vide ad 21 maii, conditum est in sacello ecclesiæ cathedralis utriusque nomini dicato.

Cfr Dict. hag., pag. 54 et Menol. ad h. d.

Joannes Salus, Mosquensis

Floruit Joannes sæculo decimo sexto, non ignobili genere Vologdæ ortus. Ab adolescentia orationis et abstinentiæ exercitiis summa diligentia vacavit, catenis ferreis et ciliciis corpus suum edomans. Mosquæ, ubi degebat, per plateas publicas incedere solitus est crinibus dijectis, vesteque tenuissima indutus, imo pene nudus, etiam frigore sæviente, digitisque plures annulos æneos gestans, globulosque ligneos volvens manu. Boriso Godunovio, thronum eo tempore usurpanti, facinora in faciem summa libertate exprobravit, variasque calamitates genti suæ imminentes publice prænuntiavit. Tandem anno 1589 Mosquæ obiit et in ecclesia Patrocinii B. M. V. sepultus fuit.

Cfr Dict. hag.. pag. 134.

DIES IV.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

S. Andreæ, archiep. Cretensis (*Mst. Tern. et reliqui cum Bas. GP. Vind. Goth. Pg. Msq. Flor. Nan. Dom. Maz. Mg.*). S. Theodori, ep. Cyreneorum et mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Nan. Med. Taur. Chiffl. Maz.*). S. Marthæ, matris S. Simeonis in monte Mirabili (*Men. Og. et Pp. Kal. Hor. Prol.*). S. Simeonis in monte Mirabili (*Pp.*). SS. MM. Theodoti et Theodotiæ (*Prol. Kal. cum Dom.*). Inventio corporis Euthymii Suzdaliæ (*Kal. Prol.*).

† Marthæ, matris S. Simeonis Stylitæ (*Mg. Dom.*). † Theodoti, mart. (*Mg.*). † Marci (*Med. Taur. Maz.*). † Arsæ, Cyprillæ et Luciæ (*Chiffl. Maz.*). † Asclepiæ, thaum. (*Maz. Chiffl. Sirm.*). † Theophili, mr. (*Chiffl. Maz. Sirm.*). † Menigni, mr. (*Chiffl. Maz. Sirm.*). † Procopius, abb. Sazaviæ (*Act. SS.*). † Lampadi Irenopolitani (*Bas.*). † Donati, ep. (*Neap. Nan. Sirm. Dom. Maz. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Andreas. S. Andreas vindicatur a monothelismo in Act. SS., pag. 44. — *S. Simeon.* Simeon in monte Mirabili nuspiam alibi commemoratur hoc die præterquam in codice mss. quem Bollandianis Mosqua submiserat

Dies V. Julii. S. Martha.

miserat olim P. David, S. J. missionarius; in synaxario Callipolitano magnæ auctoritatis, prodit die vi. — Notandum in Menæis Græcis impressis et Med. mss. commemorari non Martham, matrem S. Simeonis Thaumatoristæ, sed matrem S. Simeonis Stylitæ, Mariam. Verum hanc quoque vocari Martham dicemus alibi, ad 1 Septembris. Proinde errasse Menæa Græca verisimile est, præsertim cum Martham, matrem S. Sim. Thaum. referunt crastina die. — Distinctus est a SS. Theodoto et Theodotia Theodotus ille, qui exhibetur hodie in Menæis Græcis impressis, simul cum S. Donato. — Nomine Donati, in marmore Neap. insculpti, intelligendum esse episcopum Euraeæ in Epiro, quem Græci colunt xxx Aprilis, auctor est Sabbatinius; equidem majorem fidem adhibendam existimo cod. Naniano et aliis, diserte exprimentibus Lybiam : Δονάτου Λιβύης. — Addidimus sanctum Procopium, abbatem Sazaviæ, prope Pragam, eo quod putatur a quibusdam ritu slavico sacra celebrasse, imo et Evangelii Remensis, sæpius a nobis citati, esse auctorem, quantum ad priorem codicis partem, quæ Cyrillicis characteribus conscripta est.

S. Theodotus. S. Donatus. S. Procopius.

DIES V.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Lampadi (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Novg.* 1, *Prol. Kal. Hor. Kiov. cum Nan. Vind. Maz. Chiffl. Med. Mg. Marg.*). S. Marthæ, matris S. Simeonis in monte Mirabili (*Rum. Chil. Leop. cum Bas. Nan. Maz. Coisl. Mg.*). S. Astii, hieromart. (*Sišat. cum Sirm.*). S. Agnetis, mart. (*Hor. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg.*). S. Cyrillæ seu Cyprillæ (*Hor. Kal. cum. Bas. Maz. Mg.*). S. Athanasii Athonici et sex discipulorum (*Prol. Menol. Hor. Kal. Ath. cum Sirm. Maz. Chiffl. Sirl. Mg. Marg.*). S. Petri Athonici (*Chil. Men. Ath.*). Inventio corporis Sergii Radonežensis (*Prol. Kal.*). Festum imaginis B. M. Ustugensis (*Kal.*). Procopii Ustugensis, Sali (*Kal.*). Cypriani Novi (*Ath*). SS. Cyrilli et Methodii, Slavicæ gentis apostolorum.

† Archangeli Michaelis (*Neap.*). † Fortunati, apost. (*GP. Flor.*). † Marci (*Dom.*). † MM. Basilii et septuaginta sociorum (*Med. Chiffl. Maz. Mg.*). † Encænia S. Juliani, mart. prope forum (*Med. Taur. Mg. Marg.*). † MM. Luciæ, virg., Rixi et soc. (*Sirm. Chiffl.*). † Phocæ, thaumat. (*Chiffl. Sirm.*). † MM. Stephani, ep., Rhegii et soc. (*Sirm. Chiffl. Crypt.*).

OBSERVANDA.

S. Lampadus. SS. Athanasius et Petrus Athonici.

S. Lampadus, thaumaturgus, qui a juventute pœnitentiæ addictus, ad senectutem usque in spelunca degisse perhibetur, in Menol. Basilii nuncupatur Irenopolitanus, non secus ac in Horol. Počajovensi et Kalend. Kioviensi. *Elampadius*, *Lambadus*, *Lampus* corruptelæ sunt veri nominis. — Celeberrimum ascetarum Montis Atho par, Petrum et Athanasium, referunt hoc die Kalendaria quædam, inter quæ principem locum obtinet Typicon Chilandariensis monasterii, sæculo xiv scriptum. Cætera solum Athanasium produnt eam, ut opinor, ob causam, quod S. Petrus peculiari festivitate celebratur 12 Junii, uti hodie S. Athanasius. Breve hujus encomium, ex Menæis Græcis deprompturn, dederunt latine Bollandiani, longiorem sancti Vitam libenter daturi, si eam præ manibus habuissent. Jam vero valde prolixa est illa, quam Slavonico idiomate vulgavit auctor Menologii Mosquensis, Russicam vero fecit Paterici Athonici translator incertus, ex libro Καλλικαφίνη dicto; nec, ut opinor, diversa a volumine illo *abunde concinnato*, cujus mentio injecta est in encomio Menæorum contractiore, imo et in narratione Menologii Mosquensis. Occasione S. Athanasii Athonici meminit Papebrochius alterius Athanasii *in arbore* dicti, ἐν τῷ δένδρῳ; cujus effigiem se invenisse ait in diptycho CPolitano post alios illustres Græcorum sanctos expressum. Fatetur tamen se nuspiam alibi legisse hujusmodi sancti Vitam aut gesta; equidem ne cognomenti quidem illius vestigium reperi in diptycho; sed nudum nomen Athanasii; quem eumdem esse reor ac sanctum Athanasium, in Paulopetrio dictum, atque propter ea quæ pro cultu imaginum toleraverat confessoris titulo ornatum. — In Horol. Počajovensi et Kalendario Mosquæ excuso conjunctim referuntur SS. Anna et Cyrilla; at S. Agnetem intelligendam esse testantur cætera Kalendaria et Menæa sive Græcorum sive Slavica, in quibus præterea seorsim a S. Cyrilla prodit; quin in Synaxario Sparwenfeldiano occurrit S. Agna; quæ nominis forma inter Agnetem et Annam incedit veluti media. — Cyprianus Novus seu Junior, Montis Atho alumnus, commemoratur in Paterico Athonico, ad hunc diem; quo CPoli capite truncatus est a Turcis, anno 1679. Non apostasiæ expiandæ gratia, ut tot alii ejusdem scholæ alumni, sed nimio perfectionis studio abreptus, in necem irruit potius quam incidit. Junior nuncupatur, quo discernatur a S. Cypriano Carthaginensi.

S Agnes. Cyprianus Novus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

SS. Cyrillus et Methodius.

Quoniam contentis nobis esse non licet vulgari SS. Cyrilli et Methodii encomio, visum est hoc loco edere syllogen eorum gestorum juxta utramque legendam Pannonicam; non quod Italicæ præferenda sit, sed quod Latinis fere ignota est. Particulas, littera majuscula (C) signatas, ex S. Cyrilli, littera (M) ex S. Methodii legenda excerpsimus; ex ambobus unam epitomen componentes. Constantinus itaque et Methodius, Thessalonicenses, floruerunt tempore Michaelis, imperatoris (M). Pater, nomine Leo, vir bonus et copiosus, et drungarii munere fungens, ex uxore Maria septem filios suscepit; quorum natu minimus fuit Constantinus, vulgo philosophus dictus (C). Qui puer anno ætatis septimo in somniis sibi visus est ex pluribus oblatis sibi virginibus delegisse unam, miræ pulchritudinis, nomine Sophiam seu Sapientiam. Non malum omen. In litterario ludo profecit præ omnibus in librorum scientia. (Hinc sequens troparium, quod ex Horologio Počajoviensi latine profero : *Sapientiam in sororem ab incunabilis sollerter elegisti tibi, o divina loquens, cum præclare vidisses eam in forma virginis castæ; hanc igitur amplectens, animam tuam ingeniumque*

niumque veluti aureis monilibus ornasti, factusque es in terris, o beate, tanquam alter Cyrillus, utpote re et nomine sapientissimus.) Quum autem aliquando exiisset juvenis cum falcone suo, venationis gratia; ventique impetus abstulisset avem, tanto animi mœrore correptus est, ut, oblectamento hoc derelicto, impensius studiis incubuerit. Præsertim vero delectabatur ediscendis operibus S. Gregorii Theologi; et cum adhuc juvenis esset, parieti mansionis suæ has S. Gregorii laudes, signo salutis suppositas, exaravit: « o Gregori! carne quidem homo, anima vero angele! etenim licet corpore humano indutus sis, angelus tamen apparuisti; nam labia tua, quemadmodum seraphim, Deum glorificant, totumque terrarum orbem illuminant, rectæ fidei vias edocendo. Quare et me, cum amore et fide ad te recurrentem, suscipe, illumina et erudi (C). » Cum vero fama de sapientia et studiis Constantini ad aures imperatorii œconomi seu logothetæ pervenisset, arcessitur ab eo ut cum imperatoris filio simul litteras disceret. Venit itaque CPolim; ubi magistris traditus est. Trium mensium spatio totam grammaticam emensus, ad alia ediscenda progressus est. Homerum et geometriam, dialecticam et philosophiam apud Leonem et Photium didicit; præterea rhetoricam, arithmeticam, astronomiam et musicam: simul autem in humilitate et modestia se exercuit (C). Ita comparatum, logotheta præposuit eum super domum suam, concessa simul licentia introeundi palatium imperatoris cum fiducia (C). Voluit insuper ei in uxorem dare suam filiastram, adjecta pollicitatione se partem principatus et dignitatem strategi ab imperatore impetraturum. Quæ quum rejecisset juvenis magnanimiter, statuit eum, monachatu et sacerdotio auctum, bibliothecæ patriarchicæ ad S. Sophiæ præponere. Quod et fecit. Non multum tamen temporis commoratus est illic Cyrillus, sed trans Mare Angustum (Uzkoe) clam abiit, et in quodam monasterio sese abdidit, ita ut non nisi post sex menses fuerit detectus. Constantinopolim redux, nunquam adduci potuit, ut primum servitium resumeret; magistri tamen munus accipere et philosophiam cives et alienigenas docere non recusavit (C). Hoc tempore Constantinus, ætate adhuc juvenis, disputationem iniit, imperatoris jussu, cum patriarcha Janne (seu Joanne), propter pravas de sanctis imaginibus doctrinas sede pulso (C). Cum autem annum attigisset vigesimum quartum, missus est simul cum Gregorio Asyncrito ad Saracenos, quibus imperabat Amarus quidam. Missionis occasionem præbuit provocatio, a Saracenis facta, ut certamen cum iis iniretur de religione Christiana. Victor e certamine exiit Constantinus, postquam de veneno ab hostibus sibi porrecto triumphasset illæsus (C). Finita hac missione, ut solitariam vitam iniret solique Deo vacaret, abiit ad fratrem suum Methodium in montem Olympum (C). Methodius enim in montem hunc, ubi sancti patres habitant secesserat, prior monachus factus, postquam plures annos principatum Slavoniæ tenuisset (M). Uterque frater tempus insumebat orationi, vigiliis et jejuniis (C); donec quietem turbavit novum imperatoris mandatum, quo jubebatur Cyrillus ire ad Khozaros, a quibus viri eruditi expetebantur, qui eos primo quidem ab Hebræis, tum etiam a Saracenis defenderent, religionem suam illic certatim obtrudentibus. Iter iniit Constantinus, pervenitque Chersonam; ubi Hebræorum sermonem didicit; et libros, insuper et octo grammatices partes transtulit; unde majorem intelligentiam hausit. Ibidem quoque Samaritanam linguam didicit; reperitque Evangelium et psalterium sermone Russico scripta; quam linguam item didicit. Persuasit etiam archiepiscopo Chersonensi ut S. Clementis reliquias, in mari latentes, exquireret. Qua de re agens biographus, meminit fusioris scripti cujusdam de inventis reliquiis S. Clementis his verbis: « quemadmodum, ait, scribitur in ejusdem Inventione. » Constantino et Methodio Chersonæ morantibus, Khozarorum dux urbem christianam erat invasurus, nisi Constantini precibus ei suaderetur ut cives in pace relinqueret. Chersona ad Khozaros proficiscens, Constantinus obviam venit Ungris; a quibus tamen nil mali passus abire permissus est (C). Tandem, nave ascensa, iter Khozaricum iniit ille idem, Paludem Mæotidem et Caspias portas, in monte Caucaso sitas, invisurus. Quum ad Khozaros venit, disputationes cum sapientibus eorum, Judæis et Saracenis, Mahumedi placita sectantibus, habuit apud ducem Khozarorum. Contra Judæos disputans, indicat alicubi verba Aquilæ, cujus versio S. Scripturæ in singulari veneratione erat apud Judæos. Disputationis seriem contexens, dicit biographus, se « ex multis pauca brevitatis causa posuisse, ne oblivioni res daretur. Si vero, sic pergit, has sanctas orationes desideratis, integras invenietis in libris ab eo scriptis; at ab archiepiscopo Methodio, Constantini Philosophi fratre, nostroque magistro, translatas atque in octo partes divisas. » Finis fructusque harum disputationum fuit iste, ut, data cuivis licentia petendi baptismum, baptizati fuerint viri ducenti circiter; et ut illis qui christianam religionem cum Khozarica, Judaica aut Mahumedica permutarent, capitalis pœna fuerit indicta. Denique in patriam rediit Constantinus, donorum loco viginti captivis Græcis a duce Khozarorum impetratis (C). In reditu, cum siti premeretur, aquam salsam in dulcem precibus ad Deum fusis mutavit. Chersonæ mortem proximam prædixit archiepiscopi gentis Phullensis; quæ gens videtur eadem esse ac civitas Phylla (Φυλλα); de qua mentio fit in Vita S. Joannis Gothi; finem quoque imposuit cultui superstitioso, quem quercui magnæ molis reddebant indigenæ, præcisa arbore. CPolim redux, ad ædes SS. Apostolorum moratus est Constantinus (C). Methodio vero, episcopalem dignitatem recusanti, datum est monasterium Polychron, ubi septuaginta sodales numerabantur (M). Quo tempore Constantinus interpretatus esse dicitur (C) inscriptionem calicis templi S. Sophiæ; quam nemo legere potuerat. Inscriptio ista exarata fuisse dicitur litteris Hebræcis et Samaritanis tribus in partibus. In prima nempe legebatur: « Calix mi, calix mi! prophetiza, donec luceat stella. In potionem sis, domino primogenito nocte vigilanti. » In secunda: « Factus est, ut Dominus gustaret arborem. Bibe et inebria te

lætitia et clama, alleluia! » In tertia tandem : « Ecce dux! et omnis congregatio gloriam ejus cernet. Et David rex in medio eorum. » Sequitur numerus 909. Biographus addit numerum hunc designare spatium temporis ab anno 12 regni Salomonis ad Christum ducem; et ita prophetiam continere de Jesu Christo. Hoc tempore Rostislaus, Moraviæ rex, consilio inito cum primoribus suis et cum Moravis, legatos misit ad imperatorem Michaelem, rogans ut virum aliquem idoneum, adeoque episcopum destinaret, qui gentem Moravam, licet christianam, amplius edoceret veram fidem christianam (C). Misit Michael ambos fratres, utpote Thessalonica oriundos, ac proinde Slavica lingua bene loquentes. Constantinus Philosophus, licet ægrotaret, non recusavit missionem, sed, precibus fusis, illico in fingendas Slavicas litteras incubuit, scripsitque Joannis Evangelium; et ita donis imperatoris et litteris ditatus, iter Moravicum suscepit (C), Methodio comite (M). Magna veneratione exceptus fuit a Rostislao (C). Adversarii Slavicæ linguæ usui obstant. Errores eorum varii. Resistit omnibus Constantinus; et post quadraginta menses (triginta sex tantum secundum (M)), Romam per ditiones Koceli proficiscitur, qui ei quinquaginta discipulos adjungit (C). Iter Romanum. Disputatio Venetiis habita. Romam arcessuntur (C et M). Ordinari voluit suos discipulos S. Methodius (C). Rostislaus et Kocelus, rogantibus sanctis apostolis, nongentos captivos Græcos liberarunt. Excipiuntur Romæ ab Adriano papa; celebrant Missam slavonice, adsistentibus Arsenio et Anastasio bibliothecario. Adsunt item Formosus et Gaudericus, episcopi. Agebatur tum annus 868, non 869. Methodius factus est sacerdos a Romano pontifice; qui anathemate perculit adversarios, *trilingues* (M) dictos, quod latine tantum, græce et hebraice missam celebrare licere affirmarent. S. Cyrillus moritur (C) Romæ, schemate monastico suscepto, anno 869 die 14 februarii, anno ætatis 42 (C). Sepelitur in æde S. Clementis (C). Ultima commendatio fratri facta. S. Methodius a Kocelo expetitur in episcopum, et mittitur in Slavos universos (M). Qua occasione epistolam ad Rostislaum et Kocelum dedit Hadrianus, latine his fere verbis constantem : *Hadrianus, episcopus et servus Dei, Rostislao et Kocelo. Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis! Quemadmodum de vobis spiritualia audivimus, quæ sitiebamus cum desiderio et precibus propter vestram salutem, quoniam excitavit Dominus corda vestra ad quærendum eum, et ostendit vobis, quo non solum fide, verum etiam bonis operibus oporteat Deo inservire; fides enim sine operibus mortua est; et falluntur ii, qui se Deum cognoscere arbitrantur, operibus autem ab eo desciscunt. Non enim apud hunc episcopalem thronum tantummodo rogastis doctorem, sed etiam ab orthodoxo imperatore Michaele; a quo et missus est vobis beatus philosophus Constantinus cum fratre suo, cum nobis occasio deesset. Illi vero, juribus sedis apostolicæ in vestras partes cognitis, contra canones nihil fecerunt, sed ad nos venerunt, sancti Clementis reliquias secum ferentes. Nos quidem triplici gaudio repleti statuimus, re considerata, Methodium filium nostrum in partes vestras mittere, postquam eum cum discipulis ordinavimus, virum perfectum intellectu et orthodoxum, ut vos edoceret, prout rogastis, libros in vestra lingua interpretans secundum omnia Ecclesiæ præcepta plene, cum sancta Missa, id est, cum liturgia et baptismo, sicuti Constantinus Philosophus divina gratia et sancti Clementis invocatione cœpit; item si quis alius potuerit digne et orthodoxe docere, sit sanctio et benedictio a Deo et a nobis et ab omni catholica et apostolica ecclesia, ut facile præcepta divina discatis. Hunc unum servate morem, ut in missa primo legatur Apostolus et Evangelium latine, dein slovenice, ut impleatur verbum Scripturæ :* Laudate Dominum omnes gentes, *et alibi :* Omnes loquebantur variis linguis magnalia Dei, prout Spiritus Sanctus dabat eloqui illis. *Si quis autem ex doctoribus ad vos venientibus aut ex discipulis* (eorum), *aures suas a veritate avertentibus, ausus fuerit secus* (agendo) *vos in errores seducere, literas linguæ vestræ vituperando, sit excommunicatus; sed tantum in judicium tradatur ecclesiæ, donec resipuerit; isti enim sunt lupi, et non oves; quos convenit a fructibus eorum cognoscere et cavere. Vos autem, filii carissimi, audiatis præcepta Dei, nec institutionem ecclesiæ repudietis, ut inveniamini veri adoratores Dei, patris nostri cælestis et omnium sanctorum* (M). Methodius honorifice exceptus in ditione Koceli, mox remittitur Romam ut sacretur episcopus in sedem pannonicam S. Andronici. Et factum est ita (M). (Quæ res nuspiam alibi legitur.) Episcopus Pannoniæ factus, multa ab adversariis toleravit Methodius; imo captivos in Suabiam abducturus est; ubi duos annos et dimidium mansit, donec, S. Pontifice anathema adversariis minitante, liberaretur. Moravi, quoque ad se reversi, presbyteros Germanicos pepulerunt et Methodium a Romano pontifice impetrarunt sibi in episcopum, annuente Sviatopolco (M). Et prospera facta sunt omnia in regno Moraviæ. De prophetiæ dono tria dein documenta referuntur. Novi postea referuntur impetus adversariorum, *Uiopaterica* hæresi (ab υἱοπατηρ) infectorum, sed irriti. De accusationibus, de vetita lingua Slavica a Joanne papa, de mandato comparendi Romæ nihil. Qui locus convenit cum epistola Joannis papæ ad Sviatopolcum scribentis : « *Nos illum in omnibus orthodoxum reperientes...* » et reliqua. Iter Constantinopolitanum, rogatu imperatoris initum, fausto omine perfecit. In Moraviam rediens, libros scripturæ sacræ intra sex menses slovenicos fecit, præter Macchabæos et quæ antea translata erant, psalterium et evangelium; (consonante Nestore, annalista, qui Vitam hanc Methodii præ oculis habuisse videtur). Iter Hungaricum feliciter peregit. Tandem, cælo maturus, pie quievit in Domino, die 6 aprilis anno 885, Gorazdo in sui locum suffecto. Sepultus est in ecclesia cathedrali, (imo in civitate *Canaonis*, ut inepte traditur in Prologo Mosquensi excuso). Jam ad diem 11 maii, quum de SS. Cyrillo et Methodio instituerenus sermonem, lectorem monuimus Legendam eorum Pannonicam, quam hic secuti sumus, a fabulis non omnino puram esse. Multa tamen pejoris naturæ est S. Cyrilli Legenda, quippe quæ partim consarcinata sit

sit ex Vita fabulosa S. Silvestri papæ, ex genuinis S. Methodii, patriarchæ Constantinopolitani, sanctique Gregorii Nazianzeni; ita ut ex variis tum bonis, tum pravis monumentis concinnata esse videatur. Quare non possum non mirari a Schlœzero et nonnullis popularibus meis supra nubes attolli hanc incerti auctoris elucubrationem.

DIES VI.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Sisoi Magni (*Mst. Tern. Par. Rum. Novg. Prol. Chil. Og. Men. Hor. Kal. cum Bas. Pg. Sirm. Maz. Mg. Med. Sirl. Typ.*). SS. martyrum Luciæ, virg. et sociorum Rixi, Luciani, Isidori, Dionis, Diodori, Cutonii, Aronosi, Capici et Saturi (*Prol. Kal. cum Bas. Maz.*). S. Cointi, mart. (*Prol. Kal.*). SS. MM. Isauri, diaconi, Innocentii, Felicis, Ermii, Basilii et Peregrini, et Rufi cum Rufinio (*Prol. Kal. Hor. cum Bas. Chiffl. Maz.*). SS. MM. Marini, Marthæ et filiorum eorum, Audifaxi et Abbacuc; et sociorum Cyrici ac Valentini, presbyteri, Asterii et aliorum (*Men. Kal.*). Inventio reliq. S. Julianiæ, virg. (*Men. Verš.*). S. Abibi, ep. Nekressensis et mart. (*Iber.*).

† Astii, ep. et mart. (*Bas. Nan. Maz. Mg.*). † Miraculum S. Phocæ, mart. (*Bas. Sir. Chiffl.*). † Polycarpi (*Neap.*). † Simeonis, thaumastoritæ (*GP.*). † Philemonis, mart., Archippi, et soc. (*Nan. Sirm. Maz. Chiffl.*). † Thomæ in Monte Maleo (*Nan. Vind. Dom.*). † Cyriacæ seu Dominicæ (*Msq. Goth.*). † Basilii, mart. et sociorum (*Sirl. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

SS. Isaurus et soc. In Horol. commemoratur solus Innocentius, socius S. Isauri; cæterum in indicandis sociis non conveniunt inter se synaxaria. Rufum vero et Rufinum, imo et Apollonium Menæa Mediolanensia referunt ad diem sequentem; in Mazarinæo nominatur S. Philemon. *Pergini* pro *Peregrini* mendum est Prologi. — *S. Philemon.* Philemon refertur una cum S. Archippo, Apollonio, Alexandro, Epimacho et Onesymo, et alicubi ponitur primo loco. — *S. Polycarpus.* Ad S. Polycarpum redibimus die sequenti. — *S. Simeon.* In codice Callipolitano diserte nominatur S. Simeon. Forsan erronee positus est pro S. Martha, matre sua. — *S. Astius.* Astius qui et Asteius vel Aberisto, imo et Aëtius, sacerdos fuisse colligitur ex cod. Naniano, in quo annuntiatur ita primo loco : *S. hieromartyris Aëtii* (Ἀετίου). Fuit episcopus Dyrrachii. — *S. Cyriaca.* Cyriaca non est diversa a S. Dominica, (græce Κυριακή), virgine et martyre Tropææ in Calabria; de qua tractatur hodie in Actis SS. In cod. Vindob. refertur die sequenti. — *S. Abibus.* In antiquo Iberorum Synaxario mss. bibl. regiæ Parisiensis commemoratur S. Abibus, ep. Necressensis et martyr; at ab aliis laudatur mense Novembris, die 13, 15 et 29. Nos agemus die 29, qua colitur ab Iberis nostræ ætatis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Juliana, ducissa et virgo. Floruisse videtur Juliania intra annos 1530 et 1550, ætatis suæ decimo sexto nondum expleto ad aliam vitam assumpta. Fuit autem Georgii, Olšanensis ducis, filia, et magnorum ducum Lithuaniæ sanguine admodum clara, morum autem castitate longe illustrior. Corpus ejus, auro et gemmis ornatissimum, multoque magis integritate decorum, repertum est in templo Kievocryptensi, ineunte sæculo XVIII. Porro illibatam virginitatem servasse sancteque vixisse Julianam testatur; inscriptio ejus tumulo imposita; quo etiam retulerunt corporis conservationem ; licet hæc telluris conditioni verosimilius adscribenda sit. Inventionis historiam scripto tradiderunt monachi Kievocryptenses anno 1705; Demetrius vero Rostoviensis in sua Menæa inseruit ad diem 6 Julii, qua virginis memoria recolitur in laura Kioviensi.

Cfr 1) Menol. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 443. 3) Philaretes, Hist. Eccl. Russ., III, 175. 4) Maximović, Kievlianin, pro anno 1840, pag. 147, 239, 247. 5) Menol. Verš. ad h. d.

DIES VII.

Ex Ostromirano.

S. EUSTATHII, MART. (*Ass. cum CP. Nan. Sirm. Chiffl. Med. Taur.*). S. POLYCARPI, MART. ET SOCIORUM (*Ass. cum CP. Nan. Sirm. Chiffl. Med. Taur.*).

Ex variis.

S. Thomæ in Maleo (*Mst. Rum. Novg. Chil. Og. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Pg. Chiffl. Sirm. Med. Taur. Maz. Mg. Sirl. Typ.*). S. Isauri, mart. et soc. (*Tern. cum Nan. Sirm. Med.*). S. Acacii in Climaco (*Pp. Verš. Hor. Prol. cum Pg.*). SS. MM. Epicteti, presb., et Astionis seu Astei, mon. (*Men. Kal.*). S. Evangeli, mart. (*Ass. Men. cum Nan. Sirm. Chiffl. Med. Taur.*). S. Cyriacæ, mart. (*Prol. Kal. Hor. cum Typ. Vind. Chiffl. Mg. Taur. II*). SS. MM. Peregrini, Luciani, Pompei, Hesychii, Papiæ, Saturnini et Germani (*Prol. Kal. cum Bas. Mg. Med. Maz. Sirl.*). Obitus Euphrosynæ, ducissæ Mosq. (*Kal. Prol.*).

† Eulampii, mart. (*CP.*). † Cyrilli, ep. Alexandrini (*Neap.*). † Sisoi Magni (*GP. Goth. Msq. Nan. Vind. Dom.*). † Luciæ, virg. et mart., et soc. (*Dom.*). † MM. Abdæ et Sabæ (*Taur. I*).

OBSERVANDA.

SS. Eustathius et soc. Eustathius, Polycarpus et soc. martyres vocantur in Nan. et Assemaniano. Magna exstat in Synaxariis confusio circa hos sanctos; nec Pinius, qui de eorum martyrio commentariolum scripsit, vix aliud præter nomina dedit. Sane in cod. Ostromirano S. Eustathius nominatur cum S. Polycarpo, sed seorsim, siquidem inter utrumque intercedit comma. Seorsim quoque ponitur in cod. Naniano, medius

Dies VIII Julii.

medius inter S. Isaurum martyrem et S. Polycarpum ejusque socium S. Evangelum. Similiter et Polycarpus refertur in codd. sive solus, uti in Kalendario Neapolitano, quod, ubi plures socii occurrunt, præcipuum assolet nominare; sive cum aliis, uti in CP., Naniano et Assemaniano. Nimirum S. Eulampius associatur ei in Kalendario CPolitano, et S. Evangelus in Naniano et Assemaniano, (in ultimo corrupte *Evagius* dictus). Quod autem in eodem cod. Assemani Glagolitico in fine addatur : et *sociorum*, id intelligendum est de sociis S. Polycarpi. Propterea separatim egimus nos de S. Eustathio; S. Polycarpo vero adjecimus notam *et sociorum* (puta : Evangeli, Eulampii et aliorum.) Plura habes apud Morcellium ad hunc diem. Notat denique Assemanus, tria illa nomina SS. *Eustathii, Polycarpi et Evagii* (lege Evangeli) *ac sociorum* adscripta esse in codice suo Glagolitico litteris Cyrillicis, manuque, si ei fides adhibeatur, recentiori. Utut est, negari nequit quasdam inscriptiones hujusce codicis, characteribus Cyrillicis exaratas, textui Glagolitico esse coævas.—Fatetur Pinius se nullibi horum MM. memoriam in Fastis Græcis reperire potuisse, sed nec in antiquis martyrologiis Latinis obvii sunt. Cfr Acta SS., pag. 538 et seq. — Acacius, cognomento Climax, slavice vocatur *Lestvičnik*, non autem *Lestvicensis*, ut Pinius posuit, addens vocem istam significare *testificatorem*, id est fortasse *confessorem*.

SS. Epictetus et soc.

S. Acacius.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Euphrosynia, ducissa.

Celeberrimi Demetrii, cognomento Tanaici, uxor fuit Euphrosynia, quæ et Eudoxia. Marito sese ad bellum contra Tartarorum ducem Mamajum parante, eleemosynis elargiendis et ecclesiis diu noctuque frequentandis solito magis indulsit; nec frustra : insignem namque de hoste victoriam retulit Demetrius anno 1380. Quo defuncto, Dei servitio sese totam mancipavit. Corpus itaque suum catenis ferreis et jejuniis assidue domabat; vultu tamen serenissimo incedens, habituque ornatiore. Quam ob rem cum apud filios suos hypocrysis et simulatæ virtutis fuisset accusata, quadam die, advocatis filiis catenas ferreas, quæ sub vestitu latebant, revelavit, ne cui secretum evulgarent vetans. Volebat nempe humilis mulier calumniarum pondere meritorum thesauros cumulare. Abstinentiæ et orandi studio pia quoque opera sociavit; et plura templa ac monasteria condidit, inter quæ splendidior aliis exstitit ecclesia, in memoriam victoriæ Kulicoviensis exstructa anno 1393. Cæco visum subito restituisse legitur, Deo, qui humiles exaltat, Eudoxiæ innocentiam (ut volunt) ita comprobante. Tandem palatio cum cellula commutato, habituque monialium cum nomine Euphrosyniæ suscepto, ad alteram vitam migravit anno 1401, miraculis (si fides sit) in vita et post obitum conspicua.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 102. 3) Philaret., Hist. Eccl. Russ., II, pag. 119. 4) Menol. Verš. ad h. d.

DIES VIII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Memoria S. Procopii, mart. (*Omnes cum Bas. CP. GP. Vind. Pg. Sirm. Mg. etc.*).

Apparitio imaginis B. M. V. Kazanicæ (*Prol. Pp. Kal.*). B. Procopii Sali, Ustiugensis (*Men. Kal. Prol.*). Memoria miraculosæ Iconis B. M. V. Ustiugensis (*Men.*). S. P. N. Theophili, myrobletæ (*Ath.*).

† Pancratii, ep. Taormini in Sicilia (*Neap.*). † MM. Abdæ et Sabæ (*Sirm. Chiffl. Med. Maz.*). † Theodosia, mater S. Procopii, cum duodecim mulieribus, item Nicostrati, Antiochi et soc. (*Sirm. Chiffl. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Procopius.

Duo Procopii celebrantur hoc die; alter quem Latini vulgo *lectorem* vocant, alter qui *ducis* titulum præfert apud Græcos. Acta prioris omnino sincera, posterioris vero fabulositatis suspecta edidit Pinius in Actis SS. ad h. d., pag. 556 et seq. — Quid de S. Theodosia martyre ejusque sociis sit sentiendum, legi potest apud eumdem Pinium in commentario, Actis S. Procopii ducis Græco-Latinis prævio, n. 20. — Commemoratur hodie miraculum, quod precibus suis, coram imagine B. Virginis Mariæ fusis, impetraverat S. Procopius Salus, de quo modo versabitur sermo. Quapropter Procopio quidem Thaumaturgi nomen inditum, imago vero peculiari festivitate exinde coli cœpta est, eo ipse die quo Procopii Ustiugensis festum agit Ecclesia. Qua de re conferantur Menologia in Vita Procopii et Veršinski ad h. d. — In Paterico Montis Atho legitur ad hanc diem *Vita venerabilis et deiferi patris Theophili oleum fundentis*, ex codice ms. monasterii Pantocratoris desumpta; in qua præclara quædam enarrantur de virtutibus Theophili, præsertim vero de orationis et humilitatis studio, qua oblatas sibi dignitates constanter recusavit, quin et rogavit ut mortui corpus foras projiceretur insepultum; ad hæc, teneros nutrivit affectus erga Christum Dominum, quem solum desiderasse perhibetur. Patriam habuit Macedoniæ civitatem, Zychnam, vitamque monasticam in Monte Atho degit, ubi sacerdotali ordini inscriptus fuit, atque supremum obiit diem, anno 1548, octavo Julii. Sepultus est in cella S. Basilii, monasterio Pantocratoris addicta, ubi suave oleum effundere perhibetur.

S. Theodosia, mart.

Imago B. M. Ustiugensis.

Theophilus Athonites.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

B. Mariæ Virginis Kazanicæ festum.

Institutum est hoc festum in honorem imaginis B. M. V., quæ Kazaniæ, tempore Joannis IV, apparuisse traditur. Post incendium scilicet, quod Kazanensis civitatis partem cum acropoli consumpserat anno 1579, dum miles quidam, Daniel nomine, novam domum in loco prioris, quam in cineres redegerat ignis, exstrueret, apparuit filiæ ejus decenni Virgo tribus vicibus, dicens latere in sinu terræ sui imaginem pictam, utque ea de re archiepiscopum et urbis præfectum certiores redderet, mandans, minis etiam mandato adjunctis. Obtemperavit

Dies IX Julii.

Obtemperavit puella, remque totam retulit tum magistratibus, qui eam deridentes dimiserunt, tum archipræsuli Jeremiæ, qui parvi pendit visionem. Porro, die 8 julii fodere cœpit puellæ mater in loco, sibi a filia indicato; at frustra: verum simulac ipsamet puella fodere aggressa est, illico devenit ad iconem B. M. V. coloribus splendidam et veluti recenter pictam. Hanc sane christianorum aliquis terræ commiserat olim, ut eam a Tartarorum Kazaniæ tunc dominantium barbarie liberaret. Archiepiscopus de inventione certior factus, et pristinæ incredulitatis pœnitens, illuc magna cleri populique frequentia venit, inventumque thesaurum in vicina ecclesia S. Nicolai honorifice collocavit. Nec defuerunt miracula, rei veritatem testantia. Dum enim portaretur in templum icon, cæcus quidam visum a tribus annis amissum recuperavit; alter cæcus, ut imaginem in templo recenter positam veneratus est, continuo sanatus est. In cujus rei memoriam in ipso loco inventæ iconis ecclesiam condiderunt sub titulo B. Virginis Kazanensis, nec non et monasterium monialium, quarum omnium prima fuit Matrona (est nomen puellæ), in religione Martha, deinceps abbatissa. Dies vero inventionis, qui est octavus julii, inter festos fuit collocatus, at pro diœcesi Kazanensi tantum; Mosquæ coli cœpit eadem imago ad diem 22 octobris, inde ab anno 1612; donec anno 1649 illius cultus ad universam Russiam fuerit extensus, ut dicetur infra, ad 22 octobris. Jamvero, inter innumeras B. V. icones, quæ Kazanensis titulo gloriantur, illa quæ hodiedum in monasterio Kazaniæ asservatur et colitur, sola vera est et a B. V. olim revelata; cæteræ vero omnes ætate posteriores sunt et ex illa depictæ, non excepta imagine alioquin veneranda, quæ Mosquæ in ecclesia B. M. Kazanensi peculiari cultu gaudet. Est porro imago B. M. V. Kazanica vel ipsa ex prototypo Smolenscensi, quod vulgo Odigitria nuncupatur, desumpta, exhibetque Deiparam cum infantulo; quem capite parumper inclinato tenet recte stantem, et dextera sua benedicentem.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Gloria B. M. V., pag. 3, sect. III, pag. 1-31. 3) Menol. Verš. ad h. d.

Procopius, salus, Ustiugensis.

Inter plures sanctos, quos Ecclesia Russica, singulari illo vivendi genere, quod Salis proprium est, conspicuos, veneratur, tempore omnium primus fuit Procopius Ustiugensis, natione Variagus seu Norwegus, professione mercator. Hic igitur, cum Novgorodiam mercandi causa venisset, ad cælestem negociationem divinitus vocatus, in monasterium Khutynense abiit, ibique, S. Barlaamo duce et magistro, cæteros fratres brevi virtutibus superavit, pluresque mercatores alienigenas ad sese imitandum adduxit. Ut autem arctius sese Deo devinciret, stultus pro Christo fieri secum statuit, adeoque, monasterio relicto, Ustiugum contendit, ad mortem usque ibidem commoraturus. Jamvero interdiu per plateas incedebat hominum irrisiones et convitia, verbera et tunsiones libenter excipiens, noctu vero ad ecclesiarum limina orationes fundens. Victum sibi ex eleemosynis comparabat, quas tamen a divitibus accipere constanter renuit. Exemplo præterea Christi Domini, ubi caput reclinaret, non habuit. Ejus coram B. M. V. precibus fusis, a pluvia lapidea jamjam lapsura liberatam fuisse civitatem tradunt populares, festo in hujus rei memoriam instituto; de quo modo. Solebat quoque Procopius ad ripam Suhonæ, lapidi innixus, Deum pro navigantibus deprecari; qui lapis ipsius sepulcro dein religiose impositus est. Obiit anno 1303, a Mosquensi concilio inter sanctos Russiæ positus anno 1547.

Cfr 1) Prolog. et Menæa ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 231. 3) Philaret., Hist. Eccl. Russ., II, pag. 122. 4) Menol. Verš. ad hunc diem.

DIES IX.

Ostromiranum. Ex variis

VACAT.

S. Pancratii, ep. Tauromeniæ et mart. (*Mst. Tern. et plurimi cum GP. Pg. Vind. Goth. Msq. Flor. Clar. Div. Maz. Mg. Sirl.*). S. Cyrilli, ep. Gortynensis et mart. (*Rum. Men. Kal. cum Bas. Mg.*). Consecratio ecclesiæ S. Deiparæ ad Fontem (*Rum. cum Taur. Sirl.*). SS. MM. et mon. Scetensium 10 millia (*Hor. cum Bas.*). SS. MM. Patermuthii, Coprii et Alexandri militis (*Tern. Men. Kal. Prol. cum Bas. Chiffl. Maz. Mg.*). S. Theodori, ep. Edessæ et aliorum (*Men. Hor. Prol.*). Apparitio imaginis B. M. Koločensis (*Prol. Kal.*).

† Apollonii, mart. (*Bas.*). † Bianoris et Silvani, mart. (*Bas. Chiffl.*). † Rufinæ, mart. et soc. (*Neap.*). † Andreæ et Probi (*Maz. Sirm. Chiffl.*). † Orestis (*Sirm. Taur.*).

OBSERVANDA.

SS. MM. Scetenses.

Decem millia monachorum Scetensium, qui jussu Theophili, archiep. Alexandrini, dira morte perempti fuerunt, propter Isidorum presbyterum, sæculo quarto. Ita Horol. Počajovense et alii die sequenti. In Bas. simpliciter : *Decem millium* (μυρίων) *Patrum, qui in speluncis combusti et suffocati sunt*, propter Isidorum presbyterum. — S. Cyrilli Gortynensis, qui in Menologio Bas. Cretensis nuncupatus est, meminerunt cætera omnia Synaxaria Græca ad diem XIV Junii, unde huc translatus est; Acta tamen ejus dantur a Pinio ad hanc diem, p. 684. In Rum. refertur conjunctim cum S. Pancratio et Festo B. M. ad Fontem. — In cod. Taurinensi II annuntiatur hodie memoria dedicationis S. Deiparæ *ad Fontem* his verbis : *Memoria encæniorum venerandæ domus intemeratæ Dominæ nostræ Deiparæ et semper Virginis Mariæ, quæ est ad Fontem*, τοῦ ὄντος ἐν τῇ Πηγῇ. Ædes hæc, ad Portam auream extra urbem sita, propter sanationes, quas Fontis istius aqua operata esse fertur, celeberrima fuit inter templa Deiparæ, quam ideo Fontem (Πηγὴν), scilicet sanationum, appellarunt Græci vel ipsam. Fuisse ibidem monasterium virorum indicat Anna Comnena apud Cangium, IV, p. 184. Atque hæc dicenda erant propter lectionem cod. Rum. his verbis constantem : *et consecratio SS. Deiparæ Pegasiæ;*

S. Cyrillus Gortynensis.

Dedicatio B. M. ad Fontem.

Dies X Julii.

S. Orestes.

Imago B. M. Koločensis.

gasiæ; quam ultimam vocem corruptelam esse græce vocis Πηγῆς nemo non videt. — *Sciendum est, quod S. Orestes ὁ ἐν τῇ βάτῳ a pluribus commemoratur tum hoc die, tum 9 Novembris.* Ita cod. Taur. II. — Est prope Možaiscum urbem vicus Koločia dictus, in cujus vicinia, media in silva, casu offendit imaginem B. Virginis ruricola, Lucas nomine, anno 1413, die 9 julii. Quæ cum plurimis sanationibus aliisque miraculis Koločiæ inclaruisset, Možaiscum inde, tum Mosquam fuit delata, ac tandem Koločiam remissa, ibique in ecclesia B. M. V. collocata, quam Lucas ex eleemosynis undique collectis exstruxerat, monasterio deinceps adjecto. Inter ea autem miracula refertur ipsius Lucæ conversio, quem ex humili et paupere divitem factum et honorum cupidum, in superbiæ barathrum pertraxerat dæmon. Cfr Lib. Grad., I, p. 566-568. Gloria B. M. V., part. III, sect. 3, p. 84. Menol. Verš. ad h. d.

DIES X.

Ostromiranum.
Ex variis.

VACAT.

SS. Martyrum 45 Nicopoli in Armenia, Leontii, Mauricii, Danielis, Antonii, etc. (*Mst. Tern. Prol. etc. cum Bas. GP. Vind. Goth. Flor. Chifl. Pg. Msq. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). SS. MM. Bianoris et Silvani (*Prol. Kal. cum Maz. Sirm. Mg.*). S. Apollonii, mart., Sardis (*Prol. Kal. cum Mg. Clar. Div. Sirl.*). SS. eremitarum Ægyptiacorum et mart. a Theophilo, patr. Alex., interemptorum (*Men. Kal. Prol. cum Chiffl. Med. Taur. Mg. Maz.*). S. Antonii, Kievo-Cryptensis (*Men. Pat. Ath. Prol. Hor. Leop. Kal.*). Allatio tunicæ D. N. J. Christi ex Perside Mosquam (*Men. Kal. Prol.*). S. Mercurii Smolenscensis. (*Jarosz.*) Festum. B. M. V. Konevensis (*Men.*).

† Joannis evang. memoria (*Div. Maz.*). † MM. Jasonis et Mercurii (*Neap.*). Nicodemi, a Turcis occisi (*Moschop.*).

OBSERVANDA.

SS. MM. Nicopolienses.

S. Joannes, apostolus.

S. Mercurius.

S. Jason.

B. Mariæ V. imago Konevensis.

Qui in titulo consignati sunt primo loco, Leontius, Mauricius, Daniel et Antonius, eos nominatim refert codex Ternobiensis. — In Menæis Chiffletii et Mazarini mss. inscribitur hoc die memoria S. Joannis Evangelistæ in loco *Beati* dicto, de quo consulatur Cangius in CPoli christiana, lib. IV, pag. 113. — Hac die colitur quibusdam in locis Mercurius Smolenscensis; de quo melius agetur infra, ad 24 Novembris.—In marmore Neap. insculptum est : Natale Imsoni et Mmuri. — De sacræ imaginis Konevensis origine et adventu in Russiam mentionem fecimus in Vita B. Arsenii, hegumeni Konevensis, ad diem 12 Junii : nimirum allatam fuisse ab Arsenio, anno 1393 e Monte Atho, ubi per triennium fuerat commoratus, et in monasterio Konevensi, ubi miraculis mox inclaruit, collocatam. Cæterum hæc icon publico cultu honorari cœpit, non nisi duobus sæculis postea, anno scilicet 1576, ob miraculum quoddam, ipsius veneratione patratum. Exhibet imago B. Virginem cum Christo infante, duos pullos columbarum læva tenente. Gloria B. M. V., t. III, sect. 2, p. 70 et seq. Vita Arsenii, ad 12 Junii. Hier. Russ., t. VI, p. 616-628. — Sacram D. N. Jesu Christi tunicam dono accepit patriarcha Philaretes a rege Persarum, anno 1625. Exstant venerandæ vestis partes tres, quorum duæ servantur Petropoli, tertia Mosquæ. Cfr Menol. Verš. ad h. d.

D. N. Jesu Christi tunicæ ex Perside Mosquam translatio.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Antonius, mon. Kievo-cryptensis.

Celeberrimus Antonius, monasticæ vitæ in Russia institutor et monasterii Cryptensis ad Kioviam fundator omnium primus, natus est Lubeci, quod est hodie oppidum ditionis Tchernigoviensis, nomenque Antipi in sacro baptismate sortitus. Timore Dei et vitæ perfectionis mature ductus, in Montem Atho contendit et in monasterio Esphigmeni cucullum cum nomine Antonii assumpsit. Et inde sancti patroni sui exemplo, in solitudine degit; cumque brevi in virtutibus multum profecisse videretur, missus est ab hegumeno in Russiam, monasticam vitam ibidem plantaturus. Lustratis itaque Kioviæ monasteriis electoque colle quodam Berestovo dicto, parvulam speluncam incolere cœpit anno 1051. Orationi et jejuniis incumbens, dies noctesque precibus insumebat : vescebatur autem pane duro semel in die, sæpenumero per integram hebdomadam ab omni cibo abstinens. Inclaruit igitur adeo, ut multi ad eum imitandum confluerent. Inter quos omnium primus Nicon; quem modo secutus est Theodosius, in fundando monasterio Cryptensi Antonii socius. Verum cum solitudinis amantissimus esset Antonius, postquam aliquod tempus cum sociis suis conversatus esset, et Barlaamum in sui locum subrogasset, reliquum vitæ in crypta Berestoviensis collis mansit, orationibus et consiliis nascenti monasterio semper assistens. Tandem miraculorum et prophetiæ dono clarus ad Dominum transiit fere octogenarius, anno 1063, die 10 julii.

Cfr 1) Menol. et Prolog. ex Paterico ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 30. 3) Kubarev, in Collect. Pogodini, t. III et in Prolegom. 4) Kazanski, Histor. monach. in Russ., in Appendice. 5) Macarius, Hist. Eccl. Russ., III, pag. 51 et seq. 6) Philaret., Hist. Eccl. Russ., I, 20, 55, 97, 140, 145.

Basilius, episcopus Rezaniensis.

De hoc antistite, qui sæculo XIII floruit, plura tradunt auctores indigenæ, stupore et admiratione plena : nimirum accusatum fuisse Basilium apud suos, quasi dissolutis moribus vixisset, ac propterea mortis damnatum : pœnæ dilatione obtenta, pernoctasse episcopum coram imagine B. M. V., quæ Muromensis vulgo nuncupatur; die vero sequenti post missæ celebrationem, strato pallio, super aquas incessisse, et sex horarum spatio antiquiorem Rezaniam fluvio adverso pervenisse, stupentibus factique pœnitentibus turbis; a quibus dein summo applausu in sedem suam fuisse restitutum. Verum cum neque in synaxario, neque in Menæis quidquam de Basilio inveniam, narrationem istam indicasse sufficiat, opportuniore loco discutiendam. Obiit Basilius anno 1294, postquam sedisset annos

42,

42; et in ecclesia SS. Borisi et Glebi conditus est. Colitur bis in anno, scilicet dominica Omnium Sanctorum, quæ in Ecclesia Orientali festum Pentecostes proxime excipit, et præterea ad præsentem diem, qua ejus translatio anno 1609 facta commemoratur. Porro translationis hujus solemnitas necnon et mira Basilii super aquas incessio ad vivum repræsentatur in monumento æreo, quod in loco obitus positum est anno 1836.

Dies XI et XII Julii.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 58. 2) Hist. hier. Russ., I, pag. 130. 3) Acta societ. archeol. Petropol., t. VIII, pag. 299 et seq.

DIES XI.

Ex Ostromirano. SYNAXIS S. EUPHEMIÆ, MART. (*Mst. Rum. Tern. Par. Siš. Og. Prol. et fere omnes cum Bas. CP. Neap. Nan. GP. Pg. Flor. Maz. Dom. Mg.*).

Ex variis. S. Marciani, mart. Iconii (*Assem. cum Bas. Clar. Div. Med. Taur. Maz.*). S. Serapionis, mart. (*Par.*). S. Cindei, presb. et mart. (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Chiffl. Med. Taur. Maz.*). S. Olgæ, ducissæ Russiæ (*Men. Pp. Kal. Prol.*). Festum B. M. V. Rževensis (*Kalend.*). [Nicodemi et Nectarii et alius Nicodemi, mon. (*Ath.*).]

† Leonis, erem. (*Chiffl. Maz. Sirm.*). † Martyroclis, mart. (*Chiffl. Maz. Sirm.*). † Golinduchæ, mart. (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Euphemia. Teste Menol. Basiliano, hodie commemoratur miraculum, intercessione hujus S. Megalomartyris a PP. synodus Chalcedonensis obtentum ad confirmandam ac comprobandam fidei catholicæ definitionem (τοῦ ὅρου). Ideo passim post nomen sanctæ Euphemiæ additur: *hoc est, definitiones Patrum*, ut in Horologio, aut epitheton *suffragantis* (τοῦ ὅρου) ut in Kal. CP. et Naniano, et fuse declaratur ab eruditissimo Morcellio. Recte in Mst. et Rum. præfigitur nota memoriæ, non passionis, quæ incidit in 16 Septembris. Quandoque habet cognomen *Callinicæ* seu victricis. — *S. Serapio.* In Par. legitur: *S. Seraphiæ*, male. De SS. Serapione et Marciano agitur iterum die proxime sequenti. — *Festum B. M. Rževensis.* Festum B. M. Rževensis celebratur Mosquæ in ecclesia sub hoc vocabulo sacra (Kal., pag. 283). Inventa est hæc imago miraculosa sub annum 1540; qua de re plura habentur in Menol. ad h. d. et in opusculo, cui titulus Gloria B. M. V., part. III, sect. II, a pag. 76. — *S. Martyrocles.* In Menæo Chiffletii Martyrocles vocatur Tyrocles (Τυροκλῆς), expuncta, ut satis pronum est, prima syllaba. Sagittis ictus agonem dicitur consummasse. — *Nicodemus uterque.* Duos Nicodemos commemorat hoc eodem die Patericon Montis Atho, t. I, pag. 398, et tom. II, pag. 178; quorum alter in finibus Vatopedi degisse et famoso Gregorio Palama magister in spiritualibus exstitisse perhibetur; alter, natione Epirota, negatæ fidei scelus, primum incruento monasticæ vitæ certamine, dein fuso sanguine expiasse narratur, anno 1709 seu 1711. — *Nectarius.* Utrique additur Nectarius, anno 1820, ætatis suæ vigesimo a Turcis interfectus, ut simile crimen morte voluntarie tolerata expiaret. Erat Nectarius oriundus Briulla, vulgo Burla, qui vicus est episcopatus Ephesini. Plura nullus eorum meretur.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Olga, ducissa. Olga, nobillissimi viri Gostomysli filia, in vico Vybutino, prope hodiernam Pscoviam nata, dum annum vigesimum ageret, magno duci Igori in uxorem data est. Quo a Drevlianis interfecto, regnum Kioviense per plures annos nomine Sviatoslai, adhuc infantuli, fortiter et prudenter administravit; mortemque mariti, misso contra Drevlianos exercitu, gravissimis pœnis ulta est. Tandem, postquam annos viginti quatuor regnasset, imperium Sviatoslao filio suo cessit; ipsa vero CPolim profecta, fidem catholicam, quam Kioviæ prælibaverat, solemni pompa cum pluribus e comitatu suo suscepit, assumpto nomine Helenæ. Baptizata autem est anno 958 a patriarcha Polyeucto, et ab imperatore Constantino Porphyrogenito a sacris fontibus suscepta. Qua in solemnitate a patriarcha crucem dono accepit; quam dein in templo S. Sophiæ Kioviensi collocatam fuisse tradunt. Erat autem cruci sequens inscriptio imposita : *Innovata est Russorum terra per sanctum baptisma quod orthodoxa ducissa Olga susceperat.* In patriam redux, plurimos ad christianam religionem exemplo suo traxit, adeoque pronepotes suos, inter quos Vladimirus, christiana mysteria erudivit. Solus Sviatoslaus, filius, in erroribus ethnicis ad mortem usque perseveravit. Plures etiam ecclesias exstruxit Olga, quarum omnium antiquissima S. Nicolao sacra fuit. Tandem magnis virtutibus ornata, multumque pro convertenda patria sua Deum deprecata, ad Dominum suum transivit die 11 julii anno 969, ætatis suæ nonagesimo. Corpus ejus in ecclesiam B. M. V., quæ Decimana vulgo nuncupatur, translatum est, jubente S. Vladimiro.

Cfr. 1) Menæa et Prolog. ad h. d. 2) Specimen, pag. 28, 270. 3) Dict. hag., pag. 118. 4) Annales, I, pag. 38. 5) Macarius, Histor. rel. christ. in Russiam introductæ, pag. 303 et seq.

DIES XII.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Golinduchæ, mart. (*Mst. Novg. Hor. Prol. Kal. Men. cum Bas. Nan. Chiffl. Maz. Sirm. Med.*). SS. MM. Procli et Hilarii, alias Hilarionis (*Tern. Par. I, Rum. Novg. Chil. Og. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. GP. Pg. Nan. Vind. Mg. Sirm. Chiffl. Dom. Maz.*). Synaxis archangeli Gabrielis (*Rum.*). S. Michaelis Malei (*Pp. Men. Kal. Prol. cum Typ.*). SS. MM. Theodori et filii ejus Joannis, Variagorum, Kioviæ (*Men Kal. Prol.*).

† Gaudiosi

Dies XIII Julii.

† Gaudiosi et reliquorum (*Neap.*). † Serapionis, mr. (*Mg.*). † Mamantis, mr. in Sigmate (*Mg. Marg.*). † MM. Andreæ, militis, Fausti, Menæ et soc. (*Mg. Maz. Chiffl.*). † Veronices, hemorrhoissæ (*Chiffl. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Golinducha. S. Gabriel. S. Michael Maleinus.

Dari etiam S. Golinducham testatur Menologium Sirleti. Vide Act. SS. ad XIII Julii, p. 309 et seq. — De S. Gabriele, archangelo, cæteros melius agere die sequenti, comprobat sequens Ephemeridum Græcarum versiculus : *Tertia decima synaxim Gabrielis recolunt terricolæ.* Hodie occurrit in solo Rum. — S. Michael Malæus seu Malæinus, Malinus, Melcinus, satis obscurus in Fastis Græcis esse declaratur a Pinio in brevi admodum quam de hoc sancto adornavit notitia; at in Prologo Slavonico diffusum exstat sancti ascetæ elogium; cui additur præterea breve synaxarium, rem eamdem paucis exhibens, uti et in Menologio. Ad hæc, habetur officium proprium, cujus meminerunt Menæorum Græcorum editores, licet consulto prætermissum fuerit. In Ephemeridibus Græco-Moscis figuratis repræsentatur post SS. martyres Proclum et Hilarium; quod sanctum minime obscurum prodit abunde. Multus quoque de S. Michaele versatur sermo in Vita S. Athanasii Athonitæ, quem aliquandiu habuit discipulum. Utriusque Vita latuit hactenus Latinos. — Jejuna pariter sunt ea quæ in Actis SS. proferuntur de S. Mamante, licet celeber fuerit CPoli ædes ejus in *Sigmate* dicta. Tractus est regiæ urbis in quo sita erat etiam ecclesia SS. Deiparæ, de qua videri potest Cangius, CP. Christianæ lib. IV, p. 93. — Gaudiosus fuit episcopus Bithyniæ in Africa, et fundator monasterii cujusdam in urbe Parthenopea, quam petierat fugiens persecutionem Vandalorum. Cfr Sabbatinii Comment. in Kal. Neapolitanum. — De S. Andrea, martyre, videatur dies sequens. In supplemento ad Menæa Græca Sirmundiano et Chiffletiano nominantur solummodo Andreas et Probus, de quibus jam actum est die IX, et iterum agetur sequenti die. In Menæis Chiffl. mss. habetur tantummodo : Passio Andreæ, militis, et soc., omissis nominibus Fausti et Menæ.

S. Mamas. S. Gaudiosus. SS. Andreas et Soc.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

SS. Theodorus et Joannes, martyres.

Ambo illi Varegi seu Normanni, martyrum in Ecclesia Russica primitiæ, passi sunt circa annum 983; quo tempore Vladimirus ethnicis superstitionibus adhuc addictus erat. Quum scilicet hic princeps, victis Jatvagis, gente barbara, in gratiarum actionem, humanas victimas idolis oblaturus esset, cecidit sors super juvenem, Joannem nomine, religione christianum. Quumque Joannis parens impium hoc ethnicorum sacrificium publice exprobrasset, vanumque esse idolorum cultum audacter asseruisset, ira moti Kiovienses hominis christiani domum evertunt, ipsum vero una cum filio crudeliter necant. Utrumque Ecclesia Russica tanquam martyrem veneratur die 12 Julii, sub nomine Theodori et Joannis; in loco vero, ubi domus illorum exstiterat, celeberrimam ecclesiam B. M. V., vulgo Decimanam dictam, exstruxit ipse Vladimirus, postquam christiana sacra amplexus erat.

Cfr 1) Prolog. et Menolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 129.

Simon Volomensis.

Anno 1641, a vicinis ruricolis interfectus fuit et deinceps dictus miraculis claruisse Simon, fundator monasterii Volomensis, ad Kičengam fluvium. Hunc commemorari hodie quibusdam in locis, testis est Dict. hagiographici concinnator, pag. 250.

Stephanus, Machriščensis.

Kiovia oriundus et S. Sergio coævus, monasterium fundavit Stephanus ad ostium fluvioli Machriščii, illudque inhabitavit ad annum 1406, quo obiit. Coli jussus a synodo Mosquensi anno 1547.

Cfr 1) Prolog. ad hunc diem. 2) Muraviev, Vitæ SS., et Menol. ad h. d. 3) Dict. hag., pag. 256.

DIES XIII.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

S. Acquilæ, apost. et mart. (*Mst. Rum. cum Med. Chiffl.*). S. Serapionis, mart. (*Men. Par. Kal. Prol. cum Bas. Nan. Med. Taur. Sirm. Maz.*). S. Marciani, mart. (*Prol. Kal.*). S. Stephani Sabaitæ (*Chil. Og. Pp. Kal. Hor. Pr. cum Nan. Vind. Chiffl. Maz.*). Synaxis S. Gabrielis, archangeli (*Chil. Ap. Pp. Prol. Kal. Hor. cum GP. Pg. Mg. Typ. Sirl.*). Memoria S. Josephi (*Pp. Hor. Typ. Kiov. Leop. Viln.*). SS. MM. Cyrici et Julittæ (*Kal.*). S. Juliani, ep. Cenomanensis (*Men. Kal.*). S. Myropes, mart. (*Tern. cum Bas. Neap. Med. Taur. Sirm. Maz. Sirl.*).

† Mamantis, mart. in Sigmate (*Sirm. Chiffl. Med.*). † MM. Andreæ, militis, Heraclii, Fausti, Menæ et soc. (*Sirm. Med.*). † Golinduchæ, mr. (*Mg. Max.*). † Saræ, abb. (*Chiffl. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Acquila. Synaxis Gabrielis archangeli.

De S. Acquila agetur cum Ostromirano ad diem sequentem. — Præter solemnem illam S. Gabrielis synaxim, quæ festum Annuntiationis excipit, celebratur hodie secunda festivitas, in quam peculiaris canon conscriptus est a Josepho, hymnographo. Causa autem, cur iterato agatur festum, alia non datur in Menologio Mosquensi, nisi quod excitatis ecclesiis nomine S. Archangeli dicatis, institutæ quoque fuerint dedicationis solemnitates, atque propter tempus quadragesimale in præsentem diem translatæ, quo securius celebrarentur; cujus modi translationis exemplum præbet memoria S. Joannis Chrysostomi, ob festum Exaltatæ Crucis, in quod obitus ejus incidit, ad 13 Novembris translata. Cæterum non uno die Julii consignatur memoria S. Gabrielis; nam 11 refertur in Menæis excusis; 12 in codice Rum.; 26 in Kalendario Arabo-Ægyptiaco et iterum in Mæneis,

denique

SS. Cyricus et Julitta. denique 28 in Coptico. — In Kal. Mosq. anni 1818, ubi agitur de festis quæ Mosquæ in variis ecclesiis solent celebrari, indicatur hodie festum *SS. mart. Cyrici et Julittæ*, et *B. M. V. Omnium afflictorum lætitiæ*. Ad hæc additur, hoc ultimum festum agi in ecclesia academiæ Mosquensis, juxta peculiare quoddam institutum (Kal., pag. 284). De SS. Cyrica et Julitta agit idem Kal. cum cæteris omnibus, die xv Julii. Nec videtur esse mendum typothetæ, cum citatæ synaxi S. Gabrielis archangeli, quæ revera die xiii fieri solet, diserte addatur : *Et SS. MM. Cyrici et Julittæ. Et festum B. M. V. etc.* — *S. Stephanus Sabaita.* S. Stephani Vitam valde prolixe exaratam habes in Actis SS. ad diem præsentem, pag. 524 et seq. In Prologo Mosquensi et in Kalendariis passim dicitur igne damnatus fuisse; et multa alia prædicari quæ S. Serapioni, martyri, congruunt potius quam S. Stephano, qui in pace obiit. Ita Menologium. — *S. Myrope.* Ternobiensis codex solus ex Slavicis est in quo commemoretur hodie S. Myrope, virgo et martyr Chiensis; cæteris eam communiter referentibus ad 21 Decembris, qui fuit consummati martyrii dies. Idcirco in marmore Neap. insculptum est *Natale*, non *Passio*. — *S. Joseph.* In Kalendariis Kioviensibus, Vilnensibus et Leopolitanis refertur hodie memoria S. Josephi, hymnographi; at in Prologo et Menologio inducitur ad 27 diem, simul cum translatione reliquiarum S. Theodori Studitæ, fratris Josephi.

Dies XIV et XV Julii.

DIES XIV.

Ex Ostromirano. S. apostoli Aquilæ (*Tern. Chil. Siš. Prol. Novg. Kal. Hor. Og. Pp. Men. cum GP. Pg. Flor. Vind. Sirm. Maz. Taur. II, Chiffl. Mg. Typ.*). S. Hilarii, mart. (*Sirm. Chiffl. Maz. Taur. II*).

Ex variis. S. Josephi, archiep. Thessalonicensis (*Mst. Rum. Novg. cum Bas. Chiffl. Maz. Mg. Sirm. Sirl. Med.*). S. Fortunati (*Par.*) S. Petri (*Rum. cum Sirm. Chiffl. Maz.*). S. Onesimi, thaum. (*Prol. Pap. Kal. Hor. cum Bas. Sirm. Chiffl. Maz. Med. Mg.*). S. Justi, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg.*). S. Ellii, mon. (*Men. Kal. Prol.*).S. Stephani, Machriščensis (*Prol. Kal.*). Stephani Sabaitæ (*Typ. S. Sabæ*).

† Simeonis, unius ex 70 (*Flor.*). † Theodori (*Neap.*). † Heraclii, mart. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Aquila. In Flor. additur καὶ τι superscripta littera μ, id est *Simeonis*, uti integro nomine legitur in Kalendario Chaldaico seu Syriaco. Alter ille Aquila, quem cum Hilario signant quædam synaxaria, forsan ab apostolo non est distinctus. — *S. Joseph.* In Typico S. Sabæ Joseph Thessalonicensis profertur die præcedenti, et ejus loco ponitur hodie S. Stephanus Sabaita. — *S. Petrus junior.* S. Petrus cognomento Junior, dignitate episcopus Cretæ, prodit in Synaxariis mss. Græcis. — *S. Ellius.* Præter prolixum encomium S. Ellii, monachi, ex Rufino et Palladio magna parte desumptum, Menologii excusi auctor adjicit adnotationem, quæ latine reddita sic sonat : *Sunt*, ait, *et alia miracula S. Ellii, de quibus in Vita S. Eugeniæ, martyris, ad 24 Decembris. Item sanctus Ellius commemoratur insuper 20 Junii, in Vita S. Leucii, confessoris. An vero idem sit ac hodiernus, dubitatur : siquidem, licet conveniant in patria, in tempore et loco quo vixerunt; licet uterque in monasterio ob infantia commemorasse prædicetur et ardentes carbones in veste circumtulisse, attamen discrimen in eo est, quod ille Ecclesiæ Heliopolitanæ præfuisse, hic vero simplex monachus exstitisse perhibeatur.* Atque hactenus auctor Menologii Mosquensis, rem judicio cujusvis prudenter linquens.

DIES XV.

Ex Ostromirano. SS. Cyrici et Julittæ, matris ejus (*Omnes cum Bas. CP. Neap. GP. Pg. Goth. Nan. Sirm. Chiffl. Maz. Mg.*).

Ex variis. S. Abudimi, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Taur. Chiffl. Sirm. Maz. Dom.*). S. Vladimiri, regis Russiæ (*Men. Pp. Leop. plura Kal. Hor. Prol.*).

† MM. Antiochi et Cyriaci (*Bas. Sirl.*). † MM. Pauli, Theæ, Valentinæ et soc. (*Bas. Sirl. Sirm.*). † Methodii Syncelli (*Nan.*). † Josephi, ep. Thessalonicæ (*Mg. Marg. Maz.*). † Lolliani, mart. (*Mg. Maz.*). † Justiniani Junioris, imperatoris (*Chiffl. Sirm. Maz.*). † Onesiphori et Porphyrii (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

SS. Cyricus et Julitta. Insigne SS. Cyrici, pueri triennis, et Julittæ, matris ejus, festum recolunt hoc die Græci et Slavi, accedente Kal. Neap., Latinis vero celebrantibus die 16. Eadem festivitas apud Iberos tanti habetur, ut inde cognomen suum traxerit mensis Julius, vulgo Cyrici, iberice *Civiricobisthouh* dictus, ut auctor est Brosset; qui tamen S. Cyriacum pro Cyrico minus accurate scripsit in suo *Chronico Ibero*, pag. 9; ubi similes quorumdam mensium apud Iberos recensuit denominationes. De eis Acta SS. tractant die xvi Junii. — *S. Abudimus.* Abudimi, qui et Abudemus, gesta illustrantur in Actis SS., pag. 26, ad præsentem diem. — *S. Vladimirus, princeps Russiæ.* S. Vladimiri memoria recolitur non modo in recentioribus Kalendariis, sed etiam in antiquis; nam diserte refertur in Prologo quodam ms. sæculi xiii, bibl. publicæ Petropolitanæ. Cfr Memoriæ. — *S. Antiochus.* S. Antiochus idem est ac qui occurrit crastina die; et in pluribus kalendariis profertur una cum S. Cyriaco; licet incertum manet, utrum hic Cyriacus, distinguendus sit a filio S. Julittæ. — *Justinianus, imperator.* Gesta Justiniani vituperio, non laude, nedum publica aliqua veneratione dignissima esse pronuntiarunt Bollandiani in prætermissis ad hanc diem, pag. 3; attamen prorsus aliud de eo judicium tulit Agatho papa in epistola ad Augustos, quæ relecta fuit in Concilio sexto œcumenico. Luculentissimum hoc Romanis pontificis testimonium refert Morcellius Kalend. CP., t. I, p. 227; qua occasione plura alia profert lectu dignissima. De Justiniano agitur non semel : vide infra ad diem ii Augusti et xiv Novembris.

Dies XVI Julii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Vladimirus, Magnus dux Russiæ.

Licet Vladimirus, filius Sviatoslai et Malušæ, a S. Olga, avia sua, sacris fidei doctrinis fuerit imbutus, idolorum tamen cultum, majorum more, servavit, etiam postquam ex ducatu Novgorodensi ad solium Kioviense fuerat evectus; tandem, divina gratia tangente cor ejus, christianam religionem profiteri secum statuit. Interea, pace in regno suo condita, bellum indixit Græcis; lectoque exercitu, Chersonesum Tauricam oppugnavit. Capta urbe, repente oculis cœpit laborare adeo, ut visum fere amitteret; quem, ut baptisma cum nomine Basilii, anno 988 suscepit, illico recuperavit. Quare celebratis nuptiis cum Anna, Cæsaris sorore, in patriam lætus rediit et exultans. Kioviam redux, universa idola contrivit; zelumque apostolorum æmulatus, in convertenda gente sua ad fidem Christi totus fuit, ἰσαποστολος idcirco a suis cognominatus. Baptisato populo Kioviensi, edixit Vladimirus, ut Christo Domino ejusque sanctis templa ubique erigerentur; et edictum exemplo roboravit. Pluribus enim in locis ipsemet ecclesias excitavit; quarum alteram S. Basilio, patrono suo, dicavit, alteram B. M. V. sacram fecit, decima parte omnium redituum eidem addicta: unde Decimanæ cognomen. Tandem cum multos annos tanto sanctius regnum administrasset, quo ante baptisma susceptum vixerat dissolutius, terrenam coronam cum æterna commutavit anno salutis 1015, die 15 julii, jam Jaroslai I tempore publice coli cœptus. Corpus ejus, quod Novgorodiæ asservatur, millenario imperii Russiaci anniversario nuper recurrente, ex antiqua tumba in novam, e fuso argento conflatam, maxima pompa populique concursu translatum est anno 1862.

Cfr 1) Vita S. Vladimiri, auct. Jacobo, monacho. 2) Antiquitates Russicæ. 3) Menol. et Prolog. ad h. d. 4) Kulčinius, Specimen, pag. 29, 101, 187, 230 et 272. 5) Acta SS., t. II, sept., præfat. 6) Macarius, Hist. christ. in Russ. introd., pag. 333 et seq. 7) Idem, Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 33, 66. 8) Philaret., Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 141.

DIES XVI.

Ex Ostromirano.

Memoria sanctorum patrum DCXXX qui Chalcedone (*Omnes cum Bas. CP. Vind. Goth. Flor. Coisl. Msq. Sirl. Nan.*).

Ex variis.

SS. MM. Onesiphori et Porphyrii (*Rum. Siš. cum Bas. Taur. Med. Sirm. Maz.*). S. Antiochi, mart. (*Tern. Par. I, Prol. Kal. cum Neap. Chiffl. Sirm. Med. Taur. Dom.*). S. Athenogenis, hieromart., et decem discipulorum ejus (*Chil. Ostr. Pp. Siš. Men. Kal. Hor. Prol. cum Bas. GP. Coisl. Msq. Sirm. Maz. Chiffl. Sirm. Mg.*). SS. MM. Pauli, Valentinæ et Chioniæ, alias Theæ, sororum (*Prol. Kal. cum Taur. I, Maz.*). S. Juliæ, virg. et mart. (*Kal.*). [S. Tychonis (*Novg.*)]. Festum imaginis B. M. Tchirensis (*Prol. Kal.*).

† Quindecim millium martyrum in Pisidia (*Chiffl.*). † Plurium mulierum, mart. (*Sirm. Chiffl.*). † Receptio reliquiarum SS. PP. Josephi, Victoris et Nicolai, hegumenorum Casularum (*Taur.*). † Fausti, mart. (*Mg. Cyth. Sirl.*). † Petri Junioris, mart. Cretensis (*Sirm.*). † Abudimi (*Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

Synodus Chalcedonensis.

Variæ sunt lectiones, exhibentes festivitatem Concilii Chalcedonensis. In Ostr., Mst., Asseman. et Bas. agitur de sola hac synodo; in CPolitano Morcellii additur memoria Concilii quinti seu CPolitani secundi, dominica proxime sequenti celebranda; CPolitano cod. accedunt præter Vindobonense et Nanianum, quæ probabiliter CPoli fuerant exarata, etiam Rumiantsovianum, Novgorodiæ scriptum; in quo legitur sequens clausula observatu digna: *Sciatur oportet, quotiescunque dies* XVI *inciderit in feriam quartam, memoriam synodi celebrari dominica præcedenti; si vero incidat in feriam quintam, tunc fieri dominica sequenti, altera vero agi memoriam synodi quintæ*. In Bas. huic ultimæ assignata est dies 25 Julii; at in cod. Mosquensi, quem edidit Matthæi, memoria SS. patrum ἀπαραλλακτῶς celebrari præcipitur dominica sexta post Pascha. Aliud iterum statuitur in Menæis Græcorum excusis, ut videbimus modo, quando agendum erit de S. Athenogene; præterea ibidem commemorantur hodie sex synodi, quo ordine celebratæ sunt; septima vero ad diem dominicam quæ prima est post XI mensis Octobris. Sed recolantur potius quæ occasione hodiernæ festivitatis adnotata habent Morcellius, II, p. 165, Assemanus, VI, p. 481, Bollandiani in prætermissis ad hunc diem, p. 220; et quæ præterea scripsit Papebrochius in Ephemeridibus Græco-Moscis, sex illas picturas explicaturus, quæ totidem synodos, juxta normam in Typico recentiore præscriptam, ibidem repræsentant. Nos solas dabimus inscriptiones Slavonicas, eisdem tabellis superpositas, in quibus interpretandis noluit immorari vir doctissimus; sed prout in protypo reperiebantur, in æs transferri jussit, eo quod interpretationem Belgæ sui minus accuratam esse deprehendisset. Sunt autem sequentes: *Prima sancta œcumenica synodus Nicæna, anno Domini* 325, *patrum* 381, *rege Constantino Magno. Secunda sancta synodus CPolitana, anno Nativitatis Christi* 403 (lege 381), *SS. Patrum centum et quinquaginta.* In parte tabulæ superiore: *Imperator Theodosius. Tertia synodus Ephesina, SS. Patrum centum, anno a Nativitate Christi* 431. Quæ sequuntur vix legi possunt. In tabula: *Imperator Theodosius secundus. Quarta synodus Chalcedonensis, SS. Patrum* 601 (lege 630) *anno a Nativitate Christi* 474. *Imperante Niceta* (lege Marciano). *Quinta synodus CPolitana*, SS. *Patrum* 160, *anno a nativitate Christi* 570. Infra: *Imperator Justinianus. Sexta synodus in regia urbe, SS. Patrum* 170, *anno a Nativitate Christi* 682. Infra: *Imperator Constantinus* (nempe Pogonatus). Kulčinius, qui has inscriptiones *nimis insulsas* esse declaravit, quam ut inde quidquam elici possit, quærit: *cur appareant coronati circa capita radiis non jam Constantinus Magnus, sed et alii cæsares, excepto solo Justiniano?* Responsum suppeditant Fasti Græci, in quibus imperatores prædicti commemorantur suo quisque die, solo Constantino Pogonato, quantum memini, excepto; non igitur ex suo cerebro id finxit pictor moscus, ut conjiciebat Assemanus. In Prologo

logo recurrit synaxarium de miraculo S. Euphemiæ, quod peculiari festivitate recolitur undecimo Julii. Sancti enim patres Chalcedonenses convenerant in templo hujus illustris virginis et martyris, quæ orthodoxam fidei definitionem eis, veluti vivens, præbuisse narratur. — S. Athenogenem referunt hodie primo loco plura Kalendaria et Menæa Slavica recentioris ævi; at antiquiora remittunt ad diem sequentem, quod præsens impeditus fuerit ob memoriam Concilii Chalcedonensis. Id liquet ex sequenti monitu seu rubrica Menæorum, quam non abs re erit, integram huc proferre : *Sciendum est, quod post horum* (nempe S. Athenogenis et sociorum) *memoriam, id est post* 16 *hujus mensis, prima occurrente dominica celebramus officium SS. Patrum* 630 *qui convenerant Chalcedone, Niceæ* 318, *in regia urbe* 150, *Ephesi* 200; *in quinta synodo* 160, *et in sexta tandem* 700. *Quod si contingat hanc diem, scilicet* 16 *hujus mensis, incidere in Dominicam, in ea ipsa celebratur præsens officium;* sanctorum autem officium celebratur in Apodipnis. *Hoc vero officium est opus Philothei, sanctissimi patr. CPolitani. Sciendum quod etiam celebretur in quamcumque inciderit Dominicam post diem* 13 *hujus mensis usque ad* 19 *ejusdem.* Hinc est, quod in Horologio, Romæ græce edito anno 1677 in usum Basilianorum, Patres hujus synodi commemorentur die 13; sanctus Athenogenes vero occurrat tum hoc die, tum sequenti. Unicum martyrem hujus nominis agnoscunt Græci et qui eos passim sequuntur Slavi; notam fabulam de cerva in libris suis regerentes, quos Metaphrastis esse, pro more, venditant. Synaxis sancti agebatur in æde S. Georgii in Cypresseto. In officio diei canon est Josephi hymnographi. Cæterum totam de S. Athenogene materiam exhausit Mazochius, in commentariis suis ad 16 Junii; hoc namque die in marmore Neapolitano insculpta est *passio ejus;* at in Mst. et Rum. signatur ad diem sequentem. — In Menol. et Prologo excuso recolitur S. Paulus, martyr, cum Aleutina (lege Valentina) et Chionia, sororibus, accedente parvo encomio, quod plane convenit cum Taurinensi, nisi quod in hoc S. Chionia appelletur Thea. De ea Sollerius agit 25 Julii; simul ex Hieronymianis Martyrologiis refert ad præsentem diem S. Paulum, martyrem Cæsareæ in Cappadocia, at cum S. Mammete conjunctum; præterea Valentinum et Theonem cum Dioclete, tacita eorum ætate et palæstra, sed addita nominum non ubique uniformiter expressorum varietate, ut corruptum esse in pluribus totum hujus diei in istis codd. textum fateatur ibidem Sollerius. Valentinum et Theonem pro Valentina et Thea scriptum minime dubito; Chioniam vero corruptam esse ex Theone valde suspicor. — Non semel se animadvertisse dicit Mazochius, t. III, p. 650, festa, sicubi aliqua de causa præscripto die celebrari impediebantur, in parem sequentis mensis diem transponi. Quod si hoc viro eruditissimo detur, haud difficile erit explicare, cur in Kalend., quod ego ex Annalibus Novgorodensibus confeci, S. Tychon, ep. Amathuntis (alius enim non datur), ex 16 Junii ad 16 Julii fuerit translatus. Quod res ita fieri potuerit, non nego; mallem tamen hodiernum Tychonem aut amanuensis aut typographi incuriæ tribuere; quapropter uncis inclusum expressi supra. — Hac die memoria recolitur miraculi, quod evenit in Tchirensi ecclesia anno 1420, regnante Basilio Demetride. Visa namque est icon B. M. V. lacrymas fundere, tum in ipsa ecclesia, tum etiam Pscoviæ; quo sumna populi clerique religione propterea fuit delata. Tchirensis vocatur a vico Tchersk, prope Pscoviam sito. Exstat officium proprium, a Pachomio Logotheta conscriptum. Conferantur Prolog. et Menol. Verš. ad hanc diem et Gloria B. M. V., p. III, sect. 2, p. 64.

S. Athenogenes. — *Dies XVII Julii.* — *SS. Paulus et soc.* — *S. Tychon.* — *Festum B. M. Tchirensis.*

DIES XVII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Athenogenis, ep. et mart. (*Mst. Rum. cum Chiffl. Goth. Msq.*). S. Marinæ, megalomartyris (*Mst. Par. Tern. Arc. Chil. Apost. Og. Prol. Men. Kal. Hor. cum Bas. GP. Pg. Flor. Msq. Vind. Sirm. Chiffl. Maz. Mg.*). S. Lazari Galiseni translatio (*Men. Kal. Prol. Hor. cum Pg. Sirm. Chiffl. Maz.*). SS. septenariorum, Cyrilli et Methodii, Gorazdi, Clementis, Nahum, Angelarii et Sabæ (*Moschop.*). Ananiæ, pictoris et mon. (*Hag.*). [Leonidæ Ustnedumensis (*Hag.*).] B. M. Sviatogorensis imaginis festum (*Deb.*).

† Sperati, mart. Carthagin. (*Neap. Chiffl. Maz.*). † Veronicis (*Chiffl. Maz.*). † Quindecim millia martyrum in Pisidia (*Chiffl. Maz.*). † MM. Pauli, Theæ, Valentinæ (*Sirm. Chiffl.*). † Onesiphori et Porphyrii (*Chiffl.*). † Theodotæ, mart. (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

In Mst. inscribitur : *passio sancti hieromartyris Athinogenis;* in Rum. accuratius : *passio sancti antistitis Athinogenis;* quasi præsens dies reapse fuerit anniversaria dies martyrii consummati. Hoc enim utrique codici cum Ostromirano commune est, ut sanctorum sive obitum, sive passionem, sive nudam memoriam constanter indicent, cæteris kalendariis sola nomina referre contentis. Verum quoniam in marmore Neapolitano alia passionis assignatur dies, nempe 16 Junii; quæ præplacet Mazochio, concludendum est, diem quo revera martyrium fecit Athenogenes manere hactenus incertum. — Marina, Latinis Margarita, martyr et virgo Antiochena, apud Græco-Slavos hodie celebratissima, caute distinguatur oportet a virgine, sub virili monachi habitu Marinus dicta. Acta prioris illustrantur a Bollandianis, XX Julii, pag. 24 et seq.; posterioris hodie; at diversa ab actis cod. Laur., pag. 411. — Tertio jam nominatur S. Onesiphorus, cum servo suo Porphyrio ab equis distractus. — S. Theodota rectius nominanda erat Theodosia, ut liquet ex adjunctis; de qua proinde melius dicetur postridie. — In typico S. Sabæ Lazarus signatur iterum VII Novembris, cum titulo thaumaturgi. — Ananias monasterii S. Antonii Romani fuit alumnus, obiitque anno 1521, ut testantur auctores indigenæ. Cætera ignorantur. Interim poterunt legi Hier. Russ., t. III, p. 128; et Dict. hag., p. 22. — Anno 1654, ætatis suæ centesimo quinto, vita functus est Leonidas, de quo plura habentur in dicto Dict. Sanctorum ad hunc diem. — Familiare est Kalendario Neapolitano præcipuum e martyribus, sicubi plures simul pro fide decertarunt, signare solum, omissis sociis. Hujusmodi est S. Speratus, martyr Scillitanus, Carthagine circa annum ducentesimum cum undecim aliis passus, atque olim in Ecclesia Africana celeberrimus. Alterum Speratum cum S. Veronice referunt ex Chiffletio Bollandiani in prætermissis, eumque a Scillitano

S. Athenogenes. — *S. Marina.* — *S. Onesiphorus.* — *S. Theodota.* — *S. Lazarus.* — *S. Ananias, mon. et pictor.* — *Leonidas Ustnedumensis.* — *SS. Speratus et Veronice.*

Dies XVII Julii.

Scillitano martyre distinguunt. Ego vero non modo unum eumdemque esse, sed etiam cum sancta Veronica simul decertasse existimo; nam præterquam quod conveniunt in die martyrii, uterque eodem genere supplicii, nempe gladio animadversus obiisse perhibetur. Quod autem nomen S. Veronicæ in Actis martyrii alioquin sinceris non reperiatur, id parum movet, præsertim cum fateantur ipsimet Bollandiani, nomina horum martyrum in variis Actis ita distorta esse ac diversa, ut vix inter se dignosci et feminæ a viris distingui possint. Et reapse eadem socia in variis apographis nominatur modo Bessia, Bassia, modo Vesta, Vestia, Vestina, modo Vestigia. Atque ex hoc ultimo nomine videntur mihi Græci, siquidem ea Acta suo idiomate conscripta habuerint, efformasse suam *Veronicem*. Quod si hoc mihi conceditur, frustra mirabantur Bollandiani Græcos nusquam in suis Synaxariis aut Menologiis S. Sperati et sociorum meminisse. — Exstat volumen rarissimum, officia propria Ecclesiæ Bulgaræ continens, cujus editio unica prodiit Moschopoli in Macedonia, anno 1741; capita attigit cl. Franciscus Miklosich in Vita S. Clementis, episcopi Bulgarorum, quam græce edidit, Vindobonæ, anno 1847. Apud hunc itaque, pag. 9, leguntur sequentia : Μηνὶ Ἰουλίῳ ιζ' Ἀκολουθία τῶν ἁγίων ἑπταρίθμων (quorum nomina) Κυρίλλος, Μεθόδιος, Σάββας, Ναοὺμ, Γοράσδος, Κλήμης, Ἀγγελάριος, ποιηθεῖσα παρὰ τοῦ ἐν ἱερομονάχοις Γρηγορίου Μοσχοπολίτου. De SS. Cyrillo et Methodio, quorum nomina primo loco expressa sunt, egimus non semel; sunt enim celeberrimi illi Slavorum apostoli. Eorum memoriam Bulgari venerantur non minus quam Moravi; nam et suos apostolos fuisse deprædicant passim, et cultu peculiari distinguunt die decimo septimo Julii, et forsan etiam aliis. De S. Clemente, episcopo Velicensi, agetur seorsim 27 Julii et iterum 22 Novembris; uti 20 Junii de sancto Nahum; præsens denique dies omnibus simul sacer est, potissime tamen SS. Gorazdo, Sabæ et Angelario, qui proprios dies non habent. De S. Angelario et Saba pauca innotescunt. Quum scilicet prior, mortuo S. Methodio magistro, Moravia una cum cæteris Methodii discipulis pulsus esset, hi vero in duas turmas divisi itineri se dedissent, comitem se adjunxit SS. Clementi et Nahum, in Bulgariam profectis; quibuscum primo Belgradensis regionis præfectum, Boritam nomine, tum ipsummet Borisum, Bulgariæ regem, adiit. A quo magnati cuidam Tchaslao commendatus, hospitalitate viri non diu fruitus est. Brevi enim post adventum in Bulgariam animam suam ab angelo exceptam Deo reddidit, anno dieque incerto, communi officio cum cæteris SS. Cyrilli et Methodii discipulis honoratus. Similiter latent nos S. Sabæ gesta, obitusque annus et dies. Illud tantummodo scitur, eum in Bulgariam venisse cum S. Gorazdo, aliaque via quam S. Angelarium. Colitur conjunctim cum aliis patribus *septenariis*, teste Gregorio Moschopolitano in officio superius allato. De S. Gorazdo plura dabo in Memoriis Slavicis, in antecessum tamen lectorem monendum esse censeo, tenuem omnino adhibendam esse fidem iis, quæ Kal. t. III, p. 145 et seq., de S. Gorazdo tradidit aut potius fabulatus est Josephus Assemanus, vir in Orientalibus magnæ sane auctoritatis, at valde tenuis et pene nullius in Slavicis. Multa namque de S. Gorazdo protulit testimonia undequaque petita, ubi non modo rerum gestarum veritas temporumque ratio et chronologia graviter nec semel læsa est, sed sanctus Gorazdus titulo pseudo-episcopi et schismatici fœdatus prodit, perinde ac si pro Græcorum schismate stetisset, qui potius a S. Methodio, Moraviæ archiepiscopo, in successorem, cæteris postpositis, idcirco fuit electus, quod catholicam magistri fidem servasset intemeratam, et inter Slavicas gentes propagaturus foret indubitanter. Sed talibus immorari tædet. Illud tamen notabo, arbitrarie confundi ab eodem Assemano S. Gorazdum cum Georgio quodam pseudo-episcopo, et Theophylactum, primum Bulgariæ archiepiscopum, cum Agathone, episcopo Moravorum, cujus nomen subscriptum legitur in pseudo-synodo Photiana coacta, anno 879, mense Novembri. Equidem *Agathonem* illum, Moravorum *metropolitam*, ut vocatus est a Photio, non alium, si nomen spectes, esse opinor ac S. Gorazdum : ἀγαθὸν enim Græcis fere idem significat ac slavice *Gorazd*. Verum hinc præcise falsitatis convincitur prædicta synodus Photiana; etenim celebrata fuisse dicitur anno 879, mense Novembri, ut constat; atqui tunc in vivis adhuc versabatur S. Methodius, Moraviæ archiepiscopus, qui non nisi morti proximus Gorazdum successorem sui constituit; obiit autem anno 885. In pluribus quoque emendandus foret Lequenius, ut quando S. Gorazdum mutat in Conradum, hominemque genere Moravum Teutonicum præsulem fuisse asserit; sed multo tolerabiliora sunt sphalmata Lequenii, quam figmenta Assemaniana. — Imago B. M. Sviatogorensis seu in Monte Sancto, prope Pscoviam, apparuit anno 1563 et 1569.

SS. Cyrillus, Methodius, Gorazdus, Clemens, Nahum, Angelarius et Sabas.

B. M. Sviatogorensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Gorazdus, episcopus Pannoniæ.

Gorazdus, nobili genere in Moravia ortus, alumnus fuit S. Methodii, Slavorum apostoli, ejusque in archiepiscopatu Moraviæ et Pannoniæ successor. Ad hanc dignitatem, quæ eo tempore sane et amplissima erat, et propter Germanorum invidiam, ac in Slavorum Ecclesiam odium difficillima, ab ipsomet Methodio, jam morti proximo, designatus est anno 885. Non diu tamen recentem Ecclesiam Moraviæ rexit, quoniam Germanorum clerus nequaquam ferre potuit, ut in discipulo reviviisceret magister. Quare, duce Vichingo, Nitriæ Pannonicæ episcopo, sanctique Methodii adversario notissimo, vires omnes intenderunt Germani, ut divinum sancti viri opus dissolverent, ritu Slavico (si fieri posset) sublato. Anno igitur S. Methodii obitum proxime sequenti, qui erat 886, Gorazdum una cum Clemente, Saba, Nahum, Angellario, aliisque Slavis innumeris e Moravia pellunt, simul et Ecclesiam Slavicam, in Moravia et Pannonia adhuc teneram, opprimunt et disperdunt. Abiit Gorazdus in Bulgariam ; ubi a Boriso rege honorifice exceptus, reliquum vitæ in excolenda Bulgarorum vinea strenue laboravit, sancteque obiit, anno incerto. Quamvis autem sancti antistitis gesta nos fere lateant et jejunæ admodum sint de sede quam occupabat notitiæ, eam tamen in vicinia Belgradiæ seu Berati Albanensis quærendum esse suadent monasterium et templum ejus nomini insignitum; ubi sacræ ejus reliquiæ hodiedum asservari dicuntur. Equidem illud vel eo libentius darem, quod non procul inde aliud exstet monasterium, ad lacum Achridensem situm, atque sancto Nahum dicatum; cujus corpus ibidem etiamnum jacet.

Cfr 1) Ἀκολουθίαι τῶν ἁγίων ἑπταρίθμων, etc. 2) Vita S. Clementis, ep. Bulgariæ, ed. Miclosich. 3) Colloq. Russica, 1859, t. II, pag. 126 et seq. 4) Schafarik, Rozkvet. Slav. Liter. v Bulharsku. 5) Asseman. Kalend. t. III, p. 143 et seq.

DIES XVIII.

DIES XVIII.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Æmiliani, mart. (*Mst. Tern. Siš. Chil. Leop. Novg. Prol. Hor. Kal. cum Bas. GP. Pg. Flor. Vind. Clar. Div. Maz. Mg.*). S. Hyacinthi, mart. in Amastride (*Rum. Og. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Med. Taur. Chiffl. Maz.*). S. Theodosiæ, virg. (*Rum. cum Bas. Div. Dom. Maz.*). S. Pambonis Nitrensis (*Kal. Men. cum Chiffl. Maz. Sirm.*). S. Joannis Patientis, mon. Cryptensis (*Pat. Men. Kal.*). [Leontii, mart. (*Novg.*).]

† Marcelli, Dasii, Myronis, mm. (*Neap. Med. Taur. Clar. Div. Maz.*). † Pauli, Theæ, Valentinæ, mm. (*Med*). † Stephani, ep. CP. (*Med. Taur. Sirm. Dom.*).

OBSERVANDA.

S. Pambo. Ex Vitis patrum apprime notus est S. Pambo, abbas Nitrenisis et confessor, de quo multus est sermo in Vita S. Paisii Magni, ejus discipuli, quam a S. Joanne Colobo conscriptam fuisse asseverat Menologus Mosquensis. Ad hæc, ad 16 Nov. habetur in Prologo adhortatio Pambonis ad quemdam discipulum. — *S. Theodosia.* In Dom. codice S. Theodosia audit Theodota; similiter in Menologio Sirleti, ad diem 17; at ex adjunctis facile apparet, illam prorsus eamdem esse ac S. Theodosiam, de qua adeantur Bollandiani, ad XXIX Maii, pag. 87. — *S. Marcellus.* Solus Marcellus refertur hodie in marmore Neapolitano et apud Chiffletium, utpote totius turmæ certator præcipuus. In aliis adduntur SS. Dasius et Myron, alicubi perperam *Imaron* dictus. — *S. Stephanus.* De S. Stephano agunt Bollandiani XVII Maii, pag. 36, occasione alius Stephani, item patriarchæ CPolitani. In Menæis Mediolanensibus bibl. Ambrosianæ diserte significatur hodie celebrari ejus translationem Amasea Constantinopolim. — *S. Joannes Patiens.* De S. Joanne Patiente, monacho Kioviensi, plura dabuntur modo in Memoriis Slavicis. — *S. Leontius.* Die 18 Junii celebravimus memoriam S. Leontii, concinentibus kalendariis pene universis; idem hodie iterum prodit in Annalibus Novgorodiæ, t. IV, pag. 224, quod oscitantiæ amanuensis tribuendum esse apparet ex alto cæterorum codicum silentio. Aliunde errandi ansam facile potuit præbere vocum Junii et Julii similitudo. Similes errores in dictis Annalibus offendi non semel : cujusmodi est error circa S. Tychonem, pridie notatus; uti etiam *Synaxis S. Euphemiæ* relata ad 19 Julii, cum ponendus esset dies 16 ejusdem mensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Joannes Patiens, mon. Cryptensis. Castitatis servatæ studium longum aliquando esse martyrium comprobavit exemplo suo Joannes, angelicæ hujus virtutis cultor eximius. Etenim, cum a carnis concupiscentia vehementius sollicitaretur, inde ab ingressu suo in monasterium Cryptense, austeram vitam, S. Theodosio duce, amplexus, arduum bellum carni indixit, rebelles ejusdem appetitus jejuniis, quæ non semel ad octavam diem protraxit, et vigiliis, siti fameque frangens. Triennio in hisce certaminibus peracto, in cryptam Antonii sese abdidit, ibique triginta annorum spatio cum salutis suæ hoste decertavit, ferreo torque lumbos præcinctus. Adhuc insultante inimico, foveam sibi effodit, totamque quadragesimam in ea commoratus est, terra ad pectus usque obtectus; quemadmodum corpus ejus usque in præsens dicitur asservari, et a pictoribus depingi. Ultimum impetum fecit tunc spiritus immundus, formamque horrendi draconis simulans, irruit in Joannem, faucibusque ignem vomens, quasi ipsum vellet devorare; at sprevit terriculamentum ille, pacemque diu optatam tandem consecutus est, precibus Moysis Hungari; cujus corpus in prædicta crypta Antonii quiescebat. Obiit Joannes circa medium sæculum XII.

Cfr 1) Menol. ex Paterico ad h. d. 2) Kulčinii Specimen, pag. 31. 3) Assemanni, t. VI, pag. 404 et 486. 4) Macarius, Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 65. 5) Dict. hag., pag. 130. 6) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XIX.

Ostromiranum. *Ex variis.*

VACAT.

S. Dii (*Mst. Tern. Par. Rum. Chil. Og. Men. Prol. Kal. Hor. cum Bas. GP. Vind. Msq. Sirm. Maz. Mg. Med. Taur. Dom. Sirm.*). S. Macrinæ, sororis S. Basilii (*Tern. Chil. Og. Pp. Men. Hor. Prol. cum Bas. Vind. Pg. Goth. Msq. Med. Clar. Maz. Mg. Chiffl.*). Romani, principis Riazanensis (*Kal.*).

† Mauritii (*Neap.*). † Joannis, metr. Chalcedon. et confes. (*Sirm.*). † Quatuor ascetarum (*Chiffl. Maz.*). MM. Apollinaris et Vitalis (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Dius. In Menologio Basilii refertur primo loco S. Dius, utpote archimandrita CPolitanus, celebrisque monasterii, quod CPoli exstitit suo nomine insignitum, fundator. Vocatur insuper *thaumaturgus*, ob innumera miracula, quæ patrasse narratur. In Horol. Počajovensi dicitur fuisse filius Romani et Nafrathæ, Antiochiæ in Syria oriundus. Ejus vitam paucis illustratam habes in Act. SS., p. 631 et seq.; at multo fusius in Menologio Mosquensi. — *S. Macrina.* In codd. Parisino et Ternobiensi, qui raro dissentiunt, S. Macrina diserte vocatur soror S. Basilii Magni; ut taceantur Kalendaria recentiora, quæ unanimi consensu deprædicant eamdem ut Basilii et Gregorii Nysseni sororem; male itaque in codd. Naniano et Mosquensi confunditur cum S. Marina, martyre, quam nominaverant jam die præcedenti. In Ternob. ponitur primo loco, ante S. Dium. Similiter in Horologio Počajavensi, annuntiatur

Dies XX Julii.

nuntiatur his verbis : *Venerabilis Matris nostræ Macrinæ, sororis Magni Basilii*, accedente brevissimo, pro more, encomio. Addit Kulčinius, Speciminis pag. 88, pro hoc festo concessam fuisse Ordini Basiliano plenariam indulgentiam, quam suo tempore impetraverat P. Bartholomæus de Marco, generalis Ordinis procurator in Italia. Habetur etiam officium diei proprium. Porro tantæ erat famæ S. Macrinæ sanctitas, ut omnium propemodum in Oriente Ecclesiarum Fastis ejus nomen hoc die, quo verosimillime obiit, pridem fuerit adscriptum. At Occidentalibus sero admodum innotuit; quod merito mirantur Bollandiani, idque eo magis quod nec obscuro loco nata sit, nec qualemcunque virtutum suarum præconem nacta, sed S. Gregorium Nyssenum, fratrem suum et totius Ecclesiæ ornamentum.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Romanus Riazaniæ dux.

Romanus, Olegi Riazanensis ducis filius, paternum thronum occupavit anno 1258, Mongolis in Russia dominantibus. Apud chanum Mengu Temirum accusatus, quasi ejus religionem liberius reprehendisset, ipsumque verbis lacerasset, coram sistere jussus est et Mongolorum voluntati traditus. Quibus a fide christiana avertere eum conantibus, tanta libertate Christum publice confessus est, ut impii satellites, ore ejus obstructo, variis tormentis cruciatum, tandem in partes conciderint, quemadmodum olim S. Jacobum Persam Saraceni. Cute autem detracta, caput hastæ infixerunt. Passus est Romanus, anno 1270.

Cfr 1) Annales Sophienses, t. I, pag. 283. 2) Karamzin, IV, not. 136. 3) Dict. hag., pag. 234. Menolog. Verš. ad h. d.

DIES XX.

Ex Ostromirano.

Memoria SS. prophetarum Eliæ et Elisæi (*Omnes cum Bas. GP. Vind. Flor. Pg. Sirm. Mg. Goth.*).

Ex variis.

S. Eliæ, diaconi, socii Joannis Zedaseni (*Iber.*). † Abraamii Galicensis (*Prol. Kal.*). B. M. V. imaginis Galicensis festum.

† Eleutherii synaxis prope Xerolophum, seu Collem Siccum (*Taur. II, Sirm. Chiffl.*). † Gregorii Junioris, ep. et conf. (*Med.*). † MM. Georgii et Theodori (*Taur. II, Chiffl. Sirm. Med.*). † Prophetarum et sacerdotum Moysis, Aaronis et Elisæi (*Sirm. Taur. II, Copt.*).

OBSERVANDA.

S. Elias, propheta.

Magni Eliæ, prophetæ, festivitas commemoratur in pluribus Fastis optimæ notæ, Bas., Mst., Rum., his verbis : *Sancti prophetæ Eliæ ignea ascensio in cælos;* at in Ostromirano signatur tantummodo *Memoria;* non secus ac in CPolitano Morcellii. Quod autem in titulo diei dictum sit Ostromirano codici consonare cæteros *omnes*, id intelligendum est de solo S. Elia; nam Elisæum referunt pauci. Nec obstat codex Assemani glagoliticus, in quo S. Eliæ memoria adscripta est diei 21 ; siquidem id in nullo alio, quem sciam, codice reperire est; nec constat, utrum ita in prototypo jaceat, quum genuinum textum glagoliticum, quem cl. Fr. Račky in lucem mox, ut spero, daturus est, adhuc desideremus. Cæterum quantumvis illustris sit memoria sancti prophetæ, ea tamen tacetur in Kal. Neapolitano. In Kalendario CPolitano Morcellii, loco S. Eliæ nominantur Moyses et Aaron. Recentiores Slavorum Fasti celebrant solum Eliam, omisso Elisæo aliisque sanctis, hac solemni phrasi : *Sancti et gloriosi prophetæ Eliæ.* Eadem habetur in Typico, in Menæis, et in Horologio Počajoviensi; in hoc præterea cognominatur *Thesbites.* Menologium Mosquense, post fusam de propheta narrationem ex Scriptura Sacra aliisque fontibus haustam, in notula eidem adjecta lectores monet S. Eliam, jam in paradiso commorantem, scripsisse litteras ad regem Jerosolymorum Joramum, filium Josaphati, quibus iniquitates viro exprobravit exitumque pessimum prædixit. Addit Menologii editor dictam epistolam scriptam fuisse, juxta interpretes quosdam, anno post raptum suum in paradisum nono. Verum quidnam de hac epistola communiter sentiant interpretes, dicere prætermisit. Porro communius creditur Elias ex loco, ubi nunc versatur, apparuisse alicui prophetæ aut viro fideli, eique litteras a se scriptas ad Joramum perferendas dedisse. Insuper in eodem Menologio et in Prologo narratur fictitium prodigium illud, quod in nativitate Eliæ contigerit; apparuisse nempe patri ejus Sabbacha angelos albicantes, qui infantulum igne tanquam fasciis involverent, et flamma ignis veluti cibo alerent. Fabula ab ipsismet Græcis improbata. Quum enim in officium hujus diei, auctore Josepho, hymnographo, ode prima, irrepserit, sequentem censuram apponendam esse duxerunt recentiores Menæorum editores Veneti : *Quæ hic de igneo cibo et flammeis fasciis prophetæ Eliæ scripsit Josephus, hymnographus, ea forsan deprompsit ex synaxario infra dando; verum cum Scriptura Sacra, omnis historiæ sacræ fons et magistra, nihil simile quid tradat, manifestum est, ea desumpta esse ex aliquo libro apocrypho, cujusmodi est:* Apocalypsis prophetæ Eliæ, *aut ex traditione judaica.* Laudo editorum prudentiam, quam Mosquenses an æmulati fuerint, dicere nequeo, quum eorum Menæa nova præ manibus non habeam. Scio tamen exstare duplicem in Officio Slavonico canonem, quorum alter conscriptus est a Pachomio, hieromonacho, ni fallor, Logotheta. — In Kalendariis Iberorum recentioribus magno prophetæ adnectitur alius Elias, diaconus, atque S. Joannis Zedazeni socius individuus; at in vetustis commemoratur simul cum SS. Joanne et Stephano, episcopo Chirensi, 4 Novembris; quo die agemus de omnibus. — De situ Xerolophi, ubi fit solemnitas S. Eleutherii, consule Cangium, CPoleos Christianæ l. IV, p. 123, num. 37. — Bollandiani, dum sanctum Gregorium nominant, incerti sunt, utrum præsenti diei an alicui e proximis inscribi debeat.

S. Elias, diaconus. *S. Eleutherius.* *S. Gregorius junior.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Abraamius Galicensis.

Abraamius, alumnus S. Sergii Radonežensis, fundavit monasterium Tchuhlomense, ubi ei apparuerat imago B. M. V.; quæ Tchuhlomensis ex illo tempore nuncupata est. Obiit anno 1375.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 7. 3) Menol. Verš. ad h. d. 4) Gloria B. Mariæ V., t. III, sect.

DIES XXI.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. Simeonis Sali et Joannis, socii ejus (*Mst. Tern. Par. Rum. Chil. Og. Men. Kal. Hor. Prol. cum Bas. Neap. GP. Flor. Msq. Pg. Sirm. Goth. Vind. Med. Chiffl. Sirl. Mg.*). S. Ezechielis, proph. (*Rum. Chil. Og. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Nan. Vind. Par. Med. Taur. Chiffl. Maz.*).

† Acacii in Heptascalo (*Meg. Max. Med. Sirm.*). † Theophili, Justi, Trophimi et Matthæi, mm. (*Mg. Cyth.*). † Synaxis SS. Deiparæ in Armatii (*Mg. Sirm. Chiffl.*). † Ignatii Steirionitis (*Chiffl. Maz.*). † Eleutherii prope Xerolophum synaxis (*Chiffl.*). † Trium MM. Melitenensium (*Chiffl. Maz.*). † Eugenii, mart. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

SS. Simeon et Joannes. Joannem addidimus Simeoni ex Menologio Basilii, ex codd. Mediol., Chiffl., Typico S. Sabæ, Genebr., Menæis excusis et aliis. S. Simeonis Vitam, auctore Leontio, ep. Neapoleos in Cypro, ex codice Vaticano, et alteram compendiosam ex Menologio Basilii et Menæis Græcis habes in Actis SS. ad primam Julii; ad quam diem recole adnotata a nobis. Eadem legitur in Menologio Mosquensi, at contractior. Joannem quemdam *Jejunatorem* (imo synascetam seu collegam) referri dicunt Bollandiani in Synaxario Kioviensi; procul dubio est idem ac socius ille S. Simeonis Sali. In editione Menæorum, Venetiis anno 1843 facta, totum diei hujus officium est de SS. Simeone et Joanne, accedente brevi synaxario, et nulla facta mentione S. Ezechielis, prophetæ, cujus tamen nomen, imo et officium exstat in exemplari Menæorum mss., et a synaxarista affixum est diei 23 hujus, ut testatur Menæorum editor. Re quidem vera Ezechielem plures codd. commemorant tum hoc die, tum 23; non tamen Slavici. — *S. Acacius.* In Menæis Græcis excusis et apud Maximum Cythereum perperam legitur : *Acacius in Pascalo* pro *Heptascalo;* de quo loco agit Cangius CPoleos Christianæ lib. I, pag. 56; de ipso vero martyre, lib. IV, pag. 118.— *Synaxis B. V.* B. Virginis in *Sarmasii* festum annuntiatur in Menæorum editione veteri; at rectius in *Armatii* (ἐν τοῖς Ἀρματίου) scribitur jam in editione recentiore. De qua æde cfr Cangius, operis jam dicti lib. IV, pag. 83. Eadem solemnitas redibit die XVII Augusti. — *SS. Trophimus et soc.* Sæpe dissentire antiquam editionem Venetam Menæorum a recentiore observavi modo, et iterum observandi ansam præbet S. Trophimus; cujus memoria signatur hodie in editione veteri; in recentiore ad 23 hujus. Imo synaxarista ponit ad præsentem diem ejus officium, quod in recentiori editione prorsus exsulat. — *Onuphrius Cryptensis.* *Onuphrius, silentiarius, monachus Cryptensis,* colitur ad hanc diem in Laura Kioviensi, cætera prorsus ignotus. Cfr Dict. hag., 212.

DIES XXII.

Ex Ostromirano. MEMORIA S. MARIÆ MAGDALENÆ, UNGUENTIFERÆ (*Omnes cum Bas. GP. Coisl. Goth. Chiffl. Msq. Vind. Flor. Sirm. Maz. Mg.*).

Ex variis. S. Phocæ, hieromart. (*Rum. Chil. Siš. Og. Men. Prol. Hor. Kal. cum Pg. Msq. Vind. Flor.*). S. Juliani, mart. (*Prol.*).

† Agapii, mr. (*Neap.*). † Marcellæ, mr. (*Med. Taur. Sirm. Chiffl. Maz.*). † Apollonii, ep. (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Phocas. In Kal. et in Typico signatur *translatio reliquiarum S. Phocæ;* in Tern. et Chiffl. refertur postridie. Menologium Mosquense addit : *Undenam et quonam fuerit translatæ ignoratur.* Juxta S. Joannem Chrysostomum, Oratione in S. Phocam (tom. II, pag. 704), advenerant e Ponto. Montfalconius refert hanc translationem ad annum 403 vel 404. In Menol. Basilii signatur *passio* ad diem 23 Julii; et iterum ad 22 Septembris. Habetur officium proprium.—*S. Julianus.* De S. Juliano, actum est ad 2 Januar. et 21 Junii. — *S. Maria Magdalena.* Summa consensione celebrant hoc die Kalendaria Græca et Slavica universa S. Mariam Magdalenam, vulgo Myrophoram aut Unguentiferam dictam. De qua sequentem adnotationem apposuit Menologii editor Mosquensis : *Occidentales*, ait, *putant hanc Mariam Magdalenam eamdem esse ac sororem Lazari, et peccatricem quæ Christi Domini pedes lavit et unguento unxit; at Orientales utramque probe distinguunt, et quidem recte. Nam Lazari sorori patria erat Judæa, Syria Magdalenæ, in montibus Magdala natæ, unde ei venit cognomen Magdalenæ; hæc Christum non in Judæa, sed in Galilæa sequi cœpit. Ad hæc Lazari sororem nequaquam publicam peccatricem esse potuisse, manifestum fit vel ex eo, quod filiæ Israel id esse omnino vetabantur a lege Moysis; qua ob simile peccatum lapidibus erant obruendæ. Illud etiam obstat quod vir honorabilis erat Lazarus et in dignitate constitutus (utpote Bythiniæ toparchus). Distinguenda igitur est soror Lazari a femina illa peccatrice. Incertum quoque manet, an peccatrix illa, de qua in Evangelio, eadem fuerit ac mulier quæ Christi pedes unxit* et reliqua; *de quo discrimine legatur Synaxarium Triodii, ad feriam quartam magnæ hebdomadis, et aliud Synaxarium ad Dominicam tertiam post Pascha.* Hactenus Menologium Mosquense; quod huc retulisse placuit, ut Slavorum quoque sententia in ardua hac quæstione magis innotescat. Interea consulantur Acta SS., Oct., t. IX, pag. 444 et seq. Faillon, Monuments inédits sur l'apostolat de Sainte Marie Madeleine; potissimum autem Act. SS. ad hunc diem, pag. 201 et seq. ubi Orientalium placita de tribus Magdalenis explosa sunt.

DIES XXIII.

Ex Ostromirano. S. APOLLINARIS, ARCHIEPISCOPI RAVENNATIS, ET SOC. (*Men. Hor. Kal. Prol. cum Bas. Neap. Nan.*).

Ex variis. SS. MM. Trophimi, Theophili et tredecim sociorum (*Mst. Tern. Par. Rum. Siš. Chil. Og. Men.*

Dies XXIV Julii.

Men. Prol. Kal. Hor. cum Bas. Flor. Pg. Vind. Nan. Maz. Chiffl.). S. Phocæ Junioris, mart. (*Tern. cum Bas. GP. Sirm. Chiffl. Maz. Mg.*).

† Plurimorum mart. in Bulgaria (*Bas. Mg. Maz. Med. Taur. Clar. Sirl. Div.*). † MM. Vitalis, episcopi Ravennæ, Apollonii, Eugenii ep. (*Bas. Nan. Maz. Mg. Chiffl. Med.*). † Ezechielis, prophetæ (*Goth. Msq. Taur. I, Mg.*). † Septem martyrum Chalcedonensium (*Mg. Dom.*). † Suzannæ seu Annæ in Leucate (*Bas. Nan. Med. Taur. Sirm. Chiffl. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Apollinaris. In Menologio Basilii S. Apollinaris præmittitur SS. Vitali, Apollonio et aliis quos citavi supra. In Naniano desunt SS. Eugenius et Suzanna. Hinc liquet nominari in Ostrom. solummodo præcipuum e martyribus et antesignanum, ut mos est antiquiorum Kalendariorum. — *SS. Trophimus et soc.* Socios S. Trophimi, martyris, alii numerant decem, alii triginta; inter hos erant Justus et Matthæus, a nobis jam alibi relati. In officio diei exstat canon, a S. Andrea Cretensi compositus. — *S. Suzanna.* S. Suzannam referunt codd. Bas. et Nanianus simul cum S. Vitali et ejus sociis; at in cæteris kalendariis supra citatis sancta hæc virgo nominatur seorsim, et quidem non Suzannæ, sed Annæ nomine insignita; quod obtinet etiam in Actis SS., pag. 486. — *SS. MM. in Bulgaria.* De martyribus in Bulgaria agimus fuse ad 29 Augusti.

DIES XXIV.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Christinæ, mart. (*Mst. Tern. Par. Rum. et reliqui cum Bas. GP. Vind. Flor. Goth. Msq. Sirm. Chiffl. Maz. Mg. Med.*). SS. MM. Borisi et Glebi (*Mst. Tern. Rum. Siš. Chil. Og. Prol. Kal. Hor. Leop. Apost.*). S. Polycarpi, archim. Cryptensis (*Menol. Pat. Kal.*).

† Christophori (*Neap.*). † Anatolii (*Msq.*). † MM. Hymenæi et Capitonis (*Med. Sirm. Chiffl. Maz.*). † Hermogenis, mr. (*Chiffl. Maz.*). † Euphrasiæ et Olympiadis (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Christina. Exstant in Menologio Mosquensi acta S. Christinæ, virginis et martyris, latinis simillima, imo forsan inde deprompta. Prudenter in suo Menologio Ecclesiæ Orientalis, toties a me citato, hæc pauca de S. Christina tradit Veršinski : *Virgo erat*, ait, *Urbani præfecti Tyrensis filia. Quæ ubi verum Deum ex ejus operibus, Jesum Christum autem ex fide revelata cognovit, ejurata falsa idolorum religione, domesticos deos contrivit; quapropter a patre suo duobusque ejus successoribus multa passa est, ac tandem gladio perempta.* Hæc Veršinski, tacita ætate aut palæstra; prudenter sane; nam, quæ in Menologio Mosquensi proferuntur de hujus virginis et martyris gestis, obscura sunt admodum, nec levi examine ac censura indigent, ut plurium sanctorum in eodem volumine laudationes. Quibus allatis, ipsemet Menologii editor sequentem notulam addendam esse censuit : *Non constat*, ait, *quo genere mortis obierit sancta. Juxta Menologium Macarii et Prologum, lanceis fuit confixa; in officio vero diei, capite truncata esse perhibetur; tandem in Martyrologio Romano dicitur sagittis perempta esse. Utut est, ferro obiisse ex dictis liquet.* Hæc Menologus, adnotationum hujusmodi admodum parcus. Ast ego J. Pinii nostri verba nihil dubius usurpabo : *Dolendum est sanctam adeo illustrem non habere Acta melioris notæ, quæ vel inviti compellimur notare pessimo calculo... Etenim quaquaversum oculos conjicis, occurrunt identidem res novæ ac mirabiles, et mutatio scenæ continua... Et vero si liceat aperte rem ipsam sine ambagibus eloqui, ut plurimum nobis videntur præferre ista Acta puram putam texturam, quæ consarcinata sit ex farragine rerum mirabilium, tales characterismos exprimentium, ut videatur hic quasi in unam, ut ita loquar, massam congestum, quidquid fere in pluribus aliis mirabile, ne dicam incredibile, ab hujusmodi rerum gnaris observari solet* (Act. SS., Jul. t. V, pag. 507, n. 68). — *SS. Borisus et Glebus.* Solent hi duo principes, a fratre suo crudeliter perempti, inter martyres Christi recenseri et uti tales publice coli a suis, cum tamen in confesso sit, eos nequaquam ob fidem Christi obiisse; qua de re legantur quæ disserunt Bollandiani in commentario prævio ad Acta horum martyrum, Act. SS., t. II Septembris, edita. In Prologo Rum. signatur : *Passio;* at in Mstislavico codice rectius sola *memoria* refertur, siquidem hoc occisus fuerit solus Borisus, ut patebit ex Memoriis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

SS. Borisus et Glebus. Borisus et Glebus, fratres uterini, Romanus et David in sacro baptismate vocati, filii erant Annæ, natione bulgaræ, et sancti Vladimiri, qui Russorum gentem sacris undis lustrandam curaverat, anno 988. Fulgebant autem veluti duæ stellæ mediis in tenebris, pietate non minus et religione quam vultu et specie præ cæteris fratribus speciosi, ideoque parenti admodum cari. Et quidem mansuetudine et humilitate præstabat Borisus; contra Glebus, ætate longe minor, eminebat misericordia, multam pecuniam in pauperes, viduas et orphanos erogans. Uterque piis lectionibus indulgebat, sanctorum exempla, præsertim martyrum, virtutem imitandi cupidus. Regno inter filios partito (procreaverat autem Vladimirus duodecim), obtigit Boriso Vladimiria, pro qua dein, mortuo scilicet Večeslao, natu maximo, obtinuit Rostoviam, dum Glebus Muromensi ducatui præponeretur; quæ ditiones sunt contiguæ : ut nimirum qui corde erant inter se conjunctissimi, etiam spatiis aliquatenus jungerentur, seseque mutuis auxiliis facile adjuvare possent. Porro imminebat anno 1015 Pečenegorum, quæ erat barbara gens Russisque inimica, invasio; quam ut averteret Vladimirus, quod ipsemet morbo domi detineretur, Borisum Rostovia accersivit, magnoque exercitu instructum contra hostes expedivit. Quibus non repertis, dum redit Borisus, ad superos sancte migrat Vladimirus, soliumque Kiovense occupat Sviatopolcus, nemini carus, in Borisum vero et Glebum incredibili odio accensus. Hic igitur, occultata parentis morte, omniumque

Dies XXV Julii.

omniumque fratrum cædem meditans, quo tutius posset regnum solus occupare, ad Borisum nuntios mittit, qui suo nomine blanda ei promissa facerent; ipse vero Višegorodum, Kioviense suburbium, clam profectus, sicarios subornat, qui pium principem morte perimerent. Morabatur tunc Borisus ad Altam fluvium prope Perejaslaviam, magnatibus incitantibus ut paternum solium usurpatori præriperet, præsentibus copiis confisus; at ille, licet Sviatopolci dolum comperisset, sprevit tamen procerum consilia, mori potius paratus, quam quidquam injusti contra fratrem agere, quem, utpote natu majorem, loco patris sibi fore adserebat. Itaque, dimissis copiis, cum parvo remansit comitatu. Die autem dominica instante, solus cum ministro, cui nomen Georgius, patria Hungaria, preces vespertinas persolvebat in tentorio piissimus juvenis. Summo vero mane, dicto Matutino, et eucharistico pane e manu presbyteri communitus, dum preces adhuc funderet Borisus, de repente irrumpunt homicidæ impiissimi, præcedente Putša; lanceisque crudeliter cor transverberantes, sanctum principem, ne fratri hoc in peccatum statueret Deus suppliciter exorantem, enecant. Cujus animam candidissimam in cælos recepit justus judex die 24 julii, anno 1015; corpus vero Višegradenses in ecclesia S. Basilii condiderunt. Martyrii palmam nactus est quoque Georgius, a sicariis una cum hero transfossus. Nec alia sors manebat Glebum Muromensem. Etenim, perempto Boriso, protinus misit Sviatopolcus ad Glebum, dolo rogans, patrem graviore morbo decumbentem quantocius invisendum properaret. Accurrit ille citissime; et, licet pedem ex lapsu equi attrivisset, non ideo tamen in itinere stetit, sed naviculam non procul a Smolensco, ubi Smiadina se in Borysthenem effundit, ascendit, iterque continuavit indesinenter, dolore et angore stimulos addente. Dum vero Glebus ita moribundum defleret parentem, ecce ex improviso sicarii a Sviatopolco subornati appellunt, principis scaphæ insiliunt, tremoreque comitibus injecto, ipsum veluti agnum innocentem immaniter mactant, die 5 septembris 1015, martyris memoriæ ideo sacra. Mactavit autem Glebum coquus ipsius, natione Torcus, a sicariorum duce Gorasera minis compulsus. Exanime corpus martyris projectum est in loco deserto, inter duos truncos; ubi jacuit initio quidem hominibus ignotum, mox tamen, luce desuper labente, cantuque angelico interdum resonante, detectum. Nec diu mansit ibidem. Profligato namque Sviatopolco, qui instar Caïni miserrime periit extorris et profugus, dilecti fratris exuvias inquirere, repertasque simul cum Boriso sepelire jussit Jaroslaus, rerum potitus (an. 1020-1054). Qui et paulo post, cum miraculorum a sanctis martyribus patratorum fama in dies cresceret, utrumque corpus elevari atque ecclesiæ ipsorum nominibus sacræ inferrenda curavit, annuente Joanne, metropolita. Quæ cum præ vetustate collaberetur, in novam ecclesiam ligneam inde translata sunt, die 2 maii, anno 1072, a Georgio, metropolita, regnante Iziaslao; anno vero 1115 in templum lapidibus exstructum illata, curante id Vladimiro Monomacho, festoque anniversario in rei memoriam instituto. Ter igitur in anno SS. Borisi et Glebi memoria colitur, die 5 Septembris, 24 Julii et 2 Maii; quarum duæ posteriores festivitates inter festa de præcepto connumeravit synodus Zamosciana, anno 1720 celebrata, et a Benedicto XIII S. P. approbata.

Cfr 1) Vita SS. Borisi et Glebi, auctore Nestore, annalista, ed. Sreznevski. 2) Acta SS., Sept. t. II, p. 633-639. 3) Kulčinii Specimen, p. 32 et 172. 4) Assemani, Kalendar., t. IV, p. 65 et seqq.; t. VI, p. 494. 5) Menol. mosq. ad 2 Maii et 24 Julii. 6) Prologus, ad prædictas dies, et ad 20 Maii. 7) Menologium Verš., pp. 68, 114, 139. 8) Dictionarium hagiograph., pag. 48 et 78. 9) Nestoris Annales, ed. academ., t. I, 128-129; t. II, 8; t. III, 10. 10) Izveštija II Otdel. acad. Petropol., t. II, p. 81, 120, 143 et 157. 11) Karamzin, Histor. regni Russ., t. II, p. 206. 12) Pogodin, Collectanea histor., t. IV, p. 409-413. 13) Macarius, Hist. Eccl. Russ., t. I, p. 62 et seq. et not. 181; t. II, p. 110. 14) Philaretus, Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 42, 92, 134.

Polycarpus, hey. Kievo-Cryptensis.

Egimus de hoc Polycarpo in Actis Sanctorum ad diem 24 Octobris, pag. 870 et seq.; ubi de B. Aretha fusam instituimus tractationem. Est nimirum Polycarpus ille auctor epistolæ ad archimandritam Acyndinum, datæ anno 1236 circiter, quo Vitæ patrum Cryptensium, quemadmodum illæ in secunda parte Paterici continentur, enarrantur. Conjunctissimus fuit B. Simoni, episcopo Vladimiriensi et Suzdaliensi, a quo pulcherrimam illam epistolam accepit, de qua in commentario prævio ad B. Arethæ Acta disseruimus abunde. Cujus lectione ad meliora charismata sectanda accensus et veluti in alium hominem mutatus, non tantum honores, quos antea ambierat, contempsit, sed etiam humilitatis aliarumque virtutum insignia præbuit documenta. Quapropter fratribus præpositus esse perhibetur, post obitum Acyndini. Obiit anno incerto, ante medium sæculum XII. Probe distinguendus est ab altero Polycarpo hujus nominis primo, qui sub Acyndino I, anno 1182 defuncto, in eodem monasterio floruit.

Cfr 1) Menol. ex Paterico ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 130. 3) Kubarev, Disquis. de Paterico, pag. 9. 4) Discriptio Lauræ Kievo-Cryptensis, pag. 137.

DIES XXV.

Ex Ostromirano.

Obdormitio S. Annæ, matris Deiparæ (*Ita omnes*). Et SS. Euphrasiæ et Olympiadis (*Assem. Tern. Chil. Og. Men. Kal. Hor. cum Bas. CP. Neap. Goth. Msq. Vind. Nan. Taur. Med. Chiffl. Maz.*).

Ex variis.

S. Parasceviæ, mart. (*Prol.*). Memoria Synodi Œcumenicæ quintæ (*Kal. Prol. Men. cum Bas. Mg.*). Macarii, Jeltovodensis (*Men. Kal. Prol.*).

† Hierusalem, mart. (*Chiffl. Maz.*). † Blandinæ, Lugduni passæ (*Chiffl.*). † Hermogenis, mart. (*Taur. I et II*).

Dies XXVI Julii.

OBSERVANDA.

S. Anna.

In Neap. marmore refertur S. Anna post S. Eupraxiam, omissa S. Olympiade. Legitur enim, teste cardinali Maio, ita : Nt. S. Euprax. e annę (lege : Natalis S. Eupraxiæ et Annæ); unde concludes magni nominis fuisse apud Neapolitanos sanctam Eupraxiam seu Euphrasiam. — S. Olympias, quæ et Olympia, sola commemoratur hodie in Kal. CPolitano Morcellii, et in cod. Saxo-Gothano; at una cum Euphrasia reperitur in solo Naniano. Illam esse quæ fundaverat ecclesiam Beatæ Mariæ Virginis, *Diaconissæ* dictæ, auctor est Cangius, in sua CPoli christiana, lib. IV, pag. 87. Templi hujus encænia agunt Græci 28 Julii. — Quamvis præcipuus cultus tribuatur hoc die S. Annæ, matri sanctissimæ genetricis B. Mariæ Virginis, tamen in Menæis Græcorum excusis officium S. Parasceviæ, martyris, non omnino exclusum est, sed cum officio S. Annæ miscetur. — Recole quæ de festivitate quintæ synodi œcumenicæ dicta sunt ad 16 Julii, quo commemoratur in pluribus simul cum synodo Chalcedonensi.

S. Eupraxia. S. Olympias. S. Parascevia. Synodus CP. secunda œcumenica.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Macarius, heg. Jeltovodensis.

Macarius, in Novgorodia Inferiore christianis parentibus natus, a teneris magni quid portendisse traditur. Nam dum adhuc lac sugeret, ad pulsum campanæ, clamores fletibus mixtos edidisse perhibetur; quos, simul ac in ecclesiam portaretur, in gaudium illico mutarit. Puer, monasterium Pečerense frequenter adibat, cum monachis de rebus ad salutem pertinentibus acturus; cum vero adolevisset, paterna domo relicta, in eodem monasterio tonsuram a Dionysio hegumeno suscepit. Terrenas res omnes aspernabatur adeo, ut vel parentibus sese spectandum renuerit exhibere, licet toto triennio ab eisdem fuerit inquisitus. Ut autem mundanam gloriam fugeret, quam virtutum suarum fama sibi conciliarat, in solitudinem secessit, et ad lacum Jeltovodensem seu ad Aquas Flavas, pone Volgam fluvium, monasterium ejusdem nominis fundavit; cui diu præfuit. Dum autem hegumeni munere fungeretur, multum etiam in convertendis incolis laboravit. A Tartaris, monasterium invadentibus, comprehensus et in captivitatem abductus, tantum apud præfectum effecit, ut non suam duntaxat, sed et aliorum christianorum libertatem vindicaverit. Ad socios redux, in solitudinem iterum contendit, novique monasterii ad Unžam fluvium jecit fundamenta, quæ tamen ad fastigium perducere mors prohibuit. Obiit anno 1504, ætatis suæ quinto supra nonagesimum.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., p. 173. 3) Muraviev, Vitæ SS., p. 248.

DIES XXVI.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Memoria S. Simeonis in Mandra (*cum CP. Coisl. Nan. Sirm. Taur. I et II, Mg.*).
SS. MM. Ermolai, Hermippi et Hermocratis (*Mst. Tern. Par. Rum. Chil. Siš. Og. Pp. Men. Kal. Hor. Prol. cum Bas. GP. Pg. Msq. Goth. Vind. Maz. Mg.*). S. Parasceviæ, mart. (*Par. Pp. Leop. Kal. Hor. Prol. cum Maz. Mg.*). S. Moysis, Hungari, mon. Cryptensis (*Pat. Men. Kal. Prol.*).

† MM. Sancti et soc. (*Bas. Med. Taur. Dom. Maz. Sirm.*). † Leontii, ep. Neap. (*Neap.*). † Joannis Palæolauritæ (*Flor. Mg.*). † Ignatii Sterionitis (*Mg. Taur. I et II, Sirm.*). † Dorothei, Eusebiæ conjugis, et Cyriacæ filiæ (*Sirm.*). † Oræozelæ, mart. CPoli (*Chiffl. Sirm. Maz.*). † Mauritii (*Sirm. Mg.*). † MM. Appionis et Hierusalem (*Mg. Sirm.*). † Gabrielis archangeli encænia (*Taur. I et II*).

OBSERVANDA.

S. Simeon Salus.

Tres exstitisse Stylitas, Simeonis nomine insignitos, docemur ab auctore Menæorum, cui consonat Triodion, ita habens : *Cælum quatuor instructum hominibus in terra apparuit, bis bina ipsa Simeonis cognominatio, quorum in columna tres sunt, et unus Salus* (p. 32). In Taur. I et II habetur : *memoria sancti patris nostri Simeonis Stylitæ presbyteri et archimandritæ* ἐπίκλησιν τοῦ Ἀνάπλου. At quisnam e tribus? Teste Morcellio, minime diversus est a S. Simeone, cujus festum celebratur apud Græcos Kalendis Septembris, et qui omnium celeberrimus est; Simeon tertius, seu Fulminatus, præplacet Sollerio (Act. SS. ad hunc diem); tandem de S. Simeone Salo, cujus festum hodierni Græci et Slavi recolunt 21 Julii, agi docet multæ eruditionis vir, Nevostrujev, in adnotationibus ad Kalendarium Ostromiranum, anno 1852 Petropoli editis. Equidem Morcellio libenter subscribo. Solet enim Simeon ille, qui Kalendis Septembris colitur, atque annum ecclesiasticum quodammodo orditur, *Mendræ* vocabulo ab aliis sanctis cognominibus discriminari, quod in hodierna lectione cod. Ostromirani aliorumque optimæ notæ servatum est. Celebratur autem dedicatio ejus templi, ultra Anaplum, CP. suburbium, siti. — Sancti socii nominantur Maturus, Attalus et Blandina, qui tacentur in Basiliano Menologio. — *Hodie celebrantur Encænia S. Gabrielis, trans fretum, Chaldis*, πέραν ἐν Χάλδαις. Ita codex Taurinensis uterque.

S. Sanctus. Encænia S. Gabrielis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Moyses, Hungarus.

Hungaria oriundus erat nobilis juvenis, S. Borisi principis Rostoviensis cubicularius. Qui, post obitum Borisi, a sicariis interfecti, anno 1015, ad Predislavam, ejus sororem, aufugit, et in ejusdem obsequio mansit ad annum 1018, quo, a Boleslao Valido, Kiovia expugnata, in Poloniam captivus abductus est. Ubi postquam in quodam castro quinque annos vinctus degisset, cuidam nobili matronæ venumdatus, in ejus domo sex alios annos peregit, longe gravioribus ærumnis ab eadem afflictus. Moysis enim pulchritudine capta et insano amore ardens, nihil non egit, quo castum juvenem sibi conciliaret : imo et matrimonium impudenter proposuit monasticam vitam unice cogitanti. Sprevit ille sive blandientis

blandientis viduæ divitias, sive contempti amoris iras, nec ulla ratione adduci potuit, ut monastici instituti propositum relinqueret, aut læderet castitatem. Quin potius tonsuram suscipere properavit a quodam monacho, illac fortuito transeunte. Quapropter in furorem acta matrona sanctum juvenem fustibus quotidie cædi, ac dein in carcerem mitti et circumcidi jussit : quæ omnia usque ad mortem impiæ mulieris constanter tulit. Tum vero in libertatem ab hæredibus restitutus, Kioviam lætus repetiit circa annum 1054, et in monachum a S. Antonio receptus est. Obiit ibidem, vivente adhuc beato viro, postquam decem annos in omnibus virtutibus sese exercuisset, dono ab impuris cogitatis liberandi clarus ; ut vidimus supra, ubi de Joanne Patiente diximus.

Cfr 1) Prolog. ex Paterico, ad h. d. 2) Kulčinii Specimen, p. 34. 3) Dict hag., pag. 199. 4) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano. MEMORIA S. PANTALEEMONIS (*Omnes cum Bas. CP. Neap. GP. Pg. Goth. Msq. Vind. Flor. Clar. Dom. Coisl. Maz. Mg.*).

Ex variis. S. patris nostri Clementis, ep. Velicensis (*Assem. cum Mosch.*). S. Anthusæ, abbatissæ, et nonaginta sociarum (*Prol. Kal. cum. Bas. Chiffl. Sirm. Med. Maz.*). Nicolai Sali, Novgorodensis (*Kal. Prol.*).

† Martyrum centum quinquaginta trium in Thracia (*Chiffl. Maz.*). † Manuelis (*Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Pantaleemon. In codd. Mst. et Rum. præscribitur nota *passionis;* at in Ostromirano fit tantummodo *memoria:* ut inde nihil certi erui possit de die, quo martyrium fecit S. Pantaleon, aliter Pantaleemon dictus. De cujus gestis præter Acta SS. ad hanc diem, qua ex professo tractatur, consulantur quoque dicta ad diem VIII Oct., pag. 381, lit. A, ubi commemoratur inventio reliquiarum SS. Mauri, Pantaleemonis et Sergii. — *S. Clemens, ep. Velicensis.* De S. Clemente, ep. Velicæ, in Macedonia, attigimus quædam ad diem 17 Julii, quando agebatur de septem Bulgariæ apostolis et patronis, Cyrillo, Methodio, Gorazdo aliisque. Plura insuper dabuntur modo in Memoriis Slavicis, infra subnectendis; ut inutile sit diutius ei illustrando immorari. Attamen silentio præterire non possum durissimum de sancto Antistite judicium Assemani, qui eum non modo e sanctorum Albo eradendum esse, sed etiam acatholicum fuisse et Photiano schismati addictum, pronuntiavit, testimonio scilicet auctoris cujusdam anonymi, qui Vitam Clementis adornaverat, unice innixus. Vitam hanc græce et magnam partem etiam latine, non ita pridem editam a cl. Francisco Miklosich, ab homine schismatico scriptam esse sole clarius est; an ideo schismaticus quoque dicendus et S. Clemens? Hoc si verum esset, expungendi quoque forent e sanctorum Ecclesiæ catholicæ Albo SS. Cyrillus et Methodius ; nam et hos Slavorum apostolos auctores pseudo-orthodoxi, ducibus Moravievio, Philarete, Macario aliisque, tanquam Photii placitis deditos fuisse somniantur, Romano vero Pontifici aut nunquam obedivisse, aut si obedierint, eum in profitenda processione Spiritus Sancti a solo Patre sibi conformem invenisse fabulantur. Qui ratiocinandi modus quam parum solidus sit, nemo non videt. Cæterum præter hanc Vitam auctoris Græci, quæ vulgo *Legenda Bulgarica* nuncupatur, eo quod Bulgarico idiomate primitus exarata fuisse censeatur, exstat etiam alia quæ multo brevior est et omnis fermenti Photiani expers. Quæ si tempore Assemani nota fuisset, sane aliud de SS. Cyrilli et Methodii discipulo tulisset vir alioquin summæ eruditionis mihique venerandus. Hanc compendiosam Vitam primus omnium in lucem dedit cl. Grigorović, slavicarum litterarum in Universitate Casanensi professor; dein vero græce et latine vulgavit Jos. Schafarik. Sed hæc sufficiant.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Clemens, ep. Velicensis in Bulgaria. Hic vir sanctissimus, Bulgaria oriundus, cum, ex utero matris Deo electus, a teneris Dei servitium adamasset, primus cum Gorazdo, Nahum et Angelario sacram Scripturam strenue edoctus est, in dialectum Bulgaram a SS. Cyrillo et Methodio, fidei apud gentem Bulgarorum (ut fertur) magistris, translatam. Susceptum evangelii semen fructum attulit usque ad sexaginta et centum, ut rem facta comprobarunt. Etenim vita solitaria et virginali electa, nullisque edomandi concupiscentias artibus neglectis, cunctas virtutes consecutus est, jejuniis, oratione et perpetua continentia corpus et animi perturbationes deprimens, sinceræ humilitatis studiosissimus, omnemque animi maculam sedulo fugiens. Ita vitam perfectionis decurrens, primum quidem magistris suis, SS. Cyrillo et Methodio, in laboribus et periculis socius, dein, Pannonia pulsus, Bulgaris dux in via pietatis factus est ipse, episcopus Velicensis electus sive Tiberiopolitanus, totique Illyrico et Bulgariæ præpositus, cum juribus *vicarii apostolici* a Romano Pontifice Marino sedi Achridanæ in perpetuum affixis, circa annum 886. Quo factum est, ut Bulgaræ Ecclesiæ autocephalia firmata fuerit, et jura patriarchica in Illyricum Summo Pontifici tandem restituta, simul et diuturna inter occidentis et orientis Ecclesias disceptatio dirempta. Lychnidi seu Achridæ, quæ Illyrici caput erat et prima Justiniana olim vocabatur, plerumque commorans, vitamque prope asceticam degens, præter duo templa monasterium S. Panteleemonis, martyris, exstruxit et verbum Dei ubique sparsit gnaviter. Illud autem imprimis memorandum est, quod litterarum novas formas excogitavit, Cyrillicis planiores, quibus universam Scripturam sacram, sanctorum Vitas, hymnosque sacros conscripsit. Bulgarorum gentem, quæ nondum tota baptismate lustrata erat, multoque minus omnem feritatem exuerat, ad veram fidem, Bogomilorum hæresi ubique expugnata, traduxit, et, honestate morum inducta, sub Christi jugo domuit. Quin et angustiorem consiliorum evangelicorum viam plurimos edocuit ; quos non tantum

sermonis

Dies XXVIII Julii.

sermonis sapientia, sed etiam miraculorum virtute alliciebat; adeo ut aliquando mortuum precibus suis suscitaverit. Apud Simeonem vero, Bulgariæ regem et Borisi filium, gratiam iniit tantam, ut ad quævis imperata sua exsequenda eum haberet paratissimum. Nunquam tamen adducere potuit, ut se, jam senio confectum, cælestibus rebus unice vacare sineret, episcopali cura derelicta. Idcirco ad extremum diem usque Ecclesiam Bulgaram sedulo gubernavit, nunquam otiosus, et juventuti erudiendæ imprimis deditus; cujus selectiorem partem ad sacros ordines promovit. Tandem, ubi solutionis tempus advenit, adstantes ultimo hortatus, et pro grege suo, quem Nahum commiserat, precatus, ad Deum, quem ardenter cupiebat adire, lætus migravit, anno 916. *Ut autem suos aliquatenus solaretur*, ait antiquus biographus, *thesaurum pretiosissimum eis Achridæ reliquit*, (*ubi hodiedum asservantur*,) *sacras scilicet exuvias, quarum ope varii morbi domantur, ecclesia vero S. Pantaleonis, quasi commune refugium, remediis plenum, omnibus cum fide venientibus facta est.* Hactenus biographus græcus. Venerandum præsulis caput deinceps asportarunt Græci in urbem Berat, ubi etiamnum asservatur lignea statua S. Clementis, auro et gemmis pretiosis exornata. Exstant quoque plura Clementis scripta, nimirum homiliæ in dies festos D. N., Beatæ Mariæ et Sanctorum, numero tredecim; quibus addenda sunt duo opuscula hagiographica, de vita et gestibus S. Cyrilli, philosophi, et S. Methodii, archiepiscopi Moraviæ. Clementis orthodoxiam ac sanctitudinem, nonnisi summa injuria in dubium vocatam a quibusdam, auctoritate cujusdam Vitæ ejus græcanicæ temere innixis, ab omni prorsus schismatis aut hæreseos labe vindicare hic supersedebimus. Sancti hujus archipræsulis memoria colitur ter in anno, 17 Julii, 22 Novembris et 27 Julii; jamque in Evangelio Assemani glagolitico mss. sæculi XI occurrit ad hanc ultimam diem.

Cfr 1) Vita S. Clementis, episcopi Bulgarorum, ed. Miklosich, Vindobonæ, 1847. 2) Vita brevior, ed. Schafarik, in Monumentis litter. Glagoliticis, Pragæ, 1854. 3) Philaretes, Patrum Ecclesiæ doctrina historica, t. III, § 291, Petropoli, 1859. 4) Pejacevich, Hist. Serb., pag. 72 et seq. 5) Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, Moschopoli in Albania, 1741. 6) Palauzov, p. 73 et seq. 7) Schafarik, Roskvet liter. v Bulharsku. 8) Assemani, Kalend. t. III, p. 143 et seq. et t. VI, p. 505.

Nicolaus Kačanovius, Salus.

Paucissima dicere habemus de Nicolao Salo. Floruit sæculo decimo quarto, degitque Novgorodiæ, ubi et obiit anno 1392, die 27 julii, in ecclesia S. Pantaleonis conditus. Ejus mentio fit in Vita Theodori Novgorodensis, quem exemplo suo ad stultitiam pro Christo amplectendam adduxit. De Theodoro egimus ad 29 Januarii.

Cfr Dict. hag., pag. 211.

DIES XVIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Eustathii, mart. Ancyrani (*Mst. Tern. Siš. Chil. Og. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). SS. apost. Prochori, Nicanoris, Timonis et Parmenæ (*Par. Tern. Chil. Og. Men. Prol. Kal. Hor. cum Bas. GP. Pg. Flor. Vind. Sirm. Taur. I et II, Maz. Mg. Chiffl.*). S. Acacii, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Chiffl. Maz. Med. Taur. Mg.*). [S. Euthymii, mart. (*Rum.*).] S. Juliani, mart. (*Men. Kal.*). Festum B. M. V. Smolenscensis (*Prol. Pp. Kal.*). Festum B. M. V. Grebnevensis (*Kal.*). S. Pauli Xeropotameni (*Ath.*) Encænia SS. Deiparæ Diaconissæ, CPoli (*Mg.*).

† Nazarii (*Neap.*). †Artemæ, apost. (*Chiffl.*). † MM. Quintiliani, Dadæ, Maximi et Callinici (*Sirm. Chiffl. Taur. II, Mg.*). † Drosidis, mart. (*Maz. Chiffl.*). † Constantini, patr. CP. (*Chiffl.*). † Cononis (*Chiffl. Maz.*). † Irenæ Cappadocis, hegumenæ CPoli (*Chiffl. Sirm. Maz.*).

OBSERVANDA.

SS. Prochorus et soc.

In recentioribus Slavorum Fastis SS. Prochorus, Nicanor, Timon et Parmenas veniunt primo loco cum titulo apostolorum; sunt autem ex septem diaconis, post SS. Stephanum et Philippum nominati in Actibus Apostolorum. — At in antiquioribus, ut Mst. et Rum., præsens dies soli S. Eustathio, latinis Eustachio, est sacer. Consulto nominavi cod. Rum., nam licet in eo inscriptus sit S. Euthymius, legendum tamen puto S. Eustathium. Lectionem cod. Rum. genuinam servandam esse censui, sed uncis inclusam. —

S. Eustathius.

S. Callinicus.

S. Callinicus qui refertur una cum SS. Quintiliano, Dada et Maximo videtur esse idem ac martyr Gangrensis, de quo Slavici Fasti agunt crastina die, quemque hodie cum cognomento Gangrensis commemorant Menæa Chiffletii. — Paulum Xeropotamenum commemorat hodie Νέον ἐκλόγιον et qui illud citat auctor Paterici Montis Atho, tom. I, pag. 65 et seq. Ejusdem obiter meminit Menologium Mosquense excusum, in Vita S. Athanasii Athonici ad quintam Julii, quando nempe tradit, quemdam e reverendissimis patribus Athonitis, nomine Paulum Xeropotamenum, futuram Athanasii, eo tempore in Monte novitii, sanctitatem sociis suis prænuntiasse; quem ab hodierno Paulo minime distinguendum esse mihi persuasum habeo. Cætera altum de eo silentium in libris Slavorum liturgicis, sive recentioribus sive antiquis, excepto solo Paterico Athonico, in quo facta commemoratione, legitur *Vita venerabilis et deiferi Patris nostri Pauli Xeropotameni*, ab incerto auctore imperite concinnata, in capitibus tamen a vero non abludens. Summa hæc est: Erat Paulus, filius Michaelis Curopalatæ, imperatoris, cognomento Rangabæ, qui pacis et solitudinis amore, relicto sceptro, monachus factus est in monasterio Myrelæon, quod ipsemet fundaverat. Matrem habuit Procopiam Augustam, Nicephoro Genico imperatore prognatam. Hæc dum gravida esset, sibi visa est in somnio peperisse agnellum, qui duos leones in se irruentes cruce, quam præferebat, superavit solus et prostravit. Quo somnio significari aiebat fore, ut duplicem naturæ vitæque religiosæ hostem, mundum et diabolum, devinceret filius. A Leone Armeno, qui Michaelis thronum usurpaverat, virilitate destitutus et multa ob cultum imaginum perpessus est. Erat autem tanta ingenii acie præditus litterisque adeo excultus, ut sæculi sui prodigium vocaretur; quod etiam testantur ejus scripta, inter quæ non

S. Paulus Xeropotamenus.

ultimum

ultimum locum obtinent concio in festum Ingressus B. Mariæ in templum, præterea officium quadraginta martyrum Sebastenorum et venerandæ Crucis. Ut autem importunas hominum laudes mundique gloriam devitaret, relicta regia urbe, in Montem Atho secessit, ibique sedem posuit in loco, ubi exstabat monasterium Xeropotami, a S. Pulcheria olim fundatum, tunc vero ruinosum; simul et socium sese adjunxit seniori cuidam Cosmæ, in vicinia degenti, a quo etiam in monachum attonsus est, suscepto nomine Pauli : prius enim vocabatur Procopius. Interea regni gubernaculum obtinuit Romanus; a quo diu quæsitus tandemque inventus, CPolim arcessitus est atque filiis ejus educandis præpositus. Mox tamen, obtenta licentia imperatoris, in Montem Atho rediit atque monasterio Xeropotameno instaurando et exornando auctor fuit, impensas suppeditante imperatore; a quo etiam patriarcha CPolitanus, Theophylactus, submissus est, qui instauratum monasterium Deo dedicaret titulo pretiosissimæ reliquiæ venerandæ Crucis, quam dono dederat et cujus longitudo erat plus quam unius cubiti, latitudo vero duorum digitorum, pondus denique drachmarum centum; ut aurea imperatoris bulla testatum facit. Omnibus recte ordinatis, numeroque sociorum aucto, hegumenum eis constituit Paulus; ipse vero ad radices Montis Atho secessit, quo solus degeret. Verum cum hic quoque socios sexaginta circiter brevi nactus esset, novum monasterium eduxit sub vocabulo S. Georgii megalomartyris, vulgo Pauli dictum. Cui postquam aliquandiu præfuisset, ad cælestem patriam migravit die 28 junii anno incerto. Demortui corpus, Constantinopolim transvectum, ibidem conditum fuit, juxta quosdam, in magna ecclesia; juxta alios vero in monasterio B. Mariæ Peribleptæ nuncupatæ. Hæc ita summatim ex Paterico perstricta omnino conferenda sunt cum scriptoribus Byzantinis, Theophanis continuatore, Nicephoro Gregora aliisque; at potissimum cum aurea bulla Romani Lecapeni, anno 924 data, quam cl. Franc. Miklosich nuper græce vulgavit in sua Bibliotheca Slavica, tom. I, pag. 200. Legantur insuper quæ de historicis monasteriorum Athonicorum documentis solide tractavit ibidem Jos. Muller, in universitate Patavina professor. Quædam de monasterio Xeropotami tradiderat Joannes Comnenus in sua Descriptione Montis Atho, græce et latine vulgata a Montfalconio, Palæographiæ græcæ lib. VII, pag. 441; sed multo plura habentur in libro qui Petropoli prodiit anno 1859, ita inscriptus: *Descriptio monasteriorum et asceteriorum Montis Atho*. Jamvero ex dictis videtur Paulus Xeropotamenus extremam attigisse senectutem, imo annos centum et decem superasse, utpote qui natus esse dicatur in Vita anno quo Michael Curopalates regno pulsus fuit a Leone Armeno, id est 813, atque post annum 924, quo aurea bulla Romani Lecapeni certo fuit data, aliquandiu inter vivos versatus sit. Verisimillimum quoque habendum stetisse Paulum a partibus fratris sui Ignatii, patriarchæ Constantinopolitani, adeoque Romano pontifici fuisse addictum. Quod autem in Vita vocatur Procopius, quasi suscepisset nomen istud cum baptismo, id e cerebro suo effinxit auctor Paterici, matris nomine paululum immutato : nam juxta scriptores Byzantinos, Michaelis filii nominabantur Theophylactus, Eustratius et Nicetas, qui et Ignatius, quamvis non constet uternam e duobus prioribus fuerit idem ac Paulus. Similiter manifesto errore inducitur patriarcha Theophilus, cujus loco substitutus est a me Theophylactus. Sunt et alia plura in prædicta Vita quæ emendatione indigeant, at quæ ulterius prosequi non est præsentis instituti. Illud vero stat, S. Paulum Xeropotamenum non modo fuisse unum e primis monachis Montis Atho, sed et ipsomet S. Athanasio, qui cum S. Petro eorum antesignanus passim nuncupatur, tempore incolatus præcessisse. Xeropotameni cognomen accepit a monasterio quod, quia ad *Rivum exsiccatum* fuerat conditum, Xeropotamos idcirco nuncupatum est.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

B. Mariæ V. Smolenscensis imago.

Hanc imaginem, quæ vulgo Odigitria seu Hodegetria nuncupatur, a S. Luca pictam fuisse volunt Russi. Fuit autem in Russiam e Græcia allata a Vsovolodo, Jaroslai filio, Cernigoviensi duce, quo mortuo, in potestatem venit Vladimiri Monomachi, et in ecclesia cathedrali Smolensci honorifice collocata est, anno 1101. Inde Mosquam delata est ab ultimo Smolensci duce Sviatoslao, quem Vitoldus pepulerat anno 1404, remeavitque Smolenscum anno 1456, a Misaele episcopo, eoque probe catholico, repetita, postquam ecgraphon sibi depingi curaverant Mosci. Quod ectypon e monasterio Annuntiationis in aliud, recentius conditum, et Novodevičense dictum, transferri jussit Joannes IV anno 1525, festumque in translationis memoriam institui, die 28 julii quotannis celebrandam. Inter varia miracula, quæ ope iconis Smolenscensis patrata fuisse passim perhibentur, memorandum est illud, quod exhibet Vita S. Mercurii, a Tartaris anno 1237 interfecti, ut legere est ad 27 novembris. Præterea colitur a Smolenscensibus hæc imago ad 5 novembris, in memoriam patriæ a Gallorum invasione anno 1812 liberatæ.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Gloria B. M. V., p. III, sect. I, p. 85. 3) Menol. Verš. ad h. d.

B. Mariæ V. Grebnevensis imaginis festum.

Imaginem hanc, multis miraculis claram, obtulerant olim Grebneviæ urbis incolæ Demetrio Tanaico, post celeberrimam pugnam, quam cum Mamajo anno 1380 gloriose inierat, Mosquam redeunti. Accepit donum Demetrius, et in cathedrali Mosquensi templo collocari jussit, ubi singulis annis eam colunt Mosquenses ad præsentem diem.

Cfr 1) Gloria B. M. V., p. III, sect. II, pag. 58. 2) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XXIX.

Ex Ostromirano.

Memoria sancti martyris Callinici (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Novg. Chil. Og. Men. Kal. Hor. Prol. cum Bas. CP. Vind. Sirm. Dom. Maz. GP. Pg. Flor. Mg.*).

Ex variis.

S. Theodotiæ, mart. et trium liberorum ejus (*Men. Kal. Hor. Prol. cum Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Seraphiæ, virg. et mart. (*Men. Kal.*). S. Michaelis (*Kal. Hor.*). S. Theodori (*Par.*).

† Joannis Ducis (*Mg. Maz.*). † Benjamini et Berii seu Verii (*Mg.*). † Artemæ, ap. (*Chiffl. Maz.*). † Constantini,

Dies XXX et XXXI Julii.

† Constantini, patr. CP. (*Maz. Mg.*). † Eustathii, mart. (*Chiffl. Sirm.*). † MM. Mamantis et Basilisci (*Mg.*). † Quatuor MM. patris, matris ac duorum filiorum (*Maz.*). † Theodosii Junioris, imper. (*Mg.*). † Encæniorum S. Deiparæ in Promoto (*Sirm. Chiffl.*). † Joannis, archiep. Chalcedonis (*Bas.*). † Felicis, papæ, et Simplicii (*Neap.*).

OBSERVANDA.

S. Callinicus. De sancto Callinico, martyre, Bollandiani agunt ad præsentem diem, pag. 39. In Mst. additur : *qui Agræ* pro *Gangræ*. Synaxis ejus peragitur juxta *S. Theodotia.* Justinianum Gephyrum, et juxta Petrium. — Paris. legit : S. *Theodori*, fortasse pro Theodotiæ. Solet corrupta nomina proferre iste, cæteroquin *S. Seraphia.* remotæ ætatis codex. — Idem de S. Seraphia, virgine et martyre, fortasse agebat supra, die XI Julii. Cfr Acta SS., pag. 38. — Constantinus *Constantinus.* refertur etiam die sequenti; at in Ostromirano codice nominatur die IX Aug. primo loco; est Constantinus hujus nominis *primus*. — Vide dicta *Theodosius junior.* de Theodosio ad XXXI Julii. — Recole dicta de S. Michaele *in Promoto* ad diem XXVII Octob., *Encænia Deiparæ.* quem Cangius ponit ultra sinum CPolitanum, ex Chronico Alexandrino, pag. 187.

DIES XXX.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Joannis, militis (*Mst. Tern. Rum. Siš. Prol. Pp. Kal. Hor. cum Bas. CP. Vind. Med. Taur. Sirm. Chiffl. Maz.*). SS. app. Silæ, Silvani, Crescentis, Epenetis et Andronici (*Par. Tern. Rum. Novg. Hor. Prol. Kal. Chil. Og. Pp. Men. cum Bas. GP. Pg. Flor. Maz. Mg. Typ. Taur. II*). S. Valentini, ep. et mart., et soc. (*Men. Kal.*). S. Angelinæ, reginæ Serbiæ (*Serb.*). S. Polychronii, ep. et mart., et soc. Parmeni, Elimi, Chrysoteli, Lucæ et Mucii, Abdonis et Senne, et discipulorum Olympii et Maximi (*Men. Kal. cum Neap.*). S. Julittæ (*Novg. Hor. Taur. Med. Chiffl. Maz. Mg.*).

† Benjamini et Benii aut Venæi ad Palatia Hebdomi (*Taur.*). † Basilisci Senioris, mart., et Mamantis in Darianis (*Maz. Chiffl. Taur. II, Med.*). † Eudocimi justi (*Flor.*). † Crucis exaltatio (*Med. Taur.*). † Theodosii Junioris (*Taur. II, Med. Sirm. Chiffl.*). † Constantini Junioris, patr. CP. (*Sirm. Taur. I et II, Med.*).

OBSERVANDA.

S. Joannes. In Kalend. Sišatovacensi legitur : *Job*, militis, *S. Silas.* errore patente. — De Sila et sociis agitur apud Bollandianos die XIII, probaturque unitas Sili et Silvani, qui perperam in duos dividitur a Græcis *S. Angelina* et Slavis. — S. Angelinam, regiam Serbiæ, inter sanctos Ecclesiæ Serbiæ recenset Pejacevich, consonantibus ejusdem Ecclesiæ Fastis. — SS. Abdon *SS. Abdon et Senne.* et Senne, Romæ passi duos solos refert Neap, illustrantur hodie in Actis SS., pag. 130 et seq. — S. Julittam Annal. Novg. et Hor. rectius referunt *S. Julitta.* die sequenti. — S. Eudocimus in alio Flor., *S. Eudocimus* n. 24, refertur die sequenti, ad quam vide.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Angelina, despota Serviæ. Saverstia Angelina, quam Luccarius Theodoram appellat, filia erat Arianitæ, Comneni, Dyrrachii, Aulonis, Cermenici aliorumque in Dalmatia et Albania oppidorum principis apprime catholici; cui Eugenius papa IV vexillum Ecclesiæ adversus Turcas ferendum commisit. Nupsit S. Stephano Cœco, (anno 1438 ab Amurate oculis orbatus fuerat,) fratri despotæ S. Lazari II Greblanovič; qui, Servia in Ecclesiæ Romanæ clientelam transcripta, anno 1458, die 21 januarii, sine prole mascula diem obierat, uxori Helenæ Palæologæ principatum relinquens; quod matrimonium non ante fratris mortem celebravit. Inde mansit pia femina in Albania cum marito, qui paternam illic hæreditatem habebat, donec, Turcarum premente potentia, in Sirmienses partes migrare coacti fuerint sedemque figere in Kupinik ad Savum, ubi anno 1477 vir ejus pie obiit. Mortua ibidem etiam est S. Angelina, et simul cum S. Stephano sepulta in templo cœnobiali S. Lucæ, eisque deinde additi ambo sancti eorum filii Georgius, qui et Maximus monachus, et Joannes. Verum quaterna corpora postea translata sunt in Krušedol, ubi adhuc integra servantur : quæ integritas, apud Latinos signum maxime dubium, apud Orientales certissimum sanctimoniæ indicium est. Colit Ecclesia Serviana S. Angelinam die 30 Julii, et (ut id in memoriam revocem aut partim præmoneam) S. Stephanum martyrem seu Cœcum 11 Octobris, S. Joannem 10 Decembris et S. Georgium seu Maximum 18 Januarii : ad quas dies plura de eis vide.

Cfr 1) Pejacsevich, Historiæ Serviæ, p. 370, 371, 439. 2) Raič, Historiæ tom. III, p. 260.

DIES XXXI.

Ex Ostromirano. MEMORIA BEATI EUDOCIMI (*Mst. Tern. Par. Rum. Chil. Og. Men. Vat. Prol. Hor. Kal. cum Bas. GP. Pg. Vind. Msq. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). MEMORIA THEODOSII, IMPERATORIS. ET CONSECRATIO ECCLESIÆ S. DEIPARÆ (*Assem. cum Mg.*). EODEM DIE ADORATIO VENERANDI LIGNI (*Og. Pp. Kal. cum CP. Goth. Msq. Vind.*).

Ex variis. S. Julittæ, mart. (*Mst. Tern. Rum. Siš. Og. Men. Prol. Kal. cum Bas.*).

† Duodecim martyrum Romæ (*Maz. Chiffl.*). † Germani Antissiodor. (*Neap.*). † Tychici, apostoli (*Maz. Chiffl.*). † Trophimi, apostoli (*Maz. Chiffl.*). † Josephi ab Arimathea (*Chiffl. Maz.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Eudocimus. S. Eudocimus, cognomento Junior, quem *Edecimum* corrupte vocat Ostromir., hoc die juvenis obiisse dicitur in Menæis excusis; at cur *Junior* dicatur, cum alium Eudocimum ignorent Græci et qui eos sequuntur Slavi, non assequor. Die Julii sexta celebratur translatio ejus corporis Byzantium. Cfr. Acta SS. Jul., VII, pag. 308. — *Theodosius, imperator.* In nullo codice aut synaxario Slavico inveni nomen Theodosii, imperatoris, quod in Græcis Fastis hodie jam tertio occurrit, et relatum est die præcedenti. Nempe agitur de Theodosio Juniore. De quo Bollandiani, inter prætermissos ad diem Julii xxx agentes, sequentia adnotarunt: *Quandoquidem*, aiunt, *imperator iste tam hesterno* (id est xxix) *quam hodierno die tanquam* pius, *non autem tanquam* beatus, *nedum* sanctus *apud Græcos memoratur; neque scitur aliunde, quod apud eos solemni, publico, legitimove aut sufficiente saltem cultu honoratus unquam fuerit, absit, ut eumdem nos ipsi attribuere ausimus, donec nobis de illo sufficienter constiterit.* Recolet velim lector, quæ occasione aliorum augustorum observavit in Kalendario suo CPolitano Morcellius (t. I, pag. 227 et 228). — *Dedicatio B.M. in Blachernis.* *Dedicatio ædis Blachernis, ubi adservatur cingulum B. Virginis.* Ita expresse habetur in Menæis Græcorum typo editis. Nimis nota est ecclesia in Blachernis, quam ut ei illustrandæ fas sit immorare. — *S. Julitta.* De S. Julitta, martyre Cesareæ in Cappadocia, solidam, pro more, tractationem instituunt Bollandiani socii in Actis SS. ad diem præcedentem, pag. 141 et seq. In cod. Mst. annuntiatur ejus *passio;* at in Ostr. et Rum. signatur tantummodo *memoria.*

MENSIS AUGUSTUS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano. MEMORIA SS. MACHABÆORUM (*Ita omnes cum Bas. CP. Neap. GP. Vind. Med. Pg. Goth. Flor. Sirm. Maz. Mg.*).

Ex variis. SS. Eleazari, Solomoniæ et septem puerorum (*Mst. Kal. Prol. cum Taur. Mg.*). SS. MM. novem, Leontii, Attii, Alexandri, Cyndei, Mnesithei, Cyriaci, Mineonis, Catuni et Euclei (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Sirl. Chiffl.*). Processio vivificæ Crucis Dominicæ (*Prol. Verš. Novg. Kal.*). Festum misericordissimi Salvatoris nostri Christi et S. Deiparæ Mariæ (*Men. Verš. Kal.*).

† Timothei, ep. Proconnesi et thaum. (*Mg.*). † Felicitatis, mart. (*Neap.*). † MM. Cyrici, Theodori, Polyeucti et Eleazari (*Mg. Maz. Taur. I et II, Dom. Chiffl. Sirm.*). † Menæ, Menæi et alior. (*Mg. Chiffl.*). † Papæ Junioris (*Mg. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

SS. Machabæi. In Mst. Tern. Rum. et Prologo plenius annuntiantur ita: *Passio SS. MM. Machabæorum, Eleazari, Solomoniæ et septem puerorum ejus.* Horum nomina quæ, utpote pro arbitrio excogitata, Menæorum editor consulto omiserat, referuntur in cod. Ternobiensi, in Prologo et in Horologio. Sunt autem hæc: Abibus, (in Prologo Abienus) Antoninus, Gurius, Eleazar, Eusebon, Alimus (in Prologo Samonas) et Marcellus. Passio seu, quod ad idem redit, certamen notatur quoque in Menol. Basilii imperatoris. Machabæorum ædem in Sycæno oppido stetisse Heraclii temporibus testatur Chronicon Alexandrinum; hymnos conscripserunt SS. Joannes Damascenus et Cosmas Maiumensis. — *SS. Leontius et soc.* Ex martyribus Pergæ duo tantummodo nominantur in Basiliano Menologio, Leontius et Alexander. — *S. Menas.* Præterea, in Menæis Græcis excusis nominantur hodie SS. Cyricus, Mena et Menæus, fortasse non distincti a SS. Cyriaco, Mineone at Mnesitheo, sociis S. Leontii. In Menæis modo laudatis Menas et Menæus dicuntur celebrari in æde æneo Tetrapylo vicina, in Viglentio.— *S. Cyricus.* Quos nos cum S. Cyrico damus, eos seorsim unumquemque referunt Menæa Græca excusa. Eleazarum addidi ex Taur. II; *S. Felicitas.* ibidem loco Theodori legitur Theodosius. — In marmore Neap., a card. Maï vulgato, legitur: SCE. FELI. — *Processio vivificæ Crucis.* Nomine Processionis Crucis intelligebatur olim egressio illa Crucis a palatio imperatoris CPolitano et accessus ad magnam ecclesiam S. Sophiæ, unde per totam urbem circumferebatur ad sedandos morbos qui hoc mense quam aliis erant frequentiores. Fiebat ab ultima Julii ad decimam quintam Augusti. Erat CPoli alius mos benedicendi aquam in ecclesia palatii Kalendis cujusque mensis, excepto Januario (tunc enim fiebat die sexta) et Septembri, quo peragebatur die decima quarta. Hinc initium sumpsit festivitas venerandæ Crucis et solemnis benedictio fontium aquarum, Kalendis Augusti peragenda. Processionis festum institutum est in Ecclesia Russica non ante sæculum duodecimum, nempe regnante Andrea Bogolubensi. Cæterum in Menol. Basilii neutrum indicatur nec ad hanc diem, nec ad ultimam Julii. — *S. Timotheus, ep. et thaum.* S. Timotheum, episcopum Proconnesi, inscriptum invenio in editione Menæorum Græcorum recentiore, Venetiis anno 1843 facta, accedente brevi synaxario, quod in veteri editione desiderabatur. Deprompturn est ex cod. ms. quo continebatur officium seu, ut cum Græcis loquar, Acoluthia sancti, auctore Nicolao Chiliodromo, et Vita ejusdem, incerto auctore, quam vulgari sermone donavit Arsenius monachus atque simul cum Officio Galatæ typis excusit anno 1785. Quod encomium, quum ferme sit ignotum, in lectoris commodum latine huc referre juvat: *Floruit igitur Timotheus circa medium sæculi sexti, imperantibus Justino Thrace et Justiniano Magno, fuitque virtutibus omnimodis ornatus; quapropter constitutus est episcopus*

DIES II AUGUSTI.

scopus Proconnesi, olim Elaphonnesi, nunc vero Marmaræ vulgo nuncupati. In insulam profectus, quum invenisset incolas piratarum more degentes, omnem curam apposuit, ut ad meliores sensus eos adduceret, quod brevi obtinuit. Postquam autem gregem sibi concreditum optime pavisset, vitamque ascetarum more degisset, quin etiam calumnias patienter tolerasset, atque Justiniani filiam a dæmonio vexatam, sola presentia sua, sanasset, quievit in Domino, Kalendis Augusti. In cujus honorem Theodora Augusta, sanatæ filiæ mater, excitavit monasterium in eodem prædio, ubi sanatio facta est; inventæ sunt quoque sancti antistitis reliquiæ et aquæ salutiferæ in loco paulo superiore. Situm est prædium istud in parte superiore insulæ versus orientem, supra oppidum Proconnesum, nunc vulgo Clazacium dictum et ex viginti domunculis tantummodo constans. Licet autem monasterium et ecclesia pene collapsa sint, quotannis tamen conveniunt eodem indigenæ, festivam sancti commemorationem celebraturi.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Salvatoris et Mariæ festum.

Misericordissimi Salvatoris ejusque purissimæ matris Mariæ festum institutum est anno 1164, regnantibus Andrea Bogolubscio in Russia, in Græcia vero Manuele. Acciderat enim ut uterque hac die illoque anno castra moverent, hic contra Saracenos, contra Bulgaros Volgenses Andreas, et ut uterque victor evasisset; rei felicem successum superno auxilio tribuentes, eo quod, dum coram vivifica cruce et imagine B. Mariæ V. gratiarum actiones pro reportata victoria agerentur, uterque vidisset exercitum suum fulgentissimis radiis ex imagine resplendentem. Solebat nimirum Andreas præliaturus B. Virginis iconem secum in castris ferre. Hac vero die, antequam pugnam iniret, cum omni exercitu coram imagine Vladimiriensi genu flexit, B. Deiparæ ejusque Filii promptum auxilium implorans. Re sibi invicem communicata, communi consensu statuerunt Andreas et Manuel, ut Kalendis Augusti peculiari celebritate coleretur misericordissimus Salvator ejusque mater purissima, simul et imago B. Virginis Vladimiriensis una cum cruce vivifica fidelium venerationi exponeretur, addita insuper solemni crucis processione. Unde duo hic distinguenda occurrunt : alterum est festum clementissimi Jesu ejusque matris Mariæ, anno 1164 institutum, alterum processio crucis vivificæ, longe antiquior. Apud vulgus præsens dies audire solet primus dies Salvatoris (Spasa); sicuti festum Transfigurationis secundus; et festum imaginis Christi non manufactæ tertius.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Lib. Gradual., I, p. 539. 3) Annal. I, 151; cod. Nicon. II, 159. 4) Gloria B. M. V., p. III, sect. I, p. 33.

DIES II.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

MEMORIA SS. SEPTEM PUERORUM EPHESI (*cum CP. Flor. Taur. II*).

Translatio reliquiarum S. Stephani, protomartyris (*Mst. Tern. Par. Rum. Prol. Novg. Chil. Og. Men. Kal. cum Bas. GP. Flor. Msq. Sirm. Dom. Maz. Vind. Mg.*). S. Stephani, papæ rom. et mart., et soc. (*Prol. Ternob. Kal. cum Bas. Neap. Med. Sirl. Sirm.*). Basilii Sali, Mosquensis (*Prol. Pp. Menol. Kal.*).

† MM. Dadæ, Maximi et Quintilliani (*Bas. Sirm. Mg.*). † Phocæ, mart. (*Sirm. Taur. II, Mg.*). † Justiniani, imperatoris (*Mg. Sirm. Taur. I et II*). † Dedicatio ecclesiæ Joannis Theologi prope Magnam Ecclesiam (*Taur. I et II*).

OBSERVANDA.

Septem pueri Ephesi.

Lectio cod. Ostromirani convenit cum Kal. CPolitano Morcellii, in quo præter morem, sanctorum septem martyrum Ephesinorum memoria celebratur hoc die, dum vulgo celebrari solet die 4 Augusti, aut etiam 22 vel 23 Octobris. In Menologio et Prologo Mosquensi vulgare illud de somnio per plura sæcula protracto commentum regeri, per se intelligitur. In Ostr. de somnio nihil. In CPol. diserte habetur *passio* SS. septem puerorum. —

S. Stephani translatio.

S. Stephani, protomartyris, translatio reliquiarum (puta Hierosolymis CPolim) expresse indicatur in Bas., Msq., Vind., Coisliniano et in Menæis Græcorum excusis. In Menol. Mosquensi regeruntur putidissimæ fabulæ, quas jam exploderat Assemanus, Kal. VI. p. 512. —

S. Stephanus, papa.

Hodie S. Stephanum, pontif. romanum, occubuisse pro fide Christi colligi posset quidem ex nota *certaminis* seu passionis, quam præfert in Menol. Basilii, at in aliis codicibus eadem affigitur diei 30 Augusti; in Neap. hodie legitur tantummodo NATALE S. Stephani. —

S. Phocas.

In Menæis Græcis excusis S. Phocas nominatur simul cum Dedicatione ecclesiæ S. Joannis Theologi, id est Evangelistæ, prope magnam ecclesiam CPoli, et Justiniano, cujus mentio jam tertio, ni fallor, recurrit in synaxariis Græcis. —

SS. Dada et soc.

Post nomina S. Dadæ et sociorum in Menologio Basilii additur : *Inventio reliquiarum.* In Menæis excusis signatur sola inventio reliquiarum. —

Basilius Salus.

Quærit Assemanus, an Basilius Salus sit idem ac *Isidorus propter Christum stultus*, de quo Kulčinski, et nos ad 14 Maii. Respondebunt Memoriæ Slavicæ.—

Justinianus, imperator.

Legantur quæ de cultu Justiniani imperatoris disserit Morcellius, Kalendarii CPolitani tom. I, pag. 226; ubi et de Theodora Augusta. Recolantur insuper quæ observata sunt a nobis occasione Theodosii imperatoris, ad XXXI diem Julii. —

Encænia ædis S. Joan. Evangelistæ.

S. Joanni Evangelistæ seu Theologi plures ædes CPoli fuisse dicatas, constat ex Cangio. Quæ ad Horologium sita erat, eadem est ac hodierna, quam magnæ ecclesiæ seu templo Sophiano proximam fuisse dicunt Menæa. In ea servabantur corpora SS. Tryphonis, Eustratii, Auxentii, Orestis, Eugenii et Antipæ. An autem diversa sit ab ea quæ stetit in Milio, dubitatur.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Basilius, salus Mosquensis.

Floruit Basilius tempore Joannis IV, cognomento Minacis, Macario metropolita Ecclesiam Mosquensem gubernante. Anno ætatis decimo sexto, relictis parentibus, Jacobo et Anna, quorum

Dies III Augusti.

quorum precibus a Deo fuerat obtentus, spretisque mundi vanitatibus, stultus pro Christo fieri constituit. Igitur, ad exemplum Domini Nostri ac Salvatoris, ubi caput reclinaret non habens, in plateis et ad ecclesiarum limina somnum capiebat. Famem et sitim, frigus et æstus constantissimo animo ferebat, fere nudus semper. Hominum frequentiam fugere solitus, Dei consuetudine jugiter fruebatur; at quo magis solitudinem quærebat, eo instantius ab hominibus desiderabatur, quin et ipsi Joanni IV, tunc adhuc laudabiliter regnanti, erat venerationi. Quadam autem die, quum mirabantur turbæ Basilium ante ecclesiam Exaltatæ Crucis stantem et in lacrymas effusum, rationem fletus manifestavit dies proxime sequens, qua ingens incendium magnam urbis partem terribiliter devastavit. Tandem morbo correptus Basilius ex hac vita migravit anno 1552, ætatis octogesimo octavo, die 2 augusti, et summo honore terræ traditus est in loco, ubi deinceps splendidissimum templum sub titulo Patrocinii B. Mariæ excitatum est. Mox, anno scilicet 1588, ob miracula (ut volunt) ad tumulum ejus patrata, publico cultu honorari cœpit, instante Theodoro rege, Joannis IV filio et successore; cui futurum regnum prædixerat Basilius, dum adhuc inter vivos versaretur Joannes, Theodori frater natu major.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., p. 59. 3) Phil., Hist. Eccl. Russ., III, 170.

DIES III.

Ostromiranum. Ex rariis.

VACAT.

SS. MM. Dalmati, Isaacii et Fausti (*Mst. Tern. et reliqui cum Bas. GP. Pg. Vind. Goth. Msq. Flor. Clar. Dom. Mg. Maz.*). S. Cosmæ, eremitæ (*Men. Kal. Prol.*). S. Antonii Romani, Novgorodiæ (*Prol. Men. Pp. Kal.*).

† Theodoræ, mart. Myroblitidis (*Lind.*). † Salomes, unguentiferæ (*Mg.*). † Theocleto (*Mg.*). † Joannis, conf., heg. monasterii Patelaræ (*Sirm. Mg.*). † Aspreni, ep. Neap. (*Neap.*). † Stephani, papæ et mart. (*Mg. Chiffl.*). † Quarti, ap. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Dalmatus. Dalmatus in Par. perperam dicitur *Almatus*. In Goth. et Msq., quæ plerumque inter se conveniunt, referuntur Dalmatus et Faustus, omisso Isaacio. Hic seorsim iterum commemoratur ad 30 Maii. Hegumeni successive fuerunt monasterii Dalmati, omnium quæ CPoli exstiterunt celeberrimi et antiquissimi; de quo fuse agit Cangius in sua Constantinopoli christiana, lib. IV, pag. 155, ed. regiæ. — *S. Theodora.* Theodoram eamdem esse asserunt Bollandiani ac S. Theodoram viduam Thessalonicensem, cujus vitam dederunt 5 Aprilis. De S. Theodota et tribus pueris ejus, quæ Cæsareæ in Mauritania martyrium consummarunt, egimus supra, ad 29 Julii. — *S. Joannes.* Joannem, hegumenum Patelaræ, silentio prætereunt fere omnes, ut notatum est post Raderum a Bollandianis in prætermissis ad hanc diem, pag. 179; attamen confessoris titulus sane non qualemcunque nec obscurum sanctum indicat; nec magis obscurum est monasterium Patelaræ, quod memini me alibi etiam offendisse in operis hujus decursu. — De *S. Aspren.* S. Aspreno consulantur, si lubet, Acta SS., pag. 199 et seq. Fuit primus discipulus S. Petri, apostoli, et ep. Neapoli. Recoli hodie ejus obitum argumento est nota *Depositionis* in lapide Neapolitano nomini ejus præmissa, et fuse probat Sabbatinus.—*Antonius Romanus, Novgorodiæ.* Romani cognomen sortitus est Antonius, quod ex Italiæ finibus oriundus esse perhibetur, quibus relictis Novgorodiam profectus fuerit ibique residuum vitæ suæ degerit. De quo in Menologio Mosquensi, apud Muravievium aliosque auctores indigenas plura traduntur asystata et fictitia, uti quando narrant, Antonium Roma Novgorodiam transfretasse, non navi, ut inter cæteros mortales usu venit, sed magno lapide usum; aut piscatores Novgorodenses ex fluvio Volchovo dolium extraxisse, quod ille simul cum sacra supellectili ibidem deposito maris undis commisisset, Italiam relicturus, et alia hujusmodi commenta, quæ nos a *Memoriis Slavicis* amandanda esse duximus. Siqui tamen has fabulas ament, adeant Muravievium.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Antonius, romanus.

Antonius, claris natalibus in Italia ortus anno 1067, et litteris mature imbutus, cum annum undevigesimum attigisset, monasticam vitam in quadam eremo amplexus est, ibique viginti annorum spatio humilem obedientiam præstitit. Deinde, fratribus hæreticorum persecutionem fugientibus, in specum mari imminentem secessit, diu noctuque orationi et jejuniis quatuordecim menses vacans. Quibus peractis, mari se dedit et Novgorodiam mirabiliter appulit anno 1106. Ibi sede sua non longe ab arca ad fluvium Volhovum fixa, et benedictione a S. Niceta, episcopo accepta, ecclesiam Nativitatis B. Mariæ V. posuit, et monasterio auxit; cui ipsemet præfuit ab anno 1131. Tandem laboribus fractus, ad cælestem patriam evolavit anno 1147, die 3 augusti, qua per totam Russiam colitur. Id monasterium usque in præsens exstat, ejus nomine ornatum; sacræ autem exuviæ inventæ sunt anno 1597, die 3 julii. Qua occasione, antiquam beati viri Vitam, ab Andrea, alumno ejus et in hegumenatu successore ab anno 1147 ad annum 1157, conscriptam, recentior biographus, Niphon nomine, nobis tradidit, sed nonnihil, ut notavi supra, immutatam et fabulis conspersam. Demum die 3 augusti anni 1747, qua sexcentesima anniversaria ejus mortis memoria recolebatur, curavit imperatrix Elisabetha Petrowna loculo cupressino, laminis argenteis tecto, ejus reliquias summa solemnitate recondi. Colitur præterea Antonius Romanus die 17 Januarii et feria sexta post 29 Junii; sed tantum Novgorodiæ.

Cfr 1) Vita S. Antonii Rom., auct. Andrea, in Pravosl Sobes, an. 1858, mens. Maii et Junii. 2) Prolog. Menæa et Menolog. Verš. ad h. d. 3) Dict hag., p. 32. 4) Hist. hier. Russ., III, p. 105-258. 5) Macar., Hist. Eccl. Russ., t. II, p. 72; III, p. 170. 6) Theiner, Die neuesten Zustände der katholischen Kirche in Polen und Russland, p. 30 et 31.

Dies IV et V Augusti.

DIES IV.

Ostromiranum. *Ex variis.*

Vacat.

S. Eleutherii, mart. (*Mart. Rum Siš. Prol. Kal. cum Bas. Med. Taur. Maz. Mg. Sirm.*). SS. septem puerorum Ephesi (*Chil. Og. Prol. Men. Kal. cum Pg. Maz. Mg.*). S. Eudociæ mart. (*Tern. Par. Kal. Prol. cum GP. Vind. Msq. Flor. Chiffl. Mg. Med. Taur. Sirm.*). S. Irenes, mart. (*Par.*). Inventio corporis Petri, metrop. Kioviensis (*Pp.*). [Cosmæ, presb. et mon. (*Ath.*).] S. Iæ, mart. et soc. (*Menol. Verš. cum Bas. Chiffl. Taur. Med. Sirm.*).

† Patrum synodi Ephesinæ (*Neap. Taur. I et II, Dom.*). † Tuthaelis, mart (*Mg. Dom.*). † MM. Pamphili et Capitonis (*Dom. Sirl. Mg.*). † Joannis, mon. (*Dom. Taur. I et II*). † Joannis Novi, ep. Ephesini (*Dom. Taur. I et II*). † Phosterii (*Dom. Taur. II*). † Dedicatio ecclesiæ S. Procopii (*Sirm.*). † Memoria S. Mariæ Magdalenæ (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Eleutherius. Recentiora kalendaria referunt hodie passim septem pueros qui Ephesi passi sunt; at in antiquioribus, ut Mst. Rum., nominatur solus Eleutherius martyr, præmissa nota passionis, qua hoc die certasse significatur, et tacitis Septem pueris Ephesinis. Ita etiam Menologium Basilii. Iterum commemoratur ad diem 15 Dec. in Prologo. — *Septem pueri Ephesi.* Septem puerorum qui Ephesi dormierunt, Maximiliani, Exacustodiani, Jamblichi, Martiniani, Dionysii, Joannis et Antonini, memoria iterum agitur 22 et 23 Octobris. Lectu digna sunt ea, quæ de his martyribus scripserunt Bollandiani ad hunc diem, et breviter Morcellius, qui totam historiam de eorum somno post sæculum septimum confictam esse statuit, et græcis primum litteris consignatam; a quibus dein in Slavorum quoque libros liturgicos, qualis nunc legitur, ut tot alia figmenta, manavit. — *S. Ia seu Eudocia.* S. Eudociam refert hodie Menolog. Mosquense, at sine ullo synaxario. In Menol. vero Basilii consignatur S. Ia. Jamvero S. Eudociam non esse diversam a S. Ia, post probatissimos auctores observavimus ad diem 1 Martii. Agi memoriam translationis ejus reliquiarum, testantur Menæa; verum in Menologio Basilii signatur *passio*. — *S. Tathuel.* Tathuel seu Phaphuel, in mala arbore suspensus, refertur iterum in quibusdam codd. mss. die sequenti cum S. Christina. Videtur autem esse idem ac S. martyr homonymus, quem Menæa Græca et Slavonica exhibent die 4 Septembris una cum S. Charitina. Sequenti die annuntiantnr ita: *Passio SS. Tathuelis et Christinæ, prope Palatium.* — *S. Joannes uterque.* S. Joannes, monachus, procul dubio est ille hegumenus monasterii Patelaræ et confessor, quem nominavimus die proxime prætergresso. In Menæis mss. olim PP. Prædicatorum commemoratur cum alio Joanne, cognomento Juniore, his verbis: *Memoria SS. Patrum nostrorum et archiepiscoporum, qui fuerunt Ephesi, Joannis monachi et Joannis Junioris.* — *S. Petrus, metr. Kioviensis.* Inventio Petri celebrari solet 24 hujus; unde huc errore transposita esse videtur. — *Cosmas.* In Paterico Montis Atho, t. II, pag. 196 et seq., fit commemoratio Cosmæ, *hieromartyris et apostolorum æqualis.* Apostolicis viris æquiparatus est, quod in prædicanda doctrina christiana magnam vitæ suæ partem consumpsit, pluresque regiones perlustravit docendo, puta Thessaliam, Acarnaniam, Ætoliam, Cephaloniam, Albaniam, Deo, ut fertur, prodigiis et signis verba ejus confirmante. Peragrabat autem non solus, sed cum 40 aut 50 aliis sacerdotibus qui eum sequebantur ubique. Hieromartyr vocatur quia sacerdotali dignitate fuit ornatus, et peremptus a Turcis, aut potius a Judæis, qui eum falsi criminis insimulaverant, quasi nempe, prætextu concionum, populum commoveret et Russorum partes secreto ageret. Obiit Livantiæ, anno 1779, ætatis 55, patibulo suspensus. Oriundus erat e vico quodam Ætoliæ, *Magna arbore* dicto, et aliquandiu in monasteriis Athonicis Vatopedii et Philothei commoratus, ubi et litteris excultus fuit et sacerdotio auctus. Sepulturam accepit in monasterio B. M. Argevussensis, prope vicum Colicontasi in Albania. Solebat ille, catholicorum more, rosaria, cruces, libellos pios aliasque id generis illecebras fidelibus distribuere; quorum conscientias, antequam ad aliam civitatem pergeret, homologesi purgabat.

DIES V.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria sanctæ Iæ, martyris (*cum CPolitano*).

S. Eusygnii, mart. (*Mst. Tern. et reliqui cum Bas. Neap. GP. Vind. Goth. Msq. Pg. Flor. Clar. Maz. Mg.*). SS. MM. Candidii et Candidiani (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). S. Sibeli, mart., in Ægypto (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). S. Nonnæ, matris S. Gregorii Nazianzeni (*Men Kal. Prol. cum Mg.*). S. Fabii, papæ Rom. et mart. (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). S. Pontii, Romani, mart. (*Men. Kal.*). S. Irenæi, mr. (*Poss.*). S. Antheri (*Kal.*).

† Thuthael et Christinæ (*Dom. Taur. I et II*). † Theodosii, abb. Oroborum (*Dom.*). † Dedicatio S. Procopii prope Chelonam (*Taur. I et II*).

OBSERVANDA.

S. Ia, martyr. Nomen sanctæ Iæ, hodiernis kalendariis ignotum esse asseverat auctor commentariorum in Kalendarium Evangelii Ostromirani. Miror virum alioquin non ineruditum talia potuisse asserere, quum in Prologo Mosquensi non tantum sancta Ia nominetur, ad undecimam Septembris, sed etiam brevi ornetur encomio; imo hac eadem die 5 Augusti laudatur in Menæis Græcis excusis. Cæterum perperam distingui a S. Eudocia, quod nomen Græcum idem omnino sonat ac Chaldaicum Ia, manifestum faciunt synaxaria quæ, sub utroque nomine proferri solent in Menæis Slavicis aut Græcis; utrobique enim refertur eadem rerum gestarum series, idem martyrii genus, tempus et locus. Jamvero passa est S. Ia sub Sapore, rege, anno 362, cum 9000 aliis, quorum pars aliqua laudatur in Menæis et Kalendariis ad 9 Aprilis et ad 15 aut 16 Maii. Cfr Assemanus, Acta

Acta Martyr. Oriental., t. I, a pag. 131, Acta SS., Augusti, t. I, pag. 328, Morcellius, II, pag. 187. — *S. Candidianus et Sibelus.* SS. Candidianus et Sibel martyrium consummarunt in Ægypto. De utroque videsis Acta SS., pag. 72. In Menæis excusis et Prologo vocantur Cattidius, Cattidianus et Sobelus. — *S. Fabius.* S. Fabii memoriam recolunt Latini, die 20 Januarii; insuper non Fabium nominant, sed Fabianum. In cujus Vita quia de Pontio fit sermo, hujus quoque laudes et gesta enarrat hodie Menol. Mosquense. — *S. Pontianus.* Porro S. Pontianum, mart. Romæ, Act. SS. exhibent xxv Augusti; et alium, item martyrem, x Augusti. — *Dies VI et VII Augusti. S. Irenæus.* Displicet Papebrochio Irinæus, quem reperit apud Possevinum; et quidem valde suspicor corruptum nomen esse S. Irenes, quam codex Parisinus I nominat die præcedenti, quamque Augustam fuisse diserte indicat auctor Menologii Basiliani ad diem sequentem. — *S. Theodosius.* In Menæis mss. Combefisii de S. Theodosio legitur: ὁσίου (lege Θεοδοσίου) Orob præpositi. Idem, ad diem 8, vocatur hegumenus Oromorum diciturque degisse in silvis et antris.

DIES VI.

Ex Ostromirano.

Transfiguratio D. N. Jesu Christi (*Omnes*).

OBSERVANDA.

Transfiguratio D. N. Solemne est festum Transfigurationis Salvatoris nostri apud Ruthenos æque ac apud Græcos, utpote quod inter *duodecim majora* festa recensetur. Apud vulgus nuncupari solet *secundus dies Salvatoris*, uti Kalendæ Augusti vocantur primus; festum vero imaginis acheropitæ tertius. A Græcis porro celebratur per octo dies integros, accedente profesto; in eo fit benedictio fructuum. In officio diei duplex exstat canon, auctoribus Cosma et Joanne. Famosa est inter Græcos quæstio de lumine Thaborico; de qua quæstione deque erroribus infamis Gregorii Palamæ adeatur Allatius, de Consensu, lib. II, cap. 16, a num. 4. In Menologio Mosq. animadvertitur in quemdam Cyrillum Tranquillionem, qui docebat Christum Dominum transfiguratum fuisse feria tertia magnæ hebdomadis, additurque id evenisse multo tempore antea, sexta die Augusti, ante auroram matutinam.

DIES VII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Memoria liberationis a barbaris (*cum CP. Bas. Msq.*).

S. Dometii seu Dementii, mart. et soc. (*Mst. Rum. cum Bas. GP. Pg. Msq. Vind. Sirm. Chiffl. Dom. Maz. Mg.*). S. Pimeni, patientis (*Menol. Pp. Kal.*). S. Ori, monachi et eremitæ in Ægypto (*Men. Kal. Prol. cum Mg. Chiffl.*). S. Marini, militis et mart. (*Men. Kal.*). S. Asterii, thaum. et mart. (*Men. Kal. Prol. cum Chiffl.*). S. Potamii, thaum. (*Prol. cum Mg. Chiffl.*). S. Pulcheriæ Augustæ (*Horol. Kiov. et Leop. cum Bas. Chiffl. Sirm.*). [Dometii, mon. Athonitæ (*Ath.*).]

† Irenes Augustæ (*Bas. Sirm. Chiffl.*). † Decem millia monachorum in Thebaide (*Chiffl. Mg.*). † Narcissi, patr. Hieros. (*Mg. Chiffl.*). † Sozontis, mr. (*Mg. Chiffl.*). † Hyperechii, mart. (*Mg. Chiffl.*).

OBSERVANDA.

Memoria liberationis a barbaris. Lectio cod. Ostromirani, prout in exemplari excuso jacet, nimis insulsa est, quam ut in titulo prodire meruerit. Sic enim habet: *Memoria sanctæ Barbaræ in Vlachernis*, nempe amanuensis *Avaros* aut potius *barbaros* quos in cod. Græco legerat cum sancta Barbara miscuit. Liberata fuit urbs ab Avaris et Persis sub Heraclio, anno 626. In Menol. Basilii fit commemoratio liberationis a Persis et Avaris; in CPol. Morcellii a solis Avaris; in Sirmund. ab Agarenis; alibi: εἰς ἐπέλευσιν βαρβάρων. — *S. Dometius.* Dometius in cod. Ternobiensi vocatur Dometianus: item in GP. et Vindob. Lapidatus est cum duobus discipulis sub Juliano apostata. In marmore Neapolitano agitur de ejus depositione. In recentioribus Synaxariis Græco-Slavicis, ponitur passim primo loco, mirantibus Bollandianis. — *S. Marinus.* *Senis* cognomento donatur S. Marinus in quibusdam synaxariis, ut Sirm., Maz., Taurinensi et in Basiliano ad diem proxime sequentem. Ad eamdem martyrium ejus illustratur in Actis SS., pag. 347. — *S. Asterius.* Asterius, senator, capite plexus, signatur hodie in Synaxariis Slavicis una cum S. Marino Anazarba, cum quo colitur; et apud Latinos III Martii, ut est videre in Actis Sanctorum, pag. 224. — *S. Pulcheria.* S. Pulcheriam referunt hodie Kalendaria Kioviensia, Leopolitana et Horologium Počajovense; at Menologus Mosquensis de ea tractat ad 10 Septembris. Ad hæc in pluribus codd. Græcis jungitur cum S. Irene etiam augusta. — *S. Orus.* Omnino referendum esse ducimus sequens Bollandiani auctoris dilemma de isto Oro seu Horo, pag. 182, lit. E: *Hic si sit idem cum famoso Or seu Hor, de quo Ruffinus in Vitis Patrum, l. 2, c. 2, sanctis eum accensere non ausim; si alium Orum hic intelligendum velis, cultum ejus publicum proba.* Recolantur quæ dicta sunt supra, ad XVII Junii. S. Ori meminit Theodorus Studita in Triodio quadragesimali, sabbato Tyrophagi, ode septima. — *Dometius Athonites.* Pauca admodum innotuerunt de Dometio, quem hodie commemorat auctor Paterici Montis Atho, tom. II, pag. 101, secutus *Acoluthiam Patrum Hagioritarum*. Dicitur nempe angelicam vitam duxisse in finibus monasterii Philothei, unde ei cognomen mansit, atque per totum triennium synascetam habuisse Damianum; de quo nos egimus ad 23 Februarii. Floruit itaque sæculo decimo sexto, utpote quo Damianus a Turcis peremptus est. Ad præsentem vero diem relatum esse puto propter sanctum martyrem sibi cognominem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Pœmenus, mon. Cryptensis. A pueritia, licet corpore valde debilis, animo tamen et confidentia in Deum fortis, ad solitariam vitam constanter anhelabat Pœmenus. Cum igitur adolevisset, morbo in dies ingravescente, in monasterium a parentibus allatus est: ubi nocte quadam ab angelis tonsuram accepisse

Dies VIII Augusti.

accepisse fertur, atque, annuente Prochoro hegumeno, inter monachos admissus. Fuit autem ei vita monastica perpetua crux; quippe qui viginti annorum spatio gravi morbo laboravit, a quo non nisi in ultimis vitæ annis liberatus est. Tandem meritis dives passionum suarum mercedem recepturus, abiit ad Dominum die 7 augusti, anno 1139, Patientis cognomine passim insignitus.

Cfr 1) Menol. ex Paterico ad h d. 2) Dict. hag.. pag. 130. 3) Menol. Verš. ad h. d.

DIES VIII.

Ex Ostromirano.

VACAT.

Ex variis.

S. Æmiliani Cyzici, confes. (*Mst. Par. Rum. Tern. Novg. Prol. Chil. Og. Men. Kal. cum Bas. GP. Vind. Goth. Msq. Flor. Pg. Dom. Maz. Mg.*). S. Myronis, ep. Cretæ et thaum. (*Rum. Men. Prol. Kal. Bas. Sirm. Maz. Mg.*). S. Theodosii (*Rum. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Taur. I, Sirl. Chiffl.*). [Gregorii Sinaitæ (*Men. Kal.*)]. SS. MM. Eleutherii et Leonidæ (*Men. Kal. cum Sirm. Chiffl. Dom. Mg.*). Festum B. M. V. Tolgensis prope Jaroslaviam (*Men. Kal.*). Gregorii, mon. Cryptensis (*Pat.*). Job, heg. Počajovensis (*Codex Počaj.*).

† Marini Senis, mr. (*Bas. Sirm. Maz. Taur. I*). † Antonini, mr. (*Bas.*). † Donati et Cyriaci, mm. (*Neap.*). † Duorum martyrum ex Tyro (*Chiffl.*). † Decem monachorum Ægyptii (*Mg. Sirl.*). † Dedicatio app. Petri et Pauli in ambitu murorum (*Taur. I*). † Dedicatio S. Joannis evangelistæ in æde B. V. in Marinacis (*Taur. I*).

OBSERVANDA.

S. Æmilianus. Sancti Æmiliani, qui sub Leone Armeno pro cultu imaginum passus est, mentio fit tum in Actis S. Theophylacti Nicomediensis qui colitur 8 Martii, tum in Vita S. Nicetæ hegumeni Mediciensis: unde generosum illud effatum huc referre placet, quod imperatori iconomacho intrepide impegit: « *Si quæstio*, inquit, *ecclesiastica est, in ecclesia inquiratur. A principio namque quæstiones ecclesiasticæ in ecclesiis, non in palatiis inquiruntur.* » Cfr Menolog. ad 3 Aprilis fol. 11. — *S. Theodosius.* In Rumiantsoviano Prologo S. Theodosius nominatur post SS. episcopos Æmilianum et Myronem, sed seorsim, nam commate separatur, et sine ullo additamento. In Menologio Basilii diserte nuncupatur *Pater noster;* in Menæis Taurinensibus mss. dicitur fuisse hegumenus Oromorum; at in Menæis Græcorum excusis vocatur hegumenus Oroborum, de quo monasterio videsis Acta SS. ad hunc diem, pag. 357; insuper non Theodosii, sed Theodori nomen præfert in eisdem Menæis et apud Sirletum, qui inde forsan sua exscripserat. Unum eumdemque tamen esse non dubites. — *S. Donatus.* Plures sanctos, Donati nomine insignitos, exhibent fasti ecclesiastici tum ad præsentem diem et ad proxime præteritam, tum ad alias. De quonam ex illis agatur in Neapolitano, non constat; Sabbatinius, tom. VIII, p. 52, pro certo habet intelligendum esse episcopum Areti, cujus festum Latini celebrant die septima Augusti.— *S. Cyriacus.* S. Cyriacus, martyr romanus celeberrimus, cum Largo et Smaragdo et aliis signatur et colitur apud Latinos die sequenti, nec videtur distinguendus a nostro. Cfr Acta SS., pag. 327 et seq. et Sabbatinium ad hunc diem, pag. 53. — *Job heg. Počajovensis.* Muraviev, tenuis admodum fidei auctor, in *Vitis Sanctorum* toties a me citatis, refert hodie ex codice quodam monasterii Počajovensis *Vitam beati Jobi, Jelezo cognominati, hegumeni Lauræ Počajovensis.* Verum quum in hoc encomio dicatur obiisse 22 octobris, aliunde autem pateat, præsentem diem non fuisse Jobo emortualem, sed translationis ejus aut elevationis anniversariam, cur hodie lectori proponatur, non assequor. Ad hæc, alia exstat Vita Jobi, fundatoris Scetensis monasterii, quam nuper ex codice quodam eruit Antonius Petrašević, jurisque publici fecit in *Albo* pro anno 1860 Leopoli vulgato. Quæ etsi a Muravieviana in quibusdam discrepat, tamen in eodem argumento versari mihi videtur; multoque majorem fidem quam illa meretur vel eam ob rationem, quod ab auctore coævo exarata sit, quamvis græcanico schismati addicto. In hac autem dicitur Job obiisse, non 22 Octobris, sed 27 Decembris, ad quam idcirco remittere libet. — *Gregorius Sinaita.* Gregorium Sinaitam, de quo non semel mihi fuit sermo, commemoratum reperio ad hunc diem in Menologio Mosquensi et in Kalendariis Kioviensibus; at in Paterico Montis Atho inscriptus est ad 6 Aprilis; in Fastis vero Græcorum refertur ad 27 Novembris, teste Saba in suo Indice bibliothecæ patriarchicæ Mosquensis, pag. 91. Et quidem in Menologio Mosquensi additur sequens encomiolum: *Venerabilis hic Gregorius Sinaita vixit temporibus Michaelis et Andronici Palæologorum, scripsitque volumen collationum asceticarum, de actione et contemplatione, hoc est de vita activa et contemplativa; præterea auctor est hymni* Dignum est, *qui in honorem SS. Trinitatis cani solet die dominica in officio matutino, post canonem. Hic postquam Deo bene servisset, in senectute bona mortuus est.* Præcepta illa ascetica, centum et quinquaginta capitibus contenta, legere est in libro *φιλοκαλία* (slavice Dobrotolubie) dicto, parte prima. Atque hæc brevissime Menologus Mosquensis. Non ita auctor Paterici Montis Atho, qui prolixam texuit de Gregorio narrationem, a Callisto, patriarcha CPolitano, hujus nominis primo conscripta; cujus summa redit ad hoc. Patriam habuit Asiam minorem, Cuculis, prope Clasomenum natus. Puer a Turcis captivus factus est cum tot aliis civibus christianis et Laodiceam abductus; unde mox, auro redemptus, primo Cyprum navigavit, dein in montem Sinai secessit, ibique monasticum habitum suscepit, Sinaita idcirco cognominatus. Utrobique autem vitam austeram, ascetarum more, duxit, orationi mentali potissimum addictus, quin tamen externa ministeria negligeret. Sed præcipua viri palæstra fuit Mons Atho, quo Gerasimo comite, appulit, postquam aliquandiu Jerosolymis et Cretæ commoratus esset, seseque in ascesi multum exercuisset. Sede igitur in asceterio Magala, prope monasterium Philothei fixa, spiritualibus exercitiis orationique mentali sese totum dedit, eamque cæteros monachos Athonitas edocere aggressus est, quum tres tantum inter eos invenisset, qui mentaliter orare nossent. Quia autem modus ejus orandi insolitus erat et in quadam quiete animæ, omni intellectus actione soluta, constabat, non secus ac hesychistarum, brevi frequentes nactus est discipulos, novitate rei facile allectos. Inter quos præcipui nominantur Gerasimus, supra memoratus, tempore

pore omnium primus, Josephus, Euripo oriundus, vir litterarum jejunus, Nicolaus Atheniensis, Marcus, Clazomenis natus ac antea monachus in monasterio S. Isaaci Thessalonicensi, Callistus, deinceps patriarcha CPolitanus, qui magistri vitam scripto tradidit, eratque Marco amicissimus, Jacobus, ex monacho Athonita episcopus Serbiæ, Aaron cæcus, Clemens, natione Bulgarus; ex pastore monachus, quibus addendi Moyses, Cornelius, Longinus et Isaias. Qui omnes cum præcelsa illa contemplandi arte insigne quoque odium unitatis ecclesiasticæ a magistro suo simul edocti sunt. Verum quum discipulorum et visitatorum frequentia a summa illa cum Deo communione detraheretur Gregorius, imo singularis ascesis crimini verteretur ei ab aliis sanioris sensus monachis, relicto Monte Atho, varia peragravit loca, Thessalonicam, Mytilenam, Constantinopolim, ac tandem Sizopolim veniens, in quadam solitudine vicina commoratus est cum Callisto itinerum comite, ibique vitæ asceticæ præcepta, de quibus supra fuit sermo, scripto mandavit. At ab indigenis pulsus, Montem Atho repetiit, quem brevi iterum reliquit aut potius fugit; profectusque Adrianopolim, in monte vicino, qui *Latens* vulgo nuncupatur, sedem fixit, atque advenientibus sociis monasterium excitavit, impensas præbente Alexandro, Bulgariæ rege, ad quem oratorem miserat, unum e discipulis suis, Theodosium Ternobiensem; de quo fusius dictum est ad 28 Januarii. Atque hæc ad cognoscendos Gregorii mores satis superque sufficient. Illud denique notabo, Paterici auctorem, dum de Gregorio scriberet, præ oculis habuisse Νέον ἐκλόγιον, non semel jam a me citatum; atque ejusdem Vitæ exemplar quoddam græcum exstare in bibliotheca patriarchica Mosquensi, in codice sæculi xvi, signato 293 et triginta foliis constante, ut testatur Sabas, nunc episcopus Možaiscii, non spernendæ eruditionis vir, in Indice suo. Idem non semel asserit, Gregorium Sinaitam vixisse sæculo decimo tertio; verum Callistus, patriarcha, qui ejus Vitam conscripsit, atque, ipsomet Saba teste, circa medium sæculi xiv, floruit, sese Gregorii coævum atque in itineribus socium individuum fuisse testatur aperte. Oportet igitur, ut Gregorius quoque floruerit sæculo decimo quarto, quo Callistum, patriarcham, hujus nominis primum, vixisse in confesso est apud omnes; aut, si revera vixerit eo sæculo, falso dicatur scripsisse Gregorii Vitam.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Gregorius, mon. Cryptensis.

De Gregorio Cryptensi sequentia tradit auctor *Dictionnarii hagiologici,* anno 1836 Petropoli editi : *Vita ejus,* inquit, *in Paterico desideratur; exuviæ vero jacent aperte in cryptis Antonii.* Memoria recolitur in Laura Kievocryptensi, *die* 8 *augusti.* Vocatur insuper iconum pictor et *venerabilis.* Verum in editione ejusdem operis altera, anno proximo priore facta, omnino prætermissus est Gregorius iste, consulto an negligentia editoris anonymi, nequeo determinare. Equidem puto, Gregorium nequaquam esse diversum a *scriptore canonum* seu hymnorum sibi cognomine, de quo infra.

Festum B. M. Tolgensis.

— Beatæ Mariæ V. Tolgensis imaginis festum instituit anno 1314 episcopus Rostoviensis et Jaroslaviensis, Prochorus seu Tryphon nomine, cui, diœcesim suam peragranti, ea imago ad fluviolum Tolgam apparuisse perhibetur. Regebat tunc Ecclesiam Mosquensem et Kioviensem S. Petrus metropolita. Est autem Tolga Jaroslaviensi civitati proxima.

Cfr 1) Gloria B. M. V., tom. III, part. III, pag. 72 2) Menol. Veršinski ad h. d. 3) Dies liturgici (Dni bogoslužienia), tom. I, pag. 165.

DIES IX.

Ex Ostromirano.

S. Constantini, patr. CPolitani (*cum Bas. Neap. Sirm. Dom. Chiffl.*).

Ex variis.

S Matthiæ, apost. (*Mst. Tern. Rum. et cæteri cum Bas. GP. Vind. Gt. Msq. Pg. Flor. Sirm. Maz. Mg. Typ.*). S. Antonini, mart. (*Prol. Kal. cum Taur. Med. Sirm. Dom. Mg.*). SS. MM. Juliani, Marciani, Joannis, Jacobi, Alexii, Demetrii, Phocæ, alias Photii, Leontii, Petri, Mariæ et aliorum (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Med. Taur. Sirm. Mg.*). S. Psoï (*Men. Kal. Copt.*). Festum B. M. Patientis, Mosquæ (*Deb.*).

† Irenes Junioris (*Dom.*). † Inventio imaginis Camuliensis, non manufactæ (*Mg. Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Constantinus, patr. CP.

Constantinus, patr. CPolitanus, hodie nominatur non solum in cod. Ostromiri, sed etiam in vetustioribus synaxariis Ecclesiæ Græcæ, accedente marmore Neapolitano. Bollandiani agunt de eo 28 et 29 Julii, quando relatus est etiam a nobis. A recentioribus Slavorum kalendariis omnino exulat.

S. Matthias, apostolus. S. Antoninus.

— Matthias, non Matthæus, ut leg. in Prol. Rum. Par. VI, Msq. Goth. etc. — Antoninus refertur in Prologo; at in Menæis Græcis excusis adest Antonius; utramque hujus nominis formam olim alternasse, sicuti etiam Constantini et Constantis atque Constantii, norunt omnes. Cfr Act. SS., pag. 413.

SS. Julianus et soc. Imago B. M. Camulianensis.

— Juliano martyri in Actis SS. primo loco additur Gregorius Spatharius, in Menæis Slavicis omissus. — Inventio imaginis B. M. Camulianensis annuntiatur in Menæis Græcorum excusis Venetiæ, cum sequenti additamento : *descripta a S. P. N. Gregorio, episcopo Nysseno.* Nihil se de hac inventione reperisse fatetur Raderus in observationibus mss. ad Menæa excusa; sed nec inter opera S. Gregorii Nysseni tale quid reperire est. Exstat in Menæis, ad xi Augusti, prolixa *narratio de imagine acheropita D. N. Jesu Christi,* ubi Camulianensem, non Edessenam iconem intelligendam esse auctor est Gretserus in syntagmate de imaginibus non manufactis, cap. 13. Est autem Camulium, seu Camulianum civitas Cappadociæ, et quidem olim episcopalis, in qua antiquitus adservabatur imago non manufacta, quam tempore Justini, imperatoris, Constantinopolim translatam fuisse testatur Cedrenus. Cæterum de festo B. M. Camuliensis agitur etiam aliis diebus.

S. Psoes.

— In Calendario Copto-Arabico apud Ludolphum Comment., pag. 421, ad diem viii Julii, occurrit Abba *Bessoi,* eremita; jamvero *Bessoi* nihil aliud est quam enuntiatio arabica nominis Psoï (carent enim arabes littera *p*).

S. Irene.

—Hodierna Irene diversa est a sancta homonyma diei septimæ, ut apparet ex nota *Junioris* seu *Novæ* in sanctis apostolis, id est in æde SS. Apostolorum, de qua Cangius, IV, p. 105.

DIES X.

Dies X et XI Augusti.

DIES X.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria S. Laurentii, mart. (*Omnes*).

SS. MM. Xysti et Hippolyti (*Tern. cum Bas. Neap. CP. Sirm. Maz. Mg.*). SS. Felicissimi et Agapeti (*Kal. cum Rum.*). Laurentii, Sali, Kalugensis (*Hag.*).

OBSERVANDA.

S. Laurentius. Omnes quidem codices, at non eodem modo, annuntiant hodiernam festivitatem, S. Laurentio, archidiacono, sacram. Ostromiranum et CPolitanum consignant *memoriam* sancti martyris; rectius in Mst. et Rum., quibus consonat Kalendarium Neapolitanum et Menologium Basilii, imperatoris, exprimitur *passio;* hoc enim die reapse tormenta tolerasse Laurentium dubitare vetant martyrii acta. In Prologo Mosquensi reguntur Græcorum Menæorum fabulæ de impositis currui claudis et mancis adductisque a S. Laurentio ad Decium, de bello Decii adversus Persas, deque interitu Decii et Valeriani.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Laurentius, Salus. In Dictionnario historico Sanctorum Russiæ, editione prima, Laurentius hic commemoratur kalendis Augusti, quo supremum diem obiisse dicitur; verum in editione ejusdem operis recentissima anni 1862, translatus est ad hunc diem, qui ei revera emortualis fuisse asseveratur. Recentiorem sequimur, suadente etiam nominum similitudine. Jamvero floruit Laurentius circa xv sæculum, Kalugæ, nobili, ut probabilis sententia est, Chitrovorum prosapie prognatus; plerumque degit in domo Simeonis, Kalugensis ducis, a quo summe diligebatur. Orationi vacaturus secedere solebat in locum quemdem solitarium, ubi deinceps templum et monasterium ejus nomine fuerunt exstructa. Simeoni, adversus Agarenos qui Kalugam invaserant pugnanti et ab hostibus undequaque circumfuso apparuisse fertur, securi armatus, animisque tum duci tum exercitui ejus additis, victoriam in ejus partes inclinasse. Hinc est, quod in iconibus securim manu tenens repræsentatur passim. Obiit Kalugæ, anno 1515, cultuque ecclesiastico in civitate ista honoratur, ut manifestum fit ex oratione dimissoria, quam, invocatis sanctis patronis et etiam *beati Laurentii, propter Christum stulti,* super populum dimittendum proferre solet sacerdos.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 142. 2) Hier Russ., tom. VI, pag. 1019.

DIES XI.

Ostromiranum. *Ex variis.*

Vacat.

S. Eupli, diaconi et mart. (*Mst. Rum. Tern. Kal. Novg. Par. Prol. cum Bas. GP. Msq. Pg. Sirm. Maz. Mg. Vind. Goth.*). SS. MM. Suzannæ, virg. Gaii, papæ, Gabinii, presb., Maximi, Claudii fratris ejus, Præpedignæ, uxoris et duorum filiorum Alexandri et Cutii (*Men. Kal.*). SS. Anicetæ, Photii et soc. (*Men. Rum. cum Bas.*). SS. Basilii et Theodori, Cryptensium (*Pat. Men. Kal.*). Niphontis, patr. CPolitani (*Ath. Val.*). Encænia S. Deiparæ Miserantis (*Sirl. Mg.*).

† Tiburtii, mart. (*Neap.*). † MM. Neophyti, Gaii, Gaiani, Zenonis, Marcii et Macarii (*Med. Taur. Sirm. Dom.*).

OBSERVANDA.

S. Euplus. S. Euplus hodie nominatur fere ab omnibus, præter Kalend. Neapolitanum marmoreum, quod convenit cum Martyrologiis Latinis. — *S. Suzanna.* S. Suzanna, virgo et martyr, sub Diocletiano, imperatore, capite truncata, erat neptis S. Gaii, papæ Romani, et filia Gabinii, presbyteri, e Dalmatia originem ducens. Non omnes una die martyrio coronati sunt illustres hi quinque, e sanguine Diocletiani, athletæ: nam Gaius occubuit 22 Aprilis, anno 296; Claudius et Maximus, 18 Februarii, Gabinius die sequenti, Suzanna denique hoc die. Martyrii ejus acta commentariis illustrata præsto sunt cum in opere Bollandiano, ad hanc diem, pag. 624 et seq., tum apud Farlati, Illyr. sacri tom. II, pag. 611, 574, 351, 353, 581. — *SS. Neophytus et soc.* SS. Neophytus, Gaius, Gaianus, etc. Jam bis a nobis sunt relati mense Maio, die quarta et quinta. — *Dedicatio S. Deiparæ.* Dedicationis B. M. Miserantis, τῆς ἐλεούσης, pia solemnitas Græcæ Ecclesiæ propria est; apud Russos celebratur die 15 Novembris. De ipsa æde disserit Cangius in CPoli christiana, lib. IV, pag. 87. — *Niphon, patr. CP.* Niphontem, qui sedem Constantinopolitanam bis occupavit, referunt hodie libri liturgici Valachorum, in quibus habetur proprium officium, et Patericon Montis Atho, accedente utrobique prolixa Vita, auctore Gabriele, protohegumeno Athonitarum. Quid de hoc patriarcha sentiendum sit, jam pridem statutum est a Bollandianis in Chronologia patr. CP., tomo I Augusti præmissa.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

SS. Theodorus et Basilius, Cryptenses monachi. Erant ambo hi monachi amicitia inter se conjunctissimi; quorum alter Theodorus, divitiis in pauperes distributis, et novissima sua recogitans, monasticam vitam amplexus est in cœnobio Cryptensi, ubi cryptam olim a Varegis excavatam incoluit. A dæmone sub specie angelica apparente illusus, thesaurum in crypta invenisse sibi visus est; at mox intellectum errorem, quem ex simplicitate commiserat, flevit diu. Tandem a Basilio consolatus, animum resumpsit, sed nec thesaurum nec locum ejus amplius invenit. Comperit interea rem princeps loci Mstislaus, homo ferox opumque cupidissimus, et utrumque monachum ad se accersitum, inventum thesaurum ærario publico restituere jubet.

Dies XII et XIII Augusti.

jubet. Cumque illi respondissent, apparuisse quidem sibi thesaurum, sed hac in visione se a diabolo fuisse illusos, furore succensus Mstislaus utrumque vinculis constringi et in carcerem mitti imperat, ac dein variis tormentis cruciari. Quibus fortiter perpessis, iterum in carcerem traduntur; ubi inter orandum sanctas animas suas Deo reddiderunt anno 1091, die 11 augusti. Brevi post Mstislaus sagitta confossus est, quemadmodum ei prædixerat Basilius, telo ab eodem vulneratus.

Cfr 1) Menol. ex Paterico ad h. d. 2) Specimen, pag. 36. 3) Dict. hag., pag. 275. 4) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

SS. MM. Aniceti seu Nicetæ et Photii et soc. (*Mst. Tern. Par. Rum. Siš. Og. Men. Kal. Prol. cum Bas. GP. Goth. Msq. Vind. Flor. Chiffl. Sirm. Maz. Med. Typ. Mg.*). S. Alexandri, ep. Comanorum (*Men. Kal.*). SS. MM. Pamphili et Capitonis (*Men. Kal. Prol. cum Mg. Sirl.*). S. Maximi, conf. (*Par. VI*).

† Eupli, mart. (*Neap.*). † MM. Sergii et Stephani (*Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Anicetus et Photius. SS. Anicetus seu Nicetas et Photius coluntur hodie a Græcis æque ac Latinis, et copiose laudantur in Menologio, tacito tamen encomii auctore. In Bas. Mst. Rum. præscribitur nota *passionis*. — *S. Maximus.* In Menæis Augusti seu cod. Par. VI habetur : *Venerabilis Patris nostri Maximi, confessoris;* verum vulgo solet poni ad diem sequentem. Varietatis hujus ratio in promptu est; cum nempe dies sequens incidat in octavam Transfigurationis Domini, quæ fortasse festum erat patronale loci, hinc fit commemoratio S. Maximi die præsenti. Sane in Menæis, Horolog. et alibi, ad diem 13 Augusti, legitur hæc nota : *Commemoratio S. P. N. Maximi, confessoris, cujus officium scriptum est die 12, propterea quod hodie agitur de Festo.* Similia monemur ad diem XXIII quæ concurrit cum octava Assumptionis : *propter octavam celebratur* (S. Lupi memoria) *die 22.* — *S. Alexander.* Alexander, cognomento Carbonarius, primus episcopus Comanæ in Ponto, atque fastis antiquis plene ignotus, in recentiora adscitus est ex S. Gregorio Nysseno, qui solus res gestas ejus tradidit in oratione de Vita S. Gregorii thaumaturgi. — *SS. Pamphilus et Sergius, mart.* SS. Pamphilus et Sergius referuntur etiam crastina die. Ingenue fatetur Menologus Mosquensis, se præter nomina SS. Pamphili et Capitonis, nihil aliud de eis comperisse.

DIES XIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Maximi, confes. (*Mst. Tern. Rum. et cæteri cum Bas.* *GP. Pg. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg. Vind.*). S. Hippolyti, mart. et soc. (*Men. Kal. cum Neap.*). B. Maximi Sali, Mosquensis (*Kal. Prol*). Festum B. M. V. Dolorosæ (*Kalend.*).

† Pamphili et Capitonis, mart. (*Sirm. Chiffl. Med. Taur. Dom.*). † MM. Sergii et Stephani (*Sirm. Chiffl. Med. Taur.*). † Eudociæ, reginæ (*Sirm. Med. Taur.*). † Irenes, monachæ (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Maximus, confessor. Celeberrimum hunc fidei catholicæ propugnatorem et confessorem bis in anno commemorant Fasti Græci et Slavici, 21 Januarii et hodie; et quidem illa recolunt sanctissimi abbatis obitum, hac vero reliquiarum ejus translationem. Sane in Mstisl. et in Menologio Mosquensi æque ac Basilii et in Menæis Græcis aperte exprimitur *translatio;* verum in Prologo Rum. sæculi XIII inscribitur hodie : *dormitio beati Maximi, confessoris,* quod verissimum est; siquidem teste Anastasio, teste vivo et præsenti, decima tertia Augusti, ut ipsemet sanctus prædixerat, feria septima perrexit ad Dominum. Hinc consequens est, ut corruat id quod adnotat Menologus Mosquensis in titulo diei, nempe *die 21 Januarii recoli ejus mortem,* quasi revera illa die, non 13 Augusti, obierit S. Maximus. Sed et alia hujusmodi sphalmata occurrunt in Menologio, ut puta quum dicitur Maximus vixisse imperante Constantino Pogonato, aut e *Thracia* in regionem Lazorum relegatus, ibidem ad *tres annos* vitam traduxisse, donec obierit; quum constet eum eodem anno, quo in exilium in Lazicam missus est, id est 662, requievisse in Domino. Prudenter in Prologo et in Horologio Počajovensi nulla adjicitur nota discriminans, nuda commemoratione sancti confessoris contentis. Ostromiranum tacet omnino æque ac CPol. et Neapolitanum. Cæterum errasse Menologium non miror; miror eumdem de morte Maximi errorem ex Græcis fontibus manasse in Menologium Veršinskii, alioquin vera a falsis sedulo discriminantis. Restituenda itaque est in Fastis Slavicis lectio codicis Rumiantsoviani. — *S. Hippolytus.* Cum S. Hippolytus in Menæis Slavicis annuntietur non solus, sed cum sociis, liquet eumdem esse ac S. Hippolytum, S. Laurentii discipulum, qui Romæ cum S. Concordia et aliis undeviginti martyrii palmam promeruit. Cfr dicta ad 10 Augusti et Acta SS., pag. 4 et seq. — *SS. Sergius et Bacchus.* SS. Sergium et Stephanum retulimus pridie; in Mediolanensibus Menæis mss. bibl. Ambrosianæ substituitur *Bacchus* loco *Stephani;* an erronee incertum. — *S. Eudocia.* De Eudociæ publico cultu, gestis et virtutibus certa testimonia postulantur a Bollandianis, ut ei in opere eorum locus detur. Testimonia hujusmodi protulit Jos. Assemanus in Actis Martyr. Oriental., ex fontibus Syriacis petita. — *S. Irene.* Recolantur omnino, quæ de hac imperatrice, de titulo monachæ, et præsertim de ejus sanctitate et cultu publico adnotata sunt a Bollandianis. Hi inter sanctos operis sui eam inserère ausi non sunt, licet præisset exemplo Castellanus, qui eam in Martyrologio suo universali inseruit ad hanc diem.

Dies XIV Augusti.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

B. Mariæ Dolorosæ imago.

Allata est Mosquam, anno 1641, e loco quodam Palets dicto, prope Novgorodiam inferiorem, ubi ejus occasione miræ patratæ fuerant sanationes; ex quo tempore coli probabilissime cœpisse videtur. Ubi vero Mosquæ fuerat a clero et a rege Michaele excepta, monasterium conditum est, anno 1654. Dolorosæ cognomen mansit huic imagini, eo quod Passionis instrumenta in superiori parte ad utrumque latus repræsentantur.

Cfr 1) Menol. Verš. ad h. d. 2) Gloria B. M. V., part. III, sect. III, pag. 62.

DIES XIV.

Ex Ostromirano.

Memoria S. Marcelli, mart. (*Ass. Rum. Prol. Kal. cum Bas. CP. Pg. Sirm. Dom. Maz. Mg. Med.*). Et vigilia sanctissimæ Deiparæ (*Kal. cum CP.*).

Ex variis.

S. Micheæ, proph. (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Chil. Siš. Og. Pp. Men. Kal. Prol. cum GP. Vind. Pg. Msq. Goth. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). Translatio reliq. S. Theodosii Cryptensis (*Pat. Men. Kal. Prol. Leop.*).

† Eusebii, conf. (*Neap.*). † Memoria S. Lucii, mart. (*Taur. I, Sirm.*). † Ursicii seu Ursicini, mart. (*Sirm. Maz. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Marcellus.

In Menol. Basilii habetur : ***Memoria hieromartyris Marcelli, episcopi Apameæ;*** et ita fere ubique, paucis mutatis. In Rum. additur : ***et septuaginta discipulorum ejus.*** Cum igitur nuspiam legatur ***passio***, sed sola ***memoria***, pronum est colligere, non hoc die obiisse sanctum Marcellum, sed alio, nobis ignoto. Festum ejus olim peragebatur CPoli in æde S. Joannis Baptistæ in Sphoracio. Ita Prologus et Supplementa Sirmondi atque Chiffletii ad Menæa excusa. De ecclesia hac CPolitana consulatur Cangius, l. IV, p. 102. — S. Ursicini, martyris Illyrici, acta Græco-Latina, auctore anonymo, vulgavit J. Pinius, Acta SS., p. 158. Ursicius vocatur in Menol. Basilii ad diem sequentem.

S. Ursicinus.

— Non unus Eusebius commemoratur hodie in Synaxariis ; sed solus presbyter Romanus præfert titulum confessoris, ut fusius declaratur in Actis SS., p. 166.

S. Eusebius.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Translatio corporis S. Theodosii Cryptensis.

In antiquo Kalendario sæculi decimi tertii, cujus meminit Macarius, Hist. Eccl. Russ., t. III, p. 337, not. 377, translatio reliquiarum S. Theodosii celebrari jubetur ultima die Maii seu 31, dum cætera omnia indicant diem 14 Augusti, ut translationis anniversariam, accedente Nestore annalista, inventionis et translationis teste oculari, a quo etiam distincte et accurate descripta est in Chronico. Quamvis autem inventæ fuerint S. Theodosii reliquiæ anno 1091, et in ecclesiam solemniter illatæ, ecclesiastico tamen cultu honorari cœpit non ante annum 1108, quo a Metropolita Nicephoro in sanctorum album insertus est, et a cæteris quoque episcopis exinde habitus ut sanctus. Verosimile esse videtur, simul institutum fuisse tunc duplex ejus festum, alterum ad 3 Maii, quo recoleretur ejus pia mors, alterum ad hanc diem, quæ translationis ejus est anniversaria. Inventionis et translationis historiam texuit Nestor annalista, quam hic latine factam accipere forsan non gravabitur lector. *Anno 1091 consilium inierunt hegumenus et fratres monasterii Cryptensis, statueruntque, inconveniens esse, patrem suum Theodosium, qui monasterium excitaverat, et fratres in unum coegerat, extra monasterii muros jacere. Continuo itaque jusserunt parari in ecclesia locum, quo reliquiæ ejus ponerentur. Triduo autem ante Assumptionem Deiparæ adiit me hegumenus dixitque : « Eamus in speluncam ad Theodosium. » Ivimus igitur clam cæteris, locumque, ubi fovea erat, distinximus. Addidit hegumenus : Nemini rem dicas, quo secreta maneat; adjutorem tamen, quemcunque placuerit tibi, inter fratres selige. Equidem paratis eodem die instrumentis ad fodendum propriis, sub vesperam, feria tunc erat tertia, petii speluncam, comitante uno e fratribus, psalmisque absolutis, cœpi fodere; tum labore fessus, socio palam tradidi, fodimusque ad mediam noctem usque. Postquam autem laboravimus multum nec quidquam offendimus, tristari cœpi timens ne alibi esset fodendum. Resumpta pala, cœpi fodere diligentius, dum socius ante speluncam quiesceret. Audita campana matutini officii, exclamavit ille : « Signum datum est ad Matutinum, » eo ipso momento, quo ego ad ossa Theodosii perveni. Respondi igitur, me attigisse quæsita. Ubi autem effodi, terrore correptus dicere cœpi : « Kyrie eleison ! » Eodem vero tempore duo fratres cryptam versus e monasterio spectabant, observantes, utrum Theodosii reliquias cum nonnullis fratribus clam afferret. Audito vero signo campanæ, viderunt tres columnas quasi iridei coloris stetisse supra cryptam, ubi positus erat Theodosius. Stephanus quoque, episcopus* (*Vladimiriæ antea Theodosii in hegumenatu successor, qui in monasterio suo Clovensi morabatur*), *vidit cryptam et campum splendida aurora illustratum. Qui quum nudius tertius de futura translatione monitus fuisset, putaretque eam fieri tunc ab hegumeno, continuo ascenso equo, assumptoque secum hegumeno Clovensi Clemente, properavit ad monasterium Cryptense. Equitantibus jugiter videbatur lux auroræ similis cryptæ imminere. Cum autem appropinquarent, credebant videre veluti candelarum accensarum multitudinem; at ubi cryptæ proximi fuerunt, nihil aliud repererunt præterquam nos ad inventa ossa assidentes. Interea ego destinavi quemdam ad hegumenum rogans, ut veniret, transferretque reliquias. Venit igitur cum duobus fratribus. Tunc latius aperuimus sepulcrum, descendentesque in illud, aspeximus ossa Theodosii; cujus partes omnes adhuc*

junctæ

junctæ exstabant, solis capillis capiti adglutinatis. Extulimus igitur e crypta reliquias super mantile positas. Sequenti die convenerunt episcopi, nempe Ephrem Perejaslaviensis, Stephanus Vladimiriensis, Joannis Tchernigoviensis, Marcus Georgiensis, præterea hegumeni e pluribus monasteriis, monachi et laici frequentes : elevatisque reliquiis Theodosii, cum thymiamate et candelis, transtulerunt eas in magnam ecclesiam, posueruntque in sacello laterali ad dexteram, die 14 Augusti, feria quinta, magnum festum peragentes eo die. Hactenus de translatis Theodosii reliquiis ex Nestore Annalista, qui et ipse inter sanctos recensetur a suis.

Cfr 1) Annal., t. II, p. 6. 2) Macar., Hist. Eccl. Russ., loco citato.

DIES XV.

Ex Ostromirano.

TRANSITUS S. DEIPARÆ (*Omnes*).
† Ursicii, mart. (*Bas.*). † Lucii, mart. (*Taur. II*).

OBSERVANDA.

Dormitio SS. Deiparæ.

Quamvis in codice Ostromirano annuntietur *Transitus* S. Deiparæ, tamen solemnior est apud Græcos et Slavos terminus *Dormitio*, κοίμησις, uti *Assumptio* apud Latinos. Et quidem *dormitio* vocatur in cæteris Kalendariis pene omnibus, Mst., Rum., Ternob., Horol., Men. et reliquis. Aliunde antiquissimus est iste loquendi modus, quem Latini quoque olim imitati sunt, ut testatum faciunt Martyrologia antiqua; imo in quibusdam Kalendariis Latinis vocabatur *quies* et *pausatio*. Nec tamen recens appellatio est *Transitus* apud Slavos, μετάστασις apud Græcos; nam in Menologio Basilii ad 15 Augusti, æque usurpatur ac *dormitio*. In officio diei duplex exstat canon, auctoribus Cosma et Joanne Damasceno. — Præter martyrium S. Ursicii, de quo actum pridie, in Menologio Basilii fit commemoratio cædis Agarenorum; quam alii remittunt ad diem sequentem, propter festum Dormitionis S. Deiparæ.

S. Ursicius.

DIES XVI.

Ex Ostromirano.

MEMORIA S. DIOMEDIS (*Omnes cum Bas. CP. GP. Pg. Vind. Msq. Goth. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg. Typ. Sirl.*).

Ex variis.

Allatio Imaginis Jesu Christi non manufactæ Edessa CPolim (*Par. Tern. Rum. Chil. Siš. Og. Pp. Men. Prol. Kal. Nan. Msq. Vind. Pg. Flor. Typ. Sirl. Mg.*). S. Cheremonis (*Men. Kal. Prol. cum Mg. Sirl. Chiffl.*). SS. Pauli et Julianiæ (*Novg.*). S. Rabulæ (*Prol. cum Mg. Chiffl. Sirm.*). Memoria victoriæ de Agarenis reportatæ sub Leone Isauro (*Prol. cum Nan. Vind. Sirl. Mg.*). S. Mebsambis (*Iber.*).

† Triginta trium martyrum Palæstinæ (*Mg. Sirl. Chiffl.*). † Myronis, mart. (*Bas.*). † Cosmæ, ep. Neap. (*Neap.*). † MM. Thyrsi, Leontii, Coronati et soc. (*Med. Taur. Dom.*). † Æglonis, anachor. (*Med. Taur. Dom.*).

OBSERVANDA.

S. Diomedes.

SS. Paulus et Juliania. Imago Christi Edessena.

Diomedes, medicus et martyr illustris Nicææ in Bithynia, digne illustratur a Bollandianis, p. 226 et seq.— De Paulo et Juliania agetur die sequenti. —In codd. Rum., Chilandarico, Sišatovacensi et aliis annuntiatur primo loco : *commemoratio imaginis D. N. Jesu Christi non manufactæ*. Græce : τοῦ ἁγίου μαντηλίου seu μανδηλίου, id est sacri mantilii seu sindonis. Ex isto mantilio sanctum *Mandelium* effecerunt viri alioquin de hagiographia apud Latinos quam meritissimi, Molanus, Castellanus, Ferrarius; quorum ultimus non solum martyrii palmam ei decernere, sed et certaminis palæstram, Asiam scilicet, designare minime dubitavit. Hanc porro virorum eruditissimorum hallucinationem adeo crassam eo potissimum fine huc retuli, ut similia sphalmata synaxaristarum Slavicorum benignius tractanda esse lectoribus occidentis persuaderem. Rectissime autem adnotatur a Papebrochio in prætermissis ad hanc diem, S. *Veronices* nomine, cujus meminit Kalendarium Possevini, designari ipsammet imaginem Antiochenam Christi Domini, de qua hic est sermo. De imaginibus acheropitis copiosa exstat tractatio Gretseri, quam adi.— Duo miraberis hic cum Pinio, quod sanctum Arsacium ad Græcos pertinentem nusquam in eorum fastis reperire liceat, et quod Latini ad quos nullo modo pertinet, eum, et quidem ob Sozomeni solius auctoritatem, colant. — S. Mebsambem, solo nomine mihi notum, refert Kalend. Ibericum, cujus meminit Brosset in Prologomenis ad *Chronicon Ibericum*, pag. XIII.

S. Arsacius.

S. Mebsambe.

DIES XVII.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

SS. MM. Pauli, Julianæ uxoris, et Stratonici (*Mst. Rum. Novg. Siš. Chil. Og. Pp. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Sirl. Chiffl.*). S. Myronis, mart. (*Tern. Par. Chil. Men. Prol. cum GP. Pg. Vind. Flor. Goth. Msq. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). SS. MM. Stratonis, Philippi, Eutychiani et Cypriani (*Prol. Kal. cum Bas. Taur. Dom. Mg. Chiffl.*). SS. MM. Thyrsi, Leucii et Coronati (*Kal. cum Mg. Sirm. Maz.*). S. Patrocli, mart. (*Men. Kal.*). Synaxis S. Deiparæ in Armatii (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Alypii, pictoris, crypt. mon. (*Pat. Men. Kal.*).

† Natalis sanctorum septem de Epheso (*Neap.*). † Æglonis, anachor. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

SS. Paulus et soc.

Tres martyrum turmæ occurrunt in Kalendariis hujus diei; de singulis dicemus quædam. — S. Paulo alii solam Julianam, sororem ejus, adjungunt, alii præterea S. Stratonicum. Cfr Acta SS.,

Dies XVIII Augusti

SS. Straton et soc.

SS. Thyrsus et soc.

SS., pag. 446 et seq. — An secundæ turmæ martyrum, cujus dux fuit Straton, accensendus sit S. Cyprianus, non constat; siquidem nec conjunctim cum tribus aliis nominetur, nec ubique. — S. Coronato substituitur in quibusdam synaxariis S. Callinicus. Sane in Kalendario Petropolitano, anno 1840 edito, quod supra citavi, ponitur solus, omissis SS. Thyrso et Leucio. — Armatii tractus in urbe CPolitana notissimus describitur apud Cangium, CPol. Christianæ t. II, pag. 168, et lib. IV, pag. 165. Id cum ignorarent transcriptores Prologi et Kalendarii Slavonici, pro Armatio Amartiam posuit ille, iste vero Amastridem, non secus ac Veršinski in Menologio suo, Prologi excusi ficulnea auctoritate, præter morem, temere innixus.

Synaxis B. M. Armatii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Alypius, Cryptensis pictor.

Adhuc puer pictoribus Græcis, qui Kioviam venerant, traditus est Alypius, qui artem pingendi ab eis disceret. Qui non tantum didicit picturam, sed et monastici instituti regulam, quum monachi ejus essent magistri. Hinc vitam monasticam amplexus, sub Nicone hegumeno, dum imagines pro ecclesia Cryptensi aliisve gratis pingebat, animam quoque suam virtutibus veluti coloribus quibusdam exornabat. Si quem autem laborum suorum fructum perciperet, eum in tres partes dividere solebat; quarum unam in pauperes, aliam in usus monasterii, tertiam ad colores emendos expendebat. Pingendis autem imaginibus ita operam navabat, ut choro cæterisque communibus religiosorum exercitiis omnino satisfaceret; quin et non raro in oratione pernoctabat. Ad sacerdotium evectus, majori studio virtutibus sectandis incubuit; adeoque profuit ut ægrotos miraculose sanaret. Sic leprosum quemdam, ut faciem ejus et pectus coloribus quibus pingebat linivit, protinus sanum fecit. Tandem morbo correptus, obiit die 17 Augusti, in cryptis Kioviensibus honorifice tumulatus. Exstat Rostoviæ imago B. Mariæ Virginis, ab ipsomet, ut aiunt, depicta et miraculis clara.

Cfr 1) Menolog. ex Paterico. 2) Kulčinius, Specimen, p. 59. 3) Dict. hag., p. 21. 4) Menol. Verš. ad h. d. 5) Macarius, Hist. Eccl. Russ., tom. I, p. 64.

DIES XVIII.

Ex Ostromirano.

Ex variis.

Memoria SS. Flori et Lauri, mm. (*Ita omnes cum Bas. CP. GP. Pg. Goth. Msq. Flor. Vind. Taur. Sirm. Dom. Maz. Mg.*).

SS. MM. Hermæ, Serapionis et Poliæni (*Prol. et Kal. cum Bas. Sirm. Mg. Chiffl. Sirl. Taur.*). Memoria SS. PP. NN. Joannis et Georgii, patr. CPolitanorum (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Mg. Taur.*). S. Joannis Rylensis (*Par. VIII.*). SS. Macarii et Joannis (*Kal.*). S. Æmiliani, mart., et soc. ejus Hilarionis, Dionysii et Hermippi (*Men. Kal.*).

† Plurimorum martyrum igne combustorum (*Sib.*). † Agapeti, mr. (*Neap.*). † Julianæ, mr. Myrensis (*Mg. Sirm. Sirl.*). † Leonis, mr. Myris in Lycia (*Mg. Sirm. Sirl.*). † Eliæ Junioris, mon. in Calabria (*Itg.*). † Quatuor ascetarum, eremit. (*Sib.*).

OBSERVANDA.

SS. Florus et Laurus.

S. Hermas.

SS. Macarius et Joannes.

Synaxis Flori et Lauri fit in eorum martyrio ad ædem S. Philippi, ap., teste Prologo. Utrique adjunguntur socii Proculus, Maximus et alii, martyres in Illyrico. — De S. Herma videsis Acta SS, pag. 546. — In Kal. Mosquensi, post SS. Joannem et Georgium, patr. CPolitanos, fit commemoratio venerabilium Macarii et Joannis, sine alio characterismate discriminante. Joannem Rylensem intelligendum esse suadet magnum viri hujus nomen apud Bulgaros et Russos; Macarium vero abbatem monasterii Pelecetes, suggerunt Kalendaria diei proxime sequentis. Utrumque monachum fuisse, apparet ex titulo *venerabilium* quo insigniti sunt. — Nullam mentionem sancti Æmiliani, martyris, ad hanc diem inveni apud alios synaxaristas sive Græcos sive Latinos. — Quinam sint isti Joannes et Georgius, ignorare se fatetur Menologus Mosquensis. *Suspicari tamen licet*, ait Veršinski, *intelligendos esse patriarchas cognomines, quorum memoria facta fuit in septima synodo œcumenica, æque ac S. Germani*; *adeoque esse Georgium I, qui adfuit sextæ synodi œcumenicæ, anno 685 celebratæ, et Joannem VI, S. Germani decessorem, qui sedit ab anno 712 ad annum 715.* Hæc Veršinski. Recte quoad Georgium; Joannes VI autem hactenus a nemine, quem sciam, inter sanctos habitus est; qua de re legantur Morcellius et Bollandiani in Chronologia Patr. CPol., num. 517, et ad hunc diem Augusti. Georgium commemorant Menæa excusa etiam seorsim, ad 6 Aprilis. — De S. Agapete, martyre, Præneste in Italia, fuse tractant Acta Sanctorum ad hanc diem, pag. 525 et seq. — Vitam S. Eliæ Junioris sat prolixam, auctore anonymo et synchrono, id est sæculi X, e græco idiomate in latinum versam, publici juris fecerunt Acta SS., pag. 489 et seq., præmisso commentario de sancti hujus gestis et cultu. — Tres sunt dies S. Joanni Rylensi sacri, 18 Augusti qua ad Dominum perrexit, 19 Octobris qua corpus ejus Ternobum translatum est, et 1 Junii quo e civitate Ternobiensi in monasterium Rylense revectum. In cod. bibl. Parisiensis, sæculi XIII vel XIV, qui inter Slavicos signatus est 23, olim 55, a me autem Par. VIII dictus, præsens festum annuntiatur his verbis : *Dormitio sancti Patris nostri Joannis Rylensis*; et quidem primo loco, postpositis SS. martyribus Floro et Lauro. Accedit officium quod in honorem sancti legi præscribitur eo die. Observatu digna est lectio hujus codicis, tum quod festivitatem cæteris codicibus ignotam prodat sola, tum quod verum obitus diem adcurate et certa ratione indicet. Eadem dies exhibetur in Vita S. Joannis Rylensis, auctore Euthymio, patriarcha Ternobiensi, quam simul cum officio liturgico typis Belgradensibus vulgavit Neophytus hieromonachus, anno 1836. Hic enim, ubi ex Euthymio extrema sancti nostri retulisset, sequentem adnotationem adjecit : *Obiit venerabilis Pater Joannes anno creationis* 6454 (a Christo nato 946) *die 18 mensis Augusti, imperante in Bulgaria Petro, in Græcia vero Constantino, filio Leonis Sapientis.* Sequitur : *In Prologo, in Vita ejusdem, hic nominatur*

SS. Æmilianus et soc.

SS. Joannes et Georgius, patr. CP.

S. Agapetus.

S. Elias Junior.

S. Joannes Rylensis.

nominatur Constantinus Diogenes; ex quibus verbis colligi potest, in Prologo quoque affixam esse mortem Joannis præsenti diei Augusti. Placet autem ipsamet Euthymii verba, ultimos sancti abbatis annos describentis, latine huc referre. *Postquam*, ait, *gregem bene rexisset, et multos Deo esset lucratus crebrisque miraculis inclaruisset; provectam attigit senectam. Ut autem exitum suum ad Deum appropinquare cognovit, dedit se orationi, fundensque lacrymas ac genuflexus: Deus omnipotens, aiebat, suscipe me, servum tuum indignum et peccatorem, et insere electorum tuorum choris; quoniam vero nihil boni in terris præstiti, ideo precor clementiam tuam, ut angelo bono præcipias, ut meum ad te ascensum a dæmonum curumventionibus muniat. Ecce, Domine, in manus tuas committo spiritum meum. Atque in hæc verba spiritum suum Deo reddidit, cum annos vixisset septuaginta, ibique sepulturam accepit a discipulis suis, nempe in monasterio Rylensi, quod excitaverat ipse.* Hactenus Euthymius. Illud etiam probabile videtur, prædictum codicem Paris. VIII exaratum fuisse in usum monachorum Rylensis monasterii : est autem Menæorum volumen, continens ecclesiastica officia singulis diebus mensis Augusti recitanda. Qua occasione notabo, Vitam sancti Joannis, cum ejus officio typis excusam prodiisse primo Kioviæ, anno 1671, curante Antonio Radzivilovscio; e manuscriptis vero esse quæ pertineant ad sæculum XIII et XII; auctores denique, præter Euthymium, patriarcham, nominari Georgium Scylitzem, Demetrium Cantacuzenum et Vladislaum Grammaticum. Quorum omnium scriptis usus est Neophytus, hieromonachus, in suæ Vitæ Euthymianæ editione, omnium recentissima.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Joannes Rylensis, monachus.

Joannes, hegumenus Rylensis, in vico *Scrin*, prope Sardicam (slavico nomine *Sredets*), quæ tunc Bulgaris parebat, piis parentibus natus est circa medium sæculum nonum. Quum per ætatem et multo magis per parentum amissionem licuisset, bona pauperibus distribuit et in monasterium abiit; unde, peracto tirocinio, secessit in montem sibi cælitus præsignatum. Ubi postquam aliquandiu in tugurio, e ramis confecto, degisset, speluncam subiit quam duodecim annos incoluit, donec nempe a latronibus inde fuerit pulsus. Venit igitur in eremum Rylensem, sacro horrore plenam, et monasterio S. Patris, quo nomine S. Joannes Rylensis κατ' ἐξοχὴν, vulgo nuncupatur, usque in præsens celeberrimam. Mansit autem in hac solitudine multos annos partim in saxo solitario, partim in arbore cava degens, solique Deo notus. Tandem a Petro, Bulgariæ rege, qui inter venandum illuc cum comitatu suo casu venerat, detectus, hominibus innotuit. Mox advenientes socios admisit beatus eremita, eosque pabulo verbi et exempli erudivit diligenter; quibus etiam ecclesiam condidit et monasterium in præcelsa rupe collocatum, totique regioni adjacenti late dominans. Denique annis meritisque onustus, in senectute bona e montibus terrenis ad colles æternos transiit fere centenarius die 17 aut 18 augusti, anno 946. Venerandæ ejus reliquiæ in monasterio Rylensi primum, dein in ecclesia Sardiensi S. Lucæ conditæ, anno 1128 ab Hungaris inde sublatæ fuerunt et Strigonium devectæ; ubi multis miraculis inclarescentes, thecæ pretiosæ inclusæ sunt, ac postmodum Sardicam remissæ, anno 1137. Demum jussu Joannis Asanis, regis Bulgariæ, a patriarcha Basilio, Romanæ sedi addicto, Ternobum translatæ fuere et in novo templo hujus sancti nomini sacro collocatæ, tempore quo subactis meridionalibus et occidentalibus thematibus domum rediit Joannes Asanes. Nostra ætate asservantur in monasterio Rylensi, quo curis Kalo-Mariæ, filiæ Despotæ Serbici Georgii, Amurato II nuptæ, ex ecclesia Ternoviensi revectæ fuerunt, anno 1470, die 30 junii, quapropter etiam nunc memoria sancti hujus fieri assolet ibi die proxime sequenti, id est prima julii una cum SS. Cosma et Damiano. Hinc evenit ut in pluribus fastis S. Joannis Rylensis nomen inscriptum sit tum ad hanc diem, tum ad diem 16 aut 17 Augusti, ejus emortualem, tum etiam ad 5 Sept., tum demum ad diem 22 Octobris.

Cfr 1) Vita S. Joan. Rylensis, auct. Euthymio. 2) Alia Vita, auct. Neophyto, hierom. Rylensi, 1836, Belgrad. 3) Acta SS., t. IX Octobr., pag. 683 et seq. 4) Prolog., ad 19 Oct. 5) Synax. Serb. antiquum. in opere period. *Izveitia*, etc. t. VII, pag. 150 et seq. 6) Muraviev, ad hanc diem. 7) Vita ejusdem cum officio, Kioviæ, 1671, in-4°.

DIES XIX.

Ostromiranum.
Ex variis.

Vacat.

S. Andreæ Stratilati, mart. et soc. (*Mst. Ass. Tern. Rum. Kal. Og. Pp. Prol. Men. cum Bas. Neap. GP. Goth. Msq. Pg. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg. Taur. Vind.*). SS. MM. Timothei, Agapii et Theclæ (*Rum. Siš. Chil. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Mg. Taur.*). S. Sarmean (*Iber.*). Festum B. V. Tanaicæ (*Prol. Kal. Sparv.*). [Theophanis, hegum. (*Ath.*).]

† Eutychiani, militis et Strategii (*Mg. Chiffl.*). † Macarii, hegum. Pelecetes (*Taur. Dom.*). † Maximi, conf. (*Sirm.*). † Diomedis, mart. (*Sirm.*). † Bartholomæi, fundatoris monasterii Salvatoris prope Messinam (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Andreas, miles. In Kal. Mosq. numerantur 2593 socii; non secus ac in Menæis Græcorum prelo editis. Acta martyrii habentur apud Bollandianos, pag. 720 et seq. — *SS. Timotheus et soc.* Timothei et soc., mart. in Palestina, acta illustrantur in eodem opere nunquam satis citando, p. 727.— *Festum B. V. Tanaicæ.* Festi B. M. Tanaicæ (Donskaia) originem declarabunt Memoriæ Slavicæ infra dandæ. In Actis SS., inter prætermissos ad hanc diem, minus recte vocatur S. Deipara Davensis, pro *Donensis*, a fluvio Don (Tanais) nuncupata.— *S. Strategius.* Strategii nomen proprium esse, non appellativum, testantur Menæa supra laudata. — *S. Macarius.* S. Macarius, hegumenus Pelecetis, relatus fuit a nobis 1 Aprilis. — *SS. Maximus et Diomedes.* Maximus et Diomedes referuntur in Supplemento Sirmondo-Chiffletiano ad Menæa excusa; eorumque solemnitas dicitur ibidem recoli in ecclesia

SS. Deiparæ,

Dies XX et XXI Augusti.

Theophanes Athonites.

SS. Deiparæ Hierosolymitanæ et ad Album fluvium: de qua adeatur Cangius, t. IV, pag. 187. Videntur autem iidem esse ac illi, de quibus egimus XIII et XVI Augusti. — Magnum et pulchrum monasterium etiamnum videre est in parte occidentali Montis Atho, inter hortos et prædia situm. Cujus fundator S. Euthymius S. Athanasio Athonitæ fuit coævus et aliquandiu contubernalis. In hoc itaque monasterio, Dochiari dicto, degebat Theophanes, quem hodie commemorat auctor Paterici Montis Atho, II, pag. 381, addito encomio, quod simul cum officio Theophanis prodierat Venetiis, anno 1764. Oriundus erat hic Janina, quæ urbs Albaniæ est. Factus monachus in cœnobio Dochiarensi, eidem, ob virtutem præstantiam, præpositus est. Nepotem ab Mahumeti placitis, quæ amplexus fuerat, ad pristinam Christi fidem reductum, atque Constantinopoli in cœnobium suum advexit; quod quum ægre ferrent cæteri fratres, relicto Monte Atho, Berroam cum nepote profectus est, ibique novum cœnobium multo labore instituit. Tum Nausam venit, et alterum monasterium nomine Archangelorum excitavit atque diu rexit. Denique Berroensem domum repetiit ibique supremum diem obiit, provectam nactus senectutem, et miraculis, ut fert ejus biographus, post mortem et in vita clarus. Horum equidem unum esse duco, nempe quod nec annus quo obiit, nec tempus quo vixit, posteris distinctius innotuerit, quum ex narrationis serie illud tantummodo colligi possit, eum floruisse intra annos 1450 et 1650. —Præter nomen S. Sarmean, cujus meminit Kal. Ibericum, citatum a Brosseto juniore, Chronici pag. XIII, cætera me latent omnino.

S. Sarmean.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

B. M. V. Tanaicæ festum.

Tanaica ideo cognominata est quod ejus imaginem secum in castris detulit Demetrius, magnus dux, cum Tartaris pugnaturus, anno 1380. De quibus cum insignem victoriam retulisset, in campo Kulicovo, Tanai fluvio adjacente, ideoque Tanaici cognomen fuisset nactus, similiter cognominata fuit et illa imago. Demetrii exemplum secutus est Theodorus, Joannis IV filius: anno enim 1591, cum Tartaris Crimensibus præliaturus, eamdem imaginem in castra afferri jussit, et victo hoste, monasterium Tanaicum erigi curavit in loco, ubi steterat imago tempore pugnæ.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Menol. Verš. ad h. d. 3) Gloria B. M. V., pars III, sect 2, pag. 56.

DIES XX.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

Memoira S. apostoli Thaddæi (*Mst. Ass. Par. Ternob. Rum. cum CP. Neap. GP. Flor. Vind.*). S. Samuelis, proph. (*Mst. Ass. Par. Tern. Rum. Novg. Siš. Chil. Og. Pp. Men. Kal. Prol. cum Bas. Par. Vind. Goth. Msq. Sirm. Dom. Maz. Mg. Taur.*). S. Lucii, senatoris, seu Photini (*Leop. cum Chiffl. Mg.*). SS. MM. Severi, Memnonis centurionis et 37 soc. (*Prol. Kal. cum Bas. Mg.*).

† MM. triginti septem (*Mg. Chiffl. Taur.*). † Theocletæ, thaum. (*Bas. Taur.*). † MM. Heliodori et Dosæ (*Chiffl. Mg.*). † Pauli Junioris, ep. CP. (*Chiffl. Sirm. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Thaddæus.

Ita in suo Hesychii Glossographi discipulo russo, pag. 42, emendavit Kopitar Assemanum, qui in Kalendariis Eccl. Universæ utrumque sanctum retulit ad diem 21 Augusti. Uter e duobus viris æque eruditis erraverit, dirimendum relinquo amico meo Francisco Rački, cujus beneficio mox, ut spero, genuinum Assemaniani codicis textum legere poterunt glagoliticarum litterarum amatores. In Menæis vero Græcorum prelo excusis S. Thaddæus hodie desideratur. — In Synaxario Leopolitano excuso, æque ac in Menæis Magnis Græcorum et Chiffletianis annuntiatur non Photinus, latine Lucius, sed Photina. Cfr hac de re Acta SS., p. 28. De S. Lucio martyre agunt etiam Bas. et Flor., at die sequenti.—De Theocleta melius agetur die sequenti, una cum Menæis Magnis Græcorum, tam excusis, quam manuscriptis. — Non semel jam fuit sermo de sancto Paulo, patriarcha CPolitano, et fusius tractant hodie Bollandiani, pag. 96 et seq. Nos cum Slavicis codd. agemus de eo ultima Augusti.

S. Lucius. *S. Theocleta.* *S. Paulus.*

DIES XXI.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

Memoria Samuelis, prophetæ.

S. Bassæ, mart., et filiorum ejus (*Tern. Kal. cum Vind. Flor. Sirm. Chiffl. Mg. Taur.*). Theognii, Agapii et Pisti seu Fidelis (*Mst. Ass. Kal. Tern. Rum. Prol. Siš. Pp. Men. cum Bas. Sirm. Mg.*). S. Thaddæi, apost. (*Chil. Og. Pp. Kal. Prol. cum Pg. Goth. Msq. Sirm. Maz. Mg. Taur.*). Obitus Abramii Smolenscensis (*Men. Kal. Prol.*).

† Lucii, mart. (*Bas. Flor. Taur.*). † Chrysanthi, mart. (*Neap.*). † Luppi, mart. (*Hieros.*). † Theocletæ, thaum. (*Mg. Dom. Med. Chiffl. Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Samuel. *S. Thaddæus.* *S. Bassa.*

Hodie refert S. Samuelem prophetam solus cod. Ostromiri; cæteri omnes cum Bas., die præcedenti.—Thaddæus unus ex 72 discipulis, occupat hodie primum locum in Kalendariis supra citatis et in recentioribus. — S. Bassæ nomen varie profertur in codd. Slavicis: In Mst. vocatur: *Basisa*, quam lectionem repetit Sišat; in Assemaniano et Ostrog.: *Basilissa*. Hinc videtur Sišatovacensis cod. secutus esse Mstislavicum; similiter Ostrogensis Chilandaricum Typicon anni 1331, cum quo convenit fere in omnibus eis, in quibus ab aliis Synaxariis differt.—S. Fidelis in cod. Ternobiensi vocatur Pistus, a Græco Πιστος; præterea Agapius quibusdam est Agapitus. Consulantur de his martyribus Acta SS., p. 417 et seq.

SS. Agapius et soc.

MEMORIÆ

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Abraamius Smolenscensis.

Beatus Abraamius, piis et divitibus parentibus ortus, et in timore Dei instructus, ab infantia futuræ sanctitatis indicia præbuit; jocos enim pueriles aspernans, ecclesiam frequentissime adibat et in legendis piis libris sibi complacebat. Specie pulcher, animo vero longe pulchrior, matrimonium constanter refugit, ad vitam monasticam anhelans. Quare, mortuis parentibus, bona sua in pauperes erogavit; ipse vero, misere indutus, quasi mendicus vivere cœpit. Mox secessit in monasterium B. Mariæ Virginis, Selišče dictum, prope Smolenscum, ibique SS. Patrum lectione, multo autem magis virtutibus excultus et exoratus, contra vota sacris initiatus est. Sacerdos nunquam adorandum sacrificium Deo offerre prætermisit. Erat porro Abraamius miræ in dicendo facultatis; monitaque salutis, præsertim vero extremi judicii tremendum diem tanta efficacia prædicabat, ut cujusvis generis homines ad eum audiendum adcurrerent, et a vitiis ad pœnitentiam traducerentur. Nihilominus calumniis servum Dei, ut aliquando fit, impetere cœperunt fratres, nactique partibus suis faventem hegumenum, e monasterio abire coegerunt Abraamium. Qui abiit in monasterium S. Crucis in eadem urbe, et prædicandi ministerium majore ardore resumpsit. Verum neque hic in pace relictus est, sed sacerdotum parochialium invidia apud episcopum Josephum accusatus, imo et hæreseos reus factus, coram eo sisti jussus est. Quem, nullo crimine invento, absolutum dimisit episcopus; et, licet interdicto ad tempus subjecerit Abraamium, mox tamen viri sanctitate comperta, non solum jura omnia ei restituit, sed et monasterio a se erecto præposuit, summaque amicitia exinde eum honoravit. Tandem meritis et virtutibus dives, insignis hic extremi judicii præco, cursum consummavit circa annum 1220, religionis quinquagesimo.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Colloq. Orthod. 1858, Sept., pag. 136, et Octobr., pag. 369. 3) Dict. hag., pag. 5. 4) Menol. ad h. d. 5) Macar., Hist. Eccl. Russ., tom. III, pag. 47 et seq.

DIES XXII.

Ex Ostromirano.

Memoria S. M. Agathonici et soc. (*Omnes cum Bas. CP. GP. Pg. Vind. Goth. Flor. Sirm. Dom. Maz. Taur. Mg.*).

Ex variis.

SS. MM. Anthusæ, Athanasii, ep., Charisimi et Neophyti, famulorum S. Anthusæ (*Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Mg. Taur.*). S. Eulaliæ, virg. et mart. (*Men. Kal.*). S. Luppi (*Og.*). Festum B. M. V. Ibericæ seu Georgianæ (*Prol. Kal.*).

† Zotici, mart., socii Agathonici (*Taur.*). † Theclæ, mart. (*Neap.*). † MM. Severi et Memnonis (*Sirm.*). † MM. Irenæi, Or et Oropsis (*Mg. Sirm. Taur.*). † Memoria Ariadnæ, reginæ (*Taur. Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Agathonicus. In Ostr. nominatur solus; in Rum. et Prol. recentiore adduntur Zoticus, Bogolep seu Theoprepes et Zenonomus (lege Zeno); in Menæis insuper Acyndinus et Severianus. S. Agathonicus primo Byzantiæ flagellis cæsus, tum Selymbriæ capite damnatus est : hinc clara martyris apud CPolitanos notitia.— *S. Luppus.* Luppus refertur ab aliis die sequenti. — *S. Thecla.* Lapis Neopolitanus habet ita : NT. PAS. SCE THECLE, *natale passionis sanctæ Theclæ*. Ex qua epigraphe denuo manifestum fit, nota passionis non semper significari diem martyrii, quum constet S. Theclam obiisse non hoc die, sed 23 aut 24 Septembris. Plura de hoc argumento suppeditabit Sabbatinius in commentariis ad hunc diem. Cæterum alia quoque præsto sunt exempla, quibus opinio Sabbatinii comprobetur, ut quando ad diem 28 Augusti, quo Decollatio S. Joannis Baptistæ ab universa Ecclesia celebratur, marmor Neapolitanus habet : *passio* S. Joannis Baptistæ; quem alio die capite truncatum esse evangelica lectio testatur.

DIES XXIII.

Ex Ostromirano.

Memoria S. Callinici, patriarchæ CPolitani (*Mst. Rum. Tern. Siš. Men. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Maz. Taur.*).

Ex variis.

S. Luppi, mart. (*Ass. Par. Tern. Chil. Og. Pp. Men. Prol. Novg. Kal. cum Pg. Vind. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Irenæi, ep. Lugduni (*Men. Leop. Chil. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Dom. Mg. Taur.*). S. Timothei (*Par.*). SS. Eutychii et Florentii (*Men. Kal.*).

† Irenæi, ep. Sirmiensis (*Bas. Taur.*). † MM. Or et Orepseos, presb. (*Bas. Crypt.*). † MM. Silvani, Sabini et Pantherii (*Bas.*). † Eustathii, patr. Antiochiæ (*Bas.*). † Meletii, patr. Antiocheni (*Bas.*). † Pauli, ep. Neap. (*Neap.*). † Samuelis, proph. (*GP.*). † Bartholomæi (*Goth. Msq.*). † MM. 38 in Thracia (*Mg.*). † Tationis seu Datiani (*Dom.*). † Thallelæi, mart. (*Acta Gr.*).

OBSERVANDA.

S. Callinicus. In Ostr. legitur: *Patriarchæ Callinici;* in Ass. et Ostrog. additur : *CPolitani*; In Mst. simpliciter : *Memoria Venerab. Callinici.* In Rum : *episcopi Callinici.* De hoc patriarcha iterum agitur in Ostromirano die proxime sequenti.—*S. Luppus.* In Chil. perperam additur *: et socii,* quum nullum habuerit Luppus. — *SS. Irenæus, Or et Oropsis.* Duo Irenæi prodeunt hodie in Menol. Basilii, Sirmiensis unus, alter simplici titulo martyris insignitus. *Hieronem* codicis Cryptæ Ferratæ corruptelam esse Irenæi patet. Videsis Acta SS. ad xxix Augusti. — *S. Timotheus.* In cod. Paris. I refertur *Tumphus*, quod corruptelam esse puto Timothei; at cujusnam?

DIES XXIV ET XXV AUGUSTI.

cujusnam? probabiliter ejus quem supra retulimus ad 19 Augusti simul cum Agapia et Thecla. In moribus enim est codicis Parisini unum tantummodo e pluribus sanctis diei, sicubi occurrunt, commemorare, cæteris prætermissis.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano.

MEMORIA SANCTI PATRIS NOSTRI CALLINICI, PATRIARCHÆ CONSTANTINOPOLEOS (*Assem.*).

Ex variis.

S. Bartholomæi, apost. (*Mst. Tern. Rum. Novg. cum Vind. Nan. Taur.*). S. Irenæi, mart. (*Tern.*). S. Eutychii, discipuli Joannis Theologi (*Rum. Novg. Prol. Chil. Siš. Og. Pp. Men. Kal. cum Bas. GP. Pg. Nan. Dom. Mg.*). S. Tatiani, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Mg.*). S. Georgii Limnæotæ, confes. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Mg. Taur.*). S. Syræ, virg. et mart. (*Men. Kal.*). Translatio corporis Petri metr. Kioviæ (*Men. Kal. Prol.*). Arsenii, heg. Komelscensis (*Prol. Kal.*).

† Menæ, patr. CPolitani (*Bas.*). † Titi, ep. Cretæ (*Neap. Goth. Msq. Flor.*).

OBSERVANDA.

S. Callinicus patr. CP.

S. Callinicum retulimus pridie ex pluribus codd. Slavicis et Græcis. Hodie recoli translationem ejus reliquiarum testatur cod. Assemani glagoliticus. Sanctis accensetur in omnibus Menologiis Menæisque decimo sæculo posterioribus; at in Kalendario CPolitano Morcellii, quod post annum 740 exaratum fuit, prætermissus est; cujus omissionis rationem evolvit clar. vir, quem equidem exscribere nolo. Hoc tamen observabo: in Indice Patriarcharum CPolitanorum, quem ad diem XXXI Augusti adjecit idem Morcellius, Callinicum nominat, dempto titulo *sancti*, quamvis eum sanctitate claruisse paulo antea in textu disertissime affirmaverit. Cfr Kal. CPol., t. II, p. 230. — In Ternob. legitur : *Translatio reliquiarum S. Bartholomæi, apostoli, et Irenæi, martyris.* Vide diem sequentem. — Neapolitani diem hunc S. Tito tribuunt, dum Græci non secus ac Romani a sæculo VIII eum honorant die XXV Augusti. Græcos imitati sunt synaxaristæ Slavi, quibuscum et nos de hoc sancto discipulo apostoli Pauli et episcopo Cretensi agemus crastina die.

S. Bartholomæus.

S. Titus.

DIES XXV.

Ex Ostromirano.

PASSIO S. APOSTOLI TITI (*Omnes cum Bas. CP. GP. Vind. Flor. Msq. Pg. Sirm. Dom. Maz. Mg. Taur.*).

Ex variis.

SS. PP. nostrorum archiep. CPolitanorum Epiphanii et Mennæ (*Assem. Men. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Mg. Taur.*). Translatio reliq. S. Bartholomæi, apostoli (*Chil. Siš. Og. Pp. Ap. Men. Kal. Prol. cum Neap. Msq. Pg. Maz. Mg.*). SS. confessorum, qui Edessæ ab Arianis persecutionem pertulerunt (*Men. Kal. Prol.*). SS. Cyrilli et Methodii, episcoporum Moraviæ et apostolorum Slavicæ gentis (*Prol. mss.*).

† Memoria SS. PP. nostrorum Gennadii et Joannis, archiep. CPoleos (*Taur. Bas.*). † Thaddæi, apostoli (*Coisl.*).

OBSERVANDA.

S. Titus.

Quæ de patria S. Titi et prima institutione in Menologiis Menæisque leguntur, fabulosa esse videntur (V. Bollandianos, Jan. tom. I, pag. 163; Tillem., tom. II, pag. 141). In Ternob. annuntiatur his verbis : *Sancti apostoli Titi, episcopi Cortinsis* (lege Cretensis), *qui fuit discipulus S. Pauli, apostoli;* fere eodem modo in Assem. : *episcopi, discipuli magni apostoli Pauli;* item in Mst., præter titulum episcopi. — In Kal. et in Menologio Veršinskiano nomen Epiphanii desideratur, æque ac in Basiliano; cujus loco, post Mennam leguntur Gennadius, Joannes et Stephanus. — Translatio S. Bartholomæi refertur hodie in codd. recentioribus, quibus præivisse Chilandaricum Typicon facile posset demonstrari. Observatu digna est lectio Kal. Neap. in quo habetur: *natale passionis* S. Bartholomæi, apostoli; unde iterum liquet nota illa non semper indicari diem obitus aut martyrii. — In musæo Rumiantsoviano, pretiosissimis codicibus referto, exstat Prologus mss. pergameneus, sæculo XIII vel ineunte XIV in Serbia, ut putatur, exaratus, cujus ampliorem notitiam jampridem dederat Alexander Vostokov, in eruditissima sua codicum hujus musæi descriptione ad numerum CCCXIX, pag. 447 et seq. Continentur hoc Prologo seu rectius Menologio breves sanctorum Vitæ pro singulis anni mensibus, quorum unus tantum, September, deperditus est. Jamvero ad 25 Augusti legitur ibidem *Commemoratio sanctorum et vere venerabilium Patrum nostrorum, Moraviæ archiepiscoporum, Constantini, qui et Cyrillus Philosophus nuncupatur, et Methodii fratris ejus, ac Slavicæ gentis doctorum.* Additur continuo : *Eorumdem memoriam peragit Ecclesia die 6 Aprilis, magnaque celebrat solemnitate.* Prima illa annuntiatio nullam sibi habet secundam; constat enim SS. Cyrilli et Methodii festum agi apud Slavos occidentis, puta Moravos, Bohemos, Illyrios 9 Martii aut etiam 11; apud orientales vero 14 Februarii, 6 Aprilis et 11 Maii, ut ad singulos dies fusius dictum est in præsentis operis decursu. Est itaque hodierna festivitas antiquorum Serborum propria, recentioribus autem prorsus ignota; quæ idcirco minime erat prætereunda. Porro plura ex Vita superius allata colligi possunt observatu non indigna. Primo quidem liquet, S. Cyrillum quoque, nam de Methodio nemo dubia movit, episcopum habitum fuisse, quemadmodum id perhibetur in Legenda Moravica recentioris ævi, in lectionibus, additis Breviario Romano et in plurium eruditorum virorum scriptis. Notandum tamen cum Josepho Dobrowskio, titulum archiepiscopi præscribi S. Cyrillo in sola epigraphe, in ipso vero elogio tribui soli Methodio. Alterum est, quod Methodius dicitur fratri suo comes exstitisse in itinere Khozarico et Saraceno; et quidem Khozaros adiisse Methodium una cum Cyrillo, innotuit nobis aliunde, ex *Legenda Pannonica;* at de itinere ejus Saraceno nuspiam legitur, præterquam in concione panegyrica : unde forsitan sua deprompsit Prologi Serbici auctor. Quæ ad iter sanctorum Moravicum et Romanum spectant, ea satis consonant Legendæ Pannonicæ. Similiter utraque narratio concordat in eis quæ pertinent

S. Epiphanius.

S. Bartholomæi translatio.

SS. Cyrillus et Methodius.

pertinent ad mortem triduo ante prædictam et sepulturam S. Methodii. Nimirum dicitur in Prologo Serbico *conditus fuisse in magna Ecclesia Moraviæ, pone altare SS. Deiparæ, in muro ad sinistram;* idem, sed minus distincte, indicavit Legendæ Pannonicæ auctor his verbis : *et posuerunt eum in ecclesia cathedrali.* Intelligendam esse ædem archiepiscopalem, quæ in civitate principe Velegrad dicta exstiterat, sententia est plurimorum auctorum gravibus documentis comprobata, refragantibus licet quibusdam non spernendæ eruditionis viris. Notabile est de Velegradensi civitate testimonium Briačislai, ducis Moraviensis, quod ex fragmento antiquissimi codicis Ecclesiæ Olomucensis, a professore Monse qui illud detegerat, Monsiano dicto, vulgavit clar. Boček, Codex diplom. et epistol. Moraviæ, tom. I, nº CXXVII, pag. 112. Constat autem his verbis : *Illacrimavi sane et intimo corde sum perculsus,* quando videbam loca illa sacra, *ubi cæpit christianitas,* per eosdem Ungaros, tum paganos, devastata et diruta atque in ruderibus dissipata jacere et ecclesias in illis partibus terræ nostræ omnes ad unam spoliatas et profanatas existere; *et devoci pio meo tum proposito magnam spoliorum copiam ab eisdem vastatoribus et spoliatoribus receptam in reædificium prædictarum ecclesiarum impendere, deponendo ipsa super altare ejus cui ablata, atque quo opitulante recepta esse dignoscuntur. Hinc est, quod ego Briachislaus, dux Moraviensis, etiam ecclesiæ sancti Petri in Olomuci et capellæ quæ est in honore B. Clementis constructa ibidem, eam dotis suæ restitui fecimus portionem, quam ipsi ex collatione antiquorum hujus terræ principum concessam esse scripto et oretenus veraciter didicimus* et reliqua. Scripta fuisse hæc anno 1028 auctor est Palacki, Dějiny narodu českeho, tom. I, part. I, pag. 298. Quod autem verba illa *ubi cæpit christianitas* referenda sint ad civitatem Velegradensem, (quasi diceres Magnam urbem seu Megalopolim), id apparet ex altero instrumento ejusdem Briačislai, anno 1030 dato, in quo præter alia leguntur hæc : *Briachislaus, dux Moraviensis, tradidit ad ecclesiam, quam in loco novæ civitatis Zpitigneu, in memoriam victoriæ suæ super Ungarorum gente locandæ, honorifico opere construxerat, universam dotem, quæ olim ecclesiæ,* B. juxta Vueligrad, ubi cepit christianitas, *in loco quondam civitatis* Deuin *exstitisse cernitur etc.* Sed de Velegradi situ, nominibus, deque tota hac questione, admodum nostris diebus controversa, opportunior disserendi locus præstolandus est. Interea legantur ea quæ hac de re conscripserunt Schafarik, Palacki, Dudik, Brandl, Bily aliique; accedit Josephus Bodianski, Slavicarum litterarum in Universitate Mosquensi professor, in opere magnæ eruditionis : *De elementorum Slavicorum origine,* anno 1855 Mosquensibus typis vulgato; cui, si quid boni insit huic adnotationi, totum tribuendum est. A quo etiam sequens troparium, utpote quod ex antiquo quodam officio ms. erutum est et ad rem facit, mutuabor : *Sancte Methodi, magister sapientissime,... beatum te prædicat Moravorum terra, quæ venerandum tuum corpus possidet, et Pannonica, fidei lumine a te illustratæ; tuamque celebrat commemorationem gens utrinque congregata* (loco cit. pag. 78). Ex dictis hactenus patet errasse Jacobum Coletum, aientem SS. Cyrillum et Methodium *supremum diem Romæ obiisse, eorumque reliquias quiescere in ecclesia S. Clementis, papæ et martyris, cujus corpus ipsi e Chersoneso Romam retulerant* (Illyr. sacri, tom. VIII, pag. 296, not. 4). Optime tamen sequentia de eisdem addidit ibidem : *Iis gens Slavonica et Illyrica ritum debet divina officia mysteriaque celebrandi propria ipsorum lingua, a Romanis pontificibus probatum; et digni maxime sunt, qui summo honore ab Illyricis hominibus colantur, habeanturque veluti principes nationis totius patroni. In Ecclesia Ragusina coluntur die hujus mensis (Martii) undecima.* Hæc Coletus, in adnotationibus ad Martyrologium Illyricum, in quo, ad diem 9 Martii, sic habetur : *In Moravia SS. Cyrilli et Methodii, qui Slavorum gentes apostolicis laboribus ad Christi fidem cultumque perduxerunt.* Plura de eisdem tradidit Daniel Farlatus tomo III Illyrici sacri, qui Serborum præcipue conversionem illis attribuit, pag. 64.

DIES XXVI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

SS. MM. Adriani et Nataliæ et 23 soc. (*Mst. Ass. Tern. Par. Rum. Novg. Chil. Og. Men. Prol. Kal. cum Bas. Neap. GP. Pg. Vind. Goth. Msq. Flor. Sirm. Maz. Mg.*). Allatio imaginis B. M. V. Vladimiriensis Mosquam (*Men. Kal. Prol.*).

† Metrophanis, ep. CP. (*Bas.*). † Patriarcharum Joannis, Epiphanii, Mennæ (*Pg.*). † Attici, Sisinnii et Ibistionis, conf. (*Mg.*). † Josaphati, filii regis (*Mg.*). † Adriani, mr. patris Probi, ep. CP. (*Bas. Sirm. Mg.*). † Tithois, mon. in Thebaide (*Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Adrianus et Natalia.

In codice Assemani glagolitico SS. Adriano et Nataliæ adduntur viginti tres socii; dum in quibusdam aliis nominatur solus Adrianus. In Mstisl. et Rum., non secus ac in marmore Neapolitano, signatur hodie eorum passio; Baronius autem in notis ad Martyrologium suum statuit SS. Adrianum et Nataliam martyrii palmam obtinuisse quarta die Martii, octavam vero Septembris esse translationis anniversariam. Ultimæ huic sententiæ repugnant Bollandiani, asseverantes 8 Septembris fuisse diem martyrii ab eis consummati. Esto. Quæritur, quamnam ob rationem præscripta sit nota *passionis* hodierno festo? Ex duobus itaque unum: aut prædicta nota incertum est criterium ad statuendum verum diem obitus, aut incertus est dies quo martyrium fecerunt sancti quorum nominibus hodie præscribitur. — Imago B. M. V. Vladimiriensis allata fuit Vladimiria Mosquam anno 1395; ut fusius declarabitur in Memoriis Slavicis hujus diei. — S. Metrophanes, patr. CPoleos, in Bas. jungitur cum S. Adriano, patre Probi, et uterque vocatur episcopus Byzantinus. Nullum episcopum Byzantii exstitisse ante S. Metrophanem, dixi alibi ad diem 4 Julii, quo memoria S. Metrophanis solet celebrari.

Allatio imaginis B. M. V. Vladimiriensis. S. Metrophanes, patr. CP.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

B. Mariæ V. Vladimiriensis occursus festum.

Anno 1395, metropolita Cypriano I, regnante Basilio Demetriade, irruperunt in Moscoviam Tartarorum turbæ, duce Tamerlano. Qui, capta Elecia urbe, et magno christianorum numero

Dies XXVIII Augusti.

numero interfecto, quum jam Mosquæ cum ingenti exercitu appropinquaret, universam regionem devastaturus, tantum terrorem principi incussit, ut desperatis humanis rebus, extra cælitum auxilium salutem nullam videret. Dum igitur ad Okam fluvium cum copiis suis moraretur Basilius, Tamerlanus vero quindecim dies integros alicubi hæreret, imaginem B. Mariæ V. victoria de Bulgaris olim reportata aliisque miraculis celebrem, Vladimiria, quæ Transylvana cognominatur, Mosquam afferri jussit Cyprianus, metropolita. Ipse vero interea diu noctuque preces in ecclesia fundit, clero populoque circumfusus. Advenienti imagini fiducia plenus obviam it, eamque summa veneratione in civitatem defert, pie deprecatus, ut hostis ab urbe avertatur. Sequebatur frequens populi turba ad B. Virginem clamans : O Mater Dei, salva Russorum terram! Et salva facta fuit Russia, optimæ Matris auxilio. Nam eadem die, qua Mosquam advecta est imago, (erat autem dies 26 augusti,) Tamerlanus, repentino terrore correptus, terga vertit, finesque Moscoviæ illæsos reliquit. In cujus liberationis memoriam in agro Kučkovo, ubi imago fuerat excepta, templum cum monasterio exstruxit Cyprianus sub titulo Occursus B. Mariæ V., diemque istam, quam *Obviationis* seu *Occursus* nomine designant Russi, quotannis celebrandam statuit. In ipsa vero urbe Mosquæ institui solet hac die solemnis processio ex ecclesia cathedrali Assumptionis ad monasterium *Occursus;* quo ipsa solemnitas, quæ tempore Cypriani fuerat celebrata, ad vivum quadamtenus repræsentetur.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Lib. grad., I, 547-535. 3) Menol. Verš. ad h. d. 4) Assemani, Kalend. VI, pag. 440 et 540.

DIES XXVIII.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Pimeni Magni, eremitæ in Lybia (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Novg. Prol. et cæt. cum Bas. GP. Pg. Sirm. Flor. Dom. Maz. Mg.*). S. Pimeni in Palestina (*Men. Kal.*). S. Liberii, papæ Rom. et conf. (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Vind. Sirm. Dom. Mg.*). S. Hosii, ep. Cordubensis et conf. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Mg. Taur.*). S. Kukšæ, hieromart. (*Pat. Men. Kal.*). S. Anthusæ Junioris, mart. (*Kal. cum Mg. Sirl.*).

† Rufi, mart. (*Neap.*). † Bartholomæi, ap. (*Flor.*). † Euthaliæ, virg. et mr. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Pimenus. In Rum. et Ternobiensi habetur: *Pumenus;* quæ litterarum *i* et *y* in *u* mutatio in Slavónico idiomate sæpissime usuvenit. Cfr de eo Acta SS., pag. 25 et seq. — *S. Liberius.* Notandum valde, Liberium, pontificem Romanum, coli a Russis et aliis Græco-Slavis veluti sanctum et fidei catholicæ confessorem; in Menæis Græcis insuper aperte negari ejus lapsum. Apud Latinos colitur Liberius die XXIII Septembris; ad quam prolixum commentarium critico-historicum de eo instruxit Stiltingius, pag. 572 et seq. — *S. Hosius.* Illud quoque notabis cum cl. Morcellio, in SS. Hosio et Liberio Græcos cum Latinis liberalius egisse quam optare fas esset: neque enim Hosium Latini coluisse unquam videntur; Liberii vero rara in Martyrologiis veteribus mentio est, in recentioribus nulla. Calend. CPolitani, t. II. pag. 145. De sanctitate et cultu Hosii egregie tractavit Michael Josephus Maceda, presbyter, in opere cui titulus est: *Hosius vere Hosius,* Ὅσιος ἀληθῶς ὅσιος, hoc est, Hosius vero innocens et sanctus. Bononiæ, 1790; præsertim a pag. 241 ad pag. 375. In Taur. vocatur episcopus Cudrumensis, Κουδρούμης, in Hispania. — *S. Rufus.* Duo martyres hujus nominis citantur hodie in Fastis; episcopus alter sæculo primo, alter laicus sub Diocletiano tormenta passus. Posterior socios martyrii habuit Carponem et Carponium seu Carpophorum; de quibus omnibus legatur tractatio in Actis SS. ad hanc diem, p. 17 et seq. De utronam ex duobus hodie agatur in Kal. Neapolitano, non liquet. Uterque palmam tulit Capuæ, in Campania.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Kukša, mon. Cryptensis et martyr.

Floruit Kukša sæculo duodecimo, fuitque unus e celeberrimis monasterii Kievocryptensis alumnis, et Pœmeno, hegumeno ab anno 1133 ad annum 1141, amicissimus. Sacerdotio initiatus, Viaticensibus, quæ erat barbara gens et idolorum cultui maxime inserviens, verbum Dei prædicavit, miraculis doctrinam suam comprobans. Elementis nempe et dæmonibus imperabat : pluviam e cælo precibus impetravit et paludem quamdam siccam fecit ac multa alia patravit signa. Quibus cum plurimos ethnicos Christo lucraretur, ira acti idolorum sacerdotes virum Dei comprehendunt, variisque tormentis cruciatum, capite truncant; una cum ejus discipulo, quem Niconem alii, alii Joannem appellant. Pretiosam amici sui mortem prænuntiarat fratribus Pœmenus.

Cfr 1) Prolog. ex Paterico ad h. d. 2) Dict. hag , pag. 162. 3) Menol. Verš. ad h. d. 4) Philaret., Hist. Eccl. Russ., tom. I, pag. 22.

Mercurius Smolenscensis.

Floruisse videtur Mercurius circa annum 1100, utpote successor Simonis, episcopi Smolensci; cujus mentionem faciunt chronographi ad annum 197. Colitur hac die in Laura Kioviensi; quiescit vero in crypta Antonii.

Cfr Dict. hag., pag. 181.

Pœmenus, mon. Cryptensis.

Fuit Pœmenus unus e notissimis monachis Cryptensibus, abstinentia et sanctitatis studio non minus quam curationum et prophetiæ dono conspicuus, ideoque Jejunator et Providus cognominatus. Mortem prædixit Kukšæ, a Viaticensibus interfecti; quin et se eadem die, qua

qua amicus recesserat, vita functurum duobus annis antea prænuntiavit. Obiit itaque hac die, anno 1147, postquam monasterio Kievocryptensi præfuisset ab anno 1132. Meminit ejus Polycarpus in celebri epistola ad Acyndinum, hegumenum Cryptensem, data, ubi agit de Spiridione, monacho.

Cfr 1) Menol. ex Paterico ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 230. 3) Descriptio Lauræ Kiov., pag. 133. 4) Macarius, Hist. Eccl. Russ., II, 21, 66. 5) Menol. Verš. ad h. d.

Sergius, Obediens, mon. Cryptensis.

De Sergio id unum dicendum, quod in cryptis Antonii sepultus fuit, et in Laura Kioviensi ad hanc diem celebratur.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 249. 2) Descriptio Lauræ Kiov., pag. 87.

DIES XXVIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Moysis Æthiopis, seu Murini (*Mst. Tern. etc. cum Bas. GP. Vind. Pg. Msq. Flor. Sirm. Dom. Maz. Mg.*). S. Sabæ, Pscovensis (*Prol. Kal.*). Commemoratio Patrum Kievo-Cryptensium (*Kiov.*). S. Annæ, filiæ Phanuelis (*Kal. Prol. cum Mg.*). S. Suzannæ, reginæ Iberiæ (*Iber.*).

† Augustini, ep. (*Hor. cum Neap.*). † Pœmeni (*Goth. Vind. Msq.*). † Callinici, patr. CP. (*Dom.*). † Irenæi, ep. Syrmii (*Dom.*). † Acacii Junioris (*Mg.*). † MM. Diomedis et Laurentii (*Mg. Chiffl.*). † Ezechiæ, regis (*Mg. Sirl.*). † Anastasiæ, patriciæ (*Sirm.*). † Triginta trium Nicomediæ (*Sirm.*). † Damæ, mart. et thaumaturgi (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Moyses. Sabas. S. Ezechias. S. Damas. S. Augustinus.

In Par.: *Patris nostri Æthiopis.* Cfr Acta SS., Aug., tom. VI, pag. 211. — Obiit Sabas, anno 1495, die 30 Augusti. De eo plura habes in Memoriis Slavicis. — Quia Ezechias propheta ad vetus spectat testamentum, et in Martyrologio Romano non habetur, ideo prætermissus est in Actis SS. — De S. Dama, hieromartyre, quædam legere est in Vita S. Eupsychii, die IX Martii, in Actis Sanctorum. — Quemadmodum S. Hieronymi, ita et S. Augustini rara est mentio in Fastis Græcis et Slavicis. Commemoratur tamen hodie S. Augustinus in Horologio Počajovensi Ruthenorum cum Romana sede unitorum. In marmore Neap. notata est ejus *depositio*.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Patrum Cryptensium memoria.

Qui in cryptis S. Theodosii seu remotioribus quiescunt, et quorum nomina nec in Kalendariis, nec in Menæis aut Prologis occurrunt, sed solummodo in Paterico commemorantur, ii omnes communiter coluntur hac die. Sunt autem sequentes, ordine alphabetico dispositi :

1) Achilles, diaconus,
2) Agatho, thaumaturgus,
3) Ammon, reclusus,
4) Anatolius, reclusus,
5) Arsenius, laboriosus,
6) Cassianus, reclusus,
7) Dionysius, reclusus,
8) Euthymius, schemate indutus,
9) Gerontius, conarchista,
10) Gregorius, miraculorum patrator,
11) Hilarion, schemate indutus, et ab Hilarione, metrop. omnino alius,
12) Hypatius, medicus,
13) Ignatius, archim. Cryptensis,
14) Joseph, patiens,
15) Leontius, conarchista,
16) Longinus, ostiarius,
17) Lucianus, hieromartyr,
18) Macarius, diaconus,
19) Mardarius, reclusus,
20) Martyrius, reclusus,
21) Martyrius, diaconus,
22) Moyses,
23) Nestor, litterarum expers,
24) Paisius,
25) Pambo, reclusus,
26) Pancratius, hieromonachus reclusus,
27) Paphnutius, reclusus,
28) Paulus, obediens,
29) Pior, reclusus,
30) Pœmenus, jejunator,
31) Rufus, reclusus,
32) Silvanus, schemate indutus,
33) Sisoes, schemate indutus,
34) Sophronius, reclusus,
35) Theodorus, silentiarius,
36) Titus, miles,
37) Veniamin,
38) Zacharias, jejunator,
39) Zeno, jejunator.

Quorum omnium sola nomina innotuerunt. Vitæ tempus intra sæculum XII et XIV definiri potest. His addantur triginta et unus alii viri, sancti dicti, sed nominetenus duntaxat noti; quorum crania in eisdem cryptis asservata, oleum stillasse perhibentur. Insuper adnumerari illis solent, duo alii, Theophilus, episcopus Novgorodiensis, et Theodorus, dux Ostrogiæ, omnino dubiæ sanctitatis viri, imo religionis catholicæ inimici, et ex sanctorum albo expungendi. Uterque floruit sæculo XV; et quidem Theophilus Novgorodiæ; qua urbe relicta, non procul a Mosqua monasterio Salvatoris inclusus, obiit anno 1484; Theodorus vero in Volynia, anno 1434.

Cfr 1) Dict. hag., Præfat., pag. 4.

Sabas, Pscovensis.

Sabas, natione et educatione alienigena, in Russiam venisse perhibetur ex Serbia vel e Monte Atho, et in monasterio B. Mariæ V. in monte Sniatno aliquandiu degisse cum hegumeni munere. Tum ad Euphrosynum, sanctitatis fama apud Pscovenses celebrem, in mo-

 nasterium

Dies XXIX Augusti.

nasterium Tolvense transiit, unde in Cryptensem solitudinem secedens, monasterium in colle quodam ibidem condidit, Cassiano discipulo hegumeno constituto. Verum Sabæ humilitas minime impedivit, quominus ab hominibus societas ejus appeteretur. Inter quos principem sane locum obtinet Jaroslaus dux, locique dominus, cum quo frequens ei consuetudo et sancta quædam familiaritas intercessit. Pro auro et argento, quo cumulabatur a principe, spirituales thesauros eidem servus Dei rependebat. Quadam autem die ejusdem uxori, gravi morbo laboranti, sanitatem reddidit impertita benedictione. Tandem virtutibus et miraculis clarus, obdormivit somno mortis die 28 augusti, anno 1495, a Synodo Mosquensi sanctorum numero additus anno 1547.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 237.

Theophilus, archiep. Novgorodensis.

Successit Theophilus Jonæ, anno 1471, seditque ad annum 1478; quo destructa republica Novgorodensi, ipse quoque sede motus est, et in monasterium Tchudovo seu Miraculorum prope Mosquam inclusus in dicto monasterio, vel, ut alii docent, obiit anno 1484, die 26 octobris, dum Kioviam perigrinaretur, voto olim emisso sese liberaturus. Colitur tamen ad hanc diem.

Cfr 1) Descriptio Lauræ Kiov., pag. 107. 2) Dict. hag., pag. 286.

DIES XXIX.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Decollatio Joannis Præcursoris et Baptistæ (*Omnes cum Bas. Neap. CP.*).
SS. martyrum qui Strumitzæ passi sunt, Timothei, Theodori, Eusebii et soc. (*Assem.*).
S. Theodoræ Thessalonicensis (*Assem.*). Depositio Zonæ S. Deiparæ (*Par.*).
† Felicis, mart. (*Med.*).

OBSERVANDA.

Decollatio S. J. Baptistæ.

In Fastis Slavicis solemnis titulus hujus diei est *Abscissio capitis S. Joannis Baptistæ*; ita in Mst., Rum., Menol., Prol., Horol. et reliquis. Ostromirano præplacuit forma brevior *abscissio*, Græcorum ἀποτομήν, Latinorum *decollationem* adcuratius et pressius reddens. In marmore Neapolitano insculptum est: *passio sancti Joannis Baptistæ*; unde tamen perperam concluderes hac formula significari diem emortualem, siquidem decollationem S. Joannis evenisse circa solemnitatem paschalem ex evangelico testimonio comprobatur. Quid itaque? Recolitur ejus decollatio, occasione capitis ejusdem secundo inventi Emessæ et in ecclesia urbis conditæ ut diserte habetur in Martyrologio Romano.

SS. Martyres Strumitzæ.

— SS. Martyrum Strumitzensium seu Tiberiopolitanorum memoria recolitur hoc die in solo codice Assemani glagolitico. In libro rarissimo, excuso Moschopoli anno 1741, cujus summam non ita pridem vulgavit clar. Fr. Miklosich in Vita græca S. Clementis, episcopi Bulgariæ, inter alia officia Ecclesiæ bulgaræ propria, continetur Ἀκολουθία των ἁγίων πεντεκαίδεκα ἱερομαρτύρων των ἐπι Ἰουλιανου του παραβατου μαρτυρησαντων ἐν Τιβεριουπολει τη κοινως ἐπικαλουμενη Στρουμνιτζη; id est Acoluthia seu Officium sanctorum quindecim sacromartyrum qui sub Juliano apostata Tiberiopoli, vulgo Strumnitzæ dictæ, passi sunt. Refertur autem non ad hunc diem, sed ad 28 Novembris, quo pro fide vario suppliciorum genere perempti sunt. Iidem in Menæis excusis citantur sub sola *martyrum in Bulgaria interfectorum* annuntiatione sine synaxario; in Menologio Basilii laudantur ad 23 Julii, sed tacitis nominibus; quapropter et a Sollerio in Act. SS. ad 23 Julii prolati sunt cum generico titulo *SS. martyrum anonymorum in Bulgaria*. Jamvero in Officio Moschopolitano nominantur omnes quindecim, nempe Timotheus, Comasius, Thomas, Eusebius, Sergius, Daniel, Socrates, Chariton, Basilius, Theodorus uterque, Petrus, Nicephorus, Ierotheus et Joannes. Horum certamen, prolixo calamo exaratum, continetur operum Theophylactis, archiepiscopi Bulgariæ, tomo III, a pag. 490, utpote qui narrationis hujus auctor vulgo habeatur; quamvis eam Theophylacto hujus nominis primo adjudicandam esse equidem verosimilius ducam. Sed missa de auctore quæstione, quæ non est hujus loci, nec quidquam ad rem facit, ipsammet narrationem compendiose hic referendam esse censui, siquidem plura continet ad res Bulgarorum sacras illustrandas propria, nec a gestis SS. Cyrilli et Methodii omnino aliena. Hic namque Strumitzæ diu commoratus esse traditur, imo toti provinciæ regendæ præfuisse, antequam, deposita hac dignitate, monasticam vitam amplexus sit. In hac eadem regione, Slavis referta, primitias apostolatus sui posuisse utrumque sanctum, non improbabilis est sententia quorumdam eruditorum. Præterea, quum sanctorum horum martyrum expresse meminerit ad hanc diem codex Assemani glagoliticus, quem in Bulgaria et in usum Bulgarorum conscriptum esse procul dubio est, quumque ego Slavica Kalendaria potius quam Græca sequi soleam, idcirco opportunius visum est de eisdem ad præsentem diem agere, quam ad 28 Novembris Græcorum exemplo differre. Qua occasione adnotabo, corrigendum esse B. Kopitarium, quando in Prolegomenis codici Remensi præmissis, qui Cyrillo-Glagoliticis litteris exaratus est, martyrum numerum ad XIV reducit; ad hæc, Comasium apud Theophylactum vocari etiam Etimasium.

S. Theodora, Thessalonicensis. Depositio Zonæ B. M. V. S. Felix.

— S. Theodoram commemoravimus ad 5 Aprilis. — De festo B. M. Virginis vulgo agunt fasti ultimo Augusti, ad quem idcirco remittendum est. — Similiter remitti debet S. Felix, martyr, ad diem sequentem, qui ejus proprius est.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

SS. Martyres Strumitzæ seu Tiberiopolitani.

Tempore Juliani apostatæ, cum improbus imperator cunctis civitatum præsidibus potestatem fecisset, ut quidquid vellent in christianos agerent, persecutoris rabiem experta est quoque Nicæna civitas, ubi aliquot annis ante Arius damnatus fuerat. Impium imperatoris mandatum ut primum cognovit Nicææ præfectus seu commentariensis, id executioni ut quantocius mandaret, edictum per totam civitatem promulgari jussit, quo præcipiebatur, ut cuncti qui Christum adorabant, ea religione dimissa, diis sacrificarent, secus, scirent, se intolerandis cruciatibus puniendos. Hoc promulgato iniquissimo edicto, sequente die

die omnes in theatrum convocat, cumque in sublimi tribunali consedisset, blandos primo sermones ad universum cœtum habuit. Quibus auditis, non pauci professi sunt se idem cum imperatore de religione sentire; quos præfectus honoribus ac muneribus auctos, illustriores in speciem fecit. Alii vero summa libertate unoque ore confestim exclamarunt, se non posse Christum qui verus Deus est abnegare, et idolis surdis et mutis sacrificare. Statimque cœpti sunt a satellitibus cruciatus ac etiam mors quibusdam inferri. Hinc alii clam montes et solitudines petierunt, alii per varia loca dispersi sunt, patriam, domesticos, amicos et omnia quæ possidebant contemnentes, ut Christum solum lucrifacerent. Ex horum numero fuere Timotheus, Comasius seu Etimasius, Eusebius et Theodorus : qui, relicta Nicæa, Thessalonicam commigrarunt; sed modico tempore ibi commorati, cum ejus quoque civitatis præsides, impii imperatoris voluntati obsequentes, sedulam navarent operam, ut christianorum res omnino pessumdarent, et ut si fieri posset, neque ipsum Christi nomen amplius in ea civitate et circumjacente regione audiretur; Thessalonica etiam relicta, Tiberiopolim, hodie Strumitzam, ad borealem illius plagam in principio terræ Illyricorum positam, sese contulerunt. Ubi non nihil libertatis adepti, verbi semen in animarum agros rite spargentes, fructuosam uberemque agricolationem Christo Domino fecerunt. Non minus vero vita, quam divini verbi prædicatio, in ipsis elucebat. Quam ob rem Timotheus Ecclesiæ Tiberiopolitanæ episcopus constituitur; Comasius, qui antea inter milites præcipuum locum tenuerat, cingulum solvit; ac monasticum habitum indutus, ipse quoque verbum salutis in circumjacentibus Tiberiopoli locis prædicabat. Etiam Eusebius monasticam vitam amplexus, cum verbi prædicatione tum vitæ sanctitate multos ad bonam frugem adduxit. Ab avaritia vero summopere abhorrens, paucula quæ possidebat, cum pauperibus communicabat, adeo ut pater orphanorum et viduarum adjutor diceretur; erat item valde mansuetus ac suavis. Theodorus autem, episcopus, fuit unus ex illis trecentis octodecim patribus, qui ad concilium Nicænum convenerant. Quibus adnumerandi sunt Petrus, Joannes, Sergius, Theodorus et Nicephorus, presbyteri; Basilius et Thomas, diaconi; Hierotheus, Daniel et Chariton, monachi, ac tandem Socrates, olim militiæ addictus. Hi igitur, cum omnes simul convenissent, genus quoddam vitæ plane angelicum aggressi sunt. Illuminabant vero omnes loci illius incolas veræ cognitionis lumine, et ita quidem ut dum animarum mederentur languoribus, eos, qui corporalibus infirmitatibus detinebantur, absque cura non præterirent : quibus miraculis evangelium quasi velocius reddebatur. Quamobrem illorum fama longe lateque celerrime pervagata est, ita ut etiam Thessalonicæ frequens de eisdem sermo haberetur; et ut Valens et Philippus, Thessalonicæ seduli mandatorum Juliani executores, audientes et ipsi propter sanctam conversationem ipsorum neminem Tiberiopoli et circumjacentibus in locis qui gentilismum tueretur superesse, zelo exardescerent pro patriis ritibus. Primo itaque decernunt, mittere Tiberiopolim apparitores aliquot sævos ac truces, qui illis vel persuaderent, ut, imperatoris obsequentes voluntati, diis sacrificarent; vel hoc renuentes intolerandis primum cruciatibus afficerent, ac dein gladio vitam ipsis adimerent. Mox vero mutata sententia, consultius visum illis est, ut non aliis id negotii imponerent, sed ipsi illuc abeuntes omnem industriam ad finem consequendum adhiberent : siquidem contra murum firmiorem machinæ graviores sunt admovendæ. Tiberiopolim itaque profecti, cum omnes crudelitatis suæ fama primum complevissent, sanctos comprehendi et ad se adduci jubent. Quod ut factum est, in sublimi tribunali, ut eorum aspectus majorem terrorem incuteret, considentes, variis argumentis a christiana fide avertere eos conati sunt, sed frustra. Ad omnia namque quæsita nihil hæsitantes responderunt sancti; cumque, data loquendi occasione, fusius essent dicturi de omnibus quæ creduntur a christianis, tyranni sermonis filum abrumpentes : *Quid hoc?* inquiunt; *anne ob concessam vobis respondendi libertatem rhetores nobis constituti estis, quod facundiam ostentatis, quasi in theatro et non ante formidabile tribunal judicandi staretis? Sed non plura : assentimini diis immortalibus sacrificare, vel non? respondete. Absit*, dixerunt martyres, *ut nos, qui a Christo Deo e dæmonum servitute liberati sumus, ipsis dæmonibus eorumque simulacris sacrificemus.* Brevi hac et peremptoria responsione a sanctis data Valens et Philippus vehementius irritantur : et quoniam publica negotia eos Thessalonicam ut quantocius redirent urgebant, cum non possent diutius Tiberiopoli immorari, absque mora sanctos capite damnant. Ducebantur igitur illi per extremam beatam viam, quæ ducit ad vitam et ad gloriam æternam. Exultabant vero lætitia inenarrabili et internum gaudium externa alacritate significabant. Illud solummodo illos affligebat, quod perspiciebant spontaneam tyrannorum cæcitatem ad lumen veritatis; et quod futurum prævidebant, ut ob judicii formam, in speciem servatam, multi ex debilioribus forent in fide vacillaturi. Quamobrem unus sanctorum, nomine Petrus, presbyter, zelo divino actus, in judicem tyrannum invehitur; quapropter virgis crudeliter cæsus manibus et capite truncatur. Et quidem manus canibus in cibum sunt projectæ; quarum dexteram cum mulier quædam, a nativitate cæca, sibi ad pedes forte accidentem sensisset, tulit, et tegumento capitis quod gestabat involvit; domumque quam potuit celerrime remeans, cum ad oculos suos admovisset, ecce subito aperti sunt ejus oculi, statimque vidit lucem. Post paucos vero dies manum illam secum detulit in magnam Thessalonicensem civitatem, atque in venerabili S. Anastasiæ martyris sacello servandam deposuit. Porro, cum consummati essent hi sancti, die vigesima octava novembris, per multos dies eorum corpora indecore jacuere projecta in cibum bestiis et volucribus, honorem tribuere sepulturæ nemine audente, quod Valentis et Philippi crudelitatem adhuc præ oculis haberent. At postquam illi Thessalonicam redierunt, christiani, resumpto paululum animo, congregati sunt, ac sacra illa martyrum

martyrum corpora reverenter, ut decebat, sublata et mundis linteis involuta, omnibus quæ lex christiana præscribit rite persolutis, Tiberiopoli reposuerunt singulos in singulis urnis : quibus etiam singulorum martyrum nomina, vitæ genus, et dignitates quas in Ecclesia habuere inscripta sunt. Miracula vero non solum indigenis, sed etiam aliis ad extremas usque regiones large dispensabant sancti martyres. Quare multi gentilium tot prodigiis ad veritatis cognitionem adducti, ad Christi fidem accedentes sacro sunt consignati baptismate, ut jam nemo ex impiis Tiberiopoli, ac in circumjacentibus vicis ac montibus residuus esset. Imo eorumdem miraculorum virtute ad reliquas Occidentis partes fides protendebatur; adeo ut Tiberiopolis aliis Occidentis civitatibus esset ad instar conspicuæ cujusdam turris, quæ fidei facem proferret, et existentes in pelago infidelitatis a tenebricoso errore avocaret. Post plura sæcula, Boriso-Michaele Bulgarorum rege, apparuit in ejus regione S. Germanus; apparuerunt et sancti martyres isti. Illustriores tamen eorum apparationes factæ sunt in civitate Tiberiopolitana. Pervenit de his fama etiam ad aures Michaelis, Bulgarorum regis : qui utpote erga sacra quæque ferventissimus, jussit, ut templum illis in episcopio Bregalnitza ædificaretur, quod statim fuit executioni mandatum; et ut illuc sanctorum reliquias transferrentur, quod etiam minime neglectum est. Cum enim hoc negotium Taridinæ, comiti, homini Bulgaro, non solum genere nobilissimo, sed etiam summe industrio, demandatum esset; is nullo modo segnem in eo conficiendo se præstitit; sed superaddito naturali solertiæ suæ etiam zelo fidei erga mirificos martyres, templum multa cum celeritate, multorum manibus usus, perfecit. Deinde congregatis pontificibus, sacerdotibus, principibus, ac ingenti populi multitudine, cum hymnis et thymiamate Tiberiopolim contendunt. Stantes vero in loco ubi sancti apparere solebant, facta fervidis cum lacrymis prolixa oratione, effodere incipiunt et humum asportare : cumque satis effodissent, inveniunt sanctorum urnas tabulis ex polito marmore opertas, quibus inscripta erant singulorum nomina, forma staturæ, genus vitæ, dignitas et lineamenta visus. Sublatas vero tabulas istas marmoreas hominibus, qui eas ad domum episcopalem Bregalnitzæ deferrent, tradiderunt, ut, cum illuc translatæ essent sanctorum reliquiæ ac in sacro loco positæ, denuo illis operimento essent. Ipsas vero reliquias mundis linteis obvolutas in arculis ligneis, quas ad earumdem comportationem de industria fecerant, reposuerunt, rursusque prolixa oratione ad Deum facta, ejus in se misericordiam implorarunt. Quod dum fit, lectori cuidam, a multis annis muto, restituitur usus linguæ. Quod cum populus vidisset audiissetque illum multo tempore voce penitus destitutum fuisse, indeque miraculi magnitudinem perspexisset, quæ sanctorum potestatem declarabat, circum arcas sanctorum effusus, eas osculabatur, amplectebatur, atque arctissime tenebat, ut inde avelli non posset. At Tiberiopolitani reliquis adhuc vehementius commoti, ad comitem et ad episcopos dixerunt, se tantum thesaurum nequaquam dimissuros, imo et vincula et mortem ipsam pati potius paratos esse; mortem hujusmodi caram sibi fore, nec alio in loco sanctius sepulcrum se habere posse quam in isto, qui sanctos illos texerit et ubi paulo ante simul prandium sumpserint; nec adeo se esse ignavos, ut tantum bonum surripere volentibus sine pugna cederent, cum tot alii in præliis cadant ob bona corruptibilia et quorum sæpe domini non fiant ipsi. Hæc cum diceret populus et animosior videretur quam decebat, jamque ex parva scintilla magnum incendium pararetur, comes cum episcopis ægre impetrato silentio, modo suavitate, modo minis eum deterrere summo studio conatus est; verum multitudo majorem ciebat clamorem, omnesque ad mortem sese exhibebant promptiores. Quapropter, cum tempus inutiliter utrinque tereretur, tandem convenerunt, ut tres tantum ex illustrioribus sanctis tollerentur, nempe Timotheus, Comasius et Eusebius : reliqui Tiberiopoli relinquerentur. Sublatis igitur illis, Bregalnitzam cum præclaro hymnorum concentu multorum luminum gestatione suaviumque odorum effusione perrexerunt. Cum vero ab ea civitate viginti circiter stadiis abessent, obviam illis venit vir distortos pedes habens, subsidium sanctorum implorans cum lacrymis et clamore magno. Subito thecæ sanctorum adeo graves evaserunt, ut amplius ferri non possent. Quare ibidem depositæ sunt; quibus ut accidit miserabilis ille homo, continuo naturalem se movendi virtutem pedes ejus recuperarunt; thecæ vero iterum leves, ut erant antea, evaserunt. Itaque Bregalnitzam perlatæ sunt; ibique depositæ in dextra parte templi, quod in eorum honorem exstructum erat, die 28 prædicti mensis. Constituti sunt etiam pro hoc templo clerici, qui scirent sacra facere Bulgarico idiomate, ut ei præsiderent, ac in perpetuum sacras laudes concinerent. Præterea duos dæmoniacos et unum paralyticum sanitati reddidit S. Eusebius, ab ipsis cum fiducia invocatus.

Interea Vladimirus, Borisi principis filius, regnum administrandum susceperat. Cumque quatuor annos in principatu supervixisset, junior illius frater cui nomen Simeon, rerum administrationi admovetur. Hujus jussu Distrus, comes, sanctos Socratem et Theodorum Tiberiopoli Bregalnitzam transtulit, ac in eodem templo prope alios reposuit. Porro ex eo die plura adhuc miracula ex iis promanarunt : quæ ubique deprædicata, omnes ad divinorum charismatum fruitionem invitabant. Quidam lepra toto corpore albicans, pedes etiam luxatos habens, ex Moglenis, quæ urbs Macedoniæ est, veniens, rogabat in angustia cordis, ut ex duabus infirmitatibus alterutra liberaretur. At Dominus, qui abundantius dat, quam nos petamus, Sanctorum illorum intercessione, ab utroque morbo eum liberavit. Alius a nativitate mutus, cum jam consenuisset, omni curationis amissa spe, domi manebat mortem expectans, tanquam unicam medelam tristitiæ, quam ob loquendi impotentiam patiebatur. At dormienti Sancti isti ter apparuerunt, suadentes, ut ad templum ipsorum accederet ; ac sanitatem, si id faceret promittebant.

promittebant. Persuasus ille iis quæ viderat, ad sacrum templum pergit, illa illustri ac magna die dominica Paschatis. Ubi post decantatum Evangelium, accedens ut sanctum Evangelii librum oscularetur, is, qui in omnimoda loquendi impotentia consenuerat, tunc elata voce clamavit : *Kyrie eleison.* Hac ratione sanatus domum suam repetiit acturus dies vere Paschales, non solum decurrentis tunc solemnitatis, sed etiam reliquos omnes vitæ suæ. Neve miraculum quod in viro alio patratum est, silentium prætereatur. Is cum sæpe octo panes ex iis sane maximis quos Bulgari facere solent, ut singuli decem et amplius hominibus plene saturandis sufficiant, fame adhuc detinebatur. Aliquando etiam, cum arietem integrum devorasset, adhuc jejunus sibi videbatur. Quin ipse affirmabat, interdum nec taurum integrum ad famem expellendam satis sibi fuisse. Quadam die etiam torcular integrum uvarum devoravit. (Erat, juxta biographum, dæmonum effectus fames ista : quæ enim præter naturam sunt passiones, eas dæmonum perturbationes ipse putabat.) Porro vir ille, intelligens pravam affectionem suam, erubescebat quidem; at quid sibi agendum esset, ignorabat. Loca omnia miraculis inclyta circumire cœpit; unde et Romam profectus est, ut magni illic apostolorum principis Petri virtutem invocaret. Adiit quoque S. Irenæum, qui etiam miraculis valde celebris erat. Cum vero nullibi, quod postulabat, impetrasset, vix tandem in mentem illi venerunt sancti nostri. Ad eos igitur ire contendit. Cum autem adhuc a longe civitatis mœnia et templum in quo sancti jacebant vidisset, venit ad quemdam rivum aquosum, ubi reperit senem prope decursum ipsius sedentem. Erat vero senex ille gratiosissimus aspectu, cui alba canities decorem ac venerationem conciliabat; ante ipsum autem erat panis. Is igitur, qui prædictam passionem coercere nunquam poterat, volebat a sene illo cibum petere. At cogitans modico illo pane famem suam adeo domandam non fore, ut potius acrius esset incitanda, voluntatem petendi comprimebat. Interea ipsum, hæc secum cogitantem, vocat senex dicens : « Huc adsis, « frater, ac mecum recumbe, ut ambo de isto « pane comedamus. » Ille rursus eadem, quæ prius mente revolvens, panis illius parvitatem cum inexplebili fame sua conferebat. Hinc aliquandiu ambiguus hæsit, an humanam adeo invitationem acceptaret. Sed demum acquiescens, assidet venerando seni : qui in duas partes primum fracto pane, et rursus altero dimidio in duas partes secto, ex his unam, hoc est quartam panis totius partem, insaturabili illi homini comedendam tribuit. Hic eam comedens, adeo brevi saturatus est, ut etiam portio ipsi superfuerit : qua secum sumpta, monasterium ingressus est, usque ad illud tantummodo tempus insatiabilis; in posterum vero ea infirmitate penitus liber, nunquam intermisit Deo O. M. gratias agere. Et hæc quidem de sanctis istis martyribus.

Cfr Theophylacti, Opp., tom. III, pag. 487 et seq., ed. Venet., 1758.

DIES XXX.

Ex Ostromirano. PASSIO S. HERMOGENIS ET SOCIORUM EJUS (*Solum*). MEMORIA SS. PP. NN. ARCHIEPISCOPORUM CONSTANTINOPOLEOS ALEXANDRI, JOANNIS ET PAULI JUNIORIS (*Tern. Par. I, Og. Pp. Kal. Hor. cum Pg. Vind. Sirm. Maz. Mg. Flor. Sirl.*).

Ex variis. S. Felicis, mart. et soc. (*Mst. Assem. Rum. Tern. Siš. Chil. Pp. cum Neap. GP.*). S. Philonidis (*Assem. cum Med. Sirm.*). S. Phantini (*Prol. Tern. Kal. cum Bas. Nan. Vind.*). S. Christophori (*Men. Kal.*). Alexandri Svirensis (*Prol. Kal.*). Inventio corporis Danielis, princ. Mosquensis (*Kal.*). Translatio corporis Alexandri Nevensis Vladimiria Petropolim (*Men. Prol.*).

† MM. Stephani, papæ Romani, et duodecim discipulorum ejus et reliquorum sanctorum, qui Romæ martyrium confecerunt (*Vindob.*). † Sedecim martyrum Thebensium (*Mg. Chiffl.*). † Eulalii (*Chiffl.*). † Sarmatæ et Briænis (*Chiffl.*).

OBSERVANDA.

S. Hermogenes. S. Hermogenes, martyr, cum Mena et Eugrapho passus Alexandriæ, commemoratur alibi die 10 Decembris.—*SS. Alexander, Joannes et Paulus.* SS. Alexandro et Joanni, qui soli referuntur in Ostromirano, addidi Paulum ex Menæis excusis et Kal. CPolitano antiquissimo, in quo referuntur omnes tres die sequenti, quemadmodum et in Typico Chilandariensi. — *S. Felix, mart.* Passio S. Felicis insculpta est hac die in Neap., cui consonat cod. Rum. Præterea Felicem expresse nominant codd. Sišat. Chil., Ostrog. et Pp.; quibus addendus Mst.; nam licet in eo legatur: *Passio SS. MM. Philippi et soc.;* tamen Felicem intelligendum esse non dubito. Legantur omnino quæ de hoc sancto martyre, vulgata sunt in Actis Sanct., tom. X Oct., p. 618 et seq. Minime audiendus est Kulčinius, aiens *Felicem huc irrepsisse loco Fantini, quem ex Græcis Menæis vel etiam ex Prologis Slavonicis inseruit pictor moscus in tabulas suas* (puta Papebrochianas). — *S. Fantinus.* In Vindob. male : *Fatnus*, τοῦ ἁγ. Φαντινοῦ. — *S. Philonides.* Erat S. Philonides, ep. Curii in Cypro, ut habetur in Sirm. et Med. — *S. Stephanus, papa.* Martyrium S. Stephani I, papæ Romani, et sociorum ejus, signatur hodie in cod. CPolitano pervetusto, de quo Lambecius bibl. cæsareæ Vindobonensis, lib. VIII, pag. 100. Sociorum nomina innotuerunt ex actis martyrii et sunt : Nemesius, Lucilla, Sempronius, Olympius, Tharsicius; discipuli vero nominantur hi : Faustus, Maurus, Primitivus, Calumniosus, Joannes, Exuperantius, Cyrillus, Honoratus, Castus, Theodosius, Basilius et Bonus seu Donatus, qui omnes recensentur in cod. Vindobonensi, et illustrantur in Actis SS., kalendis Augusti. — *Daniel et Alexander, principes.* Inventio corporis Danielis facta est anno 1552; corpus vero Alexandri Vladimiria Petropolim, recenter conditam, translatum fuit jussu Petri I imperatoris, anno 1724. De Daniele, qui fuit primus Mosquensium dux, pluribus actum ad diem 4 Martii; de Alexandro, patre ejus, cui propter victoriam ad fluvium Nevam de Suevis reportatam Nevensis cognomen mansit, fusius tractabitur ad diem 23 Novembris, quo e vivis cessit.

MEMORIÆ

Dies XXXI Augusti et I Septembris. *Alexander, Svirensis hegumenus.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Fundator fuit monasterii Svirensis, a fluvio Svira ita cognominati. Novgorodiæ honestis parentibus ortus, abstinentiam adeo coluit, ut puer semel tantum in die cibum sumeret, nocte vero orationi vacaret. Anno vigesimo sexto, monasticam vestem induit in cœnobio Valaamico; unde anno 1487 in solitudinem Svirensem contendit, et monasterium hujus nominis instituit; quod cum titulo hegumeni rexit. Cujus munere dum fungeretur, summæ humilitatis exempla fratribus dedit. Paupertatis imprimis amantissimus veste, centies resarta utebatur. Tandem virtutum fama clarus, die, quam præscivisse dicitur, ex hac vita migravit, anno 1535, ætatis suæ octogesimo quinto. Vitam ejus scripsit Herodion, Svirensis monachus.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict hag., pag. 17. 3) Philaret., Hist. eccl. Russ., III, pag. 168.

DIES XXXI.

Ex Ostromirano. Depositio venerandæ zonæ SS. Deiparæ in Chalcopratiis (*Ita fere omnes cum Bas. CP. GP. Pg. Flor. Msq. Goth. Vind. Mg.*).

Ex variis. SS. PP. Alexandri, Joannis et Pauli, patriarcharum Constantinopolitanorum (*Chil. cum CP. Pg.*). S. Gennadii, patr. CPolitani (*Men. Kal.*). S. Cypriani, ep. Carthaginensis et mart. (*Men. Kal.*).

† MM. Felicis, Januarii, Septimini et Fortuniani (*Sirm.*). † MM. Menæ, Fausti, Andreæ et Heraclii (*Chiffl.*). † Quatuor martyrum Pergæ (*Chiffl.*). † Triginta sex martyrum Nicomediæ (*Chiffl.*). † Diadochi, mr. (*Chiffl.*). † Philæorti, mr. (*Chiffl.*). † Septem virginum Gazæ (*Chiffl.*). † Synaxis SS. Deiparæ in Neorio (*Mg.*). † Cælestini, papæ (*Dom.*).

OBSERVANDA.

Depositio Zonæ B. M. In codice Assemani glagolitico legitur ita : *Depositio venerandi cinguli SS. Deiparæ, quod in sacra arca* (krabii ἁγία σορός) *in Chalcopratiis adservatur.* Vide quæ de hac solemnitate adnotarunt Bollandiani in prætermissis ad hanc diem. — *Synaxis B. M.* De æde B. V. in Neorio consule Cangii CPolim Christianam, l. iv, pag. 88. — *S. Cælestinus, papa.* S. Cælestini, Romani pontificis, nomen latine scriptum invenitur in Menæis mss. PP. Prædicatorum, quibus olim usi sunt Bollandiani.

MENSIS SEPTEMBRIS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano. Memoria S. Simeonis Stylitæ (*Omnes cum Bas. CP. Hier. GP. Sirm. Med. Pg. Mg.*). Sanctarum quadraginta mulierum, monialium (*Prol. Men. Cap. Kal. cum Bas. Sirm. Mg.*). S. Ammonis (*Men. Prol. Cap. Hor. Kal. cum Bas. Sirm.*). S. Aithalæ, mart. (*Mst. Ps. gloss. Cap. Men. Hor. Kal.*). Obdormitio Jesu Nave (*Prol. Hor. Cap. cum Bas. Sirm. Mg.*). Novi anni et initii indictionis (*Assem. Tern. Par. Og. Cap. Ps. Prol. Hor. Kal. cum Bas. CP. Hier. GP. Sirm. Med. Mg.*).

Ex variis. S. Marthæ, matris S. Simeonis Stylitæ (*Mst. Men. Prol. Cap. Hor. Kal.*). SS. Callistæ et Evodi ac Hermogenis ejus fratrum (*Prol. Kal. Cap. Hor. cum Sirm. Mg.*). Festum SS. Deiparæ in Miasinis (*Mst. Prol. Men. Leop. Hor. Cap. Kal. cum Nan. Vind.*). Commemoratio magni incendii (*Prol. cum Anth.*).

† Prisci et Adjutoris (*Neap.*). † Euanthiæ (*Sirm. Anth.*). Festum B. M. Chalcopratiis (*CP.*).

OBSERVANDA.

S. Simeon Stylita. Totius anni ecclesiastici exordium ducunt Græci et qui eos passim sequuntur, Bulgari, Serbi et Russi, a mense Septembri, qui cæteros menses omnes, uno Octobri excepto, festorum et commemorationum numero facile superat; quippe nullus vacat dies, sed singuli eorum statas festivitates habent, easque quandoque quinas et senas. Et quidem primum hunc diem auspicatur in cod. Ostromirano S. Simeon Stylita, styliticæ professionis parens, consonantibus cæteris omnibus, quotquot inspicere licuit, Kalendariis, sive Slavicis sive Græcis ; si excipias marmor Neapolitanum, in quo recolitur memoria SS. Priscæ et Adjutoris magnæ in regno Neapolitano famæ, quodque cæteroquin Latinos mores ex parte prodit. In Mstisl. additur nota discriminans : *qui in Mandra* (*v ograde*, græce ἐν μάνδρᾳ, hoc est in septo). In Prologo ms. bibl. synodalis Mosquensis, signato nº 247, æque ac in Prologo recenter ibidem excuso de S. Simeone legitur : *et obiit in Laura, quæ nuncupatur Oyrada* (Mandra). Hinc titulus archimandritæ, quem passim præfert Simeon, præter totius historiæ fidem, rectius *Mandrita* nuncupandus; quum locus ille, ubi certabat, *Mandra* dictus sit, non appellativo, sed proprio nomine, undecunque demum illud acceperit. Fuit porro S. Simeon, Arabum Hirensium apostolus, ut videre est in Act. SS., Octobr. tom. X, pag. 684 et seq. Præter hunc stylitici ordinis parentem duo alii exstiterunt ejusdem nominis Stylitæ, quorum alter Junior seu thaumastorita colitur 24 Maii, alter fulmine tactus, sabbato Tyrophagi.

rophagi. In Menologio Mosquensi legitur copiosa Vita hodierni stylitæ, ex variis auctoribus excerpta, Antonio, Theodoreto, Evagrio, Metaphraste, Nicephoro Callisto, Cedreno et ex magno Menologio Macarii, metropolitæ, hactenus manuscripto; quibus addi poterat Cosmas, presbyter Syrus, atque sancti Simeonis familiaris. Tum de annis, quos sive in columna, sive alibi egerit Simeon, disseritur his verbis : *Juxta quosdam*, ait, *steterit in columna annos quadraginta septem, aliis quadraginta tantum annos concedentibus. Nos autem totius in variis columnis stationis reperimus annos octoginta, uti diserte legitur in libro, Convivio spirituali dicto. Teste enim Triphologio Leopolitano, universos vitæ suæ annos habuit centum et tres, monachus factus anno ætatis decimo octavo, styliticam vero vitam aggressus anno vigesimo aliquantulum exacto, postquam triennio in maceria prope vicum Talanissam* (lege Teledensem) *inclusus mansisset.* Verum audiendus est potius eruditissimus Assemanus, qui ex Cosma, biographo Syro, accuratissime statuit S. Simeonem, *quum annos novem in monasterio Teledensi exegisset, decemque præterea in Mandræ angulo, cœpisse in columnis stare, brevioribus quidem per annos septem, altiori vero cubitorum quadraginta per triginta annos, donec ad cælum evolavit 2 Septembris, anno Christi* 450; adeoque in columnis brevioribus stationem aggressus anno 423; a quo stylitarum institutum sumpsit exordium. Illud etiam ex eodem Cosma discimus, Simeonem obiisse non prima septembris, ut vulgo traditur, sed secunda, et quidem feria quarta, hora undecima; Antonium vero, qui magistrum suum feria *sexta* obiisse tradit, hallucinatum esse, quod corpus S. Simeonis *feria sexta* Antiochiam delatum fuit, ut Acta Syriaca testantur; atque adeo diem Translationis corporis pro die mortis ejus supposuisse. Sed de Simeone satis. Plura cupientes evolvant Assemani Acta Martyrum Oriental. et Occid., t. II, a pag. 227. In officio diei liturgico canitur canon, auctore Joanne Damasceno. — *S. Ammon.* S. Ammon, diaconus, atque sanctarum 40 virginum et martyrum, quæ hoc eodem die coluntur, magister, passus est Heracleæ in Thracia, sub Licinio tyranno.— *S. Aithala.* S. Aithalam, quem Ostr. amanuensis *Italam* corrupte vocavit, nuspiam reperiri asseverat commentariorum in hoc Kalendarium auctor, neque in Menologio Basilii, neque in Macariano, neque in hodierno ; legi tamen in Euchologio Græco kalendis Septembris. Miror, virum alioquin non ineruditum talia scribere potuisse: nam S. Aithalæ nomen bis proponitur in Menologio Basilii, semel ad 3 Novembris una cum SS. Acepsyma et Josepho, juxta ac in Menologio et Prologo hodierno, ut taceam Kalendaria a me superius in titulo diei allata; et iterum ad XI Decemb. una cum Apsæo, diacono. Cæterum sicuti *Italam*, ita etiam *Aithalum*, *Aithalam*, *Aeithalam*, *Aitallaham* corruptas esse formas genuini nominis Aithilahas, jampridem observaverat Assemanus. Non Græcum, sed Syriacum vocabulum est, duabus vocibus constans *Aithi*, id est *adduxit*, et *Alaha*, *Deus*. Sed de eo opportunior dicendi occasio erit ad 3 Novembris, quamvis nec iste dies fuerit ei obitualis, sed 27 Maii. — *S. Callista et soc.* Discrepant Kalendaria in indicando sexu Callistæ martyris; aliis enim est vir, ut auctori Prologi, aliis femina, ut Menologio et Veršinskio. Dirimant litem otiosi. — *Festum B. M. Miasinis et Chalcopratiis.* In codd. Mstislav. et Vindob. annuntiatur festum B. Mariæ modo generico : *Memoria S. Deiparæ*, sine alio additamento; in CPolitano indicatur locus solemnitatis, *Chalcopratiana* ædes; at in Capp. Hor. Menol. Prologo et passim additur nota : *in Miasinis*. Quid igitur? duplicem ne admittemus solemnitatem an unicam? Unicam commendare videtur antiquus codex Nanianus, in quo habetur ita : *γίνεται δὲ καὶ σύναξις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τοῖς Χαλκοπράτοις ὑπὲρ Μιασινῶν*, *celebratur etiam festum SS. Deiparæ Miasenorum in Chalcopratis*, nempe in memoriam iconis B. Mariæ, e lacu Gazur emersæ, quo projecta fuerat tempore Leonis Isauri, iconomachi (717-741). Erat porro lacus iste ad monasterium Miasinum, non procul ab urbe Melitina in Armenia situm. Addunt Menæa emersisse iconem centum annis post, imperante S. Theodora, et tunc coli cœptum esse primo Miasinis, dein etiam in urbe regia. Atque hac ratione concilientur inter se diversæ in speciem codicum lectiones. Jamvero si festum hoc celebratum fuit Constantinopoli nonnisi centum annis post tempora Leonis Isauri; sequitur profecto solemnitatem B. M. Chalcopratianam, de qua in Kalendario CPolitano Morcellii, esse prorsus distinctam a priore, quum constet hosce fastos octavo sæculo dimidiato nequaquam esse posteriores. Propterea seorsim utramque festivitatem expressi in titulo diei. Hinc colligitur quoque, in Mst. agi de festo B. M. Miasinorum, non secus ac in Naniano et cæteris recentioris ætatis Kalendariis. Cæterum minime prodigiosam fuisse prædictæ imaginis conservationem existimat Morcellius, tom. I, pag. 116.

DIES II.

Ex Ostromirano. MEMORIA S. MAMANTIS (*Ita fere omnes cum Bas. Neap. GP. Hier. etc.*). EODEM DIE MEMORIA SS. JOANNIS ET PAULI, EPISCOPORUM CPOLITANORUM.

Ex variis. SS. Joannis Jejunatoris et Pauli Junioris, epp. CP. (*Par. I, Prol. Men. Og. Vat. uterque, Cap. Kal. Eph. Hor. cum Bas. Hier. GP. Nan. Goth. Pg. Flor. Sirm. Maz. Mg.*). SS. MM. Juliani, Philippi et Theodotæ (*Assem. cum Sirl. Mg.*). SS. martyrum 3618, Nicomediæ (*Prol. Kal. cum Sirm.*). SS. Theodoti et Rufinæ, parentum S. Mamantis (*Kal. Man.*). B. M. Kalugensis imaginis festum (*Deb.*).

† Eutychii, mart. (*Mg. Sirl.*). † Eutychiani, mart. (*Mg. Sirl.*). † Hesychii, mart. (*Mg. Sirl.*). † Leonidis, mart. (*Mg. Sirl.*). † Philadelphi, mart. (*Mg. Sirl.*). † Pantagapæ, mart. (*Mg. Sirl.*). † Melanippi, mart. (*Mg. Sirl.*). † Eleazari, presbyteri, et Phinees (*Sirm. Mg.*). † Diomedis, mart. (*Sirl.*). † Aithalæ et Ammonis (*Sirm.*). † MM. Evodi, Callistæ et Hermogenis, fratrum (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Mamas. S. Mamantis, martyris, nomen exhibent fasti pene universi, sive Græci sive Slavici, non tamen eodem modo omnes. *Memoria* notatur in Ostromirano; at *passionis* nota præfigitur in Mst. et Rum., accedentibus aut potius prælucentibus Bas. et CPolitano. In CPolitano præterea nuncupatur *hieromartyr*. Hunc, quod quinquennis primum pronuntiaverit latine *Mama*, ideo dictum esse Mamantem, tradunt post magistros suos Græcos Slavi in Fastis, Prologo, Menologio, Anthologio. Fabula. In officio diei huic proprio canitur canon, auctore Theophane. — Difficultatem pariunt

Dies III et IV Septembris.

SS. Joannes et Paulus, patr. CP.

riunt nomina Joannis et Pauli, patriarcharum CPolitanorum, quæ hodie leguntur in cod. Ostromirano, quum nullam notam præferant qua ab aliis discriminentur. Equidem putabam initio intelligendos esse Joannem Jejunatorem et Paulum Juniorem, quos plerique Fasti exhibent ad hanc diem; verum quominus id pro certo haberem, obstitit Kalendarium CPolitanum Morcellii, in quo præter hoc patriarcharum par commemorantur secundo loco duo alii cognomines, eodem prorsus modo quo in cod. Ostromiri. Duplicem itaque classem instituendam esse prudentius duxi. Quod si quæratur, quinam sint hi Joannes et Paulus, an et a Jejunatore et Juniore alii? responsum difficile est. Juxta Morcellium, intelligendi sunt Joannes Cappadox, hujus nominis secundus, et Paulus I, martyr, sub Constantio multa ab Arianis passus. Prior passim colitur die 30 Augusti, et summis laudibus celebratur ab Hormisda, papa, et a Sophronio Hierosolymitano. Posterior autem, confessoris titulo vulgo distinctus, celebratur seorsim sexta Novembris, ut hic dies sit translationis ejus reliquiarum anniversarius. Mihi præplacet Paulus hujus nominis tertius, eam potissimum ob rationem, quod Paulus I vulgo martyris aut confessoris nota soleat distingui, dum hodiernus antistes nec confessoris, nec Junioris titulum præfert. — Sed nec omnino liquet, cuinam proprie conveniat cognomen Junioris seu Novi. Assemanus nihil dubius tribuit illud Paulo II, hæretico; quod falsum esse, nedum absurdum, recte pronuntiavit Morcellius, patriarchæ Monothelitæ Paulum III, sanctissimum utique patriarcham, potiore sane jure substituens.

SS. Joannes Jejunator et Paulus Novus, patr. CP.

At ne hic quidem pro certo statui potest, quum Junioris titulum non minore jure sibi vindicet Paulus IV, Cyprius, quem cum Joanne Cappadoce et Alexandro Menæa Græca referunt ad 30 Augusti, et iterum ad 20 Augusti, sed solum his verbis: *Memoria S. P. N. archiepiscopi CPolitani Pauli Novi.* Demum, ut verum fatear, confusa sunt quæ de Paulis traduntur apud auctores; nec lucem, sed tenebras affudit auctor russus in adnotationibus ad hunc diem Kalendarii Ostromirani. De S. Joanne Jejunatore plura in utramque partem conscripta sunt, quam ut aliquid superaddendum habeam. Illud tamen lecturis in memoriam revocabo, quod egregius Joannis fautor, Morcellius, ex Falconio refert in commentariis ad hunc diem, t. I, pag. 120: quum nempe quæstio de græcanico Joannis cultu Romæ fuisset instituta apud cardinales qui de librorum orientalium editione cognoscunt, auditis doctorum virorum sententiis, consensisse patres nihil esse immutandum. Prætereundus non est codex Assemani glagoliticus, in quo hæc leguntur: *S. martyris Mamantis et Juliani, Philipi et Theodotæ, et sanctorum Patrum nostrorum CPolitanorum Joannis Jejunatoris et Pauli Novi.* — Non conveniunt Kalendaria in assignando numero martyrum Nicomediæ; in Sirm. numerantur duplo fere plus, quam in Prologo et Menologio excuso. — De S. Theodota, quam Assemanus Theodoram, nescio quo jure, vocat, Fasti Slavici communiter agunt die 17 Septembris et 22 Octobris. Kopitarius legit: *Theodosia.* In Sirm. nominantur Theodotus, Junius (lege Julianus) et Aithala, de quo actum pridie. Apud Sirletum Theodota desideratur.

SS. MM. Nicomedienses.

S. Theodota.

DIES III.

Ex Ostromirano.

MEMORIA SANCTI ANTISTITIS ANTHIMI, NICOMEDIÆ (*Mst. Assem. Rum. Tern. Prol. Men. Hor. etc. cum Bas. Hier. GP. Vind. Goth. Flor. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). ET S. BASILISSÆ, MART. (*Assem. Prol. Kal. Menol. cum Bas. Sirm. Med. Mg. Sirl.*).

Ex variis.

S. Theoctisti, socii S. Euthymii (*Chil. Prol. Men. Og. Eph. Hor. Kal. Leop. cum Nan. Sirm. Med. Sirl. Mg.*). S. Aristionis, ep. Alexandriæ et mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Mg. Sirl.*). S. Thebæ (*Menol. Kal.*). Inventio corporis Zosimi Solovecensis. (*Mur*).

† Zenonis, mart. (*Mg. Sirl.*). † Charitonis, mart. (*Mg. Sirl.*). † Stephani, abbatis Trigliensis et confes. (*Med. Sirm.*). † Constantini Junioris, imperatoris (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Anthimus.

In cod. Ostromirano habetur: *memoria S. Athanasii, ep. Nicomediæ;* ubi Athanasio substituendum esse Anthimum, nemo non videt. Nos correctam lectionem dedimus supra, lectorem hic admonere contenti. In Kalendario Mosquensi adduntur socii sequentes: Theophilus, diaconus, Dorotheus, Mardonius, Mygdonius, Petrus, Indis, Gorgonius, Zeno, Domna, virgo, et Euthymius. In Mst. et Rum. signatur *passio,* uti in Menologio Basilii. — S. Thebam, diaconissam, a S. Paulo laudatam, distinguunt Menolog. et Kal. a Bebea, sorore S. Tuthaelis, martyris, de qua agitur ad diem quintam. Cæterum omnia sua deprompsit hodiernum Menologium ex Martyrologio Romano, quo solo nixum est in citanda S. Theba. — Duos potissimum viros colit monasterium Solovecense, in Mari Albo situm, Zosimum et Sabbatium, fundatores suos. De priore actum est 17 Aprilis, quo obiit; de secundo sermo versabitur 27 Septembris, qui ei ultimus fuit. Hodie tertiam solemnitatem refert Muraviev in Vitis suis, inventionis corporis Zosimi anniversariam; fatetur tamen eam nuspiam celebrari præterquam in cœnobio, quod instituit Zosimus; imo ne verbum quidem profert de ipsamet corporis inventione; ita ut narrationem suam quantocius expromere potius, quam de hodierno festo agere voluisse videatur. — Ut pridie S. Stephanus, confessor, in Menæis Mediolanensibus, ita hodie S. Constantinus, imperator, *novus apostolus* prædicatur in Sirmundianis.

S. Theba.

Zosimus Solovecensis.

Constantinus, imperator.

DIES IV.

Ex Ostromirano.

SS. MARTYRUM BABYLÆ ET INFANTIUM (*Prol. Man. Horol. cum Bas. CP. Hier. GP. Goth. Pg. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). ET S. HERMIONES (*Assem. Prol. Chil. Horol. cum Basil. Nan. Sirm. Maz. Med.*). S. MOYSIS DEUM VIDENTIS (*Prol. Hor. Kal. cum Bas. Nan. Maz. Med. Sirl. Mg.*). S. ROMANI (*Prol. cum Sirm.*).

Ex variis.

S. Babylæ, ep. Nicomed., et 84 sociorum (*Prol. Tern. Chil. Hor. Man. Og. Kal. cum Sirm. Med. Maz. Sirl.*). SS. MM. Theodori Juliani, Ammiani et Oceani (*Prol. Mst. Kal. cum Bas. Sirm. Mg.*

Mg. Sirl.). S. Abdiæ (*Assem.*). S. Eutychidis, filiæ S. Philippi, apostoli (*Chil. Prol. Horol.*). Festum iconis B. Mariæ Virg. quæ incombustus rubus dicta est (*Kal. Verš.*).

† MM. Petronii, Zarbeli seu Sarveli, Tuthael et Bebææ (*Maz. Mg. Sirl.*). † MM. Theotimi et Theoduli (*Mg. Sirl.*). † Martyrum 3628 Nicomediæ (*Sirm. Mg. Sirl.*). Josephi, fundatoris monasterii Casularum. † Alexandri, mart. (*Neap.*). † (*Taur.*). Charitinæ, mart. (*Msq. Maz. Mg. Sirm. Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Babylas, uterque. Solent in synaxariis distingui duo sancti hujus nominis; quorum alter cum tribus pueris, Urbano, Prilidiano et Apollonio, alter cum octoginta quatuor sociis martyrium consummasse perhibetur. In Prologo uterque dicitur fuisse antistes Ecclesiæ Antiochenæ; et quidem prior patriarchæ titulo ornatur, scilicet qui cum tribus pueris passus est. Jam, quod ad pueros spectat, non quatuor, ut in Prologo Rumiantsoviano, nec post S. Hermionem, uti in Synaxario Ostromirano, sed tres tantum et immediate post S. Babylam erant ponendi. In Ostromir. habetur ita : *Passio SS. MM. Babylæ et Hermiones et puerorum.* In Ternob. legitur : *S. hieromartyris Babylæ;* unde difficile eruas, uternam e duobus sit intelligendus, cum uterque dicatur fuisse episcopus. — *S. Hermione.* S. Hermione, filia erat S. Philippi, unius ex septem diaconis, a Græcis vulgo apostoli dicti; et soror S. Eutychidis. Hermionem mutavit codex Assemanianus in *Heremnonam*; Assemanus vero, quod pejus est, a Russis *Seremionim* vocari asseverat. — *S. Moyses.* Idem codex Assemani glagoliticus legit *Miseotum* loco Moysis. — *S. Romanus.* S. Romani loco Romulum seu Romilum ponendum esse conjicit Nevostrujev; quem re quidem vera die sexto hujus mensis referri a pluribus synaxaristis videbimus modo; nihilominus retinere placuit S. *Romanum*, cum apertissime designetur non modo in Prologo, sed etiam in sequenti clausula Synaxarii Sirmundiani perantiqui, de S. Hermione dicentis : *Ejus synaxis peragitur in æde ipsius* (id est Hermionis) *prope S. Romanum, ubi celebratur eadem die festivitas SS. Petronii, Charitinæ et Eutychidis, qui cum S. Hermione simul passi sunt.* — *S. Theodorus.* In cod. Assemaniano habetur *Theodorus*, uti in Prologo et Kalendario Mosquensi, anno 1818 typis synodalibus edito, legimus *Mianum* et *Cianum* pro Ammiano et Oceano. His,præter Julianum,additur in Menæis et apud Sirletum Centurio quidam, imo Centerio, quasi nomen proprium esset, non appellativum.— *S. Abdias.* De S. Abdia, martyre, quem Assem. codex annuntiat ita : *martyr in Abida*, perinde ac si Abida non personæ, sed loci nomen esset, videsis diem sequentem. — *S. Charitina.* S. Charitinam reperiri ad hanc diem in Synaxario quodam Græco bibl. synodalis Mosquensis, testis est Nevostrujev ; apud Sirletum et in Menæis jungitur cum Tathuele et soc. ; in Menæis Sirmundi mss. sociatur cum S. Petronio et sanctis sororibus, Eutychide et Hermione. — *S. Simeon.* S. Simeon Stylita translatus est huc in Martyrologio Basilianorum Italo-Græco, ex die 1 Septembris. — *Joseph.* Legesis quæ de Josepho scripsit bonæ memoriæ P. Tinnebroeck, Act. SS., t. VIII Oct., p. 277 ; insuper Taur. bibl. t. I, p. 308.

DIES V.

Ex Ostromirano. Ex variis.

PASSIO SANCTI ZACHARIÆ, PROPHETÆ (*Ita omnes cum Bas.*).

S. Glebi, principis Muromensis, occisio (*Rum. Men. Kal. Prol. ms.*). SS. mart. Urbani, Theodori, Medimni et soc. (*Men. Kal. Prol.*). S. mart Abdiæ seu Abidæ (*Prol. Man. Kal. cum Bas. Mg. Maz.*). SS. mart. Tuthaelis et Bebeæ, sororis ejus (*Prol. Kal. cum Bas. Neap. Sirm. Med. Maz.*). S. mart. Sarvili (*Prol. Men. Kal. cum Mg.*). S. Petri Athirensis (*Men. Kal. cum Mg. Sirm.*). SS. mart. Juventini et Maximi, militum (*Men. Kal.*). S. Raidis mart. (*Prol. Men. Kal. cum Mg. Sirm.*). Annæ, ducissæ (*Hag.*). [S. Joannis Rylensis].

† Cyrilli, ep. Gortynæ (*Sirm.*). † Benjamini, diac. (*Sirm. Med. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Zacharias. Erravit profecto eminent. Baronius, aiens Zachariam, prophetam, coli hoc die a Græcis; nam sanctum parentem Joannis Baptistæ, non prophetam cognominem veteris Testamenti, celebrari hodie aperte testantur omnia Kalendaria. In Ostr. et Rum. annuntiatur ejus *passio*, in Mst. tantummodo *memoria*. — *S. Elizabeth.* S. Zachariæ jungitur in Horol. Počajovensi Elizabeth, conjux, uti in Martyr. Romano ad 5 Novembris, non ea ratione, quod una eademque die uterque migraverit e corpore; sed, ut advertit Baronius, cum ejus natalis certæ diei ignorantia aliquando ejus memoria fuerit prætermissa, consultius visum est eam viro suo conjungere. — *S. Glebus.* S. Glebi, seu Davidis, nomen inscriptum est in Prologo Rum. sæculi XIII, et in alio ms. anni 1518 et passim; in Rum. vocatur princeps *Russus.* Interfectus est 5 septembris a fratre suo Sviatopolco anno 1015, quo et Borisus. De utroque fusius dictum ad 24 Julii, quo occubuit Borisus. — *S. Abdias.* Varie profertur nomen S. Abdæ, episcopi. Abidas vocatur in Assem. pridie. Idem est ac Abdias aut Audias aliorum codicum; de quo copiose disserit Assemanus Act. Orient., t. I, pag. 141 et seq. Ergolam civitatem, martyrii palæstram, indicat cum Sirm. auctor Prologi et Mosquensis.— *SS. Tuthael et Bebea.* Tuthael et Bebea, Slavis Thiphael et Thibea, imo Fifael et Fivea, laudantur in Prologo, tacentibus cæteris. In Neap. habetur : *passio S. Thuthail et provi;* qua ultimo voce S. Probum significari suspicatur Sabbatinius. — *S. Petrus Athirensis.* Ad 13 Sept. refertur alius Petrus, cognomento Atroensis; unum eumdemque esse statuit Menolog. Mosquense. Dictum est autem alibi, ad 12 Januarii, Petrum, qui Atroæ, non alium esse a Petro Abselamo; ac proinde hallucinari eos qui ex uno duos aut etiam tres conflent. — *SS. Urbanus et soc.* Urbano adduntur in Kalend. Mosq. septuaginta socii, ex ordine clericali; in Prologo et Menæis Græcis numerantur octoginta, *ex ordine presbyterorum et diaconorum.* — *Anna.* S. Olai, regis Sueciæ filia, nomine Anna, uxor erat Jaroslai I, magni ducis; cujus memoria recolitur bis in anno, 10 Febr. qua de ea actum est, et 4 Octobris; præterea olim assignabatur ei dies præsens, quemadmodum id conjicere licet ex vetustis iconibus, quæ hodiedum in templo Sophiensi Novgorodiæ asservari dicuntur in Dict. hagiol., edit. 1863, pag. 23. — *S. Joannes Rylensis.* Antequam Vitas sanctorum Slavorum, sicubi dentur, proferat Muraviev, solet brevissimas præmittere annuntiationes sanctorum Ecclesiæ Græcæ, qui singulis diebus præcipue coluntur etiam a Russis. Ad quintam igitur Septembris, facta commemoratione

Dies VI et VII. Septembris.

commemoratione SS. Borisi et Glebi, tradit ille hac eadem die recoli in Ecclesia Bulgara memoriam obitus S. Joannis Rylensis, cujus festum agitur ad 19 Octobris. Jamvero S. Joannem Rylensem ad cælum migrasse die 18 augusti, ostendi ex Fastis Serbicis ad illam diem, nec uspiam alibi legere mihi licuit sanctum hegumenum Rylensem obiisse 5 septembris, ut hallucinari Muravievium credam.

DIES VI.

Ex Ostromirano.

PASSIO SANCTI EUDOXII, MARTYRIS (*Assem. Par. Zogr. Prol. Og. Men. Hor. Kal. cum Bas. CP. Hier. GP. Nan. Flor. Msq. Sirm. Chiffl. Mg.*).

Ex variis.

Miraculi S. Michaelis, archangeli, Chonis (*Mst. Rum. Ass. Tern. Par. Zogr. Siš. Og. Men. Prol. Hor. Kal. etc. cum Bas. Goth. Msq. Pg. Nan. Mg*). S. Romili, alias Romuli, mart. (*Prol. Men. Kal. cum Med. Maz. Sirm. Mg.*). SS. MM. Zenonis et Macarii (*Kal. Prol. cum Med. Maz. Sirm. Mg.*). S. Archippi (*Cap. Ps. Kal. Hor. Anthol.*). SS. MM. Fausti, presb., Abibi, diaconi, et tredecim sociorum (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Mg.*). S. Charitonis (*Ass.*). S. Cyriaci, mart. (*Prol. Kal.*). S. Cyrilli, ep. Gortynæ et mart. (*Prol. Kal. cum Nan.*). S. Davidis, olim latronis (*Men. Kal. Prol.*).

† Christinæ, mart. (*Neap.*). † MM. mille et viginti quatuor ac Calodatis (*Mg.*). † MM. Urbani, Medimni et Theodori (*Med. Mg.*). † Fantini Thessalonicensis (*Itg.*). † Dedicatio ecclesiæ B. M. in Deutero (*Mg.*). † MM. Andreæ, Andronici, Dionysii, Andropelagiæ, Theclæ, Theoctisti, Naucleri et Cyriaci (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Eudoxius.

S. Eudoxius, cujus solius festum annuntiatur in Ostrom., præfixa nota passionis, martyrii sui socios habuit Romilum seu Romulum, Zenonem et Macarium, Basilissam, uxorem suam, Calodatem et alios numero 1104, juxta quosdam 1109, aut etiam decemmillia, Melitinæ in Armenia. Quatuor primi passim conjuncti referuntur. —

Miraculum Chonis.

In Siš. habetur: *Synaxis SS. Michaelis et Gabrielis.* Miraculum Chonis in Phrygia patratum fuit precibus S. Archippi paramonarii, qui ad ædem S. Archangeli eremitarum more exercebatur, atque ideo hoc eodem die commemorari solet in Fastis. In codice Assemani glagolitico, facta mentione SS. Eudoxii et Charitonis, additur quidem hodierni festi commemoratio, at characteribus Cyrillianis, manuque recentiore adscripta. Ex quo additamento recentioris ævi colligit Assemanus hunc codicem ante institutam festivitatem fuisse exaratum. Nimium, adeoque nihil probat. —

SS. Faustus et soc.

Præter Abibum, diaconum, martyrii collegas habuit Faustus Andream, Cyriacum cæterosque, ultimo loco a me relatos ex Græcorum Menæis excusis; qui sane generica illa formula *et aliorum 13 sociorum* comprehensi sunt. —

S. Christina mart.

S. Christinam profert hoc die marmor. Neapolitanum; sanctam Charitinam nominat cod. Ostromiranus ad diem sequentem, unde recentiores transtulerunt ad 5 Octobris. Equidem utramque suspicor esse eamdem, nomine paulum immutato; sed hoc longiore inquisitione indigeret, quam ut fert scopus mihi propositus. Christinam Tyrensem, de qua dixi ad 24 Julii, intelligendam esse conjicit Sabbatinius. —

Festum B. M. in Deutero.

Non ignota fuit Cangio festivitas B. M. in Deutero, qui eam in domo S. Irenes celebratam fuisse tradidit in sua CP. Christ., lib. IV, pag. 87, ed. reg.

DIES VII.

Ex Ostromirano.

PASSIO SANCTI SOZONTIS, MARTYRIS, SUB MAXIMIANO, IMPERATORE (*Ita omnes cum Bas. Hier. GP. Vind. Mg. Sirm. Maz. Med.*). ET SANCTÆ MARTYRIS CHARITINÆ.

Ex variis.

S. Eupsychii, mart. (*Men. Prol. Siš. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Maz. Mg.*). SS. ap. Evodi et Onesiphori (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). S. Lucæ, heg. (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Mg.*). S. Joannis, ep. Novgorod. (*Men. et Man. Kal. Prol.*). S. Eudoxii seu Eudocimi (*Chil. Ephem.*). Profestum Nativitatis B. Mariæ (*Ass. Og. Kal. Hor.*). S. Stephani, papæ Rom. et mart. (*Prol. cum Med. Maz. Clar. Mg.*). [Macarii Obrucensis (*Hag.*).]

† Patris nostri Eulabii, heg. Salvatoris (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Charitina.

In nullo alio cod. refertur sancta Charitina, præterquam in Ostromirano, aliis eam commemorantibus modo ad 15 Januarii, modo ad 4 Sept., modo ad 5 Octobris. Gregorius, diaconus, qui codicem Ostromiranum exaraverat, non Charitinam scripsit, sed Charitonam, græco scilicet vocabulo leviter corrupto, ut ei non semel accidisse vidimus supra. In cod. Hieros., quod Scholzius edidit, ad 5 Octobris, fit memoria sanctæ Charitis, Χαριτος (a nominativo Χαρις); in Calipolitano vero sanctæ Charitinæ Χαριτινης; unde mediam quamdam formam efformasse videtur amanuensis Novgorodensis. Tolerabilior est ista corruptela, quam plures aliæ, debito loco a me relatæ. Auctor anonymus commentariorum in Kalend. Ostromiranum docet nomen S. Charitinæ se legisse in Prologo quodam Græco mss. bibl. synodalis Mosquæ, ad 4 Septembris; unde colligitur, lectionem Ostromiranam non omnino græcis exemplaribus caruisse. Quid si Christina, martyr, de quo marmor Neap. actum pridie, a Charitina non sit diversa? —

S. Eudoxius.

Eudocius seu Eudoxius, quem, Russorum morem sectando, Ephemerides Papebrochianæ et Sparwenfeldii mutant in Eudocimum, idem est ac qui celebratur die præcedenti. Nec est cur ad S. Evodum confugiamus cum Kulčinio, qui nec Eudocimum nec Eudocium in tabulis istis inscriptum esse asseruit, aut potius rem sole clariorem negavit. Displicet quoque sententia Assemani dicentis agi de S. Eudocimo justo, cujus festum agunt Græci et Russi 31 Julii. —

S. Evodus.

Fuit S. Evodus, teste Prologo, magnæ Antiochiæ episcopus, sanctique Petri, principis Apostolorum, in sede successor. —

S. Lucas.

In Prologo habetur :

betur : Eodem die celebratur memoria dormitionis S. Lucæ, qui fuit in diœcesi Lycaoniæ tertius hegumenus monasterii Salvatoris, *profundi fluvii* dicti. Hæc totidem verbis legere est in Menæis Græcorum excusis. — Quam ob causam hodie commemoretur S. Stephanus I, papa Romanus et martyr, de quo actum ad 2 Augusti, non liquet. In Prologo legitur brevissimum encomium, ubi sanctus pontifex dicitur multos baptizasse et gladio occubuisse, quasi præsens dies revera fuerit martyrii consummati anniversaria. Vide etiam dicta ad 30 Augusti.

S. Stephanus papa.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Joannes seu Elias, archiep. Novgorodiensis.

Joannes, qui et Elias, Novgorodiæ piis parentibus Nicolao et Christina natus, ab infantia in mandatis Dei ambulavit. Factus presbyter, munus suum in S. Blasii templo tanta omnium satisfactione obibat, ut, mortuo episcopo Novgorodiæ Arcadio, in ejus locum suffectus fuerit a metropolita Kioviensi, Joanne, anno 1165, mox ad dignitatem archiepiscopalem ab eodem evehendus omnium primus. Plures ecclesias Deo excitavit, cooperante fratre suo Gabriele; qui ei deinceps in cathedra Novgorodiensi successit. Plura admiratione digna narrantur, quibus sanctitatem viri manifestare placuit Deo. Inter quæ memoranda est victoria, quam anno 1170 ope imaginis B. M. V. precibusque Joannis, episcopi sui, de Suzdaliensibus reportarunt Novgorodienses, peculiari festivitate ex illo tempore hanc imaginem quotannis recolentes die 27 Novembris. Enituit etiam castimonia Eliæ. Cum enim impudicitiæ falso culpatus, ratique fuisset impositus, adversum flumen ascendit navigium, appulitque ad monasterium S. Georgii tribus stadiis ab urbe situm. Quare summo honore in sedem restitutus est insons præsul. Nec virtute tantum, sed et doctrina præcelluit Joannes, ut testantur varia ejus decreta ad ecclesiasticam disciplinam spectantia. Tandem postquam gregem sibi creditum diu et sancte rexisset, in cælos migravit, magnum schema indutus, anno 1186, die 7 septembris. Reliquiæ ejus inventæ fuerunt die 4 octobris, anno 1439.

Cfr 1) Prolog., Menol. et Veršinski ad hunc diem. 2) Dict. hag., pag. 150. 3) Dict. script. Eccl., I, pag. 257. 4) Hier. Russ., tom. I, pag. 70. 5) Kalajdovicius, Monum. lit., pag. 223. 6) Annal. tom. III, pag. 15-19, 125 et 215. 7) Macarius, Hist. Eccl. Russ., tom. III, pag. 22 et 197.

Macarius Obrucensis.

Duos Macarios veluti martyres colunt populares eorum, Russi; alterum metropolitam Kioviensem et catholicæ religioni addictum, acatholicum alterum atque Unitati ecclesiasticæ vehementer infensum. De hoc, pro instituto meo, pauca delibentur oportet, omissis auctorum indigenarum commentis. Natus est Macarius ipso anno 1596, quo sanctam Unionem cum sede Romana promulgarunt Ecclesiæ Kiovienses duces; monachus factus in monasterio Obručensi diœcesis Vladimiriensis in Volynia, eidem primo per 16 annos, tum monasterio Kanevensi per annos 12 præfuit, multaque adversus sanctam Unionem adlaboravit. Quorum laborum mercedem merito tulit anno 1653, quo a Tartaris, monasterium oppidumque Kanev invadentibus, variis tormentis afflictus ac tandem capite truncatus spiritum reddidit. Demortui corpus e monasterio Kanevensi Perajaslaviam detulerunt, ubi hodiedum jacere, quin et sanationes præstare creditur a suis. Cæterum cultus incertus, incerta quoque martyrii causa, quum minime pro fide christiana occubuisse manifestum fiat ex ipsismet auctoribus, quorum nomina hic subduntur.

Cfr 1) Dict hag., pag. 154. 2) Muraviev, Sept., pag. 163 et seq.

DIES VIII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Nativitas sanctæ Deiparæ (*Ita omnes cum Bas.*).

B. Mariæ Kioviensis, Počajovensis, Siamensis et Kurensis imaginis festa (*Deb.*). Beati Nicetæ, cartularii (*Prol.*). [Luciani Galičensis (*Hag.*)].

† MM. Rufi et Rufiniani (*Mg.*). † Severiani, mart. (*Mg.*). † Artemidori, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

Nativitas B. M.

Nativitatis sanctæ Deiparæ, aut his verbis quæ sua fecerunt codd. Mst. et Rum., aut æquivalentibus terminis, in omnibus Kalendariis hodie celebratur. In Prologo præterea additur brevissima declaratio, quæ sic sonat : *Nata est SS. Deipara e regia stirpe, et tribu David, a parentibus sterilibus Joachim et Anna, anno a creatione mundi* 5486. In Menologii Mosquensis editione novissima post festum SS. Joachim et Annæ prolixa adjicitur adnotatio de genealogia Beatissimæ Virginis, quam hic expendere nimis foret longum, nec est mei instituti. Dicam tantum, uti hodie, ita plerumque, claudicare chronologiam Horologii Počajovensis, quæ ad meliores calculos omnino est reducenda. Est autem hodierna festivitas e solemnioribus, imo una e *duodecim majoribus*, quæ ideo per sex dies integros durat, incipiendo a septimo septembris seu a profesto. In officio liturgico canitur duplex canon, nomine S. Joannis Damasceni et Andreæ, arch. Cretensis, inscriptus. — Plura hujus Beatissimæ Dei matris, festa hodie connexuit Russorum pietas; quorum præcipuum illustrasse sufficiet. — Notissima est de Sozonte diacono et quodam sacerdote, odio ad invicem accensis, historia. Porro Nicetas ille est, cujus precibus obtemperavit Sozon, veniamque petiit a sacerdote, ad mortem usque fraternæ charitatis inimico. In Menologio translatus est ad diem sequentem, propter solemnitatem B. Virginis Mariæ. — De Luciano, mon. et presbytero, qui obiit hoc die, anno 1655, cfr Dict. hag. p. 150, ed. 1862.

B. M. Kioviensis imago.

Nicetas.

Lucianus Galičensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Sophiæ seu Sapientiæ festum.

S. Sophiæ festum vocatur ita, quod Dei Filium, qui est summa sapientia, cum matre Maria, hoc die celebrat Ecclesia Kioviensis, dum sacram veneratur imaginem, qua S. Deipara

Dies IX Septembris.

para cum Infante Jesu repræsentatur dextera benedicente, sinistra vero orbem terrarum sustinente. Adest et superscriptio : *Sapientia ædificavit sibi domum, et firmavit columnas ejus*. In parte iconis superiore cernitur Deus Pater, e cujus ore procedunt verba : *Ego firmavi columnas ejus*, simul cum S. Spiritu, columbæ speciem præferente. Utrinque adstant angeli septem præcipui, Michael, archangelus, gladium evaginatum tenens, Uriel cum fulmine, Raphael cum alabastro myrrhæ, Gabriel cum lilio, Salathiel cum rosario, Jegudiel cum diademate, Barachiel cum florum fasciculo. Gradibus templi insistunt protoparentes, patriarchæ et prophetæ, suo quisque symbolo ornati. Atque in hunc fere modum repræsentari solet S. Sophia seu Sapientia; non tamen ubique. Novgorodiæ namque omnino aliter pingitur tum Salvator Dominus, tum Beatissima ejus mater. Festum quoque variis diebus peragitur in variis Ecclesiis; Kioviæ in solemnitate hodierna; Novgorodiæ, Mosquæ, Vologdæ in festo Assumptionis; semper tamen die aliquo B. Mariæ Virgini sacro.

DIES IX.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria SS. Joachim et Annæ (*Ita omnes.*).

S. Severiani (*Men. Prol. Man. Og. Pp. Cap. Leop. Kal. Hor. Bas. Nan. Med. Sirm. Maz. Mg.*). Memoria tertiæ synodus œcumenicæ (*Kal. Men. Prol. cum Msq. Med.*). S. Theophanis conf. (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Charitonis (*Kal. Prol. cum Sirm. Mg.*). B. Nicetæ (*Men. Kal.*). S. Stratoris, mart. (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). Josephi, heg. Volocensis (*Prol. Men. Kal.*).

† MM. Ammiani, Theodori, Juliani (*Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Joachim et Anna.

Alibi observatum est, Græcorum Slavorumque morem esse, post solemnitates D. N. Jesu Christi aut B. Mariæ eorum quoque festum agere qui potiores egerint partes in mysterio. Hac itaque lege Nativitati B. M. adnectitur memoria justorum Joachim et Anna, parentum ejus. Et quidem sicuti aliorum, ita hæc quoque solemnitas vocatur *synaxis*, tum in Mst., tum in Rum. melioris notæ Kalendariis; at in Ostr. tantummodo habetur : *memoria*. Apud Græcos eorum venerationem antiquissimam esse, in dubium revocavit nemo; secus dicendum de Latinis, apud hos enim non ædeo antiquam esse, testantur Bollandiani. Nec favet Sabbatinio contrarium asserenti marmor Neapolitanum, sæculi noni monumentum, utpote quod Græcorum mores potius quam Latinorum sectari solet. — Satis innotuit lectori S. Chariton ex iis quæ dicta sunt de eo ad 6 hujus.—S. Stratorem, martyrem, iterato prodire ad 13 Septembris, licet sub nomine Stratonici, auctor est Menologus Mosquensis.— Tertiæ synodi œcumenicæ Ephesi celebratæ diserta mentio fit in eodem Menologio.

S. Chariton. *S. Strator.* *Synodus Ephesina.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Joseph, hegumenus Volocensis.

Notissimus hic sectæ Judaizantium oppugnator floruit altero dimidio sæculi xv. Natus est scilicet anno 1440, die 12 novembris, nobili familia Lithuaniæ Saninorum oriundus. Septennis litteris addiscendis in scholam traditus, ecclesias potius, quam condiscipulorum consortia adamabat. Quum autem annum ætatis vigesimum ageret, in monasterium Borovscense abiit; ubi, Paphnutio hegumeno, spiritalis vitæ præcepta didicit. Eo itaque magistro adeo in virtutibus profecisse visus est, ut eidem in hegumenatu fuerit subrogatus. Non diu tamen cum fratribus vixit. Cum enim cœnobiticam vitam invehere frustra conatus esset, sociis scilicet reluctantibus, monasterio clam relicto, cœnobium Belozerense petiit; ubi communis vitæ leges penitius indagaret; aliasque religiosas domos invisit. Tum ad Borovscenses socios redux, cœnobiticam regulam proposuit eis iterum; ast iterum rejectus, in solitudinem Volocensem cum aliquot ex illis secessit anno 1479, ibique cœnobium instituit, et *Regula monastica*, ut vocatur, a se conscripta, dotavit. Dum hegumenus esset, multum adlaboravit in oppugnanda Judaizantium hæresi, quæ ejus ætate passim in septentrione grassabatur; nec prius quievit quam errones illi a concilio Mosquensi, sua opera convocato, damnati fuissent pœnisque acerrimis plexi. Scripsit etiam contra eosdem librum qui *Illuminator* vulgo nuncupatur, suoque tempore fuit celeberrimus. Propter molestias, a principe Volocensi monasterio suo illatas, rogavit Josephus magnum ducem, ut monasterii patronicium susciperet, conferretque metropolitæ jurisdictionem. Quod quia, inconsulto Serapione, archiepiscopo loci, egerat, interdicto ab eodem subjectus est, mox tamen in gratiam præsulis rediturus. Tandem, cum cœnobium Volocense, quod jam centum socios habebat, annos triginta septem rexisset, ad alteram vitam migravit anno 1515, die 9 septembris. Præter *Illuminatorem*, de quo modo dixi, alia plurima scripta reliquit Joseph, quæ adhuc exstant. Erat enim vir litteris tum sacris, tum profanis bene excultus. Memoria quoque pollebat tanta, ut dum apud Paphnutium degeret et codices liturgici deficerent, totum officium memoriter sine offendiculo decantaverit. Vitam ejus scripsit Dositheus, discipulus, et Sabas, episcopus Savensis et Donensis.

1) Prolog. et Menol. Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 189. 3) Philaret., Hist. Eccl. Russ., III, 167. 4) Idem, Prospectus lit., n° 119. 5) Dict. script. eccles., I, pag. 306 et seq. 6) Muraviev ad h. d.

DIES X.

DIES X.

Ex Ostromirano. ADORATIO SANCTÆ ET VENERANDÆ CRUCIS (*Mst. Ass. Tern. Par. I, Zogr. cum Hier. GP. Flor. Vind. Msq.*).

Ex variis. SS. MM. Menodoræ, Metrodoræ et Nymphodoræ (*Rum. Par. 1, Tern. Zogr. Chil. Og. Pp. Cap. Men. Prol. Hor. Man. Kal. et cæt. cum Bas. Vind. Goth. Pg. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Baripsabæ, mart. (*Rum. Men. Man. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Pulcheriæ, imperatricis (*Men. Man. Kal. Prol. cum Med. Sirm. Mg.*). SS. apost. Apollos, Lucii et Clementis (*Men. Man. Kal. Prol. cum Mg.*). SS. trium mulierum (*Men. Kal. Prol.*). SS. Petri et Pauli, epp. Niceæ et confes. (*Prol. Man. Kal. cum. Med. Sirm.*). Andreæ, mon. Vologdensis (*Hag.*).

† MM. Diodori et Didymi (*Med.*). † Simonis, ap. (*Neap.*). † Iæ, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

Adoratio Crucis. ***Ante diem festum Exaltatæ Crucis, quod die 14 recolitur, præmittitur ejusdem adoratio tribus continuis diebus, decima, undecima et duodecima.*** Verba sunt Assemani, quibus satis explicatur lectio codd. Ostr. et Mstisl., qui de sola adoratione crucis agunt, posthabitis sanctorum memoriis. In Rum. præterea adduntur SS. Baripsabe, Menodora, *SS. Menodora et soc.* Metrodora et Nymphodora. — In Par. legitur : *Tinodoræ;* in Rum. : *Nyphorodæ.* — *S. Clemens.* S. Clemens additus est Lucio et Apollo ex Prologo et (quæ illum passim sequitur) *Regula* iconographorum. *S. Pulcheria.* — De S. Pulcheria, augusta, agunt hodie etiam Menæa Græca et præterea ad diem XVII Febr. simul cum Marciano, imperatore, cujus erat conjux. Legesis quæ de cultu utriusque disserunt Bollandiani in Actis SS. ad hanc diem, pag. 503. — *SS. Petrus et Paulus.* In Med. et Sirm. nomen Petri desideratur. Hic gnaviter decertabat pro cultu imaginem, sub Leone Armeno, imperatore. — *S. Simon ap.* Simonem Zelotem, unum e duodecim apostolis recolunt Græci et Slavi tum 10 Maii, tum die 30 Junii, omnibus apostolis sacro. In marmore Neap. refertur hodie, et quidem præfixa nota *passionis*, quamvis nemo hactenus tradiderit S. Simonem occubuisse 10 Septembris. Unde denuo collige nota illa non constanter indicari diem martyrii. — *S. Ia.* Pluries jam retulimus S. Iam, martyrem, et iterum nominabimus postridie, concinentibus nonnullis Fastis Slavicis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Andreas, mon. Vologdensis. Andreas, ex principe Vologdensi monachus, patrem habuit Demetrium Basilidem, ducem Zaozerensem. Duodennis in monasterium Spasokamenense sese abdidit; et anno vigesimo tonsura a Cassiano hegumeno initiatus, quinquennio monasticæ vitæ certamina decertavit. Quo peracto, ad aliam patriam migravit 10 septembris, anno 1462. Tribus sæculis post in ecclesiam monasterii Balaamici solemniter translatus fuit, ibique hodiedum cultu ecclesiastico honoratur.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 26.

DIES XI.

Ex Ostromirano. PASSIO S. DIODORI, MARTYRIS (*Mst. Ass. Zogr. Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg.*). SANCTÆ MARTYRIS THEODORÆ (*Mst. Rum. Par. Zogr. Prol. Man. Chil. Og. Pp. Kal. Hor. et cæt. cum Bas. Goth. Vind. Pg. Sirm. Maz. Mg. Med.*). ADORATIO VENERANDÆ CRUCIS (*Mst. Rum. Tern. cum CP. Hier. GP. Flor. Vind.*.

Ex variis. Sanctæ Iæ, martyris (*Prol. Man. Kal. cum Bas. Mg. Maz. Med.*). S. Euphrosyni (*Men. Prol. Man. Kal. cum Mg.*). SS. MM. Demetrii, Didymi et Evanthiæ, uxoris ejus, et Demetriani (*Prol. Kal.*). Translatio corporum Sergii et Germani Balaamensium (*Hag. Verš.*). SS. MM. Serapionis, Cronidis, et Leontii (*Kal. Prol.*). SS. MM. Valerii et Seleuci (*Prol.*).

† Mariæ, mart. in Perside (*Sirm.*). † Proti et Hyacinthi (*Neap.*). † Autonomi, mart. (*CP. Sirm. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Diodorus. Diodorus socium martyrii habuit *Didymum*, quem referunt Prologus, Kal. Mosquense, Menologium Basilianum et alii; in Men. Græcis excusis additur Diomedes, a cæteris prætermissus. — *S. Theodora mart.* Martyr et pœnitens Alexandrina, sub virili habitu latebat S. Theodora. — *SS. Ia et Maria.* De S. Ia, martyre, sermo fuit nobis non semel; illud quoque notatum, eam a Græcis et Slavis perperam distingui a S. Eudocia. Quid si etiam Maria, cujus meminit hodie Menæum Sirmundi, eadem sit ac Ia, nomine dimidiato? — *SS. Sergius et Germanus.* De Sergio et Germano Balaamicis, quorum recolitur translatio, actum est ad 28 Junii; facta est hæc translatio ex monasterio S. Nicolai Ladogensi in Balaamicum, anno 1718 instauratum. Alteram translationem consignatam quidem legimus in Chronico Sophiensi seu Novgorodensi ad annum 1163, sub S. Joanne, archiepiscopo Novgorodiæ; at eam a scriptore longe recentiore descriptam imo confictam fuisse, testantur iidem auctores indigenæ ; qui ipsammet ascetarum Balaamensium Vitam inter fabulas amandant. — *S. Serapio.* Serapio videtur esse errore relatus hodie ; nam iterum redit die XIII una cum tribus aliis martyribus, quasi ejus socii fuissent.

DIES XII.

Ex Ostromirano. PASSIO S. AUTONOMI, EPISCOPI (*Mst. Rum. Man. Prol. Par. I, Siš. Chil. Og. Pp. Men. Leop. Hor. Kal. cum Bas. Neap. Nan. Pg. Goth. Vind. Flor. Msq. Med.*).

Ex variis. S. Cornuti, ep. Nicomediæ (*Ass. Rum. Prol. Kal. Man. cum Bas. Nan. Pg. Msq. Mg. Sirm. Maz.*

Dies XIII Septembris.

Maz. Med.). S. Juliani, mart. et 40 soc. Ancyræ (*Prol. Man. Kal. cum Nan.* 1, *Mg.*). S. Theodori Alexandrini (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Maz. Mg.*). Adoratio Crucis (*Ass. Rum. Zogr. Tern. cum CP.*). [Bassiani Totmensis (*Hag.*). Simeonis Verhoturensis (*Hag.*)].

† MM. Macedonii, Tatiani et Theoduli (*Sirm. Maz. Mg. Med.*). † Danielis in Thasio (*Sirm. Mg. Med.*). † Oceani, mart. (*Mg.*). † Heliæ, abb. in Calabria (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Autonomus. *S. Cornutus.* *S. Julianus.*

In Rum. habetur tantummodo : *et sancti Autonomi;* at in Ostr. et Mst. plenius, ut in Neapolitano.—In Ass. Cornutus vocatur episcopus Iconii, consentiente Lequieno, apud quem audit Coronatus (Orb. Christ., tom. I, pag. 1068). Assemanus putavit *Cornatum* codicis sui glagolitici positum fuisse pro Cornelio, centurione. Minime. — In Menologio Basilii refertur S. Julianus, etiam martyr, cum 49 sociis. In Naniano 1, seu signato CLXVI, habetur distinctius ita *S. Juliani, martyris Ancyræ,* τοῦ ἐν Ἀγκύρᾳ; cujus loco Menæa Græcorum Magna ponunt Galatium. Cæterum unus est et idem.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Bassianus, heg. Totmensis.

Bassianus, in baptismo Basilius dictus, in vico Burtsovo patre agricola natus, monasticam vitam amplexus est in cœnobio Spasomurino, quod in Totmensi civitate adhuc floret. In solitudinem profectus, monasterium Tixnense, a flumine Tixna nuncupatum, instituit, et exstructam ecclesiam imagini Salvatoris non manufactæ dicandam curavit. Mansit ibidem ad supremum vitæ suæ diem, hegumeni munere defungens. Obiit autem anno 1633, die 12 septembris. Cultu ecclesiastico Totmæ jam ab anno 1647 honoratur.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 62. 2) Muraviev ad h. d.

Simeon Verhoturensis.

Ecce novum nomen, mihi ad ultima fere tempora prorsus ignotum; de Simeone namque Verhoturensi nullum vestigium reperitur in Dictionnario Sanctorum Russiæ historico, quod Petropoli prodiit anno 1836; illatus est in novissimam ejusdem operis editionem anno proxime elapso vulgatam ibidem. Floruit Simeon sæculo XVII, degitque procul a patria domo, in finibus Siberiæ, in vico quodam Mercušinsk dicto, provinciæ Permiensis, quinquaginta chiliometris circiter a civitate Verhotursk distante. Victum laboribus manuum suarum quærere, licet nobilis sanguinis vir esset; pauperes vestire; paganos ad christianam fidem pertrahere nunquam omisit, ut narrant. Obiit anno auctori incerto dieque; dies vero præsens servat memoriam translationis ejus corporis Mercuševo in civitatem Verhoturensem. Contigit hæc translatio anno 1704.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 219, ed. 1862. 2) Murav. in Appendice ad mensem Decemb. a pag. 229.

DIES XIII.

Ex Ostromirano.

Memoria S. martyris Simeonis, cognati Domini secundum carnem et archiepiscopi Hierosolymitani (*Mst. cum Nan.*).

Ex variis.

SS. MM. Macrobii, Gordiani et Seleuci (*Rum. Zogr. Prol. Men. cum Bas. Med.*). SS. Menodoræ, Metrodoræ et Nymphodoræ (*Vat.* 2). SS. MM. Zotici, Luciani, Valeriani et Heli (*Prol. Men. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Cornelii, centurionis et hieromart. (*Rum. Novg. Par. Chil. Og. Pp. Cap. Men. Leop. Hor. Kal. Prol. cum Nan. Msq. Sirm. Mg.*). S. Petri Atroensis (*Men. Kal. Prol. cum Sirm. Med.*). Adoratio vener. Crucis (*Tern. cum CP. Hier. GP. Flor. Goth. Vind.*). Encænia ecclesiæ Resurrect. Domini (*Men. Cap. cum Pg. Nan.* 1, *Med.*). Dedicatio Ecclesiæ S. Georgii (*Chil.*). Kethevaniæ seu Ketheonis, reginæ (*Iber.*). S. Juliani, presb. et mart. (*Prol. Man. Kal. cum Bas. Med. Sirm.*). SS. MM. Cronidis, Leontii et Serapionis (*Prol. Kal. cum Mg. Med. Maz.*). SS. Stratonici et Silvani, mart. (*Men. Man. Kal. cum Med. Maz. Mg.*). S. Theodoti, mart., Alexandriæ (*Prol.*). [Hierothei, mon. Athonitæ (*Ath.*).]

† Olympiodoris, mart. (*Sirm.*). † Nicetæ, mr. (*Neap.*).

OBSERVANDA.

S. Simeon. *SS. Macrobius et soc.* *SS. Seraphio et soc.* *Vigilia.* *Dedicatio ædis S. Georgii.* *Kethevania et Theimurazus, reges Iberiæ.*

In cod. Nan. 1, facta commemoratione *Dominicæ post Exaltationem* et *memoriæ* S. *Simeonis, cognati Domini*, additur continuo : *eadem dominica celebratur memoria sextæ synodi in magna ecclesia.* Illud quoque observandum est, S. Simeonis nomen ter occurrere hoc mense : hodie, 18 et 24 Septembris; sane ob festum Crucis. — Solus Macrobius refertur in Rum. uti Gordianus in Zographico; at Prologus nominat utrumque una cum Seleuco, Cronide, Leontio et Serapione. — Tres ultimi seorsim commemorantur ad diem XI. — In quibusdum codd. indicatur sola adoratio Crucis, omissis nominibus sanctorum. — Non unum est in Kalendariis festum dedicationis ædis, S. Georgio megalomartyri dicatæ; et quemadmodum Græci celebrant diem anniversariam ecclesiæ quæ Lyddæ, Russi vero quæ Kioviæ fuit exstructa, ita forsan monachi Chilandarienses habebant proprium festum in honorem ejusdem martyris, cujus hodie recolebant anniversariam memoriam.—Non tam sanguinis nobilitate, quam præclara morte innotuit Ketheon seu Kethevane, Persis Mariana, Kakhetiæ regina. Erat illa illustri Bagratidum Mukhranensium genere orta, et uxor Davidis, cujus adversam fortunam ex parte sortita est. Quum nempe David a patre suo Alexandro II, quod thronum usurpasset, maledicto solemniter esset percussus, brevique sceptrum simul cum vita misere amisisset, detenta est Kethevane in domo soceri sui; Theimurazus vero, infantulus ejus, regi Persarum Abazo II, qui eo tempore universæ Kachetiæ et Karthliæ dominabatur, obses datus. Anno 1605, quum ejusdem regis consilio Alexandrum proprius filius ejus

ejus Constantinus inter convivia dolose trucidasset una cum Georgio fratre suo, natu secundo, (quorum corpora, camelo imposita, Alaverdum fuerunt delata,) paternam domum repetiit Kethevane; ibique mansit, donec a Kachetis, Constantini tyrannidem ægre ferentibus, in reginam expetita fuit. Commisso prælio ad fluvium Alazanum, illustrique de tyranno victoria reportata, unanimi magnatum clerique consensu regina Kachetiæ constituta est Kethevane. Qua in pugna, Constantinus gladio confossus, capiteque truncatus, dignam apostasiæ, parricidii et fratricidii obtinuit mercedem. Eodem anno Theimurazum, annorum sedecim juvenem, qui ad id tempus in aula regis Persiæ detinebatur obses, recuperavit mater, regnoque præposuit, annuente Chah-Abbazo, et brevi post matrimonio junxit cum Anna, Mamiæ, Gouriensis regis, filia. Qua ex ulcere mortua anno 1609, uxorem duxit Theimurazus Luarzabi sororem, nomine Khorošanam, eximiæ pulchritudinis. Erat Luarzabus Georgii IX, regis Karthliæ, et Thamaris Lipartianidis filius, anno 1595 natus, Karthliæ autem rex ab anno 1605; quo pater ejus veneno sublatus fuerat, ejusdem Abbasi jussu. Et quia parum huic arridebat utriusque principis christiani potentia et familiaritas, utrumque interimendi occasionem quæsivit, inventaque bellum indixit Luarzabo; Theimurazo vero auctor fuit, ut matrem suam Ketheonem duosque filios, Leonem et Alexandrum, sibi obsides daret. Annuit illa, saluti gentis suæ consulens, licet nihil boni sibi adventurum auguraretur; fuitque honorifice ad speciem excepta; at mox e Gandja Chirazum in exilium acta, per integrum decennium ibi cum nepotibus detinebatur. Kachetiam et Karthliam igne ferroque interea vastavit Chah-Abbaz. Cujus furorem monasterium Garedjiense expertum est omnium primum, sex millibus monachorum ipsamet nocte Paschatis crudelissime trucidatis; rex vero uterque profugit in Imeretiam, auxilium Georgii II expetiturus. Tunc quod armis non potuit, dolo obtinere statuit tyrannus, dedituque Luarzabo litteras simulatæ amicitiæ verbis plenas; quibus princeps, utpote juvenis, facile deceptus ad regem venit et initio quidem blande et cum honore sibi debito exceptus est. Verum mox, instigante præsertim Muravo, olim sibi familiari, tunc vero, eo quod ejus sororem matrimonio ductam repudiasset, ipsiusque mortem decrevisset Luarzabus, inimicissimo, primo Astrabathum, dein in castellum Goulabiense loci natura horridum relegatus est, ibique tandem, submisso sicario, strangulatus, anno 1615, postquam totum septennium in exilio exegisset. Hunc igitur non modo heroum numero accensent Karthiæ incolæ, sed etiam ecclesiastico cultu veluti sanctum et martyrem venerantur quotannis ad diem 20 Martii, ut auctor est Brossetus; juxta Muravievium vero ad 21 Junii, quo similes honores tribuuntur ab Iberis S. Arčilo, regi et martyri, mille annis antea passo. Quo autem a Luarzabo hujus nominis primo discriminetur hodiernus, vulgo cognominatur *parvus* et *martyr*, iberice *Patara Motsame*. Nec multo post morti traditi sunt Alexander et Leo, filii Theimurazi, qui ut patriam suam a Persarum dominatione liberaret, copiis undique conquisitis, impavidus hosti repugnabat. Ipsa denique Kethevane, quum nec splendidis promissis aut thori regii illecebra, nec minis a christiana fide averti potuisset, capitis damnata, fusis precibus coram icone B. M. Virginis, sumptoque corpore Domini Nostri, quod ob imminens discrimen secum gestasse dicitur, crudelia tormenta forti animo sustinuit, atque in verba: *Domine Jesu Christe, suscipe animam meam*, exhalavit spiritum, anno 1624. Quapropter veluti martyr colitur ab Iberis ad 13 Septembris. Atque tali mortis genere obiisse Kethevanem tradit Muraviev; qui etiam addit, corpus ejus a missionariis Ordinis S. Augustini, supplicii testibus oculatis, ex ædicula, ubi conditum fuerat, in suum templum delatum esse; mox vero, missis quibusdam particulis Namurcum in Belgio, ubi hodiedum asservari asseverat, ejusdem caput, manum dextram et cruorem coagulatum, Theimurazo, totius Karthliæ et Kachetiæ jam potito, oblatas esse, qui eas in ecclesia Alaverdensi honorificentissime condi jussit, præscripto etiam festo, ad 13 Septembris quotannis celebrando. Juxta alios non supplicii tormentis, sed veneno perempta est Kethevane. Cujus gesta et mortem scripto tradiderunt Arčilus, Imeretiæ rex, et ipsemet Theimurazus tam vincta quam soluta oratione; insuper Antonius, Ecclesiæ Iberæ primas. Omnino aliter rem narrat, Chardin, tom. II, pag. 142 et seq., ed 1739, præter quem consulantur 1) Chronicon Ibericum, ed. Brosset, pag. 27 et seq. 2) Peysonell, pag. 37. 3) Muraviev, ad hunc diem. — De Hierotheo, qui obiit anno 1745, plura dicere non vacat. Cfr. Pater. Ath. II, 156.

Hierotheus Athonites.

DIES XIV.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Exaltatio S. Crucis (*Omnes*).

S. Joannis Chrysostomi obitus (*Hor. Euch. Kal. cum Sirm. Mg. Med. Maz.*). S. Papiæ, martyris (*Prol. Kal. cum Bas.*). S. Simeonis, archiep. Serbiæ et thaumaturgi. [Macarii, mon. Athonitæ (*Ath.*).]

† Cypriani, ep. et mart. (*Neap.*). † Placidæ, imperatricis, uxoris Theodosii Magni (*Sirm. Med. Mg.*). † Theoclis, mart. (*Mg.*). † Valeriani (*Mg.*).

OBSERVANDA.

Festum exaltatæ Crucis.

Celebratissimam hanc adorandæ et vivificæ Crucis festivitatem pluribus illustrare esset actum agere. Hæc itaque paucissima referam: inventam fuisse Crucem a S. Helena, imperatrice, anno 326. Exaltationis festum institutum anno 335, quo Deo initiata fuit ecclesia Resurrectionis Hierosolymitana; dedicatio vero incidit in 13 Septembris. Festum hoc, utpote unum e duodecim insignioribus, præter profestum, recolitur per octo integros dies. In officio liturgico diei canitur canon, a S. Cosma, hymnographo, conscriptus. — In Horologio Počajovensi annuntiatur optime his verbis: *Dormitio S. Patris nostri Joannis Chrysostomi, archiep. CPolitani.* Hoc namque die ad cælicolas migravit inclytus Ecclesiæ doctor; at propter festum Crucis translatus est ad 13 Novembris, quo colitur a Græcis et, qui eos imitati sunt, Russis, Bulgaris et Serbis. — Papias alibi vocatur Papas, nomine tantum, non persona diversus. — Notavimus ad diem hujus mensis quintam, commemorari a Muravievio, nescio quanam auctoritate, S. Joannem Rylensem, ac si eo die memoriam ejus celebrarent Bulgari, quorum Ecclesiam illustraverat anachoreta eximius; ecce tibi novum sanctum inducit hodie, non Bulgarum, sed Serbum, Simeonem nomine, quem archiepiscopum fuisse asserit et

S. Joannes Chrysostomus. *S. Papias* *S. Simeon.*

Dies XV et XVI Septembris.

et thaumaturgum seu miraculorum patratorem. Dolendum, quod nullus proferat testem, a quo talia acceperit Vitarum Sanctorum editor russus; præsertim quum nullum sanctum, Simeonis nomine distinctum, reperire sit inter archiepiscopos Serbiæ; quorum accipe seriem et nomina : 1° S. Sabas I, ab anno 1217 ad annum 1221; 2° S. Arsenius; 3° S. Sabas II; 4° Daniel; 5° S. Joannicius; 6° S. Eustathius seu Eustratius; 7° Jacobus; 8° Eustathius II; 9° Sabas III; 10° Nicodemus; 11° Daniel II, archiepiscoporum ultimus et 12° Joannicius I, patriarcha ab anno 1350. Fefellit virum levis alioquin eruditionis nomen Simonis seu Simeonis, quem reapse quidam recolunt Serbi ad 24 Septembris, ut dictum eo die; at Simeon iste vix monachus, nedum antistes, vocari potest, siquidem sceptrum Serbiæ ad extremum fere vitæ suæ tenuit, nec nisi ad brevissimum tempus, cum jam morti proximus erat, monachorum habitum suscepit a S. Saba, archiepiscopo et fratre suo germano. Verumenimvero quantumvis probabilis sit error auctoris jam dicti, consultius visum est nomen Simeonis servare, donec certiora documenta proferantur ad improbanda dubia mea aut probanda. — *Macarius Athonites.* Macarius, quem commemorat hodie Patericon Athonicum, discipulus erat Niphontis, patr. CPolitani, de quo actum 11 Augusti; dicitur ob fidem Christi mortem oppetiisse, anno 1527. Plura recole in Paterico jam dicto, t. II, p. 116, cui prævivit Νέον μαρτυρολόγιον.

DIES XV.

Ex Ostromirano. Memoria S. Nicetæ, martyris (*Men. Ass. Rum. Zogr. Tern. Prol. Hor. Kal. Novg. cum Bas. Hier. GP. Flor. Pg. Vind. Sirm. Med. Mg.*). Et S. Acacii, ep. Melitinæ (*Prol. Kal. cum Hier. Mg.*).

Ex variis. S. Stephani, protomartyris (*Ass Kal. Prol. cum Sirm. Mg.*). S. Philothei, presb. et thaum. (*Prol. Kal. Men. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Mg.*). SS. MM. Maximi, Theodoti et Asclepiadis (*Prol. Men. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Mg. Maz. Chiffl.*). [S. Philothei, patr. CP. (*Ephem.*)]. Memoria sextæ synodi œcumenicæ (*Ass. cum Hier. Nan.*). Abraami, Alexii, Helladii, Onesimi, Sisois et Theophili, reclusorum Kioviensium, Joannis, infantis et alius Joannis (*Hag.*). SS. duarum virginum et mart. (*Men. Prol. Kal. cum Mg.*).

† Martini, papæ et mart. (*Bas. Maz.*). † Melitinæ, mart. (*Bas.*). [Bessarionis, archiep. Larissæ (*Synax.*)].

OBSERVANDA.

S. Nicetas. Antiquam S. Nicetæ megalomartyris Vitam protulit nuper in lucem cl. Kostomarov, in opere sæpius a me citato; non quod novi quid aut serii contineat, sed quia ad criticorum ingenia exercenda amplam materiem præbet. Est autem slavonico idiomate conscripta. — *S. Acacius.* Teste Prologo, hodie recolitur memoria translationis S. Acacii, cujus festum celebratur ad 17 Aprilis. — *S. Stephanus.* Sancti Stephani quoque memoria huic diei ideo est adscripta, quod sit inventi corporis ejus anniversaria. — *Philotheus, patr. CP.* In Tabulis Græco-Moscis inscriptum legitur nomen cujusdam Philothei, patr. CP., sacerdotali veste induti. Hunc unum ex Metropolitis Kioviensibus esse censuit Papebrochius; ego autem a Philotheo presbytero et thaumaturgo, superiis relato, minime distinguendum esse existimo. — *Abraham, Alexius et alii mon. Kiovienses.* Sabbato, quod diem 14 Septembris exaltatæ cruci sacram proxime sequitur, communi officio celebrantur in monasterio Kievocryptensi, sequentes monachi reclusi : Abraham, Alexius, Helladius, Onesimus, Sisoes et Theophilus, ab altero Theophilo, de quo modo, prorsus distinguendus. His addendi sunt Joannes, infans, et alter Joannes, de quo agitur in Vita Theophili, fratris ejus uterini, ad diem 29 Decembris; nec quid aliud hic superest dicendum. Quod cæteros attinet, præter nomina et locum sepulturæ, reliqua omnino ignorantur. Cfr 1) Dict. hag., pag. 7, 20, 109, 130, 252 et 286. 2) Eugenius, Descript. Lauræ, pag. 108.

DIES XVI.

Ex Ostromirano. Passio S. Euphemiæ, martyris (*Ita omnes cum Neap. CP.*).

Ex variis. S. Sebastianæ, mart. (*Prol. Men. Kal cum. Med. Sirm. Maz.*). S. Melitinæ, mart. (*Prol. Men. Kal. cum. Sirm. Maz. Med.*). S. Dorothei, eremitæ (*Men. Kal.*). S. Ludmillæ mart., matris S. Vinceslai (*Prol. Men. Kal.*). S. Cypriani, metrop. Kioviensis (*Prol. Men.*). B. Josaphati, arch. Polocensis et mart. (*Hor. Leop.*).

† Martini, papæ, mart. (*Sirm. Med.*). † Fidei, Spei, Charitatis et Sophiæ (*Bas.*). † Agathocleæ, mart. (*Bas. Nan.*).

OBSERVANDA.

S. Euphemia. Ad diem Julii undecimam recolunt Græci memoriam miraculi quod intercessione S. Euphemiæ ad firmandam fidem catholicam fuisse patratum creditur; hodie vero festum agunt martyrii ejus anniversarium, ut colligere licet ex nota *passionis* quæ præscribitur in Ostr., Mst., Rum. quamvis apud Sirletum legatur eadem ad XI Julii; cujus auctoritate deceptus Sabbatinius immerito contrarium asseruit in adnotationibus ad hunc diem. — *S. Ludmilla.* S. Ludmilla, Slavibori comitis pagani filia et S. Wenceslai avia, Borivoio Bohemorum principi gentili nupta, ingenti Dei beneficio, Methodium, S. Cyrilli fratrem, virum sanctissimum, sortita est in fide christiana magistrum; cujus opera una cum conjuge et populo sibi subjecto, sacrum baptisma suscepit, et quidem, ut docetur a pluribus auctoribus, ritu græco, non latino. Hinc est, quod in Fastis Slavicis S. Ludmillæ nomen sit inscriptum, non secus ac SS. Cyrilli et Methodii, ritus slavici institutorum et parentum. Vitam ejus, auctore Christanno, sanctæ pronepote, dederunt Bollandiani, Act. SS., Sept., t. IV, p. 339, et iterum Josephus Dobrowski, emendatiorem et criticis adnotationibus locupletatam. — *B. Josaphat, archiep. Pociæ.* B. Josaphatum, archiep. Polociæ, die 12 Novembris, anno 1623, a plebe illius civitatis crudeliter

liter trucidatum, martyrii coronam promeruisse, constans est omnium historicorum testimonium. Evidenter itaque erravit editor Horologii Počajovensis catholicus, qui postquam hodiernam festivitatem annuntiaverat his verbis : *Eodem die celebramus memoriam beati hieromartyris Josaphati, archiepiscopi Polocensis*, continuo subdidit : *qui pro unione sanctæ Ecclesiæ in urbe Lithuaniæ Vitebsco martyrium passus est anno* 1623, *die* secunda *Novembris*. Festum ipsius die præsenti sub præcepto a Ruthenis celebrari jussit synodus Zamosciana, celebrata anno 1720; unde factum, ut ad 12 Novembris, martyrio ejus clarum, in recentioribus Ruthenorum catholicorum Fastis silentio prætermittatur. A nobis illustrabitur die quo occubuit. — Cypriani, metropolitæ Kioviensis, meminimus ad 27 Maii, inventionis corporis ejus anniversarium; hodie recolitur ejus obitus qui contigit anno 1406, ut fusius declarabitur in Memoriis Slavicis.

Cyprianus, metr. Kioviensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Cyprianus, metr. Kioviensis.

Cyprianus, cui patria Ternobum, Bulgariæ urbs olim princeps, in metropolitam Kioviensem a patriarcha Philotheo ordinatus, Kioviam venit anno 1377; ubi ab Alexio in coadjutorem assumptus fuit. Ut autem Alexius vita functus est, ei in regenda ecclesia successit Cyprianus, anno 1380. Initio quidem habuit duos competitores, Pimenum et Dionysium; ast ubi hunc Vladimirus, Olgerdi filius, Kioviæ dux, carceri mancipavit; illum vero Demetrius, cognomento Tanaicus, Moscoviæ dux, a sede amovit, solus utrique Ecclesiæ Kioviensi et Mosquensi præfuit Cyprianus. Vir fuisse traditur illibatæ vitæ, divina sapiens, litteris instructissimus, in spiritualibus apprime versatus et doctrina ecclesiasticæque disciplinæ studio plane conspicuus. Arduum illud negotium regendi subditos, eosque christianam sapientiam ac timorem Dei docendi procurabat multa constantia et fortitudine. In inobedientes, etiam episcopos, severe animadvertebat; Ecclesiæ jura, a laicis usurpata, cum sancta libertate tuebatur. Ejus tempore Permienses ad fidem conversi sunt opera Stephani episcopi, Cypriano amicissimi ; magnusque Lituaniæ dux. Jagello, ad regnum Poloniæ vocatus, sacrum baptisma suscepit anno 1386, perpetua unione facta Lituaniæ et Rutheniæ cum Polonia. Ecclesiastico ritu ad meliorem formam revocato, cultum sanctorum Serborum in Russia introduxit; atque festum, Occursus imaginis Deiparæ dictum, instituit, 26 Augusti quotannis celebrandum, in memoriam patriæ ab invasione Tartarorum ope hujus imaginis mirabiliter liberatæ, anno 1395. Ut autem a negotiorum tumultu liber saluti propriæ et litterarum studiis nonnihil vacaret, ideo (si otium esset) in villa, Goleniščevo nuncupata, prope Mosquam, libenter commorabatur; ibique, media in solitudine degens, Ecclesiæ regimini consulebat, episcopos et presbyteros ordinabat, gregemque suum scriptis frequenter visitabat; in quibus orationem et pœnitentiam imprimis voluit commendatam. Sunt et alia permulta, quæ adhuc supersunt, aut ab ipso confecta, aut manu propria exarata. Inter alia, scripsit Vitam S. Petri, decessoris sui celeberrimi, a quo Constantinopoli sanatus fuerat, antequam peteret Mosquam. Insuper magnam codicum manuscriptorum copiam in Russiam invexit, idcirco litterarum ecclesiasticarum instaurator merito appellandus. Verumenimvero hanc librorum scriptionem negotiorumque multitudinem continua oratione jugique novissimorum suorum meditatione temperabat. Horum semper memor, postquam in bonis operibus sese diu et diligenter exercuisset, ac venerandam senectutem attigisset, lethali morbo correptus est. Morti jam proximus, testamentum exaravit, pietatis et humilitatis sensibus plenum, in quo scilicet benedictionem omnibus fidelibus, veniamque ultimo impertiebat, veniam, si qua in re peccasset, vicissim ab eis petens; illudque, ut super corpus ejus mortuum publice legeretur, mandatum voluit. Mortuus est anno 1407, die 16 septembris, postquam triginta ferme annos Ecclesiam sibi concreditam rexisset. Corpus ejus translatum est in templum cathedrale Mosquæ, anno 1472, die 27 maii, qua ideo colitur secundo. Ita de eo Russi; neque omnino dissentit Kulčinius, nimium forte facilis.

1) Prologus. 2) Liber Gradualis, I, 507 3) Dict. histor., p. 147. 4) Karamsin, t. V, p. 61 et seq. 5) Schevyrev t. III, p. 119 et seq. 6) Opera SS. Patrum (russ.), an. 1848, t I, p. 295-306. 7) Annal Novg. I, 91, Soph., I, 351. 8) Philaret., Hist. Eccl. Russ. t. II, 25, 42, 62, 86, 100, etc. 9) Kulčinii Specimen, p. 120. 10) Macarii, Metropolis Russicæ periodus transitoria, pag. 37 et seq. in opere academico Učenyia Zapiski, t. VII, part I.

DIES XVII.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. CHARALAMPI, PANTALEONTIS ET SOCIORUM (*Ita Siš. cum CP. Nan. Pg. Maz. Sirm. Mg. Med.*).

Ex variis.

SS. MM. Fidei, Spei, Charitatis et matris earum Sophiæ (*Mst. Par. Zogr. Rum. Tern. Man. Prol. Chil. Og. Pp. Cap. Men. Leop. Hor. cum Goth. Msq. Vind. Med. Sirm. Maz. Mg.*). SS. MM. Eulampii et soc. (*Ass. cum Hier. GP. CP. Flor. Nan. Pg.*). S. Agathocliæ, mart. (*Prol. Verš. Man. cum Med. Sirm. Maz. Mg.*). S. Theodotiæ, mart. (*Prol. Verš. Man. cum Mg.*). SS. centum et quinquaginta sex mart. (*Men. Prol. cum Mg.*).

† MM. Sophiæ et Irenes (*Sirl. Med.*). † MM. Luciæ, viduæ et Geminiani (*Bas. Sirm. Med. Maz. Sirl. Mg.*). † MM. Maximi, Theodoti et Asclepiodotæ (*Mg.*). † Pelei et Nili, epp. (*Mg. Sirl.*). † Patermuthii et Heliæ (*Mg.*). MM. Heraclidis et Myronis, epp. Cypri (*Sirm. Med. Maz. Mg. Sirl.*). † Simonis, fratris Domini (*Neap.*).

OBSERVANDA.

S. Charalampius.

Charalampius et Pantaleon seu Pantaleemon celebrantur seorsim unusquisque die sibi proprio, hic 27 Julii, ille 10 Februarii. Olim conjuncti colebantur Constantinopoli in æde ipsis

dicata

Dies XVIII Septembris.

dicata in Deutero (urbis tractûs erat in regione duodecima). Ostromirano consonant Menæa excusa et Menologium Sirleti; habent enim : *Natalis SS. MM. Charalampii, Pantaleontis et sociorum;* at in Ass., Nan., CP., Flor. et aliis perantiquis, loco Charalampii nominatur Eulampius. In CPolitano Morcellii habetur : Memoria SS. Eulampii, Pantaleontis, Domnini, Myronis et cæterorum; in Nan. tantummodo nominantur duo priores. Ultimus refertur in Sirm., Maz. et Med., at conjunctim cum S. Heraclide. Hinc Morcellius in eam sententiam abiit Charalampium hodiernum non alium esse ac Eulampium, diversum tamen a S. Charalampio, qui colitur 10 Februarii. In Fastis Slavorum recentioribus hodierna festivitas prætermissa est, utpote Ecclesiæ CPolitanæ propria. Notanda quoque nota *passionis*, quæ præmittitur in cod. Ostromirano. — SS. Fidei, Spei, Charitatis et Sophiæ, matris, memoriam faciunt primo loco Fasti recentiores omnes, præeuntibus quibusdam remotioris ævi, Mst., Rum., Zogr., Par. I, Chilandariensi. Et quidem in Mst. et Rum. notatur *passio;* item in Menologii Basilii, ad diem præcedentem; a Latinis vero affigitur Kalendis Augusti. Zographicum concordat omnino cum Mstislaviensi. In Chilandar. legitur : *Pistiæ, Elpidis et Agapiæ*, quæ Græcorum nomina slavice audiunt VIERA, NADEŽDA, LUBOV. Parisin. refert solam Sophiam, omissis cæteris. — S. Theodotia seu Theodota, occurrit denuo ad diem 23 Oct., quo refertur in Menol. Basilii et Menæis Græcis excusis et mss. Verum præsens dies est ejus proprius, utpote martyrio ejus clarus, quod Niceæ in Bithynia passa est, anno 230. Præterea commemotur ad 21 Octobris, conjunctim cum S. Socrate. Plura videsis in Act. SS., Oct., tom. X, a pag. 9, ubi reperies narrationem de ejus certamine, e Græco mss. Medicæo desumptam, interprete Guilelmo Gratio, Brugensi. In Bas. refertur pridie; at in Hieros. per antiquo et in Menæis excusis prodit postridie.— In eodem Menologio imperatoris Basilii commemorantur ad 19 Septembris martyres centum et quinquaginta; quibus sex alii adduntur in Menologio et Prologo Slavico; in Menæis vero Græcorum numerantur tantummodo centum et quadraginta sex, et quidem in duas turmas divisi, ac si centenarius manipulus seorsim ab aliis certaverit. Centum et quinquaginta ponuntur etiam in Sirl., Sirm. et Mediol. ad 19 Sept. Quid quid sit, e numreo horum martyrum fuerunt Peleus et Nilus, episcopi, Patermuthius et Helias, viri nobiles; quibus Menologium Mosquense addit Zenonem, presbyterum; Med. et Sirm. Dium, at non hodie, sed ad 19 Septembris. Apud Sirletum Peleus et Patermuthius perperam vocantur Petrus et Patremateus.— In Neap. marmore, teste Angelo Mai, insculptum est : NT. S. SIMONI SER. DNI, *Natale S. Simonis, servi Domini;* at legendum esse SIMONIS FR, *fratris*, patet. De hoc sancto antistite et martyre sermo erit modo.

SS. Fides, Spes et Charitas. — *S. Theodotia.* — *SS. Martyres 150.* — *S. Simon.*

DIES XVIII.

Ex Ostromirano.

PASSIO S. SIMEONIS, ARCHIEP. HIEROSOL. ET MARTYRIS. (*Mst. Rum. Prol. cum Bas. Neap. Sirm. Maz. Mg. Med.*). ET S. P. N. EUMENII, EP. GORTYNENSIS, THAUM. ET MART. (*Tern. Par. Zog. Man. Prol. Chil. Og. Pp. Cp. Men. Hor. Leop. Kal. cum Vind. Msq. Goth. Sirm. Maz. Mg. Med.*).

Ex variis.

SS. Sophiæ et Irenæ, mart. (*Prol. Man. Kal. cum Med. Maz. Mg. Sirl.*). S. Ariadnæ, mart. (*Men. Prol. Man. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Castoris, mart. (*Prol. Kal. cum Maz. Mg. Med. Sirm.*). MM. Bidzinæ, Chalvæ et Elizbari (*Iber.*).

† MM. Januarii et soc. Sosii, etc. (*Bas.*). † Martyrum 150, Nili, Pelei, Keliæ et soc. (*Bas.*). † Thomæ, ap. (*Neap.*). † Theodoræ (*Flor. Sirm. Med.*). † Theodosiæ (*Hier.*). † Theodori, mr. (*GP.*). † Susannæ, mr. (*Nan.*).

OBSERVANDA.

S. Simeon.

Simeon seu Simon, anno ætatis centesimo et vigesimo passus, iterum occurrit die 13 et 21 Septembris; universim itaque ter in eodem mense : eam ob rationem, ut videtur, quia, ubi cœpit celebrari festum Exaltatæ Crucis die XIV, simul et cultus S. Simeonis, cognati Domini et episcopi Hierosolymitani, frequentior evasit, nempe in vigilia Exaltationis Crucis seu 13, in medio octavæ seu 18, et in octava festi seu 21 Septembris. Conjectura est auctoris adnotatorum in Kal. Ostromiri; quam tamen Synaxaria GP. et Hierosol., a Schulzio edita, non confirmant. In Mst. et Rum. legitur *passio*, ut in Ostromirano. In Rum. additur : *fratris Domini.* De cognatione Simeonis cum Domino Nostro consulantur interpretes sacri, et insuper Menologus Mosquensis ad 27 Aprilis, quo solemnis fit commemoratio ejus apud Græcos Slavosque hodiernos, et ubi in multis corrigitur auctor Prologi. — Eumenius, non *Gotunensis*, ut jacet in Ostromirano, sed Gortynensis episcopus, successit S. Cyrillo, cujus festum celebratur 9 Julii. Obiit in Thebaide, sepultusque est Gortynæ, miraculorum fama in vivis et post mortem clarus, atque thaumaturgi cognomine idcirco insignitus. — Marmor Neapolitanum solum est, ni fallor, in quo fiat mentio S. Thomæ, apostoli, ad hunc diem; nam 3 Julii et 21 Decembris prodit apud alios plerosque. Observatu digna est nota *passionis*, quam præfert marmor : siquidem de die martyrii ejus controvertitur adhuc, ut fusius dicetur ad 6 Octobris, quo colitur a Græcis et Russis. — In Kalendario Iberorum, cujus meminit Brosset Junior in Prologomenis ad suum *Chronicon Iberiæ*, pag. XII, tres occurrunt sancti, Radjen, Mebsambe et Sarmean, recentioribus synaxaristis fere ignoti. Similiter Bidzinæ, Elizbari et Chalvæ nomina desiderantur in antiquioribus, idque merito : siquidem non nisi sæculo XVII floruerint, teste Antonio, Iberiæ patriarcha, in Martyrologio; ubi eorum certamen enarratur ad 18 Septembris, quo coli solent in Ecclesia Iberorum. Porro floruerunt illi tempore Theimurazi I, Kakhetiæ regis, de quo sermo fuit in Vita S. Ketheonis, reginæ, ejus matris, et Luarsabi II, Karthliensis regis, cognomento *Parvi;* quando nimirum Kakhetia Persarum et Tatarorum jugo premebatur. A quo ut patriam suam liberaret Bidzina, nobilissimo Tcholocaensium principum genere prognatus, in Kakhetiam profectus, Elizbarum jam senem, et Chalvam, nepotem ejus, ut secum adversum communem Christiani nominis hostem decertarent, excitavit. Coacto itaque exercitu, nocturno tempore in Tatarorum campum clam irruunt ingentique clade hostem affligunt, pene quadraginta hominum millibus, ut fertur, trucidatis. Re accepta, in furorem actus Persarum rex Chah-Abbaz II, cladis auctores præcipuos tradi jubet Vakhtango IV, Karthliæ regi, in cujus terras secesserant. Obtemperavit ille mandato, comprehensosque

S. Eumenius, ep. Gortynæ. — *S. Thomas, apost.* — *Bidzina, Elizbarus et Chalva.*

prehensosque in Persiam misit, unde ad sultanum Ardalamensem, in Kakhetia morantem, pergere jubentur, capitali sententia, ni ad Mahumeti placita accederent, damnandi. Sistuntur itaque coram sultano Ardalamensi; a quo quum nullis bonorum promissis a Christi fide abduci potuissent, primo siti et fame tentati sunt, tum ultimo supplicio plexi. Et quidem Elizbarus et Chalva gladio occubuerunt; Bidzina vero pedibus manibusque articulatim amputatis scissoque ventre, tandem lancea confossus expiravit, die 18 Septembris. Quorum corpora in monasterio S. Michaelis Icortiensi deinceps honorifice condita sunt; capita vero a Latinis et Armenis ablata.

Dies XIX Septembris.

DIES XIX.

Ex Ostromirano.

PASSIO S. SUZANNÆ, MARTYRIS (*Chil. Sirm. Mg.*). ET SS. MART. TROPHIMI, DORIMEDONTIS ET SABBATII (*Mst. Tern. Par. Zogr. Rum. Chil. Prol. Hor. Man. Men. etc. cum Hier. GP. Pg. Goth. Flor. Vind. Msq. Sirm. Maz. Mg. Med. Kal.*).

Ex variis.

SS. MM. Timothei, ep. Gazensis, Agapii et Theclæ (*Prol. cum Sirm.*). S. Zosimi, erem. et mart. (*Man. Kal. Prol.*). Michaelis, ducis Tchernigoviæ (*Prolog. Galiciensis*). Theodori, principis Jaroslaviæ et Smolensci, et filiorum ejus, Davidis et Constantini (*Pp. Ustav. Man. Kal. Prol.*). Arcadii, ep. Novgorodiæ (*Hag.*). SS. MM. Januarii, ep. Beneventani, et soc., Sosii et Procli, diaconorum, Gantioli, Eutychii, Acustii, Theosti et Desiderii, clericorum (*Kal. Prol. cum Neap. Maz. Med.*).

† MM. Pelei, Nili, Patermuthii, Dii, Heliæ (*Sirm. Med. Maz.*). † Nicandri, abb., Petri, Demetrii et Elizabeth (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Suzanna.

S. Suzanna occurrit solummodo in Ostromirano et in Typico Chilandariensi, ubi sequens additur notula : *Hanc sanctam plurima typica omittere solent.* In Nan. prodit die præcedenti; in aliis postridie. De ea actum est ad 6 Junii. —

S. Zosimus. Theodorus, Jaroslav. dux.

Zosimus recurrit ad diem 4 Januarii simul cum S. Athanasio, commentarisio. — De Theodori vita et gestis vide Memorias Slavicas; et insuper adnotata ad diem 5 Martii, quo celebratur translatio ejus corporis. In Typico seu Ustavo sæc. XV bibl. Petropolitanæ refertur solus, omissis filiis, eo quod præsens dies sit obitus ejus anniversarius. —

SS. Timotheus, Agapius et Thecla.

De SS. Timotheo, Agapio et Thecla vulgo agunt Fasti, ad 19 Augusti; id perperam fieri, auctor est Assemanus, Actis Chaldaicis innixus, omni quidem exceptione majoribus, utpote ab Eusebio Cæsariensi, auctore accuratissimo et coæquali, conscriptis. Jam vero Acta illa ferunt eorum martyrium contigisse vigesima prima Maii, anno persecutionis Diocletiani secundo ineunte, æræ vulgaris 304. Præterea, etsi Kalendaria Græca et Slavica S. Theclam cum S. Timotheo recte conjungant; falluntur tamen, dum S. Agapium eodem die, eodemque quo S. Thecla mortis genere affectum perhibent. Nam Agapius, ut ex Actis Chaldaicis apparet, nonnisi duobus ab obitu Timothei et Theclæ annis, die 20 Novembris, Cæsareæ feris objectus, sequenti vero die præceps in mare datus, coronam obtinuit. Ita Assemanus, Act. Orient., II, 183. Cur igitur hodie recolantur in Prologo, me prorsus latet : nisi dicas e 19 Augusti in similem diem mensis sequentis, quod aliquando usuvenit, fuisse translatos. —

S. Michael, dux Tchernigoviæ.

Prologus Galiciensis, anno 1518 exaratus, solus est, ni fallor, qui hodie proferat S. Michaelem, ducem Tchernigoviæ; nam apud cæteros prodit postridie. —

Theodorus, dux Jaroslaviæ.

SS. MM. Trophimo, Sabatio et Dorymedonti addi solent in Fastis recentioribus Theodorus, dux Jaroslaviæ, cum filiis suis, Davide et Constantino, de quibus plura docebunt Memoriæ. Hodie recolitur obitus Theodori, anno 1299 vita defuncti, ut patet ex sequenti Contacio, quod ex Anthologio suo descripsit Kulčinski : *Ut magnus sol comparuisti in Ecclesia Christi, illuminans omnes doctrinæ radiis; hauriens vero a fonte indeficienti, aureo animæ tuæ scypho donum curationum, easdem propinas indigentibus*, hodierna obitus tui die, *o beate Theodore; nunc ergo pro nobis omnibus Christum ora, ut donet veniam delictorum, quum sis decus et gloria monachorum.* Ita Anthologium; at nihil horum legere est in Horologio Počajoviensi recentiore. —

SS. Januarius et soc.

Marmor Neapolitanum solius Januarii mentionem facit, utpote totius turmæ antesignani. *Anurius*, pro more, Prologi Mosquensis manifesta corruptela est Januarii, de quo actum est ad 21 Aprilis. —

Arcadius ep. Novgorodiæ.

De Arcadio aliisque præsulibus Novgorodiæ dictum est ad 10 Februarii, et iterum sermo redibit ad 4 Octobris, quo conjunctim solent commemorari in Fastis. Hodie vero recolitur Arcadius seorsim, eo quod præsens dies sit mortis ejus anniversarius.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Theodorus, David et Constantinus.

Theodorus, cognomento Niger, patre Rostislao natus, Možaisci primum, tum Jaroslaviæ et Smolensci regnabat cum titulo ducis. Ab infantia Christum ejusque matrem fideliter amavit, seseque ab omni iniquitate servavit diligenter. Hinc sequens troparium : *A juventute vestra Christum ex toto corde diligentes, egregie legem ejus et justificationes custodistis, et idcirco miraculorum dono ditati, curationes effundititis, o sancti Theodore, David et Constantine.* Tanto commiserationis sensu erga pauperes et orphanos commotus est, ut pater eorum vulgo appellaretur. Mortua priore uxore Maria, quæ ei Michaelem genuerat, alteram duxit, Mengu-Temiri filiam, christiano nomine Annam; quod matrimonium contraxit annuente patriarcha CPolitano. Jaroslaviam a castris Tatarorum redux, summa omnium gratulatione regno potitus est, antiquarum injuriarum contra se a civibus commissarum immemor. Pietatem rebus magis quam verbis demonstravit, et templum S. Michaelis aliaque plura erigi curavit, in id potissimum intentus, ut christiana religio in ditione sua floreret. Tandem anno 1299, quum ad summam senectutem pervenisset et morti proximus esset, regium habitum cum monastico permutavit; et mox, quarto nempe post susceptum schema die, qui erat 19 septembris, ex hac vita migravit sepultusque est in monasterio Transfigurationis. Eidem deinceps appositi sunt David et Constantinus, e secundo thoro filii. Quorum

Dies XX et XXI Septembris.

Quorum corpora anno 1463 reperta, in ecclesiam Transfigurationis illata sunt anno sequenti, die 5 martii; quamobrem eo die festum agitur; sicut et 22 Junii, quo translationis anniversaria memoria recolitur.

Cfr 1) Prolog. et Menol. Vers. ad h. d. 2) Lib. Gradualis, I, pag. 392-403. 3) Philaret., Hist. Eccl. Russ., II, pag. 23. 4) Dict. hag., pag. 277.

DIES XX.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. EUSTATHII, MARTYRIS, THEOPISTÆ, EJUS UXORIS, ET THEOPISTI ET AGAPII, FILIORUM (*Ita omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Pg. Goth. Vind. Flor. Sirm. Maz. Mg.*).

Ex variis.

Michaelis, princip. Tchernigoviensis et mart., et Theodori, ejus aulici (*Prol. Pp. Kal. Man. Men.*). Hilarionis, mon et mart. (*Ath.*). SS. PP. Hypatii, ep., et Andreæ, presb. (*Prol. cum Sirm. Mg. Med.*).

† Suzannæ, diacon. et mr. (*Bas. Med. Maz.*). † Jonæ, prophetæ (*Goth.*). † Martini, papæ, Maximi et soc. (*Mg.*). † Artemidori et Thallelei seu Thalæ (*Mg. Sirm. Med. Maz.*). † Meletii, ep. (*Mg.*). † Joannis Ægyptii (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Eustathius.

S. Eustathius, martyr celeberrimus, cognomentum *Placidæ*, præfert hodie in Kal. marmoreo Neapolitano, ubi insuper signatur *passio*, ut in Ostr. et Mst. Apud Latinos audit Eustachius. Cujus uxor Tatiana post baptismum appellata fuit Theopiste; ac proinde omnino diversa est a S. Tatiana quæ celebratur ad 12 Januarii. Sub Tatianæ nomine prodit in Euchologio Serbico, in Ephemeridibus Papebrochii et Tabulis Capponianis. S. Eustathii Placidæ Acta, alioquin *fabulosa*, citat jam Nestor annalista in Martyrio SS. Borisi et Glebi : mira nempe sectatur vulgus. — In opere singulari de *Diis titularibus orbis christiani*, *in quo de sanctis regnorum*, *provinciarum*, *urbium maximarum patronis agitur*, Antonio Macedo auctore, hæc leguntur de Michaele Tchernigoviensi, ex Alberto Kojalovicio, ni fallor, accepta: *Sanctus Michael, dux Czernihoviensis, martyr, Batejo Scythæ, Russiæ tyranno, Russisque a fide christiana apostatis, tantum scelus exprobrare ausus, vario primum tormentorum genere cruciatus, deinde truncatus capite, semper in ore versans illa verba :* Christianus sum, christianus sum, *martyrii palmam adeptus est Kioviæ, die 20 Septembris, circa annum* 1235. Accuratius rem tradent *Memoriæ Slavicæ*.

Michael, dux Tchernigoviensis.

— Quum S. Jonæ nomen occurrat hodie in solo cod. Saxo-Gothano, quem publici juris fecit Matthæus, cæteris omnibus nonnisi postridie illud referentibus, pronus sum credere, id incuria amanuensis accidisse potius, quam ex industria fuisse positum.—Hilarionem, neomartyrem, commemorat auctor Paterici Montis Atho, tom. II, pag. 230, ejusque mortem, quam ad expiandum apostasiæ scelus sponte sua appetiit, modumque quo ad illam obeundam sese in Monte Atho paraverat, pluribus enarrat. Nota sunt hæc omnia lectori ex eis quæ de similibus Montis Atho pseudomartyribus tradidi non semel. Quare sufficiet addere, Hilarionem gladio occubuisse Constantinopoli, die 20 septembris, anno 1804; præsertim quum ejus cultus sit prorsus nullus, nedum incertus.

S. Jonas, propheta. Hilarion Athonites.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Michael Tchernigoviæ dux et martyr.

Passus est Michael, sub impio Batto, anno 1246, simul cum Theodoro, aulico suo. Erat porro Vsevolodi cognomento Rubri filius, a teneris annis in Dominum Nostrum ejusque Matrem sanctissimam singulariter pius. Postquam Perejaslaviæ primum, tum Kioviæ et Novgorodiæ sedisset, tandem Tchernigoviam regendam accepit anno 1225. Ob religionem, mansuetudinem, eximiam charitatem erga pauperes Deo et hominibus carus videbatur et solis Mongolis, qui ea tempestate universam Russiam gravissimo jugo opprimebant, maxime invisus, tum quia patriæ liberationi promovendæ sedulo incumbebat, tum præsertim quia Kioviæ, ubi dominabatur ipse, Chani legati fuerant occisi. Igitur a Chano accersitus, in iter Asiaticum sese dedit Michael, accepta prius sacerdotis benedictione, et comitante Theodoro sibi amicissimo, nec non et Boriso, duce Rostoviensi, suo nepote. Illuc quum advenisset, non prius ad Battum admissus est, quam per ignem, ut mos invaluerat, transiret et solem aliaque idola adoraret. Verum christianus princeps neque minis, neque promissis eo adigi potuit, sanguinem pro fide christiana se libentissime fusurum asserens. A sicariis itaque comprehensus, crudelissime cæsus est pedibusque conculcatus, ac tandem a quodam apostata Domonte, capite truncatus fuit, reliquo corpore in partes a barbaris divulso. Similiter morti traditus est Theodorus. Utriusque corpus, Michaelis scilicet et Theodori, Tchernigoviam prius, tum Mosquam delatum, in ecclesia, eorum nominibus sacra, conditum est die 14 februarii; unde ea die alterum in eorum honorem festum celebratur. De S. Euphrosyna, Michaelis filia, vide quæ dicta sunt ad 25 Septembris.

Cfr 1) Prolog. et Menol. 2) Dict. hag., pag. 189. 3) Annal. Volynensis, pag. 185. 4) Plano Carpini, pag. 526, 621. 5) Karamzin, IV, pag. 31-35. 6) Philar., Hist. Eccl. Russ. t. II, 12 et 75. 7) Kalend. ad h. d., t V, p. 248. 8) Annal. Voskres., II, 220-223.

DIES XXI.

Ex Ostromirano.

PASSIO S. ISAACII, MART. ET EP. CYPRI (*Rum. Prol. Kal. cum Bas. Neap. Maz. Mg. Med. Sirm.*). ET S. SIMEONIS, COGNATI DOMINI. ET DEDICATIO S. MENNÆ. ET S. THEODORI, MARTYRIS PERGÆ IN PAMPHILIA (*Mst. Rum. cum Bas. Sirm. Maz. Med.*).

Ex variis.

S. Meletii, episc. Cypri (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Maz. Mg.*). S. Condrati, apost. (*Zogr. Men. Prol.*

Prol. Man. Tern. Chil. Pp. Og. Cap. Horol. Leop. Kal. cum Hier. GP. Bas. Vind. Pg. Flor. Msq. Nan. Med. Maz. Mg.). S. Jonæ, proph. (*Par. cum Msq. Sirm. Mg.*). S. Jonæ Sabaitæ (*Prol. cum Mg. Sirm. Med.*). S. Prisci, mart. (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med*). S. Eusebii, mart. (*Men. Kal. Prol. cum Mg.*). SS. mart. Hypatii et Andreæ (*Men. Kal.*). Demetrii, metrop. Rostoviensis (*Kal. Prol.*).

Dies XXII et XXIII Septembris.

† Bassæ, Tyrensis, mr. (*Sirm.*). † MM. et fratrum Eusebii, Nestabi et Zenonis (*Mg. Sirm.*). † Dedicatio SS. Deiparæ in veteri Petra (*Nan.*). † Quatuor martyrum sub Maximiano (*Mg. Sirl*).

OBSERVANDA.

S. Isaacius. S. Isaacio, quem antiqui Fasti referunt, adjungitur in Prologo, Kal. et in Menologio Basilii Meletius, etiam episcopus et martyr — *S. Simeon.* De Simeone diximus supra, ad 13 et 18 hujus. — *S. Mennas.* Alibi quoque relatus est S. Mennas, cujus meminit hodie solum Ostromiranum. Celebratur autem festum anniversarium ejus ecclesiæ, quam in ejus nomine excitaverat CPoli Constantinus, imperator; et de qua pluribus agit Cangius, l. IV, p. 128. Fallitur tamen vir doctissimus aiens S. Mennæ festum agi 10 Decembris; nam præcipua S. Mennæ solemnitas celebratur 11 Novembris. — *S. Condratus.* De S. Condrato passim additur : *qui in Magnesia*. A Latinis vocatur *Quadratus*. — *Demetrius, ep. Rostoviensis.* Insignis Menæorum Slavicorum collectoris Demetrii Vitam dabimus in Memoriis Slavicis, ad 28 Octobris, qua obiit. Hodie celebratur inventio ejus corporis quæ contigit anno 1752. — *S. Priscus.* Priscus cum sociis martyrii refertur in Ostrom. die sequenti; in Neap. prodit conjunctim cum S. Phoca, etiam postridie. — *S. Jonas presb.* S. Jonas, Sabaita, id est monasterii S. Sabæ Hierosolymitani alumnus, pater fuit S. Theophanis hymnographi; simul cum Jona propheta redibit postridie. — *SS. Eusebius et Priscus.* Eusebium et Priscum conjunctos profert Menologium Mosquense; alius Eusebius cum Nestabo et Zenone consignatus est in Sirm. et in Menæis Græcis excusis; an idem sit uterque, inquirere supersedeo. In Ostromirano S. Priscus nominatur primo loco postridie, una cum SS. Martino et Nicolao. — *SS. Martyres sub Maximiano.* Apud Sirletum habetur : *Sanctorum sex martyrum satellitum Maximiani, imperatoris.* Quatuor tantum numerantur in Menæis.

DIES XXII.

Ex Ostromirano. PASSIO SS. MARTYRUM PRISCI, MARTINI ET NICOLAI (*cum Neap. Sirm. Mg.*). ET S. PHOCÆ, MARTYRIS (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Nan. Goth. Vind. Msq. Flor. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*).

Ex variis. S. Phocæ, hortulani (*Men. Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*). S. Jonæ, prophetæ (*Rum. Tern. Prol. Men. Kal. Cap. Eph. Leop. cum Bas. Nan. Vind. Flor.*). S. Jonæ, presbyteri (*Rum. Hor. Man. Kal. cum Bas. Nan. Maz.*). S. Condrati (*Par.*). S. Petri, telonarii (*Men. Kal.*). [Cosmæ, eremitæ Athonitæ, et monachorum monasteri Zographi, sub Manuele Palæologo passorum (*Ath.*).]

† Isaacii, mart. (*Mg.*). † Drusillæ, filiæ Trajani et quinque mulierum canonicarum (*Sirm. Mg.*). † Sergii, papæ (*Itg.*).

OBSERVANDA.

SS. Priscus et soc. S. Prisci nomen offendimus jam in Fastis Græcis diei præcedentis, in Menologio Basilii et Sirletiano; de eo item Menologus Mosquensis ex Græcorum fontibus, ad eumdem diem, et Baronius ad 20, ac si eo die relatus fuisset in Menologio Græcorum, id est Sirletiano, unde Græcos sanctos passim in suum Martyrologium invexit. Hodie iterum occurrit, cum nota passionis in cod. Ostromirano et Kalend. marmoreo, et quidem hic cum S. Phoca, illic vero cum SS. Martino et Nicolao, quamvis ex Actis nullum martyrii sui socium habuisse videatur. In Menologio mosquensi perperam jungitur cum S. Eusebio, martyre. — *S. Phocas uterque.* Duos sanctos martyres Phocæ nomine distinctos referunt hodierni Fasti, episcopum Synopes alterum, alterum olitorem. De priore actum est 22 Julii, qui est translationis ejus anniversarius; et iterum hodie agunt pleraque Kalendaria. De Phoca hortulano, etiam Synope oriundo, copiosum encomium texuit Menologus Mosquensis, tacito auctore, quem Asterium esse satis apparet, etiamsi sedulo expuncta sint quæcunque in textu græco supra veritatem exaggerantur. Solet ille a navigantibus invocari. — *S. Jonas uterque.* Valde distinctus est S. Jonas propheta a S. Jona, presbytero et SS. Theophanis hymnographi ac Theodori Grapti parente; de quo agit Prologus Mosquensis ad diem proxime elapsum. Utrumque jungunt Kalendaria recentiora æque ac antiqua. Horum occasione de Jona Mosquensi scripsit Papebrochius; et de alio Jona, Glezna cognominato, Assemanus, Kulčinium secutus; jamvero nullam similitudinem cum Jona schismatico habere sanctum prophetam aut Sabaitam cognominem, nemo non videt; Jonam autem Gleznam inter sanctos a nemine, nisi a Kulčinio, recenseri, dixi alibi. — *S. Petrus telonarius.* Petrum telonarium nuspiam reperi ad hanc diem, præterquam in Menologio Mosquensi, ubi exstat sancti hujus encomium, ex vita S. Joannis Eleemosynarii depromptum. Idem legitur quidem in Prologo, at ædificationis causa potius, et ad instar concionum, quæ sanctorum encomiis ibidem passim interseruntur. — *Cosmas Athonites.* Floruit Cosmas, seculo decimo quarto, ex Bulgaria oriundus; qui juvenis in monasterium Zographi Athonicum clam parentibus venit; unde in solitudinem vicinam secedens, eremiticam vitam degit ad mortem usque, quæ obtigit 22 septembris, anno 1323, teste Paterico Athonico t. 1, p. 238, ubi multa narrantur lectoris serii indigna, adeoque hic prætermissa. Quid sentiendum sit de prætensis martyribus, qui in eodem monasterio igne combusti fuisse narrantur, sub Manuele imperatore, dixi ad 4 Januarii.

DIES XXIII.

Ex Ostromirano. NOVUS ANNUS (*Ass.*) ET CONCEPTIO JOANNIS PRÆCURSORIS (*Ita omnes cum Bas. Neap. CP.*).

Ex variis. SS. mart. Andreæ, Joannis et filiorum ejus, Petri et Antonini (*Prol. Kal. cum Sirm. Med. Sirl. Mg.*). S. Iraidis, virg. et mart. (*Menol. Prol. Kal. Man. cum Bas. Maz. Med. Sirl. Mg.*).

SS. Polyxenæ

Dies XXIV Septembris.

SS. Polyxenæ et Xantippæ (*Prol. Kal. Menol. cum Bas. Med. Sirm. Mg. Sirl.*). B. M. V. Mirožensis imaginis festum (*Deb.*).
† Sossii (*Neap.*). † Persissæ, mart. (*Sirm.*). † Eusebiotæ seu Eusebii, confes. (*Sirm. Max. Med. Mg.*).

OBSERVANDA.

Novus annus. Notatu digna est lectio codd. Ostromirani et Assemaniani glagolitici, in quibus solis annuntiatur *Novus annus*. Jam quamnam ob rationem is affigitur huic diei, non autem alii, verbi causa, diei primæ Septembris, quo id fieri maxime conveniebat? Id ignorare se fatetur adnotationum in Kal. Ostromiranum auctor anonymus. At ratio in promptu est: constat nempe triplicem distingui vulgo indictionem; CPolitanam, quæ a kalendis Septembris incipit; Cæsaream seu Constantinianam, quæ ab VIII kalendas Octobris seu XXIV Septembris; Pontificiam sive Romanam, quæ a kalendis Januarii progreditur. Harum itaque secundam consignavit Gregorius amanuensis; quæ an Constantini temporibus a XXIV Septembris inchoata sit, nondum satis idonea argumenta suppetunt, teste Petavio nostro (De doctr. Temp. l. XI. cap. 41). Idem adnotavit, apud nonnullos populos initium anni conjectum fuisse in VIII kalendas Octobris, imo indictionem hanc quibusdam, ut Bedæ, videri Constantinopolitana priorem. — *Conceptio S. Joannis Præcursoris.* De *Conceptione S. Joannis Præcursoris*, quæ in omnibus Kalendariis, excepto solo Ostromirano, primum locum obtinet, plura disserere supervacaneum foret. Illud unice observatum velim, eam apud Græcos aliosque Orientales in veneratione esse ad hanc diem, apud Occidentales vero ad 24 Septembris. Cætera legantur apud Morcellium, Florentinium, et potissimum apud Papebrochium, omnia quæ huc spectant accuratissime illustrantem tom. IV Julii, a pag. 701. — *S. Iraïs.* S. Iraidem, martyrem Alexandrinam, retulimus ad 5 Martii; et iterum commemoratur hoc die, præeunte Menologio Basilii. Fallitur Baronius, aiens de ea agere Græcos ad 22 Septembris, qua eam inscripsit in suo Martyrologio. In Menologio Basilii notatur *certamen*. — *SS. Polyxena et Xantippa.* De sanctis Polyxena et Xantippa, Apostolorum discipulis, ut passim vocantur in Fastis, legantur oportet quæ adnotarunt Bollandiani in prætermissis ad 23 Septembris, pag. 535 et in vita S. Onesimi ad 16 Februarii. Quorum summa hæc est: Xantippam et Polyxenam, quibus adjungitur Rebecca, nunquam forsan exstitisse, nedum fuisse cultas; in fastos vero et in martyrologia migrasse ex actis græcis, maxime fabulosis atque ab auctore recentioris ævi consarcinatis, qui S. Theclæ acta imitatus esse videtur; in vetustis Latinorum Fastis prorsus esse ignotas, uti et in Græcis ante seculum decimum. Cæterum Rebeccam tacent Fasti Slavici; tacet quoque Veršinskius, quamvis ad eosdem actorum censores remittat lectorem russum. — *B. M. Miroženšis festum.* B. M. Miroženšis imago apparuisse fertur anno 1198, atque asservatur in monasterio Salvatoris, ad Mirožam fluvium prope Pscoviam sito. Ex quo autem hæc civitas ejus ope a lue pestifera liberata fuit anno 1567, institutum est in honorem ejus festum, atque officio proprio distinctum, quod anno 1666 in Menæis insertum est et hactenus cani solet quotannis 24 Septembris.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Passio S. Theclæ, martyris (*Omnes cum Bas. Neap. CP.*).
S. Coprii (*Prol. Man. Kal. cum Mg.*). S. Simonis seu Stephani, regis Serbiæ (*Euchol. Bud.*). [Nicandri, Pscovensis, eremitæ (*Hag. Kal. Verš.*). Galactionis, ex principe monachi (*Hag.*).]
† Antonii Junioris, ep. Monembasiæ (*Taur.*).

OBSERVANDA.

S. Thecla. S. Theclam, martyrem, colunt hodie Græci juxta ac Slavi, quibus consonant Bas., CPolitanum et Neap. In eisdem præmittitur nota *passionis*, quam suam fecerunt codd. Ostr. Mst. Rum. et Assem., e Slavicis antiquissimi. In Mst. præterea nuncupatur *protomartyr*, imo *apostolus* in Assemaniano glagolitico, cujus accipe ipsa verba: *passio S. protomartyris et apostoli Theclæ*. In Neapol. eadem nota passionis iterum insculpta est ad 22 Augusti. Acta, in Menologio Mosquensi excusa, multas fabulas continent, licet Patrum testimonio niti dicantur. — *S. Simon, rex Serbiæ.* Non alius est hic Simon a Stephano, rege Serbiæ, quem Primocoronatum vulgo nuncupant, eo quod primus omnium corona regia, quam ab Honorio III, papa, impetraverat, fuerit cinctus, ut fusius declarabunt Memoriæ modo dandæ. Huic diem 14 Septembris perperam assignavit Muraviev, ut dictum est eo die. — *Nicander et Galactio.* De Nicandro et Galactione plura docebunt Memoriæ Slavicæ quæ sequuntur. — *S. Antonius.* S. Antonium, episcopum Monembasiæ, retuli in titulo ex Bibl. Taurin., tom. I, pag. 420.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Stephanus seu Simon. Anno 1195, in Montem Atho secessurus S. Stephanus Nemania, magnus jupanus Serbiæ, filium suum Stephanum regno præposuit, præsentibus præcipuis ex clero et magistratu, atque etiam conjuge sua et altero filio Vulcano, cui Dalmatiam et Diocletiam tradiderat regendam. Porro quo animo erga sedem apostolicam comparatus fuerit novus megajupanus, aperte testatur ejus epistola, ad Innocentium papam III anno 1199 data; in qua postquam summum pontificem tanquam caput totius Ecclesiæ et patrem suum spiritualem est reveritus, fatetur apertissime, se in hac exhibenda reverentia patris sui exempla imitari: *Nos*, inquit, *semper consideramus in vestigia Romanæ Ecclesiæ, sicut bonæ memoriæ pater meus, et præceptum sanctæ Romanæ Ecclesiæ semper custodire*. (Innoc. III, regest. lib. II, ep. 177.) Scripsit autem hæc Stephanus post synodum, Diocleæ eodem anno celebratam; in qua, canone sexto, Serbia universa Romanam Ecclesiam *omnium ecclesiarum matrem et magistram agnoscit* et profitetur, subscribente Serbiensi episcopo Theodoro. At mox lugenda inter fratres principes exarserunt dissidia et bella, quorum causam, a nemine quidem proditam, suspicari potius, quam affirmare licet. Illud constat Stephanum, postquam

quam Vulcanum regno Dalmatiæ dejecisset, ab eodem ditionibus suis exutum fuisse et in exteras oras ejectum anno 1202, Emerico, Hungariæ rege, auxilium fratri præbente. Confugit Stephanus ad Calo-Joannis, regis Bulgariæ, præsidium, ejusque ope in solio suo restitutus est, ac deinde etiam, sequestro scilicet S. Sabba, cum fratre suo Vulcano pacem iniit; in qua deinceps firmiter perstiterunt. Nam anno 1208, quo S. Sabbas corpus S. Simeonis patris sui Chilandario Studenitsam transtulit, uterque frater ad venerandas patris reliquias in oppido Chvostno occurrisse perhibetur. Alia quoque bella gessit Stephanus cum Andrea, rege Hungariæ, cum Borila, Bulgarorum duce, cum Michaele quodam, Dyrachii principe, et cum Henrico Philandro, qui CPoli imperabat. In quibus omnibus plurimum adjutus fuit a fratre suo S. Sabba, ut in Vita hujus sancti antistitis fusius narratur. In dignitate magni jupani perstitit Stephanus, quoad vixit Vulcanus, qui obiisse videtur circa annum 1222. Tunc enim coronam regiam, quam olim ab Innocentio III expetierat, sed quam Emerici artificio amiserat et ipsemet Vulcanus ægre tulerat, ab Honorio III iterum expetivit et impetravit, *Rex primocoronatus* propterea vulgo cognominatus. Coronationis hujus testis luculentissimus est Dometianus, monachus Chilandariensis et bonus S. Sabbæ biographus; qui in Vita S. Sabbæ, nondum typis edita, narrat sequentia: *Et elegit* (S. Sabbas, tunc jam archiepiscopus,) *de discipulis suis unum, reverendissimum episcopum Methodium, eumque destinavit Romam ad gloriosissimos apostolos Petrum et Paulum atque ad magnum horum sanctorum cohæredem papam magni romani imperii; deditque dona, eorum sanctitate condigna; ut et illi patriam suam invicem benedicant, atque orthodoxum principem patriæ suæ coronare dignentur. Scripsit et epistolam ad magnum sanctorum et gloriosorum apostolorum successorem, papam, eumque de visibili gratia, qua ipsemet a Deo coronatus fuerat* (archiepiscopali scilicet dignitate), *reddidit certiorem. Rogavit quoque ut sanctorum apostolorum benedictionem sibi impertiret, simul et diadema benedictum submitteret, quo fratrem suum coronare posset in regem paternæ ditionis*, nempe Diocleæ; *quam pater eorum* (S. Simeon Nemania) *divina providentia nactus fuerat, quæque magnum regnum pridem nuncupabatur. Deus vero, qui servo suo dilecto omnimodam virtutem et successum impertiebat, omnesque ejus petitiones adimplebat, huic quoque sancto, apostolorum in cathedra socio, per Spiritum Sanctum imperavit, ut benedictum diadema mitteret, quo verus ille divinarum legum factor benediceretur et coronaretur, atque jam hic in terris glorificaretur, antequam illucesceret magnus ille dies* (tremendi judicii). *Et allatum est benedictum diadema in patriam ejus; quo accepto, glorificavit antistes benefactorem suum pro omnibus sibi datis. Arcessitoque fratre suo orthodoxo, magno jupano Kyr-Stephano, in magnam archiepiscopi sedem Jidicensem, in monasterio, quod ipsemet* (Stephanus) *excitaverat, solita pervigilia nocturna celebravit sanctissimus Kyr-Sabba, hymnos sacros cum corde contrito victimisque in altari cordis Deo offerens. Mane vero inter sacra, post magnum exodum, sacrum diadema in manus suas accepit, et pii fratris sui capiti imposuit atque Spiritus Sancti gratia in regnum unxit, ut deinde Dominus Rex vocaretur, et ut omnes tres illi Christi cooperatores a Deo coronam olim accepturi significarentur.* Hæc Dometianus. Regnavit S. Stephanus ad annum 1228, fratris sui S. Sabbæ consiliis, orationibus et exemplo jugiter eruditus et adjutus, atque in timore et amore Dei, ut olim parens, veluti radicatus et infixus. Tandem extrema appropinquare sentiens, sanctum antistitem, ut ad se properaret, enixe rogavit; verum, quantumvis properasset ille, regem tamen jam vita functum reperit. Qui tamen rex, ejus precibus, ad vitam revocatus, magno schemate indutus est, et sacratissimo corpore et sanguine Domini Nostri Jesu Christi refectus, in amplexibus eximii fratris piissime obdormivit die septembris vigesima quarta; qua et colitur a Serbis. Appositus est parenti suo in ecclesia Studicensi; unde postmodum in ecclesiam cathedralem Jidicensem ab eodem S. Sabba translatus est; ubi an hodiedum jaceat, incertum. Quatuor filios reliquit S. Stephanus, Radoslaum, Vladislaum, Stephanum et Predislaum; quorum ultimus, S. Sabbæ patrui sui mores imitatus, mundo valedixit atque ex monacho archiepiscopus Serbiæ constitutus est, assumpto nomine Sabbæ II; Stephanus vero patri suo in regno successit. Erat S. Stephanus in litteris græcis, slavicis et latinis non mediocriter excultus; exstant in bibliotheca Monacensi epistolæ ejus ineditæ, numero duodecim, græce ad Demetrium Chomatenum, archiepiscopum Bulgariæ, datæ atque de rebus liturgicis tractantes. Exstat quoque in bibliotheca Parisina Vita S. Simeonis, patris sui, slavonico idiomate ab eodem conscripta, quam celebris memoriæ Schafarik juris publici fecerat; ego vero gallico sermone contraxi.

Cfr 1) Vita ms. S. Sabbæ, auctore Dometiano, in bibl. Vind. 2) Vita S. Simeonis, auctore S. Sabba, ed. Schafarik, in Monumentis litterarum Slavicarum antiquioribus. 3) Alia Vita ejusdem, auctore S. Stephano, ed. Schafarik. 4) Pejacevič., Historia Serviæ, colloq. 5, 5) Raič, Historia Serbiæ, lib. VII, cap. 5. 6) Vetera monumenta Slavorum meridionalium historiam illustrantia, ed. Theiner, t. I, n° 8, 9, 110, etc. 7) Chron. Serb., in Monumentis lit. Slav., ed. Schafarik. 8) Assemani, Kalendaria Ecclesiæ universa, t. VI, p. 34 et seq. 9) Innocentii III Regesta in Patrologia Migniana, epist. 214 et 215. 10) Manuscrits slaves de la bibliothèque impériale de Paris, par le P. Martinof, pag. 47 et seq. 11) Trifolium Serbicum, Bruxellis, 1863.

Nicander heg. Pscovensis.

Nicander, in baptismo Nicon appellatus, Videlibæ in Pscovensi regione anno 1507 natus, cum adhuc juvenis esset, in solitudinem sese recepit, quæ inter Pscoviam et Porchoviam media jacet, ibique aliquandiu parcissimo cibo solisque radicibus victitavit. Verum mox a vicinis detectus, in cœnobium Sabæ Crypecensis perrexit et tonsuram cum Nicandri nomine suscepit. Cum autem arctioris vitæ cupidus esset, relicto cœnobio, in eremum iterum contendit ibique quindecim annos integros mansit. Tunc in cœnobium remeavit; sed illud iterum relinquere coactus est a fratribus, rigidiorem ejus vivendi rationem ægre ferentibus.

Dies XXV Septembris.

ferentibus. Quare in priorem eremum redux, cum inde etiam brevi fuisset pulsus, ulterius perrexit, ac tandem magno schemate indutus, obiit anno 1582, vitæ suæ septuagesimo sexto. Vitam ejus scripsit auctor anonymus anno 1665.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 204. 2) Philaret., Histor. Eccl. Russ., III, pag. 166.

Galactio mon. et princeps.

Innumeros esse qui per tyrannidem Joannis IV, cognomento *Minacis*, crudelissima morte fuerint perempti, passim notum est. Hos inter venit Joannes Belscius, princeps, infelicissimus nostri Galactionis parens. Hunc ut irati regis vindictæ eriperent, Staritzam abduxerunt cognati, dum annum duodecimum agebat, et ita salvum reddiderunt. Ubi adolevit Galactio, Vologdam migravit; ibique uxore ducta coriariam artem exercuit, in sudore vultus victum lucrans. Mortua uxore, rerumque omnium fallacia perspecta, mundo nuntium remisit, factusque monachus, reliquum vitæ in cellula angusta degit. Versabatur itaque in hac mansiuncula, quum anno 1613 a Polonis et Lituanis, Vologdam vastantibus, comprehensus est et tam crudeliter verberibus affectus, ut post triduum e vivis cesserit, die 24 septembris. Ea die publico cultu a Vologdensibus honoratur.

Cfr Dict. hag., pag. 72.

DIES XXV.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

PASSIO S. ROMANI, MARTYRIS (*Ass. cum Neap.*). ET S. IÆ, MARTYRIS.

S. Paphnutii, mart. et soc. (*Mst. Ass. Rum. Kal. Man. Prol. cum Bas. Nan. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Euphrosyniæ, quæ et Smaragdus (*Men. Man. Prol. Ass. Par. Zogr. Rum. Tern. Hor. Siš. Chil. cum Bas. Nan. GP. Flor. Pg. Msq. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Sergii Radoneżensis (*Pp. Men. Kal. Prol. mss.*). Euphrosyniæ, ducissæ Suzdaliæ (*Prol. Men. Kal.*).

† SS. MM. Sabiniani, Pauli, Tattæ, Theophili, et soc. (*Nan. Hier. Med. Maz. Sirm. Mg.*). † Paphnutii, patris S. Euphrosyniæ. (*Mg. Med.*). † Theophili, ep. Ephes. et conf. (*Maz. Med. Sirm.*). † Supplicatio in campo (*CP. Bas. Flor. Goth. Nan. Msq.*). Nan. CLXX.

OBSERVANDA.

SS. Romanus et Ia. *S. Euphrosyna.* *S. Sergius.* *Terræ motus.* *SS. Sabinus et soc.*

SS. Romanus et Ia, de quibus actum est supra, referuntur hodie in Prologis Græcis; præterea in CP. S. Ia refertur ad diem v Augusti. — Euphrosyna, filia Paphnutii, nomen Smaragdi assumpsit; quare male ex una persona duas fecit Rum., annuntians ita : *S. Euphrosynæ et Samragdi.* — In Prologo legitur vita S. Sergii satis fusa. — Ibidem commemoratur magnus terræ motus, quo sæviente puer in aera sublatus fuisse narratur, tempore Theodosii Magni, ut testatur Menologium Basilii. In CP. habetur sic : ***Ob memoriam terræ motus in campo***, quod omnino conferatur oportet cum dictis ad diem v Junii, ubi agebatur de *supplicatione Campi.* — In cod. Hierosol., quod edidit Scholzius, habetur tantummodo : *S. Sabini*, sine titulo martyris. Aliis est Sabinianus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Euphrosynia.

Insignem parentem habuit S. Euphrosynia, nempe Michaelem, Tchernigoviæ ducem et cultum pro martyre, de quo vide ad diem 20 Septembris. Parentum precibus a Deo obtenta, et in monasterio Kievocryptensi sub nomine Theoduliæ baptizata, quod nomen indicabat, id vel ab incunabilis factis comprobavit pia Dei serva. Infans namque diebus, quibus nutrix ejus comedebat carnes, a lacte sugendo abstinebat. A parentibus in pietate et in litteris a Theodoro, Michaelis aulico et cum hero deinceps a Tartaris occiso, exculta, ad perfectiorem vitam amplectendam vocatam sese sensit mature. Cum autem ob venustatem et morum innocentiam a pluribus in matrimonium expeteretur, et valde invita id ferret, Beatam Virginem constanter rogabat, ut illæsam servaret suam virginitatem ; nec frustra has preces fudit. Etenim Suzdaliam profecta, ut Mennæ principi Suzdaliensi ibidem nuberet, mortis ejus nuntium subito accepit lætabunda. Itaque, voti compos facta, in monasterium Beatæ Virginis proximum secessit anno 1227, ubi deinceps Euphrosynia dicta. Enituit porro ejus obedientia et humilitas plane eximia; abstinentia quoque erat tanta, ut cibum nonnisi semel in die sumere soleret, quandoque per integram hebdomadem jejunium observans. Divinis autem rebus adeo fuit addicta, et tantam eorum habebat notitiam, ut sorores publice exhortari a superiore juberetur. Etiam quum externos alloqueretur, verbis ejus tantam vim et auctoritatem addebat Deus, ut plures ad monasticam vitam alliceret pia virgo. Monasterium suum et virtutibus floridum reddidit, et a Tartaris, Suzdaliam anno 1238 invadentibus, precatione sua servavit illæsum. Tandem ætate provecta, e vivis recessit, medio sæculo XIII, die 25 septembris. In vita et post mortem miraculis claruisse traditur. Ejus exuvias elevarunt die 15 setembris, anno 1699. Vitam, adhuc ineditam, conscripsit Gregorius monachus sæculo XVI.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 103. 3) Macar, Hist. Eccl. Russ., III, pag. 45.

S. Sergius, heg Radoneżensis.

Quemadmodum monastica vita a sanctis Antonio et Theodosio Kioviæ in meridionalibus Russiæ plagis, ita a Sergio Radoneżensi in septentrionali parte Russiæ instituta fuit et propagata. Illustri bojarorum seu magnatum Rostoviensium genere ortum duxit Sergius, anno 1315 natus, et in baptismo Bartholomæi nomine insignitus. Parentes Rostovia Radoneżum migrantes secutus est, unde Radoneżensis cognomen ei mansit. Eisdem orbatus, fratri suo natu minori hæreditatem ultro cessit, rerumque terrestrium cura solutus, in solitudinem

solitudinem contendit cum Stephano fratre suo majore, jam monacho, et prope Radonežum sedem suam fixit, exstructa ibidem ecclesia, SS. Trinitati sacra. Mox, Stephano Mosquam profecto, solus mediis in silvis remansit Bartholomæus; susceptaque tonsura a Metrophane hegumeno, magis sollicite Deo sibique vacare cœpit, parcissimo victu et oratione assidua dies transigens. Verum enimvero, sanctitatis ejus fama quaquaversum manante, socii numero duodecim convenerunt Radonežum, et Sergium, jam sacerdotio auctum, hegumenum sibi eligerunt anno 1354, annuente Athanasio, episcopo Volyniæ. Atque hæc fuerunt initia lauræ Radonežianæ, hodie omnium celeberrimæ. Qua omnimode ordinata et regulis cœnobitarum instructa, Sergius, ut mundi favores laudesque declinaret, Deoque soli vacaret securius, in solitudinem Kiržatensem secessit; ibique procul dubio mansisset diutius, nisi Alexii metropolitæ hortatu fratrumque enixis precibus ut Radonežum rediret fuisset permotus. In lauram itaque remeavit, eamque ad extremum vitæ suæ diem diligentissime rexit. Fuit porro metropolitæ Alexio tantæ venerationi, ut ab eo dignus habitus fuerit qui sibi in dignitate metropolitana succederet. Verum crucem episcopalem offerenti respondisse dicitur Sergius, se ab adolescentia non gestasse aurum, multoque minus in senectute gestaturum. Recusata itaque summa hac Ecclesiæ suæ dignitate, simplex monachus mansit. Ejus precibus et meritis monasterium Radonežense quam maxime effloruit, factumque est pietatis seminarium. Plures enim hinc prodierunt Sergii alumni insigniores; quos inter Simon, archiepiscopus Smolenscensis, Isaacius tantopere a Sergio adamatus, Micheas et Macarius, visionum magistri sui testes et speculatores, Simon ecclesiarcha, Theodorus, Sergii nepos, Methodius Pesnočensis, Gregorius, Abraamius Galicensis, Sabas Storožensis, nonnullorum monasteriorum fundatores, aliique permulti Tandem, ut legitur, virtutibus et miraculis resplendens, magnum hoc Ecclesiæ Mosquensis lumen, occubuit die 25 septembris, anno 1392; non autem 1397, ut quidam putarunt, litteras numerales, quibus annus ille indicatur, perperam legentes. Exanime ejus corpus, omnis corruptionis, ut aiunt, expers, repertum est die 5 julii, anno 1423, et in ecclesiam præcipuam lauræ solemni pompa illatum fuit. Quare utraque die colitur a suis. Vitam Sergii exaravit Isaacius unus e discipulis.

Cfr 1) Prolog. Menol. et Veršinski ad h. d. 2) Annal. t. V, pag. 62; Nicon. t. IV, pag. 239; Troicens et apud Karams. Hist., t. V, not. 254. 3) Vita Sergii, auctore Epiphanio. 4) Dict. hag., pag. 210 et seq. ed. 1862. 5) Macar., Hist. Eccl. Russ., t. IV. 6) Philar., Hist. Eccl. Russ., pag. 113 et seq.

DIES XXVI.

Ex Ostromirano. TRANSLATIO SANCTI JOANNIS EVANGELISTÆ ET THEOLOGI (*Omnes*). ET SANCTÆ MARTYRIS RIPSYMIÆ ET SOCIORUM EJUS.

Ex variis. † Quinque virginum et mart. (*Sirm.*). † Nili, abbatis Cryptæ-Ferratæ (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Joannes Theologus. S. Joannem, Evangelistam, cognomento et antonomastice *Theologum*, hodie referunt Græca et Slavica Kalendaria universa; est enim hic dies cultui ejus potissimum addictus. Si codd. Ostr., Rum., Mst., Assem., Zogr., Tern. aliisque adhibenda sit fides, obiit S. Joannes hoc die, non alio. Sic enim annuntiatur in singulis: in Ostromirano, ut supra, addito obitus loco : *in insula Patmo*, præter omnem historiæ fidem; quæ ideo expuncta sunt in titulo. Ostromirano consonant Rum., Assem., Zogr. et Mst., nisi quod hic solo Theologi cognomine eum distinxerit. Nec aliter est in Menologio Basilii. Simplicius loquuntur Sišatov. et Ternobiensis : *Transitus Joannis Theologi;* in Paris. I solum habetur: *S. Joannis Theologi*. In Horol. Počajovensi, Menæis communibus aliisque sequioribus plenius ita : *Transitus sancti apostoli et Evangelistæ, Joannis Theologi*. In marmore quoque Neapolitano inscriptus est, Græcorum exemplo, ad hanc diem : *Assumptio sancti Joannis Evangelistæ*, et iterum 27 Decembris, quo præcipue colitur a Latinis, his verbis : *Natale sancti Joannis Evangelistæ*. Mitto Latinorum Martyrologiorum lectiones, quas curiosus lector reperiet apud Sollerium in adnotatis ad Martyrol. Usuardi et apud Florentinium, adcuratissime rem totam illustrantem. Præter hanc diem colitur S. Joannes 8 Maii et conjunctim cum cæteris apostolis ad 30 Junii. Jamvero ex variis istis loquendi formulis, quibus obitus S. Joannis passim enunciatur, concludere licet, cum Florentinio, incertum esse, quo die sanctus hic apostolus Ephesi translatus fuerit aut obdormierit; insuper opinionem illam indicari, qua diu apud multos sanctus hic apostolus credebatur revixisse et in cælos receptus esse, quemadmodum de SS. Deipara Maria sentit Ecclesia Occidentalis æque ac Orientalis. In Menologio Mosquensi exstat narratio de vita et laboribus S. Joannis, non omnino a fabulis pura; multa insuper mirabilia narrantur in Prologo. Sub nomine S. Joannis circumferuntur complura scripta manifesto apocrypha, quale est de ejus sepultura, aut de Dormitione SS. Deiparæ Mariæ, aut *Quæstiones de vivis et mortibus* cum responsis Abrahæ, patriarchæ, quas nuper in lucem protulit Nicolaus Kostomarov, in Universitate Petropolitana professor, Monument. liter. russ., t. IV, pag. 112. —

SS. Ripsymia et soc. Rectissima est lectio Ostr. de S. Ripsymia atque cum Actis martyrii plane conveniens. In his enim sub finem habentur sequentia : *Itaque vigesimo sexto mensis Septembris mortua est sancta Ripsyme cum athletis eidem adjunctis*. Pergitur : *Vigesimo septimo ejusdem mensis Gaiana cum duabus obtinuit coronam victoriæ*. Paulo antea vero scripserat Agathangelus, narrationis auctor : *Qui simul cum illis venerant e regione Romanorum, plures erant quam septuaginta. Qui vero cum sanctis Gaiana et Ripsyme mactati sunt, una cum reliquis numero erant triginta septem*. Cfr Act. SS. ad 30 Sept., pag. 358, n. 88. Unde duo collige: primum, universos qui cum S. Ripsymia passi sunt, fuisse numero 37, non vero centum et duo, uti perperam traditur in codd. Slavicis ad 30 Sept; secundo, dissentire Basil. in assignando martyrii die. Hodie quoque S. Ripsymiam commemorat codex quidam Usuardinus, dum alii eam consignant

 modo

Dies XXVII et XXVIII Septembris.

modo ad diem 18, ut marmor Neap., modo ad 29, uti post Galesinum Martyrolog. Romanum, modo denique ad 30 Septembris, ut Græci aliique Orientales. Sed consulantur quæ de S. Ripsyme egregie tractarunt Bollandiani.— De sanctis quinque martyribus et virginibus actum est modo, ad 22 Sept. et fusius ad 6 Junii, quo recte inscriptæ sunt in cod. Ostromiri, utpote quæ eodem die capite cæsæ fuerunt a Paulo, presb. apostata.

SS. Virgines et martyres quinque.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano.

Memoria SS. martyrum Callistrati et sociorum ejus, numero DLX, sub Diocletiano, imperatore (*Mst. Tern. Zogr. Rum. Man. Novg. Prol. Chil. Men. Og. Pp. Leop. Hor. Kal. cum Bas. Hier. Nan. Vind. GP. Pg. Flor. Sirm. Maz. Mg. Med.*).

Ex variis.

S. Epichariæ, mart. (*Rum. Par. Prol. Man. Kal. cum Bas. Nan. Goth. Msq. Sirm. Mg. Maz. Med.*). S. Condrati, mart. et soc. (*Cap.*). S. Ignatii, heg. ad profundum fluvium (*Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*). SS. apost. Marci, Aristarchi et Zenæ (*Men. Verš. Prol. cum Mg.*). Sabbatii Solovecensis (*Men. Man. Kal. Prol.*).

† MM. Philemonis, ep., Fortuniani et Gaiani (*Mg. Maz. Sirm.*). † Nectarii, ep. CP. et Flaviani ep. Antiocheni (*Sirm.*). † Passio Cosmæ et Damiani (*Neap.*). † Victoris, hegumeni (*Taur.*). † MM. Eustathii, Romuli et soc. (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Callistratus.

Callistrati socios alii aliter numerant. Basilianum recenset 184; Rum. contra minuit ad 49; qua in re apprime concordat cum Martyrologio Romano Baronii, græcos cæteroquin ductores secuti. In officio diei unus ex sociis Callistratianæ turmæ vocatur *Gymnasius*. — S. P. Nicolai, tertii hegumeni Casularum, natalis inscriptus est etiam in cod. bibl. Taurinensis, tom. I, pag. 308; sed detrita est dies.

S. Nicolaus, heg. Casularum.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Sabbatius Solovecensis.

Floruit Sabbatius, Solovecensium ornamentum, tempore Basilii Cæci, Euthymio Barbato Ecclesiam Novgorodensem administrante. Anno 1396 in cœnobio Cyrilli Belozerici monasticam vestem induit, vitæque religiosæ cursum eo fervore aggressus est, ut abstinentia, disciplinæ studio et regulæ observantia in admirationem traxerit omnes. At quoniam solitariæ vitæ erat amantissimus, simul et majora Deo præstanda æmulabatur, petita hegumeni benedictione, in monasterium Balaamicum secessit; unde mox fama commotus, quæ de suis virtutibus percrebuerat, ad Mare Album divina voce vocari sibi visus est et iter clam instituit. Quo dum pergeret, seniorem quemdam offendit Germanum nomine, in profundissima solitudine ad Vagum flumen degentem. Cumque de Solovecensis insulæ situ locique asperitate ab eodem fuisset edoctus, ipsum, Deo ita disponente, socium suæ peregrinationis adhibuit, eoque duce iter Solovecense, utcunque difficile, feliciter perfecit. Tandem anno 1429, in loco, quem sibi delegerat, crucis trophæum erexit, cellaque posita, vitam severitate horridam intrepidus inivit. Quod quantopere Deo gratum fuerit et acceptum sequenti eventu comprobatum fuisse creditum est: nempe piscatores, in eodem loco sedem suam figere volentes, a duobus angelis pulsi fuisse perhibentur. Interea ad Onegam fluvium transfretavit senior Germanus, mansitque Sabbatius omnino solus. Verum enim vero mortem adesse sibi sentiens, ipse quoque reliquit insulam, et ad vicum pervenit qui vulgo Vyg Navolok nuncupatur; ubi tranquille obdormivit, die 27 septembris, anno 1435, sacramentis refectus. In Sanctorum indigenarum Album relatus est a concilio Mosquensi, anno 1547. Colitur præterea simul cum Zosimo, die 8 Augusti, qua translationis anniversaria memoria recolitur, et habet officium. Utriusque Vitam et gesta fuse enarravit incertus auctor, et ad vivum repræsentant viginti quatuor tabulæ pictæ, quibus columnas ecclesiæ cathedralis Novgorodiæ ornatæ sunt.

Cfr 1) Prolog. et Menol. Verš. ad h. d. 2) Menol. ad 17 April. 3) Dict. hag., pag. 140. 4) Colloq. orthod., an. 1859, mense Jun., Aug. et Octobri 5) Acta Soc. archeol. Petropol., VIII, pag. 13. 6) Philaret., Hist. Eccl Russ., t. III, pag. 145, 158.

DIES XXVIII.

Ex Ostromirano.

Passio sanctorum martyrum Calytinensium, Alphii, Alexandri, Zosimi (*Prol. Kal. Menol. cum Bas. Maz. Sirm. Mg.*). S. Niconis, mart. et S. Charitonis (*Omnes cum Bas. Hier. GP. Vind. Pg. Goth. Msq. Flor. Sirm. Med. Mg.*).

Ex variis.

SS. MM. Marci, pastoris, Niconis, Neonis, Heliodori et aliorum puerorum et puellarum (*Prol. Menol. Kal. cum Sirm. Maz. Med. Mg.*). S. Cyriaci, eremitæ (*Zogr.*). S. Baruch, prophetæ (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Wenceslai, regis Bohemiæ (*Prol. Menol. Kal.*).

† MM. Ripsymiæ et Gaianæ (*Neap.*). † MM. Eustathii, Romani, Callinici (*Sirm. Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Alphius et soc.

Non satis accurata est lectio cod. Ostromirani; quæ sic habet : ***Passio sanctorum martyrum Calutini, Alphii, Alexandri, Zosimi, Niconis, Charitonis***, ac si Calutinus et Chariton socii fuerint S. Alphii, martyris; quum tamen constet primo S. Calutinum nunquam exstitisse, nedum cum Alpheo passum esse; est enim non hominis nomen, sed civitatis, quod ignoravit commentator anonymus; Niconem vero non cum S. Alphio, Alexandro et Zosimo, germanis fratribus, sed cum SS. Marco, pastore,

pastore, Neone et Heliodoro certasse manifestum fit ex aliis Fastis, supra citatis; Charitonem denique non inter martyres, sed inter confessores recenseri, nihilque commune habuisse cum S. Alphio aut Nicone, sole clarius sit. Quos igitur in unum conjunctos protulit Ostromiranus amanuensis, eos ad meliorum codicum normam in tres turmas distinctos proferre placuit, quemadmodum prodeunt in Menologio Mosquensi. Et primo quidem, quod ad Calutinum spectat, legendum esse, ut positum est supra, testantur Fasti Græci tam excusi quam mss., puta Menæa Sirmundi, Sirleti, Veneta, accedente codice Naniano signato CLXX, in quo habetur ita : *τῶν ἁγίων Καλυτίνων, Ἀδελφίου, Ἀλεξάνδρου, Ζωσίμου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ sanctorum Calytinensium Adelphii* (lege Alphii), *Alexandri*, *Zosimi et sociorum*. Ubi notes velim errorem amanuensis græci, qui posuit *Ἀδελφίου* cum scribere debuit *ἀδελφῶν Ἀλφιίου*, id est *fratrum*, *Alphii*, etc.: erant enim tres fratres. Insuper in Menæis Sirmundianis diserte traditur, eorum mortem contigisse Calyti, *ἐν Καλύτῳ*, die 28 Septembris, ut omne prorsus dubium tollatur. Ibidem dicitur S. Marcus, opilio, occubuisse Claudiopoli, die 21 ejusdem mensis; alii ad 13 Julii, Philomili in Phrygia, quam urbem Menæa Græca corruperant in Marmilium. Horum e numero fuerunt Neon, Heliodorus et pueri multi ac puellæ; quibus ultimis omissis, Sirletus seorsim commemorat S. Alexandrum et triginta milites socios. Ex dictis claret, non uno loco passos esse sanctos martyres, adeoque non immerito dividi a quibusdam in plures turmas. Cæterum confusio est in indicandis hisce martyribus apud Menologos. Jam quæ sive ad situm Calyti in Pisidia, sive ad fabulas spectant, quibus martyrum elogia non omnino sunt destituta, consulantur Acta SS., Sept., t. VII, pag. 602. Hoc unum addam : encomium Prologi Mosquensis cum Menologio Sirleti multo magis convenire, quam cum Basiliano. —

S. Chariton.

S. Charitonem abbatem et confessorem, imo eremitarum ducem nuncupat Menologium Basilii; in quo commemoratur non seorsim tantum, sed etiam primo loco. —

S. Cyriacus.

Non minoris famæ est S. Cyriacus, anachoreta, quem Fasti referre solent postridie, et qui diserte nominatur in cod. Zographico, saltem prout jacet in apographo quod mecum humanissime communicavit clar. Ismael Sreznevski, optime de litteris slavicis meritus. —

S. Wenceslaus.

Mirabitur forsan lector, S. Wenceslai laudes in Memoriis Slavicis offensurus. Sciat itaque, hunc sanctum martyrem, apud Slavos latini ritus adeo celebrem, vindicari quoque a Slavis ritus græci, qui eum jampridem magno prosequebantur cultu, non secus ac S. Ludmillam, ejus aviam, de qua actum ad diem 16 Septembris, aut SS. Cyrillum et Methodium. Sunt enim in ea sententia, S. Wenceslaum, æque ac S. Ludmillam et S. Procopium, monasterii abbatem Sazaviensis, slavonico ritui fuisse addictos, adeoque sacram Cyrilli et Methodii propaginem merito esse nuncupandos. Utut est, S. Wenceslai nomen inscriptum est in Fastis Russorum non modo sequioribus, sed etiam vetustis, ex quibus depromptum est encomium sancti, in Memoriis Slavicis proponendum. Quod licet jam typis fuerit vulgatum; huc tamen latino sermone, in commodum lectorum occidentalium, retractare minime dubitavi, servata ex parte latinitate, qua illud donaverat cl. Franciscus Miclosich, et resecatis eis quæ ad rem parum mihi facere videbantur. Aliud, sed multo contractius, encomium legitur in Prologo Mosquensi, non ad 28 Novembris, ut est in antiquo Prologo ms., unde slavonicum textum deprompsit Fr. Miclosich, sed ad 28 Septembris, qui S. Wenceslai proprius est. Quod latine factum sic sonat : *Oportet scire primum patriam et sedem sancti martyris Venceslai. Erat ille filius Vratislai, Bohemorum ducis, duos fratres habens, natu minores, Boleslaum et Spisignevum. Mortuo parente, thronum accepit Venceslaus. Tum malevoli principes cœperunt discordiam movere inter fratres : et primum quidem induxerunt Venceslaum, ut matrem suam pelleret, dicentes : Occisura te est cum fratribus, quemadmodum occidit aviam tuam Ludmillam. Et egit matrem suam in Budoč. Mox autem facti pœnitens reduxit ad se. Tunc miserunt proceres ad fratrem ejus dicentes : nisi nos audias et fratrem tuum sine mora occidas, occidet te ipsum; nos vero tecum stamus, teque malumus. Et convenit cum eis Boleslaus, persuasitque Venceslao, ut veniret ad festum dedicandæ ecclesiæ. Venit ille, blandeque exceptus est a fratre. Finita solemnitate, discedere voluit ab urbe; at a fratre persuasus, remansit ad diem sequentem, quo simul delectarentur : fraudulenter enim a se præ vita amari aiebat Boleslaus, in corde vero cædem ejus meditabatur. Cum autem mansisset in urbe Venceslaus, eadem nocte occidere eum constituit cum proceribus Boleslaus. Mane igitur in ecclesiam euntem ad officium matutinum aggressus est cum proceribus frater, gladioque caput ejus percussit. Cumque ille ad ecclesiam confugisset, insecuti sunt eum duo proceres atque in ipso ecclesiæ limine occiderunt, alius vero latus ejus gladio confodit. Atque ita beatam animam suam in manus Dei tradidit sanctus Venceslaus, feria secunda illucescente. Cujus sanguis per tres dies integros abstergi non potuit de muris templi : clamabat enim, sicuti olim sanguis Abelis, ad Deum contra Boleslaum. Post aliquot autem annos venerandæ ejus reliquiæ delatæ sunt in inclytam urbem Pragam et conditæ ad sanctum Vitum.* Hactenus Prologus recenter Mosquæ excusus. Verum idem encomium occurrit in codd. remotioris ævi, puta in Prologo ms. chartaceo bibl. publicæ Petropolitanæ, exarato anno 1442; et in duobus apographis Menæorum Macarii, sub hoc titulo : *Eodem die* (id est 28 Sept.) *passio S. Venceslai, ducis Bohemiæ.* Imo sæculo decimo non ignotum fuisse Russis, eo tempore apprime catholicis sedique Romanæ unitis, testatum faciunt Acta SS. Borisi et Glebi, martyrum, auctore Nestore annalista. Exstant insuper in codd. sæculi XV et XVI breves Legendæ de translato corpore S. Venceslai, ad 4 Martii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Wenceslaus, rex Bohemiæ.

Erat princeps magnæ famæ in Bohemia, Vratislaus nomine, cui uxor Dragomira. Procrearunt hi filium primogenitum, nomenque Venceslai ei, cum bapisma suscepisset, indiderunt. Et pervenit puer ad eam ætatem, qua puerorum crines resecari solebant. Vocavit itaque Vratislaus princeps episcopum cum omni clero, et cantata liturgia in ecclesia S. Mariæ, sustulit puerum antistes, benedixitque ei in gradu ante altare collocato; et tonsus est puer a principibus, crevitque deinceps gratia divina servatus. Et tradidit eum avia ejus Ludmilla docendum litteras slavonicas in modum presbyteri, didicitque eas bene. Misit vero eum Vratislaus in Buduč, et cæpit puer discere litteras latinas non infeliciter. Porro mortuus est Vratislaus, princeps, et constituerunt Venceslaum in throno avito; ex quo cœpit ei obedire Boleslaus frater. Erant autem ambo parvuli, quorum nomine mater Dragomira populum regebat, usquedum adoleverunt filii, cœpitque regni gubernacula Venceslaus. Erant huic sorores

rores quatuor, quas in matrimonium dederunt fratres bene dotatas. Et impertiit Deus gratiam Venceslao talem, ut litteras latinas intelligeret sicut bonus episcopus vel presbyter, librumque græcum vel slavonicum, sicubi deponebat, memoriter recitaret sine difficultate. Nec solum litteras callebat, sed etiam fidem servans pauperibus benefaciebat, egenos pascebat, ægrotis servis ministrabat, viduas non patiebatur injuriam pati, omnes denique, pauperes æque ac divites, amabat, ecclesias vero auro ornabat : credebat nempe in Deum toto corde omneque bonum præstabat in vita sua. Jamvero viri Bohemi superbia acti insurrexerunt alii contra alium : junior enim erat eorum princeps, utpote annos tantum octodecim natus, quando mortuus fuit ejus pater. Ubi autem adolevit etiam frater ejus, ingressus est diabolus in corda improborum consiliariorum, persuaseruntque Venceslao dicentes : Occisurus te est Boleslaus, cum matre colludens et cum viris suis; effeceruntque, ut expelleret matrem suam insontem. Ille vero, timoris Domini præceptique divini memor, volensque omnem justitiam perficere, reduxit matrem suam, et quæ egerat valde flebat. Exinde vero apprime honorabat matrem suam, bonisque operibus solabatur : magnam enim erga pauperes et egenos exercebat charitatem; presbyterum, sicubi venditus eum adibat, redimebat omni modo. Ecclesias vero condidit in omnibus civitatibus pulchras admodum, Dei ministris collectis ex omni natione, quo divina mysteria fierent per singulos dies, sicuti apud magnos populos. Excitavit etiam ecclesiam S. Viti non male animatus. Sed, diabolo suadente, incitarunt in eum Boleslaum, fratrem ejus. Venit igitur dies sancti Emerami, cui se devovens sanctus Venceslaus lætabatur in Deo. Homines vero malevoli inimica suaserunt Boleslao circa fratrum ejus, non secus ac olim Judæi circa Dominum. Erant porro festivitates ecclesiarum per omnes urbes; quas obiens Venceslaus venit Boleslaviam. Die porro dominica, audita liturgia SS. Cosmi et Damiani, redire voluit domum Pragam. At Boleslaus flebili voce rogavit eum, ut secum maneret illo die, annuitque Venceslaus. Et consenso æquo cœpit eum agitare et se oblectare cum sociis suis in domo Boleslai. Tum locuti sunt quidam ei dicentes : occisurus te est Boleslaus, quorum verbis fidem nullam adjecit Venceslaus, spe in Deo constituta. Ea vero nocte convenerunt adversarii in domo Gnevyšæ; et, advocato Boleslao, consilium inierunt cum eo, quo modo occiderent insontem regem suum; statueruntque tempus officii matutini. Summo itaque mane, audito campanæ pulsu, confestim ad officium matutinum ivit Venceslaus. Consecutusque est eum Boleslaus in janua ; quem respiciens Venceslaus : *Bonus*, ait, *erat nobis, Domine, vesper*. At ille, evaginato gladio, respondit : *Sic tibi obediam*, percussitque ejus caput. Venceslaus conversus dixit: *Quid in animo habes?* et prehensum humi eum prostravit, et irruit in eum dicens : *Per Deum, frater*. Tuža accurrens percussit ejus manum. Dimisso igitur fratre, ad ecclesiam confugit Venceslaus. Tunc Tchesta et Tira occiderunt eum in janua ecclesiæ, Gnevyša vero adcurrens transfodit gladio ejus latus. Et efflavit animam suam rex in hæc verba : *In manus tuas, Domine, trado spiritum meum*. Occiderunt vero in ea urbe cum eo Mstinam quemdam aliosque viros, cæteris diffugientibus, et abierunt cito. Demortui corpus, quod insepultum reliquerunt, Krastes presbyter sustulit, et ante ecclesiam reposuit, tenui linteo velatum. Audita vero cæde filii sui, adcurrit mater; et ubi eum conspexit, advoluta est cordi ejus, et flens colligebat membra corporis ejus, collecta vero non ausa est ferre in domum suam, sed in presbyteri cubiculo abluta et vestita poni curavit in media ecclesia. Timens vero mortem et ipsa, aufugit ad Chorvatos, et ita evasit manus impii Boleslai. Advocato autem Paulo presbytero, ut preces faceret super eum, sepelierunt honorifice corpus Venceslai, boni et justi Domini et Christi amatoris. Sanguine vero ejus renuente per triduum in terram ire, tertio die vespere, omnibus videntibus et demirantibus, ecclesia concussa est super eum. Occisus porro est Venceslaus princeps anno 6337 (a Christo nato 829) indictione II, cyclo III, die 28 septembris. Interea Boleslaus, secum reputans, quantum peccatum commisisse precatus ad Deum et omnes sanctos, misit servos et transtulit corpus fratris sui Boleslavia in inclytam urbem Pragam. Et collocarunt illud in ecclesia sancti Viti, ad dextram altaris duodecim Apostolorum. Translatus vero est die 3 mensis martii. — Hactenus codex mss. Musæi Rumiantsoviani, sæculi XVI, signatus CCCCXXXVI; cujus ampliorem notitiam benevolus lector inveniet in Bibliotheca Slavica, tom. II, pag. 270 et seq., ed. cl. Francisco Miclosich, Vindobonæ anno 1851 et 1858; amplissimam vero in egregia Descriptione codd. dicti Musæi, quam dedit cl. Alexander Vostokov, a pag. 692 ad pag. 698. Hæc eadem legenda reperitur in Magno Menologio Macarii metropolitæ mss., ut auctor est Josephus Bodianski in opere cui titulus : *Origo litterarum slavicarum*, not. 179; ubi criticas adnotationes adjecit, non semper probandas.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Cašopis česk. Mus., 1830, IV, pag. 453 et seq. 3) Acta SS., Sept., VII, pag. 770. 4) Bibl. slav. tom. II, pag. 270 et seq. 5) Vostokov, Descript. Codd. Mss. Rum. num. CCCCXXXVI.

Herodion Iloezerensis.

Inter sanctos ab indigenis numerari Herodionem Iloezerensem testatur ecclesia ejus nomine excitata; in qua hodiedum corpus ejus adservari perhibetur. Floruit sæculo XVI, fuitque Cornelii Comelsciensis discipulus, et monasterii ad lacum Ilum institutor, Iloezerensis cognomine idcirco distinctus. Obiit 28 septembris, anno incerto, postquam suscepisset magnum monachorum habitum, uti tradit auctor Diction. hagiogr., pag. 107, ed. 1862. De Cornelio Comelscensi, anno 1537 vita functo, dictum est ad 19 Maii.

Cfr 1) Dict. hag. pag. 107, ed. 1862. 2) Histor. hier. russ. tom. IV, pag. 291 et 292.

DIES XXIX.

DIES XXIX.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Passio SS. martyrum Trophimi et Dorimedontis (*cum Msq. Sirm. Maz. Mg. Med. Flor.*).

S. Cyriaci, eremitæ (Ita fere *omnes cum Bas. Hier. GP. Vind. Flor. Goth. Pg. Msq. Sirm. Med. Maz. Mg.*). SS. martyrum Byzantinorum (*Prol. Kal. cum Mg.*). SS. martyrum Dadæ, Gabeddæ et sororis ejus Casdoæ, in Perside (*Prol. Kal. Man. cum Sirm. Maz. Med. Mg.*). S. Theophanis, Eleemosynarii (*Prol. Kal. Man.*). [Cypriani Ustugensis (*Hag.*)].

† Tryphonis, mart. (*Flor.*). † Dedicatio S. Michaelis, archang. (*Neap.*). † Abramii (*Goth.*). † MM. centum et quinquaginta in Palæstina (*Sirm. Mg.*). † Petroniæ, mart. (*Sirm. Mg.*). † Anastasiæ, mart. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

SS. Trophimus et soc. SS. Trophimum, Dorimedontem et Sabbatium retulimus ex Ostrom. ad 19 Septembris, quo primum locum obtinebat passio S. Susannæ. Hodie referuntur iterum duo priores, præfixa nota *passionis*. In cod. bibl. S. Marci Florentiæ utrique additur, imo præmittitur S. Tryphon. Atque hæc in Kalendariis vetustis; in sequioribus vero tacentur.—*S. Cyriacus.* Eorum loco prodit primo loco S. Cyriacus, quem certatim referunt omnes Fasti, excepto Kalend. Ostromirano, quod tacet, et Zographico, in quo commemoratus est pridie.—*Cyprianus Ustugensis.* Floruit Cyprianus Ustugensis sæculo XIII, fuitque institutor et hegumenus monasterii cujusdam prope Ustiugam. Obiit anno 1276, die 29 Septembris. Utrum autem sanctorum cultu gaudeat, mihi incertum. Cfr. Dict. hag., pag. 146.

DIES XXX.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria S. Gregorii in Armenia (*Ita omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Vind. Flor. Sirl. Goth. Sirm. Maz. Mg. Med.*).

SS. martyrum Ripsimiæ, Gaianæ et sociorum, inter quos 70 viri et 32 feminæ (*Rum. Man. Prol. Men. Kal. cum Bas. Nan. Maz. Mg. Med.*). S. Michaelis, metropolitæ Kioviæ (*Men. Prol. Kal.*). Gregorii, hegumeni Pelšmensis (*Prol. Man. Kal.*).

† Hieronymi (*Neap.*). † MM. Mygdonii, Gorgonii, Dorotheæ, Indi, Stratonici, Glycerii, presb., Theophili, diac., et mulierum (*Sirm. Mg.*). † Mille Martyrum (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Gregorius Armeni. In aliquibus Synaxariis S. Gregorius vocatur martyr, in aliis *apostolus* seu *Illuminator* ob adductos ad fidem Armenos; in omnibus maximo consensu annuntiatur hodie, sive Græcis et Slavicis, sive Armenis, Copticis, Arabicis, Chaldaicis, etc. Recolitur autem hodierno festo inventio ejus reliquiarum, scilicet ipsa prima corporis mortui inventio, quæ fuit diei obitus substituta, quod hæc ignoraretur. Obiit enim S. Gregorius in solitudine, ibique inventus est mortuus. Hinc apparet, quid sentiendum sit de nota *passionis*, quæ præfigitur hodie in quibusdam codd., ut Mstislaviensi, Rumiantsoviano, in aliis autem, ut Neap., ad 3 Decembris. Vero propius accessit Ostr., Bas. et CP. habentes simpliciter : *memoria*. Cæterum, ut obiter dicam, nec ex nota passionis, nec a fortiori ex die cultus sanctorum dies eorum emortualis certo deduci potest, nisi constet aliunde. —*SS. Ripsimia et soc.* S. Ripsimia et socii relati sunt in Ostromirano ad diem Septembris XXVI; unde probabiliter propter festum S. Joannis, evangelistæ, huc translati fuisse videntur. Notanda autem mira concordia Prologi Rumiantsoviani cum Menologio Basiliano, quod priori certo certius præivisse dicendum est. Hoc die celebratur S. Ripsimia etiam a Latinis. —*S. Mygdonius.* Menæa excusa nominant seorsim, tantum duos, Mardonium (lege Mygdonium) et Stratonicum. —*S. Michael metr. Kioviæ.* S. Michaelem, qui totam metropolitarum Kioviensium seriem orditur, illustrabunt Memoriæ Slavicæ, inferius a me producendæ.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Michael, metr. Kioviensis. Michael I, natione Græcus secundum alios vero Bulgarus, ordinatus est anno 988 a Nicolao Chrysoberga, patriarcha Constantinopolitano; et eodem anno in Russiam cum Vladimiro, recenter ad fidem catholicam converso, missus, fuit primus Ecclesiæ Kioviensis metropolita. Sedem suam fixit Perejaslaviæ, prope Kioviam; atque illic stetit donec anno 1055, in hanc ipsam urbem translata fuit, regnante Jaroslao I. Novellam Ecclesiam excoluit diligenter, eamque privilegiis et immunitatibus, a S. Vladimiro impetratis, ditavit. Gentem Russicam, ethnicorum superstitionibus immersam, baptismo magna ex parte lustrandam curavit. Fidem catholicam docuit illibatam et a schismatis labe prorsus immunem, quum, regnante Vladimiro, Ecclesia Constantinopolitana esset ejusdem fidei ac Romana : extinctum enim jampridem erat Photianum schisma, Cerularianum vero nondum exortum. Episcopos ordinavit, templa et monasteria pluribus in locis ædificavit, destructis fanis idolorum, aliaque insignia pietatis et zeli documenta præbuit. Mortuus est vir vere apostolicus anno 992, et in ecclesia B. M. V., cognomento Decimana, Kioviæ conditus fuit. Anno autem 1013 in cryptam Antonii et sæculo XVIII, die 1 octobris, in magnam ecclesiam monasterii Cryptensis translatus est. Colitur ab Ecclesia Russica die 30 septembris; a quonam tempore incertum.

Cfr 1) Specimen, pag. 111. 2) Annal. Nicon., t. I, pag. 92. 3) Menol, die 30 Sept. 4) Dict. histor., pag. 185. 5) Macar., Hist. Ecc. Russ., t. I, pag. 5, 20 et seq. 6) Eugenius, Descr. Lauræ crypt., pag. 115.

Nobilissima

Dies primus Octobris. Gregorius Pelšmensis.

Nobilissima Lopatoviorum familia ortum suum duxit Gregorius, in urbe Galič natus. Qui, antequam religiosæ militiæ nomen daret, in monasterio B. M. V. Galicensi veluti simplex frater laicus ministravit; tum ad Aquas Flavas profectus, monasticum habitum a Macario, hegumeno, accepit et paulo post ob virtutum præstantiam sacerdotio initiatus est. Quare Georgius, dux Galicensis, Gregorii sanctitatis fama commotus, voluit eum habere archimandritam monasterii Salvatoris Rostoviæ. Verum ille, honores devitaturus, ad Dionysium Glušicensem perrexit, cellamque a novo magistro sibi commodatam totum decennium tranquillus incoluit, orationi et sacris codicibus exscribendis assidue vacans. Postmodum, in fines Vologdenses se contulit, annuente Dionysio, et ad Pelšmam fluvium cœnobium instituit, quod etiam Lopatoviense apud vulgus nuncupatur. Æquitatis amantissimus fuit Gregorius et pati pro ea paratus : quadam itaque die, cum magni ducis Georgii Mosquensis injustitiam liberius reprehendisset, parum abfuit, quin jussu principis de summo ponte in fluvium fuerit dejectus. Demum, cum fratribus annos duodecim præfuisset, ex his terris migravit anno 1442, die 30 septembris, et in ecclesia monasterii, ejus nomine dicata, tumulatus fuit.

Cfr 1) Prolog, ad hunc diem. 2) Dict. hag., pag. 81.

MENSIS OCTOBRIS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano.

S. Ananiæ, apostoli, episc. Damasceni et mart. (*Omnes*). S. Domnini, mart. in Perside (*Assem. Kal. Prol. cum Bas. Nan. CP. Hier. GP. Flor. Clar. Med. Maz. Mg.*). S. Romani (*Ass. Par. Chil. Og. Pr. Men. Leop. Kal. Hor. cum Bas. CP. Clar. Mg. Med.*). S. Arethæ (*Ass. cum Hier. Neap. GP. CP. Msq. Flor.*).

Ex recris.

Festum Patrocinii SS. Deiparæ (*Rum. Novg. Prol. Par. Og. Men. Leop. Hor. Kal. et Pp.*). S. Michaelis, heg. et mart., et soc. 36 (*Prol. Kal. cum Bas. Mg. Sirm. Maz. Med.*). Sabæ Vyšerensis (*Men. Prol. Pp. Kal.*). Joannis Kukuzelis (*Ath.*). Gregorii, domestici magnæ ecclesiæ (*Ath.*). † Abrahæ, ascetæ (*Sirm. Maz. Med.*). † Domnini, mart. (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Arethas.

In Ostromirano legitur : *Areus* (Ἄρης, Ἀρέως). Etsi certo definiri nequeat, errore necne scriptus sit S. *Areus*, cum talis nominis sanctus revera nominetur ad diem XIX Decembris, ut videbimus eo die; nihilominus legendum esse puto *Aretham* pro *Areo:* præsertim, cum cod. Assemanus, in quo Arethas diserte nominatur, cæteros tres sanctos eodem prorsus modo quo Ostromiranus, annuntiet, nimirum : *S. apostoli Ananiæ, episcopi Damasceni et mart.; Arethæ et soc. ejus, et mart. Domnini et memoria S. Romani qui composuit hymnos festivos.* Præterea Aretham referunt cod. GP. sæculi X, a Scholzio editus, marmor Neapolitanum sæculi VIII, accedente Martyrologio Romano, in quo habetur ita : *B. Arethæ et aliorum quingentorum quatuor.* An vero sanctus Arethas diversus sit ab homonymo suo, de quo agitur communissime ad 24 Octobris, inquirere non vacat. — Festum Patrocinii seu Omophorii SS. Deiparæ, CPoli primitus institutum et celebratum, nunc vero Græcis prorsus ignotum, magna cum religione peragitur a Russis tam catholicis quam acatholicis. De eo plura reperiuntur apud Kulčinium, Specim., p. 98, a me editi, in mea Descriptione codd. bibl. Paris. pag. 93; Assemani Kalend. VI, 261; potissimum autem in Analectis historicis (*Précis Historiques*, 1858, Jul. 15, pag. 1 et seq.). — De Sabba Vyšerensi videsis Memorias hujus diei. — In Prologo seorsim commemorantur martyres triginta sex; qui tamen haud distincti sunt a sociis S. Michaelis, teste Menologio Basilii, quod sic habet : *Certamen S. Michaelis, abbatis, et sociorum triginta sex monachorum.* In Menæis vero Græcorum excusis fit mentio triginta tantum, sex reliquis seorsim positis. — Duos martyres, Domninus nomine, distinctos, exhibent Synaxaria; quorum alter et celebrior passus est in Perside. — Joannis Kukuzelis nomen cum titulo *venerabilis* et *deiferi* occurrit in Paterico Montis Atho, tom. I, pag. 171, accedente encomio, ex libro, cui titulus : Σωτηρία ἁμαρτωλῶν, deprompto. In quo multa de eximia ejus canendi arte, vocisque dulcedine narrantur rhetorum more amplificata, rebusque mirabilibus exornata, ut, quando dicitur, absoluto *acathisto*, quod in honorem SS. Deiparæ quovis sabbato legi solet, dum in choro leviter obdormivisset, a B. Maria visitatus fuisse nummumque aureum, cantus sui mercedem, accepisse. Traditur insuper canendi artem, dum adhuc puer esset, CPoli inter cantores imperatorios didicisse, ipsique imperatori ob formæ speciem vocisque dulcedinem admodum fuisse gratus; at dein, urbe derelicta, in Montem Atho clam aufugisse, et ab hegumeno Lauræ Athanasianæ initio quidem pascendi gregis curam obtinuisse, quod pastorem se esse allegasset; at mox, canendi arte agnita, inter cantores monasterii constitutus esse, annuente imperatore, a quo diu frustra fuerat inquisitus. Solebat Joannes in locum solitarium non procul a Laura secedere, ubi cellam posuit et ædicula sub vocabulo S. Michaelis archangeli auxit. Eo autem virtutis processisse fertur, ut mortis suæ diem et horam prænosse meruerit. Verum obitus ejus annus, nedum dies, mansit ignotus; quin et sæculum quo vixerit adhuc in incerto positum est. Ab auctore Paterici collocatus est sæculo XII; at a Saba archim., nunc episcopo Možaisceno, ad sæculum XIV merito revocatus; a quo existimatur

Patrocinium SS. Deiparæ. *Sabba Vyšerensis.* *S. Michael et soc.* *S. Domninus.* *Joannes Kukuzeli melodus.*

Dies II Octobris.

matur notis musicis adornasse troparia B. M. Virginis, opus cujusdam Michaelis Rambati (Ῥαμβατου seu Ῥαββατου), simul et cantiale quoddam conscripsisse, quod inter codd. bibl. cæsareæ Vindobonensis citat Lambecius, tom. V, cod. CCCVIII, ita inscriptum : Βιβλιον συν Θεῷ ἁγίῳ περιεχον την ἁπασαν ἀκολουθιαν της ἐκκλησιαστικης ταξεως, συνταχθεισαν παρα του Μαΐστορος κυρου Ἰωαννου του Κουκουζηλη. Cujus initium est : Διοτι προσκυνησωμεν etc.; in quo etiam sequens opusculum tribuitur eidem : Τεχνη ψαλτικη και σημαδια ψαλτα μετα πασης χειρονομιας και συνθεσεως. Cfr Sabæ, archimandritæ, Index bibl. synod. Mosquensis, pag. 99. Idem Sabas auctor est Joannem Kukuzelem in monachis audiisse Gregorium. Quod viri doctissimi testimonium apprime quadrat cum mea sententia de Gregorio, monacho Athonite et magnæ ecclesiæ (puta Athanasianæ) domestico, seu quod idem est, chori præfecto; quem Paterici Athonici editor tanquam alium a Joanne proponit (tom. I, pag. 396); at quem minime distinguendum esse suadent omnia quæ de Gregorio narrantur ibidem, ex libro, cui titulus : Ἱερα κατηχησις, pag. 136, deprompta. Quod si ita est, quum in encomio Gregorii sermo versetur de Callisto, patriarcha, evidenter sequitur, Joannem Kukuzelem floruisse sæculo XIV; siquidem uterque Callistus CPolitanam sedem occupaverit intra annos 1350 et 1396.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Sabbas Vyšerensis, stylita.

E nobili Borosdinorum familia ortum traxit Sabbas, virtutibus longe nobilior. Natus est Kašini, quæ urbs est Tverensis ditionis, ibique pie educatus. Juvenis vitam maturo homine imo et religioso dignam duxit, orationi et jejuniis indulgens, in ecclesiis frequens. Monachus factus, virtutum præstantia cæteros fratres superavit, eosque in admirationem movit, angelum, hominis forma indutum, secum versari dictitantes. Quorum laudes, non secus ac alii homines convitia refugiunt, pertimescens, relicto cœnobio, Novgorodiam petiit, mendici veste indutus. At cælesti voce admonitus, ad fluvium Vyšeram, non longe ab urbe stetit, et tuguriolum posuit. Quum autem eum ibi quadam die offendissent homines in oratione immobiliter perseverantem, licet facies culicibus cooperta esset, virique pietatem evulgassent, continuo cellam suam ad Sosnitsam fluvium transtulit, arctiorem vitam ducturus. Latere tamen diu non potuit; sociisque undique confluentibus, ipsoque archiepiscopo Novgorodiensi Joanne sæpius eum invisente et omnia ad victum necessaria benigne suppeditante, ad fluvium Vyšeram rediit, cellas pro fratribus ibi posuit, ædemque Ascensionis erexit anno 1418. Qua absoluta, in columna viciniore seorsim degit, inde non descendens nisi diebus Sabbati et Dominicis ad communes preces solvendas. Morti proximus, Andream monachum fratribus præposuit, sumptisque Sacramentis, obdormivit anno 1461, die 1 octobris, Joanne supra laudato Ecclesiam Novgorodiensem gubernante. Hujus jussu Sabbæ Vitam et gesta scripto tradidit Pachomius Logotheta, Macarius vero metropolita in Menæa majora inseruit. Exstat officium diei cum canone.

Cfr 1) Prolog. et Menæa ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 238. 3) Phil., Hist. Eccl. Russ., III, 160-161.

DIES II.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MARTYRUM CYPRIANÆ ET JUSTINÆ (*Mst. Ass. Prol. Rum. Tern. Par. Zogr. Siš. Chil. Og Men. Pp. Hor. cum Bas. CP. Hier. GP. Pg. Nan. Flor. Sirm. Maz. Mg. Med. Goth. Vind.*).

Ex variis.

S. Andreæ Sali (*Kal. Men. Prol. Hor.*). SS. Davidis et Constantini, principum Argivetensium et mart. (*Iber.*). [Georgii, mon. (*Ath.*).]

† Dionysii, ep. (*Neap.*). † Theophili, mon. et confes. (*Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*).

OBSERVANDA.

S. Andreas. S. Andreas, natione, ut fertur, Slavus, et cujusdam civis CPolitani servus, ille est cui B. V. apparuit urbemque regiam a se protectam iri manifestavit. Floruit sub Leone Sapiente (886-911). Vitam ejus, auctore Nicephoro, sancti confessario, habes in Act. SS., in Appendice ad tom. VI Maii, pag. 1 ad 111. In Prologo de eo agitur iterum die sequenti et passim. — *S. Justina.* S. Justina, Russis vulgo Ustina dicta, in codd. varia nomina habet; in CP. vocatur *Justa*, imo in Hier. et Callipolitano *Justus*, et in Coisl. n° 199 *Justinus*. In plerisque solus adest Cyprianus. — *S. Theoctistus.* S. Theoctistum cum utroque sancto eadem hora martyrii palma coronatum esse testatur Historia B. Cypriani martyris et Justinæ virginis, libris III heroico carmine conscriptis comprehensa, auctore Eudocia Augusta. Cfr. Bandini catal. codd. mss. Bibl. Med. Laurentianæ, t. I. pag. 227, sub finem. — *S. Dionysius.* Duos Dyonisios offendemus die sequenti, Areopagitam alterum, alterum Alexandrinum; de utronam hodie agatur in marmore Neopolitano, satis difficile est dictu. — *S. Theophilus.* Idem esse omnino videtur hic Theophilus ac is cujus prolixum elogium habetur in Menæis Græcis ad 10 Octobris et in Prologo Slavico. De eo Bollandiani agunt cum ad hanc diem, tum iterum ad 10 Octobris inter prætermissos, ut stabiliant utriusque Theophili identitatem. — *Georgius, mon.* Quum de Georgio pene eadem narret auctor libri Νέον μαρτυρολόγιον, quæ de tot aliis Montis Atho alumnis a me tradita sunt, qui apostasiæ crimen voluntaria morte expiarunt, sufficiet dicere, Georgium, Philadelphia oriundum, in vico Karačasu dicto, diœceseos Heliopolitanæ, ubi Christum juvenis negaverat, a Turcis in odium christianæ religionis crudelissime tortum et dein capite truncatum obiisse anno 1794. Cfr. Pater. Montis Atho, tom. II p. 217. — *SS. David et Constantinus, principes Argivetenses et martyres.* Hodierna Ecclesia Iberorum celebrat, teste Muravievio, Davidis et Constantini memoriam die secunda Octobris; at in Synaxario ms. Brosseti Junioris referuntur iidem ultima ejusdem mensis, qua dicuntur passi esse sub Mirwano Abul-Casimo *Surdo*, Mahometi nepote, anno creationis 6223, Nativitatis Christi 777. Initio nempe fuerunt fustibus crudeliter cæsi, dein lapidibus ad collum appensis in fluvium Rionem, ex arce urbis Kutais, præcipites dati. Quorum corpora hodiedum visuntur in monasterio Motsameti seu Martyrum dicto ad fluvium Tshal-Tsiteli id est Rubrum, quod de nullo alio sancto Iberiæ dici potest, siquidem cæterorum corpora fidelium cultui publice nuspiam proponantur.

MEMORIÆ

Dies III et IV Octobris. *Anna, ducissa Tverensis.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Anna, ducissa Tverensis, filia fuit Demetrii, ducis Rostoviæ; a quo in matrimonium tradita Michaeli Jaroslaviæ duci, gloriosam mortem à Tartaris passo, anno 1315. Marito orbata, nuntium mundo remisit Anna, velumque accepit in monasterio S. Sophiæ Tverensi; unde, rogatu filii sui Basilii, Kašinum migravit, et sancte ibidem obiit anno 1338, die 2 octobris. Corpus ejus, tempore Alexii Michailovicii elevatum, in ecclesiam cathedralem summo honore illatum est a metropolita Kostromensi Barlaamo, ipso rege venerandum pondus gestante. Acta hujus ducissæ adhuc inedita manent.

Cfr Dict. hag., pag. 30.

DIES III.

Ex Ostromirano.

Memoria S. Dionysii Areopagitæ (*Ita omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Med. Sirl Maz. Sirm. Mg.*).

Ex variis.

S. Dionysii, episcopi Alexandriæ et mart. (*Rum. cum Sirl. Med.*). S. Joannis Chozebitæ, ep. Cæsareæ (*Prol. Kal. Menol. cum Sirl. Mg.*). B. Hesychii, Chozebitæ, silentiarii (*Prol. Kal.*). Allatio reliquiarum S. Georgii, mart. (*Nan.*).

† MM. Gaii, Fausti, Eusebii et soc. (*Med.*). † Theoctisti, mr. (*Mg.*). † Dometii (*Neap.*). † Theogenis, mr. (*Mg. Sirl.*). † Theotecni, mr. (*Mg. Sirl.*). † Adaucti, mr. (*Mg. Sirl. Maz.*). Callisthenæ, filiæ ejus (*Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Dionysius uterque. Dionysius Areop. (si idem sit ac Parisiensis) socios habuit Rusticum, presbyterum, et Eleutherium, diaconum, quorum nomina citantur in Menæis. Alter Dionysius, quem refert cod. Rum., est patriarcha Alexandriæ, cui in Menæis Med. adjunguntur tres alii martyres, Gaius, Faustus et Eusebius, in Sirl. præterea Petrus et Paulus, universim vero octo. De quibus agetur die proxime sequenti. Dionysium Alexandrinum diserte nominat Menologium Basilii postridie; pridie vero marmor Neapolitanum. — *S. Joannes Chozebita.* Joannis Chozebitæ meminit Prologus Mosquensis etiam ad 28 Octobris. — *S. Dometius.* S. Dometius idem est ac homonymus Persa, mon. et martyr, de quo agetur die proxime sequenti.

DIES IV.

Ex Ostromirano.

Passio SS. martyrum Dometii (*Sirm. Med. Maz.*) et Diogenis (*Med.*). Et S. hieromart. Petri, ep. Capitoleorum (*Par. Kal. Prol. Med. Sirm. Nan. Maz. Mg.*). Et SS. Deiparæ. Et S. Hierothei, qui adfuit sepulturæ SS. Deiparæ (*Mst. Rum. Tern. Par. Zogr. Chil. Og. Eph. Men. Prol. Kal. Leop. cum Bas. Hier. GP. Nan. Vind. Pg. Msq. Flor. Sirm. Med. Maz. Mg.*).

Ex variis.

S. Pauli, simplicis (*Rum. Men. Prol. Kal. cum Bas. Med.*). SS. mart. Domninæ et filiarum ejus Berenices et Prosdoces (*Prol. Kal. cum Meg. Sirm.*). SS. MM. Adaucti et filiæ ejus Callistheniæ (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Ammonis, mon. (*Men. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Med. Mg. Maz.*). SS. MM. Gaii, Fausti, Eusebii et Cheremonis (*Prol. Men. Kal. cum Bas. Med. Mg.*). S. Theotecni (*Serb. Synax. cum Neap. Med.*). Gurii, archiep. Cazanensis et Barsonophii, ep. Tverensis (*Men. Kal. Prol.*). Memoria præsulum Novgorodiensium Arcadii, Germani, Joannis et aliorum (*Hag.*). Stephani Sčilanović, principis Serbiæ (*Euch. Serb.*).

† Dionysii, patr. Alexandriæ (*Bas.*). † MM. Acepsimæ, Leonis, Isidori (*Med.*). † MM. Neophyti, Gaii et Gaiani (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Diogenes. *Diogenem* et *Deiparam* corruptelas esse Græcarum vocum θεογενοῦς et θεοτέκνου, quæ de Dometio prædicantur in Prologo Græco, conjicit cl. Capiton Nevostrujev, ea ratione nixus, quod nusquam alibi inveniantur duo ista nomina ad hanc diem, nec in Græcis Synaxariis, nec in Slavicis. At S. Theotecnum exhibet hodie Synaxarium Serbicum, et etiam lapis Neapolitanus sæculo octavo suppar.; alii vero die præcedenti aut 10 hujus. Diogenem vero diserte referunt Menæa Græca Mediolanensia ad diem præsentem. Non est ergo cur ad subtiles conjecturas confugiamus. — *S. Petrus Capitolinus.* Græcum nomen Καπιτωλίῳ seu Καπιτωλιάς, id est Capitolinus, interpres russus transtulit adeo scrupulose, ut etiam casus locativi terminationem expresserit (*kapitulaih.*) Non secus egit alibi, quando nempe S. Clementem, papam Romæ (Ῥώμης), annuntiavit ita : *S. Clementis* Rumeh. *Rumeh* enim est in casu locativo, uti et *Capitolaih.* Hinc minus probatur mihi opinio Kopitarii, aientis Latinum vocabulum *Capitoleorum*, non Græcum, subesse prædictæ voci slavicæ, quam idcirco vocavit insulsam. Consule quæ de hoc sancto martyre disseruntur ab eruditissimis Bollandi sociis in Act. SS. ad diem 25 Oct., in commentario prævio ad SS. MM. Martianum et Martyrium. — *Præsules Novgorodienses.* De S. Arcadio, Joanne cæterisque episcopis et archiepiscopis Novgorodiæ egi fusius ad 10 Februarii. — *S. Theotecnes.* S. Theotecnes reperitur hodie in Synax. Serb., sæc. xvi, bibl. Vindob.; licet mendose vocetur ibi : *Theoctenes.* Apud alios prodit die 10 Octobris.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Barsonophius. Cum Gurius, præter hanc diem, inventionis ejus aniversariam, peculiari festivitate colatur die 4 decembris, qua decessit e vivis et seorsim a nobis illustrabitur, ideo hic de Barsonophio solummodo agendum. Hunc igitur virum apostolatus sui socium habuit Gurius, Ecclesiæ Kazanensis, adhuc nascentis, primus archipræsul. Natus est Barsonophius, qui in baptismo Joannes dictus est, Serpuchoviæ, patre Basilio, sacerdote. Dum adhuc junior esset, a Tartaris in

in captivitatem ductus est, et non nisi post triennium a parente redemptus. Libertatem sibi restitutam Deo obtulit ultro; spretoque mundo, tonsuram cum nomine Barsonophii accepit in monasterio S. Andronici Mosquensi; unde postmodum in Pesnošianum transiit; quod et rexit. Mox Cazaniam a Gurio accersitus, monasterio Salvatoris Transfigurati ibidem construendo et dein regendo fuit præfectus, simulque in auxilium vocatus est ab eodem præsule ad convertendos Tartaros, quorum linguam olim captivus didiscerat. Tum archimandritæ dignitate cum episcopatu commutata, Ecclesiam Tverensem accepit gubernandam anno 1563. Verumtamen de priore abstinentia nihil imminuit, sed orationi et jejuniis manuum laborem, Apostoli exemplo, sociare solebat. Morbis sive animi sive corporis (medicam namque artem callebat) paterna charitate medebatur. Tandem senio et laboribus confectus, episcopali munere abdicato, in monasterium Transfigurationis sese recepit, ibique obiit anno 1576, die 11 aprilis, juxta alios vero 4 octobris. Eadem mensis octobris die viginti annis post, tum ipsius tum Gurii corpus inventum fuisse dicitur.

Cfr 1) Menol. ad hunc diem. 2) Vita SS. Gurii, Germani et Barsonophii, auct. Eliseev. 3) Vita SS. Gurii et Barsonophii, auct. Gregorio, archiep. Cazanensi. 4) Dict. hag., pag. 45, ed. 1862. 5) Phil., Hist. Eccl. Russ., III, 47.

Vladimirus Novgorodensis.

Eadem die recolitur in Novgorodensi Ecclesia memoria Annæ, ducissæ, et novem antistitum, Antonii, Arcadii, Basilii, Germani, Gregorii, Joachimi, Lucæ, Martyrii et Simonis, de quibus omnibus tractatum supra, ad diem 4 Februarii. Ibidem mentionem fecimus de Vladimiro, Novgorodensium duce, quem cum Anna, matre ejus, hac die commemorari voluit Euthymius, archiepiscopus. Fuit porro Vladimirus, Jaroslai I et Annæ modo relatæ filius, anno 1035 natus; rexitque Novgorodiam. Eminuit pietate non minus qaum fortitudine, cujus eximia dedit documenta in bellis contra vicinos hostes et contra Constantinum Monomachum. Pietatem vero viri testatur, præter alia, celeberrimum illud, quod anno 1045 in civitate sua excitavit S. Sophiæ templum, in quo et tumulatus est. Regnum terrestre cum vita amisit anno 1052, die 4 octobris, dum adhuc ætate floreret.

1) Cfr Dictionn. hagiogr. pag. 67. 2) Hist. hier. russ. 1, 276. 3) Karamzin, t. II, pag. 28-30, 34 et not 45.

Stephanus Schilanović.

Præterea ecclesiastico cultu honoratur in Serbia Stephanus Schilanovič, princeps Serbiæ; cujus vitam et gesta ab aliis peritioribus edoceri vellem, cum præter nomen ejus, nihil aliud potuerim reperire, nisi quod corpus ejus adservatur Sirmii, in monast. Schišatovacensi.

Cfr Pejacevič, Hist. Serbiæ in fine præfationis.

DIES V.

Ex Ostromirano.

PASSIO S. IRAIDIS, MART. (*cum Bas. Med. Sirm. Maz.*). S. MAMELCHTÆ, MART. (*Mst. Rum. Prol. Kal. Siš. Og. cum Bas. Nan. Hier. GP. Msq. Sirm. Maz. Mg. Sirl. Med.*).

Ex variis.

S. Charitinæ, martyris (*Rum. Par. Zogr. Prol. Tern. Hor. Siš. Ch. Og. Pp. Kal. cum Bas. Hier. GP. Nan. Vind. Pg. Msq. Flor. Maz. Sirm. Mg. Med.*). S. Dionysii, ep. Alexandr. et mart. (*Kal. Prol. cum Bas.*). S. Damiani, presb. et medici Kievo-Cryptensis (*Pater. Men. Kal. Prol.*). SS. Jeremiæ et Matthæi, providorum, mon. Cryptensium Kioviæ (*Prol. Menol. Pateric. Kal.*). Trium pontificum Petri, Alexii et Jonæ, metropol. Kioviæ (*Ps. Kal.*). S. Christinæ (*Prem.*). Charitinæ, mon. (*Hag.*). Memoria magni terræ motus (*Rum.*). [Memoria inventi corporis cujusdam Eudocimi Vatopedici (*Ath.*)].

† Sabini Junioris, ep. (*Med. Sirm. Maz.*). † Pelagiæ (*Neap.*). † Hierothei (*Goth.*). † Theodoti, ep. Ephesi (*Med. Sirm. Maz.*). † Pauli, simplicis (*Sirm. Maz.*). † Gallæ, viduæ (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Irais. Irais, slavice Raissa, relata est alibi. In Med., Sirm. et Maz. jungitur cum S. Sabino Juniore, et dicitur fuisse ex Memphi. — *S. Dyonisius.* Cur hodie ponatur S. Dionysius, ep. Alexand., non assequor. — *S. Damianus.* De Damiano et duobus aliis monachis Cryptensibus plura declarabo in Memoriis infra dandis. — *Petrus, Alexius et Jonas.* Qui tertio loco ponitur, Jonas, erat, ut non semel adnotavi, schismati Photiano addictissimus et Concilio Florentino admodum inimicus. Recolantur dicta ad 15 Julii. Hodiernam festivitatem instituit Job, primus patriarcha Mosquensis, anno 1596. — *S. Mamelchta.* S. Mamelchta seu Mamelta, imo Malphetes, celebratur bis in anno, die scilicet sexta Junii, quæ translationi, et quinta Octobris, quæ martyrio ejus sacra est. (Cfr Assemani Acta SS. Mart. Orient., t. I, pag. 97-101). — *SS. Charitina et Christina.* Probabile satis duco, errore positam esse S. Christinam in Kalendario Premysliensi, ed. an. 1861, pro S. Charitina; quia tamen id certo affirmari nequeat, propterea retinere placuit genuinam Kalendarii prædicti lectionem, quantumvis tenui gaudeat auctoritate. S. Charitinam nominavi jam ad 15 Januarii, ubi etiam dixi varia esse elogia hujus sanctæ in Menologio Basilii et in Menæis obvia. — *S. Hierotheus.* Forsan hic quoque errore scripsit amanuensis diem v pro vi; nam singularis est hæc lectio cod. Saxo-Gothani, cæteris omnibus de Hierotheo agentibus pridie. — *Eudocimus mon. Vatopedii.* Ultimum locum inter hagioritas, quos veluti sanctos habet auctor Paterici Montis Atho, obtinet anonymus quidam, anno 1841 in monasterio Vatopedii repertus, quem Eudocimi nomine monachi voluerunt insignitum. Cæterum, tum gesta ejus, tum tempus quo vixerit, in tenebris latent; in quibus maneat et ipse. — *Charitina, monialis Novgorodensis.* Teste auctore Diction. hagiologici, ed. 1862, pag. 240, fit hoc die in quibusdam locis Novgorodensis ditionis quotannis commemoratio cujusdam Charitinæ, monialis, quæ in monasterio Novgorodensi SS. Petri et Pauli olim sancte obierat, anno et die incerto. Juxta quosdam, fuisse dicitur e genere ducum Lithuaniæ orta et principi cuidam Russiæ, Theodoro nomine, matrimonio juncta, eoque mortuo monasticam vestem induisse.

Dies VI et VII Octobris.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Damianus mon. Cryptensis.

Damianus, S. Theodosii magistri vestigia premens, abstinentiam magnopere servabat, pane et aqua victitans. Ad sacerdotium promotus, frequenter a sancto hegumeno jubebatur oleo benedicto ungere infirmos, qui templo inferebantur. Obtemperabat præsuli Damianus diligenter, multosque precibus potius quam oleo sanitati reddebat, *medici* cognomen propterea nactus. Mirum illud sanationum donum humilitate, obedientia, paupertatis et orandi studio promeruit; quem idcirco Theodosius admodum diligebat. Demum vitæ curriculo sancte peracto, in extremum morbum incidit, et cælesti visione recreatus, qua de æterna salute sua certior redditus fuerat, tranquille obdormivit anno 1071. Cujus funus S. Theodosius honorifice curavit, corpore in cryptas Antonii illato.

S. Jeremias Providus.

Jeremias, cognomento Providus, singulare virtutum præmium accepit a Deo, donum scilicet prædicendi futura et revelandi cordis arcana. Si quem enim mala secum meditantem reperiebat, clam eum adiens ad resistendum tentationi animabat. Præsertim vero eos, quorum periclitabatur vocatio, amanter solabatur, proposito revelato ; utque inimico humanæ salutis fortiter repugnarent, hortabatur. Cui autem prænuntiabat aliquid, sive faustum, sive infaustum, id omne rei eventus comprobabat. Mortuus est Jeremias ætate adeo provecta, ut memor esset temporis, quo fides christiana primum in Russiam fuerat invecta, anno 988, regnante S. Vladimiro.

S. Matthæus Providus.

Eodem, quo Jeremias, dono ventura prædicendi et ea quæ corporeis oculis vidi nequeunt, mentis acie videndi, præditus fuit Matthæus, idem propterea, quod ille, *Providi* cognomen nactus. Nec immerito. Sic quadam nocte, hora officii matutini, vidit dæmonem sub forma juvenis viscos, recenter cultos, monachis in choro canentibus adaptantem; fratres vero, quibus flosculus adhæreret ex choro exire, acedia nimirum victos; quibus autem non adhæreret viscus, in cantando perseverare. Officio absoluto, visionem fratribus enarravit. Solebat porro, post matutinum officium, ad portam ecclesiæ somnum capere, dum cæteri socii cellam suam unusquisque repeterent, quiescendi gratia. Tandem meritis et virtutibus conspicuus, postquam duobus hegumenis supervixisset, Theodosio et Stephano, ad Dominum in senectute bona migravit, in cryptis Antonii conditus.

Cfr 1) Annal. Nest., I, pag. 81, 82 et 262. 2) Idem, in Vita Theodosii. 3) Prolog. et Menol. ex Paterico ad h. d. 4) Dict. hag., pag. 83, 127 et 181. 5) Menol. Verš. ad h. d. 6) Kulčinius, Spec., pag. 47 et 48. 7) Act. SS. ad 5 Oct., pag. 5, 2, et ad 24 Oct., in vita B. Arethæ, mon. Crypt.

DIES VI.

Ex Ostromirano.

Passio S. apostoli Thomæ (*Omnes cum Bas. CP. Hier. GP. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*).

Ex variis.

[Macarii Junioris, mon. (*Ath.*)].

† Nicetæ, conf. (*Bas. Sirm. Maz. Mg. Med. Sirl. Nan.*). † Erotheidis, mart. (*Mg. Sirl.*). † Marcellii (*Neap.*). † Quiriaci, anachor. in Palæstina (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Thomas. *S. Erotheis.* *Macarius Junior.*

In Prologo excuso exstat sat longum Thomæ elogium.—S. Erotheis, serva S. Capitolinæ, solet referri ad 27 Oct., una cum domina sua et martyre.—In Paterico Montis Atho, parte secunda, p. 83, notatur Macarius, *hosiomartyr*, accedente encomio in quo narratur ille a Turcis fuisse circumcisus, licet maxime reluctaretur; idque instigante patre, apostata impiissimo; mox in Montem Atho refugisse, ibique, suscepto monastico habitu, per annos duodecim cruento certamini, quod subire anhelabat, sese parasse, ac tandem anno 1590 occubuisse, Brussæ, capite abscisso. Hactenus Patericon, aut potius Νέον λειμωνάριον, unde sua mutuatus est Paterici auctor.

DIES VII.

Ex Ostromirano.

Passio SS. martyrum Sergii et Bacchi (*Omnes ita cum Bas. Neap. CP. Nan. Hier. GP. Med. Sirm. Sirl. Maz. Mg.*).

Ex variis.

SS. MM. Juliani, presb. et Cæsarii, diaconi (*Prol. Kal. cum Sirl. Mg.*). S. Polychronii, mart. (*Prol. Kal. cum Sirm. Sirl. Mg. Med.*). S. Pelagiæ, mart. Tarsensis (*Kal. Prol. cum Bas.*). Sergii Vologdensis (*Prol. Kal.*).

OBSERVANDA.

S. Pelagia.

In Kal. Mosquensi habetur : *S. Pelagiæ, martyris, quæ sæculo tertio pro Christo passa est.* Breve ejus elogium reperitur in Prologo excuso; nec videtur distinguenda a sancta cognomine, cujus nomen legitur in marmore Neapolitano, ad diem quintam hujus. Sed de Pelagia redibit sermo postridie. — Obiit Sergius, anno 1412; ejus gesta paucis perstricta habes in Memoriis Slavicis hujus diei.

Sergius Vologdensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Sergius Vologdensis.

Vologdensis ab aliis, ab aliis vero Obnorensis, aut etiam Nurmensis cognominatur Sergius, cui Græcia patria fuit. A Monte Atho namque in Russiam veniens, se Sergio Radonežensi tradidit in monastica vita erudiendum. Tum, monasterio SS. Trinitatis relicto, in fines Vologdenses secessit, et ad Nurmam flumen, in loco præcelso, cellam suam posuit non procul a Paulo Obnorensi, eremita præstantissimo, magna et diuturna certamina cum salutis humanæ inimico præliaturus. Post plures igitur annos, cum sociorum numerus

merus ad quadraginta excrevisset, ecclesiam Transfigurationis et monasterium excitavit, a fluvio, qui præterlabitur, Nurmense dictum. Porro solebant Sergius et Paulus sese invicem invisere, et de rebus spiritualibus salutaria colloquia miscere; quibus satiati, sociis suis verba bona communicabant. Tandem laboribus et senio confectus, cum fratres ad perseverandum in via perfectionis ultimo monuisset, ad aliam patriam transiit die 7 octobris, anno 1412 aut 1413.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 247.

DIES VIII.

Ex Ostromirano.

MEMORIA S. PELAGIÆ TARSENSIS IN CILICIA, SUB DIOCLETIANO, IMPERATORE (*Mst. et cæteri*). ET ALIUS PELAGIÆ ANTIOCHENÆ, SUB NUMERIANO, IMPERATORE, QUAM CHRYSOSTOMUS LAUDIBUS HONORAVIT (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Med. Mg. Sirm. Sirl. Maz.*).

Ex variis.

S. Thaidis, pœnitentis (*Men. Kal. Euch. serb. Hor. Prol. cum Sirm. Maz. Med. Mg.*). S. Pelagiæ, olim meretricis (*Mst. Rum. Pp. Hor. Men. cum Bas. Sirm. Mg. Sirl. Med.*). S. Melaniæ, virg. (*Siš.*). Dosithei Pscovensis (*Hag.*). Tryphonis Pečengensis (*Hag.*).

† Artemonis presb. et Bacchi, mart. (*Neap. Sirm. Med. Maz. Sirl. Mg.*). † Nicodemi, mr. (*Sirm.*). † Petroniæ, filii S. Petri (*Sirm.*). † MM. Mulierum quarumdam (*Sirm. Med. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Pelagia.

Tres sunt sanctæ nomine Pelagiæ insignitæ; quarum una, virgo et martyr, passa est Tarsi sub Diocletiano. Ejus memoria fit in Menologio Basilii die præcedenti, apud recentiores die 4 Maii. Alia, etiam virgo, quæ minus recte dicitur obiisse tempore Numeriani imperatoris, erat Antiochia oriunda. Hanc laudavit Chrysostomus. Utraque refertur hodie in Ostromirano. Tertia, ex meretrice pœnitens, etiam Antiochia orta, obiit circa annum 465, in Palæstina. De hac tacet Ostromiranum, agentibus aliis, ut Mst., Rum., Prol., Hor. et Eph. Menologio Basilii. Cæterum difficile dictu est, de quanam e tribus Pelagiis agatur in pluribus Synaxariis Græcis et Slavicis, v. g. Ternob., cum in eis nudum Pelagiæ nomen referatur, nullo alio titulo addito. De distinctione sanctarum hujus nominis disserit R. P. Bossue, Act. SS. Octobr., tom. VIII, pag. 421. De Pelagia Antiochena cfr Act. SS. ad 9 Junii, p. 154 et seq. —

S. Melania. S. Bacchus. Dositheus Pscovensis.

S. Melania vulgo refertur ad 31 Decembris. — S. Bacchus adjungitur S. Artemoni in solo lapide Neapolitano. — In Dict. hagiologico, pag. 87, ed. 1862, commemoratur Dositheus quidam Pscovensis, Euphrosyni Pscovensis, de quo 15 Maii, discipulus, atque monasterii SS. Petri et Pauli, quod in insula lacus Pscovensis fundaverat anno 1470, hegumenus. Obiit anno 1482, conditus in suo monasterio. —

Tryphon Pečengensis.

Vitam monasticam amplexus est Tryphon in monasterio Pyscorensi, quo dein relicto, ecclesiam B. M. V. ad cælos Assumptæ, vulgo Tryphonis dictæ, excitavit ad fluvium Viatkam, non longe a civitate ejusdem nominis dissitum. E vivis cessit die 8 octobris, anno 1613, ut testatur auctor Dict. hag., pag. 234, ed. 1862.

DIES IX.

Ex Ostromirano.

MEMORIA ABRAHÆ ET LOTI (*Kal. Prol. cum Neap. Med. Sirl. Mg.*). ET SS. ANNÆ ET ELIZABETH ET SOCIORUM (*cum Sirm. Med. Maz.*).

Ex variis.

S. Jacobi Alphei, apost. (*Mst. Rum. Prol. Kal. Novg. Par. Hor. Zogr. Tern. Siš. Men. cum Bas. Hier. GP. Vind. Pg. Msq. Goth. Flor. Sirm. Maz. Mg. Med.*). S. Andronici (*Chil. Men. Pp. Hor. cum Sirl. Mg.*) et Athanasiæ, uxoris ejus (*Men. Kal. Hor. cum Sirl. Mg.*). S. Publiæ seu Popliæ, diaconissæ (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*). SS. mart. Juventini seu Euventii et Maximi, militum (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Maz. Sirm.*). S. Petri Galatæ (*Prol. Kal. cum Sirm. Sirl. Mg. Med.*). S. Stephani, despotæ Serbiæ (*Euch. Serb.*). B. M. Corsunensis imaginis festum.

† Dorothei, ep. Tyri et mart. (*Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*). † Gaudentii, Philippis in Macedonia, mart. (*Sirm.*). † MM. Diodori et Didymi (*Med. Maz.*). † Jasonis, ep. Damasci (*Med. Sirm.*).

OBSERVANDA.

SS. Abraham et Lot.

Cod. Ostr. non solus est in quo commemoratus sit S. Abraham cum Loto; nam in marmore quoque Neapolitano signatur : *Natale Abrahæ, patriarchæ.* Quod autem additur in Prologo, sanctissimum patriarcham in ipsomet die mensis Octobris ad Deum migrasse, id e cerebro suo finxisse synaxaristam patet. —

S. Jacobus Alphæi, apost.

Jacobus apostolus, Alphæi filius, et frater S. Matthæi, evangelistæ, putatur a Græcis diversus esse a Jacobo, fratre Domini, episcopo Hierosolymitano; Latini vero unum eumdemque esse docent; de qua re plura dixi alibi. A Latinis colitur non hoc die, sed kalendis Maii una cum S. Philippo. A Græcis et Slavis commemoratur iterum ad 30 Junii conjunctim cum cæteris apostolis. In officio diei liturgico canitur canon S. Theophanis, hymnographi, cujus festum celebratur die undecima hujus mensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Stephanus, despota Serbiæ.

Stephanus, parentibus, sanctorum numero accensis, Lazaro et Angelina, quæ et Militsa, natus, postquam patrem suum, in pugna Kossoviana a Turcis interfectum, amiserat anno 1389, sub tutela matris remansit puer. Ubi adolevit, Bajazeti sororem in uxorem duxit, patriæ saluti consulturus. Mox tamen coram emiro a proceribus traductus fuit, quasi nimirum contra dominum suum, pacto cum Hungaris clam inito, insidias strueret. Quare emirum adiit despotissa Angelina, Stephani mater, nec tantum calumnias magnatum discussit, sed et honoribus cumulata Belgradum rediit, sacrisque exuviis S. Parascevæ, virginis, olim Ternobo ablatis, onusta. Sed et Stephanus ipse, Constantinopolim profectus, benignissime a Bajazeto

Dies X Octobris.

zeto fuit exceptus, ac, præter spem, cum honore ex urbe dimissus, accepto insuper consilio, ut procerum domaret superbiam frangeretque vires. Anno 1395 et sequentibus Bajazeto pluribus in bellis socius fuit, quo patriæ suæ melius consuleret; ideo et gloriam apud suos comparavit multam et inter tot vitæ discrimina divina providentia permansit salvus. Post pugnam Ancyranam, Constantinopoli honorificentissime acceptus est a Joanne, imperatore, cui regni gubernacula commiserat Manuel, Romam pergens, ubi de unione Ecclesiarum deque fœdere contra Turcas ineundo tractaret. Igitur diademate et despotæ titulo a Joanne decoratus, asscensa navi imperatoria, Serbiam repetiit. Mitylenæ offendit Manuelem Roma redeuntem, pacemque Ecclesiæ Græcæ afferentem. Ab hoc itaque Thessalonicam, a Turcarum potestate liberandam, missus, inde per Albaniam patrios fines attigit, postquam de Turcis sibi insidiantibus, deque fratre suo Vulko insignem victoriam reportasset. Antiquis Serbiæ ditionibus Belgradum adjecit, quæ urbs ad Hungaros defecerat; sedeque sua ibidem fixa, ecclesiam cathedralem cum duabus aliis, nec non et monasterium SS. Trinitatis erigendam curavit, et locupletissimis muneribus auxit. Verum anno 1407 arma rursus arripere debuit, contra Vulkum fratrem præliaturus. Hoc enim auctore gravissima mala patriæ incubuerunt. Et quidem magna pars Serbiæ, inter plures principes divisæ, Solimano, filio Bajazeti, feudatario jure obnoxia facta est, præter regiones Stephano subditas. Cum autem acerrimum bellum mox exarsisset inter Solimanum ejusque fratrem Mussam, fœdus iniit Stephanus cum Mussa, qui, Bulgaria et Macedonia subjectis, Constantinopolim oppugnavit; victus tamen fuga salutem quæsivit, summo discrimini Stephanum exponens. Periculo liberavit despotam Manuel, imperator, commodans navim, qua per Pontum Euxinum et Istrum in Serbiam remearet. Interea, mortuo Solimano, Mussa, rerum potitus, in Serbiæ principes sævire cœpit eorumque plures interfecit. Quare fœdere inito cum Mahometo, tertio Bajazeti filio, ejus copiis adjutus, Mussam, qui Serbiam plane evertere minitabatur, ad Philippolim cecidit, domumque rediit victor. Pace Serbiæ ita reddita, sese totum divino servitio addixit Stephanus, orationi admodum intentus, in legendis sacris codicibus assiduus, erga pauperes et egenos eo usque liberalis, ut etiam nocturno tempore, ne ab hominibus videretur, eos inviseret et sublevaret. Cum Sigismundo, Hungariæ rege, amicitia junctus fuit, aliis etiam occidentalibus tam carus, ut clerus latinus pro eo preces in ecclesiis publice funderet. Tandem gravi morbo correptus, ut regno provideret, hæredem solemniter instituit generum suum Georgium, excluso filio Joanne; nec multo post supremum diem obiit in pago Glavi, anno 1427, die 19 julii, in ecclesia SS. Trinitatis magno populi concursu tumulatus.

Cfr 1) Pejacevič, Hist. Serb., p. 370. 2) Raič, Hist. Serb., lib. X, cap. 9. 3) Muraviev, Vita SS. ad hunc diem. 4) Miklosich, Monum. Serbica, nn. CCXVII, CCLI, CCXC et seq.

B. M. Corsunensis imaginis festum.

Corsunensis seu Ephesinæ nomine venit illa B. M. Virginis imago, quam S. Euphrosyne, ducissa Polocensis, in monasterio SS. Salvatoris, a se fundato, collocavit, Constantinopoli advectam; quemadmodum in ejus Vita, ad 23 Maii, uberius enarravimus. Jam vero imaginem istam, miraculis claram, de numero earum esse, quas S. Lucas evangelista Ephesi pinxisset, constans est apud Russos traditio. Cum autem temporum injuria jampridem illa e monasterio Polocensi evanuerit, et pluribus iconibus prorsus eadem origo tribuatur, pro certo definiri nequit, quænam earum vere Ephesina seu Euphrosyniana censenda sit. Duæ icones, præ aliis, hoc nomen sibi vindicant; Claramontana altera, Tchenstochoviæ in Polonia summa religione culta, altera Toropecensis seu Korsunensis. Illam a Polocensi nequaquam differre auctores sunt præcipue Poloni, Stebelscius, Suša, aliique. De hac idem affirmant auctores Russi, adduntque eam Polocia fuisse ablatam a Briačislai, ducis Polocensis, filia, Alexandro Nevensi matrimonio juncta Toropecii, anno 1239, testante id instrumento publico quod in ecclesia urbis etiamnum asservatur. Cæterum Korsunensis vel, ut loquamur rectius, Chersonensis, nomen pluribus iconibus B. M. V. inditum est, quarum una, in Novgorodia Inferiore exstans, inscriptionem græcam exhibere dicitur, anno 993 exaratam : etenim picturæ græcæ aut Korsunensis nomen unum et idem significat.

DIES X.

Ex Ostromirono.

PASSIO SS. MARTYR. EULAMPII ET EULAMPIÆ, GERMANÆ EJUS SORORIS, SUB MAXIMIANO, IMPERATORE, IN URBE NICOMEDIENSI (*Ita cæteri omnes cum Bas. Neap. Hier. etc.*).

Ex variis.

S. Theophili, confes. (*Prol. Kal. cum Mg. Sirl.*). S. Theotecni, martyris (*Prol. Kal.*). S. Bassiani, Syri (*Kal. cum Bas. Nan. Sirm. Med. Maz. Mg.*). S. Dorothei, mart. (*Syn. Serb.*). Andreæ Totmensis (*Hag.*). S. Jacobi Jejunatoris (*Prol. cum Sirm. Med. Maz. Mg.*).

† S. Acepsimæ, mr. (*Med.*). † Philippi, diac., unius e septem (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Eulampius. Acta hujus martyris, commentariis et annotationibus instructa, legere est in opere Bollandiano, pag. 67 et seq. Ibidem, post Acta S. Eulampii syllogen addidit Buæus de S. Bassiano, confessore Constantinopoli. — *S. Theophilus.* In Menologio Basilii et Mart. Romano S. Theophilus refertur ad 2 Octobris; est enim idem sanctus. — *S. Bassianus.* Bassianus perperam vocatur Basilianus in Prologo. De eo adi Acta SS., Oct., tom. V, pag. 79. — *S. Dorotheus.* In Synaxario Serbico, sæc. XVI, bibl. Vindob. annuntiatur hodie, tacentibus cæteris omnibus, S. Dorotheus, episcopus Tyri et martyr, quem totidem verbis exhibet Menol. Basilii, imper., cum aliis ad diem IX Octobris. — *S. Jacobus Jejunator.* In Prologo iterum fit mentio S. Jacobi Jejunatoris seu ascetæ, ad 4 Martii, quo de eo fusius actum. — *Andreas Totmensis.* Andream Totmensem, Salum, commemorat Dict. hag., p. 22, ed. 1862. Obiit anno 1696, cætera pene ignotus. — *S. Acepsimas.* Acepsimas non alius est, quam

quam Acepsimas, episcopus Honitæ et martyr, quem hoc die in cælos migrasse perhibent ejus Acta in Bollandianorum opere vulgata ad XXII Aprilis, et confirmant Acta Syriaca, apud Assemanum, t. I, a pag. 170. A Græcis et Slavis celebrari solet die 3 Novembris una cum SS. Aitilaha, diacono, et Josepho, presbytero; quo die plura de eis dicendi occasio redibit.

Dies XI et XII Octobris.

DIES XI.

Ex Ostromirano.

MEMORIA SS. PATRUM NOSTRORUM, PATRIARCHARUM CPOLITANORUM, NECTARII, ARSACII, ATTICI ET SISINNII (*Assem. cum Hier. CP. Nan. Goth. Msq. Med. Sirm. Mg.*). ET SS. MART. ZENAIDIS ET PHILONILLÆ, SORORIS EJUS (*Prol. Kal. cum Bas. Hier. GP. CP. Nan. Neap. Vind. Msq. Sirm. Sirl. Cl. Maz. Med. Mg.*).

Ex variis.

S. Philippi, apost. (*Mst. Rum. Prol. Novg. Kal. Tern. Hor. Men. Par. Pp. cum Bas. Pg. Hier. Msq. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*). S. Theophanis, conf. et hymnogr. (*Chil. Prol. Par. Hor. Men. Pp. Kal. cum Hier. Nan. Pg. Msq. Sirm. Maz. Mg. Med.*). Memoria septimæ synodi œcumenicæ (*Ass. Rum. Prol. Par. Pp. Kal. cum. Hier. Nan. Vind. Msq. Flor. Sirl. Med.*). Theophanis, mon. Cryptensis *Hag.*).

† Theophanis, imperatricis (*Nan.*). † Theodori Grapti (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Nectarius.

Ostromiranum concordat cum vetustissimis Synaxariis Græcis, Hierosol. CP. et Callipolitano. In CP. et Sirmund. additur Atticus; in Goth. et Msq. sunt tantum Arsacius et Nectarius. De sanctitate horum omnium multum disceptatum est in varias partes. Arsacium et Acacium e Sanctorum Albo eradendos certo ait auctor prætermissorum in Actis Sanctorum, reclamante Morcellio. Qua de re consulatur oportet Chronologia Patriarcharum CP., tomo I Augusti præmissa, Acta SS. ad hunc diem in Vita Nectarii (pag. 608), Sisinnii (pag. 627), denique Auctarium, pag. 48, not. 70.—

Septima Synodus œcumenica.

Synodus septima commemoratur in Bas. die sequenti; apud alios alio. Rationem habes in Horologio Počajovensi aiente: Sciendum est, die dominica, quæ proxime sequitur undecimam Octobris, fieri officium 7æ Synodi œcumenicæ seu Nicænæ secundæ etc. In cod. Mosquensi, qui hodie per omnia convenit cum Hierosolymitano, nisi quod omittat S. Theophaniam, addit officium eorum celebrari plane ita, ut SS. Patrum Synodi Nicænæ primæ, id est dominica ultima ante Pentecosten (κυριακῇ πρὸ τῆς ν.), agitur.—Acta Zenaidis et sororis Græco-Latina commentario prævio ditata vulgavit Byeus noster, Oct. die 11, pag. 503 et seq.—Nominetenus notus est Theophanes, monachus Kievo-Cryptensis, vulgo *Jejunator* cognominatus; quem hoc die in Laura Kioviensi commemorari testatur Dict. hag., p. 252, ed. 1862. Conditus est in Cryptis Antonii.

SS. Zenais et Philonella.

Theophanes Cryptensis.

DIES XII.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MART. TARACHI, PROBI, ANDRONICI, QUI SUB DIOCLETIANO, IMPERATORE, COMPREHENSI FUERUNT. (*Ita omnes cum Basil. Hier. GP. etc.*).

Ex variis.

S. Cosmæ, ep. Maiumi (*Kal. Euch. Menol. Hor. Prol. cum Genebr. Horario græco*). S. Martini, ep. Turonensis (*Prol. Menol. Kal.*). S. Domnicæ, mart. (*Prol. Sparv. Kal. cum Basil. Med. Sirm. Maz. Mg.*). Translatio reliq. S. Joannis Baptistæ Malta Gatšinam (*Kal.*). Festum iconis B. M. Virginis dictæ Hierosolymitanæ (*Kalend.*).

† Florentii (*Neap.*). † PP. Septimæ synodi œcumenicæ (*Bas.*). † Anastasiæ, virg. et mart. (*Sparv. cum Bas. Maz. Sirm. Mg. Med. Sirl. Cyth.*).

OBSERVANDA.

SS. Tarachus et Probus.

In Nan.: *S. Probi et soc.*, et passim primo loco; S. Andronicus redit solus die XX Octob. Sincera acta horum martyrum habes græce et latine in opere Bollandiano, ad diem Octobris 11, pag. 556. —

S. Cosmas.

Idem Cosmas refertur in Men. Magnis Græcorum et in Chil. Typico ad diem XIV Octob. Cfr dicta ad 15 Jan.—

S. Martinus Turonensis.

Martinus, ep. Turonis, olim Martinopolis, non Romanus erat natione, ut ait Veršinski cum Prologo, sed Slavus, Syrmio oriundus; nec ep. Constantinopoleos in Galilæa, ut ridicule refertur in Prologo, sed Martinopolis in Gallia. Legesis quæ de S. Martino narrantur in Prologo ad diem XIII Februarii, at quæ hoc loco melius posita fuissent. In Menologio Basilii refertur ad 12 Nov. et vocatur episcopus Φραγγίας id est Galliæ.—

S. Joannes Baptista.

Translata fuerunt dextera Joannis B., particula Crucis et imago B. M. V dicta *Philermica*, de qua post Gumpenberg disserit Saharov in sua *Iconographia russica*, tom. II, p. 24. Porro Gatčina civitas est 40 chiliometris a Petropoli distans. —

S. Domnina.

Domnica seu Domnina certavit Anazarbi in Cilicia. Non unam sanctam hujus nominis retulimus supra; Domnicam Juniorem die I Martii, aliam die IV Octobris simul cum Berenice et Prosdoce; tertia citatur in *Actis Sanctorum* ad XXIII Augusti. Atque hæc quidem pariter in Cilicia, sub eodem præside Lysia, ac iisdem fere suppliciis, quibus S. Domnina, de qua hoc nobis sermo est, torta fuisse perhibetur, ut altera ab altera forsan non sit discriminanda. Sane Slavica Menæa nullam Domninam referunt ad XXIII Augusti. Cfr Acta SS., tom. VI Oct., pag. 19. —

S. Anastasia.

Haud est diversa hodierna Anastasia ab Anastasia Seniore, de qua Latini agunt die XXVIII Octobris.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Amphilochius, heg. Glušicensis.

Floruit Amphilochius sæculo decimo tertio, fuitque Dionysii Glušicensis alumnus et in hegumeni munere sucessor. Verum antequam sancti viri magisterio uteretur, jam sacerdotalia ministeria agebat in urbe Magno-Ustiugo. Mortuo Dionysio, dignus habitus est, qui in

ejus

DIES XIII ET XIV OCTOBRIS.

B. M. Hierosolym. imaginis festum.

ejus locum subrogaretur, rexitque fratres ad annum 1225, quo obiit. Colitur in monasterio Glušicensi.

B. Mariæ Hierosolymitanæ imaginem, non secus ac alias plures, a S. Luca, evangelista, pictam fuissevolunt auctoresindigenæ, addentes eam Solymis CPolim venisse anno 435; inde Chersonam Tauricam migrasse anno 898, tempore S. Vladimiri, ac tandem Novgorodia Mosquam, ibique in ecclesia cathedrali B. M. V. fuisse collocatam. Quidquid sit, certissimum est, antiquiorem illam iconem tempore gallicæ invasionis disparuisse; eam vero, quæ nunc Hierosolymatana solet nuncupari, et hoc titulo coli, nequaquam primigeniam esse, sed deperditæ typon.

Cfr 1) Gloria B. M. V., part. III, sect. II, pag. 50. 2) Menol. Verš. ad h. d. 3) Gumpenberg. n° 315 et 845.

DIES XIII.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MARTYRUM PAPYLI, CARPI, ANAULI ET SOCIORUM (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Flor. Vind. Goth. Msq. Pg. Med. Maz. Sirm. Mg.*). ET S. TROPHIMI (*cum Hier. GP. CP.*).

Ex variis.

S. Florentii, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Sirl. Med. Mg.*). S. Nicetæ, confes. (*Prol. Kal. Menol. cum Maz. Sirm. Mg.*). S. Benjamini, diaconi et mart. (*Kal. cum Sirl. Mg.*). S. Parasceviæ, virg. Ternobiensis (*Eph. Prol.*). Agathodori, mart. (*Menol. prol. cum Sirl. Med.*).

† Pauli, mart. (*Neap. CP.*). † Dioscori mart. (*Sirm. Mg.*). † Antigonis, mart. (*Sirl. Mg.*). † MM. Diodori et Andromedæ (*Sirm.*). † Leonis, abb. in Lucania (*Itg.*).

OBSERVANDA.

SS. Carpus et soc.

Utrum hic S. Carpus alius sit nec ne a sancto apostolo cognomine, cujus festum celebratur ad 26 Maii, disputatur. Non diversum esse, auctor est adnotator Bollandianus, in prætermissis ad hunc diem, pag. 164. Omnes quidem referunt Carpum et Papylum seu Pamphilum, at varii sunt in citandis cæteris sociis. In Menologio Mosquensi expresse nominantur Agathodorus, eorum famulus, et Agathonica, soror S. Papyli, consentiente Menol. Basilii; Anaulum vero nullus refert præter Assemanianum; cui Menol. Basilii præcessisse videtur, quique insuper Carpum fœde mutavit in Raspum. In marmore Neap. habetur: *Passio S. Pauli et Carpi.* —

S. Trophimus.

In nonnullis codd. additur S. Trophimus, puta in CPolitano, Hier. et Callipolitano omnium antiquissimis; et quidem in duobus prioribus Trophimus prodit medius inter Carpum et Papylum. Quod igitur doctissimus Capiton Nevostrujev asseruerit S. Trophimum in nullo alio codice sive Græco sive Slavico prodire ad hunc diem, id merito mirari licet. Sed nec cl. Mazochius dixisset S. Trophimum nuspiam reperiri simul cum SS. Carpo et Papylo, si notitiam habuisset duplicis synaxarii, quod juris publici fecit Scholzius. —

S. Paulus.

Quum nomen S. Pauli martyris commate sejungatur in marmore Neap. a S. Carpo, merito quis dubitabit, an ad eamdem turmam pertineat, cujus antesignani fuerunt SS. Carpus et Papylus. Consulatur Morcellius, tom. I, pag. 190. —

S. Nicetas, conf.

Nicetas, cognomento Patricius, refertur in Menol. Basilii ad 6 Octobris et eadem die illustratur in Actis SS. —

S. Benjaminus.

Recolantur dicta ad 31 Martii, quo S. Benjamin commemoratus est simul cum Abda hieromratyre. —

S. Parascevia.

S. Parascevia, Bulgaræ ecclesiæ decus et ornamentum virgineum, inscripta est hodie in Prologo quodam anni 1518 et in Euchologio Serborum recentissimo. A cæteris referri solet communissime die proxime sequenti. —

S. Antigonus.

Antigonus apud Sirletum audit Antiochus; quem in Acta sua haud esse admittendum pronuntiarunt Bollandistæ, tom. VI Oct., tacita ratione.

DIES XIV.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MART. NAZARII, GERVASII, PROTASII ET CELSI, SUB NERONE, IMPERATORE ROMÆ (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Med. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*).

Ex variis.

S. Cosmæ, Maiumensis ep. (*Chil. cum Pg. Sirl.*). S. Parasceviæ, virg. Ternobiensis (*Men. Prol. Leop. Tern. Euch. Val. Kal. Hor.*). S. Silvani, presbyt. (*Prol. Kal. cum Mg. Sirl.*). S. Nicocolai Sviatošæ, princ. Tchernigoviæ et monachi (*Pat. Men. Kal.*). S. Euthymii Novi, Thessalonicensis (*Ath. Synax.*). Cosmæ Jachromensis (*Hag.*).

† Fortunatæ (*Neap.*). † Petri Abselami, mart. (*Mg. Sirl.*). † MM. Sarbeli et Babeæ (*Nan.*).

OBSERVANDA.

SS. Nazarius et soc.

S. Nazarius in Mst. et Paris. male dicitur Azarias. —

S. Parascevia.

Vide quæ de S. Parascevia tractata sunt in Act. SS., Oct. tom. VI, in Auctario. In Tern. perperam vocatur *martyr*, ac si ageretur de virgine Alexandrina. —

S. Nicolaus.

De Nicolao plura dicentur in Memoriis Slavicis. —

S. Euthymius.

S. Euthymius Thessalonicensis refertur hodie in Synaxario Græco Nicodemi et in Paterico Montis Atho; sed ejus proprius dies est sequens, quo proinde opportunius illustrabitur.—

S. Petrus.

Petrus Abselames, rectius Abesalomes, occurrit iterum die sequenti. Egimus de S. Petro Atroensi, a quo haud est distinctus, ad diem 2 Januarii et alibi. —

S. Cosmas.

De S. Cosma fuse tractatur hodie in Actis Sanctorum, pag. 594 et seq. Memoratus est a nobis die XII hujus, et XV Januarii. —

S. Silvanus.

De S. Silvano martyre actum est ad IV Maii. —

S. Fortunata.

Nullam sanctam, Fortunatæ nomine distinctam invenio, in Actis SS. ad præsentem diem; cujus loco prodeunt duo Fortunati. —

Cosmas.

Cosmæ Maiumensi jungitur hodie alius Cosmas, Jachromensis monasterii conditor et hegumenus, in provecta senectute sæculo XV vita functus, anno incerto. Est autem dictum monasterium quadraginta chiliometris a Vladimiria Kliazmensi dissitum, in cujus finibus natus fuisse perhibetur Cosmas in Dict. hag., pag. 241, ed. 1862.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Parasceve Ternobiensis, virgo.

Parasceve virgo nata est Epibatis in Thracia, a parentibus piis et timoratis. Quibus orbata, hæredem domus reliquit fratrem suum Euthymium, qui postea Madyti in Thracia episcopus

episcopus fuit; ipsa vero angelicam vitam æmulata in eremum quamdam se recepit, divinis rebus vacans, castumque corpusculum suum jejuniis, orationibus, vigiliis et humicubationibus perpetuo affligens. Et vero mortificationis erat tantæ, ut herbis tantummodo vires reficeret, aqua ad potum adhibita, idque permodice, neque umquam antevesperum; cibus enim ejus potusque erant lacrymæ atque orationes. Dum autem dulci cum Deo conversatione frueretur, illud unice quærens ut divino sponso suo quam maxime placeret, frequentes dæmonis insultus corde impavido sustinuit, Deo, qui solus debiles roborat, penitus confisa, atque perseverantiam in vitæ instituto humillime implorans. Multis igitur annis in solitudine peractis, de reditu in patriam deque vicina morte sua cælitus præmonita, eremum reliquit, natalemque locum Epibatos repetiit. Constantinopoli templa præstantiora, aliaque loca sacra, tanquam apis operosa vernos flosculos, circumivit, fervidissimis precibus ubique fusis, præsertim in S. Sophiæ et in templo B. M. V. Blachernensi. Omni igitur fiducia in B. Virginem posita, in Callicratiam, regionem suburbanam, festinavit. Postquam vero Epibatos pervenisset, mansit ibidem tempore non exiguo, labores laboribus, doloresque doloribus addens. Tandem, extremo morbo correpta, inter preces et amoris suspiria purissimam animam in manus Domini tradidit. Corpus ejus incorruptum repertum, et in templo Epibatensi SS. apostolorum honorifice conditum, postquam duo sæcula fere integra ibi jacuerat, et miraculorum fama per universam circa regionem inclaruerat, Epibatis Ternobum, regiam Bulgariæ urbem, solemni pompa translatum est et in basilica collocatum, anno, ut probabilius videtur, 1221, æræ vulgaris, curante Asane, Joannis filio, Bulgarorum rege, annuentibus quoque Francis, qui Constantinopolim ea tempestate occupabant. Post hæc, Bulgaria Turcarum tyrannidi jam subjecta, sacer is thesaurus postquam aliquantum temporis apud Vlachiæ dynastam fuerat detentus, a Solimano Constantinopolim remissus fuit; unde Belgradum remeavit, curante id S. Angelina, S. Lazari, imperatoris Serbiæ, uxore, ut diximus in ejus vita ad diem trigesimam julii, et ut aperte testatur Gregorius Zamblak, ex hegumeno Dečanensi metropolita Kioviensis, in Laudibus S. Parasceves, adhuc anecdotis. Verum non diu mansit in Serbia; qua debellata a Turcis, Constantinopolim iterum avectus fuit, ac in ecclesia patriarchica depositus. Tandem anno 1641, sacras istas reliquias dono accepit Basilius Lupulus, Moldovlachiæ dynasta, a Parthenio Seniore, patriarcha, cujus omnia debita munificenter solverat; at nonnisi clam populo ac nocturno tempore per muros Phanaris demissas, avexit Jassium, tum Moldovlachiæ, hodie vero Moldaviæ metropolim, ibidemque magno in honore haberi perrexerunt ad nostram ætatem usque; similiter in Serbia, Bulgaria aliisque regionibus ritus Slavici. Notandum denique, in quibusdam fastis commemorari Parasceviam ad diem decimam tertiam octobris.

Cfr 1) Acta SS., t. VI Oct., in Auctario. 2) Prolog. ad h. d. 3) Muraviev ad h. d.

Nicolaus Sviatoша.

Hic fuit filius Davidis Sviatoslaidis, ducis Tchernigoviensis, ex Sviatoslao-Pancratio Nicolaus, et ex principe monachus factus anno salutis 1116. Quod vitæ institutum quum amplexus esset, vilia quæque et dura obsequia lætus obibat, nemini molestus, unicuique obedientissimus. Triennio integro in obsequiis culinæ exacto, et munere secandi ligna, eademque humeris imposita in coquinam transportandi humillime defunctus, ut quartum annum in eisdem obsequiis transigeret ab hegumeno impetravit. Postmodum cœnobii janitor fuit cum omnium laude. Quo officio per duos annos impleto, cellam separatam obtinuit; in qua reliquum vitæ mansit, numquam foris exiens, sed saluti animæ suæ unice vacans, manuumque laborem continuæ orationi miscens. Jejuniis et vigiliis adeo fuit deditus, ut, licet ab aliis rogaretur, nihil tamen de solito rigore voluerit laxare, non condignas esse aiens hujus sæculi passiones ad futuram gloriam promerendam. Cibus ei parcus et vulgaris; bona propria nulla; quæcumque enim a cognatis submittebantur, ea omnia vel in pauperes erogabat, vel in ditandum ornandumve monasterium dispertiebat. Tandem, morbo confectus, migravit ad Deum, die 13 octobris, anno 1142, religionis trigesimo sexto, in Cryptis Antonii incredibili Kioviensium frequentia conditus.

Cfr 1) Menolog. ex Paterico ad h. d. 2) Kulčin., Specimen pag. 51. 3) Nestor., Annal., I, pag. 120; III, pag. 3 et 155. 4) Act. SS., Oct. t. VI, pag. 399. 5) Macar., Hist. tom. II, pag. 65.

DIES XV.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

PASSIO S. LUCIANI, MART. (*Ita omnes*).

S. Sabini, ep. (*Prol. Kal. cum Bas. Neap. Sirm. Med. Maz. Sirl. Mg.*). SS. mart. Sarvili et Babeæ, sororis ejus (*Men. Prol. Kal. cum Sirl. Mg.*). S. Euthymii Novi, Thessalonicensis (*Men. Pp. Kal. Hor.*). Euthymii Siamžensis (*Hag.*). Joannis, ep. Suzdaliæ (*Hag.*).

† Petri Abselami, mart. (*Sirm.*). † Barsi, ep. Edessæ (*Sirl. Mg.*). † Monachi cujusdam, mr. (*Sirl. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Lucianus.

Lucidus vita, lucidus scriptis, lucidus etiam martyrio est Lucianus, ecclesiæ Antiochenæ presbyter, inedia in carcere consumptus. De quo in Menæis sequens legitur distichon : *Carere Lucianus pane pertulit, ne pane vitæ careret;* in Tabulis vero Græco-Moscis, in fronte mensis Octobris : *Fame mentes marcescentes pane verborum suorum corroboravit, et credere in unum Deum, panem vitæ nostræ, edocuit Lucianus.* Perperam itaque hanc sententiam *ad aliquem apostolum et signanter ad S. Andream, Ruthenorum patronum, vel ad aliquem ecclesiæ doctorem* referendam putavit Kulčinius, Specim.,

Specim., pag. 157. At multo pejus egit editor Prologi Mosquensis, dum recudit fabulam illam de Luciano, juxta quam adeo Deo similis evasisse narratur, ut, quum urbem obiret, a quibus vellet conspiceretur; a quibus vero nollet, nequaquam videretur. — De SS. Sarvilo et Babea actum est ad 29 Januarii, cum Bas. In Nan. relati sunt pridie. — Pluries jam sermo fuit de S. Petro Abselamo, quem non alium esse dixi a Petro Athirensi seu Atroensi. Corrupte cognominatur Abesalomites, Abesalon, Abessalom, Balsamus, ut auctor est Assemanus, qui plura de eo tradidit Act. Mart. Orient., t. II, p. 206. — Multum negotii facessit Papebrochio, Kulčinio et Assemano Euthymius, quem hoc die exhibent Tabulæ Græco-Moscæ figuratæ, nullo characterismate adjecto, quo ab aliis sanctis cognominibus (sunt enim plures numero) discriminetur; nec felicior res successit Bollandianis hodiernis qui hactenus, ut olim Papebrochius, exspectant, ut aliunde lux aliqua affulgeat, ampliorve de sancto notitia subministretur. Jamvero Euthymius ille non alius est, quam S. Euthymius vulgo Thessalonicensis dictus, cognomento Junior, SS. Cyrillo et Methodio coævus, imo forsan in monasterio Olympi contubernalis. Floruit namque sæculo nono, anno 824 in lucem datus. Cujus nomen in fastis sacris occurrit tum ad 14 Octobris, tum ad diem præsentem. Et quidem pridie inscriptus est in Paterico Montis Atho, in Synaxario Græco Nicodemi et in Menologio Demetrii Rostoviensis; at in Vita, quam græce adornaverat S. Basilius, ep. Thessalonicensis, Euthymii discipulus, obiisse traditur die 15 Octobris; ad quem rectius idcirco proponitur in Menæis Græcis mss. et Slavicis excusis, addito cognomento *Junioris* et officio liturgico. Officium illud omissum est in editione Menæorum Veneta anni 1843, consultone an casu, incertum; quin et nomen sancti Euthymii; ut plane encomium in synaxario diei desideretur. Benignius cum sancto nostro egit Menologus Mosquensis; qui quum Vitam ejus nuspiam potuisset reperire, sequens elogium ex Menæis (ut vocantur) communibus concinnavit, præmisso titulo: *Memoria venerabilis Patris nostri Euthymii Junioris. Hic venerabilis Pater noster Euthymius initio quidem vir laicus fuit et uxoratus, honeste matrimonio utens, colensque pietatem; dein autem, amore Dei actus, sprevit uxoris amplexus, mundoque valedicto, sese in eremum recepit; ubi antiquorum anachoretarum certamina æmulatus, frigus et æstus patienter sustinuit, jejuniis et laboribus carnem suam enecans, jugique oratione vivificans, quo securius adversus diabolicos incursus staret. Virtutis igitur eo processit, ut angelis spectaculum factus sit, dæmonum vero agminibus terribilis. Monachorum quoque institutor exstitit bonusque magister; qui alumnos suos, velut pater filios, in via salutis laudabiliter direxit; atque ita postquam multos annos in eadem via ipse incessisset, absoluto cursu, ad beatum appulit portum; ubi hodie a laboribus quiescit una cum iis quos ad se vocaverat Dominus dicens : Venite ad me omnes qui laboratis et onerati estis, et ego reficiam vos.* Hactenus Menologus Mosquensis, vage admodum et jejune. Quod magis mireris, latuit eum Vita sancti thaumaturgi, auctore S. Basilio, episcopo Thessalonicensi, copioso calamo exarata, quæ in codd. Græcis mss. exstat proculdubio. Inde namque in suum Patericon Montis Atho inseruit eam editor Russus, vernaculæ linguæ donatam; ego vero ad calcem hujus anni Græco-Slavici Latine proponam, quippe quæ lectu dignissima sit, occidentalibus vero hactenus prorsus ignota. In Synaxario Nicodemi minus recte dicitur Euthymius pro cultu sanctarum imaginum decertasse; de quibus in Vita ejus altum silentium. S. Basilium, episcopum Thessalonicæ, qui magistri sui adornaverat Vitam, colunt Græci æque Latini ad 1 Februarii; laudavit quoque S. Nicolaus I, pontifex Romanus, ob fidei constantiam et in repugnando Photianæ rebellioni zelum.

SS. Sarvilus et Babea. *S. Petrus Abselamus.* *S. Euthymius, Junior, Thessalonicensis.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Joannes, ep. Suzdaliæ.

In editione Diction. hagiologici priore nullum adest vestigium Joannis, episcopi Suzdaliensis; imo in serie episcoporum Suzdaliæ tanquam dubius proponitur ab Eugenio metropolita, Histor. hierarchiæ Russ. tom. 1, pag. 176. Verum in ejusdem Dictionarii editione recentissima anni 1862, non commemoratur modo, sed etiam brevi encomio ornatus prodit; discutiuntur quoque Eugenii metropolitæ dubia. Quæ vana fuisse probatur ibidem, tum ex antimensio anno 1637 confecto, quod in ecclesia cathedrali Suzdaliæ etiamnum adservatur, præfertque nomina Theodori et Joannis, episcoporum; tum ex schedula quadam Alexii regis, in qua dicitur Stephanus, archiepiscopus Suzdaliæ electus, Missam solemniter celebrasse Mosquæ, anno 1673, die 15 octobris, *in festo S. Luciani hieromartyris et sancti patris nostri Joannis episcopi, thaumaturgi Suzdaliensis.* Ex quibus colligitur, Joannem non exstitisse tantum, sed cultum insuper fuisse a suis, non secus ac sanctum Theodorum, primum Suzdaliæ episcopum; de quo agetur ad 28 novembris. Cæterum pauca innotuerunt nobis de Joanne; cujus Vita, auctore Gregorio monacho, deperdita est; nempe monachum induit adhuc juvenis, gressumque ad dignitatem episcopalem fecit CPoli, anno 1340, quam tamen nonnisi ab anno 1352 exercuit; anno vero 1363, abdicata sede, magnum monachorum schema suscepit, atque vitæ suæ reliquum degit in monasterio Bogolubensi. Obiit anno 1372, die 15 octobris; quo colitur in ecclesia cathedrali Suzdaliæ, in qua et conditus est.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 115. ed. 1862. 2) Hist. hier. Russ., tom. I, pag. 176. 3) Murav., ad hunc diem.

Euthymius Siamžensis.

Ad diem 9 junii, quando agebatur de Alexandro Kuštensi, sermo fuit etiam de Euthymio quodam eremita, quocum cellam suam commutaverat Alexander. Non alius est ab Euthymio Siamžensi, qui cæteroquin ex Vita Alexandri tantummodo innotescit. Commemoratur hoc die, non quod præsens dies sit ejus mortis anniversarius, quum obiisse dicatur 20 januarii; sed propter sanctum thaumaturgum sibi cognominem, quem hoc eodem die celebrari dixi supra. Siamžensis vocatur a flumine, ad quod excitavit monasterium cui præfuit ipse.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 95, ed. 1862. 2) Murav. ad hunc diem.

DIES XVI.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

S. MARTYRIS LONGINI, CENTURIONIS, QUI INTERFUIT PASSIONI CHRISTI (*Omnes cum Neapol.*).

S. Nicolai Sviatoša (*Prol.*). Danielis Perejaslaviensis translatio (*Hag.*). Eupraxiæ Pscovensis (*Hag.*). SS. duorum martyrum sociorum S. Longini (*Prol. cum Mg.*).

† Mali, thaum. (*Nan. Med. Maz. Mg.*). † S. Sebastianæ, v. et mr. (*Sirm.*). † S. Antigoni, mart. (*Med. Sirm. Maz.*). † MM. Leontii, Dometii, Terentii et Domnini (*Sirm. Med. Mg.*). S. Theophanis (*Med. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Longinus.

Sanctus Longinus, slavice *Login*, celebratur hodie in Slavicis Menologiis pene omnibus, in Latinis autem die 15 Martii; utrobique centurio appellatus. Codex. glagoliticus Assemani vacat. In Mstisl. habetur: *Passio S. M. Longini, centurionis*; in Rum. brevius: *S. Longini, centurionis*; in Paris. et Pap. brevissime : *S. Longini*. Sanctus hic vulgo idem esse censetur ac miles qui pectus Domini in cruce pendentis vulneravit. At duo Longini omnino distinguendi sunt : alter centurio, qui et primus Christi confessor, hodie a Græcis et Slavis cultus; alter miles, seu Christi vulnerator, qui die 15 Martii in Martyrologio Romano annuntiatur ita: « Cæsareæ in Cappadocia passio S. Longini, militis, qui latus Domini lancea perforasse perhibetur. » Rem totam fuse tractant Bollandiani socii in Act. Sanct. ad XV Martii. In tabulis Papebrochii repræsentatur barbatus, pallio et tunico indutus, et manus expansas habens, quasi non fuisset martyr aut miles. Melius in Capponianis depingitur habitu militari et lanceam manu tenens. Ita quoqe depictus cernitur, teste Assemano Kal. t. V, p. 303, in codice Syriaco Evangeliorum bibl. Laurentianæ Mediceæ, scripto et picto anno 586. Juxta *Manuale* pictorum S. Longinus pingendus est cum barba parum longa, pene rotunda et paulutum crispa. — S. Nicolaus Sviatoša, seu Sviatoslaus, ponendus erat die XIV, qua de eo fuse egimus. Hodie inscriptus est in Prologo quodam, anno 1518 exarato.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Danielis Perejaslaviensis translatio.

De S. Daniele Perejaslaviensi dictum est ad 7 Aprilis et iterum redibit sermo ad 30 Decembris. Hodie recolitur memoria translationis ejus corporis, coli cœpta ab anno 1782. — In Ecclesia Pscovensi commemoratur hodie Eupraxia, quæ et Euphrosyne, Rogvolodi Lithuaniæ ducis filia, et Jaroslai Vladimiridis, Pscovensis ducis uxor, quæ in urbe Odenpe interfecta est anno 1243, die 8 Maii. Antequam autem moreretur, magnum schema induit in monasterio S. Joannis Baptistæ, quod ipsamet Pscoviæ fundaverat, et forte etiam rexerat.

Eupraxia Pscovensis.

Cfr Dict. hag., pag. 99.

Demetrius Tanaicus.

Sabbato diem 18 octobris proxime sequenti recolitur memoria insignis victoriæ, quam de Tartaris reportaverat magnus dux Demetrius cognomento Tanaicus, anno 1380, die 8 septembris.

DIES XVII.

Ex Ostromirano.

FESTUM DEIPARÆ IN LOCO DICTO PARADISO. S. ARCHANGELI GABRIELIS. ET PASSIO SS. MM. LEONIS, DOMENTII, TERENTII.

Ex variis.

S. Osiæ, proph. (*Mst. Ass. Tern. Siš. Rum. Men. Prol. Hor. Kal. Pp. Cap. Novg. cum Bas. Hier. Goth. Vind. Pg. Sirm. Med. Maz. Mg.*). S. Andreæ Cretensis, mon. et mart. (*Chil. Prol. Men. Par. Kal. Hor. cum Pg. Itg.*). S. Lazari Justi translatio Cypro CPolim (*Prol. Men. Kal. cum Sirm. Med. Mg. Sirl.*). SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani, et fratrum Leontii, Anthynis et Eutropii seu Euprepii (*Assem. Men. Prol. Kal. cum Bas. Nan. Hier. Maz. Med. Mg.*). S. Glyceriæ (*Syn. Serb.*). S. Susannæ, mart. (*Iber.*).

† Ignatii, ep. et mart. (*Neap.*). † MM. Hormisdæ et Jovini (*Med.*). † Isidori, mart. et soc. (*Flor. Gp.*). † MM. Claudii et Hilarii (*Mg.*). † Mauri et Jasonis (*Mg.*). MM. Chrysanthi et Dariæ (*Bas. Maz. Mg.*). † Joannis Colobi (*Copt.*). † Abdæ, ep. et Benjamin, diac. (*Med. Maz.*). † Callinici, mart. (*Med. Maz.*). † Papæ, mart. (*Sirm.*). † Rhegini, mart. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

Festum B. V.

Ita codex Ostromiranus, nullo alio accedente ex Slavicis; torquetque non parum viros doctos Russiæ iste *Paradisus*. *In synaxariis Græcis*, ait Nevostrujev, *nullum templum hujusmodi, imo nec locum reperire est qui Paradisus* (παράδεισος, slavice Raï) *nuncupatur sive CPoli sivi in ejus vicinia. Cum autem templi hujus dedicatio conveniat cum festo S. Gabrielis archangeli, non improbabilis sententia est, agi hic de ecclesia aliqua S. Deiparæ sub vocabulo Annunciationis erecta. Quod si detur, posset intelligi ecclesia illa Annunciationis, quem Jaroslaus I portæ aureæ Kioviæ imposuerat, præsertim cum locus iste, antequam ecclesia cathedralis S. Sophiæ exsurgeret, extra urbem positus esset, et forte* Paradisus *nuncuparetur. Adde alias quoque ecclesias a Jaroslao ædificatas fuisse, quæ ab illa* paradisiaca *parum distabant, testatum facit synaxarium Mstislaviense ad diem* IV *et* XXVI *Novembris.* Hactenus cl. Nevostrujev, erudite magis et acute, quam recte. Etenim locus iste Paradisus minime ignotus est antiquioribus synaxaristis Græcis, teste Synaxario Sirmundi; ubi prædictum festum B. M. V. annuntiatur eisdem fere verbis ac in Ostromirano, ad diem præcedentem : Σύναξις τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἐν τῷ ἐπονομαζομένῳ παραδείσῳ, ἐστὶ δὲ καὶ τοῦ ἀρχαγγέλου Γαβριήλ, *festum SS. Deiparæ in dicto Paradiso simul et archangeli Gabrielis*; et iterum ad 9 Nov., ubi ædes hæc exstare dicitur prope S. Mocium, CPoli. Ruit itaque conjectura viri alioquin in sacris antiquitatibus Ecclesiæ nonnihil versati. Cæterum nulla mentio fit loci *Paradisi* apud Cangium. — S. Leo est idem ac Leontius, nominatus ad diem præcedentem; posterior rectius vocaretur *Dometius*. Ultimus tandem, *Teron* manifesto errore positus est sive pro S. Hierone, discipulo S. Ignatii et in sede Antichena successore, cujus tamen nomen in nullo Synaxario Slavico reperi, sive quod malim, pro S. *Terentio*.

SS. Leo, Domentius et Terentius.

Dies XVIII et XIX Octobris. S. Osias. S. Andreas.

S. *Terentio*. — De S. Hierone, ep. Antiochiæ, cfr Acta SS., Oct. t. VIII, pag. 8. — In Par. Osias vocatur *Iesous*. De eo lege Acta SS., Jul. t. IV. — In Typico Chilandariensi habetur : Andreæ τῆς Κρίσεως (in Crisi), at in Parisiensi : *Iecretensis*. In antiquissimis Martyrologiis sanctus hic occurrit die xx et x; unde tandem ad diem xvii translatus est : qua constanter refertur ab omnibus inde a sæc. xiv, ut liquet ex dicto Typico Chiland. anni 1331. Presbyterum fuisse S. Andream docet Veršinski in Indice alphabetico, quem Menologio suo ad calcem adjecit; at in corpore operis, ad diem 17 Oct. idem auctor vocat eum hosiomartyrem, id est monachum et martyrem, non vero hieromartyrem, quod de martyribus presbyteris dici solet. Unde sibi constare non videtur. Verosimilius est S. Andream simplicem monachum fuisse. Nec obstat, quod in Tabulis Papebr. stolæ speciem habeat e collo pendentem, cum omnes monachi et eremitæ ita prodeant, et quidem, ut Andreas, dextera benedicentes. — *S. Susanna, regina Iberiæ et mart.* S. Susanna, Iberis Chuchanic, commemorata fuit ad 28 Augusti, et iterum refertur hoc die; quo utroque die colitur in Ecclesia Iberorum, ut testatur Muraviev, Oct. p. 328. Ejus Vita ab auctore coævo testeque oculari conscripta legitur in Vitis Sanctorum Ecclesiæ Ibericæ, unde hæc pauca retulisse sufficiet. Floruit Susanna, regis Armeni an Iberi filia, sæculo sexto, nupsitque Vaskeno, Ranensis aut Carabachensis ditionis domino, atque malorum omnium quæ deinceps toleravit auctori præcipuo. Hic enim quum dissolutis moribus esset fidemque christianam ejurasset, quo Persarum regis gratiam iniret, cujus filiam matrimonio sibi copulavit, Susannam quoque ad idem scelus una cum filiis pertrahere conatus est; sed frustra. Quapropter sanctissimam feminam tum injuriis gravissimis læsam, tum indignissime tractatam, in carcerem trudit, vinculis constrictam, ubi integro sexennio peracto, mulier vere fortis et in confitenda Christi fide constantissima, invictum animum suum tandem Creatori reddidit, die 17 octobris, condita honorifice in ecclesia Metekhensi Tifflissii. Cujus passionis initia refert biographus Iberus ad 8 Aprilis; ac præterea distinguit feriam secundam hebdomadis sanctæ et diem 14 Maii, utpote quibus exquisitiora tormenta toleravit sancta martyr. Hæc ita summatim, pro instituto meo, perstricta sufficiant; plura cupientes adeant scriptionem auctoris Iberi : quæ scriptio optimæ notæ et genuinus fœtus mihi esse videtur.

DIES XVIII.

Ex Ostromirano. MEMORIA S. APOST. ET EVANG. LUCÆ. (*Ita fere omnes cum Bas. Neap. CP. GP. Hier. etc.*).

Ex variis. S. Marini, senis, mart. (*Men. Kal. Prol. cum Med. Sirm. Maz. Mg.*). S. Juliani, anachoretæ (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Joannis Rylensis (*Prol. ms.*).

† Receptio reliquiarum S. Josephi, hegumeni Casularum (*Taur.*). † Encænia S. Deiparæ Odigitriæ (*Mg. mss.*). † S. Cyriaci, ep. Hieros. (*Mg. mss.*). † Euticæ et Acutii (*Neap.*). † Asclepiadis, ep. Antioch. et mart. (*Act. SS.*). † Aristobuli præfecti, mart. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Joannes Rylensis. Ter in anno fit mentio sancti Joannis Rylensis, hegumeni, per totam Bulgariam admodum celebrati : 1 Julii, qui est translationis ejus Ternobo Rylum anniversarius; 18 Augusti, quo ad cælos migravit; et 18 Octobris aut communius die sequenti, quo translatus fuit Ternobum. — *S. Marinus.* De S. Marino vide Acta SS. ad viii Augusti, et insuper inter prætermissos ad hunc diem Oct., tom. VIII, pag. 274. — *S. Cyriacus.* Cyriacus seu Quiriacus, qui et Juda, ep. Hierosolymitanus, ordine decimus quintus, qui crucem S. Helenæ revelasse traditur, memoratur hodie in Synaxariis Græcis, teste Papebrochio in Actis SS. ad 4 Maii, pag. 439; at in antiquis Martyrologiis Latinis occurrit die 1 Maii, ejus natali, aut etiam 30 Aprilis, et 15 seu 13 Aprilis. In Slavicis Fastis refertur ad diem xxviii Octobris, fortassis quia CPolitana aut alia ab ea dependens ecclesia tali die exceperit sancti hujus martyris reliquias. Nisi mendum obrepserit in indicanda die 28 pro 18 : qui error facilis erat. Utut sit, hodie nulla mentio fit S. Cyriaci apud Latinos. — *S. Deipara.* De S. Deipara, cognomento Odigitria, Siculis d'*Itria*, fuse agit Cangius in sua CP. christiana, l. iv, p. 61.

DIES XIX.

Ex Ostromirano. PASSIO SS. MARTYRUM MNASONIS EP. CYPRI ET SOC. (*Nan. Flor. Sirm. Med. Maz.*). S. SADOTH ET CXX SOCIORUM, IN PERSIDE SUB SAPORE, REGE (*Rum. Hor. Prol Kal. cum Bas. Nan. Sirm. Maz. Med. Mg.*).

Ex variis. S. Cornelii, mart. et soc. (*Mst.*). S. Joelis, prophetæ (*Rum. Tern. Par. I, Siš. Prol. Eph. Cap. Hor. Kal. cum Bas. Hier. GP. Vind. Pg. Sirm. Msq. Med. Maz. Mg.*). S. Vari et sociorum septem, Cleopatræ, ac filii ejus Joannis (*Men. Eph. Kiov. Prol. Kal. Hor. cum Hier. Pg. Nan. Sirm. Med. Mg.*). S. Amphilochii, ep. (*Rum. cum Bas. Med. Maz Mg.*). S. Joannis Rylensis (*Tern. Zogr. Prol. Kal.*).

† Andreæ Cretensis (*Sirm. Mg.*). † Artemii, mart. (*Pg. Mg.*). † Asterii, presb. romani (*Mg.*). † Meletii, ep. Cypri (*Mg.*). † Flori, (*Maz.*). † Modesti, episc. Hieros. (*Sirm. Maz. Med.*). † Encænia ædis S. Tryphonis (*Sirm.*). † Elesbanis, regis (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Mnason. Hodie quoque dormitasse convincitur Gregorius diaconus, qui Evangelium Ostromiranum exaraverat; siquidem in textu slavonico hæc posuerit : *Passio sanctorum martyrum Mnasonis et sociorum centum et viginti*; quum tamen neminem fugiat, hunc sociorum numerum non Mnasoni convenire, sed Sadothi. Verosimillimum igitur puto sancti Sadothis nomen intercidisse hoc loco. Apud recentiores synaxaristas S. Mnason desideratur; in Act. SS. illustratus est ad 12 Julii. — *S. Sadoth.* S. Sadothem seu Sciadhustem norunt lectores ex eis, quæ de eo adnotata sunt ad 20 Februarii, ut plura hic addere supervacaneum foret. Unum advertam, de sociorum numero, qui a variis varius exhibetur; secundum alios namque erant cxx, aut cxxviii; juxta alios vero cxxviii supra mille, uti traditur in Prologo recentiore et in Kalend. Mosquensi, typis synodalibus Mosquæ excuso, anno 1818. — *S. Cornelius.* A nemine alio, præter Mst., memorari hodie S. Cornelium recte observavit Nevostrujev;

vostrujev; verum postridie diserte nominatur in cod. Rum. et in Menologio Basilii. Cfr Acta SS. ad 2 Februarii. — S. Joel reperitur ad hanc diem etiam in quibusdam Kalendariis Coptitarum; in Martyrol. Romano prodit conjunctim cum Esdra ad 13 Julii, quando laudatur a Bollandianis. — Ad SS. Varum et Cleopatram quod attinet, non est cur multus sim; siquidem egregius exstat de utroque commentarius in Act. SS. ad hunc diem, Oct. tom. VIII, pag. 423. In cod. Assemani glagolitico refertur S. Varus ad 25 Octobris, non secus ac in Menol. Basilii; præterea ad diem 31 Martii inscriptus est in Mst., Sišat. et Parisino I. Non omnino igitur conveniunt Martyrologia Slavica cum Græcis in assignando die 19. Numerus septenarius sociorum, quem statuunt quædam Kalendaria, minus accuratus est, quum sex tantummodo socios habuerit Varus. — Apud Latinos colitur S. Amphilochius 23 Novembris, quo proponitur in Kalendariis Slavicis pene omnibus, non excepto Rumiântsoviano, a quo solo refertur insuper hodie iisdem plane terminis.

S. Joel. *SS. Varus et soc.* *S. Amphilochius.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Joannes Rylensis.

In libro, quem in laudes S. Joannis Rylensis typis Belgradensibus edidit Neophytus, monasterii Rylensis hieromonachus, anno 1836, primo loco legitur officium, quod in festo S. Joannis hodierno solet decantari. Titulus hic est : *Mensis octobris die* 19, *memoria Venerabilis et Deiferi patris nostri Joannis. eremitæ Rylensis*. Porro hunc diem non mortis ejus, sed translationis anniversarium esse, declaravi supra ad 18 Augusti, quo in cælum migrasse Joannem constat. Celebratur autem duplex corporis ejus translatio; altera, quæ Sardica Ternobum; altera Ternobo Rylum multo posterius facta; hæc commemoratur die 1 Julii; de illa agitur ad præsentem diem, ut copiose traditum est in Vita sancti anachoretæ, quam vulgarunt Bollandiani socii Act. SS. Oct. t. IX, a pag. 683; ut plura hic disserere supersedendum sit. At secundam translationem, quia, typographo properante, silentio præterita fuit ad primam Julii, paucis hic illustrare juverit, ne omnino vacua manu remittatur lector, Sancto Joanni Rylensi devotus. Igitur in volumine jam dicto, fol. 31, incipit officium de *Translatione reliquiarum Venerabilis et Deiferi Patris nostri Joannis Rylensis thaumaturgi*, kalendis Julii celebranda. Cui additur, a fol. 44 verso, *narratio de reliquiis Venerabilis Patris Joannis Rylensis Ternobo Rylum, et de sacro ejus monasterio Rylensi instaurato*, *auctore Vladislao Grammatico*. A quo traditur, tres presbyteros, Joasaphum, Davidem et Theophanem, Jacobi, deinceps Episcopi Crupnicensis, filios, uxoribus singulorum defunctis, mundo valedixisse, et in monasterium Rylense profectos, illud a ruderibus excitasse instauratumque pristino splendori ac monachorum frequentiæ restituisse. Qui ut acceperunt a quodam presbytero Philippolitano, Jacobo nomine, aliisque adservari in ecclesia cathedrali Ternobiensi reliquias S. Joannis, et a fidelibus coli, continuo unum e fratribus monasterii Ternobum destinarunt, quo certiores de auditis redderentur; reique veritate comperta, Mariam, Georgii Despotæ Serbici filiam, quæ Amurato Sultano nupserat, enixe rogarunt, ut Sancti Joannis exuvias monasterio Rylensi restituendas curaret. Illa vero nullo negotio scriptum a Sultano obtinuit, quo Ternobiensis præfectus jubebatur monachorum petitis acquiescere sine mora. Itaque Ternobum proficiscuntur Theophanes et socii quidam, votique compotes fiunt, licet non sine magna civium repugnantia; aurora vero sequente, Ternobo clam discedunt, ne majores civium excitarentur tumultus. Rositam fluvium, qui non longe ab urbe fluit, eo autem tempore diffluebat, mirabiliter transierunt, et ita Sardicam, Bulgaris Sredetz dictam, pervenerunt lætabundi; ubi totius hebdomadis spatio manserunt; nuntio interea in monasterium destinato, qui sancti patris proximum adventum nuntiaret. Dum autem Sardicæ morabantur, matrona quædam e ditioribus arcam largita est e ligno pretioso confectam, cui includeretur corpus S. Joannis, pretioso velo obtectum. Die septimo, arca equo imposita, e monasterio S. Georgii megalomartyris, ubi morabantur, discesserunt, immenso populi concursu; comitantibus presbyteris et magnatibus ad locum usque Lešnitsa dictum; unde quidam e ferventioribus venerandum onus propriis humeris impositum ulterius detulerunt. Quorum adventum audientes regionis istius accolæ, convenerunt frequentes ad fluvium German, in vico quodam, iter unius diei cum dimidio a monasterii muris distante; quo brevi quoque accessit David hegumenus cum sociis nonnullis, sanctarum reliquiarum adventum ibidem præstolaturus. Quas magna veneratione exceptas ad *Montem Magnum* inde tulerunt, ipsiusmet hegumeni aliorumque sacerdotum humeris impositas; ac brevi devenerunt Orlitsam (metochia est a monasterio Rylensi pendens) : ubi in æde SS. Apostolorum Petri et Pauli, quam David hegumenus condiderat ipse, statuerunt arcam, Apostolorum festum imminens ibidem celebraturi. Die autem 30 junii, mane, resumptum est iter, comite Josepho episcopo, perventumque ad locum Verbitsam, quo confluunt Rylla et Iliina; ubi obviam venerunt reliquo monasterii cœtui; ac tandem cum hymnis et candelis, ad ecclesiam Rylensem procedentes, sacras exuvias in loco convenienti ibidem deposuerunt anno creationis 6978, salutis 1470, die 30 junii. Simul autem statutum fuit, ut translationis hujus memoria quotannis recoleretur die prima Julii una cum SS. Anargyris, Cosma et Damiano; ac præterea quavis feria quarta officium in honorem S. Joannis Rylensis, paraclitis nuncupatum, in monasterio caneretur.

DIES XX.

Dies XX Octobris.

DIES XX.

Ex Ostromirano. Passio SS. mart. et thaumaturgorum Artemii, sub Juliano apostata (*Ita fere omnes cum Bas. Med. Sirm. Mg. etc.*). Et Abercii.

Ex variis. S. Andronici (*Rum. cum Maz.*). SS. apost. Terentii, Marci, Isaaci, cognomento Justi, et Artemæ (*Rum. Pp. ms. cum Med. Sirm. Mg.*). S. Cornelii, centurionis (*Rum. cum Bas. Neap. Maz. Med.*). S. Artemii Vercoliensis, thaumat. (*Prolog. Kal.*). S. Cleopatræ (*Ephem.*). [Gerasimi Junioris (*Ath.*). Ignatii, mon. et mart. (*Ath.*).]

† Andreæ in Crisi (*Nan. Hieros. GP. Med.*). † Stephani, Pauli, Petri, mr. (*Med. Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Abercius. In Ostr. legitur : ***Passio SS. martyrum et thaumaturgorum***, in plurali; at S. Abercius nequaquam socius fuit S. Artemii, imo ne martyr quidem, sed simpliciter episcopus Hieropolitanus; quem ideo seorsim ponere placuit. Ejus memoria vulgo fit die 22 Octobris; Vita vero abunde narrata est in Act. SS., tom. IX, Oct., auctore R. P. Bossue. — *S. Cornelius.* S. Cornelius in Basiliano Menol. episcopus et confessor fuisse prædicatur; dubito an recte. — *S. Andronicus.* S. Andronicus relatus in cod. Rum. non ille est, qui cum S. Athanasia, mart., nominatur ad XII Oct.; sed quem cum S. Athanasia vulgo referunt Kalendaria ad diem 9; hoc enim die reapse prætermissus est in cod. Rum. propter festum S. Jacobi Alphæi. — *S. Terentius.* Memoria SS. apostolorum Terentii seu Tertii, ep. Iconiensis, Marci, ep. Apolloniadis seu inculpati Barnabæ, Jesu (Rum. Isaaci) dicti Justi, ep. Eleutheropolis, et Artemii, episcopi Lystrensis, celebratur hodie etiam in Menologio Sirmundiano et in Synaxario Ruthenorum ms. Recensentur hi sancti inter septuaginta duos Jesu Christi discipulos, de quorum cultu videantur Act. SS. ad XV Julii; occurrunt insuper die XXX Oct., X Nov.; denique die 24 Junii, sed non omnes ubique simul. — *S. Artemius.* Artemius, augustalis præfectus Ægypti et megalomartyr ac thaumaturgus, hodie colitur tum a Græcis tum a Latinis. Acta ejus græce et latine, auctore (ut videtur) S. Joanne Damasceno, ediderunt socii Bollandiani in opere suo, Octobr. t. VIII, pag. 856 et seq., ex tomo VI Spicilegii Romani Cardinalis Angeli Maji. In Menæis Slavicis leguntur Acta Metaphrastica, sed contracta; imo fortasse ex latina versione Lipomani aut Surii exscripta. In utraque tabula, Papebrochiana et Capponiana, repræsentatur S. Artemius habitu ducis militari; in Ephemeridibus insuper barba rotunda, et dextera crucem tenens, læva expansa. In *regula pingendi* (podlinnik) expresse præcipitur pictoribus, ut barbam sancti martyris pingant paulo minorem ac S. Joannis Evangelistæ, non tamen extrema partes divisam, uti pingi solet sanctus apostolus. — *S. Cleopatra.* Putabat Papebrochius S. Cleopatram esse sanctimonialem indigenam, sub Batto, Tartarorum rege, passam. Papebrochii conjecturam (quod satis mirum est) laudavit Kulčinius, nihil de hac sancta in suis libris invenisse dicens. Verum nec indigenam, nec sanctimonialem fuisse, constat ex Actis S. Vari, ubi multus sermo de S. Cleopatra ejusque filiolo, Joanne nomine. Quæ si legisset Kulčinius, nunquam ex vidua in Ægypto commorante, martyrem indigenam fecisset, anno 1241 in Russia passam. Ponitur autem hac die, tum quia die præcedenti passus est solus S. Varus, cæteri autem martyris socii coronam promeruerunt nonnisi die XX; tum etiam quia Græci sæpissime, dum sanctum aliquem colunt, alios sanctos minus notos, quorum in eisdem Actis fit mentio, uti S. Cleopatræ, remittunt ad diem proxime sequentem. Cæterum pleraque Synaxaria et Menæa referunt sanctam Cleopatram die XIX simul cum S. Varo. Sed nec sanctimonialis fuit hæc sancta vidua, licet contrarium conjectarit Papebrochius, pictura innixus. Repræsentatur utique cum corona in capite, habitu sanctimonialium, crucem dextera gerens, sinistra expansa; ante se filiolum habens nobiliter indutum et cruciculam etiam manu tenentem. Verum, ut recte observaverat Assemanus in Kalendariis ad hanc diem (tom. V, pag. 311) ex habitu quem Cleopatra gestat nihil certi colligi potest, utrum monialis fuerit an martyr : simili enim modo repræsentantur in Ephemeridibus S. Magdalena (XXII Julii) et S. Anna (XXV Julii), quarum neutra fuit virgo, aut martyr aut monialis. Cur igitur S. Cleopatra crucem gerens repræsentatur, et monialium habitu induta? Ideo, ait R. P. Carpentier, Actorum S. Vari editor eruditus, quia erga sanctam martyrem devotissima exstitit, æque ac filius ejus Joannes, quem proinde perperam martyribus adnumerat Veršinski, in Indice alphabetico; dein quia, dimissis turbis, ut aiunt Acta S. Vari, sequestravit se in martyrio (id est in ecclesia, ab ipsamet exstructa, ubi corpus S. Vari depositum erat); et erat ibi ministerio orationum vacans continuo et invocans Dominum. Hinc jure aliquo licuit pictori Moscho S. Cleopatram ut monialem pingere et cruce munire, etiamsi nec martyr fuerit ipsa, nec sanctimonialis. Sed de his omnibus fusius tractatum in Act. SS., Oct. t. VIII, pag. 426 et seq. quæ adeantur, si lubet. — *Gerasimus Athonita.* Obiit Gerasimus anno 1597, die 15 Augusti; unde ad præsentem translatus est, tum propter festum SS. Deiparæ, tum quia præsens dies est translationis ejus corporis anniversarius. — *Ignatius.* De Ignatio plura disserere supersedeo, siquidem de eo jam actum est ad 1 Maii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Artemius Vercoliensis. Artemius in vico Vercola, patre agricola, anno 1532 natus, cum quadam die in agris cum parente versaretur, violenta tempestate subito exorta, viribus destitutus supremum diem obiit duodenis, die 23 junii, anno 1543. Corpus ejus, postquam diu in silva jacuerat insepultum, in ecclesiam Vercoliensem delatum est anno 1577, quo fuerat inventum, sub Macario, metropolita. Colitur etiam, ut vidimus, die 23 Junii.

Cfr Dict. hag., pag. 45.

DIES XXI.

DIES XXI.

Ex Ostromirano.
Ex variis.

MEMORIA VENERAB. HILARIONIS (*Ita omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. etc.*).
SS. mart. Gaii, Dasii et Zotici (*Ass. Prol. Menol. Kal. cum Bas. Med. Maz. Sirm. Mg.*). Translatio reliquiarum S. Hilarionis, ep. Moglenorum (*Prol. Menol. Kal.*). [Philothei, erem. (*Ath.*).]
† MM. Andreæ, Stephani, Petri et Pauli (*Mg.*). † MM. Theodotæ et Socratis, presbyteri, et soc. (*Sirl. Mg.*). † Eucratis, mr. (*Sirl. Mg.*). † Jacobi, œconomi monast. (*Sirm.*). † MM. sexaginta, Jerosolymis ab Arabibus occisorum (*Maz.*).

OBSERVANDA.

S. Hilarion Magnus.

Magni Hilarionis, monachorum in Palæstina parentis, memoriam summa religione venerantur cum Græcis et Slavis cæteri quoque Orientis christiani. Quam autem supra posuimus lectionem cod. Ostromirani, eadem omnino proponitur in Mst. et Rum., optimæ notæ codicibus; at in marmore Neapol. loco *memoriæ* legitur *Natale*. Hilarionis Vitam, auctore S. Hieronymo, eruditissimo commentario instructam, habes in Act. SS. ad hunc diem, a pag. 43. — In eodem Bollandianorum opere exstat brevis Vita Hilarionis, episcopi Meglinensis in Macedonia, accedente prævio commentario. Aliam, ex Euthymio, patriarcha Ternobiensi, potissimum desumptam, in Slavicarum rerum amatorum gratiam, hic proponere placuit, licet prolixiori calamo adornata sit. —

S. Hilarion Meglinensis.

SS. Gaius et soc.

Cod. Assemani glagoliticus habet : *Gasii, Tasii et Zotici*, pro *Gaii, Dasii*. In Bas. S. Dasius obtinet primum locum, at tacentur socii; de quorum omnium gestis consule Act. SS. ad hanc diem, a pag. 11. — Inter sanctos martyres, Hierosolymis occisos, tres præcipui nominantur in elogio : Georgius, Joannes, Julianus. — Philotheus, Chrysopoli in Macedonia oriundus, monachum induit in monasterio Vatopedii; unde postea in solitudinem sex stadiis a cœnobio distantem secessit, ibique ad mortem usque degit. Obiit anno incerto, ætatis vero octogesimo quarto. Reliqua, alioquin vulgaria satis, legi poterunt in Paterico Montis Atho, t. II, pag. 353 et seq. aut in libro Νέος παράδεισος, unde sua mutuatus est Paterici editor russus.

SS. Martyres sexaginta.
Philotheus Athonites.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Hilarion, ep. Meglinensis.

Sæculo XII fere medio, enituit splendidum Ecclesiæ Bulgaricæ lumen, sanctus Hilarion, cujus inclyta gesta nobis tradita sunt ab eodem patriarcha Ternobiensi Euthymio, qui S. Parasceves Vitam exaraverat, a nobis supra relatam. Nempe ab utroque sancto illustrata fuit Bulgaria eadem fere ætate, licet non eodem modo. Ortus est Hilarion parentibus nobilitate non minus quam opibus et pietate claris; qui juxta mandata Domini jugiter conversabantur et Deo pie inserviebant. At, quoniam nullam habebant posteritatem, filiumque procreare ardenter desiderabant, assidue Deum ea de re deprecabantur; imprimis vero uxor beatissimam Matrem Dei Mariam frequenter adibat supplex, eamque summa cum fiducia, ut olim Samuelis mater, Deum, in lacrymas effusa, enixe rogabat, ut sterilitatis vinculum solvere dignaretur. Nec frustra. Quadam enim nocte apparuit ei in somnis purissima virgo Deipara, dicens: Surge, filia, et dimitte mœrorem : exauditæ enim sunt preces tuæ, pariesque filium qui plurimos a tenebris errorum ad lumen veritatis adducturus est. Surrexit mulier gaudens, nec tam de promisso filio, quam de prædicta ejus vocatione lætabunda. Eodem anno peperit puerum eique Hilarionis nomen imposuit, perpetuum lætitiæ suæ argumentum : Hilarion enim latino sermone *lætantem* significat. Proficiebat autem ætate puerulus, et adhuc triennis trisagion illud : *Sanctus, sanctus, sanctus Dominus* (Is. VI, 3) decantabat, omnibus rem demirantibus. Juvenis annorum octodecim factus, paternæ domui mundoque valedixit, ut angelicam vitam in domo Domini amplecteretur. Monasterii officia omnia strenue exerrebat ac voluntatem propriam jugiter domans brevi ad tantam virtutis aciem pervenit ut nomen ejus in ore omnium fratrum versaretur; præsidi vero suo, quem simul in rebus spiritualibus ducem habebat, magno solatio esset; prævidebat nimirum hegumenus futuram discipuli sui gloriam ac propterea assiduus Deo preces fundebat, quo tentationes a filio suo dilecto averterentur. Interea, multis annis præterlapsis, exitum suum ex hoc mundo præsentiens hegumenus, jamque in lecto decumbens, fratres ad se vocari jussit, eosque Hilarionis curæ commisit universos. Hic vero non solum fratrum curam, sed et prioris præsulis sollicitudinem et in oratione constantiam hæreditare visus est; erat enim erga omnes fratres humilis, eisque religiosæ conversationis formam in se ipso præbebat : erat præterea, jejuniis addictissimus, adeoque temperantiam colebat, ut vinum nunquam in vita sua degustaverit, in oratione diu noctuque perseverans atque magno cœnobiticæ vitæ institutori Theodosio in omnibus simillimus effectus. Porro quadam die, dum regio fame premeretur tanta, ut etiam in monasterio annona deficeret, mœrentibus fratribus, simul ac Deum invocavit supplex Hilarion, illico, o rem miram! inventum est monasterii horreum frumento plenum. Nec solum fratres suos, sed et cæteros omnes, qui fame pressi ad eum veniebant undequaque, domum remittebat, tum corpore, tum anima refectos. Quam ob rem alter Joseph habitus est ab universis; nec pauci, mundana veste relicta, tonsuram eique convivendi licentiam ab ipsomet acceperunt. Licet autem Hilarionis nomen ubicunque ad nubes extolleretur, ipse tamen hominum laudibus minime illectus, universam gloriam ad solum Deum humillime referebat,

referebat. Verumenimvero noluit Dominus eam lucernam sub modio latere, aut angustias monasterii solummodo illustrare, cum super cathedram episcopalem poni dignus esset. Itaque beatissima Mater Dei, quæ olim Hilarionem prædixerat nasciturum, apparuit in somnis Eustathio, totius Bulgariæ archiepiscopo, eique : Lucernam, ait, candelabro imponere festina, Hilarionem nempe in Moglenorum episcopum ordinando, a quo multi ab errorum tenebris ad veritatis lucem sunt perducendi. Surrexit e lecto archipræsul et sine mora superna mandata adimplevit. Eadem nocte dulci quadam visione recreatus fuit etiam Hilarion. Nimirum virum quemdam sibi videre visus est dicentem : « Dominus Deus tuus, qui elegit te in veritate, dabit quoque tibi virtutem, quo genti tuæ sis testamento, et in umbra mortis sedentes in lucem inducas. » Expergefactus Hilarion intellexit divinitus immissam fuisse visionem, et voluntati Dei sese submisit, etsi a fratribus sejungi ægre ferret. Post non multos autem dies, ab archipræsule accersitus, episcopus Meglinæ, quæ urbs Macedoniæ est, creatus est Hilarion; gregisque sibi commissæ curam suscepit, postquam in ecclesia cathedrali Dei sanctorumque opem implorasset ardenter. Gaudio repleta fuerunt fidelium corda, in adventu boni pastoris. Qui pace eis data hortabatur eos orthodoxam fidem et sanctæ Ecclesiæ mandata firmiter tenere, impias vero doctrinas, quæ tunc in regione illa infeliciter vigebant, procul amandare et abhorrere. (Porro impiæ illæ doctrinæ non diversæ sunt ab erroribus Bogomilorum, qui etiam Paulicianorum et Patarenorum nomine veniunt, suntque antiquorum Manichæorum nefanda propago, Albigensibus vel Catharis perquam affinis. Quos omnes a pristinis Manichæis prodiisse a compluribus historicis ostensum est. Atque hi quidem, impugnati ab imperatoribus Constantinopolitanis, ut narrant Petrus Siculus, Photius et Cedrenus, discipulos tamen plurimos in regionibus Orientis, maxime in Armenia, retinuere; in quo regno Pauliciani dicebantur a Paulo quodam, Callinices feminæ Manichææ filio, qui medio sæculo VII dogmata pleraque Manichæorum illic prædicaverat, et, juvante fratre suo Joanne, non paucos sibi discipulos fecerat. Porro Paulicianis extremo sæculo IX, imperante CPoli Basilio Macedone, dominabatur quidam Chrysochir, urbis Tephricæ seu Tibricæ præses. Quem feliciter oppugnavit imperator, primo imperii sui anno; et a bello redux Petrum Siculum Tephricam misit ad redimendos captivos. Octo menses Tephricæ versatus Petrus legationis suæ historiam scripsit et primo archiepiscopo Bulgarorum ritus Græci, misso a Basilio, imperatore, sed cujus nomen nos latet, nuncupavit (Act. Sanct., Oct., t. IX, pag. 716, lit. E). Egregium id monumentum. Sæpe enim Petrus disputando cum Paulicianis congressus illorum et catholicorum illic degentium opera diligenter usus, eorum arcana omnia curiose investigavit; atque ab ipsismet impiis et delirantibus cognovit, eos de conciliabulo suo nonnullos missuros qui in Bulgaria quoscunque possent a catholica religione ad suam nefariam sectam averterent. Reipsa Bulgaros non multo post labe suæ pestiferæ doctrinæ infecerunt. Maxime tamen id factum, quando hortante quodam Theodoro, monacho, qui dein ad patriarchatum Antiochenum provectus est, Joannes Tsimisces, imperator Manichæos Philippopolim in Thracia ex Oriente transtulit. Quæ hæreticorum colonia universæ deinde Europæ funestissima fuit. Certe duobus post sæculis reperti sunt Manichæi magno numero in Bulgaria, dictique sunt Bogomili; ac inde in Serbiam, Bosniam, Italiam et Galliam transierunt. Compescuit illos in Bulgaria non minore zelo quam industria et pene restinxit imperator Alexius initio sæculi duodecimi, teste Euthymio Zygabeno, idemque postmodum præstitit in Paulicianos Philippopolitanos ab exeunte sæculo nono quaquoversum grassantes. Attamen penitus delere eos non valuit; quin et hodie, post mille annos elapsos, in Bulgaria adhuc supersunt, nomine Babunorum; quod apud vulgus solemne est.) Contra hos sectarios gregem suum præmunire adnixus est Hilarion, catholicæ Ecclesiæ dogmata, et traditiones imprimis omnibus commendans, utpote quæ respuebantur a Bogomilis pene universæ : docens credere in SS. Trinitatem ac Incarnationem Filii Dei, invocare crucis vivificæ virtutem, sanctorum reliquias venerari et omnia Ecclesiæ præcepta pariter servare, repudiatis ac procul abjectis hæresium parentibus Ario, Macedonio, Nestorio, Eutychio, præsertim autem Manete et Paulo Samosateno, Bogomilensium zizaniorum præcipuis satoribus. Nec irritus fuit strenui pastoris labor : crescebat enim in dies numerus eorum qui agnitis erroribus Bogomilorum ad veram Ecclesiam redibant. Cum tamen numero præstantiores essent hæretici, doctrinæ autem catholicæ resistere minus pares, varios dolos contra strenuum antistitem meditari cœperunt, ut vel hac ratione gregem ejus discerperent perimerentque. Laboribus igitur labores addidit indefessus pastor, et dum instantius in fidelium instructionem incumbebat, ferventem quoque orationem ad Deum mittebat. Cujus adjutorio inimicorum suorum conamina reddidit irrita, eorumque cavillos facile, non secus ac araneæ tela, dissolvit. Quadam igitur die falsi hi doctores, extrinsecus quidem mansuetarum ovium pelle induti, intus vero lupi rapaces, sanctum Christi servum inanibus suis cavillis capere tentarunt, aientes : « Quare vos, catholici, non vultis obaudire nobis docentibus duos esse creatores, alterum bonum, factorem cæli, alterum vero malum, qui fecit terram et omnia quæ in ea sunt? » — « Audite responsum meum, reponebat humilis Hilarion, omnemque superbiam prius deponite. Quemadmodum Dominus de se dicebat : Mea doctrina non mea est, sed ejus qui misit me, Patris (Joan. VI, 16), similiter et ego non a me ipso loquar vobiscum, sed juxta Evangelium, quo vos niti gloriamini. Unde igitur didicistis alium esse Deum qui terram fecit, præter illum bonum, factorem cæli? Nonne unum eumdemque Deum in cælis et in terra adesse docemur ab ipso Domino, in admirabili oratione, quam tanto solatio recitamus? Etenim in oratione illa nos dicere docuit : « Pater noster, qui es in cælis, fiat voluntas tua sicut in

cælo

cælo et in terra (Matth. vi, 9, 10)? » Quid his verbis clarius? Et iterum, cum Patrem suum invocat, dicens : « Confitebor tibi, Pater, Domine cæli et terræ (Luc. x, 21), » numquid terram a cælo sejungit? Numquid non verbis istis doctrina vestra penitus destruitur? Neque his tantum, sed et aliis Scripturæ sacræ dictis quam plurimis, aperte docemur, Deum esse totius mundi factorem. » Ita antistes. Alium errorem callide suggerentibus Bogomilis, nempe veterem legem scriptam esse a maligno spiritu et Christi crucem esse pessumdandam : « O homines, aiebat animarum amantissimus pastor, relinquite ignorantiæ vestræ tenebras et exitialem somnum a palpebris vestris excutite procul. Si a maligno originem duxerat lex antiqua, qua dicere potuisset Christus : *Scrutamini scripturas?* (Joan. v, 39.) Per scripturas porro intelligit Moysem et prophetas; nondum enim stabilita fuit tunc temporis lex nova gratiæ. Jamvero in lege diaboli quomodo vita æterna reperiri queat? Nonne præcepta veteris legis Moysi data in tabulis proprio digito exaraverat Dominus, atque ut ab omni homine servarentur, per os David edixit? (Ps. LXXVII.) Ad hæc, interrogantes de via salutis ad præcepta remittebat Dominus Jesus, eaque servabat ipse quam exactissime, quippe qui non solvere ea venerat, sed adimplere, addita scilicet novæ gratiæ abundantia prioris legis infirmitati. Iterum qui crucem vituperare audetis aut vocare nobis inimicam? Numquid Paulum non audistis clamantem : *Absit mihi gloriari, nisi in cruce Domini nostri Jesu Christi* (Gal. vi, 14.)? Et alibi : *Verbum crucis salvantibus virtus est Dei* (1 Cor. 1, 18.). Porro si virtus Dei nuncupatur, cur non creditis ei? nonne per crucem infernus dirutus est et resurrectio nobis donata, filiorumque adoptio comparata? Et quid respondebimus in tremenda illa die, quando apparebit in cælo signum Filii hominis, nempe crux ejus, qua visa omnes tribus terræ amare flebunt, attestante Evangelio (Matth. xxiv, 30)? His et similibus responsis obstruebat mendacia Bogomilorum ora beatus Hilarion coram ingenti populi concursu. Illi autem, ad instar piscium mutorum, abierunt confusi, et quid sibi faciendum esset, secum reputantes. Quorum secretas cogitationes præveniens Hilarion, ut ad cor redirent, veritatem agnoscerent, agnitamque amplecterentur et in sinum Ecclesiæ catholicæ reverterentur, amanter eos hortabatur. Nec irrito conatu. Plurimi enim eorum corde contriti, atque ad pedes ejus provoluti errores suos ejurarunt, et sacrum baptisma impetrarunt. Hos orthodoxiæ triumphos cum ægerrime ferrent præcipui armenæ religionis patroni et nullis modis pastorem optimum valerent ad iram provocare, quosdam e suis correligionariis (erant enim Meglini , forte commercii causa, magno numero) contra eum excitarunt. At servus Dei nil pertimescens, inter eos, veluti agnus inter lupos, versabatur, illud Psalmistæ dictitans : *Etiamsi in umbra mortis ambulavero, non timebo malum, quoniam tu mecum es* (Ps. XXII, 4.). Quotiescunque fictis prætextibus heretici adibant eum, ut dolo caperent, semper imbecillitatis suæ conscii et confusione repleti revertebantur domum. Quadam vero die postquam acriter cum eo concertassent Armeni, eo furoris processerunt, ut lapides in sanctum virum, non secus ac olim Judæi in Stephanum protomartyrem, projecerint, et semivivum reliquerint in agro, quo orationis causa secedere solebat antistes. In se reversus Hilarion, urbem cellamque repetiit, gratias agens Deo, quod pro ejus gloria incruentum hoc martyrium fuerit passus. Re cognita, malevolos homines unanimiter aggressuri erant catholici Meglinenses, ac morti certissimæ tradituri, ni mitissimi Christi discipulus eos a proposito avertisset, dicens: Mementote, filii, verborum quæ apostolo Petro a Domino dicta sunt : *Mitte gladium tuum in vaginam; ne gladium sumens, gladio pereas* (Matth. xxvi, 52.). Mementote quoque apostolorum, qui gaudentes e concilio Judæorum revertebantur, quod digni habiti fuissent pro nomine Jesu contumeliam pati. Sinite eos, nesciunt enim quid faciunt. Stupebunt isti, et quid de viro tantæ mansuetudinis cogitarent dubii hærebant, bonum esse ac optimum virum dicentibus aliis, aliis, contra, seductorum esse asserentibus. Nihilominus a disputando non desistebant adversarii, sed omnibus modis ad errores suos strenuum pastorem pertrahere conabantur, jactantes se solos esse orthodoxos, atque antiquis traditionibus, puta officiis, jejuniis, cæterisque omnibus traditionibus Ecclesiæ veræ catholicæ et apostolicæ , immobiliter adhærere. « Bene facitis, respondebat Hilarion, Ecclesiam nominantes: hæc enim revera doctrinam suam ab apostolis, verbi divini satoribus, tenet, et quæcunque ab eisdem tradita sunt, sancte coluit semper et colit. Vos quoque eadem tenuistis usque ad concilium Chalcedonense, œcumenicum quartum, postea vero ab Ecclesia catholica secedentes in varios abiistis errores. Quos alium post alium ex ordine refellens , Ecclesiæ catholicæ dogmata singulis erroribus opposita evolvit, eo successu, ut quosdam ex Armenis in gremium Ecclesiæ matris pertraxerit. Ipsum imperatorem, Manuelem Comnenum, in vera religione titubantem, et in Armenorum placita plus æquo pronum, (adeo scilicet execranda hæresis tunc profecerat ubique), ad fidei catholicæ sinceritatem revocasse narratur sanctus præsul et in eadem stabilivisse, stabilitum vero dein adjutorem et auctorum habuisse in prædicta hæresi oppugnanda et perimenda. Cum enim Armeni, frequenter disputando cum Hilarione, errores proprios tandem agnovissent, et ad Ecclesiam catholicam accessissent, litteras autographas dedit Præsuli imperator, quibus præscribebatur reliquias hæreseos penitus extirpare, inobedientes vero hæreticos procul pellere, ne contagione cæteri læderentur. Mandato regis obtemperavit antistes libenter, pulsisque hæreticis, in loco ubi convenire solebant, insignem ecclesiam in honorem SS. apostolorum ædificavit et cœnobio auxit, sæpeque sacra fecit ibidem, assistentibus fratribus. (Hactenus Euthymius, patriarcha Ternoviensis. Quæ de imperatore Manuele tradidit hic sæculi XIV scriptor, intelligantur oportet de cura quam in reducenda Ecclesia Armena ad unitatem fidei posuerat imperator, quamque mors reliquerat imperfectam. Constat enim ex historia, philosophum quemdam Græcum, nomine *Theorianum*,

orianum, missum fuisse a Manuele ad patriarchas Armeniæ, Narsestem Claensem, et Gregorium IV, Narsetis fratrem ac successorem, ex regia Arsacidum stirpe oriundum; insuper et litteris communicasse utrumque patriarcham cum imperatore Manuele ac patriarcha Constantinopolitano Michaele, unionis ecclesiasticæ obtinendæ causa; mortuo Narsete, convocatum fuisse a Gregorio IV concilium Rumlæ, ubi sedem suam tunc habebant Armeniæ primates; ac unioni quidem cum Ecclesia catholica adhæsisse episcopos Armeniæ universos; at in litteris ad imperatorem et patriarcham, nomine Concilii datis, scripsisse quædam de duplici naturâ Christi et de Concilii Chalcedonensi minus sincera, necomnino consona prioribus loquendi formulis, a catholicissimo Narseste ante usurpatis. Id forte occasionem præbuit Euthymio de orthodoxia imperatoris dubitandi. Fieri etiam potuit, ut Constantinopolim evocatus fuerit Hilarion colloquendi causa cum Armenis, et deinceps domum redux cum hominibus ejusdem gentis, qui in Meglinensi diœcesi degebant frequentes, de rebus fidei disputaverit ac propterea eorum odiis ad mortem usque fuerit impetitus.) Utut sit, assiduo laboravit Hilarion in tuenda orthodoxia; plurimosque Bogomilos ad veram fidem perduxit et sacris undis abluit. Effloruit quoque cœnobium Meglinense ab ipsomet institutum, crescente in dies numero fratrum, quos in recta fide stabilire nunquam cessavit. Tandem finem appropinquare sentiens, convocatis discipulis universis, unum eorum, nomine Petrum, quem per multos annos socium habuerat indivisum, in hegumenum eis dedit, et ut virtutes religioso viro proprias, præcipue autem mutuam dilectionem colerent paternasque traditiones exactissime servarent, eosdem adhortatus est. Tum, pace fratribus in lacrymas profusis ultimo data, obdormivit in Domino beatus Hilarion die vigesima prima octobris, anno reparatæ salutis 1164, postquam triginta annorum spatio Ecclesiam Meglinensem sanctissime rexisset. Conditus est in monasterio, quod Moglenæ fundaverat ipse. Eidem etiam mortuus invigilasse narratur. Cum nimirum multos post annos, temperantia, quam verbo et exemplo tantopere commendaverat vivus, a quibusdam fratribus monasterii pessumdari cœpisset, cæterisque vitiis, ut fieri solet, lata via panderetur, non obstantibus Petri hegumeni monitis et minis, beatus Hilarion delinquentibus monachis in somnis apparuit, et alios acri corripuisse verbo, alios verberibus cohibuisse, alios denique morte afflixisse visus est. Mane facto, ii qui plagas et verbera accepisse sibi videbantur, gravi morbi sunt correpti; quibus vero mortem minatus erat sanctus, non multo post e vivis reapse cesserunt, omnibus fratribus timore perculsis et ita ad exactam temperantiæ regulam continuo revocatis. Ad hæc, alia plura miracula ad ejus sepulcrum patrata esse perhibentur. (Quæ omnia fere comprehenduntur in sequenti tropario quod canitur die sancto præsuli sacra : *Magnis virtutibus illustris, monachorum cœtus rexisti, pontificalem sedem purgasti, hæreticorum impetus repressisti, Christo dicatas domos erexisti, o sancte Hilarion! Post obitum vero tuum, integrum et incorruptum mansit corpus, curationes fundens infirmis et dæmones propellens.* Et iterum in contacio : *Prout lucifera apparuit Pontificis commemoratio, illico tenebras somnolentiæ pepulit, lucemque attulit donorum cælestium. Tu, o Hilarion! invenisti gratiam apud Deum, cum exstiteris monachorum optimus institutor.*) Horum miraculorum fama pervenit ad aures regis Bulgarorum Calo-Joannis, qui, labescente imperio Byzantino, Bulgaris imperavit ab 1196 ad 1207, et armis potitus est Græcia et Thracia usque ad oppidum Meglinum; quod etiam obtinuit. Incensus itaque sancto ardore, statuit reliquias beatissimi viri transferre Ternobum, regni sui et Ecclesiæ Bulgariæ sedem principem. Igitur cum patriarcha Ternobensis sancti adventum audivisset, obviam ei processit cum omni clero, cum magnatibus et populo, et venerandum corpus deposuit, non in ecclesia Quadraginta Martyrum, ut volunt quidam auctores, cum hæc tunc temporis nondum existeret, sed in alia quadam nobis ignota. Multo autem tempore post, mortuo scilicet Calo-Joanne et successore ejus Borila, novus Bulgariæ rex, Joannes Asanes, Asanis senioris filius, qui ab anno 1217 ad annum 1241 sceptrum tenuit, decrevit erigere templum in honorem Quadraginta Martyrum et corpus beatissimi Hilarionis solenniter in illud transferre. Translatio hæc referenda videtur in annum 1230, quo prædictum templum absolutum fuisse testatur sequens inscriptio, columnæ ejus marmoreæ litteris cyrillicis insculpta, quamque latino idiomate huc referre juvat integram : « Anno 9738 (seu 1230), indictione tertia, ego Joannes Asanes, Christi Dei fidelis rex et autocrator Bulgarorum, senioris Asanis filius, a fundamentis condidi et picturis exornavi hanc venerandam Ecclesiam sub vocabulo sanctorum Quadraginta Martyrum. Horum enim ope, duodecim annorum regni mei spatio, quo scilicet hoc templum ornabatur, bellum intuli in Romaniam, et Græcorum copias fudi, ipsumque imperatorem Dominum Theodorum Comnenum simul cum magnatibus ejus cepi, et regionem omnem ab Odrino (i. e. Adrianopoli) usque ad Dračum (Dyracchium), Græcorum quoque Serborum et Arbanensium terram occupavi, si excipiantur urbes Constantinopoli vicinæ, ipsaque urbs ista regia, Francis subdita. Verum et hi quoque sub manu mea positi erant, quod alium regem præter me non haberent, et vitam suam deberent mihi, Deo ita disponente, sine quo nec fieri aliquid, nec verbis proferri potest; cui gloria in sæcula, Amen. » Concordant historici : nam re quidem vera anno 1226, perfidum imperatorem Thessalonicensem, Theodorum Comnenum, qui et Angelus Theodorus, devicit Joannes Asen, et dein Thracia et Macedonia partim occupata, in Thessaliæ montana excurrit; Elbanum cepit et usque Illyricum omnia vastavit; quo tempore utriusque maris (Nigri scilicet et Albi seu Adriatici) oppidis dominatus esse non immerito dici potuit. Postea fœdus pepigit cum Græcis, et anno 1233 copias suas sociavit cum exercitu Joannis Ducæ, qui jam imperium Græcorum obtinebat, bellumque Latinis tunc Constantinopoli dominantibus intulit. Neque infeliciter cessit hæc expeditio, quam ad urbis ipsius muros usque, quos illi

illi defendebant, movit; sed autumno domum rediit. Atque ita modo aliquo dici potuit in Prologo Slavonico ad hanc diem eum dominatum fuisse Bulgaris, Græcis, Francis, Serbis et Arbanensibus. Hæc itaque translatio facta est anno 1230 aut non multo post. Templum Quadraginta Martyrum, olim magna Laura dictum, et Imperatorum Bulgarorum sepulcris clarum, nunc vero in fanum turcicum (vulgo moschetam) misere conversum, de pristino splendore nil retinuit, præter sex columnas marmoreas mirifice elaboratas, et inscriptionibus slavicis ornatas. Harum præcipuam dedimus supra, præeunte D. Daskalovio, qui brevem notitiam de hodierno statu ecclesiarum Ternobiensium scripsit. Narrat idem auctor, anno 1850, dum ecclesiæ turris, quæ centies jam fuerat collapsa, a Turcis denuo instauraretur, repertas esse sub ipsius fundamentis res varias magni pretii, puta coronam regiam, auream crucem, sepulcrum magnæ molis, etc., et quod caput est, reliquias S. Hilarionis, quæ inde in interiorem turris partem translatæ et in terra a Turcis defossæ sunt; ut autem christianorum nemo eas adire posset et multo minus venerari, positam esse in eodem loco sepulcrum quoddam panno viridi coloris obtensum et Turcico torulo auctum. Aiebat quidem Cheich-effendi, loci istius custos, qui ob singularem suam erga Græcos phanariotas propensionem Protosyncellus exarchæ Bulgariæ derisorie nuncupatus fuerat, asservari ibidem corpus cujusdam viri, Mahometanis admodum venerandi; attamen re quidem vera vacuum esse sepulcrum, pro certo tenendum testatur Auctor modo laudatus; cui miserrimam hanc ecclesiam invisere et accuratius describere permisit fortuna quædam prorsus singularis. Quonam tempore in turcicum fanum conversa fuerit magna hæc Ternobii Laura inclytumque Bulgariæ palladium, definiri nequit. Certe, anno 1360, monasterii hujus archimandrita, Joannicius, concilio Ternobiensi adfuit, in quo Bogomilorum aliorumque hæreses damnatæ fuerunt. Ecclesiam bulgaricam regente Theodosio patriarcha. Hodie vero omnium moschetarum miserrima est; constat duabus cameris, quarum altera perangusta est, altera sat spatiosa. Faxit Deus Optimus, ut tandem aliquando hæc loca, tot monumentis sacris olim celeberrima, iniquissimo quo premuntur jugo fiant libera; destruatur et murus divisionis, quo filii, ex aquis baptismalibus nati, a veræ matris suæ, Ecclesiæ Catholicæ, amplexibus impediuntur, et præstet tandem aliquando, ut unus sit pastor et unum ovile, quemadmodum erat, quum floreret S. Hilarion.

Cfr 1) Vita ms.. auctore Euthymio, patr. Bulgariæ, apud Muraviev. 2) Vita ejusdem, edita a Neophyto, Belgradi. 3) Prologus et Menæa ad hunc diem. 4) Acta Sanctorum, Oct , IX, pag. 405 et seq. 5) Das-kalov, De iis quæ Ternobi inventa sunt, in Ctenija soc. hist. Mosq., anno 1859, lib. II. 6) Rudnev, De antiquioribus hæresibus et sectis in Russia disquisitio, not. 30. 7) Cosma, presbyter, adversus Bogomilos.

DIES XXII.

Ex Ostromirano.

Passio SS. martyrum Heraclii, Elisabeth, Theodotes et Glyceriæ (*Menol. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Mg. Maz. Sirl. Med.*). Et S. Deiparæ.

Ex variis.

S. Alexandri, episc. (*Prol. Menol. cum Bas. Kal. Sirm. Sirl. Mg.*). S. Abercii, apostolorum æqualis, ep. Hieropolitani (*Mst. Rum. Prol. Par. Siš. Men. Tern. Zogr. Hor. Kal. etc. cum Bas. Hier. GP. Pg. Vind. Flor. Goth. Msq. Sirm. Maz. Mg. Med.*). SS. septem puerorum Ephesi, Maximiliani, Jamblichi, Martiniani, Dionysii, Antonini, Constantini et Joannis (*Mst. Menol. Prol. Hor. Leop. Pp. Kal. cum Sirm. Mg. Menol. Med.*). Festum B. M. V. Cazanensis (*Prol. Kal.*). Theodori et Pauli, monach. (*Hag.*).

† Cosmæ et Damiani, mart. (*Neap.*).

OBSERVANDA.

SS. Heraclius et soc.

S. Heraclio addendi sunt socii Alexander, episcopus, qui nominatur primo loco in Menol. Basilii et in Prologo, utpote manipuli hujus præcipuus, et S. Anna. In Menologio Basilii ponuntur tantum tres mulieres, et quidem S. Anna loco S. Elisabeth; in Menæis adsunt omnes quatuor, et ultimus tandem omnium venit Alexander. Slavicus cod. neutrum videtur inscripsisse. Videsis quæ de his sanctis disseruntur in Actis SS., Oct. IX, p. 520.

SS. Deiparæ festum.

— Nec in Græcis Synaxariis Menæisve, nec in Slavicis quidquam licuit mihi legere de hodierno festo B. Mariæ Virginis, quod ideo incertum relinquo.

S. Abercius.

— S. Abercii Acta exstant apud Bollandistas, pag. 485 et seq. ad hunc diem. In Synax. Serbico prodit die sequenti; atque *apostolus* nuncupatur in cod. Saxo-Gothano, sensu latissimo.

SS. septem pueri Ephesi.

— Postridie quoque referuntur septem Pueri, imo martyres Ephesi in nonnullis Synaxariis, ut Rum. et Basilii; verum a plerisque nominantur hodie, et quidem omisso S. Abercio, ut in Synax. Leop., anni 1768, in alio Serbico sæc. XVI; item in Menolog. Mosquensi et in Magnis Menæis Græcis, ed. Venetiis, anno 1843, in quibus illorum festivitas agitur die IV Augusti, et insuper commemorantur Kalendis Septembris.

SS. Cosmas et Damianus.

— Non aliqualis commemoratio SS. Cosmæ et Damiani fit hodie in Kalendario Neapolitano marmoreo, sed recolitur ipsamet *passio*, ut manifestum fit ex nota eorum nominibus præscripta.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Vixerunt hi duo fratres, Theodorus et Paulus, tempore Sergii Radonežensis; quo benedicente excitarunt monasterium nomini SS. martyrum Borisi et Glebi sacrum, in *Silva Nigra*, quæ Rostoviam inter et Vologdam jacet media. Monachorum regimen suscepit Theodorus; qui et fratrem suum constituit hegumenum monasterii S. Nicolai, quod in finibus Beloozerensibus

Dies XXIII Septembris.

Beloozerensibus seu lacus Albi erexerat ipse. Utriusque memoria quotannis recoli dicitur in dicto monasterio SS. Borisi et Glebi, die 22 Octobris, quo e vivis decessit Theodorus.

Cfr 1) Dict. hag., ed. 1862. 2) Muraviev, in Vita Irenarchi, Januar., pag. 362 et seq.

B. M. Virginis Cazanensis festum.

Institutum fuit hoc festum anno 1612, in annalibus gentis Russicæ maxime memorabili, in gratiarum actionem pro victoria de Polonis reportata. Nimirum anno 1611, Polonis tunc Mosquam occupantibus, rerumque in Russia, rege suo destituta, potitis, cum universus populus pro liberanda patria Deum et Beatissimam Virginem in jejunio et fletu deprecaretur, apparuisse traditur Arsenio archiepiscopo Galasunensi, qui eo tempore Mosquæ morabatur, Sergius Radonežensis, eique proximam regiæ urbis liberationem promisisse, B. M. Virginis Cazanensis ope obtinendam. Evulgata visio vires animosque addidit indigenis; qui, Demetrio Požarscio duce, aut potius B. Virgine præside, cujus venerandam iconem, ut vocant, Kazanensem, secum deferebat Demetrius, hostem Mosquæ sedentem oppugnarunt, et ingenti clade eidem illata, civitatem feliciter recuperarunt, die 22 octobris, anno 1612, universam regionem a Polonis mox liberaturi. In cujus rei memoriam statutum fuit, ut B. M. Virgo Kazanica, quæ etiam ad diem 5 Julii colitur, ad 22 Octobris peculiari cultu honoraretur. Quæ festivitas, initio soli Mosquensi civitati propria, postmodum, anno sc. 1648, ad universam Ecclesiam Russicam fuit extensa.

Cfr 1) Prolog. ad h. d. 2) Gloria B. M. V., part. III, p. 16.

DIES XXIII

Ex Ostromirano.

PASSIO SANCTI APOSTOLI JACOBI, FRATRIS DOMINI (*Ita omnes cum Bas. et Synaxariis Græcis et Copticis*).

Ex variis.

SS. Theodotæ et Socratis (*Rum. cum Bas. Med. Maz. Sirm.*). SS. septem puerorum Ephesi (*Rum. Bas. Nan. Goth. Msq. Maz.*). S. Ignatii, patr. CPolitani (*Rum. Hor. Leop. Menol. Kal. Prol. cum Bas. Nan. Sirm. Maz. Mg. Med. Itg.*). S. Nicephori, patr. CPolitani (*Rum. Kiov.*). S. Josephi (*Sišat.*). Macarii Romani (*Prol. Serb. cum Sirl. Mg.*). Elisæi Laurašensis (*Steb.*). Jacobi Bovoricensis (*Pp. Men. Kiov. Kal. Prol.*).

† Zachariæ (*Neap.*).

OBSERVANDA.

S. Jacobus, frater Domini.

Prologus Rum. sæc. XIII hodie in omnibus concordat cum Menologio Basilii, imperatoris, perinde ac si inde fuerit descriptus. Distinguunt Græci et Slavi hunc Jacobum, fratrem Domini, a Jacobo Alphæi et a Jacobo Zebedæi; neque, ut recte scripsit Assemanus (t. V, p. 315), in numero duodecim Apostolorum collocant, sed asserunt ipsum *primum Hierosolymorum episcopum ab ipso Christo ordinatum, primumque ab eodem edoctum, liturgiam divinam conscripsisse, quam postea Basilius Magnus et post hunc Chrysostomus concisiorem reddidere.* Similia habet Euchologium Leopolitanum, ad usum Ruthenorum cum Eccl. Romana unitorum, editum Počajoviæ, anno 1801. Hæc eadem et reliqua, quæ de S. Jacobi passione et titulo Theadelphici tradit Assemanus, ad verbum repetita leguntur in Prologo Mosquensi recentiore. Præterea in synaxi apostolorum 70 ad diem 4 Januarii, nominatim signatur Jacobus, frater Domini, qui et primus ep. Hierosolymitanus. Refertur insuper cum SS. Josepho et Davide, die XXVI Decembris. Jamvero hunc S. Jacobum non a Christo Domino, sed a S. Petro episcopum Hierosolymis ordinatum fuisse, indubium est; an autem ab alio Jacobo Alphæi sit distinguendus, non constat inter eruditos. Diversos fuisse tenent socii Bollandiani; et rationes quibus statuitur ista diversitas, congestas exhibent in Actis Sanctorum, Maii, t. I, p. 24 et seq. In officio diei legitur canon Theophanis. Tabula Papebrochiana repræsentat S. Jacobum theadelphicum tunica et pallio indutum, dextera expansa, sinistra pallium elevantem. In Capponianis vero repræsentatur cum habitu pontificali, læva librum clausum tenens, id est *Epistolam*, ejus nomine insignitam et inter canonicas reputatam, et divinam Liturgiam. In Men. Basilii depingitur ejus passio : e templi pinnaculo deturbatus, fullonis fuste percutitur in capite. Vitam ejus ex Metaphraste latine ediderunt Bollandiani loco citato, pag. 31. In Menæis Slavicis collecta est tum ex Metaphraste, tum ex libris liturgicis. De S. Jacobo Alphæi actum est cum Ostrom. die 9 Octobris. — Septem Ephesini Pueri relati sunt die præcedenti. — Eruditissimum commentatorem nactus est sanctus Ignatius, patriarcha CPolitanus, in Actis SS., t. X Octobris, p. 157 et seq. R. P. Van Hecke, qui ejus Vitam, auctore Nicephoro Gregora, iterum vulgavit, et commentario prævio instruxit. Consulatur oportet utrumque. — Quisnam sit hic Joseph, docebor libenter ab aliis. Interea conjicio non differre a Josepho patriarcha, qui refertur in cod. Ostromir. ad 29 Octobris. — Altera lectio singularis proponit S. Nicephorum; crediderim agi de aliqua translatione ejus reliquiarum, Ecclesiæ Russicæ propria. In Sirm. ad diem sequentem vocatur monachus. — De Theodota, martyre, Russis *Fedotia*, egi ad diem 17 Sept., quo vitam suam pro Christo posuit. Hodie itaque celebratur aliqua translatio reliquiarum utriusque sancti. — Macarius romanus diserte nominatur hodie in Prologo Serbico ms. bibl. Vindobonensis. Sirletus : *Commemoratio sancti patris nostri Macarii Romani.* Vide dicta ad 19 Jan. et in Menæis Græcis excusis, ubi prolixa additur narratio. — Recole quæ de Jacobo dicta sunt in Acta SS., Oct. IX, p. 6, inter prætermissos, et pag. 918. Anno 1858 translatus est in novam tumbam eximie elaboratam.

SS. septem pueri Ephesi. S. Ignatius, patr. CP. S. Joseph. S. Nicephorus. SS. Theodota et Socrates. Macarius Romanus. Jacobus Borovicensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Elisæus, heg. Laurašensis.

Elisæus, Lithuania nobilissimo genere oriundus, floruit sæc. XIII. Plurimæ, qua apud Mendogvum, magnum ducem Lithuaniæ, pollebat, auctoritati majorem virtutum splendorem sociavit. Solitariæ vitæ cupidus, relicta aula, secessit in locum Lauraševo dictum; qui propter paludes desertissimus est, licet a Novogrodeco non longe distet. Ibi dum versaretur, a monacho

cho quodam Basiliano repertus et regulam hujus ordinis edoctus, id vitæ institutum dein amplexus est. Postmodum pluribus aliis sociis advenientibus, ecclesiam excitavit circa annum 1255 et monasterium erexit quod et gubernavit. Porro cum id plures annos summa omnium laude administrasset, seque in omnium virtutum genere exercuisset, a quodam juvene dæmoniaco interfectus est die 23 octobris, tempore nocturno. Miraculis statim post obitum inclarescere cœpisse traditur. Etenim simulac prædictus juvenis defuncti præsulis corpus exanime tetigit, illico a dæmone liberatus est. Præterea multa alia miracula patrasse legitur servus Dei; quem idcirco synodus provincialis, a Josepho Soltano, metropolita Kioviensi catholico, coacta anno 1514, beatorum catalogo adnumeravit; Rutheni vero, cum romana sede uniti, die 23 Octobris etiamnum publico cultu honorant.

Cfr 1) Stebelscius, part. I, pag. 168. 2) Kojalović, Miscellanea.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano.

Memoria S. Procli, episc. CPolitani (*Bas. CP. Maz. Mg. Med.*). Et S. mart. Arethæ (*Mst. Rum. Tern. Par. Siš. Hor. Kal. Men. et alii cum Bas. CP. GP. Neap. etc.*).

Ex variis.

S. Syncliticæ, mart. et soc. (*Men. Kal. Prol.*). S. Elesboæ, regis Æthiopum (*Men. Kal. Prol.*). S. Arethæ, Kievo-Cryptensis (*Pat. Kal. Men.*), Athanasii (*Eph. Kal. Anth. Euch. Serb.*). Festum Iconis B. M. Omnium afflictorum Consolatricis (*Kal.*).

† Sebastianæ, virg. et mart. (*Mg.*). † Matris cujusdam et filiæ, mart. (*Sirm. Maz. Mg.*). † MM. Marci, Soterichi et Valentinæ (*Med. Maz. Sirm. Men.*). † Glyceriæ, mart. (*Med. Sirm. Maz.*). † Nicephori, mon. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Proclus, patr. CP. *S. Arethas.*

S. Proclus refertur in Bas., CP. et GP.; at in cæteris Slavicis refertur xx Nov. Vidėsis Acta SS., tom IX Oct., ubi reperies ejus Vitam commentario prævio instructam. — In Prologo Rum. sæc. xiii numerantur socii 4253; in excuso 4299; in Šišatov. 4000. De hoc numero, deque omnibus ad S. Aretham spectantibus plane, ut de SS. Synclitica et Elesboa, rege, eruditam tractationem exaravit in Act. SS., tom. IX Oct., R. P. Carpentier; quam ideo consulat curiosior lector. Cæterum, nihil peculiare dicendum hic occurrit, nisi quod Vita et passio ejus, quæ in Menæis Slavicis Metaphrastæ tribuuntur, novis curis edenda foret, juxta textum Græcum in Actis SS. nuper editum (Oct. tom. X, pag. 721 et seq.) Si picturam consideres, nihil in ea observatum reperies ex eis quæ præscribuntur in *Regula* pictorum, sola excepta cruce, quam dextera tenet sanctus martyr. Debuisset nempe apparere vestitu militari, non secus ac pingitur S. Demetrius ad diem 26 Octobris; in tabula vero simillimus representatur S. Longino, qui in loculo superiore, die xvi cernitur. —

B. Arethas, mon. Kioviensis. *Athanasius, patr. CP.*

Habetur quoque in eodem volumine Actorum tractatus de Aretha, monacho Pečerensi, cui accedit disquisitio de Paterico Kioviensi, toties jam hic citato et sæpius in posterum citando. — Agi de Athanasio, patriarcha CPolitano, manifestum fit ex variis monumentis liturgicis hujus diei. Nam in Kal. Mosquensi, anno 1818 ed. et Serbico, quod anno 1853 Budæ prodiit expresse signatur ad diem præsentem his verbis : *Athanasii, patr. CP., qui vixit anno* (lege circa annum) 351. Item in Anthologio quo usus est Kulčinius, qui pro anno 351 posuit annum 362. In utroque volumine confunditur Athanasius CPolitanus cum Alexandrino, ut liquet. At, quod valde miror, Kulčinii error regeritur totidem verbis in Horologio Ruthenorum Unitorum Leopolitano, edito anno 1801, et in Premysliensi, anni 1861. In Paterico Montis Atho signanter ponitur Athanasius, patr. CP., ad diem xxviii Oct., ubi et Vita ejus sat fuse enarratur. Patriarcham quoque indicat tabula. Exhibetur enim ibidem, aiunt Bollandiani, non veste metropolitica indutus, ut vult Papebrochius, sed potius patriarchali, ut recte observaverat Assemanus. Vestis enim ista (de mitra potissime loquor), prorsus eadem est ac quacum ibidem picti sunt ad diem 18 Januarii S. Cyrillus, ad 25 Novembris S. Petrus, ambo patriarchæ Alexandrini. Verum ad 26 Augusti exhibetur Mosquensis metropolita eadem mitra redimitus. Itaque ex hoc capite certo definiri non potest, utrum patriarcha repræsentetur an metropolita. Maxime cum videamus S. Abercium, ad 22 Octobris, eadem mitra ornatum, licet simplex episcopus fuerit. Igitur ex alio capite quæstio dirimenda est. Assemanus conjicit cubare hic errorem, et Athanasium substitutum esse Proclo, patr. CP., cujus mentio fit hodie tum in Menologio Basilii, tum apud Latinos. Hanc sententiam jam pridem conceperat Papebrochius, et calculo suo probat collector Bollandianus, hac de re agens in Prætermissis ad diem xxiv Octobris, tomo X. Ego tamen assentire huic conjecturæ repugno, imprimis ex eo quod Procli memoria celebretur apud Slavos die xx Novembris, et nulla mentio fiat ad hanc diem. Præterea, verisimilius substituendus fuisset Athanasio non Proclus, sed Ignatius, patr. CP., celeberrimus, utpote qui die xxiii in Synaxariis Slavicis ponitur æque ac in Græcis, et similem nominis terminationem habet cum Athanasio. Sed potissima ratio est sequens : Athanasii, patriarchæ CP., memoria expresse refertur in aliquot Synaxariis sive ad hanc diem, sive ad xxviii Octobris unde facile potuit detrudi ad diem præsentem. Maxime cum die xxvi Oct. ab omnibus synaxaristis commemoretur alius Athanasius, mon. et confessor, qui floruit sæc. ix, et similis confusionis aut translationis exemplum habeamus in Abramio, de quo erit sermo modo. Ad xxviii signanter ponitur in Paterico Montis Atho, quod ego præ manibus habeo, et præterea in libro cui titulus : νέος παράδεισος, unde depromptus fuerat ab editore Paterici, russo. Ibidem fuse narratur ejusdam patriarchæ vita, quam in serie chronologica Patr. CPolitanorum jam pridem, adumbraverant Bollandiani socii, initio mensis Augusti. Nimirum agitur utrobique de Athanasio, qui Georgio Cyprio in cathedra CP. successerat anno 1289, mense Octobri. Plura habentur in Actis SS., loco supra laudato, pag. 169 et seq., ex quibus nulla apparet Athanasii sanctitas, nullus ecclesiasticus cultus. Hanc sane ob causam prorsus omittere eum in Menologio suo maluit Veršinskius, quam certis dubia miscere. Secus egerunt Rutheni catholici, ut patet ex eorum libris liturgicis. Liceat mihi in memoriam lectoris revocare mordacem apologum, quo Athanasium propter nimiam severitatem depositum, et intempestivum erga eum studium imperatoris, a quo fuit

Dies XXV Octobris.

fuit sedi restitutus, perstrinxit patriarcha Alexandrinus. *Erat*, inquit, *sutor quidam, qui felem albam habebat, unum quotidie murem domi capere solitam; quæ aliquando per imprudentiam in medium vas incidit, in quo sutor ille atramentum habebat, tingendis coriis destinatum; unde et vix eluctata, tota nigra evasit. Ac mures quidem opinabantur, eam, monastico habitu sumpto, mutatam, non commissuram esse deinceps, ut carnibus vesceretur. Itaque metu posito, per pavimentum dispersi, odorari et vestigare cœperunt ea, quibus alerentur. Illa vero cum prodiisset, et tantam prædam oculis suis obversari vidisset, omnes simul comprehendere admodum cupiens, haudquaquam poterat; attamen duobus comprehensis epulata est. Reliqui omnes fuga salutem quæsiverunt, admirantes quo pacto, sumpto monastico habitu, crudelior evasisset. Vereor igitur*, addidit patriarcha Alexandrinus, *ne et Athanasius hic, prædictionum præmium sedem patriarchicam jam nunc consecutus, priorem illam asperitatem posteriore multo majore deleat, sumpta inde superbia elatus*. Verum hujus fabulæ significationem docuit eventus, teste Pachymere, t. II, l. VII, c. 23. Hinc intelligitur, cur ne suspicati quidem sint Bollandiani sanctitatem talis viri, et nullum verbum de cultu ipsius dixerint. Obiit Athanasius die 28 oct., centenarius senex.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

B. Arethas, mon. Cryptensis.

Vixit Arethas, Polocia oriundus, in cœnobio Kievocryptensi, sub annum 1185, commilitonem habens Simonem, qui postea Suzdaliensis et Vladimiriensis episcopus creatus, laudabilem immutationem venerandi sui socii scripto commendavit. Antea scilicet bonis suis incubabat nimium Arethas; quare permisit Deus ut ea sibi eriperentur a latronibus. Quod cum ægerrime ferret, ipsosque fratres suos ea de re pessime haberet, in gravem delapsus morbum, audire sibi visus est angelos et dæmones de pecunia illa disserentes. Quibus sermonibus absolutis, exclamavit infirmus : Miserere Domine! parce Domine! Tua sunt omnia! Bonorum jacturam amplius non doleo. Atque exinde ad meliora conversus, speculum pœnitentiæ, paupertatis, obedientiæ, pietatis et castitatis factus est. Sepultus fuit in Crypta Antonii, ejusque festum agitur hoc die propter cognominem S. Aretham, martyrem in Arabia.

Cfr Acta Sanctorum ad 24 Oct.

Joannes Pscovensis.

Paucissima dicere habemus de Joanne. Degisse traditur in oppidi muro inclusus, viginti duo annos, solis piscibus victitasse, atque obiisse anno 1616, die vigesima quarta octobris, dum Sueci civitatem Pscovensem oppugnarent, duce Gustavo Adolpho.

Cfr 1) Historia ducatus Pscov., tom. III, pag. 80. 2) Dict. hag. pag., 135.

B. M. Virgo, consolatrix omnium afflictorum.

Festum beatæ Mariæ Virginis afflictorum consolatricis, quod die vigesima quarta Octobris quotannis celebratur, institutum est anno 1688, in memoriam miraculosæ sanationis quam Mosquæ a beatissima Virgine impetraverat patriarchæ Joachimi soror Euthymia, gravissimo morbo et diuturno laborans. Narratur nimirum infirma audivisse vocem qua jubebatur iconem beatæ Mariæ Virginis, quæ sub titulo Afflictorum lætitiæ in ecclesia Transfigurationis servabatur, venerari; quam cum sibi afferri curasset Euthymia, precesque solitas coram ea persolvisset, illico sanitatem recuperasse.

Cfr 1) Gloria B. M. V., t. III, part. III, pag. 65. 2) Menolog. Verš. ad h. d.

DIES XXV.

Ex Ostromirano.

Passio SS. martyrum Marciani et Martyrii, notariorum et soc. (*Ita pene omnes cum Bas. CP. GP. Hier. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*).

Ex variis.

S. Pauli, confes. (*Ass.*). S. Nestoris, mart. Thessalonicæ (*Ass. Men. Siš. cum Med.*). S. Vari, mart. et 7 soc. (*Ass. cum Bas. Maz. Med.*). S. Anastasii, martyris (*Prol. Menol. Kal. cum Mg.*). Sabbato qui præcedit diem 26, commemoratio omnium in bello occisorum. S. Abraami (*Pp. ms.*).

† MM. Chrysanthi et Dariæ (*Neap.*). † Valerini, mr. (*Mg.*). † Sabini, mr. (*Mg.*). † MM. Valerii et Chrysaphi (*Sirm. Mg. Med.*). † Tabithæ seu Dorcæ (*Sirm. Maz. Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Marcianus et Martyrius.

Non germana est annuntiatio de SS. Marciano et Martyrio, notariis S. Pauli conf., patr. CP., initio diei relata; nam in Ostr. legitur ita : *Passio SS. martyrum Marciani et Marturii* (in Rum. male *Manturius*). *Et sancti Nutarii;* ubi errore manifesto notarii dignitas in personam mutata est a Gregorio, diacono, cum nemo unquam audiverit sanctum, Nutarii nomine insignitum. Clar. Kopitarius, qui Kalendarium Ostromiranum in suo Glagolita Cloziano Slovenice et Latine publici juris fecit, mendo mendum substituit; nempe pro *Nutarii* legit *Cutarii*; quin et sequentem subdit interrogationem : *quid*, ait, *si hic Cutarius exstiterit e notariis Kal. Basiliani?* Verum meminisse debuit vir alioquin mihi admodum colendus, Gregorium, diaconum, qui codicem Ostromiranum exaraverat, frequenter in referendis Græcorum nominibus fœdeque errasse. Id abunde testatum faciunt sphalmata vel soli mensi Maio impacta, quibus hic retractandis supersedeo. Recolantur quæ hanc in rem adnotata sunt ad dies Maii 2, 4, 6, 11 et 21. — Nestor, martyr, refertur in Bas. die sequenti; in aliis ad 27. — Sabbatina occisorum commemoratio prima vice locum obtinuit anno 1380, post celeberrimam victoriam de Mongolis a Demetrio Tanaico reportatam. — In cod. Assemaniano habetur : *Varus, martyr, et septem socii*. Hæc clausula forte deprompta est ex Bas. Menologio. — Abramius translatus est huc ex die XXIX qui ei proprius est, utpote quo cessit e vivis.

S. Nestor. *Memoria in bello occisorum.* *SS. Varus et soc.* *S. Abramius.*

DIES XXVI.

DIES XXVI.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

PASSIO S. DEMETRII (*Ita omnes*). ET BASILII ET ARTEMIDORI (*cum Med. Sirm. Maz. Mg.*).
Commemoratio terræ motus (*Tern. Par. Prol. Hor. et Hier cum Bas. CP. Nan. Msq. Pg. Med.*). S. Athanasii, Midicensis (*Menol. Kal.*). [Joasaphi, mon. Athonitæ (*Ath.*).]

† MM. Marci, Soterichi et Valentinæ (*Bas.*). † Nestoris, mr. (*Bas. Sirm. Med.*). † Glyconis, mr. (*Mg. Sirm. Med.*). † Leptinæ, mr. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Demetrius mart. Celeberrimum hunc Thessalonicæ martyrem, Demetrium, certatim referunt omnia Kalendaria Græca et Slavica, variisque eum titulis exornant. In Mst. nuncupatur megalomartyr; in Horologio Počajov. præfert titulum myrobletæ; thaumaturgus denique prædicatur in Menæis Græcis. At in Ostr. simplicius ita : *Sancti Demetrii*, præmissa nota *passionis*, quæ exstat etiam in Mst. et Rum.; cujus loco in Neap. lapide insculptum est *Natale*. In officio die duplex exstat canon, auctoribus Theophane et Georgio. — S. Demetrio in Ostrom. adduntur SS. Basilius et Artemidorus, quos nuspiam legi in Slavicis aut Græcis codd. ait Cap. Nevostrujev, in adnotationibus ad Kalend. Ostromiranum; verum uterque inscriptus est in Menæis Græcis, accedente disticho, ut taceam Menæa mss. Sirmundi, Mazarini, Mediolanensia. — *SS. Artemidorus et Basilius.* In Hier. et Nan. S. Artemidorus refertur insuper die sequenti cum S. Nestore. — *S. Athanasius Midicensis.* S. Athanasii Midicensis Vitam quæsivi frustra in Menologio Mosquensi; at multus de eo sermo fit ad 3 Aprilis, quo narrantur gesta S. Nicetæ ejusdem monasterii alumni, quocum pro cultu imaginum strenue certavit. Norunt viri eruditi, miraculosam historiam cypressi quæ super demortui tumulo effloruisse perhibetur. Hinc prædicatum *in arbore*, quod tribuitur S. Athanasio in Triptycho CPolitano, initio Maii Act. SS. excuso, Midicensi non male convenire videtur. — *Terræ motus.* Facta memoriæ Terræ motus, in Horol. Počaj, additur : *qui fuit in regia urbe* (CPoli), *anno* 758, *Leonis et Sauri* (lege *Isauri*) *vigesimo quarto*. In Menæis Græcorum excusis indicatur annus 740 ; et insuper adnotatur hymnos, ad terræ motum spectantes, aut falso tribui S. Simeoni Thaumastoritæ, qui 140 annos ante vixerat, aut alii cuidam sancto Simeoni esse tribuendos. — *Joasaphus Athonites.* Quando agebatur de Niphonte, patriarcha CPolitano, hujus nominis secundo, quem monachi Montis Atho æque ac Valachi inter sanctos suos collocant, dictum fuit, duos ei fuisse discipulos, qui vitam suam cruenta morte, ne dicam martyrio, consummarunt. Horum alterum Macarium retuli ex Paterico Athonico ad 14 Septembris, et nunc ex eodem propono Joasaphum. De quo hæc pauca traduntur : Mortuo nempe Niphonte, navigasse Constantinopolim, ibique, confesso nomine Christi, a Turcis comprehensum et capite truncatum fuisse. Hæc dum scribebat Paterici concinnator Russus, præ oculis habuit librum, cui titulus Νέον μαρτυρολόγιον ; in quo similium certatorum gesta et mortes enarrantur. Eo sæpe jam usi sumus.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

PASSIO SS. MART. CAPITOLINÆ ET EROTIDIS, ANCILLÆ EJUS, SUB DIOCLET., IMPERATORE (*Prol. Menol. Hor. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Sirl. Med.*). EODEM DIE ARCHANG. MICHAELIS IN PROMOTIO.
S. Nestoris, mart. (*Chil. Rum. Prol. Tern. Par. Zogr. Hor. Kal. Men. etc. cum Hieros. GP. Nan. Vind. Pg. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*). Depositio capitis S. Joannis Prodromi (*Mst.*). SS. mart. Marci, Soterichi et Valentinæ (*Siš. Prol. Menol. Kal.*). S. Nestoris, annalistæ et mon. Cryptensis (*Kal. Menol, Verš.*). Inventio corporis Andreæ, principis Smolenscensis (*Kalend.*). Demetrii Bassarabi, mart. (*Val.*). S. Ninæ (*Prol.*).

† Artemidori, mr. (*Hier. Flor.*). † Gaudiosi, ep. Neap. (*Neap.*). † Cyriaci, patr. CPolitani (*Maz. Mg.*). † Antonii Junioris, thaum. Pelopon. (*Med.*). † Febroniæ, thaum., filiæ Heraclii, imper. (*Sirm.*). † Proclæ, uxoris Pilati (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Capitolina. S. Capitolina refertur in Mst., Siš. Prologo, et aliis, præcedente Bas. — *S. Erotis.* In Ostrom. S. Herotis male vocatur Perotis. — *S. Michael.* In eodem habetur : *Et S. Michaelis, archangeli, in Probato* (slavice : *v ovčei*). *Probatum* nullibi invenitur, nec in Græcis nec in Slavicis Synaxariis. Procul dubio intelligenda est ecclesia sancti archangeli in suburbio CPolitano εἰς τὰ προμότου dicta; de qua plura habet Cangius, pag. 187, CPoleos Christianæ. Memoratur quoque in Menæis Græcis ad XXIX Julii *Dedicatio ecclesiæ S. Deiparæ prope Promotum* (πλησίον τοῦ προμότου), testibus Bollandianis in Prætermissis ad hanc diem, ubi corruptam lectionem codicis manuscripti (προμόττου) recte emendarunt. Quemadmodum itaque Græcus scriba male expresserat nomen suburbii CPolitani ; ita longe pronius fuit errare homini russo, et ex προμότου facere προβάτου, una alterave littera mutata. Recole quæ dicta sunt ad diem XXIX Julii. — In Nan. Nestori additur Artemidorus. — *SS. Marcus et soc.* In Siš. legitur : Marci, Sotirichi, *Juletinæ*, (lege : Valentinæ) ; in Basiliano referuntur die præcedenti. — *Nestor annalista. S. Demetrius Bassaraba.* De Nestore, annalista, et Andrea plura docebunt Memoriæ Slavicæ. — Demetrii Bessarabæ Vitam hactenus desideravi frustra ; scio tamen pro certo eum in Kalend. Valachorum esse inscriptum ad hunc diem. — *S. Nina.* In Prologo, et in Menæis Græcorum excusis ad calcem hujus diei narratur, ex Rufino, conversio gentis Iberæ ad fidem ope cujusdam græcæ mulieris, puta S. Ninæ; de qua copiose actum ad 14 Januarii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Nestor, mon. Cryptensis et annalista. Celeberrimus historiæ Russiæ parens lucem aspexit medio sæculo duodecimo, oppido Belozerensi seu Lacu-Albo oriundus. Dum juvenis annorum septemdecim esset, S. Theodosio Cryptensi socium se adjunxit. Non tamen ab eo, sed a Stephano, qui Theodosio in hegumenatus

Dies XXVIII Octobris.

natus munere successerat, ad monasticam vitam receptus fuit, et mox, præter morem, ad diaconatum gressum fecit. Sacras Theodosii exuvias, qui anno 1074 e vivis decesserat, sese invenisse testatur ipse in Chronico. Illud quoque pro certo statui potest, fuisse nempe Nestorem non litteris modo, sed et virtutibus insignem, utpote unum ex iis, quorum precibus Athanasius, monachus, a tentatione gravissima fuerat liberatus. Obiit anno 1115, ætatis suæ 60, postquam quadraginta annos fere integros in religione fuerat emensus. Corpus ejus in cryptis Antonii conditum, dein argenteæ tumbæ inclusum est. Interea nominis fama quaquaversus propagata est. Etenim præter Chronicon illud celeberrimum, quod ad annum 1110 deduxerat, et alii dein continuarunt, duas alias lucubrationes fecit Nestor, memoria minime indignas. Quarum altera martyrium Sanctorum principum Borisi et Glebi enarrat; altera, ætate posterior, S. Theodosii Kievo-Cryptensis vitam et gesta. In hac etiam, ubi se dat occasio, plurium aliorum patrum Cryptensium vitæ breviores proponuntur, Antonii scilicet, Stephani, Niconis et Barlaami hegunorum, Ephræmi, ex monacho episcopi Perejaslaviensis, Isaiæ, deinceps præsulis Rostoviensis, et denique Damiani presbyteri, Jeremiæ et Matthæi Providorum, Erasmi et Isaiæ. Quorum omnium res gestæ cum testimoniis de prima monachorum Kioviensium vivendi ratione et cum monasterii descriptione, in prima parte Paterici Cryptensis hodie leguntur. Nestorem itaque non chronographum tantum, eumque sane præstantissimum, sed et hagiographum, inter suos facile primum, salutare licet. De quo, si quis prolixiori calamo, et quem admodum rei gravitas exigit, accuratius tractare vellet, sequentes fontes præcipuos adeat necesse est.

Cfr. 1) Annal. Coll. t. 1, ed. Acad. 2) Nestoris annales, ed. Miclosich. 3) Nestor, auct. Pogodino. 4) Idem, auctore Schlözero. 5) Dict. hag. pag. 175, ed. 1862. 6) Dict. Script. Eccles., auctore Eugenio, met. 7) Karamzin, Histor. imp. Russ. t. 1. 8) Philaretus, Conspectus lit. Eccl. n° 19. 9) Ejusdem, Historia Eccl. Russ. t. 1, pag. 41. 10) Kubarev, in Collectan. Pogodini, t. IV, p. 400. 11) Suhomlinov, De Chronico Nestoris, in Učen-zapiski, t. III. 12) Macarius, Hist. Eccl. Russ. t. II, pag. 124.

Translatio corporis Andreæ, Perejaslaviensis.

De hoc viro, e nobilissima principum Smolenscensium prosapie orto, illud unice noscitur, nempe, natali urbi mundoque valedicto, ut fratrum dissidia declinaret, Perejaslaviam Transylvanam, peregrini habitu, abiisse; ibique per annos triginta sacristæ munere defunctum in ecclesia S. Nicolai, in eadem fuisse sepultum. Testatur id catena aurea, annulusque ducalis, nec non et scriptio quædam, brevem Andreæ vitam exhibens. Quæ omnia simul cum corpore incorrupto invenit Daniel, hegumenus Perejaslavensis, anno 1539, die 27 octobris. Floruisse videtur Andreas sæculo duodecimo.

Cfr. 1) Dict. hag. pag. 27. 2) Hist. hier. Russ. t. IV. 3) Menol. Verš. ad h. d. 4) Pogodin, Disquisitionum t. VI, pag. 127, n° 111.

DIES XXVIII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Memoria vener. Abramii et sociorum ejus septuaginta trium (*Siš.*).

SS. MM. Africani, Terentii, Maximi, Pompeii et soc. triginta sex (*Prol. cum Sirl. Mg.*). SS. mart. Terentii, Neonillæ et liberorum (*Mst. Par. Zogr. Prol. Tern. Chil. Menol. Horol. Leop. Kal. cum Hier. Vind. Pg. Flor. Maz. Mg.*). S. Stephani Sabaitæ (*Horol. Chil. Cap. Ps. Leop. Kal. cum Mg. Sirm.*). SS. MM. Stephani Junioris, Petri et Andreæ (*Hier. GP. Flor. Nan.*). S. Parasceviæ, Iconiensis, megalomart. (*Rum. Og. Prol. Kal. Hor. Men. Leop.*). S. Parasceviæ, heg. Polocensis (*Eph.*). S. Cyriaci (*Rum. Menol. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Mg.*). S. Arsenii, archiep. Serbiæ (*Ps. Chil. Euch. Serb. Kal.*). [Athanasii, patr. CP. (*Ath.*).] S. Joannis Chozebitæ (*Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Sirl. Maz. Med. Mg.*). S. Neophyti, ep. Urbnissii (*Iber.*). Demetrii, Rostov. metr. (*Hag.*)

† Matris S. Cyriaci (*Mg.*). † Diomedis, mr. Leucopoli (*Neap. Med. Sirm. Maz.*). † Cosmæ et Damiani, et trium fratrum (*Goth. Msq. Sirl. Mg.*). † Annæ Junioris, mr. (*Sirm.*). † Firmiliani, ep. Cæsareæ, et Melchionis, presb. Antiocheni (*Mg. Sirm. Maz. Sirl. Med.*). † Domnini, mr. Thessalonicæ (*Sirm.*). † Dedicatio ecclesiæ S. Romani (*Maz.*). † Febroniæ, filiæ Heraclii imper. (*Sirl. Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Abramius et soc.

Hactenus, ait Nevostrujev, inventus est hic martyr in uno tantum Synaxario et uno Prologo Græco; attamen non ad præsentem diem, sed ad 31 Octobris. Alius Abramius occurret modo. —

SS. Terentius et Neonilla.

Terentius et Neonilla passi sunt cum septem filiis, Sarbilo, Photo, Theodulo, Hiera, Nicete seu Nita, Bela et Eunica, qui omnes nominantur in Menæis et in Horologio. In ms. græco bibl. Paris., n° 19 suppl. dicuntur passi esse in Africa sub Decio, imperatore, et Fortunato, præfecto. —

S. Cyriacus.

Consulendi sunt omnino operis Bollandiani continuatores de S. Cyriaco seu Juda, Solymorum episcopo, ad 4 Maii, pag. 439 et seq., ubi habentur etiam acta ejus apocrypha et variis figmentis plena. —

S. Arsenius, archiep. Serbiæ. S. Stephanus uterque.

Est Arsenius I, archiepiscopus Serbiæ, ab ipsomet S. Saba in successorem delectus; de quo dicetur fusius in Memoriis. — Utrumque S. Stephanum, Sabaitam nempe et Juniorem, referri hoc eodem die in Kalendariis, extra omne dubium est. De Sabaita nulla movetur difficultas: in Sirm. diserte nominatur nepos seu consobrinus S. Joannis Damasceni; in Menæis præter titulum Sabaitæ præfert etiam cognomentum hymnographi, quo utroque insigniri solet in Kalendariis Græcis et Slavicis sequioris ævi. Vocatur insuper discipulus S. Sabæ, estque, juxta Assemanum, idem prorsus ac ille, de quo Menæa agunt ad 13 Julii. Fallitur tamen vir doctissimus, putans nullam hodie fieri mentionem S. Sabæ Junioris, propter sacras imagines sub iconomachis passi; siquidem non minus aperte indicatur in cod. Hier., uti ex titulo martyris et sociis Petro et Andrea manifestissime patet. Imo in cod. Naniano pressius habetur: *S. Stephani Junioris et soc.*, non secus scilicet quam annuntiantur vulgo ad 28 Novembris, qui dies est ejus proprius. Videsis Act. SS. ad 13 Julii in commentario prævio, et Oct. tom. VIII, pag. 131, n° 24. —

S. Parasceva.

S. Parasceviæ seu Praxedis, hegumenæ Polocensis, memini ad 23 Maii, quando agebatur de S. Euphrosyna, monasterii Salvatoris prope Polociam fundatrice et abbatissa. Hic, ut promissis stem, quædam

quædam enucleatius proponenda sunt, quo omnis scrupulus Josepho Assemano adimatur, an Parascevia Polocensis reapse in rerum natura exstiterit subdubitanti. Sic enim, ad diem 13 Maii, suas de S. Euphrosyne observationes concludit : *Quid etiam?* ait, *si Polocensium ducis Basilii filia Parascevia seu Praxedes, una eademque fuerit cum Euphrosyna? mutato scilicet nomine, tum, quum abjectis mundi pompis facta est sanctimonialis in monasterio S. Salvatoris* et reliqua (Kal., tom. VI, pag. 372). Alibi, ad 28 nempe Octobris, pag. 323, de S. Parascevia agens, quæ in Tabulis Græco-Moscis repræsentatur, cum corona seu mitra in capite, Iconiensem martyrem potius, quam Polocensem abbatissam pictam esse arbitratur, quod de illa, non de Polocensi, legatur eo die apud Ruthenos Synaxarium. Plura hic animadvertenda sunt, ut verum a falso sejungatur. Et primo quidem, quæ de identitate SS. Euphrosynæ et Parasceviæ protulit vir doctissimus, omni prorsus fundamento carent; siquidem Kojalovicius, Kulčinius et Stebelscius, testes sane fidei dignissimi, eas diversas fuisse aperte testantur. Nec multum movet me fortissimum Assemani argumentum, ex Chronologia petitum, quod ille his verbis proposuit : *Quo pacto*, ait, *stare possit, quod Kojalovicius de S. Parascevia dicit, eam ob incursionem Tartarorum, sacram suscepisse peregrinationem, qua intra septem annos absoluta, Romæ tandem sancte quievisse die 12 Nov. anno 1239, non video; præsertim, quum Tartarorum in Russiam incursio non annum 1237 antecesserit, ac proinde illa septem annorum suscepta post Tartaricam incursionem peregrinatio usque ad obitum Parasceviæ, qui anno 1239 die 12 Nov. contigerit, manifestam involvit repugnantiam?* Nodi solutionem accipe. Tartarorum incursio prima contigit anno 1236, licet solis orientalibus Russiæ partibus noxia; orientales invasit barbara gens non ante annum 1340; jamvero potuit Parascevia, solis rumoribus permota, Polociam relinquere, adeoque antequam reapse invasio ingrueret. Tandem chronologia in libris Slavorum liturgicis adeo claudicat, ut parum inde emolumenti quis colligere possit ad probandum aliquid aut improbandum, nisi aliis certioribus historiæ testimoniis innitatur. Præsertim, quum totius octennii differentia intercedat apud chronologos russos : siquidem alii creationem mundi referant ad annum 5508 ante Christum natum, aliis vero præplaceat annus 5500. Quod autem in Prologo Slavonico legitur hodie Synaxarium S. Parasceviæ martyris Iconiensis, id quoque parum me moveret, nisi aliunde constaret, hanc potius, quam Polocensem ibidem esse adpictam. Scilicet cum nulla exstet imago martyris Iconiensis nec ad diem 25, nec ad 26 Julii, quando alia Parascevia colitur a Græcis et Slavis; necesse est, ut quæ ad 28 Octobris repræsentatur, non Polocensis sit, sed Iconiensis, quam nullo pacto silentio præterire fas erat pictori Mosquensi. Sed etiamsi hoc concedatur, ut concedi potest, minime inde probatur, Parasceviam aut nunquam exstitisse, aut Romam non peregrinatam esse. Cæterum, confusionem quamdam cubare in Actis S. Parasceviæ Polocensis, non diffiteor, atque ut plena vitæ et examinis pro canonisatione instituti Acta alicunde eruantur, cum Papebrochio vehementer exopto; præsertim cum in Russorum libris liturgicis aut hagiologicis ne levissimum sanctæ hujus hegumenæ vestigium hactenus reperire potuerim. In recentioribus enim Kalendariis ad 28 Octobris refertur sola Parascevia Iconiensis, virgo et megalomartyr; uti Parascevia Ternobiensis ad 14 Octobris; quarta, quæ sub Antonino passa est, ad 25 aut 26 Julii, quinta denique, martyr Romana, tempore Neronis passa, ad 20 Martii, simul cum S. Photinia, Samaritana. — S. Neophytum, episcopum Urbnissii, in Iberia, et martyrem, hoc die coli in Ecclesia Iberorum, auctor est Bessarion, Iberiæ exarcha, in suo Martyrologio. A quo præterea docemur, floruisse Neophytum sæculo septimo, tempestate scilicet perquam nefasta, quippe qua feracissimas quasque Iberiæ regiones igne ferroque vastarent Saraceni, Achmete duce; atque initio quidem adorasse ignem ac Achmetis exercitui præpositum fuisse; dein autem, abdicato hoc munere solutoque cingulo, christianæ militiæ primum, tum etiam monasticæ nomen dedisse una cum duobus sociis, qui Christophorus et Christodulus a baptismo audierunt. Et quidem religiosum institutum amplexus est Neophytus, antea Omar vocatus, in eodem monasterio, a quo expugnando visu quodam cælesti olim prohibitus fuisse narratur, quodque in monte excelso ad fluvium Kurum situm adhuc exstat, sancti Chio Mgvimensis nomine clarum. Postquam autem plures annos perquam laudabiliter exegisset, ad sedem Urbnissensem assumptus est a Samuele, totius Iberiæ primate. Quam dum occuparet, zelum in convertendis popularibus suis exeruit tantum, ut a gente ignicola ad mortem propterea expeteretur. Tandem comprehensus, in carcere aliquandiu detinetur; mox vero inde eductus post verbera accepta lapidibus obruitur, die octobris vigesimo octavo; quo idcirco veluti martyr colitur quotannis. Sacrum ejus corpus in monasterium Chio-Mgvimense delatum et in ecclesia Assumptionis sub altari positum, etiamnum ibidem asservari perhibetur. Atque hæc summatim ex Bessarione, citato apud Muravievium; qui illud etiam addit, alterum Neophyti socium, Christophorum, postquam monachis Mgvimensibus seu, quod idem est, Cryptensibus, præfuisset, in provectissima obiisse senectute annos nempe centum quadraginta quinque natum : quod pene inauditum est.

Dies XXVIII Octobris.

S. Neophytus Urbnissensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Parasceve hegumena Polocensis.

Parasceve, quæ et Praxedes, Rogvolodi ducis Polocensis filia, ab infantia in omnem pietatem propensa, cum ad evangelicam perfectionem divinitus vocaretur, spretis aulæ deliciis, omnibusque hæreditatis juribus in favorem fratris sui ultro abdicatis, institutum S. Basilii, ritus slavici, amplexa est, in monasterio SS. Salvatoris Transfigurati, prope Polociam a S. Euphrosyne olim fundato. Septem annos transegit ibidem Parasceve, eximia virtutum religiosarum præbens documenta; quare a sororibus in magistram electa est totique monasterio præposita; quæ ægerrime tulit. Dum vero hegumenæ munere summa omnium satisfactione fungeretur, certa venerunt nuntia de imminente ferocium Tartarorum invasione. Quam ut effugeret, religiosum cœtum dissolvit Parasceve; et patriæ valedicto, Romanam instituit peregrinationem, SS. Apostolorum limina veneratura. Septennio in urbe sancta sancte peracto, in febrim incidit lethalem, omnibusque Ecclesiæ sacramentis eximia pietate susceptis, in cælestem patriam perrexit, anno a partu Virginis 1239, die novembris duodecima. Nec multo post miraculis inclaruit religiosa virgo. Quibus accurate examinatis et probatis, a Gregorio X, summo pontifice, in sanctorum album relata est anno 1273, atque

que in singularem regni patronam a Lithuanis assumpta. Colitur autem ab eisdem ritu solemni die Octobris 20, in canonisationis ejus, ut videtur, anniversariam memoriam.

Cfr. 1) Stebelski, Dwa swiatla etc., hoc est, Duo luminaria, t. I, pag. 141-221. 2) Kojalovicius, Miscellanea, cap. de SS. Lithuan. patronis. 3) Kulčinius, Specimen, pag. 55. 4) Assemanus, Kalend. tom. V. pag. 322; t. VI, pag. 368 et seq.

Arsenius I, archiep. Serbiæ.

Arsenius, archiepiscopus Serbiæ, hujus nominis primus, Sirmio ex parentibus christianis ortum traxit. Spreto mundo, monachus factus est in monasterio Zidicensi, ubi tum morabatur S. Sabas, archiepiscopus. A quo varie diuque probatus, in ecclesiarcham primum, dein in totius ecclesiæ præsulem invitus eligitur, et coram rege Radoslao archiepiscopus ordinatur anno 1221, quoniam ipse Sabas iter Jerosolymitanum jamjam initurus erat. Decessoris sui et magistri vestigia premens Arsenius, in pascendo grege curæ suæ commisso strenue laboravit, errantes ad pœnitentiam vocans, rebellium vero corda veritatis verbo, veluti gladio utrinque acuto, percutiens. S. Sabæ unionem cum Romano pontifice luculenter statuimus suo loco. Jamvero sanctum Arsenium quoque, quem vivens Sabas in cathedram Pechiensem successorem provexit ordinavitque, pari sanctitatis et religiosæ observantiæ nexu tum Sabæ, tum Romanæ Ecclesiæ conjunctum extitisse omnia suadent: nec enim credi potest, dissimilem sibi religione, aut in thronum promovisse, aut in eodem toleraturum fuisse. Post multos denique annos, Arsenius in morbum incidit adeo gravem, ut trium annorum spatio neque Missæ sacrificium Deo offerre, neque ecclesiam adire, nisi ab aliis portatus, valuerit. Itaque, cælo jampridem maturus, et sacramentis refectus, placidissime obdormivit Tcherntsæ, die 28 octobris, anno 1251, postquam Ecclesiam, quam triginta annos rexerat, Sabæ II tradidisset gubernandam. Sepultus est in templo Apostolorum. Habet officium. Hujus præsulis memoria Serbis adeo sacra est, ut ex usu perantiquo archiepiscopi et episcopi ejus invocatione, non secus ac sanctorum Simeonis et Sabæ, juramenta sua in ipso muneris novi ingressu confirment.

Cfr 1) Genealogia seu Vitæ archiep. Serbiæ omnium, auct. Daniele II, archiep. Serbiæ, in Glasnik, t. VI, pag. 26. 2) Menol. Veršinsk. ad h. d. 3) Pejacević, pag. 184.

Demetrius, Rostoviensis metropolita.

Celeberrimus hic hagiographus et concionator natus est in urbe Macarov, prope Kioviam, anno 1651, patre Sabba Tuptala, matre Maria, et Danielis nomine in sacro fonte insignitus fuit. Humaniorum artium cursu Kioviæ felicissime absoluto, duodeviginti annorum juvenis in monasterium SS. Trinitatis se recepit, ubi tonsura et Demetrii nomine donatus est. Tum Tchernigoviæ, quo a Lazaro, archiepiscopo, fuerat abductus, sacerdotii dignitatem assumpsit, anno 1675, et concionatoris munere plures annos magna audientium voluptate perfunctus est, non in hoc solum loco, verum etiam Vilnæ, Slucii et aliis in urbibus. Cum enim variis donis, tum maxime dicendi facultate ornarat eum Deus. Quare expetebatur ab omnibus, non eloquentia solum, sed et modestia ejus, mansuetudine, et tenerrimæ pietatis specie allectis. Postquam igitur pluribus monasteriis præfuisset, archimandritam in monasterio Elecensis Tchernigoviæ primum, dein in Novgorodia Severiensi egit. Quibus curis dum continuo detineretur, sanctorum Vitis colligendis et adornandis operam navavit, rogante Barlaamo Jasinscio, deinceps metropolita. Quo in opere conscribendo, præter auctores indigenas, puta Macarium, metropolitam, Magnorum Menæorum concinnatorem, Acta Sanctorum Bollandiana diligenter adhibuit. Ne igitur tantum lumen sub modio lateret, metropolitanæ sedi Siberiæ præpositus fuit; sed anno sequenti ad Rostoviensem translatus, quam ad extremum vitæ summa omnium laude occupavit. Rostoviæ clericorum seminarium instituit omnium primus, ut densas ignorantiæ tenebras discuteret, quibus sacerdotes plerique omnes obvolvebantur. Sectariorum placita, qua verbo, qua scripto non segniter oppugnavit. Paupertatis amans, terrenis bonis, ex quo mundo nuntium remiserat, nunquam corde adhæsit; sed quæcunque ei a fidelibus offerebantur, ea vel in usus necessarios, vel in ornandas ecclesias, vel denique in egenos collocabat, quos paternæ charitatis sinu semper fovit. Tandem laboribus et morbo confectus, migravit ex hac vita anno 1709, die 28 octobris, quam plurimis scriptis post se relictis. Miraculis etiam claruisse volunt. Colitur ab anno 1757 tum hac die, tum 21 Septembris, qua corpus ejus inventum est, anno 1752. Vitam Demetrii conscripsit Arsenius, metropolita Rostoviensis.

Cfr 1) Vita S. Demetrii, in fronte Menæorum. 2) Vita S. Demetrii Rostov., Mosquæ 1849. 3) Phil., Prospect., n° 250. 4) Dict. hag., p. 78, ed. 1862. 5) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XXIX.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MM. ET APOSTOLORUM PETRI ET PAULI, JOANNIS BAPTISTÆ, JOSEPHI, PATRIARCHÆ, COSMÆ ET DAMIANI ET TROPHIMI (*Med. Sirm.*).

Ex variis.

S. Abramii, erem. et Mariæ, neptis ejus (*Rum. Zogr. Tern. Menol. Kal. Hor. cum Bas. Pg. Msq. Flor. Sirm. Maz. Med. Mg.*). S. Anastasiæ Romanæ, mart. (*Mst. Rum. Tern. Par. Novg. Prol. Men. Kal. Hor. cum Pg. Vind. Sirm. Msq. Sirl Mg.*). S. Annæ quæ et Euphemianus (*Prol. Kal. Menol. cum Mg.*). SS. mart. Claudii, Asterii, Neonis et Neonillæ (*Prol. Kal. Menol. cum Bas.*). Stephani Urošii (*Chil.*). S. Abramii, Rostoviensis (*Men. Prol. Kal.*). [Timothei, mon. Esphigmenii (*Ath.*).]

† Barnabæ, ap. (*Neap.*). † Cyrilli, mart. (*Mg.*) † Bassæ (*Med. Sirm.*). † Pauli Thebæi, mon. (*Med.*). † Sabæ, ducis militum (*Med. Mg.*). † Melitinæ, mart. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

Dies XXX Octobris.

SS. Petrus, Paulus etc. SS. Petrus et Paulus aliique, quorum passio notata est in cod. Ostromirano, nominantur totidem terminis omnes in Med. et Sirm., ubi additur in fine S. Bassa; post Josephum vero patriarcham ponitur S. Cleopas. De hoc Josepho, patriarcha CPolitano, vide adnotata ad diem sequentem. Eorum synaxis celebrabatur olim CPoli in templo S. Pauli, apostoli, in orphanotrophio simul cum dedicatione hujus ædis. Ita Menæa mss.; habes itaque rationem, cur hi sancti simul conjuncti prodeant hoc die. — *Stephanus Uroš.* Stephanus Uroš, martyr, celebratur a Serbis, die 2 Decembris; estque diversus ab hodierno; nam in Typico Chilandariensi continuo additur: *magni eleemosynarii*. Quinam igitur est, quum plures reges Serbiæ Urošii cognomine insignitos fuisse constet? De Stephano Milutino agi, indicant satis Kalendaria diei sequentis. Quadrat quoque titulus eleemosynarii, ob magnam ejus vereque regiam in pauperes et religiosos liberalitatem. Cæterum de eo fusius agetur ad diem sequentem quo solet vulgo referri. — *Timotheus Esphigmenius.* Nimis Athonicam neomartyrum officinam redolet Timotheus iste, monasterii Esphigmeni alumnus, quam ut inter veros Christi martyres recenseri queat. Unus est enim ex quamplurimis montis istius pugilibus, qui pristinum apostasiæ crimen voluntaria morte expiarunt; adhæc recentissimus est tempore; nam occubuit anno 1820, gladio percussus. Plura igitur cupientes adeant Patericon Montis Atho, t. II, p. 485.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Abraham Rostoviensis. Abraham, Tchuhloma non procul ab urbe Galič ex ethnicis parentibus natus, floruit tempore S. Vladimiri, imo potius Vladimiri Monomachi, qui ab anno 1113 ad annum 1125 principatum tenuit. Juvenis, cum invocato nomine Jesu a diuturno morbo sanatus esset, baptisma accipere statuit. Domo paterna deinde relicta, monasticæ vitæ nomen dedit in Baalamico, ut fertur, cœnobio. Inde Rostoviam, quæ idolorum cultui adhuc addicta erat, cælitus vocatus fuit. Strenue in hac civitate pro Christo laboravit Evangelio explicando et permultos infideles ad ejus fidem adduxit. Ut autem, quem annuntiaverat, christianorum Deus in posterum quoque ab indigenis debito honore coleretur, duas ecclesias ædificavit: alteram sub invocatione S. Joannis, evangelistæ, in loco quo S. apostolus ei in visione apparuerat; alteram, Epiphaniæ Domini sacram, quam et monasterio auxit, et in hoc ipso loco, ubi antea præcipuum idolum Veles, a se contritum, colebatur, excitavit. Dum monasterio illi præesset, nil remisit de ardore quo hactenus ad lucrandas infidelium animas constanter flagraverat. Quod eo præstitit successu, ut, e vita migraturus, conscius esset universos Rostoviæ cives suavi Christi jugo esse mancipatos. Obiit anno incerto, cœpitque publico cultu honorari tempore Vsevolodi, qui Vladimiriensis et Suzdaliensis princeps fuit ab anno 1176 ad annum 1212.

Cfr 1) Prolog. et Menæa ad h. d. 2) Vita antiqua, incerto auct., apud Macar., in Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 7-9, et not. 25-27. 3) Dict. hag, pag. 3. 4) Menol. Verš. ad h. d. 5) Phil., Hist. Eccl. Russ., t. I, pag. 32.

DIES XXX.

Ex Ostromirano. Passio SS. MM. Cyriaci, patriarchæ (*Ass. Par. Siš. cum Bas. CP. Nan. Hier. Sirm. Med.*), Zenobii, ep., et Zenobiæ, sororis ejus (*Mst. Ass. Men. Prol. Hor. Kal. Tern. cum CP. Nan. Hier. GP. Sirl. Vind. Pg. Sirm. Maz. Mg. Med.*). Asterii et soc. (*Hor. cum CP. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*).

Ex variis. S. Marciani, ep. (*Rum. Menol. Prol. Kal. cum Neap. Sirl. Mg.*). S. Eutropiæ, mart. (*Prol. Menol. Rum. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Maz. Sirl. Mg.*). S. Epimachi, mart. (*Rum. cum Bas. CP.*). S. Pauli, jejunatoris (*Ass.*). S. Petri (*Premysl.*). S. Anastasiæ, Thessalonicensis, mart. (*Kalend. Prol.*). SS. apost. Tertii, Marci, Justi et Artemæ (*Prol. Men. Kal. Hor. cum Mg.*). S. Cyrilli, ep. (*Rum. cum Goth. Msq.*). Stephani, Milutini, regis Serbiæ (*Euch. Serb.*).

† Hermenegildi, mr. (*Sirm.*). † Maximi (*Neap.*). † Gaudiosi, ep. Africani (*Itg.*). † MM. Stachis, Amplii et Urbani (*Sirm.*). † Josephi, patr. CP. (*Mg. Sirl.*). † Alexandri, Chronionis, Juliani, Macarii et soc. (*Sirm. Med. Sirl.*). † Leonis Philosophi (*Sirm.*). † Aristobuli (*Mg. Sirl.*). † Meletinæ, mart. (*Sirl.*)

OBSERVANDA.

S. Cyriacus. Notatum velim, SS. Asterium, Zenobium et Cyriacum nominari in Ostr. et in CPolitano eodem plane ordine. Nec prætereunda communis nota *passionis*, quæ eorum nominibus præfigitur in Ostromirano, non excepto Cyriaco; quum tamen exsequiarum ejus hunc diem fuisse constat ex Chronico Alexandrino, citato apud Morcellium, t. I, p. 208. — *S. Asterius.* De Asterio, quem cod. Rum. refert pridie, confer Act. SS., Oct. t. IX, ad diem 19 et 21 Octobris. — *S. Zenobius.* Zenobius adest apud alios die sequenti. Ejus socii erant Claudius, Neonas, Neonilla, et Marcianus. — *S. Eutropia.* In Prol. Rumiantsoviano perperam habetur: *Eutropii*, ac si vir esset. — *S. Epimachus.* Epimachus recurrit die sequenti in Ostr. Siš. Hier. Nan. et Neap. — *S. Paulus.* Intelligendum puto Paulum Thebæum, cognomento Magnum, de quo proxima die erit sermo in codice Mstislaviensi. — *S. Tertius.* Sanctus quoque Tertius iterum refertur ad 10 Nov., uti et Marcus in Prologo ad 21 Junii et insuper ad 20 Octobris. — *S. Marcianus.* S. Marcianus est episc. Syracusarum, de quo alii agunt crastina die. — *S. Cyrillus.* Cyrillus, quem Rum. Prologus jungit cum Marciano, episc., non differt forsan a Cyriaco, patriarcha, præsertim cum in Goth. nuncupetur *patriarcha*. — *Josephus.* Schismaticus fuisse putatur Josephus a Bollandianis. Cfr Act. SS., Aug., t. I, pag. 168, n° 1011. — *S. Petrus.* Forsan errore positus est Petrus loco *Pauli*. Suadet id titulus venerabilis (ὁσίου) quod de monachis imprimis solet usurpari. — *Stephanus Milutin.* Stephanus Uroš, cognomento Milutin, non modo colitur a Serbis ut sanctus, sed insuper titulum præfert *Theophori*, ut legere est in Euchologio Serbico Budæ excuso anno 1853. De ejus virtutibus, sanctitate, orthodoxia et cultu disceptatum est multum inter auctores. — *S. Maximus.* In Kal. Neap. marmoreo habetur tantummodo: *Nt. S. Max.*, *Natale S. Maximi*, unde nihil certi erui potest. — *SS. Stachys et soc.* De Stachyde melius agetur die sequenti. — *S. Leo philosophus.* S. Leonis, philosophi, nomen occurrit etiam die sequenti in Menæis Mediol. mss.

Dies XXXI Octobris.

Stephanus Milutinus rex Serbiæ.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Stephano Urošio I filii fuere duo, Stephanus cognomento Dragutinus et Urošius Milutinus, hic junior, ille natu major; quorum mater, Helena, Francorum regis, ut volunt, filia, christianissima ac pientissima omnium auctorum calculo femina fuit. Cum vero Dragutinus, tum crucis ex lapsu confracti malo, tum cumprimis pœnitudine admissi sceleris in patrem, quem throno deturbaverat, adductus, in Milutinum fratrem summum Serbiæ imperium ultro transtulisset, anno 1275, seseque in Sirmiensem regionem recepisset, coronam regiam cinxit Milutinus, assumpto nomine Stephani Urošii II. Exinde cœpit ædificare templa multa: ac nominatim elegantissimam basilicam ad fluvium Banscum, ab aquis tepidis ita vocatum, in honorem S. Stephani protomartyris condidit; quam omnem auro introrsum ornavit, erecto sibi illic sepulcro. Nec in Serbia tantum, sed Hierosolymis, in monte Sinai, Constantinopoli, Thessalonicæ, in Monte Atho, ac per omnia Græcorum Slavorumque regna et insulas, ut auctores indigenæ referunt, xenodochia et templa excitavit; quin et voti sacramento se obstrinxit ad erigenda divino honori tot sacra domicilia, quot regni annos numerasset. Stetitque promissis, divino numine imperium ejus in annos quadraginta duos producente. Ecclesiam Chilandariensem ad splendorem instauravit, latifundiis et prædiis adjectis, uti regium testatur chrysobullum. Præterea viri pietatem ac divinæ domus zelum commonstrant quatuordecim episcopatus ab eo ordinati et varie ditati, annuente Nicodemo, archiepiscopo totiusque Ecclesiæ Serbicæ capite. Quorum episcopatuum sedes fuere fixæ ut sequitur : 1) Zetæ, 2) Rasciæ, 3) Cholmiæ, 4) Chvostnæ, 5) Budimliæ, 6) Debræ, 7) Moravicæ, 8) Scopiæ, 9) Prisreniæ, 10) Liplianæ, 11) Braničeviæ, 12) Mačvæ, 13) Gradeciæ et 14) Končulii. Ab eodem hegumeni constituti fuerunt Studenicæ, Mileševii, Sopočanis, Banscii, Gradeciæ, Ravanicæ, Rascæ, Končulii, Modricæ, Chvostnæ, Gostivarii, Orechovicæ, Nagoricæ, denique Scopiæ. Eleemosynas sine exemplo maximas, quales nemo ante ipsum, profudit; justitia vero universo populo innotuit. Bellica virtute destitutum minime fuisse satis demonstrant bella adversus finitimas nationes, Græcos, Bulgaros, Ragusios, Hungaros, secunda plerumque fortuna suscepta; quæ hic enarrare longius esset. Tandem, postquam Serbiam per annos quadraginta sex circiter gubernasset, e vivis cessit, die octobris 29, ut diserte notatum est in Typico Chilandariensi, anno 1321, conditus in ecclesia S. Stephani protomartyris Banscensi. Quo cum Agareni venissent, corpus ejus delatum est Prisreniam; ea vero etiam civitate a Mahometanis expugnata, Sophiam, quæ urbs Bulgariæ est, veterum Sardica, traductum et in ecclesia S. Marinæ depositum, quod sua adhuc ætate integrum exstitisse, nec semel oculis usurpasse, pectorisque pilos inspexisse testatur Luccarius, latinus auctor. Tandem in ecclesiam Sirmiensis cœnobii Jassak inde translatum est, hodieque incorruptum sanctorum cultu honoribusque afficitur a suis. Non desunt tamen vitæ labes, eæque graves; inter quas non postremo loco veniunt adulterii incestuosi macula, et proprii filii, Stephani, seditionis incusati, excœcatio, visus acie pelvi candente infirmata; denique communio cum sede Romana minus sincera ac simulata. Verum ab his omnibus eximunt Stephani memoriam vel auctores latini. Nam apud Serbos ejus sanctimonia post plurimas etiam vitæ labes in comperto prorsus est: has enim profusis eleemosynis, rigidaque pœnitentia redemit eluitque. Aiunt illum cum Simonide uxore, Andronici imperatoris filia, extremos vitæ annos monachali egisse habitu et disciplina, totumque misericordiæ operibus deditum ad ultimum anhelitum exstitisse. Certe Serborum Ecclesia sanctorum suorum Albo eum adseruit et diem 30 Octobris cultui ejus consecravit. Sed et fidei Romanæ dogmata complexus fuerat ac sedi apostolicæ obedientiam, quam et in quibus debebat ultro detulerat; nec nisi calumnia, ut loquitur Pejacevich, schismaticus et ecclesiæ Romanæ hostis proclamatur. At vero arduum hoc de Stephano argumentum, quod in præsentarium vix ac ne vix quidem delibare licuit, tractandum relinquo sagacissimis sociis Bollandianis, quando ad 29 Octobris devenient.

Cfr 1) Daniel, archiep., Genealogia Serb. 2) Raič, Hist. Serbiæ, lib. VII, cap. X. 3) Pejacevich, pag. 226. 4) Miclosich, Monumenta Serbica, nº LXXII et seq.

DIES XXXI.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MM. PANTALEONIS ET HERACLII (*Neap. Med.*). ET EPIMACHI (*Tern. Menol. Kal. Hor. Prol. cum Neap. Nan. Hier. Vind. Par. Maz. Mg. Med. Sirl.*).

Ex variis.

Memoria S. Pauli Magni (*Mst.*). SS. apost. Stachis, Amplii, Urbani, Narcissi, Apellii et Aristobuli (*Rum. Men. Tern. Par. I, Chil. Kal. Prol. Hor. cum Bas. Hier. GP. Nan. Pg. Med. Mg.*). SS. Spiridionis et Nicodemi, mon. Kioviensium (*Pat. Men. Kal.*). SS. Davidis et Constantini, principum Argvetensium et mart. (*Iber.*). S. Mauræ (*Kal. Hor.*).

† Marciani, ep. Syracus. et mart. (*Nan. Hier. Msq. Sirm.*). † Zenobii, ep. et Zenobiæ, sororis (*Bas. Goth.*). † Abramii, mart. (*Synax. et Prol. Græc.*). † Trophimi, mart. (*Ibid.*). † Jacobi, ep. Mygdoniæ (*Mg. Sirl.*). † Leonis, philosophi (*Med.*), † MM. Seleuci et Stratonicæ (*Sirm.*). † Duodecim puellarum, mart. (*Sirm.*). † Pueri cujusdam mart. (*Sirm.*). † Eustoliæ, Matronæ et Sopatræ, filiæ Mauritii, imperat. (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Pantaleon

Teste Capitone Nevostrujev, S. Pantaleon nullibi reperitur ad hanc diem nisi in cod. Ostromirano. — S. Heraclii nomen adest solummodo in Kal. marmoreo Neapolitano, ubi jungitur S. Epimachio,

S. Heraclius.

SS. Stachis et soc. *SS. Spiridion et Nicodemus.* *Dedicatio ædis B. M. V.*

machio, præmissa nota *Natalis*, et apud Assemanum. — S. Stachis et socii diserte nominantur, sed non ubique : in Mstislavico desunt omnes, in Rum. et Tern. tres ultimi, in aliis alii. — De monachis Kioviensibus, Spiridione et Nicodemo, agetur modo in Memoriis Slavicis hujus diei.—Post Dedicationem ædis B. M. V., in Nan. codice additur : *ubi requiescit venenerandum caput S. P. N. Abercii;* at in Maz. annuntiatur *dedicatio Oratoriorum patriarchatus* in genere. — Recole dicta ad diem XIX, qua sanctus Abramius relatus est in cod. Ostromirano. — De Davide et Constantino, principibus Argvetiæ in Iberia, actum est ad diem 2 hujus, ut plura hic disserere sit superfluum.

Dies primus Novembris. *S. Abramius mart.* *David et Constantinus.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Spiridion et Nicodemus, mon. Cryptenses

Spiridion, rudis et indoctus ruricola, assumpto habitu monastico sub Pœmeno, hegumeno ab anno 1132 ad annnm 1141, quamvis ita ætate jam profecisset, ut scientiæ parum idoneus videretur, auxilio tamen divino suffultus, totum psalterium memoriæ mandavit et quotidie sine libri ope recitavit. Intellecto autem ejus in perfectione acquirenda studio, officium pistoris prosphorarum seu panum, divinis liturgiis inservientium, injunxit ei Pœmenus. Quod munus suum adimplebat summa alacritate Spiridion; et sive ligna secaret, sive aliud opus exerceret, indesinenter psalmos Davidicos recitabat, ut proposito suo totum psalterium ante nocturnum somnum absolveret. Quadam die incendii flammas, in pistrino erumpentes, pallio suo exstinxit; quod illæsum omnino remansit, demirantibus fratribus. Habuit quoque Spiridion officii socium discipulumque egregium, Nicodemum, quem ad labores strenue peragendos et ad psalterium similiter quotidie recitandum optimo suo exemplo erudivit. Tandem, canitie et insignibus meritis ornatus, votorum suorum attigit metam, postquam annos triginta laborioso munere suo summa omnium laude esset defunctus. Magistri et discipuli corpora in cryptis Antonii condita fuerunt et hodiedum asservantur ibidem.

Cfr 1) Menæa ex Paterico ad h. d. 2) Dict. hag , pag. 232. 3) Menol. Verš. ad h. d. 4) Specimen Eccl. Ruth., pag. 56. 5) Descriptio lauræ Kiov., pag. 104.

Anatolius, reclusus Cryptensis.

Eadem die colitur Kioviæ Anatolius, monachus Cryptensis et reclusus, cujus corpus in cryptis Antonii asservari tradunt auctores. Cætera desiderantur.

Cfr 1) Dict. hag , pag. 22. 2) Pateric. Kioviense.

MENSIS NOVEMBRIS.

DIES PRIMUS.

Ex Ostromirano.

Memoria SS. Anargyrorum Cosmæ et Damiani (*Mst. Assem. Rum. Tern. Par. I, Zogr. Og. Pp. Prol. Men. Hor. Kal. cum Bas. CP. Hier. GP. Pg. Vind. Flor. Sirm. Maz. Med. Sirl. Mg.*).

Ex variis.

S. Hermenegildi, mart. (*Menol. Kal. Prol. cum Sirl. Mg.*). S. Theodotiæ, matris SS. Cosmæ et Damiani (*Hor.*). SS. MM. Cyriænæ et Julianiæ (*Prol. Menol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Sirl. Mg.*). SS. Joannis, ep. et Jacobi Zelotæ, presbyteri, mart. sub Sapore (*Prol. Menol. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*). SS. MM. Cæsarii, Dasii et aliorum quinque (*Menol. Prol. Kal. cum Neap. Sirm. Med. Sirl. Mg.*). [Jacobi, presb. et discipulorum ejus Jacobi, diaconi et Dionysii, mon. (*Ath.*).]

† MM. Domnæ, Domnini et Cyriacæ (*Sirm.*). † MM. Sabæ, Sabiniani, Agrippæ, Adriani et Thomæ (*Med. Maz.*). † Marciani (*Med. Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Cosmas et Damianus.

Tria paria Sanctorum ejusdem nominis Cosmæ et Damiani discerni in Fastis Slavicis ad 1 Julii, 17 Oct. et 1 Nov., in comperto est apud omnes; ut mireris Assemanum affirmare potuisse *Romanum par* eisdem esse ignotum, quum horum diserta mentio fiat in omnibus Fastis Slavonicis tam recentioribus quam antiquis, ad 1 Julii. Cæterum trina hæc fratrum cognominum paria serum Græcorum commentum esse, observatum est supra. Accedit novum ex Menæis Græcorum excusis testimonium, unde colligitur tria illa paria olim minime fuisse recepta. Nam quum SS. Cosmæ et Damiani memoria recurrat etiam ad diem 1 Julii, infra ad hunc diem adnotatur, legendum esse evangelium quod præscriptum est *in memoriam eorumdem* Kalendis Novembris. Id expresse habetur in Kalendario CPolitano quod edidit Morcellius; cui consentire videtur Kalend. Ostromiri, in quo pariter remittitur lector ad 1 Novembris, licet verba illa : *in memoriam eorumdem* addita non sint. Quod magis mireris, idem legitur in Menæis Græcorum excusis in monitu, initio hujus mensis præmisso, quod sic sonat : *Si vis celebrare hos sanctos, vide solemnitatem eorumdem et pleniorem Acoluthiam ad 1 Julii;* ut probe intelligatur eosdem utroque die sanctos celebrari. Jamvero in Synaxario hujus diei aperte agitur de sanctis qui *ex Asia*, Theodotæ filiis; Kalendis vero Julii de martyribus cognominibus *Romanis*, seu qui Romæ passi sunt. Nec illud prætereundum, in Menologio Mosquensi et in Prologo ridiculam illam regeri fabulam de contentione,

trium

DIES II ET III NOVEMBRIS.

trium ovorum causa, inter fratres exortam, et de camelo humana voce loquente. In cod. Rumiantsoviano juxta ac in Menologio Basilii notatur *dormitio*, perinde ac si hic dies fuerit eis supremus; at in Ostrom., CPolitano aliisque habetur tantummodo : *memoria;* in marmore vero Neapolitano, ut vidimus, signatur *passio* tum ad 27 Septembris, tum ad 22 Octobris. — Qui in Prologo et Menol. Mosq. commemorantur socii Cæsarii et Dasii, expresso solo numero, eos nominatim referunt Menæa Mediolanensia et Mazarinæa, nempe Sabam, Sabinianum aliosque supra relatos; qui omnes variis tormentis probati vitam consummarunt Damasci. Eorum festivitas celebrabatur olim CPoli in templo S. Theodori, mart., ad Tetrapylum. — In libro Νέων μαρτυρολογίων recolitur ad hunc diem memoria Jacobi, presbyteri et duorum discipulorum ejus, Jacobi, diaconi et Dionysii, qui postquam septemdecim dierum spatio carceris ærumnas et multiplices cruciatus tolerassent, tandem Adrianopoli suspendio a Turcis perempti sunt, anno 1520. Quorum corpora in vico Galačisto prope Thessalonicam, in æde S. Anastasiæ jacere dicuntur; gesta vero fusius ex dicto Martyrologio prosequitur auctor Paterici Athonici, tom. II, pag. 105, qui etiam addit exstare officium proprium in eorum laudem conscriptum.

SS. Cæsarius et soc. — *Jacobus uterque et Dyonysius.*

DIES II.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

SS. MM. Acindyni, Pegasii, Aphtonii, Anempodisti, Elpidiphori et soc. 7028 (*Mst. Rum. Ass. Tern. Par. Zogr. Prol. Siš. Og. Eph. Men. Kal. cum Bas. Neap. Hier. GP. Pg. Vind. Msq. Sirm. Med. Maz. Sirl. Mg.*). S. Marciani Cyrensis (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Sirl. Mg.*). S. Josaphati, archiep. Polocensis et martyris (*Leop. Prem. Horol.*).

† MM. Attici, Eudoxii, Agapii et cæterorum (*Bas. Med. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Acindynus et soc.

Non omnes Fasti eodem modo annuntiant utrumque manipulum martyrum, supra relatum. Et quidem priorem quod attinet, variant codices in assignando numero sociorum, qui cum S. Acindyno passi sunt. In Mstisl. referuntur tantummodo Acindynus et alii quatuor, juxta illud Menæorum : *quatuor Aphthonio junctos necat ignis et ensis;* at in Rum. diserte adduntur eisdem socii 7028, quos alii reducunt ad 28. Assem. brevius ita : *S. Acindyni et sociorum ejus;* Ephemerides Papebr. : *Acindynus, Pegasius;* Possevinus brevissime : *S. M. Ancidini*, pro Acindyno; in marmore Neap. notatur ita : PASSIO *S. Acindini, Pegasii;* quæ *passionis* nota legitur etiam in Mst. et Rum. Horum martyrum festum agebatur olim CPoli in propria eorum æde in Deutero. — Alter manipulus in Menæis Græcorum excusis refertur ita : *Memoria SS. MM. Eudoxii, Agapii, et aliorum octo;* ex quibus Atticus in Menol. Basilii ponitur primo loco; in Menæis vero mss. Sirmundi et Med. nominantur cæteri septem, Marinus, Oceanus, Eustratius, Carterius, Styrax, Nicopolitanus et Tobias; qui omnes recurrent postridie in Fastis Slavicis. — S. Marcianus is est, quem retuli ad 18 Januarii. — Beatum Josaphatum, archiepiscopum Polociæ et martyrem, gloriosam pro sancta Unione mortem oppetiisse die duodecima novembris, anno 1623, constans est historiæ testimonium. Cur itaque ad præsentem diem commemoretur in Horologio Počajovensi, profecto non assequor; imo errorem in assignato die cubare, valde suspicor; illud autem magis miror, in Kalendario Premisliensi, quod anno 1861 in usum Unitorum vulgatum est, eumdem Antistitem referri ad 19 Novembris. Porro in Horologio Počajovensi habetur ita : *Eadem die cædes beati hieromartyris Josaphati, archiep. Polocensis;* tum indicatur troparium et contacium, ex die 16 Septembris petendum, quo festum hujus martyris ex die 12 Novembris transferendum edixerat synodus Zamosciana, anno 1720 celebrata.

SS. Atticus et soc. — *S. Marcianus.* — *B. Josaphat.*

DIES III.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

SS. MM. Acepsimæ, ep., Josephi presb. et Aithalæ, diaconi (*Mst. Tern. Par. Zogr. Rum. Chil. Og. Hor. Men. Ephem. Prol. Kal. cum Bas. Hier. GP. Vind. Goth. Pg. Msq. Flor. Sirm. Maz. Med. Sirl. Mg.*). S. Acepsimæ, erem. (*Rum. Kal. Prol.*). SS. MM. Attici, Agapii, Eudoxii, Carterii, Styracis, Pactobii seu Tobiæ, Eustratii, Nicopolitiani (*Prol. Menol. Kal.*). S. Snanduliæ (*Men. Prol. Kal.*). Dedicatio ecclesiæ S. Georgii, Lyddæ (*Chil. Og. Hor. Kal. Val. cum Med. Sirl. Mg.*).

† Ambrosii, ep. natalis (*Neap.*). † Joannicii, thaum. (*Bas. Nan. Med.*). † Theodori, ep. Ancyrani (*Mg. Sirl. Sirm.*). † MM. Dasii, Severi, Andronæ, Theodoti et Theodotæ (*Mg. Sirl.*). † Eliæ (*Mg.*) † Martyrum novem (*Mg.*). † Martyrum viginti novem, igne combustorum (*Mg.*). † Archimenidis, confessoris (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Acepsimas uterque.

Duos sanctos, Acepsimæ nomine insignitos, celebrant hodie Fasti Slavici et Græci, alterum martyrem et episcopum, alterum eremitam. Acepsimæ martyris, ejusque sociorum Josephi et Aithalæ certamen, a S. Marutha descriptum, publici juris fecit, et adnotationibus adornavit Evodius Assemanus. Act. MM. Oriental., t. I, p. 169 et seq.; præter quem consulantur etiam Josephus Assemanus Kalend., t. V, p. 333, et Bollandistæ ad 22 Aprilis, quo hi sancti martyres coluntur a Latinis. Porro, quod Evodius Assemanus adnotaverat de Actis Græcis a Lipomano editis, ea falso tribui Metaphrasti, utpote quæ septingentis minimum annis ante Metaphrastem conscripta fuerint, id pariter intelligendum est de Actis in Menologio Mosquensi insertis. De S. Aithala, diacono, plura dicta sunt Kalendis Septembris, quibus iterum occurrit in Fastis, sed seorsim ab Acepsima et Josepho. Ut autem Aithalæ nomen varie torquetur a Menologis, ita quoque Acepsimæ; quem cod. Ternob. corrupit in Anepsimum; Paris. I in *Aximum;* Possevinus in *Acceximum.*

S. Snandulia. SS. Atticus et soc. S. Joannicius.

mum. Eorum festum celebrabatur olim CPoli in æde S. Elisæi, prophetæ, quæ exstabat in ædibus Antiochi. — S. Snanduliæ mentio fit in Actis S. Acepsimæ. — Socios S. Attici nominavi pridie ex Menæis Græcis mss.; *Pactobium* pro Tobia refert Prologus; item *Nictopolionem* pro Nicopolitiano. — Magnus Joannicius, eremita et thaumaturgus, vulgo referri solet, etiam in Fastis Græcis, ad 4 Novembris; ad quem ideo differendus. — Illustrissimi martyris Georgii memoria recolitur 23 Aprilis. In Med. habetur : *Allatio cineris S. Georgii;* at in Menæis excusis distinctius ita : *Eodem die celebramus encænia templi sancti magni martyris Georgii Lyddæ, id est depositionem sacri ejus corporis.* Lydda Palæstinæ civitatula est, in qua natus fuisse perhibetur Georgius. De simili festo ejusdem sancti, CPoli et Kioviæ, dicetur ad 26 Novembris.

DIES IV NOVEMBRIS. Dedicatio ædis S. Georgii.

DIES IV.

Ex Ostromirano. Ex variis.

PASSIO S. PORPHYRII, MARTYRIS (*Par. Rum. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med. Sirl.*).

S. Joannicii Magni (*Mst. Zogr. Par. Rum. Tern. Hor. Kal. Siš. Og. Pp. Men. Prol. cum Bas. GP. Msq. Pg. Sirm. Maz. Mg. Goth. Flor.*). SS. mart. Nicandri, ep. Myrensis, et Hermæi, presb. (*Prol. Chil. Og. Kal. Hor. cum Hier. Vind. Med. Nan. Msq. Sirm. Maz. Mg.*). Dedicatio ecclesiæ sanctæ Sophiæ, Kioviæ (*Mst. Siš. Prol.*). Simeonis Sali, Jurievecensis (*Hag.*). SS. Joannis Zedazeni, Stephani et Eliæ (*Iber.*). S. Gregorii, hieromart. (*Msq.*). SS. apost. Patrobæ, Hermæ, Lini, Gaii et Philologi (*Rum. Horol. cum Bas. Sirm. Maz. Med.*). S. Joannicii Devičensis.

† Theodori seu Theodoti, ep. Ancyrani et conf. (*Med. Neap. Sirm.*). † MM. Dasii, Severiani, Andronæ et Theodoti (*Sirm. Maz.*). † Theodotæ, mart. (*Nan. Flor.*).

OBSERVANDA.

S. Porphyrius.

S. Porphyrium silentio premunt hodierni Fasti Slavici pene universi; adeoque erravit auctor adnotationum in Kalendarium Ostromiri, aiens contrarium. Jamvero de quonam Porphyrio agitur, quum exstent plures, iique omnes martyrio coronati? Eum esse, qui apud recentiores coli solet die 15 Septembris, prodit titulus *mimi* (igrnik), quem præfert in cod. Rum. Passus est autem, non sub Aureliano, imperatore, uti post Sirletum minus recte tradit Baronius in Martyrologio, sed sub Juliano apostata, capite truncatus; cujus gesta illustrarunt Bollandiani socii, Sept., tom. V, a pag. 37. — Ejus loco in hodiernis Fastis unanimi consensu prædicatur S. Joannicius, eremita in monte Olympo, in Bithynia, magnæ apud orientales famæ, in Rum. perperam *Anicius*, et multo pejus *Onicius martyr* a Possevino dictus. In Bas. et Nan. refertur die præcedenti. Ejus festum agebatur CPoli in monasterio S. Callistrati. — S. Hermæus distinguendus a S. Herma, uno ex 72 discipulis. — Ex eodem numero discipulorum erat S. Patrobas. Rum. habet Hermam, qui deest in Bas. Qui omnes in Menæis Slavicis hodiernis referuntur die sequenti; insuper Hermas secundo venit ad 31 Maii, et in Prologo ad 8 Martii. — De festo B. M. Kioviensis imaginis actum est ad 8 Septembris; hodie celebratur consecratio ipsius ædis S. Sophiæ Kioviæ, quam a metropolita Ephremo, factam fuisse diserte testatur cod. Mstislavicus. Dedicatio hæc contigit inter annos 1090 et 1096, et quidem, ut advertit Nevostrujev, non prima fuit, sed secunda; nisi intelligenda sit de aliquo sacello in ecclesiæ latere, cujusmodi exstabant ibi duo; in quorum altero sepultus fuerat Jaroslaus I, ecclesiæ Sophiensis fundator. Cfr Macar., Hist. Eccl. Russ., tom. I, pag. 42. — S. Dasius, martyr, in Sirm. et Mazar. ponitur primo loco, ad diem præcedentem; similiter in Menæis Græcorum excusis; at in marmore Neap. refertur solus Theodotus, tanquam totius turmæ martyrum præcipuus. — In Kalendario, quod *Psalterio glossato*, ut vocatur, insertum est, et alio, quod simul cum priore volumine his diebus Mosqua accepi, legitur ad hunc diem nomen S. Gregorii, hieromartyris, die vero sequenti commemoratur famosus ille Gregorius Palama, archiep. Thessalonicensis. Utrumque præter communem Kalendariorum morem; nam Palamam referunt Fasti recentiores ad 14 Novembris; S. Gregorium autem Alexandrinum archiepiscopum, ab hodierno martyre minime distinctum, consignant die sequenti, ut declarabitur modo. — Plures occurrunt hoc mense sancti Ecclesiæ Ibericæ proprii, quorum seriem orditur S. Joannes, cognomento Zedazenus. Hic tempore S. Simeonis Stylitæ in Iberiam commigravit, cum duodecim sociis, Syris quoque natione. Quorum omnium memoria nunc communi ritu quotannis celebratur ad 7 Maii; sed præcipue S. Joannis; sunt autem sequentes : 1) David Garedjiensis, 2) Chio Mgvimensis, 3) Abibus, deinceps episcopus Necressensis, 4) Jesseus, episc. Cilcani, qui et Iso, 5) Stephanus Chirensis, 6) Zeno Icaltensis, 7) Antonius Martqophius, 8) Josephus Samtaviensis, 9) Thaddæus, Stephano-Tzmindanus, 10) Pyrrhus, qui Bereti, 11) Michael Ulumbiensis et 12) Isidorus; præterea Elias, diaconus. Hodie colitur S. Joannes, conjunctim cum SS. Stephano et Elia, ut testatur Brossetus Junior; seorsim vero ad 7 Maii; David Garedjiensis ad 26 Junii; S. Chio Mgvimensis ad 9 Maii; Abibus ad 29 Novembris; Jesseus ad 7 Decembris; Antonius denique Martqophius 19 Januarii. Non omnium tamen *Vitæ* supersunt, sed quorumdam tantum præcipuorum, quæ suo quæque loco aut datæ fuerunt aut dabuntur deinceps. In præsentiarum de S. Joanne, sacræ istius coloniæ duce, deque S. Chio, eremita Mgvimensi, quædam paucis perstringere lubet. Degebat igitur Joannes in finibus Antiochiæ tempore S. Simeonis Stylitæ; ubi postquam in ascetarum palæstra multos annos sese exercuisset, sociosque frequentes esset adeptus, in Iberiam cum duodecim selectioribus discipulis profectus est, SS. Deipara, ut fertur, ipsamet monente. Antequam abiret, alium hegumenum sui loco constituit, sanctumque Simeonem Stylitam, benedictionem ejus accepturus, itinerando invisit. A patriarcha Iberiæ, Eulabio, quem de ejus adventu ab angelo præmonitum volunt, humanissime exceptus totam illam regionem sociis suis commisit peragrandam atque evangelica voce personandam, Deo linguarum donum eis largiente. Tandem in monte Zedazeno, qui trans Aragvam eminet atque Zadeni idolo clarum erat, sedem suam fixit, et eremitarum antiquorum certamina æmulatus est, confluentibus undique ægrotis et infirmis, quos sanitati restituebat. Sacra vero mysteria peragebantur in montis spelunca, quam in ædiculæ speciem curaverat adornandam. Interea crescente numero sociorum, Thaddæum eis sui loco præposuit; ipse vero in summa montium secessit, solo Elia diacono secum assumpto;

S. Joannicius. S. Hermæus. S. Patrobas. Dedicatio S. Sophiæ, Kioviæ. SS. Dasius et soc. S. Gregorius hieromartyr. SS. Joannes Zedazenus et socii duodecim.

Dies V Novembris.

S. Chio, eremita.

pto; ubi quum aqua destitueretur, laticem oratione ad Deum fusa impetravit, multisque aliis prodigiis patratis, sanctissime obdormivit in Domino, conditus in spelunca quam incoluerat. — Magistri sui vitam solitariam imitatus est S. Chio, cujus gesta fusiore stylo exaravit Martyrius, græcus, olim S. Joannis Jejunatoris familiaris, dein autem sancti Chio socius individuus et synasceta. Martyrio itaque teste, dum annum ætatis vigesimum ageret Chio, ad Joannem venit, de animæ suæ salute cum eo acturus; defunctis vero parentibus, illico socium sese ei adjunxit, magnoque schemate suscepto, obedientiam per annos viginti præstitit omni numero absolutam. Eidem in Iberiam proficiscenti socius exstitit; cæterisque discipulis in varias Karthliæ et Kachetiæ regiones missis, in solitudine manendi facultatem impetravit, atque prope Mtzkhetam in spelunca quadam solus diu degit, columba cibum ei quotidie adferente, donec discipulos nactus fuerit. Horum primus exstitit juvenis quidam, nomine Evagrius, nobili sanguine ortus et Pheresmani regis aulicus; qui dum venationi quadam die vacaret, sanctum Chio casu offendit; mox vero, omnibus bonis in pauperes distributis, habuit socium simul et magistrum. Mox discipulorum numero adaucto, in eorum usum tres ecclesias excitavit, SS. Trinitati, B Mariæ et S. Joanni sacras, impensas largiente Pharsmano rege; quo præsente, Deo initiatæ fuerunt a Macario, patriarcha. Nunquam adduci potuit, ut ex diacono presbyter fieret aut hegumeni susciperet munus; sed condito ampliore monasterio, cui præposuit Evagrium, in spelunca ad ecclesiam S. Joannis Baptistæ sedem suam posuit, semel in hebdomade aut bis tantum fratres invisens. Mox vero, ut melius ad mortem sese pararet, magisque Deo jungeretur, convocatis fratribus, fusaque ad Deum oratione, in cryptam, in quam e media ecclesia S. Joannis patebat aditus, descendit; ibique ad extremum vitæ suæ latuit, monacho quodam cibum ei per aperturam subministrante. Morti proximus, arcessito sacerdote, sacramentis se refecit, manibusque in cælum lævatis ac genuflectens, sanctissimam animam suam Deo restituit, Mgvimensis seu Cryptensis ideo cognominatus. Cujus venerandæ exuviæ in monasterio Mgvimensi conditæ sunt, quod etiamnum exstat. Hactenus ex Martyrio Bessarion in Martyrologio, omissis variis prodigiis, in quibus enarrandis et ampliandis complacet Muraviev. Cfr præterea Wakhoucht, pag. 213 et 369. Macarius, Introd. in Hist. Eccl. Russ., pag. 149.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Joannicius, eremita Devičensis.

Inter eos, quos veluti sanctos colit Serborum Ecclesia, paucissimi inveniuntur, qui vitam eremiticam peculiari studio fuerint amplexi, quique nec e regia stirpe fuerint prognati, nec Ecclesiæ Serbicæ gubernandæ præpositi. Illud enim Ecclesiæ hujus proprium est, ut sancti ejus fere universi ad duplicem illum ordinem pertineant, archiepiscoporum et regum. Eremitas sanctos habuerunt Serbi duntaxat duos, Petrum Koriščium et Joannicium Devičensem, de quo hic sermo est, paucis absolvendus. Vixit Joannicius sæculo decimo quinto, regnante Georgio Brankovičio, ætate scilicet infelicissima, utpote qua Serbiam impura Turcarum gens igne ferroque vastabat. Gubernacula regni tenuit Georgius ab anno 1427 ad annum 1456. Undenam ortus sit Joannicius, quibusve parentibus natus, aut quidnam egerit adolescens, me deficientibus documentorum subsidiis, prorsus latet. Illud solum compertum est, Joannicium pene toto vitæ suæ tempore in eremo degisse. Et quidem vitæ suæ solitariæ initio in montes secedens, locum illum sibi delegit, quo deinceps monasterium Devičense exsurrexit, nostra etiam ætate visibile; tum ulterius progressus, medias inter rupes, quæ Tchernorečenses seu ad *Nigrum flumen* nuncupantur, sese abdidit, ibique in quadam spelunca perangusta adituque difficillima septuaginta annorum spatio commoratus est, solis fere angelis sociatus jugique cælestium rerum meditatione deditus. Cum autem vicina lustrando aliam speluncam reperisset paulo spatiosiorem, iniit eam, relicta priore S. Michaeli, archangelo, sacram. In eadem certavit Joannicius usque ad extremum vitæ suæ, Magni Joannicii, anachoretæ, agones æmulatus. Mortui corpus e summis montibus delatum est in monasterium Devičense, quod in memoriam filiæ suæ, a S. Joannicio non sine miraculi interventione sanitati redditæ, exædificaverat jam dictus despota Georgius. Quia vero dies quo Joannicius obiit ignoretur, cum S. Joannicio Magno placuit eum sociare.

Cfr Russkaja beseda an. 1858, tom. III, pag. 89.

DIES V.

Ex Ostromirano.

Memoria S. Galactionis, martyris et Epistemes (*Omnes cum Bas. Hier. GP. Pg. Flor. Goth. Msq. Maz. Mg. Med. Vind.*). S. Domnini et soc. (*cum Bas. Med. Maz. Sirm. Mg.*). Dedicatio ecclesiæ S. Theodori in Sphoracio. Et dominicæ protoparentum.

Ex variis.

S. P. N. Gregorii, archiep. Alexandrini (*Prol. Kal. cum Mg.*). [Gregorii Palamæ (*Msq. Psalt.*)]. SS. apostolorum, Patrobæ, Ermæ, Lini, Gaii et Philologi (*Men. Prol. Kal. Hor.*). Jonæ, archiep. Novgorodensis (*Men. Kal. Prol.*). Barlaami Chutynensis (*Prol. mss.*).

† Methodii (*Neap.*). † Pamphili, mart. (*Sirl.*). † Agathangeli, mart. (*Med. Sirm. Mg.*). Castoris, ep. et mart. (*Med. Sirm. Maz.*). † Nili Senioris, abb. (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Galaction.

S. Domninus.

Inter S. Galactionem et Epistemen, conjugem ejus, perperam intercedit in Ostromirano. S. Domninus alius turmæ præcipuus certator. — Hic in Bas. et aliis synaxariis mss. jungitur cum Theotimo, Timotheo, Philotheo, Dorotheo, Carterio et Silvano, quos omnes singulatim referunt Menæa Græcorum excusa, additis SS. Eupsychio, Pamphilo et Theophilo. Fallitur sane commentator in Kal. Ostromiranum, aiens S. Domninum referri tantummodo in Kalendariis Russorum. — Agitur de dedicatione ecclesiæ S. Theodori Tyronis CPolitanæ, quæ a fundatore suo Σφωρακίου cognominata fuit. — De S. Patroba, Lino aliisque actum est die præcedenti; unde quamnam ob causam

S. Theodori dedicatio.

SS. Patrobas et alii.

causam ad hodiernam translati sint in Menæis Slavicis, incertum. De S. Lino hæc habet Prologus : *Linus post Petrum summum, fuit Romæ episcopus*, quod auctores quidam neoterici temerrime negarunt. — Gregorius Alexandrinus est ille, qui in tabula figurata Papebrochii representatus cernitur ad diem 23 Novembris. — Vulgo refertur Barlaam ad diem sequentem ; at hodie inscriptus est in Prologo quodam, anno 1518 exarato. Hoc eodem die in Ostr. et Mst. indicatur Evangelium de divite et Lazaro pro commemoratione cineris delapsi, quæ in Ecclesia Græca fieri solebat olim; at in Menæis Græcorum excusis et in Menologio Basilii hæc commemoratio facienda præscribitur die sequenti; in Kalendario autem Morcellii Constantinopolitano kalendis Novembris. — Pridie observatum est, Gregorium Palamam referri hoc die in *Psalterio glossato* et in Kalendario Mosquensi, quod Ecclesiæ istius asseclæ, *iedinovertsi* dicti, in usus suos, juxta exemplaria Nicone patriarcha antiquiora recudendum curaverant anno proxime elapso.

S. Gregorius Alexandrinus. *Barlaam Chutynensis.* — DIES VI NOVEMBRIS. *Gregorius Palamas.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Jonas, archiep. Novgorodensis.

Novgorodia patria fuit Joanni, in religione Jonæ nuncupato. Hic dum adhuc juvenis esset, parentibus orbatus a quadam vidua adoptatus fuit et diaconi cuidam traditus sacris litteris instruendus. Accidit interea loci, ut Michael Klopensis, salus, puerum quadam die forte fortuna offenderet. Eum in aëra sublevavit venerandus vir, addens hæc verba : Joannule, Joannule, studeas bene : futurum est enim ut civitatis hujus episcopus fias. Prædictionem comprobavit eventus. Mortuo namque Euthymio, hujus nominis secundo, de quo egimus ad diem 11 Martii, cecidit sors super Joannem, eo tempore in monasterio Otenensi latentem, ubi tonsuram acceperat. Quare e cella in episcopium ducitur, sedi imponitur, brevi Mosquæ a metropolita Jona ordinandus. Eminuisse in eo legitur charitas erga pauperes divinæ gloriæ zelus et humilitas. Testantur ejus studium et in laborando alacritatem templa, quæ pluribus in locis a fundamentis excitanda curavit, prædiisque, latifundiis, sacris codicibus et omni supellectili ad sacra peragenda necessaria ditavit. Ipsius quoque jussu plurium sanctorum indigenarum Officia et Canones composuit Pachomius Logotheta, S. Olgæ scilicet, Barlaami Chutynensis, Euthymii II et aliorum. Quibus dein ipsius Jonæ defuncti Vitam adjecit idem Pachomius. Tandem senio et labore gravis, cum annos tredecim Ecclesiæ præfuisset, et dignitatem metropolitanam sibi a Jona oblatam ultro recusasset, obdormivit pacifice anno 1471, die 5 Novembris. In monasterio Otenensi, in sepulchro, quod sibi paraverat ipse, conditus jacet.

Cfr 1) Prol., Menol. et Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 138.

DIES VI.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Memoria S. Pauli, confessoris (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Vind. Maz. Sirm. Mg. Med.*). S. Lucæ Tauromenici (*Prol. Kal. cum Sirm. Mg.*). SS. septem mart. et virg., Tecusæ, Alexandræ, Polætiæ, Claudiæ, Euphrosyniæ, Athanasiæ et Matronæ (*Prol. Kal.*). Commemoratio cineris delapsi (*Prol. cum Bas. Mg. Sirm. Med.*). S. Barlaam Chutynensis (*Men. Kal. Pp. Prol.*). S. Hieronis, mart. (*Pp. Kiov.*).

† Pauli Corinthini, Sali (*Mg. Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Paulus Patr. CP.

S. Paulus, patriarcha CPolitanus et confessor, ab Arianis suo omophorio suffocatus, colitur præcipue hoc die; præterea commemoratur dominica quæ est proxima diei sextæ Novembris; ut liquet ex Synaxario Sirmundiano hujus diei. Hic idem occurrit quoque aliis diebus conjunctim cum aliis ejusdem urbis patriarchis. Apud Latinos celebratur ejus memoria die vii Junii, ad quam ejus Vita fuse enarratur in Actis Sanctorum, pag. 13 et seq. In Kalendario compendioso, quod adjectum legitur ad calcem cod. *Actorum Apostolorum* ms., vulgo *Apostolus* dicti, qui penes me est, sanctus hic confessor annuntiatur ab oscitante amanuensi hoc modo : *S. Apli et confessoris*, ubi legendum esse *S. Pauli confessoris* per se patet. Exaraverat codicem istum anno creationis 7057, a Christo nato 1549, quidam Lazarus Matveiev. Kalendarium vero quod ibidem, pro more, adjecerat, multo brevius est quam illud, quod continetur in eodem *Actorum* volumine, typis Leopolitanis anno 1634 excuso; cætera ei simillimus, nisi quod ad 3 Septembris loco SS. Anthimi et Theoctisti habeat S. Joannem Jejunatorem, et ad 25 Aprilis addat S. Marcum Evangelistam, qui in cod. Leopolitano desideratur. Huc etiam facit inscriptio slavonica quam legere est initio hujus mensis in Tabulis effigiatis Papebrochii. Continet enim laudes sancti Pauli confessoris et martyris, quas ex officio diei, auctore Theophane, ode I, deprompsit et ex parte contraxit pictor moscus. Quæ ideo græce hic prodeant : Ὁ Παῦλος ὁ μέγιστος, τῆς οἰκουμένης ὁ ἥλιος, τρισμάκαρ προϐάλλεται, σὲ Παῦλον δεύτερον, ὡς πῦρ φλέγοντα εὐτόνως τὰς αἱρέσεις, καὶ πέλεκυν κόπτοντα τὴν ἀθεότητα, *Paulus maximus, orbis terrarum sol, terbeatus præfigurat te alterum Paulum, veluti ignis acriter comburentem hæreses et veluti securis impietates ferientem.* Extra chorum itaque, ut aiunt, canit Kulčinius, dum putat *alludi ad jejunium Adventus, quod incipit die* xv *hujus mensis, et ad Paulum apostolum, quod jejunium in epistolis sæpe fidelibus inculcat.* (Specimen Eccl. Ruthen., pag. 157, meæ editionis.) — Licet ad hanc diem commemoretur Barlaam, de eo tamen melius agetur ad diem 19.

Barlaam, heg. Kievocryptensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Germanus, archiep. Cazanensis.

Gurio, primo archipræsuli Cazaniæ, ad sedem suam proficiscenti anno 1555, duo socii adjuncti fuerunt, Barsonophius et Germanus noster, ambo archimandritæ. De Barsonophio egimus ad 4 Octobris; unde restat ut hic pauca de Germano dicamus. Igitur Germanus, nobili

Polevojorum

Dies VII et VIII Novembris.

Polevojorum familia oriundus, vir fuit magno ingenio morumque integritate conspicuus. Vitæ monasticæ initia, non secus ac Gurius, posuit in monasterio Volocensi, ubi sacra dogmata didicit, magistro Maximo Græco, in Fastis Ecclesiæ Mosquensis (heu! nimis) celebri. Tum lauram S. Sergii petiit, quam aliquandiu gubernavit; et postmodum monasterio Sviaženensi Assumptionis præfectus, inde ad sedem Cazanensem, per Gurii obitum viduatam, transiit anno 1564. Quam quum annos quatuor prudenter rexisset, opusque decessoris sui strenue promovisset, peste extinctus est anno 1568, die 6 novembris, in regia urbe, ubi diœcesis suæ negotia procurans morabatur. Corpus ejus, anno 1595 inventum, eodem anno Sviažscum detulerunt discipuli et in ecclesia cathedrali tumularunt.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 78. 2) Philaret., Hist. Eccl. Russ., III, pag. 45 et 47.

Barlaam, heg. Chutynensis.

Barlaam, laico nomine Alexius, divitibus parentibus Novgorodiæ natus est sæculo duodecimo. Ab infantia abstinentiam mire coluit; et mortuis parentibus, quæcunque possidebat distribuit in egenos. Factus dein monachus, sedem suam Chutyniæ fixit, quæ solitudo duobus chiliometris a Novgorodensi civitate ad flumen Volchovum posita est. Mox virtutum fama socios undique allexit. Quare ecclesiam Transfigurationis e lapidibus loco prioris ædiculæ ligneæ erexit, et monasterium instituit, quod ipsemet rexit omnium primus. Erat autem omnibus omnia factus, adeoque omnibus carus, præsertim vero Jaroslao duci et loci domino, a quo multa prædia dono accepit. Anno post fundatum cœnobium proxime sequenti, mortem appropinquare sentiens, ut fratrum bono consuleret, curavit ut quæcunque monasterio a prædicto duce Jaroslao fuerant donata, scripto firmarentur. Demum Antonio in sui locum subrogato, pie obdormivit in Domino anno 1193, die 6 Novembris, linguam ultimo solvens in hæc verba: Domine, in manus tuas commendo spiritum meum. Viri sanctitatem probatam volunt miraculis, continuo post secutis. Vitam, adhuc ineditam, scripsit Pachomius Logotheta, natione Serbus; cujus memini pridie.

Cfr 1) Prol. Menol. et Verš. ad h. d. 2) Supplem. ad Acta histor. t. I, n. 5. 3) Dict. hag., pag. 50. 4) Philar., Hist. Eccl., I, 146. 5) Idem, Conspect. lit., n. 75.

DIES VII.

Ex Ostromirano. Passio SS. martyrum triginta trium, Melitenæ (Hieronis, etc.). (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Flor. Med. Sirm. Mg. Sirl.*).

Ex variis. SS. MM. Melasippi, Casiniæ et Antonii seu Antonini, eorum filii (*Assem. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Maz. Mg. Sirl.*). SS. MM. Aucti, Taurionis et Thessalonicæ (*Prol. cum Bas. Med. Sirm. Maz. Sirl. Mg.*). S. Theodoti, mart. (*Prol. Kal.*). S. Lazari, in monte Galisæo (*Eph. Og. Kal. Hor.*).

† Alexandri, mart. Thessalonicæ (*Maz. Mg.*). † Athenodori, fratris S. Gregorii, thaumaturgi (*Maz. Med. Sirm. Mg. Sirl.*). † Matronæ, mart. (*Hier. Nan.*).

OBSERVANDA.

SS. Hieron et soc.

S. Hieronem adscripsi in titulo ex codd. Mstisl. et Ternobiensi, in quo ultimo refertur his verbis: *S. martyris Hieronis et sociorum ejus.* Cæterum nomine potius, quam re abest in Ostromirano, utpote martyrum Nicomediensium, quorum passio ibidem notatur, dux et antesignanus. Quia tamen nominatim expressus non est, ideo uncis inclusus prodiit supra. In Menologio Bas. habetur ita: *Certamen S. Hieronis et sociorum duorum ac triginta;* in Menologio Mosquensi et in Martyrologio Romano enucleatius: S. *Hieronis, Nicandri, Hesychii et sociorum triginta.* Iidem tres nominantur apud Veršinskium. Hinc minus adcurate annuntiatur in Mstisl. Rum. et Sišat.: *Passio S. Hieronis et sociorum triginta trium,* cum ponendi essent *triginta duo.* Præterea, perperam S. Hiero vocatur *Neron* in Rum. et Prologo excuso, aut *Hierax* in Synaxario Veneto, anni 1609. Ejus commilitones fuerunt SS. Eutychius et Phocas, ut uberius declarabitur ad 19

S. Theodotus.

Decembris; quo iterato referuntur.— Theodotum nominavimus non semel, 18 Maii, 7 Junii et ex marmore Neap. die 4 hujus mensis. — Menæa Græcorum excusa Lazarum annuntiant ita: *Memoria S. Patris nostri et thaumaturgi Lazari, qui in monte Galiseo certavit.* Ejus corporis translatio celebratur 17 Julii; unde colligere licet præsentem diem esse mortis ejus anniversarium. In Horologio Valachico anno 1807 Budæ impresso, pro monte Galiseo perperam positus est *Galilæus.* Lazari Vitam, auctore Georgio Cyprio, patr. CPolitano, quam tantopere desideraverat Papebrochius, publici juris fecit Boissonadius, Anecd. Græca, t. II, p. 81. Exstat officium liturgicum proprium.

S. Lazarus Galiseus.

— Codex glagoliticus Assemani hac die profert *SS. martyres Antonium et parentes ejus* primo loco, postpositis vel martyribus Nicomediensibus. Præluxisse videtur Menologium Basilii, in quo præterea leguntur nomina parentum, Melasippi et Casiniæ. — Antonius et Alexander recurrunt ad 9 Novembris, uti postridie S. Matrona. — De S. Athenodoro in Menæis Sirmundianis additur: « Ejus festum celebratur in veneranda æde S. Jacobi, fratris Domini, in ecclesia SS. Deiparæ Chalcopratiis. »

S. Antonius. *S. Matrona.* *S. Athenodorus.*

DIES VIII.

Ex Ostromirano. Synaxis archangeli Michaelis in Arcadianis (*Omnes*).

Ex variis. S. Matronæ, mart. (*Assem. cum Bas. Med. CP.*).

† Carteresii (*CP.*). † Coronati, mart. (*Neap.*).

OBSERVANDA.

Dies IX Novembris.

OBSERVANDA.

Synaxis S. Michaëlis archangeli. Ostromiranus codex solus est qui indicet locum ubi celebrabatur solemnitas hodierna; licet corrupte pro Arcadianis habeat : *in Arvadianis*. Arcadiana vocabatur CPoli locus, ubi olim exstabant thermæ Arcadianæ, ab Arcadio, imperatore, qui eas exstruxerat, ita nominatæ. Cfr Cangius, CP. Christ., lib. IV, p. 98. In Mst., Par. I, Zogr. et Rum. S. Michaeli additur S. Gabriel; in Ostrog. Horol. Prol. Vind. Msq. et Menæis Græcorum excusis superadduntur omnes beatorum *Spirituum et incorporearum Virtutum ordines*. Menologium Basilii simpliciter ita : *Synaxis archangelorum;* in cod. Barberino CCXXIII et Lindenborgiano: *Synaxis Incorporeorum*; at omnium brevissime Typicon Montis Atho : *Incorporeorum* (τῶν ἀσωμάτων), appellatione scilicet vulgatissima. Hanc quum in Typico Montis Atho offendisset eruditissimus Spicilegii Solesmensis auctor, nunc S. R. E. cardinalis eminentissimus, ad marginem inferiorem adnotandum censuit *nil simile ad hunc diem occurrere in Menæis*. At vero contrarium colligitur ex officio solemni, quod hoc eodem die assignatur in Menæis Græcorum excusis; et cui, testibus Bollandianis, præfigitur pictura plures Angelos repræsentans, cum hac epigraphe, antiquis Græcorum characteribus expressa : Η ΣΥΝΑΞΙΣ ΤΩΝ ΑΣΩΜΑΤΩΝ, *Synaxis Incorporeorum*. Hæc in editione Menæorum antiqua. Sed idem prædicatum diserte expressum habetur in editione recentiore, tum in fronte diei, tum in titulo Synaxarii, tum denique, nec semel, in decursu officii. Constat insuper feria quavis II a Græcis inter ordinarias commemorationes cum contritionali canone jungi canonem de *Incorporeis*, utrumque a S. Josepho, hymnographo conscriptum. Ternob. Cod. abludit a cæteris; habet enim : *Miraculum quod in Chonis*. In Menologio Mosquensi, præter alia, narratur fusissime miraculum pueri in mare a monachis projecti, at in ecclesiam monasterii Dochiarii, in Monte Atho, illico translati; de quo plura dicentur postridie, quando sermo devenerit ad Euthymium et Neophytum, monasterii hujus fundatores. Quod autem post Menæa Græca Kulčinius tradit *Synaxi* hodierna significari SS. Achangelorum concordiam et conspirationem in rebellando adversus Luciferum, non vero sacrum fidelium *conventum* festi celebrandi causa, id argute magis quam sapienter dictum recte observavit Morcellius. Celebratur autem die 9 Novembris, qui mensis est post Martium ordine nonus, ut ita significentur Angelorum ordines, qui sunt numero novem. — *S. Matrona.* S. Matrona referri solet in Fastis Slavicis die sequenti; hodie tamen occurrit in cod. glagolitico Assemani, in Bas. et CPolitano Morcellii. —*S. Carteresius.* Vide quæ de S. Carteresio disputat idem Morcellius in commentario ad hunc diem. Equidem puto non alium esse a Carterio.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Martha dicta Pscovensis. Martha, quæ etiam Maria nuncupatur, magni ducis Demetrii filia, Alexandri Nevensis neptis, Dormonto, Pscoviæ duci, in matrimonium data fuerat. Verum, viro mortuo, ipsa quoque mundo mori statuit, magnumque schema induta, cum sanctitatis fama obiit anno 1300. In monasterio S. Joannis Baptistæ fuit condita, ubi publico cultu honoratur.

Cfr Dict. hag., pag. 181.

DIES IX.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Matronæ (*Mst. Rum. Siš. Chil. Og. Pp. Men. Prol. Hor. Kal. cum GP. Msq. Pg. Sirm. Maz. Mg.*). SS. mart. Onesiphori, Porphyrii et soc. (*Men. Hor. Par. Tern. Prol. Kal. Chil. Rum. Og. Pp. cum Hier. Pg. Vind. Med. Sirm. Maz. Mg.*). S. Theoctistæ Lesbiæ (*Men. Kal. Chil. Og. Hor. Prol. cum Pg. Sirm. Mg. Sirl.*). S. Alexandri, mart. Thessalonicæ (*Rum. Kal. Prol. cum Bas. Sirm. Med. Mg. Sirl.*). S. Joannis Colobi (*Men. Novg. Kiov. Kal. Hor. Prol. cum Mg.*). S. Antonii, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Clar. Maz. Mg.*). S. Parasceviæ (*Assem.*). SS. Eustoliæ et Sosipatræ (*Prol. Kal. cum Sirm. Nan. Med. Maz. Mg. Sirl.*). S. Stephanidis (*Hitt.*). SS. Euthymii et Neophyti Dochiariensium (*Ath.*).

† Helladii (*Mg.*). † Narsetis (*Sirm.*). † Timothei et Mauræ (*Flor. Hier.*). † Memoria S. Deiparæ in Paradiso (*Sirm.*). † Encænia ædis S. Deiparæ in Protasii (*Sirm.*). † Orestis, mart. (*Bas.*). † Agrippini (*Neap.*). † Theosterícti, mon. in Symbolis (*Sirm. Med.*). † Nonni, ep. (*Sirm. Med.*). † Jacobi, fratris Domini (*Med.*). † Artemonis (*Med. Sirm. Maz.*). Memoria Theodosii Magni, imperatoris (*Med. Sirm.*). † MM. Christophori et Mauræ (*Med. Sirm. Msq. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Matrona. S. Matrona, discipula erat S. Bassiani, in cujus monasterio sub habitu virili diu latuit. De ea plura disputat Buæus in Vita S. Bassiani, Oct., t. VI, p. 80, n. 5. — *S. Parasceviа.* Nomen S. Parasceviæ, puto Polocensis, recentiori manu et litteris Cyrilicis adscriptum esse in cod. suo glagolitico, testis est Assemanus Kalend., t. V, p. 346. — *S. Joannes Colobus.* Joannes *Colobus* seu *Parvus* unus erat e celebratioribus Nitriæ ascetis, cujus Apophthegmata norunt viri eruditi. Mirum igitur, nullam ejus mentionem fieri in antiquis Martyrologiis Latinis; sed tribuendum id, aiunt Socii Bollandiani, Dioscorianæ hæresi, quæ a medio sæculo quinto Ægyptum invasit, atque ex eo tempore christianis occidentalibus Ægyptios, utpote Monophysitos, odibiles reddidit. Græci tamen, qui patriarcham suum Alexandrinum retinuerunt, qui usque ad Photii tempora catholicus fuit, sancti nostri in Menæis Magnis iidem obliti non fuere. Ex Menæis Græcis S. Joannis nomen transiit in Menæa Slavica et in Synaxaria. In Synaxario Coptico annuntiatur *requies S. Joannis* Exigui die XVII Octobris. Plura videsis in Acta SS., Oct., t. VIII, p. 39; præterea apud Quatremère, Mémoires sur l'Egypte, t. I, p. 151 et 161.— *S. Deiparæ in Paradiso festum.* Festum dedicationis templi, S. Deiparæ Mariæ in loco Paradiso sacri, relatum est a me ex cod. Ostromirano ad 17 Octobris, ubi de situ hujus templi dictum satis. Ex hodierna lectione antiqui cod. Sirmundiani, quod CPoli exaratum fuit, discimus, templum hoc exstitisse prope

 ædem

Dies X Novembris.

ædem S. Mocii, adeoque in regia urbe, non autem Kioviæ, ut conjiciebat Auctor adnotationum ad Kalend. Mstislaviense et Ostromiranum. Jamvero Mociani templi situm ubertim descriptum habes apud Cangium, CPol. Christ., lib. IV, pag. 129, ed. reg. — Euthymium Dochiariensem, cujus mentio facta fuit ad 19 Augusti, commemorari hoc die simul cum Neophyto a monachis Athonitis, testatur auctor Paterici Athonici, tom. I, pag. 152. Erat is S. Athanasii Athonitæ coævus ac discipulus, atque dein monasterii Dochiarii institutor. Atque initio quidem, monasteriolum posuit in loco Daphna S. Nicolao sacrum; quod Dochiariense nominavit a munere, quod in laura Athanasii olim defunctus erat. Postmodum autem, ob Saracenorum incursiones, eo relicto, alterum excitavit in loco ubi etiamnum cernitur, illudque diu administravit, donec provectam nactus senectutem nepoti suo Neophyto, ex aulico imperatoris Nicephori Phocæ monacho, tradiderit gubernandum; ipse vero in pace mortem exspectavit. Erat porro monasterium Dochiariense unum e præcipuis in Monte Atho, habetque templum pulcherrimum nomine S. archangeli Michaelis insignitum. Cum enim cælestis ille militiæ princeps in opposita insula, quæ vulgo Longos dicitur, thesaurum mirabiliter ostendisset, quo Neophytus ecclesiæ picturam perficeret, multaque alia restauraret, priscum nomen monasterii patres cum cælestis archistrategi nomine commutarunt, S. Nicolao sacellum initiantes. Cujus thesauri occasione contigisse narratur miraculum juvenis, quem Archangelus eripuit ne in mare submergeretur; quo a monachis Dochiariensibus projectus ille fuerat suspenso ad collum lapide, ut fuse narratur tum in miraculis S. archangeli Michaelis, ad 8 Novembris, tum in Vita Euthymii et Neophyti. Puerum autem educentes angeli detulerunt continuo cum lapide a collo suspenso, et in media ecclesia deposuerunt. Quo miraculo monachorum scelus manifestatum fuit; puer vero, suscepto monastico habitu cum nomine Barnabæ, postmodum suffectus est in locum Neophyti, qui omnium calculo primarius totius Montis hegumenus creatus, in bona senectute obiit, anno dieque incerto. Cfr 1) Comneni Descriptio Montis Atho, apud Montfauconium, Palæogr. Græcæ, libr. VII, pag. 491. 2) Patericon Montis Atho, t. I, pag. 152 et seq. 3) Menolog. ad 8 Novembris; qui tamen omnes in narrando miraculo pueri mirum quantum variant. Qua occasione a castigando Joanne Comneno temperare nequeo. Hic enim, postquam origines monasterii et miraculum pueri paucis attigisset, pergit ita : *Profectus autem in montem Romanus Papa, iratus in Orthodoxos Romanos, maximeque in Caloyeros, tyrannica motus invidentia, cum piissimos patres sibi non obtemperantes esse comperisset, ipsos inde ejecit, monasterium penitus devastavit, sacra vasa omnia et indumenta diripuit.* (Loc. cit., pag. 490.) Jamvero id de Saracenorum incursionibus intelligendum, adeoque Comnenum impudenter mentitum esse, manifestum fit vel ex ipsis auctoribus, qui, æque ac ille *orthodoxi*, fere eisdem verbis id Saracenis tribuunt; Romanum pontificem, si possent, procul dubio dictarum deprædationum insimulaturi.

Euthymius et Neophytus Dochiarienses.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Onesiphorus, mon. Cryptensis.

De hoc viro, quemadmodum de aliis pluribus, solemnis est apud auctores indigenas hæc dictio : Vita ejus desideratur in Paterico, nec aliud quidquam noscitur, nisi quod corpus ejus in cryptis Antonii quiescit. Habet Onesiphorus in Officio monasterii Cryptensis hanc diem sibi propriam.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 217.

DIES X.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Jacobi Alphæi (*Mst.*). SS. apost. Olympæ, Herodionis, Sosipatri, Erasti, Tertii et Quarti (*Par. Zogr. Rum. Siš. Og. Eph. Hor. Kal. Men. Prol. cum Bas. Pg. Msq. Maz. Mg. Sirl.*). S. Orestis, mart. (*Men. Prol. Tern. Zogr. Kal. cum GP. Hier. Nan. Flor. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). S. Milis, ep. Persiæ et mart. (*Kal. Prol. cum Mg. Sirl.*). S. Nili (*Tern. Par. I, Zogr. cum Nan. GP. Pg. Mg.*). S. Constantini Iberi, mart. (*Iber.*). S. Theosterícti in Symbolis (*Kalend. Horol. cum Mg. Med. Maz.*).

† Calliopii, Nerei et Orionis (*Mg. Sirm. Maz. Med.*). † Natal. S. Theodosii, imper. (*Neap.*). † Joannis Eleemosynarii (*Goth.*). † Ephræm, ep. Uniæ (*Sirm.*). † Nonni, ep. (*Mg. Med.*). † Martini, ep. Turonensis (*Sirm. Maz. Mg. Med.*). † Lazari (*Med.*). † Mauræ et Timothei (*Med. Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Jacobus Alphæi. SS. Olympas et soc.

S. Jacobum refert solus cod. Mst. Cæteri die 9 Octobris. — Miro modo torquent synaxaristæ S. Olympæ et soc. nomina. In Rum. Olympas audit: *Alumba;* in Ephem. : *Alypius;* Tertius mutatus est in Rum. in *Terentium;* Erastes in *Arestem;* Herodion in *Rodivonem.* De Sosipatro vide dicta ad XXVII Aprilis. Qui omnes ideo forsan conjuncti sunt, quia eorum reliquiæ in aliqua CPolitanarum ecclesiarum insimul requiescunt. — S. Oresti, martyri, assignatur in Bas. dies IX. In Sirmundiano legitur : *Certamen S. Oresti, Bati,* (τοῦ ἐν τῇ Βάτῳ). — S. Nilus, monachus, refertur ab aliis ad XII Nov.; at hodie legitur in Kalendario Hier. perantiquo et in Zographiensi glagolitico. Nili nomine insignitur quandoque, licet minus recte S. Miles, ep. Suzæ, qui commemoratur insuper in Bas. die 13 Novembris, quo martyrium consummavit una cum duobus sociis (nam plures non habuit) Abrosymo, presbytero, et Sina, diacono; Bollandiani tractant de eo ad XXII April., t. III, pag. 19, et iterum Oct. VIII, pag. 840, in Martyrio S. Barsabiæ; uberrime denique Assemanus, Act. Orient., t. I, p. 65 et seq. — In aliis cod. mss. S. Joannis memoriam celebrari die XII, testatur Matthæi. — S. Calliopio in Sirm. additur: *Orestes.* — Apud Iberos coli hodie Constantinum quemdam, martyrem, auctor est Bessarion in Vitis sanctorum Iberiæ, qui etiam sequentia de eo tradit : virum fuisse pietate ac præsertim misericordia erga pauperes egenosque conspicuum; dum autem loca sacra summa pietate lustraret, sanguinis sui, Salvatoris exemplo, effundendi desiderio exarsisse, adeoque in Kachetiam, patriam suam, quæ ea ætate Arabum jugo premebatur, properasse.

S. Orestes. S. Nilus. S. Miles ep. et mart. S. Joannes eleemosynar. S. Calliopius. S. Constantinus, martyr Iberus.

properasse. Mox, seditionis insimulatum comprehensumque, Tiflissio Bagdadum fuisse abductum atque a Khalifo Djafar Christo renuntiare jussum. Quod quum nunquam se facturum intrepidus affirmasset, diu varie tentatum, tandem capite plexo gloriosum martyrium consummasse, anno post Christum natum 946, die 10 Novembris; quo ideo veluti martyr colitur ab Iberis. Ejus Acta, ab auctore quodam anonymo græce conscripta, regnante S. Theodora imperatrice, commemorantur a Bessarione; a quo sua mutuatus est Muraviev. Qua occasione notabo, diem præsentem esse S. Georgio martyri sacram, si fides adhibeatur cl. Brosseto Juniori; qui insuperaddit mensi Novembri inde adhæsisse cognomen *Georgiani*. Chron. Iberiæ, introd.. pag. XI.

DIES XI.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Passio S. Mennæ, martyris (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Sirm Sirl. Mg. Med. etc.*).

SS. MM. Victoris et Stephanidis (*Men. Mst. Zogr. Tern. Prol. Hor. Rum. Siš. Og. Pp. etc. Kal. cum Bas. GP. Vind. Pg. Sirl. Med. Mg. Cyth.*). S. Vincentii, diaconi, mart. (*Iidem*). S. Theodori Studitæ (*Chil. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Nan. Pg. Sirm. Maz. Mg. Med. Sirl.*). S. Stephani Dečanensis (*Apost. Chil. Euchol. Serb.*). B. Maximi Sali, thaum. Mosci (*Kal. Pp.*). S. Thimothei, ep. (*Serb.*). Martyrii, hegumeni Zelenecensis (*Hag.*).

† Martini, ep. Turonensis (*Neap. Sirm.*). † Antonii Junioris et Jacobi, eremitarum (*Vindob.*). † Draconæ, mart. (*Med. Maz.*). † Bartholomæi, abb. Cryptæ Ferratæ (*Itg.*). † Mennæ, mon. (*Itg.*). † Vigilia Joannis Chrysostomi (*CP.*).

OBSERVANDA.

S. Mennas. Magni martyris Mennæ *passionem* seu certamen recolunt hodie Fasti Græci et Slavici; in quibus præterea consignatur translatio corporis ejus ad 17 Februarii. In Menologio Mosquensi legitur ejus vita, Metaphrastis nomine inscripta; in officio vero diei canon S. Joannis Damasceni. — *S. Theodorus Studita.* Celeberrimi Theodori Studitæ memoriam solemniter venerantur hodie Græci; in cujus laudes canonem conscripsit Theophanes, hymnographus. In Martyrologio Baronii prætermissus, dein, Urbani VIII jussu, adscriptus fuit, idque jure merito, utpote optime de fide catholica et de sede Romana meritus. — *S. Martinus ep. Turonensis.* Martinum, *episcop. Franciæ*, adeoque Turonensem, diserte exhibent Menæa Græcorum excusa, die sequenti. In Sirmundiano Synaxario perperam dicitur ep. *Terracinæ;* cui addidi marmor Neapolitanum, quamvis in eo proferatur solum nomen Martini, sine alio additamento. — *S. Antonius.* Antonius, primum quidem monachus monasterii S. Sabæ, Hierosolymitani, postea autem eremita, teste auctore Vitæ ejus synchrono, quem citat Lambecius, Codd. Vindob., lib. VIII, nº 28. Idem auctor anonymus tradit S. Antonium obiisse tertio idus novembris (τῇ πρὸ τριῶν εἰδῶν Νοεμβρίων); meminitque in decursu narrationis S. Jacobi cujusdam, ex episcopo Anchiali anachoretæ, ab Antonio inventi, tempore Tarasii, patriarchæ. Binos hos sanctos, Antonium scilicet et Jacobum, in Martyrologiis Latinis se frustra quæsivisse fatetur Kollarius, in adnotatione ad citatum locum commentarii Lambeciani (pag. 642).

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Martyrius heg. Zelenecensis. Floruit Martyrius, laico nomine Menas, sæculo XVI, honestis parentibus in civitate Velicolucensi natus. Quibus defunctis, a Bogolepo seu Theoprepio, presbytero, educatus, ubi ad maturam ætatem pervenit, monasticum institutum amplexus est in cœnobio Tichvinensi; mox tamen hominum frequentiam pertæsus, in solitudinem secessit, sedemque in insula quadam, mediis in paludibus sitam, fixit. Verum ne hic quidem latere potuit, brevique socios nactus est; in quorum usum positis cellis ligneis, ædiculam exstruxit de nomine B. Mariæ Annuntiatæ, fratrumque rogatu sacerdotale onus cum hegumeni munere suscepit. Postmodum beneficio Simeonis, Cazanensis regis, cujus filium morientem sanitati restituerat, imposita pectori imagine B. M. Tichvinensis, in honorem ejusdem Deiparæ, quam tenero affectu prosequebatur, ecclesiam lapideam excitavit; ac reliquum vitæ suæ procul ab hominum frequentia degit. Obiit anno 1603, die 1 martii, conditus in tumulo quem effoderat ipse. Colitur tamen 11 Novembris, non ab universa Ecclesia, ut temere asseverat Muraviev, sed in quibusdam tantum Pscovensis Ecclesiæ locis; quem ideo frustra quæras sive in Menologio, sive in Prologo, nedum in Typico. Ejus Vitam, addito canone, conscripsit Cornelius, archiep. Novgorodensis, non diversam, ut puto, ab ea, quam ex codice quodam ms. sæculi XVIII nuper vulgavit Nicolaus Kostomarov, in Monumentis litt. Russ. antiquioribus, tom. IV, pag. 52 et seq., sequenti titulo donatam : *Mensis martii die 1, Vita et conversatio venerabilis Patris nostri Martyrii, hegumeni, qui in eremo Zelenecensi* (*seu Viridi*) *dicta, in finibus magnæ Novgorodiæ, cœnobium vivificantis Trinitatis instituit, regnante Joanne Basilide, totius Russiæ autocratore.* Est autem hæc narratio prolixo stylo exarata, visionibus aliisque rebus mirabilibus referta; quas pleno ore, nullaque adhibita crisi, ut solet, refert Muraviev in Vitis SS. ad hunc diem; at quas serius lector quisque inter somnia et pias hallucinationes non immerito collocabit.

Cfr 1) Monum. litt. Russ. antiq., t. IV, pag. 52. 2) Murav. ad h. d. 3) Dict. hag., pag. 160, ed. 1862. 4) Buslajev, Očerki, etc., tom. II, p. 391.

Stephanus Dečanensis, rex Serbiæ. Stephanum Dečanensem filium nothum fuisse Stephani Milutini, de quo nos seorsim egimus ad diem octobris trigesimam, testantur litteræ papæ Joannis XXII et auctores plurimi. Apud patrem injuste accusatus, quod regni gubernacula ei præripere clam moliretur, apprehendi jussus est et luminibus orbari, pelvi ardente admota. Dein, Constantinopolim relegatus circa annum 1317, in monasterio Pantocratoris septem annos detentus est. Patienter tulisse adversa omnia perhibetur infelix princeps, in oratione multus

tus, adeoque et Deo gratus et monachis conviventibus venerabilis. Quin et imperator Græcorum Andronicus frequenter eum colloquendi causa invisebat, (erant namque sanguine juncti), ejusque monitis Acyndini hæresim, quæ eo tempore per imperium grassabatur, cohibuit, atque ea ratione Ecclesiæ Byzantinæ pacem reddidit. Mortuo interea Stephano Milutino, anno nempe 1321, regnum vi et armis vindicare sibi conati sunt Vladislaus et Constantinus, Dragutini filii. Quo bello quum fratrem suum tandem debellatum intercepisset Vladislaus, et immanitate inaudita in partes dissecuisset, ita universorum procerum populique animos a se amovit, ut Stephanum Constantinopoli evocarint, malentes cæco potius ac notho, quam tantæ crudelitatis principi se regendos submittere. Ergo mitem principem in solium evehunt, natalium vitium virtute compensaturum. Crevit in immensum gaudium, postquam compertum est, Stephanum, quem cæcum crediderant, visu etiam pollere. Non quod cæcitatem prudenti consilio simulasset, ut quidam tradunt, cum certissimum sit Stephano visus aciem ardenti pelvi infirmatam fuisse, sed quia depulsa fuit cæcitas divi Nicolai precibus et intercessione, ut Chronicum quoddam Serbicum refert his verbis : « Cum aliquando Stephanus in æde sacra vigiliis nocturnis vacaret, et vita sancti Nicolai legeretur, secundo visendum se ipsi sanctus præbuit, visumque restituit. (Prima scilicet vice apparuerat ei sanctus Constantinopolim petenti, in loco Ovče polye nuncupato, dicens : Noli temere, Stephane! oculi tui in manu mea sunt. Stephanus, de recepto miraculo adhuc dubius, velum, quo oculi tegebantur, detraxit, et cum clare videret omnem ecclesiam, dictis Deo et sancto laudibus, rursum se velo contexit, clam prodigium habiturus, dum Deo aliud placuisset. » Monasterio igitur eductus, defuncto patri in regenda Serbia subrogatus est anno 1322. Anno vero sequenti mense julio, offerenda curavit in æde S. Nicolai Barensi opus altaris seu magnam iconem argenteam, lampades et candelabra magna de argento cum tabula marmorea, perpetuæ gratitudinis monumento, quod Orbini ætate adhuc prostabat. Præterea ad fluvium Bystrizam non longo a pago Dečan ecclesiam Ascendentis Domini miro ornatu fulgentem exstruxit; unde et Dečanensis cognomen ei mansit; atque ad latus ejus basilicæ dextrum, templum divo Nicolao sospitatori sacrum posuit; addito hospitio, in quo ægrotorum multitudo aleretur. Continuo post, ut sese adversus hostes domesticos muniret, Philippum Tarentinum principem sibi devinxit, filia ejus Blanca in uxorem expetita et auxilio ad imperium Constantinopolitanum oblato. Quibus consiliis ne religionis diversitas obsisteret, per Tarentini principis legatos rogavit Joannem XXII papam, ut se cum clero, nobilibus et populo in Ecclesiæ catholicæ gremium reciperet et legitimationis concederet diploma, quo ipse rite regnum possideret sibique filii succederent. Delegavit pontifex Bertrandum, Brundusinum episcopum, cum aliis pluribus præclaris viris, qui Stephani votis satisfacerent. Exstant autem etiamnum redintegratæ communionis monumenta, et pro certo statui potest regis exemplum, ad unitatem redeuntis, plurimos fuisse imitatos. Rexit deinde Stephanus Russiam, Diocleam, Albaniam, Bulgariam et omnes partes maritimas a Culpho Adriæ usque ad Dalmatiam (harum saltem regionum se regem dicebat) cum omnium laude; erat enim timore Dei plenus; in egenos vero adeo misericors, ut, aliorum manibus non suppetentibus, ipsemet eleemosynas erogaret; eaque de causa quavis nocte palatio egrediebatur. Erat insuper æquitatis et pacis studiosissimus, nec nisi coactus omnino bellum indixit Bulgaris et Græcis, regnum invadentibus, circa annum 1330, idque feliciter perfecit. Licet autem tot tantisque curis distineretur, in orationis studio eatenus profecit, ut ab illustrioribus illis pœnitentiæ cultoribus, quibus mundus cum carne fuerat crucifixus, parum differre videretur. Accepit quoque a Deo cum spiritu orationis lacrymarumdonum. Itaque cum multos annos gentem sibi a Deo concreditam optime rexisset, atque Michaelem, Bulgariæ regem, et Andronicum III, imperatorem, devicisset, Stephanum, filium suum, cognomento Dušanum, ob operam in eo bello præclare navatam et in victoriæ præmium Zentana regione donavit. Quem ibi, procul a patre degentem, cum proceres seditiosi ad arripiendas regni habenas diu frustraque sollicitassent, tandem regem suum acclamant, obluctantem licet et invitum; patrem vero senio jam confectum e medio tollere statuunt. Imminere sibi mortem comperit pius rex a divo Nicolao, suo patrono. Hic enim tertio jam ei apparuisse fertur, et ut judicem mox venturum paratus exciperet, annuntiasse, mortis etiam genus cædisque locum prædixisse. Quæ cædes facta est anno 1333, die undecima novembris. Dum se ad Pebicæ castrum venatione oblectabat, a factionis capitibus ex improviso adortus, in carcerem detrusus ibique strangulatus est; invito, ut quidam volunt, at furori procerum resistere non auso filio; ut autem affirmant alii, non connivente solum, sed et jubente. Utut est, proborum dolore gravissima passum et sacrilega demum nece sublatum Stephanum Dečanensem indubia res est, sanctimoniam ejus etiam Latinis Scopiæ archiepiscopis judicio suo attestantibus. Martyr appellatus sit pro communi illius tempore more, quod non quidem pro pietate, sed cum pietate cruentam mortem subivit. Cultui ejus addictus est dies xi Novembris. Venerandum corpus religiose conditum fuit in monasterio Dečanensi, quod regia liberalitate fundaverat ipsemet, quodque mortuus miraculorum fama multo magis, quam auro et argento vivus reddidit clarum. Inter prodigia quæ ad sancti regis tumulum patrantur, illud pervulgatum memoratur, quod in causis dubiis, ac teste destitutis, cum partes ad divi corpus se invicem oblato juramento provocant, quisquis perjurio se obstrinxerit, sacris ædibus incolumis sanusque haud excedat.

Cfr 1) Vita et conversatio S. Stephani Dečanensis, auctore Gregorio Semivlacho, in Glasnik, t. XI, pag. 45-75. 2) Menæa Veneta.

Veneta, an. 1538 ad hanc diem. 3) Prologus ad 9 Maii. 4) Pejacević, Hist. Serbiæ, pag. 252 et seq. 5) Raić, Histor. popul. Slav., lib. VII, cap. x et xi. 6) Assemani, Kalendaria, t. V, pag. 54 et seqq. 7) Muraviev, Vitæ SS. ad diem 30 Octobris. 8) Farlati, t. VII, pag. 68 et 69.

Maximus Mosquensis, salus.

Obiit Mosquæ, anno 1434, die 11 novembris; coliturque præterea ad diem 13 Augusti, qua corpus ejus fuit levatum, et in ecclesia, ipsius nomine dicata, conditum. Degit Mosquæ ubi eximiis virtutibus eminuisse dicitur, aliorum Salorum sui temporis exempla æmulatus, Michaelis Klopscii, Isidori Rostoviensis de quo dicetur modo, et Joannis Ustiugensis.

DIES XII.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Joannis Eleemosynarii (*Mst. Tern. Prol. Zogr. et cæteri cum Bas. Hier. GP. Vind. Pg. Flor. Msq. Sirm. Maz. Mg.*). S. Nili, jejunatoris (*Men. Chil. Apost. Prol. Hor. Pp. Kal. cum Goth. Msq. Sirm. Mg. Med.*). S. Achiæ, proph. (*Prol. Kal. cum Mg.*). S. Josaphati, archiep. Poloc. et mart. (*Itg.*). S. Parasceviæ, abb. Polocensis (*Ath.*). [Nili, mon. (*Ath.*).] Joannis Rostoviensis (*Hag.*) † Arsacii, mart. et Victoris, mon. (*Neap. Med. Sirm.*). † S. Martini, ep. Turonensis et conf. (*Bas. Med. Maz. Mg.*). † Dedicatio oratorii Abba-Cyri (*Sirm.*). † Leonis et Flaviani, patr. CP. (*Med. Sirm.*). † MM. Antonii et soc. (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Joannes Eleemosynarius.

Baronius in notis ad martyrologium suum ad 23 Januarii minus accurate pronuntiavit S. Joannem Eleemosynarium coli a Græcis eodem die. In quodam Synaxario, Leopolitano sæc. xv, bibl. S. Onuphrii, traduntur sancti viri miracula numero unum et triginta. — In Breviario Basilianorum Italo-Græcorum festum B. Josaphati optime annuntiatur his verbis : *Vitebsci in Polonia passio B. Josaphat ord. S. Basilii, archiep. Polocensis, qui a schismaticis in odium catholicæ unitatis et veritatis crudeliter interfectus est.* De glorioso hoc martyre dictum est tum ad 16 Septembris, quo festum ejus translatum fuit ex præcepto synodi Zamoscianæ, tum ad 2 Novembris, quo expresse nominatur in quibusdam Fastis Ruthenorum catholicorum; quamvis supremus ei dies fuerit non 2 sed 12 Novembris. Quapropter ad præsentem diem distulimus ampliorem de eo notitiam, in *Memoriis* inferius proponendam, opportuniorem præstolantes occasionem, qua, Deo favente, possimus ipsammet Vitam, a Jacobo Susza, episcopo Chelmensi, latine exaratam, in lucem iterum dare et debitis commentariis illustrare.

B. Josaphat arch. Polocensis.

S. Parascevia Polocensis.

— S. Parasceviæ, abbatissæ Polocensis, nomen inscriptum reperio in Anthologio Leopolitano, ad hunc diem, quo migravit ad Dominum. De ea fuse actum die 28 Octobris.

Nilus Athonites.

— Floruit Nilus sæculo xvii, solitarie degens in Monte Atho; de quo vulgaria prorsus traduntur in Paterico Athonico, t. II, p. 123.

Joannes Rostoviensis.

— Quisnam fuerit et unde venerit iste Joannes, cognomento *Trichinas* aut *Eleemosynarius*, incertum; nobili tamen genere eum ortum esse et litteris excultum fuisse, conjicere licet partim ex psalterio, quod una cum aliis rebus in ipsius sepulcro repertum est; partim ex inscriptione, tumulo superposita; ex qua præterea eruitur eum obiisse die tertia septembris, anno 1581. Porro degit Joannes Rostoviæ, ad instar mendici aut potius pro Christo fatui, sub dio cubans, ex eleemosynis victitans, in orando assiduus, jejuniorum, castitatis et humilitatis studiosus. Sepultus est in ecclesia S. Blasii, prope urbem. Cfr 1) Act. SS., t. I Maii, p. 63. 2) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d. 3) Dict. hag. pag. 118, ed. 1862.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

B. Josaphat, archiep. Polocensis et martyr.

Josaphat, in sacro baptismate Joannes, nobilibus parentibus, Gabriele et Marina, Vladimiriæ in Volynia natus est anno Domini 1584. Inde a pueritia piis moribus institutus adeo præmaturum ad religionem ostendit ingenium, ut vacaret assidue orationibus, aut depingendis formandisque sanctorum imaginibus; tamdiu interdum in sacris ædibus commorans ut absentiæ suæ sollicitos redderet parentes. Quocirca tanquam exemplar virtutum cæteris etiam provectioris ætatis adolescentibus proponebatur. Quadam die cum puer admodum in ecclesia Christi cruci affixi imaginem studiosius intueretur, spectantibus parentibus, prorumpens ex ea imagine scintilla et ad pectus pueri delapsa, eum ad insignem futuræ sanctimoniæ gradum initiavit. Adultior, post aliquot annos in famulatu divitis mercatoris Vilnensis cum summa pietatis commendatione peractos, licet ab eodem in filium adoptatus fuerit, tamen sprevit omnes divitias; et, nullo duce, solius Dei instinctum secutus, monasticam regulam amplexus est anno 1604, ætatis vigesimo, in ordine S. Basilii, in æde scilicet S. Trinitatis Vilnensi; quam Unitis nuper attributam, sed desertam pene ac ruinæ proximam, reperit. Orationi et jejuniis deditissimus, humicubatione varioque pœnitentiæ genere corpus jugiter domabat, lumbos cingulo ferreo cinctus, aquæ potu per quinquennium contentus, a carnibus autem per totum vitæ decursum abstinens. Virgini Deiparæ sese totum devoverat; cui non solum aras dein erigere, festivitatesque solemniter obire curavit, sed et semetipsum exactissimum castitatis observatorem exhibuit. Mulierculam, ab hostibus subornatam ac seducere se conantem, fuste verberatam fugavit. Sacris initiatus, disciplinarum sacrarum lectioni et meditationi impensius indulgebat; erga pauperes summe misericordem sese exhibuit; in lucrandis vero peccatorum animabus, præsertim acatholicorum, tanto zelo, tantaque peritia excelluit, ut ab Unitis *flagellum schismaticorum*, ab aliis *raptor animarum* vulgo nuncuparetur. Nam quamvis nullius alterius linguæ quam vulgaris patriæ et slavonicæ gnarus esset, ita tamen cujusdam doctoris theologi privata instructione profecerat, ut nemo felicius sanctæ Unionis adversarios refelleret; unde pertinacissimos quosque parvo negotio Unioni adjungebat, argumentis ex

Russorum

Dies XII Novembris.

Russorum libris liturgicis potissimum usus, quæ etiam in volumen redigi curavit; titulo *Defensionis Unionis*. Propterea ex non Unitis quidam, advertentes quantum auctoritatis sanctæ Unioni ab ejus æstimatione apud plebem accederet, in suas partes eum omnimode pertrahere conati sunt; at ille constanter omnes conatus adversariorum repulit. Monasterio præpositus, omnia officia solus interdum sustinuit. Quadam die, pane in eleemosynas distributo, ita ut nil ad prandium superesset, precibus Deum exoravit, et mox copiosam annonam, ab ignoto peropportune submissam, obtinuit. Paulo post cum Josephus Velaminus Rutscius, deinceps Ecclesiæ Kioviensis metropolita ab anno 1613, animum ad Unionem Russorum cum sede Romana procurandam et disciplinam ordinis S. Basilii inter Unitos instaurandam adjecisset, socium se omnium laborum indefessum exhibuit. Monasterio Byteniensi ordinato, Zyroviciis vero templo et cœnobio a fundamentis exstructo, in locum Josephi creatus est archimandrita Vilnensis, ac brevi post coadjutor factus est Gedeonis Brolnicki, archiepiscopi Polocensis. Quo mortuo, Polocensem cathedram ascendere coactus est anno 1619, maximopere invitus. Tanta autem dignitate auctus, nihil de prioris vitæ austeritate remisit, sed majori Dei gloriæ procurandæ totus incubuit. Clerum sibi subditum synodis annuis reformavit; ecclesiarum jura et episcopalem jurisdictionem strenue tutatus est; imprimis autem unitatem fidei, pro qua vel sanguinem suum profundere erat paratissimus, in diœcesi sua firmare ac propagare curavit eo successu, ut duorum annorum spatio vix aliquod præteritæ discordiæ vestigium remaneret. Triginta millia florenorum, a Non-Unitis sibi oblata, ut sineret ecclesiarum regimini sacerdotes non-unitos præfici, respuit indignabundus, animarum salute, non pecunia opus sibi esse, inquiens. Quem integerrimi zeli ardorem ægerrime ferentes unitatis ecclesiasticæ hostes, insidias struere ei non desistebant, instigante potissimum Meletio Smotricio, qui cum a Theophano, patriarcha Constantinopolitano, Polocensis archiepiscopus designatus esset anno 1620, Josaphati cathedram usurpare secum omnino statuerat. Quare non semel Josaphatus ad necem quæsitus est. Voti tandem sui compotes facti sunt. Beatus enim martyr, licet mature monitus Vitebsenses cives in suam cædem conspirasse, infracto tamen ad quævis pericula pro sancta Unione subeunda animo, Vitebscum venit cum parvo comitatu. Itaque summo mane diei dominicæ, quæ fuit duodecima Novembris, cum domum suam oppugnari, familiamque invadi intellexisset, ex interiori cubiculo, ubi preces fundebat, ad parricidas progressus, ab uno eorum securi in capite percussus, dein glande pyrobolo excussa transverberatus, gloriose occubuit die novembris duodecima, anno 1623. Corpus ejus nudatum, ludibriis expositum et per urbis compita tractum, demum e proximo monte in præterlabentem Dunam præcipitatum ac in profundiore fluminis alveo, appenso lapide, submersum, sexta die post clerus Polocensis in ecclesia cathedrali S. Sophiæ, quam collapsam pius antistes ingenti sumptu instauraverat, incredibili populi concursu honorificentissime sepeliendum curavit. Mox miraculis clarum, inter quæ non ultimum sane locum obtinet Meletii illius ad Ecclesiam catholicam reditus, Urbanus VIII beatorum martyrum agmini per solemne edictum adnumeravit anno 1642, indicta ad cultum ejus die duodecima novembris, novo stylo. Verum anno 1721 festivitatem ad diem Septembris decimam sextam fixit et sub præcepto celebrari in universa Unitorum Ecclesia statuit synodus Zamosciana, approbante pontifice Romano.

Cfr 1) Cursus vitæ et certamen martyrii, etc., auctore Jac. Susza, ep. Chelmensi. 2) Relatio auditorum Rotæ, in appendicibus ad libros Benedicti XIV de Canonizatione Sanctorum. 3) Il diaspro prodigioso, auctore Kulčinio, part. III. 4) Specimen Eccl. Ruthen. pag. 40 et seq. 5) Proprium Poloniæ et Sueciæ, pag. 101, Campoduni, 1856. 6) Kojalovicius, Miscellanea sacra, pag. 69 et seq. 7) Saulus et Paulus Ruthenæ Unionis sive Meletius Smotricius, auct. Susza. 8) Stebelski, Chronolog., passim. 9) Kojalovicius, Unio Lithuana ecclesiastica (russice) t. II.

B. M. V. Zyrovicensis.

Quia de monasterio Zyrovicensi, quod imagine B. M. V. miraculosa inclaruit, sermo incidit in Vita beati Josaphati, non abs re fore existimo, si de icone hac thaumaturgica pauca hic subjungam; idque eo magis, quod ad diem 7 Maii, quo peculiariter colitur quotannis, nihil dictum fuerit. Zyrovicium itaque pagus est palatinatus Novgorodecensis, in magno Ducatu Lithuaniæ; in quo exstabat præter ædem, pro gentis more, venustam et grandem, monasterium quod regulam S. Basilii Magni professi, sedique et fidei Romanæ uniti, cœnobitæ incolebant inde a temporibus B. Josaphati. In templo etiamnum servatur imago jam dicta, lapidea, molis exiguæ, atque ut nonnulli putant, e jaspide griseo; in cujus ambitu sequens legitur inscripto ex liturgia S. Joannis Chrysostomi slavonicis litteris expressa : *Te, venerabiliorem præ Cherubim, et gloriosorem præ Seraphim, quæ sine labe Verbum Dei peperisti, veram Deiparam, magnificamus.* Hanc in vicina silva Zyrovicensi (a voce *Zyr*, Latinis *pascua*, nuncupata) invenere pastores piro insistentem, absque fulcro et fulgentissima luce radiantem. Inventa est non sub annum 1566, ut minus adcurate mandavit ad Gumpenbergum Albertus Kojalovič, nec anno 1191, uti patenti et immani anachronismo tradidit Demetrius Debolski, protopresbyter, domo russus; sed intra annos 1470 et 1480, teste Kulčinio aliisque auctoribus ab eo citatis, qui de hoc argumento scripserunt ex professo. Unde illuc allata fuerit, penitus ignoratur; tradunt namque, ab angelis de cælo deportatam et in sylvis relictam. Illud pro certo habendum, quam plurimis miraculis coruscasse; quorum fama non Lithuaniam tantum, sed et Albam Russiam et Poloniam Lithuanis contiguam traxisse; præsertim ex quo illata fuit in templum, ab illustrissimo Alexandro Soltano, ordinis Hierosolymitani et Aurei velleris equite, locique domino, perbelle, ut dixi, exstructum. Jamvero venerationi et cultui B. Virginis augendo non parum consuluit beatus martyr Josaphat, et quam secum Zyrovicium adduxerat sacra Basilii familia, tot

martyribus

martyribus ob cultum imaginum passis jure merito clara. Porro non in Lithuania tantum, sed et Romæ cultum obtinuit imago Zyrovicensis, vulgo *del Pascolo* dicta, ut fuse tradit Kulčinius, in opere inferius citando. Pulchre totius rei summam sequenti oratione expressit in *Anno* suo *Cælesti* ad 15 Augusti, Joannes Nadasi noster : *Sancta Maria Zyrovicensis, cujus festum in Lithuania hac die celebratur, quam in silva in arbore piro sine fulcro pendentem lux prodidit; quæ inde ablata, eodem sponte tua rediisti, postea igne omnia circumpasto, illæsa permansisti; quæ quibusdam hæresi, aliis gravi quopiam peccato infectis visa es veluti tenebroso quopiam velo obducta, cum tamen iisdem, dum post rite obita Pœnitentiæ et Eucharistiæ sacramenta te aspicerent, pulcra et amœna esses : dele, Domina, dele quidquid in me displicet oculis tuis, quidquid potest tenebras offundere oculis cordis mei.* Unde discimus insuper peculiariter hanc imaginem cultam esse etiam 15 Augusti.

Cfr 1) Kulčinius, Il diaspro prodigioso, parte I et III. 2) Gumpenberg, Atlas Marianus, pag. 286. 3) Debolski, Dni Bogoslużenia, tom. I, pag. 140.

DIES XIII.

Ex Ostromirano. OBDORMITIO S. JOANNIS CHRYSOSTOMI, ARCHIEP. CONSTANTINOPOLITANI (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. etc.*)

Ex variis. SS. mart. Antonini, Nicephori et Germani (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm.*). S. Manethæ, virg. et mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Med.*). S. Abibi, episc. Necressensis et martyris, in Iberia (*Iber.*). [Damasceni, mon. (*Ath.*).]

† Zebenæ, mart. (*Maz. Med.*). † MM. Milis, ep., Eboræ, papæ, et Seboæ seu Senoci, diac., in Perside (*Bas. Sirm. Med.*). † Hypatii, ep. Gangræ et mart. (*Sirm.*). † Thomæ Junioris, patriarchæ CPolitani (*Sirm.*). † Quintiani, ep. Seleuciæ (*Sirm.*). † Commemoratio omnium monachorum ordinis S. Basilii Magni (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Joannes Chrysostomus. S. Joannes Chrysostomus obiit 14 Septembris. Itaque non obitus ejus celebratur hodie, sed reditus ex exilio, et quidem tertius, ut fuse prosequitur Morcellius in commentariis ad Kal. CPolitanum; in quo reapse signatur non *dormitio*. sed tantummodo: *memoria* sancti pontificis. In Prol. Rumiantsoviano distinctius : *Memoria exilii S. Joan. Chrysostomi*; ut in Menologio Basilii. *S. Manetha.* Vitam ejus prolixe refert Prologus. — Manetha seu Manethon jungitur in Bas. cum S. Antonino et duobus aliis sociis ejus, æque ac cum S. Zebena. *S. Milis et socii.* — Vide ad x hujus quæ dicta sunt de S. Milo, ep., ejusque duobus sociis. Addo encomium quod legitur in Menol. Basilii, licet breve sit, tamen pluribus scatere mendis; nec omnino cohærere cum prolixiori elogio Menæorum. Est autem præsens dies, juxta Acta Syriaca, martyrii ejus anniversarius; ad quorum fidem emendanda sunt Acta Græca æque ac Slavonica. Menologium Bas. corrupte legit *Eboram* pro Abrosimo, et *Seboam* pro Sina. Nomen autem *Papæ*, non proprium est, sed appellativum, ut, juxta hodiernum Græcorum morem, sensus sit : *Eboræ, papæ* seu *presbyteri*. — *S. Abibus Necressensis.* Inter varios dies quibus in Fastis Ibericis adscriptus est S. Abibus, ep. Necressensis et martyr, sæculo quinto passus, hodiernus ideo præplacet, quod morti ejus, quæ, teste Muravievio, contigit 12 Novembris, quam proximus sit, imo forsan ipsiusmet martyrii anniversarius; nam quod die 12 Nov. certasse dicitur a Muravievio, id parum movet, quum nuspiam consignatum sit in Fastis; ad diem vero 13 Novembris S. Abibus expresse commemoratur post S. Joannem Chrysostomum in Synaxario Iberorum recentiore, quod citat Brosset Junior, in Prolegomenis ad *Chronicon Ibericum*, pag. XXVIII; et in alio Synaxario quod citatur ibidem rursus pag. XIII, ad 15 Novembris; quo forsan translatus fuit ob festum S. Joannis Chrysostomi. Quidquid sit, ab hodiernis Iberis coli dicitur ad 29 Novembris, quo idcirco de eo agetur fusius.

DIES XIV.

Ex Ostromirano. PASSIO S. APOSTOLI PHILIPPI (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. etc.*).

Ex variis. Piorum imperatorum Justiniani et Theodoræ (*Rum. Menol. Prol. Kal. cum CP. Med.*). S. Hypatii, ep. Gangræ et mart. (*Hor. cum Bas. Med. Sirl.*). [Gregorii Palamæ. archiep. Thessalonicensis (*Menol. Msq. Kal. Ath.*).] Constantini Novi (*Ath.*). Philippi Irapiensis (*Hag.*).

† Fantini Junioris, abb. in Calabria (*Sirm. Med.*). † Thomæ, patr. CP. (*Med.*).

OBSERVANDA.

S. Philippus apostolus. *Sancti, gloriosi et inclytissimi apostoli Philippi, unius ex primo ordine duodecim commemoratio* solemni phrasi fit idque in solis Menæis Græcorum excusis; similiter in Menolog. Basilii: *Commemoratio S. apostoli Philippi, unius ex* XII *apostolis*; *memoria* quoque notatur in Mst.; at in Rum. præscribitur *passio*, ut in Ostr.; marmor vero Neapol. habet genericam notam *Natalis*. Prolixa leguntur encomia sancti apostoli tam in Prologo quam in Menologio Mosquensi. Commemoratur præterea 30 Junii simul cum reliquo apostolorum choro. In officio diei legitur canon, auctore Theophane. Die proxime sequenti incipit Jejunium Nativitatis Christi, Philippicum idcirco nuncupatum. — *Justinianus, Theodora.* Justinianus I, quem cod. Rum. perperam Justinum vocat, fundator aut potius instaurator erat templi Sophiani et aliarum plurium, obiitque anno 565 die 14 novembris; Theodora vero, anno 548. Cæterum nec prima vice occurrit in Fastis, nec in solo Rumiantsoviano: nam, quod mireris, in Kalendario CPolitano Morcellii adsociatur S. Apostolo Philippo his verbis : *Memoria S. Apostoli Philippi et Justiniani ac Theodoræ, imperatorum.* De utriusque virtute et cultu legantur quæ disseruit Morcellius, tom. I, pag. 226, et quæ a me adnotata sunt ad diem 2 Augusti. — *S. Hypatius Gangrensis.* In plerisque Synaxariis refertur S. Hypatius, certaminibus pro cultu imaginum susceptis clarus, ad 31 Martii; et iterum redit hodie,

Dies XV Novembris. *Gregorius Palama.*

hodie, die proxime sequenti ac tandem xvi. — Quum in Tabulis Græco-Moscis figuratis ad hunc diem invenisset *Gregorium, episcopum*, indigenam esse putavit Papebrochius, sibi omnino ignotum, cujus loco idcirco substituit B. Josaphatum, arch. Polocensem et martyrem. Non indigenam, sed Græcum hominem esse statuit Kulčinius, ingenue addens eum in libris suis non reperiri. Tandem Gregorium, episcopum Constantiæ, in Cypro, intelligendum esse pronuntiavit Assemanus, ea potissimum ductus ratione quod in Fastis Græco-Moscis Gregorii omnes episcopi, præter hunc descripti cernuntur. Kal., t. V, pag. 333. Verum non Constantiæ episcopus cernitur ibi, nec indigena aliquis, sed famosus hæresis et schismatis fautor Gregorius Palama, archiep. Thessalonicensis, quem Fasti Græcorum et Russorum recentiores (pro nefas!) inter sanctos suos non infimæ notæ recensent; siquidem præter hanc diem celebrant quoque dominica secunda quadragesimæ, et insuper die 3 Augusti, ut observatum est a me eo die. Hominem nempe, ut fert condemnationis tomus, apud Allatium editus (De Consens., l. II, cap. xii, pag. 815), *execrabilem*, non tantum sacerdotio spoliatum et perpetuæ depositioni subjectum, sed et igne ferroque dignum; Palamam denique, *improbitatis auctorem perditissimum, Palamam, cujus vel sola recordatione animus simul et mens expianda est*, talem hominem, dolens dico, populares mei, Græcis ducibus, cultu ecclesiastico, condecorant ignorantiæ an malæ fidei culpandi. Ut vera esse probentur, quæ de magistris eorum Græcis pronuntiaverat Gennadius, patriarcha: viros scilicet quamvis flagitiosissimos, si solum adversus Latinos dixerint, inter sanctissimos ab eis collocari, laudibus extolli, festis solemnibus celebrari. Horum e numero fuit sane Palama, qui multa adversus fidem catholicam scripsit; jampridem a Bessarione, cardinali, confutatus in *Apologia* adversus Gregorium Palamam pro J. Veccæ, patr. CPolitani, libro adversus responsiones Græcorum de processione Spiritus Sancti; cujus exemplar exstat ms. in cod. Vatic., signato 1428, versio vero latina in cod. 3526, teste auctore anonymo Commentarii *De vita et rebus gestis Bessarionis, card. Nicæni*. Romæ 1777. — *Passio sancti Constantini, neomartyris*, narratur ad hanc diem in Paterico Montis Atho, tom. II, pag. 220, præeunte libro cui inscribitur Νέον λειμωνάριον. Vere novus est inter martyres Athonicos hic Constantinus, natione Græcus, siquidem anno 1800 in Rhodensi civitate a Turcis strangulatus fuerit, postquam aliquandiu in monasterio Iberorum sese ad cruentum piaculum, ritu solito parasset. E numero scilicet erat eorum qui præteritæ apostasiæ scelus morte voluntaria expiandum esse censuerunt. — In Menæis Mediol. et Sirm. mss. exstat breve S. Fantini seu Phantini encomium, in quo sancte et in bona senectute obiisse perhibetur Thessalonicæ, postquam sexaginta annorum spatio a Saracenis in terra natali fuerat assidue vexatus.

Constantinus Novus. *S. Fantinus.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Philippus Irapicus.

In monasterio Irapico quotannis recoli dicitur memoria Philippi, qui illud ad Andogam fluvium, inter magnum et parvum Irapum mediam, fundaverat anno 1517; unde Irapici cognomen ei adhæsit. Erat alumnus Cornelii Comelscensis, cujus magisterio per annos quindecim usus est; tum vero, annuente magistro, in fines Belozerenses secessit, ibique in loco quem supra significavi cellam posuit; quam ædicula de nomine SS. Trinitatis auxit, domino loci res ad sacros usus necessarias suppeditante. Tandem, quum annos 21 in hac solitudine peregisset, e vivis decessit anno 1538, cultu ecclesiastico a monachis Irapicensibus honoratus.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 251, ed. 1862. 2) Muraviev, ad hunc diem.

DIES XV.

Ex Ostromirano.

Passio SS. confessorum Guriæ, Samonæ et Abibi (*Ita omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Mg. Sirm. Med. Sirl.*)

Ex variis.

S. Jacobi, apostoli, fratris S. Joannis, evangelistæ (*Ass. Rum. Siš. Capp. cum Bas. Neap. Sirl.*). S. Demetrii, mart. Amaseni (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Mg. Cyth.*). SS. MM. Elpidii, Marcelli et Eustochii (*Prol. Kal. cum Sirm. Med. Mg.*). S. Abibi, ep. Necressensis et mart. (*Iber.*). Philippi, heg. Rabangensis (*Hag.*).

† Thomæ Junioris, patr. CP. (*Mg. Cyth.*). † Baruch. (*Sirl. Mg.*). † Quintiniani, ep. Seleuciæ (*Mg. Cyth.*). † Hypatii, ep. Gangrensis (*Mg. Cyth.*). † Justiniani et Theodoræ, imperatorum (*Sirm. Med. Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

SS. Gurias Samonas et Abibus

De S. Guria et sociis hæc habentur in Horol. Počajovensi: *Gurias et Samonas erant tempore Diocletiani, anno 282; Abibus vero sub Licinio, anno* 312. Non sub Diocletiano, nec anno 282, sed sub Maximiano, imperatore, a præfecto Musonio passi sunt duo priores circa annum 306; Abibus vero seu Habibus, diaconus, anno 322 a Lisanio, præfecto. De martyrii epocha fuse disserit Assemanus, Bibl. Orient., t. I, p. 329; ubi præterea referuntur duo ençomia Jacobi, ep. Sarugensis, de SS. Guria et Samona alterum, alterum de S. Abibo. In officio diei habetur canon conscriptus a S. Theophane. *Confessorum* cognomento distincti fuisse dicuntur, quod contractuum (ὁμολογιῶν) fidei servandæ invigilare crediti sint. — S. Jacobum, filium Zebedæi, fratrem S. Joannis, evangelistæ, diserte nominant hoc die codd. Ass. et Rum., sæculi xiii, consentientibus Menolog. Basilii et Kalend. Neapolitano. Eumdem recentes Fasti Græcorum et Slavorum celebrant 30 Aprilis, quo Menol. Basilii agit de S. Jacobo, fratre Domini; hodie autem tacent. Unde liquet S. Jacobum Zebedæi bis in anno fuisse olim celebratum tam apud Græcos quam apud Russos; nam in eodem cod. Rum. ad 30 Aprilis notatur *passio sancti et gloriosi Jacobi, filii Zebedæi*, uti in hodierna lectione Menolog. Basilii et Sirmundi signatur *Cædes* ejusdem. — S. Abibum, ep. Necressensem, ad hunc diem refert Kalend. Iberorum recentioris ævi, sane ob sanctum martyrem cognominem. De eo agetur die 29 Novembris.

S. Jacobus Zebedæi. *S. Abibus Necressensis.*

MEMORIÆ

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Philippus Rabangensis.

Philippus, monasterii Rabangensis fundator, quem hoc die coli quibusdam in locis testatur Muraviev, parum innotuit. Illud solum constat, eum floruisse sæculo decimo quinto, quippe qui anno 1448 dictum monasterium cum ecclesia Transfigurationis fundaverit ad confluentem Suchonæ et Rabangæ, 32 chiliometris ab urbe Vologda; præterea supremum diem obiisse 15 novembris, ut legere est in synodico monasterii, ab anno 1764 vacui. An cultu ecclesiastico donatus sit, saltem in loco quo degit, tacet auctor Diction. hag., quem confer, ad pag. 238, ed. 1862.

B. M. Miserantis festum.

Duæ imagines B. M. *Miserantis*, græce Ἐλεούσης, in peculiari veneratione sunt apud Græcos. Harum altera, Κυκκιώτισσα cognominata, a monte in insula Cypri, quam a S. Luca evangelista dicunt pictam, atque miraculis claram, postquam diu asservata fuisset Constantinopoli, inde ab Alexio Comneno, imperatore, in Cyprum insulam remissa est et in ecclesia B. Mariæ Virginis, in monte Cycco, recondita. Exstat de hac veneranda icone volumen græce scriptum; cujus quartam editionem, ab Ephræmo, patriarcha Hierosolymitano, emendatam curavit, archiepiscopus Sinai Constantius. Narrantur ibi aliqua parum credibilia : nempe dimidiam imaginis partem velo obductam esse, ita ut nemini fas sit inspicere adorandam Christi ejusque Matris faciem; quas qui, reducto velo, revelare ausi fuerint, temeritatis suæ graves tulisse pœnas, reique experimentum fecisse patriarcham Alexandrinum, nomine Gerasimum, anno 1699.

Cfr Gloria B. M. V., part. II, pag. 223 et seq.

B. M. Cupiaticensis festum.

Cupiatič vicus est palatinatus Minscensis, in districtu Pinscensi ad Jasoldam fluvium situs. Hic anno 1180 apparuisse fertur crux cum imagine B. M. V. in arbore pendens et luce radians; quam cum loci incolæ semel et bis in eodem loco reperissent unde fuerat ablata, impensius colere cœperunt, ecclesia ibidem excitata. Eamdem, jam miraculis celebrem, Kioviam asportarunt Russi sæculo XVII; ubi hodiedum in ecclesia S. Sophiæ adservatur.

DIES XVI.

Ex Ostromirano. Ex variis.

PASSIO S. APOSTOLI ET EVANGELISTÆ MATTHÆI (*Omnes*).

S. Hypatii, episc. et thaumaturgi (*Rum. Eph.*). S. Barlaami, mart. (*Rum. Eph. cum Bas. Hier. GP. Nan. Med. Sirl. Mg. Cyth. Sib.*). S. Fulviani, principis (*Kal. cum Mg. Cyth.*).

† Quintiliani, ep. Seleuci (*Sirl.*). † MM. Elpidii, Eustochii et Marcelli (*Med. Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Matthæus apostolus.

Solemne S. Matthæi, apostoli, festum agunt hoc die Græci et qui eos sequuntur Slavi; Latini vero 21 Septembris. Solum nomen *sancti et gloriosi apostoli* notatur in Mst; at codd. Ostr. et Rum. præferunt notam *passionis*. In Menæis texitur prolixum synaxarium de sancto, quod ex apocryphis depromptum esse testatur Assemanus Kal., t. V, pag. 357. — Ex dicto synaxario discimus Fulvianum, regulum quemdam Æthiopiæ, ex pagano et persecutore sancti apostoli primo christianum factum esse, dein episcopum et evangelii præconem. — S. Hypatius, episcopus, nominatur hodie in Rum. simul cum S. Matthæo et Barlaamo, at sine alio additamento; imo in *Eupatium* leviter immutatus. Verum episcopum Gangrensem intelligendum esse apparet ex Menologio Basilii, imperatoris, aliisque Kalendariis, ad 14 hujus mensis relatis. — S. Barlaamum, martyrem, referunt hodierni Fasti Mosquenses ad 19 Novembris; verum ad præsentem diem inscriptus legitur in Prologis ævi remotioris, cujusmodi est Rumiantsovianus; item in Fastis antiquis Græcis, melioris notæ, quale sunt Bas., Hier., Callipolitanum., Nan. In editione Menæorum veteri, et apud Margunium et Siberum, qui inde sua depromere solent, commemoratur utroque die; in recentiore vero tantummodo ad 19 Novembris : quo serius translatus esse videtur ob festum Matthæi apostoli. Apud Siberum sequens additur de sancto martyre distichon :

S. Fulvianus. *S. Hypatius ep. Cangræ.* *S. Barlaam, martyr.*

Perfert rogi flammas ovans hic Barlaam,
Æternitatis humidum rorem intuens.

DIES XVII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

MEMORIA S. GREGORII, THAUMATURGI (*Omnes*).

S. Lazari, pictoris (*Prol. Kal. cum Med. Sirm. Mg. Sirl. Cyth.*). Niconis, discipuli Sergii Radonežensis (*Men. Prol. Kal.*). S. Barlaam, mon. et erem. (*Prol.*). S. Michaelis Gobronis, mart. (*Iber.*). [Gennadii mon. Vatopedici (*Ath.*).]

† Joannis Dermocaitæ in Olympo (*Sirm.*). † Zachariæ Scythotomi et Joannis (*Mg. Cyth.*). † Longini (*Mg. Cyth.*). † Gennadii, patr. CP. (*Mg. Cyth.*). † Maximi, patr. CP. (*Mg. Cyth.*). † Justini, erem. (*Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

S. Gregorius Thaumaturgus.

Abundat sanctis, nomine Gregorii insignitis, mensis November. Hodiernus Gregorius, episc. Neocæsareæ, absolute *thaumaturgus* nuncupari solet apud Græcos. In marmore Neap. habetur : *Depositio Gregorii thaumaturgi;* in Vaticano secundo brevius : *Gregorius thaumaturgus*. Cujus loco Possevinus obtrudit *martyrem* Gregorium. Canon officii liturgici auctorem habet Theophanem, *Vita* S. Gregorium Nyssenum, operum t. II, pag. 966, ed. Paris. — S. Lazarus, pictor et confessor CPoli, a Baronio in martyrologium romanum relatus est 23 Februarii; nescitur quam ob causam; nam hodie colitur a Græcis simul et Slavis, et hoc eodem die refertur in Catalogo generali

S. Lazarus pictor.

Dies XVIII Novembris.

SS. Michael Gobron et soc. 200.

generali Ferrarii. Ad hæc, confundit eminent. Cardinalis Lazarum hunc cum celeberrimo homonymo, fratre S. Magdalenæ, cujus memoriam peragunt Græci 17 Octobris. — Iberorum Ecclesia recolit hoc eodem die memoriam S. Michaelis Gobronis, principis, et sociorum ejus ducentorum, qui martyrium subierunt eodem tempore quo S. Abo, in opere hoc laudatus ad sextam Januarii. Nimirum sæculo octavo, quum tota pene Karthlia et Kachetia Abdul-Cassimo, cognomine Surdo, qui eas invaserat vastaveratque, esset jam subjecta, in castro Kvelitz-Tskinensi invictus repugnabat ducentorum militum manipulus, Michaele Gobrone duce, locique istius domino. Quem, quia aperta vi et armis non valeret, dolo superare statuit Cassimus; missoque nuntio, cum pace veniam amicitiamque, si castro cederent, promisit, addito etiam fidei sacramento. Verum, simulac illi, dira alioquin fame pressi, arma deposuerunt, Christo renuntiare atque ad Mahometi placita accedere a perjuro tyranno jubentur, morte crudelissima secus perituri. Cumque impium mandatum fortiter, ut germanos Christi milites decebat, sprevissent omnes, vario tormentorum genere continuo cruciati occubuerunt centum et triginta tres, cæterorum supplicio in aliud tempus dilato. Tandem hi quoque immaniter trucidati sunt, et quidem sub oculis Michaelis ducis, cujus supplicium consulto dilatum erat, si forte sociorum tormentis permotus Christum vellet negare. Ast quum eorum exemplo in fide magis confirmatus esset, capite plexus, commilitonibus suis consors evasit gloriosi certaminis, Ardanaso rege, qui eorum memoriam solemni festivitate quotannis recolendam statuit ad 17 Novembris. Ita fere Muraviev in Vitis ad hunc diem, tacito tamen fonte, unde sua hauserit. — Gennadius, monasterii Vatopedii œconomus, commemoratur hoc die, teste Paterico Montis Atho, tom. II, pag. 376, cætera omnino ignotus : nam miraculum olei multiplicati, quod ibi narratur, nequaquam ejus meritis tribuendum est, siquidem pari jure vindicari posset monasterii hegumeno.

Gennadius, mon. Vatopedii.

DIES XVIII.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Passio S. Platonis, mart. (*Omnes cum Bas. CP. Hier. GP. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*).

SS. MM. Romani et Barulæ, infantis (*Zogr. Rum. Men. Og. Pp. Kal. cum Bas. Hier. GP. CP. Mg. Sirl.*). SS. MM. Zacchæi, diaconi Gaddarensis et Alphæi (*Kal. Prol. cum Mg. Sirm. Med. Sirl. Cyth.*).

† Calvi, ep. (*Neap.*). † Romani, diaconi et mart. Palæstini (*Sirm. Sirl. Mg.*).

OBSERVANDA.

SS. Plato et Romanus.

S. Plato, Ancyræ, anno 306 martyrio coronatus, frater erat Antiochi, qui relatus est 16 Julii. In officio diei vocatur megalomartyr et habet canonem, a S. Theophane hymnographo conscriptum. Mstisl. ad amussim convenit cum Ostromirano. Post S. Romanum in Rum. additur : *et infantis qui erat cum eo*; uti in Menologio Basilii: *Certamen S. Romani et socii infantis.* Barulus, qui additur in Men. et apud Veršinskium, non filius erat Romani, diaconi, sed juvenis christianus, ejus martyrii testis oculatus, postea vero martyr et ipse. In Tern., Hor. aliisque quam plurimis juncti prodeunt SS. Romanus et Plato, non quod simul passi sint, sed quia eorum martyrium vel corporum translatio incidit in eumdem diem. Qui post S. Calvum propositus est ex Sirmundo Romanus, diversus est a priore : erat enim ex Palæstina oriundus, Antiochiæ sub Diocletiano lauream adeptus; ille vero ibidem, sed sub Galerio, imperatore, ab Asclepiade præfecto passus. Duos Romanos martyres coli a Græcis et Slavis, alterum hodie, alterum postridie testantur ipsorum Fasti. Græcis adstipulatur Baronius, refragantibus aliis, quorum lites dirimere non est hujus loci. Legatur Assemanus in Kalendariis ad hunc diem, ubi rationes in utramque partem expendit; legatur etiam Evodius Assem. in Act. Orient., t, II, pag. 173, ubi protulit Acta Zacchæi, Alphæi et Romani Syriaca. Quæ mei instituti magis propria sunt, proferam : discimus nempe ex Actis Syriacis, Romanum, diaconum Cæsaræensem eadem die 17 Novembris passum esse, qua Zacchæus et Alphæus coronam promeruerunt; et tamen in Græcis Fastis Slavicisque ad eam diem de omnibus tribus altum servatur silentium; sed vulgo proponuntur hoc die 18; Latini vero duos priores colunt 17 Novembris; Romanum die sequenti. In Menæis Græcorum excusis adest hodie uterque Romanus; quorum alterum, Fasti Slavici referunt die 19. Præterea, teste Assemano, eisdem conjungunt *Michæam* quemdam, quem *Theodotam* vocat Florentinius, undenam desumptos prorsus incertum. Michæam primus omnium invexisse videtur Sirletus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Nicon, hegum. Radoneżensis.

Nicon, Sergii Radoneżensis alumnus et in hegumenatu successor, natus est in urbe Jurievo, quam ad maturam usque ætatem incoluit. Tunc autem, accepta benedictione Sergii, in monasterium Vysocense Serpuchoviam abiit, habitum monachalem ab Athanasio hegumeno suscepturus. Sacerdotio initiatus, ad Sergium rediit, cui ob insignem suam pietatem erat admodum dilectus, quin et in successorem ab eodem mature designatus. Hegumeni munus dum obiret, ecce impetum in Moscoviam faciunt Tartarorum immanium turbæ, duce Edigeo; quas ut effugeret, monasterium reliquit Nicon, non nisi post discessum Edigei illuc reversurus. Redux fratres undique collegit, cœnobiumque a Tartaris vastatum ac pene dirutum instauravit et ecclesia, SS. Trinitati dicata, auxit. Tandem ad provectam senectutem progressus, cum annos triginta septem summa omnium approbatione fratribus præfuisset, obiit anno 1427, die 17 novembris, et in ecclesia monasterii, juxta magistrum suum Sergium, sepulturam accepit. Habet officium, cujus canonem conscripsit Pachomius Logotheta.

Cfr 1) Menæa et Menol. Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 213. 3) Kulčinius, Specim., pag. 59.

DIES XIX.

DIES XIX.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Abdiæ, prophetæ (*Mst. Tern. Rum. Menol. Prol. etc. cum Bas. Nan. Hier. GP. Pg. Vind. Msq. Sirm. Mg. Med. Sirl.*). S. Azæ, mart. (*Prol. Menol. Kal. cum. Bas. Med. Sirm. Mg. Sirl.*). S. Heliodori, mart. (*Prol. Menol. Kal. cum Mg. Sirl.*). S. Romani mart. (*Prol. Menol. Kal.*). SS. Barlaami et Josaphati, regis Indiæ (*Men. Prol. Hor. Prem. Kal.*). S. Barlaami, mart. (*Chil. Leop. Pp. Hor. Kal. cum GP. Sirm. Mg.*). S. Barlaami, heg. cryptensis Kioviæ (*Pat. Men.*). S. Gregorii Decapolitæ (*Zogr.*) .S. Hilarionis Iberi, eremitæ (*Iber*).

† Natale S. Philothei (*Neap.*). † Dasii, mr. et soc. (*Nan. Hier. Msq.*). † MM. Neophyti et soc. (*Flor.*). † Centum et quinquaginta militum, mart. (*Mg.*). † Duodecim militum, mart. (*Mg.*). † Agapii, mart. (*Mg. Sirm. Med.*). † Anthimi, Thallelæi, Christophori, Euphemiæ et liberorum et Pancharii (*Sirl. Mg. Sirm. Med.*). † Encænia SS. Deiparæ Diaconissæ (*Sirm.*). † Commemoratio SS. apost. Petri et Pauli, Stephani et Jacobi, fratris Domini, in æde SS. Deiparæ Diaconissæ (*Med. Sirm.*). † Theodori Studitæ (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Abdias. In recentioribus Fastis primo loco proponitur S. Abdias qui recurrit postridie; in Callipolitano audit *Audius.* — *S. Romanus.* Romanus, martyr, diversus est a Romano, diei præteritæ, etiamsi ambo tormenta passi sint sub Maximiano, imperatore. — *SS. Barlaam et Josaphat.* SS. Barlaam et Josaphati Vitam rebus ad stuporem mirabilibus refertam græce edidit Boissonade in *Anecdotis Græcis*, tom. IV, pag. 1-165. In plerisque codd. vocatur Joasaph, de quo solo agit hodie Prologus. — *S. Barlaam Kievocryptensis.* S. Barlaam, hegumeni Kievocryptensis, Vitam ex Nestoris chronico breviter perstrictam habes in *Memoriis Slavicis*, inferius proponendis. — *S. Barlaam, martyr.* Post Barlaamum, martyrem Cæsareæ, legitur sequens nota in Typico Chilandariensi : *Incipit legi Vita S. Gregorii Acragantini* (lege Agrigentini); unde liquet quanto in honore erat sanctus antistes apud monachos Chilandarienses et totius Montis Atho. — *SS. Anthimus et soc.* Pancharius, socius S. Anthimi, in Sirmundiano Synaxario deest; apud Sirletum barbare vocatur Zenchrius. — *S. Agapius.* Vulgo referri solet Agapius, martyr in Palæstina, ad 21 Maii una cum SS. Timotheo, ep. Gazæ, et Thecla; perinde ac si eodem quo illi die occubuerit. Rectius proponitur hoc die in Sirm. et Med., licet nec sic omnem assequamur veritatem, quum S. Agapius Cæsareæ feris oblatus 20 Novembris, non nisi postridie seu 21 Novembris in mare datus fuerit præceps, ut probavit Assemanus, Act. Orient., t. II, pag. 183. — *Hilarion mon. Iberus.* Hilarionem, Iberum, commemorat hodie Bessarion, Iberiæ exarcha, in Vitis SS. Iberorum, unde sequentia accipe. Kachetia patria fuit Hilarioni, opulentibus piisque parentibus prognato; a quibus antequam nasceretur, Deo dicatus fuerat; juvenis vero in monasterium abductus est, quod ipsimet erexerant, atque ita voto factum satis. Ille vero, quum solitudinem amaret, in eremum Garedjiensem inde secessit, cujus incolæ non communi vita utebantur, sed degebant solitarii in speluncis aut eremis, solis rebus ad victum necessariis contenti, eisque parcissime utentes. Ubi postquam decennium exegisset, sacerdotio auctus est; quin et ad episcopatum expetitus, sed frustra. Non modo enim oblatam sibi dignitatem recusavit, sed, alio hegumeno fratribus constituto, in Palæstinam perrexit; tum, perlustratis locis sacris, in spelunca quadam annos latuit decem et septem, donec ab angelo monitus, in patriam rediit, ut patris et fratris sui extrema solaretur, matri autem sororique monasticum velum conferret. Antrum, in quo S. David Garedjiensis olim certaverat, Deo initiandum curavit; cumque rursus ad episcopatum quæreretur, patriæ sociisque valedicto, CPolim profectus est, comitibus duobus discipulis. Inde Olympum veniens, S. Joannicii, anachoretæ, nomine clarum, in quodam oratorio, non procul a monasterio Olympiaco, sedit annos quinque; quibus peractis, CPolim repetiit, Romamque biennium incoluit, ac tandem sedem suam fixit Thessalonicæ; ubi, præfecti filia solo crucis signo sanitati restituta, aliisque miraculis patratis, post tres annos, obdormivit in Domino die 13 novembris, imperante Basilio Macedone. Cujus jussu demortui corpus Thessalonica CPolim mox translatum, in monasterio Sosthenis, in æde SS. apostolorum, solemni ritu conditum fuit a S. Ignatio, patriarcha, die 10 novembris. Colitur tamen non die 13 quo obiit, nec 10 quo CPolim translatus est, sed 19 Novembris; modo decimalis numerus errore positus non sit apud Muravievium pro 19. Hæc ita summatim ex Bessarione, qui Hilarionis gesta satis fuso stylo exaravit: eadem prolixe narrantur a Muravievio; a quo illud etiam docemur, Bosphoricum sinum, ubi maxime angustiatur utrinque, Græcorum idiomate (mirare viri eruditionem) vocari, non *Stenum*, ut hactenus traditum est, sed *Sostenum* (Decembr., pag. 183).

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Barlaam, heg. Kievocryptensis. Primus omnium hegumenus monasterii Cryptensis, a SS. Antonio et Theodosio fundati, erat Barlaam, filius magnatis nobilissimi, Joannis nomine, qui magna apud Iziaslaum, principem Kioviæ, pollebat auctoritate. Dum adhuc juvenis esset Basilius (sic enim a sacro fonte vocabatur), ex frequenti commercio cum monachis Cryptensibus, tanta cum eis vivendi cupiditas eum incessit, ut vestem monachalem a B. Antonio flagitarit. Hic quamvis diu restitisset, tum quia uxoratus erat Basilius, tum ob timorem parentis, eum tamen, quod tam enixe rogabat, alumnis suis, numero paucissimis, adjunxit. Re comperta, domum reduxit Basilium iratus pater, utque ab instituto monastico eum plane averteret, diu varieque vexavit, at frustra : tantam enim animi constantiam exeruit filius, ut parentis consensum demum obtinuerit, uxorem vero ad castitatis votum eliciendum adduxerit. Itaque ad monasterium redit multo gaudio Barlaam; qui et ob eximias virtutes fratribus præfectus fuit ab Antonio, in solitudinem profecturo. Crescente numero sociorum, ecclesiam ligneam cryptis superstruxit novus hegumenus, adjuncto monasterio; quod idcirco Cryptense dictum est. Anno 1062, a magno duce Iziaslao monasterio S. Demetrii præpositus, ac paulo post

Dies XX, XXI et XXII Novembris.

post Jerosolymam primum et dein Constantinopolim profectus, rebusque sacro usui necessariis ibidem magno sumptu comparatis, dum Kioviam repeteret, prope Vladimiriam, Volyniæ urbem, morbo correptus, in monasterio, Montesancto dicto, animam suam Creatori reddidit die 19 novembris. Sacræ ejus exuviæ Kioviam, quemadmodum commendaverat ipse, a sociis itineris delatæ, in cryptis Antonii tumulatæ sunt.

Cfr 1) Menæa ex Paterico et Menol. Verš. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 49. 3) Kulčinius, Specim., pag. 57. 4) Macarius, Hist. Eccl. Russ., II, pag. 41.

DIES XX.

Ex Ostromirano.

MEMORIA SS. MAXIMINI ET GENNADII (*Assem. cum CP. Hier. Pg. Flor. Sirm. Med.*). ET S. GREGORII (DECAPOLITÆ), NOVI THAUMATURGI (*Mst. Assem. Rum. Tern. Og. Eph. Men. Prol. Hor. Kal. Val. cum Bas. GP. Sirm. Med. Pg. Mg. Sirl.*)

Ex variis.

S. Procli, patr. CPolitani (*Assem. Rum. Chil. Og. Menol. Prol. Hor. Kal. cum Neap. Hier. Nan. Vind. Pg. Med. Sirm. Mg.*). S. Anatolii, patr. CP. (*Assem. cum Hier. Sirm. Nan. Med.*). S. Dasii, ep et mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Neap. Sirm. Pg.*). SS. MM. Eustathii, Thespesii et Anatolii (*Menol. Prol. Kal. cum Sirm. Med. Mg. Sirl.*). SS. MM. Nersetis, ep., Josephi, ejus discipuli, Joannis, Saverii, Isaaci et Hypatii, episcoporum, Azoti, Sasonii, Theclæ, Annæ et aliorum (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Sirl. Mg.*). S. Barlaam, mart. (*Ostrog.*).

† Thomæ, mart. (*Sirm.*). † Papiæ (*Sirm.*). † Abdiæ, prophetæ (*Goth. Msq.*). † Maximi, mart. et soc. (*Flor.*). † Theoctisti, eunuchi et mart., et Theodoræ Augustæ (*Med. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Maximinus patr. CP.

Gregorius, diaconus, oscitanter scripsit: *Maimini* pro Maximini, qui et Maximus, at rectius Maximianus. Patriarcha fuit CPolitanus æque ac Gennadius, Anatolius et Proclus, ut testantur Fasti supra citati, et plenissime refert cod. Assem. Glagoliticus his verbis: « SS. PP. nostrorum qui fuerunt archiepiscopi regiæ urbis, Maximiani, Procli, Anatolii et Gennadii. » In hodiernis Fastis remansit solus Proclus, de quo cfr Act. SS., Oct., tom. X, p. 637. Gennadii festum celebratur 12 Aprilis; Procli die ultimo Augusti; Anatolii ad 3 Julii. Synaxarium Sirmundi addit *eorum solemnitatem actam fuisse CPoli ad S. Mocium;* de qua æde plura scripsit Cangius, CPol. Christianæ, lib. IV, p. 129. Unde colligere licet præsentem diem esse translationis eorum anniversarium, præsertim quum singuli proprias dies seorsim habeant. Observatu non indignum est, S. Proclum consignari hoc die etiam in marmore Neap., ubi jungitur cum S. Dasio. — S. Maximum, mart., quem refert cod. Florentinus bibl. Laurentianæ, seorsim exprimendum censui, quum incertus sim, an idem sit ac S. Maximus, patriarcha. — Vita Gregorii Decapolitæ, qui erat SS. Cyrilli et Methodii coævus, exstat græce in cod. Bibl. Coislinianæ, signato nº 1595, unde capita deprompsit Veršinskius in suo Menologio, toties a me citato. Quæ ego latine hic exscribere supersedeo, quod parum differant ab eis quæ ex Menæis Græcorum collegerat Assemanus, Kalend., t. V, pag. 368; operæ tamen pretium fore existimo, si quis Acta illa ex pluteis Parisiacis integra proferret in lucem; plura namque continent res Slavicas illustrantia. — In Prologo, cui præivit Menologium Basilii, recensentur tres turmæ martyrum, in Perside passorum; quarum primam componunt SS. Nerses et Josephus; secundam Azotus et Susanius, tertiam Joannes et reliqui. Nec conveniunt Fasti circa nomina: Saverius in Bas. Med. et Sirm. vocatur *Saborius;* Hypatius vero et Azotus dicuntur Agapius, imo Dapius et Boëthazatus. Additur insuper alter Isaacius, presbyter. Denique in Actis Chaldaicis, præter Annam et Theclam nominantur Bantha, Dinach, Tatuna, Mama, Mazochia, Aste, Mamlacha, Nuna et Onas, asceta. De quibus omnibus legendus est Assemanus, Act. Orient., t. I, pag. 97 et 226, ubi res tota serio examinatur et veritati jura sua restituuntur.

SS. Maximus et soc. — *S. Gregorius Decapolita.* — *SS. Nerses et soc.*

DIES XXI.

Ex Ostromirano.

ILLATIO SS. DEIPARÆ, QUANDO ILLATA EST IN TEMPLUM DOMINI, TRES ANNOS NATA (*Omnes*).

Et S. Julianæ (*Mst.*).

Ex variis.

† Depositio S. Macarii (*Neap.*).

OBSERVANDA.

Ingressus S. Deiparæ in templum.

Triennis illata dicitur etiam in cod. Zographico, Mst. et Menæis. Vulgo legitur: *Introductio,* non *illatio.* In codd. Nan. et Flor.: *Sancta Sanctorum* (τὰ ἅγια τῶν ἁγίων). — Hac die nullibi refertur S. Juliania, præterquam in Mstislaviensi et Ostromirano; sane propter festum B. Mariæ Virginis. In Bas. refertur 1 Nov. et 21 Dec.; in Coisliniano die 4 Decembris.

S. Juliana.

DIES XXII.

Ex Ostromirano.

VACAT.

Ex variis.

S. Ceciliæ, mart. et virg. et soc. Tiburtii, Valeriani et Maximi (*Mst. Zogr. Tern. Men. Prol. Hor. Kal. Leop. cum Hier. Nan. Neap. Goth. Msq. Mg. Med.*). SS. ap. Philemonis, Archippi et Apphiæ (*Men. Prol. Par. Rum. Siš. Og. Pap. Kal. Hor. cum Hier. GP. Pg. Vind. Flor. Mg.*). S. Procopii, mart. (*Prol. Rum. Siš. Kal. cum Med. Sirm. Mg.*). SS. mart. Marci et Stephani (*Rum. Siš. cum Bas. Mg. Sirm. Med.*). S. Menigni, mart. (*Prol. Kal. cum. Sirm. Mg. Med.*). S. Agabbæ, seu Abbæ, discipuli S. Eusebii, Syri (*Prol. Kal.*). S. Michaelis, militis Bulgari (*Prol. Chil.*). Michaelis, princ. Perejaslaviæ (*Prol. Kal.*). [Callisti II, patr. CP. (*Ath.*).]

† Nicodemi

† Nicodemi, hegumeni Casulorum (*Taur.*). † MM. Christophori et Euphemiæ (*Mg.*). † Thallelæi et Anthimi, mart. (*Mg.*). † Callisti (*Mg.*). † Thaddæi, mart. (*Mg.*). † MM. Agapionis, Sisinnii et Agapii (*Mg.*). † Maximi Capiclanii (*Agan.*). † Zachariæ in mari (*Agan.*).

OBSERVANDA.

S. Cecilia. S. Philemon. S. Marcus uterque. S. Callistus.

In Menol. Bas. S. Cecilia refertur die 24; Cfr Acta SS. April., t. II, pag. 203; Mazochii Kalend., t. I, pag. 207. — S. Philemon redit iterum die sequenti in Men. Bas. et Sirmundi. — In Menæis excusis expresse additur : *et alius Marci.* — Callisti nomen expressum est in antiqua Menæorum Græcorum editione, quæ Venetiis prodiit anno 1603; at in recentiore anni 1843, non reperitur; nec negaverim esse eumdem ac Callistum II patriarcham, quem inter sanctos recensuit auctor Paterici Montis Atho, et brevi encomio exornavit, ut ad diem 20 Junii laudatur ibidem Callistus, patriarcha CPolitanus, hujus nominis primus. Sane utriusque nomen inscriptum est in Synaxario Græco Nicodemi. Severam de utroque censuram reperies in Chronologia Patriarcharum CPolitanorum, initio mensis Augusti præmissa a Bollandianis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Michael, miles.

Vixit Michael tempore Michaelis imperatoris, Potocii in Bulgaria natus. A puero tanta morum innocentia enituit, ut a parentibus sanctus appellari soleret. Juvenis vero, timore Domini plenus, quod est initium sapientiæ, vitam degit castam, simul eleemosynis et jejuniis Deo placere studens, humilitate autem et mansuetudine hominum corda sibi concilians. Dum annum vigesimum quintum ageret, ad primicerii dignitatem promotus, præclara fortitudinis præbuit documenta, bello inter Græcos et Agarenos exorto. Ex quo dum victor rediret, in loco quodam Raitha dicto, ubi erat pernoctaturus, virginem, quam horrendo draconi in escam tradiderant cives, (non aliter quam de S. Georgio traditur,) invocato Dei nomine liberavit, serpentemque truncavit capite. Domum redux, non multos post dies animam tranquille exhalavit, et miraculis inclaruisse memoratur. Corpus ejus Potocio Ternobum transferri curavit pàtriarcha Basilius, Calo-Joanne in Bulgaria tunc regnante. Ita Prologus. Colitur non uno die, et quidem in Serbia 22 Octobris, in Russia vero 22 Novembris; at Græcis prorsus mansit ignotus.

Cfr Prolog. ad h. d.

Michael dux Tverensis.

Tverensium ducum libertatem seu autocephaliam firmavit Michael, Jaroslai III et Xeniæ filius; qui anno 1304, mortuo fratre suo Andrea, magni ducis dignitatem adeptus est, consensu Tartarorum chani, qui tunc in Russiam dominabatur. Verum non diu pacem habuit Michael; etenim a Georgio Mosquensi, æmulo suo et homine perverso, apud Usbecum, chanum ab anno 1313, falsi criminis inculpatus, coram sistere jussus est. Ad castra itaque Tartarorum profectus est, peccata sua prius sacerdoti confessus et omnino ad mortem, quam indubiam fore sentiebat, diligenter paratus. Et re quidem vera tanquam reus a chano exceptus fuit; et quamvis falsas Georgii et Kavkadii, suorum judicum, accusationes nullo negotio dissipasset ac confutasset, nihilominus in vincula conjectus fuit, capite plectendus ; quare grave collare humeris ejus imponitur, dies viginti sex integros circumferendum. Interim constanti et impavido animo sive ignominias, sive irrisiones ferebat princeps, psalmos Davidicos jugiter recitans, noctesque integras orationi indulgens, spretis quoque amicorum monitis, qui fuga salutem petere suadebant. Demum, de die mortis suæ certior factus, eam nova exhomologesi et sacris mysteriis confortatus, æquo animo exspectavit. Ut illa illuxit, a sicariis comprehensus fuit, pedibus conculcatus, et tandem crudeliter confossus. Cor etiam mortui immaniter extractum. Passus hæc est Michael anno 1319, ætatis suæ quadragesimo septimo, feria quarta. Ejus exuviæ, Mosquam delatæ, deinceps in ecclesia Tverensi S. Michaelis honorifice conditæ sunt, et anno 1655 inventæ. Habet officium proprium. Vitam et agonem ejus enarravit auctor quidam coævus, quem exscripserunt Chronica , inferius citanda.

Cfr 1) Vita S. Michaelis, mart., auct. Macario, archim. 2) Prolog., et Veršinski Menol. ad h. d. 3) Dict. hag., pag. 190. 4) Chron. Sophiense, t. I, pag. 299-318; Annal., t. V, pag. 207-215, et t. VII, pag. 188-197; Annal. Nicon., t. III, pag. 116-124; Annal. Voskresenskianæ, t. II, pag. 285-295.

DIES XXIII.

Ostromiranum. Ex variis.

Vacat.

S. Amphilochii, ep. (*Mst. Par. Tern. Zogr. Rum. Prol. Novg. Men. Hor. Og. Kal. cum GP. Hier. Nan. Coisl. Flor. Vind. Sirm. Msq. Med. Sirl. Mg.*). S. Sisinnii, mart. (*Par. Zogr. Prol. Kal. Menol. cum Hier. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Theodori, mart. Antiochiæ (*Menol. Prol. Kal.*). S. Gregorii Agrigentini, ep. (*Chil. Menol. Prol. Serb. Og. Horol. cum Pg. Sirl. Mg. Cyth.*). Alexandri Nevensis, principis (*Prol. Men. Kal.*). Metrophanis, ep. Voronegiæ (*Prol. Men. Ustav.*).

† MM. Archippi et Philemonis (*Bas. Med. Sirm.*). S. Apphiæ (*Sirm.*). † S. Clementis natalis (*Neap.*). † Procli et Anatolii, epp. CP. (*Goth. Msq.*). † Gennadii, ep. CP. (*Msq.*). † Myropes, mart. (*Sirm.*). † Ischirionis, ep. (*Mg. Cyth.*). † Heleni, ep. Tarsensis (*Sirm. Mg. Cyth.*). † Menigni (*Med.*). † Procopii, mart. in Perside (*Med.*).

OBSERVANDA.

Dies XXIII Novembris.

OBSERVANDA.

S. Amphilochius.

Perperam *martyr* vocatur Amphilochius apud Possevinum; in Mstisl. fit *memoria P. N. Amphilochii*, quem Hor., Prol., Menol. aliique plenius annuntiant ita : *S. P. N. Amphilochii, ep. Iconii*. In officio diei legitur canon, auctore Theophane. — S. Gregorium, episcopum Agrigenti, qui in Slavicis Fastis vulgo Acragantinus, imo *Gragonitinus* in cod. Zographiensi nuncupatur, referemus etiam postridie. Teste Demetrio Veršinski, in Menologio ad hunc diem, tres Gregorios Agrigentinos discernit Cajetanus; unum qui celebratur ad 22 Junii, secundum ad 22 Novembris, tertium ad 19 Decembris. Verum tripartitam hanc distinctionem a mente Cajetani prorsus alienam esse, ipsius verba satis probant superque. Nam in Animadversionibus in breviarium Vitæ S. Gregorii, pag. 176 : *Scito, mi lector*, ait, *sub imperatoribus christianis, Gregorios duos fuisse Ecclesiæ Agrigentinæ episcopos; alter vixit sub Justiniano primo, interfuitque Concilio CPolitano secundo ; alter vixit sub Constantino Pogonato, Agathone papa, interfuitque synodo Romano, anno* 680, *itemque Concilio CP. tertio, ac pervenire potuit ad imperatorem Justinianum Rhinotmetum, etc.* Et paulo inferius : *Menologium Sirleti duos etiam Gregorios, sanctitate claros, commemorat. Primi Gregorii meminit die* 23 *Novembris*, et reliqua ; *alterius*, 19 *Decembris hisce verbis : Commemoratio S. Patris nostri Gregorii Agrigentini* (lege Gregentii). Hunc vero Gregorium esse alium ab illo, *ostendit diversus dies natalis. Equidem*, pergit Cajetanus, *crediderim, Gregorium, quem memorat Menologium die* 19, *eumdem esse, qui sub imperatore Constantino et Agathone claruit.* Tandem addit, in Menologio Basilii confundi duos Gregorios, episcopos Agrigentinos, nulla temporum habita ratione, ac primum Gregorium ad secundi tempora retrahi, atque huic quæ primi sunt perperam tribui. Unde hallucinatum esse Veršinskium patet. Jamvero, Gregorius ille, de quo hodie in Fastis, cum a duobus presbyteris falso accusatus esset, calumniatores adeo nigros reddidisse narratur, ut in sequentibus quoque generationibus ita apparerent. Miraculum istud, etiam in hymnis sacris diei laudatum, atque ex græco fonte totidem verbis in Menologio Mosquensi insertum, fere nullum evasit in Prologo, siquidem ibi accusatores non nigri redditi, sed sacerdotio in omnes generationes a Gregorio destituti fuisse perhibeantur. Sed legatur ipsemet Leontius, biographus, apud Morcellium, Venet. Cajetanus et Assemanus Kal., t. V, pag. 372. — Obiit Alexander Nevensis 14 Nov., anno 1263; colitur tamen die 23 hujus, quo sepulturam accepit Vladimiriæ; præterea die 30 Augusti, translationis ejus Petropolim anniversaria. Plura hic expendenda forent de legatione Innocentii IV ad Alexandrum, de Professione Fidei, quæ huic temere tribuitur ab auctoribus indigenis, deque prætensa ejus aversione a fide catholica et unione; verum disquisitio hæc operosior est quam ut fert scopus mihi propositus. Nullo tamen pacto possum tacitus præterire epistolam ab Innocentio IV ad Alexandrum, anno 1248 datam, ex qua certo colligitur, Alexandrum ad unionem fidemque catholicam accessisse, pluresque popularium meorum objectiones veluti malleo retunduntur; quam ideo integram inferius a me relatam esse minime, ut puto, gravabitur lector.

S. Gregorius Agrigentinus.

Alexander Nevensis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Alexander Nevensis, Magnus dux.

Alexander, Jaroslai II filius, populi amore et victoriis clarus, lucem aspexit anno incerto. Novgorodiam accepit regendam anno 1236 : quam dum gubernaret, cum finitimis nationibus, Lithuania, Livonia et Suecia felicissime pugnavit, imo et insignem victoriam, ope SS. Borisi et Glebi, ut fertur, de Suecis reportavit ad Nevam fluvium; unde ei Nevensis cognomen adhæsit. Plescovia subacta, ecclesiam cathedralem in Latinorum usus ibidem curavit erigendam. Mortuo parente, ad Battum, Tartarorum regem, profectus, ut ducatus investituram acciperet, non modo creaturam, puta ignem, adorare renuit audacter, sed etiam Battum prodigiis editis exterruisse memoratur, atque ideo, inermis licet et sine milite, honorifice tamen ab eodem habitus et in Russiam dimissus esse. Imperium post obitum fratris sui Andreæ susceptum tenuit annos duodecim, subditorum utilitatibus serviens diligenter. Nec prætereunda qualisqualis observantia Alexandri erga Innocentium IV, ab anno 1243 ad annum 1254 summum pontificem, a quo ad perseverandum in fide catholica, quam pater amplexus erat, monitus fuit et per legatum visitatus. Tandem dum e Tartaria tertio rediret, morbo correptus Gorodecii decubuit, et monastico habitu cum nomine Alexii suscepto, supremum diem obiit 14 novembris, anno 1263, ætatis suæ fere quinquagesimo. Propter miracula, quæ tum in vita, tum post obitum patrasse habitus est, tantam apud suos promeruit venerationem, ut ad honorem ejus dicatum fuerit templum et monasterium Petropoli ad latus Nevæ, et ordo equestris ejus nomine donatus. Colitur autem tum die 23 Novembris, qua in Vladimiriensi B. M. V. monasterio tumulatus fuit, tum 30 Augusti, qua Petropolim translatus est anno 1724. Sequuntur litteræ pontificiæ de quibus supra. *Innocentius, episcopus, etc. Carissimo in Christo filio Alexandro, illustri regi Novogardiæ salutem. Aperuit Dominus oculos tuæ mentis et tuis infudit sensibus sui luminis claritatem, quia, sicut venerabili fratre nostro archiepiscopo Prusiæ, apostolicæ sedis legato, accepimus intimante, tu quæsisti et invenisti prudenter directionis semitam, per quam sub felici posses compendio ad paradisi januam pervenire. Verumtamen cum claves ipsius januæ beato Petro et successoribus ejus Romanis pontificibus a Domino sint commissæ, ita ut nullum per ipsam ingredi patiantur, nisi Romanam Ecclesiam matrem nostræ fidei recognoscat, et ipsius pontifici Christi vicario prona mente ac alacri spiritu reverentiam studeat debitam exhibere; tu, ne ab ipsius ingressu januæ, quod absit, contingeret te repelli, uniri per veram obedientiam tanquam membrum capiti eidem Ecclesiæ devotissime postulasti, in ipsius obedientiæ signum affectans in Pleskowe civitate tua latinorum ecclesiam erigere cathedralem. Super quo Salvatori omnium, qui neminem vult perire, imo venditus nos redemit, vivificavit occisus, et multis lacessitus injuriis honoravit, gratiarum, quas possumus, uberes referimus actiones, ac te tanquam specialem Ecclesiæ filium caritatis brachiis amplectentes*, tanto de tua conversione ampliori animi alacritate perfundimur, *quanto in remotioribus partibus constitutus suavitatem ipsius*

ipsius Ecclesiæ persensisti, et plures possunt tuo exemplo laudabili ad eamdem devotionem adduci. Conforta te ergo, fili benedicte, præteritorum oblitus ad meliora aciem tuæ considerationis extendens, ut in Ecclesiæ præfatæ devotione firmus et stabilis perseverans, in ea flores suavitatis producas, ex quibus tibi postmodum fructus proveniet, qui non perit; nec credas, quod obedientia hujusmodi tibi quidquam ingerat gravitatis, cum per eam ab homine nil aliud requiramus, nisi ut Deum diligat, et sic in justificatione procedat, quod exuto corpore mortis hujus mereatur justorum consortio aggregari, *ubi fulget lux quam non capit locus, sapit cibus quem non minuit edacitas, et hæret amplexus quem satietas non divellit. Cæterum cum præfatus archiepiscopus tuam cupiat personaliter visitare personam, serenitatem regiam rogamus, monemus et hortamus attente, quatinus ipsum tanquam nobile membrum Ecclesiæ honeste recipias, et benigne pertractes, ac in his, quæ tibi pro tua et subditorum tuorum salute suggesserit, ipsi reverenter intendere non omittas. Nos autem facultatem tibi concedimus faciendi de consilio ipsius archiepiscopi construi ecclesiam supradictam. Datum Lugduni,* XVII *kal. Octobris, anno sexto.* Hactenus Summus Pontifex Innocentius IV, citatus apud Theinerum, *Vetera monumenta Poloniæ et Lithuaniæ*, tom. I, n° XCVI, pag. 46, ex apographo Reg. orig. quod exstat in biblioth. reg. Parisiensi, n° 4039, ep. 137, fol. 12.

Cfr 1) Chron. Sophiense, t. I, pag. 274. 2) Prol. ad 23 Nov. 3) Menol. ad 30 Aug. 4) Verš. ad h. d., Dict. hag., pag. 10. 5) Kulčinius, pag. 280. 6) Karamsin, Hist. imp. Russ. 7) Theiner, Vetera monum. Polon. et Lith., loc. cit.

Metrophanes, ep. Voronegiæ. Constat inter omnes, hunc Metrophanem, primum episcopum Voronoženseni, nostra ætate, et veluti sub oculis nostris Sanctorum russorum Albo fuisse adscriptum, anno 1832. Quapropter paucissima de eo dixisse sufficiat, cæteris amandatis. Igitur natus est Metrophanes anno 1623; sedem Voroneženseni primus omnium occupavit anno 1682, eamque rexit ad annum 1703 quo obiit, cum antea magnum schema cum nomine Macarii suscepisset. Vitam fuse conscriptam, et miracula vera an falsa, quæ Metrophanes post obitum patrasse a vulgo creditur, publici juris fecit synodus Petropolitana, anno 1838. Consulatur Menologium Veršinskianum ad hunc diem et Dict. hag. pag. 169 et seq. ed. 1862.

DIES XXIV.

Ostromiranum. Ex variis. VACAT.

S. Gregorii, ep. Acragantini (*Mst. Par. Zogr. Tern. Rum. Siš. Og. Pp. cum Bas. Nan. Hier. GP. Flor. Msq. Vind. Goth. Sirm. Med. Sirl. Mg.*). S. Catharinæ, megalomart. (*Chil. Men. Og. Pp. Prol Hor. Kal. cum Coisl.*). S. Mercurii, mart. (*Chil. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Coisl.*). S. Mastridiæ, virg. (*Prol.*). S. Mercurii Smolenscensis, mart. (*Men. Verš.*). SS. Chrysogoni et Anastasiæ (*Serb. cum Neap. Sirm.*). S. Augustæ, imperatricis et mart. (*Kal.*).

† Sisinnii, ep. Cyzici et mart. (*Bas. Med.*). † MM. Cæciliæ, Valeriani et Tiburtii (*Bas.*). † MM. Clementis Romani et Petri Alex. (*Mg. Sirm.*). † Malchi (*Mg.*). † Carionis (*Mg.*). † Hermogenis, ep. Agrigentini (*Mg. Sirm.*). † MM. Philemonis et Christophori (*Mg. Sirm.*). † Eugenii, mart. (*Mg. Med.*). † MM. Procopii Christophori et prope Chelonem (testudinem) (*Mg. Cl. Med.*) et Macarii (*Med.*). † Alexandri, mr. Corinthi (*Mg. Sirm.*). † Gregorii in Chrysopetra (*Mg. Sirm.*). † Theodori, mr. Antiochiæ (*Mg.*). † Rufi (*Agan*). † Mara, Triglini (*Agan*).

OBSERVANDA.

S. Gregorius Agrigentinus. Recolantur quæ de S. Gregorio dicta sunt ad diem præcedentem. In Parisino dicitur *Gligorius;* in Zogr. nuncupatur *Gragonitinus*. — *S. Mercurius.* De Mercurio Smolenscensi præclare disseruit vir cl. Buslajev in *Lineamentis litterarum et artium Russicarum;* quæ tamen si cum Legenda Mercurii Romani Latina, quam Surius edidit, collata fuissent, aliquid lucis inde sane affulsisset. Adeo enim utraque Legenda, Latina et Slavica, secum conveniunt, ut hæc ex priore desumpta esse videatur. — *SS. Chrysogonus et Anastasia.* Singularis lectio est Prologi Serbici, sæc. XVI bibl. Vindobonensis; præfert enim SS. Chrysogonum et Anastasiam, de quibus cæteri agunt die XXII Decembris, excepto Kalend. Neapolitano. — *S. Augusta.* Augusta, dicta uxor Maximiani, imperatoris, passa est simul cum S. Catharina. — *SS. Clemens et Petrus.* SS. Clemens et Petrus vulgo referri solent die sequenti, uti et in Menæis magnis Græcorum mss. In excusis vero huc translati sunt eam ob rationem, ut festum S. Catharinæ, quæ eorum loco ad diem XXV posita est, majori cum solemnitate possit celebrari a monachis Sinaitis, SS. Deiparæ solemnitatibus tunc jam omnino absolutis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Mercurius Smolenscensis martyr. Martyris instar cursum consummavit Mercurius, genere Romanus, professione miles. Hic in Lithuaniam emigraverat cum parentibus suis, degebatque Smolensci, quum accidit, ut Tartarorum dux Batty, orientalibus Russiæ partibus devastatis, Smolenscum quoque anno 1239 magnis copiis instructus oppugnaret terroremque incolis incuteret. Quam calamitatem ut a civitate averteret Deus, beatam Mariam Virginem ardenter deprecabatur Mercurius, longas orationes coram ejus imagine fundens. Nec frustra. Audivit enim quadam die vocem ex illa imagine profectam, qua jubebatur, ut arreptis armis singulare certamen ab hoste propositum susciperet, divino auxilio fretus, dignumque decertationis præmium exspectaret. Obtemperavit Mercurius, victoque adversario, viro ingentis magnitudinis, impetum in castra inimica fecit, et magnam cladem Tartaris intulit. Dum autem urbem repeteret viribus lassatus, somnumque paulisper in loco pervio caperet, a Tartaro quodam capite truncatus fuit atque ea ratione coronam a Beata Virgine sibi promissam est consequutus. Mortuus caput

Dies XXV Novembris.

put suum, ut olim S. Dionysius Parisiensis, manibus gestasse traditur et attulisse in urbem, ubi in ecclesia B. M. V. honorifice condiderunt eum fideles, appensis etiam armis ejus, quibus veluti palladio quodam deinceps usi fuerunt, quæque diu in templo PP. Prædicatorum singulari observantia culta fuisse perhibentur. Alibi colitur die 10 Jul bet officium ecslesiasticum. Fabulos immixtum esse huic narrationi recte vertit Papebrochius, quæ ideo serio indigeret. Conferantur, si lubet, A Octob., X, pag. 572 et Vita S. Mercur apud Surium latine data.

Cfr 1) Buslajev, Očerki, t. II, pag. 173 et seq. 2) Kojalović. in Miscellaneis. 3) Dict. hag., pag. 181. 4) Act. SS. pag. LIII. 6) Jarošević, ad 10 Julii.

DIES XXV.

Ex Ostromirano.

PASSIO S. CLEMENTIS, MARTYRIS ROMÆ (*Mst. Rum. Ass. Tern. Par. Siš. Zogr. Prol. Men.* (*Cap. Vat. I, Hor. Kal. cum Bas. CP. Hier. GP. Nan. Vind. Pg. Goth. Msq. Flor. Med.*). E TRI ALEXANDRINI (*Par. Rum. Zogr. Og. Men. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Neap. CP. Nan.* S. MERCURII (*Rum. cum Bas. Hier. Goth. Msq. Pg. Med. Mg.*).

Ex variis.

S. Catharinæ, virg. et mart. (*Rum. cum Bas. Nan. Sirm. Med. Mg.*). S. Petri Silentiai *Kal. cum Mg.*). SS. duorum martyrum ab Aveniro rege combustorum (*Men. Prol.* S. CLEMENTIS, ARCHIEP. ACHRIDANI (*Mosch.*).

† Agathangeli (*Flor.*). † Porphyrii, ducis et ducentorum militum (*Mg. Cyth.*). † Ba uxoris Maxentii, imperatoris (*Mg. Cyth.*). † MM. centum et quinquaginta rhetorum (*Mg.* † Martyrum sexcentorum et septuaginta (*Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

S. Clemens, papa.

Magnam in Fastis varietatem regnare ad dies 23, 24 et 26 Novembris, observarunt martyrologi jam pridem. De sancto Clemente, papa et martyre, attigi nonnulla ad 30 Januarii, quo recolebatur olim memoria translationis ejus corporis, dum præsens dies est martyrii anniversarius. Passus autem est Chersonæ, quo a Trajano fuerat relegatus; quapropter magna veneratione gaudet apud Russos, ex quo præsertim sanctæ ejus reliquiæ a SS. Cyrillo et Methodio ibidem inventæ fuerunt. Exstat hodiedum sacellum in eodem ipso loco positum, unde in mare projectus fuisse creditur, ancora ad collum alligata. Ejus gesta et miracula plures illustrarunt auctores, e quibus imprimis citandus est S. Ephrem, Chersonæ episcopus. Nec parum lucis affudit, et adhuc affundet clar. Eques Joan. Bapt. de Rossi, in sacris antiquitatibus explanandis, si quis unquam, pereruditus; cui utinam daretur venerandas reperire exuvias S. Cyrilli, quarum inquirendarum provinciam accepit a summo pontifice Pio IX. Porro neminem fugit, S. Cyrilli corpus sepultum fuisse in antiquissima illa basilica Clementis, quam sua ætate exstitisse testatur S. Hieronymus in hæc verba : *et nominis ejus memoriam usque hodie Romæ exstructa ecclesia custodit.* — S. Clementi, martyri et papæ Romano, adsociatur hodie alius Clemens, archiepiscopus Achridanus, ut vocatur in libello Moschopolitano, quo propria Ecclesiæ Bulgaræ officia contineri dixi alibi. Annuntiatur autem his verbis : Mensis Novembris 25, *memoria sancti patris nostri Clementis, archiepiscopi Achridani*, pag. 13. Et inferius, pag. 41, legitur : *Mensis Julii die 27 memoriam celebramus sancti patris nostri Clementis, archiepiscopi Bulgariæ.* Idem itaque est ac S. Clemens, episcopis Velicensis, de quo fusius tractavi ad 27 Julii, quem præterea occurrere in Fastis Græcis ad dies 28 Julii et 22 Novembris asseverat Andreas Muraviev, Vitamque sancti Clementis ad hanc ultimam diem prolixe texit, ab auctore certe schismatico aut concinnatam aut serius corruptam, quam græce et latine publici juris fecerat Fr. Miklosich. Ex hac porro discimus, corpus san stitis illatum fuisse in monumentum mo Achridani, Julii mensis die 27, anno post Cl natum 916. In lapide vero, quod hactenus ecclesia adservatur, insculpta cernitur sequens inscriptio, slavonicis characteribus exarata : *anno* 916, *die* 27 *mensis Julii, obiit Clemens Achridanus;* quæ duo inter se facili negotio concilientur, si huic diei adscribatur memoria obitus, illi vero memoria depositionis seu sepulturæ.

S. Clemens, ep. Achridæ.

S. Catharina.

— *A Græcis recolitur hoc die memoria S. Catharinæ; Clementis vero, Pontificis Romani, et Mercurii festivitas translata est in diem præcedentem. Hic tamen ordo præposterus invaluit non ante sæculum* XIII, *quo in Ecclesia Græca statutum fuit, ut die 25 Novembris recoleretur præter inventionem corporis S. Catharinæ, quæ eo die contigerat, etiam memoria ejus martyrii 24 Novembris consummati, atque ita utrumque festum in unum conflaretur. In Russorum Ecclesia servatur antiquus ritus; ac proinde memoria S. Catharinæ celebratur 24 Novembris; Clementis vero die 25; non tamen Mercurii, qui, uti apud Græcos, translatus est ad diem proxime præteritam.* Hactenus auctor anonymus Adnotationum in Kalendarium Ostromiranum.

S. Petrus, ep. Alexandriæ.

— Notanda lectio Kalendarii Neapolitani, his verbis concepta : *Passio S. Petri* papæ *de Alexandria.* Quod olim de episcopis cujusvis sedis promiscue usurpatum est.

Petrus, rex Bulgariæ.

— Hoc die inscriptum esse nomen Petri, regis Bulgariæ, in quodam Prologo ms. sæculi duodecimi, significavi ad 30 Januarii; addidi insuper in nullo Kalendario a me fuisse repertum. Sed nec recensitus est in catalogo sanctorum Bulgariæ, quem texuit anonymus auctor Historiæ Bulgariæ, typis Budensibus excusæ, anno 1844, p. 97. E duobus autem regibus hujus nominis præplacet ille de quo sermo fit in Vita S. Joannis Rylensis, ejus coævi, quique Bulgariam rexit ab anno 916 ad annum 967. Ut præplaceat, suadent duo : insignis viri pietas et testata erga sedem apostolicam devotio, ut clarius patebit ex eis quæ in Memoriis tradentur modo.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Petrus, rex Bulgariæ.

Mortuo Simeone, rege Bulgariæ, anno 916, imperium suscepit Petrus, filius ejus ex secunda uxore. Bis nempe nuptias inierat Simeon, ac cum priore quidem conjuge procreavit Michaelem, quem monachum attondit; ex altera, quæ soror fuit Georgii Susurbuli, nati Petrus, Joannes et Michael, aliis Benjaminus seu Bajanus, qui adeo didicisse artem magicam

magicam ferebatur, ut ex homine lupum et quamcunque aliam vellet feram faceret. Testatur porro Calo-Joannes, Bulgarorum rex, in epistola ad Innocentium III, papam, data anno 1202, Petrum coronam imperii et patriarchalem benedictionem a sanctissima Dei Romana Ecclesia et ab apostolica sede ac principe apostolorum Petro accepisse. Idem in diplomate de obsequio Romanæ Ecclesiæ exhibendo, dato anno 1204, scribit: *Quum placuit D. N. Jesu Christo, me dominum et imperatorem totius Bulgariæ et Blaciæ facere, inquisivi antiquorum nostrorum scripturas et libros, et beatæ memoriæ imperatorum nostrorum prædecessorum leges, et diligenter perscrutantes, in eorum invenimus scripturis, quod beatæ memoriæ illi imperatores Bulgarorum et Blacorum, Simeon, Petrus et Samuel, nostri prædecessores, coronam imperii eorum et patriarchalem benedictionem acceperunt a sanctissima Dei Romana Ecclesia et ab apostolica sede, principe apostolorum Petro.* Ex quibus manifesta fit Petri regis erga sedem Petri apostoli devotio, quam frustra conantur elevare auctores quidam pseudo-orthodoxi. Hic, icto cum Romano Lecapeno fœdere anno 927, filiam Christophori augusti, Mariam, uxorem duxit, die octobris octava ejusdem anni, S. Stephano, patriarcha, nuptias benedicente in ecclesia Deiparæ Pegana seu ad Fontem. Eo regnante, Bogomilorum lues per Bulgariam grassari cœpit, ut testatur Cosmas, presbyter, qui impias eorum doctrinas profligavit in scriptis suis, sæculo X slavonice exaratis; simul autem floruit eximiæ sanctitatis vir, Joannes Rylensis, eremita. Quem cum videndi desiderio teneretur, nec voti compos fieri posset, litteras ad eum dedit pietatis plenas, adjecta non parva copia auri; quod tamen vir Dei renuit accipere. Fratrem suum Joannem, quod cum nonnullis proceribus conjurationem inivisset, deprehensum flagrisque emendatum, in carcere inclusit; unde ille a Græcis Byzantium clam abductus est. Quin et alterum fratrem, Michaelem monachum, imperio inhiantem atque in arce quadam rebellantem, domare debuit. Mortua uxore Maria, a qua filios habuit tres, Borisum, Romanum et Simonem, fœdus renovavit cum Nicephoro Phoca, anno 936, filiis suis Boriso et Romano obsidibus datis. Mox tamen Nicephorus, quum Ungarorum incursiones cohibere vellet, quumque Petro præcepisset, ut certamen cum eis iniret, repulsam ab eo passus, anno 967 Russos in illum excitavit; quibus Bulgariam invadentibus, jamque Dorostolum oppugnantibus, fugam ipse Petrus arripiens, in sonticum morbum incidit, et paucis diebus post humanis excessit, anno 967 vel 969.

Cfr 1) Vita S. Joannis Rylensis, auctore Neophyto, pag. 25 et seq. 2) Innocentii III, lib. v, ep. 115; Regesta, III, 70. 3) Cedrenus, II, pag. 499 et seq., ed. Venet. 4) Assemani Kal., t. III, pag. 154, 341, 364. 5) Raić, Hist. Serb., lib. II, cap. 8.

S. Petrus Korišensis, eremita.

Eremiticam vitam illustrarunt in Ecclesia Serbica duntaxat duo anachoretæ, Joannicius Devičensis, et qui eum plus dimidiati sæculi intervallo antecessit, Petrus Korišensis. De priore dictum est ad diem 4 hujus, qui S. Joannicio Magno sacer est; posterior prodeat hoc die, etiam non suo; uterque tacetur in Catalogo sanctorum Serbiæ, quem initio operis sui vulgavit Pejacevič. Jamvero floruit Petrus tempore Stephani, regis, cognomento Dušani seu Fortis, qui sceptrum Serbiæ tenuit ab anno 1336 ad annum 1356. Solitariam vitam iniit Petrus, dum adhuc ætate floreret: abdidit autem sese in summis montibus, qui Prisreniam urbem, unam e præcipuis in regione illa, undequaque circumcingunt, ibique jejuniis et orationi unice vacans solitarius degit; non tamen tanto tempore quanto Joannicius, sed cursu multo celerius consummato. Obiit namque, aut potius ad montem Domini ascendit, adhuc juvenis, meritisque magis quam annis onustus. Cujus exuviæ primo quidem in ædicula repositæ, quam in monte construendam curaverat ipse, mox vero in ecclesiam S. Michaelis archangeli Tchernorecensem inde translatæ sunt ibique hodiedum adservantur una cum volumine quodam, quod secum ubique circumtulisse fertur vivus. Colitur a Serbis uti sanctus; at quonam die, incertum mihi, quum in nullo synaxario nomen ejus legerim unquam. Hinc, ni omnino prætermitteretur, ad præsentem diem, ob alium sanctum sibi cognominem, erat commemorandus. Quæ autem de eo hic jejune retuli, ea suppeditavit mihi *Iter Serbicum* Alexandri Hilferdingii, in opere periodico, mox citando, vulgatum.

Cfr Russkaja Beseda, pro an. 1858, t. III, pag. 90.

DIES XXVI.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Alypii Stylitæ (*Mst. Zogr. Rum. Novg. Siš. Og. Pp. Men. Kal. Hor. Prol. cum Bas. Nan. Hier. GP. Pg. Vind. Flor. Goth. Msq. Sirm. Mg. Med.*). S. Jacobi, eremitæ (*Prol. Kal. cum Mg.*). Dedicatio ecclesiæ S. Georgii Kioviæ (*Prol. Ass. Par. Rum. Siš. Pp. Men. Kal.*). Innocentii, ep. Irkutskiani (*Kal.*). S. Catherinæ, mart. (*Ass.*). S. Petri Alexandrini (*Chil.*).

† Silæ, ap. Corinthi (*Neap. Sirm. Mg. Med.*). † Acacii (*Hier. Sirm. Mg. Med.*). † Styliani (*Mg. Sirm. Med.*). † Niconis, pœnitentis (*Mg.*). † Luciani et Marciani (*Acta SS. Orient.*). † Encænia ecclesiæ S. Georgii in Cypresseto (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Alypius.

In Mst.: *Alympius;* in Rum. *Alcypius;* in Zogr. *Lypius*. In fine elogii Sirmundiani dicitur vixisse annos centum et viginti. — In Evangeliario Sla-

Dedicatio ædis S. Georgii Kioviæ et CPoli.

vico bibl. Synodalis nº 2 legitur: *Eadem die consecratio ecclesiæ S. Georgii.* (Cfr dicta ad 17 Oct.). Duo Prologi Slavici ejusdem bibl., nn. 247 et 248 signati, exhibent insuper quædam quæ non inveniuntur in Annalibus, ut testatur Nevostrujev. Porro celebrata fuit hæc dedicatio anno 1037, ab Hilarione metropolita, regnante Jaroslao, qui in baptismate acceperat nomen Georgii. Exstat de hac solemnitate peculiare officium. In Synax.

 Leopol.

Dies XXVII Novembris.

Leopol., anno 1603 edito, fit memoria miraculi a S. Georgio patrati, omissa mentione S. Alypii. In hunc eumdem diem incidit festum ecclesiæ S. Georgii, quæ exstabat CPoli in loco Cypresseto dicto, ut liquet ex Synaxario Sirmundi. De cujus ecclesiæ situ non semel dictum est in hoc opere.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Innocentius, episc. Siberiæ

Inter tot celebres viros, quibus quasi sanctis Ecclesia Græco-Russiaca gloriatur, hic est tempore, si Tychonem Voroneżensem exceperis, omnium recentissimus. Obiit enim anno 1731, et non nisi præsentis sæculi initio, anno scilicet 1804, cultu ecclesiastico ab indigenis honorari cœptus est. Quapropter de eo, quemadmodum et de Metrophane ac Tychone Voronożensibus, paucissima dixisse sufficiat, ne omnino tacitus prætereatur. Innocentius igitur, nobili Kulciciorum familia in Russia meridionali oriundus, theologicis studiis Kioviæ peractis, Petropolim venit, ibique episcopus ordinatus est anno 1721, et Chinensi missioni destinatus. (Habebant enim jam tunc temporis suam in cælesti imperio, ut aiunt, missionem Russi.) Cum autem a Chinensibus constanter impediretur, quominus ad missionis sedem perveniret, (non enim episcopus, sed nudus archimandrita venire debebat,) ideo in Siberiam redux Innocentius, metropolitæ Tobolscensis vicarius creatus est, simulque Ecclesiæ Nerčinskianæ et Irkutskianæ præfuit usque ad mortem.

Cfr Dict. hag., pag. 118.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

Passio SS. MM. Cosmæ et Damiani qui sunt ex Arabia et aliorum multorum (*Ass.*).

S. Jacobi, Persæ (*Mst. Ass. Par. Zogr. Rum. Sirl. Prol. Ternob. Kal. Hor. Chil. Og. Pp. etc. cum Bas. Neap. Hier. GP. Flor. Med. Vind. Goth. Pg. Sirm. Meg.*). S. Romani, thaum. (*Prol. Kal. cum Meg.*). S. Palladii (*Og. Men. Pp. Kal. Hor.*). Memoria miraculi ex icone B. M. Novgorodiæ (*Rum. Men. Kal Prol.*). Inventio corporis Gabrielis Vsevolodi (*Prol. Kal.*). S. Jacobi, ep. Rostoviæ (*Men Kal.*). SS. Martyrum septemdecim, monach. (*Kal. Prol.*).

† Acacii Climacis (*Nan.*). † Nathanaelis (*Mg.*). † Pinuphrii (*Mg.*). † Paramonis et 370 mm. (*Sirm.*). † Gregorii Decapolitæ (*Itg.*). † Gregorii Sinaitæ (*Kalendaria Græca*).

OBSERVANDA.

SS. Cosmas et Damianus.

Notatu digna est hodierna lectio cod. Ostromirani, eo quod solus sit cum Assemaniano glagolitico, in quo commemorantur SS. Cosmas et Damianus, Arabes; quos recentiores Fasti referre solent 17 Octobris, Latini autem 27 Septembris. In utroque codice dicuntur Arabes, et præfigitur nota *passionis*; ad hæc, in Ostromirano additur : *Et aliorum multorum;* quod quidem de sociis eorum Leontio, Anthimo et Eutropio intelligendum esse existimo; quamvis non adcurate expressus sit in cod. numerus sociorum, et posset quis eum referre ad septemdecim illos martyres monachos, quorum mentio fit in Vita SS. Barlaami et Josaphati. Illud pro certo tenendum, hodiernos Anargyros nequaquam diversos esse ab iis qui in eodem cod. Ostr. prodeunt Kalendis Novembris.

S. Jacobus, Persa.

— Codd. Mstisl. et Rum : *Passio S. Jacobi Persæ;* similiter marmor Neapol. et Menol. Basilii. Plura occurrunt in Prologo et Menologio Mosquensi quæ emendatione indigent, ut quando notabili anachronismo dicitur passus fuisse Jacobus *sub Arcadio et Honorio:* nam Arcadius obiit anno Christi 408; Jacobi vero martyrium contigit anno 422, sub Theodosio juniore. Restituendum quoque nomen Vararanis, regis Persarum, cujus loco perperam citatur *Isdegerdes*, ut apparet ex Actis Syriacis apud Assemanum, t. I, p. 237.

S. Paramon.

— Recole quæ de S. Paramone dicta sunt ad diem 29 qui est ejus proprius.

S. Gregorius Decapolita.

— Similiter non suo die refertur Gregorius Decapolita, quem *Ordini S. Basilii Magni* accenset Menologium Italo-Græcum.

Gregorius Sinaita.

— Hac die occurrit Gregorius Sinaita in Kalendariis Græcis, teste archim. Saba, nunc episcopo Możaïsceno, in *Indice* codd. bibli. synodalis Mosquensis, p. 91. De eo actum est die VIII Augusti cum Kalendariis Slavicis, et VI Aprilis cum paterico Montis Atho.

SS. Pinuphrius et Palladius.

— Recte Pinuphrium a Palladio distinxit Assemanus; nam reapse hic Palladius non alius est ac ille de quo sæpius recurrit sermo in Limonario et cujus festum celebrant Græci 28 Januarii.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Jacobus, ep. Rostoviensis.

Anno 1386 episcopus Rostoviæ renunciatus est Jacobus; quod nomen alteri ante eum Rostoviensi præsuli fuerat. Jacobus itaque II, licet ea integritate, quæ decet pontificem, eminere videretur, apud populum tamen diffamatus fuit, quasi nempe depravatis moribus dignitatem suam commaculasset. Quare, ut olim Basilium præsulem suum Riazanenses, ita Jacobum Rostovienses sede pulerunt, quorumdam pessimorum hominum invidia, ut solet fieri, abducti et obcæcati. Igitur sede et urbe relicta, ad lacum Nero, urbi proximum, secessit, et, divinæ providentiæ confisus, sedem ibidem fixit, Deo et propriæ saluti securius vacaturus. Interea virtutum ejus fama plures socios ad eum traxit, consortii ejus cupidos. Quare opportunum cellarum numerum posuit Jacobus, futuri monasterii, quod adhuc exstat, fundamenta, ædemque excitavit, Conceptioni S. Annæ sacram. Et quamvis a Rostoviensibus, pœnitentia ductis et præsulis præsentiam desirantibus, enixe rogaretur, ut ad gregem suum rediret, nunquam tamen precibus eorum acquiescere voluit Jacobus, cæterum senio jam confectus; sed mansit in eremo, ubi et obiit anno 1392, die 27 novembris, fratrum corona circumfusus. Corpus ejus asservatur in dicta ecclesia Conceptionis, qua scilicet S. Anna concepit Mariam Virginem.

Cfr 1) Prol. et Menol. 2) Hist. hier. Russ., t. II, p. 507-510. 3) Dict. hag., pag. 125. 4) Philaret., Hist. Eccl. Russ., t. II, pag. 97 et 108.

Anno

Miraculum de icone B. M. Novgorodensi.

Anno 1170, fervente bello inter Andream Bogolubskium, Suzdaliæ ducem, et rempublicam Novgorodensem, oppugnavit Novgorodiam magnis copiis Romanus, Andreæ filius. Periculo perterriti cives, licet urbem vallo circumduxissent, propriis viribus et virtute parum confidebant. Quam ob causam ad Dominum Nostrum ejusque Matrem benedictam auxilii gratia confugere statuerunt, decernentes, ut triduo preces publice solverentur. Dum itaque tertia nocte Joannes qui et Elias, archiepiscopus, orationes in ecclesia cathedrali funderet, clero populoque adstante, fertur accidisse, ut vox audita fuerit, imago B. M. V. super muros civitatis collocaretur. Igitur summo mane iconem promi jubet Joannes, archipræsul; verum cum nulla vi de loco suo posset dimoveri, venit ipsemet antistes in ecclesiam, et coram imagine procumbens humillime Deum est deprecatus. Tum nullo negotio loco movit imaginem, et super muri propugnacula, veluti invictum urbis palladium, solemni pompa collocavit. Traditur præterea contigisse, ut cum imago Virginis telo hostili fuisset tacta, sese urbem versus converterit, oppugnatoribus dorsum opponens. Quam imaginis conversionem indubium futuræ victoriæ signum augurantes incolæ, animos resumunt, factoque in hostes impetu, insignem de eisdem victoriam reportant. In cujus rei memoriam statuerunt, ut in honorem B. Virginis dies 27 Novembris quotannis festivus ageretur, templumque dicaretur sub titulo Miraculi B. M. V. Novgorodensis. Porro exhibet illa imago Deiparam, manibus ad instar orantium expansis, et puerum Jesum medio in sinu matris recte stantem et dextera sua benedicentem.

Dies XXVIII Novembris.

Cfr 1) Annales, t. I, p. 9-10. 2) Macarius, Hist. Eccl. Russ., t. III, p. 72. 3) Prolog. ad h. d. 4) Gloria B. M., t. III, sect. I, pag. 64.

DIES XXVIII.

Ex Ostromirano.

Passio S. mart. Irinarchi (*Prol. Mst. Rum. Novg. Hor. Siš. Og. Pp. Kal. cum Bas. Nan. Hier. GP. Flor. Vind. Msq. Mg. Sirm. Med. Sirl.*). Et memoria piorum imperatorum Constantini et Mauriciani et duorum liberorum eorum.

Ex variis.

S. Stephani Junioris, mart. (*Men. Par. Zogr. Tern. Rum. Novg. Chil. Og. Pp. Kal. Hor. Prol. cum Hier. Vind. Par. Nan. Sirm. Agan. Mg. Med. Italg,*). SS. MM. Basilii et alius Basilii, Stephani, Gregorii et alius Gregorii, Joannis et aliorum multorum qui cum S. Stephano Juniore passi sunt (*Prol. Kal. cum Bas. Sirl. Sirm. Mg. Med. Cyth.*). SS. Martyrum Strumitzæ seu Tiberiopoli (*Mosch. Mg.*). S. Bojanus seu Nravota (*Mosch.*). Simeonis Metaphrastæ (*Offic.*). S. Theodori, episc. Rostoviæ (*Pp.*).

† Elisæi, prophetæ (*Neap. Sirm.*). † Andreæ et Petri, mm. (*Bas. Mg. Sirl. Marg. Itg.*). † Annæ, mr. (*Mg.*). † Septem mulierum, mr. (*Mg. Sirm. Sirl.*). † Theodori, ep. Theodosiopoli in Armenia (*Med. Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Irinarchus.

Passio S. Irinarchi notatur non solum in Ostrom., sed etiam in Mstisl. Rum. et in Menologio Basilii. In Menæis excusis Græcis ponitur ultimo loco cum septem mulieribus martyribus. Ejus festum celebrabatur CPoli in propria ejus æde quæ exstabat in Rabdo. — Cod. Rum., post Menolog. Basilii, adjungit S. Stephano socios duos Petrum et Andream, qui citantur seorsim in Menæis Græcorum excusis; ubi præterea additur S. Anna et uterque Gregorius alter conculcatus, alter in Sosthenio inclusus. In Martyrol. Italo-Græcorum: *Stephani, Basilii, Petri et Andreæ et* 339 *soc.* Verum hi 339 martyres cum S. Stephano non sunt passi. Consulatur omnino Chronologia horum martyrum in Act. SS. Octob., tom. VIII, pag. 131; e qua patescunt errores chronologici Theophanis. Horum unus proferatur : scribit Theophanes S. Stephanum 60 annos transegisse in clausura, quum tamen non nisi 53 annos vixerit. Cfr. Baronius ad annum 765, n° 1 et 763, n° 16. Pagius ad annum 762, n° 1, 765, n° 1 et 737, n° 1; præterea Pinius de diversis Stephanis, Acta SS. Julii, ad diem 13, pag. 525. Stylitis Stephanum adnumerandum non esse auctor est Assem. Act. Orient. t. II, pag. 260. — In Actis sanctorum Martyrum Strumicensium seu Tiberiopolitanorum, quorum summarium dedi ad 6 Julii, narratur quoque certamen S. Bojani, principis Bulgariæ, a fratre suo Malomiro in odium fidei christianæ occisi. Quod hic paucis delibatum legere non gravabitur lector slavus. Martyrum Strumicensium certamen annuntiatur etiam in Menæis Græcis, excusis anno 1843; quibus testantibus, Nicodemus synaxarista addidit decimum sextum martyrem, Etimasium nomine. Non addidit ille, sed tantummodo Comasii nomen leviter immutavit in Etimasium. — Simeon est is celeberrimus vitarum Sanctorum scriptor, cujus eximias laudes continet officium, a Psello compositum et ab Allatio ad calcem diatribæ de Simeonibus latine editum. In quo, pag. 236, ed. 1664, hæc habentur: Mensis Novembris die XXVIII, *commemoratio Sancti Patris nostri Simeonis Logothetæ Metaphrastæ.*

SS. Stephanus Junior et soc.

SS. Martyres Strumicenses.

Simeon Metaphrastes.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Bojanus, princeps Bulgariæ et martyr.

Boian, quem Theophylactus Græcorum more Enrabotam seu Enravotam appellare solet, (nos vero Slavi *Nravotam* nuncuparemus, quod idem significat ac nomen *Æthici,*) primus omnium fuit inter principes Bulgaros, qui martyrii honores promeruerit. Cujus rei occasionem præbuit christianus quidam, nomine Cinamon, qui eum ad fidem christianam convertit. Cum igitur Crumus, princeps Bulgariæ longe celeberrimus Græcorumque imperio terribilis, horum regiones invasisset, et Hadrianopolim cepisset, ejus incolas in servitutem redactos, ad magis dissitas Bulgariæ civitates curavit transferendos. Fuerunt porro inter captivos Basilius Macedo, futurus imperator, tunc vero adhuc infans, archiepiscopi duo, Hadrianopolitanus Manuel, et Debeltinus Georgius; duo quoque episcopi, Leo et Petrus, sacerdotes et clerici

Dies XXVIII Novembris.

clerici quam plures, laici etiam cujusvis conditionis et ætatis, universim millia quadraginta circiter. Hos inter fuit christianus quidam nomine Cinamon natione Græcus, externa quidem specie elegans et decorus, sed quod ad animæ ornamenta, sociis suis multo illustrior. Hic in captivorum partitione sorte obtigit Mortagoni, (qui et Ombritago, minus tamen recte, vocatur,) Crumi filio, regnique successori. Diligebatur autem ab hero suo et reliquis Cinamon, quod singulariter officiosus erat; sola displicebat religionis diversitas maxime hero, viro aspero et Græcorum osori. Quare barbarus ille nihil intentatum reliquit, ut eum a Christo abalienaret. Postquam igitur prædictos verbi evangelici seminatores Manuelem, Georgium, Leonem, Petrum, alium Leonem, Joannem, Parodem sociosque numero ducentos septuaginta septem, varie tortos capitis damnasset, Cinamonem quoque ad idolorum cultum pertrahere conatus est. Primum autem hoc experimento fidem ipsius tentavit. Celebrato splendido sacrificio, atque opipari parata mensa, jussit etiam strenuum Cinamonem invitari, ut cum aliis principibus convivio interesset. At ille, sciens non posse Christi fideles calicem Domini bibere et calicem dæmoniorum, ad convivium accedere recusavit. Mortagon, in furorem repulsa actus, jussit illum verberibus immaniter cædi, cæsumque in carcerem conjici, ubi et mansit ad mortem usque Mortagonis. Moriens vero iste tres reliquit filios : nomen majoris erat *Enrabotas*, alter appellabatur *Svinitzes*, tertius *Malomirus*, qui etiam paternum principatum obtinuit. Enrabotas vero, qui et *Boianus* vocabatur, divina providentia recordatus est christianissimi Cinamonis : et misso ad fratrem suum Malomirum nuntio, rogavit ut diligenter eum conquireret inventumque ad se mitteret. Ille haud insuper habens fratris sui mandatum, quæsivit virum, reperitque in carcere, fame ac squalore plenum, pallidum et tabidum ac merum, ut ita dicam, prioris Cinamonis simulacrum. Eum itaque eduxit et diligenter (quoad fieri potuit) refectum et ornatum ad Nravotam misit. Venientem vero ut vidit iste omni ex parte referentem carceris ærumnas et adeo toto corporis habitu mutatum, ut non nisi tempore dignosci posset, causam tantæ mutationis percunctatur. Cui ille, expositis primum carceris molestiis, de corporis humani abjectione et tenuitate sapienter disseruit. Rogatus vero a Nravota ob quam causam ea omnia tolerasset, respondit, fidem in Christum unicam sibi ærumnarum exstare causam. Igitur Nravota, amore Dei quasi dulci telo sauciatus et tota mente complectens verba Cinamonis, desiderio fidei corripitur. Adamavit itaque virum, ac, frequentissimis cum eo habitis colloquiis, de rebus christianæ fidei interrogabat. Cum igitur didicisset *Magnum pietatis sacramentum* et cum aliquandiu cum hujus puritate Bulgaricæ superstitionis impuritatem, contulisset, impietatem detestatus, ad sacrum baptisma accessit. Ex quo tempore assidue jejuniis, orationibus, aliisque omnibus vacabat operibus, quibus verus christianus dignoscitur. Ista cum rescisset ipsius frater, Malomirus, inique ferens, eum ad se accersivit; et venientem non tanquam fratrem, sed ut paternæ religionis desertorem excepit, ac zelo pro diis suis accensus, jussit ut ab extranei Dei cultu recederet; nisi faxit certæ morti tradendum esse. At ille mortem magis sitiens, quam frater ipsius sanguinem, sine mora eidem reposuit, se ad mortem et quævis tormenta paratum esse. His auditis, impius et iniquus frater confestim capitis sententiam in ipsum pronuntiat. Cum vero ille ad supplicii locum duceretur, divino Spiritu repletus, de rebus futuris prophetice loqui cœpit : *Fides*, inquiens, *pro qua ego hodie occumbo, dilatabitur per universam Bulgariæ regionem, tametsi vos mea cæde eam coercendam existimatis. Idola vero eorumque altaria et prophana templa penitus conterentur. Et tu ipse non multis posthac annis, nullo ex tanta immanitate fructu percepto, miseram animam infeliciter efflabis.* Hæc ut clare prænuntiavit, cervicem inflexit porrexitque carnifici præcidendam; sicque gladio feriente pretiosam animam in Dei manus deposuit. Malomiro autem, cum tres adhuc transegisset annos, divinæ justitiæ falx vitam immature demessuit, ac Bulgarorum principatum obtinuit Zvinitses filius, nepos Malomiri, nomine Boris, a baptismate Michael: cujus ætate Bulgari fidem christianam agnoverunt pene universi, exemplum ejus secuti, quemadmodum fuse narratur in Vita hujus regis; quam consule ad diem Maii secundam.

Cfr Theophylacti operum, tom. III, pag. 497 et seq., ed. Venet. 1758.

Theodorus, archiep. Rostoviæ.

Theodorus, qui in baptismo Joannes, Simone patre natus, nepos fuit Sergii Radoneżensis, a quo tonsuram accepit cum nonnisi quatuordecim annorum esset puer, et ab eodem in vita monastica instructus est. Tum, annuente magistro, lauram Radoneżensem reliquit, et brevi monasterii Simoniani, ad Mosquam flumen instituti, hegumenus constituitur a S. Alexio, metropolita; anno vero 1383 ad dignitatem archimandriticam promovetur. Non tamen hic constitit. Sedi enim Rostoviensi præfectus fuit a patriarcha Constantinopolitano Nilo, ad quem bis fuerat ablegatus a magno duce Demetrio Tanaico, cui a confessionibus erat admodumque acceptus. Jam vero archiepiscopi titulo ornatus fuit Theodorus inter antistites Rostovienses omnium primus. Ast non diu præfuit huic Ecclesiæ : triennio enim post e vivis secessit, anno 1395, die 28 novembris. Non male callebat Theodorus artem pingendi, quemadmodum testimonio est imago Sergii Radoneżensis, quam depinxerat, dum adhuc in monasterio Simonis archimandritæ munere fungeretur.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 279. 2) Philaret., Hist. Eccl. Russ., t. II, pag. 115. 3) Muraviev, Vitæ SS. ad h. d. 4) Memor. soc. archæol. Petropol., t. VIII, pag. 29 et 195.

DIES XXIX.

Ostromiranum. **V**ACAT.

Ex variis. S. Paramonis, mart., et sociorum 370 (*Mst. Tern. Prol. Zogr. Rum. Chil. Og. Pp. Men. Leop. Hor. Kal. cum Hier. Pg. Vind. Nan. Msq. Med. Mg. Sirl.*). S. Silæ, apostoli (*Par. I, cum Hier. Nan. Vind.*). S. Acacii, Sinaitæ (*Menol. Og. Eph. Hor. Prol. Kal.*). S. Nicolai, ep. Thessalonicæ (*Rum. cum Sirm. Med. Mg.*). S. Philumeni, mart. (*Rum. Hor. Leop. Kal. cum Bas. Coisl. Sirm. Med. Mg. Sirl.*).S. Bessarionis, thaumaturgi (*Hor. Leop. cum Sirm. Mg.*). S. Joannis Damasceni (*Rum. cum Bas. Med. Sirl.*). S. Abibi, ep. Necressensis et mart. (*Iber.*).

† Gregorii Agrigentini (*Itg.*). † Irinarchi (*Coisl. Msq.*). † Theoduli (*GP. Flor.*). † Dionysii, ep. Corinthi (*Mg. Sirm.*). † Joannis, mart. in Perside, et sociorum sex (*Med. Mg.*). † Urbani, ep. Macedoniæ (*Med. Sirm. Mg.*). † Pancosmii (*Mg. Cyth.*). † Pitirumi (*Mg. Cyth.*). † Phedri, mart. (*Mg.*). † Valeriani, (*Mg.*). † Dedicatio ecclesiæ SS. Sergii et Bacchi prope Perennem Citernam (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

SS. Paramon et soc. In Mstisl. habetur : ***passio S. Paramonis et** 300 **ac** 70 **sociorum;*** omissa nota ***passionis***, socios centum et septuaginta tantummodo recenset cod. Rum., sed minus recte. In officio legitur canon, auctore Josepho Hymnographo. Passi sunt anno 250, imperante Decio. — *S. Joannes Damascenus.* Vulgo refertur S. Joannes Damascenus die 4 Decembris, ad quam ideo differendus. — *S. Acacius.* Iterum commemoratur S. Acacius ad 7 Julii, habetque officium liturgicum proprium. Hunc obedientia clarum, quum defunctus interrogatus erat an mortuus esset, negative respondisse aiunt, quod obedientiæ filii non moriantur. — *S. Abibus, ep. Necressensis et martyr.* Quatuor diversis diebus adscriptum esse S. Abibum, episc. Necressii in Iberia et martyrem, observatum fuit alibi. Et quidem dies 6 Julii assignatur in Synaxario Iberorum ms. bibl. Parisinæ, cujus fragmentum dedit Brosset Junior; at in Kalendario recentiore, quod ad calcem Bibliorum adjectum est, commemoratur ad 15 Novembris; teste eodem auctore, in alio ad 13; qui dies forsan S. Abibo supremus fuit, quamvis apud Muravievium, seu potius Bessarionem martyrium ejus figatur ad diem 12 ejusdem mensis. Denique die 29 Nov. coli ab hodiernis Iberis, tradit idem Bessarion, quem citat Muraviev. Porro S. Abibum unum exstitisse e tredecim Patribus Syris, qui, duce S. Joanne Zedazeno, in Iberiam commigrarunt, et ad sedem Necressenam fuisse assumptum, dictum est ad 4 Novembris, quo Joannis memoria recolitur conjunctim cum SS. Elia diacono et Stephano, deinceps episcopo Chirensi. Episcopus constitutus, in monte excelso, qui civitati Necressenæ stat ex adverso, monasterium Bethleem dictum sub vocabulo Nativitatis Christi Domini erexit, aut potius instauravit, ibique solebat residere. Interea Persis ignicolis Iberia potitis, in viciniam descendit; unde clam reficiebat fideles verbo et sacramentis, impios vero Persarum ignes, data occasione, exstinguebat. Quare comprehensus, in urbem principem vinctus abducitur; quam dum peteret, epistolam accepisse fertur a S. Simeone Stylita, sibi amicissimo, quibus ad certamen sibi imminens animabatur. Urbi proximus cum esset, sanctum Chio, eremitam ac olim in monte Zedazeno condiscipulum, invisendi facultatem a militibus impetravit. Cujus verbis majore martyrii desiderio accensus, coram judice tandem sistitur in vico Rechi dicto; a quo interrogatus, quum Persarum religionem ineptam esse ac homine ratione prædito prorsus indignam intrepidus asseverasset, primo crudeliter cæsus, tum lapidibus obrutus est et in escam volatilibus extra urbem projectus. Cujus venerandum corpus sepulturæ clam mandarunt Christiani istius loci, opera sancti Chio; unde postmodum, rogante Adarnaso, Iberiæ rege, in ecclesiam Samtaviensem Mzkhetæ solemniter illatum fuit, instituto simul festo die 12 Novembris quotannis celebrando; quod ad 29 Novembris translatum est anno 1700, sub Vachtango VI. S. Abibi Vitam scripto tradiderunt Arsenius et Antonius I catholici; præterea auctor quidam antiquus at hodie ignotus, cujus meminit idem Antonius Patriarcha qui insuper vetustum canonem complevit æque ac Nicolaus, Tifflissii metropolita. Hactenus Vita ms. monasterii Garedjiensis, quam citat Muraviev ad hunc diem. — *Nectarius, mon. Cryptensis.* Præter nomen, prorsus ignotus est Nectarius, cujus laudes nec in Paterico supersunt. Commemoratur tamen in laura Cryptensi, non cum aliis simul, sed singulariter hac die. Corpus ejus quiescere perhibetur in cryptis Antonii. Cfr 1) Dict. hag. pag. 200. 2) Descriptio Lauræ Kievocrypt., pag. 87.

DIES XXX.

Ex Ostromirano. **P**ASSIO S. ANDREÆ, APOSTOLI (*Omnes*).

Ex variis. S. Frumentii, archiep. Indorum (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Mg. Sirl.*). Commemoratio imaginis B. M. V. Romanæ (*Synax. Serb.*).

OBSERVANDA.

S. Andreas. Vulgo refertur in fastis *memoria S. Andreæ, ap. primovocati*, vel brevius, ut in Mstisl. cod.; *S. Andreæ, apostoli.* Hunc porro non tantum Ecclesiæ suæ patronum esse, sed et apostolum fuisse gloriantur Russi atque eximiis laudibus exornant; parum denique abest, ut inter sanctos indigenas recenseatur; quod primus omnium nuper tentavit Andreas Muraviev, prolixam Vitam in opere suo texens. Sed misso hoc fabulatore, qui larvatæ pietati magis, quam veritati consuluit, audiamus Macarium, nunc Ecclesiæ Tchernigoviensis præsulem, non parvi nominis auctorem apud suos. Hic igitur, de Apostolatu S. Andreæ in Russia disserens, statuit: primo, pro certo tenendum, regiones ad oras Ponti Euxini sitas, a S. Andrea visitatas fuisse et Evangelica prædicatione illustratas, ut testatum faciunt Ecclesiæ illæ, quæ a primis temporibus extabant in Tauride, nempe Chersonensis, Gothica, Phullensis, Sugdæensis. Secundo, verisimiliter perrexisse S. Andream usque ad locum quo postmodum stetit Kiovia, aliasque regiones mediterraneas; unde per Poloniam et Pannoniam tendisse Romam. Tertio tandem, quæ de itinere Novgorodensi narrant auctores, sæculo XIII nequaquam antiquiores,

DIES PRIMUS ET II DECEMBRIS.

antiquiores, ea rejicienda esse utpote sequioris ævi figmenta, omni solido fundamento destituta. Hactenus Macarius in Prolegomenis ad sæpe memoratam suam Historiam Ecclesiæ Russicæ. Cui, iter S. Andreæ Novgorodense repudianti, equidem subscribo perlibenter; dum autem iter Romanum vero esse simile ducit, assentire vel eam ob rationem nequeo, quod Romanis manserit prorsus ignotum ac inauditum. Quin et totam hanc de adventu Andreæ in hodiernam Russiam narrationem dubiam esse ac incertam duco cum viris non spernendæ auctoritatis, Platone metropolita, Strahlio, aliisque, ut nihil dicam de Bayero et Schlœtzero, viris in re hagiographica ferme peregrinis. Sed de his, pro instituto meo, satis. In Prologo novissime edito subjicitur breve synaxarium ex Græcis fontibus desumptum, additis quibusdam quæ ad iter Kioviense et Novgorodense illustrandum spectant, demptisque aliis nullius cæteroquin momenti rebus. In Menologio Mosquensi et apud Muravievium texitur Vita perquam prolixa, auctore Epiphanio, monacho et presbytero, quam præ cæteris omnibus Sancti Apostoli encomiastis fabulis indulgere animadverterunt jampridem critici, at quam ambabus ulnis amplexus est Muraviev, additis quibusdam ex versione ejusdem Iberica. Hanc transcripsit Romanus quidam monachus; confecerat vero, meo quidem judicio, Euthymius ille tot scriptionum auctor, de quo fuse dixi ad 30 Junii.

MENSIS DECEMBER.

DIES PRIMUS.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Nahum, prophetæ (*Fere omnes cum Bas. Hier. GP. Flor. Vind. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Ananiæ seu Menæ, Persæ, mart. (*Rum. Prol. Hor. Leop. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Philareti, eleemosynarii (*Men. Prol. Hor. Leop. Kal. cum Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*).

† Antonii seu Ananiæ Junioris, Onesimi seu Onesiphori et Solomonis, episcoporum Ephesi (*Sirm. Med. Sirl. Mg.*). † Dedicatio ecclesiæ S. Stephani (*Neap.*).

OBSERVANDA.

S. Nahum.

Mensem Decembrem orditur in Fastis plerisque omnibus S. Nahum, propheta, excepto Kal. Ostromirano, quod tribus primis diebus vacat. Minus recte Bartholomæus Kopitar, in sua interpretatione dicti Kalendarii latina, assignavit præsentem diem SS. Barbaræ et Joanni Damasceno. Licet enim primo loco prodeat ibidem uterque, non ideo tamen Kalendis erant ponendi; siquidem in textu minime expressa est cultus eorum dies, quam quartam esse cæterorum codicum unanimis prodit consensus. — *S. Ananias uterque.* S. Ananiam, martyrem, diserte nominant hodie cod. Rum. et Prologus, concinentibus Bas. Sirl. aliisque supra relatis. In Med. vocatur Menas; quem ab Anania minime distinctum esse manifestum fit ex encomio adjecto; siquidem quæ de S. Mena ibidem prædicantur, eadem ad verbum S. Ananiæ tribuuntur in Menologio Sirleti. — *SS. Episcopi Ephesini.* Alterum Ananiam proferunt eadem Menæa bibl. Ambrosianæ, ad diem sequentem, his verbis : *Memoria SS. patrum nostrorum Ananiæ et Solochonis, episcoporum Ephesi.* Hic ab Antonio Juniore sit ne diversus, nec ne, dirimant peritiores; equidem eumdem esse, sicuti nec Onesimum ab Onesiphoro, aut Antonium, martyrem, a Mena distinguendum duco. Quominus autem Solochon cum Solomone confundatur, obstant Menæa Mediolanensia mss., in quibus seorsim commemoratur et distincto versiculo laudatur uterque.

DIES II.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Habacuc, proph. (*Omnes*). SS. Joannis, Heraclemonis, Andreæ et Theophili, eremitarum (*Menol. Prol. Kal. cum Sirm. Med. Mg. Cyth.*). S. Myropes (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Mg. Cyth.*). S. Athanasii, mon. Kievocryptensis (*Pat. Menol. Kal.*). Urošii, regis Serbiæ (*Euch. Serb.*). S. Jessei, ep. Cilcanensis (*Iber.*).

† Passio S. Gregorii, ep. (*Neap.*). † Philareti, eleemosynarii (*Bas.*). † Abibi Junioris, diaconi et mart. (*Bas. Med. Sirl.*). † Ananiæ, Solochonis et Solomonis, epp. Ephesi (*Med.*). † Moysis, conf. (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

S. Myrope.

S. Myropè, ab unguento quod ex monumento S. Hermiones suscipiebat nomen sortita, longiore encomio donatur in Prologo et Menologio Mosquensi. Ubi multus sermo fit de S. Isidoro, milite et martyre, quem peculiariter colunt Græci 14 Maii. — *Urošius.* Stephani Urošii, hujus nominis quinti, memoria inscripta est in plerisque Fastis Serbicis recentioris ævi, et in Catalogo sanctorum Serbiæ, quem initio Colloquiorum suorum de Historia Serbiæ præposuit Franciscus Pejacevič. Plura dabunt Memoriæ Slavicæ. — *S. Abibus diaconus.* SS. Guriæ, Samonæ et Abibi, confessorum, proprius dies est 15 Novembris, quo de eis abunde actum. In Menologio Sirleti rursus commemoratur hodie Abibus, diciturque depositus fuisse cum SS. Guria et Samava (lege Samona) in loco Bethelachicla. — *S. Gregorius, ep.* De S. Gregorio, Armeniæ episcopo et apostolo, (hunc enim referunt Fasti Neapolitani marmorei,) fusius tractatum est ad 30 Septembris, quo passim solet commemorari a Græcis juxta ac Latinis. —

Teste,

S. Jesseus, ep. Cilcanensis. — *Dies II Decembris.*

Teste Bessarione, patriarcha Iberiæ, citato apud Muravievium, in Ecclesia Iberorum hodierna recolitur memoria S. Jessei, qui apud Brossetum Juniorem appellatur etiam Iso. Erat unus e duodecim patribus Syris, qui, S. Joanne Zedazeno duce, in Iberiam commigraverunt sæculo quinto. Ab Eulabio, patriarcha, ad episcopatum evectus fuit una cum S. Abibo Necressensi; de quo uberius dixi ad 4 Novembris. Sede occupata, totus fuit in spargendo verbo Dei, et in magorum ignibus extinguendis. Viri sanctitatem sequens miraculum prodidit; quum scilicet Cilcanensis regio perarida esset et inaquosa, fluvium Tquilianum adiens, ut pedum suum in eum immisit Jesseus, illico rivulum inde deduxit usque ad Cilcanum, aquis baculum episcopalem sine mora sequentibus. Samthavii, prope Rekhulam fluvium, ecclesiam erexit de nomine B. M. V., grandem et pulchram, ad quam deinceps sedem suam fixerunt episcopi Xanienses. Tandem senio confectus, pie obdormivit in Domino, in eadem ecclesia sepultus, ubi corpus ejus hodiedum adservatur una cum imagine B. Mariæ, omnium, si fidem auctoribus adhibeamus, antiquissima, utpote quam in ligno præsepis Dominici pictam esse ferunt. Exstat in laudes Jessei canon, cui conscribendo operam navarunt Arsenius et Antonius patriarchæ, Nicolaus metropolita Tiflissii, Joannes philosophus et Jesseus Xaniensis. Cfr Wakhoucht, Description de la Géorgie, pag. 215.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Athanasius, mon. Cryptensis.

Floruit sæculo XIII, tempore Polycarpi, Cryptensium Patrum biographi. Jejuniis et vigiliis corpus suum extenuabat adeo, ut aliquando toto biduo sensibus orbatus jacuerit; quare a fratribus pro mortuo habitus est. Tertia itaque die, ad cellam Athanasii, extrema soluturi, accessere; ast quem defunctum æstimabant, eum sedentem invenerunt, stupore attoniti, et plorantem. Exinde, annuente hegumeno, clausit se in cella Athanasius; extra quam deinceps nunquam pedem extulit, jejuniis et orationi jugiter intentus. Imminente tandem extrema die, sacramentis refectus, manibus supra pectus compositis, tranquillam mortem obiit anno 1264, die 2 Decembris, miraculis mox conspicuus. Corpus ejus cryptis Antonii illatum est, ibique honorifice tumulatum.

Cfr 1) Prolog. et Men. ex Paterico ad h. d. 2) Kulčin. Specim., pag. 60. 3) Dict. hag., pag. 47.

Urošius, rex Serbiæ.

Stephanus Urošius, hujus nominis quintus quem Latini *Orosium* vocant, fuit ultima Nemaniorum propago. Natus est anno 1338, patremque habuit Stephanum Dušanum, cognomento Validum, qui sceptrum tenuit ab anno 1336 ad annum 1356, matrem vero Helenam, Joannis Cantacuzeni, Græcorum imperatoris filiam. Stephanus Dušanus is fuit, qui magnis rebus gestis Serborum reges omnes antecelluit; imperio in Macedoniam et Thessaliam prolato, se imperatorem Romaniæ, Slavoniæ et Albaniæ dici voluit; quin magistratuum nomina et munera in Serbiæ regnum invexit ad aulæ Constantinopolitanæ imaginem, atque equestrem ordinem S. Stephani instituit. Idem, in sacris perinde ac in civilibus rebus ambitioni consulens, Serbiæ archiepiscopos patriarchali titulo ac dignitate donavit ad formam Ecclesiæ Byzantinæ, eo forte principio innixus apud Græcos solemni, imperium sine patriarchatu stare cogitarive non posse. Utut est, patriarchæ titulum, quem Græci Ecclesiæ Serbicæ invidebant, et objectis etiam excommunicationis fulminibus abrogatum ibant, Innocentius VI, pro summa in Ecclesias potestate, ultro largitus est ac ratum habuit, quamvis ob neglectam petitionem pallii eum redarguerit paterne; verumtamen quum non videatur Honorius III a S. Saba I, Serbiæ archiepiscopo, efflagitasse ut veterem illum morem observaret, privilegio aut forte diversæ Orientalium disciplinæ consuetudine factum est, ut ille ritus in Ecclesia Serbica nunquam viguerit. Illud præterea memoratu dignum est, quod quidam de Stephano Dušano referunt scriptores, eum, coacta scilicet Serbicorum episcoporum synodo, circa annum 1355, omnes Græcos episcopos Photiani lolii satores, toto quam late patebat Serbiæ imperio expulisse et ejecisse; quam ob causam a Callisto, patriarcha Constantinopolitano, tum ipse imperator tum universæ Serbiæ episcopi anathemate sunt confixi. Illius severitatis regiæ edictique synodalis in Græcos episcopos non alia causa in animum venit, quam, quod post regium edictum et inhibitionem *sub pœnis formidabilibus* latam de non profanandis Latinorum sacramentis, abstinendoque ab eorum vexatione et injuriis, græcanici episcopi, disciplina Cerularii imbuti, (quorum multi, aucto per Romaniam Macedoniamque imperio, in ditione Stephani numerabantur,) insigni contumacia sacra Latinorum, Baptismum, Confirmationem ac Eucharistiam in azymo confectam, opprimendisque ritus hujus fidelibus haud desinerent, perversisque suis doctrinis Serbos quoque in eamdem impietatem commoverent. Cumque huic regiæ ordinationi justissima subesset causa, nihil prorsus reformidavit imperator patriarchæ Contantinopolitani anathema. Factum istud celeberrimum incidit in annum 1355, quo nempe Sabas IV Joannicio successit, et quo ipso Urošius, Dušani filius, juvenis annorum decem et septem, nuptias suas solemni pompa celebravit. Duxit autem uxorem Annam seu Ancam, Alexandri Valachici principis et Claræ filiam, ut in confesso est ex litteris Urbani V ad eamdem Claram jam viduam, quam alibi « *non solum catholicam, sed claris dictæ fidei meritis insignitam* » pronuntiavit Pontifex modo laudatus. Quod vero scriptores latini de repudio primæ conjugis, et nuptiis illegitimis cum Voisavi Cæsaris filia, Elisabetha, perhibent, nescio unde hauserint; et certe fidem merentur nullam. Cum diem extremum sibi imminere sensisset Dušanus, provinciarum præfectos ad fidem Urošio filio sancte servandam gravibus juramentis obstrinxit. Imperium enim in præfecturas partitus erat adhuc vivens valensque, retento sibi summo imperio; Acarnaniæ præposuerat Simeonem, fratrem suum; Vukašino, Uglješæ et Goico fratribus potissimum tractum illum, qui a Pheris excurrit, velut maxime bellis obnoxium, commendavit; Lazaro et Vuko Brankovicio, ejus genero, Sirmium et Mačvam et provincias

provincias Danubio Savoque finitimas, *Terram Stephani regis* olim dictas; Altomanoque Chulmiam commiserat regendas, ut cætera silentio prætermittam. Mortuo igitur patre anno 1356, regni gubernacula arripuit Urošius, annos decem et novem natus. « *Imperium auspicatus*, ut domestici scriptoris verbis utar, *ecclesiam honoribus Natæ Virginis Mariæ in urbe Scopia, regum domicilio, exstruxit; cui mater, Helena, in monte Nigro supra Segligovo, pari pietate, alteram didicavit. Princeps juvenis cum facilis esset, mitissimaque indole, amorem omnium in se provocavit; ac, dum ex matris suæ agebat consiliis, regiminis optimi spem mentibus suorum ingessit. Verum cum brevi post, rejectis maternis et seniorum consiliis, juvenes audire cœpit, instar Roboami, ad extremum periit : aut, ut viciniore utamur exemplo, sicut Michaelem, Bulgarorum regem, servi sui Basilii, ita Urošium immatura juvenum consilia perdidere. Itaque anno ejus imperii decimo sexto ostenderunt se violatores sacramenti complures proceres, ac præcipue Vukašinus, qui licet ab Urošio Despotæ dignitate et mox etiam regali Serbiæ et Romaniæ corona auctus esset, ad extremum tamen imperatorem suum, mortalium ingratissimus, imperio et vita ipsa exturbavit. Peremerunt itaque Urošium rex Vukašinus, Uglieša despota et Goico fratres et quadrifariam partiti imperium Serbicum, servatis sibi titulis regis, despotæ ac Cæsaris, Amuratem, Orchanis filium,* Knezim *nominarunt.* » Hactenus annalista Serbus, admodum brevis. Sane malorum omnium initium ex Simeonis patrui ambitione belloque adversus Urošium gesto, secessione Helenæ matris, quæ peculiare sibi regnum Pheris constituit, ac neglectu meliorum consiliorum repetendum est; quæ omnia primo imperii biennio evenerunt. Annus tertius, salutis nostræ 1359, transactus est inter civilia bella duorum summorum Serbiæ præfectorum, Vukašini et Lazari, et quæ his successerunt bella Hungarica. Annos tres sequentes occuparunt motus, quos partim Nicephorus despota in Thessalia, partim Matthæus Cantacuzenus ad Pheras, ac denique Joannes Palæologus adversus Bulgaros, Helenæ fœderatos, concitaverunt. His malis ultimam manum addidit nimia Urošii facilitas in augendo Vukašino rege, et despota Uglieša, Vukašini fratre. Hinc enim invidiæ, suspiciones, mutuæ procerum collisiones et bella ad se invicem, inobedientia erga Urošium tanta ut solum imperatoris nomen retineret, et postremo pernicies ejus originem traxit. Malum diu toleravit Urošius; tandem ejus impatiens, detractum sibi a Vukašino et Ugleša imperium armis recuperare statuit, suadentibus potissimum Lazaro comite et Nicolao Altomano jupano, atque auxilia opesque universas offerentibus perlibenter. Ergo prælium acre committitur anno, ut videtur, 1371; profligato Altomano, quem Lazarus reliquerat solum, Urošius in Vukašini manus venit, et privati instar, nulloque honore domi est retentus, quin et crudelius tractatus. Unde cum anno exeunte fuga se Ragusam subducere molitur, fratrum consilio et sacrilega Vukašini manu ferali ictu capiti inflicto exanimatus est in campo Merularum seu Kossovo, ob cladem Serbis ibi non multo post illatam celeberrimo. Occubuit autem non multo post, die secunda decembris, qua a Serbis ut martyr honoratur, in medio regni sui, hærede nullo relicto, et luctu patriæ maximo. Ita imperium Serbicum, quod ex Græcorum dissidiis creaverat Stephanus rex, ex domesticis pariter dissidiis in Urošio filio desiit, nondum expletis ab erectione annis septem et viginti. Sepulcrum nactus est Urošius prope castrum *Petrikum* in ecclesia Beatæ Virginis Assumptæ, supra Nerodymliam. Post lapsum annorum aliquot, cum beneficiis prodigiisque inclaruisset, reliquiæ, de sepulcro levatæ, venerationi publicæ sunt expositæ; quæ hodiedum suavem exhalant odorem, et sanitatem præbent accedentibus cum fiducia. Dein ob Turcarum irruptiones, corpus translatum est in monasterium *Jaslense* Sirmii, in Francochorio situm, qui mons nunc Fruška-Gora nuncupatur. De religione Urošii et orthodoxia fidenter affirmat Pejačević (p. 305), eum cum matre sua Helena catholicæ Ecclesiæ dogmata complexum, ac obedientiam erga Romanam sedem fuisse professum. Qua in re quæstionem absolvit, dubiumque omne tollit Lucæ Wadingi testimonium, quod huc propterea retulisse juvabit, utpote haustum ex monumentis Fratrum Minorum, qui per regna ista late sparsi agebant. Wadingus igitur, postquam retulit opera Innocentii VI, summi pontificis, finem bello Hungarico Venetoque anno 1358 esse tandem impositum, et Dalmatiam a Ludovico, Hungariæ rege, in fidem receptam, sic in rem nostram prosequitur : *Superatis itaque multis difficultatibus atque obtenta pontificis facultate, selectum Ludovicus conscripsit militem contra Rasciæ regem; arces et munitissima quæque loca occupavit, ipsum regem cepit. Sed cum postea in manus Ludovici ex formula ab Innocentio præscripta jurasset, inque fide et obedientia tum Romanæ Ecclesiæ, tum regum Hungariæ se futurum promisisset, magnifice donatus, regno reddito, dimissus est.* Annal. Minor., t. VIII, p. 111, n. 6. Id quod ad annum 1359, non alteri quam Urošio V, qui Serbiæ regio nomine tunc imperabat, evenisse debuit, et aperte asserit Samuel Timon in Synopsi chronologica; *etsi vulgari scriptorum latinorum præjudicio*, ut observat Pejačević, *orthodoxiam regis ad fictionem simulationemque trahat.* Urošii interitu stirps Nemanica desiit, regnumque Serbicum seu Rascianum prorsus interiit. Vucašinus, sceleris patrati justas pœnas dedit : cum enim post primam victoriam, dein ad Ciarnomenum a Turcis esset victus ejusque exercitus profligatus, anno 1371, ipsum ex acie fuga elapsum quidam ex ejus armigeris, Nicolaus Harsevič nomine, torque aureo ingentis pretii quam inhiabat e collo detracto, interfectum alii, alii Maritzæ fluctibus haustum esse tradunt. Exinde proceres et dynastæ arma adversus se invicem sumpserunt, et licet inter se discordes essent, tamen veluti quadam conjuratione facta, ad vastissimum illud regnum dilacerandum conspirasse viderentur, donec Turcarum barbaricæ tyrannidi fuerit subjectum.

Cfr 1) Pejacević, Historia Serbiæ, pag. 298 et seq.; 317 et seq. 2) Raič, lib. VII, cap. 13 et 14. 3) Glasnik, t. XI, pag. 95 et seq. 4) Muraviev ad h. d. 5) Farlati, t. VII, 78 et 79. Act. Patr. CP.

DIES III.

Ostromiranum. VACAT.

Ex variis. S. Sophoniæ, prophetæ (*Omnes cum Bas. Sirm. Mg. etc.*). S. Theoduli (*Siš. Prol. Menol. Hor. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Mg.*). S. Theodori, ep. Alexandr. et mart. (*Prol. Menol. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Mg. Cyth.*). S. Joannis Silentiarii (*Menol. Prol. Kal. cum Med. Mg. Cyth.*). Sabbæ Zvenigorodensis (*Prol. Menol. Kal. Pp.*).

† Passio S. Gregorii de Armenia (*Neap.*). † MM. Agapii, Seleuci et Mamantis (*Med. Mg. Cyth.*). † MM. Indis, Domnæ et 20,000 soc. (*Hier. Nan. Sirm. Med. Msq. Goth.*). † Glyceria, mr. (*Med.*). † Quadraginta martyrum in Sophianis (*Sirm.*). † Moysis, œconomi (*Med.*). † Cosmæ et Damiani (*Sirm. Med.*).

OBSERVANDA.

S. Sophonias. Ex omnibus sanctis, modo relatis, Sophonias, propheta, solus est, quem hoc die Græci celebrent æque ac Latini. In Menologio Mosquensi legitur breve encomium ejus, ex Epiphanio et sancto Hieronymo excerptum; in Menæis autem legitur canon, auctore Theophane. — *S. Theodulus.* Theodulus, ex eparcho Constantinopolitano monachus factus, in columna prope Edessam degit annos triginta et octo. — *S. Theodorus.* Eis quæ de Theodoro, archiep. Alexandriæ, traduntur in Menæis Græcis, addenda est, pro more, chronologia; hanc enim constanter vel lædunt menologi vel silentio premunt. Excipiendus Veršinski, qui in assignandis annis ut plurimum et adcuratus est et minime obliviosus. Hodie tamen, forsan Lequienii auctoritate deceptus, minus adcurate fixit martyrium S. Theodori, patriarchæ, ad annum 609; cum indicare debuerit annum 606. Hoc enim anno capite plexus post varia tormenta, occubuit Theodorus, cognomento Scriba, postquam infulas biennio tenuisset, inter S. Eulogium, Gregorii Magni, pontificis romani, amicissimum, et Joannem Eleemosynarium medius. Consulatur Historia chronologica patriarcharum Alexandrinorum, Act. SS. tomo quinto Julii præposita, et Oriens christ., t. II, col. 445. In Med. perperam vocatur ep. Ancyræ, pro Alexandriæ. — *S. Joannes Silentiarius.* Joannes Silentiarius laudatus est ad 30 Martii. Est enim is qui monachus evasit ex episcopo Ascalonis, vel *Coloniæ*, ut corrupte habetur in Fastis Græcis et Slavicis. — *SS. Indis et soc.* De S. Indi et sociis dicemus ad 28 hujus. In uno Saxo-Gothano habetur : ***Bis viginti millia martyrum.***

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Sabbas, heg. Zvenigorodiæ. Inter plurimos Sergii Radonežensis alumnos non ultimum locum obtinet Sabbas, hegumenus Zvenigorodensis. Qui initio quidem solitariam vitam duxit ad flumen Mosquam, non procul a monasterio SS. Trinitatis, quod fundaverat magister ejus Sergius. Postea vero, rogante scilicet Georgio, magni ducis Demetrii filio, cui a confessionibus erat, in ejus ditionem migravit, et in monte Storoža dicto, prope Zvenigorodiam urbem, cellam posuit, quam dein ecclesia, Nativitati B. M. V. sacra, auxit; et monasterium, sociis undique ad se venientibus, excitavit. Quibus postquam triginta integros annos præfuisset, aliumque hegumenum in sui locum suffecisset, supremum diem obiit 3 decembris, anno 1407. Ducentis et quinquaginta annis post ex terra elevatum est ejus corpus et decenti loco reconditum.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad hunc diem. 2) Dict. hag., pag. 236. 3) Philar., Hist. Eccl. Russ., t. II, p. 116.

DIES IV.

Ex Ostromirano. PASSIO S. MARTYRIS BARBARÆ (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Sirm. etc.*). ET S. JULIANIÆ (*cum Med. Mg. Cyth.*). S. JOANNIS DAMASCENI SEU MANSUR, PRESBYTERI (*Menol. Horol. Pp. Prol. Kal. cum Hier. GP. Pg. Sirm. Msq. Med. Mg. Cyth.*).

Ex variis. S. Joannis, ep. Polyboti et thaum. (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Sirm. Mg. Cyth.*). Gurii, archiep. Cazanensis (*Verš.*).

† MM. Christoduli et Christodulæ (*Sirm. Med. Mg.*). Christoduli, heg. in insula Pathmo, † Grati seu Rati, episc. Ephesi (*Sirm. Med.*). [Seraphim, archiep. Phanariensis (*Synax.*).]

OBSERVANDA.

S. Barbara. De S. Barbara, virgine et martyre celebratissima, non est cur multa disseram, quum integra exstent volumina ejus laudibus referta. Illud tamen addendum censeo, plura contineri in Fastis Slavicis ad ejus gloriam posthumam facientia, quæ Occidentales latere puto. Summa namque religione colitur Kioviæ, ubi venerandæ ejus reliquiæ adservari dicuntur. In Menologio Mosquensi, post Vitam ex Metaphraste, Joanne Damasceno et Menæis Macarii mss. collectam, adduntur miracula, quorum seriem texuit Theodosius Sophonovič, anno 1676. Illustre hujus virginis martyrium refert Assemanus intra annos 235 et 237, regnante Maximino, Alexandri Severi successore. Exstat officium liturgicum ejus proprium. — *S. Juliania.* S. Juliania, quæ S. Barbaræ in martyrio socia exstitit, adeoque simul cum ea prodit in codice Ostr., vulgo solet referri ad 21 Decembris. — *S. Joannes Damascenus.* Triplici cognomento distinguitur Joannes in Fastis sacris : nam a Damasco, ubi præfecti munere fungebatur olim Damascenus; a munere Mansur, quæ vox arabica est, vicarium seu locum tenentem adeoque ministrum Bachæ significans; a gratiæ fluentis denique Chrysorrhous nuncupatur. Hic, cum dexteram suam B. M. V. ope mirabiliter recuperasset, in grati animi tesseram et patrati miraculi memoriam, ejus iconi brachium arte factum appendit; unde invaluit apud pictores mos pingendi beatam Mariam Virginem cum tribus manibus; quæ imago idcirco Damascena aut Τριχειρ cognominatur, atque peculiari veneratione colitur 28 Junii. — *Gurius.* Hodie citatur Gurius in Menologio

Dies IV Decembris.

Christodulus Nicænus, hegumenus in insula Pathmo.

Menologio Veršinskiano; at in Kalend. Mosquensi anno 1818 excuso refertur ad diem sequentem. Commemoratur etiam die 5 Octobris, translationis corporis ejus anniversaria. — Edidit non ita pridem Eduardus Le Barbier, scholæ gallicanæ Athenis alumnus, libellum, cui titulum fecit : *Saint Christodule et la réforme des couvents grecs au* XI*e siècle;* sed quem neque a religione neque a gravitate laudavero. Ex bullis aureis, quæ in insula Pathmo conservantur, affirmat se dicta sua collegisse; eadem, omissis scommatibus, compendio referimus ad præsentem diem, non quod ejus natalis sit, sed quod ea sanctus martyr homonymus colitur : maxime quod nescimus qua die mortuus sit aut qua colatur. In oppidulo itaque non procul a Nicæa natus est ille anno 1020 et in baptismo Joannes dictus. A grammatista curis parentum primas litteras doctus est et mox Scripturis sacris memoriter discendis totum se dedit. Anno ætatis vigesimo, ne a matre cogeretur matrimonium inire, fuga se recepit in montem Olympum Bithyniæ, ubi ascesis florebat. Cum schemate monastico Christoduli nomine accepto, triennium pane et sale vixit, non nisi aquam bibens et somni parcus. Dein Romam profectus est, ubi sepulcra SS. Petri et Pauli pie visitavit; quod indicium sit eum tunc catholicum fuisse, quin tamen hinc concludi possit eum in communione catholica perseverasse, quum paucis annis post universa fere Græcorum gens a Latinis iterum abhorruit. Sed inde Hierosolymam abiit; ubi anno 1045, ætatis 25, advenit, cogitans vitam monasticam in Oriente meliori conditioni restituere. A Bethleem ad lacum Tiberiadis usque Palæstinam obivit, donec in monasterium deserti ad Jordanem se contulit. Verum aliquot annis post, irruptionem fecere Agareni, populabundi monasteria et monachos occidentes. Fuga se abripuit Christodulus; et stipatus a sociis aliquot navigio venit in sinum Latmicum ad ostia Meandri. In vicino monte Latros degebat religiosa colonia monachorum a monte Sina; quibus fixum erat vitam cœnobiticam anteponere singulari seu ἰδιοῤῥυθμία et gravissimo labore victum quærere. Quibus quum se adjunxisset, eminuit inter eos Christodulus, interdiu rastro terram colens, noctu plures horas orationi deditus. Pane vescebatur; paschate tamen aliisque majoribus solemnitatibus caseo utebatur et ovis, ne manichæus seu bogomilus videretur. Quare petierunt a patriarcha Nicolao omnia montis Latros monasteria ut archimandrita esse juberetur. Quo consentiente, illud ei munus demandatum fuit; ut deinceps singulorum asceteriorum hegumenis præpositus fuerit. Verum circa annum 1077 turbata plane fuerunt omnia ejus consilia. Advenerunt subito Turcæ Seldjukidæ; quidquid pretiosi pietas et labor in monte Latros collegisset, abripuerunt; monachos autem pepulerunt in fugam. Quem tum dolorem expertus est, viginti quatuor annis post in testamento significavit archimandrita : « Quomodo, inquit, tantarum calamitatum « memoriam ferre possim!... In monte Latros « nullum audiebatur a fratribus verbum indeco- « rum; nullum unquam deprehendebatur inter « eos pravum commercium! Sex diebus in hebdo- « made non nisi psalmos cantabant et opera ma- « nuum perficiebant... Sed divinæ iræ gladius « evaginatus est neque cessat in Ioniam sævire. » E sinu Latmico solvens, denuo Hierosolymam cogitabat; sed prius in portum Strovili e regione insulæ Coi delatus, monasterium S. Joannis, quod in suburbio, ad pedem montis Conici, vulgari nomine *Mouni Cavalouri*, surgebat, se contulit. Hegumenus veste monastica, sed vir laicus et pater familias, erat Arsenius Skinouris, qui in filiæ gratiam asceterium condiderat et de agris in insulis Coo et Lero dotarat, ab imperatore Michaele VII seu Parapinace inter annos 1071 et 1078 vectigalium immunitate concessa. Profugum abbatem sibi substituit Arsenius eique omnia monasterii bona transcripsit. Interea pulso Michaeli successerat anno 1078 Nicephorus III Botoniates. Quo autem firmior esset nova fundatio et disciplina stabilior, petiit Christodulus ab imperatoris sorore Typicum : nil enim ab aula alienum putabant Byzantini principes, nisi quod revera de officio suo esset : ab imperatore autem impetravit bullam auream, qua monasterii libertas et immunitas certæ essent, quamdiu Typicum observaretur. Sed quum illic timor a Turcis esset, passus est Christodulus sese ab Arsenio qui, laica tandem abjecta conditione, novum monasterium in monte Dicæo insulæ Coi, trecentis tritici modiis in singulos annos et vectigalium immunitate a Nicephoro concessis, construxerat, in eamdem insulam invitari; ubi anno 1080 in monte Pilæo templum et monasterium B. M. V. Castrinianorum cœpit ædificare, dum Arsenius cellas suas in Dicæo exstrueret. Licet Christodulus secum attulisset bullam Nicephori, mense Martio anni 1080 obsignatam, qua Castriniani a vectigalibus liberi essent; quum anno 1081 Nicephoro successisset Alexius Comnenus, tetarton seu sex mulos quotannis exegerunt collectores, donec id anno 1083 vetuit Alexius, decem libris auri pro pœna indictis. Contractum deinde iniit Christodulus cum monachis SS. Salvatoris Pandepoptis, quo sua Meandri prata eis cessit, eorum loco Leron, Lipso et Pharmacon, tres ex Sporadibus insulas accepturus; sed secreti Myrelæi interventu Lipso tantum et tres Leri vicos nactus est : quæ confirmavit imperator mense Maio anni 1087. Quum autem illic solitudinis quiete frui non posset et insula Pathmos incolis vacua esset, hanc efflagitaturus Constantinopolim petiit; eamque obtinuit anno 1088, postquam, Celliorum et Zagoræ archimandrita designatus, frustra tentasset monachos ad vitam communem traducere. Constituit illic in monte Acropoli Christodulus ut nullus eparchiæ episcopus, nullus patriarcha, nulla femina, puer aut eunuchus in insulam admitteretur; Alexius autem chrysobullam dedit, qua ab omni potestate laica et ecclesiastica insula libera esset : consensit et patriarcha Joannes. Sed hæc pleraque stare non potuerunt. Quum enim, dejecto Dianæ templo, in Acropoli monasterium S. Joannis evangelistæ moliretur Christodulus, atque ipse et monachi in saxosa sterilique insula illa laborem suum cum operariorum labore sociarent, desiderare cœperunt monachi Anatoliam et insulam Coum, operarii uxores familiamque suam; ita ut prope a rebellione abessent. Monachos facile compescuit Christodulus; sed operarios non vicit, nisi concedens ut in altera insulæ parte feminis locus esset, quo pergere possent laici vespere feriæ sextæ usque ad primam lucem feriæ secundæ : atque hinc viculi aliquot orti sunt, qui adhuc exstant. Sed brevi satis non erat unde multitudo illa viveret : quare nova aliquot dona addidit Alexius; et, quum secretum Myrelæi vectigalia exigeret, denuo vetuit; matris consiliis, quæ nunquam destitit Pathmensibus monachis favere. Miracula aliquot illic fecisse fertur Christodulus; scilicet, eo jubente, in Horto Sancti (Joannis) fontem scaturiisse; citros seu malos assyrias subito floruisse; et panem multiplicatum. Sed Pathmo jam imminebant Turcæ; quare statuit anno 1093 cum octoginta monachis in Eubæam transfretare ad Eumathium, discipulum suum, quem quoque sanctum dici video. Supererant in insula duodecim familiæ; a quarum singulis militem extorserunt fiscales : Christodulo agente, Pathmenses a militia liberos

voluit

Dies V Decembris.

voluit Christophorus Magister, magnus chartularius et insulæ Coi collector; quippe qui insulam tueri deberent; sed eorum loco servos Coenses militiæ adscripsit. Interea Pathmi desiderio tenebatur Christodulus; verum, a discipulis impeditus, anno 1100 eo misit Sabbam discipulum, subheguineni titulo donatum, cum libris, reliqua necessaria supellectile et jure disponendi de pristini monasterii bonis; optans ut S. Joannis asceterium redintegraretur. Undecim mensibus post, anno 1101, ætatis 81, diem obiit, ante condito testamento discipulisque rogatis ut Pathmum corpus suum deferrent illicque denuo sedem figerent. Verum quum, navigia nacti, corpus auferre tentarunt, obstiterunt armati accolæ. Soli itaque abierunt. Sed anno post regressi sunt et clam noctu abstulerunt patris sui exuvias. Quæ nunc in tumulo vitreo conspiciuntur ad ingressum templi S. Joannis Pathmensis.—Seraphim, anno 1600 a Turcis peremptus, refertur in Synax. Nicodemi.

Seraphim.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Gurius, archiep. Cazanensis.

Gurius, a baptismo Gregorius, Radoneżæ, nobili genere ortus, duci cuidam ministravit ea morum integritate, ut nihil in eo reprehendendum invenerit quisquam. Quare, invidia diaboli apud principem falso accusatus, quasi nimirum heri sui torum adulterio maculasset, in profundam fossam conjectus est; in qua toto biennio detentus, avena et aquæ haustu jumenti instar victitavit. Libertati restitutus, monasticum schema induit in cænobio Volokolamensi, cui deinceps ab anno 1522 per integrum novennium præfuit, diutius recturus, nisi morbo a curis hegumenatus quiescere fuisset coactus. Mox tamen monasterio Seliżarovo, anno vero 1555, ecclesiæ Cazanensi, tunc primum institutæ præficitur. In qua regenda pastoris nomen comprobavit : etenim in fidelibus rudioribus edocendis, cujus rei causa duas scholas instituit, in convertendis Mahumetanis, in excolendis neophytis summam operam dedit, Barsonophio et Germano cooperantibus. Tandem, postquam plura Tartarorum millia ad fidem christianam adduxisset, laboribus et morbo confectus, magnumque schema indutus, ex hac vita migravit die 4 decembris, anno 1564. Corpus ejus repertum est anno 1596, die 4 octobris. Qua propterea die colitur secundo simul cum Barsonophio. Utriusque vitam exaravit Hermogenes, deinceps patriarcha Mosquensis.

Cfr. 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Dict. Hagiogr. pag. 82. 3) Vita SS. Præsulum, Gurii, Germani et Barsonophii, auct. Elisejevo. 4) Vita SS. Præsulum Gurii, Germani et Barsonophii, auctore Gregorio archiep. Cazanensi. 5) Menol. Verš. ad 4 oct. 6) Philar, Hist. Eccl. Russ, III, 45-47.

DIES V.

Ex Ostromirano.

S. Patris nostri Abercii (*cum Med. Mg. Cyth.*). Et sancti institutoris Sabbæ (*Omnes cum Bas. Neap. CP. etc.*). S. Anastasii, mart. (*Menol. Prol. Kal. cum Med. Mg. Cyth. Sirl.*). SS. Carionis, mon. et Zachariæ, filii ejus (*Menol. Prol. Kal.*). Gurii, archiep. Cazanensis (*Kal.*). [Monachorum qui Caræis obierunt (*Ath.*). Nectarii et Philothei in mon. Caræarum (*Ath.*).]

Ex variis.

† Abercii, mart. (*Mg. Cyth.*). † Joannis, ep. Polyboti, thaum. (*Sirl.*). † Diogenis, mart. (*Med. Mg. Cyth.*). † Nonni (*Med. Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

S. Abercius uterque.

Duos Abercios ut dignoscerem, inductus sum a synaxarista Ostromirano, qui quum primo loco meminerit *S. Patris nostri Abercii*, utpote celebratioris, postposito ipsomet S. Sabba, tantæ apud Orientales famæ viro, Hieropolitanum Antistitem et thaumaturgum intelligere cogor vel invitus. Nec enim credibile est, agi hic de Abercio, martyre, gladio animadverso, de quo quæcunque innotuerunt hoc disticho comprehendit Menologus Græcus : *Brabea cædis magna sunt Abercio, quem non coronat laurus, attamen polus.* De Abercio vulgo agunt tabulæ Ecclesiasticæ ad 22 Octobris; qua iterato inscriptus legitur in Ostromirano. —

S. Sabbas.

S. Sabbam *Sanctificatum* solum commemorant hodie Fasti pene universi tacito Abercio, aliisque sanctis. In Mst. et Rum. habetur : *Commemoratio sancti patris nostri Sabbæ*; in aliis brevius: *Sabbæ*. Codex Assemanianus glagoliticus aliquantum uberius quam Ostromiranus habet ita : *S. Patris nostri beati monachorum institutoris Deiferi Sabbæ*. In marmore denique Neap. notatur : *Depositio S. Sabbæ*; et quidem recte : hoc namque die obiit in sui nominis celeberrimo monasterio, anno 532, ætatis suæ nonagesimo nono; non autem *centesimo quinto*, ut mendose habetur in Actis S. Theodosii cœnobiarchæ, teste Assemano, fusius de anno obitus S. Sabbæ disputante, Kalend. t. V, pag. 410 et seq. In quo consignando emendandum est Kal. Mosquense et Horologium Počajovense, dum statuunt annum 516 et 524. Genuinam Sabbæ Vitam, auctore Cyrillo Scythopolitano, græce et latine edidit Cotelerius in Monumentis Eccles. Græcæ t. III. pag. 220; slavonice autem Menologus Mosquensis. Porro, non monachorum tantum, sed etiam divini officii institutor fuisse perhibetur; nam, ut Simeon Thessalonicensis auctor est in Dialogo adversus hæreses, divinum officium in certum quemdam Typum, seu formam scriptam redegit; quam a Sanctis Euthymio et Theoctisto, magistris suis, per traditionem acceperat: hi porro a majoribus suis et præsertim Charitone, confessore, desumpserant. Hanc porro Divini Officii norma, a S. Sabba in litteras missa, cum ob irruptionem barbarorum interiisset, S. Sophronius, patriarcha Solymorum, studio laboreque restituit, ac post eum divus Joannes Damascenus renovavit. Ordo itaque canticorum in Menæis, toties a me citatis, est ille ipsissimus ordo, quem in Typico Hierosolymitano S. Sabbas primo et post illum Sophronius ac Damascenus observandum sanxerunt. Quin et ingens illa canticorum copia quæ nominibus auctorum destituitur, tribus istis seu ut auctoribus, seu ut collectoribus tribuenda videtur. Quid autem eorum singulis, et nominatim S. Sabbæ adscribendum sit, fuse prosequitur Simon Wagnereckius in egregio opusculo cui inscribitur ; *Pietas Mariana Græcorum*, ed. 1648, Prolegomenorum pag. 35 et seq. — In Paterico Montis Atho commemorantur ad 5 Decembris, monachi quidam Caræarum, in Monte Atho, qui tempore Michaelis Palæologi pro sua religione occubuerunt. Utinam id fecissent pro vera! Horum

Monachi Caræarum.

rum unus fuit protohegumenus totius Montis; cæterorum numerus tacetur. Sunt autem ejusdem generis martyres ac ii, de quibus ad 4 Januarii dictum est satis superque. Eodem die recolitur a monachis Athonitis memoria Nectarii et Philothei, Caræensium, qui circa medium sæculum xv vixerunt, teste auctore Paterici tom. II, p. 39 et 45. Et quidem Nectarius certabat in asceterio SS. Archangelorum, dicto Jagari, quod pendebat a monasterio Caræarum. Antea vero moratus est in monasterio SS. Cosmæ et Damiani anargyrorum, prope Bitoliam, in Albania hodierna, ubi et initia monasticæ vitæ posuerat. Dum in cella Archangelorum versaretur, magistrum et ducem nactus est Philotheum, quem tantæ virtutis virum fuisse tradunt Athonitæ ut donum ventura prænoscendi acceperit a Deo. Mortuus est Nectarius, anno 1500, die 5 decembris, diuturno gravique morbo confectus. — In Kalend. Mosquensi, edito anno 1818, expressis verbis habetur, ultimo loco : *Obitus S. Gurii, primi archiep. Casanensis, anno* 1564; refragantibus cæteris omnibus, ut satis liquet ex dictis pridie.

Gurius Casanensis.

DIES VI.

Ex Ostromirano.

MEMORIA S. PATRIS NOSTRI NICOLAI (*Omnes cum Bas. Neap. etc.*). DOMINICA SS. PROTOPARENTUM, ANTE NATIVITATEM CHRISTI SECUNDA.

OBSERVANDA.

S. Nicolaus.

Nullus est in Ecclesia Russiæ locus tam remotus, tamque abditus, quo fama et miracula S. Nicolai non manaverint; non urbs, non ecclesia, in qua aliquod sacellum ejus nomini non sit dicatum. Hinc thaumaturgi titulo distinguitur passim et absolute; atque in officio diei nullis aliis sanctis relictus est locus, sicuti nec in Fastis sacris. Tantæ autem erga Antistitem Myrensem devotioni nonnihil, mea sententia, profuit festum translationis ejus corporis, Græcis quidem prorsus ignotum, Russis vero ab iisdem pene temporibus, quibus a Roma Ecclesia celebratum. In Menologio Mosquensi prolixa texitur Vita sanctissimi thaumaturgi, Metaphrasti adscripta. Accedit sequens notula, quam prætereundam non esse puto: *Qui cupit aliqua de tantis tamque gloriosis miraculis S. Nicolai cognoscere, quale est illud in Basilii filio Agricii patratum, qui unius horæ spatio e terra Saracenorum domum fuit translatus, aut in Christophoro presbytero, a mortis supplicio liberato, aut in Stephano Dečanensi, rege Serbiæ, qui visum recuperavit, aut alia permulta, evolvat Prologum tam ad hunc diem, quam ad 9 Maii, et insuper legat librum de S. Nicolai miraculis, qui typis monasterii Kievocryptensis editus est anno* 1680. Imprimis notatu digna est prolixa narratio de sanatione Stephani Dečanensis, auctore Gregorio Zamblak, metropolita Kioviensi, utpote quæ Occidentalibus hactenus parum innotuit, apud Serbos autem, Bulgaros et Russos augendæ venerationi erga Sanctum Thaumaturgum certe profuit. Ad cætera miracula quod attinet, quæ a Græcis auctoribus desumpta sunt, legatur adnotatio Assemani ad hunc diem; ubi insulsas quasdam Synaxariorum narratiunculas explodit, simul et in Falconium jure merito animadvertit, quod S. Nicolaum e quarto sæculo in quintum temerrime transtulerit. In Kalendariis pauca occurrunt observatu digna. Mstislaviense habet ita : *Memoria S. Patris nostri Nicolai;* Rum. distinctius et plenius : *Memoria Sancti et Magni Antistitis Nicolai;* Menæa recentiora : *S. Patris nostri Nicolai, archiepiscopi Myrorum in Lycia.* Unde Sirletus effinxit suum ep. Mylaniræ pro Myrlycensi. In Neap. marmore insculptum est : *Natale S. Nicolai.* In cod. Græco-Mosquensi, quem edidit cl. Matthæi, legitur : *Nicolai Myrorum* (Νικολάου Μύρων), subintellige episcopi, ut, brevitatis gratia, dici solet. *Tamen,* advertit Matthæi, *viri etiam docti ita aliquem* Corinthum *pepererant, qui de dialectis scripsit. Sed nominativus erat ὁ Κορίνθου, nimirum metropolita. Hæc appellandi ratio adhuc obtinet apud Græcos et Russos.* — De Dominica Protoparentum agetur die xi.

Dominica Protoparentum.

DIES VII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Ambrosii, ep. Mediolanensis (*Omnes cum Bas. Neap. Hier. GP. etc.*). S. Athenodori, mon. et mart. (*Rum. Menol. Prol. cum Sirm. Med. Mg. Sirl. Cyth.*). SS. MM. Prisci, Martini et Nicolai (*Rum. cum Med. Mg. Cyth.*). S. Joannis Sabaitæ, jejunatoris (*Rum. Menol. Prol. Kal. cum Sirm.*). S. Pauli Obedientis (*Prol. Menol. Kal. cum Mg. Cyth.*). S. Philotheæ, virg. et mart. (*Valach.*). Nili Stolobensis (*Menol. Prol. Kal.*). Antonii Siensis (*Menol. Prol. Pp. Kal.*). Gregorii *mon.* (*Ath.*)

† MM. trecentorum in Africa (*Mg. Sirl. Cyth.*). † Neophyti, mart. (*Mg. Cyth. Med.*). † Dometii, mart. (*Med. Mg. Cyth.*). † MM. Isidori, Acepsimæ, Leonis et Stratii (*Med. Mg. Cyth.*). † Ammonis, ep. Nitriensis (*Med. Mg.*). † MM. Gaii, Gaiani (*Med. Mg. Cyth.*). † Ignatii, prope Blachernas jacentis (*Med. Mg. Cyth.*). † Dedicatio ecclesiæ SS. Deiparæ Curatoris (*Med. Mg.*). † Sosthenis, Apollo, Cephæ, Tychici, Epaphroditi, Cæsarii et Onesiphori, e numero 70 disc. (*Sirl.*).

OBSERVANDA.

S. Ambrosius.

S. Ambrosius Mediolanensis prolixe laudatur in Menologio Mosquensi, ex Paulino, presbytero, et aliis; in officio autem diei legitur canon, auctore S. Josepho, hymnographo. Ejus synaxis celebrabatur CPoli in Magna Ecclesia seu Sophiana. Menologium Basilii habet : *Commemoratio S. P. N. Ambrosii, ep. Mediolani,* suffragantibus Mstisl. et Rum. In martyre Neap. notatur : *Depositio,* sive dies obitus; at in Martyrologio Romano hac die recolitur *Ordinatio S. Ambrosii,* depositio vero celebratur ad 4 Aprilis. Ostromir. cum CPolitano Morcellii tacet. Has lectionum varietates indicasse sufficiet. Nimis dicit Assemanus, dum de cultu Ambrosii apud Græcos et Russos agens, asserit SS. Augustinum et Hieronymum Fastis Ecclesiæ Orientalis non esse adscriptos. — In Menologio Bas. S. Athenodorus, in Mesopotamia sub Diocletiano passus, commemoratur postridie et quidem solus, omissis aliis sanctis; quemadmodum Ambrosius Mediolanensis hodie. — Paulus, cognomento

S. Athenodorus.

S. Paulus Obediens.

S. Joannes Sabaïta. *S. Philothea.* *SS. Isidorus et soc.*

mento Obediens (ὑποτακτικός, slavice Povinnik), dum adhuc inter vivos versaretur, in paradiso visus fuisse perhibetur in Menæis Græcorum et Prologo. — Ad diem tertiam Decembris nominavimus ex Menol. et Prologo Joannem Silentiarium, quem auctores distinguunt ab hodierno; an recte, videant ipsi. — Philotheæ virginis Vitam cum Officio, valachice conscriptam, cum præ manibus nunc non habeam, ex alio fonte longe minus sincero, paucis perstringere cogor. Quod si tamen genuinus textus mox, ut spero, ab amicis recipiam, inter Appendices sermone latino exhibebo, si operæ pretium sit. Hic unum adnotabo, a Valachis coli Philotheam, ut martyrem, a proprio parente interfectam. — Non conveniunt Fasti in assignandis Isidori sociis; nam Med. adjungunt ei Stratium, Menæa vero excusa Leonem; qui in Med. adnumeratur Gaio et Gaiano. — S. Deiparæ Curatoris templum exstitit Constantinopoli, prope forum Tauri, ut colligitur ex Menæis ad 22 Julii, ubi festum S. Magdalenæ celebrari dicitur in æde S. Lazari et in ecclesia Curatoris prope Taurum; id est, in æde a Curatore quodam (forte palatii alicujus) exstructa, ut conjicit Cangius, CPol. Christ., t. IV, pag. 86. — S. Sosthenem aliosque, e numero septuagenario discipulos, referunt Fasti Slavici ad diem sequentem, ad quem propterea remittendi sunt. — Gregorius, natione Serbus, floruit ineunte sæc. XV, fundavitque in Monte Atho monasterium, ejus nomine hactenus insignitum. Cfr 1) Patericon, t. II, p. 400; 2) Joan. Comnenus, pag. 494, apud Montfauconium.

DIES VII DECEMBRIS. Festum SS. Deiparæ Curatoris. *S. Sosthenes et alii.* *Gregorius Athonites.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Philothea, virgo et martyr in Valachia culta.

In partibus superioribus fluminis Ardsisch, quod, postquam Valachiam in duas secuit portiones, aquas suas in Danubium infundit, consurgunt inter medias parietinas, pristini splendoris reliquias, templum cathedrale et monasterium, quæ olim omnium fuerunt pulcherrima. Imperio Romano, Ardeiscus videtur dictus fuisse ille locus; postquam vero ad finem sæculi XIII Radu Negru seu Rodolphus Niger illuc aulam suam transtulerat, *Curte d'Argik*, *Curt d'Argis* seu *d'Argisch;* nunc vulgo *Ardgisch* seu *Ardzeschul* ad Ardiscum. In hoc itaque oppido jam pridem quiescit S. Philothea, patre lignario, opulento atque avaro, nata Ternobi; quæ sub oculis piæ matris pueriles annos egressa est, tanta laude ut diaconi vere implerit prophetiam, qui genetrici dixerat : « Bonam terram seminasti. » Quum itaque ad nubilem pervenisset ætatem, e multis procis ei in maritum a patre electus est Stephanus Mazias, juvenis locuples; quem quod ebriosus esset, blasphemus et jurgiosus, admittere noluit bona virgo. Quare patris iram reformidans, consilio et assensu matris, rebus suis Christo commendatis, pridie nuptiarum, veste peregrinantis et scapulari indutis, clam profecta est ad monasteria Macedoniæ, a quibus Moldovlachica pendebant. Initio itineris, quum comitem adhuc haberet matrem, viderunt ambo in cælis crucem; quod, tanquam novum labarum, prosperum omen esset. Paulo post ad eam accessit famula, quæ herilis filiæ desiderio vestem quoque peregrinantis induerat, eam secutura. Tres dies processerunt ambæ, radicibus et aqua viventes, nocte data orationi. Quarta autem nocte, quum, ad Istrum flumen (an oppidum in ripa sinistra Danubii) progressæ, sub arbore patula somno se dedissent, vidisse fertur famula angelum ad caput Philotheæ stantem, sinistra tenentem sertum, et temporibus auream habentem coronam, quæ super puellæ caput descenderet : quæ visio proxima nocte renovata esse perhibetur. Quinta die novum miraculum contigisse traditur. Licet enim ultimos nummos pridie famula dedisset epileptico, quum tamen eleemosynam peterent duo pauperes, jussu Philotheæ aperuit crumenam, et tantum pecuniæ in ea reperit, quantum quum iter inchoassent. Septima die, quum ab infidelium oppido prope abessent, jejunio et oratione pararunt se ad discrimina, quæ se manerent; sed, defatigatione victæ, cesserunt somno; in quo audivit Philothea angelum dicentem sibi : « Domum redi; mater morti proxima est; majores labores a te non flagitat Deus. » Fecit jussa puella et intra quatriduum domum redux fuit. Sed populi multitudine circumdatas reperit paternas ædes, matremque mortuam intellexit. Dum itaque intrare niteretur, agnita fuit a circumstantibus, quoniam casu a Stephano Mazia cucullus amotus fuerat. Continuo jussa est a patre humi genua flectere; atque a plebe objurgari cœpit quod maternæ mortis causa esset. Octo integros dies sub tectum suum admittere noluit filiam faber, donec tandem animadvertit eam sibi esse posse famulæ loco. Intra limen itaque recepta, brevi omnium animos sibi devinxit virtutum fama, ita ut communis consiliatrix esset senum æque ac juvenum. Sed martyrii coronam præpararat ei Deus. Scilicet quum pater morbo decubuisset, neque pro more cibum ad operas potuisset ferre, eo officio functa erat actuosa virgo. In itinere accesserant ad eam pauperes, eleemosynas rogantes : quibus sæpius dederat de ferculis, confisa (ut ferunt) ea divinitus repletum iri. Monitus pater rem explorare instituit, viditque eam medium panem dantem cæco. Cujus rei indignatione motus avarus securi filiam trucidavit. Patratum sit oportet hoc facinus anno 1060, quum Michael Cærularius paucis annis ante schisma orientale renovaverat; verum an id tum penetrarit in Bulgariam, plane incertum est: quum historia Bulgariæ illius ævi in tenebris omnino posita sit. Septuaginta duobus annis post corpore reperto integro, consensit Basilius metropolita ut cælitibus accenseretur Philothea. Tunc etiam, anno scilicet 1132, in ejus honorem tegulis romanis templum Ardeisci excitatum est; in cujus choro, tumulo laminis argenteis cooperto, servatur etiamnum ejus corpus : ad cujus venerationem undique accurrunt peregrini, frontem et manum, argento contectam, osculaturi. Hæc ex libro Stanislai Bellanger : *Le Kéroutza, voyage en Moldovalachie.* Paulo aliter hanc historiam narrat W. Derblich, qui anno 1859 typis Pragentibus edidit *Land und Leute der Moldau und*

und Wolachei; docens insuper S. Philotheam illic amentium patronam esse, qui in vicina domo custodiantur. Id unum monebo me suspicari Basilium metropolitam esse episcopum Zagorensem, dein primatem Ternobensem, qui non vixit ante annum 1132, sed initio sæculi XIII cum Innocentio papa III unitatem ecclesiasticam redintegravit. In Officio Valachico; tardius recepto, nata dicitur S. Philothea anno 1206, multa passa a noverca et a patre interempta anno ætatis XII et continuo post mortem translata Curtim d'Argis, ubi dominaretur Rodolphus Niger. Verum hic non nisi anno 1241 in Romania imperare cœpit.

Antonius Siensis.

Natus est Antonius, qui in baptismo Andreas dictus est, in vico Kechta, ditionis Dvinensis, patre agricola, a quo christianis moribus imbutus fuit. Præter litteras artem quoque pingendi didicit, ita ut eam optime callueri. Mortuo parente, Novgorodum se contulit Andreas, in domo magnatis cujusdam ministraturus; ubi et uxorem duxit. Mox, quum uxore tum domino orbatus, mundo valedixit. Quamobrem, bonis omnibus in egenos distributis, de eligenda religione cœpit cogitare. Interea in visione a Deo præmonitus, Kenensem eremum petiit, ibique a Pachomio hegumeno benignissime susceptus est et in vita monastica cum Antonii nomine institutus. Agebat tunc annum ætatis trigesimum. Post aliquot tempus, accepta magistri benedictione, sumptisque secum duobus sociis Alexandro et Joachimo, in solitudinem progressus est, et ad Schelescam fluvium cellas posuit ædemque S. Nicolao dicavit. Erat autem tum temporis sacerdotio jam insignitus. Brevi tamen ab incolis inde pulsus, in fines Cholmogradenses perrexit, ibique ad Siam fluvium novam ecclesiam SS. Trinitatis excitavit eamque imaginibus, manu sua pictis, exornavit. Tum ut monasterii erigendi licentiam peteret, Mosquam proficiscitur, ubi Joannis principis, a patre suo Joanne IV Minaci olim immaniter trucidandi, amicitiam iniit; fundatumque monasterium ad mortem usque gubernavit. Obiit autem fere octogenarius, die 7 decembris, anno 1557, hegumenatus 37; postquam socios extrema monuerat eisque successorem suum indicaverat. Antonii vitam, elogium et officium conscripsit Joannes, tsari filius modo laudatus; unde concludere pronum est, Antonium brevi post decessum fuisse cultum.

Cfr 1) Prolog. et Menol. ad h. d. 2) Dict. hag., pag. 37. 3) Philar., Conspect., n° 145 et 146.

Nilus Stolobensis.

Fuit Nilus unus ex insignioribus eremitis sæculi XVI. In Novgorodensi provincia, ignotis parentibus natus, monasticam vestem induit in cœnobio Krypecensi, diœcesis Pscovensis; unde in eremum monasterii Rževensis secessit; ac demum, majorem solitudinem concupiscens, ad lacum Seligerum perrexit, Stolobensem insulam sibi divinitus præmonstratam habiturus. Quo ubi pervenit, anno 1528, speluncam sibi effodit, ædiculam erexit ibique viginti septem annos integros solitarius degit, donec animam Auctori suo reddidit anno 1554. Mox sanctitatis ejus fama percrebescente, monachi quidam ecclesiam super tumulum ædificarunt; anno vero 1594 monasterium fundarunt : quod Nili nomen hæreditavit, estque nostra ætate, ob peregrinantium frequentiam, unum e celeberrimis provinciæ. Colitur Nilus tum die 7 Decembris, qua mortem obiit, tum etiam 27 Maii, qua inventi corporis anniversaria memoria peragitur. Vitam ejus scripsit anno 1594 auctor incertus.

Cfr 1) Menol. ad h. d. 2) Dict. hist , pag. 214. Philar. Hist. Eccl. Russ. t. III, p. 166.

DIES VIII.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Potapii (*Mst. Tern. Rum. Prol. Men. Hor. Novg. Cap. Og. Eph. Vat. Kal. cum Hier. GP. Vind. Sirm. Med. Goth. Mg.*). SS. apostolorum Sosthenis, Apollos, Tychici, Cephæ, Epaphroditi, Cæsarii et Onesiphori (*Rum. Menol. Prol. Kal. cum Sirm. Med. Msq. Mg. Cyth.*). SS. martyrum in Africa ab Arianis occisorum (*Prol. Menol. cum Sirm. Med.*).

† Athenodori, mon. et mart. (*Bas.*). † Martyrii (*Neap.*). † Sophronii, ep. Cypri (*Sirm. Med. Flor. Sirl. Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

S. Potapius.

Ex antiquo tempore obtinet S. Potapius in Fastis Slavicis principem locum, ut patet ex Mst., Rum., Tern. aliisque supra citatis; quin et a recentioribus plerisque tacentur cæteri sancti, utpote minus præcipui. —

S. Sosthenes et alii.

S. Sosthenem aliosque e 70 discipulis recolunt Græci unumquemque proprio die, Sosthenem ad 18 Novembris; Apollo ad 10 Sept.; Tychicum ad 20 Aprilis; Epaphroditum ad 22 Martii; Onesiphorum ad 7 Septembris; Cepham denique una cum toto discipulorum collegio ad 4 Januarii. In Basiliano Menologio laudandur postridie, uti etiam Potapius et Sophronius; apud Sirletum, ut vidimus, die proxime præterita. Cepham, Cæsarium et Onesiphorum omittit Veršinski, uti Menologus Mosquensis duos ultimos; an consulto, dicere nequeo. In Menæis Græcis adsunt omnes. —

SS. Martyres Africani.

Martyres hi Africani, numero trecenti aut, ut alii volunt, trecenti sexaginta et duo, plane diversi sunt a martyribus in Africa quoque coronam adeptis, quorum memoria celebratur die 12 Octobris, et duo præcipui nominantur Cyprianus et Felix. Diversitatem statuit J. Buæus in Act. SS., tom. V Octobr., pag. 93, n. 37. —

S. Martyrius.

S. Martyrium descripsi ex marmore Neapolitano, ubi refertur solum nomen *Marturii*, præfixo tantummodo titulo sancti; ut difficile sit dictu, martyr ne fuerit an confessor. Notissimum est pugilum par, Martyrius et Marcianus, notarii S. Pauli confessoris, patriarchæ CPolitani; quorum memoria recolitur in Fastis ad 25 Octobris, excepto Kalendario Neapolitano. In hoc enim ad eam diem insculpti sunt Chrysanthus et Daria. Sanctos itaque notarios intelligendos esse in marmore Neapolitano, equidem arbitror, quamvis desideretur nota aliqua, qua martyres fuisse indigitetur.

DIES IX.

DIES IX.

Ustromiranum. Ex variis.

VACAT.

Conceptio S. Annæ quando concepit S. Deiparam (*Omnes.*). S. Annæ, prophetissæ, matris Samuelis, prophetæ (*Prol. Kal. cum Med. Sirl. Mg.*). S. Stephani (*Prol. Kal. cum Med. Sirm. Mg. Cyth.*). S. Sophronii, archiep. Cypri (*Prol. Kal. cum Bas.*).

† Joannis, confes., ex episcopo monachi (*Bas.*). † MM. Sosthenis, Apollo, Cephæ, Tychici, Epaphroditi, Cæsarii et Onesiphori (*Bas.*). † Potapii, mon. (*Bas.*). † MM. Sosithei, Narsetis et Isaacii (*Mg. Cyth.*). † Gorgoniæ, sororis S. Gregorii Nazianzeni (*Itg.*).

OBSERVANDA.

Conceptio B. M. V.

« Immaculatam beatissimæ Virginis Mariæ Conceptionem ab originali humani generis labe, ait Kulčinius, pag. 103, semper credidere et credunt Rutheni, festumque hoc colunt solemniter; nam officium habent cum parvis et magnis vesperis, cum duplici canone (quorum alter a S. Andrea Cretensi conscriptus) cum synaxario ornato hac epigraphe : *Non ut Eva in doloribus paries o Anna; concipis enim in utero magnam orbis lætitiam.* Accedit prolixus discursus, ex orationibus S. Joannis Damasceni depromptus. » In summum hoc B. Virginis privilegium ac ornamentum, quod nempe Romanus Pontifex vere pius tanquam fidei catholicæ dogma tenendum esse urbi et orbi nuper promulgavit, schismatici quidam cum hæreticis certatim declamarunt; obstrepatque Muravievius aliique mendaciorum textores. Tu vero, lector veritatis studiose, consule auctores, non dico catholicos, quorum ingens numerus exstitit quavis ætate, non Ruthenos cum Sede Romana unitos, sed indigenas celebriores ac Ecclesiæ Moscoviticæ sæc. XVII oracula et columnas. Cujusmodi fuisse prædicantur a suis Lazarus Baranovič, archiepiscopus Tchernigoviæ et Joannicius Galiatovski, monasterii Kioviensis hegumenus et rector. Ne autem a me quid exaggerari putes, accipe utriusque testimonia, in B. Mariæ laudem tuique commodum latinitate a me donata. « *Ante conceptionem, Deo puram sanctificatam esse canit Ecclesia mater in festo Introitus SS. Deiparæ, in acathisto post secundam stichologiam* (Concio de Conceptione S. Deiparæ, fol. 99 verso). *Quomodo hic sol* (Maria) *magis quam luna lucere incipiat, nullis tenebris, imo nullo peccato originali obnoxius, in hodierna concione examinemus. De conceptione matris tuæ verbum facere da mihi, o Deus; et quia conceptio ista fuit perfecta, utpote pura a primogenio peccato, de pura conceptione genitricis tuæ, Domine,* etc. (fol. 100). *Universorum communis confessio est:* In iniquitatibus conceptus sum et in peccatis concepit me mater mea; *alienati namque sunt peccatores inde a vulva. Tibi soli minime convenit hæc confessio, utpote non in peccato natæ. Decebat utique te absque peccato concipi, quæ genitura eras illum, per quem mundus ab omnibus peccatis et cunctis iniquitatibus erat liberandus. Decebat absque primævo peccato concipi eam, quæ nobis conceptura erat totius creationis primogenitum, pontificem immaculatum, a peccatoribus segregatum.* (Ibid. verso). *Qui omnia valet Deus, nonne facere potuit, ut Mater ejus absque peccato originali conciperetur? Quod potuit, hoc et fecit qui sapientia sua fecit omnia. Haud decebat Matrem Domini peccati servam esse vel ad tantulam moram, imo nec primævi, cum ipsa sit inter creaturas omnium prima... Malum non accessit ad Dei genitricem, quam ipsemet Sponsus alloquitur ita :* Tota pulchra es, et macula non est in te. (Cant. 4). *Contrivisti caput serpentis in conceptione tua sancta; nec potuit lædere te in tua conceptione immaculata:* Impolluta est, intemerata, inviolata, o Deipara! *De omnibus matribus concipientibus valet divinum oraculum :* Concepit dolorem et peperit iniquitatem. (Ps. 7). *De te, o sancta Anna, id dici nequit; non enim dolorem concepisti, sed Dei genitricem, cæli et terræ tuumque solatium. De semine quidem concepta est Deipara, at de immaculato, teste S. Joanne Damasceno, exclamante :* O beata femora Joachim, unde semen omnino immaculatum effusum est (fol. 101). *Hominis vires superat, ut de semine concepti absque peccato originali concipiantur; Deus autem, qui omnia potest, id facere potuit singulari modo in Virgine, quam singulariter sibi delegerat matrem.* (Ibid. verso). *Eos qui in peccato originali concepti sunt, servos suos appellare incipit diabolus. Quo igitur pacto ille, quominus matrem Dei servam suam appellare posset, non fuerit impeditus? Et quisnam esset Dei honor, si natus fuisset ex ea, quam diabolus servam suam appellasse potuerit?* (fol. 102). *Uti de immaculata terra creatus est prior Adam; ita de immaculata Virgine natus est secundus Adam, Christus.* (Ibid. verso). *Quomodo prædicabimus te, o Virgo sanctissima, absque peccato conceptam, nos qui in iniquitatibus concepti sumus? Angeli conceptionem tuam mirantur, o Pura, quod nempe omnis peccati exsors sis, cum tamen ex semine fueris concepta* (fol. 103 verso). *Omnia inundavit diluvium, sola arca Noe illæsa remanente. Similiter universum genus humanum inundavit labes originalis; in qua demersus ingemiscit quisque :* Salve me Deus, quoniam intraverunt aquæ usque ad animam meam (Ps. 68). *Sola arca justioris Noe animata, Virgo scilicet purissima, non fuit submersa, sed mansit illæsa* (fol. 104). Hactenus archiepiscopus Tchernigoviensis, Lazarus, in sua *Tuba concionatoria* (*Truby Sloves*), seu concionum, quas diebus festis præcipuis ad populum habuit, sylloge, typis Kioviensibus vulgata, anno a partu Virginis 1684. Jam audiamus alterum concionatorem, sua ætate non minus clarum, Joannicium Galiatovskium. Hic igitur in concione secunda in Nativitatem S. Deiparæ, magnalia Dei in ea patrata enumerans: *Tertia res magna,* ait, *quam Deus fecit purissimæ Virgini, illa est, quod eam a peccato originali exemerit; siquidem S. Virgo sine labe originali concepta æque ac genita fuit. Sicuti nempe terra, unde vetus Adam fuerat desumptus, erat pura et maledicto minime obnoxia, ita animata terra, S. Virgo, ex qua natus est novus Adam, Christus, erat pura, nec ullo peccato originali aut maledicto polluta. Præfigurabat puram Deiparæ conceptionem arca Noe. Ingruente namque diluvio in universo mundo, homines, animalia, volucres, reptilia, montes, omnia denique aquis obtecta fuerunt, sola arca Noe justi excepta; pari modo peccatum originale infecit quemvis hominem, intacta sola purissima Virgine. Præsignabat quoque puram Deiparæ conceptionem templum Salomonis, quod dum ædificaretur, non mallei, non securis, non ullius instrumenti ictus erat audire aut strepitum percipere qualemcunque; sicuti nec in purissima Virgine, dum conciperetur aut gigneretur, ullum apprehendere erat peccati originalis vestigium. Possumus etiam puram Deiparæ conceptionem elucidare ex vellere Gedeonis; quemadmodum enim vellus illud rore madidum apparuit, dum reliquum terræ circum jacentis esset aridum; ita in omni homine reperitur peccatum originis, juxta psalmistam dicentem :* Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, et in peccatis concepit me mater mea (Ps. 50); *at vero in purissima Virgine nullum aderat peccatum originale, sed aderat gratia Dei. Quocirca*

Dies X Decembris.

Quocirca Angelus Gabriel ad eam : Ave, *ait*, gratia plena, Dominus tecum. *Ex quo effato angelico intelligimus, puram fuisse conceptionem Virginis purissimæ; nam sicuti vas oleo plenum difficile aquam aut alium quemvis suscipit liquorem, eo quod suscipiendo desit spatium, ita in purissima Virgine nullum locum habet originale aut aliud quodvis peccatum, utpote quæ divina gratia plena est.* (Clavis intelligentiæ, slavice Ključ razumenia, fol. 172 et 173, ed. Kiov. 1639). Similia plane de immaculata Virginis Mariæ conceptione legi poterunt in *Horto Mariano* (Ogorodok Marii Bogoroditsi), auctore Antonio Radzivilovski, pag. 723, 728 et 740, ed. Kiov. 1676; quibus exscribendis supersedeo. Quæ omnia testimonia, lectu sane dignissima, slavonico idiomate non ita pridem in lucem edidit, R. P. Gagarin, domo russus, ut ora quorumdam e popularibus suis obstrueret, qui hodie (dolens dico) in Matre sua amantissima, tanquam novum quid et hactenus inauditum, ignari illud idem blasphemant, quod olim majores eorum præstantissimi quique pleno ore prædicarunt. Prætermitto alia quamplurima quæ ad stabiliendum dogma catholicum ipsimet Ecclesiæ Russiacæ libri liturgici facile suppeditarent; memor notationes hic me tantum conscribere, non controversias instituere aut fidem catholicam ab omnibus neotericorum calumniis vindicare. Ad extremum addo, in marmore Neapolitano legi *C̄ceptio S. Anne Marie v̄r.*; eamque lectionem ambiguam esse judicio emin. cardinalis Maii, qui arbitratus est in lapide insculptum esse: *Sancte Marie*; additque certe se in antiquo Kalendario cod. Vaticani signati 5744 legisse: *VI Idus Decembris, Conceptus S. Mariæ*. Assemanus, in commentariis pereruditis ad hanc diem, legit cum Mazochio: *Conceptio S. Mariæ Virginis*, conceptionem intelligens, ut aiunt, *passivam*, quando scilicet in utero S. Annæ concepta est; tum statuit per Neapolitanos conceptionis SS. Deiparæ cultum, a Græcis acceptum, ad cæteros Latinos permanasse. Sane in Constitutione Manuelis Comneni de Feriis diserte memoratur ad 9 Dec. *Conceptio sanctissimæ Matris Dei nostri*. De vera origine illius festi apud latinos *Études de Théologie, d'histoire et de littérature*, 1860. — In Menæis additur de Stephano: *qui jacet in æde S. Antipæ*. Præterea vocatur Νεολαμπης, apud Siberum autem *Neolaurita*. Manebat ad ædem S. Antipæ CPoli, estque distinctus a S. Stephano Juniore, martyre.

S. Stephanus.

DIES X.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

SS. MM. Mennæ, Hermogenis et Eugraphi (*Omnes cæteri cum Bas. Hier. Pg. Vind. Goth. Msq. Flor. Sirm. Mg. Sirl. Cyth.*). S. Gemelli, mart. (*Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Thomæ Defurcini (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Mg. Cyth.*). S. Joannis, despotæ Serbiæ (*Euch. Serb.*).

† Eulaliæ (*Neap.*). † Eustratii (*Neap.*). † Amphilochii (*GP. Flor.*). † Tuthaelis et Babeæ (*Sirm.*). † Sosthenis, Narsetis et Isaacii (*Med. Sirl.*).

OBSERVANDA.

SS. Mennas et soc.

S. Mennam cum sociis, quorum nomina tacentur, referunt codices Mst. et Rum. Fasti Papebrochiani habent brevissime: *Menas*. Possevinus addit Hermogenem. Capponianæ tabulæ præferunt omnes tres, quos cæteræ quoque recentiores solent associare. In Menæis Græcorum excusis S. Mennas cognominatur Calliceladus, a vocis elegantia ita cognominatus, ut dictum est ad 17 Februarii, quo celebratur inventio ejus corporis. Et vero hodiernum Mennam, Alexandriæ passum, diversum esse a Menna Atheniensi, qui Cotyæi in Phrygia martyrium consummavit et celebratur 11 Novembris, satis colligitur tum ex cognomine Calliceladi tum præsertim ex sociis martyrii et synaxario utriusque sancti. Apud Versinškium, quod miror, hodiernus martyr distinguitur ab eo qui colitur 17 Februarii, quamvis uterque insignitus sit cognomine Calliceladi; imo Sirletus ex Menna Callicelado conflavit duos sanctos, ut exploratum fit ex modo quo annuntiantur in suo Menologio; habet enim ita : *Eodem die commemoratio sanctorum Christi martyrum Menæ, Hermogenis, Calliceladi et Eugraphi*. Sed similia sphalmata frequenter deprehenduntur in fastis ecclesiasticis.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Joannes, despota Serbiæ.

Ad diem 18 januarii ex Prologo monumentisque Serbicis brevem notitiam dedimus Georgii, despotæ Serbiæ, qui, mutato nomine in Maximum, monachus et archiepiscopus Krušedolensis aliquando fuit; ubi monuimus nos Serborum dicta expendere nolle ad hungaricos fontes. Multo minus a schismatis accusatione eum purgare libuit; quum catholicum ejus matrimonium, (non cum Sabella, regis Hungariæ filia, ut volunt Serbi, sed, voluntate Beatricis Aragonensis, Mathiæ Hungariæ regis uxoris, cum Elisabetha, ex sorore nepte Angilberti Balsensis, primi Nardorum in regno Neapolitano ducis, initum,) et simul ejus itus et reditus ad regem Hungariæ, tanquam pacis sequestri, et maxime pecunia ei data ab Hungariæ rege pro fundando Krušedolensi monasterio tam manifesta sint indicia eum vere catholicum fuisse et narratiunculam de vi, uxori illata ut a latinis dogmatibus recederet, fabulam esse, ut in ea re declaranda opera perdenda visa non sit. Quæ hoc loco in memoriam revocamus, quoniam consentimus omnino Pejačevicio, Georgium seu Maximum, atque etiam ejus fratrem Joannem Despotam, de quo nunc dicendum est, catholicorum sanctorum agminibus accensenti. Licet autem hujus viri officium liturgicum exstet ad hanc diem, gesta tamen ejus parum innotuerunt. Quid, quod Pejačevicius, qui tanta diligentia in Serborum res inquisivit, minime conveniat cum aliis historicis? Hi enim volunt Stephanum Cæcum, morti proximum, regni gubernacula tradidisse non Joanni, filio quindecim annorum legitimoque heredi, sed Georgio seu Maximo genero suo, adstante patriarcha et procerum corona; illum, patre regnoque orbatum, apud matrem mansisse; cujus exemplo et hortatu totum se dedisse divino servitio, donec anno 1503, die 10 decembris, e vivis recesserit. Sed hæc parum firma videntur, quum Georgius seu Maximus (ut ex ejus matrimonio liquet) Stephani Cæci gener nequaquam fuerit : quod cæterum ex diplomatibus constat. Hæc inter unum est, quo appareat Angelinam simul cum filiis Georgio et Joanne regnasse

regnasse anno 1495. Trini enim promiserunt se monasterio S. Pauli in Monte Atho quotannis daturos quingentos aureos. Diplomati appensa est bulla aurea; in cujus altera facie trini cernuntur coronati cum his verbis slavice : *Domina despina Angelina; Dominus Georgius; Dominus Joannes;* datum autem Kupinicii, ubi tum erat perennis eorum sedes. Brevi post, quum improles uxorem amisisset Georgius, rerum terrestrium pertæsus, matre adhuc viva, Sirmiensem ditionem in fratrem Joannem transtulit, et vestem monasticam ab hegumeno Kucsanensi ad fluvium Mlavam seu Zdrelo, et presbyteratum in Kupinik, ubi deinde degit, a Levito seu Callevito, Sophiæ metropolita, accepit, postea Valachiæ transalpinæ metropolita futurus ipsemet. Inde in diplomate anni 1496 solus Joannes, titulo despotæ Serbiæ, quasdam terras (quas inter Carlovitzium) donavit monasterio Krušedolensi; atque anno 1498, subscribente etiam matre Angelina, promisit se, ubi Serbiæ principatum recuperarit, monasterio Esphigmenii in Monte Atho daturum ea quæ frater Georgius dare soleret; ea conditione ut singulis sabbatis missæ sacrificium celebraretur. Annos viginti inglorium regnasse Joannem fabulantur nonnulli; verum annum 1503 ex hac luce abreptum esse jam dictum fuit. Hac morte factum est ut Maximus denuo regni habenas tenere coactus fuerit, mox tamen pulsus ab alienigenis et ad Radulum, dein vero ad Michnam seu Mihnam, Valachiæ principem profugus; ut ad diem 18 Januarii docuimus, multo autem melius explicat Piacevičius. Ex quo id unum adhuc hauriemus Joannis corpus, non secus ac parentum et fratris, usque ad annum 1716, integrum servatum fuisse in Krušedolensi monasterio, quod frater Maximus condidit; tum vero a Turcis cum aliis pignoribus frustatim cæsum partimque abreptum : sed hæc explicatius dabit Raič.

Cfr 1) Piacevič, Hist. Serviæ, pag. 370 et 371. 2) Raič, Hist. Serviæ, lib. x, cap. 6. 3) Miclosich, Monum. Serbica, pag. 541, 542 et 549. 4) Paulus Jolinscius, Brevis introd. in hist. gentis Slaveno-Serbicæ, pag. 120 et seq., edit. 1765.

DIES XI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Danielis Stylitæ (*Mst. Tern. Rum. Siš. Chil. Og. Menol. Prol. Hor. Eph. Cap. Vat. Kal. cum Bas. Hier. GP. Sirm. Mg. Itg. etc.*). S. Lucæ Novi, stylitæ (*Rum. Siš. Menol. Prol. Pp. Kal. cum Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). SS. MM. Acepsis et Aithalæ (*Prol. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Mg. Cyth.*). S. Miracis, mart. (*Prol. Menol. cum Med. Mg. Cyth.*). S. Niconis Aridi, mon. Cryptensis (*Pat. Men. Kal.*). Dominicæ SS. Protoparentum.

† MM. Terentii, Vincentii et Æmiliani (*Neap. Sirm. Mg. Med.*). † Barsabæ, mart. (*Med. Sirl. Mg. Cyth.*). † MM. Eugenii et Marini Cæsareæ (*Med.*). † Tuthaelis et Babeæ, sororis (*Med.*). † Petri Ascetæ (*Med. Sirm.*). † Stephani, protomartyris, in Constantianis (*Sirm. Med.*).

OBSERVANDA.

S. Daniel stylita.

Mirabilem S. Danielis, Stylitæ, Vitam adornatam habes a Metaphraste, quem contraxit Menologus Mosquensis; eadem latine exstat apud Surium. Optimas de Daniele adnotationes conscripsit Evodus Assemanus Act. SS. mart. Orient. tom. II, pag. 225 et seq. In officio diei canonem suppeditavit Josephus hymnographus. In vetustis Fastis Mst. et Rum. annuntiatur ita : *Commemoratio S. Patris nostri Danielis Stylitæ;* nec aliter profertur in Menologio Basilii. nisi quod addatur stationis locus *in Anaplo*, haud procul scilicet a templo Constantinopolitano, quod antea idolorum fanum erat. Martyrologium Italo-Græcum citavi, eo quod ibi S. Daniel familiæ S. Basilii Magni, ut tot alii utriusque sexus sancti, vindicetur. —

SS. Barsabas, Acepses et Aithala.

Evodus Assemanus in Actis modo citatis, pag. 128, narrationem de Martyrio S. Barhadbesciabæ diaconi prolaturus, observat sanctum hunc athletam plane distinctum esse a S. Barsaba; Barsabam vero et Apsæum (sic enim Acepses vocatur in Menologio Basilii) esse unum eumdemque. At pag. 92, de S. Barsabia Cœnobiarcha et martyre ac decem sociis ejus agens, contrarium statuere videtur, dum scribit, S. Barsabam qui hodie in Menologio Basilii et in Menæis Græcis celebratur sub nomine Apsæi, connexionem aliquam habere cum Barhadbesciaba. Certe confusio quædam adest in Synaxariis Græcis et Slavicis, quam hic discutiendi non est locus. Recolantur quæ de Acepsima ep. et Aithala, diacono, dicta sunt ad 3 Novembris. —

Dominica Protoparentum.

Commemoratio SS. Protoparentum fieri solet Dominica quæ incidit inter 11 et 17 Decembris. Horum seriem inde ab Adamo usque ad S. Josephum, gloriosissimum sponsum B. Mariæ Virginis, nolim texere, quia nimis longum est et alibi facile reperiet quivis in officio diei : idcirco ii tantummodo notentur, quorum sanctitas valde dubia est, Roboam, Joram, Achaz, Ochozias et Abias. Hi quidem apud Veršinskium prudenter sunt prætermissi; secus vero in Græcorum Menæis. Salomonem tamen refert Veršinski vel ipse. —

SS. Terentius et soc.

Inter socios S. Terentii recensent Menæa Græca excusa S. Babeam, quam Mediolensia mss. conjungunt, mea sententia meliore jure, S. Tuthaeli, ejus fratri. In Neap. Terentius prodit solus, utpote totius turmæ præcipuus, præmissa nota *passionis*. —

S. Mirax.

Satis copiosum synaxarium Miracis exstat in Prologo et Menologio ex Græco fonte, ut solet, desumptum. Martyris hujus reliquiæ asservari in Monasterio Simonis Petræ, in Monte Atho, tradit Joannes Comnenus in sua Descriptione Montis, pag. 485, apud Montfauconium. —

S. Stephanus protomartyr.

Ædis S. Stephani prope Constantianas mentio fit in Menæis tum hoc die, tum 26 Decembris; apud Cangium, pag. 139, cui hodierna commemoratio mansit ignota.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Nicon Aridus, mon. Cryptensis.

Parentibus divitibus et nobilioribus Kioviæ ortus, ibidem tonsuram accepit Nicon in monasterio Cryptensi. A Polocensibus, qui anno 1096 Kioviensem regionem invaserant, duce Boniaco, comprehensus est et captivus abductus simul cum Eustratio et aliis fratribus. Qua in captivitate famem, sitim, penuriam, verbera, aliosque cruciatus toto triennio passus est. Demum, ut omnis evadendi via captivo præcluderetur, venam sub genu præcidit crudelis herus; unde tanta sanguinis copia profluxit, ut quodammodo aruisse videretur Nicon; hinc

Dies XII Decembris.

hinc et Aridi cognomen nactus fuit. Nihilominus quadam die ab oculis custodum evanuit Nicon, et in monasterio Kievocryptensi a fratribus repertus est. Interea, pace cum Polovecensibus inita, præfatus Niconis herus monasterium invisens, obviam fit Niconi, virique aspectu attonitus, et singularem ejus evasionem coram omnibus testatus, victas manus dedit, susceptoque baptismo, quem antea veluti servum durius tractaverat, eidem tanquam hero suo ac domino humiliter inservivit ad obitum usque. Obiit autem Nicon die 11 decembris, ineunte sæculo XIII, et in Cryptis Antonii conditus est.

Cfr 1) Prolog. et Men. ex Paterico ad h. d 2) Dict. hag., pag. 212. 3) Menol. Verš. ad h. d.

DIES XII.

Ostromiranum.

VACAT.

Ex variis.

S. Spiridonis, ep. Trimethuntis, thaum. (*Mst. Rum. Tern. Menol. Vat. Eph. Prol. Kal. Hor. cum Bas. Hier. GP. Nan. Flor. Pg. Vind. Sirm. Goth. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Syneti, mart. (*Rum. Menol. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Mg. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Alexandri, ep. Hierosolymitani et mart. (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Sirl. Mg. Cyth.*). [Therapontis Monzensis (*Hag.*).]

† Danielis, Stylitæ (*Neap.*). † Amonathæ et Anthæ (*Med. Mg. Cyth.*). † Memoria victoriæ de Chozroe, Persarum rege, reportatæ (*CP. Goth. Nan.*).

OBSERVANDA.

S. Spiridon thaum.

S. Spiridon seu Spiridion, ob miraculorum gloria thaumaturgus vulgo cognominatus, commemoratur in Fastis plerisque omnibus, non excepto Kalendario Possevini; nam *martyr Isidorus* pro Spiridone obtrusus est ibi, aperto errore, cum nuspiam ille occurrat hoc die apud Græcos. Cæterum martyr vocaretur non immerito Spiridon noster, quippe quem Maximinus imperator dextero oculo effosso et sinistro poplite succiso ad metalla damnaverat; quamvis in Fastis solo thaumaturgi cognomine insigniri soleat. Cujus festum celebrabatur CPoli in æde sancti apostoli et coryphæi Petri, quæ adjacebat magnæ ecclesiæ. De Spiridone narrantur quædam, prorsus fabulosa: ut quando duos equos album et nigrum, quorum capita absciderant Ariani, redivivos fecisse perhibetur, repositis imo mutatis capitibus, ita scilicet ut nigro equo caput imposuerit album, albo nigrum. Et alia ejusmodi audacis animi commenta. De Spiridone diatribam conscripsit Urbanus Godofredus Siberus, Martyrologii Græcæ Ecclesiæ metrici collector, qui etiam sequens de eo distichon profert: *Ut mortuus sit thaumaturgus Spiridon, at mira nondum patrare adhuc desiit.* Canonem officii hodierni composuit Theophanes. In Neap. refertur die 14 his verbis: *Natale S. Spiridoni episcopi.* — S. Synetus, martyr, in quibusdam Kalendariis, ut Rumiantsoviano, et in Prologo Mosquensi audit slavonico nomine *Razumnik*, quod græco respondet ad amussim. Pari modo, SS. virgines Pistis, Elpis et Agapia apud Russos vulgo vocantur *Vera*, *Nadežda*, *Lubov*. Licet autem hæ nominum permutationes genuini vocabuli sensum optime reddant, tamen retinenda videntur nomina propria qua lingua scripta, nec facile aliis idem valentibus reddenda. Sic enim confusioni adimitur locus, et errandi occasio tollitur facilius. *S. Pacem* pro S. Irene, aut *S. Potentiam* pro Salvatore Omnipotenti norunt viri eruditi. Nec silentio prætereundus S. *Rex* Amasiæ, quem pro S. Basileo episcopo Amaseno, confinxit vir cætera magnæ eruditionis Montfauconius, in sua Palæographia, in Descriptione Montis Atho, pag. 474, ubi græcus textus fert ita: τοῦ ἁγίου Βασιλέως τῆς Ἀμασίας.

S. Synetus.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Therapontes Monzensis.

In Diction. hag. anni 1836, in fine libri, hæc pauca leguntur de Theraponte: Auctor fuit monasterii Monzensis, ab anno 1764 vacui, cujus ecclesia titulo Annuntiationis B. M. V. erat dedicata, unde Monzensis cognomen accepit ipse. Erat autem monasterium istud, viginti quinque chiliometris dissitum ab urbe Galič, et totidem plus quinque a Tchuhloma. Obiit die 12 decembris, anno 1585. Atque hæc ita parce ex editione illa Dictionnarii hag. excripta prælo destinaveram, quum novam ejusdem opusculi editionem anno 1862 vulgatam munificentia principis cujusdam, domo russi, subminastravit mihi peropportune. Hanc porro in pluribus a priore dissentire apprehendi, quod etiam de aliis quam plurimis viris, quorum notitiæ in utraque editione continentur, intelligendum est. Et quidem a recentiore editore annus 1585, quo Therapontes obiisse dicebatur, dilatus est ad annum 1591; adimitur insuper titulus fundatoris monasterii Monzensis, quod minus accurate tributum fuit in priore. Tota denique gestorum series distinctius adornatur. Docemur itaque Therapontem alumnum fuisse monasterii Costromensis de nomine Exaltatæ Crucis, tantamque civium venerationem sibi conciliasse, ut fama nominis ejus per totam civitatem manaverit. Quapropter, urbe relicta, secessit in monasterium Annuntiationis ad fluvium Monzam, in ditione Galicensi positum, ubi degebat Adrianus quidam, probatæ virtutis vir. Verum vix ac ne vix quidem in monasterio isto commoratus est; si quidem quovis die, petita senioris benedictione, in vicinam silvam trans Monzam sitam sese abscondebat, orationi vacaturus; noctes vero transigebat in monasterio pene insomnis ac sacris codicibus describendis intentus. Ad ejus sepulchrum, unus e fratribus monasterii, nomine Procopius, qui ab infantia oculorum morbo laboraverat, visus aciem perfecte recuperasse perhibetur. Obiit autem Therapontes anno 1591, die 12 decembris, conditus in sacello S. Nicolai, ubi quotannis commemoratur ad hunc diem. Hactenus Dict. hag. editor recens, pag. 254; qui omnia sua mutuatus est ex Vita quadam Therapontis ms., incerto auctore.

Cfr Dict. hag. utriusque editionis, in fine.

DIES XIII.

DIES XIII.

Ex Ostromirano.

PASSIO SS. MM. EUSTRATII, AUXENTII, EUGENII, MARDARII ET ORESTIS (*Mst. Arc. Tern. Par. Rum. Zogr. Men. Prol. Og. Vat. Eph. Cap. Hor. Kal. cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Vind. Flor. Goth. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*).

Ex variis.

S. Luciæ, virg. (*Leop. Menol. Prol. Hor. Kal. cum Bas. Neap. Med. Sirm. Mg. Cyth.*). S. Arsenii Latrensis (*Hor. Og. Pp. Kal. cum Mg.*).

† Cyrianæ, mart. (*Med.*). † Azæ et Anastasiæ (*Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Eustratius et soc.

Passionem S. Eustratii et sociorum recolunt antiqui Fasti Slavici æque ac Græci, quorum lectiones proin exscribere hic inutile foret. Unam notatam velim, in marmore Neap. his verbis expressam: *Natale passionis S. Eustrati et Luciæ;* de qua nota fusius disserit Sabbatinius in peculiari diatriba, ad diem 2 Septembris, præterea ad 10, 13, 22 et 25 Augusti, quando eadem nota præmittitur nominibus SS. Laurentii, Hyppoliti, Theclæ et Bartholomæi; quinquies namque, non sæpius, in marmore jam dicto usurpatur. Festivus horum martyrum dies celebrabatur CPoli in æde S. Joannis, apostoli et evangelistæ, prope magnam ecclesiam. Cætera quæ adnotari possent, reducuntur pene ad errores antiquariorum, ut *Ustratii*, *Mandri*, *Mandarii*, *Eusesiti*, *Euxentii*, *Aresti* et alia ejusmodi. Gravius erravit Matthæi, vir alioquin græcarum litterarum peritissimus, dum lectionem codicis sui Saxo-Gothani μαρ, cum superscripta syllaba δι, resolvit ita : Μανδανιου, cum legendm erat Μαρδαριου. Simile mendum irrepsit in Kalendarium Possevini, ubi Eustratius mutatus est in *Eustachium*. Cæterum Possevinianum Kalendarium scatere mendis hujusmodi jampridem observaverant Bollandiani.— Encomium gloriosæ martyris Luciæ, quod in Menologio Mosquensi legitur, excerptum est ex Martyrologiis Latinis, quorum tamen nomina silentio obvolvit editor Mosquensis. Ad Cajetanum, t. I, pag. 114, remittit Veršinski. — Mons Latrensis, monasterio non minus quam Olympus in Bithynia aut Mons Atho in Macedonia clarus, ingentem alumnorum numerum fovit, inter quos enituit Arsenius, asceta, perperam in episcopum *Blatnensem* mutatus in Kalendario Papebrochii ms., quod ei Mosqua olim fuerat submissum. — Azæ nomen, si bene legi, inscriptum est in Menæis Mediol. mss., simul cum S. Anastasia.

S. Lucia. *S. Arsenius.* *SS. Aza et Anastasia.*

DIES XIV.

Ex Ostromiranno.

PASSIO SS. MM. THYRSI, LEUCII, CALLINICI, PHILEMONIS, APOLLINIS ET SOCIORUM (*Mst. Rum. Tern. Par. Siš. Chil. Og. Hor. Men. Prol. etc. cum Bas. CP. Hier. GP. Vind. Pg. Sirm. Flor. Med. Sirl. Mg. Cyth.*).

Ex variis.

SS. martyrum Arriani, Theotichi et aliorum trium protectorum (*Men. Hor. Kal. cum. Bas. Med. Sirm. Sirl. Mg. Cyth.*). Commemoratio terræ motus (*Rum. cum CP. Med. Nan. Mg.*). Gennadii, archiep. Novgorodensis (*Hag.*).

† Spiridonis, ep. (*Nap.*). † Agnelli, abb. (*Itg.*).

OBSERVANDA.

S. Thyrsus et soc.

S. Thyrsum et socios ejus martyrii refert codex Mstislavicus in unam turmam coactos; cui propterea accensendi sunt Arrianus et Theotichus unus e quatuor protectoribus, quos ille generico vocabulo *sociorum* comprehendit. Duas turmas statuit post Ostromiranum Prologus Mosquensis et Veršinskius. Tres tandem classes martyrum distinguuntur in Menologio Basilii imperatoris; quarum primam efficiunt Thyrsus et Leucius; secundam Philemon, Apollonius cum sociis; tertiam Arrianus cum cæteris protectoribus. Thyrsus in Ostromirano evasit Tursus, Leucius vero Lucius, alias Lucianus; imo Seleucus audit in cod. Parisino, ubi præterea Philemon cognominatur modulator (slavice vocabulo *svirelnik*, id est Choraula). Hic in Flor. profertur solus. In Annalibus Novgorodensibus (IV, pag. 215) commemorantur ad 16 Decembris. De Thyrso, Leucio et Callinico jam actum ad 17 Augusti, quo inscripti sunt in Prologo. Habent omnes officium commune, cujus canonem confecit Theophanes. Acta SS. Thyrsi, Leucii et Callinici habes apud Bollandianos, ad 28 Jan., tom. II, pag. 808; cæterorum vero ad 1 Martii, pag. 732 et 895. In Menologio Mosquensi narratur eorum martyrium, ex Metaphraste, ut dicitur, desumptum et aliquatenus contractum. Quæ Acta, teste Assemano Kal., t. V, pag. 465, omnino posteriora sunt Actis Syriacis, nec tamen multum dissimilia, ut inde colligere liceat, genuinum Actorum parentem non fuisse Metaphrastem, sed alium quemdam ætatis longe remotioris. — Recolantur quæ de S. Spiridone dicta sunt ad 12 Decembris, qui dies ei assignatur in Fastis Slavicis pene omnibus.

S. Spiridon.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Gennadius, archiep. Novgorodensis.

Celeberrimus hic Judaizantium oppugnator, sacrarumque litterarum fautor eximius, postquam a Sabbatio Solovecensi, vitam monasticam edoctus fuerat, in monasterio *Tchudovo* Mosquæ archimandritæ munus gessit. Unde anno 1485 ad cathedram Novgorodensem transiit, morte Sergii archiepiscopi vacuam. Nefariam Judaizantium hæresim, ipso episcopatus initio detectam, qua verbo, qua scriptis tum ad magnum ducem Mosquensem, tum ad metropolitam, aliosque præsules frequenter datis, omni denique armorum genere, tanquam strenuus Christi miles, profligavit; nec prius quievit quam sectarios, antiquorum Messalianorum et Marcionitarum blasphemias innovantes, anathemate percussisset concilium Mosquense, anno 1490 ipsius cura coactum. Anathemati pœnas easque crudelissimas addidit aliud concilium

cilium

Dies XV Decembris.

cilium anno 1504 ibidem celebratum; a quo tamen abfuit Gennadius. Non minorem zelum exeruit Gennadius in clero ad meliorem formam revocando, præsertim Pscoviensi. Quapropter tum indigni clerici, tum occulti Judaizantium fautores tantum odium in eum induerunt, ut ex eo tempore optimum pastorem calumniis petere non destiterint, simoniæ et arbitrario potestatis usu eum apud magnum ducem et metropolitam falsissime accusantes. Igitur, cathedram relinquere coactus, in monasterium Miraculorum, ubi archimandritæ officio olim functus erat, sese recepit anno 1504, ibique a laboribus quievit in Domino die 14 decembris, anno 1506, eo ipso loco, quo antea Alexius metropolita quieverat. Ibidem honorifica sepultura conditus est. Multa scripta Gennadii supersunt, non vulgaris antistitis eruditionis testimonium; quibus adnumerandus est Bibliorum codex Slavicus, anno 1499 ipso accurante concinnatus, isque omnium qui in Russia noscuntur, facile antiquissimus. In quo conficiendo vulgatum Latinorum exemplar peculiari modo præ oculis habuit, P. Benjamino ordinis Prædicatorum, natione Slavo pluriumque linguarum peritissimo, in auxilium sibi assumpto.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 72. 2) Ambros, Hist. hier. Russ., I, pag. 76. 3) Philar., Hist. Eccl. Russ., III, 72, 146. 4) Idem, Prospect., n° 107 et 108. 5) Gorski, Codd. mss. bibl. synod. part. patr., I, pag. 1 et seqq.

DIES XV.

Ex Ostromirovo.

Patris nostri Eleutherii (*Ita etiam cæteri cum Bas. Neap. Hier. GP. Vind. PG. Flor. Goth. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*).

Ex variis.

S. Anthiæ, matris S. Eleutherii (*Menol. Kal. cum Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Pardi (*Prol. Menol. Kal.*). S. Stephani, archiep. Surožiæ (*Menol. Prol. Novg. Og. Pp. Kal.*). S. Pauli Latrensis (*Og. Menol. Hor. Kal. cum. Sirm. Med. Mg. Cyth.*). S. Susannæ mart. (*Rum. cum Med. Mg. Cyth.*). S. Bachi Junioris (*Rum. cum Sirm. Med. Mg.*). S. Eleutherii cubicularii (*Prol. Kal. cum Med. Mg. Cyth.*). Dominicæ Protoparentum (*Ephem.*). S. Niphontis, ep. in Cypro. (*Prol.*).

† Natalis ordinationis S. Joannis Chrysostomi (*Maz. Mg.*). † Corebi, eparchi et mart. (*Med. Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

S. Eleutherius.

Duos fuisse Eleutherios martyres arbitratur Baronius; unum tantum agnoscit Papebrochius Act. SS. Apr. II, p. 976; adeo nempe Acta hujus martyris sunt confusa et intricata; quin et fabulositatis nota difficile eximenda, ut censet post Papebrochium Assemanus, non Græca tantum, Metaphrasti adscripta, sed etiam Syriaca quæ Metaphrasticis multo sunt antiquiora. Sed de glorioso hoc episcopo Illyrici et martyre consulantur Farlati, Illyric. Sacr. t. VII, pag. 485. Cum Eleutherio certarunt S. Anthia, aliis Euanthia, et Corebus præfectus, Græcis Coremmon, Syris Carpus dictus. In officio diei legitur canon, a Josepho compositus.—

S. Stephanus Suroziensis.

Venit ad præsentem diem in Prologo et Menologio Slavicis Vita S. Stephani, archiepiscopi Surožiæ; de qua me valde ambiguum esse non diffitebor. Plura enim rationum momenta suadere videntur hunc virum non alium esse ac S. Stephanum, qui a Constantino Copronymo Sugdæam relegatus sit et cujus natalis agatur die 28 Novembris. Hic enim jure an injuria episcopus habetur; dein Surožia plane ignota est civitas, nisi sit Sugdæa seu Soldæa, nunc *Sudak*, in Chersoneso Taurica. Tertio Menologi Græci plerique omnes, itemque synaxaristæ veteres russi plane ignorant Stephanum Suroziensem, unum Sugdæensem commemorantes; quod non ita pridem observavit cl. v. Vostokof in egregia sua Descriptione codd. musæi Rum., pag. 455 : et quidem in Kalendariis antiquissimis optimæque notæ, qualia sunt Ostrom, Mstisl. Rum. Assem. Tern. Siš. Paris. I et alia nonnulla, frustra S. Stephani Suroziensis nomen investigabis. Accedit, quod hujus, quæ circumfertur, Vita plane singularis est multaque complectitur, quæ ad historiam Ecclesiæ generalem pertineant : quid itaque hæc Vita græce nondum reperta est, sed slavice duntaxat? Demum videtur scriptor slavus ea duntaxat novisse quæ in Menologio Basilii ad diem 28 Novembris de S. Stephano Sugdæensi referuntur; ea autem nimis jejuna habuisse; et propterea ex Vitis S. Stephani Junioris et maxime S. Andreæ in Crisi multas desumpsisse partes, quibus S. Stephanum Sugdæensem, in Suroziensem culpa librariorum mutatum, ornaret : unde intelligatur quomodo Acta hæc seu Passio tot bonis rebus abundet, et simul tam parum cohæreat. Verum, licet hæc gravissima sint, non ausim tamen eis plane assentire, tum quoniam illinc plus dubitationis quam certæ cognitionis oriatur, tum quod plane negligi non possint codices Mosquenses CLXVIII, CLXIX, CLXXII, CCCCXXXIV, CCCCXXXV, quibus sæculum XIV attingatur : ita ut, si Vita, quæ in Prologo Mosquensi nunc legitur, febricitantis cerebri fœtus sit, is ante quinque sæcula conceptus fuerit oportet. Atque hinc id unum concludere lubet multum examen multamque operam in Actis S. Stephani Suroziensis discutiendis ponendam esse : quod quum hoc loco fieri non possit, suppressimus versionem, quam ex slavico feceramus; differentes universam hanc disputationem aut ad diem 28 Octobris, quo S. Stephanus Sabaïta colitur, aut ad diem 28 Novembris, quo natalis agitur S. Stephani Sugdæensis; aut certe ad 15 Decembris, quo recentioribus Russorum Fastis S. Stephani Suroziensis nomen inscriptum est. Interea videatur. 1) Prol. et Menol. ad hunc diem; 2) Macarius, Introd. relig. Christ. in Russiam, pag. 80 et seq. et pag. 169 et seq.; 3) Farlati, Illyricum sacrum, tom. VIII, pag. 126; missis tamen iis quæ de prætenso quodam Russorum apostolo, Dionysio, traduntur ibidem. 4) Acta SS., tom. VIII Octobris, pag. 130, num. 25 et seq. —

S. Paulus Latrensis.

Testibus Menæis Græcis, floruit Paulus Latrensis tempore Constantini porphyrogeniti. *Vitam ejus*, ait Menologus Mosquensis, ***nuspiam in ditione Russica potuimus reperire***, puta Slavonico idiomate conscriptam. Nam Græcam vidit Allatius laudavitque; cujus exemplar adservatur in pluteo Coislimano, n° 148, sæculo XI exaratum et hactenus ineditum. Unde sequentia per modum breviarii, expressit Demetrius Veršinski, Menologii Ecclesiæ Orientalis Auctor minime spernendus. Natus itaque est Paulus Eleæ, non procul a Pergamo Asiana, matre Eudocia, patre Antiocho, quibus alter filius erat nomine Basilius. Postquam Antiochus, qui in classe militabat, lethale vulnus

vulnus in pugna contra Saracenos ad insulam Chiensem accepisset, atque mox, domum reversus, ex eo occubuisset, in Phrygiam (imo Bithyniam) migravit Eudocia vidua simul cum utroque filio et in vico Marycati dicto, atque natalibus S. Joannicii Magni claro, sedem suam fixit. Matris iteratis votis ut faceret satis Basilius, matrimonium iniit tandem; at eo ipsomet die, quo nuptiarum solemnia celebrata sunt, relicta uxore et domo, in montem Olympumclam secessit, vestemque induit monachalem. Interea mortua matre, solus remansit Paulus, comite penuria; quæ brevi evasit tanta, ut gregum pascendorum curam apud vicinos suos suscipere fuerit coactus, atque hac ratione victum suum lucrari, donec summa miserio presso subvenit frater natu major. A quo accersitus, in montem Olympum perrexit, unde in Latrensem deductus est ac monasterii hegumeno Petro enixius commendatus. Hoc itaque magistro et duce, monasticæ vitæ certamina exorsus est Paulus; verum deinceps, cum se magistro et fratre simul destitutum esse vidisset, in solitudinem sese abdidit prope Heracliam (nomen loci est); unde mox summa montis Latrensis ascendit, ibique undecim annorum spatio, ceu in columna non manufacta, degit, donec socios nactus sit, mores ejus vivendique rationem imitaturos. Constituto itaque in eorum usum cœnobio, rebusque omnibus rite ordinatis, in insulam Samos migravit; unde tamen mox in Latrensem Lauram rediit, fratrum precibus permotus. Interea virtutum ejus fama manavit quaquaversus; ita ut apud Cretenses et Romanos non minus inclaruerit quam apud extremos Scythas. Cujus precibus se commendasse dicitur Petrus, rex Bulgariæ, quin et a Romano Pontifice monachus quidam missus qui viri mores vivendique rationem oculatus testis adspiceret et contempIaretur. Ab imperatore Constantino (Porphyrogenito), cui expeditionem Cretensem male successuram fore prædixit, litteras non semel accepit, quæ tempore suo in Laura Latrensi adservari testatur ejus biographus. Episcopus vero Amisi et cives Mileti varia dona monasterio ejus sustentando sponte sua offerebant. Tandem e vivis migravit Paulus 15 Decembris, indictione 14, anno creationis 6164, a Christo nato 956, aut 955. Conditus est in templo monasterii, quod S. Michaeli Archangelo dicatum est; quem peculiari officio hoc die laudari voluit Ecclesia Græca. Hactenus Veršinski. — S. Susanna, martyr et sanctimonialis, patre Græco, matre Judæa, ex Palæstina oriunda, probe distinguatur oportet ab alia sancta martyre cognomine, quæ commemoratur ad 11 Aug. simul cum S. Gaio, papa romano. — Sequentem de S. Joanne Chrysostomo monitum profert Synaxarium Sirmundi ms., remotæ, ut norunt, antiquitatis: *Sciendum est, patrem nostrum Joannem Chrysostomum hac die ordinatum fuisse patriarcham CPolis Novæ Romæ, in qua etiam natalis dies Christi ab illo celebrari cœpit ad visegimam quintam hujus mensis, quibusdam ab Occidente venientibus et renuntiantibus* (ita scilicet in sua regione fieri). *Quapropter splendissimam apologeticam concionem habuit.* Eadem totidem pene verbis monemur in Menæis Græcorum excusis. — S. Niphon, episc. Cypri, referri solet ad 23 Decembris; hodie inscriptus est in quodam Prologo antiquiore.

S. Susanna. *S. Joannes Chrysostomus.* *S. Niphon.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Tryphon Pecengensis.

Duo sunt qui in barbara Lapponum gente ad fidem Christi reducenda præ cæteris laborarunt, Theodoretus et Tryphon; et quidem ille Kolæ, hic ad Pecengam fluvium, qui in remotissima regione, versus Promontorium Septentrionale, *Nord-Cap* dictum, fluit. Uterque floruit sæculo XVI; et uterque Lapponiæ apostolus ab indigenis vocitatur, licet non clareat, utrum consensu communi et mutua cura, an seorsim omnino alter ab altero in hac vinea laborarint. Ad hæc, solum Tryphonem cultu ecclesiastico honorare placuit Ecclesiæ Russiacæ, quamvis cultus ille angustioribus limitibus adhuc comprehendi videatur. Igitur Tryphon, Novgorodensis, anno 1495 natus, patre sacerdote, cum ad ætatis plenitudinem pervenisset, in remotissimam Trans-Kolensem regionem contendit, ibique lucrandis animabus sese totum viresque omnes impendit. Cum vero simplex laicus esset, nec sacerdotem qui catechumenos baptizaret secum haberet, Novgorodum iter instituit, presbyterum ab archiepiscopo flagitaturus, simul et licentiam exstruendi ecclesiam. Hac absoluta, moramque faciente sacerdote, Kolam perrexit Tryphon, et hieromonachum quemdam, Eliam nomine, secum inde abduxit, a quo et ethnici baptismo lustrati sunt et Tryphon monastico habitu indutus, anno 1558. Interea, sociorum numero augescente, monasterium erexit, illudque Theodoreto regendum tradidit, et plurimum ampliavit, præsertim postquam eleemosynis et donis, apud magnum ducem Mosquæ comparatis, onustus rediisset. Tandem, exstructa altera ecclesia ad fluvium Paësum, assiduis laboribus attritus, ad extremum vitæ devenit. Quare convocatis sociis, eosque ad fraternam caritatem ante omnia servandam cohortatus, obdormivit somno mortis anno 1583, die 15 decembris.

Cfr 1) Vita Tryphonis Pecengensis, auctore incerto, in opere period. Pravosl. Sobesed., an. 1859, mens. Maii, pag. 89-120. 2) Dict. hag. pag. 255, ed. 1862. 3) Muraviev, in Append. ad Vitas SS. 4) Phil., Hist. Eccl. Russ., III, pag. 40. 5) Ambros., Hier. Russ., t. IV, pag. 579-585.

DIES XVI.

Ostromiranum. Ex variis.

VACAT.

S. Aggæi, proph. (*Mst. Tern. Rum. Prol. Men. Og. Cap. Ephem. Hor. Kal. etc. cum Bas. Hier. GP. Flor. Sirm. Vind. Med. Msq. Mg. Sirl. Cyth.*). S. Marini, mart. (*Rum. Prol. Menol. Kal. cum Bas. Hier. Sirm. Med. Msq. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Theophanon, imperatricis (*Rum. Menol. Prol. cum Bas. Sirm. Med. Mg.*). SS. MM. Lithuanorum Antonii, Joannis et Eustathii (*Vindob.*). S. Nicolai Chrysobergæ, patr. CPolitani (*Rum. cum Med. Sirm.*). Memoria SS. protoparentum Abraham, Isaac, etc. (*Rum. cum Bas.*).

† Patermuthii, mart. (*Neap.*). † Bacchi Junioris (*Hier.*). † MM. Probi et Hilarii (*Med. Mg. Cyth.*). † Modesti, archiep. Hierosolymitani (*Mg. Cyth.*). † Memnonis, archiep. Ephesi (*Sirm.*). † Simeonis, archiep. Antiochiæ (*Sirm.*). † Dedicatio ecclesiæ S. Christophori, prope S. Polyeuctum (*Med. Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

Dies XVII Decembris.

OBSERVANDA.

S. Aggæus. Synaxario quod in Prologo legitur materiam suppeditavit Menologium Basilii imperatoris, præter ea quæ Mosquensis synaxarista ex eruditionis suæ pluteis addidit de nomine Aggæi, significari nempe festum aut eum qui festum celebrat.— *SS. Martyres Lithuani.* SS. martyres Antonius, Eustathius et Joannes, in Lithuania anno 1347 palmam adepti, proferuntur hodie in Prologo ms. bibl. Vindob., quo sex priores anni menses a Septembri ad Martium continentur. De hoc manipulo tractatum est ad 14 Aprilis. Ad præsentem diem translati sunt forsan ex 13 Decembris, quo unus eorum Eustathius licet martyrium consummarit, attamen quominus celebraretur festum S. Joannis Chrysostomi, utpote solemnius, impedivit. — *S. Nicolaus Chrysoberges.* Quod alibi observavi, de retinendis propriis nominibus in ea lingua qua scripta sunt, ad vitandam confusionem quæ secus facile potest exoriri, bene quadrat in hodiernam cod. Rum. lectionem. Hæc enim meminit sancti patriarchæ Nicolai *Aureæ virgæ*, cujus cognomenti originem nunquam forsan intellexissem, ni divinanti mihi adfuisset supplementum cod. Sirmundiani ms., in quo ad hanc eamdem diem disertis verbis notatur *Dormitio Nicolai Chrysobergæ, patr. CPolitani.* Porro insulsam esse antiquarii Novgorodensis interpretationem quis infitias ibit? Nihilominus notanda est lectio codicis Rumiantsoviani; cum sola exhibeat nomen hujus patriarchæ, apprime catholici, quidquid in contrarium congerant auctores Russi. Sedit enim Nicolaus ab anno 985 ad annum 995, eo scilicet ipsissimo tempore quo Vladimirus, Russorum rex, christianam fidem cum baptismo suscepit, totamque gentem suam catholicæ fidei lumine illustravit, apostolus Russiæ idcirco nuncupatus; quem Ecclesia Romana æque ac Russiaca sanctorum suorum Albo merito inscripsit. Sed de hoc argumento gravissimo, deque Nicolai Chrysobergæ orthodoxia disserere non est hujus loci; poterit autem penitius expendi alibi, quando, vita comite Deoque favente, dabuntur sanctorum Russorum Acta genuina, præviis commentariis, ut mereantur, illustrata. — *S. Theophanon.* In Prologo Mosquensi S. Theophanon annuntiatur solemniter his verbis : *Commemoratio semper memorandæ imperatricis et thaumaturgæ Theophaniæ, quæ fuit uxor Leonis Sapientis, imperatoris.* Ejus corpus, Menæis Græcis testantibus, servatur incorruptum in patriarchio CPolitano; in quo etiam memoria celebratur hoc die cum proprio officio. — *Dedicatio ædis S. Christophori.* De ecclesia S. Christophori CPolitana, cfr Cangius, l. IV, p. 121. Christophori festum agitur 9 Maii.

DIES XVII.

Ex Ostromirano. Memoria sanctorum trium puerorum, Ananiæ, Azariæ, Misaelis, qui in Babylone igneum fornacem restinxerunt. Et Danielis, prophetæ. (*Ita omnes codd. Slavici cum Bas. Neap. Sirm. Mg. etc.*).

Ex variis. S. Dunalis, dicti Stephani, confessoris (*Prol. Kal. Menol. cum Sirm. Med. Mg. Cyth.*). S. Susannæ (*Prol. Serb.*). Dominica ante Nativitatem Christi, sanctorum Patrum (*Ephem. cum Bas.*).

† Bacchi Junioris (*Bas. Med. Mg.*). † Joannis, ep. Sardorum et conf. (*Nan.*). † Michaelis Syncelli, conf. (*Goth. Msq.*). † MM. Probi, Hilarii et Tarachi (*Sirm. Med.*). † Patermuthii, Copri et Alexandri (*Sirm. Med. Mg. Cyth.*). † Memnonis, ep. Ephesi, Modesti, patr. Hierosolym., Simeonis, ep. Antiochiæ (*Med.*). [Dionysii Novi, archiep. Æginensis (*Synax.*).]

OBSERVANDA.

S. Daniel. Synaxarium diei Græcum continet de Daniele quædam serius conficta, uti jamdudum observavit post Papebrochium Assemanus (Kal. V, pag. 470); quæ Prologus Mosquensis, fabularum nonnihil prodigus, retractare minime prætermisit. Canonem officii hodierni ordinavit S. Theophanes. In quodam Prologo Serbico sæculi XVI S. Daniel et tres pueri referuntur ad diem præcedentem, ut puto, oscitantia antiquarii; maxime cum dies XVII et duo proxime sequentes ibidem desiderentur. — *Dominica SS. Patrum.* Festo trium puerorum conjungitur in quibusbam Kalendariis commemoratio sanctorum Patrum, seu omnium justorum qui ante Nativitatem Christi Domini vixerunt. De hac dicemus melius postridie. — *S. Dunalis.* S. Dunalis, qui et Stephanus, audit Daniel in Prologo et Menologio Mosquensi. Hic monasticum habitum induit Romæ; magnum vero schema, ut vocatur, apud Græcos, cum Stephani nomine suscepit Hierosolymis a patriarcha Christodulo, aliis Christodoro. *In cod. quodam Græco mss.*, advertit Veršinski, *nominatur* Δουναλιτης; at terminatio est genitivi nominis Δουναλι, quod ita passim sonat in Menæis Græcorum sive excusis sive manu scriptis. — *S. Susanna.* Sancta Susanna plane distincta a virgine homonyma, quam ex cod. Rum. retuli die 15 Decembris. Hodie ponitur in Fastis sacris propter S. Danielem prophetam, quo judice a morte sibi imminente liberata fuit, ut in sacro codice legit quivis, et fuse proponitur in Prologo; rursus commemoratur cum omnibus justis Antiqui Testamenti, postridie. — *S. Bacchus Junior.* S. Bacchus, cognomento Junior, ante baptisma Dacha dictus, laudatur hoc die in Menologio Basilii; in Fastis vero Slavicis, ad 15 Decembris. Menologio addidi in titulo Menæa Græcorum excusa: nam Iacchus ille, qui citatur in utraque editione Veneta, manifesto idem est ac Bacchus, maxime cum uterque eodem genere martyrii consummaverit vitam; discrimen autem, quod intercedit inter utramque nominis formam, perexigui momenti sit. Hinc prudenter tacuerunt Iacchum Siberus et Veršinskius. — *S. Patermuthius.* Lectu digna sunt quæ de Patermuthio adnotavit Quatremère, Mémoires sur l'Egypte, tom. I, pag. 28. — *Dionysius novus.* Dionysium Novum, archiep. Æginensem, retuli ex Synaxario Græco Nicodemi, quod evolvere cupientibus integrum est.

DIES XVIII.

DIES XVIII.

Ex Ostromirano.

Dedicatio ecclesiæ S Deiparæ, quæ est in Chalcopratiis prope magnam ecclesiam (*Prol. cum Med. Mg. Cyth.*).

Ex variis.

S. Sebastiani, mart. et soc., Nicostrati, Zoes, Tranquillini et Castorii, Marcellini et Marci, Claudii Symphoriani et Victorini, Tiburtii et Castuli (*Rum. Tern. Par. Prol. Men. Siš. Hor. Eph. Cap. Kal. cum Bas. GP. Vind. Flor. Msq. Med. Pg. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Flori, ep. Amisi (*Rum. Prol. Menol. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Msq. Mg.*). S. Michaelis Syncelli (*Prol. Menol. Pp. Kal. cum Sirm. Med. Msq. Mg. Cyth.*). S. Modesti, archiep. Hierosol. (*Prol. Menol. Kal. cum Neap. Med. Sirm. Mg. Cyth.*). Translatio S. Ignatii, mart. (*Anth. cum Neap.*). Dominica ante Nativitatem Christi, sanctorum Patrum (*Mg.*). Commemoratio omnium sanctorum qui fame, frigore aut lue perierunt (*Mg.*).

† MM. Phocæ et Hermyli (*Med. Mg. Cyth.*). † MM. Athenodori, Philareti et Eubioti (*Hier. Nan. Med. Mg. Cyth.*). † Sophiæ, thaumat. (*Med. Sirm. Mg. Cyth.*). † MM. Zacchæi, diaconi, et Alphæi, lectoris (*Med. Sirm. Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

Dedicatio ædis Chalcopratianæ.

In Menologio Basilii imperatoris festum Dedicationis hujus ædis non invenitur amplius; at in Prologo Serbo-Bulgaro, sæculi decimi tertii, adhuc exstabat inter cæteros dies sacros. Hujus Prologi meminit Vostokov, in Descriptione codd. Musæi Rum., p. 349. Ita commentator anonymus Kalend. Ostromirani, ex cujus verbis colligitur, apud recentiores Græcos et Slavos dictum festum jamdudum obsolevisse. Hoc, licet de Menologio Basilii verum sit, tamen de recentioribus Fastis nequaquam asseri potest, siquidem in Menæis Græcorum excusis, disertis terminis annuntiatur hæc solemnitas, tam in veteri editione, quam in nova. De templo Chalcopratiano fuse agit Cangius, in CPoli Christiana, lib. II, p. 57, ed. Venetæ. Recolantur dicta ad 12 Aprilis et 1 Septembris. — Non omnes S. Sebastiani socii referuntur in codicibus supra relatis, nec ab omnibus : Rum. nominat tantum duos, Nicostratum et Tranquillinum; alii alios. Plerique utuntur formula generali. In Ostrom. et Mst., uti in Menologio Basilii, neque sociorum, neque Sebastiani ulla fit commemoratio. In Prologo autem Mosquensi et in Menologio recitantur ad unum omnes. Latini recolunt sanctos hos athletas diversis diebus; Sebastianum ad 20 Januarii; Zoen, uxorem ejus, die 5 Julii; Tranquillinum ad 6 Julii; Castorium, fratrem ejus, ad 7 Julii, simul cum Claudio commentarisio, Victorino et Symphoriano, filiis ejus, Nicostrato protoscrinario; Marcellinum et Marcum, filios Claudii et diaconos, ad 18 Junii; Tiburtium denique ad 11 Augusti. Recole quæ de Marco et Marcellino dicta sunt ad 11 Maii. — Jam duobus diebus proxime elapsis retulimus ex Fastis Græcis S. Modestum, patr. Hierosolymitanum; at hodie consignatur in codicibus Slavicis, accedente Kalendario Neapolitano marmoreo, Sirm. et Mediol. In Prologo Mosquensi legitur prolixum encomium, ex Menæis Græcorum vulgaribus descriptum. Ubi, præter alia, asseritur, annos ejus episcopatus fuisse triginta et octo. At vero Nicephorus assignat Modesto annum tantummodo unum; auctor tabularum Theophani insertarum numerat duos; quos alii producunt ad annos viginti et unum, totum scilicet tempus comprehendentes, quo ille tum patriarchæ vices egit, tum ut verus patriarcha Ecclesiam administravit. Hoc quomodo cum annis triginta et octo componatur, videant Prologi Mosquensis editores. — In Horologio Valachico, quod penes me est, Translatio corporis S. Ignatii celebratur die sequenti. In marmore Neapolitano notatur *passio*, et præterea S. Ignatio adjungitur Modestus, ep. Hierosolymitanus. — Præter SS. Patres, Dominica Protoparentum relatis, numerantur hodie in Prologo Eva, Heber, Salomia et Raabe (de qua in ep. ad Hebr., XI, 31). Cum officium liturgicum dici debeat die dominica quæ incidit intra 18 et 24 Decembris, hinc fit, ut in Kalendariis occurrat non semel. In Menæis Græcorum excusis unicuique subjiciuntur versiculi, auctore eodem Christophoro Patricio Mytilenensi, cujus Menologium metricum ad calcem sui operis adjecit Siberus. Jamvero teste Morcellio, Kal., t. I, pag. 279, versiculi isti *non modo inepti plerumque sunt, sed etiam non raro absurdi;* utpote nullo delectu habito conditi; *nam non Salomon solum occurrit in eisdem, sed Roboam etiam et Achar aliique, quos sacræ litteræ plurimum reprehendunt, nec facile quispiam cælo dignos agnoverit.*

SS. Sebastianus et soc. — *S. Modestus, patr. Hierosol.* — *Translatio S. Ignatii.* — *Dominica SS. Patrum.*

DIES XIX.

Ex Ostromirano.

Passio SS. MM. Eutychetis (*cum Sirm. Mg. Cyth.*), Phocæ et Hermonis (*Med. Mg.*), et S. Bonifacii (*Tern. Men. Prol. Hor. Kal. cum Hier. GP. Nan. Vind. Flor. Pg. Sirm. Med. Msq. Goth. Sirl. Mg. Cyth.*). Dominica ante Nativitatem Christi. Memoria SS. Patrum Abrahæ, Isaac et Jacobi.

Ex variis.

SS. MM. Probi, Arei et Eliæ (*Rum. Menol. Prol. Kal. cum Bas. Neap. Nan. Hier. Maz. Med. Mg. Cyth.*). SS. MM. Polyeucti et Timothei (*Menol. Prol. Kal. cum Bas. Med. Mg. Cyth.*). S. Aglaidis, matronæ Romanæ (*Pp.*). S. Bonifatii, ep. Ferentini (*Menol. Prol. Kal.*). S. Gregorii seu Gregentii, archiepiscopi Homeritarum (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Med. Sirm. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Athenodori (*Sišat.*). Translatio S. Ignatii, mart. (*Valach.*).

† Tryphonis, mart. (*Med. Mg. Cyth.*) † Thessalonicæ, mart. (*Sirm. Mg. Cyth.*) † Flori, presb. (*Maz.*) † Dunalis, mon. (*Med.*) † Capitonis, ep. Chersonensis (*Med.*).

OBSERVANDA.

SS. Eutyches et Hermon.

Lectio cod. Ostromir. accuratiore indiget distinctione, eo quod plures martyrum turmæ, quæ omnino erant sejungendæ, in unam actæ sint. Certe S. Eutychetem inter et Phocam atque Ermonem (ita namque in codice audit) aut Bonifatium, præter martyrii palmam, nihil commune intercessit unquam, ut satis liquet ex Menæis Græcorum, ubi de Phoca et socio ejus Hermylo agitur pridie, hodie vero S. Euthycheti socii martyrii dantur, præter S. Thessalonicam, aliæ feminæ septuaginta

Dies XX Decembris.

septuaginta et viri ducenti. Sed quid de Ermone? Corruptelam esse, amanuensis oscitantiæ tribuendam, qui scribere debuit Hermylum seu Ermilum, non male conjicit cl. Capiton Nevostrujev; maxime cum Hermylum cum Phoca reapse referant codices nonnulli ad diem præcedentem. Non diffiteor tamen, id non omnino mihi exploratum esse; nec minus propendere me in S. Hermonem archiep. Hierosolymitanum; quod ut faciam, duo potissimum suadent : nominum conformitas tanta ut major vix possit desiderari, et insignis memoria sancti hujus antistitis in Fastis Slavicis et Græcis. Est enim is, qui in Chersonesum ablegavit viros apostolicos Ephræmum, Basilium, Eugenium, Agathodorum, Elpidium, Etherium, denique Capitonem, de quibus omnibus actum est die 7 Martii, et quorum cultus celeberrimus apud Russos hactenus perseverat. Accedit, quod tum hodie, tum 21 et 22 Decembris recurrat in Fastis ecclesiasticis nomen S. Capitonis, quem re quidem vera 21 Decembris martyrio coronatum esse constat. Unum obstare videtur, martyris titulus qui Hermoni quoque tribuitur in textu Slavonico, non secus ac SS. Phocæ et Bonifatio. Idque præter historiæ fidem, cum ille a persecutionis Diocletianæ æstu miro modo servatus fuerit. Verum neminem fugit, passionis aut martyris notam non semper sensu proprio esse sumendam. Manet itaque lis sub judice. — S. Bonifatius quoque minus accurate vocatur in Ostr. *Genifatus*, imo *Vinfantus* apud Possevinum. Servus erat S. Aglaidis, quam expresse nominant Ephemerides Græco-Moscæ Papebrochii. In Menologio Basilii commemoratur 20 Decembris. Habet officium peculiare, cujus canonem conscripsit Josephus, hymnographus. In Menologio Mosquensi et in Prologo S. Bonifatio martyri copulatur alter Bonifatius, episc. Ferentinus, cujus gestorum seriem deprompsit Menologus ex Dialogis S. Gregorii, papæ; non quod præsens dies sancti hujus antistitis sit proprius, sed nominum similitudo fecit ut initio quidem aliquid de ejus virtutibus, ut sæpe usuvenit, proponeretur in Prologo, ædificationis causa; dein vero ipsamet Vita adtexeretur integra, perinde ac si ageretur dies ejus festivus. Nec illud silentio obvolvendum, auctorem Vitæ, quæ in Menologio legitur, esse S. Gregorium Magnum, ex cujus Dialogis plura hausit editor Mosquensis, ut vel inde concludas, quanta veneratione gaudeat sanctissimus hic pontifex apud Russos. — Mirari subit, ill. Bartholomæum Kopitarium quærere in sua editione latina Kal. Ostromirani, de *quotanam* agatur *dominica*; cum sit exploratum agi de Dominica quæ Natalem Christi proxime antecedit; siquidem in Typico disertis verbis præcipiatur celebrari intra 18 et 24 Decembris.— In cod. Rumiantsoviano legitur ad hunc diem : *Passio sanctorum Promi, Eliæ sacerdotis* (slavonice *ierea*). *Passionis* notam reperimus etiam in marmore Neapolitano quod sic habet : *P. S. Probi et Iliu*, tacito Areo; item in Menologio Basilii, ubi loco *passionis*, pro more, ponitur *certamen*, et insuper Probus vocatur Promus. At sacerdotis dignitas nuspiam tributa est Eliæ, qui homo laicus fuit, adeoque non hieromartyr, sed tantummodo martyr nuncupatur passim. Ex suo itaque capite sacerdotis titulum addidit transcriptor Russus, cujus errorem facile arguunt exemplaria græca. In his enim diserte exprimitur nomen Aræi sive cum Probo sive cum Elia. In Menologio Basilii habetur ita : *Certamen SS. MM. Promi, Arei et Eliæ;* in Menæis excusis ponitur ultimo loco, post S. Probum; alibi, mutato ordine, legebatur forsitan ita : Passio SS. Promi, Eliæ, Arei ('Αρεως). Hoc ultimum nomen amanuensis Russus cum in exemplari suo offendisset, ac mendose positum existimaret, ex nomine proprio Arei ('Αρεως) appellativum fecit sacerdotis ('Ιερεως), atque Eliam ex homino laico sacerdotem; nisi hanc ultimam vocem in exemplari suo græco offenderit scriptam, quod tamen mihi minus probatur. — Gregorius, Homeritarum seu Hymeritarum, aut potius Taphrensis episcopus, passim præfert nomen Gregentii. Multus de eo sermo fit in Actis S. Arethæ, martyris, et prolixam gestorum seriem texuit Metaphrastes, quam contractam dedit Menologus Mosquensis. Gregorii Vita in codd. tam Græcis quam Slavicis occurrit frequenter; nominabo quasdam Vitas occidentalibus minus notas. In bibl. Patriarch. Mosquensi asservantur duæ, altera in cod. n° 360, (apud Matthæi CCCLXVII), anno 1627 exarato, altera in cod., n° 354 (apud Matthæi, t. II, n° 18 et seq.) sæculi XVI-XVII; utraque græce scripta. Quarum principia, pro instituto suo, tacuit Sabbas, archimandrita, nunc episcopus Možaiscenus. Idem Slavicas recensuit quatuor, quarum antiquissima, signata n° 419, exarata fuit anno 1452, jubente Basilio Jaroslaide, duce; secunda, n° 750, refertur ad sæculum XV, anno incerto; tertia signata n° 753 scripta est anno 1517, quarta denique n° 83 sæculi est proxime sequentis. Quintam reperi ego in Prologo ms. bibl. Onuphrianæ Leopoli, signato n° 15, qui concinnatus fuit in monasterio SS. Salvatoris, in Galicia, anno 1518. Sed notatu dignissima est illa quæ exstat in ditissimo pluteo Berolinensi in cod. sæculi XV, inter Slavicos ordine primo de qua jam Fabricius, t. X, pag. 116. Titulus est : *Vita et conversatio B. P. N. Gregorii, episcopi Taphrensis civitatis Homeritarum, scripta ab episcopo civitatis Negran*. In Catalogo sequentem titulum præfert : *Unterredungen über theologische Gegenstände zwischen Gregoire, Bischof von Homeriten* et reliqua. Præterea S. Gregentius commemoratur in duobus aliis codd. ejusdem bibliothecæ, signatis n° 30 et n° 36, accedente brevi encomio. Sed de S. Gregorio Taphrensi mox, ex professo agent Bollandiani Socii, quando in Act. SS. deventum erit ad S. Elesbanum regem. — In Nan. Athenodorus refertur cum SS. Philetero et Eubioto, pridie. Videtur esse distinctus a sancto cognomine, qui floruit sæc. IV in Thebaide et commemoratur Sabbato Dominicæ Tyrophagiæ.

S. Bonifatius uterque. — *Dominica SS. Patrum.* — *SS. Probus et soc.* — *S. Gregentius.* — *S. Athenodorus.*

DIES XX.

Ex Ostromirano. — *Ex variis.*

Sancti antistitis Ignatii (*Omnes cum Bas. Neap. CP. Hier. GP. Sirm. Med. Maz. Mg. Sirl. Cyth.*).

S. Philogonii, ep. Antiochiæ (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Sirm. Mg. Sirl. Cyth.*). S. Joannis Chrysostomi ordinatio in patr. CP. (*Prol.*). S. Eustathii Mzkhetensis (*Iber.*). Profestum Nativitatis Jesu Christi (*Horol. et alii*).

† MM. Eugenii et Macarii (*Bas. Sirm. Med. Maz. Mg. Sirl. Cyth.*). † Bonifatii, mart. (*Bas.*).

OBSERVANDA.

S. Ignatius.

S. Ignatius, cognomento *Theophorus*, præfert in marmoreo Kalendario sequentem notam : *de Suria;* id est, ex Syria; ut ita distinguatur ab altero Ignatio, martyre, qui cum S. Modesto pro fide Christi decertavit. In eodem marmore recte signatur *passio*, consonantibus Bas., Mst., Rum. et

et ipsismet martyrii Actis, ubi disertis verbis dicitur Ignatius occubuisse decimo tertio Kalendas Januarii seu die vigesimo Decembris, Romæ. Adde Menæa excusa, quorum synaxario præmittitur sequens versiculus : *Dentibus Ignatium laniat vicena leonum*. At in Ostrom., Ternob. et in recentioribus plerisque omnibus profertur solum nomen, addito titulo hieromartyris aut deiferi. In uno tandem Valachico notatur *translatio* ad diem præcedentem, uti in Martyrologio Romano ad 17 Decembris; ubi intelligendam esse secundam corporis Ignatii translationem fusius prosequitur Assemanus Kal., tom. V, pag. 475. Festi hujus solemnia agebantur CPoli in magna ecclesia. Canonem officii ordinavit S. Andreas Cretensis. — *S. Philogonius.* De S. Philogonio melius agetur die sequenti. — *S. Joannes Chrysostomus.* Ordinationem S. Joannis Chrysostomi retuli ex Prologo excuso, quod passim a me citatur. In eodem additur sequens notula : *Hic damus primam concionem quam habuit de pœnitentia.* Tum sequitur ipsamet concio, occasione Natalium Christi Domini a sancto præsule CPoli prolata. Recolantur quæ adnotata sunt ad diem 15 Decembris et 13 Novembris, quo utroque recoli dicitur ejus ordinatio. — *Dies XXI Decembris. S. Eustathius Mzkhetensis.* Jam ad diem 29 Junii meminimus S. Eustathii cujusdam, cognomento Mzkhetensis; de quo præter nomen aliud quod proferam, non habeo, deficientibus documentis. — *SS. Eugenius et Macarius.* SS. Eugenium et Macarium, sub Juliano apostata passos, commemoravimus ad 19 Februarii. Hodie rursus inscribuntur in quibusdam Fastis Græcis, præeunte Menologio Basiliano. In Menæis vulgaribus vocantur *martyres;* at in Synaxario mensis Februarii, quod longe fusius est quam hodiernum, præferunt nomen *confessorum*. Utrumque vero consonat; nam licet in pace animas suas tradiderint, coronam tamen martyrum, ob varia tormenta a Juliano apostata antea imperata, promeruerunt, ut recte indicant bini versus Menæorum : *Antequam moriuntur, innumera mala simul patiuntur Macarius et Eugenius.* Menæa non intelligo recentiora anni 1843, in quibus altum silentium de utroque martyre, sed antiqua, ex quibus sua passim mutuati sunt Sirletus et potissimum Margunius, ep. Cytherorum.

DIES XXI.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Memoria sanctæ martyris Anastasiæ.

S. Julianæ, mart. Nicomediensis (*Mst. Prol. Tern. Rum. Zogr. Siš. Og. Pp. Cap. Men. Hor. Kal. cum Bas. Hier. GP. Vind. Pg. Flor. Goth. Msq. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Themistoclis, mart. (*Rum. Prol. Menol. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Maz. Mg. Cyth.*). S. Philogonii (*Rum cum Bas.*). S. Nahum, ep. Bulgarorum. S. Petri, metr. Kioviensis (*Men. Pp. Og. Prol. Leop. Kal.*).

† Capitonis, ep. Chersonensis (*Med.*). † Theophanis, archiep. Monembasiæ (*Med. Taur.*). † Thomæ, apost. (*Neap.*). † Centum et triginta mulierum Nicomediæ (*Med. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Anastasia. Plane singularis est lectio codicis Ostromirani, siquidem nullum aliud, quod viderim, Kalendarium referat hoc die S. Anastasiam, martyrem, *vinculorum solutricem*, ut in Fastis Slavicis assolet nuncupari; sed plerique omnes commemorant postridie, accedentibus Menæis Græcis tam excusis quam manuscriptis. Neutrum recte; siquidem proprius hujus martyris dies est 25 Decembris, quo sanguinem pro Christo profudit Sirmii, ut fusius prosequitur Coletus, Illyr. sacri, t. VII, pag. 495, et diserte notatur in Martyrologio Illyrico et Romano. Hinc non *passionis*, sed *memoriæ* nota præscripta est in cod. Ostromiri; ubi illud quoque animadvertendum, nomen Anastasiæ solo *martyris* titulo esse decoratum, omisso cognomento *pharmacolytriæ*, de quo nonnulla delibabimus ad diem proxime sequentem. Interea addamus, hodiernam Anastasiam probe distinguendam esse ab Anastasia Seniore, etiam Romana, de qua dictum ad 29 et 30 Octobris. — *S. Juliana.* Si Kal. Ostromiranum excipias, hodie S. Julianæ memoria inscripta est cæteris omnibus; apud Latinos vero ad 16 Februarii. Ostromirano præplacuit dies 21 Novembris, quo forte translata est ex 21 Decembris, eo quod hæc festo Anastasiæ erat impedita; cujusmodi translatio aliis quoque exemplis facile posset corobari. In Mst. et Rum. signatur *passio*. — *S. Capito.* Tribus diebus pene continuis commemoratur S. Capito, episcopus Chersonensis, 19, 21 et 22 Decembris, insuper die 7 Martii una cum cæteris sex episcopis ejusdem regionis; de eo dicetur postridie; in Menol. Mosquensi laudatur ad 7 Martii, quamvis ibidem dicitur occubuisse 21 Decembris. — *S. Nahum in Bulgaria.* Hodie de S. Nahumo agit Muraviev in Vitis, tacito obitus die, et citato duntaxat opusculo illo Moschopolitano, cujus ego memini non semel, quando agebatur sive de S. Clemente et de S. Gorazdo, sive de ipsomet Nahumo ad 17 Julii. Quocirca nomen sancti hujus retulisse hic sufficiet.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

S. Petrus, metrop. Kioviensis.

B. Petrus, unus ex præcipuis Mosquæ patronis, natus est piis parentibus, in Volynia. Quantæ sanctitatis futuræ esset, jam a materno utero prænuntiavit singularis visio. Nimirum videbatur sibi in sinu fovere candidum agnellum, ex cujus capite prodiit pulcherrima arbor, fructibus onusta, et lucernis intra frondes ardentibus micans. Septennis litteras discere cœpit Petrus, in quibus, a quodam sancto mirabiliter illustratus, adeo profecit, ut brevi tempore insignem adeptus fuerit doctrinam. Annos duodecim natus, monasterium adiit, ubi caritate, humilitate, obsequentia erga seniores, præsertim vero mansuetudine enituit vel maxime, dignus propterea qui ad sacerdotium eveheretur. Callebat insuper artem pingendi, in qua exercenda multum in via spiritus profecit: dum enim sanctorum formas exprimeret, eorum exempla sectari toto animo ardebat. Mox, ad majora natus, relicto monasterio, abiit in solitudinem, sedeque ad Ratam fluvium fixa, templum condidit Salvatori sacrum et monasterium, quo fratres affluebant undique. Horum regimini præpositus, mitem sese et humilem erga omnes præbuit; præsertim vero caritatis erga egenos fuit tantæ, ut neminem vacuum a se abire passus sit, imaginem a se pictam, atque etiam vestem propriam,

Dies XXII Decembris.

priam, deficiente pecunia, mendicis erogans. Post non multos annos, ut mortuo metropolitæ Maximo sufficeretur, importunis principis Volynensis et universi cleri precibus victus, patriarcham CPolitanum Athanasium adiit, a quo magno cum honore exceptus est, et in metropolitam consecratus, anno 1308. Redux ad sedem suam, quæ tunc Vladimiriæ erat, Ecclesiæ regendæ se totum impendit, salutaribus doctrinæ pascuis gregem pascens, summamque benignitatem cum justa severitate socians. Cum enim ab episcopo Tverensi Andrea calumniis peteretur, calumniatori, mendacii a synodo convicto ac damnato, debitas pœnas benigne condonavit et pristino honori restituit. At hæreticum quemdam, Scitam nomine, Ecclesiam audire detrectantem, anathemate percussit. Anno 1313 ad magnum chanum Usbekum profectus honorifice susceptus est et privilegiis pro clero universo donatus. Horum exemplar aliquod citatur a chronographis et datum est anno, ut Mongoli nominant *leporino*, seu, secundum computum christianorum, anno 1315. Illud quoque memorandum est, ejus tempore, anno scilicet 1325, sedem metropolitanam esse translatam, Vladimiria Transylvana Mosquam. Quæ urbs ex ruinis Russiæ inferioris, a magno duce Lithuaniæ Gedimino non ita pridem debellatæ, Kioviensium ducum nomine exstincto, tunc efflorescebat, caput magni imperii Moscovitici mox futura. Hanc itaque in urbem, secutus Joannem principem, et futurorum veluti præscius, sedem suam transtulit Petrus, ejusque exordia ornari curavit, magnificentissimo templo in honorem B. Mariæ in Cælos Assumptæ erecto. Non diu tamen Mosquæ sedit Petrus; sequenti namque anno, de proximo obitu suo cælitus admoneri sibi visus, sacrisque mysteriis celebratis, extremum adstantes exhortatus, expansis ad cælum manibus, animam Deo tradidit, die 21 decembris, anno 1326. Exstant duæ homiliæ a sancto Petro jam metropolita conscriptæ, quarum altera ad hegumenos, presbyteros et diaconos directa est, altera ad clerum universa data, ineunte tempore quadragesimali. In posteriore clerus monetur inter alia, ut infantes non per *infusionem*, sed per triplicem *immersionem* baptizentur. « Cæterum, ait Kulčinius, *Speciminis*, pag. 119, hunc sanctum primatem vixisse in unione cum Romana Ecclesia indubium est, tum quod cum latinis episcopis ex ordine Prædicatorum in Lithuania ac Russia recenter institutis optimam pacem coluerit; tum quod legatos a sede apostolica Bartholomæum, episcopum Electensem, et Bernardum, abbatem, cum professione fidei orthodoxæ in Russiam missos, devotissime exceperit. » Demortui Pontificis corpus cum ad templum ritu solemni portaretur, quidam homo plebeius, videns magnam pompam funebrem, temeraria cogitatione ductus, tantos honores mortali homini præstitos intus damnavit, secum dicens : Nonne cadaver istud, ut et cætera, pulvis est et cinis? Talia cogitanti spectandum se præbet vir sanctus sedens in feretro, et populo benedicens. Expavit incredulus, remque miram a se visam populo enarravit; unde major religio movit omnes. Corpus ejus, in tumulo conditum, quem sibi ipse prope aram principem paraverat, mox miraculis inclaruit et solemniter levatum est anno 1419, die 24 Augusti, qua ideo colitur ab Ecclesia Russica, et insuper die 5 Octobris et 21 Decembris.

Cfr 1) Vita S. Petri, auct. S. Cypriano I, metr. in libris Gradualibus, l. 1, p. 404-424. 2) Specimen, pag. 60 et 118. 3) Prologus et Menol. ad diem 21 Decembris. 4) Dict. hag. p. 228. 5) Assemani, Kalend., t. V, pag. 479 489. 6) Opera SS. Patrum, ed. Mosq. 1844, l. 1. 7) Miclošich et Müller, Acta patr. CP., t. I, 191. 8) Macarius, Ucen. Zapiski, t. VII, parte 1. 9) Philaret. Hist. Eccl. Russ., III, pag. 73 et seq. 10) Idem, Conspectus liter., n° 65.

Procopius, Viaticensis.

Eadem die recolitur memoria Procopii Viaticensis, propter Christum fatui. De quo tamen nulla memoria superest, nisi quod diem obiit anno 1628, conditusque fuit in monasterio Assumptionis, quod prope Viatkam urbem, fundaverat Tryphon Pyscorensis. De Tryphone plura dedimus ad diem 8 Octobris, qua colitur.

Cfr Dict. hag., pag. 234.

Juliana, ducissa Viazmensis.

Præterea commemoratur ad hanc diem Juliana, ducissa Viazmensis, Simeonis Mstislaidis uxor, continentiæ conjugalis amore longe magis, quam pulcritudine aut illustribus natalibus clara. Quam cum nec blanditiis, nec minis ad thorum violandum adducere potuisset Georgius, dux Smolenscensis, impurissimo amore accensus, marito inter convivia crudeliter interfecto, fugientem Julianam comprehendit, et in frusta dissectam in fluvium projecit anno 1407. Cujus corpus collegerunt fideles et in ecclesia cathedrali urbis Toržok tumularunt. De cultu Julianiæ nihil certi reperio.

Cfr 1) Dict. hag., pag. 285. 2) Ambrosius, Hist. hier. Russ., I, 153, III, 427.

DIES XXII.

Ostromiranum

VACAT.

Ex variis.

S. Anastasiæ, megalomartyris et sociorum. (*Omnes cum Bas. GP. Hier. CP. Flor. Pg. Goth. Msq. Vind. Sirm. Med. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Chrysogoni, episc. et mart. (*Rum. Men. Prol. Pp. Kal. cum Bas. Sirm. Med. Maz. Sirl. Mg. Cyth.*). S. Theodotes, mart. (*Men. Prol. Kal. cum Bas. Sirm. Maz. Med. Mg.*). S. Capitonis, ep. Chersonæ (*Rum. cum Bas. Sirm.*).

† MM. Irenes, Agapiæ et Chioniæ (*Bas. Med.*). † Zoili, presb. et mart. (*Med. Mg. Cyth.*). † Ephræm et Abramii (*Neap.*). † Apertio magnæ ecclesiæ CPolitanæ (*Nan. Barber.*). Festum Photodromi ecclesiæ magnæ. (*Mg. Cyth.*).

OBSERVANDA.

S. Anastasia.

Solemni cultu, ut dixi modo, honoratur hoc die S. Anastasia apud Slavos juxta ac apud Græcos; nam et megalomartyris titulo insignitur et totum diei officium pene sola occupat; utpote inter martyres

tyres quibuscum certavit præcipua; unde in Menologio Mosquensi annuntiatur his verbis : *Passio sanctæ et magnæ martyris Anastasiæ vinculorum solutricis, et Chrysogoni, magistri ejus, et Theodotes aliorumque qui cum ea passi sunt.* In Mstisl. brevius ita : *Passio sanctæ martyris Anastasiæ;* in Rum. : *Passio sanctæ Anastasiæ.* Item in Ternobiensi et Posseviniano, omissa nota *passionis;* in Ephemerid. Papebrochii : *Anastasia-Chrysogonus.* Brevissime tandem in tabulis Capponianis et in cod. Vaticano primo apud Assemanum : *Anastasia.* Menologium Basilii refert *certamen S. Martyris Anastasiæ et sanctarum sociarum mulierum.* Ferunt Acta socios supplicii fuisse viros ducentos, cum feminis septuaginta; imo ingentem numerum exstitisse asserunt alii. In recentioribus Fastis Slavicis vocari solet non *veneficiorum*, ut apud Græcos, sed *vinculorum* solutrix, eo quod Christianis qui in vinculis detinebantur quamlibet afferre opem erat illi solemne; quamvis *pharmacolytriæ* cognomen jam a Codino expressum in laudem potius vertitur sanctissimæ martyris, si illud intelligatur de ope, qua divinitus vim rei noxiæ cujusque *dissolvit*, ab eaque redimit infectos; ac proinde *liberatricem a noxiis* rectius Anastasiam diceres quam *incantatricem aut veneficam.* Quod autem in Horolog. Počajovensi dicatur, vocabulo *pharmacolytriæ* et *vinculorum solutricis* unum significari et idem, id in quonam glossario expressum sit, hactenus prorsus latuit viros doctos. Sed legantur quæ de hoc cognomine commentatus est Combefisius in adnotationibus ad Nicetæ Paphlagonis orationes panegyricas a pag. 510; Coletus Illyr. sacr. t. VII, pag. 494, ubi gesta Anastasiæ optime illustrantur, Assemanus in Kalend. t. V, pag. 489 et Morcellius. Martyrii annum exprimere omisit Veršinski, præter morem : in Horologio Počajovensi assignatur annus 282, cui si addantur anni octo, quibus æram Constantinopolitanam anticipat Alexandrina, in Fastis Slavicis quibusdam usurpata, habebimus annum 290, quo reapse martyrium complevit Anastasia octavo Kalendas Januarii, seu 25 Decembris. Celebre exstabat CPoli templum Anastasiæ, in porticis Domnini situm, cujus mentio fit in Menæis ad undecimam Januarii, et fuse illustrantur origines apud Cangium CP. Christianæ lib. IV, pag. 142. — Cæteri Sancti hujus diei pene omnes commemorantur in Actis Anastasianis; quorum præcipuus est S. Chrysogonus, S. Anastasiæ magister, hoc eodem die, sed anno diverso, passus, atque a S. Zoilo presbytero sepulturæ mandatus. De cæteris, nempe Theodote et tribus sororibus Irene, Agape et Chionia actum est alibi seorsim. Præter has nominantur *Apollonia*, quæ corpus Anastasiæ in sepulcro constituit, *Eutychianus*, cujus ope plurimi ad fidem conversi sunt, et alii socii universim ducenti et septuaginta. — Tertio venit in Fastis hujus mensis S. Capito, quem Menol. Basilii annuntiat ita : *Commemoratio sacrosancti martyris Capitonis, ep. Chersonæ;* cod. vero Rum, conjunctim cum S. Anastasia et Chrysogono, his verbis : *Passio sanctæ martyris Anastasiæ et Capitonis antistitis et Chrysogoni. Commemorationem* notavit Menologus Basilianus, non passionem, eo quod Capitonem tranquilla morte obiisse crederet, ut diserte legitur in fine Synaxarii. Cæterum secum pugnare Menologum imperatoris levi negotio demonstratur. Et primo quidem, parum cohærent ea, quæ de morte Capitonis modo retuli, cum eis quæ habentur in Synaxario ad 8 Martii, ubi aperte dicitur S. Capito cum aliis tribus episcopis a paganis fuisse occisus. Insuper, hodie asserit Capitonem Chersonæ sedem occupasse, mortuo Ætherio quem post Capitonem vixisse tradit ad 8 Martii. Sed nec omnino conveniunt inter se Synaxaria Græca et Slavica: juxta Menologium Basilii Ætherius finem acceperit, in Danaprim (lege Dneprum) fluvium projectus; quod idem de Capitone narrat Menologus Mosquensis. Rursus legimus in Basiliano ad hanc diem, fanum Parthenii idoli eversum fuisse a Capitone, qua in re mire convenit cum Sirmundiano; at in Mosquensi id tribuitur S. Basilio, qui Chersonam venerat omnium primus. Sunt et alia quædam in Menologio Mosquensi, quæ auctor e proprio sinu deprompsisse merito dicatur, ut quando Basilium, Ephræmum, Eugenium cum Elpidio et Agathodoro, ac tandem Ætherium uno eodemque die 7 Martii, licet annis diversis, occubuisse tradit, quod in antiquis codd. nuspiam legere est; aut quando narrat, Capitonem, dum in camino accenso versaretur, carbones in omophorium suum collegisse, illudque dein populo ostendisse omnino illæsum, et alia hujusmodi. Denique, a Macario, patriarcha Hierosolymitano, qui successit S. Hermoni, missum fuisse ad Chersonenses Capitonem testantur Menæa Græca, ad 7 Martii; qua occasione notatum velim, sanctum hunc Macarium nec a Græcis nec a Slavis inscriptum esse in Menæis.—*Natale S. Ephræmi et Abramii* refertur in Marmore Neapolitano; ubi nomine Ephræmi significari episcopum Chersonensem cognominem, de quo modo, mea est conjectura, quam aliis relinquo expendendam. Et quia de Ephræmis et Basilio nobis versatur sermo, liceat hic quædam proponere de patriarcha hujus nominis Serbo, deque Basilio qui ex archiepiscopo Montis-Nigri factus est eremita.

Dies XXII Decembris. — *S. Chrysogonus.* — *S. Capito.* — *S. Ephræm.*

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Ephræm, patr. Serbiæ.

Ephræmum, Serbiæ patriarcham, uti sanctum coli die 15 Junii, auctor est Muraviev, in Appendice ad mensem Augusti, pag. 281, ubi de eo quædam tradit, e codice ms. quod olim in bibl. patriarcharum Serborum Pechii servabatur, deprompta. Quorum summa hæc fere est. Oriundus erat Ephræm civitate Ternobiensi, lucemque aspexit circa annum 1310, Bulgaris imperante Michaele, Serbis vero Stephano Milutino, de quo fuse dictum ad 30 Octobris. Cum monasticæ vitæ desiderio a juventute teneretur, quod etiam cælestibus visionibus volunt comprobatum, parentes vero ne voti compos fieret obstarent, quadam die in vicinam eremum clam aufugit, acceptaque tonsura a sene quodam Basilio, in Montem Atho inde perrexit atque Chilandariensi monasterio nomen dedit. At ubi, pluribus annis exactis, montem infestare cœperunt Agareni, omnia vastantes, Philippos Macedoniæ profugit Ephræm ; unde tandem in Serbiam profectus, a patriarcha Joannicio benigne susceptus est et monasterio Dečanensi sedem figere rogatus. Quod cum ob bellicos tumultus brevi exortos minus evasisset securum, (erat namque urbi regiæ proximum,) in aliud monasterium Zdrelo dictum, utpote in secretiore longeque tutiore loco situm, transiit, suadente Sabba IV, Joannicii successore. Mortuo vero Sabba, in ejus locum communi episcoporum Pechii congregatorum suffragio sufficitur, anno 1376, licet valde reluctans; solitudinis namque quietem multo magis, quam regiminis curas cordi habuit; a quibus ut liberaretur rogare regem nunquam destitit; tandemque voti compos factus, in monasterium S. Michaelis

Dies XXII Decembris.

chaelis archangeli lætus secessit, postquam in sui locum constituerat Spiridonem. At novem annos post, sedem Pechiensem, morte Spiridonis vacuam, iterum ascendere coactus est, quam paulo post Danieli cessit; ac tandem senio confectus migravit e vivis die 15 junii, anno 1400, ætatis 90, cum in religione exegisset annos 66, in episcopatu 24. Conditus in ecclesia patriarcharum Pechiensi, præsente Sabba V patriarcha, qui Ecclesiæ Serbicæ recenter fuerat præpositus, a Joannicio ordine jam sextus. Qua occasione totam patriarcharum Serbiæ seriem juxta successionis ordinem hic adtexere consultum videtur. Sunt autem sequentes : 1) Joannicius II, patriarcha ab anno 1350, omnium primus; 2) Sabbas IV; 3) Ephræm, ab anno 1367; 4) Spiridion et iterum Ephræm; 5) Daniel III; 6) Sabbas V; 7) Cyrillus I, qui rexit tempore Lazari Despotæ; 8) Nicon I; 9) Nicodemus II; 10) Arsenius II, quo tempore Serbiam et Bulgariam subegerunt Turcæ; 11) Macarius I; 12) Paulus I; 13) Antonius I; 14) Gerasimus I; 15) Sabbatius I; 16) Nicanorus I; 17) Joannes I, initio sæc. XVII; 18) Paisius I; 19) Gabriel Raič, a Turcis strangulatus; 20) Maximus, mortuus anno 1681; 21) Arsenius III Tchernojevič, qui anno 1690 cum ingenti Serborum numero migravit in Austriam; 22) Callinicus I, Monasteriensis; 23) Athanasius Prizreniensis; 24) Moyses Tergoviščensis; 25) Arsenius IV, Pechiensis, circa annum 1737; 26) Joannicius III, CPolitanus; 27) Athanasius II, Scopiensis; 28) Gabriel II, Bosnensis; 29) Gabriel III, Græcus; 30) Vincentius, Sirmiensis; 31) Paisius II, Užicensis; 32) Cyrillus II, CPolitanus; 33) Gabriel Claudus, natione Græcus, qui ad Mahometi castra transiit anno 1762; 34) Basilius Brkič, ab anno 1763; 35) Hadži Callinicus, Græcus, ad annum 1765, quo patriarchatus Pechiensis accepit finem, postquam duraverat annos 415.

Cfr Vita archiep. totius Serbiæ, in Glasnik, tom. IV, pag. 43 et seq.

Joannicius, archiep. Serbiæ.

Patriarcharum Serborum seriem modo propositam qui orditur Joannicius, ab anno 1340 ad annum 1350 solo archiepiscopi titulo distinctus, probe discernatur oportet ab altero ejusdem nominis archiepiscopo, qui peculiari mentione vel ideo frustrandus non est, quod ad 28 Maii qua coli dicitur, silentio fuerit prætermissus. Erat porro Joannicius I Sabbæ II primo quidem in Monte Atho discipulus, tum in peregrinatione Hierosolymitana socius, ac tandem, deposito Daniele, qui demortui Sabbæ sedem ad breve tempus occupavit, in eadem sede successor, postquam aliquandiu in monasterio Chilandariensi et Studenicensi hegumeni munere fuerat defunctus. Stephanum Urošium regem, quem Dragutinus filius, Stephani Milutini frater, throno deturbaverat et in Cholmensem ditionem in exilium egerat, sponte sua secutus est Joannicius, ibique supremum clausit diem anno salutis 1269, die 28 maii; unde postmodum in Serbiam translatus est curante Helena, regina christianissima, et in ecclesia Sopočanensi, quam dictus Stephanus Urošius fundaverat, honorifice conditus. Habuit itaque Joannicius decessores quatuor : 1) S. Sabbam I; 2) S. Arsenium; 3) S. Sabbam II; 4) Danielem I; successores vero sex quorum nomina sunt : 6) Eustathius, a nobis laudatus ad 4 Januarii; 7) Jacobus ab anno 1286; 8) Eustathius II ab anno 1292; 9) Sabbas III ab anno 1310; 10) Nicodemus ab anno 1318; 11) Daniel, ab anno 1326 ad annum 1340, quo eum excepit Joannicius II, patriarcha ab anno 1350.

Cfr 1) Glasnik, tom. IV, pag. 29. 2) Muraviev, August., pag. 273. 3) Raič, l. VII, cap. 8. 4) Miklošich, Monumenta Serbica, passim.

Basilius, patr. Ipekiensis et eremita in Montenigro.

Gardner Wilkenson, qui anno 1848 Londini edidit Iter suum in Dalmatiam et Montemnigrum, perhibet Basilium centum septuaginta annis ante diem obiisse; ita ut circa annum 1678 vita functus dicendus sit. Vitam, cyrillicis litteris excusam, sub annum 1810 accepit ex archimandritæ manibus Vialla de Sommières, qui aliquot ex ea prodigia joco potius quam serio in publicum protulit. Contra de hoc Basilio plane tacuit Alexander Andrič, qui omnium optime et accurate de eo dicere potuisset. Ex illis itaque pauca hic compendio exhibebimus. Prius Herzegowinæ (Galumensis et Scodrensis) episcopus fuerat Basilius, atque eo titulo, patriarcha Ipekiensis. Quod officium ad provectam usque ætatem implevit. Tum vero, juventutis peccata recogitans, statuit munus suum abdicare et eremiticam vitam colere. Venit itaque in Cernegoram seu Montemnigrum anno circiter 1648; ubi an tunc temporis adhuc viveret Mardarius, hujus regionis episcopus, qui anno 1640 ad Urbanum papam VIII legatos misit, nomine suo obedientiam sedi apostolicæ professuros, et qui apud patriarcham suum, procul dubio Basilium, *gratiam atque auctoritate*, ut Urbanus in responsis loquitur, *plurimum valebat*, definire nequeo. Abscondit se illic Basilius in spelunca difficillimi accessus, quæ nunc monasterium simul est, ejus nomine dictum, inexpugnabile castrum seu perfugium, et præterea pulveris tormentarii cella. Multa ibidem vivus et mortuus patrasse dicitur prodigia; quæ, si minus credula esset illa gens, majorem auctoritatem haberent. Scilicet quum aliquando mense februario ad marginem aggeris pirum comedisset, et grana quaquaversum sparsisset, postridie visa est arbor, ex una parte innumeris floribus ornata, ex altera maturis fructibus onusta. Alias quum nuspiam apium sativum, quo remedium conficeret, reperiret, ecce avicula, purpureo et cæruleo coloribus fulgens, cellam ingreditur, ramusculum graniferum ore gerens, et in orantis pluteo consistit. Grana seminavit continuo senex et tam propere crevit semen, ut postridie apium colligi potuerit. Exinde sponte nascitur in angulo, soli et imbri impervio. Annos triginta degit illic annosus anachoreta; qui et in specu illa sepultus est. Incorruptum servatur ad hanc diem cadaver; ita ut Vialla scribat se nunquam vidisse medicatum corpus tam integrum. Ad id peregrinantur continuo plurimi et multa dona offerunt; neque hi incolæ solummodo sunt Montisnigri, sed totius viciniæ; quos inter catholicos videre est et etiam mahumethanos. De uno ex eis narratur quod

quod, quum sub osculantis specie indicem momordisset, alapa occisus fuit. Phylacteria seu vittas varii coloris, corporis tactu sanctificatas, vendit eremita, sepulcri custos.

Cfr 1) Vialla de Sommières, tom. I, pag. 211 et seq. 2) Gardner Wilkenson, tom. II, pag. 33 et seq. 3) Kovaleski, pag. 61.

DIES XXIII.

Ex Ostromirano.

PASSIO SANCTORUM DECEM MARTYRUM IN CRETA, SUB DECIO IMPERATORE (*Omnes cum Bas. Neap. Hier. GP. PG. Vind. Goth. Msq. Flor. Sirm. Med. Maz. Mg. Sirl. Cyth.*).

Ex variis.

S. Pauli, ep. Neocæsareæ (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Mg.*). S. Niphontis, ep. Constantiensis in Cypro (*Menol. Prol. Kal.*). Dominica Protoparentum, ante Nativitatem Christi (*Mstisl.*).

† Dedicatio magnæ ecclesiæ CPoli (*Med. Nan. Barber. Mg. Cyth.*). † Bitimionis et Aphrodisii (*Med. Sirm.*).

OBSERVANDA.

SS. MM. Cretenses.

Optimi codices Mst. Rum. plane concordant cum Ostromirano, nisi quod omittant conclusionem illam : ***sub Decio imperatore;*** quæ in Horologio distinctius exprimitur ita : ***Passi sunt sub Decio imperatore anno*** 248. Teruobiense brevius : ***sanctorum martyrum Cretensium decem***, et ita fere recentiores plerique omnes, tacitis passim nominibus. Sunt autem, juxta Menologium, sequentia : Theodulus, Saturninus, Euporus, Gelasius, Eunicianus, Zoticus, Pompejus, Agathopus, Basilides et Evaristes. Quandoque annuntiantur brevissime ita : ***SS. Decem martyrum.*** In officio diei legitur canon quem ordinavit Georgius. — Probe distinguatur oportet Niphon Constantiæ episcopus a Niphonte patr. CPolitano, licet prior Constantinopolitanus interdum nuncupetur, ob simillima nomina urbium, quarum sedem occupavit uterque.

S. Niphon.

In Prologo minus recte vocatur monachus, accedente Synaxario, quod paucis multa comprehendit, sed inepta. De Niphontis Constantiensis vita et gestis pluribus disseritur in opere Academiæ Petropolitanæ periodico : ***Izvestia*** tom. X., pag. 374, ubi antiqua quædam ejus Vita in medium profertur. Alia satis prolixa exstat in Menologio Mosquensi, ad hanc diem; sed prolixissime exarata latet in codd. Græcis mss. ut puto, hactenus ineditis; unde suam proculdubio hausit Macarius metropolita, Magni Menologii concinnator. Summa hæc est. Floruit Niphon tempore Constantini Magni, Armiropoli in Paphlagonia oriundus. Juvenis Baccho et Veneri multo magis quam Deo, imo unice libavit; postea tamen ad meliores mores ope Beatæ Mariæ Virginis conversus, divino servitio se totum mancipavit : quapropter innumeras a dæmonibus pertulit vexationes. Alexandriam profectus, episcopus Constantiensis in Cypro ordinatur a S. Alexandro, patriarcha Alexandrino, licet ætate esset jam provecta; cumque Ecclesiam suam aliquandiu rexisset, in pace migravit ad Dominum, 23 decembris, anno incerto. Cætera quæ de Niphonte narrantur in Menologio Mosquensi, e continuis visionibus aliisque rebus mirabilibus contexta, vix aliquam promerentur fidem, antequam artis criticæ cribro probentur. Illud quoque mirari subit, nomen Niphontis, tot prodigiis illustre, Fastis sacris Græcorum, quos viderim, mansisse prorsus ignotum.

Dominica Protoparentum.

— In Mst. post Sanctos martyres Cretenses continuo additur : ***Dominica Protoparentum.*** Dein : ***Sabbatum et Dominica ante Nativitatem Christi, sanctorum Patrum, Abraham, Isaac et Jacob.*** Utraque commemoratio fit in Ostrom. ad 19 Decembris; solet enim hæc commemoratio, ut dixi, intervallo octo dierum includi, qui Natalibus Domini proxime præcurrunt. ***Dominica sanctorum Patrum*** notatur quoque in Kalend. CPolitano Morcellii, sed ad diem præcedentem.

Dedicatio magnæ ecclesiæ CPoli.

—Agitur de secunda Dedicatione templi Sophiani, quæ, hemisphærio post ruinam restituto, celebrata est a Justiniano imperatore, et quidem, ut testatur Chronicon Alexandrinum, non ad 23 Decembris, sed ad 24, unde probabiliter ad præsentem diem postmodum translata est, ob Vigiliam Nativitatis. Saltem in tabulis ecclesiasticis ad diem 24 inquires frustra. De structura hujus templi S. Sophiæ nuncupati narrationem incerti auctoris, a Fr. Combefisio vulgatam, norunt eruditi; quam operæ pretium foret conferre cum eis quæ de originibus Ecclesiæ Kievocryptensis traduntur in Paterico, non omnino forsan a Græco fonte aliena. Quanto autem in honore templum illud Constantinopolitanum Russorum gens habuerit, colligitur vel inde, quod primariam Kioviæ et Novgorodiæ ædem eodem S. Sophiæ nomine appellarint.

SS. Bitimion et Aphrodisius.

— In Menæis Sirmundi mss. de Bitimione legitur sequens versiculus, in Menæis excusis prætermissus : ***Corrupto sacco exutus, Bitimion, in resurrectione illum accipias incorruptum.*** De Aphrodisio vero : ***Venusto admodum viget animo Aphrodisius, ut veneris purus fato functus.***

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Theoctistus, arch. Novgorodensis.

Antequam cathedram ascenderet, hegumenus fuit in monasterio Annunciationis Novgorodensi. Præfuit Ecclesiæ Novgorodensi ab anno 1299 ad annum 1308; quo episcopali onere deposito, in præfatum monasterium secessit, Deo securius vacaturus, ibique pie obiit die 23 decembris anno 1310. Corpus ejus, miraculis et sanationum virtute conspicuum, ex monasterio Annunciationis, ubi conditum fuerat et sacello ejus nomini sacro honoratum, in monasterium S. Georgii translatum est anno 1788, die 23 januarii.

Cfr Dict. hag. pag. 285.

DIES XXIV.

Ex Ostromirano.

S. EUGENIÆ, MART., SUB COMMODO IMPERATORE (*Omnes cum Hier. GP. Vind. Pg. Goth. Msq. Sirm. Maz. Mg. Sirl.*). **VIGILIA SEU EXPECTATIO NATIVITATIS CHRISTI** (*Mst. etc.*).

Ex variis.

S. Nicolai, ex milite monachi et mart. (*Prol. Men. Kal. cum Med. Mg.*). SS. MM. Protasii seu Protæ et Hyacinthi, eunuchorum. S. Eugeniæ et Claudiæ, matris ejusdem (*Kal. cum Med. Mg.*). SS. Patrum qui existebant ante Nativitatem Christi (*Tern.*).

† Achaici, mart. (*Med. Sirm. Mg.*). † MM. Schinonis, Eususii, Agathæ (*Neap. Sirm.*). † Basillæ, mart. et Philippi, patris S. Eugeniæ (*Mg.*). † Antiochi (*Med. Mg.*).

OBSERVANDA.

Dies XXV Decembris.

OBSERVANDA.

S. Eugenia. S. Philippus et socii indicantur etiam in Menol. Basilii imperatoris. Sunt autem præter Philippum et Claudiam, S. Eugeniæ parentes, Basilla nobilis virgo, Protas et Hyacinthus. Pervigilii natalitiorum Christi officium matutinum majore ex parte impenditur laudandis Eugeniæ, Basillæ, Philippo, Eugeniæ patri, et Nicolao, martyribus. — S. Achaicus. Duos sanctos hujus nominis reperimus in Synaxariis, apostolum alterum, de quo sermo est iv et xv Januarii apud Græcos, alterum martyrem Thessalonicensem, cujus memoria recolitur die xxx Martii. De posteriore agi videtur in citatis Menologiis Græcis, ubi sancto martyri associatur S. Schino. — S. Schino. In marmore Neapolitano legitur ad hanc diem : P., id est Passio *S. Scino, Eususio, Agā*. Difficultatem parit S. Scino. Initio quidem putabam ego significari per primum nomen S. Sinotum, martyrem in Campania Italiæ, quem episcopum Capuanum fuisse sub finem primi sæculi conjiciunt Bollandiani (Acta SS., die vii Sept.); verum lectio Menæorum mss. Sirmundi, Mediolanensium et excusorum omnem adimit ambigendi rationem. S. Schynnum, Meldensem episcopum, memorant Martyrologia Latina ad xii Octobris (V. Acta SS. in prætermissis). Aliter se res habet circa duos alios sanctos. *Eusucium* martyrem Tarsensem referunt iidem Bollandiani ad iii Julii, tanquam unum e sociis S. Severi, Helionis et aliorum. Quis autem sit intelligendus per initiales litteras *Agā*, divinare potuimus, non affirmare. Legimus itaque *Agatham*, donec lucis aliquid afferatur aliunde. Cæterum tres illi sancti martyres nil aliud inter se commune habere videntur, nisi quod eorum reliquiæ in aliqua ecclesia Neapoli simul jacentia simultaneo quoque cultu celebrarentur. Verum ubi ipsa nomina tam obscura sunt, præstat forte a conjecturis abstinere; maxime quod insperato lux aliquando fiet. — S. Antiochus. In Menæis recentioribus Græcorum nomen Antiochi expunctum; at exstat in editione antiqua et apud Cythereum.

DIES XXV.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Nativitas Christi (*Omnes*).
Adoratio Magorum (*Menol. Prol. cum Bas. Med. Maz. Mg.*).
† S. Josephi, ab Angelo admoniti (*Bas. Maz.*).

OBSERVANDA.

Nativitas D. N. Jesu Christi. Natalitium diem Salvatoris Nostri Jesu consignari hodie in omnibus non tantum Russorum aliorumve Slavorum, sed omnium Christianorum Fastis, exceptis Armenis, exploratum adeo est, ut præter lectionum varietates vix aliquid in codicibus a me citari solitis occurrat, quod observationem mereatur. Antiquissima Kalendaria, Ostr., Arcad., Paris. I cum Remensi habent tantummodo : *Nativitas Christi;* paulo prolixiora sunt Mstisl., Rum., Sišat., in quibus legitur : *Nativitas D. N. Jesu Christi.* Ternobiense et cum eo recentiores plerique addunt : *secundum carnem.* Quid annuntiet codex Slavicus Glagoliticus, tacuit Assemanus, quamvis referri festum Natalium minime dubito. Ephemerides Papebrochii præter epigraphen : *Nativitas Christi* (*Roždestvo Christovo*) subdunt annum a mundo creato 5500 (ͅ͵εφ), non autem 5526 (͵εφκϛ), ut perperam legit Kulčinius; siquidem numerus ille 26 pertinet ad diem sequentem Decembris, memoriæ S. Deiparæ Mariæ sacrum, quam jampridem observaverat Assemanus. Verum non solæ sunt Tabulæ istæ, in quibus Natalis Christi consignetur ad an. 5500; nam in Horol. Počajoviensi expresse declaratur *natum esse Christum Dominum e Maria virgine, anno imperii Augusti 42, a creatione mundi* 5500, *indictione decima, feria quarta;* quæ totidem verbis leguntur in Kalendario Mosquensi, quod ad fidem vetustorum exemplarium, a Niconis patriarchæ correctionibus illibatorum, anno præterlapso ediderunt antiquorum rituum cultores, vulgo *iedinovertsi* dicti. Nec aliud profecto legere erat in Anthologio seu Ustavo, quo passim usus est Kulčinius; quum, ipsomet teste (Specim., pag. 95), crucifixio D. N. Jesu Christi ponatur ibidem in annum a creatione mundi 5533, ætatis Christi 33 (tum enim passus esse vulgo creditur a Russis); Nativitas vero B. M. Virginis alligetur ad annum 5486, quo Christum peperisse habeatur 14 annis post, id est, anno 5500. Nimirum duplex modus computandi annos invaluit ex antiquo apud Russos; Constantinopolitanam æram sequentibus aliis, aliis Alexandrinam. Illa communiter obtinet in Ecclesia Russiaca hodierna; hanc etiamnum sequuntur ii omnes qui ab *antiqua fide* aut *antiquis ritibus* nomen acceperunt (starovertsi seu staroobriadsi), ex *Psalterio glossato*, ut vocatur, istam computandi legem mutuati. Jamvero *juxta Kalendarium dicti Psalterii* (*sledovannaja psaltir*), ait Veršinski, *D. N. Jesus Christus natus est anno a creatione mundi* 5500, *non autem* 5508, *uti habetur in Computo Paschali; unde fit, ut annis hujus Psalterii semper alii octo addendi sint.* Hæc Veršinski in Menologio suo, toties a me laudato, initio præfationis et quidem rectissime, ut mireris, quomodo contrarium asserere potuerit Debolski, in *Anno* suo *liturgico* (*Dni bogosluženia*, t. I, pag. 18), perinde ac si neutrum volumen evolverit unquam. Hinc liquet, quid sentiendum sit de Assemano, dum in Kulčinium jure merito animadvertens, absolute pronuntiat æram Antiochenam non amplius esse in usu apud Russos aliosque Orientalis Ecclesiæ asseclas, adeoque in ea omnes nunc stare sententia, ut Christum natum velint anno mundi 5508 (Kal. V, pag. 499). Atque hæc de Nativitatis anno; ad diem autem quod spectat, eam fuisse Dominicam docet Synodus sexta, can. 8; quacum qua ratione conciliari queat Horologium Počajovense et Psalterium Glossatum videant ipsimet Rutheni et Russi. Pro chronologia, cfr Recherches sur la chronologie arménienne, par Ed. Dulaurier, tom. I, pag. 7, 37, 167 et passim. — Adoratio Magorum. In Menologio Basilii, imperatoris, leguntur tria synaxaria, quæ in Menol. Mosquensi, Prologo et Menæorum Græcorum exemplari reducuntur ad duo. Primum commemorat *immaculatam* nativitatem *D. N. Jesu Christi*, secundum agit de *Adoratione Magorum*, tertio inscriptum est : *Joseph sponsus et custos Virginis ab Angelo admonetur*, ut scilicet cum puero et matre ejus fugiat in Ægyptum; de qua fuga rursus et seorsim agitur postridie in utroque Menologio; et quidem in Mosquensi vera falsis et dubiis certa, nullo examine adhibito, miscentur. Est autem præsens festivitas adeo solemnis; ut tres dies integros, non secus ac festum Paschæ insumat majori

majori ritu celebrandos; olim vero duodecim dierum spatia amplecteretur, incipiendo a 25 Decembris ad 6 Januarii, δωδεκαήμερον idcirco nuncupatum; atque juxta constitutionem Manuelis Comneni, inter feriatos dies haberentur tum duodecim isti, tum quinque dies profesti, quorum exordium ducit 20 Decembris. Nunc solemniori modo celebrantur tantummodo tres, non secus ac in festo Paschatis. Hinc factum est, ut festum martyrum Nicomediensium, qui ipsismet Natalibus Christi certamen subierunt, rejiciatur ad 28 Decembris. In officio diei vere eximio canitur duplex canon, quem ordinarunt Cosmas et Joannes Damascenus. Pridie vero leguntur Horæ, ut vocantur, *Regiæ*, qui non nisi in maximis anni solemnitatibus solent usurpari. Cæterum consulantur Morcellius, I, pag. 280, Assemanus, loc. cit. Baronius, Sollerius aliique. Absoluto sacro, solemnes fiunt in ecclesiis Russiæ *gratiarum actiones pro liberatione Ecclesiæ et ditionis Russiacæ a Gallis aliisque nationibus duodecim*, qui Russiam infestarunt, anno 1812; accedente officio proprio ex variis scripturæ sacræ effatis, a vero sensu plane detortis, concinnato; quod hic silentio haudquaquam licuit præterire.

DIES XXVI.

Ex Ostromirano. *Ex variis.*

POSTRIDIE NATIVITATEM CHRISTI (*Cum CP. GP.*).

Synaxis SS. Deiparæ (*Omnes*). SS. Joseph, Sponsi SS. Deiparæ, Jacobi Adelphotei et Davidis regis (*Horol. Ostrog. Kal. cum Med.*). S. Euthymii, ep. Sardicensis et Confes. (*Prol. Menol. Hor. Og. Euch. Kal. cum Med. Mg.*). S. Evaristi (*Prol. Menol. Kal. cum. Med. Mg.*). S. Constantini Synnadarum (*Prol. Menol. Kal. cum Sirm. Med. Mg.*). [Constantii, presb. (*Ath.*)]

† Stephani (*Neap.*). † Memoria venerandæ vestis SS. Deiparæ Blachernis in monumento depositæ (*Mg.*).

OBSERVANDA.

Synaxis SS. Deiparæ.

Alibi observatum est, in moribus Græcæ Ecclesiæ fuisse ut sancti, qui primam aut saltem aliquam partem in mysteriis Domini partem gesserunt, eidem mysterio subjungerentur. Hanc ob rationem, post festum Nativitatis Christi, solemniter peragitur Synaxis seu festum SS. Deiparæ, eademque die 26 aut dominica sequenti celebratur memoria S. Joseph, patris putativi Christi, additis Davide rege et Jacobo fratre Domini. In Naniano habetur: *Synaxis puerperii Deiparæ;* in Basil. Menologio peculiariter recolitur *Fuga in Ægyptum*. Kalendarium vero CPolitanum, a Morcellio editum, habet ita: *Postridie Nativitatem Christi Synaxis Sanctæ Deiparæ;* quæ licet in Ostromirano expressa non sit, tamen sub intelligenda procul dubio est. In Mst. Rum. Par. Ternob. Siš. aliisque pene omnibus tam antiquis quam sequioribus annuntiari solet *sola Synaxis SS. Deiparæ*. Cætera ad hoc festum facientia petat lector ab Assemano Kal. tom. V, pag. 501; a Kulčinio, in specimine, pag. 106, ed. Parisinæ; et a Morcellio, t. I, pag. 283 et seq. — De S. Josepho agit Prologus ad ultimam Decembris; S. Jacobus insuper peculiariter colitur 23 Octobris; at David tantummodo hodie. In quorum laudem exstat officium proprium cum canone, quem ordinavit Cosmas monachus. In Menologio legitur synaxarium, quo plura continentur severa animadversione digna, ut quando juxta genealogiam quamdam prorsus falsam, dicitur S. Joseph certo habuisse filios et filias, antequam desponsaretur ei Virgo Maria, ac proin haudquaquam servasse virginitatem; præterea annos vixisse centum et decem; adeoque Mariam Sponsam accepisse fere octogenarium; quæ omnia jampridem explosa sunt et ab Ecclesia Romana, maxime quæ ad virginitatem S. Josephi spectant, jure merito improbata, utpote honori Sanctissimi Sponsi contraria, nec ulla solida ratione certave traditione nixa; nam Nicephori Callisti aut Cedreni auctoritatem, quam profert Menologus Mosquensis, minimi, imo nullius pene momenti esse negabit nemo. Sed et illud etiam prætereundum non est, in veteri Menæorum Græcorum editione Veneta, in Canone nomine S. Josephi hymnographi inscripto, disertis verbis laudari Sanctissimum Mariæ Sponsum, *quod simul et virginitatem possederit et pater nati filii dictus sit*, τῆς παρθενίας ἐχρημάτησας καὶ πατὴρ τοῦ τικτομένου παιδὸς κέκλησαι; quæ verba in nova editione desiderantur. De genealogia S. Josephi Cfr Act. SS. Mart. tom. III, pag. 6 et seq; Oct. t. IX, pag. 436 et seq. Patrizzi, De Evangeliis libri tres, lib. III, pag. 101 et seq. De Castro, Viridarium Marianum, Coloniæ, 1649, passim.

SS. Joseph, David et Jacobus.

S. Euthymius.

— S. Euthymius Confessor, ob cultum imaginum a Leone Armeno passus, commemoratur postridie in cod. Rum; at hodie inscriptus est in Menæis Græcis et Slavicis excusis, et aliis quibusdam Fastis.

S. Stephanus.

— Qui in marmore Neap. insculptus est Stephanus, procul dubio est sanctissimus protomartyr, quem miro consensu referunt hoc die Latinorum martyrologia omnia, dum in Orientalibus Fastis consignatur ad diem sequentem.

Vestis SS. Deiparæ.

— Depositio vestis SS. Deiparæ Virginis vulgo celebratur 2 Julii, quam diem retinuit etiam Menologium Basilianum; ut hodierna commemoratio, in Menæis Græcorum excusis consignata, recentioris ævi habenda sit.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Constantius presb. Russus.

Agmen demum claudit Athonitarum martyrum, (quod genus quam singulare sit et a prudentia christiana alienum, non sine stupore sæpius jam intellexerint lectores), popularis meus Constantius, a Græcis Constantinus dictus. Regnante imperatrice Elisabetha, versabatur Constantinopoli legatus Russiæ, vir consultissimus, patrem spiritualem secum habens Constantium, presbyterum russum; quum, bello exorto, ambo recedere coacti sunt. Sanctimoniam a peregrinationibus sperans, Montem Atho visitavit Constantius, dein Jerusalem aliaque loca sancta; et, pace redintegrata, rediit Constantinopolim, *sapiens, virtutibus plenus et pietatis fructibus onustus*, ut traditur in Paterico Athoensi. Verum quum, nescio quam ob causam, legato, qui initio amanter eum et reverenter admiserat, non liberet pristinam cum patre spirituali restaurare amicitiam, hic, sapientiæ suæ oblitus, clam aufugit in palatium sultani; in cujus præsentia Christum Deum esse negavit et Mahometem supremi numinis prophetam confessus est. Quocirca, licet passim notum

sit

sit Turcas despicere apostatas christianos, a biographo dicitur honoribus cumulatus fuisse. Sed brevi post, in se reversus, ad Christum redire statuit; quod nemo non laudarit. Verum, quod minori laude dignum videtur, Athoenses martyres imitatus, voluntariæ morti se objecit. Anno enim 1743, die 26 decembris, pristina veste sacerdotali amictus et caput veteri strophiolo tectus, secumque ferens vestem turcicam, coram sultano et proceribus stetit denuo, Mahometi maledicens et vestem turcicam pedibus conculcans. Continuo capite minutus est in aula palatii et a Græcis, tanto magis eam fortitudinem admiratis quo a prudentiæ legibus longius recederet, sanctorum martyrum Athoensium catalogo inscriptus est, ut liquet ex novo Martyrologio et Synaxario Nicodemi, ubi donatus est titulo *hieromartyris* et refertur ejus passio, auctore Jona, hieromonacho lauræ S. Athanasii.

Cfr 1) Patericon Montis Atho, t. II, pag. 189. 2) *Νέον μαρτυρολόγιον*, citat. ibid.

DIES XXVII.

Ex Ostromirano.

S. STEPHANI, PROTOMARTYRIS (*Omnes*).

Ex variis.

S. Theophanis Grapti, mart. et conf. (*Men. Kal. Hor. cum Maz. Mg. Sirl.*). S. Theodori, archiep. CP. (*Prol. Rum. Og. Pp. Prem. Kal. cum Sirm. Med. Maz. Mg.*). S. Petri (*Rum.*). S. Euthymii (*Rum.*).

† Theophanis, fratr. S. Theodori Grapti, et confes. (*Sirl.*). † Joannis Evangelistæ (*Neap.*). † Martyrum in Sinai (*Maz.*). † MM. Maurici et soc. (*Mg. Sirl.*). † Infantium (*Par.*).

OBSERVANDA.

S. Stephanus.

In Menologio Mosquensi legitur Vita S. Stephani, protomartyris, ex sacro codice potissimum collecta; in officio vero diei canitur canon, auctore S. Joanne Damasceno. S. Stephanum memoravimus non semel; 4 Januarii, 2 Augusti et 15 Septembris. — *SS. Theodorus Graptus et Theophanes.* Theodorum Graptum celebrant hoc die Fasti Slavici plerique, consonantibus Græcis; præterea in Sirletianis commemoratur frater ejus, Theophanes, hymnographus, quem tamen cæteri consignant undecima Octobris; qui etiam canonem in fratrem suum, ad hanc diem, ordinavit, ita ut sequentem exhibeat acrostichin : Τοὺς σοὺς ἀδελφὲ γνησίους πλέκω κρότους, *Tuas, veras, frater, necto laudes*. S. Theodori Grapti Vitam vulgavit Combefisius, in Manipulo rerum CP., pag. 191, Paris. 1664. — *S. Theodorus, patr. CP.* S. Theodorus, CP., refertur tum hodie, tum die proxime sequenti. Posterior, si auctoritatem codicum spectes, præferenda est. — *S. Petrus.* Idem dicendum venit de SS. Petro et Euthymio, martyribus Nicomediensibus, quorum proprius locus est die sequenti; ubi de Gorgonio, Inde et aliis. Cæterum de S. Petro seorsim sermo fuit die XII Martii, de S. Euthymio die XXIV Decembris. Notandum est insuper, in Synaxario Rumiantsoviano legi ita : « Et SS. episcoporum Theodori, Euthymii et Petri; » ubi observes velim vocem illam *episcoporum* usurpari non in plurali, sed in *duali* (dualis namque numerus in lingua Slavonica, præsertim in codicibus vetustioribus, usitatissimus est et sedulo observatus). Ideoque titulus ille minime convenit S. Petro, qui tertio loco nominatur, et quem cubicularium fuisse aliunde constat. — *SS. Infantes.* Singularis sane est lectio hæc codicis Slavici Parisini, quam tanquam librarii errorem, omisissem libenter, nisi scirem plura in vetustioribus codicibus legi, quæ a recentioribus discrepant, non quia erronea sunt, sed quia vetustiora et obsoleta.

DIES XXVIII.

Ex Ostromirano.

S. PATRIS NOSTRI THEODORI, QUI FUIT ARCHIEPISCOPUS NOSTER (*Par. Siš. Og. cum Bas. CP.*).

Ex variis.

SS. viginti millium martyr. Nicomediæ combustorum (*Rum. Mst. Tern. Par. Zogr. Siš. Og. Pp. Men. Kal. Hor. cum Hier. GP. Vind. Par. Flor. Goth. Med. Maz. Sirm. Mg.*). S. Nicanoris, ap., unius e septem diaconis (*Prol. cum Med. Mg.*). SS. MM. Indis, Domnæ, Gorgonii, Petri et soc. (*Rum. Par. Men. Prol. Hor. Pp. Og. Leop. Euch. Serb. Kal. etc. cum Bas. Sirm. Maz. Mg. Med.*). Ignatii Uglicensis (*Hag.*). Ignatii Vologdensis (*Hag.*). Simonis myrobletæ in monte Simopetræ (*Ath.*).

† Innocentium (*Neap.*). † Theodori Grapti, conf. (*Bas. Hier. Goth. Msq. Nan. Sirm.*). † Stephani Junioris (*Flor. Maz. Sirm.*). † Martyrum Senatorum (*Maz. Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Theodorus, patr. CP.

Genuina cod. Ostromirani lectio vel ideo erat retinenda, ut græca ejusdem origo pateret magis. Ad S. Theodorum quod spectat, legi poterit Morcellius, t. I, pag. 296. — *S. Theodorus Graptus.* S. Theodorus Graptus in Basiliano Menologio obtinet primum locum; postposito Theodoro patriarcha; in Tabulis Slavicis referri solet die XXVII. — *SS. Martyres Nicomediæ.* Inter martyres Nicomedienses numerandi sunt Petrus, Maximiani imperatoris cubicularius, Indis eunuchus, Domna, Agatha et Theophila, mulieres, Gorgonius, Glycerius presbyter, Mardonius, Mygdonius, Dorotheus, Theophilus, Euthymius, Zenon et alius Theophilus (Cfr Acta SS. XII Martii, in commentario prævio ad Vitam S. Anthimi Nicomediensis). In Martyrologio Romano de his martyribus tractatur vario die, nempe die XXV Dec. de omnibus in genere; de SS. Mardonio et Mygdonio die XXIII Decembris; de SS. Dorothea et Gorgonio die IX Septembris; de S. Petro XII Martii; de S. Euthymio XXIV Decembris; de S. Glycerio XXI Decembris; de S. Zenone XX Decembris; tandem de SS. Indi, Domna (quam Kal. Premysliense et Mosquense vocant Thomnam) die XXVIII Decembris. — *SS. Innocentes.* Festum Infantium, uti et duo præcedentia, cum Latinorum festis quoad tempus omnino convenit, et nuspiam alibi reperire est ad hanc diem. In Neapolitano lapide legimus ita : *Passio* SS. INNOCENTORUM; quibus illustrissimus Cardinalis Angelus Maï sequentia adscripsit : «*Nunc si quis puer*, ait, *in ludo grammaticali sic scriberet*, *sexcentas*

plagas

plagas ab Orbilio magistro referret. » Quinto Kalendas Januarii ponitur hoc festum jam in Kalendario Carthaginensi perantiquo, dum apud Græcos celebratur die proxime sequenti. — Ubi Montem Atho ab occidente conspicis, in media fere peninsula ingentem rupem ad cælum consurgentem cernis, cum superimposito monasterio Simopetra. In Descriptione Montis Atho, anno 1701 in monasterio Synagobi Bucharesti atque inde in Palæographia græca Montfalconii typis excusa, pluribus declaratur et illustratur; quæ inter brevem Vitam reperimus Simonis; qui, quum ejus fundator fuerit, nomen communicavit, et, quum sanctus habeatur, ὁ ἅγιος Σίμων dictus, præsidio suo favere censetur. Proxime itaque ad sedem hujus asceterii, in cella solitaria, editiore loco sita atque ineunte sæculo XVIII destructa nondum, vitam asceticam ducebat ille; quum noctu aliquando et deinde sæpius sibi visus est stellam videre descendentem stantemque supra Petræ cacumen; quod portentum quid significaret a Deo siscitatus est; et intellecta divina voluntate, præsentem ecclesiam, Novam Bethleem dictam, titulo Nativitatis Christi molitus est. Interea Joannis Unclis seu Unclesis, (Slavis Uglieša, Græcis Οὔγκλεις seu Οὐγκλέσης,) despota Serbiæ, subdiderat sibi Romaniam et Constantinopolitanis partibus appropinquabat : dominatus itaque Macedoniæ, Montis Atho negotiis plurimum occupatus fuisse videtur, controversias componens et larga manu donans. Quum itaque, ut refert Descriptionis auctor, ejus filia precibus Simonis a gravi et incurabili morbo sanata esset, venerabili viro dedit facultates multas et totam monasterii fabricam absolvit; jamvero diploma fundationis græcum in ipso monasterio Simopetræ vidit P. Uspenski, qui putat versionem e Serbico esse : datum autem est mense octobri anni 1363. Jura patriarchæ Pechiensis, quem nonnisi pro metropolita agnoscebant Græci, sequebatur tum Unclesius; neque dubitandum quin Simon eamdem viam iniverit. Sed mense martio anni 1368, quo faciliores haberet novos subditos, hanc rerum conditionem mutavit, omnes ecclesias, patriarchæ seu metropolitæ Pechiensi parentes, transferens ad patriarcham Constantinopolitanum; qui anno tantum 1371, mense maio, hanc submissionem admisit et metropolitæ Dramensi contulit metropolim Philippopolis, jubens ut in despotæ Serbiæ terris patriarchica jura exerceret. Laudavit procul dubio hanc etiam mutationem Simon, pro more popularium minus curans ordinem jurisdictionis quam cantus, orationum vestiumque similitudinem. Vita, verbis abundans et fabulis, legitur in Paterico Montis Atho; ex qua hæc sola excerpere libet : in Monte Atho nactum esse magistrum sævum, cui inter vapulandum ita obediens esset, ut ejus animum tandem emolliverit; quo tamen relicto, speluncam in Simopetra subiisse; ubi sacerdotio auctum pluribusque exactis annis, socios admisisse tres fratres, quorum sumptibus monasterium inchoarit, a dæmonibus demum et Sarracenis vexatum plurimum, monitisque fratribus ne juniores admitterent, ad aliam vitam migrasse. Si Patericon Athoense audias, mortuus fuerit anno 1257; sed plus integro sæculo a veritate aberrare manifestum est. Cfr 1) Montfaucon, Palæographia Græca, pag. 485 et seq. 2) Patericon Montis Atho, tom. I, pag. 235 et seqq. 3) Miklosich, Monum. Serb., pag. 171, 178, 179 et 182; Acta patriarchatus Constantinopolitani, tom. I, pag. 553 et seqq. 4) Νέον λειμωνάριον, cit. in Paterico.

S. Simon, heg. Athonites.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Ignatius Uglicensis.

Memoratur ad hanc diem a recentioribus scriptoribus Ignatius, antiquioribus, quotquot præ manibus habeo, ignotus. Ad auctorem itaque, inferius citandum, remittendi videntur qui plura desiderant; quum de eo nobis tacere præplaceat, donec vetera documenta publico producentur.

Cfr Muraviev, Vitæ SS. ad h. d.

Ignatius Vologdensis.

Ignatius Vologdensis, Cyrilli Belozerici alumnus, quem hac eadem die commemorat auctor Dictionnarii hagiographici, initio degit in monastero Vadoženski B. M. V.; quo relicto, asceterium instituit in vicinia urbis Vologdæ; unde Vologdensis cognomen ipsi adhæsit. Obiit hac die, anno 1592. Monasterium ab ipso fundatum hodie vacuum est; quamobrem ignoro ubinam terrarum nunc colatur fundatoris memoria. Tacet de eo auctor supra laudatus.

Cfr Dict. hag., pag. 116.

DIES XXIX.

Ex Ostromirano.

PASSIO SANCTORUM INFANTIUM. (*Fere omnes cum Bas. CP. Hier. GP. Vind. Sirm. Goth. Msq. Maz. Flor. Med. Mg.*).

Ex variis.

S. Marcelli, hegum. Acœmetarum (*Rum. Men. Prol. Hor. Og. cum Bas. Hier. Nan. Sirm. Maz. Msq. Goth. Med. Mg.*). S. Thaddæi, confes., mon. Studitæ (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Mg.*). SS. Marci et Theophili, mon. Kievocryptensium (*Pater. Men. Prol. Kal.*). Commemoratio omnium Christianorum qui fame, siti, gladio aut frigore perierunt (*Rum. cum Mg.*). [Jobi, fundatoris monast. Scetensis in Galicia].

† MM. Secundi, Babylæ, Benjamini, Athenodori et Gregorii, ep. Romani (*Med.*). † Dedicatio ecclesiæ quadraginta martyrum ad Chalcotetrapylum (*Med.*). † Leontii abb. et Georgii, episc. Nicomediæ (*Sirm.*). † Jacobi, apost. (*Neap.*). † Theodoræ, Cæsareensis (*Sirm.*).

OBSERVANDA.

SS. Infantes.

In plerisque Kalendariis ut in Rum. Zogr. Tern. Hor. Prol. SS. Infantium numerus extenditur ad quatuordecim millia, at sine ullo solido fundamento; qua de re legi poterit Papebrochius in Defensione *Actorum*. Apud Possevinum reducuntur ad *duo millia*. Mst. habet tantummodo : *Passio SS. infantium;* Rum. prolixius ita : *Passio sanctorum infantium quadraginta millium, pro Christo occisorum.* Basil. æque ac Ostrom. et Mst. prudenter tacuerunt numerum. Horum martyrum reliquiæ quædam adservantur in Cryptis Kioviensibus, si fidem adhibeamus auctoribus Russis. — Nomen

DIES XXIX DECEMBRIS. *Job, heg. Scetensis.*

men Jobi protulimus e Vita ejusdem, quam adornaverat Ignatius monachus, auctor synchronus et Jobi familiaris; cujus apographum sæc. XVII exaratum, et schismatis lue nonnihil aspersum, non ita pridem in lucem dedit Antonius Petruševič, nunc canonicus Leopolitanus ad S. Georgium in libro cui titulus *Aurora Galiciana sive Album pro anno* 1860, Leopoli typis Stauropygianis edito et Gregorio Jachimovič, Ecclesiæ Ruthenæ in Galicia metropolitæ, qui nuper cessit e vivis, ab editoribus dicato. Hanc ob causam optandum est, ut aliud apographum melioris, si possit, notæ et ab omni schismatis fermento purum inquiratur atque juris publici fiat. Interea Vitæ jam excusæ capita, pro instituto meo, proponam in Memoriis Slavicis, inferius dandis. — In Menæis Mediolan. mss. Secundus cum cæteris annuntiatur his verbis : *Commemoratio Sancti martyris Secundi, et beatorum patrum nostrorum Babylæ, Benjamini, Athenodori, Gregorii, Romæ episcopi, et Encænia ædis 40 Martyrum.* Subjiciuntur de singulis bini versiculi, quorum ultimi de S. Gregorio sic sonant : *Numen in terra etiam mortuus laudas, pater, dum nos illud concione collaudamus.*

SS. Secundus, Gregorius, ep. Romæ etc.

MEMORIÆ SLAVICÆ.

Marcus et Theophilus, mon. Cryptenses.

Vixit Marcus exeunte sæculo undecimo, et sub schemate monastico fossoris munus exercuit. Ejus temporibus, anno scilicet 1091, inventum fuit corpus B. Theodosii, monasticæ vitæ in Russia institutoris celèberrimi; in quo effodiendo Nestori annalistæ socius fuisse videtur Marcus. Erat autem orationi et jejuniis deditus, erga omnes humilis et mansuetus, et in laborando assiduus. Propter has itaque virtutes Deo admodum placuit, ita ut futura prædicendi aliaque prorsus mirabilia patrandi donum acceperit. Collegam suum Theophilum, qui præ nimia lacrymarum effusione visum amiserat, triduo post recuperatum oculorum usum moriturum esse prænuntiavit. Prædictionem comprobavit eventus, plures post annos et post ipsius Marci transitum. Obiit vero anno incerto, postquam ipsemet sibi paraverat fossam in Cryptis Antonii, ubi et sepultus est. Colitur simul cum illo Theophilo de quo sequentia perhibent auctores antiquissimi. Fratrem uterinum, natuque minorem habebat, nomine Joannem; quem tanto amore prosequebatur, ut ne a mortuo quidem voluerit separari. Neque minus diligebatur a Joanne Theophilus. Quas ob causas adierunt ambo Marcum monachum, rogantque, ut communem utrique tumulum parare velit. Obtemperavit ille. Accidit porro, ut quadam die, dum Theophilus longiore itinere abesset, in morbum inciderit Joannes, morteque fuerit abreptus et in tumulo antea parato positus. Re comperta, Theophilus in monasterium redux, tanto mœrore fuit afflictus, ut ex eo tempore nil nisi suæ quoque mortis diem cogitaret, tantam lacrymarum copiam profundens ut vas integrum eisdem explevisse legatur, quin etiam oculorum usum amisisse. Quem mortis cogitatum pectoribus Theophili, fraterno affectu plus æquo forsan occupati, altius infigendum curavit Marcus. Eum tamen ita solatus est ut, quemadmodum in Marco brevius dixi, visum aliquando restitutum iri, sed mortem triduo post secuturam eidem prænunciarit. Eventus respondit prædictioni et appositus est Theophilus Joanni in eodem tumulo, in Cryptis Antonii.

Cfr 1) Pateric. 172. 2) Prolog. et Menol. ad h. d. 3) Dict. hag. 130, 176, 286. 4) Menol. Verš. ad. h. d.

Job Scetensis.

Non procul a Maniava (qui vicus est circuli Stanislaviensis, in Galicia) exstabat olim monasterium Scetense dictum, monachis non infrequens, at cujus nunc sola rudera supersunt, brevi omnino forsan peritura. Hujus asceterii initia referuntur ad annum 1611, quo institutum est a monacho quodam ordinis S. Basilii, Job nomine, ex nobili stirpe Kniaginiciorum prognato, quorum dominio suberat oppidum eorum nomine etiamnum insignitum. Patria Jobo fuit Tismenitsa, Galiciensis civitatula, in Pocutia jacens. Lucem itaque aspexit Job, ut annus 1611 satis innuit, tempestate illa summe infausta, qua scilicet mutua inter ejusdem Ecclesiæ filios ardebant odia et bella, facem præferente Ostrogiæ duce Constantino, nec segniter adlaborante Gedeone Balabano, episcopo Galiciensi et Leopolitano, cujus patrocinio constanter usus est Job, Scetensis monasterii fundator. Discordiarum principia repetenda sunt a sæculo decimo sexto ad finem vergente, maxime vero ab anno 1596, quo Unio cum sancta Romana Ecclesia a plerisque episcopis Ruthenis cum metropolita Kioviensi in concilio Brestensi congregatis, solemni ritu accepta fuit et promulgata, exceptis episcopis Leopolitano et Premysliensi. Nil mirum itaque, si popularium suorum errores pleno ore hauserit Job, sive dum Unioviæ litterarum elementa a monachis disceret, sive Ostrogiæ, ubi sub auspiciis Constantini ducis studiorum cursum absolvit diuque postea degit, sive denique in Monte Atho, quem semel et bis adiit, imo et per annos fere quatuordecim, monasticam vitam ibidem amplexus, incoluit, monasterii Vatopedi alumnus. Erant enim monachi Athonitæ ejus temporis schismati Ruthenorum apprime faventes. In Russiam ad eleemosynas conquirendas semel et iterum missus, Montemque redire impeditus, Unioviæ, non procul a Leopoli, sedem fixit, rogantibus Gedeone episcopo et Isaia Balabano, monasterii Unioviensis hegumeno; ibique magnum, ut vocant, habitum monachorum suscepit una cum nomine Job; quum antea vocaretur Joannes, in religione vero Jezechiel. Ast brevi post, solitudinis amore, monasterium reliquit et primo quidem Ugornicium secessit, ordinatoque cœnobio ulterius perrexit atque Maniavæ ad fluvium Berstovum cum tribus quatuorve sociis aliquandiu degit, ac tandem in secretiore quodam loco novum *Asceterium* instituit, *Scetense* ideo dictum, quod alterum Vatopedium futurum esse gloriabatur. Simul autem Ugornicensis monasterii convictores qua consiliis qua præceptis regere minime intermisit et quam eisdem imposuerat regulam Montis Atho, ut probe observarent, invigilabat. Quod vero a sancta Unione haud vulgariter alienus esset, id abunde colligitur sive ex commercio quod eum inter et schismatis primipilos intercessit, cujusmodi sane erant Cyrillus Lucaris,

ris, Gedeon Balaban, Zacharias Kopystenski aliique non pauci; sive ex studio quod in eligendo successore Gedeonis schismatico posuit, sive ex itineribus ad partium suarum animos augendos, nec semel nec ad breve tempus susceptis, ut quando Kioviam petiit aut Moldaviam, ne dicam Unioviam, aliasque civitates viciniores. Cujusmodi concursationes cum solitudinis amore, quo jugiter arsisse perhibetur, qua ratione concilientur, equidem non assequor. Tandem a laboribus suis, meliore causa utique dignis, quievit anno 1621, ætatis suæ septuagesimo, die 29 decembris; qua an colatur alicubi, haud quaquam liquet. Tacet sane de cultu Ignatius, Lubaroviensis, hieromonachus, qui Jobi, in monasterio Ugornicensi contubernalis sui, Vitam exaravit, cæteroquin imperite, ut mitius loquar, concinnatam; quam nuper ex bibliotheca monasterii Podgoricensis erutam in lucem protulit Antonius Petruševič, canonicus ad S. Georgium Leopoli, rerumque slavicarum investigator minime spernendus. Aliud exemplar exstat apud cl. Aug. Bielowscium, præsidem Instituti Ossaliniani, Leopoli. Hanc ego cum Vita Jobi Počajoviensis, Dositheo monacho adscripta, in pluribus convenire adnotavi ad 8 Aug., quo refertur apud Muravievium; verum re penitius considerata utramque diversam esse mihi, meliorum licet documentorum ope destituto, pene persuasum habeo; maxime quum in Vita Jobi, Počajoviensis lauræ fundatoris, nihil occurrat, quod virum acatholicum fuisse prodat.

Cfr Aurora Galiciensis seu Album pro anno 1860, Leopoli, pag. 225-251.

Job, heg. Počajovensis.

Pocutia, in finibus Galicianis regio, lucem dedit Jobo, cognomento *Ferreo* seu Djeleso, circa medium sæculum XVI; qui in baptismate Joannis nomen accepit, atque sancti patroni sui exemplo solitariam vitam ineundi desiderium concepit, dum adhuc puer decennis esset. Quocirca paterna domo relicta, in vicinum monasterium Ugornicense seu *ad Montem positum,* ac Transfigurationi Domini sacrum, perrexit, ubi benigne susceptus, atque anno ætatis suæ duodecimo, communi fratrum consensu, ad tonsuram admissus est. Sacerdos factus, magnum monachorum schema induit, quo hominum frequentiam suique famam jam per universas Poloniæ et parvæ Russiæ ditiones undequaque manantem fugeret. Sed frustra; siquidem, hegumeni jussu, monasterii Dubnensis de nomine sanctæ Crucis regimen suscipere debuit, licet invitus. Quod postquam annos viginti integros summa omnium suorum exterorumque laude rexisset, solitudinis desiderio clam in montem Počajovensem secessit, monasterio et multo magis imagine B. M. Virginis miraculosa clarum; sed nec hic diu latere potuit; brevi namque agnitus est et unanimi monachorum suffragio hegumenus creatus. Dum vero præpositi munere fungeretur, mirum quantum studium posuisse fertur in excolenda humilitate, patientia et caritate, interdiu strenue, veluti mercenariorum unus, in exornando muniendove monasterio laborans, noctes vero in precibus consumens. Est porro in monte Počajovensi spelunca quædam, non arte nec manu hominum, sed natura ipsamet artifice efformata, in qua biduo et etiam integram quandoque hebdomadem soli Deo vacabat; carnem suam incredibili modo usque ad ulcera domabat; a Beata Virgine ideo non semel, ut aiunt, visitatus et consolatus; cumque tantis cruciatibus seipsum affligeret, alios summa tractabat benignitate et mansuetudine, solemnem illam apud Orientales oratiunculum : *Domine Jesu Christi, Fili Dei, miserere mei peccatoris,* continuo ingemiscens. Hisce tandem certaminibus et senio confectus, obdormivit somno mortis anno salutis 1651, ætatis suæ centesimo, die 22 octobris : quam rem septem diebus ante prædixerat; Corpus ejus, post octo annos, elevatum et integrum repertum, honorifice translatum est a metropolita Kioviensi Dionysio in ecclesiam SS. Trinitatis die 8 Augusti, qua coli dicitur. Hactenus Dositheus, Jobi discipulus, in Vita ejus mss., quam in monasterio Počajovensi adservari testatur A. Muraviev in opere suo, ad 8 Augusti. Accedunt miracula, quorum seriem texere consulto prætermisi, maxime quum de omnimoda viri orthodoxia et cultu ecclesiastico, documentorum copia deficiente, non sim plane certus; ad stabiliendam vero utriusque Jobi, Počajovensis nempe et Scetensis, ea quæ ex Dositheo paucis perstricta sunt, sufficiunt abunde.

Cfr 1) Vita mss. Jobi, Počajovensis, auct. Dositheo, cit. apud Murav. 2) Philar., Hist. Eccl. Russ., t. IV, pag. 203. 3) Ambros., Hist. Hier. Russ., t. V, pag. 359. 4) Mons Počajovensis, ed. Počajoviæ, 1803.

DIES XXX.

Ex Ostromirono.

PASSIO S. MARTYRIS ANYSIÆ, THESSALONICENSIS, SUB MAXIMIANO, IMPERATORE (*Mst. Tern. Par. I, Zogr. Rum. Siš. Og. Men. Prol. Hor. Vat. II, Eph. Cap. Kal. cum Bas. Hier. Vind. Pg. Sirm. Med. Maz. Msq. Goth. Sirl. Mg. Cyth.*).

Ex variis.

S. Timonis, apost., unius ex 70 (*Menol. Prol. Kal. cum Bas.*). S. Theodori Cæsareensis (*Rum. Prol. Menol. Kal. cum Med. Mg.*). S. Theodoræ CPolitanæ (*Menol. Prol. Kal.*). S. Philheteri, mart. Nicomediæ (*Prol. Menol. Kal. cum Med. Mg.*). S. Melaniæ (*Og. Possev.*). S. Zotici (*Og. Cap. Pp. Kal. Hor. cum Msq. Mg.*). S. Leontii, hegumeni, et Georgii, ep. Nicomediæ (*Rum. cum Med. Mg.*). SS. MM. Magistriani, Maulini, Umbrii, Veri, Severi, Callistrati, Florentii, Ariani, Anthymi, Urbicii, Isidori, Euculi, Sampsonis, Studii et Thespesii (*Kal.*). Danielis Perejaslaviensis. [Gedeonis, mon. Athonithæ (*Ath.*).]

† Antonii, ep. (*Neap.*). † Marcelli (*GP. Flor. Msq.*). † Domnæ, mart. (*Sirm.*). † Abdiæ, proph. (*Maz.*).

OBSERVANDA.

OBSERVANDA.

S. Anysia.

S. *Anastasiam* loco Anysiæ oscitanter inscripsit ad hanc diem Gregorius diaconus, codicis Ostromirani scriptor; immemor S. Anastasiæ nomen a se exaratum fuisse ad 21 ejusdem mensis. In Menol. Mosq. narratur ejus Vita ex Metaphraste, quam latine dedit Surius, græce vero asservatur in cod. bibl. Mosq., n° 159, ut auctor est Veršinski. Canon officii hodierni adscribitur S. Theophani. — Duæ Theodoræ occurrunt hoc eodem die in codd. liturgicis Slavicis, Cæsareensis altera, altera CPolitana. De posteriore fusius agitur ad 26 Martii, in Vita S. Basilii Junioris seu Novi, cujus erat discipula; ubi de migrationibus animæ, e corpore egressæ, narrantur quædam parum probabilia serioque examine expendenda. Quamnam e duabus in mente habuerit cod. Rum. concinnator, difficile est dictu; quum nudum proferat nomen S. Theodoræ, sine nota discriminante. — S. Melaniam refert, præter Possevinum, etiam synaxarista Ostrogensis his verbis: *S. mart. Anysiæ. Et venerabilis Melaniæ. Et Zotici.* Ad diem vero sequentem habet ita : *Venerab. matris nostræ Melaniæ Romanæ;* unde satis liquet agi hodie de Melania Seniore. Hinc minus recte Assemanus, Kal., t. V, pag. 521, statuit hodiernam Melaniam non esse aliam a Melania Romana, seu Juniore, ut fuse disserit ad 31 Decembris. Qua occasione, in mentem revocentur ea quæ de sancta Melania Seniore leguntur in Menæis Chiffletii mss., ad 8 Junii, sequente disticho comprehensa : *Τρίψασα Μελάνεια πνεῦμα πᾶν μελὰν Λευκὴ τὸ πνεῦμα πρὸς Θεὸν χωρεῖ Λόγον,* Ab omni sorde animam purgatam habens, candida mente ad Verbum Dei Melania procedit. — De Zotico Orphanotropho opportunius agetur die sequenti, quo inscriptus est in Fastis plerisque. Hodie expresse signatur in Horologio Počajovensi. — In Rum. commemoratur postridie; at hoc die in recentioribus. — Leonem, archimandritam, et Georgium, episcopum, conjungunt codd. Rum. et Mediol.; at in Menæis Græcorum excusis Georgius desideratur. — Marcellus, cujus nomen legitur in Kal. supra in textu relatis, est hegumenus ille Acœmetarum CPolitanus, de quo actum est pridie et rursus agetur die sequenti. — Hodie recolitur inventio corporis Danielis, de quo plura disserui ad 7 Aprilis. — Non ignobile est in Monte Atho monasterium Caracalli dictum, in quo aliquandiu commoratus est Gedeon, anno 1818 a Turcis occisus, quem monachi Athonitæ veluti martyrem venerantur, non secus ac tot alios montis sui alumnos, qui anteactæ apostasiæ scelus voluntaria morte expiarunt. Obiit Gedeon Velestini, ad instar S. Jacobi Persæ in frustra concicus, et in fœdissimum locum projectus; cujus membra in unum collecta et in monasterium Caracalli delata sunt. Exstat de Gedeone liber, CPoli editus anno 1840; quo continetur ejus Vita cum officio proprio, unde sua deprompsit editor Paterici Montis Atho, tom. II, pag. 397 et seq.

S. Theodora utraque. — S. Melania senior. — S. Zoticus. — S. Timon. — SS. Leon et Georgius. — S. Marcellus. — Daniel Perejaslaviensis. — Gedeon Athonita.

DIES XXXI.

Ex Ostromirano. Ex variis.

Passio sancti martyris Silvestri, papæ (*cum Neap.*).

S. Melaniæ Romanæ (*Mst. Tern. Par. I, Rum. Sišat. Serb. Og. Prol. Men. Hor. Kal. cum Bas. Hier. GP. Sirm. Flor. Med. Msq. Pg. Mg. Cyth.*). S. Timonis, apost. (*Rum.*). S. Zotici, orphanotrophi (*Prol. Menol. cum Hier. Nan. Sirm. Med. Goth. Msq. Sirl. Mg. Cyth.*).

† Irenæi (*Flor.*). † Gelasii (*Mg.*). † Abdiæ, proph. (*Med.*). † Olympiodoræ, mart. (*Mg.*). † Gaii (*Mg.*). † Salamini (*Med.*). † Decem virginum et martyrum Nicomediæ (*Mg.*).

OBSERVANDA.

S. Silvester papa.

Notatu dignam esse lectionem cod. Ostromirani, observatum est initio hujus Anni Græco-Slavici, ad diem 2 Januarii qua S. Silvester refertur in reliquis omnibus Fastis sive Slavicis sive Græcis; non excepto Neapolitano marmoreo noni sæculi. In hoc enim insculptus est tum hoc die, tum 2 Januarii; et quidem ad 31 Decembris annuntiatur ita: *Natalis S. Silvestri papæ*; ad 2 Januarii vero signatur : *Depositio S. Silvestri papæ.* Posterior notatur in omnibus apographis Hieronymianis, teste Sollerio; *Natalis* memoratur in Martyrologio Usuardi; solum denique nomen inscriptum est in Kalendario Bucherii omnium antiquissimo, scilicet IV sæculi : *Pridie Kal. Jan. Sylvestri in Priscillæ;* quibuscum conveniunt reliqua omnia quæ supersunt Latinorum monumenta ecclesiastica. In quibusdam appellatur *confessor;* at nuspiam, quantum sciam, præfert titulum martyris aut notatur ejus *passio;* quin et in *pace obiisse* diserte perhibetur in apographo Bruxellensi, concinente Menologio Basiliano cæterisque Kalendariis Slavicis et Græcis ad 2 Januarii; ut hanc etiam ob causam prorsus singularis sit lectio codicis Ostromirani, utpote qua annuntietur *passio sancti mart. Silvestri papæ* (slavice *papeža). Jamvero,* quemadmodum Kal. Neopolitanum hac extrema sua parte et passim, si ita loqui fas est, aliquantulum *latinizat,* ita Ostromirani quoque Kalendarii originem latinam aut saltem occidentalem esse suspicatus est Bartholomæus Kopitar, hodierna lectione potissimum innixus; cujus ipsamet verba proferre juvat : *In Pannonia,* ait, *ipsaque Pannonicorum Slavorum dialecto, Christianorum minime recentium Romanæ Ecclesiæ, illiusque kalendario utentium, liturgiam slavicam cepisse initia, præter argumenta firmissima quæ jam attulimus, accedit testimonium luculentissimum Ostromirani codicis, hucusque vetustissimi, anni* 1057, *in cujus synaxario festum S. Silvestri papæ assignatur ad diem pridie Kal. Januarias, more Occidentalis Ecclesiæ, cum Orientalis illud assignet ad* IV *Non. Januarii* (Glagolita Clotzian. § XXIX.). Et alibi : *Præter Silvestrum papam invenies et alia, quæ probent S. Methodium adlatos CPolitanos suos fastos in Pannonia Romana correxisse ad Romanos* (pag. 61). Similia demum repetit in suo *Hesychii glossographi discipulo Russo* (pag. 49). Equidem quæstionem hanc examinare supersedeo, ne extra provinciam meam excurram. Ea itaque sagacitati lectoris permissa, quædam multo certiora nec minus ad rem facientia in medium proferam. In Menologio Mosquensi legitur ad hanc diem Vita S. Silvestri, Metaphrastis nomine inscripta, at contractior. De qua idem, quod de famosis Actis Silvestrinis pronuntiarunt viri doctissimi, obtinet judicium, nimirum compluribus erroribus esse deturpatam; ut sunt illa quæ referuntur de dracone in profunda spelunca prope Tarpeium montem latente, de bove quem Zambrius Judæus verbo interfecerit, sanctus vero antistes ad vitam revocaverit, de Constantino ante Helenam matrem baptisato; de balneó ex sanguine infantium confecto, quo a lepra mundaretur,

mundaretur, de jejunio Sabbati per Silvestrum abrogato deque Dominica tunc primum instituta, et alia ejusdem generis a veritate historica aliena, quæ indigitasse sufficit. Nec magis purus est Prologus; siquidem post breve encomiolum sancti papæ, ex Menologio Basilii, pro more, deprompptum, interjecta memoria S. Theogenis, regerit fabulam de bove resuscitato; quæ pene eisdem verbis exstat in Menæis Macarii metropolitæ, seculo XVI collectis et adhuc ineditis, uti testatur Josephus Bodianski, in opere erudito *De origine literarum Slavicarum*, pag. XLVI et seq., in appendice. A quo illud insuper discimus, ad hujus synaxarii Silvestrini normam confectum esse encomium S. Cyrilli, Slavorum apostoli, superius relatum ad 14 Februarii; ipsum vero synaxarium de S. Silvestro ex Chronico Georgii monachi, cognomento *Hamartoli* seu *peccatoris*, ex parte fuisse depromptum, quod jam antiquitus lectitabant describebantque suo quisque idiomate Russi, Bulgari et Serbi. Atque hæc Actorum Silvestri et Cyrilli connexio, prorsus inopinata, erat minime silentio prætereunda; ut ita magis perspectum fieret, quam caute admittenda sint librorum ecclesiasticorum testimonia, ad S. Cyrillum spectantia; quamve merito diximus ad 5 Julii, ipsammet *Vitam* ejus *Pannonicam* ex aliorum sanctorum Vitis ab incerto auctore esse concinnatam; maxime quum constet, illam inter et prædicta compendia Prologorum nexum quemdam intercessisse et communitatem. Quoniam autem Silvestri gestorum tantæ in actis Cyrillianis partes sint, non abs re fore puto, mentionem facere antiquæ cujusdam picturæ, in qua repræsentatur non S. Silvester baptisma conferens Constantino imperatori, ut hactenus sentiebant qui eam interpretati sunt viri eruditi; sed Hadrianus II papa, S. Methodio ad Moravos profecturo benedicens, ut felicissime non ita pridem interpretatus est in suo *Itinere Italico* Kukuljević Saccinski, presbyter, vir in rebus slavicis apprime versatus. Repræsentatur id in ora tabulæ inferiore; in superiore vero cernere est SS. Apostolos Petrum et Paulum, quorum nomina in epigraphe superposita characteribus Slavonicis optimæ notæ expressa sunt; quibusque e superiore loco benedicit Jesus Christus. Atque ita divina SS. Cyrilli et Methodii missio, ab ipsomet Ecclesiæ catholicæ summo capite, Jesu Christo, intermedio Hadriano II papa Romano, ejus in terris Vicario et S. Petri Apostolorum principis successore, accepta fuisse aptissime significatur. Nec ineleganter; quatenus saltem conjicere licet ex tabula, quæ dono Bollandianorum in Musæo Cyrillo-Methodiano Parisiis exstat; at cujus protypon venerandæ antiquitatis religiose adservatur Romæ inter cimelia Vaticana. Sed de his uberius dicendi erit locus in alio volumine, quo Acta SS. Cyrilli et Methodii et quorumdam aliorum slavica, ex antiquis codicibus simul collecta, versione et commentariis criticis ac adnotationibus illustrata, in lucem dare mihi propono, dummodo vires ad id præstandum gratiamque suam concedere dignetur Deus Optimus Maximus, cui sit cum D. N. Jesu Christo, B. Maria Virgine sine labe originali concepta omnibusque Sanctis ejus perpetua laus, honor et gloria in sæcula sæculorum.

AEMERI SEU DIEBUS INCERTIS CULTI.

Angelus, miles. Anno 1844 prodiit Pesthini opusculum, auctoritate æque ac mole tenue, cui titulus: *Tsarstvennik seu Historia Bulgariæ*, typis Universitatis excusum; ad cujus calcem adjectus est *Index Sanctorum Bulgariæ*, numero septuaginta et septem, ordine ut plurimum chronologico dispositus. Hos inter itaque recensetur Angelus quidam, miles et martyr, ordine trigesimus quartus, adeoque ætatis recentioris. — *Basilius, ep. Montis Nigri et eremita.* Brevem de Basilio notitiam adjecimus ad 22 Decembris, qua adornata est omnium archiepiscoporum et patriarcharum Serbiæ series chronologica, incipiendo a S. Sabba I, ad annum 1765, quo finem accepit patriarchatus Pechiensis. — *Bassa virgo.* Bassam virginem et martyrem, e finibus Thessalonicæ oriundam, refert auctor Catalogi ordine trigesimam secundam. — *Chryse seu Zlata.* Vide dicenda infra, ad vocem Zlata. — *David, rex Bulgariæ.* Mortuo Boriso, filio Petri, quem veluti sanctum coli fuse tradidi ad 25 Novembris, Bulgarorum imperium devenit in manus quatuor fratrum Comitopulorum, Davidis, Moysis, Aaronis et Samuelis, circa annum 963. Horum primus cum aliquandiu regno administrando præfuisset, monasticum institutum amplexus sancte obiisse dicitur, teste Auctore Catalogi, pag. 37. Duobus quoque aliis fratribus vita functis, gubernacula solus tenuit Samuel, unus e potentissimis Bulgariæ dynastis, ut colligitur ex eis quæ tradita sunt in Vita S. Joannis Vladimiri, ejus generi, ad 23 Maii. — *Demetrius Galatensis.* Galatæ, quæ Constantinopolis suburbium est, capitis obtruncatione vitam clausit Demetrius, anno 1784, ætatis suæ 25, falsi cujusdam criminis insimulatus a Turcis. — *Euthymius, patr. Ternobiensis.* Plurium sanctorum Bulgariæ Vitas non ineleganter adornatas esse ab Euthymio, patriarchæ Ternobii, diximus non semel in decursu operis; de viri tamen orthodoxia, sanctitate et cultu inquisitionem instituere supersedemus, hac sola adnotatione interea contenti, eum inter sanctos Bulgaros recenseri ab Auctore anonymo Catalogi, ordine septimum. — *Gabriel Lesnovensis.* S. Joannem Rylensem et nepotem ejus Lucam in dicto Catalogo excipit Gabriel Lesnovensis, cum titulo venerabilis, ordine undevigesimus. Cætera ignotus. — *Gabriel, patr. CPolitanus.* Gabriel, ex episcopo Gani et Choræ patriarcha CPolitanus, sedit dies duodecim, juxta alios tantum duos; erat enim regimini prorsus ineptus, utpote homo litterarum expers. Ejectus itaque Brussam secessit; ibique post biennium ab Hebræis accusatus quod quemdam eorum baptizasset, quem Turcam fuisse dixerant Pachæ, suspendio vitam finivit, anno 1659. Hæc de Gabriele narrat auctor quidam Russus, Soloviev, Ecclesiæ Russiacæ minister, qui e nescio quo fonte græco tum hanc de Gabriele notitiam tum de aliis plurimis neomartyribus credula manu mutuatus est; atque in opere periodico *Duhovnaia beseda* curavit vulgandas. Hæc eadem de Gabriele habentur in Catalogo patriarcharum CP. Renaudotiano. At prorsus diversa tradiderat Paulus Taffernerus noster, qui anno 1665 legatum Cæsareum in itinere CPolitano comitatus est, et iter suum descripsit anno 1668. Nimirum *CPoli periturus sub agonem ipsum acciri rogaverit Gabriel urbis antistitem, metropolitas et episcopos; quibus associari petierit Judæorum primates. Convenerant evocati, quando ipse ex Judæis oriundum se, religione etiam Judæum esse semperque fuisse contestatus est, quidquid eousque simulasset; mori denique Judæum sese, velleque a contribulibus more patrio tumulari. Ut dicto fidem faceret, schediasma propria manu exaratum a sinu protulit,* eadem

eadem quæ asseverabat confirmans, et idipsum Hebræorum primoribus sciens volensque consignavit. Hactenus Tafferneros, cujus testimonium fusius prosequitur auctor Chronologiæ patriarcharum CPolitanorum, n° 1489, initio mensis Augusti præpositæ. — Joachimum, patriarcham Ternobiensem, sanctorum Bulgarorum catalogo inscripsit auctor anonymus, narrans alibi (pag. 54), eum cum apud Svetoslaum regem falso accusatus fuisset, quod clam favisset Persis, quos armis appetierat ille, ejusdem regis jussu, e præalto jugo præcipitem fuisse datum. Jamvero hoc mortis genere sublatum Joachimum narrat Pachymeres, lib. III, cap. 26, et Orbinus, lib. de Regno Slavorum, pag. 465, citati apud Coletum, ex quo hæc pauca de Joachimi gestis promere libet. Regebat ille Ternobiensem Ecclesiam circa annum 1270, quo tempore multum disceptatum est CPoli de Romana communione ineunda, Michaele Palæologo et Joanne Vecco patriarcha præcipuis auctoribus. Adfuit et subscripsit concilio Constantinopolitano, quod anno 1277 in Blachernarum suburbio celebratum est, præsente Hieronymo de Asculo, postea nomine Nicolai IV, pontifice Romano; in quo concilio Græca Ecclesia universa consensit cum Romanæ fidei dogmatibus. Exstant ad eum litteræ Nicolai IV, quibus ad retinendam et tutandam Ecclesiæ Romanæ doctrinam excitatur, quam olim in palatio Blacherniano professus fuerat, *oraculo* nempe *vivæ vocis se Papæ Romano immediate subesse.* In alia epistola ad Helenam Serborum reginam, unionis Bulgarorum cum Romana sede studiosissimam, quæ Pontificem missis epistolis et legatis ad aggrediendum illud opus impulerat vehementer, ait Nicolaus se confidere in Bulgarorum archiepiscopo, negotium hoc recte cessurum; *posse enim eum existere plurimum fructuosum*, ut utriusque desiderio de regis (Bulgariæ) ab schismate recessione satisfaceret. Ex quibus Nicolai IV verbis certo arguit Coletus, Joachimum in orthodoxa fide eatenus perseverasse. Idem auctor, postquam retulerat miserabilem antistitis finem, quem anno 1296 attigisse opinatus est Possinus, addit non esse abs re suspicionem, eum a schismatico rege et ingratissimo e vita fuisse ereptum, utpote Romani dogmatis cultorem. Sed legatur Coletus ipse, Illyr. Sacr., t. VIII, p. 238 et seqq. — Medio sæculo XII, cum Græcorum imperium jam inclinare cœpisset, Bulgari, spe indubia freti regni sui instaurandi, Græcorum dominatum excussere et Asenem I regem salutaverunt. Hoc itaque regnante in Bulgaria, floruisse Joannem, archiepiscopum Ternobiensem, imo et patriarcham tradit, præter omnem historiæ fidem, anonymus Catalogi auctor; non enim ante annum 1203 patriarchalem dignitatem obtinuerunt præsules Ternobienses. Narrat idem auctor, Asenem regem fuisse constitutum et corona cinctum ab eodem Joanne, præmonente S. Demetrio martyre; coronationis vero solemnia peracta in eximio templo, quem in honorem magni martyris excitaverat Ternobii Joannes. Sed hæc penitius examinanda forent, quam fert locus. — In Catalogo sanctorum Bulgariæ prodit Joannes cum titulo venerabilis, ordine vigesimus primus. — Joannicium Devicensem, eremitam, cum S. Joannicio Magno conjungere ad 4 Novembris, quo hic colitur, suasit nominum conformitas. Recolantur igitur dicta ad eam diem. — Anno 1650 seu 1651 capitis truncatione obiit Constantinopoli Jordanus Trapezunte oriundus; qui patria relicta, navigaverat Galatam, ibique ærarii artem exercuit per annos 40 matrimonio junctus. Mortem ejus scripto tradidit Joannes Cariophilus, magnæ ecclesiæ logotheta. — In Vita S. Joannis Rylensis, qui non uno colitur die, mentio fit ejus nepotis Lucæ, qui, dum adhuc juvenis esset, relicta domo paterna, in eremum ad patruum suum confugit, in spelunca quadam sublime posita adituque difficili degentem. Mox vero a patre conquisitus et vi abductus, dum domum repeteret valde invitus, serpentis morsu lethaliter læsus illico spiritum reddidit Deo, raptus scilicet ne malitia mutaret ejus intellectum. Hunc itaque inter sanctos gentis suæ recensuit auctor *Historiæ Bulgariæ*, et post Joannem Rylensem jure merito collocavit. — Marcus, archiep. Preslaviensis, in Bulgaria, inscriptus legitur in Catalogo sæpius jam citato, ordine vigesimus quintus. Hujus antistitis mentio fit in Actis S. Parasceviæ, virginis Ternobiensis, quæ colitur 14 Octobris. « Quum nempe, ait Euthymius, patriarcha Ternobiensis, imperator Bulgarorum Joannes Asenes, senioris Asenis filius, intellexisset Francos qui tunc Constantinopoli potiebantur, postulatis ejus assensisse optatumque corpus S. Parasceviæ concedere jussisse, statim sanctissimum Marcum metropolitam magnæ Preslavæ cum pompa plurima ad efferendum sanctum corpus ex loco Epivatorum in gloriosam civitatem Ternobum. Qui cum festinatione abiens, omnia quæ honoris sunt explens, acceptis sacris reliquiis, in propria rediit festinanter. In cujus occursum venit cum comitatu suo, cum patriarcha Basilio cleroque universo rex ipse ad quatuor ab urbe stadia progressus pedes. » Translationem istam anno 1221 obtigisse probabili calculo stabilierunt Bollandiani, addentes a catholico adhuc principe catholicisque episcopis reliquias S. Parasceviæ in urbem et basilicam Ternobiensem fuisse introductas. Cfr Act. SS., Oct. t. VI, pag. 62, 66 et 68 in Auctario. — In eodem Catalogo, post S. Sabbam, *ep. Achridanum*, unum e septem Bulgariæ apostolis, atque discipulum SS Cyrilli et Methodii, nominatur Nicolaus, ejusdem Ecclesiæ archiepiscopus, cæteroquin ignotus. — Smyrnæ supremum diem clausit Nicolaus Caramanus, an. 1657, postquam crudeliter fuerat cæsus ac violenter circumcisus; eo quod ad castra Mahometi se transiturum promiserat, promissisque renuit stare. Periit suspendio et projectus est a Turcis in mare. — Prilep seu Prilepia civitas est Serbiæ, olim celeberrima regumque Serborum sedes, ex qua eam a Græcorum potestate patriæ suæ vindicavit Stephanus Dušanus, seu Validus. Hæc itaque urbs patria fuisse videtur Nicodemo, quem auctor anonymus *Historiæ Bulgariæ* inter sanctos recenset, ordine decimum sextum, et insuper vocat Prilepiensem et myrobletam. Prilepia in Vlachiam migrasse ibique ad mortem usque degisse testantur spelunca et sepulcrum sancti viri, qui etiamnum supersunt in monasterio Tismana. Est autem hoc monasterium non procul a limitibus Hungro-Transylvaniæ situm; quod anno 1366 absolvit Vlachiæ Voivoda Radu seu Rudolphus. — Angelum, martyrem, excipit in Catalogo SS. Bulgariæ Nicolaus Sophiensis, titulo sancti, (utpote homo laicus) ornatus. Sophiensis cognomen accepit a civitate hujus nominis, quæ antiquis est Sardica, Bulgaris vero recentioribus Sredetz. — Nicolaus, Epirota, Metzovo oriundus, post varia tormenta Tricallis igne cremari se sivit a Turcis, anno 1617; ut morte hac voluntaria fidem Christi, quam olim ibidem negaverat, publice confiteretur. Caput ejus adservari dicitur in monasterio S. Bartholomæi Methodoris; pars brachii vero Janinæ. Vitam græce adornavit Nicolaus Kirkos. — De Parthenio, patriarcha CPolitano, hujus nominis III, cognomento Parthenaki, quem inter sanctos suos collocarunt Græci recentiores, hæc traduntur : Oriundus erat ex Chio insula seditque menses octo; tum falso accusatus, quod litteras misisset in Moscoviam, suspendio peremptus est jussu Caimakani Pachæ seu præfecti urbis ad Barmak-capi portam sic dictam, sabbato Lazari, anno

Joachim, patr. Ternobiensis. | *Joannes, archiep. Ternobiensis.* | *Joannes Sarandopolus.* | *Joannicius Devicensis.* | *Jordanus Trapezuntius.* | *S. Lucas Rylensis.* | *Marcus, archiep. Preslavæ.* | *Nicolaus, archiep. Achridanus.* | *Nicolaus Caramanus.* | *Nicolaus Prilepiensis.* | *Nicolaus Sophiensis.* | *Nicolaus Tricalliensis.* | *Parthenius, patr. CPolitanus.*

anno 1657. Hæc eadem leguntur in Catalogo Renaudotiano, quem citant Bollandiani in Historia patr. CPolitanorum, initio mensis Augusti præmissa, nº 1487. Sabbatum porro Lazari præcedit Dominicam Palmarum. Parthenii meminere Dositheus in libro de Patriarchis Hierosolymitanis et Meletius, Historiæ suæ tomo III; Vitam quoque scripsit alter Meletius, episc. Sigriensis. — De Petro Korišensi tractatum est ad diem 25 Novembris, licet non suum. — Zographiense monasterium, Bulgaris monachis addictum, est unum ex antiquioribus cœnobiis Montis Atho. Hujus itaque monasterii alumnus fuit Pœmenus, quem ordine undetrigesimum profert auctor Catalogi Bulgarus. — Prochorus, a loco quem incoluit, Pšinensis nuncupatus, erat eremita in Macedonia. Monachus fuisse colligitur ex titulo Venerabilis, quem præfert in Catalogo modo citato. Exstat etiamnum monasterium Pšinense dictum in Macedonia. — S. Tribelius, rex, in monachatu Theoctistus dictus, orditur seriem sanctorum Bulgariæ, quam ad calcem suæ *Historiæ Bulgariæ* adjecit auctor incertus, sæpius a me citatus. De Tribelii seu Terbelii gestis consulantur auctores præsertim Byzantini. Is est, qui Justinianum II Rhinotmetum throno CPolitano imposuit, anno 705; dein vero, pactorum oblitum armis appetiit. Quæ autem de ejus conversione ad fidem, de ingressu in monasterium, deque sceptro resumpto, quo filius ejus natu major abusus fuerat, narrat auctor Catalogi in corpore operis, ea passim atque meliore jure tribuuntur S. Boriso-Michaeli, nec nisi errore manifesto referri possunt ad Terbelium. — Si ex fructibus arbor cognoscenda est, dubia profecto, non dico sanctitatis, sed rectæ fidei fama gaudeat oportet Theoleptus, ex monacho Caræarum episcopus Philadelphiensis; quippe qui detestabilis memoriæ Gregorio Palamæ, dum hic in Monte Atho commoraretur, dux in asceseos palæstra exstiterit et magister. Nihilominus et divina sapuisse prædicatur et cultu ecclesiastico honoratur a neotericis Dominica, quæ proxime sequitur Dominicam omnium Sanctorum, teste auctore Paterici Montis Atho, t. II, pag. 393, et Acoluthia Agioritarum. Exstant insuper quædam conciones sive collationes, Theolepti nomine inscriptæ, in libro notissimo, cui titulus Φιλοκαλία (slavice Dobrotolubie), ex variis nec semper probatis ascetarum lucubrationibus consarcinato. Scripsit Theoleptus sæculo XVI. — Duos præsules, Theophylacti nomine distinctos, Ecclesiæ Bulgaræ præfuisse, exploratum est. Priorem constituit S. Ignatius, patriarcha CPolitanus; posteriorem sæculo floruisse XI ad finem vergente, scriptisque suis atque præsertim commentariis in sacram scripturam esse clarum, ignorat nemo. Hunc porro, hoc loco intelligendum esse, omnia suadent adjuncta, præter viri orthodoxiam, quam parum sinceram fuisse testantur ipsius scripta. — Patris in Achaia, S. Andreæ apostoli martyrio claris, inter tormenta crudelissima animam auctori suo reddidit Zacharias, anno 1782, ex Artensi ditione oriundus. Mortem sponte sua appetiit, quo anteactæ apostasiæ peccatum expiaret. — Zlatina vicus est ditionis Meglinensis, quæ Bulgaro episcopo in ecclesiasticis subjacet. Hanc patriam habuit atque palæstram puella quædam Zlata nomine, Græcis Chryse, pauperum parentum filia, atque egregiis tum animi tum corporis dotibus ornata. Cujus pulchritudine captus quidam Turca, dissolutorum morum juvenis, eam vi in domum suam abduxit, nihilque non tentavit, quo a christiana fide retraheret; sed frustra. Sive enim matrimonium promissum et divitias, sive pœnarum et tormentorum minas, omnia sprevit Zlata. Feminis igitur traditur a raptore, ut quacunque tandem ratione ad impium Mahometi cultum alliceretur. At quum illæ in virgine christiana oleum perderent et tempus, imo nec ipsimet parentes ac sorores eam unquam adducere possent, ut a Christi fide se recessisse tantillum simularet, in iram actus impurus Agarenus, carnificis pectus induit frontemque æneam. Primum enim innocuam puellam trium mensium spatio fustibus quotidie cædit, tum laminas e dorso ejus excisas coram oculis appendebat, ferroque incandescente auribus immisso, caput perforavit; ac tandem in arbore suspensam in frustra concidit. Immania hæc tormenta sustulit Zlata anno 1795, mense Octobri, narrante hegumeno monasterii Stauronicetæ in Monte Atho, nomine Timotheo, qui patri ejus a confessionibus fuit, atque eo ipso tempore Zlatinæ versabatur.

Petrus Korišensis. — *Pœmenus Zographiensis.* — *Prochorus Pšinensis.* — *Terbelius, rex Bulgariæ.* — *Theoleptus, episc. Philadelphiæ.* — *Theophylactus, patr. Ternobirensis.* — *Zacharias.* — *Zlata seu Chryse.*

ADDENDA ANNO ECCLESIASTICO GRÆCO-SLAVICO.

S. Stephanus, protomartyr. — *S. Marcus uterque.* — *Maximus Græcus.* — *Macarius Djabynensis.* — *Anastasius.* — *Joannes Calpha.*

Ad 11 *Januarii*. In Menæis Græcorum, Venetiæ editis anno 1595, commemoratio fit *S. Stephani in Placidianis;* intelligitur protomartyr, ut constat ex Menæis mss. Sirmundi, in quibus ad 8 Januarii legitur : Μνήμη τοῦ ἁγ. πρωτομάρτυρος Στεφάνου. Ædis S. Stephani in Placidianis mentio fit etiam ad 23 Decembris, teste Cangio, CPoleos christianæ, l. IV, p. 138. — Eadem die nominantur duo Marci, quorum alter in cod. Mstislavico præfert titulum martyris et sociatur cum S. Agapio etiam martyre; alter vocatur apostolus, cujus solemnitas CPoli celebrata fuisse dicitur juxta Taurum (πλησίον Ταύρου). Marci apostoli memoria refertur in Menæis Venetis anni 1595, sed omittitur in editione anni 1843. Et recte; alter enim est S. Maïrus, qui inter flagella spiritum Deo reddidit. Mendum itaque in codice Mstislaviensi ita corrige : *S. Maïri, mart. et S. Agapii, monachi*, imo archimandritæ. De æde S. Marci apostoli CPolitana juxta Taurum disserit Cangius in opere jam citato, pag. 114. — *Ad* 21 *Januarii*. In nova editione Dictionarii SS. Russiæ prodit Maximus, natione et cognomine Græcus, litteris græcis et latinis apprime excultus; quas ut coleret, adierat Parisios, Venetiam et Florentiam. E Monte Atho, ubi religiosæ vitæ initia posuit, in Russiam evocatus est; at quum codices sacros ac liturgicos emendare Mosquæ statuisset, hæreseos ab indigenis antiquorum rituum tenacioribus accusatus, a præsule Mosquensi interdictus et excommunicatus est, ac in arcta custodia 12 annorum spatio detentus. Illud certum est, catholicæ fidei oppugnatorem exstitisse acerrimum, ut abunde testantur ejus scripta, sæpe absurda. Colitur tamen quibusdam in locis, die 21 Januarii, qua obiit anno 1556; imo veluti martyr libertatis ecclesiasticæ nostra præsertim ætate certatim a quibusdam deprædicatur. — *Ad 22 Januarii*. Macarium, in Djabynensi Deiparæ præsentatæ monasterio hegumenum et thaumaturgum Belevcensem dictum, sanctis Ecclesiæ suæ accensent Russi, teste novo Dictionario hag., p. 155. — *Ad* 1 *Februarii*. Kalendis Februarii refertur Anastasius quidam, Anapliensis pictor, a Turcis capite plexus, anno 1655. — *Ad* 26 *Februarii*. Commemoratur Joannes quidam Calpha, CPolitanus, capite truncatus a Turcis, anno 1575. Ejus agonem enarravit Andreas, magnus œconomus Ecclesiæ Blancanensis SS. Theodori et Theophanis; qui Joannem morti jam proximum refecerat sacris. Oriundus erat

erat Joannes Galata, artemque exercebat architectonicam. — *Ad* 23 *Maii*. Glyceriæ, virginis, cæterum ignotæ, meminit chronicon Novgorodense. Memoria ejus celebrari dicitur aliquot locis 23 Maii, ut testatur novus editor Dictionarii hag., anni 1862, pag. 67. Corpus adservatur in ecclesia SS. MM. Flori et Lauri. — *Ad* 2 *Junii*. Demetrius, Philadelphiæ nobili genere ortus, duodennis ad Mahometi religionem a Turcis pertractus est; at postmodum ætatis suæ anno vigesimo quinto in se reversus, Christum solemni confessione agnovit; quapropter crudelissime cæsus capitis obtruncatione vitam finivit anno 1657, die 2 Junii. Vitam ejus, fabulis inspersam, scripsit Basilius Hadji Cyriacus, et credulæ suæ genti regessit Soloviev, presbyter russus. — *Ad* 1 *Julii*. Translatio reliquiarum Joannis Rylensis, notatur in Officio diei proprio; de quo fuse dictum est ad 19 Octobris. — *Ad* 14 *Julii*. Nicodemus hagiorita in suo Synaxarista commemorat hoc die quemdam Petrum, qui pedum abscissione peremptus est. Tacent cæteri omnes. — Metrophanem, Voroneżiæ episcopum, qui tempore Petri I vixit, in sanctorum Russorum album jubente Nicolao imperatore, adscriptum esse novit Occidens universus. Ejus similiter successor Tychon illi albo insertus est anno 1862 sanctione Alexandri II, imperatoris. Natus est Tychon anno 1724, in vico Korotskensi, provinciæ Novgorodensis, patre Sokolovio, clerico. In seminario Novgorodensi, absolutis studiis, docuit linguam græcam, rhetoricam et theologiam. Tonsuram cum nomine Tychonis (antea namque vocabatur Timotheus) suscepit an. 1758. Anno sequenti factus est archimandrita monasterii Djelticovensis, tum Otrocensis, quod utrumque exstat Tveriæ; anno vero 1762 constitutus episcopus Keksholmiæ et Ladogæ, simul archiepiscopi Novgorodensis egit vices ac monasterio Chutynensi præfuit cum titulo archimandritæ. Tandem anno 1763 ad sedem transiit Voroneżensem, quam occupavit quatuor annos et septem menses. Quibus exactis, abdicato munere episcopali, reliquum vitæ degit primum in monasterio Tolševensi, et dein in Zadonensi; in quo et diem supremum obiit die 13 Augusti, anno 1783, fere sexagenarius. Corpus ejus, anno 1845 elevatum, transtulerunt ex ecclesia Zadonensi in ædem principem SS. Deiparæ anno 1861, die 13 Augusti; qua ideo ejus memoria recolitur. Plura, pleraque ascetica, scripsit, anno 1826 sedecim voluminibus edita. — *Ad* 27 *Augusti*. Memoria sancti martyris Phanurii recenter manifestati, anno nempe 1500, inscripta est hoc die in Synaxarista Nicodemi; ex quo eum produxit anonymus quidam Russus in opere periodico Christianskoie čtenie anni 1861, p. 294. — *Ad* 23 *Octobris*. Eodem Nicodemo teste, agitur die 23 Octobris memoria recenter manifestatorum martyrum, Gabrielis et Kirmidoli, qui in Ægypto vitam amiserunt inter tormenta, anno 1523. — *Ad* 25 *Novembris*. Eis quæ de S. Petro, Bulgarorum rege, disseruimus ad 30 Januarii et fusius ad 25 Novembris, pauca addere lubet ex optima tractatione Victoris Grigorovič, egregii in universitate Cazanensi professoris. Hic scilicet ad fragmentum codicis Zographiensis sæculi XIII, continentis officium S. Clementis, papæ Romani, « *Illud porro notabile est*, ait, *huic officio immixtas legi laudes Petri, Bulgariæ regis. Nempe compendiosam Vitam sancti Clementis excipit Synaxarium diei* 25 *Novembris an* 30 *Januarii incertum, his verbis expressum:* « *Passio sancti mart. Hippolyti, papæ Romani, et sociorum ejus, et passio sancti mart..... sancti Savliri et sancti mart. Theophili. Eodem die memoria venerabilis patris nostri Petri, regis Bulgariæ.* » *Ejusdem nominis regem refert Prologus mss., sæc.* XIV, *quem in sua Descriptione Musæi Rumiantsoviani, p.* 449, *illustravit vir cl. Alexander Christophorovič Vostokov, probabilius ducens intelligendum esse Calopetrum, anno* 1189 *vita functum. Equidem Petrum, qui in Synaxario* (Zographiensis fragmenti) *commemoratur, filium fuisse reor Simeonis regis, anno* 966 *mortui. Id innuunt quædam verba hymnorum, quibus continentur S. Petri laudes, ut quando dicitur fuisse inter fratres suos natu minimus; qua in re non omnino dissentit Georgii Harmatoli continuator, ubi agit de filiis Simeonis ex utroque thoro procreatis. In Hymnis vero laudatur fere ita :* « *Siculi antea in vita tua pacem dilexisti, ita et nunc universas regiones, precibus ad Deum fusis, in pace compone, atque a magnis periculis, quæ nobis imminere conspicis, liberare nos intercessionis ope festina, o pater sanctissime Petre.— Veluti astrum fulgidum apparuisti nobis, terram ultima hac ætate splendore illustrans cunctasque adversantium hostium tenebras discutiens et fugans. — Virtutum tuarum decora laudare frustra conantur labia peccatorum, quibus ideo laudes tuas dicendi facultatem concedere digneris.—Prædicavit te Dominus, dum minimum inter fratres, veluti Davidem, in regem unxit, atque universam regionem a quibusvis hostibus tutandam tibi commisit.—Summi* (*apostolorum*) *nomen sortitus, Ecclesiam tuam ædificasti, in petra eam fide fundans atque adversos fluminum impetus domans.* » Hactenus cl. Gregorovič; cujus testimonio egregie illustrantur ac confirmantur ea, quæ de Petro hujus nominis primo, ac S. Joanni Rylensi coævo, tradita sunt ad 25 Nov. et 30 Januarii. De hoc, non autem de alio, agi in Synaxario Zographiensi, præter alia testatur ultimus, quem modo retuli, hymnus, in quo Petri fides, utique catholica et romana, zelusque in falsis dogmatibus (puta Bogomilorum) cohibendis ac discutiendis prædicatur; quæ quam bene in Petrum quadrent, negabit nemo. Illud etiam certo definiri potest, Petri memoriam olim celebratam fuisse die 30 Januarii a Bulgaris, ea nimirum ætate felicissima, qua Ecclesia Ternobiensis Romano Pontifici, uti capiti membrum, erat fide et caritate juncta.

Glyceria. *Demetrius.* *S. Joannes Rylensis.* *Petrus.* *Tychon, ep. Voroneżiæ.* *Phanurius.* *Gabriel et Kirmidoli.* *S. Petrus, rex Bulgariæ.*

SYLLOGE
KALENDARIORUM SLAVICORUM.

KALENDARIUM OSTROMIRANUM

ANNI 1056-1057.

NOTA. — *De singulis kalendariis et de modo quo in eis edendis usi sumus recolantur dicta in fine præfationis.*

SYNAXARIUM ECCLESIASTICUM INCIPIT A MENSE SEPTEMBRI AD MENSEM AUGUSTUM DICTUM ZAREV.

September.

1 Memoria sancti Symeonis stylitæ. Et sanctarum XL mulierum monialium. Et sancti Amonis. Et sancti martyris Italæ. Et requies Jesu Nave. Et novi anni. Et initium indictionis. 2 Mensis ejusdem. Memoria S. Mamantis. Eodem die memoria S. Joannis et Pauli, episcoporum in urbe Constantini. 3 Memoria S. Pontificis Athanasii Nicomediæ. Et S. martyris Basilissæ. 4 Passio SS. MM. Babylæ et Hermiones et puerorum. Et S. Romani. Et S. Moysis prophetæ. 5 Passio sancti prophetæ Zachariæ. 6 Passio S. Eudoxii. 7 Passio S. Martyris Sozontis, sub Maximiano imperatore. Et sanctæ martyris Charitonæ. 8 Nativitas sanctæ Deiparæ. 9 Memoria S. Joachim et Annæ. 10 Adoratio sanctæ et venerandæ Crucis. 11 Passio S. mart. Diodori et S. mart. Theodoræ. Et adoratio sanctæ et venerandæ Crucis. 12 Passio S. mart. Autonomi, episcopi. 13 Memoria S. mart. Symeonis, cognati Domini secundum carnem, archiepisc. Hierosolymitani. 14 Exaltatio sanctæ Crucis. 15 Memoria sancti martyris Nicetæ. Et sancti Acacii. 16 Passio sanctæ martyris Euphemiæ. 17 Passio sancti Charalampii et Pantaleontis et sociorum eorum. 18 Passio S. mart. Symeonis, archiepiscopi Hierosolymitani et venerab. patris nostri et thaumaturgi Eumenii, episcopi Gotunensis. 19 Passio S. mart. Susanæ, et SS. mart. Trophimi et Dorodomedontis et Sabbatii. 20 Passio S. mart. Eustathii et uxoris ejus Theopistiæ et liberorum ejus Theopisti et Agapii. 21 Passio S. mart. Isaaci, ep. Cypri et Symeonis, cognati Domini. Et dedicatio S. Menæ. Et S. Theodori Pergæ in Pamphilia. 22 Passio SS. MM. Prisci, Martini et Nicolai. Et S. mart. Phocæ. 23 Novus annus, et conceptio Joannis Baptistæ. 24 Passio S. mart. Theclæ. 25 Passio S. mart. Romani. Et S. martyris Iæ. 26 Transitus S. Joannis Evangelistæ et Theologi in insula Pathmo. Et S. mart. Rypsimiæ et sociorum ejus. 27 Memoria SS. MM. Callistrati et sociorum ejus numero D et LX, sub Diocletiano imperatore. 28 Passio SS. MM. Calutini, Alphii, Alexandri, Zosimæ, Nicouis, Charitonis. 29 Passio SS. MM. Trophimi et Dorymedontis. 30 Memoria S. Gregorii in Armenia.

October.

1 Passio S. apost. Ananiæ, ep. Damasceni. Et S. Domnini. Et Arei et Romani. 2 Passio S. Cypriani et Justinæ. 3 Memoria sancti Dionysii areopagitæ. 4 Passio SS. MM. Dometi et Diogenis et sancti hieromart. Petri Capituleorum et S. Deiparæ. Et S. Hierothei. Hic adfuit sepulturæ S. Deiparæ. 5 Passio S. Iraidis. Et S. Mamelchitæ. 6 Martyrium S. apost. Thomæ. 7 Passio S. Sergii et Bacchi. 8 Memoria Venerabilis Pelagiæ Tarsi in Cilicia, sub Diocletiano imperatore, et alius Pelagiæ Antiochiæ, sub Numeriano imperatore, quam et Chrysostomus laudibus honoravit. 9 Memoria Abrahæ et Lot. Et S. Annæ et Elizabet et sociorum earum. 10 Passio S. Eulampii et Eulampiæ, germanæ sororis, sub Maximiano imperatore in urbe Nicomediensi. 11 Memoria SS. patrum nostrorum patriarcharum regiæ urbis, Nectarii, Arsacii, Attici et Sisinnii et S. mart. Zenaidis et Philonillæ, sororis ejus. 12 Passio SS. MM. Tarachi, Probi, Andronici, (qui) sub Diocletiano imperatore comprehensi fuere. 13 Passio SS. MM. Papyli, Carpi, Anauli et sociorum eorum. Et S. M. Trophimi. 14 Passio SS. MM. Azariæ, Gervasii, Protasii et Celsi, sub Nerone imperatore Rom(æ). 15 Passio S. M. Luciani. 16 S. M. Longini, centurionis, qui adfuit passioni Christi. 17 Festum Deiparæ in loco dicto Paradiso. Et archangeli Gabrielis. Et passio SS. MM. Leonis, Domentis, Terontis. 18 Memoria S. apost. et evangelistæ Lucæ. 19 Passio S. M. Mnasonis, ep. Cypri, et sociorum CXX in Perside sub Sabore rege. 20 Passio SS. MM. et thaumaturgorum Artemæ et Abercii, sub Juliano apostata. 21 Memoria venerabilis Hilarionis. 22 Passio SS. MM. Heraclii, Elizabeth, et Theodotiæ, et Glyceriæ. Et S. Deiparæ. 23 Passio S. apostoli Jacobi, fratris Domini. 24 Memoria S. Procli, ep. CPolitani. Et S. M. Arethæ. 25 Passio SS. MM. Marciani et Marturii et S. Nutarii. 26 Passio S. Demetrii et Basilii et Artemidori. 27 Passio S. M. Capetulinæ et Perotidis ancillæ ejus, sub Diocletiano imperatore. Eodem die Archangeli Michaelis in Probato (*v Ovčej.*). 28 Memoria S. Abramii et sociorum ejus 73, sanctorum confessorum. 29 Passio SS. MM. et apostolor. Petri et Pauli. Joannis Baptistæ. Josephi patriarchæ. Cosmæ et Damiani. Trophimi. 30 Passio SS. MM. Cyriaci patr. et Zenobii ep. et Zenobiæ sororis ejus et Asterii. 31 Passio SS. MM. Pantaleontis, Heraclii et Epimachi.

November.

1 Memoria SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani. 4 Passio S. M. Porphyrii. 5. Passio S. M. Galactionis et Domnini et Epistimiæ. Eodem die dedicatio S. Theodori in Sporacio. Et Dominica primogenita. 6 Memoria S. Pauli confessoris. 7 Passio SS. MM. XXXIII Meletinæ. 8 Synaxis Archangeli Michaelis in Arcadianis. 11 Passio S. M. Menæ. 13 Quies Joannis Chrysostomi, archiep. CPolitani. 14 Passio S. apostoli Philippi. 15 Passio SS. confessorum Guriæ, Samonæ et Abibi. 16 Passio S. apost. et evangel. Matthæi. 17 Memoria S. Gregorii thaumaturgi. 18 Passio S. M. Platonis. 20 Memoria S. Ma(x)imini et Gennadii. Et S. Gregorii, novi thaumaturgi. 21 Illatio S. Deiparæ, quando illata est in templum Domini, tres annos nata. Et S. Julianæ. 25 Passio S. Clementis Romæ. Et Petri Alexandriæ. Et M. Mercurii. 27 Passio SS. MM. Cosmæ et Damiani, de Arabia. Et aliorum multorum. 28 Passio S. M. Irenarchi. Et memoria

ria orthodoxorum imperatorum Constantini et Mauriciani et duorum liberorum eorum. 30 Passio S. apostoli Andreæ.

December.

4 Passio S. M. Barbaræ et Julianæ. Et V. P. N. Joannis Mansuri, presbyteri. 5 S. P. N. Abercii. Et S. institutoris Sabbæ. 6 Memoria S. P. N. Nicolai. Dominica II ante Nativitatem Christi, SS. Protoparentum. 13 Passio SS. MM. Eustrati, Euxenti, Eugeni, Mardari et Orestis. 14 Passio SS. MM. Tursi, Leucii et Callinici, Philemonis et Apollonii, et sociorum eorum. 15 S. P. N. Eleutherii. 17 Memoria SS. trium puerorum Ananiæ, Azariæ, Misaelis, qui Babylone restinxerunt fornacem igneum. Et Danielis prophetæ. 18 Dedicatio ecclesiæ S. Deiparæ, quæ est prope Magnam ecclesiam, in Chalcopratiis. 19 Passio SS. MM. Eutychetis, Phocæ et Hermonis, et Genifati. Dominica ante Nativitatem Christi, memoria SS. PP. Abrahæ, et Isaaci et Jacobi. 20 S. Antistitis Ignatii. 21 Memoria S. M. Anastasiæ. 23 Passio SS decem MM. in Creta, sub Decio, imperatore. 24 S. M. Eugeniæ, sub Commodo, imperatore. Et Vigilia Nativitatis Christi. 25 Nativitas Christi. 26 Postridie Nativitatem Christi. 27 Passio S. protomartyris Stephani. 28 S. P. N. archiepiscopi Theodori. 29 Passio SS. Infantium. 30 Passio S. M. Anastasiæ (lege Anysiæ) Thessalonicensis, sub Maximiano, imperatore. 31 Passio S. martyris Silvestri, papæ.

Januarius, dictus Prosinetz.

1 Circumcisio D. N. Jesu Christi. Et memoria P. N. Basilii, archiep. Cæsareæ Cappadociæ. 2 Memoria S. Apollinariæ et V. P. Gregorii, thaumaturgi in Acrito. Et vigilia SS. Theophaniorum. 6 Festum Epiphaniorum. 7 Synaxis S. Joannis Baptistæ. 8 Memoria S. Gregorii, ep. Mysiæ. 10 Memoria P N. Joannis et V. P. N. Gregorii, ep. Nysseni. 14 Memoria SS. patrum nostrorum et martyrum occisorum in monte Sinai, Theoduli, Nili, Joannis. Et memoria S. Abbadæ. 16 Osculatio et adoratio catenarum S. apostoli Petri. 17 Memoria venerabilis Antonii. 18 S. Athanasii et Cyrilli et Alexandri. 20 Memoria S. Euthymii. 22 Passio S. apostoli Timothei et Anastasii. 24 Passio S. M. Clementis. 25 Memoria S. Gregorii Theologi. 26 S. Polycarpi, episc., et S. Xenophontis et uxoris ejus et filiorum Arcadii et Joannis. 27 Memoria reditus reliquiarum S. (Joannis) Chrysostomi. 28 Memoria venerabilis Ephræmi. 29 Memoria Ignatii Deiferi. Eodem die memoria S. Jacobi reclusi. 30 Inventio reliquiarum venerandarum S. Clementis, papæ Romani, quarti post apostolum Petrum. 31 Memoria SS. MM. Abba Cyri (et) Joannis.

Februarius.

1 Memoria S. M. Tryphonis. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 Memoria S. Simeonis qui excepit Dominum. 14 Memoria V. Auxentii, thaumaturgi, et V. P. N. Constantini philosophi, in monachatu dicti nomine Cyrilli. 16 Passio S. M. Pamphili et aliorum multorum. 23 Passio S. M. Polycarpi, ep. Smyrnensis. 24 Memoria inventionis capitis sancti Joannis, prophetæ et præcursoris et baptistæ.

Martius.

9 Passio SS. martyrum quadraginta. 17 Memoria S. Alexii, vocati hominis Dei. Et magni terræ motus. 18 Memoria S. P. Cyrilli, archiep. et martyris. 22 Memoria S. Thomæ Novi, archiep. CPolitani. 24 Passio SS. MM. octo Cæsareæ. Et vigilia Annuntiationis. 25 Annuntiatio SS. Deiparæ.

Aprilis.

6 Passio sanctorum CXX. Et memoria sanctificati P. N. Eutychii, archiep. CPolitani. 11 Passio S. M. Antipæ, ep. Pergensis. 22 Memoria V. Theodori Syceotæ. 23 Memoria S. M. Georgii. 25 Passio S. apostoli et evangelistæ Marci. 26 S. M. et episcopi Basilii Amasoni. 27 Passio SS. MM. Basilii, ep. Amasiæ et S. Peplii. 30 Passio S. apost. Jacobi, fratris S. Joannis evangelistæ.

Maius.

1 Memoria S. prophetæ Jeremiæ. 2 SS. MM. Hesperii et Zosiæ, et conjugis ejus et liberorum Cyriaci et Theoduli. Eodem die Athanasii. 4 Memoria S. Aphrodisii, Gaïmidi. 6 Passio S. Demetradnactis. 8 Memoria S. apost et evang. Joannis theologi. 11 Memoria S. Genethlii et multorum. Et memoria S. M. Mocii. 14 Passio S. Isidori et S. Pachomii. 21 Memoria SS. Basilii, Constantini et Helenæ, matris ejus. 22 Memoria S. Basilisci.

Junius.

1 Passio SS. MM. Hermyli, Stratonici et Justini, philosophi. 2 Memoria S. P. N. Nicephori. 4 Memoria S. P. N. Metrophanis, archiep. regiæ urbis. 5 Passio S. M. Marciani. 6 Passio SS. quinque virginum Marthæ, Mariæ, Theclæ, Zenaidis, Nemmoniæ. 11 Memoria SS. apost. Bartholomæi et Barnabæ. 14 Memoria S. prophetæ Elisæi. 15 Passio S. Viti et odesti, pædagogi ejus. 18 Memoria S. M. Leontii. 24 Nativitas Joannis Præcursoris et Baptistæ. 25 Memoria S. Febroniæ. 27 Memoria V. Sampsonis. 28 Inventio reliquiarum SS. Cyri (et) Joannis. 29 Memoria SS. apost. Petri et Pauli. 30 Memoria sanctorum apostolorum XII.

Julius.

1 Memoria SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani. 2 Depositio vestis S. Deiparæ in Blachernis. 7 Memoria S. Eustathii, Polycarpi. 8 Memoria S. Procopii. 11 Synaxis S. Euphemiæ. 14 Passio S. apostoli Aquilæ, Hilarii. 16 Memoria SS. PP. DCXXX Chalcedone (congregatorum). 20 Memoria S. prophetæ Eliæ et Elisæi. 22 Memoria S. Mariæ Magdalenæ unguentiferæ. 23 Passio S. Apollinaris, archiep. Ravennensis. 25 Obdormitio S. Annæ, matris Deiparæ, et S. Euphraxiæ et Olympiæ. 26 Memoria S. Simeonis in Mandra. 27 Memoria S. Panteleemonis. 29 Memoria S. M. Callinici. 31 Memoria B. Edecimi. Et memoria Theodosii, imperatoris, et dedicatio ecclesiæ S. Deiparæ. Eodem die adoratio venerandi ligni.

Augustus.

1 Memoria SS. Machabæorum. 2 Memoria SS. septem infantium Ephesi. 5 Memoria S. Jasæ. 6 Transfiguratio D. N. Jesu Christi. 7 Memoria S. Barbaræ in Blachernis. 9 Memoria S. Constantini patriarchæ. 10 Memoria S. Laurentii. 14 Memoria S. Marcelli. Eodem die, Vigilia SS. Deiparæ. 15 Transitus S. Deiparæ. 16 Memoria S. Diomedis. 17 Memoria S. Flori et Lauri. 20 Memoria S. apost. Thaddæi. 21 Memoria Samuelis prophetæ. 22 Memoria S. M. Agathonici. 23 Memoria S. Callinici, patriarchæ. 24 Memoria S. P. N. Callinici, patr. regiæ urbis. 25 Passio S. apostoli Titi. 29 Decollatio Joannis præcursoris et baptistæ. 30 Passio S. Hermogenis et sociorum ejus. Et memoria SS. PP. NN. archiepiscoporum regiæ urbis, Alexandri (et) Joannis. 31 Depositio venerandæ Zonæ S. Deiparæ in Chalcopratiis.

KALENDARIUM

KALENDARIUM ASSEMANIANUM, GLAGOLITICUM SÆC. XI.

September.

1 Initium indictionis et novi anni, et memoria Sancti Simeonis Stylitæ. 2 S. Martyris Mamantis et Juliani, Philipi et Theodotiæ (1) et Sanctorum Patrum nostrorum CPtanorum, Joannis Jejunatoris et Pauli novi. 3 S. Hieromartyris Anthimi et Basiliæ (2). 4 Sanctorum m. in Abida (3) et Heremnonæ et Theodoræ et Sancti prophetæ Miseoti. 5 Sancti prophetæ Zachariæ, patris Joannis Baptistæ (4). 6 S. Martyris Eudoxii, Charitonis. Archangeli Michaelis (5). 7 Professum Nativitatis SS. Deiparæ. 8 Nativitas S. Dominæ Deiparæ. 9 Sanctorum Joachim et Annæ. Sabbatum ante Exaltationem Crucis. 10 (Vacat) Adoratio venerandæ Crucis. 11 Adoratio Vener. Crucis et S. Autonomi. 12 Adoratio Vener. Crucis et S. Mart. Cornati episcopi [I]coniensis [Conska], litostrati, gabbata. 13 Professum Exaltationis Crucis. 14 Exaltatio venerandæ Crucis. 15 S. Martyris Stephani et memoria Sanctorum Patrum congregatorum in sancto et generali Concilio et S. Martyris Nicetæ. 16 S. Martyris Euphemiæ. 17 S. Eulampii et aliorum. 20 Sanctorum martyrum Eustathii et uxoris ejus, Theopistiæ et filiorum Theopisti et Agapii. 22 Sanctorum martyrum Phocæ et sociorum ejus. 23 Novus annus et conceptio Joannis Baptistæ. 24 Passio sanctæ protomartyris et isapostolæ Theclæ. 25 S. Martyris Romani, et monachi Paphnoti et S. Euphrosynæ quæ vocatur nomine masculino Smaragdus. 26 Migratio Sancti Joannis Theologi et Evangelistæ. 30 Sancti hieromartyris Gregorii, archiepiscopi magnæ Armeniæ.

October.

1 S. apostoli Ananiæ, episcopi Damasceni, et martyris Arethæ et sociorum ejus, et martyris Domnini, et memoria S. Romani, qui composuit hymnos festivos [*svietičnaa*] (6). 2 Justinæ virginis (Kop.). 3 S. P. N. martyris Dionysii Areopagitæ. 6 S. Apostoli Thomæ. 7 Martyrium Sanct. martyrum Sergii et Bacchi. 11 Sanctorum Patrum Nostrorum Archiepiscoporum CPoleos, Nectarii, Arsacii, Adici, Issini (7). Et SS. Patrum nostrorum 367 septimæ Synodi, quæ habita fuit Niceæ secundo. 13 Sanct. mart. Papyli, Raspi, Anauli et sociorum. 18 S. Lucæ Evangelistæ. 21 S. Hilarionis magni et SS. martyrum Gasii, Tasii et Zotici. 23 S. Jacobi, Apostoli, fratris Dei. 25 SS. Marciani et Marturii. Pauli confessoris, Nestoris Solunensis, martyris, Vari mart. et 7 sociorum. 26 S. Demetrii. 30 SS. Zinovii et Zinoviæ, sororis ejus. Et memoria Cyriaci patriarchæ et S. P. Pauli, magni Jejunatoris.

November.

1 Sanctorum thaumaturgorum anargyrorum Cosmæ et Damiani. 2 Sancti Acindyni et sociorum ejus. 6 S. Pauli confessoris. 7 SS. martyrum Antonii et parentum ejus, et SS. martyrum xxxiii, qui Melitinæ. 8 Synaxis Archangeli Michaelis et Sanctæ Matronæ. 9 Sanctæ Parasceveæ Piatki (8). 11 S. martyris Menæ et Victoris et Vincentii. 14 S. Philippi apostoli. 15 S. Jacobi apostoli, fratris S. Joannis evangelistæ et SS. confessorum Guriæ, Samonæ, Abibi. 16 S. Matthæi apostoli, et evangelistæ. 17 S. Gligorii, thaumaturgi Neocæsariensis. 18 S. martyris Platonis. 20 Sanctorum PP. NN. qui fuerunt archiepiscopi regiæ urbis, Genadii, Maximini, Anatolii, Procli. Et S. Gligorii, novi thaumaturgi. 25 S. Clementis, papæ Romani. 26 S. martyris Catharinæ et dedicatio S. Georgii. 27 Passio SS. martyrum Cosmæ et Damiani, de Arabia, et S. Jacobi Persæ. 30 S. apostoli Andreæ.

December.

1 S. prophetæ Nahum. 4 S. Barbaræ virginis et martyris. 5 S. P. N. beati monachorum institutoris, deiferi Sabæ. 6 S. P. N. thaumaturgi Nicolai. 9 Conceptio S. Annæ [quando concepit Deiparam]. 13 SS. Eusesiti, Eugenii, Mardarii, Eustratii (Kop.). 14 S. Apollonii (Kop.). 25 Nativitas Christi. 27 Sanctorum Infantium (Kop.).

Januarius.

1 Circumcisio octiduana D. N. Jesu Christi. 2 Sancti Selivestri, papæ romani. 16 Adoratio catenæ Petri apostoli. 17 S. P. N. beati Antonii, institutoris monachorum. 18 SS PP. NN. Athanasii et Cyrilli, archiepiscoporum Alexandriæ. 20 S. Patris nostri Euthymii. 21 S. martyris Neophyti. 22 S. apostoli Timothei. 23 S. martyris Clementis, episcopi Ancyrani. 25 S. P. N. Gregorii, theologi, qui fuit episcopus Nazianzenus. 27 SS. martyrum Ananiæ presbyteri et Petri, clavium custodis, et aliorum vii militum, et relatio reliquiarum S. Joannis Chrysostomi. 28 S. P. N. Ephræmi Syri. 29 Memoria relationis reliquiarum hieromartyris Ignatii deiferi. 30 Inventio reliquiarum S. Clementis, papæ romani. 31 SS. thaumaturgorum Cyri et Joannis.

Februarius.

1 Passio S. martyris Tryphonis. 2 Occursus Domini. 3 S. Simeonis Deum excipientis. 11 S. hieromartyris Blasii. 14 Sancti patris nostri Cyrilli philosophi. 16 SS. martyrum Pamphili, Valentis, Pauli, Porphili, Seleuci, Juliani et aliorum. 17 S. martyris Theodori. 23 S. hieromartyris Polycarpi, episcopi Smyrnæ. 24 Inventio capitis S. Joannis præcursoris.

Martius.

1 S. Eudociæ martyris. 22 S. P. N. Thomæ, archiepiscopi CPolitani. 24 Professum Annuntiationis. 25 Annuntiatio Deiparæ.

Aprilis.

6 SS. martyrum CXX, qui in Perside. Et memoria S. P. N. Eutychii, archiepiscopi CPolitani. Et memoria dormitionis venerabilis patris nostri Methodii, archiepiscopi superioris Moraviæ, fratris venerabilis Cyrilli philosophi. 11 S. Antipæ. 22 S. Theodori Syceotæ. 23 S. magni martyris Georgii. 25 S. apostoli et evangelistæ Marci. 26 S. hieromartyris Basilii, episcopi Amaseæ. 30 S. apostoli Jacobi.

Maius.

1 S. prophetæ Jeremiæ. 2 S. Athanasii episcopi. 8 S. apostoli et evangelistæ Joannis theologi. 11 S. martyris Mocii. 12 S. P. nostri Epiphanii. 14 S. Pachomii. Isidori. 15 S. P. N. pontificis Achillei. 20 S. martyris Thalelæi. 21 Memoria sancti et magni piissimi Constantini regis et matris ejus Helenæ. 24 S. Simeonis qui in monte Mirabili (Thaumastoritæ).

(1) Ita Kopitarius. Assemanus errore posuit Theodoram; in fine autem agit de Theodota. — (2) Ita in codice, teste Kopitario. Lege cum Assemano : Basilissæ. — (3) Assemanus legit : SS. mart. Babylæ et Hermionis, et Theodori, et S. Prophetæ Moysis. — (4) Kopitarius habet tantum : S. Joannis præcursoris et baptistæ. — (5) Vox *Archangeli* antiqua manu, *Michaelis* recenti scripta est. — (6) I. e. Contacia, non autem *voluminosa*, ut vult Assem. ad h. d. Kal. V, 266. — (7) Pro Attici, Sisinnii. — (8) Addita sunt ad marginem, manu recentiore, charactere cyrillico, ut testatur Asseman. tom. V, pag. 346.

JUNIUS

Junius.

2 S. Nicephori patriarchæ Tsargradensis (i. e. regiæ urbis) et S. Erasmi episcopi. 4 S. P. N. Metrophanis archiepiscopi Tsargradensis. 8 S. martyris Nicandri, Marciani. Et S. martyris Theodori militis in Oriente. 11 SS. apostolorum Bartholomæi et Barnabæ. Et S. P. N. Onuphrii eremitæ. 14 S. prophetæ Elisæi. 15 SS. martyrum Viti et Modesti, pædagogi ejus, et Crestanicæ (lege Crescentiæ), nutricis ejus. 19 S. apostoli Thaddæi. 24 Nativitas S. Joannis præcursoris et baptistæ. 27 S. P. N. Cyrilli, archiepiscopi Alexandrini. 28 Inventio reliquiarum Cyri et Joannis. 29 Sanctorum coryphæorum apostolorum Petri et Pauli.

Julius.

1 Sanctorum anargyrorum Cosmæ et Damiani. 2 Depositio venerandæ et sacræ vestis S. Deiparæ. 7 SS. martyrum Eustathii, Polycarpi et Evagii et aliorum. 8 S. martyris Procopii. 11 S. mart. Marciani, et sanctæ Euphemiæ. 15 S. martyris Cyrici et Julittæ, matris ejus. 16 Synodus Sanctorum Patrum 630 Chalcedone. 21 S. Eliæ prophetæ. 25 Dormitio S. Annæ, matris Deiparæ. Et S. Eupraxiæ. Et sanctæ Olympiadis. 27 Sancti Panteleemonis martyris, et sancti antistitis patris nostri Clementis, episcopi Veličensis. 31 Dedicatio ecclesiæ S. Deiparæ, quæ in Blachernis. Et adoratio venerandæ et vivificæ Crucis Christi.

Augustus.

1 Sanctorum Machabæorum. 5 S. martyris Eusygnii. 6 Transfiguratio Domini. 14 S. hieromartyris Marcelli, episcopi, et profestum Dormitionis S. Deiparæ. 15 Dormitio Deiparæ. 18 SS. Flori et Lauri martyrum. 20 S. apostoli Thaddæi. Et proph. Samoelis (1). 22 S. Agathonici. 24 S. P. N. Callinici. 25 S. apostoli Titi episcopi, discipuli magni apostoli Pauli. Et SS. PP. nostrorum archiepiscoporum Tsargradensium, Epiphanii et Menæ. 26 S. martyris Adriani, et qui cum eo XXIII, et uxoris ejus Nataliæ. 29 Decollatio S. Joannis præcursoris et baptistæ. Eadem die memoria sanctorum Strumnitsensium, Timothei, Theodori, Eustobii et sociorum. Et sanctæ Theodoræ Solunensis. 30 S. hieromartyris Philondi. 31 Depositio venerandi Cinguli SS. Deiparæ, quod in sacro scrinio (krabii) in Chalcopratiis servatur.

KALENDARIUM NOVGORODENSE I. — SÆCULI XI.

Maius.

1 Dies. Canon S. prophetæ Jeremiæ. 2 Dies ejusdem mensis, Canon S. Athanasii et Esperii et Zoes. 3 Dies ejusdem (2). Canon S. Timothei et S. Mauræ. 4 Canon Sanctæ martyris Pelagiæ. 5 Can. Sanctæ martyris Irenes. 6 Can. justi Jobi. 7 Memoria apparitionis Crucis, quando apparuit in cælis in sancta urbe, hora diei tertia, sub Constantino rege, filio magni Constantini. 8 Can. sancti apostoli Joannis Evangelistæ et Ven. Patris Arsenii. 9 Can. S. prophetæ Isaiæ et S. mart. Christophori. 10 Can. S. apostoli Simonis. 11 Can. S. martyris Mocii. 12 Can. sancti Patris nostri Epiphanii. 13 Can. sancti martyris Alexandri. 14 Can. S. martyris Isidori, archiep. [Pelusi]otæ. 15 Can. S. Patris nostri Theodori. 16 Can. S. prophetæ Zachariæ, patris Baptistæ. 17 Can. apostoli Andronici. 18 Can. Sanctorum martyrum Petri, Dionysii, Andreæ, Pauli, Christinæ, Heraclii, Paulini et Venedimi. 19 Can. SS. mart. Patricii, episc. et Polieni et Acacii et Menandri. 20 Can. sancti martyris Thalelæi. 21 S..... SS. Constantini et Helenæ. 22 Can. sancti et perinclyti martyris Basilisci. 23 Can. venerab. Patris nostri Joannis Psichaitæ. 24 Can. sancti P. N. Symeonis in Montemirabili. 25 Canon tertiæ inventionis venerandi capitis J. Baptistæ Cpli. 26 Can. sancti apostoli Carpi, opus [Jo]sephi. Eadem die Can. S. apostoli Judæ fratris Domini [et] Jacobi. 27 Can. sancti martyris Helladii. 28 Can. sanctæ martyris Theodosiæ. 29 Can. sancti martyris Eutychii. 30 Can. sancti Patris nostri Isacii. 31 Can. sancti martyris Ermii.

KALENDARIUM SUPRASLIENSE. — SÆCULI XI.

Martius.

4 Martyrium sanctorum Pauli et Julianæ. * Et S. Jacobi monachi (3). 5 Martyrium sancti Basilisci. 6 Miracula sancti Cononis in Isauria. 7 Martyrium sanctorum et inclytorum martyrum qui recenter apparuerunt, Theodori, Constantini, Callisti, Vasois et sociorum. * Vita et passio SS. PP. et episcoporum Basilii, Capitonis, qui Chersonæ passi sunt. 9 Martyrium sanctorum martyrum 40 qui Sebaste passi sunt. 10 Passio sancti Condrati et sociorum ejus. 11 Vita Gregorii papæ Romani. 12 Martyrium sancti Pionnii presbyteri in urbe smyrnensi. 13 Martyrium sancti Sabini. Martyrium sancti Alexandri. Martyrium sancti Thalassii. * Vita et gesta Venerabilis Anini. 19 Vita venerabilis Patris nostri Pauli Persimplicis. 20 Martyrium sanctorum Terentii, Africani et Pompeji. 21 Vita V. P. N. Isacii e monasterio Dalmati. 22 Martyrium sanctorum Trophimi et Eucarpionis. 23 Martyrium sancti Dometii et discipulorum ejus. 24 Passio sancti antistitis et martyris Artemii. 25 Annuntiatio sanctissimæ Deiparæ. 26 Martyrium sanctæ Irenæi. 29 Martyrium sancti Jonæ et Barachisii et sociorum ejus. 30 Vita persimplicis P. N. Joannis, hegumeni in sancto monte Sinaï, cognominati Scholastici. 31 Vita sancti Joannis episcopi Silentiarii, in monasterio Patris nostri Sabæ.

KALENDARIUM PETROPOLITANUM. — SÆC. XI-XII.

September.

5 S. prophæte Zachariæ. 6 Archistrategi Michaelis. 8 Nativitas S. Deiparæ.

October.

1 S. apostoli Ananiæ. 6 S. apostoli Thomæ. 14 S. Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsii. 23 S. Jacobi, fratris Domini. 28 Parasceviæ martyris.

(1) Ita Kopitarius in Hesychio; Assemanus vero utrumque dat ad diem 21. — (2) Has voces singulis diebus præscribere omisimus, brevitatis causa. — (3) Quæ asterisco adnotavimus, ea in codice Suprasliensi sub finem addita leguntur. Et quidem S. Jacobum monachum, cujus vita « *valde miserabilis* » fuisse dicitur a scriptore, non alium esse putamus a Jacobo qui in Kalendario Rumiantsoviano commemoratur ad diem quartam Martii, ubi similiter additur *vitam ejus esse percelebrem*.

NOVEMBER.

November.

1 SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani. 6 Pauli confessoris. 8 Archistrategi Michaelis et Gabrielis. 11 SS. Menæ, Victoris et Vincentii. 12 Joannis Eleemosynarii. 13 Joannis Chrysostomi. 14 Apostoli Philippi. 16 Apost. et evangel. Matthæi. 21 Introitus S. Deiparæ. 29 S. Joannis Damasceni.

KALENDARIUM MSTISLAVIENSE ANTE ANNUM 1117.

September.

1 Memoria S. Simeonis Stylitæ qui in Mandra. Et matris ejus Marthæ et memoria S. Deiparæ. 2 Passio S. mart. Mamantis. 3 Passio S. hieromartyris Anthimi. 4 Passio S. hieromart. Babylæ. 5 Memoria S. prophetæ Zachariæ, patris Joan. Baptistæ. 6 Memoria miraculi Chonis patrati ab archistratego Michaele. 7 Passio S. mart. Sozontis. 8 Nativitas sanctæ Deiparæ. 9 Synaxis sanctorum justorum Achimi et Annæ. 10, 11, 12, 13 Adoratio venerandæ Crucis. 14 Exaltatio venerandæ Crucis. 15 Passio S. mart. Nicetæ. 16 Passio sanctæ mart. Euphemiæ. 17 Passio SS. martyrum Fidei, Spei, Caritatis et matris earum Sophiæ. 18 Passio hieromart. Simeonis, episc. Hierosolymitani. 19 Passio S. mart. Trophimi et sociorum. 20 Passio S. mart. Eustathii et sociorum. 21 Passio S. mart. Theodori et sociorum. 22 Memoria S. mart. Phocæ. 23 Conceptio Joannis Præcursoris. 24 Passio S. protomartyris Theclæ. 25 Memoria S. Paphnoti et sociorum. 26 Transitus Joannis Theologi. 27 Memoria S. mart. Callistrati. 28 Memoria S. patris nostri Charitonis. 29 Memoria venerab. patris nostri Cyriaci. 30 Passio mart. Gregorii magnæ Armeniæ.

October.

1 Sancti apostoli Ananiæ. 2 Passio S. mart. Cypriani. 3 Memoria S. Dionysii areopagitæ. 4 Memoria S. Hierothei apostoli. 5 Memoria S. Mamelchthæ. 6 Passio S. apostoli Thomæ. 7 Passio SS. mart. Sergii et Bacchi. 8 Memoria venerabilis Pelagiæ, olim peccatricis. 9 Passio S. Jacobi Alphæi. 10 Passio S. Eulampii et sociorum. 11 Passio S. apost. Philippi diaconi, unius ex 70. 12 Passio SS. mart. Provi, Tarchi et Andronici. 13 Passio SS. mart. Carpi et Papyli. 14 Passio SS. mart. Nazarii, Gervasii et Celsii. 15 Passio S. mart. Luciani presbyteri. 16 Passio S. mart. Longini centurionis. 17 Memoria prophetæ Osiæ. 18 Sancti apostoli Lucæ. 19 Passio Cornelii et sociorum. 20 Passio sancti et magni martyris Artemii. 21 Memoria S. patris nostri Hilarionis. 22 Memoria S. P. N. Abercii. Eodem die sanctorum septem puerorum Ephesi. 23 Vacat. 24 Passio S. mart. Arethæ et sociorum. 25 Passio SS. notariorum Marciani et Martyrii. 26 Passio sancti et magni mart. Demetrii. 27 Passio S. Capetolinæ (et) Depositio venerandi capitis Joannis Præcursoris. 28 Passio S. Terentii et sociorum. 29 Passio sanctæ megalomartyris Anastasiæ. 30 Passio S. Zenobii et Zenobiæ. 31 Memoria S. Pauli Magni.

November.

1 Sanctorum thaumaturg. Cosmæ et Damiani. 2 Passio SS. mart. Ancudini et Pegasiæ. 3 Passio S. mart. Acepsimæ et sociorum. 4 Memoria venerab. patris nostri Joannicii. Eodem die dedicatio S. Sophiæ, quæ est in urbe Kiovia. Dedicata fuit ab Ephræmo metropolita. 5 Passio SS. mart. Galactionis et Domnini et Episimiæ. Eodem die dedicatio S. Theodori in Sphoracio. Et Dominica primogenita (*pervorodnaia*, id. est protoparentum). 6 Memoria S. Pauli confessoris. 7 Passio S. Hieronis et sanctorum 30 et 3 martyrum. 8 Synaxis archistrategi Michaelis et Gabrielis. 9 Memoria venerabilis Matronæ. 10 Sancti apostoli Jacobi Alphæi. 11 Passio SS. mart. Menæ, Victoris et Vinceutii. 12 Memoria S. patris nostri Joannis Eleemosynarii. 13 Memoria venerab. patris nostri Joannis Chrysostomi. 14 Memoria sanctiapostoli Philippi. 15 Memoria SS. confessorum Gurii, Samonæ et Abibi. 16 Sancti et gloriosi apost. et evangel. Matthæi. 17 Memoria S. P. N. Gregorii Thaumaturgi. 18 Passio S. martyris Platonis. 19 Memoria S. prophetæ Abdiæ. 21 Ingressus in templum S. Deiparæ annos tres natæ. 22 Passio sanctæ Ceciliæ. 23 Memoria patris nostri Amphilochii. 24 Memoria V. P. N. Gregorii Acragantini. 25 Memoria sancti hieromart. Clementis papæ Romani. 26 Memoria S. P. N. Alympii Stylitæ. 27 Passio S. Jacobi Persæ. 28 Passio sancti martyris Irenarchi. 29 Passio S. mart. Paramonis et sociorum 300 et 70. 30 Sancti apostoli Andreæ.

December.

1 Memoria sancti prophetæ Nahum. 2 Memoria S. prophetæ Ambacum. 3 Memoria S. prophetæ Sophoniæ. 4 Passio S. mart. Barbaræ. 5 Memoria V. P. N. Sabbæ. 6 Memoria V. P. N. Nicolai. 7 Memoria V. P. N. Ambrosii. 8 Memoria V. P. N. Potapii. 9 Conceptio sanctæ Annæ. 10 Passio S. mart. Menæ et sociorum. 11 Memoria V. P. Danielis Stylitæ. 12 Memoria V. P. N. Spiridonis. 13 Passio SS. mart. Ustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Aresti. 14 Passio S. mart. Thyrsi et sociorum. 15 Passio S. mart. Eleutherii. 16 Memoria S. prophetæ Aggæi. 17 Passio SS. trium puerorum Ananiæ, Azariæ, Misaelis et Danielis prophetæ. 19 Passio S. mart. Bonifantii. 20 Passio S. hieromart. Ignatii Theophori. 21 Passio S. mart. Julianæ. 22 Passio S. mart. Anastasiæ. 23 Passio SS. martyrum decem in Creta. 24 Vigilia Nativitatis Christi. 25 Nativitas Domini Nostri Jesu Christi. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 Passio S. protomartyris Stephani. 28 De festo Nativitatis Christi et sanctorum martyrum 20,000. 29 Passio sanctorum Infantium. 30 Memoria venerabilis Anysiæ et de festo Nativitatis Christi. 31 Memoria sanctæ matris nostræ Melan(i)æ et de festo Nativitatis Christi.

Januarius.

1 Circumcisio D. N. Jesu Christi et memoria V. P. N. Basilii. 2 Memoria V. P. N. Silvestri et de festo Nativ. Christi. 3 Mem. proph. Malachiæ et profestum Luminum. 5 Vigilia Theophaniæ Christi. 6 Sancta Theophania (Domini). 7 Synaxis S. Joannis Baptistæ. 8 Mem. S. mart. Domnicæ. 9 Passio S. hieromart. Polyeucti et de festo Luminum. 10 Memoria V. P. N. Gregorii, ep. Nysseni et de festo Luminum. 11 Passio SS. mart. Marci et Agapii. Eodem die memoria V. P. N. Theodosii cœnobitæ. Et de festo Luminum. 12 Passio S. mart. Tatianæ et de festo Luminum. 13 Passio SS. mart. Hermolæ et Stratonici. 14 Memoria SS. Patrum in monte Sinai occisorum. 15 Memoria S. Joannis Calybitæ et Pauli Thebæi. 16 Adoratio venerandæ catenæ S. apostoli Petri. 17 Memoria V. P. N. Antonii Magni. 18 Memoria S. P. N. Athanasii et Cyrilli archiepiscopi Alexandriæ. 19 Memoria V. P. N. Macarii. 20 Memoria V. P. N. Euthymii. 21 Passio S. mart. Neophyti et S. P. Maximi confessoris. 22 Passio S. apost. Timothei et SS. mart. Victoris

ris et Vincentii. 23 Passio S. hieromart. Clementis, ep. Ancyrani. 24 Memoria venerabilis Xeniæ. 25 Memoria S. P. N. Gregorii Theologi. 26 Memoria venerabilis Xenophontis. 27. Translatio reliquiarum Joannis Chrysostomi. 28 Translatio reliquiarum S. Ignatii Theophori. 30 Passio S. hieromart. Hippolyti. 31 Passio SS. mart. Cyri (et) Joannis.

Februarius.

1 Passio S. mart. Tryphonis. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 Memoria sancti et justi Simeonis et Annæ Prophetissæ. 4 Memoria V. P. N. Isidori Pelusiotæ. 5 Passio S. mart. Agathæ. 6 Memoria V. P. N. Bucolæ, ep. Smyrnensis. 7 Memoria S. P. N. Parthenii. 8 Memoria S. proph. Zachariæ. 9 Passio S. mart. Nicephori. 10 Passio S. hieromart. Charalampii. 11 Memoria hieromart. Blasii. 12 Memoria S. Meletii, ep. Antiocheni. 13 Memoria S. P. N. Martiniani. 14 Memoria V. P. N. Auxentii. 15 Passio sancti apostoli Onesimi. 16 Passio S. mart. Pamphili et sociorum. 17 Passio sancti et magni martyris Theodori Tyronis. Eumdem S. Theodorum celebramus quoque Sabbato primæ hebdomadis jejunii (quadragesimalis). 18 Memoria V. P. N. Leontis. 19 Passio SS. mart. Archipapæ, Philemonis, Apphii. 20 Memoria S. P. N. Leontis et S. Archippi, discipuli S. Pauli. 21 Memoria S. Timothei. Eodem die S. Mauricii, et 70 discipulorum ejus. 22 Memoria S. P. N. Meletii, patr. Antiocheni. Et Proterii, patr. Alexandrini. Eodem die S. Eustathii, ep. Antiochiæ. 23 Passio S. hieromart. Polycarpi, ep. Smyrnensis. 24 Inventio venerandi capitis Joannis Præcursoris. 25 Memoria S. P. N. Tarasii, archiep. CPolitani. 26 Memoria V. P. N. Porphyrii, ep. Gazinensis. 27 Memoria V. P. N. Procopii Decapolitæ, confessoris. 28 Memoria vener. Basilii, confessoris et S. mart. Nestoris, episcopi.

Martius.

1 Passio S. mart. Eudociæ. 2 Memoria vener. Theodoti, ep. Cyrenensis. 3 Passio SS. mart. Eutropii, Cleonici et Basilisci. 4 Passio SS. Pauli et Ulianæ, sororis. 5 Passio S. Cononis, hortulani. 6 Passio SS. mart. 12, recenter manifestatorum in Syria. 7 Passio SS. mart et app. septem Corsunæ passorum, Basilii, Agatho(do)ri, Elpionis, Atherii et Capatonis. 8 Memoria V. Theophylacti, confess. et ep. Nicomediensis. 9 Passio SS. mart. quadraginta Sebastiæ passorum. 10 Passio S. mart. Condrati et sociorum. 11 Memoria vener. Sophronii, ep. Hierosolymitani. 12 Memoria S. Theophanis, confessoris. 13 Memoria reditus reliquiarum S. Nicephori, patr. CPolitani. 14 Pass. S. Alexandri, S. Benedicti. 15 Passio SS. mart. duorum Alexandrorum et duorum Dionysiorum, Agapii, Timolai, Romili et Plisii. 16 Passio S. mart. Papæ. 17 Passio S. Alexii, nuncupati hominis Dei. Accedit commemoratio magni terræ motus et resurrectio justi Lazari, amici Christi. 18 Memoria S. P. N. Cyrilli, archiep. Hierosolymitani. 19 Passio S. mart. Agapii et sociorum. 20 Passio S. mart. Photiniæ Samaritanæ et S. P. Germani. 21 Memoria V. P. N. Jacobi et S. Benedicti. 22 Passio S. hieromart. Basilii, presbyteri. 23 Passio S. hieromart. Niconis et sociorum 199. 24 Memoria venerabilis Artemonis, episcopi. 25 Annuntiatio S. Deiparæ. 26 Synaxim celebramus archangeli Gabrielis. 27 Memoria vener. Matronæ Solunensis. 28 Passio S. mart. Philippi et sociorum. 28 Memoria S. hieromart. Marci et Cyrilli, diaconi. 30 Memoria V. P. N. Joannis Climacis. 31 Passio S. mart. Uari.

Aprilis.

1 Memoria ven. Mariæ Ægyptiacæ. 2 Memoria V. Nicetæ (et) Josephi, auctoris (canonum). 3 Passio S. Theodosiæ, virginis et sociorum. 4 Passio S. mart. Theoduli, lectoris et Agathopodi, diaconi. 5 Mem. ven. Georgii in Maleo. 6 Mem. ven. Eutychii, ep. CPolitani. 7 Mem. ven. Georgii, ep. Melitinæ. 8 Mem. SS. apost. Rodionis et sociorum. 9 Passio S. mart. Eupsychii Cæsareensis. 10 Passio SS. mart. Terentii, Africani, Maximi, Pompei. 11 Passio S. hierom. Antipæ, ep. 12 Mem. ven. Basilii, confessoris. 13 Memoria ven. Martini, papæ Romani. 14 Passio hieromart. Simeonis, archiep. in Persia et aliorum. 15 Pass. S. mart. Sabbæ et S. Crescentis Myris. 16 Pass. S. mart. Leonidæ et sociorum. 17 Mem. S. P. N. Agapiti, papæ Romani. 18 Mem. ven. Cosmæ, ep. Chalcedonensis. 19 Mem. ven. Joannis Palæolauritæ. 20 Mem. ven. Theodori Trichinæ. 21 Pass. S. mart. Theodori Pergæ in Pamphilia. 22 Mem. vener. Theodori Syceotæ. 23 Passio sancti et gloriosi mart. Christi Georgii. 24 Pass. S. mart. Sabbæ Stratilatæ. 25 Mem. S. apost. et evangel. Marci. 26 Pass. hieromart. Basilii, ep. Amaseni. 27 Memoria S. Simeonis Hierosolymitani, cognati Domini secundum carnem. 28 Passio S. apost. Asonis et Sosipatri. 29 Mem. ven. Memnonis, thaumaturgi. 30 Passio sancti et gloriosi apost. Jacobi, filii Zebedæi et fratris S. Joannis Theologi.

Maius.

1 Passio sancti prophetæ Jeremiæ. 2 Mem. S. P. N. Athanasii Alexandrini. 3 Pas. S. mart. Timothei et Mauræ. 4 Mem. ven. Nicetæ, presbyteri et hegumeni. 5 Pas. S. mart. Irenes. 6 Pas. sancti et justi Job. 7 Mem. apparitionis venerandæ crucis quæ apparuit in cælis, regnante Constantino. 8 Mem. S. apost. et evangel. Joannis Theologi. 9 Pas. sancti et gloriosi proph. Isaiæ. 10 Pas. S. apostoli Simonis Zelotæ. 11 Benevolentia Dei spiritualiter agimus commemorationem conditionis hujus regiæ urbis a Deo servatæ. 12 Mem. V. P. N. Epiphanii, ep. Cypri et S. P. N. Germani. 13 Pas. S. mart. Glyceriæ. 14 Pass. S. mart. Isidori. 15 Mem. SS. et VV. PP. Pachomii et Theodori. 16 Mem. S. et V. P. Georgii, metr. Mitylinensis. 17 Mem. S. apost. Andronici, unius ex 70. 18 Mem. SS. mulierum Tecusiæ, Alexandræ, Sphainisæ, Euphrosiasæ, Matronæ et Theodotæ. 19 Pas. S. hieromart. Patricii, archiep. 20 Pas. S. mart. Thalelei. 21 Mem. sancti et orthodoxi regis Constantini et matris ejus Helenæ. 22 Mem. S. mart. Basilisci. 23 Mem. S. P. N. Michaelis, ep. Synnadensis. 24 Mem. V. P. N. Simeonis in monte Mirabili. 25 Tertia inventio venerandi capitis Joannis Præcursoris. 26 Mem. S. apost. Carpi, unius ex 70. 27 Pas. S. hierom. Therapontis. 28 Pas. S. hieromart. Helladii. 29 Pas. S. mart. Theodosiæ, virginis. 30 Mem. ven. Isaac, presbyteri monachi et confessoris. 31 Passio S. mart. Hermæi.

Junius.

1 Passio S. mart. Justini, philosophi. 2 Translatio reliquiarum S. Nicephori, archiep. CPolitani. 3 Pas. S. mart. Luciani et sociorum. 4 Mem. ven. Metrophanis, archiep. CPolitani. 5 Memoria terribilis periculi ob incursionem alienigenarum nobis imminentis, a quo liberalitate ac misericordia Dei precibusque Deiparæ et semper Virginis Mariæ liberati sumus. Eodem die passio SS. martyrum decem. 6 Pas. S. hieromart. Dorothei Tyrensis. 7 Pas. S. mart. Theodoti Ancyrani. 8 Mem. id est reditus sancti et magni mart. Theodori Stratilatæ. 9 Pas. SS. mart. Alexandri et Antonii. 10 Pas. S. Timothei, ep. Cyprensis.

11 Passio

11 Passio SS. apost. Bartholomæi et Barnabæ. 12 Mem. ven. Enuphrii. 13 Passio S. mart. Aquilinæ. 14 Mem. dormitionis S. proph. Elisæi. 15 Mem. S. prophetæ Amos. 16 Mem. ven. Tychonis, thaumat. 17 Pas. SS. mart. Manuelis, Sabelii et Ismaelis. 18 Pas. S. mart. Leontii et sociorum. 19 Mem. S. apost. Judæ, fratris secundum carnem D. N. Jesu Christi, filii Josephi. 20 Passio S. hieromart. Methodii, ep. Taronis. 21 Passio S. mart. Juliani. 22 Pas. S. hierom. Juliani Samosateni. 23 Pas. S. mart. Agrippinæ. 24 Nativitas S. Joannis Præcursoris. 25 Passio venerabilis mart. Febroniæ. 26 Mem. ven. Davidis Solunensis. 27 Mem. ven. Sampsonis hospitalis. 28 Inventio venerandarum reliquiarum SS. medicorum Cyri, Joannis. 29 Pass. SS. et summorum apost. Petri et Pauli. 30 Pas. sanctorum et quam gloriosorum duodecim apostolorum.

Julius.

1 Passio SS. anargyrorum et thaumaturgorum Cosmæ et Damiani. 2 Depositio venerandæ vestis SS. Deiparæ in Blachernis. 3 Pas. S. mart. Hyacinthi. 4 Mem. ven. Andreæ, archiep. Cretensis. 5 Mem. ven. Elampadi. 6 Mem. ven. Sisoi Magni. 7 Mem. ven. Thomæ. 8 Pas. sancti et magni mart. Procopii. 9 Pas. hieromart. Pancratii. 10 Pas. SS. 45 mart. Nicopolitanorum. 11 Mem. sanctæ et victoriosæ mart. Euthymiæ. 12 Pas. S. mart. Golinduchæ. 13 Pas. S. hieromart. et apost. Aquilæ. 14 Mem. vener. Josephi, archiep. Solunensis. 15 Pas. S. mart. Cyrici et Ulitæ, matris ejus. 16 Synodus Sanctorum PP. 600 et 30 Chalcedone (congregatorum). 17 Pas. S. hieromart. Athenogenis. Eodem die S. mart. Marinæ. 18 Pas. S. mart. Æmiliani. 19 Mem. venerabilis Dii. 20 Igneus descensus Sancti proph. Eliæ. 21 Mem. venerabilium Simeonis, propter Christum Sali et Joannis. 22 Mem. venerabilis Mariæ Magdalenæ. 23 Pas. S. mart. Trophimi et 13 sociorum ejus. 24 Pas. S. mart. Christinæ. Eodem die mem. SS. fratrum et martyrum Borisi et Glebi. 25 Dormitio S. Annæ, matris S. Deiparæ. 26 Pas. SS. mart. Hermolai, Hermippi et Hermocratis. 27 Pas. sancti et magni mart. Panteleemonis. 28 Pas. S. mart. Eustathii. 29 Pas. S. mart. Callinici Agræ. 30 Mem. beati Joannis militis. 31 Pas. S. mart. Ulitæ. Eodem die. Ven. Eudocimi Novi.

Augustus.

1 Passio SS. Machabæorum et Eleasari et Solomonidis et septem filiorum ejus. 2 Translatio reliquiarum S. protomartyris Stephani. 3 Mem. SS. PP. NN. Dalmati, Fausti et Isaacii. 4 Pas. S. mart. Eleutherii. 5 Pas. S. mart. Eusygnii. 6 Transfiguratio D. N. Jesu Christi. 7 Pas. S. mart. Domentii. 8 Mem. ven. Æmiliani. 9 Pas. S. apost. Matthæi qui fuit unus e 70. 10 Pas. SS. mart. Laurentii, Syxti, Hippolyti. 11 Pas. S. mart. Eupli, diaconi. 12 Pas. SS. mart. Photii et Anicetæ. 13 Translatio reliquiarum S. Maximi confessoris. 14 Mem. V. Prophetæ Micheæ. 15 Dormitio Sanctissimæ Deiparæ. 16 Pas. S. mart. Diomedis. 17 Pas. SS. mart. Pauli et Ulianæ, sororis ejus et Stratonici. 18 Pas. SS. mart. Flori et Lauri. 19 Pas. S. mart. Andreæ Stratilatæ. 20 Mem. S. prophetæ Samuelis. Eodem die S. apostoli Thaddæi, unius e 70. 21 Pas. S. mart. Basisæ et liberorum ejus. 22 Pas. S. mart. Agathonici et sociorum ejus. 23 Mem. ven. Callinici. 24 Sancti apostoli Bartholomæi. 25 Mem. S. apost. Titi, discipuli S. apost. Pauli. 26 Pas. S. mart. Adriani et Nataliæ, uxoris ejus. 27 Mem. venerabilis Pumeni, anachoretæ. 28 Mem. ven. Moysis Æthiopis. 29 Abscissio capitis S. Joannis Baptistæ. 30 Pas. SS. mart. Philippi et sociorum. 31 Depositio venerandæ Zonæ SS. Deiparæ in Chalcopratiis.

KALENDARIUM ARCADIANUM ANNORUM 1156-1163.

Menses September, October, November et initium Decembris desiderantur.

December.

12 Venerabilis Spiridonis. 13 Martyris Eustratii. 17 Prophetæ Danielis. Dominica Protoparentum. Dominica SS. Patrum, quæ Nativitatem Christi proxime præcedit. 20 S. Ignatii Deiferi. 22 S. megalomartyris Anastasiæ. 23 SS. Decem martyrum in Creta insula. 24 Profestum Nativitatis Christi. 25 Nativitas Christi. 27 S. archidiaconi Stephani. 29 Sanctorum Infantium, ab Herode occisorum.

Januarius.

1 Circumcisio Domini. 5 Profestum Theophaniæ. 6 Theophania Domini. 9 S. Polyeucti. 11 S. Theodosii cœnobitarum institutoris. 14 Venerabil. PP. in Sinai et Raitha occisorum. 15 S. Joannis Calybitæ. 16 Adoratio venerandarum catenarum apostoli Petri. 17 Venerabilis P. Antonii. 18 SS. Pontificum Athanasii et Cyrilli. 20 Ven. Euthymii. 22 S. apostoli Timothei et Anastasii Persæ. 23 S. Clementis Ancyrani. 28 Translatio reliquiarum S. Joannis Chrysostomi. 29 Venerabilis Ephræm Syri. 31 SS. Anargyrorum Cyri et Joannis.

Februarius.

1 S. Tryphonis martyris. 2 Occursus Domini. 11 S. hieromartyris Blasii. 25 Inventio capitis Joannis Præcursoris.

Martius.

1 S. martyris Eudociæ. 6 SS. martyrum XLII. 9 SS. martyrum quadraginta. 25 Annuntiatio sanctissimæ Deiparæ.

Aprilis.

23 S. Georgii martyris. 25 S. apostoli Marci. 30 S. apostoli Jacobi.

Maius.

8 S. Joannis theologi.

Junius.

8 S. Theodori Stratilatæ. 11 S. apostoli Bartholomæi. 17 SS. martyrum Manuelis, (et) Sabelii. 18 S. martyris Leontii. 21 S. martyris Juliani. 24 Nativitas Joannis Baptistæ. 29 SS. apostolorum Petri et Pauli.

Julius.

1 SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani. 8 Martyris Procopii. 11 Martyris Euthymiæ. 15 Martyrum Cyrici et Julittæ. 17 Martyris Marinæ. 20 Prophetæ Eliæ. 22 Mariæ Magdalenæ. 24 Mart. Christinæ. Martyrum Borisi et Glebi. 25 Dormitio S. Annæ. 27 Martyris Panteleemonis.

Augustus.

1 SS. Machabæorum. 2 S. protomartyris Stephani

phani. 5 Profestum Transfigurationis Domini. 6 Transfiguratio Domini. 9 S. apostoli Matthæi. 15 Dormitio S. Deiparæ. 16 Imaginis non manufactæ. 18 SS. martyrum Froli et Lauri. 26 SS. Adriani et Nataliæ. 29 Decollatio Joannis Præcursoris. 31 Depositio Zonæ SS. Deiparæ (1).

NOVGORODENSE II. — SÆCULI XII.

Menæa Mensis Aprilis.

12 Sancti Basilii Pariensis. 13 Hieromartyris Artemonis, episc. Seleuciæ. 14 SS. apostolorum Aristarchi, Pudi, Trophimi. 15 Sancti Crescentis, martyris, qui Myris. 16 Sanctarum martyrum Agapiæ, Irenes et Chioniæ. 17 S. martyris Simeonis qui in Perside. 18 SS. martyrum Jacobi et Azæ lectoris (diaka). 19 Sancti martyris Paphnotii. 20 S. P. N. Theodori Trychinæ. 21 Sancti Patris Timothei. 22 S. P. N. Theodori Syceotæ. 23 S. martyris Georgii. 24 S. martyris Sabæ Stratilatæ. 25 S. apostoli et evangelistæ Marci. 26 S. hieromartyris Basilii episcopi Amasiæ. 27 S. Symeonis, episcopi Jerosolymitani, cognati Domini secundum carnem. 28 S. apostoli Jasonis, unius e 70. 29 Venerabilis patris nostri Zosimæ. 30 S. apostoli Jacobi.

NOVGORODENSE III. — SÆCULI XII.

Menæa mensis Junii.

1 SS. martyrum Justini et Charitonis et sociorum. 2 S. Patris nostri archiepiscopi Erasmi. Eadem die sancti P. nostri Nicephori. 3 Sancti martyris Luciani. 4 Sancti patris nostri Metrophanis. 5 Venerabilis Hilarionis, hegumeni Dalmatæ. 6 S. P. N. Dorothei archiepiscopi Tyrensis. 7 Martyris Theodoti Ancyrani [Ankrasskago]. 8 Sancti Theodori Stratilatæ. 9 P. N. Cyrilli, papæ Alexandrini. 10 Martyris Alexandri et martyris Antoninæ. 11 SS. apostolorum Bartholomæi et Barnabæ. 12 S. martyris Condrati et P. N. Enuphrii. 13 Sanctæ martyris Aculinæ. 14 Sancti prophetæ Elisæi. Et S. P. nostri Methodii patriarchæ CPolitani. 15 Translatio reliquiarum venerab. patris nostri Theodori Syceotæ. Et S. apostoli Fortonati. Et sancti martyris Viti et Modesti et Crestianicæ. 16 Sancti thaumaturgi Tychonis. 17 SS. martyrum Manuelis, Sabelii, Ismaelis, qui in Perside. 18 Sancti et magni martyris Leontii. 19 Sancti apostoli Judæ. 20 Sancti patris nostri Methodii, episcopi Patharensis. 21 Sancti martyris Juliani. 22 Sancti martyris Eusebii episcopi Samosateni. 23 Sanctæ martyris Agrippinæ. 24 Nativitas Joannis Baptistæ. Et prophetæ Zachariæ. 25 Sanctæ martyris Febroniæ. 26 Sancti Davidis Thessalonicæ. 27 Sampsonis xenodochi. 28 SS. martyrum Cyri, Joannis. 29 SS. summorum apostolorum Petri et Pauli. 30 Sanctorum Apostolorum XII.

KALENDARIUM PARISINUM I. — SÆCULI XII-XIII.

September.

1 Novi anni. Eodem die S. Simeonis Stylitæ. 2 S. Mamæ. 3 Hieromart. Anthymi. 4 S. Babulæ. 5 Prophetæ Zachariæ. 6 Miracula arch. Michaelis Jerichonis (sic). 7 S. Sozontis. 8 Nativitas S. Deiparæ. 9 SS. justorum Joachim et Annæ. 10 SS. mart. Tinodoræ (Minodoræ et Nymphodoræ). 11 Venerab. Theodori. 12 S. Autonomi. 13 Profestum. 14 Exaltatio Vener. Crucis. 15 S. Nicetæ. 16 S. Euthymiæ. 17 S. Sophiæ. 18 S. Eumenii. 19 S. Trophimi. 20 S. Eustathii. 21 Prophetæ Jonæ. 22 S. Condrati. 23 Conceptio Joan. Baptistæ. 24 S. protomart. Theclæ. 25 S. Euphrosynæ. 26 S. Jovannis Theologi. 27 S. Epichariæ. 28 Patris Charitonis. 29 Vener. Cyriaci. 30 Episcopi Gligorii.

October.

1 Apost. Ananiæ. 2 S. Cypriani. 3 S. Dionysii. 4 S. mart. Petri. Hierothei. 5. S. Charitinæ. 6 S. apost. Thomæ. 7 SS. Sergii et Bacchi. 8 Venerab. Pelagiæ. 9 S. apost. Jacobi Alphæi. 10 S. Eulampii. 11 Apost. Philippi de 70, diaconi. 12 SS. mart. Probi et aliorum. 13 S. Carpi. 14 S. Azarii et aliorum. 15 S. Luciani. 16 S. Longini. 17 Prophetæ Iesei. 18 S. apost. et evangel. Lucæ. 19 Prophetæ Joelis. 20 S. Artemii. 21 S. Hilarionis. 22 S. Abercii. 23 Apost. Jacobi, fratris Domini. 24 S. Arethæ et sociorum. 25 S. Martiamiani. 26 S. mart. Demetrii. 27 S. Nestoris. 28 S. Terentii. 29 S. Zenobii. 30 SS. Apostolorum.

November.

1 SS. medicorum Cosmi et Damiani. 2 S. Acyndini et qui cum eo. 3 Hieromartyris Aximi. 4 S. Joanicii. 5 S. mart. Galactionis. 6 S. confessoris Pauli. 7 SS. martyrum 33. 8 Synaxis SS. archang. Michaelis, Gabrielis. 9 SS. MM. Onesiphori. 10 Venerabilis Nili. 11 S. mart. Menæ et aliorum. 12 Jovannis Eleemosynarii. 13 Jovannis Chrysostomi. 14 Apostoli Pilipi. 15 SS. confessor. Guriæ, Samonæ et Abibi. 16 Evangelistæ Mathæl. 17 Thaumaturgi Gligorii. 18 Mart. Platonis. 19 Prophetæ Abdiæ. 20 Patriarchæ Procli. 21 Introductio S. Deiparæ. 22 Apost. Philimonis. 23 Episcopi Amphilochii. 24 Gligorii Acragantini. 25 S. Clementis. 26 S. mart. Georgii. 27 Jacobi Persæ. 28 S. Stephani Novi. 29 S. apostoli Silæ. 30 S. apostoli Andreæ.

December.

1 Prophetæ Nahum. 2 Prophetæ Ambacum. 3 Prophetæ Sophoniæ. 4 S. mart. Barbaræ et Julianiæ. 5 S. P. Sabæ. 6 S. Nicolai. 7 Patris Ambrosii. 8 Vener. Potapii. 9 Conceptio S. Annæ, quando concepit S. Deiparam. 10 SS. martyrum. 11 Stylitæ Danielis. 12 S. Spiridonis. 13 SS. mart. Eustratii (et soc.). 14 SS. mart. Thyrsi et Seleuci. 15 S. Leuterii. 16 Prophetæ Evgæi. 17 Prophetæ Danielis et trium puerorum. 18 SS. MM. Sebastiani. 19 S. mart. Bonifatii. 20 Deiferi Ignatii. 21 S. Julianiæ. 22 S. Anastasiæ. 23 SS. martyrum qui in Creta. 24 S. Eugeniæ. 25 Nativitas Christi. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 S. Stephani. 28 S. Theodoræ et martyrum (Nicomediensium). 29 SS. Infantium. 30 S. martyris Anysiæ. 31 S. Melaniæ.

(1) Ad calcem synaxarii adscripta sunt nomina SS. Theodosii, Kievocryptensis, Borisi et Glebi, Georgii megalomartyris et apostolorum Petri et Pauli, utpote insigniorum Sanctorum. Constat autem S. Theodosium qui coli solet 3 Maii, obiisse anno 1074, et jam anno 1080 in sanctorum Album fuisse relatum; cultum vero Borisi et Glebi esse multo antiquiorem.

JANUARIUS.

Januarius.

1 Circumcisio Domini. 2 S. Selivestri. 3 S. mart. Gordii. 4 Prophetæ Malachiæ. 5 S. Pauli Thebæi. Sab. et Dom. ante Lumina. 6 Baptisma Domini. 7 Synaxis S. Jovannis Baptistæ. 8 Mart. Julianii. 9 S. Polyeucti 10 S. Gregori Nysseni. 11 Theodosii. 12 S. mart. Tatianæ. 13 S. Hermyli. 14 SS. PP. occisorum. 15 S. Jovannis Nocturni (sic). 16 Venerandarum catenar. apostoli Petri. 17 S. Antonii. 18 S. Athanasii et Cyrilli. 19 Venerabilis Macarii. 20 S. patris Euthymii. 21 Confessoris Maximi. 22 S. Timothei. 23 S. Agathangeli, hieromartyris. 24 Venerab. Xeniæ. 25 Gregorii Theologi. 26 Venerab. Xenophontis. 27 Reditus reliquiarum Jovannis Chrysostomi. 28 Patris Ephræm. 29 S. Ignatii. 30 S. Hippolyti. 31 Thaumaturgorum Cyri et Joannis.

Februarius.

1 S. Trephunis. 2 Occursus Domini. 3 Simeonis Theodochi. 4 Venerabilis Isidori. 5 S. Agathæ. 6 S. Bucoli. 7 Sancti Phartenii. 8 Prophetæ Zachariæ. 9 S. Onesiphori. 10 S. Charamphii (sic). 11 Hieromartyris Blasii. 12 S. Melentii. 13 S. Martiniani. 14 S. Cyrilli Philosophi. 15 S. Onesymi. 16 Pamphili (sic) et Pauli. 17 S. Theodori Tironis 18 Patris Leontis. 19 S. Theodori. 20 S. Papnotii. 21 S. Eustathii. 22 S. Tomæ. 23 S. Polycarpi. 24 Inventio capitis Joannis Baptistæ. 25 S. Tarsii (sic). 26 S. Porphyri. 27 S. Procopii. 28 S. Basilii. 29 S. Cassiani.

Martius.

1 Eudociæ. 2 S. Theodoti. 3. S. Euphrodii. 4 S. Pauli. 5 S. Martyris. 6 SS. martyrum 42. 7 Episcop. septem (Chersonensium). 8 S. Theophilacti. 9 SS. martyr 40 Sebastæ. 10 S. Condrati. 11 S. Sophronii. 12 S. Theophanis. 13 Nicephori. 14 Alexandri. 15 S. Benedicti. 16 S. Trophimi. 17 Alexii, hominis Dei. 18 S. Cyrilli. 19 S. Chrysonti. 20 S. Sabæ. 21 S. Jacobi. 22 S. Basilii. 23 S. Jacobi. 24 S. Artemii. 25 Annuntiatio S. Deiparæ. 26 Archangeli Gaurielis. 27 S. Matronæ. 28 S. Piliti. 29 S. Eustathii. 30 S. Jovannis. 31 S. Abdiæ et aliorum.

Aprilis.

1 Venerabilis Mariæ. 2 S. Titi. 3 S. Nicetæ. 4 S. Theoduli. 5 Patris Gordii. 6 S. Eutychii. 7 Apostoli Rodionis. 8 Grogii. 9 S. Eupsychii. 10 S. Terentii et aliorum. 11 S. Adithi. 12 S. Basilii. 13 S. Marini. 14 S. Aristarchi. 15 S. Sabæ. 16 S. Acacii. 17 S. Cosmæ. 18 S. Jovannis. 19 S. Theodori. 20 S. Theodori. 21 S. Anuphrii. 22 S. Theodori Syceotæ. 23 Megalomart. Georgii. 24 S. Sabæ. 25 Evangelistæ Marci. 26 S. Basilii. 27 S. Cognati Domini Simeonis. 28 S. Nazonis. 29 SS. martyrum novem. 30 Jacobi, filii Zebedæi.

Maius.

1 Prophetæ Jeremiæ. 2 S. Athanasii. 3 S. Hierothei. 4 SS. martyrum. 5 S. Irenes. 6 Justi Jobi. 7 S. Acacii. 8 Jovannis Theologi. 9 Isaiæ Christophori, filii Amos (sic). 10 Apost. Simonis Zelotæ. 11 Martyris Mocii. 12 S. Epiphanii. 13 Mart. Alexandri. 14 Mart. Isidori. 15 S. Achilei, episcopi. 16 Mart. Arcadii et aliorum. 17 Andronici. 18 Mart. Petri. 19 S. Patricii. 20 Nativitas Nicolai. 21 Constandini et Helenæ. 22 Martyris Basilisci. 23 S. Michaelis. 24 Patris Simeonis (Thaumastoritæ). 25 Tertia inventio capitis Jovannis Baptistæ. 26 Carpi et Judæ. 27 Seraphonis. 28 Mart. Aniceti. 29 S. Theodotæ. 30 Isaacii, presbyteri. 31 S. Jeremiæ.

Junius.

1 S. Justini. 2 S. Nicephori. 3 S. Luciani. 4 S. Metrophanis. 5 S. Eustathii. 6 Mart. Dorothei. 7 S. Theodoti. 8 Theodori Stratilatæ. 9 Cyrilli. 10 S. Timothei. 11 Apost. Bartholomæi et Barnabæ. 12 Onophrii. 13 Aqulinæ. 14 Elisæi, prophetæ. 15 Prophetæ Amos. 16 S. Tychonis. 17 S. Manuelis. 18 Leondii. 19 Apost. Judæ. 20 S. Asyncriti. 21 S. Juliani. 22 S. Eusebii. 23 S. Agrippinæ. 24 Nativitas Jovannis Baptistæ. 25 S. Febreniæ (Febroniæ). 26 Davidis Solunici. 27 S. Sampsonis. 28 S. Cyri, Joannis. 29 SS. Apostol. Petri et Pauli. 30 SS. Apostolorum duodecim.

Julius.

1 SS. medicorum Cosmæ et Damiani. 2 Depositio tunicæ et cinguli S. Deiparæ. 3 S. Mart. Aniceti. 4 Andreæ Cretensis. 5 Venerabilis Lampi. 6 Patris Sisois. 7 Martyris Astii. 8 S. Procopii. 9 Pancratii. 10 SS. martyrum 49. 11 S. Seraphiæ. 12 S. Procli. 13 Seraphonis. 14 S. Forthunathi. 15 Cyrici, Julitæ. 16 Ontiochi. 17 S. Marinæ. 18 Siliani. 19 Patris Dii. 20 Prophetæ Eliæ. 21 S. Simeonis. 22 Mariæ Magdalenæ. 23 S. Trophimi. 24 Christinæ. 25 Dormitio S. Annæ. 26 S. Parascevæ, Hermolai. 27 S. Pandeleemonis. 28 Prochori. 29 Mart. Theodori. 30 S. Apostoli Silæ et Siluani. 31 Eudocimi Novi.

Augustus.

1 SS. Machabæorum. 2 Translatio reliquiarum S. Stephani. 3 Dalmati et Fausti. 4 S. Irenæ et Eudociæ. 5 S. Mart. Eusegnii. 6 Transfiguratio Domini. 7 Domentii. 8 Mart. Æmiliani. 9 Matthæi apostoli. 10 S. Laurentii. 11 Martyris Eupli. 12 S. Photii et Aniceti. 13 Maximi. 14 Micheæ 15 Dormitio S. Deiparæ. 16 Diomedis. Eadem die allatio S. Lintei. 17 Myronis. 18 Flori et Lauri. 19 Andreæ Stratilatæ. 20 Apostoli Thaddæi et prophetæ Samuelis. 21 Martyris Basilissæ. 22 Agatonici. 23 Tumphi. 24 Bartholomæi. 25 Apostoli Titi. 26 Adriani et Nataliæ. 27 Venerab. Pumeni. 28 Patris Æthyopis (Murina). 29 Decolatio capitis Jovannis Baptistæ. 30 Alexandri, Jovannis. 31 Depositio tunicæ et cinguli S. Deiparæ.

KALENDARIUM TERNOBIENSE ANNI 1272.

Kalendarium cum Deo incipiens. Mensis September dictus Ruin.

1 Initium indictionis scilicet Novi Anni. Et sancti V. P. N. Simeonis Stylitæ. 2 Passio S. mart. Mamantis. 3 Hieromartyris Anthimi. 4 Hierom. Babylæ. 5 S. prophetæ Zachariæ. 6 Miraculum archistrategi Michaelis. 7 S. mart. Sozontis. 8 Nativitas S. Deiparæ. 9 Sanctorum et justorum Joachim et Annæ. 10 Adoratio venerandi ligni. SS. MM. Menodoræ et Metrodoræ et Nyphodoræ. 11 Adoratio venerandi ligni. 12 Adoratio venerandi ligni. 13 Adoratio venerandi ligni. 14 Exaltatio venerandæ crucis. 15 S. mart. Nicetæ. 16 S. mart. Euphemiæ. 17 SS. MM. Fidei, Spei, Charitatis et matris earum Sophiæ. 18 Hieromart. Eumenii, 19 S. mart. Trophimi. 20 S. mart. Eustathii et uxoris ejus et liberorum ejus. 21 S. apost. Condrati. 22 S. prophetæ Jonæ. 23 Conceptio Joannis Baptistæ. 24 S. protomartyris Theclæ. 25 Venerabilis Euphrosynæ. 26 Transitus Joannis Theologi. 27 S. mart. Callistrati et sociorum ejus. 28 Ven. Patris Charitonis. 29 Ven. Patris Cyriaci. 30 Hieromart. Gregorii Armeni.

Mensis October dictus Listopad.

1 Sancti apostoli Ananiæ. 2 Hieromart. Cupriani et Ustinæ. 3 Hieromart. Dionysii. 4 S. Hierothei. 5 S. mart. Charitinæ. 6 S. apost. Thomæ. 7 SS. mart. Sergii et Bacchi. 8 S. Pelagiæ. 9 S. apostoli Jacobi Alphæi. 10 SS. mart. Eulampii et Eulampiæ. 11 S. apost. Philippi diaconi. 12 SS. mart. Provi et Tarchi et Andronici. 13 Carpi et Papyli. 14 SS. mart. Nazarii, Protasii, Gervasii et Celsii. S. mart. Parascevæ (Piatki). 15 S. mart. Luciani, presbyteri. 16 S. mart. Longini centurionis. 17 S. prophetæ Osiæ. 18 S. evangelistæ Lucæ. 19 S. prophetæ Joelis. Venerabilis Joannis Rylensis. 20 S. mart. Artemii. 21 Venerabilis patris Hilarionis. 22 S. Abercii, episcopi. 23 S. Jacobi, fratris Domini. 24 S. mart. Arethæ et sociorum ejus. 25 SS. notariorum Marciani et Martyrii. 26 Memoria magnæ terræ motus. 27 S. mart. Nestoris. 28 S. mart. Terentii et Neonillæ et liberorum ejus. 29 V. P. Abramii. Martyris Anastasiæ Romanæ. 30 SS. martyrum Zenobii (et Zenobiæ). 31 S. martyris Epimachi et SS. apostolorum Stachis et Aplii et Urbani et sociorum eorum.

Mensis November dictus Gruden.

1 Sanctorum Cosmæ et Damiani. 2 SS. MM. Acendini, Pegasii, Anembodisti, Elpiphidori, Autonii. 3 SS. MM. Acepsimæ, Josephi et Anthalæ. 4 Venerabilis Patris Joannicii. 5 SS. MM. Galactionis et Epistimiæ. 6 S. Pauli confessoris. 7 S. mart. Heronis et sociorum. 8 Miraculum archistrategi Michaelis Chonis patratum. 9 SS. MM. Onesiphori et Porphyrii. 10 Venerabilis Nili et Orestis. 11 SS. MM. Menæ et Victoris et Vincentii. 12 S. Joannis Eleemosynarii. 13 S. Joannis Chrysostomi. 14 S. apostoli Philippi. 15 SS. confessorum Gurii et Samonæ et Abibi. 16 S. apostoli et evangel. Matthæi. 17 S. Gregorii Thaumaturgi. 18 S. mart. Platonis et Romani. 19 S. prophetæ Abdiæ. 20 S. Gregorii Decapolitæ. 21 Ingressus S. Deiparæ in templum. 22 S. martyris Ceciliæ (In mss. *Ciliciæ*). 23 S. patris Amphilochii. 24 S. Gregorii Acragantini. 25 S. Clementis, papæ Romani et S. Petri Alexandrini. 26 S. mart Mercurii et dedicatio S. Georgii et patris Alypii. 27 S. Jacobi Persæ. 28 S. mart. Stephani Novi. 29 S. mart. Paramonis et sociorum. 30 S. apostoli Andreæ.

Mensis December dictus Studen.

1 Sancti prophetæ Nahum. 2 S. proph. Abacum. 3 S. proph. Sophoniæ. 4 S. martyris Barbaræ. 5 S. Venerabilis patris Sabbæ. 6 S. patris thaumaturgi Nicolai. 7 Venerab. patris Ambrosii. 8 Venerab. patris Potapii. 9 Conceptio S. Annæ, quando concepit S. Deiparam. 10 S. mart. Menæ et sociorum ejus. 11 Venerabilis Danielis Stylitæ. 12 Venerab. patris Spiridonis. 13 S. mart. Eustratii et sociorum ejus. 14 SS. MM. Thyrsi et sociorum ejus. 15 S. mart. Eleutherii. 16 S. prophetæ Aggæi. 17 SS. trium puerorum Ananiæ, Azariæ, Misaelis et Danielis prophetæ. 18 SS. MM. Sebastiani et sociorum ejus. 19 S. mart. Bonifantii. 20 Hieromartyris Ignatii. 21 S. mart. Ulianiæ. 22 S. mart. Anastasiæ. 23 SS. martyrum decem in Creta. 24 SS. Patrum ante Nativitatem Christi. (bis). S. martyris Eugeniæ. 25 Nativitas Domini Nostri Jesu Christi secundum carnem. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 S. protomartyris Stephani. 28 SS. mart. viginti mille. 29 SS. Infantum numero 14 millia ab Herode propter Christum occisorum. 30 S. mart. Anysiæ. 31 Venerabilis Melaniæ.

Mensis Januarius dictus Prosinets.

1 Circumcisio Domini Nostri Jesu Christi. V. P. N. Basilii. 2 S. Silvestri, papæ Romæ. 3 S. martyris Gordii. 4 S. prophetæ Malachiæ. 5 SS. mart. Theopempti et Pauli Thebæi 6 Theophania magni Dei. 7 Synaxis Joannis Baptistæ. 8 Venerabilis Domnicæ. 9 S. martyris Polyeucti. 10 Venerab. Gregorii Nysseni. 11 Venerab. patris Theodosii cœnobitæ. 12 Venerabilis Tatianæ. 13 SS. martyrum Hermyli et Stratonici. 14 SS. Patrum in monte Sinai occisorum. 15 Venerabilis Joannis Calybitæ. 16 Adoratio venerandorum vinculorum Petri, apostoli. 17 V. patris Antonii Magni. 18 SS. patrum Cyrilli et Athanasii. 19 Venerab. patris Macarii. 20 Venerab. patris Euthymii. 21 S. Maximi, confessoris. 22 S. apost. Timothei et martyris Anastasii. 23 Hieromart. Clementis, ep. Ancyrani. 24 Venerabilis Xeniæ. 25 S. Gregorii Theologi. 26 Venerab. Xenophontis et uxoris ejus et liberorum. 27 Reditus reliquiarum Joannis Chrysostomi. 28 Venerabilis Ephræmi. 29 Reditus reliquiarum Ignatii Theophori. 30 Hieromart. Hippolyti, episcopi Romani. 31 SS. mart. Cyri et Joannis.

Mensis Februarius dictus Setchen.

1 Sancti martyris Triphonis. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 Sancti et justi Simeonis et Annæ, prophetissæ. 4 S. Isidori. 5 S. mart. Agathæ. 6 S. patris Bucoli, episcopi. 7 S. patris Parthenii. 8 S. prophetæ Zachariæ. 9 S. mart. Nicephori. 10 Hieromartyris Charalampii. 11 Hieromartyris Blasii. 12 S. P. Melentii. 13 V. P. Martimiani. 14 S. P. Auxentii. 15 S. apostoli O(ne)symi. 16 SS. MM. Pamphili et sociorum. 17 S. mart. Theodori Tyronis. 18 S. P. Leontis, papæ Romani. 19 SS. MM. Maximi, Theodoti et Asclepiodotiæ. 20 S. Archippi et Leontis, episcopi. 21 S. P. Eustathii Andiocheni. 22 S. Thomæ, patr. regiæ urbis. 23 S. Polycarpi, ep. Zmyrnensis. 24 Inventio corporis Joannis Baptistæ. 25 Tarasii, patr. regiæ urbis. 26 S. Porphyrii, ep. Gazensis. 27 S. P. Procopii Decapolitæ. 28 S. Basilii, confessoris et S. mart. Nestoris. 29 S. Maximi, confessoris et venerabilis Theoctisti.

Mensis Martius dictus Aridus (Suchil).

1 Sanctæ martyris Eudociæ. 2 S. Theodoti Cyrenensis. 3 SS. MM. Eutropii, Cleonici et Basilisci. 4 SS. MM. Pauli et Ulianæ. 5 S. mart. Cononis. 6 SS. MM. quadraginta in Suria, quorum præcipui sunt hi : Theodorus, Costandinus, Calistus, Theophilus, Basoes. 7 SS. MM. septem episcoporum Chersonæ, Ephræmi, Basilii, Capitonis, Elpidii, Eleutherii, Eugenii, Agathodori. 8 S. Theophilacti. 9 SS. gloriosorum martyrum 40, quorum nomina hæc sunt : Cyrion, Canditus, Domnus, Severianus, Eutychius, Cyrinus, Theodulus, Bibianus, Aggæas, Hesychius, Sacerdon, Vallus, Priscus, Chodion, Eunoicus, Meliton, Eliades, Alexander, Heraclius, Ecdicus, Joannes, Philoctemon, Flavius, Xanthius, Valerianus, Nicolaus, Athanasius, Theophilus, Lysimachus, Caius, Claudius, Smaragdus, Sisinnius, Leontius, Actius, Acacius, Domentianus, Gorgonius, Julianus, Aglaus, cubicularius. Hi omnes unanimiter passi sunt in urbe Sebastena, regnante Licinio sub Agricola præfecto, sub Lysia duce. 10 S. mart. Condrati et sociorum. 11 S. Sophronii, episcopi. 12 S. P. Theophanis, confessoris. 13 S. martyris Sabini. 14 S. mart Alexandri. 15 Venerabilis patris Benedicti. 16 S. mart. Papæ et Trophimi. 17 S. Alexii, hominis Dei et resurrectio Lazari. 18 S. Cyrili Hierosolymitani. 19 S. mart. Chrysanthi et Dariæ. Et SS. PP. occisorum in laura S. Sabbæ. 20 Venerab. patris Gerasimi. 21 Venerab. patris Jacobi, episcopi. 22 Hieromartyris Basilii. 23 Hieromartyris Niconis et discipulorum ejus. 24 Hieromart. Artemonis. 25 Annuntiatio S. Deiparæ

S. Deiparæ. 26 Synaxis archistrategi Gabrielis. 27 Venerabilis Matronæ. 28 SS. MM. Philippi patricii et Lidiæ uxoris ejus, et filiorum ejus Macedonis et Theoprepii. 29 V. P. Eustathii. 30 V. P. Joannis qui scripsit Scalam. 31 Hieromartyris Abdæ, episcopi, et Benjamini, diaconi, et sociorum.

Mensis Aprilis dictus Brezon.

1 Venerabilis Mariæ Ægyptiacæ. 3 V. P. Titi. 3 V. P. Nicetæ. 4 SS. MM. Theoduli et Agathopodi. 5 V. Georgii in monte Maleo. 6 S. Eutychii, patr. regiæ urbis. 7 S. Georgii Mitilenensis. 8 SS. apost. (ex) 70 Rodionis, Agabi et sociorum eorum. 9 S. mart. Eupsychii et sociorum. 10 SS. mart. Terentii et Afriniani. 11 Hieromartyris Antipæ. 12 S. Basilii, confessoris, episc. Et martyris Paulolypii. 13 S. Martini, papæ Romani. Et mart. Priscontis. 14 Hieromart. Simeonis, ep. in Perside et sociorum 150. 15 S. mart. Sabbæ Gothi. 16 S. mart. Leontii et sociorum Chariessæ, Theodoræ et aliorum. 17 S. Agapiti, papæ Romani et Acacii, episcopi. 18 S. Cosmæ, ep. Chalcedonensis. 19 Venerab. Joannis Palæolauritæ. 20 Venerabilis Theodori Trichinæ. 21 S. mart. Theodori Pergæ. 22 V. P. Theodori Syceotæ. 23 S. martyris Georgii. 24 S. mart. Sabbæ Stratilatæ et sociorum ejus 70. 25 S. evangelistæ Marci. 26 S. mart. Basilii, ep. Amaseni. 27 Hieromart. Simeonis, cognati Domini, episcopi Hierosolymitani, filii Josephi. Hic nimirum Simeon vocatur frater Jacobi, fratris Domini secundum carnem. 28 SS. apostolorum (ex) 70 Jasonis et Sosipatri. 29 S. Venerab. patris Memnonis, thaumaturgi. 30 S. apostoli Jacobi, filii Zebedæi, fratris Joannis Theologi.

Mensis Maius dictus Treven.

1 Sancti prophetæ Jeremiæ. 2 V. P. N. Athanasii, ep. Alexandrini. 3 S. mart. Timothei et martyris Mauræ. 4 Hieromartyris Silvani et Leondii. 5 S. martyris Irenes et S. Pelagiæ virginis Tarsi in Cilicia. 6 Sancti justi Job. 7 Memoria temporis quo crux in cælis apparuit, regnante Constantino filio magni Constantini regis, sub Cyrillo archiep. Hierosolymitano et S. mart. (A)cacii. 8 S. Joannis Theologi. 9 Prophetæ Isaiæ et martyris Christophori. Eodem die translatio reliquiarumS. Nicolai Myris, Græcorum civitate, in civitatem Francorum, Barium. 10 S. apostoli SimonisZelotæ. 11 Memoria fundationis regiæ urbis et S. mart. Mocii. 12 S. P. Epiphanii et Germani, patr. regiæ urbis. 13 S. mart. Alexandri et mart. Glyceriæ. 14 S. mart. Isidori. 15 V. P. Pachomii et hieromart. Theodori, ejus discipuli. 16 S. prophetæ Zachariæ. 17S. apostoli Andronici. 18 SS. MM. virginum Tecusæ, Alexandræ, Claudiæ, Phainiæ, Euphrasiæ, Matronæ, Julianiæ. 19 Hieromart. Patricii, ep. Prusæ. 20 S. mart. Thalelei et sociorum. 21 Orthodoxi regis Constandini et Helenæ matris ejus. 22 S. mart. Basilisci. 23 S. P. Michaelis, confessoris, episcopi. 24 V. P. Simeonis in Monte Mirabili. 25 Tertia inventio capitis Joannis Baptistæ. 26 S. apostoli Carpi. 27 Hieromartyris Therapontis. 28 Hieromartyris Heladii. 29 S. martyris Theodosiæ virginis. 30 V. P. Isaacii, presbyteri et monachi. 31 S. mart. Hermii.

Mensis Junius dictus Izok.

1 Sancti martyris Justini Philosophi. 2 S. Nicephori, patriarchæ regiæ urbis. 3 S. Metrophanis, patr. regiæ urbis. 4 S. martyris Marciani œ(conomi et Ni)candri. 5 Vacat. 6 Hieromart. Dorothei, ep. Tyriensis. 7 S. mart. Theodoti Ancyrani. 8 S. magni martyris Theodori Stratilatis. 9 S. Cyrilli Alexandrini. 10 S. P. Timothei, ep. Prusæ. 11 SS. apostolorum Bartholomei et Barnabæ. 12 V. P. Onuphrii. 13 S. martyris Aquilinæ. 14 S. prophetæ Elisæi. 15 S. prophetæ Amos. 16 V. P. Tychonis, thaumaturgi. 17 SS. MM. Manuelis, Sabeli, Ismaelis. 18 S. martyris Leontis. 19 S. prophetæ Ezechielis. 20 Sancti... Asyncriti. 21 S. mart. Juliani. 22 Venerabilis martyris Eusebii, episcopi. 23 S. martyris Agrippinæ. 24 Nativitas Joannis Baptistæ. 25 S. martyris Febroniæ. 26 V. P. Davidis Solunensis. 27 Venerabilis Sampsonis, hospitalis. 28 SS. MM. Cyri, Joannis translatio reliquiarum. 29 SS summorum apostolorum Petri et Pauli. 30 Synaxis sanctorum apostolorum.

Mensis Julius dictus Tcherven.

1 Sanctorum anargyrorum Cosmæ et Damiani, Romanorum. 2 Depositio vestis S. Deiparæ. 3 S. martyris Hiacynthi. 4 Venerabilis Andreæ Cretensis. 5 V. P. Lambadi. 6 V. P. Sisois Magni. 7 S. mart. Isauri et sociorum ejus. 8 S. martyris Procopii. 9 S. P. Pancratii et SS. MM. Patermuthii et Coprii. 10 SS. martyrum Nicopoli in Armenia. 11 S. martyris Euthymiæ. 12 SS. MM. Procli, Hilarii. 13 S. martyris Myropes. 14 S. apostoli Acquilæ. 15 S. mart. Cyrici et Julitæ. 16 Memoria quartæ synodus Chalcedone, congregatis SS. PP. 630, sub Marciano rege. Et S. mart. Antiochi. 17 S. mart. Marinæ. 18 S. mart. Æmiliani. 19 Venerab. Macrinæ, sororis S. Basilii. Eadem die venerabilis Dii. 20 S. prophetæ Eliæ. 21 SS. venerab. patrum Simeonis, Joannis, propter Christum Salorum. 22 S. Mariæ Magdalenæ. 23 SS. MM. Trophimi et Theophili et sociorum. Hieromartyris Phocæ. 24 S. mart. Christinæ. SS. MM. Borisi et Glebi. 25 Dormitio S. Annæ, matris S. Deiparæ. Eodem die venerabilis Eupraxiæ et Elympiadis. 26 SS. MM. Hermolai et Hermii et Hermocratis. 27 Sancti gloriosi mart. Pandeleemonis. 28 SS. apostol. Prochori, Timonis et Parmeni. Et S. mart. Eustathii Ancyrani. 29 S. martyris Callinici. 30 S. apostoli Silvani et Silæ et sociorum et S. Joannis militis. 31 S. martyris Julittæ. Et venerabilis Eudocimi.

Mensis Augustus dictus Zarev.

1 SS. Machabeorum, Eleazari, sacerdotis, et Solomo(niæ) et septem puerorum ejus, Abibi, Antonini, Gurii, Eleazari, Eusebonis, Samonæ, Marcelli. Hi passi sunt sub Antiocho filio Seleuci; Hebræi natione erant, nec voluerunt comedere de pollutis sacrificiis aut de carne porcina; sed Moysis legi a Deo datæ et paternis traditionibus bene obsequentes ac pio cogitatu Dominum patientem constituentes, viriliter tormentis toleratis, gloriosam coronam perceperunt. 2 Translatio reliquiarum S. protomart. Stephani. Et S. Stephani, papæ romani. 3 Venerabilium patrum Dalmati, Fausti, Isaacii. 4 S. martyris Eudociæ. 5 S. mart. Eusygnii. 6 Transfiguratio magni Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. 7 S. mart. Domentiani. 8 S. mart. Æmiliani. 9 S. apost. Matthiæ, in quem cecidit sors et qui aliis 11 adnumeratus est loco Judæ Iscariotæ. 10 SS. MM. Laurentii, archidiaconi, et S. Syxti, ep. Romani. Hippolyti. 11 S. mart. Eupli, diaconi. 12 SS. MM. Photii et Nicetæ. 13 S. Maximi, confessoris. 14 S. prophetæ Micheæ. 15 Dormitio S. Deiparæ. 16 S. martyris Diomedis. Eodem die translatio imaginis D. N. J. C. non manufactæ Edessa in regiam urbem. 17 S. martyris Myronis. 18 S. mart. Flori et Lauri. 19 S. mart. Andreæ Stratilatæ. 20 S. prophetæ Samuelis et S. apost. Thaddæi. 21 S. mart. Bassæ et filiorum ejus Theognii, Agapiti et Pisti. 22 S. mart. Agathonici. 23 S. mart. Lupi et S. mart. Callinici, patr. regiæ urbis. 24 Translatio reliquiarum S. apost. Bartholomæi et mart. Irenæi. 25 S. apost. Titi, ep. Cretæ, discipuli S. Pauli apostoli. 26 SS. mart. Adriani et Nataliæ

et Nataliæ uxoris et sociorum. 27 V. P. Pumeni. 28 V. P. Moysis Æthyopis. 29 Inventio venerandi capitis Joannis Baptistæ. 30 S. martyris Felicis et SS. patriarcharum regiæ urbis Alexandri, Joannis, Pauli Novi; et V. P. Fantini. 31 Depositio venerandæ Zonæ Purissimæ Dominæ Nostræ Deiparæ in Chalcopratiis in regia urbe, quo allata fuit tempore pii imperatoris Justiniani.

KALENDARIUM PARISINUM VIII. — SÆCULI XIII-XIV.

Menæa mensis Augusti.

1 SS. septem Machabæorum et magistri eorum Eleazari, et matris eorum Solomoniæ. 2 Translatio reliquiarum S. protomart. Stephani. 3 SS. PP. NN. Isaacii, Dalmati et Fausti. 4 V. matris nostræ Eudociæ. 5 Profestum Transfigurationis et S. mart. Eusygnii. 6 Transfiguratio D. N. J. C. 7 S. mart. Dometii. 8 V. P. N. Æmiliani. 9 S. apostoli Matthæi. 10 S. mart. Laurentii. 11 S. mart. et archidiaconi Eupli. 12 SS. mart. Photii et Anicetæ, et V. P. N. Maximi conf. 13 Octava Transfigurationis. 14 Profestum Dormitionis, et S. prophetæ Michææ. 15 Dormitio Deiparæ. 16 Allatio S. Lintei et S. mart. Diomedis. 17 S. Myronis. 18 Dormitio S. P. N. Joannis Rylensis et SS. martyrum Flori et Lauri. 19 S. mart. Andreæ Stratilatæ. 20 S. prophetæ Samuelis. 21 S. apostoli Thaddæi. 22 S. martyris Agathonici et S. M. Lupi. 23 S. mart. Lupi. Propter octavam celebratur die 22. 24 Relatio reliquiarum S. apost. Bartholomæi. 25 S. apost. Titi. 26 SS. mart. Andriani et Nataliæ. 27 V. P. N. Pimeni. 28 V. P. N. Moysis Æthyopis. 29 Decollatio J. Baptistæ. 30 SS. patriarcharum Alexandri, et Joannis, et Pauli Novi. 31 Depositio venerandi Cinguli SS. Deiparæ.

VATICANUM I. — SÆCULI XIII.

September.

1 Simeonis Stylitæ. 5 Zachariæ, prophetæ. 6 Michaelis, archangeli. 8 Nativitas Deiparæ. 9 Joachim et Annæ, parentum Deiparæ. 14 Exaltatio S. Crucis. 15 Nicetæ, martyris. 16 Euphemiæ, martyris. 20 Eustathii, martyris. 23 Conceptio Joannis Præcursoris. 24 Theclæ, protomart. 26 Joannis Evangelistæ. 28 Charitonis, abbatis. 29 Cyriaci, abbatis. 30 Gregorii, Armeniæ majoris episcopi.

October.

1 Ananiæ, apostoli. Protectio Deiparæ. 3 Dionysii Areopagitæ. 6 Thomæ, apostoli. 7 Sergii et Bacchi. 8 Pelagiæ. 9 Jacobi, apostoli. 11 Philippi, diaconi. 12 Probi, Tarachi, Andronici. 16 Longini, martyris. 18 Lucæ, apostoli. 21 Hilarionis, abbatis. 22 Abercii. 23 Jacobi, fratris Domini. 26 Demetrii, martyris. 27 Nestoris.

November.

1 Cosmæ et Damiani. 6 Pauli, confessoris. 8 S. Michaelis, archangeli. 11 Menæ, martyris. 12 Joannis Eleemosynarii. 13 Joannis Chrysostomi. 14 Philippi, apostoli. 16 Matthæi, apostoli. 21 Introitus Deiparæ. 25 Clementis, papæ Romani. 26 Alypii Stylitæ et Georgii, martyris. 27 Jacobi Persæ. 28 Stephani Junioris. 31 Andreæ, apostoli.

December.

4 Barbaræ, virginis. 5 Sabæ, abbatis. 6 Nicolai, episcopi. 7 Ambrosii. 9 Conceptio Annæ. 11 Danielis Stylitæ. 12 Spiridonis. 13 Eustratii, Auxentii, Eugenii, Mardarii et Orestis. 17 Ananiæ, Azariæ, Misaelis et Danielis. Sabbato et Dominica ante Nativitatem Domini. Sabbato et Dominica post (lege *ante*) Nativitatem Domini. 20 Ignatii, martyris. 22 Anastasiæ. 24 Profestum Nativitatis Christi. 25 Nativitas D. N. Jesu Christi. 26 Synaxis Deiparæ. 27 Stephani, protomartyris. 28 De Nativitate Christi. 29 Sanctorum Infantium. 30 De Nativitate Christi. 31 De Nativitate Christi.

Januarius.

1 Circumcisio Domini N. Jesu Christi. Et S. P. Basilii. 2 Sabbato et Dominica ante festum Luminum. 5 Profestum Epiphaniæ. 6 Festum Epiphaniæ. 7 Joannis Baptistæ. Sabbato et Dominica post Epiphaniam. 10 De Epiphania. Et Gregorii Nysseni. 11 Theodosii, abbatis. 14 Patrum montis Sinai. 16 Vincula S. Petri, apostoli. 17 Antonii, abbatis. 18 Athanasii et Cyrilli. 19 Macarii, abbatis. 20 Euthymii, abbatis. 21 Maximi, confessoris. 22 Timothei, apostoli et Anastasii. 25 Gregorii Theologi. 27 Translatio Joannis Chrysostomi. 28 Ephræm Syri. 30 Translatio Ignatii. 31 Cyri et Joannis.

Februarius.

1 Tryphonis, martyris. 2 Occursus Domini. 3 Simeonis et Annæ. 8 Zachariæ, prophetæ. 9 Nicephori, martyris. 17 Theodori Tyronis. 24 Inventio capitis Joannis Baptistæ.

Martius.

1 Eudociæ, martyris. 9 Quadraginta martyrum Sebastenorum. 17 Alexii, viri Dei. 25 Annuntiatio Deiparæ. 26 Gabrielis, archangeli.

Aprilis.

1 Mariæ Ægyptiacæ. 23 Georgii, martyris. 25 Marci Evangelistæ. 27 Simeonis, ep. Hierusalem. 30 Jacobi, fratris Joannis Evangelistæ.

Maius.

1 Jeremiæ, prophetæ. 5 Irenæ. 7 Apparitio crucis Christi. 8 Joannis, apostoli et evangelistæ. 10 Simonis Zelotæ, apostoli. 15 Pachomii, abbatis. 20 Thalelæi, martyris. 21 Constantini, imperatoris, et matris ejus Helenæ. 25 Tertia inventio capitis Joannis Baptistæ. 26 Judæ, apostoli.

Junius.

2 Nicephori, patriarchæ. 8 Theodori, militis. 11 Bartholomæi et Barnabæ, apostolorum. 12 Onuphrii, abbatis. 14 Elisæi, prophetæ. 19 Judæ, apostoli. 23 Agrippinæ, martyris. 24 Nativitas Joannis Baptistæ. 25 Febroniæ, martyris. 28 Cyri et Joannis. 29 Petri et Pauli, apostolorum. 30 Apostolorum duodecim.

Julius.

1 Cosmæ et Damiani. 2 Depositio vestis Deiparæ. 4 Andreæ, ep. Cretæ. 8 Procopii, martyris. 11 Ephemiæ, martyris. 15 Cyrici et Julitæ. 16 Patrum 630 Chalcedonensium. 17 Marinæ, martyris. 20 Eliæ, prophetæ. 22 Mariæ Magdalenæ. 24 Christinæ, martyris. 25 Annæ, matris Deiparæ. 27 Pantaleemonis, martyris.

Augustus.

1 Machabæorum. 2 Translatio corporis Stephani,

phani, protomartyris. 5 Eusygnii, martyris. 6 Transfiguratio Domini. 9 Matthæi, apostoli. 15 Dormitio Deiparæ. 17 Diomedis, mart. et translatio imaginis non manufactæ. 18 Flori et Lauri. 20 Samuelis, prophetæ. 21 Bartholomæi, apostoli. 26 Adriani et Nataliæ. 29 Decollatio Joannis Baptistæ. 31 Depositio Zonæ Deiparæ.

KALENDARIUM RUMIANTSOVIANUM. — SÆCULI XIII.

Mensis September, dictus Ruin.

Habet dies 30. *Dies continet horas* 12, *nox* 12.

1 Memoria S. P. Simeonis Stylitæ et matris ejus Marthæ. 2 Passio S. martyris Mamantis. 3 Passio S. P. Anthymi. 4 Passio S. Babylæ et 4 infantium sociorum. 5 Passio S. prophetæ Zachariæ, patris Præcursoris; eadem die occisio Glebi, principis Russi. 6 Miraculum S. archistrategi Michaelis. 7 Passio S. martyris Sozontis. 8 Nativitas S. Deiparæ. 9 Synaxis SS. justorum Joachim et Annæ. 10 Adoratio venerandæ Crucis, et S. Baripsabi, et SS. feminarum Menodoræ, et Ny[m]phorodæ et Metrodoræ. 11 Adoratio venerandæ Crucis, et S. et venerabilis Theodoræ. 12 Adoratio venerandæ Crucis, et S. Autonomi et Cornuti. 13 Adoratio venerandæ Crucis, et sanctorum Macrobii et Cornelii centurionis. 14 Exaltationem celebramus venerandæ Crucis. 15 Passio S. martyris Nicetæ. 16 Passio S. martyris Euthymiæ. 17 Passio SS. trium virginum Fidei, Charitatis, Spei, et matris eorum Sophiæ. 18 Passio S. antistitis Simeonis, fratris Domini. 19 Passio SS. Trophimi, Dorimedontis et Sabbatii. 20 Passio S. Eustathii Stratilatis. 21 Passio S. Theodori in Perge et sanctorum antistitum Isaacii et Meletii. 22 S. antistitis Phocæ et S. P. Jonæ et S. prophetæ Jonæ. 23 Conceptio S. Elizabeth, quando concepit S. Joannem Præcursorem. 24 Passio S. Martyris Theclæ. 25 Memoria S. P. Paphnutii et S. Matris nostræ Euphrosynæ et Smaragdi (sic). 26 Transitus S. Joannis Theologi Evangelistæ. 27 Passio S. Epichariæ et S. Callistrati et 49 sociorum. 28 Memoria S. Charitonis, ducis eremitarum. 29 Memoria venerabilis Cyriaci, eremitæ. 30 Passio sancti antistitis Gregorii Armeni; eadem die sanctarum feminarum Ripsimiæ et Gaianæ et cum eis 70 virorum et 32 feminarum.

Mensis October, dictus Listopad.

Continet dies 31. *Diurnas horas habet* 11, *nocturnas vero* 13.

1 Memoria S. apostoli Ananiæ; eadem die Patrocinium (*Pokrov*) S. Deiparæ. 2 Passio SS. martyrum Cypriani et Justinæ. 3 Passio S. Dionysii Areopagitæ, et alterius S. Dionysii, episcopi. 4 Memoria S. antistitis Hierothei et S. Pauli Persimplicis. 5 Memoria terræ motus et S. Mamelphæ, et S. Charitoniæ. 6 Passio S. Thomæ apostoli. 7 Passio SS. martyrum Sergii et Bacchi. 8 Memoria venerabilis Pelagiæ meretricis, et alterius Pelagiæ virginis. 9 Passio S. apostoli Jacobi Alphæi. 10 Passio SS. martyrum Eulampii et Eulampiæ. 11 Memoria S. apostoli Philippi, de quo in Actis Apostolorum, et sanctæ VII Synodi. 12 Passio SS. Probi, Tarchi (sic) et Andronici. 13 Passio SS. Carpi et Papylæ. 14 Passio SS. martyrum Nazarii, Gervasii, Protasii, Celsii. 15 Passio S. Luciani, presbyteri. 16 Passio S. Longini centurionis. 17 Memoria S. prophetæ Osiæ, et S. Lazari, amici Christi, et SS. anargyr. Cosmæ et Damiani. 18 Memoria S. Lucæ, apostoli et evangelistæ. 19 Memoria S. Joelis, prophetæ, et S. Sadochi, et 120 sociorum et S. Amphilochii, antistitis. 20 Passio S. martyris Artemii, et S. Andronici, et SS. apostolorum Terentii, Marci, Isaci dicti Justi, et Artemæ, et S. Cornelii, centurionis. 21 Memoria venerabilis P. Hilarionis Magni. 22 Memoria S. antistitis Abercii, episc. Hierapoleos. 23 Passio S. antistitis Jacobi, fratris Domini. Eadem die S. Theodotiæ et Socratis et 7 puerorum Ephesi, Maximiani, Jamblichi, Martiniani, Dionysii, Joannis, Constantini, Antonini; et S. Patriarchi Ignatii et Nicephori. 24 Passio S. Arethæ et 4253 sociorum. 25 Passio SS. notariorum Marciani et Manturii. 26 Passio S. martyris Demetrii. 27 Passio S. martyris Nestoris. 28 Passio S. antistitis Cyriaci, qui venerandum crucem invenit. Eadem die S. martyris Parascevgiæ. 29 Memoria venerabilis Abramii et S. Anastasiæ. 30 Passio S. antistitis Epimachi et Eutropii et SS. antistitum Marciani et Cyrilli. 31 Passio SS. Zenobii et sororis ejus Zenobiæ; et SS. apostolorum Stachyæ, Amplii, Urbani et sociorum.

Mensis November, dictus Gruden.

Habet dies 30. *Diurnas horas habet* 10, *nocturnas* 14.

1 Dormitio SS. anargyr. Cosmæ et Damiani, filiorum Theodotiæ. 2 Passio SS. martyrum Acyndini et Pegasii, An(em)podisti, Elpiphidori et Aphthonii, et 7028 sociorum. 3 Passio SS. Acepsymæ, episcopi, Josephi, presbyteri, et Anthali, diaconi, et alterius S. Acepsymæ, reclusi. 4 Memoria S. Anycii, thaumaturgi et S. Porphyrii, mimi, et SS. Apostolorum ex 70 Patrobæ (sic), Hermæ, Lini, Philologi, Gaii. 5 Passio SS. Galactionis et Epistimiæ. 6 Passio S. antistitis Pauli, confessoris. 7 Pas. S. Neronis (sic) et 33 sociorum. 8 Synaxis SS. archistrategorum Michaelis et Gabrielis. 9 Memoria vener. Matronæ et S. Alexandri. 10 Passio SS. apostolorum Alumbæ (sic), Rodivonis, Sosipatri, Terentii, Orestis, Quarti. 11 Passio SS. martyrum Mennæ, Victoris, Vincentii. 12 Memoria S. P. Joannis Eleemosynarii. 13 Memoria exilii S. Joannis Chrysostomi. 14 Passio S. Philippi, apostoli. Eadem die SS. imperatorum Justini et Theodoræ. 15 Passio SS. confessorum Gurii, Samonæ et Abibi. Eadem die cædes S. Jacobi apostoli, filii Zebedæi, fratris S. Joannis evangelistæ. 16 Passio S. apostoli (et) evangelistæ Matthæi. Eadem die S. antistitis Eupatii, et S. martyris Barlaami. 17 Memoria S. antistitis Gregorii Thaumaturgi. 18 Passio S. martyris Platonis et Romani et sociorum infantium. 19 Memoria S. Abdiæ, prophetæ. 20 Memoria S. Gregorii Decapolitæ. 21 Introductio S. Deiparæ. 22 Passio S. Marci et Stephani, et S. Procopii, et S. apostoli Philemonis. 23 Memoria S. antistitis Amphilochii. 24 Memoria S. Gregorii Agragantini. 25 Passio S. Clementis, papæ Romani, et S. Petri Alexandrini, et S. Mercurii et S. mart. Æcaterinæ. 26 Passio S. mart. Georgii et S. Alcypii (sic) Stylitæ. 27 Passio S. Jacobi Persæ. Eadem die miraculum S. Deiparæ, quod in imagine (visum est). 28 Passio S. mart. Irenarchi, et SS. Stephani Junioris et Petri ac Andreæ sociorum. 29 Memoria sancti Joannis Damasceni et sancti Philumeni et Paramonis et 170 sociorum, sancti antistitis Nicolai Solunensis. 30 Passio sancti apostoli Andreæ, fratris Petri.

Mensis December, dictus Studen.

Habet dies 31. *Diurnas horas habet* 9, *nocturnas vero* 15.

1 Memoria S. Naum, prophetæ, et S. M. Ananiæ. 2 Memoria S. Ambacum (sic), prophetæ. 3 Memoria S. Sophoniæ, prophetæ. 4 Passio

S. mart. Barbaræ et Julianiæ. 5 Memoria S. P. N. Sabæ. 6 Memoria magni S. Nicolai, antistitis. 7 Memoria S. antistitis Ambrosii et S. martyris Anphinodori, Martini, Prisci, Nicolai et S. P. Joannis. 8 Memoria vener. P. Patapii, et SS. apostolorum Sostheni, Appollos, Cephæ, Tychici, Epaphroditi, Cæsaris, Onesiphori. 9 Conceptio S. Annæ, quando concepit S. Deiparam. 10 Passio SS. martyrum Mennæ, Hermogenis, Eugraphi. 11 Memoria S. P. Danielis Stylitæ et Lucæ Stylitæ novi. 12 Memoria S. antistitis Spiridionis et S. martyris Syneti (Razumnika). 13 Passio SS. martyrum Eustratii, Euxentii, Eugenii, Mandarii, Orestis. 14 Passio SS. Thyrsi et Leucii, Philemonis, Apollonii et sociorum ejus. 15 Passio S. antistitis Eleutherii, et S. Sosannæ, et S. Bacchi novi. 16 Memoria S. Aggæi, prophetæ, et S. Marini, et beatæ Theophaniæ, imperatricis, et S. patriarchæ Nicolai Aureæ virgæ (lege Chrysobergæ). 17 Passio SS. trium puerorum Ananiæ, Azarii et Misaelis, et Danielis prophetæ. 18 Memoria S. antistitis Flori et SS. martyrum Sebastiani, Tranquilliani, Nicostratis. 19 Passio sanctorum Promi, Eliæ presbyteri. 20 Passio S. hieromartyris Ignatii Theophori. 21 Passio S. Julianiæ et Themistoclis, et S. antistitis Philogonii. 22 Passio S. M. Anastasiæ, et S. antistitis Capitonis et Chrysogonii. 23 Passio SS. martyrum 10 in Creta. 24 Pas. S. martyris Eugeniæ. 25 Nativitas Domini Nostri Jesu Christi. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 Passio S. protomartyris Stephani, et SS. antistitum Theodori et Euthymii et Petri. 28 Passio SS. martyrum Indis et Domnæ, et SS. Nicomediæ combustorum. 29 Passio SS. infantium, propter Christum interfectorum, quorum numerus 14 millia; et S. patris Marcelli, et commemoratio omnium christianorum, qui fame, siti, gladio et frigore perierunt. 30 Passio S. Anysiæ, et S. Theodoræ, et S. Petri, Leontii et Georgii. 31 Memoria venerabilis Melaniæ, et sancti Timonis apostoli.

Mensis Januarius, dictus Prosinets.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 10, *nox vero* 14.

1 Circumcisio Domini nostri Jesu Christi. — Eadem die (festum) sancti Basilii, magni pontificis. 2 Profestum Illuminationis, et sancti pontificis Selivestri, et sancti Basilii junioris (novi), et sancti Petri Atroæ. 3 Commemoratio sancti prophetæ Malachiæ et sancti martyris Gordii. 4 Passio sanctorum martyrum Eageni (sic), Theopempti et Theonæ. 5 Memoria sancti prophetæ Michææ et sancti Gregorii Cretensis, et sanctæ matris nostræ Apollinariæ. 6 Sancta Theophania D. N. Jesu Christi. 7 Synaxim sancti et venerandi Præcursoris celebramus. 8 Passio sancti Theophili diaconi et Helladii simplicis. 9 Passio sancti martyris Polyeucti et sancti patris Eustratii. 10 Memoria sancti antistitis Gregorii, archiepiscopi Nyssensis. 11 Memoria sancti patris Theodosii, cœnobitæ, et antistitis Petri, martyris. 12 Passio sanctæ Tatianæ et sancti Meortii et sancti patris Eliæ. 13 Passio sanctorum Hermolai et Stratonici, et sanctorum patrum Stephani et Jacobi. 14 Passio sanctorum Patrum occisorum in monte Sinaï, et sancti Theoduli. 15 Dormitio sancti patris Pauli Thebæi, et sancti Joannis Calybitæ. 16 Adoratio venerandæ catenæ S. apostoli Petri. 17 Memoria sancti patris nostri Antonii magni et sanctorum trium puerorum et Speusipi, Velesipi et Elasipi fratrum. 18 Memoria sanct. antistitum Athanasii et Cyrilli. 19 Memoria sanctorum patrum Macarii Romani, et alterius Macarii Ægyptii. 20 Memoria sancti patris nostri Euthymii Magni. 21 Memoria sancti patris Maximi, confessoris, et S. Neophyti et Izosimi (sic), episcopi. 22 Passio sancti apostoli Timothei. 23 Passio S. antistitis Clementis Ancyrani. 24 Passio sanctorum Pauli et Paurisii. 25 Memoria S. P. N. Gregorii Theologi. 26 Memoria sancti Xenophontis et uxoris ejus, et filiorum ejus Arcadii, Joannis. 27 Relatio reliquiarum sancti Joannis Chrysostomi, et sancti Ananiæ et Petri, cum aliis septem sanctis. 28 Memoria sancti patris nostri Ephræm Syri. 29 Allatio reliquiarum S. Ignatii Theophori. 30 Passio sancti Popoliti. 31 Passio sanctorum Cyri et Joannis.

Mensis Februarius, dictus Setchen.

Habet dies 28. *Dies habet horas* 11, *nox vero* 13.

1 Passio sancti martyris Triphonis et sancti patris Vendimiani. 2 Occursus Domini Nostri Jesu Christi. 3 Memoria S. Simeonis Deum excipientis, et Annæ prophetissæ. 4 Memoria S. P. Isidori et SS. martyrum Papiæ, Diodori, Claudiani, et Nicolai Studitæ. 5 Passio sanctæ martyris Agathæ, et sanctorum patrum Abramii et Polyeucti junioris. 6 Memoria S. antistitis Bucoli, et S. Juliani, et Silvani, episcopi, Lucæ, diaconi, et Mocii, lectoris. 7 Passio sancti Theopempti et sociorum ejus. 8 Memoria S. prophetæ Zachariæ et S. martyris Theodori Stratilatæ et S. P. N. Theodosii. 9 Passio S. martyris Nicephori et SS. episcoporum Marciani, et Pancratii, et Philagrii. 10 Passio sanctorum Charlampii et Porphyrii. 11 Passio sancti antistitis Blasii. 12 Memoria S. antistitis Antonii et Meletii. 13 Memoria S. P. N. Martiniani, et SS. Aquilæ et Priscillæ, et S. Eulogii, episcopi. 14 Memoria SS. PP. nostrorum Auxentii et Cyrilli, Doctoris slovenicæ gentis. — 15 Passio S. Onesymi, apostoli. 16 Passio sanctorum Pamphilii et Paulentis. 17 Passio S. martyris Theodori Tyronis. Eadem die sanctæ Marimianiæ, sororis S. apostoli Philippi. 18 Memoria S. Leonis, papæ Romani, et Agapii et Leontii. 19 Passio S. Maximi et Theodoti et sanctorum apostolorum Archippi et Philemonis. 20 Memoria S. antistitis Leonis, et S. Sadochi cum sociis 128. 21 Memoria S. P. Agathonis et Timothei, Joannis, Zachariæ, Eustathii et Leonis, patriarchæ. 22 Memoria S. Athanasii, confessoris, et sanctorum apostolorum Andronici et Uniæ (sic). 23 Passio S. sacromartyris Polycarpi. 24 Inventio venerandi capitis S. Joannis Præcursoris. 25 Memoria S. antistitis Tarasii et Marcelli et Alexandri. 26 Memoria S. antistitis Porphyrii et Stephani et Gelasii et Nicolai junioris (pomiestnika). 27 Memoria SS. confessorum Basilii et Procopii, et S. Marciani Theophori. 28 Passio sancti Nestoris et Thalelei.

Mensis Martius, dictus Aridus.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 12, *nox* 12.

1 Passio sanctæ et venerabilis Eudociæ. 2 Passio S. antistitis Theodoti et S. apostoli Parmeni. 3 Passio SS. martyrum Eutropii, Cleonicæ et Basilisci. 4 Memoria S. P. Gerasimi et S. Jacobi, cujus vita valde inclyta est. S. M. Cononis. 5 Memoria sancti patris Hesychii. 6 Passio S. Cononis, hortulani, et alterius Cononis et sanctorum 42. 7 Passio SS. episcoporum Chersonensium, Basilii, Eugenii, Agathodori. 8 Memoria S. antistitis Theophylacti, S. apostoli Hermæ. 9 Passio sanctorum martyrum quadraginta. 10 Passio SS. Condrati, Cypriani et sociorum ejus. 11 Memoria S. antistitis Pionii. 12 Memoria S. Theophanis, confessoris, et S. Sabini. 13 Relatio reliquiarum S. antistitis Nicephori, et S. martyris Alexandri. 14 Memoria venerabilis patris Benedicti et sancti Euschemonis (sic), episcopi. 15 Passio SS. Dionysii utriusque, et utriusque Alexandri. 16 Passio SS. Juliani, Romani et S. apostoli Aristobuli. 17 Memoria S. Alexii, hominis Dei. Eadem

dem die resurrectio Lazari, amiçi Christi. 18 Memoria S. antistitis Cyrilli, episcopi Hierosolymitani. 19 Memoria S. Thomæ, patriarchæ CP., et SS. PP. in laura S. Sabbæ occisorum. 20 Memoria S. Nicetæ, confessoris. 21 Memoria S. antistitis Jacobi. 22 Memoria SS. antistitum Artemonis et Georgii, thaumaturgi. 23 Passio S. Niconis et 199 sociorum. 24 Passio sancti Basilii. 25 Annuntiatio sanctæ Deiparæ. 26 Synaxis sancti archangeli Gabrielis. 27 Passio SS. Phileti et Chudeæ (sic), uxoris ejus, et filiorum ejus. 28 Passio S. Jonæ et Barachisii et S. apostoli Herodionis. 29 Passio S. Marci, episcopi, et Cyrilli, diaconi. 30 Memoria S. Joannis Climacis et sancti prophetæ Joad. 31 Passio sanctorum Stephani et Blasii, thaumaturgorum.

Mensis Aprilis, dictus Brezozol.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 13, *nox vero* 11.

1 Memoria S. Mariæ Ægyptiæ et sancti Euthymii, thaumaturgi. 2 Memoria venerabilis Toti (lege Titi) et S. Polycarpi et sociorum eorum. 3 Passio sanctarum feminarum Charitatis (lege Agapiæ), Irenes, Chioniæ et Theodosiæ, virginis, et S. P. Nicetæ. 4 Memoria S. Josephi, Canonum auctoris, et S. P. Izosimi. 5 Memoria S. P. Georgii et Theodori. 6 Memoria S. Eutychii, patriarchæ CP. 7 Memoria sancti Georgii. 8 Passio SS. apostolorum Herodionis, Rufi, Agabi. 9 Passio SS. Eupsychii, Apphiani (sic). 10 Passio SS. Terentii, Africani, Maximi, Poplii (sic) et aliorum 40, sociorum S. Zenonis. 11 Passio S. antistitis Antypæ. 12 Memoria S. antistitis Basilii, et S. Dimi (?), et Proclionis, et Artemonis, apostoli, et allatio venerandæ Zonæ S. Deiparæ ex episcopia Zylæ (ot episkopii Zly). 13 Memoria S. Martini et Cyrilli. 14 Passio S. antistitis Simeonis. 15 Passio SS. apostolorum Aristarchi, Pudæ et Trophimi, et S. Sabæ, lectoris (čtina). Passio SS. Leonidæ, Chariessæ. 17 Memoria SS. antistitum Acacii, Simeonis, Agapidi. 18 Memoria S. Cosmæ, ep. Chalcedonensis. 19 Memoria S. P. Joannis et S. Christophori. 20 Memoria S. P. Theodori Trichinæ et Theodori Pergæ. 21 Passio SS. Isacii, Apollos, Codrati et Alexandræ, reginæ, et S. prophetæ Michææ. 22 Memoria S. antistitis Theodori Sicæotæ, et S. apostoli Nathanaelis et Timothei. 23 Passio sancti et inclyti martyris Georgii. 24 Passio S. Sabæ Stratilatæ. 25 Passio S. apostoli, evangelistæ Marci. 26 Passio S. præsulis Basilii. 27 Memoria S. Simeonis, propinqui Domini, episcopi Hierosolymitani. 28 Passio SS. apostolorum Jasonis et Sosipatri. 29 Memoria sancti Petri, Memnonis et Auxebii, et sanctorum Theognii, Rufi. 30 Passio sancti et inclyti apostoli Jacobi, filii Zebedæi.

Mensis Maius, dictus Traven.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 14, *nox vero* 10.

1 Dormitio S. Prophetæ. 2 Dormitio S. P. Athanasii. Eadem die allatio reliquiarum SS. recentium martyrum, et fratrum Borisi et Glebi. 3 Passio S. Timothei et Mauræ, et SS. PP. Petri et Theodosii, hegumeni Cryptensis. 4 Passio SS. antistitum Silvani, Joviliani, Nicephori, Hilarionis et Athanasii, et allatio reliquiarum S. Lazari, amici Christi, et Mariæ Magdalenæ. 5 Passio S. martyris Irenes. 6 Memoria S. Job justi. 7 Memoria miraculosæ apparitionis Ven. Crucis in cælo et S. P. Pachomii. 8 S. ap. evang. Joannis et S. P. Arsenii. 9 Memoria S. prophetæ Isaiæ, filii Amos. Eadem die allatio reliquiarum magni sancti Nicolai, pontificis. 10 Passio S. apostoli Simeonis Zelotæ. 11 Passio SS. martyrum Mocii et Dioscoridis. 12 Memoria SS. præsulum Epiphanii et Germani, et dedicatio S. Deiparæ Kioviensis a Vladimiro facta. 13 Passio S. Glyceriæ et Alexandri et Sergii. 14 Passio S. Isidori et Maximi. 15 Memoria SS. PP. Theodori Sanctificati, Hilarissæ, Pachomii et Nicolai. 16 Memoria S. Georgii, Alexandri. 17 Memoria S. apostoli Andronici et Juniæ. 18 Passio SS. Theodoti et 8 virginum, et apostoli Epaphroditi. 19 Passio SS. Patricii et Acacii. 20 Passio S. martyris Thalelei. 21 Memoria S. orthodoxi regis Constantini et matris ejus Helenæ. 22 Passio S. Basilii et S. apostoli Judæ. 23 Memoria S. Michaelis, pontificis. 24 Memoria S. P. Simeonis in monte Mirabili, et SS. martyrum Serapionis, Theodoris, Fausti, Meletii Stratilatis et 10,000 et mille et 200 sociorum. 25 Passio S. Therapontis, et Panchyrii et S. Carpi, apostoli, et tertia inventio capitis S. Joannis Baptistæ. 26 Memoria S. Therapontis, episcopi. 27 Memoria S. Clementis, auctoris Canonum. 28 Passio SS. Crescentii, Pauli, Dioscori. 29 Passio S. Theodosiæ, virginis et synaxis sanctorum patrum 318 Nicææ. 30 Passio S. Isacii, confessoris presbyteri. 31 Passio sancti martyris Hermiæ, et allatio reliquiarum sancti patris Theodosii, hegumeni Cryptensis.

Mensis Junius, dictus Izok.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 15, *nox vero* 9.

1 Passio S. Justini et Charitonis et sociorum ejus. 2 Memoria S. Nicephori præsulis. 3 Passio S. Luciani et Paulæ, et 4 infantium cum eo. 4 Memoria S. antistitis Metrophanis et S. antistitis Andreæ. 5 Passio SS. martyrum Marciani et Nicandri, (et) aliorum decem. 6 Passio S. Antistitis Dorothei. 7 Allatio reliquiarum S. Theodoti. 8 Allatio reliquiarum S. martyris Theodori Stratilatæ. 9 Memoria S. antistitis Cyrilli. 10 Passio S. antistitis Timothei, Alexandri et Antoninæ. 11 Passio sanctorum apostolorum Valfromei (sic) et Barnabæ. 12 Memoria S. P. Onuphrii. 12 Passio S. martyris Aquilinæ et SS. episcoporum Alexandri et Petri. 14 Memoria S. prophetæ Elisæi, filii Asaphat, et SS. pontificum Methodii et Cyrilli. 15 Passio S. prophetæ Amos, patris Isaiæ prophetæ. 16 Memoria S. antistitis Tychonis. 17 Passio SS. martyrum Manuelis, Sabellii, Izmaelis et Hypatii. 18 Passio SS. Leontii, Hypatii et Theoduli. 19 Passio S. apostoli Judæ, fratris Domini secundum carnem. 20 Passio S. antistitis Methodii. 21 Passio S. Juliani et sociorum. 22 Passio S. antistitis Eusebii. 23 Passio S. Agrippinæ et S. Aristoclei, sacerdotis, Demetrii, diaconi, Athanasii, lectoris. 24 Nativitas S. Joannis Præcursoris. 25 Passio venerabilis Febroniæ. 26 Memoria venerabilis patris Davidis Thessalonicensis (seu Solunensis). 27 Memoria S. Samsonis Xenodochi et Cyrilli, antistitis. 28 Allatio reliquiarum sanctorum Cephæ, Joannis. 29 Passio sanctorum summorum apostolorum Petri et Pauli. 30 Synaxis sanctorum apostolorum duodecim.

Mensis Julius, dictus Tcherven.

Dies habet 31. *Dies habet horas* 14, *nox vero* 10.

1 Passio SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani. 2 Depositio venerandæ tunicæ S. Deiparæ. 3 Passio S. martyris Hiacynthi. 4 Memoria S. Andreæ, Cretensis episcopi. 5 Memoria S. P. Lampadi, et S. Marthæ, matris S. Simeonis. 6 Memoria S. P. Sisois Magni. 7 Memoria S. P. Thomæ in Maleo. 8 Passio S. martyris Procopii. 9 Memoria S. Pancratii et Cyrilli, episcoporum, et consecratio S. Deiparæ Pegasiæ (sic). 10 Passio SS. martyrum 45. 11 Memoria victricis martyris Euphemiæ. 12 Passio SS. martyrum Procli, Hilarii. Synaxis Gabrielis, archangeli. 13 Passio S. Aquilæ, apostoli. 14 Memoria S. Josephi Solunensis et S. P. Petri. 15 Passio S. martyris Cyrici et matris ejus Julittæ. 16 Synaxis SS. PP. 630 Chalcedonensium, et

et SS. martyrum Onesyphori et Porphyrii. Notandum : si dies 16 cadat in feriam quartam, tunc synaxis celebratur dominica præcedenti, si in feriam quintam, tunc in dominicam sequentem transfertur. Altera dominica memoriam facimus quintæ synodi SS. Patrum. 17 Passio S. antistitis Aphinogenis. 18 Passio S. mart. Hiacynthi et S. Theodosiæ, virginis. 19 Memoria S. P. Dii. 20 Ignea ascensio S. Eliæ prophetæ in cælos. 21 Memoria S. Ezechiæ, prophetæ, et S. Simeonis Sali. 22 Memoria S. Mariæ Magdalenæ et S. Phocæ. 23 Passio S. martyris Trophimi. 24 Passio SS. martyrum Borisi et Glebi, et S. martyris Christinæ. 25 Dormitio S. Annæ, matris S. Deiparæ. 26 Passio SS. martyrum Hermolai. Hermippi, Hermocratis. 27 Passio S. martyris Pantaleemonis. 28 Passio S. Euphemii. 29 Passio S. martyris Callinici. 30 Memoria S. Joannis Stratilatis et sanctorum apostolorum Silæ et Silvani. 31 Memoria S. Eudocimi junioris et Julittæ.

Mensis Augustus, dictus Zarev.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 13, *nox vero* 11.

1 Passio SS. martyrum Machabæorum, Eleazari et Solomoniæ, et SS. 7 puerorum. 2 Reditus reliquiarum S. Stephani, protomartyris. 3 Memoria SS. patrum Dalmati, Fausti, Isacii. 4 Passio S. martyris Eleutherii. 5 Passio S. Eusygnii. 6 Transfiguratio D. N. Jesu Christi. 7 Passio S. martyris Dementii. 8 Memoria SS. antistitum Æmiliani et Myronis, et Theodosii. 9 Passio S. Matthæi, apostoli. 10 Passio S. Laurentii, diaconi, Syxti et Popoluti. 11 Passio S. Eupli, diaconi, et Photii. 12 Passio SS. Photii et Anycetæ. 13 Dormitio beati Maximi, confessoris. 14 Memoria S. antistitis Marcelli et 70 discipulorum ejus, et S. Micheæ, prophetæ. 15 Dormitio Dominæ nostræ S. Deiparæ. 16 commemoratio imaginis D. N. Jesu Christi non manufactæ. Eadem die passio S. martyris Diomedis. 17 Passio SS. martyrum Pauli et Julianiæ. 18 Passio SS. martyrum Flori et Lauri. 19 Passio S. martyris Andreæ Stratilatæ, Timothei, Agapii, Theclæ et 2593 sociorum. 20 Memoria S. Samuelis, prophetæ, et Thaddæi, apostoli. 21 Passio S. Bassæ et filiorum ejus, Theognii, Agapii et Verni (i. e. Fidelis). 22 Passio SS. martyrum Agathonici, Zotici, Zinonomi (?), Bogolepi (i. e. Theoprepii). 23 Memoria S. antistitis Callinici. 24 Passio S. Eutychii, apostoli, et allatio reliquiarum S. Varflomæi, apostoli. 25 Memoria S. Titi, apostoli. 26 Passio S. martyris Adriani et Nataliæ et sociorum Adriani. 27 Memoria S. P. Pœmeni, eremitæ. 28 Memoria S. P. Moysis Æthyopis. 29 Decollatio S. Joannis Præcursoris. 30 Passio S. martyris Felicis. 31 Depositio Zonæ sanctæ Deiparæ.

KALENDARIUM ZOGRAPHIENSE. — SÆC. XII-XIII.

Kalendarium cum Deo incipiens. Mensis September, dictus Ruen.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 12, *nox vero* 12.

1 Initium indictionis, scilicet novi anni. Et venerabilis patris Simeonis Stylitæ. 2 Passio S. M. Mamantis. 3 Hieromartyris Anthimi. 4 Hieromartyris Babyli. 5 Sancti prophetæ Zachariæ. 6 Miraculum archistrategi Michaelis Chonis. Eodem die martyris Eudoxii. 7 S. martyris Sozontis. 8 Nativitas sanctæ Deiparæ. 9 Sanctorum et justorum Joachim et Annæ. 10 Adoratio venerandæ Crucis. Eodem die Menodoræ, Metrodoræ, Mythodoræ, (lege Nymphodoræ.) 11 Adoratio venerandæ Crucis. Eodem die vener. Theodoræ. 12 Adoratio vener. Crucis. Eodem die hieromartyris Autonomi. 13 Adoratio ven. Crucis. Eodem die dedicatio templi Resurrectionis Hierosolymis. SS. MM. Macrobii et Godriani (lege Gordiani). 14 Exaltatio venerandæ et vivificæ Crucis. 15 S. martyris Nicetæ. 16 S. martyris Euphemiæ. 17 SS. MM. Fidei, Spei, Charitatis, et matris earum Sophiæ. 18 Hieromart. Eumenii. 19 S. M. Trophimi et sociorum ejus. 20 S. M. Eustathii et sociorum. 21 S. apostoli Condrati... S. prophetæ Jonæ. 22 S. hieromartyris Phocæ. 23 Conceptio Joannis Baptistæ. 24 S. protomartyris Theclæ. 25 Venerabilis Euphrosyniæ. 26 Transitus S. Joannis Theologi. 27 S. martyris Callistrati et sociorum. 28 Venerabilis patris Cyriaci. 29 (Desideratur). 30 Hiero[martyris] Gligorii Armeni.

Mensis October, dictus [Li]stopad.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 11, *nox vero* 13.

1 S. Ananiæ, apostoli. 2 Hieromartyris Cypriani et Justinæ. 4 S. Hierothei. 5 S. martyris Charitinæ. 6 S. apostoli Thomæ. 7 SS. MM. Sergii et Bacchi. 8 S. Pelagiæ. 9 S. Jacobi Alphæi. 10 SS. MM. Eulampii [et Eulampiæ]. 11 S. apostoli Philippi, diaconi, unius ex 70. 12 SS. MM. Probi, Tarchi, Andronici. 13 SS. MM. Carpi et Papyli. 14 SS. MM. Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsii. 15 S. M. Luciani, presbyteri. 16 [Passio] S. M. Longini, centurionis. 17 Dominica omnium sanctorum. S. prophetæ Osiæ. 18 S. apostoli et evangel. Lucæ. 19 S. prophetæ Joel. Eodem die V. P. N. Joannis Rylensis. 20 [Passio] magni mart. Artemii. 21 V. P. N. Hilarionis. 22 S. Abercii, episcopi Hierapolitani. 23 S. apostoli Jacobi, fratris Domini. 24 S. martyris Arethæ et sociorum ejus. 25 SS. notariorum Marciani et Martyrii. 26 Magni terræ motus. Eodem die gloriosi et magni martyris Demetrii. 27 Sancti martyris Nestoris. 28 S. mart. Terentii, Neonillæ et liberorum ejus. 29 ...Venerabilis patris Abramii. Et martyris Anastasiæ Romanæ. 30 SS. MM. Zenobii et Zenobiæ. 31 S. martyris Epimachi et SS. Stachis, Amplii, Urbani et sociorum ejus.

Mensis November, dictus Gruden.

Habet 30. *Dies habet horas* 10, *nox vero* 14.

1 SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani, filiorum Theodotiæ. 2 SS. MM. Acyndini et Pegasii et Ane[m]bodisti et Elpiphidori et Aphthonii. 3 SS. MM. Acepsimi, Josephi et Aithalæ. 4..... Venerabilis patris Joannicii. 5 SS. MM. Galactionis et Epistimiæ. 6... Sancti Pauli confessoris. 7 SS. MM. Hieronis et sociorum. 8 Synaxis archistr. Michaelis. 9 SS. Onesyphori et Porphyrii. 10 Venerabilis Nili et martyris Oresti. 11 SS. MM. Menæ, Victoris et Vincentii. 12..... S. P. N. Joannis Eleemosynarii. 13 S. Joannis Chrysostomi. 14 S. apostoli Philippi. 15 SS. confessorum Gurii, Samonæ et Abibi. 16 S. apostoli et evangel. Matthæi. 17 S. Gligorii thaumaturgi. 18 S. Platonis et Romani. 19 S. Gligorii Decapolitæ. 21 Introitus Deiparæ annos tres natæ in templum. 22 S. martyris Ceciliæ. 23 S. P. Emphylogii (lege Amphilochii) et Sisinnii. 24 S. Gregorii Gragontini (lege Agrigentini. 25 S. Clementis, papæ Romani, et Petri Alexandrini. 26 V. P. N. [A]lypii. 27 S. Jacobi Persæ. 28 S. M. Stephani Novi. 29 S. mart. Paramonis et sociorum. 30 S. apostoli Andreæ.

Mensis December, dictus Studen.

Dies habet 31. *Dies habet horas* 9, *nox vero* 15.

1 S. prophetæ Nahum. 2 S. prophetæ Abacum. 3 S. prophetæ Sophoniæ. 4 S. martyris Barbaræ. 5..... V. P. N. Sabæ. 6 Vener. et magni antistitis

et

et thaumaturgi Nicolai. 7 Venerab. patris Ambrosii. 8 V. P. Potapii. 9 Conceptio Annæ. 10 SS. MM. Menæ, Hermogenis et Eugraphi. 11 Venerabilis Danielis Stylitæ. 12 V. P. Spiridonis. 13 S. Eustratii et Auxentii et Eugenii, Mardarii et Orestis. 14 SS. MM. Thyrsi, Leucii, Apollonis, lectoris, Philemonis, modulatoris (svirelnika), et sociorum ejus. 15 S. hieromartyris Eleutherii. 16 S. prophetæ Aggæi. 17 SS. trium puerorum et Danielis prophetæ. 18 SS. MM. Sebastiani et sociorum. 19 S. M. Bonifantii. 20 Hieromartyris Ignatii Theophori. 21 S. M. Julianiæ. 22 S. M. Anastasiæ. 23 SS. MM. decem in Creta. 24 S. M. Eugeniæ. 25 Nativitas D. N. Jesu Christi. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 S. protomartyris Stephani. 28 SS. MM. viginti millia. 29 SS. MM. Infantium 14,000 a Herode propter Christum occisorum. 30 [Passio] S. M. Anysiæ. 31..... Venerabilis Melaniæ.

Mensis Januarius dictus Prosinets.

Dies habet 31; *dies habet horas* 10, *nox vero* 14.

1 Circumcisio D. N. Jesu Christi. Et S. P. Basilii. Eodem die S. Silvestri, papæ Romani. 3 Profestum Luminum. Eodem die martyris Gordii. 4 Profestum Luminum. Eodem die prophetæ Malachiæ. 5 SS. MM. Thempenti (sic) et Theonæ, Ven. Pauli Thebæi, primi eremitæ. 6 Theophania magni Dei Salvatoris Nostri Jesu Christi. 7 Synaxis S. Joannis Baptistæ. 8 Post festum Luminum.

(Cætera desiderantur.)

KALENDARIUM SISATOVACENSE.

SCRIPTUM ANNO 1324.

Mensis September.

1 Sancti Simeonis Stylitæ. 2 Sancti martyris Mamantis. 3 Sancti Anthymi. 4 Sanctorum martyrum Babylæ et aliorum. 5 Memoria prophetæ Zachariæ et aliorum. 6 Synaxis Michaelis et Gabrielis. 8 Nativitas sanctæ Deiparæ. 9 Synaxis sanctorum justorum Joachim et Annæ. 12 Sancti martyris Autonomi. 13 Sancti Cornelii, centurionis. 14 Exaltatio venerandæ Crucis. 15 Sancti martyris Nicetæ. 16 Sanctæ martyris Euthymiæ. 18 Sanctorum martyrum Charalampii et aliorum. 20 Sancti martyris Eustathii. 23 Conceptio Joannis Baptistæ. 24 Sanctæ martyris Theclæ. 25 Sanctæ martyris Euphrosynæ. 26 Transitus Joannis Theologi. 27 Sanctæ Epichariæ. 28 Memoria patris nostri Charitonis. 29 Memoria venerabilis patris nostri Cyriaci. 30 Sancti Gregorii episcopi.

Mensis October.

1 Memoria sancti apostoli Ananiæ. 2 Sancti Cypriani et Justinæ. 3 Sancti martyris Dionysii. 4 Sancti Hierothei. 5 Sanctæ Mamelchæ et Charitonæ (sic). 6 Sancti apostoli Thomæ. 7 Sanctorum martyrum Sergii et Bacchi. 8 Memoria venerabilis Melaniæ. 9 Sancti apostoli Jacobi Alphæi. 10 Sanctorum martyrum Eulampii et Eulampiæ. 11 Sancti apostoli Philippi. 12 Sanctorum martyrum Probi, Tarchi et Andronici. 13 Sancti Carpi (et) aliorum. 14 Sanctorum mart. Nazarii, Gervasii, Protasii et Celsii. 15 Sancti Luciani. 16 Sancti Longini, centurionis. 17 Sancti prophetæ Osiæ. 18 Memoria sancti apostoli Lucæ. 19 Memoria sancti prophetæ Joelis. 20 Sancti martyris Artemii Thaumaturgi. 21 Memoria venerabilis patris nostri Hilarionis Magni. 22 Sancti Abercii. 23 Sancti Jacobi, fratris Domini et Josephi. 24 Sancti Arethæ et sociorum ejus 4000 martyrum. 25 Sanctorum martyrum Marciani et Martyrii et S. Nestoris. 26 Sancti martyris Demetrii. 27 Sanctorum martyrum Marci, Sotirchi (sic), Juletinæ (sic) et Capetolinæ. 28 Memoria venerabilis Abramii. 29 Sanctæ Anastasiæ Romanæ. 30 Sancti Zinovii et Zinoviæ sororis ejus. 31 Sancti hieromartyris Epimachi, episcopi, et aliorum.

Mensis November.

1 Sanctorum anargyrorum thaumaturgorum Cosmæ et Damiani. 2 Sanctorum martyrum Acyndini, Pegasii et aliorum. 3 Sanctorum martyrum Acepsimæ, episcopi, et Josephi, presbyteri. 4 Memoria patris nostri Joannicii et S. Sophiæ. 5 Sanctorum martyr. Galactionis et sociorum ejus. 6 Sancti patris nostri Pauli et Alexandri. 7 Sancti Hieronis et sociorum ejus. 33 Meletinæ. 8 Sancti archistrategi Michaelis. 9 Memoria venerabilis Matronæ. 10 Sanctorum apostolorum ex 70, Olympi, Rodionis, Sosipatri, Terentii. 11 Sanctorum martyrum Mennæ, Victoris et Vincentii. 12 Sancti patris nostri Joannis Eleemosynarii. 13 Sancti Joannis Chrysostomi. 14 Sancti apostoli Philippi. 15 Sancti Jacobi, fratris Joannis Evangelistæ, et Gurii, Samonæ et Abibi. 16 Sancti et inclyti apostoli et evangelistæ Matthæi. 17 Memoria venerabilis patris nostri Gregorii. 18 Sancti Platonis. 19 Memoria sancti prophetæ Abdiæ. 20 Memoria venerabilis patris nostri Gregorii Decapolitæ. 21 Illatio sanctæ Deiparæ in ecclesiam. 22 Sanctorum martyrum Marci et Stephani et Procopii et Philemonis unius ex 70 apostolis. 23 Memoria patris nostri Amphilochii. 24 Memoria patris nostri Gregorii, episcopi Agracantini (sic). 25 Sancti hieromartyris Clementis et Petri Alexandrini et Mercurii et sanctæ martyris Catharinæ. 26 Memoria patris nostri Olympii et Georgii et consecratio ecclesiæ. 27 Sancti Jacobi Persæ. 28 Sancti martyris Irinarchi. 29 Venerabilis patris Joannis Damasceni. 30 Sancti et inclyti apostoli Andreæ.

Mensis December.

1 Sancti prophetæ Nahum. 2 Sancti prophetæ Ambacum (sic). 3 Sancti prophetæ Sophoniæ et Theoduli. 4 Sanctæ martyris Barbaræ. 5 Sancti patris nostri Sabæ. 6 Memoria venerabilis patris nostri Ambrosii, episcopi Mediolanensis. 8 Memoria venerabilis patris nostri Potapii. 9 Conceptio sanctæ Annæ, quando concepit sanctam Deiparam. 10 Sanctorum martyrum Mennæ et Hermogenis et Eugraphi. 11 Memoria venerabilis patris nostri stylitæ Danielis et sancti Lucæ novi, stylitæ. 12 Memoria venerabilis patris nostri Spiridionis, thaumaturgi. 13 Sanctorum martyrum Eustratii, Auxentii, Orestis et Mardarii. 14 Sanctorum martyrum Thyrsi, et Seleucii et Philemonis. 15 Sancti hieromartyris Eleutherii. 16 Sancti prophetæ Aggæi. 17 Sanctorum trium puerorum et Danielis prophetæ. 18 Sanctorum martyrum Sebastiani et sociorum ejus. 19 Sanctorum martyris Bonifatii et Athenodori. 20 Sancti hieromartyris Ignatii theophori. 21 Sanctæ martyris Julianiæ. 22 Sanctæ martyris Anastasiæ. 23 Sanctorum martyrum in Creta. 24 Sanctæ martyris Eugeniæ. 25 Nativitas Domini Nostri Jesu Christi. 26 Synaxis sanctæ Deiparæ. 27 Sancti protomartyris Stephani. 28 Memoria patris nostri Theodori. 29 Sanctorum Infantium. 30 Memoria venerabilis Anysiæ. 31 Ven. matris nostræ Melaniæ.

Mensis Januarius.

1 Circumcisio Domini Nostri Jesu Christi et memoria venerabilis patris nostri Basilii. 2 Venerabilis patris nostri Sylvestri. 3 Sancti prophetæ Micheæ et martyris Gordii. 4 Sancti Theoctisti.

5 Memoria venerab. Apollinarii et Gregorii in vigilia Theophaniorum. 6 Theophania. 7 Synaxis sancti Joannis Præcursoris et Baptistæ. 8 Memoria sancta martyris Domnæ et Juliani. 9 Sancti martyris Polyeucti et memoria magnæ terræ motus. 10 Venerabilis patris nostri Gregorii episcopi et venerabilis Dometiani. 11 Venerabilis patris nostri Theodosii. 12 Sanctæ martyris Tatianæ. 13 Sanctorum martyrum Hermyli et Stratonici. 14 Passio sanctorum et venerab. PP. NN. monachorum in Sinaï monte occisorum. 15 Ven. patris nostri Joannis Calybitæ. 16 Adoratio venerandæ catenæ sancti et summi apostoli Petri. 17 Memoria venerabilis patris nostri Antonii magni. 18 Sanctorum patrum nostrorum Athanasii et Cyrilli. 19 Venerabilis patris nostri Macarii Ægyptii. 20 Venerabilis patris nostri Euthymii. 21 Sancti patris nostri Maximi confessoris. 22 Sancti apostoli Timothei. 23 Sancti hieromartyris Clementis. 24 Memoria venerabilis Xeniæ. 25 Venerabilis patris nostri Gregorii Theologi. 26 Memoria venerab. P. N. Xenophontis et uxoris ejus et filiorum. 27 Translatio reliquiarum Joannis Chrysostomi. 28 Memoria sancti Ephræmi Syri. 29 Translatio reliquiarum sancti Ignatii Theophori. 30 Sancti hieromartyris Hippolyti. 31 Passio sanctorum martyrum Cyri et Joannis.

Mensis Februarius.

1 Sancti martyris Tryphonis. 2 Occursus Domini nostri Jesu Christi. 3 Memoria sancti et justi Simeonis et Annæ prophetissæ. 4 Venerabilis patris nostri Isidori. 5 Sanctæ martyris Agathæ. 6 Venerabilis patris nostri Bucoli, episcopi. 7 Venerabilis patris nostri Parthenii. 8 Sancti prophetæ Zachariæ et sancti Theodori Stratilatis. 9 Sancti martyris Nicephori. 10 Sancti hieromartyris Charalampii. 11 Sancti hieromartyris Blasii. 12 Sancti Meletii, archiepiscopi Antiocheni. 13 Venerabilis patris nostri Martiniani. 14 Memoria venerabilis patris nostri Auxentii. 15 Sancti Onesymi, discipuli Pauli. 16 Sanctorum martyrum Pamphyli, Valentis, Pauli, Porphyrii, Seleuci et sociorum. 17 Sancti Theodori Tyronis. 18 Venerabilis patris nostri Leonis, papæ Romani. 19 Sanctorum martyrum Archippi, Philemonis, Apphii (sic). 20 Memoria venerabilis patris nostri Leontii, episcopi. 21 Venerabilis patris nostri Eustathii, patriarchæ. 22 Inventio venerandarum reliquiarum. 23 Sancti hieromartyris Polycarpi. 24 Inventio venerandi capitis Joannis Præcursoris. 25 Venerabilis patris nostri Tarasii. 27 Venerabilis patris nostri Porphyrii, episcopi. 28 Venerab. patris nostri Procopii et Decapolitæ confessoris. Sancti martyris Nestorii, episcopi.

Mensis Martius.

1 Venerabilis martyris Eudociæ. 2 Sancti hieromartyris Theodoti episcopi, 3 Sanctorum martyrum Ectropimi (sic), Cleonici. 4 Sanctorum martyrum Pauli et Julianiæ sororis ejus. 5 Passio sancti Cononis, hortulani (ogorodnika). 6 Sanctorum martyrum πιφάνων 42 in Syria passorum. 7 Sanctorum hieromartyrum episcoporum qui fuerunt Chersonæ, Bassi (sic), Eugenii et sociorum eorum. 8 Venerabilis patris nostri confessoris Theophylacti, episcopi Nicomediensis. 9 Passio sanctorum Christi martyrum 40 in urbe Sebaste passorum. 10 Passio sanctorum martyrum Condrati et sociorum ejus. 11 Venerabilis patris nostri Sophronii episcopi. 12 Venerabilis patris nostri Theophanis confess. 13 Reditus reliquiarum Sancti Nicephori. 14 Sancti Alexandri et Benedicti. 15 Sanctorum martyrum Alexandri utriusque et sociorum. 16 Passio sancti martyris Papæ (sic). 17 Memoria sancti Alexii hominis Dei et commemoratio terræ motus et resuscitatio Lazari justi, amici Christi. 18 Sancti patris nostri Cyrilli, archiepiscopi Hierosolymitani. 19 Sanctorum martyrum Chrysanthi et Dariæ. 20 Passio sanctæ martyris Photinæ Samaritanæ. 21 Memoria venerab. patris nostri Jacobi. 22 Sancti hieromartyris Basilii, presbyteris. 23 Sancti hieromartyris Niconis et 109 sociorum ejus. 24 Venerabilis patris nostri Artemonis, episcopi. 25 Annuntiatio sanctissimæ Deiparæ. 26 Synaxis sancti archangeli Gabrielis. 27 Passio sanctæ martyris Matronæ. 28 Passio sancti Philetis, synclyti, et sociorum ejus. 29 Sancti hieromartyris Marci et S. Cyrilli, diaconi, et aliorum plurimorum. 30 Memoria Venerabilis patris nostri Joannis Climacis. 31 Passio sancti martyris Auri (*Vari*).

Mensis Aprilis.

1 Memoria sanctæ Mariæ Ægyptiacæ. 2 Vener. P. N. Nicetæ et Josephi, auctoris (canonum). 3 Sanctæ mart. Theodosiæ virg. et aliarum feminarum sanctarum, Agapiæ, Irenes, Chioniæ. 4 Sanctorum mart. Theoduli, lectoris, et Gatopodi (sic). 5 Memoria venerabilis patris nostri Georgii. 6 Memoria vener. patris Eutychii et beati patris nostri Methodii, episcopi Moraviæ. 7 Venerabilis patris nostri Georgii, episcopi Mitylenæ. 8 Memoria sanctorum apostolorum Rodionis et sociorum. 9 Sancti martyris Eupsychii (qui) Cæsareæ. 10 Sanctorum martyrum Terentii, Apricani et sociorum 36. 11 Sancti hieromartyris Antipæ. 12 Vener. P. N. Basilii, confessoris. 13 Venerabilis patris nostri Martini. 14 Passio sancti hieromartyris Simeonis, archiepisc. in Perside, et aliorum plurimorum. 15 Sancti martyris Sabæ. 16 Sanctorum martyrum Leonidæ et sociorum ejus. 17 Memoria venerabilis Agapeti, papæ romani. 18 Venerabilis patris nostri Cosmæ, episcopi Chalcedonensis. 19 Memoria V. P. N. Joannis *Paleoli et Uriti* (Palæolauritæ). 20 V. P. N. Theodori Trichynæ. 21 Sancti Theodori Pergæ in Pamphilia. 22 Venerabilis patris Theodori Syceotæ, thaumaturgi. 23 Passio sancti et inclyti martyris Christi Georgii. 24 Sancti martyris Sabæ Stratilatis. 25 Sancti apostoli evangelistæ Marci. 26 Sancti hieromartyris Basilii. 27 Sancti martyris Simeonis cognati Domini. 28 Sancti apostoli Jasonis et Sosipatri. 29 Venerabilis patris nostri Memnonis, thaumaturgi. 30 Sancti et inclyti apostoli Jacobi, filii Zebedæi, fratris Joannis Theologi.

Mensis Maius.

1 Sancti prophetæ Jeremiæ. 2 Sancti patris nostri Athanasii, archiepiscopi Alexandrini. 3 Sancti martyris Timothei et Mauræ. 4 Sanctorum martyrum Probi, Tarchi, Andronici. 5 Sanctæ martyris Irenes. 6 Passio sancti et justi Jobi et sancti Dymi (sic). 7 Memoria venerandæ Crucis quæ in cælo apparuit sub Constantino rege, filio magni Constantini, et sub Cyrilo archiepiscopo Jerosolymitano. 8 Sancti apostoli Joannis Evangelistæ. 9 Sancti et inclyti prophetæ Isaiæ. 10 Sancti apostoli Simonis Zelotæ. 11 Commemorationem conditionis hujus regiæ urbis a Deo servatæ divina benevolentia spiritualiter facimus. 12 Venerabilis patris nostri Epiphanii, archiepiscopi Cyprensis, et Germani, episcopi Constantinopoleos. 13 Sanctæ martyris Glyceriæ. 14 Sancti martyris Isidori. 15 Ven. patris nostri Pachomii et Theodori. 16 Venerab. patris nostri Georgii, metropolitæ Mitylenensis. 17 Sancti apostoli Andronici unius e 70. 18 Sanctorum martyrum Petri, Dionysii et cæterorum. 19 Sancti hieromartyris Patricii. 20 Sancti martyris Thalelæi. 21 Sancti et inclyti et magni regis Constantini et Helenæ matris ejus. 22 Sancti martyris Basilisci. 23 Sancti Michaelis, episcopi Sinaitici (sic). 24 Venerabilis Simeonis in Monte Mirabili. 25 Tertia inventio venerandi

venerandi capitis Joannis Præcursoris. 26 Sancti apostoli Carpis, unius e 70. 27 Sancti Elidii. 28 Sancti martyris Eupsychii. 29 Sanctæ martyris Theodosiæ. 30 Sancti Eutychii, discipuli (Joannis) Theologi. 31 Sancti martyris Hermii.

Mensis Junius.

1 Sancti martyris Justini. 2 Sancti Nicephori, patriarchæ CPolitani. 3 Sancti martyris Luciliani. 4 Sancti Metrophanis, patriarchæ CPolitani. 5 Sancti et venerabilis Hilarionis Novi, hegumeni. 6 Sancti Dorothei, episcopi Tyrensis. 7 Sancti Theodoti, episcopi Ancyrani. 8 Sancti et magni martyris Theodori Stratilatis. 9 Sanctorum martyrum Orestis et Diomedis. 10 Sancti martyris Benjamini. 11 Sanctorum apostolorum Bartholomæi et Barnabæ. 12 Sancti patris nostri Onuphrii. 13 Sanctæ martyris Equilinæ (sic). 14 Sancti prophetæ Elisæi. 15 Sancti prophetæ Amos, patris Isaiæ. 16 Sancti Tychonis, thaumaturgi. 17 Sanctorum martyrum Manuelis, Sabellii et Ismaelis. 18 Sancti martyris Leontii. 19 Sancti apostoli Judæ. 20 Sancti Methodii, episcopi. 21 Sancti martyris Juliani. 22 Sancti Eusebii. 23 Sanctæ martyris Agrippinæ. 24 Nativitas venerandi Præcursoris. 25 Sanctæ martyris Febroniæ. 26 Venerabilis Davidis Solunensis. 27 Venerabilis Sampsonis. 28 Translatio reliquiarum sanctorum martyrum Cyri, Joannis. 29 Sanctorum et summorum apostolorum Petri et Pauli. 30 Sanctorum 12 apostolorum.

Mensis Julius.

1 Sanctorum thaumaturgorum Cosmæ et Damiani. 2 Depositio tunicæ et Zonæ S. Deiparæ in Blachernis. 3 Sancti martyris Hiacynthi. 4 Venerabilis Andreæ, ep. Jecretensis (sic). 5 Sancti hieromartyris Astii. 6 Venerabilis patris nostri Sisoi Magni. 7 Venerabilis Thomæ in Maleo. 8 Sancti martyris Procopii. 9 Sancti hieromartyris Pancratii. 10 Sanctorum martyrum 45 Nicopoli. 11 Sanctæ martyris Euthymiæ. 12 Sanctorum martyrum Procli, Hilarii. 13 Sancti martyris Seraphionis. 14 Sancti apostoli Aquilæ. 15 Sanctorum martyrum Cyrilli, Julittæ. 16 Sanctorum martyrum Onesyphori et Porphyrii. Eadem die memoriam facimus SS. patrum 630 qui Chalcedoni (fuerunt), sanctorum Patrum 10 synodi (sic). 17 Sanctæ martyris Marinæ. 18 Sancti martyris Æmiliani. 19 Venerabilis Dii. 20 Ignea ascensio sancti prophetæ Heliæ. 21 Venerabilis Simeonis Sali. 22 Venerabilis Mariæ et (sic) Magdalenæ. 23 Sancti martyris Trophimi et cæterorum. 24 Sanctæ martyris Christinæ. Eadem die occisio sanctorum martyrum Borisi et Glebi. 25 Dormitio sanctæ Annæ, matris S. Deiparæ. 26 Sanctorum martyrum Hermolai et Hermippi et Hermocratis. 27 Sancti et magni martyris Panteleemonis. 28 Sancti martyris Eustathii, sanctorum apostolorum Prochori, Timonis et Parmenæ. 29 Sancti martyris Callinici. 30 Sancti Jobi, militis. 31 Sanctæ mart. Julittæ. Eadem die venerabilis Eudocimi Novi.

Mensis Augustus.

1 Sanctorum Macchabæorum, Eleazari et Solomoniæ et 7 filiorum ejus. 2 Reditus reliquiarum protomartyris Stephani. 3 Sanctorum patrum Dalmati, Fausti, Isacii. 4 Sancti martyris Eleutherii. 5 Sancti Eusygnii. 6 Commemoratio divæ transfigurationis Domini Dei et Salvatoris nostri Jesu Christi. 7 Sancti martyris Domentii. 8 Venerabilis Æmiliani. 9 Sancti apostoli Matthæi. 10 Sanctorum martyrum Laurentii et cæterorum. 11 Sancti martyris Eupli, diaconi. 12 Sanctorum martyrum Photii et Anicetæ. 13 Translatio reliquiarum S. Maximi, confessoris. 14 Sancti prophetæ Malachiæ (?). 15 Dormitio sanctissimæ Deiparæ. 16 Sanctæ iconis (non manu pictæ) Salvatoris nostri et Dei, et sancti martyris Diomedis. 17 Sanctorum martyrum Pauli et Julianæ, sororis ejus. 18 Sanctorum martyrum Lauri, Flori. 19 S. Andreæ Stratilatis et sociorum ejus 2593 martyrum. 20 Sancti prophetæ Samusi (sic). 21 Sanctæ martyris Basisæ (sic) et filiorum ejus. 22 Sancti martyris Agathonici et sociorum ejus. 23 Venerabilis Callinici, archiepiscopi CP. 24 Sancti Eutychii, qui discipulus fuit Joannis Theologi. 25 Sancti apostoli Titi, discipuli apostoli Pauli. 26 Sanctorum martyrum Hadriani et Nataliæ. 27 Venerabilis Pimeni, eremitæ. 28 Venerabilis Moysis Æthiopis. 29 Decollatio Joannis Baptistæ. 30 Sanctorum hieromartyrum Felicis et sociorum ejus. 31 Depositio venerandæ Zonæ sanctissimæ Deiparæ in Chalcopratiis.

TYPICON CHILANDARIENSE ANNI 1331.

NOTA. — *Hic proferuntur ea tantum, in quibus recedit a kalend. Siiatovacensi.*

September.

1 et 2 dies desiderantur. 3 S. Anthymi et V. Theoctisti. 4 Et S. Babylæ Nicomediensis, olim magistri; et S. Moysis; et SS. MM. Hermii et Eutychii, fratris Philippi, unius ex 70. 6 Commemoratio miraculi facti Chonis. 7 S. Eudoxii, mart. Meletinæ. 10 SS. virg. Menodoræ, Metrodoræ et Nymphodoræ. 11 Ven. Theodoræ. 13 Dedicatio ecclesiæ S. Georgii et S. Cornelii, centurionis. 14 Et obitus S. Joannis Chrysostomi. 17 S. Sophiæ et filiarum ejus Pistis, Elpidis et Agapiæ. 18 S. P. N. Eumenii. 19 SS. MM. Trophimi, Sabatii et Dorimedontis. Et S. Susannæ, mart. 22 S. Condrati, ap. 22 S. Phocæ. 27 S. Callistrati, mart. et sociorum.

October.

1 Et S. Romani. 5 S. Charitinæ, mart. 9 Et S. Andronici. 11 Et Theophanis, confes. 12 Et Cosmæ Maiumensis. 17 Et S. Andreæ in Crisi, mart. 27 S. Nestoris, mart. 28 S. Terentii et Neonillæ, mart.; Et Stephani Sabaitæ, et S. P. N. Arsenii, arch. Serbiæ. 29 Hac die obiit magnus eleemosynarius Stephanus Urošius, Kral Serbiæ. 30 Et SS. app. Stachiæ, Amplii, Urbani et aliorum.

November.

3 Et dedicatio S. Georgii Lyddensis. 4 Et S. Nicandri, mart. et Ermei. 9 SS. MM. Onesiphori et Porphyrii; et Theoctistæ; et Matronæ. 10 Et S. Stephanidis mart.; et S. Theodori Studii. 19 Et Barlaami, mart. 20 Et Procli, patr. 23 Et S. Gregorii Acragantini. 24 S. Catharinæ, mart., et S. Mercurii. 28 Et S. Stephani Novi. 29 S. Paramonis et Philumeni.

December.

4 Et S. P. Joannis Damasceni. 10 S. Danielis Stylitæ (tantum). 27 Et S. Theodori Grapti et Theophanis, fratris ejus. 28 SS. 20000 mart. Nicomediæ. 29 Et Marcelli, hegumeni. 30 S. Zotici, presbyteri.

Januarius.

5 Et Theopempti et Theonæ; et V. Synclyticæ. 8 Et Georgii Chozevitæ et Æmiliani, conf. 10 Et Marciani. 14 Et S. P. N. Sabæ. 15 Et Pauli Thebæi. 21 Et Neophyti, mart. et Eugenii. 22 Et

Anastasii

Anastasii Persæ, mart. 23 Et Agathangeli. 27 Eadem die translatio reliquiarum fratrum Chilandariensium. 30 Et trium pontificum.

Februarius.

4 S. Theodori (sic) Pelusiotæ. 7 Et Helladii. 13 Et P. N. Simeonis myrobletæ. 21 Timothei in Symbolis. 28 Et Basilii. 29 Cassiani.

Martius.

4 S. Gerasimi. 15 S. Papiæ, mart. et soc. 16 S. Sabini, mart. 20 SS. mon. in monast. Sabæ occisorum (tantum). 24 Profestum (tantum). 28 Et Hilarionis Novi. 31 S. P. Hypatii.

Aprilis.

2 S. Titi. 3 S. Nicetæ. 4 S. Josephi melodi et Georgii Malei. 5 Theoduli et Agathopodi. 13 Artemonis. 14 S. Martini, mart. 15 Aristarchi, Pudæ et Trophimi. 16 Irenes, Agapiæ et Chioniæ, virg. 17 Simeonis Persæ et Acacii. 18 Joannis, discip. Gregorii Decapolitæ. 21 Et Januarii, mart. 28 Et S. Maximi, Dadæ, Qu(in)tiliani. 29 Et novem mart. in Cyzico.

Maius.

4 S. Pelagiæ. 8 Et Arsenii Magni. 9 Et Christophori. 11 Et Mocii. 16 Theodori sanctificati. 18 Et S. Theodoti. 27 S. Therapontis. 28 S. Nicetæ Chalcedonensis. 30 S. Isaaci Dalmati.

Junius.

5 S. Dorothei. 6 S. Hilarionis et Bessarionis. 9 S. Cyrilli Alex. 10 Timothei, mart. Prusæ. 14 Et Theodori CPolitani.

Julius.

3 V. Marthæ. Et Petri Athonensis. 13 Synaxis Gabrielis, archangeli et S. Stephani Sabaitæ. 16 S. Athenogenis et soc. 19 Et S. Macrinæ. 21 Et S. Ezechielis. 22 Et Phocæ, mart. 25 Et Olympiadis et Eupraxiæ. 30 SS. SS. Silæ et Sylvani et soc. (tantum). 31 Synaxis apostolorum (tantum).

Augustus.

4 SS. septem puerorum Ephesi. 14 S. Micheæ, proph. 17 S. Myronis. 21 S. Thaddæi, ap. 23 S. Lupi et soc. 30 SS. Joannis et Pauli Novi, Alexandri, patr.

KALENDARIUM REMENSE SÆCULI XIV.

..... Initium desideratur.....

Mensis Octob.....

. . . .
27 Passio sancti Nestoris et Cape[to]linæ. 30 Memoria sancti Cyriaci patriarchæ et Zenobii.

November.

1 Memoria sanctorum anargyrorum Cosmæ et Damiani. 6 Memoria sancti patris Pauli confessoris. 8 Synaxis sanctorum angelorum Michaelis et Gabrielis. 11 Passio sancti Menæ. 13 Memoria sancti Joannis Chrysostomi. 14 Memoria sancti apostoli Philippi. 15 Passio confessorum Domini Samonæ, Guri[n]æ et Abibi. 16 Memoria sancti apostoli Matthæi. 17 Sancti Gregorii Thaumaturgi. 20 Memoria sanctorum patrum Procli, Maximi, Anatolii et Genadii. 21 Illatio sanctæ Deiparæ in templum. 25 Memoria sancti Clementis Romani, et Petri Alexandrini, et passio S. Mercurii et S. Catharinæ. 30 Memoria sancti apostoli Andreæ.

December.

4 Passio sanctæ martyris Barbaræ. 6 Memoria sancti et venerabilis patris nostri Nicolai (1). 9 Conceptio sanctæ Annæ. 13 Passio sancti Eustratii et sociorum ejus. 14 Passio sancii Thyrsi, et memoria terræ motus. 16 Memoria sanctorum trium puerorum, Ananiæ, Azariæ, Misaelis et Danielis prophetæ. Dominica prima ante Nativitatem Christi. Memoria sanctorum Protoparentum. 20 Passio sancti Ignatii Deiferi. 32 Passio sanctæ Anastasiæ. Dominica ante Nativitatem Christi. Memoria sanctorum patrum. 24 Vigilia Nativitatis Christi. 25 Nativitas Christi. 26 Synaxis sanctæ Deiparæ. 27 Memoria sancti protomartyris Stephani. 29 Memoria sanctorum infantium.

Januarius.

1 Circumcisio Domini Nostri Jesu Christi, et memoria sancti patris nostri Basilii. 5 Vigilia Theophaniæ. 6 Sancta Theophania Domini. 7 Sancti Joannis Præcursoris et Baptistæ. 10 Memoria S. Gregorii Nyssensis, fratris magni Basilii. 13 Adoratio catenarum S. apostoli Petri. 16 Memoria patris sancti Antonii. 18 Memoria SS. patrum Athanasii et Cyrilli. 20 Memoria sancti patris nostri Euthymii. 22 Memoria S. apostoli Timothei. 25 Memoria S. P. N. Gregorii Theologi. 27 Allatio reliquiarum S. Joannis Chrysostomi. 29 Inventio reliquiarum S. Ignatii Deiferi. 31 Passio SS. anargyrorum Cyri et Joannis.

Februarius.

1 Passio sancti Trophimi. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 Memoria justi Simeonis et Annæ prophetissæ. 11 Memoria martyris Blasii. 15 Sanctorum martyrum Pamphili, Porphyrii. 20 Passio sancti Polycarpi martyris. 24 Inventio venerandi capitis sancti Joannis Præcursoris et Baptistæ.

Martius.

9 Sanctorum quadraginta.

KALENDARIUM OSTROGENSE ANNI 1581.

September.

1 Initium indictionis, id est novi anni. Et memoria V. P. N. Simeonis Stylitæ. 2 S. M. Mamantis et V. P. Joannis Jejunatoris. 3 S. hieromart. Anthymi et V. Theoctisti. 4 S. hieromart. Babylæ Antiocheni et trium infantium. Et Babylæ Nicomediensis et cum illo infantium 84. Et SS. MM. Ermionis et Eutychii. Et magni prophetæ Moysis. 5 S. prophetæ Zachariæ. 6 Miraculum cælestis archistrategi Michaelis. Et S. Eudoxii et sociorum. 7 Profestum S. Deiparæ. Et S. M. Sozontis. 8 Nativitas S. Dominæ nostræ Deiparæ. 9 SS. Deiferorum Joachim et Annæ. Et S. M. Severiani. 10 SS. MM. Minodoræ, Mitrodoræ et Nymphodoræ. 11 V. M. Theodoræ. 12 Hieromart. Autonomi. 13 Dedicatio ecclesiæ Resurrectionis Christi. Et profestum exaltatæ Crucis. Et hieromart. Cornelii, centurionis. 14 Universalis exaltatio vener. et vivificæ Crucis. 15 S. megalomart. Nicetæ. 16 S. megalom. Euphemiæ. 17 S. M. Sophiæ et filiarum ejus Fidei, Spei et Charitatis. 18 V. Eumenii. 19 SS. MM. Trophimi, Sabatii, Dorimedontis.

(1) Ita cum Kopitario legendum puto, non vero : *venerabilissimi*, quemadmodum interpretatus est bonæ memoriæ Hanka, in sua Remensis Evangelii editione, cæteroquin optima.

dontis. 20 SS. MM. Eustathii et sociorum. 21 S. apost. Condrati. Octava Festi. 22 S. M. Phocæ. 23 Conceptio S. Joannis Baptistæ. 24 S. protom. Theclæ. 25 V. Euphrosyniæ. 26 Transitus S. ap. et evang. Joannis. 27 S. M. Callistrati et sociorum. 28 V. P. N. Charitonis, confessoris. 29 V. P. Cyriaci, eremitæ. 30 Hieromart. Gregorii, magnæ Armeniæ.

October.

1 Protectio (Pokrov) SS. Deiparæ. Et S. ap. Ananiæ. Et V. Romani melodi. 2 SS. MM. Cypriani et Justinæ. 3 S. sacromart. Dionysii Areopagitæ. 4 S. M. Hierothei. 5 S. M. Charitinæ. 6 S. apost. Thomæ. 7 SS. MM. Sergii et Bacchi. 8 V. M. N. Pelagiæ. 9 S. apost. Jacobi Alphæi. 10 SS. MM. Eulampii et Eulampiæ. 11 S. apost. Philippi, ex 7 diaconis. Et memoriæ 7ª synodi. 12 SS. MM. Probi, Tarchi, Andronici et V. Cosmæ Majumensis. 13 SS. MM. Carpi et Papylæ. 14 SS. MM. Gervasii et Protasii et V. Parasceviæ. 15 V. Euthymii Novi (Thessalonicensis). Et Luciani, presbyteri. 16 S. M. Longini, centurionis. 17 S. prophetæ Osiæ. Et Andreæ Cretensis, hosiomart. Et SS. medicorum Cosmæ et Damiani Arabum. 18 S. apost. et evang. Lucæ. 19 S. prophetæ Joelis. 20 S. megalom. Artemii. 21 V. P. Hilarionis Magni. 22 S. Abercii et septem puerorum Ephesi. 23 S. ap. Jacobi, fratris Domini. 24 S. M. Arethæ et sociorum. 25 SS. MM. Marciani et Martyrii. 26 S. megalom. Demetrii. 27 S. M. Nestoris. 28 SS. MM. Terentii et Neonilæ; et V. Stephani Sabaitæ et S. megalom. Parasceviæ, et S. Arsenii Serbici. 29 S. M. Anastasiæ Romanæ et V. Abramii. 30 SS. MM. Zenobii et Zenobiæ. 31 SS. apost. Stachiæ et Amplii et aliorum et S. M. Epimachi.

November.

1 Sanctorum anargyrorum Cosmæ et Damiani. 2 SS. MM. Acyndini et Pegasiæ et sociorum. 3 SS. MM. Acepsimæ ep. et Josephi presb. et Aithalæ. Et dedicatio ecclesiæ S. M. Georgii. 4 V. P. Joannicii et SS. MM. Nicandri et Ermii. 5 SS. MM. Galactionis et Epistimiæ. 6 S. Pauli, confessoris. 7 SS. MM. triginta trium. Et V. Lazari Galiseni. 8 Synaxis S. archang. Michaelis et omnium Spirituum. 9 S. M. Onesiphori et Porphyrii. Et V. Matronæ et Theoctistæ. 10 SS. apost. Erasti, Olimbi, Herodionis et cæter. 11 SS. MM. Menæ, Victoris et Vincentii et Stephanidis et V. Theodori Studitæ. 12 S. P. Joannis Eleemosynarii et V. P. Nili. 13 S. P. Joannis Chrysostomi. 14 S. apost. Philippi. 15 SS. confessorum Guriæ, Samonæ et Abibi. 16 S. ap. et evang. Matthæi. 17 S. P. Gregorii. 18 SS. MM. Platonis et Romani. 19 S. proph. Abdiæ. 20 S. M. Barlaami et S. Procli, patr. CPolitani. Et V. Gregorii Decapolitæ et profestum Introitus. 21 Introitus SS. Deiparæ (in templum). 22 S. ap. Philemonis. 23 S. P. Ampilochii et Gregorii Acragantini. 24 S. megalom. Catharinæ et Mercurii. 25 V. P. N. Clementis, papæ Romani, et Petri Alexandrini. 26 V. Olympii Stylitæ. 27 S. M. Jacobi Persæ. Et V. P. Palladii. 28 S. M. Irenarchi et Stephani Novi. 29 S. M. Paramonis et Philumeni et V. P. Acacii. 30 S. ap. Andreæ, protoclyti.

December.

S. prophetæ Nahum. 2 S. proph. Abacuc. 3 S. proph. Sophoniæ. 4 S. megalom. Barbaræ, et V. P. Damasceni. 5 V. P. N. Sabbæ Consecrati. 6 S. P. Nicolai, archiep. Myrensis. 7 S. P. Ambrosii Mediolanensis. 8 V. P. N. Potapii. 9 Conceptio S. Annæ, quando concepit Deiparam. 10 SS. MM. Mennæ, Hermogenis et Eugraphi. 11 V. Danielis Stylitæ. 12 V. P. N. Spiridonis. 13 SS. MM. Eustratii, Auxentii et soc. Et V. Arsenii Latrensis. 14 SS. MM. Thyrsi, Leucii et soc. 15 S. M. Eleutherii et V. Pauli Latrensis et Stephani Surožiensis. 16 S. proph. Aggæi. 17 S. proph. Danielis et trium puerorum. 18 S. M. Sebastiani et soc. ejus. 19 S. M. Bonifatii. Sab. et Dom. ante Nativ. Domini. 20 Profestum et S. Ignatii Deiferi. 21 Profestum et S. Julianiæ mart. et S. Petri metropolitæ (Kioviensis). 22 Profestum et S. M. Anastasiæ. 23 Profestum et SS. MM. decem in Creta. 24 Profestum et S. M. Eugeniæ. 25 Nativitas D. N. Jesu Christi secundum carnem. 26 Synaxis SS. Deiparæ. Et S. M. Euthymii. Dominica post Nativ., memoria S. Josephi Sponsi et S. Jacobi, fratris Domini et Davidis regis. 27 S. protomart. Stephani. Et V. Theodori. 28 SS. Martyrum 20,000. 29 SS. infantium 14000 et V. Marcelli, hegumeni. 30 S. M. Anysiæ et V. Melaniæ et Zotici. 31 V. M. N. Melaniæ Romanæ.

Januarius.

1 Circumcisio D. N. J. C. — S. P. N. Basilii M. Sabbatum et Dominica ante illuminationem. 2 Profestum. Et S. P. Sylvestri. 3 Profestum. Et S. proph. Malachiæ et S. M. Gordii. 4 Profestum. Synaxis 70 apost. et V. Theoctistæ. 5 Profestum. Et S. Theopempti et Theonæ et V. Synclíticæ. 6 S. Theophania D. N. J. C. 7 Synaxis S. et V. Joannis Præcursoris. Sabbat. et Dominica post illuminationem. 8 V. Georgii, Dominicæ et Æmiliani, confessoris. 9 S. M. Polyeucti. 10 S. P. N. Gregorii Nyssensis, et Dometiani Meletensis (sic), et Marci (sic), œconomi. 11 S. P. N. Theodosii. 12 S. M. Tatianæ et S. Sabæ Serbici. 13 SS. MM. Hermolai et Stratonici. 14 SS. PP. occisorum in Sinai et Raithu. 15 S. P. N. Pauli Thebæi et S. P. Joannis Calybitæ. 16 Adoratio V. Catenæ S. Petri ap. 17 S. P. N. Antonii M. 18 SS. PP. Athanasii et Cyrilli. 19 V. P. Macarii Ægyptii. 20 S. P. N. Euthymii Magni. 21 S. P. Maximi confes. et Neophyti et Eugenii et sociorum. 22 S. apostoli Timothei et Anastasii. 23 S. P. Clementis Ancyrani et Agathangeli. 24 V. M. N. Xeniæ. 25 S. P. N. Gregorii Theologi 26 S. M. Xenophontis et soc. et Theodori Studitæ. 27 Relatio reliq. S. Joannis Chrys. 28 S. P. N. Ephræm Syri. 29 Allatio reliq. S. Ignatii Deiferi 30 S. M. Hippolyti et SS. 3 Antistitum Basilii, Gregorii et Chrysost. 31 SS. M. Cyri et Joannis.

Februarius.

1 S. M. Tryphonis. 2 Occursus D. N. J. C. 3. S. Simeonis Deum excipientis. 4 S. P. N. Isidori Pelusiotæ. 5 S. M. Agathæ. 6 S. Bucoli, ep. Smyrnensis. 7 S. Parthenii et Lucæ Tyrensis. 8. S. proph. Zachariæ et S. M. Theodori Stratilatis. 9 S. M. Nicephori. 10 S. P. Charalampii. 11 S. M. Blasii. 12 S. P. Meletii. 13 S. P. Martiniani. 14 S. P. N. Auxentii. 15 S. ap. Onesymi. 16 S. M. Pamphili et Porphyrii et sociorum. 17 S. M. Theodori Tyronis. 18 S. Leonis, papæ. 19 S. ap. Archippi. 20 S. P. Leonis Catanensis. 21 V. P. Timothei et Eustathii. 22 SS. MM. in Eugenia. 23 S. P. M. Polycarpi, 24 Inventio V. capitis S. Joan. Bapt. 25 S. P. N. Tarasii. 26 S. P. Porphyrii. 27 S. P. N. Procopii. 28 S. P. Basilii conf. 29 V. P. Cassiani Romani.

Martius.

1 S. M. Eudociæ. 2 S. M. Theodoti. 3 SS. MM. Eutropii et Cleonicæ. 4 S. M. Cononis. 5 S. P. Gerasimi Jordanici. 6 SS. M. 42 Amorrheæ. 7 SS. M. Basilii, Ephræmi et soc. 8 S. P. Theoctisti. 9 SS. mart. 40. 10 S. M. Condrati. 11 S. P. Sophronii. 12 V. P. Theophanis confes. 13 Reditus reliq. S. P. Nicephori. 14 V. P. N. Benedicti. 15 S. M. Agapii et soc. 16 S. mart. Sabini. 17 S. P. Alexii, hominis Dei. 18 S. P. N. Cyrilli, hierosolymitani. 19 SS. Chrysanthi et Dariæ. 20 SS. PP. in Laura (S. Sabæ) occisorum. 21 S. P. N. Jacobi confes. 22 S. M. Basilii Ancyrani.

rani. 23 SS. M. Niconis et 200 discipulorum ejus. 24 S. P. N. Artemii. 25 Annuntiatio Deiparæ. 26 Synaxis S. archang. Gabrielis. 27 S. Matronæ. 28 S. P. Hilarionis junioris et S. Stephani. 29 SS. MM. Marci ep., Cyrilli diaconi et multorum aliorum. 30 S. P. N. Joannis Climacis. 31 V. Hypathii, ep. Ancyrani.

Aprilis.

1 V. M. N. Mariæ Ægyptiæ. 2 V. P. Titi. 3 V. P. Nicetæ, hegumeni Medicensis. 4 V. P. Josephi cantoris, Georgii, Malei. 5 SS. MM. Theoduli et Agathopodi. 6 V. P. N. Eutychii. 7 V. P. Georgii, metropolitæ. 8 SS. ap. Radionis, Agabi, Rufi et soc, 9 S. M. Eupsychii. 10 SS. M. Terentii et Pompei et soc. 11 Sacromart. Antipæ, Pergamensis. 12 V. P. Basilii Pariensis. 13 S. M. Artemonis. 14 S. Martini, confes. 15 SS. ap. Aristarchi, Pudi et Trophimi. 16 SS. MM. Agapiæ et Chioniæ. 17 V. P. Simeonis Persæ et Acacii Meletini. 18 V. P. N. Joannis. 19 V. P. Joannis Palæolauritæ. 20 V. Theodori Trichinæ. 21 S. M. Anurii (*sic*) et soc. ejus et Theodori Pergæ. 22 V. Theodori Syceotæ. 23 S. M. Georgii. 24 S. M. Sabæ Stratilatæ. 25 S. ap. et ev. Marci. 26 S. M. Basilii Amaseni. 27 S. M. Simeonis, cognati Domini. 28 SS. ap. Jasonis et Sosipatri et S. M. Maximi et soc. 29 SS. MM. novem Cyzici et V. Mnemonis Thaumat. 30 S. ap. Jacobi, fratris Joannis evang.

Maius.

1 S. proph. Jeremiæ. 2 S. P. N. Athanasii Alexandrini. 3 SS. MM. Timothei et Mauræ. Et V. P. Theodosii Kioviensis. 4 S. M. Pelagiæ. 5 S. M. Irenes. 6 S. Jobi justi. 7 Commemoratio apparitionis V. Crucis in cælis. Et S. M. Acacii. 8 S. ap. et evang. Joannis Theologi et V. P. N. Arsenii Magni. 9 S. proph. Isaiæ et S. M. Christophori et translatio reliquiarum S. Nicolai, thaumat. 10 S. apost. Simonis Zelotæ. 11 S. M. Mocii. 12 S. Epiphanii Cyprensis. 13 S. M. Glyceriæ. 14 S. M. Isidori. 15 V. P. N. Pachomii Magni. 16 V. P. N. Theodori Consecrati. 17 S. ap. Andronici et soc. 18 S. M. Theodoti et SS. MM. Petri et Dionysii et 7 virginum. 19 Hieromart. Patricii et soc. 20 Hieromart. Thalelæi. 21 SS. magnorum imperat. Constantini et Helenæ. 22 S. M. Basilisci. 23 V. P. Michaelis, Synnadarum ep. 24 V. P. Simeonis in monte Mirabili. 25 Inventio capitis S. Joannis Præcursoris. 26 S. ap. Carpi, unius ex 70. 27 S. sacrom. Therapontis. 28 V. P. Nicetæ Chalcedonensis. 29 S. hosiomart. Theodosiæ. 30 V. P. N. Isaacii Dalmati. 31 S. M. Hermii.

Junius.

1 S. M. Justini, philosophi et soc. 2 S. P. N. Nicephori, patriarchæ. 3 S. M. Luciani et soc. 4 S. P. N. Metrophanis, patr. 5 Sacromart. Dorothei, ep. Tyrensis. 6 V. P. N. Hilarionis et Bessarionis. 7 S. M. Theodori Ancyrani. 8 S. megalom. Theodori Stratilatæ. 9 S. P. Cyrilli. 10 S. M. Timothei. 11 SS. ap. Bartholomæi et Barnabæ. 12 V. P. Onuphrii Magni et Petri Athonitæ. 13 S. M. Aquilinæ et Triphillii, ep. 14 S. proph. Elisæi et Methodii, patr. 15 S. proph. Amos. 16 S. M. Tychonis. 17 SS. MM. Manuelis, Sabelii et Ismaelis. 18 S. M. Leontii. 19 S. ap. Judæ. 20 S. M. Methodii Patarensis. 21 S. M. Juliani. 22 Sacromart. Eusebii Samosateni. 23 S. M. A(g)rippinæ. 24 Nativitas S. prophetæ Joannis Baptistæ. 25 S. hosiomart. Febroniæ. 26 V. Davidis Thessalonicensis. 27 V. P. Sampsonis. 28 Relatio reliq. SS. anargyrorum Cyri et Joannis. 29 SS. summorum apostolorum Petri et Pauli. 30 Synaxis SS. apostolorum.

Julius.

1 SS. anargyrorum Cosmæ et Damiani. 2 Depositio vener. tunicæ S. Deiparæ. 3 S. M. Hyacinthi. 4 V. Andreæ Cretensis et S. Marthæ. 5 V. P. N. Athanasii Athoensis. 6 V. P. N. Sisoi Magni. 7 V. P. N. Thomæ Maleini et Accacii in Climaco. 8 S. megalom. Procopii. 9 S. M. Pancratii. 10 SS. MM. 45 Nicopoli. 11 S. megalom. Euphemiæ. 12 SS. MM. Procli, Hilarii et V. Michaelis Maleini. 13 Synaxis S. archang. Gabrielis et V. Stephani Sabaitæ. 14 S. ap. Aquilæ. 15 SS. MM. Cyrici et Julitæ, et dormitio magni ducis Vladimiri. 16 Sacrom. Athenogenis et 10 discip. ejus, et memoria SS. PP. 318 in 1ª synodo Nicæna, et 108 in 2ª CPoli, et 200 in 3ª Ephesi, et 630 in 4ª Chalcedoni, et 160 in 5ª, et 170 PP. in 6ª. 17 S. megalom. Marinæ et V. Lazari. 18 S. M. Hyacinthi. 19 S. Macrinæ et V. P. Dii. 20 S. proph. Eliæ. 21 VV. PP. Joannis et Simeonis Salorum et proph. Ezechielis. 22 S. M. Magdalenæ et S. M. Phocæ. 23 SS. MM. Trophimi et Theophili et soc. 24 S. M. Christinæ et SS. MM. Borisi et Glebi. 25 Dormitio S. Annæ et SS. feminarum Olympiadis et Eupraxiæ. 26 S. M. Hermolai et soc. 27 S. megalom. Panteleemonis. 28 SS. ap. Prochori et Nicanoris, Timonis et Parmeni. 29 S. M. Callinici. 30 S. apost. Silæ. 31 Profestum Crucis. Et S. Eudocimi.

Augustus.

1 Processio ven. Crucis. Et SS. MM. septem fratrum Machabæorum et Eleazari, eorum magistri, et Solomoniæ, matris. 2 Translatio reliquiarum S. protom. Stephani. 3 V. P. N. Isacii Dalmati et Fausti et Thaisti (sic). 4 SS. septem puerorum Ephesi. 5 Profestum et S. M. Eusygnii. 6 Transfiguratio D. N. Jesu Christi. 7 Hosiomart. Domentiani. 8 S. Æmeliani, ep. Cyzicensis. 9 S. ap. Matthæi. 10 S. M. archidiac. Laurentii. 11 S. Eupli, diaconi. 12 SS. MM. Photii et Anicetæ. 13 V. P. N. Maximi, confes. 14 Profestum et S. proph. Micheæ. 15 Dormitio S. Deiparæ. 16 Translatio imaginis non manufactæ. Et S. M. Diomedis. 17 S. M. Mironis. 18 SS. MM. Flori et Lauri. 19 S. M. Andreæ Stratilatæ et soc. 20 S. proph. Samuelis. 21 S. ap. Thaddæi et S. M. Basilissæ. 22 S. M. Agathonici et soc. ejus. 23 S. M. Luppi et octava festi. 24 S. sacromart. Eutychii, discip. S. Joannis Theologi. 25 Reditus reliq. S. ap. Bartholomæi et memoria ap. Titi. 26 SS. MM. Adriani et Nataliæ. 27 V. P. N. Pimeni Magni. 28 V. P. N. Moysis Ægyptii. 29 Decollatio S. Joannis Baptistæ. 30 SS. patr. CPolitanorum Alexandri, Joannis et Pauli Novi. 31 Depositio zonæ S. Deiparæ in Chalcopratiis.

KALENDARIUM PARISINUM II. — SÆCULI XV.

September.

1 Novi Anni et Simeonis Stylitæ. 2 S. M. Mamantis. Et V. Joannis Jejunatoris. 3 S. M. Anthymi. 4 S. M. Babylæ. 5 S. proph. Zachariæ. 6 Miraculum arch. Michaelis Chonis. 7 S. M. Sozontis. 8 Nativitas S. Deiparæ. 9 SS. justorum Joachim et Annæ. 10 SS. MM. Menodoræ, Metrodoræ, Nymphodoræ. 11 S. Theodoti. 13 Dedicatio Resurrectionis Domini. Et S. Cornelii. 14 Exaltatio V. Crucis. 15 S. M. Nicetæ. 16 S. M. Euphemiæ. 20 S. M. Eustathii. 22 S. hierom. Phocæ. 23 Conceptio S. Joannis Baptistæ. 24 S. protom. Theclæ. 26 S. Joannis Theologi. 28 V. Charitonis. 30 S. Gregorii Magnæ Armeniæ.

OCTOBER.

October.

1 S. ap. Ananiæ et V. Romani, melodi. 2 SS. MM. Cypriani et Justinæ. 3 S. Dionysii. 6 S. apost. Thomæ. 7 SS. MM. Sergii et Bacchi. 11 S. ap. Philippi de 70 diaconis et Theophanis. 16 S. Longini. 18 S. ap. et evang. Lucæ. 20 S. Artemii. 21 S. Hilarionis. 22 S. Abercii. 23 S. apost. Jacobi, fratris Domini. 24 S. M. Arethæ et soc. 26 S. mart. Demetrii et commemoratio terræ motus.

November.

1 SS. medicorum Cosmæ et Damiani. 2 S. Acyndini et soc. 3 S. Joannicii. 4 S. Porphyrii. 6 S. Pauli, confessoris. 8 Synaxis S. archistr. Michaelis. 12 S. Joannis, eleemosynarii. 13 S. Joannis Chrysostomi. 14 S. ap. Philippi. 15 SS. confessor. Guriæ, Samonæ et Abibi. 16 S. evang. Matthæi. 17 S. Gregorii, thaum. 21 Introductio S. Deiparæ (in templum). 23 S. Amphilochii et S. Gregorii Agrigentini. 27 S. Jacobi Persæ. 28 S. Stephani Novi. 30 S. ap. Andreæ.

December.

4 S. mart. Barbaræ et S. Joannis Damasceni. 5 S. Patris Sabæ. 6 S. P. Nicolai. 9 Conceptio S. Annæ, quando concepit S. Deiparam. 13 SS. MM. Eustratii et aliorum. 20 S. Ignatii Deiferi. 25 Nativitas Christi. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 S. Stephani. 28 SS. martyr. Nicomediæ. 29 SS. infantium. 30 S. martyris Anysiæ.

Januarius.

1 Circumcisio Domini et S. Basilii Magni. 2 S. Silvestri. 3 S. M. Gordii et S. proph. Malachiæ. 4 Synaxis 70 apostolorum. 5 Vigilia luminum. 6 Baptisma D. N. Jesu Christi. 7 Synaxis S. Joannis Baptistæ. 9 S. mart. Polyeucti. 11 S. P. Theodosii. 12 S. mart. Tatianæ. 13 SS. MM. Hermyli et Stratonici. 14 SS. PP. in Sinai et Raithu occisorum. 15 S. Joannis Calybitæ et Pauli Thebæi. 16 Adoratio catenarum S. ap. Petri. 17 S. P. Antonii Magni 18 SS. Athanasii et Cyrilli. 20 S. P. Euthymii. 21 S. Maximi, confess. 22 S. Timothei. 23 S. mart. Agathangeli et S. hierom. Clementis. 25 S. P. Gregorii, theologi. 27 Reditus reliq. S. Joannis Chrysostomi. 29 Reditus reliq. S. Ignatii. 30 S. Hippolyti et SS. trium pontificum. 31 SS. thaumat. Cyri et Joannis.

Februarius.

1 S. M. Triphonis. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 S. Simeonis Theodochi. 7 S. M. Parthenii. 8 S. megalom. Theodori. 13 S. Martiniani et V. Simeonis Serbici. 24 Inventio capitis S. Joannis Baptistæ.

Martius.

9 SS. quadraginta mart. Sebastæ. 25 Annuntiatio S. Deiparæ. 26 Synaxis S. archangeli Gabrielis.

Aprilis.

1 S. Mariæ (Ægyptiæ). 22 S. Theodori Syceotæ. 23 S. megalom. Georgii. 25 S. ap. et evang. Marci. 27 S. Simeonis, cognati Dei. 30 S. Jacobi, filii Zebedæi.

Maius.

2 S. P. Athanasii. 8 S. ap. Joannis Theologi et V. Arsenii Magni. 21 SS. Constantini et Helenæ. 24 S. P. Simeonis in monte Mirabili. 25 Tertia inventio capitis S. Joannis Baptistæ. 27 S. ap. Carpi, ex 70.

Junius.

8 S. Theodori Stratilatæ. 11 SS. ap. Bartholomæi et Barnabæ. 12 V. P. N. Onuphrii et Petri Athonitæ. 14 S. proph. Elisæi. 19 S. ap. Judæ. 24 Nativitas S. Joannis Baptistæ. 28 SS. Cyri et Joannis, anargyrorum. 29 SS. ap. Petri et Pauli. 30 SS. duodecim apostolorum.

Julius.

1 SS. medicorum anarg. Cosmæ et Damiani. 2 Depositio tunicæ et cinguli S. Deiparæ. 4 S. Andreæ Cretensis. 8 S. Procopii. 11 S. mart. Euphemiæ. 13 Synaxis archang. Gabrielis. 15 SS. MM. Cyrici et Julittæ. 16 Hierom. Athenogeni et SS. PP. sextæ synodi. 17 S. mart. Marinæ. 20 S. prophetæ Eliæ. 25 Dormitio S. Annæ. 27 S. M. Panteleemonis. 31 S. Eudocimi Novi.

Augustus.

1 SS. septem Macchabæorum. 6 Transfiguratio D. N. Jesu Christi. 15 Dormitio S. Deiparæ. 16 S. M. Diomedis. Allatio imaginis non manufactæ. 19 SS. MM. Flori et Lauri. 25 S. apost. Bartholomæi. 29 Decollatio S. Joannis Baptistæ. 31 Depositio tunicæ et cinguli S. Deiparæ.

KALENDARIUM PARISINUM VI. — SÆCULI XV.

Menæa Mensis Februarii.

1 Profestum Occursus Domini et S. M. Triphonis. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 S. et V. Simeonis Theodochi. 3 V. P. N. Isidori Pelusiotæ. 5 S. M. Agathæ. 6 V. P. N. Bucolæ. 7 V. P. N. Parthenii, ep. Laphacensis (sic) et V. P. N. Lucæ Tyrensis. 8 S. Megalom. Theodori Stratilatæ et S. proph. Zachariæ. 9 S. M. Nicephori. 10 S. M. Charalampii. 11 Hieromart. Blasii. 12 S. P. N. Meletii, archiep. Antiocheni. 13 Memoria S. P. N. Simeonis Doctoris Serbiæ et novi Myrobletæ. 14 V. et deiferi P. N. Auxentii. Et V. P. N. Martiniani. 15 S. ap. Onesymi. 16 SS. mart. Pamphyli, Porphyrii et sociorum. 17 S. Megalom. Theodori Tyronis. 18 S. P. N. Leonis, Papæ Romani. 19 S. ap. Archippi. 20 V. P. N. Leonis, ep. Catanensis. 21 V. P. N. Timothei in Symbolis et S. P. N. Eustratii Antiocheni. 22 Inventio reliquiarum SS. Mart. qui Eugeniæ. 23 S. Hierom. Polycarpi. 24 Inventio vener. capitis S. et gloriosiss. proph. et præcursoris Joannis Baptistæ. 25 S. P. N. Tarasii, archiep. CPolitani. 26 S. P. N. Porphyrii, ep. Gazæ. 27 V. P. N. Procopii Decapolitæ. 28 V. P. N. et confes. Basilii. 29 V. P. N. Cassiani Romani.

KALENDARIUM PARISINUM III. — SÆCULI XVI.

September.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 12, *nox* 12.

1 Initium novi. Et memoria V. P. N. Simeonis stylitæ. 2 S. M. Mamantis. V. P. Joannis Jejunatoris. 3 Hieromart. Anthymi. 3 Hieromart. Babylæ. 5 S. proph. Zachariæ, patris Præcursoris. 6 Memoria miraculi quod Chonis (patratum fuit) ab archang. Michaele. 8 Nativitas SS. Dominæ Nostræ Deiparæ. 9 SS. Justorum Deiparæ parentum, Joachim et Annæ. 10 SS. MM. Minodoræ, Mitrodoræ, Nymphodoræ. 11 V. Theodoræ. 13 Encænia S. Resurrectionis Christi Dei nostri. et S. Hierom. Cornelii, centurionis. 14 Exaltatio vener. et vivificæ crucis. 15 S. Megalom. Nicetæ. 16 S. Megalom. Euphemiæ. 20 S. M. Eusthathii et sociorum. 22 S. Hierom. Nicephori. 23 Conceptio ven. Joannis præcursoris 24 S. protom. Theclæ. 26 Transitus S. ap. et evang. Joannis theologi. 28 V. P. N. et confess. Charitonis. 30 S. Hieromart. Gregorii magnæ Armeniæ.

OCTOBER.

October.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 11, *nox vero* 13.

1. S. Apost. Ananiæ et V. Romani melodi. 2 S. Hierom. Cypriani et Justinæ. 3 S. Hierom. Dionysii areopagitæ. 6 S. apost. Thomæ. 7 SS. Megalom. Sergii et Bacchi. 11 S. ap. Philippi diaconi, unius ex 70, et V. P. N. Theophanis, confess. 16 S. M. Longini, centurionis. 18 S. ap. et evang. Lucæ. 20 S. Megalom. Artemii. 21 V. P. N. Hilarionis Magni. 22 S. P. N. Abercii. 23 S. ap. Jacobi, fratris Domini. 24 S. Megalom. Aretæ et sociorum. 26 S. Megalom. Demetrii, et commemoratio terræ motus.

November.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 10, *nox* 14.

1 SS. Anargyr. Cosmæ et Damiani. 4 V. P. N. Joannicii Magni. 6 S. Pauli, confessoris. 8 Synaxis Incorporeorum. 12 S. P. N. Joannis Eleemosynarii et V. Nili. 13 S. P. N. Joannis Chrysostomi. 14 Gloriossimi ap. Philippi. 15 SS. Confess. Guriæ, Samonæ et Abibi. 17 S. Gregorii thaum. 21 Introductio SS. D. N. Deiparæ in templum. 23 S. P. N. Amphilochii Iconiensis et Gregentini (sic). 27 S. M. Jacobi Persæ. 28 V. P. N. Stephani Novi. 30 S. et admodum laudandi ap. Andreæ, protoclyti.

December.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 9, *nox vero* 15.

4. S. Megalom. Barbaræ et V. P. N. Joannis Damasceni. 5 V. et deiferi P. N. Sabæ. 6 S. P. N. Nicolai. 7 Conceptio S. Annæ (quando concepit B. Mariam). 13 S. Megalom. Eustratii et sociorum. 16 SS. trium puerorum et proph. Danielis. 20 S. hierom. Ignatii deiferi. — Sabb. et Domin. ante Nativ. Christi. 24 Vigilia Nativit. Christi. 25 Nativitas D. N. Jesu Christi secundum carnem. 26 Synaxis SS. Deiparæ. 27 S. protom. et archiadiaconi Stephani. 28 SS. MM. 20,000 Nicomediæ combustorum. 29 SS. Infantium ab Herode occisorum. 30 S. M. Anasiæ (sic) et V. Zotici.

Januarius.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 10, *nox vero* 14.

1 Circumcisio D. N. Jesu Christi secundum carnem et memoria S. P. N. Basilii Magni. 2 Silvestri, papæ Romani. 3 S. proph. Malachiæ et mart. Gordii. 4 Synaxis SS. apostol. 70. 5 Vigilia Epiphaniæ. Epiphania D. N. Jesu Christi. 7 Synaxis S. et V. proph. præcursoris et Baptistæ Joannis. 9 S. M. Polyeucti. 11 V. P. N. Theodosii cœnobiarchæ. 12 S. M. Tatianæ. 13 SS. Hermini et Stratonici. 14 S. P. N. Sabæ primi archiep. Serbiæ. 15 V. P. N. Pauli Thebæi, Joannis Calybitæ. 16 Adoratio vener. Catenarum S. et Summi ap. Petri. 17 V. et Deiferi P. N. Antonii Magni. 18 SS. PP. NN. Athanasii et Cyrilli Alexandriæ. 20 V. et deiferi P. N. Euthymii Magni. 21 V. P. N. Maximi confess. 22 S. ap. Timothei et hosiomart. Anastasii persæ. 23 S. hierom. Clementis et Agathangeli. 25 S. P. N. Gregorii theologi. 27 Reditus reliq. S. P. N. Joannis Chrysostomi. 29 Reditus reliq. S. hierom. Ignatii deiferi. 30 S. hierom. Hippolyti, papæ Romani. Hac die celebramus SS. PP. NN. Basilium M., Gregorium theologum et Joannem Chrysostomum. 31 SS. anargyrorum et thaum. Cyri (et) Joannis.

Februarius.

Habet dies 28. *Dies habet horas* 11, *nox* 13.

1 S. Megalom. Triphonis. 2 Occursus D. et salvatoris nostri Jesu Christi. 3 S. et justi Simeonis theodochi. 8 S. Megalom. Theodori Stratilatæ. 13 Venerab. P. N. Simeonis Serbici. 24 Inventio vener. capitis præcursoris.

Martius.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 12, *nox item*.

9 Megalomartyrum quadraginta. 25 Annuntiatio SS. D. N. Deiparæ. 26 Synaxis archang. Gabrielis.

Aprilis.

Habet dies 30. *Dies Habet horas* 13, *nox* 11.

1 V. M. N. Mariæ Ægyptiacæ. 22 V. P. N. Theodori Syceotæ. 23 S. Megalom. Georgii. 25 S. ap. et evang. Marci. 27 S. Megalom. Simeonis. cognati Domini. 30 S. ap. Jacobi, filii Zebedæi.

Maius.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 14, *nox* 10.

2 S. P. N. Athanasii Magni. 7 Commemoratio apparitionis crucis in cœlis. 8 S. ap. et evang. Joannis theologi. 11 S. Mocii et Genesis regiæ urbis (CP.) 21 SS. isoapostolorum regum Constantini et Helenæ. 24 V. P. N. Simeonis Thaumastoritæ. 25 Tertia Inventio vener. capitis Joannis Baptistæ. 26 S. ap. Carpi, ex 70.

Junius.

Habet dies 30. *Dies habet horas* 15, *nox* 9.

8 S. Megalom. Theodori stratilatæ. 11 SS. Apost. Bartholomæi et Barnabæ. 12 VV. PP. NN. Onuphrii et Petri Athonitæ. 14 S. proph. Elisæi. 19 S. ap. Judæ, fratris Domini. 24 Nativitas V. præcursoris et Baptistæ Joannis. 27 V. P. N. Sampsonis Xenodochi. 28 Translatio reliq. SS. Martyrum Cyri (et) Joannis. 29 SS. gloriosiss. app. Petri et Pauli. 30 Synaxis SS. et gloriosiss. apost. duodecim.

Julius.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 14, *nox* 10.

1 SS. Anargyrorum et thaum. Cosmæ et Damiani. 2 Depositio tunicæ et zonæ SS. Deiparæ. 4 V. P. N. Andreæ, Cretensis. 5 V. P. N. Athanasii Athonitæ. 8 S. Megalom. Procopii. 11 S. Megalom. Euphemiæ 15 SS. Mart. Cyrici et Julittæ. 16 S. Hierom. Athenogenis et SS. PP. sextæ synodi. 17 S. Mart. Marinæ. 20 S. et gloriosi proph. Eliæ. 22 S. Mart. Magdalenæ. 25 Dormitio S. Annæ, matris S. Deiparæ. 27 S. Megalom. Pandeleemonis. 31 Sancti et justi Eudocimi.

Augustus.

Habet dies 31. *Dies habet horas* 13, *nox vero* 11.

SS. septem martyrum Machabæorum. 2 Translatio reliq. S. protomart. Stephani. 6 Transfiguratio D. N. Jesu Christi. 15 Dormitio SS. D. N. Deiparæ 16. S. M. Diomedis et translatio imaginis acheropiitæ D. N. J. C. 19 SS. MM. Flori et Lauri. 25 Translatio reliquiarum S. ap. Bartholomæi et S. ap. Titi. 29 Decollatio Joannis Baptistæ. 31 Depositio venerandæ Zonæ SS. Deiparæ.

EPHEMERIDES PAPEBROCHII EFFIGIATÆ, ANNI 1628.

September.

Septies cadens justus consurgit. Prov. 24.

1 Ven. Simeon. 2 Mart. Mamas. Joannes jejunator. 3 Hierom. Anthimus. Ven. Theoctistes. 4 Hierom. Babylas. Moyses. 5 Zacharias. 6 Miraculum Archangeli Michaelis. 7 Mart. Sozon. Eudocimus. 8 Nativitas sanctissime Deiparæ. 9 Joachim, Anna. Severianus. 10 Menodoro, Metrodora, Nymphodora. 11 Ven. Theodora. 12 Autonomus. 13 Cornelius. 14 Exaltatio venerandæ Crucis. 15 Philotheus. Mart. Nicetas. 16 Euphemia. 17 Fides, Spes, Charitas

Charitas (et) mater earum Sophia. 18 Eumenius. 19 Trophimus, Sabbatius, Dorimedon, Theodorus et filii ejus. 20 Eustathius, Tatiana, Princeps Michael. Theodorus. 21 Condratus. 22 Proph. Jonas. Phocas. Presbyter Jonas. 23 Conceptio sancti Joannis Præcursoris 7136 (1). 24 Thecla. 25 Euphrosynia. Obitus Sergii Radoneżensis. 26 Joannes Theologus. 27 Callistratus. 28 Chariton. 29 Cyriacus. 30 Gregorius.

October.

Fame mentis marcescentes pane verborum suorum Lucianus (2) *roboravit, credere unum Dominum, panem vitæ nostræ edocens.*

1 Protectio sanctissimæ Deiparæ. Ananias. 2 Cy(p)rianus, Justina. 3 Dionysius 4 Hierotheus. 5 Charitina. 6 Thomas. 7 Sergius. Bacchus. 8 Pelagia. 9 Jacobus. Andronicus. 10 Eulampius, Eulampia. 11 Philippus. Theophanes. S. Synodus septima congregata Nicææ. 12 Probus, Tarachus, Andronicus. 13 Carpus, Papylus. Parascevia. 14 Nazarius, Protasius, Gervasius, Celsus. Sviatoša Nicolaus. 15 Lucianus. Euthymius. 16 Lo(n)ginus. 17 Osias, Andreas. 18 Lucas. 19 Varus. Joel. Sadoth. 20 Artemius. Cleopatra. 21 Hilarion magnus. Hilarion ep. 22 Abercius. Joannes. SS. septem pueri qui Ephesi dormiere 372 annos. 23 Jacobus. 24 Arethas. Athanasius. 25 Martianus, Martyrius. Abramius. 26 Demetrius. 27 Nestor. 28 Terentius, Neonilla, Parascevia. 29 Anastasia. Abrahamius. 30 Zenobius, Zenobia. 31 Epimachus. Stachys, Alympius (sic).

November.

Paulus justus, orbis terrarum sol, ter beate constuit te alterum Paulum (3), *veluti (ignis) fortiter comburentem et semen divinum sementem.*

1 Cosmas, Damianus. 2 Acyndinus. Pegasius. 3 Acepsymas. 4 Joannicius. 5 Galaction, Epistimia. 6 Paulus. Obitus Barlaami Novgorodensis. 7 Hieron. Lazarus. 8 Synaxis Archistrategi Michaelis. 9 Onesiphorus, Matrona. 10 Erastus, Olympion, Rhodion. Theoctistus. 11 Menas. Victor. Stephanis. Vincentius. Theodorus. 12 Joannes eleemosyn. Ven. Nilus. 13 Joannes Chrysost. 14 Philippus, Gregorius. 15 Gurias, Samonias, Abibus diaconus. 16 Eupatius (sic). Matthæus. 17 Gregorius. 18 Platon, Romanus. 19 Abdias, Barlaam. 20 Gregorius. Proclus. 21 Introductio in templum sanctissimæ Deiparæ. 22 Philemon. 23 Amphilochius. Gregorius. 24 Æcaterina. 25 Clemens. Petrus. 26 Alympius. Georgius. 27 Jacobus. Palladius. 28 Stephanus, Irenarchus. 29 Paramonus. Acacius. 30 Andreas.

December.

Jugum scriptæ legis transiit : duo præcepta et octo beatitudinis eorum loco advenerunt.

1 Nahum. 2 Abacum. 3 Sophonias. 4 Barbara. Joannes Damascenus. 5 Sabas. 6 Nicolaus. 7 Ambrosius. 8 Potapius. 9 Conceptio S. Annæ. 10 Menas. 11 Daniel. 12 Spiridon. 13 Eustratius, Auxentius, Eugenius, Mardarius, Orestes. 14 Thyrsus. Leucius. 15 Eleutherius, Stephanus. Dominica protoparentum. 16 Aggæus. 17 Daniel, Ananias, Azarias, Misael, Dominica ante nativitatem Christi, SS. Patrum. 18 Sebastianus. Michael. 17 Bonifacius. Aglais. Timolaus. 20 Ignatius. Philogonius. 21 Juliana. Eadem die obiit Petrus, metropolita. 22 Anastasia Chrysogonus. 23 SS. martyrum decem, in Creta. 24 Eugenia. 25 Nativitas Christi (an) 5500. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 Stephanus. Theodorus. 28 SS. martyrum Nicomediæ combustorum. 29 Sanctorum infantum 14,000. Marcellus. 30 Anysia. Zoticus. 31 Melania.

Januarius.

Octavi futuri sæculi vitam incessabilem nobis repræsentat, in quo Dominus circumcisus est et post octiduum nomen suscepit.

1 Circumcisio Domini. Basilius Cappadocensis. 2 Silvester. 3 Malachias, Gordius. 4 Synaxis sanctorum apostolorum 70. 5 Theopemptus, Theonas, Syncletica. 6 Sancta Dei apparitio. 7 Synaxis sancti Joannis Præcursoris. 8 Domnica, Georgius. 9 Polyeuctus. 10 Gregorius, Dometianus. 11 Theodosius, Marcianus. 12 Tatiana, Petrus. 13 Hermylus, Sanctorum Patrum in Sinai et Raithu occisorum. (*Pambo qui et Paulus Berynda* (4), *hieroschimonachus (et) protosyncellus Hierosolymitanus*). 14 SS. Patrum in Raithu centum. Ven. martyr. Agnes. 15 Paulus, Joannes. 16 Adoratio sacrarum catenarum apost. Petri. 17 Antonius Magnus. 18 Athanasius, Cyrillus. 19 Macarius Romanus, Macarius Ægyptius. 20 Euthymius. 21 Maximus. 22 Timotheus. 23 Clemens. 24 Ven. mart. Paulus, Xenia. 25 Gregorius, propheta Isaias. 26 Maria, Arcadius, Joannes, Xenophon. 27 Relatio reliquiarum Joannis Chrysostomi. 28 Ephræm. 29 Ignatius. 30 Hippolytus, Basilius, Gregorius, Joannes Chrysostomus. 31 Cyrus, Eudoxia, Athanasia, Theoctiste, Theodotus, Joannes.

Februarius.

Ultima hora est, et antechristus venit, et nunc antichristi multi exstant, et hinc intelligimus quia ultima hora est.

1 Tryphon. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 Simeon. 4 Isidorus, Nicolaus. 5 Agatha. 6 Bucolus. 7 Parthenius. 8 Zacharias, Theodorus Stratilates. 9 Nicephorus, Marcianus. 10 Charalampius, Prochorus. 11 Blasius, Demetrius. 12 Meletius, Theodora. Eadem die obitus Alexii, metropolitæ Kioviensis, Moscoviæ thaumaturgi, Antonius. 13 Martinianus, Simeon. 14 Auxentius, Cyrillus, Eulogius. 15 Onesimus. 16 Pamphilus, Flavianus. 17 Theodorus Tiro. 18 Leontius, Maximus. 19 Archippus. 20 Leo. 21 Timotheus. 22 Inventio reliquiarum SS. MM. in Eugeniis. 23 Polycarpus. 24 Inventio vener. capitis Joannis Præcursoris. 25 Tarasius. 26 Porphyrius. 27 Procopius. 28 Basilius, Nestor. 29 Cassianus Romanus.

Martius.

Die 21 hujus mensis Adam creatus est; eodem credimus fore universalem resurrectionem et universorum judicium extremum et finalem mundi interitum.

1 Eudocia. 2 Theodotus. 3 Eutropius, Cleonicus, Basiliscus. 4 Gerasimus. 5 Conon. 6 Sanctorum martyrum in Amoræo. 7 Basilius, Ephrem, Capiton. 8 Theophylactus. 9 M. 40 Sebastenorum. 10 Condratus. 11 Sophronius. 12 Theophanes, Gregorius. 13 Allatio reliquiarum sancti patris Nicephori. 14 Benedictus. 15 Agapius, Bucolus. 16 Sabinus. 17 Alexius. 18 Cyrillus. 19 Chrysanthus, Daria. 20 Ven. patres in cœnobio S. Sabæ. Photina, Josue, Cyrillus. 21 Jacobus. 22 Basilius. 23 Nicon et 200 discipuli ejus. 24 Artemius, Zacharias, Isacius. 25 Annuntiatio sanctissimæ Deiparæ. 26 Synaxis Architrategi Gabrielis. 27 Matrona, Philetus. 28 Stephanus, Hilarion. 29 Marcus, Cyrillus. 30 Joannes Climacus in Sinaïtico Monte. Crucifixio (in) Golgotha. 31 Hypatius, episcopus.

Aprilis.

Majorem hac dilectionem nemo habet, quam ut animam suam ponat pro amicis suis. Joan. 15, pericope 51.

1 Ven. Zosimus, ven. Maria, V. Zosimas, V. Maria orat. 2 Titus. 3 Nicetas. 4 Josephus, Gregorius.

(1) Id est anno mundi 7136, Christi 1628, quo scilicet hæ Tabulæ sunt delineatæ. — (2) Relatus ad diem 15. — (3) De quo ad 6 hujus mensis. — (4) Nomen auctoris, qui has tabellas exsculpendas curavit.

5 Theodulus,

5 Theodulus, Agathopodus. 6 Eutychius. 7 Sergius (lege Georgius). 8 Herodion, Agabus, Rufus. 9 Eupsychius. 10 Terentius. 11 Antipas. 12 Basilius, Anthusa. 13 Artemon. 14 Martinus, Antonius, Joannes, Eustathius. 15 Aristarchus, Pudens, Trophimus. 16 Agapia, Irene, Chionia. 17 Simeon. 18 Joannes, Sabas, Athanasia. 19 Joannes. 20 Theodorus. 21 Januarius, Theodorus, Anastasius. 22 Theodorus. 23 Georgius. 24 Sabas. 25 Marcus. 26 Basilius, Stephanus. 27 Simeon. 28 Jason, Sosipater. 29 Sanctorum mart. novem Cyzicensium. 30 Jacobus.

Maius.

Amico fideli nihil pretiosius; quia amici ærumnas tamquam suas reputat : patitur cum ipso usque ad mortem mala tolerans.

1 Hieremias. 2 Athanasius. 3 Timotheus. Maura. Obitus ven. patris nostri Theodosii Cryptensis. 4 Pelagia. 5 Irene. 6 Job. Andronicus, Athanasia. 7 Apparitio in cælo venerandæ Crucis sub Constantio imper. 8 Joannes. Arsenius. 9 Isaias. Christophorus, Nicolaus. 10 Simon Zelotes. 11 Mocius. 12 Epiphanius. Germanus. 13 Glyceria. 14 Isidorus. Isidorus. 15 Pachomius. Isaias. 16 Theodorus. 17 Andronicus. 18 Theodorus. 19 Patricius. Thalelæus. Inventio reliquiarum Alexii metropolitæ Kioviensis. 21 Constantinus imper. et Helena. 22 Callinicus. 23 Michael. Inventio reliquiarum Leontii, ep. Rostoviensis. 24 Symeon. Nicetas. 25 Tertia inventio ven. capitis Joannis Præcursoris. 26 Carpus. 27 Therapon. 28 Nicetas. Ignatius. 29 Theodosia. 30 Isacius. 31 Hermias.

Junius.

Consummatus in brevi explevit annos multos, placita enim erat Deo anima ipsius. Sap.

1 Justinus. Dionysius. 2 Nicephorus. Joannes. 3 Lucillianus. Paula. 4 Metrophanes. 5 Dorotheus. 6 Marianus. Hilarion. Bessarion. 7 Theodotus. 8 Theodorus Stratilates. 9 Cyrillus Alexandrinus. Cyrillus. Antonina. Alexander. 10 Timotheus. 11 Bartholomæus. Barnabas. 12 Onuphrius. Petrus. 13 Aquilina. Triphilius. 14 Elisæus. Methodius, patriarcha. 15 Amos. 16 Tychon. 17 Manuel, Sabel, Ismael. 18 Leontius. 19 Judas, Domini frater. 20 Methodius. 21 Julianus. 22 Eusebius. 23 Agrippina. Aristiclianus. 24 Nativitas sancti Joannis Præcursoris. Elisabeth. Zacharias. 25 Febronia. 26 David Thessalonicensis. 27 Sampson. 28 Cyruas, Joannes. 29 Sancti et summi apostoli Petrus et Paulus. 30 Synaxis sanctorum et gloriosorum 12 Apostolorum.

Julius.

Quadraginta annos degit Israël in deserto; decem verborum legem accepit. DC millium cum esset, ab uno duce salvatur. Millesimi sæculi novi Israël, cum unius anni esset Christus Salvator, baptisat infantes interfectos ab Herode.

1 Cosmas, Damianus. 2 Depositio in Blachernis. 3 Hyacinthus. 4 Andreas. 5 Athanasius, Martha. 6 Sisoes. 7 Thomas. Acacius. 8 Procopius. 9 Pancratius. 10 Antonius. 45 Martyres. 11 Euphemia. 12 Proclus, Hilarius, Michael Maleinus. 13 Stephanus. Gabriel. 14 Aquila. 15 Julitta, Ciricus, Vladimirus. 16 Athenogenes. Prima S. œcumenica synodus Nicæna, an. Domini 325; patrum 318, rege Constantino (1). 17 Marina. 18 Æmilianus. ven. Pambo Nitrensis. 19 Macrina. Dius. 20 Elias, propheta. 21 Ezechiel. Joannes, Simeon. 22 Maria. 23 Trophimus. 24 Christina. Borisus, Glebus. 25 Anna. Olympias, Eupraxia. 26 Hermolaus. 27 Panteleemon. 28 Prochorus. 29 Callinicus. 30 Silas, Silvanus, Joannes. 31 Eudocius.

Augustus.

Insolitum prodigium in cælo et in terra, quoniam Deus in terra et homo in cælo.

1 Processio venerandæ et vivificantis Crucis. Eleazarus, Solomonia. 2 Stephanus. 3 Isacius, Dalmatus, Faustus. 4 Eudoxia. Sanctorum septem puerorum in Epheso. 5 Eusygnius. 6 Sancta Transfiguratio Domini. 7 Dometius. 8 Æmilianus. 9 Ap. Mathias. 10 Laurentius. 11 Euplus. 12 Photius, Nicetas. 13 Maximus. 14 Michæas. 15 Dormitio sanctissimæ Dominæ nostræ Deiparæ. 16 Non manufacta imago. Diomedes. 17 Myron. 18 Florus, Laurus. 19 Andreas. 20 Propheta Samuel. 21 Thadæus, Bassa. 22 Agathonicus. 23 Lupus. 24 Eutychius. 25 Relatio reliquiarum Bartholomæi. Titus. 26 Adrianus, Natalia. Occursus imagini SS. Deiparæ. 27. Pœmenus. 28 Moyses. 29 Amputatio ven. capitis Joannis Præcursoris. 30 Alexander, Joannes, Paulus, Felix. 31 Depositio ven. zonæ sanctissimæ Deiparæ.

TABULÆ CAPPONIANÆ. — CIRCA ANNUM 1660.

September.

1 Sanctus Simeon Stylita. Sancta Martha. Synaxis sanctissimæ Deiparæ in Miasinis. Martyr Aithalas. Sanctæ Martyres quadraginta mulieres. Sanctus Ammon Diaconus. Sancti martyres Callistus, Evodus et Hermogenes. Jesus Nave. 2 Martyr Mamas. Joannes Jejunator. 3 Anthimus, episcopus. Theoctistus. 4 Babylas Antiochenus. Moyses Deum videns. 5 Propheta Zacharias. 6 Miraculum Archistrategi Michaelis. Archippus. 7 Martyr Sozon. 8 Nativitas Deiparæ. 9 Joachim. Anna. Martyr Severianus. 10 Menodora. Metrodora. Nymphodora. 11 Sancta Theodora. 12 Sanctus martyr Autonomus. 13 Dedicatio templi. Cornelius. 14 Exaltatio Crucis. 15 Nicetas. 16 Martyr Euphemia. 17 Martyr Sophia. Fides. Spes. Charitas. 18 Eumenius. 19 Trophimus. Sabbatius. Dorymedon. 20 Martyr Eustathius. Tatiana. 21 Apostolus Codratus. 22 Phocas. 23 Gabriel. Conceptio Præcursoris. 24 Thecla. 25 Sancta Euphrosyna. 26 Depositio Joannis Theologi. 27 Codratus, et qui cum eo. 28 Sanctus Chariton. 29 Sanctus Cyriacus Anachoreta. 30 Gregorius Armenus.

October.

1 Patrocinium Deiparæ. 2 Sacrosanctus martyr Cyprianus, martyr Justina. 3 Dionysius Areopagita. 4 Hierotheus episcopus. 5 Martyr Charitina. 6 Apostolus Thomas. 7 Martyres Sergius et Bacchus. 8 Sancta Pelagia. 9 Apostolus Jacobus, sanctus Andronicus. 10 Eulampius et Eulampia. 11 Philippus, Theodorus Graptus. 12 Probus, Tarachus, Andronicus. Sanctus Cosmas. 13 Carpus, Popylus. 14 Nazarius, Protasius, Gervasius, Celsus. S. Cosmas. 15 Lucianus, presbyter. 16 Longinus, centurio. 17 Propheta Osee. Andreas Cretensis. 18 Evangelista Lucas. 19 Propheta Joel. Martyr Varus. 20 Martyr Artemius. 21 Hilarion Magnus. 22 Abercius Hierapolitanus. Septem pueri qui in Epheso. 23 Jacobus, frater Dei. 24 Martyr Arethas, et qui cum eo. 25 Marcianus, Martyrius. 26 Demetrius. 27 Nestor. 28 Terentius. Neonilla, Stephanus Sabaita. 29 Anastasia. Sanctus Abraamius. 30 Zenobius. Zenobia. 31 Stachys, et reliqui. Et Amplias. Epimachus.

November.

1 Sanctus Damianus, Cosmas ex Asia. 2 Acindynus,

(1) Reliqua vide in Anno Ecclesiastico ad hanc diem. pag. 178.

nus. Pegasius. Elpidephorus, et Anempodistus. 3 Acepsimas. Joseph et Aithalas, diaconus. Martyr Georgius. 4 Joannicius Magnus, Nicander. episcopus. 5 Galaction. Episteme. 6 Paulus episcopus. 7 Sancti martyres XXXIII in Melitene. Lazarus Galiseus. 8 Synaxis Archistrategi Michaelis. 9 Onesiphorus. Stephanis. Porphyrius. 10 Apostoli, Erastus, Rhodion. Olympus. 11 Menas, Victor, Vincentius. Stephanis. Theodorus. 12 Joannes Eleemosynarius. Sanctus Nilus. 13 Joannes Chrysostomus. 14 Apostolus Philippus. 15 Gurias, Samonas, Abibus, diaconus. Jacobus. 16 Evangelista Matthæus. 17 Gregorius Neocæsareensis. 18 Plato. Romanus. 19 Propheta Abdias. Martyr Barlaam. 20 Proclus archiepiscopus. Gregorius Decapolita. 21 Ingressus in templum sanctissimæ Deiparæ. 22 Apostolus Philemon, et qui cum eo. 23 Gregorius Agrigentinus. Amphilochius, episcopus. 24 Catharina martyr Christi. Mercurius. 25 Clemens Papa. Petrus Alexandriæ. 26 Alypius Stylita. 27 Jacobus Persa. 28 Stephanus novus. 29 Paramones, et Philumenus. Acacius in scala. 30 Andreas Primovocatus.

December.

1 Propheta Nahum. 2 Propheta Abacum. 3 Propheta Sophonias. 4 Joannes Damascenus. Martyr Barbara. 5 Sanctus Sabas Sanctificatus. 6 S. Nicolaus Thaumaturgus. 7 Ambrosius. 8 Patapius. 9 Conceptio sanctissimæ Deiparæ. 10 Hermogenes. Menas. Eugraphus. 11 Daniel Stylita. 12 Spiridion. 13 Eustratius. Auxentius. Mardarius. Orestes. 14 Thyrsus. Leucius. Philemon. Apollonius. 15 Eleutherius, Paulus. 16 Propheta Aggæus. 17 Propheta Daniel. Ananias, Azarias, Misael. 18 Sebastianus et qui cum eo. 19 Bonifacius. 20 Ignatius. 21 Juliana. 22 Anastasia. 23 Decem martyres in Creta. 24 Eugenia. 25 Nativitas Jesu Christi. 26 Synaxis Deiparæ. Euthymius. Rex David. Jacobus. Joseph. 27 Stephanus. Theodorus. 28 XII millium Nicomediæ combustorum. 29 Quatuordecim millium Infantium. Marcellus. 30 Anysia. Zoticus. 31 Melania.

Januarius.

1 Circumcisio Domini. Basilius Magnus. 2 Silvester. 3 Propheta Malachias. Martyr Gordius. 4 Synaxis LXX Apostolorum. Sanctus Theoctistus. 5 Theopemptus. Theonas. Syncletica. 6 Theophania Domini. 7 Synaxis Joannis Baptistæ. 8 Domnica. Georgius. Æmililianus. 9 Martyr Polyeuctus. 10 Gregorius Nyssenus. Domitianus. Marcianus. 11 Theodosius. 12 Sabas. Tatiana. 13 Hermilus. Stratonicus. 14 Sanctorum Martyrum in Raithu occisorum. 15 Paulus. Joannes Calybita. 16 Egressio e carcere. 17 Antonius. 18 Athanasius Magnus, Cyrillus Alexandrinus. 19 Macarius. Arsenius. 20 Euthymius. 21 Maximus. Neophytus. 22 Timotheus. Anastasius. 23 Clemens. Agathangelus. 24 Xenia. 25 Gregorius Theologus. 26 Xenophon. Maria. 27 Translatio Reliquiarum Joannis Chrysostomi. 28 Ephrem. 29 Ignatius. 30 Hippolytus. Basilius. Joannes. Gregorius. 31 Cyrus. Joannes.

Februarius.

1 Tryphon. 2 Occursus Domini. 3 Simeon. Anna. 4 S. Isidorus. 5 Agatha. 6 Bucolus. 7 Parthenius. Sanctus Lucas. 8 Martyr Theodorus. Zacharias. 9 Martyr Nicephorus. 10 Charalampus. 11 Blasius. 12 Meletius. 13 S. Martinianus. 14 S. Cyrillus. Auxentius. 15 Onesimus. 16 Pamphilus, et qui cum eo. 17 Theodorus. 18 Leo. 19 Apostolus Archippus. 20 S. Leo. 21 Timotheus. S. Eustathius et inventio Reliquiarum. 22 Inventio SS. Martyrum. 23 S. Polycarpus. 24 Inventio capitis Præcursoris secundo. 25 Tarasius. 26 Porphyrius. 27 S. Procopius. 28 Basilius. 29 S. Cassianus.

Martius.

1 Sancta Eudocia. 2 Theodotus. 4 Martyres Eutropius, Cleonicus, Basiliscus. 4 S. Gerasimus. 5 Conon. 6 Sancti XLII martyres. 7 Basilius. Ephræm. Capiton. 8 Theophylactus. 9 Sancti martyres XL. 10 Codratus. 11 Sophonius. 12 Sanctus Theophanes. 13 Translatio reliquiarum Nicephori Patriarchæ. 14 S. Benedictus. Alexander. 15 Martyr Agapius, et qui cum eo. 16 Martyr Sabinus. Papas. 17 Sanctus Alexius. 18 Cyrillus. 19 Chrysanthus, Daria. 20 Sancti occisi in monasterio Sabæ. 21 Jacobus. 22 Basilius. 23 S. Nicon, et qui cum eo. 24 S. Zacharias. 25 Annuntiatio Deiparæ. 26 Synaxis Gabrielis. 27 Matrona. 28 Stephanus. 29 Marcus, Cyrillus. 30 S. Joannes. 31 Hypatius.

Aprilis.

1 Maria. 2 S. Titus. 3 Nicetas. 4 Joseph. Georgius. 5 Theodulus. Agathopodus. 6 Eutychius. 7 Georgius. 8 Herodion. Agabus. 9 Eupsychius. 10 Terentius, Pompeius et qui cum eis. 11 Antipus. 12 Basilius. 13 Artemon. 14 Martinus. 15 Aristarchus, Pudens. Trophimus. 16 Agape, Irene, Chionia. 17 Simeon. Acacius. 18 S. Joannes. 19 Joannes. 20 Theodorus. 21 Januarius et socii ejus. Theodorus. 22 S. Theodorus. 23 Georgius. 24 Sabas. Elisabeth. 25 Marcus 26 Basilius. 27 Simeon. 28 Jason. Sosipater. 29 SS. novem mart. 30 Jacobus.

Maius.

1 Jeremias. 2 Athanasius, 2 Timotheus. Maura. 4 Pelagia. 5 Irene. 6 Job multum patiens. 7 Apparitio crucis in Hierusalem. 8 Joannes. Arsenius. 9 Isaias. Christophorus. 10 Simon. 11 Mocius. 12 Epiphanius. Germanus. 13 Glyceria. 14 Isidorus. 15 Pacomius. 16 S. Theodorus. 17 Andronicus. 18 Petrus. Dionysius et socii. Theodotus. 19 Patricius. 20 Thalelæus. 21 Rex Constantinus et Helena. 22 Basiliscus. 23 Michael. 24 Simeon. 25 Inventio capitis Præcursoris. 26 Carpus. 27 Terapon. 28 Nicetas. Helladius. 29 Theodosius. 30 Isaacius. 31 Hermas. Hermas.

Junius.

1 Sanctus martyr Justinus et socii ejus. S. Justinus. 2 S. Nicephorus, patriarcha. 3 Martyr Lucillianus. 4 Metrophanes, patriarcha. 5 S. Dorotheus Tyrius. 6 Bessarion. Hilarion. 7 S. Theodotus Ancyranus. 8 Martyr Theodorus Stratilates. 9 Cyrillus Alexandrinus. 10 S. Timotheus Prusæ. 11 Bartholomæus. Barnabas. 12 Onuphrius et Petrus. 13 Martyr Aquilina. Triphyllius. 14 Propheta Elisæus. S. Methodius. 15 Propheta Micheas. 16 S. Tychon. 17 Manuel. Sabel. Ismael. 18 Leontius. 19 Apostolus Judas. 20 Methodius Patarorum. 21 Mart. Julianus. 22 S. Eusebius. 23 Martyr Agrippina, 24 Nativitas Joannis. 25 Febronia. 26 David Thessalonicensis. 27 Sampson. 28 Cyrus et Joannes. 29 Petrus et Paulus. 30 Synaxis Apostolorum.

Julius.

1 Cosmas, Damianus. 2 Depositio vestis in Blachernis. 3 Mart. Hyacinthus. Anatolius. 4 Andreas Cretensis. 5 S. Martha. Athanasius. Lampadus. 6 Sisoes. 7 Thomas in Maleo. Cyprilla, Acacius. 8 Mart. Procopius. 9 Pancratius. 10 XLV martyres Nicopoli. 11 Euphemia. 12 Mart. Proclus. Hilarius. Michael Melaeinus. 13 Synaxis Gabrielis archangeli. 14 Joseph, Aquila. 15 Julitta, Cyricus. 16 Athenogenes et qui cum eo. Sanctorum patrum Synodi VI. 17 Marina. 18 Hyacinthus, Æmilianus. 19 Dius. Macrina. 20 Propheta Elias. 21 Simeon. Joannes. Ezechiel. 22 Maria. 23 Phocas. Trophimus. Theophilus et socii. 24 Martyr Christina. 25 Anna. Olympias. Eupraxia. 26 Hermolaus. Poroscavia. 27 Pantaleemon. 28 Prochorus.

rus. Nicator. Timon. Parmenas. 29 Callinicus. 30 Silas. Silvanus. 31 Eudocimus.

Augustus.

1 Processio Crucis. Eleazarus. VII Macabæi. Solomia. 2 Martyr Stephanus. 3 Isacius, Dalmatus, Faustus. 4 Septem pueri Ephesi. 5 Eusignius. 6 Transfiguratio Domini. 7 Domitius. 8 Æmilianus. 9 Apostolus Matthias. 10 Laurentius. 11 Euplus. 12 Phocius. Nicetas. 13 Maximus. 14 Proph. Michæas. 15 Dormitio Deiparæ. 16 Non manufacta imago Domini. 17 Myron. 18 Florus et Laurus. 19 Andreas Stratilates et socii 2593. 20 Proph. Samuel. 21 Thaddæus. S. Bassa. 22 Agathonicus. 23 Lupus. 24 Eutychius. 25 Bartholomæus. Titus. 26 Adrianus, Natalia. 27 Pœmen. 28 Moyses. 29 Decollatio capitis Joannis Præcursoris. 30 Alexander, Joannes, Paulus. 31 Depositio Zonæ Deiparæ.

VATICANUM II. — SÆCULO XIV.

September.

1 Simeonis Stylitæ. 2 Mamantis martyris et Joannis jejunatoris. 3 Anthimi martyris. 4 Babylæ, mart. 5 Zachariæ, prophetæ. 6 Michaelis archangeli. 8 Nativitas Deiparæ. 9 Joachim et Annæ. 10 Menodoræ, Metrodoræ et Nymphodoræ, et adoratio Crucis. 14 Exaltatio Crucis. 15 Nicetæ, martyris. 16 Euphemiæ, mart. 20 Eustathii, mart. 22 Phocæ mart. 23 Conceptio Joannis Baptistæ. 24 Theclæ, protomartyris. 26 Joannis Evangelistæ. 28 Charitonis, abbatis. 30 Gregorii Armeniæ majoris.

October.

1 Ananiæ, apost. 2 Romani, diaconi. 3 Dionysii Areopagitæ. 6 Thomæ, apostoli. 7 Sergii et Bacchi, 11 Philippi diaconi et Theophanis Grapti, episc. Nicæni. 16 Longini, martyris. 18 Lucæ ap. et evangelistæ. 20 Artemii, mart. 21 Hilarionis, abbatis. 22 Abercii, episcopi. 23 Jacobi, fratris Domini. 24 Arethæ et sociorum. 26 Demetrii, martyris.

November.

1 Cosmæ et Damiani. 4 Joannicii, abbatis. 6 Pauli, confes. 8 Michaelis archangeli. 12 Joannis Eleemosynarii. 13 Joannis Chrysostomi, archiep. CPolitani. 14 Philippi, apostoli. 15 Guriæ, Samonæ et Abibi. 16 Matthæi, apost. et evangelistæ. 17 Gregorii Thaumaturgi. 21 Præsentatio Deiparæ. 24 Gregorii Agrigentini. 27 Jacobi Persæ. 28 Stephani junioris. 30 Andreæ, apostoli.

December.

4 Barbaræ, m. et Joannis Damasceni. 5 Sabbæ, abbatis. 6 Nicolai, episcopi. 9 Conceptio Annæ. 13 Eustratii et sociorum. 17 Trium puerorum et Danielis, prophetæ. 20 Ignatii Deiferi. 25 Nativitas Domini. 26 Festum Deiparæ. 27 Stephani Protomartyris. 28 Martyrum Nicomediensium. 29 Infantium. 30 Anysiæ et Zotici.

Januarius.

1 Circumcisio Domini, et Basilii Magni. 2 Silvestri, papæ Romani. 3 Gordii, mart. 4 Septuaginta apostolorum. 6 Epiphania Domini. 7 Festum Joannis Baptistæ. 9 Polyeucti, martyris. 11 Theodosii, abbatis. 12 Tatianæ, mart. 13 Hermyli et Stratonici. 15 Pauli Thebæi et Joannis Calybitæ. 16 Adoratio catenæ Petri apostoli. 17 Antonii Magni, abbatis. 21 Maximi, confessoris. 22 Timothei apost. et Anastasii. 23 Clementis, mart. 25 Gregorii Theologi. 27 Translatio Joannis Chrysostomi. 29 Translatio Ignatii Deiferi. 31 Cyri et Joannis.

Februarius.

2 Occursus Domini. 3 Simeonis Justi. 8 Theodori, militis. 9 Nicephori, martyris. 24 Inventio capitis Joannis Baptistæ.

Martius.

9 Quadraginta martyrum Sebastenorum. 25 Annuntiatio Deiparæ. 26 Gabrielis archangeli.

Aprilis.

1 Mariæ Ægyptiacæ. 22 Theodori Syceotæ. 23 Georgii, martyris. 25 Marci evangelistæ. 27 Simeonis, cognati Domini. 30 Jacobi apostoli, filii Zebedæi.

Maius.

2 Athanasii Magni. 7 Apparitio Crucis. 8 Joannis apostoli et evangelistæ, et S. Arsenii, abbatis. 21 Constantini et Helenæ. 24 Simeonis Thaumastoritæ. 25 Tertia inventio capitis Joannis Baptistæ. 26 Carpi, apostoli, ex septuaginta.

Junius.

8 Theodori Stratilatæ. 11 Bartholomæi et Barnabæ, apostolorum. 12 Onuphrii, abbatis. 14 Elisæi, prophetæ. 19 Judæ, apostoli, fratris Domini. 24 Nativitas Joannis Baptistæ. 27 Sampsonis Xenodochi.

Julius.

1 Cosmæ et Damiani. 2 Depositio vestis Deiparæ. 4 Andreæ Cretensis. 8 Procopii, mart. 11 Euphemiæ, mart. 15 Cyrici et Julittæ. 16 Athenogenis, mart. 17 Marinæ, mart. 20 Eliæ, prophetæ. 22 Mariæ Magdalenæ. 25 Annæ, matris Deiparæ. 27 Panteleemonis, mart. 31 Eudocimi, martyris.

Augustus.

1 Maccabæorum. 2 Translatio Stephani, protomartyris. 6 Transfiguratio Domini. 15 Dormitio Deiparæ. 16 Diomedis, mart. et translatio imaginis non manufactæ Christi Domini ex urbe Edessa. 18 Flori et Lauri, martyrum. 25 Translatio Bartholomæi, apostoli et commemoratio Titi, apostoli. 29 Decollatio Joannis Baptistæ. 31 Depositio Zonæ Deiparæ.

KALENDARIUM MOLDO-VALACHICUM. — ANNO 1492.

Ex Menæis mensis Februarii

mss. bibliothecæ Ossolinianæ, signatis n° 368.

1 S. Triphonis. 2 Occursus D. N. Jesu Christi. 3 S. Simeonis. 4 S. Isidoræ Pelusiotæ. 5 S. M. Agathæ, S. Bucoli. 7 S. Parthenii et Lucæ Tyrensis. 8 S. Theodori Stratilatæ et S. Zachariæ, proph. 9 S. M. Nicephori. 10 S. Charalambii, mart. 11 S. Blasii. 12 S. Meletii Antiocheni. 13 S. Martiniani. 14 S. Auxentii. 15 S. Onesimi, ap. 16 SS. MM. Pamphili et Porphyrii. 17 S. Theodori Tyronis. 18 S. Leontis, papæ Romani. 19 S. ap. Archippi. [Et SS. Maximii, Hesychii et Sclepiodoti] (1). 20 S. Leonis, Catanensis. [SS. Archippi, Philemonis et Apphii]. 21 S. Timothei in Simbolis et Eustathii Antiocheni. 22 Inventio reli-

(1) Uncis inclusa sunt ea quæ adduntur in altera parte codicis, compendiosas Vitas SS. continente.

quiarum

quiarum in Eugenia. 23 S. Polycarpi. 24 Inventio capitis S. Joannis Baptistæ. 25 S. Tarasii, archiep. CPolitani. 26 S. Porphyrii. 27 S. Procopii Decapolitæ. [S. Gelasii. mart.]. 28 V. Basilii, confes. [S. Proterii, archiep. Alex.]. 29 V. Cassiani Romani.

KALENDARIUM OSSOLINIANUM. — ANNO 1603.

September.

1 S. Simeonis Stylitæ. 6 S. Michaelis Archangeli. 7 S. Sozontis. 8 Nativitas SS. Deiparæ. 9 SS. Joachim et Annæ. 11 S. Theodoræ. 14 Exaltatio V. Crucis. 16 S. Euphemiæ. 17 SS. Fidei, Spei et Charitatis et Sophiæ, matris earum. 20 S. Eustathii. 23 Conceptio Joannis B. 24 S. Theclæ. 25 S. Euphrosyniæ. 29 S. Joannis Theologi. 30 S. Gregorii, Armeniæ apostoli.

October.

1 Protectio SS. Deiparæ et Ananiæ. 2 SS. Cypriani et Justinæ, 3 S. Dionysii. 6 S. Thomæ ap. 7 SS. Sergii et Bacchi. 8 S. Pelagiæ, olim peccatricis. 14 SS. Gervasii et Protasii. 18 S. Lucæ. 22 SS. septem puerorum. 23 S. Jacobi, fratris Domini. 24 S. Arethæ, mart. 26 S. Deomitrii (sic). 28 S. Parasceviæ, mart. 29 S. Anastasiæ Romanæ.

November.

1 SS. Cosmæ et Damiani. 2 SS. MM. Acyndini, Pegasii etc. 5 SS. MM. Galactionis et Epistymiæ. 6 S. Pauli, patr. CPolitani. 8 SS. angelorum (Michaelis et Gabrielis). 11 S. Mennæ. 12 S. Joannis Eleemosyn. 13 S. Joannis Chrysostomi. 14 S. Philippi. 16 S. Matthæi ap. 21 Introductio SS. Deiparæ (in templum). 23 S. Gregorii Acragantini. 24 S. Catharinæ. 25 S. Clementis, papæ romani. 26 S. Georgii, mart. 26 S. Jacobi Persæ. 30 S. Andreæ, ap.

December.

4 SS. Barbaræ et Julianæ. 5 S. Sabæ. 6 S. Nicolai. 7 S. Ambrosii. 9 Conceptio S. Annæ, quando concepit SS. Deiparam. 13 SS. Eustratii, Auxentii, Mardarii etc. 16 SS. trium puerorum et Danielis, prophetæ. 20 S. Ignatii, deiferi. 21 S. Julianæ, mart. 25 Nativitas D. N. J. C. 26 Synaxis S. Deiparæ. 27 S. Stephani. 29 SS. Infantium.

Januarius.

1 Circumcisio. S. Basilii. 2 S. Silvestri, papæ. 6 Epiphaniæ D. N. 7 S. Joannis Baptistæ synaxis. 9 S. Polyeucti. 15 S. Joannis Calybitæ. 16 Catenarum S. Petri adoratio. 17 S. Antonii, eremitæ. 19 S. Macarii Ægyptii et Alex. 23 S. Clementis Ancyrani et S. Agathangeli. 25 S. Gregorii Nazianzeni. 27 Translatio reliq. S. Joannis Chrysostomi. 28 S. Ephræmi. 30 SS. trium pontificum.

Februarius.

2 Occursus D. N. J. C. 3 SS. Simeonis et Annæ. 8 S. Theodori Stratilatæ. 11 S. Blasii. 13 S. Martiniani. 15 S. Onesimi. 17 S. Theodori Tyronis. 24 Inventio capitis S. Joannis Baptistæ.

SINGULARIA EXCERPTA EX TRIGINTA CODD. MSS.

NOTA. *Litera* B *indicat codd. bibl. Berolinensis*, L *Leopolitanæ*, *S. Onuphrii*, M *cod. ms. Michanovicii*, O *Ossolinianæ*, P *Parisinæ*, Pr *Premysliensis*, V *Vindobonensis; numeri sunt iidem quibus singuli codd. signati sunt in catalogis uniuscujusque bibliothecæ.*

Januarius.

14 S. Sabæ, archiep. Serbiæ (B, nn. 2, 5, 7, 8, 9, 10, 13, 38, 47; L, 15; V, 15, 17, 18, 22, 28; O, 369, 370; P, 22; Pr, 1 et 2.) 19 S. Macarii Romani et Ægyptii (B, 37, 38.) 30 S. Hippolyti, papæ Romani (solius) (B, 4, 5.)

Februarius.

10 V. Prochori, mon. Kiov. (L, 15). 12 Memoria S. Alexii, metr. Kiov. (L, 15). 13 S. Simeonis Serbici, novi myrobletæ (B, 2, 7, 8, 9, 10, 13; L, 15; O, 369, 370; Pr, 1 et 2; V, 13, 15, 17, 22, 28). 13 S. Cyrilli philosophi, apost. Slavorum (B, 4). V. Eustratii, mart. Chersonensis (L, 15). 18 S. Leonis, papæ et Plaviani (sic), patris nostri (B, 5). 22 S. patris Proterii et Alexandri (B. 5). 24 V. Erasmi, mon. Kiov. (L, 15).

Martius.

2 Ven. Arsenii (Tverensis) (L, 3). 4 Translatio reliq. S. Venceslai regis (L. 3). 11 V. Euthymii, archiep. Novgorod. (L, 3). S. Sophronii, papæ Romani (sic) (B, 4). 18 S. Cyrilli Alexandr. (B, 4). 28 Eustratii, Kioviensis (L, 14). 30 Jonæ, metr. Mosquensis (L, 3).

Aprilis.

12 S. Basilii, papæ Romani (sic) (B, 4). 14 Trium martyrum Lithuanorum (L, 14). 17 S. Agapeti, papæ Romani (B, 4). Zosimi et Sabbatii Solovecensium (L, 3). 27 Isaiæ Toropecensis, mon. Kievo-Crypt. (L, 3, 14).

Maius.

1 Paphnutii, heg. Borovicensis (L. 3). 2 Translatio SS. Borisi et Glebi, [quorum reliquiæ translatæ fuerunt in novam ecclesiam ubi hodiedum quiescunt] (B, [37]; L, 3, 12, 14). 3 Dormitio S. Theodosii Kioviensis [in Russia] (B, [4, 38]; L, 3, 14). 7 Antonii Kiov. (L, 3). 11 S. Methodii, ep. Moraviæ (L, 3). 14 S. Isidori Tverdislai, thaum. Rostoviæ (L, 3, 14). 15 Obitus V. Euphrosynii (L, 3). 20 Inventio corporis S. Alexii, metr. (L, 3). 22 V. Nicetæ Perejaslaviens. (L. 3). 23 Leontii, ep. Rostoviæ (L, 3).

Junius.

1 V. Agapeti, mon. Kiov. (L, 14). 9 S. Cyrilli Alexandrini (B, 4, 5). Cyrilli Belozerici (L, 3). 15 S. Lazari (regis Serbiæ) novi, martyris (B, 10). 25 SS. Petri et Februniæ (L. 3).

Julius.

1 Miraculum imag. B. M. V. Vladimiriensis et Procopii Ustugensis (L, 3). 10 Antonii Kiov. (L, 14). 11 S. Olgæ (L, 3, 14). 12 SS. MM. Variagorum Theodori et Joannis, filii ejus (L, 3, 14). 15 S. Vladimiri dormitio (L, 3, 12, 14). 16 Festum B. M. V. Tchirensis (L, 3). 18 V. Joannis Patientis, mon. Kiov. (L, 14). 24 SS. MM. Borisi et Glebi in Russia (B, 4; L, 14). 26 Moysis Æthiopis (L, 14).

Augustus.

1 Festum Salvatoris (L, 12). Processio V. Crucis (L, 3). 11 Basilii et Theodori, mon. Kiov. (L, 14). 14 Translatio reliq. S. Theodosii Kiov. (L, 14). 26 Imaginis B. M. Vladimir., festum (L, 3, 12). 30 Alexandri Svirensis (L, 3).

September.

15 Memoria SS. Borisi et Glebi (L, 15). 16 S. Ludmillæ (L. 15). 19 Passio Michaelis Tchernigov. (L, 15). 20 V. Sergii Radoneż. (L, 15). 28 S. Venceslai, regis Bohemiæ (L, 15).

October.

5 SS. Jeremiæ, Damiani et Matthæi, mon. Kiov. (L, 15). 13 S. Parasceviæ (L, 15). 14 S. Parasceviæ mart., [translatæ Calistratia Ternobum sub Asene rege] (B, 4, 10, 13, [38]). 16 S. Nicolai Sviatoŝæ (L, 15). 17 S. Glyceriæ (M.). 19 V. Joannis Rylensis (L, 15). 21 Translatio reliquiar. S. Hilarionis Meglinensis (L, 15). 25 SS. MM. Totari (sic) et Marciani (B, 4). 27 S. Capetolinæ (M.). 28 S. Arsenii, archiep. Serbiæ (B, 5; P, 19). 31 Spiridonis et Nicodemi, Kiov. (L, 15).

November.

4 Dedicatio ecclesiæ S. Sophiæ, Kioviæ (L, 15). 5 V. Barlami Chutynensis (L, 15). 11 S. Stephani Dečanensis (B, 10, 13, 33). 24 SS. Chrysogoni et Anastasiæ (M.).

December.

11 V. Niconis Aridi, mon. Kiov. (L, 15). 19 S. Gregorii ep. Homeritarum (B, 1, 30; in L, 15, Gregentii). 21 Petri. metr. Kiov. (L, 15). 29 V. Marci, mon. Kiov. (L, 15).

SINGULARIA EXCERPTA EX CODD. MSS. TRIGINTA ET SEPTEM

BIBL. MOSQUENSIS SYNODALIS, SÆC. XII-XVII.

NOTA. *Numerandi ratio ea est, quam in sua Codicum Descriptione adoptarunt A. Gorski et C. Nevostrujev.*

Januarius.

11 S. Sabbæ Serbici (nn. 40 et 44). 14 S. P. N. Sabbæ Serbici (n. 49). 30 SS. trium magnorum antistitum (id est Basilii, Gregorii Naz. et Joannis Chrysostomi) (nn. 1, 2, 3, 26, 36, 37, 40, 41, 48-53).

Februarius.

11 V. P. N. Demetrii Prilucensis (n. 49). 12 Obitus S. Alexii, novi thaum., et metr. totius Russiæ (n. 49). 13 Memoria V. P. N. Simeonis, novi myrobletæ Serbici (n. 35). 14 S. P. Cyrilli (n. 21, 24, 27, 46). 29 S. Cassiani et Theotecristi (nn. 20, 25).

Martius.

15 S. P. Benedicti (pro Venedicta) (n. 20). 30 Obitus Jonæ, metr. totius Russiæ (n. 49).

Aprilis.

6 S. P. Methodii (n. 31). 26 Stephani, ep. Permiæ (n. 49).

Maius.

2 SS. MM. Borisi et Glebi (nn. 24, 25, 48), translatio reliquiarum (n. 47). 3 Ven. et B Theodosii, hegum. Cryptensis (nn. 20, 25, 28, 46, 47, 49), anno 7582, id est 1074 (n. 45). 7 Memoria V. Antonii Kievocryptensis (n. 49). 9 Translatio reliquiarum S. P. Nicolai (nn. 20, 29, 45, 47, 48, 49). 11 Memoria fundationis CPolis (nn. 20, 26). Eodem die dedicatio ecclesiæ S. Sophiæ Kioviæ, [facta] anno 6460 seu 952 (n. 45). 15 S. P. Achilei, metr. Larisseni (n. 20). 20 Inventio reliquiarum S. Alexii, metr. (n. 49). 23 Eodem die inventio reliq. sancti antistitis Leontii, ep. Rostoviensis (n. 47). 28 Obitus sancti antistitis Leontii, ep. Rostoviæ (n. 47).

Junius.

5 Memoria calamitatis quæ nobis (Græcis) imminuit ob invasionem alienigenarum, a qua misericordia Dei et precibus purissimæ Deiparæ liberati sumus (n. 25). 9 V. P. N. Cyrilli, hegum. Belozerici (n. 49).

Julius.

S. P. Athanasii qui magnam lauram condidit in Monte Atho (n. 26). 15 Dormitio isapostoli et magni ducis Vladimiri (nn. 40, 42, 43, 44, 48, 49). 24 Sanctorum fratrum et magnorum ducum Russiæ Romani et Davidis, antea dictorum Borisi et Glebi (nn. 1, 2, 21-27, 35, 40, 43, 44, 48, 49), occisio (43, 46, 47). (In cod. 45 refertur occisio solius Borisi.)

Augustus.

1 Celebramus festum misericordissimi Salvatoris (nn. 25, 28, 47), et purissimæ ejus matris (nn. 25, 28). 16 Translatio imaginis acheropiitæ D. N. J. C. Edessa CPolim (nn. 20, 22, 25-29, 32-41). 24 Translatio reliq. S. Petri, metr. Russiæ (n. 49).

September.

5 Eodem die cædes S. Glebi, ducis, fratris Borisi (n. 47). 19 Obitus (n. 44) SS. recenter manifestatorum thaum. (n. 38) Theodori, Davidis et Constantini (n. 44, 49). 20 Eodem die [passio] Michaelis, ducis et Theodori, ministri ejus, martyrum et [confessorum, recenter manifestatorum] (nn. [38], 40, 44, 47, 48, 49). 25 Ven. et Deiferi P. N. Sergii Radonežensis (nn. 38, 40, 44, 48, 49). (Nota, in edit. Mosq., pag. 338 et 339 erronee poni n. 40 pro 49, ut liquet ex contextu et ex eis quæ de Kalendario cod. 40 eruditissimi auctores disseruerunt supra, p. 288.) 28 S. P. Charitonis et Venceslai (n. 46).

October.

1 Protectio (Pokrov) SS. Deiparæ (nn. 21, 24, 25, 28, 38, 40, 42, 43, 44 48, 49). 19 V. P. N. Joannis Rylensis (n. 20).

November.

4 Dedicatio eccles. S. Sophiæ in Kiovia Magna (n. 45, at 5 Nov. in n. 46). 6 V. P. Barlaami Chutynensis (nn. 35, 40, 44, 48). In ultimo : Novgorodensis. 26 Dedicatio [ecclesiæ] S. Georgii, mart. [quam Kioviæ condiderat orthod. princeps Jaroslaus] (nn. 21, 27, 30, 45, 46, [47]). 27 Memoria miraculi (Znamenia) SS. Deiparæ (n. 49).

December.

15 S. Stephani, archiep. Surožiæ (n. 49). 21 Eodem die obiit V. Petrus, metrop. totius Russiæ et thaum. (n. 47). In cod. 49 ad 20 Dec. 29 SS. Infantium 4,000 (nn. 20, 28; at 14,000 in nn. 25, 26, 30).

SINGULARIA EXCERPTA EX QUADRAGINTA TRIBUS

CODD. MSS. MUSÆI RUMIANTSOVIANI, SERVATIS NUMERIS QUOS ADHIBUIT A. VOSTOKOV IN EORUM DESCRIPTIONE.

Januarius.

Die 2 V. P. N. Petri, gloriosi signiferi, qui jacet Athroæ in æde S. Zachariæ (319). 9 Memoria terræ motus, quo corruit ædes SS. Deiparæ in Sigmate (319). 10 Pauli Komelscensis (397). 11 S. P. Theodosii, heg. Cryptensis (107). Et Michaelis Klopscensis (397). 14 S. Sabbæ, arch. Serbiæ (119, 127, 131, 133, 330, 421, 422). 21 Maximi Sali, Mosquensis (397). 26 Memoria magni terræ motus, tempore Theodosii junioris (319). 30 Petri Bulgariæ regis (319).

Februarius.

11 V. Demetrii Prilycensis (160, 330, 434). Et obitus Gabrielis seu Vsevolodi, ducis (397). 12 S. Alexii metr. Kiov. (160, 330, 422, 434, 447). 13 S. Simeonis Serbici (119, 127, 131, 330, 421). 14 S. Cyrilli philosophi (106, 113, 330).

Martius.

2 Arsenii, ep. Tverensis (397). 4 Translatio reliq. S. Venceslai, regis Bohemiæ (321). 11 Memoria V. P. N. Georgii, novi thaum. qui jacet in Dihippio (319). Et Euthymii, arch. Novgorod. (397). 17 Memoria terræ motus, sub Constantino imperat. (319). Et obitus Macarii Kolazinensis (397). 30 Obitus Jonæ metr. (397).

Aprilis.

1 Memoria V. P. Euthymii Suzdaliensis (324). 14 SS. MM. Antonii, Joannis et Eustathii, Lithuanorum (397). 15 Memoria Mstislai, principis, qui et Theodorus (319). 17 S. Ardælionis špilmani (mimi) (321, 322). Et Zosimi et Sabbatii, Solovecensium (397). 24 Dedicatio ædis S. Petri ap. in magna ecclesia (319). 26 Stephani, ep. Permiensis (397, 434). 27 V. Isaacii Cryptensis (325). 28 S. Cyrilli, ep. Turoviæ (322).

Maius.

1 Obitus V. P. Paphnutii Borovicensis (160, 397). 2 Transl. reliq. SS. MM. Borisi et Glebi (107, 108, 321, 322, 330, 434, 442, 447). Obitus. V. Theodosii Cryptensis (422). 3 V. P. N. Theodosii Cryptensis (107, 319, 321, 322, 325, 330, 445, 447, 448). 7 V. Antonii Cryptensis (321, 323). 9 Translatio reliq. S. Nicolai Myrensis (107, 108, 112, 117, 130, 135, 279, 330, 436, 445). 14 Isidori Sali (160, 397, 434, 446). 15 Apparitio iconis SS. Deiparæ in Camulianis, tempore Theodosii (319). Et Isaacii, ep. Rostoviæ (160, 397, 449). Et Euphrosyni Pscovensis (397). 20 Inventio corporis S. Alexii, metr. (160, 447). 22 Memoria Melchisedec (321). Et V. Nicetæ Perejaslaviæ (160); at in cod. 434 die sequenti. 23 Inventio corporis S. Leontii Rostoviensis (160, 321, 330, 434, 447, 449). 26 Georgii mart. in Bulgaria (397). 27 Inventio corporis Macarii Kolazinensis (397). 28 Ignatii Rostov. (322, 330, 397, 434).

Junius.

1 V. Dionysii Glušicensis (397). 2 Joannis, mart. Belgradi (434). 5 Memoria liberationis a paganis (112, 319). 9 Synaxis S. Michaelis archang. in Sosthenio (319). Et Cyrilli Belozerici (160, 330, 434). 14 SS. epp. Cyrilli et Methodii (284). 18 V. P. N. Leontii (319). 19 Synaxis S. Michaelis arch. prope Forum (319). 25 Memoria liberationis a Saracenis (319). Et SS. Petri et Febroniæ (397).

Julius.

1 Translatio corporis S. Petri (160). 8 Procopii Ustugensis (397). 9 Dedicatio ædis SS. Deiparæ ad Puteum (lege Fontem) (319). 10 V. Antonii Cryptensis (325, 447). 11 Obitus S. Olgæ (319, 322, 324, 397, 446, 447). 12 SS. Theodori et Joannis, mart. Variagorum (321). 15 Obitus S. Vladimiri (135, 321, 324, 325, 330, 336, 434, 445, 448). 16 Festum iconis SS. Deiparæ Tchirensis seu Pscovensis (397). 21 Synaxis SS. Deiparæ in Harmatio (319). Et Dedicatio ædis S. Michaelis arch. trans Chalcidem (319). 24 SS. MM. Borisi et Glebi (103, 105, 107, 108, 117, 135, 277, 278, 319, 321, 330, 434, 436, 445, 447, 448). 30 Memoria Constantini Junioris, patr. CP., et Theodosii Junioris. Processio crucis ex palatio in magnam ecclesiam (319).

Augustus.

1 Festum Misericordissimi Salvatoris (397, 434). 2 Basilii Sali (449). 7 Memoria liberationis ab impiis hostibus (319). 8 Memoria solis obscurati a 7 hora ad 9, imperantibus Leone et Alexandro (319). 11 Translatio corporis V. Theodosii Cryptensis (234). 16 Memoria magni terræ motus (319). V. P. N. Joachimi Ossogovscensis (319). 24 Translatio corporis Petri, metr. Kiov. (140, 446). 25 Cyrilli et Methodii (319). 27 Translatio corporum Theognosti, Cypriani, Photii, Jonæ et Philippi, metr. (160). 28 Sabæ Krypecensis (397). 30 Alexandri Svirensis (397).

September.

5 Occisio S. Glebi (106, 305, 320). 7 S. Joannis, arch. Novgorod. (160). 16 S. Ludmillæ, aviæ S. Venceslai (320). 19 Theodori, ducis Smolenscensis (160, 434). 20 Michaelis ducis Tchernigov. et Theodori ministri ejus (160, 434). Et Obitus Sergii Radonežensis (330). 25 Sergii Radonež. (160, 330, 422, 434, 447). 26 Gedeonis justi (435). 28 Pas. S. Venceslai, reg. Bohemiæ (320, 436).

October.

1 Protectio (pokrov) SS. Deiparæ (330, 434, 436). Et Sabbæ Vyšerensis (397). 14 V. Parascevæ (278, 279, 319, 445). Et Nicolai Sviatošæ (325). 19 V. Joannis Rylensis (397, 422). 21 S. Hilarionis, ep. Meglinensis (330). 23 Memoria P. N. Nicephori qui excitavit monasterium Charsonæ (sic) (319). 28 S. Parasceviæ mart. (278). Et S. Arsenii archiep. Serbiæ (396). 29 Abramii, heg. Rostoviensis (160, 447).

November.

5 Mem. cineris cælo delapsi sub Leone imper. (319). Et Jonæ, arch. Novgorod. (397). 6 Barlaami Chutynensis (160, 330, 422, 434, 447). 11 Stephani Dečanensis (397). 14 P. N. Fantidi (sic) thaum. in Sicilia (319). 17 Niconis, disc. Sergii Radonež. (397). 23 Ob. Alexandri Nevensis (397). Ded. ædis S. Georgii,

gii, Kioviæ (105, 108, 112, 113, 117, 319, 320, 436.). 27 Inventio corporis Gabrielis seu Vsevolodi, ducis et miraculum iconis SS. Deiparæ Novgorodiæ (397).

December.

3 Sabbæ Storożensis (397). 11 Niconis, mon. Cryptensis (325). 14 Memoria terræ motus (319). 15 S. Stephani, ep. Surożensis (160, 330, 434, 446, 448). 18 Dedicatio ædis SS. Deiparæ in Chalcopratiis (319). 21 S. Petri, metr. Kiov. (160, 421, 434, 447, 448). 22 Memoria apertionis (magnæ) ecclesiæ (319). 30 Dedicatio ecclesiæ 40 martyrum prope Chalcotetrapylum (319).

INDEX

ANNI ECCLESIASTICI GRÆCO-SLAVICI [1].

A

(1) Vide Monita, pag. 24 et 27. — Index ad Memorias Slavicas infra dabitur.

Asyncritus

B

D

Dunalis

Euplus,

F

G

H

Hermon cum Phoca, 19 dec.
Hermus cum Felice, 30 januar.
Hermylus et Stratonicus, mm., 13 januar., 1 et 2 junii; cum Phoca, 18 dec.
Herodion, apost., 27, 28 et 30 mart. et 10 nov.; ep. et soc., Agabus, Rufus, Asyncritus, Phlegon et Ermius, 8 april.
Hesper, Zoe, uxor, Cyriacus et Theodulus, filii, martyres, 2 et 3 maii.
Hesychius cum Maximo, 19 febr.; ep. et mart., 2 mart.; martyr, 4 mart. et 2 sept.; presb. Hierosolymitanus, 5 et 28 mart.; thaum., 6 mart.; mart. Antiochenus, 10 maii; cum Peregrino, 7 julii; Chozebita silentiarius, 3 oct.
Hieron, mart., 6 nov.; et socii 32 mart. Nicomediæ, 7 nov.
Hieronymus, 15 junii et 30 sept.
Hierotheus, 3 maii et 5 oct.; [mon. Athonita, 13 sept.;] qui adfuit sepulturæ Deiparæ, 4 oct.
Hierusalem, martyr, 25 julii; cum Appione, 26 julii.
Hilaria, uxor Claudii et filiorum, Jasonis et Mauri, 19 mart.
[Hilarion Pscovensis, 28 mart.;] Junior, heg. Peleceti, 28 mart., 4 et 5 maii; heg. Casularum, 30 mart.; thaumat., 4 et 5 maii; 6 maii et 21 oct.; monachus, 11 maii; Junior, hegumenus monasterii Dalmati, Cpoli, 5 et 6 junii; cum Proclo, 12 julii; cum Æmiliano, 18 aug.; mon. et mart., 20 sept.; ep. Moglenorum transl. 21 oct.; eremita in Iberia, 19 nov.
Hilarius cum Proclo, 12 julii; martyr, 14 julii; cum Claudio, 17 oct.; cum Probo, 16 et 17 dec.
Hippolytus, papa Rom., 8, 29 et 30 januar.; cum Xysto, 10 aug.; mart. et soc., 13 aug.
Holda, prophetissa, 10 april.
Hormisdas et Jovinus, mart., 17 oct.
Hosius, ep. Cordubensis et conf., 27 aug.
Hyacinthus, martyr in Phrygia, 2 julii; cubicularius et martyr, 3 julii; mart. in Amastride, 18 julii; cum Protasio, 24 dec.
Hymenæus et Capito, mart., 24 julii.
Hypapantes D. N. profestum, 1 febr.; festum, 1 et 2 febr.
Hypatius, thaum. et ep. Gangrensis, 25 febr., 31 mart., 28 junii, 13, 14 15 et 16 nov.; in Rufinianis CP., 31 mart., 29 maii et 9 junii; episcopus, 1 junii; cum Luciliano, 3 junii; 17 junii; et Theodulus, mart., 18 junii; ep. et Andreas, presb., 20 et 21 sept.; cum Nersete, 20 nov.
Hyperechius, mart., 7 aug.
Hypomonas, mart., 5 et 9 april.

I

Ia, mart. et socii, 4 et 5 aug.; mart., 10 et 11 sept.
Jacobus, ep. Nisibenus, 13 januar.; monachus, 28 januar., 4 mart. et 13 junii; e martyr. Samosatenis, 29 januar.; reclusus, 29 januar.; 21 febr.; ep. Rostoviensis, 6 febr. et 27 nov.; confessor, 15 et 24 mart.; ep. et conf., 21 et 23 mart.; presb., Azadænus et Audicius, diac., 10 april.; [hegumenus, 11 april.;] presb., Aza, diac., martyres, 14, 15, 18 et 19 april.; Minor, frater Domini, 29 et 30 april., 1, 5 et 25 maii, 9 et 23 oct., 9, 15 et 19 nov. et 26 dec.; Major, frater Joannis Evang., 30 april, 30 junii et 15 nov.; et Philippus, 1 maii; cum Juliano, 9 aug.; Alphæus, apost., 1 et 25 maii et 9 oct. V. Jac. Minor.; Jejunator, 10 oct.; œconomus monast., 21 oct.; Bovoricensis, 23 oct.; ep. Mygdoniæ, 31 oct.; [presb., Jacobus, diac. et Dionysius, mon. in monte Atho, 1 nov.;] Zelotes, martyr in Perside cum Joanne, 1 nov.; eremita, 11 et 26 nov.; frater Dni in æde Deiparæ Diaconissæ CP., 19 nov.; eremita, 26 nov.; Persa, 27 nov.; adelphotheus, 26 dec. V. Jacobus Minor.
Iadorus, mart., 4 febr.
Jamblichus e 7 pueris Ephesi, 22 oct.
Januarius cum Felicitate, 25 januar.; translatio, 13 april.; cum Felice, 16 april. et 31 aug.; ep., Beneventanus et soc., Desiderius, Proclus, Sosius, Gantiolus, Faustus, Eutychius, Theostus et Acutio, martyres, 20 et 21 april., 18 et 19 sept.; et socii, 21 april.; Socius et alii, mart., 18 et 19 sept.
Iasimus, thaumaturgus, 4 febr.
Jason, Sosipater et socii, 27 et 29 april.; et Mercurius, mart., 10 julii; ep. Damasci, 9 oct.; 17 oct.
Ibistion, conf., 26 aug.
Iconius, presb. Smyrnensis, 20 mart.
Jejunius, mon. Locris in Calabria, 23 maii.
Jeremias cum Paulo, 16 febr.; et Archileus, presb., 6 april.; propheta, 1 maii; et Matthæus, mon. Kievocryptenses, 5 oct.
Jesseus, ep. Cilcanensis, 2 dec.
Jesus Justus, ep. Eleutheropolis, 22 junii; Nave obdormitio, 1 sept.
Ignatiius Theophorus, 22, 28 et 29 januar., 18, 19 et 20 dec.; Theoph. transl. prima, 22, 28 et 29 januar.; [monachus, 1 maii;] qui et Joannes, Vologdæ, 19 maii et 28 dec.; ep. Rostoviæ, 28 maii; Steirionites, 21 et 26 julii; hegum. ad profundum fluvium, 27 sept.; ep., martyr, 17 oct.; [mon., mart., 20 oct.;] patr. CP., 23 oct.; prope Blachernas jacens, 7 dec.; Theoph. transl. altera, 18 et 19 dec.; Theoph. martyrium, 20 dec.; Uglicensis, 28 dec.; Vologdensis, 28 dec.
Igor, princeps Tchernogoviæ, 5 junii.
Illyricus, thaumaturgus, 3 et 29 april.
Imaginis Christi non manu factæ allatio Edessa CP., 16 aug.
Incendii magni memoria CP., 1 sept.
Inde, Domna, Gorgonius, Petrus et soc. 20,000, martyres, 3 et 28 dec.
Indictionis initium et novus annus, 1 sept.
Indus cum Mygdonio, 30 sept.
Inna, Pinna et Rinna, mm., 20 januar. et 20 junii.
Innocentes, 27, 28 et 29 dec.
Innocentius, papa R., 24 april.; cum Isauro, 17 junii et 6 julii; ep. Irkutskianus, 26 nov.
Inventio reliq. in Eugeniis, 21 et 22 febr.; Clavorum, 6 mart.; S. Crucis Domini, a B. Helena, 6 mart. et 3 maii; imag. B. V. non manufactæ Camulii in Cappadocia, itemque translatio CP., 9 aug.
Joachim et Anna, 9 sept.; ep. Novgorodensis, 10 febr.; patr. Ternobiensis, inter aëmeros.
Joad, propheta, 30 et 31 mart.
Joanna Myrophora. 27 junii.
Joannes Ægyptius, 20 sept.; Bapt. manus translatio CP., 7 januar.; Bapt. synaxis, 7 januar.; Bapt. memoria juxta sepulcrum 24 januar.; Baptistæ inventio capitis, 24 febr.; B. inventio tertia, 25 maii; Baptista, 24 junii; Bapt. decollatio, 29 aug.; Bapt. transl. reliq. Melita Gatčinam, 12 oct.; Bapt. conceptio, 23 sept.; Bapt. depositio capitis, 27 oct.; Bapt. in æde S. Pauli CP., 29 oct.; Bulgarus, 5 mart.; [Calpha, p. 327;] Calybita, 15 januar.; [Cazanensis, 24 januar.;] Chozebita, ep. Cæsareæ, 3 et 28 oct.; Chrysost., 10 januar.; Chrysostomi mem. reliquiarum, 27 januar.; Chrysostomus cum Gregorio et Basilio, 30 januar.; Chrysost. ordinatio, 26 febr.; Chrysostomi obitus, 14 sept.; Chrysost. archiep. CP. vigilia, 11 nov.; obdormitio, 13 nov.; Chrysost. natalis ordinationis in patr. CP., 15 et 20 dec.; Climacus, 30 mart.; Colobus in Ægypto, 17 oct. et 9 nov.; Damascenus, 7 maii; Damascenus seu Mansur, 29 nov. et 4 dec.; Dermocaita

diaconus, 21 *junii;* Tarsensis mart., 21 *junii;* Ægyptius, Antonius, presb., Celsius, Anastasius et soc., martyres, 21 *junii;* mart. prope forum, encænia, 5 *julii;* ep. Cenomanensis, 13 *julii;* Marcianus, Joannes, Jacobus, Alexius, Demetrius, Phocas alias Photius, Leontius, Petrus, Maria et soc., martyres, 9 *aug.;* Philippus et Theodotus, martyres, 2 *sept.;* cum Theodoro, 4 *sept.;* cum Ammiano, 9 *sept.;* et socii quadraginta mart. in Galatia, 12 *sept.;* presb. et martyr, 13 *sept.;* presb. et Cæsarius, diac., 7 *oct.;* anachoreta, 18 *oct.*

Julitta, martyr, 14 *junii* et 31 *julii;* cum Cyriaco, 13 et 15 *julii;* J. 30 *julii.*

Julius, presb. et Julianus, diaconus, frater ejus, 21 *junii.*

Junia, 22 *febr.* et 17 *maii.*

Justa, 26 *april.*

Justina cum Cypriano, 2 *oct.*

[Justinianus Junior, imperator, 15 *julii;* imperat. memoria, 2 *aug.*, 14 et 15 *nov.;* et Theodora, pii imperatores, 14 et 15 *nov.*]

Justinus, Chariton, Charita, Evelpistius, Hieracius, Pæon, Valerianus seu Liberianus et socii, martyres, 1 *junii;* philosophus, 1 *junii;* eremita, 17 *nov.*

Justus, martyr, 14 *julii;* cum Theophilo, 21 *julii;* apost., 30 *oct.*

Juvenalis, patr. Hierosolym., 2 *julii.*

Juvenis seu Neaniscus, mart., 10 *junii.*

Juventinus et Maximus, mart. Antiochiæ, 25 *januar.*, 5 *sept.* et 9 *oct.*

Juventius seu Euventius et Maximus milites, mart., 9 *oct.*

K

Kelias cum Nilo, 18 *sept.*

Kethevane seu Ketheon, regina Iberiæ, 13 *sept.*

Kukša, hieromartyr, 27 *aug.*

L

Lampades Irenopolitanus, 4 et 5 *julii.*

Laodicius, custos carceris et martyr; 13 *maii.*

Largus cum Marcello, 7 *junii.*

Latrones septem a Jasone conversi, 28 *april.*

Laurentius, reclusus Cryptensis, 29 *januar.;* mon. in Sicilia, 10 *febr.;* Laur. 10 *maii;* martyr, 10 *aug.;* Salus, Kalugensis, 10 *aug.;* cum Diomede, 28 *aug.*

Laurus cum Floro, 18 *aug.*

Lazari, amici Christi, resurrectio, 17 *mart.;* cum Maria Magdalene, 4 *maii;* translatio CP., 17 *oct.;* — [L., abba Muromensis, 24 *mart.;*] mart. tunicæ transl. CP., 20 *junii;* rex Serbiæ, 15 *junii;* Galiseni translatio, 17 *julii;* in monte Galisæo, 7 *nov.;* Laz. 10 *nov.;* pictor, 17 *nov.*

Leo, imper., 20 *januar.*, 30 et 31 *oct.;* cum Manuele, 22 *januar.;* et Paregorius, mart. Pataræ in Lycia, 18 *febr.* et 30 *junii;* Papa Romanus, 18 *febr.;* ep. Catanensis, 20 *febr.;* patriarcha, 21 *febr.* et 12 *nov.;* mon. in Calabria, 5 *maii;* martyr, 18 *maii;* eremita, 1 et 11 *julii;* mart. Myris in Lycia, 18 *aug.;* abb. in Lucania, 13 *oct.;* philosophus, 30 et 31 *oct.;* et Flavianus, patr. CP., 12 *nov.;* cum Isidoro, 7 *dec.*

Leoculas, abb. montis Leonis in Sicilia, 2 *mart.*

Leonides, episcopus Athenarum, 15 *april.;* et socii, 15 et 17 *april.;* cum Eleutherio, 8 *aug.;* [Ustnedumensis, 17 *julii;*] martyr, 4 *sept.*

Leonilla cum Speusippo, 16 *januar.*

Leonis, Chariessa, Theodora et sociæ, martyres, 15, 16 et 17 *april.;* Lybe et Eutropia, martyres, 25 *junii.*

Leontius cum Manuele, 22 *januar.;* L. 18 *febr.;* cum Eusebio, 24 *april.;* cum Aphrodisio, 5 *maii;* ep. Rostoviæ inventio, 23 *maii;* pastor, 18 *junii;* martyr, 18 *junii* et 18 *julii;* Mauricius et socii 43, Nicopoli in Armenia, 10 *julii;* ep. Neapoli, 26 *julii;* Attius, Alexander, Cindeus, Mnesitheus, Cyriacus, Mineon, Catunus et Eucleus, mart., 1 *aug.;* cum Juliano, 9 *aug.;* cum Thyrso, 16 et 17 *aug.;* cum Serapione, 11 et 13 *sept.;* Dometius, Terentius et Domninus, martyres, 16 et 17 *oct.;* cum Cosma, 17 *oct.*

Leptina, mart., 26 *oct.*

Leucius, ep. et conf., 20 *junii;* cum Thyrso, 16 et 17 *aug.* et 14 *dec.*

Liberatio a Barbaris, 7 *aug.*

Liberianus cum Justino, 1 *junii.*

Liberius, papa R. et conf., 27 *aug.*

Limnius, anachoreta in Syria, 22 *febr.*

Linus, apost., 4 et 5 *nov.*

Lolius cum Eustochio, 23 *junii.*

Lollianus, martyr, 15 *julii.*

Lollio, martyr, 20 *mart.;* Junior, 27 *april.*

Longinus et Isaurus, mart., 19 *april.;* cum Eusebio, 24 *april.;* cum Orentio, 24 *junii;* centurio martyr et socii duo, 16 *oct.;* L. 17 *nov.*

Lot cum Abraham, 9 *oct.*

Luarsabus et Arcilus, reges Iberiæ, 21 *junii.*

Lucas, diaconus cum Silvano, 29 *januar.* et 6 *febr.;* in Sterio Helladis, 7 *febr.;* ep. Novgorodensis, 10 *febr.;* abb. ord. S. Basilii, 27 *febr.;* [monachus, 23 *mart.;*] seu Lucius, apost., 22 *april.;* evangelista, 20 *junii* et 18 *oct.;* evang. tunicæ transl. CP., 20 *junii;* eremita, 27 *junii;* cum Polychronio, 30 *julii;* apost. et evangelista, 18 *oct.;* Tauromenicus, 6 *nov.;* Novus, stylita, 11 *dec.;* Rylensis, *inter aëmeros.*

Lucia, virgo et socii Rixus, Lucianus, Isidorus, Dion, Diodorus, Cutonius, Aronosus, Capicus et Satur, martyres, 5, 6 et 7 *julii;* vidua, et Geminianus, mart., 17 *sept.;* virgo, 13 *dec.*

Lucianus, Paula et filii, Hypatius, Claudius, Paulus et Dionysius, 19 *januar.;* martyr, 2 et 3 *junii* et 5 *oct.;* mart. Tarsi, 3 *junii;* confessor, 28 *junii;* cum Leucia, 6 *julii;* cum Peregrino, 7 *julii;* Galicensis, 8 *sept.;* cum Zotico, 13 *sept.;* et Marcianus, mart., 26 *nov.*

Lucilianus, mart. et 4 pueri, Claudius, Hypatius, Paulus et Dionysius, et Paula, virgo, 3 *junii.*

Lucina cum Marcello, 7 *junii.*

Lucius cum Ptolemæo, 1 *junii;* seu Photus, 6 *junii;* martyr, 14, 15 et 21 *aug.;* senator seu Photinus, 20 *aug.;* apost., 10 *sept.*

Ludmilla, mart., mater S. Venceslai, 16 *sept.*

Luminum profesta, 2, 3, 4 et 5 *januar.;* postfesta, 9, 10 et 12 *januar.* V. Epiphania.

Luppus, martyr, 21, 22 et 23 *aug.*

Lybe cum Leonide, 25 *junii.*

Lycarion, monachus, frater Marthæ et Mariæ, 6, 8 et 9 *febr.;* mart., 7 *junii.*

M

Macarius Ægyptius, 19 *januar.;* Romanus, 19 *januar.* et 23 *oct.;* Alexandrinus, 19 *januar.;* cum Theodula, 5 *febr.;* ep. Paphi in Cypro, 8 *febr.;* presb. Antiochenus, 19 *febr.* et 10 *april.;* Hierosolymitanus, 26 *febr.;* hegumenus Peleceti, 1 *april.* et 19 *aug.;* cum Terentio, 10 *april.;* ep. Antiochenus, 10 *april.;* hegumenus Kolazinensis, 17 *mart.* et 26 *maii;* metrop. Kioviensis et mart., 1 *maii;* cum Donato, 22 *maii;* Kolazinensis inventio, 26 *maii;* cum Theraponte, 26 *junii;* Jeltovodensis, 25 *julii;* cum Neophyto, 11 *aug.;* et Joannes, monachi, 18 *aug.;* cum Zenone, 6 *sept.;* [Obručensis, 7 *sept.;* mon. Athonita, 14 *sept.;* Junior, mon., 6 *oct.;*] depositio, 21 *nov.;*

N

Nestor,

O

P

Philæortus, mart., 31 *aug.*
Philagrius, ep. in Cypro et Pancratius, ep. Tauromenii, mart., 9 *febr.*
Philaretus, mon. in Sicilia, 6 *april.*; mon. et mart. Panormi, 8 *april.*; eleemosynarius, 1 et 2 *dec.*; cum Athenodoro, 18 *dec.*
Philemon, hieromart., ep. Gazensis, 14 *febr.*; cum Archippo, 19 *febr.*, 6 *julii*, 22 et 23 *nov.*; et Domninus, mart., 21 *mart.*; et Domna, mart., 26 *mart.*; ep., Fortunianus et Gajanus, martyres, 27 *sept.*; Archippus et Apphias, apost., 22 *nov.*; et Christophorus, mart., 24 *nov.*; cum Thyrso, 14 *dec.*
Philetærus, mart., 18 *maii*; Cyriaca et socii, mart., 19 et 20 *maii*.
Philetas vel Philetus, Syncliticus, Lydia, uxor, Macedo et Theoprepius, filii, Cronides, præfectus et Amphilochius, famulus, 23, 27 et 28 *mart.*
Philippa cum Theodoro, 19 *april.*
Philippus, metrop. Mosquensis, 9 *januar.*; presb., 24 *januar.*; cum Felicitate, 25 *januar.*; ep. et mart., 19 *april.*; et Jacobus, 1 *maii*; ex septem diaconis, 1 *maii* et 10 *oct.*; Argyrius, mon., 11 *maii*; metrop. Kioviæ translatio, 3 *julii*; cum Stratone, 17 *aug.*; cum Juliano, 2 *sept.*; apost., 11 *oct.*; apost. et mart., 14 *nov.*; Irapiensis, 14 *nov.*; heg. Rabangensis, 15 *nov.*; pater S. Eugeniæ, 24 *dec.*
Philo, ep. Calpasii in Cypro, 24 *januar.*
Philogonius, ep. Antiochiæ, 20 *dec.*; Ph. 21 *dec.*
Philologus, apost., 4 et 5 *nov.*
Philonides, ep. Carii vel Curii in Cypro et mart., 17 *junii* et 30 *aug.*
Philanilla cum Zenaide, 11 *oct.*
Philosophus, mart., 1 et 31 *maii*.
Philothea, virgo mart., 7 *dec.*
Philotheus e mart. Samosatenis, 29 *januar.*; patr. CP.; 15 *sept.*; presb. et thaum., 15 *sept.*; [21 *oct.*;] Ph. 19 *nov.*
Philumenus, mart., 29 *nov.*
Phinees, justus, 12 *mart.*; Ph. 2 *sept.*
Phlegon cum Agathangelo, 23 *januar.*; cum Herodione, 8 *april.*
Phocas, thaumat., 5 *julii*; mart. miraculum, 6 *julii*; hieromart., 22 *julii*; Junior, mart., 23 *julii*; mart., 1 *aug.* et 22 *sept.*; cum Juliano, 9 *aug.*; hortulanus, 22 *sept.*; et Hermon seu Hermylus, mart., 18 et 19 *dec.*
Phostirius et Mennas, 5 *januar.*; Ph. 4 *aug.*
Photina et Zoe, 13 *febr.*; et socii, mart., 26 *febr.* et 20 *mart.*
Photinus seu Lucius, 20 *aug.*
[Photius, patriarcha CP., 6 *febr.*;] cum Archelao, 4 et 20 *mart.*; [metrop. Kioviensis inventio, 27 *maii*; et obitus, 2 *julii*;] cum Juliano, 9 *aug.*; cum Aniceta, 11 et 12 *aug.*
Photodromus eccles. magnæ CP., 22 *dec.*
Photus seu Lucius, 6 *junii*.
Phusa cum Anana, 14 *april.*
Phusicus cum Simeone, 17 *april.*; et ejus filia, 14 *april.*
Piama, virgo, 3 *mart.*
Pimenius, 18 *febr.*
Pimenus, sive Pœmen, Patiens, 7 *aug.*; Magnus, erem. in Lybia, 27 *aug.*; in Palæstina, 27 *aug.*
Pinnas cum Inna, 20 *januar.* et 20 *junii*.
Pinuphrius, 27 *nov.*
Pionius, presb. et martyr Smyrnæ, 11, 12, 14 et 15 *mart.*
Piorus, eremita, 17 *junii*.
Pistus cum Theognio, 16 *maii*.
[Pitirimus ep. Permiensis, 20 *maii*.]
Pitirumus, 29 *nov.*
Placida, imperatrix, uxor Theodosii Magni, 14 *sept.*
Platon cum Theodoro, 25 *januar.*; heg. Studii, 4 et 5 *april.*; mart., 18 *nov.*
Platonis, 6 *april.*
Plesius cum Alexandro, 17 *maii*.
Plotinus cum Saturnino, 12 *febr.*
[Pœmenus, 28 *aug.*; Zographiensis in monte Atho, *inter aëmeros*.] V. Pimenus.
Polætia cum Tecusa, 6 *nov.*
Poliænus cum Patricio, 19 *maii*; cum Herma, 18 *aug.*
Polybius, ep. Rhinocyri, 12 *maii*; episc., 13 *maii*; discip. S. Epiphanii, 14 *maii*.
Polycarpus, episc., 26 *januar.*; martyr, 8 et 20 *febr.* et 1 *april.*; ep. Smyrnensis, 23 *febr.*; mart. Alexandriæ, 2 *april.*; P. 6 *junii* et 6 *julii*; archim. Cryptensis, 24 *julii*.
Polychronius, erem. in Syria, 23 et 24 *febr.*; ep., Parmenus, Elimus, Chrysotelus, Lucas et Mucius, Abdon et Senne, Olympius et Maximus, mart., 30 *julii*; mart., 7 *oct.*
Polyeuctus, mart., 9 et 10 *januar.*; Junior, patr. CP., 5 *febr.*; cum Cyrico, 1 *aug.*; et Timotheus, mart., 19 *dec.*
Polyxena et Xantippa, 23 *sept.*
Pompejus, 20 *mart.*; martyr, 3 *april.*; cum Terentio, 10 *april.*; cum Peregrino, 7 *julii*; cum Africano, 28 *oct.*
Pompianus, martyr, 22 *junii*.
Pontius, Romanus, mart., 5 *aug.*
Poplius, ep. et mart., 10 *mart.*
Porphyrius, Baptus, tres mulieres et Thea, Valentina et Paulus, mart. Cæsareæ in Palæstina, 10 *febr.*; cum Pamphilo, 13 *febr.*; cum Paulo, 16 *febr.*; ep. Gazæ, 22, 26 et 27 *febr.* et 2 *mart.*; cum Onesiphoro, 16 *julii* et 9 *nov.*; martyr, 4 *nov.*; dux, et milites ducenti, 25 *nov.*
Postfestum Luminum, 12 *januar.* V. Lumina.
Potamiæna, mart., 7 *junii*.
Potamius, thaumat., 7 *aug.*
Potapius, 7 et 9 *dec.*
Potitus, puer, 1 *julii*.
Præpedigna cum Suzanna, 11 *aug.*
Priscilla et Aquila, 13 *febr.*; et socii, 19 *maii*; cum Marcello, 7 *junii*.
Priscus et Adjutor, 1 *sept.*; mart., 21 *sept.*; Martinus et Nicolaus, mart., 22 *sept.* et 7 *dec.*
Probus, Tarachus et Andronicus, 4 *maii* et 12 *oct.*; cum Eustochio, 23 *junii*; Pr. 9 *julii*; cum Taracho, 12 *oct.*; et Hilarius, mart., 16 *dec.*; Hilarius et Tarachus, mart., 17 *dec.*; Areus et Elias, mart., 19 *dec.*
Processus et Martinianus, martyres, 11 *april.* et 2 *julii*.
Prochorus, mon. Crypteusis, 10 *febr.*; Nicanor, Timon, et Parmenas, apostoli (ex 7 diac.), 28 *julii*; Pšinensis in Macedonia, *inter aëmeros*.
Procla, uxor Pilati, 27 *oct.*
Proclion seu Protion, 12 *april.*
Proclus cum Januario, 20 *april.* et 19 *sept.*; et Hilarius, alias Hilarion, martyres, 12 *julii*; patr. CP., 24 *oct.* et 20 *nov.*; et Anatolius, epp. CP., 23 *nov.*
Procopius Decapolita et conf., 27 et 28 *febr.*; mon. a Turcis occisus, 25 *junii*; abb. Sazaviæ, 4 *julii*; Ustugensis Salus, 5 et 8 *julii*; martyr, 8 *julii* et 22 *nov.*; eccles. dedicatio prope Chelonen CP., 4 et 5 *aug.*; mart. in Perside, 23 *nov*; et Christophorus, mart. prope Chelonen, 24 *nov.*
Prosdoce cum Domnina, 4 *oct.*
Protaleo cum Anatolio, 23 *april.*
Protasius cum Nazario, 14 *oct.*; seu Protas, Hyacinthus, Eugenia et Claudia, mart., 24 *dec.*
Protectores quatuor cum famulis 1,003 mart., 7 *febr.*
Proterius, patr. Alexandrinus, mart., 22 et 28 *febr.*; mart., 29 *febr.*
Protion seu Proclion, 12 *april.*
Protoparentum dominica, 11, 15, 16, 17 et 19 *dec.* V. Adam.

Protus

Secundus

T

et filius Joannes, Variagi, martyres Kioviæ, 12 *julii*; Th. 14 *julii*; cum Georgio, 20 *julii*; Th. 29 *julii*; cum Cyrico, 1 *aug.*; Cryptensis, 11 *aug.*; cum Thimotheo, 29 *aug.*; Julianus, Ammianus et Oceanus, mart., 4 et 9 *sept.*; cum Urbano, 5 et 6 *sept.*; Alexandrinus, 12 *sept.*; mart., 18 *sept.*; princeps Jaroslaviæ et Smolensci et filii, David et Constantinus, 19 *sept.*; cum Michaele, 20 *sept.*; Graptus, 11 *oct.* et 28 *dec.*; et Paulus, monachi, 22 *oct.*; ep. Ancyranus, 3 et 4 *nov.*; seu Theodotus, ep. Ancyranus et conf., 4 *nov.*; Th. eccles. dedic. in Sphoracio CP., 5 *nov.*; mart. Antiochiæ, 23 et 24 *nov.*; ep. Theodiosopoli in Armenia, 28 *nov.*; ep. Rostoviæ, 28 *nov.*; ep. Alexandriæ et mart., 3 *dec.*; archiepisc., 28 *dec.*

Theodosia cum Athanasia, 31 *januar.*; cum Pelagia, 23 et 25 *mart.*; virgo et mart., 2 et 3 *april.*, 18, 28 et 29 *maii*; virgo, 29 *april.* et 18 *julii*; mart., 11 *maii*; virgo mart. Tyri, 29 *maii*; mater S. Procopii, mulieres 12, Nicostratus, Antiochus et soc., mart., 8 *julii*; virgo, 18 *julii*; Th. 18 *sept.*

Theodosius cœnobiarcha, 10 et 11 *januar.* et 13 *febr.*; Antiochen., 11 *januar.*; metrop. Trapezunt., 11 *januar.*; [hegum. Totmensis, 28 *januar.*;] in Scopulo, 5 *febr.*; monachus, 8 *febr.*; episcopus, 25 *febr.*; cum Manuele, 26 *mart.*; Basilius et Gerontius, mart., 13 et 14 *april.*; mart., 13 *april.*; hegum. Kievocryptensis, 3 et 31 *maii* et 14 *aug.*; heg. Kievocryptensis inventio, 31 *maii*; Junioris memoria, 30 et 31 *julii*; abb. Oroborum, 5 *aug.*; Th. 8 *aug.*; Cryptensis translatio, 14 *aug.*; Magni imperat. memoria, 9 et 10 *nov.*

Theodota seu Theodote vel Theodotia: cum Theopempto, 1 et 2 *januar.*; cum Theodoto, 3 et 4 *julii*; mart., 17 *julii*; mart. et tres liberi, 29 *julii*; cum Juliano, 2 *sept.*; mart., 17 *sept.*; et Socrates, presb. et socii, mart., 21 et 23 *oct.*; cum Heraclio, 22 *oct.*; mater SS. Cosmæ et Damiani, 1 *nov.*; cum Dasio, 3 *nov.*; mart., 22 *dec.*

Theodotion cnm Paulo, 24 *januar.*

Theodotus mart., 1 *januar.*; ep. Cyrensis in Cypro, 17 *januar.*; ep. Cypri et mart., 19 *januar.*; cum Maximo, 19 *febr.*; ep. Cyrenensis, 2 *mart.* et 6 *maii*; Ancyranus et 7 virgines, Tecusa, Alexandra, Phaina, Euphrasia, Claudia, Matrona et Julia seu Juliania, mart., 18 *maii* et 7 *junii*; et Theodota, Diomedes, Eulampius, Asclepiodotus et Golinduchas, mart., 3 *julii*; et Theodota, 4 *julii*; mart., 4 *julii*; et Rufina, parentes S. Mamantis, 2 *sept.*; mart. Alexandriæ, 13 *sept.*; cum Maximo, 15 et 17 *sept.*; ep. Ephesi, 5 *oct.*; cum Dasio, 3 et 5 *nov.*; mart., 7 *nov.*

Theodula seu Theodulia, 18 *januar.*; mart., 24 et 30 *januar.*; Helladius, Boethus, Macarius et Evagrius, mart., 5 *febr.*

Theodulus, Nilus et Joannes, 14 *januar.*; cum Paulo, 16 *febr.*; lector et Agathopodes, diac., 4 et 5 *april.*; cum Hesperio, 2 et 3 *maii*; mon. et Stylita, 28 *maii*; cum Hypatio, 18 *junii*; cum Theotimo, 4 *sept.*; cum Macedonio, 12 *sept.*; Th. 29 *nov.* et 3 *dec.*

Theoidus, 5 *januar.*

Theogenes, ep. Parii et mart., 2 *jan.*; mart., 3 *oct.*

Theognis, Rufus et soc., mart. Cyzicenses, 28 et 29 *april.*

Theognius, Agapius et Pistus seu Fidelis, mart., 16 *maii* et 21 *aug.*

Theognostus, metr. Kioviensis, 14 *mart.*

[Theoleptus, ep. Philadelphiæ, *inter aëmeros*.]

Theonas et Theopemptus, 3, 4 et 5 *januar.*; [metr. Thessalonic., 4 *april.*;] Simeon et Phorbinus, 4 et 5 *april.*; cum Victore, 20 *april.*

Theopemptus et Theodota, 1 et 2 *januar.*; et Theonas, mart., 3, 4 et 5 *januar.*; et soc., mart., 7 *febr.* et 11 *junii*; et 4 socii, mart., 11 *junii*.

Theophanes cum Theodoro, 30 *januar.*; Th. 8 *mart.*; Sigrianensis, conf., 12 *mart.*; conf., 16 *mart.* et 9 *sept.*; a Turcis interemptus CP., 8 *junii*; reclusus, 9 *junii*; Antiochenus, 10 *junii*; [hegum., 19 *aug.*;] conf., 9 *sept.*; eleemosynarius, 29 *sept.*; conf. et hymnogr., 11 *oct.*; mon. Cryptensis, 11 *oct.*; Th. 16 *oct.*; archiep. Monembasiæ, 21 *dec.*; frater S. Theodori Grapti et conf., 27 *dec.*

Theophania, imperatrix, 11 *oct.*

Theophaniorum vigilia, 5 *januar.* V. Lumina.

Theophanon, imperatrix, 16 *dec.*

Theophilus, diac. et Helladius, 8 *januar.*; Novus mart., 30 *januar.*; cum Dorothea, 6 *febr.*; cum Theodoro, 6 *mart.*; mart., 31 *mart.*; eremita, 12 *junii*; mart., 4 *julii*; Myrobleta montis Atho, 8 *julii*; Justus, Trophimus et Matthæus, mart., 21 *julii*; cum Trophimo, 23 *julii*; reclusus Kioviensis, 15 *sept.*; ep. Ephesi et conf.; 25 *sept.*; cum Sabiniano, 25 *sept.*; cum Mygdonio, 30 *sept.*; mon. et conf., 2 *oct.*; conf., 10 *oct.*, eremita, 2 *dec.*

Theophylactus Nicomediensis, 7 et 8 *mart.*; [patr. Ternobiensis, *inter aëmeros*.]

Theopista cum Eustathio, 20 *sept.*

Theopistus martyr, 2 *januar.*; cum Eustathio, 20 *sept.*

Theosebia, diaconissa, 10 *januar.*

Theosterictus, monachus in Symbolis, 9 et 10 *nov.*

Theostus cum Januario, 19 *sept.*

Theotecnus, mart., 3 et 10 *oct.*; Th. 4 *oct.*

Theotichus cum Ariano, 14 *dec.*

Theotima, mart., 19 *maii*.

Theotimus et Theodulus, mart., 4 *sept.*

Therapon, ep. in Cypro, 14, 25, 26 et 27 *maii*; mart., 25 *maii*; presb. Sardicensis et mart., 26 et 27 *maii*; Belozericus, 27 *maii*; mart., 28 *maii*; Macarius, Marcus et Marcia, mart., 26 *junii*; [Monzensis, 12 *dec.*]

Therinus cum Donato, 23 *april.*; cum Demetrio, 24 *april.* et 6 *maii*.

Thermus, ejus soror et ancilla, martyres, 5 *april.*

Thespesius cum Eustathio, 20 *nov.*; cum Magistriano, 30 *dec.*

Thessalonica cum Aucto, 7 *nov.*; mart., 19 *dec.*

Thomais, mart., 13 *april.*; mart. Alexandriæ, 14 *april.*

Thomas, patr. CP., 18 et 22 *febr.*, 19, 20, 21, 22 et 24 *mart.*, 13, 14 et 15 *nov.*; et Joannes Jejunator, patr. CP., 18 *febr.*; Novus, arch. CP., 22 *mart.*; Salus, mon., 24 *april.*; apost., 20 *junii*, 18 *sept.*, 6 *oct.* et 21 *dec.*; apost. tunicæ transl. CP., 20 *junii*; mart., 3 *julii*; in monte Malæo, 6 et 7 *julii*; cum Saba, 1 *nov.*; Junior, patr. CP., 13 et 15 *nov.*; mart., 20 *nov.*; Defurcinus, 10 *dec.*

Thyrsus et Agnes, mart., 20 et 21 *januar.*; Leontius vel Leucius, Coronatus et soc., mart., 16 et 17 *aug.*; Leucius, Callinicus, Philemon, Apollo et soc., mart., 14 *dec.*

Tiburtius et Valerianus, mart., 14 *april.*; mart., 11 *aug.*; cum Cæcilia, 22 et 24 *nov.*; cum Sebastiano, 18 *dec.*

Tigrius, presb. et Eutropius, lector, mart., 16 *junii*.

Timolaus, 15 *mart.*; cum Alexandro, 17 *maii*.

Timon ex 70 discipulis, 26 *junii*; apostolus, 28 *julii*.

Timotheus, apost., 22 *januar.*; T., 1 *febr.*; patriarcha, 13 *febr.* et 9 *maii*; Cæsareensis, 19 *febr.*; in Symbolis, 21 *febr.*; T., 21 et 22 *april.*; et

V

W

X

Y

Z

Zenais,

INDEX

NOMINUM MEMORIIS SLAVICIS INSCRIPTORUM[1].

A

B

C

D

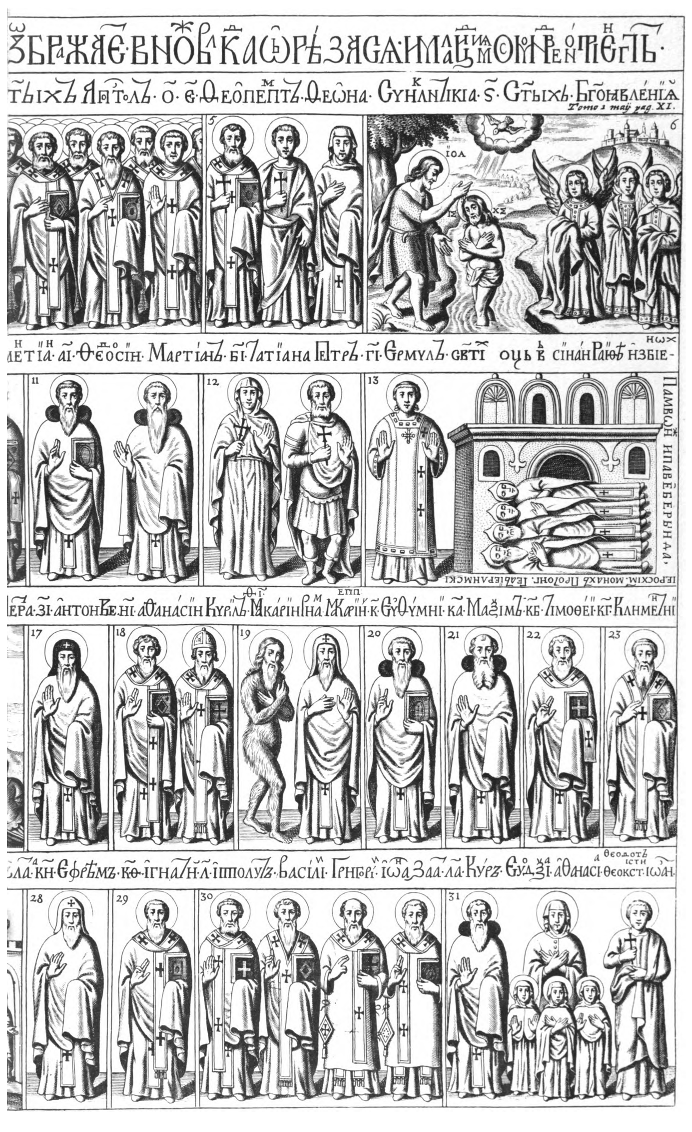
E

G

(1) Cfr Protestatio et Monitum initio operis impressa, pag. 24 et 27.

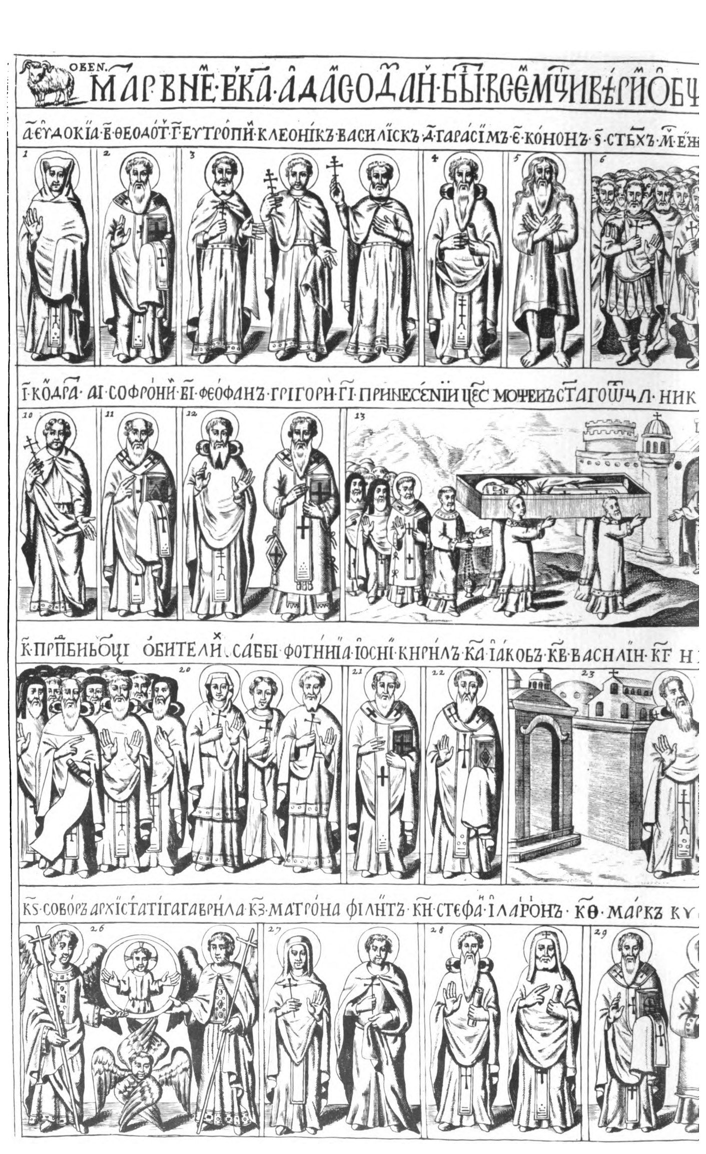
Gennadius

Водолей
Василі
Малахін
Полуектъ

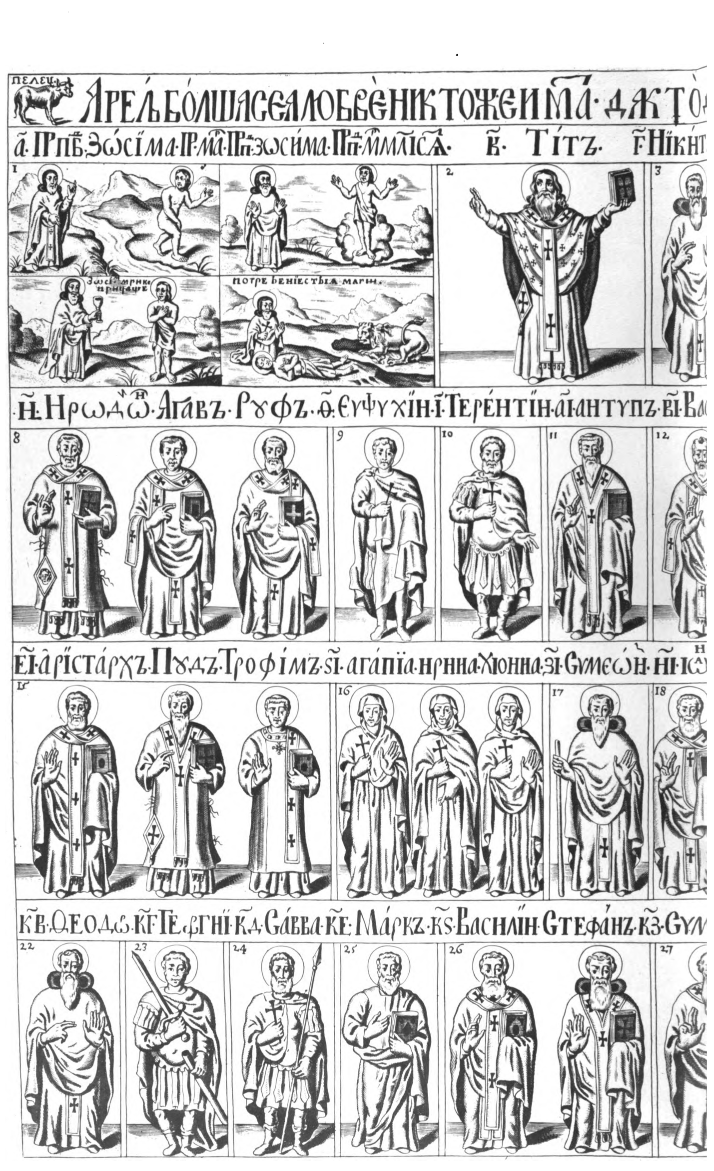

Трїфонъ
Срѣтеніе
Сумеωнъ
Нікифо
Макїанъ
Харалапі
Прохоръ
Власіи
Димитріи
Матїніанъ
Симеωнъ
Кирїлъ
Еулогїи
Онисимъ
Поликарпъ

Tomo 1 may pag. XX.

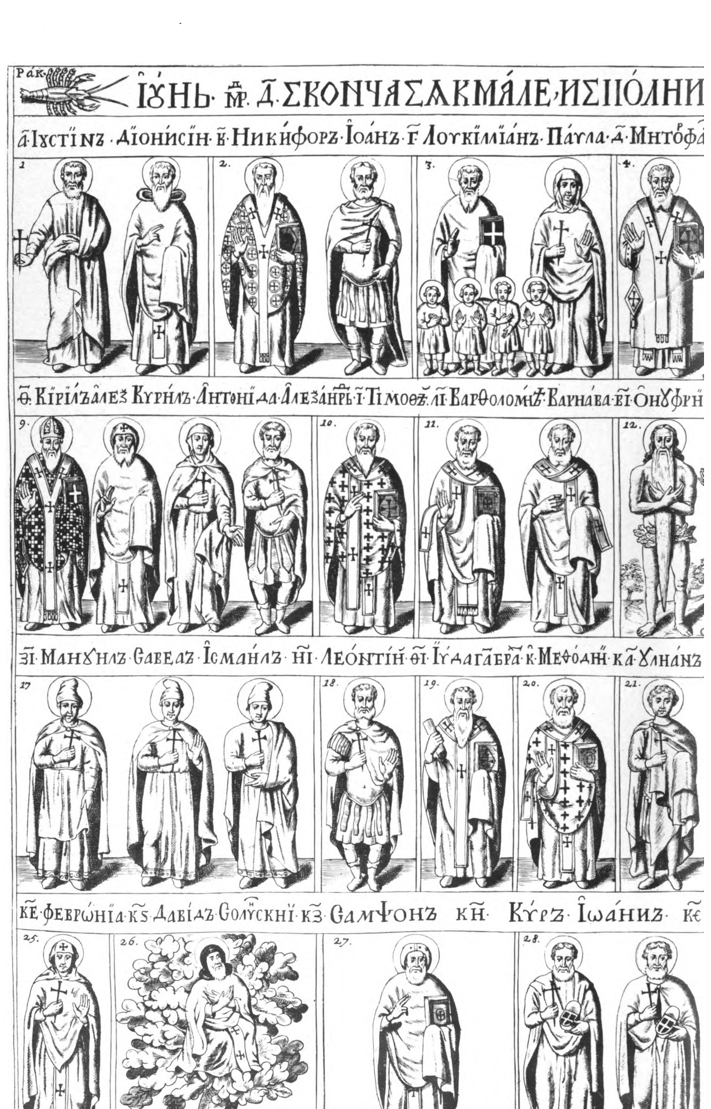

ПЕЛЕЦ
Тітъ

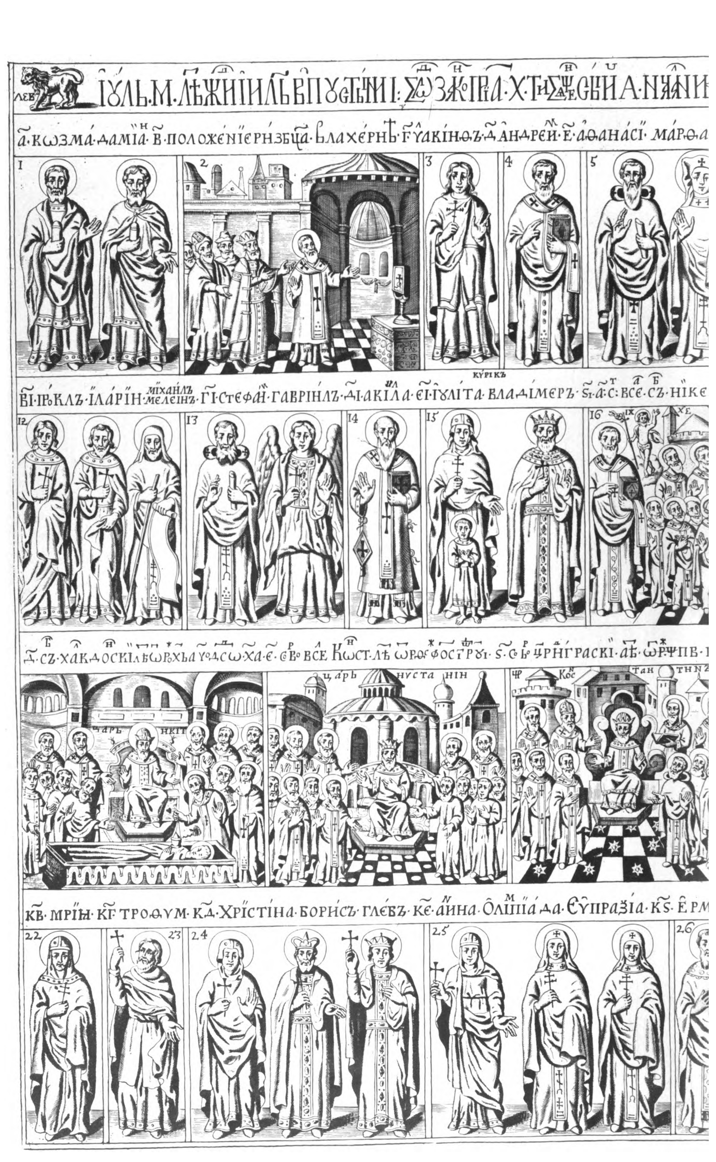

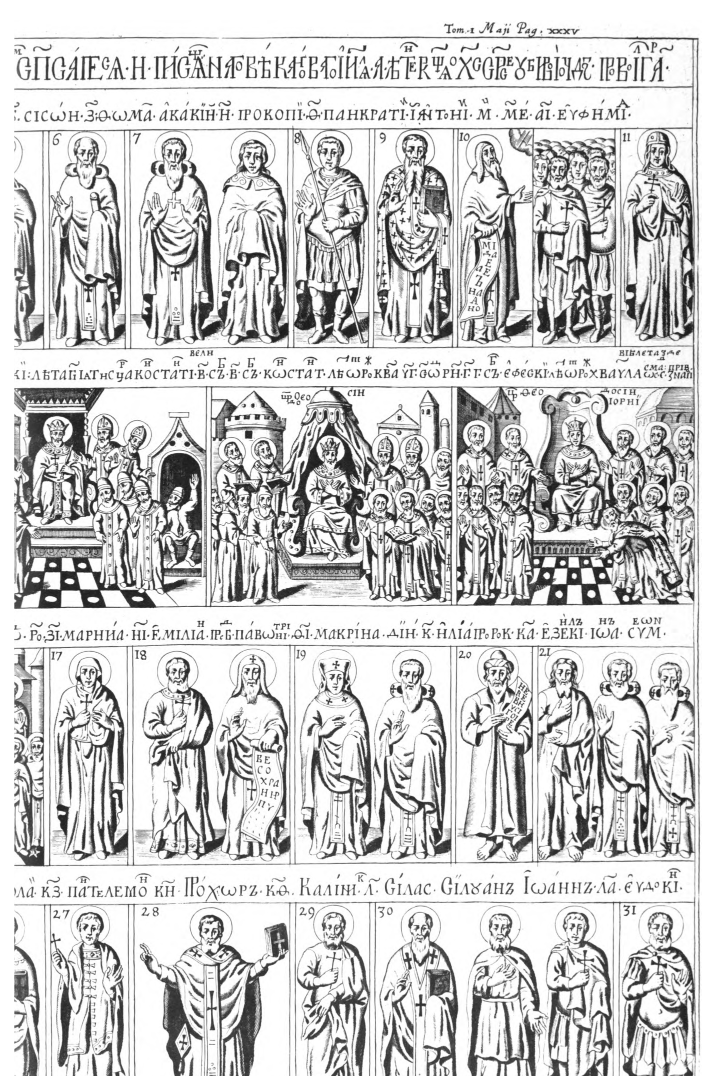

ІЮНЬ. СКОНЧАСА КМАЛЕ ИСПОЛНИ

Tomo 1 May pag. XXXIX

Tomo 1 maij pag. XXXXVII.

